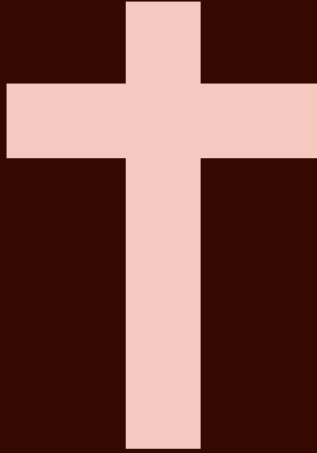

Dios ã jáap naáwát
tólih

New Testament in Cacia

Dios ã jáap naáwát tólih

New Testament in Cacua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

Contents

San Mateo	1
San Marcos	80
San Lucas	127
San Juan	208
Hechos	266
Romanos	333
1 Corintios	366
2 Corintios	397
Gálatas	420
Efesios	433
Filipenses	444
Colosenses	451
1 Tesalonicenses	458
2 Tesalonicenses	464
1 Timoteo	467
2 Timoteo	475
Tito	481
Filemón	485
Hebreos	487
Santiago	512
1 Pedro	520
2 Pedro	528
1 Juan	533
2 Juan	540
3 Juan	541
Judas	543
Apocalipsis	546

SAN MATEO

*Dios wááh, Jesucristo, ã ñowãji
ĩ wãtna*

(Lc 3.23-38)

¹ Weém, Mateo, ded pah Jesucristo ã jumãtjidih wã daácna caá. Jesucristo ã ñowãji ĩ wãtnadh wã jwíh naóhbiþna caá. Ñ ñoþi jon jãtiþ bóo David wãt jumni ãt jumup wut jĩ. Caán ã jumãt pínah jãtiþ ã ñoþi Abraham wãt jumniþut ãt jumup wut jĩ.

² Abraham Isaac íþ
ãt jumup wut jĩ.

Isaacboó Jacob íþ
ãt jumup wut jĩ.

Jacobboó Judá ã déewãjĩh
ĩ íþ ãt jumup wut jĩ.

³ Judáboó ã weh chénewã
ĩt jumup wut jĩ.

Fares, Zara ĩt wãt jumup wut jĩ.
Ĩ ín Tamar
mit wãt jumup wut jĩ.

Faresboó Esrom íþ
ãt jumup wut jĩ.

Esromboó Aram íþ
ãt jumup wut jĩ.

⁴ Aramboó Aminadab íþ
ãt jumup wut jĩ.

Aminadabboó Naasón íþ
ãt jumup wut jĩ.

Naasónboó Salmón íþ
ãt jumup wut jĩ.

⁵ Salmónboó Booz íþ
ãt jumup wut jĩ. Ñ ín Ra-
hab
mit wãt jumup wut jĩ.

Boozboó Obed íþ
ãt jumup wut jĩ. Ñ ín Rut
mit wãt jumup wut jĩ.

Obedboó Isaí íþ
ãt jumup wut jĩ.

⁶ Isaíboó David íþ
ãt jumup wut jĩ.
David wut jĩ judíowã
ĩ chah maáh

ãt jumup wut jĩ.

Davidboó Urías wãt jumniþi
áadih jwáub áa jumãt
tãttimah, Salomóndih

ãt weh jumup wut jĩ.*

⁷ Salomónboó Roboam íþ
ãt jumup wut jĩ.

Roboamboó Abías íþ
ãt jumup wut jĩ.

Abíasboó Asa íþ
ãt jumup wut jĩ.

⁸ Asaboó Josafat íþ
ãt jumup wut jĩ.

Josafatboó Joram íþ
ãt jumup wut jĩ.

Joramboó Uzías íþ
ãt jumup wut jĩ.

⁹ Uzíasboó Jotam íþ
ãt jumup wut jĩ.

Jotamboó Acáz íþ
ãt jumup wut jĩ.

Acázboó Ezequías íþ
ãt jumup wut jĩ.

¹⁰ Ezequíasboó Manasés íþ
ãt jumup wut jĩ.

Manasésboó Amón íþ
ãt jumup wut jĩ.

Amónboó Josías íþ
ãt jumup wut jĩ.

¹¹ Josíasboó Jeconías ã déewãjĩh
ĩ íþ ãt jumup wut jĩ.

Queét jum láa Israel baácðih
moondih míic mao yap
yohnit, Babilonia baácðih
moónboó queéðtih ĩh baácna
ĩt ub beþep wut jĩ.*

¹² Babilonia baácna ĩ þeibiát
tãttimah,

Jeconíasboó Salatielh
ãt weh jumup wut jĩ.

Salatielboó Zorobabel íþ
ãt jumup wut jĩ.

¹³ Zorobabelboó Abiud íþ
ãt jumup wut jĩ.

Abiudboó Eliaquím íþ
ãt jumup wut jĩ.

Eliaquímboó Azor íþ
ãt jumup wut jĩ.

¹⁴ Azorboó Zadoc íþ

* 1:6 1Cr 2.1-15; Rt 4.18-22 * 1:11 2R 24.14-15; 2Cr 36.10; Jer 27.20

āt jumap wat jī.
 Zadochoo Aquim lip
 āt jumap wat jī.
 Aquimboo Eliud lip
 āt jumap wat jī.
 15 Eliudboo Eleazar lip
 āt jumap wat jī.
 Eleazarboo Matán lip
 āt jumap wat jī.
 Matánboo Jacob lip
 āt jumap wat jī.
 16 Jacobboo José lip
 āt jumap wat jī.
 Joséboo María áa
 āt jumap wat jī.
 Mariaboo Jesús ín
 mit jumap wat jī.
 Jesúsboo Dios ā wahni Cristo ī
 niijni āt jumap wat jī.
 17 Abrahamjidih jwī jenah
 jwīhichah, púú Davidji jum
 láa jwī jenah péanachah,
 nihat ī jaimenájih jumna,
 catorce poomp it jumap wat
 jī.
 Davidjidih jwī jwúub jenah
 jwīhichah, púú Babilonia
 baácna judíowádih ī ub bej láa
 jwī jenah péanachah, nihat
 ī jaimenájih jumna, catorce
 poomp it jwúub jumap wat jī.
 Babilonia baácna ī jwībí láa
 jwī jwúub jenah jwīhichah,
 púú Cristo ā cāac jum láa
 jwī jenah péanachah, nihat
 ī jaimenájih jumna, catorce
 poomp it jwúub jumap wat jī,
 páant mantih.

Jesucristo ā cāac jumat
(Lc 2.1-7)

18 Nin pah Jesucristo āt cāac
 jumap wat jī. Ā ín Mariaboo Joséjīh
 téihya chéonih pínah mit jumap
 wat jī. Ī téihya chéwat pínah jātih
 Túini Espiritu ā wēpatjīh caántdih ā
 wudhdanachah, mit wudu jumap
 wat jī.* 19 Páant mi wudu jumachah
 jéihna, Joséboo yoobópdih chājni

jumna, cāacwā ī encahjah, caántdih
 yohat túut ātih chājap wat yah
 jī. 20 Pánih jenah joí ūonit, ā oo
 jumachah, Dioih ángelboo caandih
 jígohnit, “José, Davidji juma, Túini
 Espirituboo ā teo wáacatjīh María mi
 wudu jumna caá. Pánihna, tíccanjah
 caántjīh ma téihya chéweé. 21 Caánt
 newé weépdih mi túuhbipna caá.
 Caanjéh tigaá āih cāacwā iigúipna
 bejnit déejidih táí ubni ā jumbipna
 caá. Páant cāacwādih táí ubni
 pínah ā jumachah, Jesús ma wāt
 búudhdáp”, ángel Josédih āt niijip
 wat jī.*

22 Jon jātih Dios naáwátdih naóh
 yapani nin ā daacátji pahjeh āt ya-
 pap wat jī:

23 “Jáap wili wébit bid jwiníh
 newé weépdih mi túuhbipna
 caá. Caandih ‘Emanuel’, ī
 niijbipna caá”, āt niij daacáp
 tajī. (Is 7.14)

“Emanuel”, niijná, “Dios jwījeéh ā
 jumna caá”, niij naóhna it chājap
 wat jī.

24 Dioih ángel caandih ā naáwát
 túttimah, ā niiját pahjeh José
 Mariádih āt téihya chéwep wat jī.
 25 Obohjeéhtih, mi weh jumap pínah
 jātih, José mijeéh āt jumcap wat
 jī. Pánihna, caánt mi weép jumap
 túttimah, Joséboo mi wúudhdih Jesús
 āt wāt búudhdap wat jī.*

2

Yeó aáb jwúwúpmant moón
Jesúsdih enedih ī juyát

1 Herodes Judea baácdih moón
 ī maáh jum láa, caán baácdih
 jumni Belén tútchidih Jesús āt
 cāac jumap wat jī. Ā cāac jumap
 túttimah, cúiwádih bohénit yeó
 aáb jwúwúpmant moón jāóhnit,
 Jerusalén tútchina it juyáp wat jī.
 2 Pánih jwinít, caanjīh moondih nin
 pah it niij wúbh joyóp wat jī:

—¿Judíowā ī chah maáh pínah dedjñh tígaa ā cāac jumat? Yeó aáb jūáwápmanť jamna, chah iigní cúí ā jāap jígohochah enna, ‘Maáh ā cāac jamna caá’, jwī niúj jéihyep jī. Páant ā jígohochah enna, caandíh weñedih jūóhna caá jwī chājap, cúiwādih bohénit ĩť niijíp wut jī.

³ Páant, ĩ uúbh joyát doonádih joinít, Herodesboó búdí āť jenah joyóp wut jī. Nihat Jerusalén tátchidih moonbút biíc yoobó búdí ĩť jenah joyóp wut jī. ⁴ Pánihna, Herodesboó sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitdihbut āť bid wáacap wut jī. Páant ĩ míc wáac juí beedéchah ennit, queétdih nin pah āť niúj uúbh joyóp wut jī:

—¿Dedboo tígaa Cristo ā cāac jumat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit ĩť niúj daác jī? āť niijíp wut jī.

⁵ —Judea baácboó jamni Belén tátchidih Cristo ā cāac jumbipna caá. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani āť niúj daacáp tajī:

⁶ ‘Judea baácboó jamni Belén tátchimanť judíowādih watni pínah ā jūóhbpna caá. Caán queétdih táí en daoní ā jumbipna caá. Pánihna, Belénboó ā cāac jamni pínah tátchi ā jumachah, oboh jamni tátchi nihcan caá’, āť niúj daacáp tajī, (Mi 5.2)

Herodesdih ĩť niijíp wut jī.

⁷ Páant ĩ niiját túttimah, cāac wihcah, yeó aáb jūáwápmanť moondíh Herodes āť jwáub bid bojop wut jī. Ā pebh ĩ juibínachah ennit, débólih caán cúí ā jwíih jígohatjidih queétdih āť uúbh joyóp wut jī. Páant ā uúbh joyóchah, caán cúidih ĩ jwíih enatjidih ĩť naáwáp wut jī. ⁸ Páant ĩ naáwát túttimah, Belén tátchina wahna, Herodes queétdih nin pah āť niijíp wut jī:

—Caandíh ñi táí bidbi jwuhúú. Bid juinít, weemdíh naáwádih ñi jwáub jūáwá, weembát caandíh

weñedih wā bejat pínah niijná, āť niijíp wut yuh jī.

⁹ Páant ā niijíchah joinít, queéť ĩť bejep wut jī. Páant ĩ bejehcah, yeó aáb jūáwápmanť ĩ jwíih enni cúijeh manťih queétdih āť jwáub waáwáp wut jī. Pánihna, wébít ā jamni muu cháh pohba caán cúí āť chāwáp wut jī. ¹⁰ Páant ā chāwáchah ennit, búdí ĩť weñep wut jī. ¹¹ Pánihna, wébít ā jamni muudíh waád juibínit, caandíh beh wili biícđih ĩť enep wut jī. Pánih ennit, wébítđih wēina, bódicha ĩť caj yoh ñajap wut jī. Pánih wēi péanit, ĩ ub jūóhni paihnadih wátnit, búdí juib jamni oro, táí chej jamni cáwat pínah, mirra wut jamni chej jumnitdihbut caandíh ĩť wáhp wut jī. ¹² Caandíh wūh péanit, áwudih ĩť bejep wut jī. Pánih áonit, ĩ oo júmachah, Dios queétdih nin pah āť niúj naáwáp wut jī: “Herodes pebhboó ñi jwáub bejca bojóó”, āť niijíp wut jī. Páant ā niijíchah joinítji jáanit, ĩih baácna jwáub bejna, biíh namáboó ĩť bejep wut jī.

Joséwā Jesúsđih Egipto baácboó ĩ numah jwei béjat

¹³ Páant ĩ jwáub bejat túttimah, José jwuh ā jwáub oo júmachah, Dioíh ángel caandíhbut nin pah āť niúj naáwáp wut jī: “Ma jáa bojóó. Bainídih ĩ mawat pínah niijná, Herodes áih soldadowādih wahna caá ā chājap. Pánihna, bainídih, ā ĩndihbut Egipto baácboó waícanjeh ma numah jwei béjeé. Caanná wā niiját pah bóo ñi jam jwuhúú”, ángel Joséđih āť niijíp wut jī.

¹⁴ Páant ā niijíchah joinít, cheijeh jáanit, Egipto baácna bainídih ā ĩn biícđih José āť numah jwei béjep wut jī. ¹⁵ Caán Egipto baácna juibínit, Herodes ā báadh jwuhat pah bóo caánboó ĩť jam jwuhap wut jī. Páant Jesús ā yapachah, Dios naáwátdih naóh yapani nin ā daacátji pah āť yapap wut jī: “Egipto baácboó jamni wā wáúhdih wā bid bojhipna

caá', Dios ã niijíp be", ãt niij daacáp tajĩ.*

Herodes neoná weépdih ã mawat tútat

¹⁶ Cúiwādh bohénit biih namáboó i jwúub bejat doonádh joinít, Herodesboó búdí ãt iijip wat jĩ. Pániñ íjnit, Belén tútchidih moón neoná weépdih, caán tútchi jwéejdih moondihbút ãt mawat tútup wat jĩ. Cúiwādh bohénit débólih caán cúí ã jwíih jíghatjidih i naáwáchah joiníji Herodes ã mawíhniboó chéne jópchi dée ã bíbohatdih ãt jéihyep wat jĩ. Pániñ jéihna, chéne jópchi nump bíbohniñ niñat neoná weépdih ãt mao yohat tútup wat jĩ. ¹⁷ Páant ã mawat tútuchah, Dios naáwátdih naóh yapani Jeremias ã daacátji pah ãt yapap wat jĩ.

¹⁸ "Ramá wát jumni tútchidih moón búdí ñaacátdih i joiná caá. Búdí jíghnit, i ñaac jūñát búdí ã yána caá. Raquel mi jūimená yaádh, judiowā i weha mána yaádh, i wehdih i mao yohochah ennit, búdí i ñaac jūiná caá. I weh i wihcatdih enna, i jíghat ã yaicán niit", ãt niij daacáp tajĩ. (*Jer 31.15*)

Joséwā Egipto baácmant i jwúub jūúwát

¹⁹ Herodes ã wunat túttimah, Joséwā Egipto baáboó páantjeh it jum jwuhup wat jĩ. Pániñ jumnit, bíic chei José ã oo júmúchah, Dioih ángel caandih jíghnit, nin pah ãt jwúub niij naáwáp wat jĩ: ²⁰ "Wébitdih mawíhniñti maátaboó i wun beedáh bejep be. Pániñna, caandih ã ínjih Israel baáboó ma numah jwúub bejeé, páant muntih", ãt niijíp wat jĩ.

²¹ Páant ã niiját túttimah, jáanit, wébitdih ã íñ bíicdih Israel baáboó ãt numah jwúub bejep wat yuh jĩ.

²² Obohjeéhtih, Herodes ã buúdat túttimah, ã wúuh Arquelaoboó Judea baácdih moondih ãt jwúub tút nūm maáh waadáp wat jĩ. Páant ã jumat doonádh joinít, José caanná ã jwúub bejat pínahdih ãt úm jenah joyóp wat jĩ. Pániñ úm jenah joinít, ã jwúub oo júmúchah, Dios caandih Judea baáboó ãt chāwát tútcap wat jĩ. Páant ã chāwát tútcah joinít, Judea baácdih yap bejniñ, páú Galilea baácna it juibínap wat jĩ. ²³ Pániñna, caanná juibínitji, Nazaret wát jumni tútchiboó it jumup wat jĩ. Caanná i júmúchah, Dios naáwátdih naóh yapani i daacátji pah Jesús ãt jumup wat jĩ. " 'Nazaret tútchidih bóo caá', cáacwā Dios ã wahnidih i niijbípna caá", it niij daacáp tajĩ.*

3

Juan Daabáni cáacwādh ã bohéat

(*Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28*)

¹ Dawá jópchi túttimah, Juan Daabáni cáacwādh daabána ãt chājap wat jĩ. Judea baácdih múú wihcapboó ã pebhna juibínitdih Dios naáwátdih ãt bohé jwíhip wat jĩ. ² Nin pah queétdih ãt niij naáwáp wat jĩ: "iñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodih ñi tút nūmú! Niñat baácdih moondih Dios ã maáh jumatdih ã jútat pínah bahniñjeh ã judhna caá", ãt niijíp wat jĩ.*

³ Jon jātih Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasboó Juan ã bohéat pínahdih nin pah ãt niij daacáp tajĩ: "Múú wihcapboó nin pah ã niij ñaac bohébiñna caá: 'Jwí Maáh ã jūúwát pínah jātih ñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodih tút nūmnít, caandih ñi túi páñaá', ã niijbípna caá", Isaías ãt niij daacáp tajĩ. (*Is 40.3*)

* 2:15 Os 11.1 * 2:23 Mr 1.24; Lc 2.39; Jn 1.45

* 3:2 Mt 4.17; Mr 1.15

4 Juaníh yéguéh chóo camello wāt jumni nuñúp yoócjīh nóomnit, ī yacni chóo wāt jī. Āih juyáát tōp momo jiwī chóo tōp wāt jī. Wūc joowādīh jeémpnit, belo macdihbat āpī déebep wāt jī.* 5 Jerusalén títchimant, nihat Judea baácmant, Jordán muj wēějmantbut dawá caandīh joyódīh īpī juibínap wāt jī. 6 Pánih juibínit, ā bohénachah joinít, ī yéj chājatdih Diosdih īpī naáwáp wāt jī. Páant ī naáwáchah joinít, Jordán mujboó Juan queétdih át daabánap wāt jī.

7 Dawá fariseowā, saduceowābut daabáat tūtudih ī juibínachah ennit, Juan queétdih nin pah át jípónih niijíp wāt jī: “¡Maiwā panihnit yeejépwā jumna, peéh chājat pínahdih úm jweíhnitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ñi yéj chājatdih ñi cádahícat jīb Dios yeebdih ā peéh chājachah, ñi jéih jweicán niít.* 8 Yéj chājatdih yoobópdih cádahnit, táiniboodih chājat caá yeebdih náahap. 9 Nin pah ñi niij jenah joicá bojoó: ‘Jon jātih bóo Abraham jwiit judíowā jwī nwo át jumap wāt jī. Pánihna, ā jūimená jumna, Dioihwā caá jwī jumap’, ñi niij jenah joicá bojoó. Yeebdih nin pah wā niijná caá: Abraham jūimená ñi jumachah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Diosboó nin jee dáhnadīh tūt nūmniít, Abraham jūimená pínahdih ā jéih chājna caá. Abraham jūimená ñi jumap nin oboh jumni jee dáhna ā nihah pahjeh tīgáá.* 10 Nin pah ā jumna caá: Yeéb máa nah panihni ñi jumachah, Diosboó máa nahdih tib yohni panihni caá ā jumap. Yeejép dahna quehndih tib yoh bojnít, āih náatnadihbut ā pud yohbipna caá. Tib yoh péanit, caan náhdih, āih náatnadihbut ā cáo yohbipna caá. Páant ā cáwat pah caandīh jepahcannitdih iiguípna

ā wahbipna caá.* 11 Wā títtimah jāóhni wā chah wēpni caá. Páant ā jumachah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niij jenah joiná caá. Pánihna, ñi yéj chājatdih cádahnit, táiniboodih ñi tūt nūmúchah, yeebdih wā daabána caá. Páant wā daabáat panihni, caánboó yeebdih Túini Espiritu ā wēpatdih búdí ā wāhbiipna caá. Caán ā wēpat tuu iigát panihniñih ñi yéjatdih cáwat pah ā chābipna caá, jwáub yéj chājihatdih ñi jenah joicát pínah niijná. 12 Trigo teoni panihni caá. Āih chónadīh caóh caj péanit, caán tíbna yoobátidihjeh wuh wuhhoó jái yacnit, āih muáboó ā ámhobipna caá. Obohjeéhtih, ā caóh cajni chónaboodih ā cáo yohbipna caá. Páant ā chājat pah wā títtimah jāóhni caandīh jepahnitdih ā táí ubbipna caá. Obohjeéhtih, caandīh jepahcannitboodih iiguípna ā wahbipna caá. Caán iigát dedé ā noón dūbcan niít”, Juan át niijíp wāt jī.

Juan Jesúsdi h ā daabáat
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

13 Títtimah, Jesús Galilea baácboó jumniñi bejnit, Juandih ā daabáat tūtut tūt niijná, Jordán mujna át dei juibínap wāt jī. 14 Obohjeéhtih, daabáihcan, nin pah Juan caandīh át niij jepahap wāt jī:

—Meémboó chah wēpni jumna, weémboodih ma daabána āta táí tagaá. Meemdih daabáni pínah nihcan caá, Juan Jesúsdi h át niijíp wāt jī.

15 —**Páant niijcánjeh, weemdih ma daabánaá. Pánih daabánit, Dios áihwādih ā chājat tūtut pahjeh tīgáá jwī chājip. Páant jwī chājachah ennit, cáacwāboó Dios ā wahnī wā jumatdih ī jéihbipna caá,** Jesús át niijíp wāt jī.

—Caán láa bácah, ā túimi nacaá, Juan át niij jepahap wāt jī.

* 3:4 2R 1.8 * 3:7 Mt 12.34; 23.33 * 3:9 Jn 8.33 * 3:10 Mt 7.19

¹⁶ Páant niij jepahnit, Jesúsdi h áat daabánap wat jĩ. Á daabá péanachah, Jesús mǎjna ñuhniiji áat aab ñúhup wat jĩ. Páni h aab ñúhniitjeh, Jesús á enechah, jeá áat jéweah bejep wat jĩ. Páant á jéweah bejehah, jop pah jíghni Túini Espíritu jeámant dei jǎóhni t, caandí h áat juí jaamáp wat jĩ. ¹⁷ Páant á juí jaamáchah, “Nin wǎ wǎúh, wǎ oini caá. Caandí h búdí wǎ wǎina caá”, Dios jeámant áat niijíp wat jĩ.*

4

Nemépwǎ ĩ maáh Jesúsdi h á yéjaíhat

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Páant á daabáát túttimah, Túini Espíritu Jesúsdi h muú wihcapboó áat numah bejep wat jĩ, nemépwǎ ĩ maáh, Satanás, caandí h yeejép á watat pínah niijná.*

² Caánboó jumna, Diosdi h túi wǎbát túut niijná, cuarenta yeó jáap áat jeémcpap wat jĩ. Páni h jeémcpan, Jesús nuugúp wǎnna áat cháap wat jĩ. ³ Páant á nuugúp wǎnchah enna, Satanásboó á pebhna juibínit,

—Meém Dios wǎúh jumna, nin jee dáhnadi h ‘Pan dahna ma jumúú’, ma niijí, áat niijíp wat yuh jĩ.

⁴ —**Páant wǎ chǎjcan niít. Dios naáwát di h naóh yapani nin pah áat niij daacáp tajĩ:**

‘Jeémát di h jeh pohba ĩ jeéméchah, cáacwǎí h caolí h túi booni panihni áat jumcan niít. Íi h caolí h túi booni áat jamat pínah niijná, Dios naáwát di h túi joyát caá náahap’, áat niij daacáp tajĩ, (Dt 8.3)

Jesús Satanásdi h áat niij jepahap wat jĩ.

⁵ Páant á niij jepahat túttimah, Jerusalén, “Dioí h tútchi”, ĩ niijní tútchina Satanás Jesúsdi h áat numah

bejep wat jĩ. Caanná numah juibínit, Dioí h muú chah jap bóo jumni waolí beo nah yapatboó Jesúsdi h áat ñuhhat túutap wat jĩ. ⁶ Páni h ñuhhat túutnit, nin pah áat niij naáwáp wat yuh jĩ:

—Meém Dios wǎúh jumna, meemdí h á watat pínahdi h júutat túut niijná, ninmant ma ñáap jéen bejeé. Davidji nin pah á niij daacátjidi h ma túi náhninaá:

‘Dios ái h ángelwá di h meemdí h á en dawát túutbipna caá. Páni hna, queét meemdí h ĩ jíponi h teobipna caá, jee dáhboó mí h jí tcha á buug lájcat pínah niijná’, áat niij daacáp tajĩ, (Sal 91.11-12)

Satanás Jesúsdi h áat niijíp wat jĩ.

⁷ —**Páant wǎ chǎjcan niít. Dios naáwát di h bií h naóh yapani nin pah áat niij daacáp tajĩ:**

‘Ñi Maáh Dios á niijátjidi h “¿Yoobó di h niít?” niij jéihí hna, caandí h ñi chájat túutca bojoó’, áat niij daacáp tajĩ, (Dt 6.16)

Jesús caandí h áat niij jepahap wat jĩ.

⁸ Páant á niij jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdi h Satanás áat numah pǎuh laab béjep wat jĩ. Caán jeejína pǎuh laab juibínit, ni hat cáacwǎ ĩ jumant yoobó Jesúsdi h áat júutap wat jĩ. Dawá íi h bíí déedi hbut áat júutap wat jĩ. ⁹ Páni h júutnit, nin pah caandí h áat niijíp wat yuh jĩ:

—Wǎ pebh bódi cha caj yoh ñajnit, weemdí h ma weñeé. Páant ma weñechah, ni hat nin tútchina áat jumant di hbut meémboodí h wǎ wǎhbi pna caá, Jesúsdi h áat niijíp wat jĩ.

¹⁰ —**Satanás, weemdí h ma cádah bejeé. Dios naáwát di h naóh yapani nin pah áat niij daacáp tajĩ:**

* 3:17 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 12.18; 17.5; Mr 1.11; Lc 9.35 * 4:1 He 2.18; 4.15

‘Ma Maáh Diosdihjeh wēinit, ā wutatdih ma jepahaá’, āt niij daacáp tajī, (Dt 6.13)

Jesús Satanásdih āt niij jepahap wut jī.

11 Páant ā niijíchah joinít, Satanás caandih āt cádahap wut jī. Páant ā cádahat túttimah, Dioih ángelwāboó Jesús pebh juibínit, caandih it teo wáacap wut jī.

Galilea baácdih moondih Jesús ā bohé jwíhat

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

12 Túttimah, Juandih nemat mūúboó ī nemat doonádih joinít, Jesús Galilea baácna āt jwúub bejep wut jī.* 13 Caanjīh jumnihi Nazaret tútchimant bejnit, Capernaum tútchina āt juibínap wut jī. Caán tútchi Galilea ím jwēejdih Zabulón, Neftalí ī juimenáih baácdi jumni tútchi āt jumap wut jī. Caanná juibínit, Jesús āt jumap wut jī.* 14 Páant ā jumachah, Dios naáwátidih naóh yapani Isaías nin ā daacátji pah Jesús āt yapap wut jī:

15 “Zabulón, Neftalí ī juimenáih baácdi, Jordán muj conanaamánt, ím pebh, Galilea wūt jumni baácdih dawá judíowā nihcannit ī jumna caá.

16 Caanjīh moón dupánapboó jumnit panihnit Diosdih it jéih jwuhcap taga. Pánih jéihcan, iiguipna bejnit déeji it jumap taga. Obohjeéhtih, Dios ā wahní, yeh iigát panihni, ā túi chājatdih jéutnit, queétdih caandih āt jéihyanap taga buca”, Isaías āt niij daacáp tajī. (Is 9.1-2)

17 Caanná jumna, nin pah Jesús āt niij naóh bohé jwíhip wut jī: **“Nihat baácdih moondih Dios ā maáh jumatdih ā jéutat pínah bahnijeh ā judhna caá. Pánihna, ni yéej chājatdih cádahnit,**

táiniboodih ni túut nūumú”, āt niijíp wut jī.*

Queejjúut maonitdih ājeéh Jesús ā bejat túutat

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Túttimah, Galilea ímna dei juibí, páud bejnit, Simón, ā úud Andrésjīh queejjúut maona, íih ñuodih ī yoh báhanachah, Jesús queétdih āt enep wut jī. Simónboó Pedro ī niijni āt jumap wut jī. Pánih ennit, nin pah queétdih āt niijíp wut jī:

19 — **Weemdih ni pej jum júúwá. Páant ni júúwúchah, yebdih wā bohébična caá. Páant wā bohénachah joinít, queejwádih ni bidat pah, cáacwáboodih bidnit, wíih doonádih ni naóhbična caá, weemdih jepahna, wíihwā ī jumát pínah niijná,** āt niijíp wut jī.

20 Páant ā niijíchah joinítjeh, íih ñuonádih cádahnit, Jesúsjeéh it bejep wut jī.

21 Pánih chibít yuúp queétdih numah bejnit, Santiago ā úud Juandihbut Jesús āt enep wut jī. Queét ī íp Zebedeo biúcdih íih jááj chóodih chúudnit, íih ñuonádih ámhna it chājap wut jī. Pánih ennit, queét chénewádihbut āt bid bojop wut jī, caandih ī pej jumát pínah niijná. 22 Páant ā bid bojochah joiná, queétbut biícmanjtéh nihat ī tewatdih, ī ípidihbut cádahnit, Jesúsjeéh it bejep wut jī.

Dawá cáacwádih Jesús ā bohéat

(Lc 6.17-19)

23 Pánihna, nihat Galilea baácdih moondih Jesús ā bohénitdih āt numah bohé jibip wut jī. Jwiit judíowā jwí míc wáacat mūuná jumát pah waadnit, Dios ā maáh jumát téini doonádih āt bohénap wut jī. Pánih bohéna, det wannitdihbut āt boonap wut jī.* 24 Páant ā chājat doonádih nihat Siria baácdih moonbút it joyóp wut jī. Pánih joinít, dawá

* 4:12 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 * 4:13 Jn 2.12 * 4:17 Mt 3.2 * 4:23 Mt 9.35; Mr 1.39

mácah wənat ʒəmnit, búdí tʌbanit, nemép caolih ʒəmnit, wáá wənat ʒəmnit, jéih wálicannitdihbut ít əb ʒəibínap wət jī. Nihat ít əb ʒəibínitdih Jesús át boonanap wət jī. ²⁵ Páant á chājat doonádih joinít, Galilea baácđih moón, Diez Tútchinadih moón, Jerusalén tátchidih moón, Judea baácđih moón, Jordán məj conanaamánt moonbút dawá caandih ít pée bejep wət jī.

5

Jeé ñaj yacapboó ded pah ʒəmnitdih Dios á wēi enatdih Jesús á bohéat

(Lc 6.20-23)

¹ Dawá á pebh ít ʒəibínachah ennit, jeé ñaj yacapboó púuh laáb ʒəibínit, Jesús caanjīh át chūudap wət jī. Páant á chūudachah, á bohénitbut á pebhna ít ʒəibínap wət jī. ² Páant ít ʒəibínachah ennit, queéđdih bohéna, nin pah át níj naóh jwíhip wət jī:

³ “**Det moh yéejnit panihnit Dios á teo wáacatđih bidnitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, queéđdih á teo wáacđipna caá, Dios á maáh ʒəməpboó ít túi ʒəmat pínah niijná.**

⁴ “**Det ít yéejatđih jīgahnit, bita ít yéejatđihbut jīgahnitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, queéđdih túi teo wáacnit, ít yéejatđih á yohochah, ít jīgahat á yaibípna caá.***

⁵ “**Det bitadih yap yohcanjeh teo wáacnitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, nin baác jáap á ʒəməchah, queéđdih maáta pínah á waadábipna caá.***

⁶ “**Det nəugúp wan babhbíhnit panihnit yoobópdih chājat pínahđih bidnitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, Dios queéđdih á teo**

wáacđipna caá, caandih ít túi jepahat pínah niijná.*

⁷ “**Det bitadih jīgah en teo wáacnitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, Diosbut queéđdih á jīgah en teo wáacđipna caá.**

⁸ “**Det Diosdihjeh bidnit, yoobópdih jenah joinítđih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, á teo wáacachah, Diosdih ít enbipna caá.***

⁹ “**Det bitadih míc jáiñhat táutcan, túi bícđih chājat táutnitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ‘Wá weh caá’, queéđdih á niijbípna caá.***

¹⁰ “**Det Dios á náahat pah ít chājat jīb bitaboó queéđdih yeejép ít chājachah yuhna, caandih cádahcannitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, á teo wáacachah, Dios á maáh ʒəməpboó ít ʒəmbipna caá.***

¹¹ “**Wíihwá ñi ʒəmat jīb bita yeebdih ít jáiñhuchah, yeejép ít chājachah, ít yee naóh yacachah, yeebdih wēi ennit, wá teo wáacđipna caá.***

¹² **Dios naawátđih naóh yapanitjidih bíc yoobó yeejép ítát chāj waawáp tajī. Pánihna, queéđdih ít chājatjī pahjeh bita yeebdihbut yeejép ít chājbipna caá. Obohjeéhtih, jeáboó ñi ʒəibínachah, Dios yeebdih búdí á túi chājbipna caá. Páant á túi chājat pínahđih jéihnit, bita yeebdih yeejép ít chājachah yuhna, ñi túi weñé”, Jesús queéđdih át niijíp wət jī.***

Núumni, jiiát panihnit Jesúsíhwá ít ʒəmat

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ “**Yeéb nin baácboó ʒəmnna, núumni panihni ñi ʒəmnna caá.**

* 5:4 Is 57.18; 61.2 * 5:5 Sal 37.11 * 5:6 Pr 9.5; Is 55.1-2 * 5:8 Sal 24.3-4 * 5:9 Pr 12.20 * 5:10 1P 3.14 * 5:11 1P 4.14 * 5:12 2Cr 36.16; Hch 7.52

Núumniijih ñipí buiná caá, jeémát ã nuñat pínah niijná. Pánihat pah yeéb wíhwbáboó nihat bitajeéh jamna, queétdih ñi táí teo wáacna caá, í táí jamat pínah niijná. Obohjeéhtih, núumni ã buyát beedéchah, ñi jéih jwáub buyácan caá. Páant ã buicáh, caandíh yohatjeh caá náahap. Pánih yohnidih cáacwá jéihcanjeh, í wid chãibipna caá. Pánihat dée pah yeéb Diosdih cádahna, bitadih teo wáacat dée wihcan, buicánni núumni panihni ñita jam tagaa.*

¹⁴ “Yeéb nin baácboó jamna, jiiát panihni ñi jamna caá. Chei namáboó ñi jii béjat pah, ñi táí chãjachah ennit, bitabut biíc yoobó Dioíh namáboó í jéih bejna caá. Jeejih jamni tátchidih dedé jáhat wihcah, nihat cáacwá í táí enat pah, yeéb ñi táí chãjatdihbut nihat í táí enna caá.* ¹⁵ Jiiát dahdih jiiínit, pamap dahjih cáacwá ípí páah jwejcan caá. Obohjeéhtih, caandíh japboó ípí jíí cáagna caá, nihat muú diítboó jamnit í táí enat pínah niijná.* ¹⁶ Pánihna, caán japboó cáagni jiiát dah panihni jamna, yeebbát bitadih ñi táí chãjaá. Páant ñi táí chãjachah ennit, ñi íp jeámant bóodih cáacwá í wéi naóhbipna caá”, queétdih Jesús át niijíp wat jí.*

Moisés ã watatji

¹⁷ “Nindihbut yeebdíh wã jéihyaat túutna caá: Moisés ã watatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátjidihbut yohodih wã júóhcan beé. Queét í daacátjidih yoobópdih cáacwádh jéihyanit, í niijátji pah biíc yoobó chãjat túut niijná, wã júúwúp be. ¹⁸ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna

caá. Péeni yeó jáap játih, Moisés ã watatji ã buudcán niít. Nihat ã daacátji pah ã yap beedáat pínah játih, nin baác, jeábut ã buudcán niít.* ¹⁹ Ded biíc watatdih yap yohna, ‘Dedé pínah nihcan caá’, niijni, bitadihbut yap yohat túutni, Dios ã maáh jamapboó oboh jamni ã jambipna caá. Obohjeéhtih, ded ã watatdih táí jepahna, bitadihbut jepahat túutni, Dios ã maáh jamapboó maáh ã jambipna caá. ²⁰ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Moisés ã watatjidih bohénit, fariseowábut ‘Dios ã watatdih jwí táí jepah beedána caá’, niijná yuhna, í táí chãjcan caá. Pánihna, Dios ã watatdih yeébbóodíh queét chah táí jepahat caá náahap. Pánih jepahcan, Dios ã maáh jamapboó ñi juibícan niít”, Jesús queétdih át niijíp wat jí.

Íijat

(Lc 12.57-59)

²¹ “Ñi nuowádh nin pah í niij naóh bohéátjidih yeebbát ñit joijí tagaa: ‘Cáacwádh ñi mao yohca bojó. Ded cáacdih mao yohnidih peéh chãjat ã jambipna caá’, í niijátjidih ñit joijí tagaa.*

²² Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wã naóhna caá: Ded biíhdih íjna, cáacdih mao yohnidih í peéh chãjat pah, caandíhbut peéh chãjat ã jambipna caá. Ded biíhdih jáihna ‘Meém jenah joicánni caá’, ã niijátji jíib, peéh chãjat túutnit pehbóó í ub bejbipna caá. ‘Meém yeejépabeh caá’, niijni iiguípna bejni pínah ã jamna caá.

²³ “Diosdih weñedih juibína, sacerdotedih nuñúpdih ñi mao wáhat túutat pínah játihbitjeh, biíh yeebdíh ã íjatdih náhninit, nin pah ñi chãjaá: ²⁴ Ñi wáhni

* 5:13 Mr 9.50; Lc 14.34-35

* 5:14 Jn 8.12; 9.5

* 5:15 Mr 4.21; Lc 8.16; 11.33

* 5:16 1P

2.12 * 5:18 Lc 16.17

* 5:21 Ex 20.13; Dt 5.17

pínah naánpdih jwej jwuhnit, á pebhna jwúb bej, ñi míic ámohoó. ‘Páant wá chājatjidih wá jīgahna caá. Chéneji wá jwúb chājcan niit, páant muntih. Pánihna, weemdih ma íj jenah joyátdih ma cádaahá’, ñi niijí. Páant ñi míic ámohat táttimah, Dioih mauná caandih weñedih ma jwúb bejeé, buca.

²⁵ “Bíihdih ma jíb buudaáttdih bidnit, cáacwādh peéh chājat tútni maáh pebhna naóh yacadih meemdih á ub bejchah, ájeéh íjcanjeh ma bejeé. Peéh chājat tútni pehbóo ñi juibiát pínah jātih, meemdih á naóh yacacat pínah niijná, caanjih ñi míic ámohoó. Páant ñi chājcah nihna, yeebdih áta naóh yac tagaá. Páant á naóh yacachah joinit, peéh chājat tútniboó meemdih nemat muúboó áta nemat tút tagaá. ²⁶ Yoobópdih yeebdih wá naóhna caá. Caán nemat muúboó ñi jíb chāj beedaát pah bóo ñi jum jwuhbipna caá. Caán jíb chājat tútnidih jíb chāj péanit, ñi bacbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wat jī.

Bita weha mánajih yeejép chājcat

²⁷ “Ñi nuowādh nin pah í niij naóh bohéatjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Bita weha mánajih yeejép ñi chājca bojoó’, í niijátjidih ñit joijí tagaá.* ²⁸ Obohjeéhtih, weémboó yeebdih nin pah wá naóhna caá: Ded yad wilijih yeejép chājcan yuhna, caántdih en ñinahnitjeh, yeejép átát chāj péanap taga. Pánihna, yaddihbut híic yoobó muntih á yapna caá.

²⁹ “Ma jéihyepmant bóo quíibjih en ñinahnit, yeejép chājna, caan dáhdih wáat yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahá. Caandih cádahcan, iiguípna mata bej

tagaá. Míih quíib dahdih ma wáat yohochah, caan dáhjuh áta buud tagaá. Obohjeéhtih, chénat pah dahjih iiguípna bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, en ñinahnit, yeejép chājatdih cádahat caá náahap.*

³⁰ “Míih jéihyepmant bóo téihyajih yeejép chājna, caán téihyadih ma déuc bóod yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahá. Caandih cádahcan, iiguípna mata bej tagaá. Míih téihyadih ma yohochah, caán téihyajeh áta buud tagaá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyajih iiguípna bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, yéej chājatdih cádahat caá náahap”, Jesús queétdih át niijíp wat jī.*

Yaddih yohcat

(Mt 19.7-9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ “Ñi nuowādh nin pah í niij naóh bohéatjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Yaddih yohihna, ñi yohat pínah papélahdih wáhnit, caántdih ñi jéih yohna caá’, ít niijíp wat yah jī.* ³² Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdih wá naóhna caá: Ájeéh bóli bíih newéjij yeejép mi chājat jíibjeh, newé caántdih á jéih yohna caá. Páant mi chājcah yuhna, á yohat táttimah, bíihjih mi jwúb áa jumna, caanjih yeejép mita chāj tagaá. Pánihna, det yohnitjih jwúb áa jumna, yeejép í chājna caá”, Jesús át niijíp wat jī.*

Ded pah yoobópdih jwī naáwát pínah

³³ “Jon jātih moondih nin pah í niij naóh bohéatjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘ “Dios á enechah, wá niiját pah wá

* 5:27 Ex 20.14; Dt 5.18 * 5:29 Mt 18.9; Mr 9.47 * 5:30 Mt 18.8; Mr 9.43 * 5:31 Dt 24.1-4;

Mt 19.7; Mr 10.4 * 5:32 Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18; 1Co 7.10-11

chãjbipna caá. Páant wã chãjcah, weemdih ã peéh chãja naáh”, niijnít, ñi niiját pahjeh chãjat caá náahap’, ít niijíp wat jĩ.*
 34 Obohjeéhtih, yeebboó ñi niiját pah chãjihcan, Dios ã wãtjih ni-ijcánjeh, ‘weemdih peéh chãjná’, niijná, biih wãtjihjeh ñipĩ niijná caá. Yoobópdiñ nin pah yeebdih wã naóhna caá: ‘Jeá táini ã jummat pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá’, ñipĩ niijná caá. Obohjeéhtih, ‘jeá’, niijná yuhna, Dios ã maáh jumaphoó ã jumachah, ã wãtdih niiját pahjeh mantih niijná caá ñi chãjap. 35 ‘Nin baác táini ã jummat pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá’, ñipĩ niijná caá. Obohjeéhtih, ‘baác’, niijná yuhna, nin baácdih moondih Dios maáh ã jumachah, ã wãtdih niiját pahjeh mantih niijná caá ñi chãjap. ‘Jerusalén tátchi táini ã jummat pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá’, ñipĩ niijná caá. Obohjeéhtih, Jerusalén jwĩ Maáh chah wẽpni ã ñioni, caandih jwĩ weñat pínah tátchi, oboh jumni tátchi nihcah, biíc yoobó mantih niijná caá ñi chãjap.* 36 ‘Wã báadhna, wã niiját pah yoobópdiñ wã chãjbipna caá’, ñi niijíchah, biíc yoobó ã táican caá. Diosjeh yeebdih ã jéih báadhdat táutna caá. Caanjéh ñiñ waó yoócdih jéih baabána, ã jéih jwáub eyana caá. Yeéb áihwã jumna, ñiñ bácahjih niijná yuhna, áih wãtjih niiját pahjeh mantih niijná caá ñi chãjap. 37 Obohjeéhtih, nin pahjeh ñi niiji: ‘Páant wã chãjbip caá’, niij, ‘Páant wã chãjcan niit’, ñi niiji. Chah dawá jacna ñi niijíchah, ã táican caá”, Jesús át niijíp wat jĩ.

*Jwĩ peéh chãj jwáubacat
(Lc 6.27-36)*

38 “Ñi ñeowãdih nin pah í niij naóh bohéátjidih yeebbút ñit joiij tagaá. ‘Biih míih quíib dahdih ã búuh mawat pahjeh, meembát caandih búuh mao jwáubanaá. Míih maó doóbdih ã daj mawat pahjeh, meembát caandih daj mao jwáubanaá’, ít niijíp wat jĩ.* 39 Obohjeéhtih, weemboó nin pah yeebdih wã naóhna caá: Meemdih yeejép chãjnidiñ yeejép ma chãj jwáubaca bojoó. Ded meemdih iijnit, míih jéihyepmant bóo péo tíbdih ã mawachah, biámantbut ma júutá, mawíhna, ã jwáub mawat pínah niijná.* 40 Biihboó ded pah ma chãjatji jíib meemdih ã naóh yacachah, peéh chãjat táutniiboó míih camisadiñ meemdih naóh yacnidiñ ã wáhat táutachah, caandih wáhnit, ma duoní jih bóo chóodihbut ma wáhuú. 41 Biihboó áih bií déedih namá tacdih meemdih ã duo wáhat táutachah, meemboó ã jaibiát pínahna ma duo wáhaá. 42 Ded ã náahatdih meemdih ã wáubúchah, ma wáhuú. Biih meemdih ã waíhichah, caandih ma wayaá”, Jesús át niijíp wat jĩ.

*Jwítdih eníhcannitdih Jesús ã oyat táutat
(Lc 6.27-28,32-36)*

43 “Ñi ñeowãdih nin pah í niij naóh bohéátjidih yeebbút ñit joiij tagaá: ‘Nijeéh jumnitdih ñi oyoó. Obohjeéhtih, yeebdih eníhcannitdih eníhcat caá náahap’, ít niijíp wat jĩ.* 44 Obohjeéhtih, weemboó nin pah yeebdih wã naóhna caá: Yeebdih eníhcannitdih oinit, ñi túi chãjaá. Det yeebdih yeejép í chãjachah, Diosdih ñi wáubá, queétdih ã tái chãjat pínah niijná. 45 Pániñ chãjna, jwĩ íp jeámant bóo ã

* 5:33 Lv 19.12; Nm 30.2; Dt 23.21 * 5:35 Sal 48.2; Is 66.1; Mt 23.22; Stg 5.12 * 5:38 Ex 21.24; Lv 24.20; Dt 19.21 * 5:39 Lm 3.30 * 5:43 Lv 19.18

weh ñi jumbipna caá. Diosboó nihat cáacwādh biíc yoobó ã táí chājna caá. Yeejépwādh, táinitdihbat yeó ã táí chāhat táutna caá. Á watatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbat mah ã buugát táutna caá. Cáacwādh biíc yoobó Dios ã táí chājat pah, yeebbát biíc yoobó ñi táí chājna. ⁴⁶ Yeebdih oinitdih-jeh ñi oi jwúabanachah, dedé pínah nihcan caá. Romano maáta í uúbát táutni dinerodih uúbhnitboó tubit yéejnit jumna yuhna, páant í chājna caá. Obohjeéhtih, yeéb wíhwāboó nihatdih oinit, biíc yoobó teo wáacat caá náahap. ⁴⁷ Yeéb ñi déewādhjeh míc jwāáhnit, ñi wēi naóh uúbúchah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit yuhna, biíc yoobó í chājna caá. Obohjeéhtih, yeébbóó nihatdih ñi táí wēi jwāá. ⁴⁸ Jeámant bóo jwí íp nihatdih táí chājni ã jumat pah, ã weh jumna, biíc yoobó yeebbát nihatdih táí chājnit ñi jumúú”, Jesús át niijíp wat jī.*

6

Ded pah caá jwí táí chājat

¹ “Dios táinidih ã chājat táutuchah jepahnit, ‘Ñi enee! Dios ã watat pah wā táí chājna caá’, bitadih ñi niijcá bojoó. Pánih bita í wēi enat pínahdhjeh bidna, í wēi naáwátjeh ñi táí chājat jīb wāát jumna caá. Dios jeámant bóo yeebdih ã wāhcan niít.*

² “Moh yéejnitdih teo wáacna, bitadih ñi jautca bojoó. Táí chājnit pah jígohnitboó nihat í wēi enatdih bidna, ded pah í chājat pah ñi chājca bojoó. Queét namáboó jumnitdih, jwiit judiowā jwí míc wáacat munnáboó jumnitdihbat ípí

wāhna caá, dawá queétdih ennit, í wēi naáwát pínah niijná. Queétdih í wēi naáwáchah, í táí chājatjī jīb dée í bíbohna caá. Diosboó í táí chājatjī jīb queétdih ã jwúab wāhcan niít. ³ Obohjeéhtih, moh yéejnitdih teo wáacna, biih ma chéen yoobát ã jumuchah yuhna, caandih jautcanjeh, ma wūhú. ⁴ Páant moh yéejnitdih ñi teo wáacachah, cáacwā í encah yuhna, Diosboó ã enna caá. Pánih enna, caanjéh ñi táí chājatjī jīb yeebdih ã wāhhipna caá”, Jesús át niijíp wat jī.

Ded pah caá jwí uúbát
(Lc 11.2-4)

⁵ “Diosdih uúbhna, táí chājnit pah jígohnitboó nihat í wēi enatdih bidna, í uúbát pah yeébbóó ñi uúbhca bojoó. Queétboó uúbhna, jwiit judiowā jwí míc wáacat munnáboó, namáboobút ñuhnit, Diosdih í uúbhna caá, dawá queétdih ennit, í wēi naáwát pínah niijná. Páant cáacwā í wēi enatjeh caá í uúbát jīb dée.* ⁶ Obohjeéhtih, yeébbóó Diosdih uúbát táut niijná, ñih tólihboó ñi nem waad béjeé. Pánih nem waad béjnit, jwí íp jwí jéih enca naáhdih ñi uúbú. Pánihna, cáacwā í encah yuhna, jwí ípboó yeebdih ennit, ã táí joibípna caá. Pánih joinít, ñi uúbúchah, yeebdih ã táí teo wáacbipna caá.

⁷ “Dawá láa nin jacnajihjeh wā uúbúchah, Dios weemdih ã táí jepahhipna caá’, caandih jéihcannitboó í niij jenah joiná yah caá. ⁸ Pánihna, queét í uúbát pah ñi uúbhca bojoó. Obohjeéhtih, ñi uúbát pínah játih, jwí ípboó ded pah ñi náahatdih ã jéihna caá. ⁹ Pánihna, yeébbóó nin pah jwí ípdih ñi niij uúbú:

* 5:48 Lv 11.44-45; 19.2; Dt 18.13 * 6:1 Mt 23.5 * 6:5 Lc 18.10-14

‘Paá, meém jeáboó jumni, chah táini ma jumachah, meemdih jwí wěina caá. Ma wát chah yáaat caá jwiít jwí náahna caá.

10 Nihat meém maáh ma jummatdih jéihnit, í jepaha naáh. Ma wutachah, jeáboó jumnit í táí jepahat pah, nin baácdih moonbát í jepaha naáh.

11 Yeó jáap jummat pah jwí jeémát pínahdih ma wúhuú.*

12 Bitá jwiítidih í yéej chājatdih jwí yohat pah, meembát jwí yéej chājatdih ma yohoó.

13 Nemépwā í maáh jwiítidih ā yéejalichah, ma teo wáacá, jwí yéej chājcat pínah niijná. Páant jwí uúbúchah, meém jwí Maáh chah wěpni jumna, ma jéih jepahna caá. Páant ma jumachah, yeó jáap jummat pah nihat meemdih í wěi naáwát caá náahap. Páant tíí ā jumnah’,

Diosdih ní niij uúbú.

14 “Bitá yeebdih í yéej chājatdih ní yohochah ennit, jwí íip jeáboó jumribut yeéb ní yéej chājatdih ā yohbipna caá. 15 Obohjeéhtih, bitá yeebdih í yéej chājatdih ní yohcah, jwí íipbut ní yéej chājatdih ā yohcan níit”, Jesús āt niijíp wat jí.*

Ded pah caá jeémp jwuhcan jwí uúbát

16 “Diosdih táí uúbát táut niijná, jeémp jwuhcan, jíghnit pah ní jíghca bojoó. Páant tígáá táí chājnit pah jíghnitboó ípí chājap. Cáacwā queétdih í wěi naáwátidih bidna, queét íih móotdih jíghni pah í chājna caá. Páant í chājachah, jeémp jwuhcannit í jummatdih nihat ennit, ‘Queét táinit caá’, í niij

wěina caá. Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá: Cáacwā queétdih í wěi naáwátjeh í jeémp jwuhcat jíib dée ā jumna caá. Diosboó queétdih ā wěi naóhcan níit. Queét í chājat pah ní chājca bojoó. 17 Obohjeéhtih, yeébbóó jeémp jwuhcan, níih móotdih táí chocnit, yeó jáap jummat pah ní táí míic ámohat pah ní chājaá. 18 Yeéb páant ní chājachah, ní jeémp jwuhcatdih cáacwā í jéihcah yuhna, jwí íipboó ā jéihbipna caá. Jwí íip, jwí jéih enca naáh, níjeéh jumnit, jeémp jwuhcanjeh, ní uúbúchah, ā enbipna caá. Pánih ennit, ded pah jeémp jwuhcan, ní uúbát jíib yeebdih ā táí chājipna caá”, Jesús āt niijíp wat jí.

Jeáboó búdí jíib jumni panihnidih jwí bíbohah

(Lc 12.33-34)

19 “Nin baáboó jum jwuhna, ‘Wíih pínahjeh caá’, níj jehnah joinít, bíí déedih dawá ní ub ámohca bojoó. Nin baáboó jumni ā moópáh bejbipna caá. Bíih moópcannidih bitaboó í nuumbípna caá. Pánihna, nin baácdih bóo bíí dée buudní pínahjeh ā jumachah, caandih ní en nínahca bojoó.*

20 Obohjeéhtih, bíí déedih ní en nínahat pah Dios ā weñat pínahdih táí jenah joí chājnit, búdí jíib jumni panihnidih jeáboó ní bíbohbiipna caá. Caán ní bíbohniiboó ā moópcan níit. Nuumnít í jéih ub bejcan níit. Pánihna, caanná ní bíbohah pínah ā buudcán níit. 21 Dios pehbóó níih búdí jíib jumni panihni ā jumachah jéihnit, Dios ā weñat pínahdih ní táí jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, nin baácbóojéh níih búdí jíib jumnidih bíbohniit, ní weñat pínahdihjeh ní jenah

* 6:11 Pr 30.8-9 * 6:15 Mr 11.25-26 * 6:19 Stg 5.2-3

joibípna caá", Jesús át niijíp wut jĩ.

Ded pah jwĩ jenah joyátdih jwĩ chãjat

(Lc 11.34-36)

²² "Jiát ã túi yeh iiguíchah, jwĩ túi jéih enat pah, Dios ã weñat pínahdih túi jenah joinít, táinidih ñi chãjbipna caá. Ded pah ñi jenah joyátdihjeh ñi chãjbipna caá. Túinidih jenah joinít, táinidih ñi chãjbipna caá.

²³ **Obohjeéhtih, táicannidih jenah joinít, yeejépdih ñi chãjbipna caá. Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah, tabit yeejép ñi chãjat ã jambipna caá**", Jesús át niijíp wut jĩ.

Dinerodih búdí bidna, Diosboodih ñi jéih bidcat

(Lc 16.13)

²⁴ "Ded Diosdih oini ã weñat pínahdih chãjna, tabit pohba dinerodih ã jenah joicán niit. Obohjeéhtih, ded dinerodihjeh búdí jenah joiníboó Diosboodih ã oican caá. Dinerojihjeh wëini jumna, Diosboodih ã náahcan niit. Pánihna, Diosdih, dinerodihbut biíc yoobó ñi jéih bidcan caá", Jesús át niijíp wut jĩ.

Dios ã wehdih ã túi en dawát
(Lc 12.22-31)

²⁵ "Nin pah yeebdih wã jwúb naóhna caá: Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínah yéguenadihbut ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, caandih bidat chah Diosjeéh ñi túi jumat pínahboodih ñi bidii. Páant ñi bidichah, caán yeebdih oina, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ã wãhbiipna caá, ñi túi jumat pínah niijná. ²⁶ Jwébehwãdih ded pah Dios ã en dawátdih ñi jenah joyoó. Queét wáphi wihcan, jeémát í ámohat munnádhbut í bíbohcah yuhna,

jwĩ ípboó queétdih túi en daoná, í jeémát pínahdih ápi wãhna caá. Obohjeéhtih, jwébehwãdih ã oyat chah yeébbodih Dios ã oina caá! Pánih oinit, yeebdihbut ã túi en daobípna caá. ²⁷ Nindih ñi túi jenah joyoó: Búdí náhni dahwana yuhna, ñi wunat pínah yeó jáapdih ñi jéih túut nuumcán niit. Pánihna, búdí ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

²⁸ "Ñi dawát pínah yéguenadihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. Jiadih bóo cháanadih ñi túi jenah joyoó. Caán cháana behna, ã túi jíghat pínahdih ápi teocan caá. ²⁹ Pánih teocan yuhna, maáh Salomónji áih táini yéguéh chóodih duonít, ã túi jíghat chah cháanaboó ã túi jíghona caá.* ³⁰ Caán cháanadih Diosboó ã túi jíghat túutna caá. Obohjeéhtih, caán cháanaboó buu déedih jum, cheibit déedih ã diib téh bejna caá. Páant ã diib téhechah, cáacwã ípi cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ã jumachah yuhna, Dios caán cháanadih túi jíghoni ã chãjna caá. Caán cháanadih táini yéguéh dée pah ã wãhat chah yeébbodih Dios yéguéhdih ã wãhbiipna caá. Pánihna, caandih búdí jenah joicánjeh, Diosboodih ñi túi jenah joyoó. ³¹ Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínahdihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. ³² Diosdih jéihcannitboó bií déedih tabit ípi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, jwĩ íp jeáboó jumni, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ded pah yeebdih judhdadidih ã jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdih ã teo wácat pínahdih ñi túi jenah joyoó. ³³ Bií déedih ñi bidat chah, Dios ã maáh jumatdih bidnit, caandih ñi túi jepahaá. Pánih jepahnit, áih táini doonádh

* 6:29 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6

bitadiah ñi naáwá, queébtat caandíh í jepahat pínah niijná. Páant ñi chājachah, Diosboó nihat ñi náahatdih á wāhbična caá. ³⁴ Cheibit dedé á yapat pínahdih bádí ñi jenah joicá bojó. Cheibit yeejép ñi yapachah, Dios yeebdíh á teo wáacbična caá. Būū ded pah ñi chājatdihjeh jenah joyát caá náahap. Biíh yeó jáapdih bóo pínahdih tabit ñi jenah joicá bojó. Dios yeebdíh en daonít, á táí teo wáacbična caá”, Jesús át niijp wat jī.*

7

“Yeejép wā caá”, bitadiah niij jāihcat

(Lc 6.37-38,41-42)

1 “Meém yeejép caá”, bitadiah ñi niijcá bojó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbat ‘Meém yeejép caá’, á niijcán niit. ² Bitadiah ‘Ápí táí chājcan caá’, ñi niij enat pah, Diosboó yeebdíhbat biíc yoobó á niij enbična caá.* ³ Nin pah yeéb ñipí chājna caá: Ñi déedih bainí quíib becát á jamuchah, caanbítdih ñi táí enna caá. Caán bainí oj á jamuchah yuhna, ñi enat pah, ñi dée á yéej chājatbitdih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh bádí quíib becát á jamuchah yuhna, caandíh ñi encan caá. Caandíh ñi encat pah, bádí yeejép chājna yuhna, ñi enah bojna caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi chāj? ⁴ Yeebdíh bádí quíib becát panihni á jamuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becát dih weémboó meemdíh wā póoj yohbična caá’, ñipí niijná caá. Pánihat pah, bádí yéej chājnit jamna yuhna, ‘Némé, tabit yeejép chājna caá ma chājap. Caandíh ma cádaahá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép

chājnit jamna yuhna, bádí ñi yéej chājatdih jenah joicánjeh, bita bainí í yéej chājatdihjeh ñi jenah joí? ⁵ Páant niijnít, táinit pah jíghnit í chājat pahjeh mantih yeebbát biíc yoobó ñi chājna caá. Yeebdíh bádí quíib becát panihnidih ñi jwíih póoj yohat pah, ñi yéej chājatdih jwíih cádahat caá náahap. Páant ñi cádahat táttimah, ñi déeíh bainí quíib becát panihnidih táí jéih enna, ñi jéih póoj yohat pah, á yéej chājatdih ñi jéih cádahat táutbična caá.

⁶ “Mujjiowā panihnit yeejép wā Diosdih náahcannitdih áih táini doonádih ñi naóhca bojó. Páant ñi naáwáchah, caandíh joí iijnit, yeebdíh tabit yeejép íta chāj taga. Momo muuwā panihnit, í náah chājnitdih Dioíh táini doonádih ñi naóhca bojó. Queétdih ñi naáwáchah, joíihcan, bádí jíib jamni jeé tiibnadih momo muuwā hepédih í wid chuñat pah, caán táini doonádih íta yoh tagaá”, Jesús át niijp wat jī.

Diosdih jwí wúbúchah, á jepahat
(Lc 6.31; 11.9-13)

⁷ “Diosdih wúbhna, ñi wúbh cádahca bojó. Páant ñi wúbúchah, ded pah ñi wúbát dih Dios yeebdíh á wāhbična caá. Ded pah ñi náahatdih bidnit, ñi bíd cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeebdíh á wāhbična caá. Jéc panihnidih wuúmp mao cádahcah, Dios á wátbična caá. ⁸ Det Diosdih táí wúbhnit, í wúbátjidih í bíbohbična caá. Det Diosdih bidnit, caandíh í jwāáhbična caá. Det í wuúmp mawachah joinít, jéc panihnidih Dios queétdih á wátbična caá. Pánihna, yeó jáap jumat pah

* 6:34 Sal 55.22; 1P 5.7 * 7:2 Mr 4.24 * 7:8 Dt 4.29; 2Cr 15.2-15; Jer 29.13

Diosdih ñi wúbáchah, yeebdíh ã jepahbipna caá.*

⁹ “¿Pan dahdih ñi wúáh yeebdíh ã wúbáchah joinít, jee dáhboodíh caandíh ñita wáh taniít? Ñita wáhcán tagaá. ¹⁰ ¿Queejdíh ã wúbáchah, bæcdih ñita wáh taniít? Ñita wáhcán tagaá. ¹¹ Yeéb yéejnit jumna yuhna, ñi wehdih táinidih ñipí wáhna caá. Pánihna, ñi íp Diosboó yéjcani jumna, táini ñi wáhat chah caandíh wúbhndih ã wúhbirna caá.*

¹² “Bita yeebdíh í táí chájat pínahdih ñi náahat pah, yeebbát bitadih ñi táí chájaa. Queét yeebdíh í táí chájcah yuhna, yeéboó queétdih ñi táí chájaa. Páant tigaá Moisés ã wutatji, Dios naáwát dih naóh yapanit í daacátjibat ã niijíp”, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.*

*Bainí jéc naáwát
(Lc 13.24)*

¹³ “Jeáboó bejíhna, Diosdih táí jenah joinít, ñi jepahaá. Pánih jepahnit, ã weñat pínahdihjeh ñi chájbirna caá. Pánih chájnit, bainí jéc panihni ã jumuchah yuhna, ã pebhna bejni bainí namádih ñi jéih ñáan bejbipna caá. Obohjeéhtih bádí jéc dih waadnit, bádí namádih ñi bejehchah, dedé bwat ã wihcan niít. Páant ã bwocah, dawá jenah joicánjeh iiguípna bejni namádih bejna, bæudnit í jumbipna caá.

¹⁴ Obohjeéhtih, bainí jéc dih waadná, bainí namáboó ñi ñáan bejehchah, táí jenah joyát caá náahap. Pánihat pah, Dios pebhboó yeéb ñi bejíchah, ã bwuchah yuhna, caandíh táí jenah joinít jumna, ñi jéih bæjábipna caá. Pánih ñáan bejna, Dios pebhboó juibínit,

páantjeh ájeéh ñi táí jumbipna caá. Obohjeéhtih, daocánnit táí jenah joinítjeh caán namáboó í jéih ñáan bejbipna caá”, Jesús át niijíp wat jĩ.*

*Căacwă ded pah í chăjatdih ennit,
ded pah í jumatdih jwí jéihyat
(Lc 6.43-44)*

¹⁵ “Ñi táí chájca chaáh. ‘Dios naáwát dih naóh yapani caá’, niij yeenitdih ñi joyáh bojoó. Queét táinit pah jigohna yuhna, í jenah joyátboó yeejép ã jumuchah, yeebdíh í yéjaíhbirna caá. ¹⁶ Queétdih beh enat táut niijná, ded pah í chájatdih ñi táí eneé. Yeejép í chájachah enna, yeejépwá í jumatdih ñi jéihbirna caá. Í táí chájachah enna, táinit í jumatdih ñi jéihbirna caá. Nin pah caá ã jumap: Ded óot nah iguáh pihana ápi quehcan caá. Mai bab nahbut bab dahna ápi quehcan caá. ¹⁷ Táini nah táini dahna ã quehna caá. Obohjeéhtih, yeejép nahboó yeejép dahna ã quehna caá. ¹⁸ Táini nah yeejép dahna ã quehcah, yeejép nahbut táini dahna ápi quehcan caá. ¹⁹ Yeejép dahna quehni nahdih tib yohnit, căacwă ípi căo yohna caá. Pánihat dée det yeejép chájnitdih Dios ã yohbirna caá.* ²⁰ ‘Dios naáwát dih naóh yapani wá jumna caá’, niij yeenitdih nin pah ñi beh enbirna caá: Ded pah í chájatdih enna, yeenit í jumatdih ñi jéihbirna caá”, Jesús át niijíp wat jĩ.*

*“Meemdíh wă jéihcan caá”, Jesús
ã niiját
(Lc 13.25-27)*

²¹ “Dawá weemdíh ‘Maá’, niijnít jumna yuhna, jeáboó í juibícan niít. Wá íp jeáboó jumni ã weñat pínahdih chájnitjeh ã

* 7:11 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22; 5.14-15 * 7:12 Lc 6.31 * 7:14 Sal 1.6; Pr 4.18-19 * 7:19 Mt 3.10; Lc 3.9 * 7:20 Mt 12.33

maáh jumapna i juibípna caá.
 22 Péeni yeó jáapnadih wā íp ā
 maáh jumapna waádihnit, dawá
 weemdih jephacannitjibat nin
 pah i niijbípna yuh caá: ‘Maá,
 ma wēpatjīh ma naáwátdih jwiit
 jwī naóh yapanap jī. Ma wēpatjīh
 nemépwādh jwī bacat tútup jī.
 Cáacwājeh i jéih chājca naáhdih
 ma wēpatjīh jwī chāj jáutap jī’, i
 niijbípna yuh caá. 23 Obohjeéhtih,
 ‘iYeebdih wā jéihcan caá! iYeejép
 chājnitjeh nī jumna caá! Pánih
 jumnit, wā pebhna nī waád
 jāóhca bojóó’, queétdih wā niij
 jephahbipna caá”, Jesús át niijíp
 wut jī.*

Chéne muú teonit naáwát
(Lc 6.47-49)

24 “Ded wā bohéátdih joí
 jepahna, muú chāj pooni pani-
 hni ā jumna caá. Túi jenah
 joini jwamúp baácdih numah
 baád waadánit, áih jagápdih ā túi
 dodhdop be. 25 Caán muúdhíh ā
 péaat túttimah, búdí mah jāóh,
 maj búdí daab béj, búdí johlitbat
 ā jūúwúp be. Páant tubit ā jo-
 hochah yuhna, caán muú numah
 dodhni jumna, ā áaccap be.
 26 Obohjeéhtih, ded wā bohéátdih
 joiná yuhna, jepahcan, túi jenah
 joicánni muú chājni panihni caá
 ā jumap. Caánboó óonjihbitjeh
 baád waadánit, áih jagápdih ā
 dodhdop be. 27 Caán muúdhíh ā
 péaat túttimah, mah búdí jāóh,
 maj daab béj, búdí johlitbat
 ā jūúwúp be. Pánih búdí ā
 johochah, caán muú áacna, búdí
 ā yáanap be”, Jesús át niijíp wut jī.

28 Páant ā niij naáwáchah joiná,
 cáacwā ít joí wáhi bejep wut jī.
 29 “Caán túi jéihni pah jwiitdhíh ā niij
 bohéna caá. Moisés ā wutatjidih
 bohénit páant ípí niij bohécan caá.
 Pánih bohéna, caánboó yoobópdih

tigaá maáh ā jumap”, ít míc niijíp
 wut jī.*

8

Bácah moópnidih ā booaat
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

1 Páant niij naóh bohé péanit,
 Jesús jeé ñaj yacapboó chúudniji ā
 bohénitdhíh át numah dei bejep wut
 jī. Á dei bejehchah ennit, dawá
 ájeéh ít péé bejep wut jī. 2 Páant
 í bejehchah, bácah moópní jwááhnit,
 bódicha caj yoh ñajnit, nin pah át
 niijíp wut jī:

—Maá, ma booaíhna, weemdih
 ma jéih booaana caá, Jesúsdi át ni-
 jííp wut jī.

3 —**Júu!** Wēinit meemdih wā
 booaana caá, caandih teo jáhanit,
 át niijíp wut jī.

Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā
 moopát át ñuumáh bejep wut jī.

4 —**Meemdih wā booaatjidih**
bitadhíh ma naóhca bojóó.
 Pánih naóhcan, sacerdotedihjeh
 naáwádhíh ma bejeé. Caanná
 juibínit, míh bácah ā ñuumátjidih
 ma jáutú. Moisés ā wutatji
 pah sacerdotewā í cáo wáhat
 pínah niijná, chéne jopwádhíh
 ma wáhuú, Dios meemdih ā
 booaatjidih í jéihyat pínah niijná.
 Túttimah, ma déewájeéh ma
 jwúb jumachah, ā táibipna
 caá,* Jesús caandih át wēp niijíp
 wut jī.

Soldadowā í maáhdih teo
wáhnidih Jesús ā booaat

(Lc 7.1-10)

5 Túttimah, Jesús Capernaum
 tátchina ā juibínachah, Romano
 cien soldadowā í maáh ā pebh
 juibínit, nin pah caandih át niijíp
 wut jī:

6—Maá, weemdih ma teo wáacá.
 Weemdih teo wáhni búdí wánná,
 wíih muúboó ā lajna caá. Áih bácah
 jwioní ā jumachah, búdí tubanit, ā

* 7:23 Sal 6.8 * 7:29 Mr 1.22; Lc 4.32 * 8:4 Lv 14.1-32

jéih bejcan caá, Jesúsdiĥ át niijíp wut jĭ.

7—**Caandĭh boonadiĥ wã bejmi caá,** Jesús caandĭh át niij jepahap wut jĭ.

8-9 —Obohjeéhtih, Maá, wĭih munná ma bejcah, á táimi nacaá. Weem cháĥ wĕpni ma jumachah, ‘Wĭih munná ma waád jũúwá’, niijni dée nihcan caá. Ma naáwáchahjeh, weemdĭh teo wãhni á boobipna caá. Wã chah jumnit bita maáta weemdĭh ĩ wutna caá. Weembút soldadowãdih wutni caá. Biícđih ‘Ma bejeé’, wã niijíchah, ápi bejna caá. Biíhdih ‘Ma jũúwá’, wã niijíchah, ápi jũóhna caá. ‘Nindih ma chájaá’, wã niijíchah, páant á chájna caá. Weém wutni jumna, meembút wutni ma jumatiĥ wã jéihna caá. Ma wutat pahjeh weemdĭh teo wãhni á boobipna caá, soldadowã ĩ maáh Jesúsdiĥ át niijíp wut jĭ.

10 Páant á niijíchah joí wĕinit, Jesús ájeéh péenitdih nin pah át niijíp wut jĭ:

—**Yoobópdih yeebdĭh wã naóhna caá. Nin soldadowã ĩ maáh judío nihcan yahna, Diosdih á táí jenah joiná caá. Caandĭh teo wãhniĥ wã booaat pinahdih át jéihyep taga. Weemdĭh caán á táí jenah joyát pah, ded judío biíc yoobó jenah joinídiĥ wã en jwuhcan caá.** 11 **Yeebdĭh wã naóhna caá. Péeni láa bita judiowã nihcannit, nihát baácđih moón Diosdih táí jenah joinít, jeáboó Dios á maáh jumapna dawá ĩ juibipna caá. Caanná jumnit, Abraham, Isaac, Jacob biícđih ĩ jeémpbipna caá.*** 12 **Obohjeéhtih, judiowã Dios á maáh jumapna bejnit déejidih, yeejép dupúnapboó á wahbipna caá. Caanná á wahnitboó búdí jĭgahnit, ĭih maodĭh ĩ néeh cháác juibipna caá,** Jesús át niijíp wut jĭ.*

* 8:11 Lc 13.29

* 8:12 Mt 22.13; 25.30; Lc 13.28

* 8:17 Is 53.4

13 Páant queétdih niij péanit, soldadowã ĩ maáhdih nin pah át jwúub niijíp wut jĭ:

—**Mĭih munná ma jwúub bejeé. Meemdĭh teo wãhni booni á jumna caá. ‘Jesús caandĭh á boobipna caá’, ma niij jenah joyát pahjeh á yapna caá,** Jesús caandĭh át niijíp wut jĭ.

Páant á niijíchahjeh, áih munnáboó jumni caandĭh teo wãhni át boonap wut jĭ.

Pedro chudhdih Jesús á booaat (Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

14 Páant niij péanit, Jesús á bohénitdih át jwúub numah bejep wut jĭ, páant mantih. Pánih bejna, Pedroih munná juibínit, ĩt waad béjep wut jĭ. Pánih waad béjnit, Pedro chudh búdí pahat wunna, mi ñajat chóoboó mi ñajachah, Jesús át enep wut jĭ. 15 Pánih ennit, miĭh téihyadiĥ á teo jāhanachahjeh, pahat át dúucach bejep wut jĭ. Páant á dúucachah joinit, caántboó ñah ñahnit, Jesúsdiĥ jeémát mit wuhap wut jĭ.

Dawá wunnitdih Jesús á booaat (Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

16 Tõo ñáh jũúwáchah, dawá nemép caolih jumnitdih ĩ chéenwã Jesús á jumni muú jóocmant ĩt ub juibínap wut jĭ. Páant ĩ ub juibínachah ennit, Jesús wã ĩt bac bejep wut jĭ. Pánih bac bejnit, Jesúsboó nemépwãdih á bac bejat túutachahjeh, cáacwãih bácahmant ĩt bac bejep wut jĭ. Bitá tabúp cháúhniĥbut Jesús át booa beedánap wut jĭ. 17 Páant á chájachah, Dios naáwãtdih naóh yapani Isaías á niijátji pah át yapap wut jĭ. “Jwĭ tabúp cháúátđih, jwĭ wanatdihbut jĭgah ennit, át boonap taga”, Isaías át niij daacáp tajĭ.*

Biquína Jesúsdih i péelhat
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Dawá Jesús pebh i jaí ñuhuchah ennit, Jesús ã bohénitdih nin pah át niijíp wut jî:

—**Chóbe conanaáboó jwí chúuh bejjih**, át niijíp wut jî.

¹⁹ Páant niijnít, jélitna i dei bejchah, Moisés ã wutatjidih bohéni Jesúsdih jwááhnit, nin pah át niijíp wut jî:

—Bohéní, deyoób ma bejchah, weembút majeéh wã bejmi caá, át niijíp wut jî.

²⁰ —**Jia mujjiowã ñih muú pínah ítnadih i bíbohna caá. Jwébehwábut ñih yécanadih i bíbohna caá. Obohjeéhtih, weémboó nihat cáacwã úud jeñé, wíh muujéh pohba wã bíbohcan caá. Pánihna, wãjeéh ma jáuwáchah, búdí huwat meemdíhbut ã jumbipna caá**, Jesús caandih át niij jepahap wut jî.

²¹ Páant ã niijíchah joinít, biíh jwuh nin pah át niijíp wut jî:

—Maá, majeéh weembút wã bejmi caá. Obohjeéhtih, wã bejat pínah játih wã íp ã wunuchah, áih bácahdih wã yohat pínah niijná, ‘Ma chão jwúhuú’, weemdíh ma niijí. ã wunuchah yoh péanit, majeéh wã bejbipna caá, át niijíp wut jî.

²² —**Weemdíh náhcannit wannit panihnit jumna, queétboó wannitdih i yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wãjeéh jumni pínah hu ma jáuwá**, Jesús caandih át niijíp wut yuh jî.

Búdí johlit nolihatdihbut ã yayaát

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Páant niij péanit, jélitboó dei juibínit, búdí jááj chóodih ã bohénitdih át numah waadáp wut jî.

²⁴ Ímdih i chúuh bejchah, Jesúsboó át úwah bejep wut jî. Pánihna, ím tac yoób i huug lájachah pohba, Jesús ã úwat pónih, búdí johlit át

jáuwáp wut jî. Páant búdí nolihat ã jumuchah, ít daábíhip wut jî.

²⁵ —¡Maá, jwiítidih ma teo wáacá! ¡Daabná caá jwí chãjap! ít niij wucup wut jî.

²⁶ Páant i niij wucuchah, jáanit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jî:

—**¿Dépanih tigaá búdí ñi úum? Weemdíh táí jenah joiná, ñita úumcan tagaá**, át niijíp wut jî.

Páant niijnít, ñah ñuhnit, johlit, nolihatdihbut jáihnit, **“Ma yayaá”**, át niijíp wut jî. Páant ã niijíchahjeh, johlit nolihatbut biícantjeh át yayáh bejep wut jî. ²⁷ Páant ã yapachah, en wáhi bejnit, queétdih nin pah ít múic niijíp wut jî:

—¿Dedé cáac tigaá nin? ã naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ã yayáh bejna caá, ít niijíp wut jî.

Gadara baácdih moón nemép caolih jumnitdih Jesús ã booaat

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Páant ã yapat túttimah, Gadara baácna ít chúuh juibínap wut jî. Caanná i chúuh juibínachah, chéne neoná cáac yohopmant Jesúsdih ít jwááh dei jáuwáp wut jî. Queét nemép caolih jumnit, túbit tac behnit i jumuchah, caanná cáacwã ípí bejcap wut jî. ²⁹ Pánihna, Jesúsdih jwááh dei juibínit, nin pah ít niij ñaacáp wut jî:

—¿Meém Dios wáuh, dépanih chãjadih jóoh tigaá ma chãj? ¿Dios ã peéh chãjat pínah ã judh jwuhuchah yuhna, játih jwiítidih peéh chãjadih jóohnit beé ma chãjap? ít niijíp wut jî.

³⁰ Yuhúpbít dawá momo muuwã bid jeémpna ít chãjap wut jî. ³¹ Pánihna, queétdih ennit, nemépwã nin pah Jesúsdih ít niijíp wut jî:

—Jwiítidih bacat túutna, cot muuwádh ma waadát túutú, ít niijíp wut jî.

³² —**Jáuh, caán láa bácah ñi bejeé**, Jesús queétdih át niijíp wut jî.

Páant ã niijíchahjeh, queét cáacwáih bácahmant bacnit, m̄wāidih nemépwā ít waadáp wut jī. Páant ít waadáchah, wēpép ñáo dei bej, ímna buúg báah bejnit, m̄wā ít chíic wan beedáh bejep wut jī.

³³ Páant ít yapachah enna, búdí úm̄nit, queét m̄wājidih en daonítboó íih tátchina ít ñáo jwéi jwúb bejep wut jī. Pánih ñáo jwúb juibínit, m̄wā ded pah ít yapatjidih, nemép caolih jum̄nitdihbut ded pah Jesús ã booaatjidih ít naóh peetép wut jī. ³⁴ Páant ít naáwáchah joinít, nihát caán tátchidih moón Jesúsdi henedih ít bejep wut jī. Pánih juibínit, caandíh náahcan, íih baácmant Jesús wāidih ít jwúb bejat túutap wut jī.

9

*Jéih yoocannidih Jesús ã booaat
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)*

¹ Páant ít jwúb bejat túutuchah joinít, íih jááj chóona waadnít, Jesús wā ít jwúb chúuh bejep wut jī. Pánih chúuh bejnit, Jesús ap̄ juibínit tátchina ít jwúb juibínap wut jī. ² Caanná ít juibínachah, caanjíh moón jéih yoocannidih ã ñajat chóojíh Jesús pebhna ít beo juibínap wut jī. “Jesús nindih ã jéih boobipna caá”, ít niij jenah joyóp wut jī. Páant ít niij jenah joyátdih jéihnít, jéih yoocannidih nin pah Jesús át niijíp wut jī:

—**Ma weñeé. Ma yéejatdih meemdíh wā yohna caá**, át niijíp wut jī.

³ Páant ã niijíchah joinít, biquína Moisés ã watatjidih bohénit nin pah ít niij jenah joyóp wut yah jī: “Diosjeh yéejatdih ã jéih yohna caá. Nin cáacjeh jum̄na yahna, páant niijná, ‘Dios wā jum̄na caá’, niij yeena caá ã chājap”, ít niij jenah joyóp wut jī. ⁴ Páant ít niij jenah joyátdih jéihnít, nin pah Jesús queétdih át niijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá páant yeejéj ñi jenah joí? ⁵ **‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yahna, ‘Yeeni caá’, ñi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ñah ñuhnít, ma yáac cháih bejeé’, wā niijíchah, caán ã bejechah ennit, wā niiját yoobópdi h ã jum̄atdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. ⁶ Weém nihát cáacwā úud jeñé, nin baácdih moondíh jéih boonanít, ít yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Pánih tibeé Dios weemdíh ã wah deyanap jī, cáacwā ít yéejatdih wā yohat pínah niijná. Pánihna, caán wēpatdih wā bíbohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj jútbpipna caá**, át niijíp wut jī.

Páant niij péanit, jéih yoocannidih nin pah át niijíp wut jī:

—**Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih únit, míih muúboó ma jwúb bejeé**, át niijíp wut jī.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, jéih yoocanniji ñah ñuhnít, áih muúboó át jwúb bejep wut jī. ⁸ Páant ã boanachah ennit, cáacwā ít en wáhi bejep wut jī. Pánih en wáhi bejnit, Dios Jesúsdi h búdí wēpat ã wáhatdih jéihnít, Diosdi h búdí ít wēi naáwap wut jī.

*Jesús Mateodih ã jūúwát túutat
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)*

⁹ Pánih booa péaniji caán m̄mánt bac bejnit, Jesús ã bohénitdih át jwúb namah jib bejep wut jī. Pánih bejnit, caanmánt jūóhnít, weém Mateo pebh ít juyáp jī. Romanowā ít maáta ít uúbat túutni dinerodih uúbh wáhnit wā jum̄ap jī. Pánihna, caán láa wíih tewat tólihboó wā chúudap jī. Caanjíh wā chúudachah ennit, nin pah weemdíh Jesús ã niijíp jī:

—**Wájeéh ma péé jūúwá**, ã niijíp jī.

Páant ã niijíchah joinítjeh, ñah ñuhnit, ájeéh wã bejep jĩ.

10 Tálttimah, Jesús wãdih wĩih maúboó ñamah jeémédih wã bejep jĩ. Weem páh dawá dinerodih úbh wãhntdih, bita “Yeejépwã caá”, i niijnitdihbut wã ñamah jeémép jĩ. 11 Páant queét biíc dih jwĩ jeéméchah ennit, biquína fariseowã jwiit Jesús ã bohénitdih nin pah i niij jãihñup jĩ:

—¿Dépanih tigaá ñíih bohéni dinerodih úbh wãhnt, yeejép chãjnit biíc dih ã jeémp? i niijíp jĩ.*

12-13 Páant i niijíchah joinít, Jesúsboó queét fariseowãdih nin pah ã niij jepahap jĩ:

—**Tubáp chũhcannit cohnidih ipĩ bidcan caá. Wunnitjeh caá caandih i bidip. Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niij jenah joinít, teo wáacni pínahdih ipĩ bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wã yéejatdih jĩgahnit, wã táut nuúmihna caá’, niij jenah joinít caá teo wáacni pínahdih i bidip. ‘Jwiit yeejépwã caá’, niij jenah joinítidihjeh teo wáacadih wã júúwáp be, i yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodih i táut nuumát pínah niijná. Dios naáwátidih naóh yapani ã niij daacátjidih yeebdih jéihyat caá náahap. ‘Nuñáp wãdih ñi mao cáo wãhatdih weém wã náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih ñi jĩgah en teo wáacatdih caá yeebdih wã náah yacap”, Dios ã niijná caá’, át niij daacáp tajĩ.* Caán ded pah ã daacátjidih jéihyat táut niijná, ñi jwúb bohénaá. Caán ã daacátji pah, jĩgah ennit, weém cáacwãdih teo wáacadih wã júúwáp be, ã niijíp jĩ.**

Jeémp jwuhcatdih Jesús dih i úbh joyát

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

* 9:11 Lc 15.1-2 * 9:12-13 Os 6.6; Mt 12.7

14 Tálttimah, Juan Daabáni ã bohénitboó jwĩ pebh joinít, nin pah Jesús dih i niij úbh joyóp jĩ:

—Jwiit Juan ã bohénit, jwĩ nuowã i watat pah jwĩpĩ jeémp jwuhcan caá. Fariseowãbut biíc yoo bó ipĩ chãjna caá. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh i jeémp? Jesús dih i niijíp jĩ.

15 —**Nin pah caá ã jumap: Téihya chéoni ã ñamah jeémpnit biíc dih ã jum jwuhchah, jĩgahcan, ipĩ tái wéi jeémpna caá. Obohjeéhtih, caán téihya chéonidih bita i úb bejat tálttimah, jĩgahnit, ita jeémp jwuhcan tagaá. Weém caán téihya chéoni panihni wã jumna caá. Pánihat pah tigaá wã bohénit wãjeéh jumna, wéinit, páantjeh i jeémpna caá. Obohjeéhtih, bita weemdih i úb bejat tálttimah, wã bohénitjeéh wã wihchah, caán láa jĩgahnit, i jeémp jwuhcan niit, Jesús queédih ã niijíp jĩ.**

16 Pánihna, ded pah jwĩ nuowã i watatji ãih jáap bohéatjĩh fariseowã i widíhichah enna, Jesús queédih nin pah ã jwúb niij bohénap jĩ: “**Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojĩh máa yégueh chóodih nah wai búudhdát ã náahcan caá. Páant ñi chãjachah nihna, caandih ñi chocat tálttimah, jiint bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwĩ nuowã i naáwátjidih wĩih jáap bohéatjĩh wid naóhcat caá náahap.**

17 Pánihat dée, pah jwuhcanni iguĩh macdih nuñáp chóojĩh i chãjniji máa wuh wuúhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguĩh mac pahna, máa wuh wuúh jéih yúhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta buud tagaá. Pánihna, jáap macdih,

jáap wuh wuúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguúh mac, caandíh yáacni chóobut á táí jumbipna caá. Pánihat pah, wíh jáap bohéat jwí nuowá í naáwátjijíh wid naóhcat caá náahap”, ã niijíp jĩ.

Áih yéguéh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdíhbut Jesús á booaat (Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Wíh muúboó páantjeh jwí jumachah, jwiít judíowá jwí míc wáacat muudíh en daonít í maáh á waád juyúp jĩ. Waád juinít, Jesús pebh bódicta caj yoh ñajnit, nin pah á niijíp jĩ:

—Wá nuám jáantjeh mi wunah bejep be. Oboheéhtih, caántdih ma teo jáha booaat túut niijná, wájeéh ma juúwá. Páant ma teo jáhanachah, mi jwáub boobipna caá, Jesúsdi h á niijíp jĩ.

¹⁹ Páant á niijíchah joinít, Jesús wíh muúboó jeémp chúdniji, ñah ñuhnit, ájeéh á bac bejep jĩ. Jwiít á bohénitbut íjeéh jwí bejep jĩ. ²⁰⁻²¹ Pánih bejnit, namádih jwí bejehah, cáacwá cáti h biíh wili wunnih mit jumap tají. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih, “Jesúh yéguéh chóodihjeh juibí teona, wá boobipna caá”, mit niij jenah joyóp wat jĩ. Páant niij jenah joinít, Jesús táahmant juóhnt, áih yéguéh chóo yapatbitdih mit juí tewep tají. ²² Páant mi juí tewatdih jéihna, tac páud ennit, Jesús caántdih nin pah á niijíp jĩ:

—**Nuumú, ma weñé. Weemdíh táí jenah joinít, ma boona caá,** á niijíp jĩ.

Páant á niijíchahjeh, mit boonap tají.

²³ Táttimah, jwiít Jesús biícdih maáih muaná jwí waád juibínáp jĩ. Pánih waád juibínit, chíó póojnitdih, dawá ñaac jainítidihbut jwí enep jĩ. ²⁴ Páant í juúhchah ennit, Jesús queétdih nin pah á niijíp jĩ:

—**Yeéb ñi bac bejeé. Mi wuncan caá. Ñona caá mi chájap,** á niijíp jĩ.

Páant á niijíchah joinít, “Nih yána caá á chájap”, niijnít, cáacwá caandíh í dehwep jĩ. ²⁵ Pánihna, queét í bac bejat táttimah, wunnih pebhna waad béjnit, míh téihyadi h Jesús át tewep wat jĩ. Páant á tewe chahjeh, boonit, mit ñah ñuhap wat jĩ. ²⁶ Jóocmant ñuhnit caántdih á booaat doonádih joinít, caán tátdidih moondíh ít naóh peetép tají.

Chénewá jéih encannitdih Jesús á booaat

²⁷ Caanjíh jumnitji jwáub jibidih jwí bejehah, chénewá jéih encannit neoná jwiítidih péce bejnit, nin pah í niij ej ñaacáp jĩ:

—¡David juima, Dios á wahni, jwiítidih ma jígah eneé! í niijíp jĩ.

²⁸ Páant í niij ej ñaacáchah, jwiít Jesús biícdih biíh muúboó jwí waad béjep jĩ. Páant jwí waad béjehah, queét jéih encannitbut í ñuún waad juyúp jĩ. Páant í waád juyúchah ennit, Jesús queétdih nin pah á niijíp jĩ:

—**Jwiítidih á jéih booami nacaá’, ¿weemdíh ñi niij jenah joinít?** á niijíp jĩ.

—Páant tigaá jwí niij jenah joyóp, caandíh í niij jepahap jĩ.

²⁹ Páant í niij jepahachah joinít, íih quíbdih teo jáhanit, nin pah á niijíp jĩ:

—**Páant á chájipna caá’, ñi niij jenah joyát pahjeh tigaá wá chájip,** á niijíp jĩ.

³⁰ Páant á niijíchahjeh, í jéih enep jĩ, buca. Pánih boonit, Jesús nin pah queétdih á jwáub niijíp jĩ:

—**Weém bautéh yeedíh wá booaatdih bitadíh ñi naóhca bojóó,** á niijíp jĩ.

³¹ Páant á niijíchah yuhna, bac bejnit, queétdih ded pah á booaatjidih niहत pebhboó ít naóh peetép tají.

Jéih wéhecannidih Jesús á booaat

32 Páant ī bac beječah, Jesús pebh nemép jumnidih bita ī ñahwat ub waad juyúp jī. Caán nemép caandíh át jéih wéheat táutcap tajī. 33 Páant ī ub juyúchah ennit, Jesús nemépdih ā bacat táutap jī. Páant ā bacat táutachahjeh, jéih wéhecanniji ā jwáub wéhenap jī. Caandíh ennit, nihat ī en wáhi bejep jī.

—jNin pah yapatdih nihat jwiít Israel baácđih moón jwīpī encan jī! ī míc niijp jī.

34 Obohjeéhtih, fariseowā mácah ī míc niij wéhenap jī.

—Nemépwā ī maáh ā wēpatjīh caá nemépwāđih ā bacat táutap, ī míc niijp jī.*

Jesús cāacwāđih ā jīgah enat

35 Pánihat túttimah, nihat botoni tútchina, dahwani tútchinadihbut bohé jibidih bejna, Jesús jwiítđih ā namah bejep jī. Tútchina yoobó naóh jib bejna, jwiít judíowā jwī míc wáacat munná waadnít, Jesús āpī bohénap jī. Dios ā maáh jummat túini doonáđih naóhñit, nihat caanjīh moón tubúp chūúhñitđihbut āpī boonanap jī.*

36 Pánih bejna, dawá cāacwā ovejawāđih en daoní wihcat pah yeejép yapnit, moh yeejnit ī jumachah ennit, Jesús queéđđih búdí át jīgah enep jī.* 37 Pánih jīgah ennit, jwiít ā bohénitđih nin pah ā niijp jī:

—Jóo dajat láa búdí tewat ā jumachah yahna, teonitboó daocánnitjeh ī jumna caá. Pánihat pah, túini doonáđih joinít pínah dawá ī jumachah yahna, queéđđih naóhñit pínahboó daocánnitjeh ī jumna caá. 38 Pánihna, túini doonáđih chah dawá bohénitđih ā wahat pínah niijná, Diosđih ñi úúbú, ā niijp jī.*

10

Jesús doce ā naáwát tútñit pínah ī wātna

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

1 Túttimah, jwiít doce ā bohénitđih bid bojnit, nemépwāđih bacaat pínah wēpat, nihat wannitđih booaat pínah wēpatđihbut jwiítđih ā wáhp jī.

2 Nin caá jwiít Jesús ā bohénit, ā naáwát tútñit pínah jwī wūt: Simón ā jumap jī. Caandíh Pedro Jesús ā wūt búúdhđap jī. Á úúđ Andrésbut ā jumap jī. Santiago, ā úúđ Juanjīhbut ī jumap jī. Queéđ chénewā Zebedeo weh ī jumap jī.

3 Felipe, Bartolomé, Tomás, weém Mateobut jwī jumap jī. Weémboó Romanowā ī maáta ī úúbát tútñi dinerodih úúbh wáhi wá jumap jī. Biíh Santiago, Alfeo wúúhbut ā jumap jī. Tadeo, Lebeo ī niij wát búúdhñitbut ā jumap jī. 4 Biíh Simón, Celote wát jumni poómpđih bóobut ā jumap jī. Judas Iscariote, Jesúsđih eníhcannitđih đúó wáini pínahbut ā jumap jī.

Jesús doce ā bohénitđih ā wahat

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

5 Jwiít doce ā bohénitđih ā wēpatđih wáh, biíh tútchinaboó wahna, ded pah jwī chājat pínahđih nin pah Jesús jwiítđih ā niij naáwáp jī: **“Judíowā nihcannit pebhna ñi bejca bojoó. Samaria baácboobút ñi bejca bojoó.** 6 **Diosđih jéihcannit jumna, buúdnít ovejawā panihñit ī jumachah, judíowā pehbhoójéh ñi bejeé.** 7 **‘Dios maáh ā jummatđih ā jútat pínah bah-nijeh ā judhna caá’, queéđđih ñi niij naáwá.** 8 **Pánih naóhna, bácah moópnit, dawá tubúp chūúhñit, wanah bejnitđihbut ñi booanaá. Nemép caolih jumnitíh bácahmant nemépwāđih**

* 9:34 Mt 10.25; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15

* 9:35 Mt 4.23; Mr 1.39; Lc 4.44

* 9:36 Nm 27.17;

1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mr 6.34

* 9:38 Lc 10.2

ñi bacanaá. Páant ñi chājat pínah wēpatdih yeebdíh wā wāhna caá. Jíib náahcanjeh yeebdíh wā wáhat pah muntih, yeebút biíc yoobó jíib náahcanjeh cáacwādih ñi teo wáacá.

⁹ “Pánih bejna, dinerodih ñi ub bejca bojoó. ¹⁰ Wuh wuúh, táut nuumát pínah camisa, zapatos ub bejcan, íoh caját nahdihbut ñi ub bejca bojoó. Ñi dawát chóojeh ñi duo béjeé. Ñi bohénit pínahboó yeebdíh í numah jeémpbipna caá. Ñi duoní chóo á moopóchah, queétoó ñi táut nuumát pínah chóodihbut í wāhbipna caá. Queétdih ñi teo wáacat jíib, páant caá yeebdíh í chājipna caá.*

¹¹ “Caán tátchina jaibínit, caán tátchidih jum jwahna, yeebdíh wēi jwāáhnitíh muudíhjuh ñi chāo jwuhú. ¹² Íih muuná waad béjnit, ‘Dios á túyat ñijeéh á jumu naáh’, caán muudíh moondíh ñi niiji. ¹³ Páant ñi niijichah, táinit í jumat jíib, Dios á túyat íjeéh á jumbipna caá. Obohjeéhtih, táicannit í jumachah, páant ñi niijichah yuhna, Dios á túyat íjeéh á wihcan níit. ¹⁴ Yeebdíh náahcan, í joíhcah, caán muumánt ñi bac bejeé. Bac bejnit, queétdih Dios á yohat pínahdih júutat táut niijná, ñíih zapatosdih too dugnit, caán jamni becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá. Pánihna, caán tátchidih moón yeebdíh í náahcah, biíc yoobó muntih queétdihbut ñi chāj júatú.* ¹⁵ Yoobópdi h yeebdíh wā naóhna caá. Peéh chājni yeó jáapdi h Sodoma tátchidih moón, Gomorra tátchidih moondíhbut Dios búdí á peéh chājipna caá.* Obohjeéhtih, queétdih á peéh chājat chah,

yeebdíh náahcannitboodíh á peéh chājipna caá”, jwiútdih á niijíp jí.*

Jesúthwādih bita yeejép í chājat pínah

¹⁶ “¡Weemdíh ñi táí joyoó! Yeéb ovejawā panihnitdih jiwā panihnit pehbboó wā wahna caá. Pánihna, jopwā pah tac behcannit, maiwā pah ñi táí yap náhninaá.* ¹⁷ ¡Ñi táí chāja chaáh! Yeebdíh eníhcannit ñi maátadi h í wāhbipna caá. Jwiútdih judíowā jwí miíc wáacat muúboó waadnit, yeebdíh í páibipna caá. ¹⁸ Wíihwā ñi jumat jíib, caán tátchinadi h moón í maáta pebhna, chah wépnit maáta pebh nabut yeebdíh í ub bejbipna caá. Caanná í ub bejchah, queétoó maátadi h, judíowā nihcannit maátadi hbut wíih táini doonádi h ñi naóhbipna caá. ¹⁹ Páant maátadi h í wāhuchah, ‘Ded pah wā niiját pínahdih wā jéihcan níit’, ñi niij jenah joicá bojoó. Yeebdíh í wābh joyóchahjuh, ñi niiját pínahdih Dios yeebdíh á jéihyabipna caá. ²⁰ Páant á jéihyanachah, queétdih jepahna, yeéb ñi jenah joyátíhjuh ñi jepahcan níit. Dios jwí íp á jenah joyátadi h Táini Espírituboó yeebdíh á naawát táutbipna caá.*

²¹ “Caán láa, det wíihwā í jumat jíib, biíc weh jumna yuhna, maátadi h naóh yacnit, á déedih á mao yohat táutbipna caá. Í mána í wehdih, í wehboó í mánadi hbut í mao yohat táutbipna caá.* ²² Pánihna, yeéb wíihwā ñi jumat jíib, ni hat yeebdíh í eníhcan níit. Páant í eníhcah, yeebdíh yeejép í chājachah yuhna, weemdíh páantjeh ñi cádahcah, yeebdíh wā táí ubbipna caá, wā íp pehbboó

* 10:10 1Co 9.14; 1Ti 5.18

* 10:14 Hch 13.51

* 10:15 Gn 19.24-28; Mt 11.24

* 10:15 Lc

10.4-12 * 10:16 Lc 10.3

* 10:20 Mr 13.9-11; Lc 12.11-12; 21.12-15

* 10:21 Mr 13.12; Lc

21.16 * 10:22 Mt 24.9,13; Mr 13.13; Lc 21.17

ñi táí jumát pínah niijná.* ²³ Wíih táini doonádih ñi naáwát jíib, bíic tútchidih moón yeebdíh í yéj chájachah, bíih tútchina jwei béjnit, caanjíh moondíhbat ñi naáwá. Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Nihat Israel baácboó jumni tútchinadih moondíh ñi naóh beedáát pínah játi, weém nihat cáacwá úd jeñé nin baácboó wá jwúb dei jóóhbična caá.

²⁴ “Jáap jéihni caandíh bohéni chah nihcan caá. Bíic yoobó teo wáhnibat á maáh chah nihcan caá.* ²⁵ ‘Ded pah weemdíh bohénidih á yapat pah mantih weemdíhbat á yapbipna caá’, jáap jéihnidih níj jenah joyát caá náahap. Teo wáhnibat ‘Ded pah wá maáhdih á yapat pah mantih weemdíhbat á yapbipna caá’, níj jenah joyát caá náahap. Obóhjeéhtih, ‘Wá maáh chah jumna, caandíh yeejép á yapat pah weémboodíh á yapcan níit’, níj jenah joicát caá náahap. Weém muú mínah panihni, yeéboó wá pebh moon pánihnit ñi jumna caá. Pániha, cáacwá weemdíh ‘Beelzebú caá’, niijná, yeéb wíhwádhibat bíic yoobó yeejép í niijbípna caá”, Jesús jwiítidih á niijíp jí.*

*¿Deddih tiguaá úumat náahap?
(Lc 12.2-7)*

²⁶ “Buu láa cáacwádh wíih táini doonádih ñi naáwáchah yuhna, jóíhcan, bita í encah, yeebdíh yeejép í chájbična caá. Pánih yeejép í bih chájachah yuhna, túttimah nihat í táí jéihbična caá. Yeebdíh yeejép chájnitidih ñi úumca bojóó.* ²⁷ Pániha, buu ded pah yeebdíhjih wá bohéátdih túttimah dawá cáacwá cáti úumcanjeh ñi naáwá. ²⁸ Cáacwá

yeebdíh maona, ñíih bácahdíhjih í mao yohna caá. Obóhjeéhtih, ñíih caolíhdih í jéih maocan caá. Pániha, det yeebdíh mao yohíhntidih ñi úumca bojóó. Obóhjeéhtih, Diosboodíh caá úumat náahap. Caanjéh tiguaá ñíih bácahdíh, ñíih caolíhdíhbat iiguípna á jéih yohna caá.

²⁹ “Chéne jwébehwábit bainíbitjih í jíib jumachah yuhna, bíicbitidih Dios á buudácan caá. Dios á wutcah, caanbít á wuncan níit. ³⁰ Níih waó yoócnadih Dios jenah en beedáni jumna, ded pah ñi jumatihbat á táí jéih beedána caá. Pánih jéih beedána, yeebdíh á táí jéih en daoná caá. ³¹ Jwébehwádh á oyat chah, yeéboodíh á oina caá. Pánih oinit, á en dawátdih jéihna, ñi náhni dahwaca bojóó”, Jesús á niijíp jí.

“Weém Jesúih caá”, úumcanjeh, niiját

(Lc 12.8-9)

³² “‘Weém Jesúih caá’, ded bitadih á niijíchah, weembát caandíh ‘Caán wíih caá’, wá íp jeáboó jumnidih wá ni-ijbípna caá. ³³ Obóhjeéhtih, ded wíih jumna yuhna, ‘Weém Jesúih nihcan caá’, bitadih á niijíchah, ‘Caán wíih nihcan caá’, weembát wá ípdih wá niijbípna caá”, Jesús á niijíp jí.*

Jesús cáacwádh chéne poómp á chájat

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “¿Ded pah tiguaá yeéb weemdíh ñi níj jenah jóí? ‘Áih doonádih joinít, nihat cáacwá táí bíicdih í jumbipna caá’, ¿ñi níj jenah jóí níit? Obóhjeéhtih, pániha caá. Cáacwá wá bohéátdih í joyát túttimah, biquína wá naáwátdih í táí wéi joyóchah,

* 10:24 Lc 6.40; Jn 13.16; 15.20 * 10:25 Mt 9.34; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15 * 10:26 Mr 4.22;

Lc 8.17 * 10:33 2Ti 2.12

bitaboó caandíh jepahcan, queétdih í en jáihbipna caá. ³⁵ Biquína behnit wā naáwátdih í táí joyát jíib í weh queétdih í eníhcan niít. Behnit yaádh wā naáwátdih í táí joyát jíib í weh yatá queétdih í eníhcan niít. Í chudhna yaádh wā bohéátdih í táí joyát jíib, í weh áana yaádh queétdih í eníhcan niít. ³⁶ Ded weemdíh jepahnidih á déewā yoobát í eníhbican nacaá.*

³⁷ “Ded weemdíh á oyat chah á manadih, á wehdih oina, wíih nihcan niít. ³⁸ Pánihna, cruzboó wanna, yeejép wā yapat pínah pah, ded wíih á jamat jíib yeejép á yapbipna caá. Pánih yeejép yapatdih úmmit, jweiná, wíih nihcan niít.* ³⁹ Ded weemdíh táí jenah joicán, bíí déedih en ñinahnit, á náahatdihjeh chájna, iiguípna á bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded áih pínahdih jenah joicánjeh, wā weñat pínahdih chájniboó páantjeh wájeéh á táí jambipna caá”, Jesús á niijíp jí.*

Jwiútdih jíib wáhat panihni

(Mr 9.41)

⁴⁰ “Det yeéb wíihwádh táí náahna, weemdíhbat í náahna caá. Pánihna, weemdíh táí náahni weemdíh wahnidihbat á náahna caá.* ⁴¹ Dios naáwátdih naóh yapani á tewat jíib Dios caandíh á táí chájipna caá. Á naáwátdih naóh yapani á jamuchah enna, ded caandíh táí náahna, naóh yapanidih á táí chájat pah Dios caandíhbat bíic yoobó á táí chájipna caá. Ded táini á jamat jíib, Dios caandíh á táí chájipna caá. Táini á jamuchah ennit, bíihboó caandíh táí náahna, táinidih Dios á táí chájat pah, caandíh náahnidihbat bíic yoobó á táí chájipna caá. ⁴² Ded wíih

moh yéejni á jamuchah enna, caandíh á babhbat pínah, bainí mahjeh á wáhuchah yahna, á teo wáacatbit jíib, Dios caandíhbat á táí chájipna caá”, Jesús jwiútdih á niijíp jí.

11

Juan Daabáni á wábh joyát tútat (Lc 7.18-35)

¹ Páant jwiít á bohénitdih á naóh péaat túttimah, caán baácdih bóo tútchinadih moondíh Jesús áih táini doonádh bohénadih á bejep jí. Jwiítbat bíih tútchinadih moondíh bohénadih jwí bejep jí. ² Pánih bejnitji jwí jwúub juyúchah, Jesús ded pah á chájat doonádh Juan Daabáni nemat muáboó jamni át joyóp tají. Pánih joiníji á bohénitdih Jesús pebhna át wahap tají, caandíh í wábh joí enat pínah niijná. ³ Páant á wahachah, jwí pebh joinít, nin pah Jesúsdih í niij wábh joyóp jí:

—Juan jwiútdih nin pah á niij wábh joí enat tútatap be: “Wá túttimah bíih á jéohbipna caá”, ¿wá niijníji níit meém? ¿Wá niijníji ma nihcah, bíhdih páñat náah níit?” á niijíp be, Jesúsdih í niijíp jí.

⁴ Páant í niij wábh joyóchah joinít, Jesús queétdih nin pah á niij jepahap jí:

—Buu ded pah ñi joyátji, ñi enatjidihbat Juandih nin pah niij naáwádh ñi bejeé: ⁵ Jéih encannitji, jéih joicánnitji, jéih bejcannitjidihbat á boona beé. Báhah moópnitji, wannah bejnitjidih yah buca á boona beé.* Moh yéejnitdih á táí ubat pínah doonádhbat naóhna á chájap be.* ⁶ Pánihna, “Ded weemdíh táí jenah joí cádhcannidih Dios á wéi enna

* 10:36 Mi 7.6 * 10:38 Mt 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24 * 10:39 Mt 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33; Jn 12.25 * 10:40 Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16; Jn 13.20 * 11:5 Is 35.5-6 * 11:5 Is 61.1

caá”, Jesús ã niijíp be’, Juandih niij naáwádih ñi bejeé, ã niijíp jĩ.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, Juandih naáwádih ï jwúub bejep jĩ. Páant ï jwúub bejchah, Juan ded pah ã jumatdih dawá jwĩjeéh péenitdih Jesús nin pah ã niij naáwáp jĩ: “¿Dedédih enedih bej tigaá ñipĩ chãj, muú wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yílip déedih johlit ã joh jwejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det biáboó ï naáwáchah yuhna, caánboó jweéhcanjeh, yoobópdih ãpĩ naáwáp wat jĩ. ⁸ Pánih jumnidih bidcan, ¿túini yégueh ðuonídih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh ðuonít maátaáh muúboó ïpĩ jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé.

⁹ Pánih jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátdih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chãj? Páant tigaá Juan ã jumap. Bitá naóh yapanit chah ã jumna caá.

¹⁰ Juan ã jwíih naóh waáwát pínahdih jon jãtíh Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij naóh daacáp tajĩ:

“**Á wãúhdih Dios nin pah ã niijíp be:** “Ma jãtíh wã naáwátdih naóh waóhni pínahdih wã wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, cáacwã ï jepahat pínah niijná”, Dios ã niijíp be’, át niij daacáp tajĩ. (*Mal 3.1*)

¹¹ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nihat bita chah Juan Daabáni ã jumna caá. Obohjeéhtih, páant ã jumachah yuhna, Dios ã maáh jumapna ded oboh jumniboó Juan chah ã jumbipna caá.

¹² “Juan ã bohé jwíih láa buu láana, Dios ã maáh jumapboó dawá ï waadát pínahdih búdí ï

bidna caá. Pánih bidna, Diosdih túi jenah joinít, yeó jáap jumat pah chah dawá waadná caá ï chãjap. Obohjeéhtih, bitaboó páant ï waadátdih ïjnit, queétdih ï jãhna yuh caá. ¹³ Juan ã jãúwát pínah jãtíh, nihat Dios naáwátdih naóh yapanitboó daácna, Moisésbut daácna, Dios ã maáh jumat pínahdih ït naóh daacáp tajĩ. Juanbut caandíhjah muntíh ã naóh bohénap be.* ¹⁴ “Dios ã wahni ã jãúwát pínah jãtíh, Elías panihni ã jãóhhipna caá’, jon jãtíh ï niijní tigaá Juan ã jumap. Pánihna, ‘Yoobópdih tigaá Juan ï niijní Elías panihni ã jumap’, yeebdíh niij jenah joyát caá náahap.* ¹⁵ ¿Ded molít jumna, ã túi joyó naáh!

¹⁶ “Buu láa moón weemdíh jepahcannit nin pah ñi jumna caá: Yoahdih tíohnit wébít pah caá ñi jumap. Tíoh cháúdnit, nin pah ïpĩ niij míic jãihna caá: ¹⁷ ‘Jwĩ pelat póoj tíhwichah yuhna, yeebboó ñi búudíhcan beé. Wannitdih jwĩ jái tíhwichah yuhna, ñi júi wáaquíhcan beé’, ï niij míic jãihna caá. ¹⁸ Páant ï chãjat pah, yeebbát biíc yoobó ñipĩ chãjna caá. Juan Daabáni cáacwãjeéh jeémpcan, poonidihbut ãpĩ babhcap jĩ. Páant ã chãjcah enna, ‘Nemép caolih jumni caá’, niij jãihnit, ã bohéátdih ñi joíhcap jĩ. ¹⁹ Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwã úud jeñé, cáacwãjeéh jeémpnit, wãpĩbabhna caá. Páant wã chãjachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, babh máihni caá ã jumap. Romanowá ï úubát táutni núodih úúbh wãhnit, yeejép chãjnit biícndih ãpĩ pej jumna caá’, niij jãihnit, weemdíhbut ñi jepahcan caá. Páant niij jãihna, wébít pah caá ñi jumap.

* 11:13 Lc 16.16 * 11:14 Mal 4.5; Mt 17.10-13; Mr 9.11-13

Obohjeéhtih, ded pah Dios á wutat pah wá túi chájachah enna, á jengah joyát yoobópdih á jamatdih ñi jéihbipna caá, Jesús queétdih á niijíp jī.

Biñh tátchinadih moón ĩ jepahcat (Lc 10.13-15)

²⁰ Túttimah, biñh tátchinadih moón caandih ĩ jepahcatji jīb, Jesús queétdih á jūihñup jī. Caán tátchinadih moón biñh tátchina chah Dios á wēpatjīh Jesús á chāj jūutap yuh jī. Páant á chāj jūutachah yuhna, ĩ yéjatdih ĩ cádahcap jī. Páant ĩ cádahcatji jīb nin pah queétdih á niij jūihñup jī: ²¹ “**¡Corazín tátchidih moón yeejép ñi yapbipna caá! ĩ Betsaida tátchidih moonbát yeejép ñi yapbipna caá! Nñih tátchinadih Dios á wēpatjīh búdí wá chāj jūutap yuh be. Páant á wēpatjīh wá chāj jūutachah enna, Tiro tátchidih moón, Sidón tátchidih moonbát ĩ yéjatdih cádahnit, táiniboodih ĩta táut nuum tagaá. Jīgahna duwát chóo duonít, ĩ jīgahatdih jūutna, tuu jōóhñh ĩta míic waáh tagaá.** ²² **Nin pah yoobópdih yeebdih wá naóhna caá: Peéh chājat yeó jáapdih Dios Tiro tátchidih moón, Sidón tátchidih moondíhbut á peéh chājat chah yeébboodih búdí á peéh chājbipna caá.** ²³ **Yeebbát Capernaum tátchidih moón, ‘Jwiít chah jamnit jwī jumna caá’, ¿ñi míic niij jengah joí niit? Páant niij jengah joiná yuhna, oboh jamnit ñi jambipna caá.** Nñih tátchidih Dios á wēpatjīh dawá láa wá chāj jūutachah yuhna, yeéb weemdih ñi jepahcap be. Sodoma tátchidih Dios á wēpatjīh páant wá chāj jūutachah nihna, caán tátchidih moón ĩ yéjatdih ĩta cádah tagaá. Páant

ĩ cádahachah, caán tátchi páantjeh áta jum tagaá. ²⁴ **Yeebdih yoobópdih wá naóhna caá. Peéh chājat yeó jáapdih Dios Sodoma tátchidih moondíh á peéh chājat chah yeébboodih búdí á peéh chājbipna caá**, Jesús á niijíp jī.*

“Wá pebh ñi choó jūúwá”, Jesús á niiját

(Lc 10.21-22)

²⁵ Caán láa nin pah Jesús jwī ípdih á niij uúbup jī: **“Paá, meém nihat baácdih moón, nihat jeádih moondíhbut ĩ maáh ma jumuchah, meemdih búdí wá wēina caá. ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niijnítdih wá bohéatdih ma beh joyát táutcap be. Obohjeéhtih, jéih jwuhcannitbóodih mapí beh joyána caá. Páant ma chājachah, ‘Túina caá, Paá’, meemdih wá niijná caá. ²⁶ Páant tiguaá, Paá, mapí wēi chājap”,** á niijíp jī.

²⁷ Páant niij uúbh péanit, cáacwābóodih nin pah Jesús á niij naáwáp jī: **“Dios wá íp nihat á wēpat bíic yoobó weemdihbut á wáhp be.* Ded pah wá jamatdih wá ípjuh caá á jéihyep. Biñh jéihni wihcan caá. Pánihna, ded pah wá íp á jamatdihbut weemjéh caá wá jéihyep. Det wá ñionitdihbut wāpí bohéna caá. Jwiítjeh caá caandih jwī jéihyep.* ²⁸ Yeéb nihat teo wēejnit, chodóp duonít panihnit wá pebh ñi jūáwá. Páant ñi jūáwáchah, yeebdih wá chooát táutbipna caá. ²⁹ Weém bíicdih túi bejnit, wá naáwátdih jengah joinít, ñi wēi jepahaá. Weém cáacwādh jīgah ennit, oboh jumni pah queétdih túi teo wáacni wá jumna caá. Páant wá jamatdih en yacnit, wá naáwátdih túi jengah joiná, túi choonít panihnit ñi**

* **11:21** Is 23.1-18; Ez 26.1-28.6; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4

* **11:23** Is 14.13-15

* **11:23**

Gn 19.24-28

* **11:24** Mt 10.15; Lc 10.12

* **11:27** Jn 3.35

* **11:27** Jn 1.18; 10.15

* **11:29**

Is 30.15; Jer 6.16

jumbipna caá.* ³⁰ Pánih choonít jumna, wã weñat pínahdih ñi chãjachah, yeebdíh ã buocan niít. Bédí chodat panihndih duwát túutcan, ñi buujáca naáhdih yeebdíh wã watcan niít”, ã niijíp jĩ.

12

Chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénit trigodih í úuc jeémát

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Biíh chooát yeó jáapdih Jesús jwiít dih bohé bejna, trigo wáapdih ã numah chóop yap bejep jĩ. Pánih bejna, jwiít ã bohénit nuugúp wanna, trigodih jwĩ úuc jeémép jĩ.* ² Páant jwĩ úucachah enna, jwĩjeéh bejnit fariseowã íjnit, Jesús dih nin pah í niij jãihñup jĩ:

—Jwiít dih ma joi jwáhuá. ¿Dépanih tigaá jwĩ chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit í teo? Pánih teona, Dios ã watatdih yap yohna caá í chãjap, í niijíp jĩ.

³⁻⁴ Páant í niijíchah joinít, “Wã bohénit í yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queét fariseowã dih nin pah ã niij bódod chuñup jĩ:

—Davidji ã pej jumnitjĩh nuugúp wanna, Dioíh muuná waadní, sacerdotewã Diosdih í wãhniji pandih ít jeémép wat jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh í jeémát pínah át jumup wat jĩ. Dios watna, bitadih caán pandih át jeémát túutcap wat jĩ. ¿Davidwã páant í chãjatjidih Dios naáwãt dih í daácni néodih ñi bohécannit jĩ? Caán pandih í jeéméchah yuhna, ‘Ñi táí chãjcan beé’, Diosboó át niijcáp wat jĩ. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wã bohénitbut Diosdih í yap yohcan caá.* ⁵ Nindihbut ñi náhninaá: Dioíh muúboó

teonit sacerdotewã jwĩ chooát yeó jáapdih ípĩ choocán caá. Páant í choocán yuhna, Dios ã watatdih yap yohnit nihcan caá. ¿Páant Moisés ã watatjidih ñi bohécannit jĩ?*

⁶ Yeebdíh nin pah niij naóhna caá wã chãjap: Dioíh muúdíh wẽina, caán muúboó teonit í choocáh enna yuhna, ‘Á túina caá’, ñipĩ niijná caá. Obohjeéhtih, caán muúdíh ñi weñat chah weemboodíh weñat caá náahap. ⁷ Dios naáwát nin pah ã niijná caá: ‘Nuñúpwãdih mao cáo wúhat wã náahcan caá. Obohjeéhtih, bitaboodíh ñi jĩgah en teo wáacat caá wã náahap’, Dios ã niijná caá.* Páant ã niijátjidih beh joiná nihna, wã bohénitdih ñita jãihcan tagaá. Queét caandíh úuc jeémpna, yap yohna í chãjcan caá. Pánihna, queétdih ñi jãihñat ã táican caá. ⁸ Nihat cáacwã úud jeñé, weemjéh tigaá chooát yeó jáapdih cáacwã ded pah í chãjat pínahdih watni wã jumna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Téihya ágahnidih Jesús ã booaat

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Páant niij péa, bejnit, jwĩ míc wáacat muuná jwiít dih Jesús ã numah waád juibínap jĩ. ¹⁰ Caanjĩh téihya ágahni ã jumup jĩ. Pánihna, fariseowãboó Jesús dih naóh yacat túut niijná, caandíh nin pah í niij úúbh joyóp jĩ:

—¿Ma jenah joyóchah, jwĩ chooát yeó jáapdih Dios ã booaat túut niít? Í niijíp jĩ.

¹¹ —¿Ñíh oveja íitboó ã buug yáacachah ennit, ñita jwáub ubcan taniít?*

¹² Obohjeéhtih, oveja chah caá cáacboó ã juib jumup. Pánihna, chooát yeó jáapdih yuhna, cáacwãdih Dios ã teo wáacat túutna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

* 12:1 Dt 23.25 * 12:3-4 1S 21.1-6; Lv 24.9

* 12:11 Lc 14.5

* 12:5 Nm 28.9-10 * 12:7 Os 6.6; Mt 9.13

13 Páant niij péanit, caán téihya ágahnidih nin pah ā niij wutap jī:

—**Míih téihyadh ma yoo duwáá,** ā niijáp jī.

Páant ā niijíchah joinít, āih téihyadh ā yoo duwáp jī. Páant ā yoo duwáchahjeh, āih téihya ā túyah bejep jī. 14 Páant Jesús ā boanachah ennit, fariseowā ī íj bac bejep jī. Pánih íj bac bejnit, ded pah Jesúsdih ī mao yohat tútat tút niijná, ít míic wéhenap wut jī.

Jesús ded pah ā jumat pínahdih Isaías ā daacátji

15 Pánihna, fariseowā caandih ī mao yohihatdih jéihna, Jesús jwiítidih biáboó ā namah bejep jī. Páant jwī bejchah ennit, dawá jwiítidih ī péenap jī. Páant ī péenachah, ni-hat ī ub jéohnit wannitdih Jesús ā boanap jī. 16 Pánih boanít, ded pah ā chājatdih bitadidh ā naáwát tútcap jī. 17 Queédidh boana, jon jātih Isaías nin pah ā daacátji biic yoobó ā chājap jī:

18 “Dios nin pah ā niijná caá: ‘Nin wā wahní, wā oini, weemdíh ā túi teo wühachah, búdi wā wēina caá. Caandih Túini Espiritudih wā wühbipna caá, wā wēpat biic yoobó caanbát ā bíbohat pínah niijná. Pánih jumnit, yoobópdih wā chājat doonádih nihat baácđih moonđih ā naóhbipna caá.

19 Pánih naóhna, míic jūihcan, bitadidh íjacan, túinijeh ā naóhbipna caá.

20 Moh yéejnit panihnitdih jūihcanjeh, ā túi teo wáacđipna caá. Bitá jġgahnitdihbut ā weñabipna caá. Pánih jumna, cāacwā ī míic yéej chājatdih ámohnit, túinijeh ā chājat tútđipna caá.

21 Āih túini doonádih joinít, nihat baácđih moón caandih ī túi

jepahbipna caá. Páant ī túi jepahachah, queédidh ājeéh ā túi jumat tútđipna caá’, Dios ā niijná caá”, Isaías át niij daacáp tajī. (Is 42.1-4)

“Nemép ā wēpatjīh Jesús ā booana caá”, ī niiját

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

22 Biíh yeó jáap nemép jumnidih jwī pebhna cāacwā ī ub juyáp jī. Nemépwā caandih enat tútcan, ít wéheat tútcap tajī. Páant ī ub juyúchah, Jesús caandih ā boanap jī. Páant ā boanachahjeh, ennit, ā wéhenap jī. 23 Pánihatdih ennit, nihat ī wáhi bejep jī. Pánih wéhinit, “¿Nin David jumma, Dios ā wahní, jwī maáh pínahna niit?” ī míic niij wábh joyóp jī.

24 Obohjeéhtih, páant ī niijíchah joinít, fariseowāboó nin pah ī ni-ijáp jī: “Nihcan caá. Nemépwā ī maáh Beelzebú ā wēpatjīhjah caá nemépwādih ā bacanap”, ī míic ni-ijáp jī.*

25 Páant ī niij jenah joyáđidih jéihnit, Jesús queédidh nin pah ā niij naáwáp jī: **“Det biic baácđih moonjéh yuhna, míic maona, íta wan beedáh bej tagaá. Det tútchidih moón biicwā yuhna, míic maona, queéťbut íta jweí peéť bej tagaá.** 26 Pánihna, **Satanás, nemépwā ī maáh áihwādih ā bacanachah, biic yoobó muntih áta yap tagaá.**

27 **Obohjeéhtih, ‘nemépwādih bacanít, ī maáh ā wēpatjīh ā wutna caá’, ĩi niiját yoobópdih ā jumachah nihna, ĩijeéh jumnitboó ¿dehe ā wēpatjīh tiguaá ípí baca? Páant ī bacanachah ennit, ‘Í túi chājna caá’, ĩipí niijná caá. Pánihna, weém páant wā bacanachah ennit, ‘Á túi chājcan caá’, ĩi jéih niijcán caá.**

28 **Dios ā wēpatjīh nemépwādih wā**

* 12:24 Mt 9.34; 10.25

bacanachah, Dios ã maáh wêpat ñi cãtíh ã jumna caá.

²⁹ **“Nin pahbut ã jumna caá: Wêpép newéit munná ded nuúmíhna yuhna, ã jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandíh chéó péanit, ãih bíi déedih ã jéih ubna caá”,** Jesús á niijp jĩ. Páant niijná, nin pah niij naóhna át chãjap wut jĩ: Nemépwã ã maáh wêpép ã jumuchah yuhna, Jesúsboó caandíh chah wêpni jumna, ã jéih yap yohna caá.

³⁰ **“Ded wãjeéh teocanni, weemdíh en jũhni, nemépwã ã maáhjeéh ã jumna caá. Pãnih jumna, weemdíh jepahíhmitdih ñun yóhna caá ã chãjap.***

³¹⁻³² **“Nin pah yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá: Det yéej chãjna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, ã jwáub túat nuumáchah, Dios ã yéejatdih ã yohbipna caá. Det weém nihat cáacwã úud jeñédihbut yeejép wéhenit, ã túat nuumáchah, yeejép ã wéheatjidih Dios ã yohbipna caá. Obohjeéhtih, det Túini Espírituboodíh yeejép ã wéhenachah, ã yéejatdih ã yohcan níit. Páant ã yéej chãjatdih quíib buúdcán, Dios queétdih iiguípna ã wahbipna caá”,** Jesús queétdih ã niijp jĩ.*

Máa quehe ded pah ã jumna naáwát

(Lc 6.43-45)

³³ **“Ded máa nah túini dahna ã quehechah ennit, túini nah ã jummatdih ñi jéihna caá. Obohjeéhtih, bíih nah túicanni ã quehechah ennit, caan náh yeejép ã jummatdih ñi jéihna caá. Pãnihat pah, cáac ded pah ã jummatdih jéihíhna, ã chãjatdih enat caá náahap.*** ³⁴ **Yeéb maiwã panihnit tabit yeejépwã jumna, yoobópdih ñi wéhécan caá.* Cáacwã ded pah**

ã jenah joyát pah bíic yoobó ípĩ wéhena caá.* ³⁵ **Pãnih jumna, ded túi jenah joiní ãpĩ túi wéhena caá. Obohjeéhtih, ded yeejép jenah joiníboó yeejép ãpĩ wéhena caá.** ³⁶ **Pãnihna, Dios ã peéh chãj láa ded yeejép wéhenidih ã peéh chãjbipna caá.** ³⁷ **Túi wéhenidih ‘Meém túini caá’, Dios ã niijbípna caá. Obohjeéhtih, yeejép wéheniboodíh ‘Meemdíh peéh chãjat ã náahna caá’, ã niijbípna caá”,** Jesús queétdih ã niijp jĩ.

Jwiit cáacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih Jesúsdi ã chãj jútat tútat
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ **Bíih láa muú díitboó jwĩ jumuchah, biquína fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénitjĩh waád junít, nin pah Jesúsdi ã niijp yuh jĩ:**

—Bohéní, jwiit cáacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih ma chãj jútú, meém Dios ã wahni yoobópdih ma jummatdih jwĩ jéihyat pínah niijná, ã niijp jĩ.*

³⁹ **Páant ã niijíchah joinít, Jesús queét maátadih nin pah ã niij jepahap jĩ:**

—Yeéb yeejépwã Diosdih náahcannit ñi jumna caá. Pãnihnit jumna, Dios ã wêpatjĩh ñipĩ chãj jútat túatna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh páant wã chãj jútcan níit. Dios naáwátidih naóh yapani Jonásjidih Dios ã wêp chãjat pah mantih weemdíhbut chãjnit, ã wêpat yeebdíh ã jútahbipna caá. Páant bóojeh ã wêpat jútat ã jumbipna caá.* ⁴⁰ **Pãnihna, Jonásjidih búdí queéj ã jeéméchah, bíic peihcanni yeó jáap ãih wudah díitboó át jumap wut jĩ. Pãnihat pah weém nihat cáacwã úud jeñéboó wannit, jeé íitboó ã yohat**

* 12:30 Mr 9.40 * 12:31-32 Lc 12.10 * 12:33 Mt 7.20; Lc 6.44 * 12:34 Mt 3.7; 23.33; Lc 3.7 * 12:34 Mt 15.18; Lc 6.45 * 12:38 Mt 16.1; Mr 8.11; Lc 11.16 * 12:39 Mt 16.4; Mr 8.12

táttimah, biic peihcanni yeó jáap caánboó wã jumbipna caá. Pánihat táttimah, wã jwáub boó pud júúwáchah, Jonás á yapatjidih náhninit, Dios á wēpatdih ñi jéihbipna caá.*⁴¹ Jonás Nínive tátchidih moonjidih Dios queétdih á peéh chãjat pínah doonádih á naáwáchah, í yéejatdih cádahnit, ít táut nuúm beedép wat jĩ. Pánihna, cáacwádih á peéh chãjat yeó jáapdih queét Nínive tátchidih moondíh Dios á peéh chãjcan niít. Obohjeéhtih, Jonásji chah caá weém wã jumap. Páant wã jumachah yuhna, yeéboó weemdih ñi jephacn caá. Páant ñi jephacat jíb Dios yeebdíh bádí á peéh chãjbipna caá.*⁴² Chóop yapapboó jumni baácdih moón í maáh wili maáh Salomón túi jéihni á jumat doonádih joinít, á naáwátidih joyát táut niijná, yuápmant mit júúwáp wat jĩ. Obohjeéhtih, caán túi jéihni á jumat chah weémboó wã jumna caá. Páant wã jumachah yuhna, yeéboó weemdih ñi joíhcan caá. Páant ñi joíhcat jíb cáacwádih á peéh chãjat yeó jáapdih Dios yeebdíh bádí á peéh chãjbipna caá, Jesús á niijíp jĩ.*

Bacaniji nemép ded pah á jwáub waadát
(Lc 11.24-26)

⁴³ “Nemép í bacaniji, muú wihcapboó jibna, á jumat pínah biih muú pánihnidih á táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, á jéih bid juicán caá.⁴⁴ Pánih bid juicán, ‘Weemdih í bacaniji muúná wã jwáub bejbipna caá, páant mantih’, á míic niij jengah joiná caá. Páant niij jengah joinít, á jwáub juí enechah, áih muuji túi tóodh ámohni panihni á jumna caá. Caán

cáacboó á táut numcáh, áih jéc páantjeh pãa lajni panihni á jumna caá.⁴⁵ Páant á jumachah ennit, nemépboó bita siete á chéenwã chah yeejép watnitdih bid wáacnit, queétdih á numah waadná caá. Páant yeejép í wutuchah, í waadni cáac chah yeejép chãjni á jumbipna caá. Pánihat dée pah yeéb yeejépwádih á yapbipna caá”, Jesús cáacwádih á niijíp jĩ.

Jesús á déewã caandih í bidat
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Páant Jesús queétdih á naáwát pónih, caandih míic wéheat táut niijná, á ín á úudwã biícdih jóocmant ít juyáp wat jĩ.⁴⁷ Páant í juyáchah ennit, jwíjeéh jumni Jesúsdiñ nin pah á niijíp jĩ:

—¡Ma enee! Meemdih míic wéheat táut niijná, ma ín ma úudwã biícdih jóocmant í páina caá, á niijíp jĩ.

⁴⁸ —Ma niiját túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wã ín? ¿Det tigaá wã úudwã? á niijíp jĩ.

⁴⁹ Páant niijnít, jwiít á bohénitdih jéutnit, nin pah á niijíp jĩ:

—Nit caá wã ín, wã úudwã panihnit.⁵⁰ Det wã íp Dios á náahat pah chãjnitjeh wã úud, wã jwan, wã ín panihnit í jumna caá, á niijíp jĩ.

13

Waáh momni naáwát
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Caán yeó jáapjeh mantih Jesús muú díitboó jumniñi á bac bejep jĩ. Pánih bac bejnit, íim jwëejna jwiítidih á numah dei bejep jĩ. Pánih dei bej, caanná juibínit, jwí chúudup jĩ.² Páant jwí chúuduchah ennit, dawá cáacwã á pebh míic wáac juyáchah, bádí jááj chóodih waadnít, á chúudup jĩ. Jwiítboó bita biícdih jwí ñuhup jĩ.*³ Á jengah

joyátjĭh queétdih bohéna, nin pah ā níj naáwáp jĭ:

“**Biíc newé, waáh momodih ā bejep be.** ⁴ Páant ā waáh **bojochah, biquí tĭibna namádih ā buug nájap yuh be.** Obohjeéhtih, waícanjeh jŭóhñit, jwébehwā caán tĭibnadih ĩ jeémp beedánap be. ⁵ **Biíh tĭibna jeejĭh yewéni baác jumapboó ā buug nájap be.** Pánih buug nájnit, waícanjeh ā chíih jŭáwúp yuh be. ⁶ Pánih chíihna yuhna, yeó tabit ā chāhachah, ñeh bainĭjeh jumna, ā diib téhah bejep be. ⁷ **Biíh tĭibna nemép óot cātĭh ā buug nájap be.** Pánih buug nájnit, ā chíihichah, caán nemép óotnaboó caandĭh ā chíih yap bejehchah, monniiboó mánahnit, ā wanah bejep be. ⁸ **Obohjeéhtih, biíh tĭibna túini baácboó ā buug nájap be.** Pánih buug nájna, chíihñit, ā táí quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadih cien tĭibna, biíh wawánadih sesenta tĭibna, biíh wawánadih treinta tĭibna ā jumap be. ⁹ ¡Ded molĭt jumna, ā táí joyó naáh!” queétdih ā níijĭp jĭ.

Ā bohénit beh joicán, Jesúsdiĭh ĩ uúbh joyát

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Páant ā níiját túttimah, jwiít ā bohénit ā bohéatdih beh joicán, ā pebhna jalbĭnit, nin pah jwĭ níj uúbh joyóp jĭ:

—¿Dépanih tigaá cāacwādiĭh bohéna, ma jenah joinĭ naáwátjĭhjih mapĭ bohé? jwĭ níijĭp jĭ.

¹¹ Páant jwĭ níijĭchah joinĭt, Jesús nin pah jwiít dih ā níj jepahap jĭ:

—**Dios jwĭ maáh yoobát jumna, nihát cāacwādiĭh ā teo wáacat pĭnah dooná, jwĭ déewā jon jātĭh moondĭh ā jéihya jwuhca naáh doonádih buu yeéb wā bohénitdih Dios ā jéihyaat túutna caá.** Obohjeéhtih, bitadĭh

páantjeh ā jéihya jwuhcan caá. ¹² **Det caán doonádih túí joinĭtdih chah ā jéihyabipna caá.** Obohjeéhtih, det táí joicánmitboodĭh bainĭ ĩ jéihyatdih ā déuc wáyat pah ā chājĭbipna caá.*

¹³ **Cāacwā quĭib wihcannit dée, ded pah ĩ enatdih ĩ beh encan caá.** Molĭt wihcannit dée, ĩ joiná yuhna, ĩ jéih beh joicán caá. Páant ĩ jummatdih jéihna, wā jenah joinĭ naáwátjĭhjih queétdih wā bohéna caá. ¹⁴ **Jon jātĭh Isaías ā daacátjĭ pah caá ĩ jumap.**

‘Nin pah caá Dios ā níijĭp: “Wā naáwát dih maatáp diĭh joiná yuhna, caandĭh ñi beh joicán niit. Ded pah wā chājatdih enna yuhna, ñi beh encan niit.

¹⁵ **Ded pah wā naáwát, wā chājatdihbut jéihĭhcanñitjeh ñi jumna caá.** Pánih jumnit, weemdĭh joíhcan, ñíih molĭtdih ñi nem teona caá. Wā chājatdih enĭhcan, ñi quĭib ũona caá. Páant ñi chājcan nihna, táí enna, táí joiná, táí beh joinĭt ñita jum tagaá. Pánih táí beh joinĭt jumna, túut nuumnit, weemdĭh ñita bid tagaá. Páant weemdĭh ñi bidichah, ñi yéejatdih yohnit, yeéb iiguĭpna ñi bejat déedih wāta táí ub tagaá”, Dios ā níijná caá’, Isaías át níj daacáp tajĭ. (Is 6.9-10)

¹⁶ **“Obohjeéhtih, yeéb wā bohénitboó jéihĭhñit jumna, ennit, ñi beh enna caá. Joinĭt, ñi beh joiná caá.** Páant ñi jumachah, Dios yeebdĭh ā wēi enna caá. ¹⁷ **Yoobóp diĭh yeebdĭh wā naóhna caá.** **Buu ñi enatdih jon jātĭh moón Dioíhwā, Dios naáwát dih naóh yapanitbut bádĭ enĭhna yuhna, ĩ encap jĭ.** **Buu ñi**

* 13:12 Mt 25.29; Mr 4.25; Lc 8.18; 19.26 * 13:17 Lc 10.23-24

joyát dihbut bádí joíhna yuhna, í joicáp jĩ”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

Waáh momni naáwát dih Jesús ã beh joyát

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ “Waáh momni naáwát dih beh joyát túut niijná, nindih wã naáwáchah, ñi táí joyoó. ¹⁹ Wíih táíni dooná naóhni waáh momni panihni caá. Biquína joinít namáboó buug ñájni panihni í jumna caá. Caandíh joiná yuhna, beh joicán, í jepahcan caá. Pánihna, caandíh í joyát túttimahbitjeh, nemépboó jáóhni, jwébehwã caán tíbnadih í jeémát pahjeh, queét í joyátjidih ã quíib buudána caá. ²⁰ Bitá joinítboó, jeejih yewéni baác dih buug ñájni panihni í jumna caá. Caandíh joinít, bádí í wéi jawahna yuh caá. ²¹ Obohjeéhtih, wéi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni í jumna caá. Pánihna, yeejép ã yapachah, wíihwã í jamat jíb bita queétdih í yéej chãjachah, waícanjeh wíih táíni doonádih í cádahna caá. ²² Bitá joinítboó nemép óotna cãtíh buug ñájni panihni í jumna caá. Caandíh joinít, í jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, nin baác dih bóodih bádí jenah joinít, bíí déedihbut bádí í bidna caá. Páant í jenah joyóchah, í joiní táíni dooná pácahi panihni íih caolihboó ã jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, táiniboodíh í jéih chãjcan caá. ²³ Obohjeéhtih, bitaboó wíih táíni doonádih joinít, táíni baácboó buug ñájni panihni í jumna caá. Caandíh joiná, táí beh joinít, í táí jepahna caá. Pánih jepahnit jumna, Dios ã náahat pahjeh í táí chãjna caá. Biquína, cien tíibna ã quehat pah, chah táíni yoobát í chãjna caá. Bitá, sesenta tíibna ã quehat pah, táíni í chãjna caá. Bitaboó,

treinta tíibna ã quehat pah, nump túini í chãjna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Trigo cãtíh yeejép ylip ã chíihat naáwát

²⁴ “Dios ã maáh jamat nin pah ã jumna caá: Wápchi mínah áih wápchiboó trigodih ã momop yuh be. ²⁵ Obohjeéhtih, caán, nihat ájeéh moonbát í áwat pónih, caandíh eníhcanniboó áih wápchina joinít, ã momatji cãtíh yeejép ylipdih ã momop be. Mom péanit, ã bejep be. ²⁶ Túttimah, trigo chíihnit, ã jáap quehe júúwáchah, yeejép ylip ã jamat dihbut teo wáhnit í enep be. ²⁷ Pánih ennit, wápchi mínah pebhna juibínit, nin pah í níj wábh joyóp be: ‘¿Maá, trigodihjeh ma momochah yuhna, dépanih tigaá míih wápchidih yeejép ylipbut ã chíih?’ í niijíp be. ²⁸ ‘Weemdíh eníhcanni caandíh át momop taga’, ã níj jepahap be. ‘¿Caán jáoni ylipdih jwí wuí yóh jíh?’ í níj wábh joyóp be. ²⁹ ‘Ñi wuí yóhca bojoó. Caandíh wainá, trigodihbut ñita wuí yóh tagaá. ³⁰ Trigo ylip bíic dih ã beh jawu naáh. Caán trigo ã behechah, yeebdíh nin pah wã niijbípna caá: “Yeejép ylipdih ñi jwíih wayuá. Pánih wuí, nah chéu péanit, caandíh ñi cáo yohoó. Pánih cáo péanit, trigoboodíh ñi bóod ubuá. Pánih bóod ub beedánit, caandíh wã ámohat muuná ñi ámohoó”, wã niijbípna caá’, caandíh teo wáhnit dih wápchi mínah ã niijíp be”, Jesús ã niijíp jĩ.

Mostaza tíib naáwát

(Mr 4.32; Lc 13.18-19)

³¹⁻³² “Dios ã maáh jamat nin pahbut ã jumna caá: Mostaza tíib cáo tíbih pah bóo ã jumna caá. Pánih bainí tíbih jumna yuhna, caandíh í momochah, chíihna, ã táí behna caá. Páant

ã behechah, ãih cãcanaboó dawá jwébehwã ípĩ jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jumat. ãihwã daocánnit jwíih jumnitji, túttimah í dao béjbipna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.

*Pan paááni naáwát
(Lc 13.20-21)*

33 “Dios ã maáh jumat pan paááni panihni ã jumna caá. Pandih chãjĩhna, yad wili trigo ojdih pamapdih yacnit, mahjĩh wid, caandih paááni pĩnahdihbut mipĩ táu widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ã táu paabípna caá. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jumat doonádih joinít, cãacwã í túut nuumbípna caá. Queét joinítboó bitadilh í jwúb naáwáchah, dawá joinít, queétbut í túut nuumbípna caá”, Jesús jwiitdih ã niijíp jĩ.

*Jesús ã jenah joiní naáwátnejĩhneh cãacwãdih ã bohéat
(Mr 4.32-34)*

34 Cãacwãdih bohéna, ã jenah joiní naáwátjĩhneh Jesús ãpĩ bohénap jĩ. **35** Pánih bohéna, Dios naáwátidih naóh yapani nin ã daacátji pahjeh biíc yoobó ãpĩ bohénap jĩ:

“Nin pah Dios ã niijná caá: ‘Wã jenah joiní naáwátjĩh wã bohébiipna caá. Nin baácidih wã chãjat túttimah, cãacwãdih wã naóh jwuhca naáhdih wã naóhbipna caá’, ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. *(Sal 78.2)*

Trigo cãtih yeejép yilip naáwátidih ã beh joyáat

36 Pánih naóh péanit, jãáj chóodih chãudniji aáb jũóhnit, caandih joinítidih “Jwĩ bejna caá”, niijnít, munná Jesús jwiitdih ã numah jwúb aab béjep jĩ. Pánih munná aab juibínit, jwiit caandih nin pah jwĩ niijíp jĩ:

—Trigo cãtih yeejép yilip chíihat naáwátjĩh ma bohénachah, jwĩ beh joicán beé. Pánihna, jwiitdih ma jéihya naáwá, jwĩ niijíp jĩ.

37 Páant jwĩ niijichah joinít, Jesús nin pah ã niij jepahap jĩ:

—**Weém, nihat cãacwã úud jeñé, wápchi mínah panihni caá. Weém Dios ã wahni jumna, trigodih momni panihni wã jumna caá.** **38** Nin baác wápchi panihni, Diosdih jepahnit trigo panihnit í jumna caá. Obohjeéhtih, nemépwã í maáhdih jepahnitboó trigo cãtih chíihni yeejép yilip panihni í jumna caá. **39** Nemépwã í maáh wápchi mínahdih enihcanni yeejép yilipdih momni panihni caá. Caán trigo ã behechah, í bóod ub láa, péeni yeó jáap panihni caá. Ángelwã caán trigodih yeejép yilipdihbut bóod ubnit panihnit í jumna caá. **40** Trigodih ubnit, yeejép yilipboodih í wuí cáwat pah péeni yeó jáapdih nemépihwãdih iiguípboó í yohbipna caá. **41** Weém nihat cãacwã úud jeñé, wíih ángelwãdih nin baácboó wã wahbipna caá, wíih cãacwã cãtih yeejép chãjnit, yéej chãjat túutnitdihbut í ub bejat pínah niijná. **42** Pánih ub bejnit, queétdih iiguípboó í yohbipna caá. Caán iiguípboó jumna, jĩgahnit, queétjeh í míic néeh chãác juibípna caá. **43** Dioíhwãboó jwĩ íp Dios biícidih ã maáh jumapboó í jumbipna caá. Caanjĩh jumna, yeo pah táu yeh iigní panihnit, maáta í jumbipna caá. *;Ded molít jumna, ã táu joyó naáh! Jesús jwiitdih ã niijíp jĩ.

Búdí jĩb jumnidih bihni naáwát

44 “Dios ã maáh jumat wápchiiboó búdí jĩb jumnidih í baad bíhni panihni ã jumna caá. Biíc newé caán wápchi

mínahdih teo wáhna, caán bádí jíb jumnidih bid junít, bádí wéina, á jwúb bihip be, páant muntih. Pánihna, caandíh bádí náahna, áih bí déedih jíb cháj beedánit, caán jíbíh wápchidih á jíb chájap be. ‘Buu caán wápchi wíh á jumachah, caánboó wá bid juníjibut wíhjuh á jumna caá’, wéinit, á míc niijíp be. Dios á maáh jumapboó ní waadát pínah caán bádí jíb jumni panihni á jumna caá”, Jesús á niijíp jí.

Bádí jíb jumni perla wát jumni naáwát

⁴⁵ “Dios á maáh jummat nin panihnibat á jumna caá. Bádí jíb jumni jeé tíb dée perlas wát jumni tíbnadih jíb chájniboó chah jíb jumni perlas tíbnadih nihat pehbóó á bid bejep be.

⁴⁶ Chah bádí jíb jumni tíbdih bid junít, caandíh jíb chájíhna, nihat áih bí déedih jíb cháj wáhdih á bejep be. Pánih jíb cháj wáh beedánit, caán bádí jíb jumni tíbdih á jíb chájap be. Caán tíbdih bádí á náahat pah, Dios á maáh jumapboó waadát pínahdih chah bidat caá náahap”, Jesús á niijíp jí.

Núo naáwát

⁴⁷ “Dios á maáh jummat nin pahbut á jumna caá. Cáacwá queejwádih júut maona, núodíh í yoh báahanachah, queejwá jummat yoobó ípí cháhna caá.

⁴⁸ Páant dawá í cháhchah, nihat queejwádih íim jwéjna ub nían júbínit, táinitdihjuh í níona caá. Pánih níonit, íih wáhnaboó ípí mao yacna caá. Obohjeéhtih, jeémpeca naáhwáboodíh ípí yohna caá. ⁴⁹⁻⁵⁰ Pánihat pah, péeni yeó jápdih ángelwáboó cáacwádih í níobipna caá. Yeejépwádih níonit, íguípna í yohbipna caá. Caán íguípboó jumna, jígahnit, queétjuh í míc néeh cháác

jáibípnacaá”, Jesús jwiítidih á niijíp jí.

Máa bohéat, jáap bohéat

⁵¹ Páant níj péanit, Jesús jwiítidih nin pah á níj úbh joyóp jí:

—¿Butéh wá bohéatdih ní beh joinít beé? á niijíp jí.

—Jwí beh joiná beé, caandíh jwí níj jepahap jí.

⁵² Páant jwí níj jepahachah joinít, jwiítidih nin pah á jwúb níj naáwáp jí:

—Det Moisés á watatjidih bohénit Dios á maáh jummatdihbut bohéna, máadih, jápdihbut cáacwádih í jéih bohéna caá. Queét bohénit muú mínah panihnit caá í jumap. Caán, bitadih teo wáacat túut níjna, áih muudíh jumni táinidih ub bacanit, jápdih, máadihbut queétidih á jéih wáhna caá, Jesús jwiítidih á niijíp jí.

Nazaret tátchiboó í bejat

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Páant á jenah joiní naáwátanjíh bohé péanit, Jesús jwiítidih á numah bejep jí. ⁵⁴ Pánih bejnit, á behni tátchina jwí júbínap jí. Caanná júbínit, jwiít judíowá jwí míc wáacat muúná waadnít, caanjíh jumnitdih á bohénap jí. Páant á bohénachah joiná, joí wáhi bejnit, nin pah í míc níj úbh joyóp jí:

—¿Dedmant tigaá nin bohéatdih át joí? ¿Dépanih tigaá á túi jéih beedá? Dios á wépatjéh jwiít cáacwá jwí chájca naáhdih ápí chájna caá. ⁵⁵ ¿Nin máa teoni wúh nihcan níit? ¿Á íin María nihcan níit? ¿Santiago, José, Simón, Judas, á údwá nihcan níit? ⁵⁶ ¿Yad jupana yaádh nin tátchidih jwíjeéh jumnit nihcan níit? Pánihna, jwiít jwí jummat pahjuh jumni tigaá á jumap. ¿Pánih jumna yehna, nin bohéatdih dee tigaá át joí? í niijíp jí.

⁵⁷ Páant níj jenah joinít, íjna, caandíh í náahcap jí. Páant í

náahcatdih enna, nin pah queétdih Jesús ā niijíp jī:

—**Dios naáwátdih naóh ya-panidih bita ípī wēi joiná caá. Páant í wēi joyóchah yuhna, áih tátchidih moón, ā déewáboó caandíh ípī joíhcan caá. Pánihna, ninjīh wā behechah ennitji, weemdíh űi joíhcan caá, ā niijíp jī.***

⁵⁸ Caandíh í joíhcan enna, caán tátchidih Dios ā wēpatjīh daocánni láajeh Jesús ā chāj júutap jī.

14

Juan Daabáni ā wunat
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Caán láa Herodes, Galilea baácđih moón í maáh, Jesús ded pah ā chājat doonádih át joyóp wut jī. ² Pánih joinít, caandíh teo wáhnitdih nin pah át niijíp wut yuh jī: “Wā maoniji Juan Daabáni át jwúub boo pud jūóh tagaá. Pánih jwúub booni jumna, jwiit cáacwā jwí jéih chājca naáhdih át chājap taga”, át niijíp wut jī. Jesúsđih “Juan tigaá”, át niij jengah joyóp wut yuh jī.

³⁻⁵ Juandih ā mao yohat tútat pínah jātih, Herodes ā úud Felipe áadih át bíbohó wut jī. Páant ā chājat doonádih joiná, Juan Daabáni Herodesđih nin pah át niij jāihñup wut jī: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios ā wutatđih yap yohna caá ma chājap”, át niijíp wut jī.*

Páant ā niiját jīb Herodes caandíh át mao yohíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, “‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani ā jumna caá’, judíowā í niij jengah joiná caá. Pánihna, caandíh wā mao yohat tútuchah, queét weemdíh íta íj tagaá”, niij jengah joinít, queétdih át úumup wut jī. Pánih úumna, Juandih mao yohcanjeh, caandíh teonit, chéwat

túatnit, nemat muáboó át nemat túatup wut jī. Yad Herodías mi wutuchah joinít, páant át chājap wut jī.* ⁶ Pánihat táttimah, Herodes ā cáac jumni yeó jáapjidih náhnit, numah jeémát át chājap wut jī. Pánih chājnit, caanjīh jumnit í enechah, ā aá nuúm mit eo júutap wut jī. Páant mi eo júutuchah enna, Herodesboó búdí át weñep wut jī. Pánih wēinit, caántdih nin pah át niijíp wut jī:

⁷ —Dios ā enechah, meemdíh yoobópđih wā naóhna caá. Dedé ma náhatđih weemdíh ma wábhachah, meemdíh wā wáhbipna caá, caántdih át niijíp wut jī.

⁸ Páant ā niijíchah joinít, mi ín ded pah mi niiját tútat pahjeh Herodesđih mit jepahap wut jī.

—Juan Daabániđih wao dáhdih dúuc bóodat tútú. Pánih péanit, pamapjih áih wao dáhdih cáagnit, weemdíh ma wáhuú, caán ā wunatđih wā jéihyat pínah niijná, mit niijíp wut jī.

⁹ Páant mi niijíchah joinít, Herodes búdí át jīgahap wut yuh jī. Obohjeéhtih, caanjīh míc wáacnitđih tícnit, “Meemdíh wā wáhcan niit”, caántdih át jéih niijcáp wut jī. ¹⁰ Pánihna, Juaníh wao dáhdih át dúuc bóodat tútup wut jī, buca. ¹¹ Pánih péanit, pamapjih áih wao dáhdih cáagnit, ít ub júúwup wut jī. Pánih ub jūóhñit, Herodías nuumdíh í wáhuachah, caántboó mi índih mit teo yapanap wut jī.

¹² Páant í chājat táttimah, Juan ā bohénitji jūóhñit, áih bácahjidih ubnit, cáac yohop ítboó ít yohop wut jī. Pánih yoh péanit, queét jáinít, Jesúsđih naáwáđih í juyúp jī.

Cinco mil cáacwáđih Jesús jeémát ā wáhat

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

* 13:57 Jn 4.44 * 14:3-5 Lv 18.16; 20.21 * 14:3-5 Lc 3.19-20

13 Páant ī niijní doonádih joí péanit, jááj chóona waadnít, cáac wihcapboó Jesús jwiít dih ā namah cháhuh bejep jī. Jwiít Jesús biíc di h jwī cháhuh bejat doonádih joinít, caandíh jwāáat túut niijná, dawá íih tátchinamant jūóh nit, íim jwéejmant ít púud bejep tajī. 14 Jwiít jwī cháhuh juibíat pínah jātíh, queét ítát juibínap tajī. Pánihna, dawá cáacwā í páñachah ennit, Jesús queétdih át jīgah enep jī. Pánih jīgah enna, í ub jūóh nit wənnitdih ā boonanap jī. 15 Cheyeh juməchah, jwiít ā bohénit caandíh nin pah jwī niijíp yah jī:

—Cheyeh caá. Nin pehbhit tátchi wihcan caá. Pánihna, queétdih yuəpbit jumni tátchina ma wahaá, jeémátdih í jīb chájat pínah niijná, jwī niijíp jī.

16 —**Í bejca bojo naáh. Yeebjéh queét í jeémát pínahdih ní wáhuhá,** Jesús jwiít dih ā niij jəpahap jī.

17 —Obohjeéhtih, biícjíl bóo téihya botoni pan dahna, chéne queejwábitdihjeh jwī bíbohna caá, jwī niijíp jī.

18 —**Caán ní bíbohndih weemdíh ní ub jūúwá,** ā niijíp jī.

19 Páant ā niijíchah joinít, ub jūóh nit, caandíh jwī wəhəp jī. Páant jwī wəhat táttimah, yílípboó cáacwádih ā chəudat túutəp jī. Páant í chəudəchah, biícjíl bóo téihya pan dahna chéne queejwádihbut ubnit, chéi ennit, **“Túina caá, Paá,”** Diosdih ā niijíp jī. Páant niij péanit, pan dahna, queejwá biíc di h jwiít dih ā daj wəhəp jī. Páant ā daj wəhəchah, jwiítboó ni hat cáacwádih jwī pāáap jī. 20 Páant jwī pāáachah, ni hat í túi jeémp wud juməp jī. Pánihna, í judh jeémpnidih doce wəhna jwī ub yac yáwanap jī. 21 Caandíh jeémpnit neonádihjeh jwī jenah enechah, cinco mil í juməp jī. Yaádh, í wehbut í jeémép jī.

Jesús ímjih ā yáac chái bejat, Pedrobut ā bejat

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

22 Páant jwī jeémp péanachah, jwiít ā bohénitdih Jesús ā cháhuh bej páñat túutəp jī. Pánih cháhuh bejat túutnit, cáacwádihbut íih tátchina át jwúub bejat túutəp wut jī. 23 Pánih wah péanit, ā íp di h wəbát túut niijná, jeéboó át púuh laab béjep wut jī. Pánih púuh laab béjnit, tóo íáh jūúwəchah, biícjeh caánboó át jum jwəhəp tajī. 24 Caánboó Jesús ā jumat pónih, íim tac yoób jwiítboó jwī buəg lájachah, jwī wawápmant johlit, nolihatbut búdí ā jūúwəchah, maatápdih meenná yəhna, jwī jéih bejcap jī. 25 Pánihna, johlit páantjeh búdí ā johochah, baáb aabá bojat pínah jātíh, Jesús jwī pehbna ímjih ā yáac chái jūúwəp jī. 26 Jwī pehbna ā jūúwəchah ennit, búdí jwī úuməp jī.

—íCəaquíh dadah caá! jwī niij ínacáp yah jī.

27 Páant jwī úuməchah ennit, Jesúsboó jwiít dih nin pah ā niijíp jī:

—**íWeemjéh tígáá! íWeemdíh ní en úumca bojoó!** ā niijíp jī.

28 Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Maá, yoobópdih meemjéh jumna, ímjih weemdíhbut ma pehbna ma yáac chái bejat túutá, ā niijíp jī.

29 —**Ma jūúwá,** Jesús ā niij jəpahap jī.

Páant ā niijíchah joinít, Pedro jááj chóodih jumni jī ímjih dei íhənit, Jesús pehbna ā yáac chái bejep yah jī. 30 Obohjeéhtih, johlit nolihatbut búdí ā juməchah enna, át úuməp jī. Pánih úumna, daab béjnəjeh, Jesús di h nin pah ā niij ejep jī:

—íMaá, weemdíh ma teo wáacá! ā niijíp jī.

31 Páant ā niijíchahjeh, áih téihyadih teonit, Jesús caandíh ā wái íhahanap jī.

—¡Bainíjeh wã wêpatdih ma jeh-
nah joiná caá! ¿Dépanih tiguaá
weemdih ma túi jehah joicán?
Pedrodih ã niijíp jĩ.

³² Páant ã niiját túttimahjeh, jááj
chóona queét ĩ waadáp jĩ. Páant ĩ
waadáchahjeh, johlit ã yayáh bejep
jĩ. ³³ Páant ã yapachah ennit, jwiit ã
bohénit Jesúsdih jwĩ wêi naáwáp jĩ.

—¡Yoobópdih meém Dios wãúh
tigaá ma jamup! jwĩ niijíp jĩ.

*Genesaret baácdih moón
wannitdih Jesús ã booaat
(Mr 6.53-56)*

³⁴ Pánih ímdih cháuh bejnit,
Genesaret wut jamni baácna
jwĩ cháuh juibínap jĩ. ³⁵ Páant
jwĩ juibínachah, caán baácdih
moón Jesúsdih beh ennit, caán
tátchinadih moondih ã jayát
doonádih ĩt wahap tajĩ. Pánihna,
caán doonádih joinít, dawá ĩ
chéenwã tubúp cháúhnditdih Jesús
pebhna ĩ ub juyáp jĩ. Pánih ub joinít,
nin pah Jesúsdih ĩ niijíp jĩ:

³⁶ —Míih yégueh chóodihjeh nit
wannitdih ma tewat tútutá, ĩ niijíp jĩ.
Pánihna, áih yégueh chóodih teonit
pah moonjéh ĩ boonap jĩ.

15

*Cãacwã ded pah ĩ múc yéjeaat
(Mr 7.1-23)*

¹ Túttimah, Jerusalén tátchidih
moón fariseowã, Moisés ã
wutatjidih bohénit biíc dih, Jesús
pebhna joinít, caandih nin pah ĩ
niij úbh joyóp jĩ:

² —¿Dépanih tiguaá ma bohénitboó
jwĩ nuowã ĩ wutatji pah ĩ chãjcan?
Jwiit jwĩpĩ téih chocat pah, queét
ĩ jeémát pínah jãtih ĩ téih choccan
caá, ĩ niijíp yah jĩ.

³ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús
nin pah queétdih ã niij úbh joi
jwãubanap jĩ:

—¿Yeéboó dépanih tiguaá Dios
ã wutatdih jepahcan, jwĩ nuowã
ĩ wutatboodihjeh ñi jepah?

⁴ Nin pah caá Dios ã wutap:
‘Ñi mánadih túi wéinit, ñi teo
wáacá.* Pánihna, ded ã mánadih
yeejép ã niijíchah, cãac dih
mao yohnidih peéh chãjat pah
mántih caandihbat peéh chãjat
ã jumbipna caá’, Dios át niijíp
tajĩ.* ⁵ Obohjeéhtih, páant ã
niijíchah yuhna, yeéboó ded
ã mánadih teo wáaquhndih
nin pah caá ñipĩ niij wutap:

‘Ma mánadih teo wáaccanjeh,
caán dinerodih Diosboodih ma
wãhuú’, ñipĩ niij wutna caá.

⁶ Pánih wutna, ã mánadih ñi
túi chãjat tútcan caá. Pánih
chãjat tútcan, Dios ã wutatdih
jepahat tútcanjeh, jwĩ nuowã
ĩ wutatjiboodih caá ñi jepahat
tútup.

⁷ ‘Jwiit táinit caá’,
niijná yuhna, cãacwã ĩ encapboó
yeéb yeejép chãjnit caá. Dios
naáwát dih naóh yapani Isaíasji
ded pah ñi jamatdih yoobópdih
át niij daacáp tajĩ:

⁸ ‘Dios nin pah ã niijná caá: “Nit
weemdih túi wêi naóhna
yuhna, yoobópdih ĩ jepah-
can caá.

⁹ Pánihna, weemdih ĩ wêi naáwát
dedé pínah nihcan caá. ĩ
jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin
pah caá Dios ã wutat’, ĩ
niij yee naóh bohéna caá”,
Dios ã niijná caá’, Isaías át
niij daacáp tajĩ, (Is 29.13)

Jesús ã niijíp jĩ.

¹⁰ Páant niij péanit, caanjih
jamnitdih ã pebhna jãúwát túatnit,
queétdih nin pah ã niij bohénap jĩ:

—Nin wã naáwát dih ñi túi
joyoó. ¹¹ Dios ã enechah,
ñi jeémát yeebdih ã yéjacan
caá. Obohjeéhtih, ded pah ñi
niijátboó yeebdih ã yéjana caá,
ã niijíp jĩ.

¹² Páant ã niiját túttimah, jwiitboó
caandih nin pah jwĩ niijíp jĩ:

* 15:4 Ex 20.12; Dt 5.16 * 15:4 Ex 21.17; Lv 20.9

—Páant ma niijíhah joinít, queét fariseowā bádí í íjna beé, jwí niijíp jĩ.

13 —Obohjeéhtih, queét fariseowā wā íp Dios ā momca naáh panihnit í jumuchah, queétdih ā yoh beedábipna caá. 14 Pánihna, queétdih páantjeh ñi enah bojóo. Queét jéih encannit pah Diosdih í jéihcan caá. Pánih jéihcan yahna, bita jéih encannit panihnitdihbut í bohéna yah caá. Pánih jéih encannit míc jumna, ítdih í buug yácat pah, queét nihat iiguípna í bejbipna caá, jwiútdih ā níj jepahap jĩ.*

15 Páant ā niijíhah joinít, Pedroboó nin pah ā niijíp jĩ:

—Jwiútdih ma naáwátjidih ma jéihyanaá, ā niijíp jĩ.

16 —¿Yeebbút páantjeh ñi beh joi jwúhcan níit? 17 Dedé ñi jeémátji níih wudah díitboó jumnijidih ñipí jont yohna caá. Caán níih caolihdih, ñi jenah joyátdihbut cháhcan, Dios ā enechah, yeebdíh ā jéih yéejacan caá.

18 Obohjeéhtih, ded pah yeejép ñi jenah joyát pah ñi niijíhah, caán caá Dios ā enechah, yeebdíh ā yéejanap.*

19 Nindih ñi táí náhninaá: Yeejép chājat, mao yohat, ñi áa nihcannitjéh yeejép chājat, nuumát, yeeat, yeejép míc niiját pínahdihbut ñipí jenah joiná caá.

20 Páant ñi jenah joyátjeh caá, Dios ā enechah, yeebdíh ā yéejanap. Obohjeéhtih, ñi téih chocochah, ñi chocahbut yeebdíh híic yoobó ā enna caá, ā niijíp jĩ.

Judío nihcannih Jesúsdihi mi jepahat

(Mr 7.24-30)

21 Páant níj bohé péanit, Jesús Tiro tútchi, Sidón tútchi jumni baácna jwiútdih ā numah bejep jĩ.

22 Caanná jwí jwabínachah, caán

baácdih bóli Jesús pebh joinít, nin pah mi níj ñaacáp jĩ:

—¡David jumna, Dios ā wahní, weemdíh ma jígah eneé! ¡wā nuumdíh nemép jumna, caántdih bádí ā moh yéejana caá! mi niijíp jĩ.

23 Páant mi niijíhah joiná yahna, caántdih ā jepah jwuhcap jĩ. Páant ā jepahcatdih enna, jwiútdih ā bohénitboó caandíh nin pah jwí niijíp jĩ:

—Páantjeh jwiútdih mi ñaac péenachah, ma jwúub bejat túutá, jwí niijíp jĩ.

24 —Judíowā buudnít ovejawā panihnit í jumuchah ennit, queétdihjeh teo wáacat náahna, Dios weemdíh ā wahap jĩ, Jesús jwiútdih ā niijíp jĩ.

25 Páant ā niijíhah joinít, caánt judío nihcannihboó ā pebh bódicha caj yoh ñajnit, nin pah mi niijíp jĩ:

—¡Maá, weemdíh ma teo wáacá! mi niijíp jĩ.

26 —Wébít í jeémát pínahdih ubnit, íih mujjiowádih jwí wúhuchah, ā táican caá. Pánihat pah judíowā í jeémát panihnidih híih baácdih moondíh wā wúhuchah, ā táican caá, Jesús caántdih ā niijíp jĩ.

27 —Ma niiját yoobópdihi tigaá, Maá. Obohjeéhtih, queét í jeémp jéenanidih mujjiowā ípí jeémpna caá, mi níj jepahap jĩ.

28 —Meémboó weemdíh táí jenah joiníh ma jumuchah, ma niiját pah wā chájna caá, Jesús caántdih ā niijíp jĩ.

Páant ā niijíhahjeh, mi nuúm mit boonap wut jĩ.

Jesús dawá cāacwādih ā booaat

29 Pánihat túttimah, Jesús jwiútdih caanmánt Galilea íim jwéejna ā numah dei bejep jĩ. Caanná dei jwabínit, íim jwéejdih jumni jeená ā numah péuh laab bejep jĩ. Pánih péuh laab jwabínit, bíicdih jwí chúudup jĩ. **30** Páant jwí chúuduchah

enna, dawá cāacwā Jesús pebhna it jūúwáp tajī. Pánih jūóhna, í chéénwā wannitdih í jaí jwejep jī. Queét nihát mácah wunat jumnit í jumup jī. Jéih bejcannit, jéih encannit, téihya jítcha wihcannit, jéih wéhécannit, dawá biíh wunat jumnitbut í jumup jī. Páant í jumuchah ennit, Jesús queét nihatdih ā boanap jī. ³¹ Páant ā boanachah, jéih wéhécannitji í wéhenachah joinít, téihya jítcha wihcannitji téihya jítcha í jumuchah ennit, jéih bejcannitji í bejchah ennit, jéih encannitji í enechah ennit, cāacwāboó bádí í en wáhi bejep jī. Pánih en wáhi bejnit, “Jwiít judíowā jwípí wēini Dios bádí ā wēpatjīh jwiítidih ā táí teo wáacna caá”, í niij wēi naáwáp jī.

Cuatro mil cāacwādh Jesús jeémát ā wāhat

(Mr 8.1-10)

³² Pánih booa péanit, Jesús jwiítidih ā pebh jūúwát túútnit, nin pah ā niijíp jī:

—**Queét jwíjeéh biíc peihcanni yeó jáap í jumuchah, íih jeémát ā beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit í jumuchah, queétdih bádí wā jīgah enna caá. ‘Queét nuugúp wun buugná’ niijná, queétdih íih muunáboó wā jwáub bejat túatcan níit, ā niijíp jī.**

³³ —¿Obohjeéhtih, ninjīh tútchi wihcapboó jumna, queét dawá í jumuchah, dedboo tígaá í jeémát pínahdih jwí jīb chāj bií? Jesús dih jwí niij úabh joyóp jī.

³⁴ —¿Déboi pan tígaa ñi bíboh? Jesús ā niijíp jī.

—Siete pan dahna, daocánni queejwābit, páant bóojeh jwí bíbohna caá, caandíh jwí niij jepahap jī.

³⁵ Páant jwí niijíchah, Jesús cāacwādh ā chúdat túutap jī. ³⁶ Páant í chúdat túttimah, Jesús caán siete pan dahna, queejwābit

biícdih úbnit, **“Túina caá, Paá”**, Diosdih niij péa, jwiítidih ā daj wáhp jī, cāacwādh jwí pááat pínah niijná. ³⁷ Páant queétdih jwí pááat túttimah, í táí jeémp wud jumup jī. Páant í jeémp péanachah, í judh jeémpnidih úbnit, siete wáhdih jwí úb yac yáwanap jī. ³⁸ Caandíh jeémpnit neonádihjeh jwí jenah enechah, cuatro mil í jumup jī. Yaádh, í wehbut í jumup jī. ³⁹ Páant í jeémp péanachah, Jesús queétdih íih muunáboó ā jwáub bejat túutap jī. Pánih wah péanit, jááj chóodih waadnít, Mágdala tútchi jumni baácna jwiítidih ā namah chúuh bejep jī.

16

Fariseowā, saduceowābut Dios ā wēpatjīh Jesús dih í chājat tútat

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Biíh láa fariseowā, saduceowā biícdih Jesús pebhna í jwibínap jī. Cāacwā í jéih chājca naáhdih Jesús dih í chājat túutap yah jī, ā jepahcah, “Dios ā wáhni nihcan caá”, niiját túut niijná.* ² Páant í wutuchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī: “Yeó ā buug yácna, jeá duuni ā jumuchah enna, **‘Cheibit táí jóbohni yeó jáap ā jumbipna caá’, ñipí niijná caá.**

³ **Baáb jéenna, mah tólihna duuni ā jumuchah enna, ‘Mah yeó jáap ā jumbipna caá’, ñipí niijná caá. Ded pah jeá ā jumadnih táí beh enna yuhna, Dios ā wēpatjīh wā chāj jéutatboodíh ñi beh encan caá.** ⁴ **Buu láa moón yeejépwā, Diosdih náahcannit, Dios ā wēpatjīh wā chājatdih í eníhna yah caá.*** Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani Jonás ded pah ā yapatjidih ñitát jéihjip taga.* Pánihna, Dios ā wēpatjīh caandíh ā chājatji pahjeh muntih ā jwáub chājbipna

* 16:1 Mt 12.38; Lc 11.16 * 16:4 Mt 12.39; Lc 11.29 * 16:4 Jon 1.1–2.10

caá, weém ã wahni wã jamatdih ñi jéhyat pínah niijná, ã niijíp jĩ.

Páant niij péanit, jwiít dih ã jwúub numah bejep jĩ.

Fariseowã, saduceowã yeejép ï bohéat

(Mr 8.14-21)

⁵ Pánih bejnit, íimdih chúuh bejna, jwĩ jeémát pínah pandih ubat jwĩt quíih buudúp tajĩ. ⁶ Páant jwĩ chúuh bejchah, Jesús jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—**¡Ñi túi chãja chaáh! Fariseowã, saduceowãbut ï bohéat pan paáat panihni caá. Páant ï bohéat yeebdih ã tobohna caá, ã niijíp jĩ.***

⁷ Páant ã niijíchah, joí wáhi bejna, jwiítjeh nin pah jwĩ míic niijíp jĩ:

—Pandih jwĩ ub jëóhcah enna, jwiít dih páant ã niijná caá, jwĩ míic niijíp jĩ.

⁸ Páant jwĩ míic niiját dih jéihna, Jesús jwiít dih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—**¿Dépanih tigaá pan ã wihcatdih ñi náhni dahwa? ¡Wã wëpatdih bainíjeh caá ñi jenah joyóp! ⁹ ¿Páantjeh ñi jéih jwuhcan niit? ¿Cinco mil neoná yaádh biíc dih cinco pandihjeh wã pãáátjidih ñi náhnican niit? ¿Í jadh jeémpni doce wãhna ñi ub yac yáwaatjidihbut ñi náhnican niit? ¹⁰ ¿Buu siete pandih dajnit, cuatro mil neoná yaádh biíc dih wã wãhatdihbut ñi náhnican niit? ¿Débói wahnadih ñi yáwaatdih ñi náhnican niit? ¹¹ Pánihna, ‘pan paáat’, wã niijíchah, ¿dépanih tigaá ñi beh joicán? Páant niijná, pan yoobát dih niijná wã chãjcan caá. Fariseowã, saduceowãbut ï bohéat pan paáat panihni ã jamuchah, ñi túi chãja chaáh. Í bohéat yeebdih ã tobohna caá, ã niijíp jĩ.**

¹² Páant ã niij naáwáchahna, jwiít jwĩ beh joyóp jĩ buca. “Pan paáat”, niijná, pan yoobát dih niijná ã chãjcap jĩ. Páant niijná, “fariseowã, saduceowãbut ï bohéat dih ñi joica bojoó”, niijná ã chãjap jĩ.

“Meém Cristo, Dios ã wahni caá”, Pedro ã niiját

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Pánih chúuh juibnít, Cesarea Filipo wãt jamni tátchina bejni namáboó bejnit, Jesús jwiít ã bohénit dih nin pah ã niij wábh joyóp jĩ:

—**¿Weém nihat cáacwã úud jeñédih ded pah tigaá bita ï niij? ã niijíp jĩ.**

¹⁴ —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Jeremías, Dios naáwát dih biíh naóh yapani nacaá’, ípĩ niijná caá, caandih jwĩ niij jepahap jĩ.*

¹⁵ —**Queét páant ï niijíchah, ¿yeéboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí? jwiít dih ã niijíp jĩ.**

¹⁶ —Meém Cristo, Dios ã wahni caá. Dios báadhni wáuh yoobát caá, Pedroboó ã niij jepahap jĩ.*

¹⁷ —**Simón, Jonás wáuh, meemdih wã wëina caá. Cáacwã meemdih it naóhcap taga. Dios wã íip, jeáboó jamnijeh át jéihyanap taga. ¹⁸ Pánihna, meemdih nin pah wã niij naóhna caá: Meém Pedro wãt jamni caá. (Pedro niijná, jee dáh niijná ã chãjap jĩ.) Nin jeejéh búdí muú wã chãjat panihni dawá wíihwã pínahdih wã chãjbipna caá. Queét dawá ï jamuchah, nemépwã queéd dih jéih yap yohcan, queét iiguípna ï bejcan niit. ¹⁹ Dios ã maáh jamupdih bóo llave panihnidih meemdih wã wãhbirna caá. Páant wã wãhni panihnijh, cáacwãdih wíih túini doonádih naóhnit, weemdih jepahnit dih Dios ã**

* 16:6 Lc 12.1 * 16:9 Mt 14.17-21 * 16:10 Mt 15.34-38 * 16:14 Mt 14.1-2; Mr 6.14-15;

Lc 9.7-8 * 16:16 Jn 6.68-69

maáh jumapna wāt waadáat pah ma chājbipna caá. Obohjeéhtih, weemdih jepahcannitdih nemat pah ma chājbipna caá,* Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

²⁰ Páant niij péanit, jwiítboodih nin pah ā niijíp jī: “**Nin Jesús Dios ā wahni Cristo caá’, bitadih űi niij naóh jwahca bojó’**”, ā niijíp jī.

Ā wunat pínahdih Jesús ā naáwát (Mr 8.31–9.1; Lc 9.22–27)

²¹ Páant ā niiját táttimah, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niij naóh bohé jwíhip jī:

—**Buu, Jerusalén táтчiboó weemdih bejat caá náahap. Caanná jwí juibínachah, jwí maáta, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut weemdih yeejép í chājbipna caá. Pánih chājnit, weemdih í mao yohat túutbipna caá. Páant tigaa weemdih yeejép yapat náahap. Obohjeéhtih, páant í mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap táttimah wā jwáub boo pud jáóhbiipna caá, jwiítidih ā niijíp jī.**

²² Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó Jesúsdi h chibít yuúpbit numah bejnit,

—**Maá, ma niiját pah yapcan, meemdih queét í mao yohca bojo naáh! át niijíp wat yuh jī.**

²³ Páant ā niijíchah joinít, Jesús tac púud űuhnit,

—**Pánih naóhna, Satanás ā náahat pah naóhna caá ma chājap. Cáacwā í jenah joyátjeh caá ma jenah joyóp. Dios ā jenah joyát nihcan caá. Pánihna, Dios ā náah yacat pah wā chājat pínahdih ma jáhíhna caá, át niijíp wat jī.**

²⁴ Páant niij péanit, jwiítboodih nin pah ā niij naáwáp jī:

—**Ded wíih jumíhna, ā weñat pínahdih chājcan, wā náahatboodih chājat caá náahap. Wíih ā jumat jíib yeejép yapna yuhna, weemdih páantjeh cádahcat caá náahap.*** ²⁵ **Ded weemdih jepahcanni, ā weñat pínahdihjeh chājni, iiguípna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded weemdih cádahcanniboó bita caandih yeejép í chājachah yuhna, páantjeh wājeéh ā jumbipna caá.*** ²⁶ **Cáac nin baácboó jum jwahna, dawá bií déedih bíbohna yuhna, Diosdih náahcan, iiguípna bejna, nihát ā bíbohát dedé pínah nihcan caá. Iiguípboó jumna, ded pah ā jéih jíib chāj baccan niít.** ²⁷ **Weém nihát cáacwā úud jeñé wā íp ā yeh iigátjīh áih ángelwā biícidih nin baácboó jwáub dei jáóhnit,* nihát cáacwā ded pah í chājatji jíib wā jíib wāhbipna caá. Táí chājnitjidih wā táí chājbipna caá. Obohjeéhtih, táí chājcannitjiboodih wā peéh chājbipna caá.*** ²⁸ **Yoobópdi h yeebdih wā naóhna caá. Biquína ninjīh űuhnit űi wunat pínah játih, weém nihát cáacwā úud jeñé chah maáh wā jumatdih űi enbipna caá, Jesús ā niijíp jī.**

17

Dios ā yeh iigátjīh Jesús ā űuhát (Mr 9.2–13; Lc 9.28–36)

¹ Seis yeó jáap táttimah, Pedro, Santiago, ā úud Juan queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús ā numah púuh laab béjep jī. ² Caanná í púuh laab juibíát táttimah, í enechah, ā jíghat át túut numáp wat jī. Áih móot yeó ā yeh iigát pah yeh iig, áih yéguehbut biíc yoobó túí baabní át yeh iiguíp wat jī. ³ Páant ā yeh iiguíchahjeh,

* 16:19 Mt 18.18; Jn 20.23 * 16:24 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 * 16:25 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25 * 16:27 Mt 25.31 * 16:27 Sal 62.11–12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Ro 2.6

Moisés, Elíasji biíc dih Jesús pebh jígohnit, caandíh ít míc wéhenap wat jí. ⁴ Páant ā yapachah ennit, Pedroboó Jesús dih nin pah át niijíp wat yah jí:

—¡Maá, ninjīh jwī jumuchah, ā táina caá! Ma náahachah, biíc peihcanni m̄wá dáhna jwī chāj bipna caá. Míih pínah, Moiséh pínah, Elíah pínah dihbut jwī chāj wūh bipna caá, át niijíp wat jí.

⁵ Obohjeéhtih, páant ā niijíchahjeh, túi yeh iigní mah pōh panihni queétdih át dei juyúp wat jí. Páant ā dei juyúchah, caán chawat yoób nin pah Dios át niijíp wat jí: “Nin wā wūáh wā oini caá. Caandíh búdí wā wéina caá. Pánihna, ā naáwáchah, caandíh ñi túi joyoó”, át niijíp wat jí.*

⁶ Páant ā niij wéhenachah joinít, úmna, ā bohénit ít páah yoh ñajap wat jí. ⁷ Páant í páah yoh ñajachah ennit, Jesús í pebhna juí, queétdih teo jáhanit,

—**Ñi ñah ñuhú. Butéh ñi ennidih, ñi joiníhdihbut ñi úmca bojoó,** át niijíp wat jí.

⁸ Páant ā niijíchah joinít, ñah ñuhna, Jesús dihjeh ít enep wat jí. Bitá í ennitjiboó ít wihcap wat jí.

⁹ Táltimah, jeemánt dei jūóhna, Jesús queétdih nin pah át niij watup wat jí:

—**Butéh ñi enatjidih bitadih ñi naóh jwahca bojoó. Weém, ni hat cáacwá úud jeñé, wunniji wá jwúub boo pud júúwát táttimah, caandíh bitadih ñi naáwáchah, ā táibipna caá,** át niijíp wat jí.

¹⁰ Páant ā niijíchah joinít, queét biíc peihcannit caandíh nin pah ít niij wúbh joí enep wat jí:

—‘Dios ā wahní, ā júúwát pínah játih, Elíasboó ā júóh bipna caá’, Moisés ā watatjidih bohénit ípi niij bohéna caá. ¿Dépah niijíh tiguaá

queét páant í niij? ít niij wúbh joyóh wat jí.*

¹¹ —**Yoobópdih tiguaá í niij naáwáp. Elías dih Dios ā jwíih júúwát táutup jí, ni hatdih ā á mohat pínah niijná.** ¹² Páant niijnít, nin pah yeebdíh niijná caá wá chājap. Elías wáát juí péanap be. Páant ā juyúchah yahna, yeebdíh bohénit caandíh ít beh encap jí. Pánih beh encan, ded pah í náahat pahjeh caandíh ít chājap taga. Páant í chájat pahjeh mantih, weemdíhbut í chāj bipna caá. Páant í chájachah, weém ni hat cáacwá úud jeñé, yeejép wá yapbipna caá, Jesús át niijíp wat jí.*

¹³ Páant ā niij naáwáchah joinít, “ ‘Elías’, niijná, Juan Daabánidih naóhna caá ā chājap”, niijnít, queét ít beh joyóh wat jí.

Wáa wunat jumnidih Jesús ā booaat
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Pánih míc wéhe dei júóh nit, jeé ñaj deyepboó Jesús biíc peihcannit ā pej jumnit biíc dih ā jwúub dei juyúp jí. Páant í jwúub dei juyúchah, dawá cáacwá cátih júóh nit, biíc newé Jesús pebh joinít, ā bódicha caj yoh ñajap jí. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah Jesús dih ā niij naáwáp jí:

¹⁵ —Maá, wá wúúhdih ma jígha eneé. Caandíh wáa wunat ā ñahachah, yeejép ápi yapna caá. Dawá láa tuu cúutboó ápi búúg cáona caá. Biíh láa majboó ápi daab yóh bejna caá. ¹⁶ Pánihna, caandíh í booaat pínah niijná, ma bohénit pebh caandíh wá ub juyúp yah be. Obohjeéhtih, queét caandíh í jéih booaap be, ā niijíp jí.

¹⁷ Páant ā niijíchah joinít, Jesús nin pah ā niijíp jí:

—**Yeéb yeejép wá weemdíh jenah joicánnit ñi jumna**

* 17:5 Gn 22.2; Dt 18.15; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22; 2P 1.17-18 * 17:10

Mal 4.5 * 17:12 Mt 11.14

caá. ¿Débólíh maatápdíh tigaá weemdíh túi jenah joicán, ñi tac buugábi? Wá pebh caandíh ñi ub jwáwú, ã niijíp jĩ.

18 Páant ã niijíchah joinít, Jesús pebh ã wáúhdíh í ub jayáp jĩ. Páant í ub jayéchah, caandíh wunat túutni nemépdíh Jesús ã bacat túutap jĩ. Páant ã wutuchahjeh, ã bacachah, wannijiboó ã táí boonap jĩ.

19 Páant ã yapat túttimah, jwiít ã bohénit mícjeh jamna, Jesúsdiñ nin pah jwí niij úbh joyóp jĩ:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdíh jwí wutuchah yuhna, át baccan? jwí niijíp jĩ.

20 —**Wá wépatdíh yeebdíh wá wáuhchah yuhna, caandíh náhnican, weemdíh ñit túi jenah joicáp taga. Yoobópdíh yeebdíh wá naóhna caá. Mostaza túbih ã jamat pah, yeéb Dios ã wépatdíh bainíjeh ñi túi jenah joiná yuhna, nin pah ñi jéih chájipna caá: Nin jeedíh ‘Conboó ma bejeé’, ñi niijíchah, ã bejbipna caá. Pániñ túi jenah joiná, niñatdíh ñi jéih chájna caá.*** 21 **Obohjeéhtih, pániñni nemépdíh ñi bacaat túat niijná, Diosdiñ bádí úbát caá náahap. Pániñ úbhna, jeémp jwahcan, Dios ã wépatdíh chah ñi túi jenah joibípa caá. Pániñ chah jenah joinít jamna, pániñnit nemépwádiñbut ñi jéih bacat túutbipna caá, jwiítdíh Jesús ã niijíp jĩ.**

Jesús ã wunat pínahdiñ ã jwáwú naáwát

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 Galilea baácboó Jesús biícdiñ jwí bejchah, caán jwiítdíh nin pah ã jwáwú niij naáwáp jĩ:

—**Weém niñat cáacwá úud jeñédíh cáacwá teonit, bitadiñ í wáhbipna caá.** 23 **Páant í wáhat túttimah, queétoó weemdíh í mao yohbipna caá. Páant í maoniji biíc peihcanni yeó jáap**

túttimah, wá jwáwú boo pud jáóhbipna caá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niij naáwáchah joiná, bádí jwí jgahap jĩ.

Jesús queejíh jacmant dinerodiñ ã bidat túutat

24 Capernaum tútchina jwí juibínachah, Dioíh mædíh í en dawát júb ubnitboó Pedro pebhna juibínit, caandíh nin pah íñ niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Yeebdíh bohéniboó Dioíh mædíh en dawát júb pínahdiñ ã júb chájcan niit? íñ niijíp wut jĩ.*

25 —**Á júb chájipna caá, Pedro át niij jepahap wut jĩ.**

Páant ã niiját túttimah, jwí jamni mæná Pedro ã waadáchah, Jesúsboó caandíh nin pah ã niij úbh joyóp jĩ:

—¿Simón, depah tigaá ma niij jenah joí? ¿Nin baácdiñ moón í maáta detboodíh tigaá í júb ub, ma jenah joyóchah? ¿Íñ baácdiñ moondíh niit? ¿Biíh baácdiñ moónboodíh niit í júb ubap, ma jenah joyóchah? Pedrodiñ ã niijíp jĩ.

26 —Biíh baácdiñ moondíh tigaá ípí júb ubap, Pedro ã niij jepahap jĩ.

—**Pániñna, maáta íñ baácdiñ moónboodíh ípí júb ubcan caá.**

27 **Páant í júb ubchah yuhna, queét júb ubnitdiñ íjajhcan, jwí júb chájipna caá. Ímboó queej wáyadiñ ma bejeé. Caán jeémpni queejdíh ubnit, áñh jacna dinero jedudíh ma bid juibípa caá. Caán júdu jwiít chénewáñh júb pínahdiñ ubnit, jwí júb buadáatdiñ júb chájadiñ ma bejeé, Jesús Pedrodiñ ã niijíp jĩ.**

18

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

* 17:20 Mt 21.21; Mr 11.23; 1Co 13.2 * 17:24 Ex 30.13; 38.26

1 Caán láa jwiít ã bohénit Jesús pebh jwíbnit, nin pah caandíh jwí níj wábh joyóp jī:

—¿Dios ã maáh jamapboó jwíjeéh jamni déhe tigaá jwí maáh panihni ã jumbi? jwí niijíp jī.*

2 Páant jwí niijíchah joinít, Jesús wébít dih jwíwát túatnit, caandíh jwí cātíh ã ñuhát túatup jī. Páant ã ñuhuchah, jwiít dih nin pah ã níj naáwáp jī:

3 —Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Ñi jenah joyátdih túat ñuamnit, wébít oboh jamnit í jenah joyát pah jenah joinít, Dios ã maáh jamapboó ñi jéih waadbípa caá. Obohjeéhtih, caán dée pah ñi jenah joicán, Dios ã maáh jamapboó ñi jéih waadcán niít.* 4 Pánihna, det wébít í jenah joyát pah jenah joinít, Dios ã maáh jamapboó chah watnit í jumbipna caá. 5 Det wíhwã jamna, wã watat pah bita nin wébít panihnidih wēi jwááhnit, weemdíhbut í wēi jwááhna caá, Jesús ã niijíp jī.

*Jwí yéj chājat tútat ã tobohát
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)*

6 “Nin wébít panihni weemdíh táí jenah joinídih ded ã yéj chājat tútatjí jīb, Dios caandíh yeejép pohba ã peéh chājbipna caá. Pánihna, caandíh ã yéj chājat tútat pínah jātíh, áih butdih búdí jeé jádujīh chéó búudhñit, búdí majna caandíh í yohochah, áta táí taga. Páant í chājachah, caán wébít panihnidih ã yéjacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh chājcan taga. 7 Ded bitadiah yéj chājat túatnidih Dios búdí ã peéh chājachah, tabit yeejép ã yapbipna caá. Bitadiah yéj chājat túatnit páantjeh í jumbipna caá.

Obohjeéhtih, queétboó yeejép yoobát í yapbipna caá.

8 “Míih téihyajīh, jítchajīh yéj chājna, caandíh ma bóod yohat pah, caán yéj chājatdih ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ã dabcan niít. Caandíh ma yohochah nihna, caan dáhjuh áta buud tagaá. Meéamboó pánihni cólohjuh jamna yahna, táttimah Diosjeéh ma táí jumbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh bóod yohcan nihna, chénat pah dahjīh iiguípna ma bejchah, búdí yeejép mata yap tagaá.* 9 Pánihat pah muntih, míih quíibjīh ennit, yéj chājna, caan dáhdih ma wáat yohat pah, caán yéj chājatdih ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ã dabcan niít. Caan dáhdih ma yohochah nihna, caan dáhjuh áta buud tagaá. Bíicjīh quíib wihcan yahna, táttimah Diosjeéh ma táí jumbipna caá. Obohjeéhtih, míih quíib chénat pah dahjīh iiguípna ma bejchah, chah yeejép mata yap tagaá. Pánihat, yéj chājatdih cádahat caá náahap”, Jesús ã niijíp jī.*

*Buudní oveja naáwát
(Lc 15.3-7)*

10 “Nin wébít panihnidih ñi en iicá bojó. Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Queét wébít dih ded pah í yapachah Diosdih naáwát túat niijná, queétdih en daonít ángelwã wã íp pebhna ípí bejna caá.* 11 Weém nihát cáacwã úud jeñé, nin baác dih moón yeejép chājnit, iiguípna bejnit déedih táí ubudih wã jwéwáp jī. 12 Queét iiguípna bejnit, buudní ovejawã panihnit í jamna caá. Pánihnit í jamuchah, nin wã naáwátdih ñi táí jenah

* 18:1 Lc 22.24

* 18:3 Mr 10.15; Lc 18.17

* 18:8 Mt 5.30

* 18:9 Mt 5.29

* 18:10 Ez

34.16; Lc 9.10

joyoó: Cien ovejawādh bíbohni biíc oveja ā buudúchah ennit, ¿ded pah tigaá ā chājbi, yeéb ñi jenah joyóchah? Bitá noventa y nueve ovejawādh ī jeemát yílíp jamuphoó jwejnít, caán buudnídh bididih ā bejbipna caá. ¹³ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caán buudnídh ā bid juyúchah, ā jwejnít noventa y nuevedih ā weñat chah caán ā bid jainíboodih ā wēibipna caá. ¹⁴ Pánihat pah wā íp jeáboó jamni nin oboh jamni panihni buudníť ĩ jumatdih ā náah yaccan caá”, Jesús ā niijíp jĩ.

Bitá Jesúhwā meemdih ĩ yéej chājachah, ded pah chājat

(Lc 17.3)

¹⁵ “**Ded weemdíh jepahni meemdíh ā yéej chājachah, míc ámohat táut niijná, bitá ĩ joicápboó caandíh míc wéhenadh ma bejeé. Páant ma niijíchah joinít, ā jepahachah, ñi jwéub míc pej jambipna caá, páant muntih.*** ¹⁶ **Obohjeéhtih, meemdíh ā jepahcah bácah, Dios ā wutat pah, bitá chénewādh ma numah bejeé, queét ĩ joyóchah, caandíh míc wéheat táut niijná.***

¹⁷ **Yeéb biíc peihcannitdih ā jepahcah enna, wíhwā nihat ñi míc wáacapna caandíh ñi numah bejeé, ā yéej chājatdih ma naáwácah, queét nihat ĩ joyát pínah niijná. Pánihna, míc wáacnitdihbut ā jepahcah enna, Diosdih náahcan, ā yéejatdih cádahícat peéh, caandíh ñi pej jam cádahaá.**

¹⁸ “**Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded ā yéej chājatdih cádahcat jíib, ‘Meém yéejatdih yohcanni ma jamna caá’, yeéb wíhwā ñi niijíchah, Diosbat caandíh biíc yoobó ā niijbipna caá. Ded ‘Wā yéej chājatdih**

jǵahnit, wā cádahna caá’, ni-ijnídh ‘Meém yéejatdih yohni ma jamna caá’, ñi niijíchah, Diosbat caandíh biíc yoobó ā niijbipna caá.*

¹⁹⁻²⁰ “**Chénewā, biíc peihcannit wíhwā ñi míc wáacachah, ñijeéh wā jamna caá. Pánihna, det chénewā Diosdih ñi uúbát pínadh biíc yoobó ñi jenah joyóchah, wā íp jeáboó jamni ñi uúbát pah ā chājipna caá”, Jesús jwiitdih ā niijíp jĩ.**

²¹ Páant Jesús ā niijíchah joiníji Pedro ā pebh juibínit, nin pah caandíh ā niijíp jĩ:

—¿Maá, wā dée dawá láa weemdíh ā yéej chājachah, débóí láa tigaá caán ā yéej chājatdih wā íj cádahbi? ¿Siete láa cádahat ā náah níit? ā niij uúbh joyóp jĩ.

²² —**¡Ma joyoó! Biíh meemdíh dawá láa ā yéej chājachah yuhna, siete láajeh íj cádahat ā náahcan caá. Obohjeéhtih, páant ā yéej chājachah yuhna, meémboó caandíh ma jwéub náhnica bojoó, Pedrodh Jesús ā niij jepahap jĩ.***

Teo wāhni biíh ā jíib buudáatdih ā quíib buudcát naáwát

²³ “**Bitá ĩ yéej chājatdih quíib buudátđih jenah joinít, nin wā naáwátđih ñi túi jenah joyoó: Dios ā maáh jumat nin pah ā jamna caá. Biíc baácđih moón ĩ maáh ā pebh moón caandíh ĩ jíib buudánachah, ĩ jíib buudáatđih ā jíib chāj beedáat táutup be.** ²⁴ **Ĭ jíib buudáatđih ā jenah enechah, biíc caandíh teo wāhniiboó bádí yoobát ā jíib buudánap be. Bédí ā jíib buudáatđih jéihnit, caandíh ā pebh ā bid bojop be.** ²⁵ **Ĭ jéih jíib chājcah enna, ā maáhboó caandíh, yad, ā weh, nihat áih bií dée biícđih bitaboodíh ā jíib chājat táutup be, queét ĩ jíibjñh ā jíib buudáatđih ā jíib**

* 18:15 Lc 17.3 * 18:16 Dt 19.15 * 18:18 Mt 16.19; Jn 20.23 * 18:22 Lc 17.3-4

chājat tūt niijná. ²⁶ Páant ā jīb chājat tūtuchah joinít, caán bídí jīb buudániboó ā maáh pebh bódicha caj yoh ñajnit, bídí ā úbúp be. ‘Maá, weemdíh jīgah ennit, ma pái jwuhú. Meemdíh wā jīb buudáátdih wā jīb chāj beedábipna caá’, ā niijíp be. ²⁷ Páant ā niij úbúchah joinít, caandíh jīgah ennit, ‘Weemdíh ma jīb buudáát ā jumú naáh’, ā maáh caandíh ā niijíp be.

²⁸ “Páant ā niiját túttimah, bídí jīb buudánijiboó bac bejnit, biih caán biícđih í maáhdih teo wáhnidih ā jwááap be. Pánih jwááhnit, caánboodíh bainí ā jīb buudáátdih íjnit, áih but nahdih jöp teonít, ‘íWeemdíh ma jīb buudáátdih waícanjeh ma jīb chājaá!’ caandíh ā niijíp be. ²⁹ Páant ā niijíchah joinít, caán bainí jīb buudániboó ā pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh bídí ā úbúp yuh be. ‘Weemdíh jīgah ennit, bainí ma pái jwuhú. Meemdíh wā jīb buudáátdih wā jīb chāj beedábipna caá’, ā niijíp yuh be. ³⁰ Obohjeéhtih, páant ā niij úbúchah yuhna, caandíh jīgah encanjeh, caánboó ā jepahcap be. Pánih jepahcan, caán teo wáhnidih nemat muúboó ā nemat tútup be. Á jīb chāj beedánachahna, caandíh áta baca tagaá.

³¹ “Pánihna, bídí jīb buudániji bainí jīb buudánidih páant ā chājachah enna, íjnit, bita teo wáhnitboó í maáhdih naóh yacadih í bejep be. ³² Páant í naóh yacachah joinít, í maáh í naóh yacnidih bid bojnit, nin pah caandíh ā niij jálhñup be: ‘íMeém yeejép pohba caá! Meém weemdíh bídí ma úbúchah, “Bídí ma jīb buudáátdih ā jumú naáh”, wā niijíp yuh be. ³³ Obohjeéhtih, meemdíh páant

wā niijíchah yuhna, bac bejnit, meemdíh bainí jīb buudánidih meémoó mat jīgah encap wat be. Ma jīb buudáátdih wā náhnicat pah muntih, caánboó meemdíh ā jīb buudáátdih ma náhnicah, áta túi tagaá. ¿Dépanih tibeé caandíh jīgah encanjeh, páant ma chāj?” ā maáh caandíh ā niijíp be. ³⁴ Páant niijnít, bídí íjnit, nemat muúboó caandíh ā nemat tútup be. Á jīb chāj beedánachahna, áta baca tagaá.

³⁵ “Caan páh tigaá Dios yeebdíh ā chāj bipna caá. Yeeb nihat ñi déewā yeebdíh yeejép í chājatjidih ñi quíib buudcáh ennit, caánboó yeeb ñi yeej chājatjidihbut biíc yoobó ā quíib buudcán niit”, Jesús jwiútdih ā niijíp jĩ.

19

*Í weha mána yaáhdhíh í yohcat
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)*

¹ Páant niij naóh péanit, caán Galilea baácboó jumniji Judea baácna Jesús jwiútdih ā numah bejep jĩ. Pánih bejnit, caanná juibína, Jordán majdih cháh bejnit, conanaamánt jwí juibínap jĩ. ² Pánih caanná juibínit, jwí jib bejehah, dawá cáacwā jwiútdih í péenap jĩ. Páant í péenachah ennit, íjeéh bejnit wánnitdih Jesús ā boonanap jĩ.

³ Páant jwí bejehah, jwiútdih jwááhnit, biquína fariseowā nin pah Jesúsđih í niij úbúh joyóp jĩ, ded pah ā jepahachah joinít, caandíh naóh yacat tút niijná:

—¿Jwí weha mána yaáhdhíh jwí yohochah, áta túi taniit? ¿Dios ā wutatboó páant niit ā chājat tútup, ma jenah joyóchah? Í niij úbúh joyóp jĩ.

⁴ —¿Moisés nin pah ā niij daacátjidih ñi bohé jwuhcannit jĩ? ‘Dios biíhmah nin baácđih chājni newé yaddihbut át chājap wat jĩ’, át niij daacáp

tajī.* ⁵ Páant niij daácnit, nin pahbat át jwáub niij daacáp tajī: ‘Páant á chājachah, newé á mánadih cádahnit, yadjīh biícđih á jumbipna caá. Pánih jumna, queét chénewā jumna yuhna, biíc bácah panihnit caá í jumap’, át niij daacáp tajī.* ¿Páant á niij daacátjidih ñi bohé jwahcannit jī? ⁶ Páant á daacátji pah queét chénewā jumnitji biíc bácah pah í jumna caá. Pánihna, í téihya chéwechah, Diosjeh tigaá queétdih biícđih á jumat táutna caá. Páant biícđih á chājachah, queétjeh í míc cádahcat caá náahap, Jesús queétdih á niijíp jī.

⁷ Páant á niijíchah joinít, queét fariseowā nin pah í jwáub niij úabh joyóp jī, páant mantih:

—Meém páant ma niijíchah yuhna, Moisésjeh nin pah át niij daacáp tajī: ‘Majeéh bólidih yohíhna, “Meém ma táicat enna, meemdíh wā yohna caá”, niij daácnit, caántdih ñi wáhuá. Páant niij daác wáhnit, majeéh bólidih ma yohochah, á táina caá’, Moisés át niij daacáp tajī.* ¿Páant ma niijíchah yuhna, Moisésboó dépanih tigaá páant át niij daácji? í niijíp yuh jī.

⁸ —Ñi nuowā Diosdih í yap yohochah enna, Moisés nin pah át niij daacáp tajī ‘Í weha mánadih yohna, páant tíí í chāj dáhwa naáh’, át niij daacáp tajī. Páant á niijíchah yuhna, biíhmah pohba páant át nihcap tajī. ⁹ Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh nin pah wā naóhna caá: Ded ájeéh bólidih yohna, biíhjih mi yeejép chājcah yuhna, biíh wilidih jwáub áa jumna, caántjih yeejép chājna caá á chājap. Pánihna, á yohnihjidih áa jumribut caántjih yeejép á

chājna caá, Jesús queétdih á niijíp jī.*

¹⁰ Páant á niijíchah joinít, jwiít á bohénit caandíh nin pah jwí niijíp jī:

—Páant newé yadjīh í míc yohat á táicah, áa wihcah áta táí tagaá, jwí niijíp jī.

¹¹ —Yeéb ñi niiját pahjeh tigaá á jumap. Dios biquína á ñíonitdihjeh á áa jumat táutcan caá. ¹² Biquína neoná yaáhdhíh náahcannit pínah í cáac jumna caá. Bitadih íih quehli tíbnadih í íib yohochah, yaáhdhíh náahcannit í jumna caá. Bitaboó Diosdih teo wáhnit jumat táut niijná, yaáhdhíh í bidcan caá. Pánihna, ded táí joiní jumna, Diosdih teo wáhat táut niijná, páant tigaá jumat náahap, Jesús jwiítidih á niijíp jī.

Jesús wébitdih á wábat

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Páant jwiítidih á naáwát táttimah, Jesús queétdih á teo jáha wábat pínah niijná, cáacwā í wehdih á pebhna í ub juyáp jī. Páant í ub juyáchah ennit, jwiít á bohénitboó queétdih jwí jípónih jáihñup jī.

¹⁴ Páant jwí jūihñuchah joinít, Jesús jwiítidih nin pah á niijíp jī:

—Wébit wá pebh í jūáwú naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ñi ni-ijcá bojoó. ‘Dios wá maáh caá’, niijnít, queét wébit caá táí jenah joinít í jumap. Pánihna, Dios á maáh jumapna waadnítboó nit wébit í jenah joyát pah jenah joinít í jumna caá, á niijíp jī.

¹⁵ Páant niijnít, queét wébitdih á teo jáha wábut jī. Pánih wábh péanit, jwiítidih á jwáub namah bejep jī.

Dawá bií dée bíbohni Jesúsđih á wábh joyát

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

* 19:4 Gn 1.27; 5.2 * 19:5 Gn 2.24 * 19:7 Dt 24.1-4; Mt 5.31 * 19:9 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

16 Páant jwiít dih ã nũmah be-
jehah, bíic newé Jesús pebh jwinít,
nin pah caandíh ã níj wábh joyóp jĩ:

—¿Bohéní, páantjeh Diosjeéh
jumíhna, ded pah tígaa táinidih wá
chãjbi? ã níjíp jĩ.

17 —¿Dépanih tígaa táí chãjat
pínahdih weemdíh ma wábh joi?
Diosjeh caá túini. Páantjeh Dios-
jeéh jumíhna, ã wutat pah ma
chãjaá, caandíh Jesús ã níj jepa-
hap jĩ.

18 —¿Ded wutatdih níj tígaa ma
chãj? ã níj jwáub wábh joyóp jĩ.

—Cãacwãdih ma mao yohca
bojoó. Ma áa nihcannijíh ma
yéej chãjca bojoó. Ma nũmcá
bojoó.* Ma yeeca bojoó. 19 Ma
mánadih ma táí chãjaá.* Meemjéh
ma míic oyat pah bitadihbut ma
oyoó.* Nin wutatdih jepahat caá
náahap, Jesús caandíh ã níj jepa-
hap jĩ.

20 —Caán wutatdih weém wãpĩ
yap yohcan caá. ¿Diosjeéh táí
jumat táut níjina, ded panihat tígaa
weemdíh páantjeh ã jedh? Jesús dih
ã jwáub níj wábh joyóp jĩ.

21 —Meém yéejat wihcanni
jumíhna, nihah míih bíí déedih jíib
chãj wãhũdih ma bejeé. Pánih
jíib chãjnit, nihah ma jíib teoni-
dih moh yéejnitdih ma jwáub
wãhũú. Páant ma wãhuchah,
nin baácboó ma bíbohahatji chah
táini míih pínah Dios pebhboó
ã jumbipna caá. Pánih queétdih
wãh péanit, wãjeéh ma jũúwá,
Jesús caandíh ã níjíp yuh jĩ.

22 Obohjeéhtih, páant ã níjíchah
joinít, dawá bíí déedih bíbohni
jumna, áih bíí déedih jíib chãj
wãhíhcan, búdí ã jĩgahap jĩ. Pánih
jĩgahnit, jepahcanjeh, ã jwáub
bejep jĩ.

23 Páant ã bejehah ennit, Jesús
jwiít dih nin pah ã níj naáwáp jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wã
naóhna caá. Ded dawá bíí déedih
bíbohni Dios ã maáh jumapboó
ã bejíchah yuhna, caandíh ã
buona caá. 24 Camelloboó awí
ítbitdih ã yabac bejíchah nihna,
ãta buo tagaa. Pánihat pah, dawá
bíí déedih bíbohni Dios ã maáh
jumapboó ã waádíhichah yuhna,
búdí ã buona caá, ã níjíp jĩ.*

25 Páant ã níjíchah, joi wáhi be-
jnit, nin pah Jesús dih jwĩ níjíp jĩ:

—Páant ma níjíchah bácah, Dios ã
jumapboó ded ã jéih waadcán níit,
jwĩ níjíp jĩ.

26 —Cãacwã ded pah í jengah
joyátíh jeh í táí chãjíhna yuhna,
Dios pebhboó í jéih bejcan
níit. Diosjeh caá iguípna bejnit
déedih ã táí wãp. Caanjéh tígaa
nihatdih chãj beedáni. Dedé
jéihcat pínah caandíh ã wihcan
caá, jwiít dih ã níjíp jĩ.

27 Páant ã níjíchah joinít, Pe-
droboó caandíh nin pah ã níjíp jĩ:

—Maá, weemdíh ma joi jwáuhũú.
Majeéh péeat táut níjina, jwiítboó
nihatdih jwĩ cádahap jĩ. ¿Páant jwĩ
chãjat jíib, dedédih tígaa jwiít dih ma
wãhbi? ã níjíp jĩ.

28 —Yoobópdih yeebdíh wã
naóhna caá. Péeni yeó jáap
táttimah, nihah jáap míic ã
táut nũmbípna caá. Caán
láa weém nihah cãacwã úud
jeñé, jeáboó maáh wã jumbipna
caá. Páant maáh wã jumuchah,
yeéb wã bohénitboó judíowã
doce poómpnadih wãjeéh watnit
ñi jumbipna caá.* 29 Ded
weemdíh teo wãhat táut níjina,
áih muú, ã mána, ã déewã, ã
weh, áih wápchidih yuh buca
ã cádahachah, Diosboó caandíh
chah ã jwáub wãhbiipna caá.
Pánih cádahnit, weemdíh teo
wãhnitboó Diosjeéh páantjeh í
táí jumbipna caá. 30 Obohjeéhtih,

* 19:18 Ex 20.13-16; Dt 5.17-20 * 19:19 Ex 20.12; Dt 5.16 * 19:19 Lv 19.18 * 19:24 Pr
11.28 * 19:28 Mt 25.31; Lc 22.30

nin baáboó dawá maáta panihnitji Dios pehbóo oboh jumnit í jumbipna caá. Nin baáboó dawá oboh jumnitji jeáboó maáta í jumbipna caá, Jesús jwiít dih ã niijíp jî.*

20

Iguíhadih teonit naáwát

¹ “Dios ã maáh jummat nin pah ã jumna caá: Iguíha mínah cheibitjeh áih iguíhadih teo wáhnit pínahdih bididih ã bejep be. ² Pánih bejnit, jwááhna, queétdih nin pah ã niijíp be: ‘Wíih iguíhadih ñi teo wáhat jíib jwípí jíib chájat pah yeebdíh wá wáhbipna caá’, ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, tewedih í bejep be. ³ Las nueve dée, jíib chájat tólihna pehbóo ã bejep be. Pánih bejnit, bita caanjíh ñahnitdih ã enep be. ⁴ Pánih ennit, queétdihbut nin pah ã niijíp be: ‘Yeebbát wíih iguíhaboó tewedih ñi bejeé. Teo cádahat horadih ñi tewat jíib wá wáhbipna caá’, queétdih ã niijíp be. ⁵ Páant ã niijíchah joinít, queétdihbut tewedih í bejep be. Yeó jáap tac yoób bejna, bita ñahnitdih jwááhnit, biíc yoobó queétdihbut ã niijíp be. Las tres dée bita ñahnitdih jwááhnit, biíc yoobó queétdihbut ã niijíp be. ⁶ Las cinco dée bita ñahnitdih jwááhnit, nin pah queétdih ã niijíp be: ‘¿Dépanihna nihat yeó jáap teocan, ñuh tigaá ñi cháj?’ ã niijíp be. ⁷ ‘Jwiít dih tewat watni ã wihcan caá’, í niijíp jepahap be. Páant í niijíchah joinít, iguíha mínah queétdih nin pah ã niijíp be: ‘Wíih iguíhana bejnit, ñi teobi jwááhna’, queétdih ã niijíp be.

⁸ “Cheyeh caán iguíha mínah caandíh teo wáhni maáhdih nin pah ã niijíp be: ‘Queét teonitdih

jáuwát táutnit, í tewat jíib ma wááhna.* Pée joinít dih í tewat jíib ma jwíih wááhna. Páant queétdih ma wáhat túttimah, í játih joinít dih ma wááhna. Pánih queétdih jíib cháj péa, bita í játih joinít dih ma wááhna. Queétdih wáh péa, bita í játih joinít dihbut ma wááhna. Queétdih wáh péa, waóh joinít dih ma jíib wááhna’, ã niijíp be. Pánihna, ã niiját pah queétdih ã jíib chájap be. ⁹ Las cinco dée tewedih joinít dih nihat yeó jáap í tewat jíib pah bóo ã wáhap be. ¹⁰ Queét nihat teonitdih biíc yoobó ã wáhap be. Queét waóh tewedih joinít boó ‘Jwiít dih chah ã jíib wáhbipna caá’, í niijíp jenah joyóp yah be. Obohjeéhtih, queétdihbut biíc yoobó ã wáhap be. ¹¹ Queétdih biíc yoobó míc ã jíib chájachah enna, caandíh bádí íjnit, nin pah í niijíp jéihñap be: ¹² ‘Jwiít boó nihat yeó jáap, tubit ã cháhachah, bádí jwí tewechah, queét pée joinít boó biíc horabitjeh í tewechah yahna, jwiít nihatdih biíc yoobó ma jíib wáhat, ã táican caá’, caandíh í niijíp be. ¹³ Páant í niijíp jéihñachah joinít, nin pah biíc íjeéh jumnidih ã niijíp be: ‘Meemdíh wá niijátji pah tigaá wá jíib chájap. Ñi tewat jíib wáhnit, meemdíh wá yecan caá. ¹⁴ Ma tewat jíib wáhnit, ma bejeé. Weém wá náhat pahjeh queét bainí teonitdihbut meemdíh wá wáhat biíc yoobó wá jíib wáhap be. ¹⁵ Ded pah wíih dinerojíh chájna, wíih pínahjeh caá. Weém queét moh yéejnitdih jígah ennit, bádí wá jíib wáhachah enna, ¿yeebboó íj niit, páant ñi niijíp?’ iguíha mínah queétdih ã niijíp be.

¹⁶ “Pánihat pah tigaá det waóhniitji péenit í jumbipna caá.

* 19:30 Mt 20.16; Lc 13.30 * 20:8 Lv 19.13; Dt 24.15

Péenitjiboó waóhnit í jumbipna caá, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

Jesús ã wunat pínahdih ã jwáub naáwát

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Páant niij péanit, dawá cáacwã jwíjeéh í péenachah, Jerusalén tátchina bejni namádih jwí bejep jĩ. Pánih bejna, chibít yáup jwiít dih numah waóh bejnit, jwiít dih jeh nin pah Jesús ã niij naáwáp jĩ:

¹⁸ —**Jerusalén tátchina bejna caá jwí chãjap. Caanná jwí jwíbiát táttimah, weém nihat cáacwã úud jeñédih enihcanniboó sacerdotewã í maátadih, Moisés ã wutatjidih bohénitdihbut ã duó wáibipna caá. Páant ã duó wáyachah, weemdíh teonit, í mawat táutbipna caá.** ¹⁹ **Pánih mawat táutnit, judíowã nihcannitdih í jwáub wãh yapabipna caá. Queétboó weemdíh deohnit, í puñat táttimah, cruzboó í péoh dodh mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, biíc peihcanni yeó jáap táttimah, wã íp weemdíh ã jwáub boobipna caá, ã niijíp jĩ.**

Santiagowã ín Jesús dih mi úubát
(Mr 10.35-45)

²⁰ Pánihat táttimah, Zebedeo ã weh ínboó mi weh biíc dih Jesús pebh jwinít, caandíh úubát túut niijná, mi bódicha caj yoh ñajap jĩ. ²¹ Páant mi bódicha caj yoh ñajachah ennit, Jesús nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—**¿Ded pah wã chãjatdih tigaa ma náah? ã niijíp jĩ.**

—Maáh waadná, nit chénat pah wã weh meém biíc dih í wutat pínah niijná, biíc ma jéihyepmant bóo buwámant, biíhdih wáyámant bóo buwámant ma chúudat túutá, mi niijíp jĩ.

²² —**Ded pah ñi úubát dih ñi jéihcan caá. Ded wã maáh**

jumapboó jumíhni, weemdíh yeejép ã yapat pínah, biíc yoobó caandíhbut ã yapachah yuhna, weemdíh cádahcat caá náahap. Pánih cádahcan, wã maáh jumapboó wãjeéh ã wutbipna caá. ¿Yeebdíhbut páant yeejép ã yapachah yuhna, ñi cádahbican naniít? mi wehdih Jesús ã niijíp jĩ.

—Jwí cádahcan niít, í niij jepahap jĩ.

²³ —**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Yeejép wã yapat pah yeebbát biíc yoobó ñi yapbipna caá. Obohjeéhtih, wãjeéh watnit pínahdih weémboó wã jéih ñiocan caá. Wã ípboó queétdih átát ñúwip taga, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.**

²⁴ Páant í niij úubúchah joinít, jwiít diezboó queétdih jwí íjip jĩ.

²⁵ Páant jwí íjatdih ennit, Jesús jwiít nihatdih ã míc wáacat túutap jĩ. Páant jwí míc wáacachah, nin pah jwiít dih ã niij naáwáp jĩ:

—**Judíowã nihcannit í maátaboó íih cáacwádih tubit watnit í jumatdih ñi táí jéihna caá.**

²⁶ **Obohjeéhtih, queét watnit í jumat pah yeéb ñi jumca bojóo. Yeébbóo maáta jumíhna, bitadih táí teo wáacnit ñi jumuú.*** ²⁷ **Waóhnit jumíhna, teo wáhnit pah jumat caá náahap.***

²⁸ **Weém nihat cáacwã úud jeñéboó cáacwã weemdíh í teo wáacat pínah niijná, nin baácboó wã júóhcap jĩ. Obohjeéhtih, cáacwádih teo wáacat túut niijná, queét iiguípna í bejat déedih wan wáhudih wã jáúwáp be, Jesús ã niijíp jĩ.***

Jesús chénewã jéih encannitdih ã booaat

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Jwiít Jerusalén tátchina bejna, Jericó tátchidih jwí chóop yap bejep jĩ. Páant jwí chóop yap

* 20:16 Mt 19.30; Mr 10.31; Lc 13.30

* 20:26 Lc 22.25-26

* 20:27 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc

22.26 * 20:28 Lc 22.27; Jn 13.12-15

bejehah, dawá cāacwābut jwiít dih í péenap jī. ³⁰ Jericó wáihyat júdu jēcdih bac bejnit, chénewā jéih encannit namá jwējdih í chāudchah, jwī enep jī. “Jesús, Nazaret tátchidih bóo caá ā yap bejep”, bita í niijíchah joinít, nin pah í niij náac ejep jī:

—iMaá, David juima, Dios ā wahní jwiít dih ma jīgah en teo wáacá! í niijíp jī.

³¹ Páant í niij náacáchah joinít, cāacwāboó queétdih jūihnit,

—iPáant bóojeh! Ní náac cádaahá, í niijíp yuh jī.

Obohjeéhtih, páant í niij jūihñuchah yuhna, queétdih joicánjeh, chah í náacáp jī:

—iMaá, David juima, Dios ā wahní, jwiít dih ma jīgah en teo wáacá! í niijíp jī.

³² Páant í niij náacáchah joinít, Jesús chāo nūh, ā pebhna júúwát túttnit, queétdih nin pah ā niijíp jī:

—¿Ded pah wā chājatdih tīgáá ní náah? ā niijíp jī.

³³ —Maá, jéih enatdih caá jwī náahap, í niijíp jī.

³⁴ Páant í niijíchah joinít, Jesús queétdih jīgah ennit, fih quiib dih ā teo jáhanap jī. Páant ā teo jáhanachahjeh, í yoób enep jī, buca. Pánih ennit, caandíh í péenap jī.

21

Jesús wā Jerusalénna í waadát (Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalén tátchina toáh juibínit, Olivo wāt jumni pácahi jumni jeéboó jwī juibínap jī. Pánih juibí, púuh laab béjna, Betfagé wāt jumni tátchibitdih jwī toáh juibínap jī. Caanná juibínit, Jesús chénewā jwíjeéh jumnitdih caán tátchina ā wahap jī. ² Pánih wahnit, nin pah queétdih ā niij wutap jī:

—**Con tátchina waadnít, burroma mi wūh bícdih ní enbipna**

caá. Pánih en, queétdih watnit, weemdíh ní ub júóh wáhuá.

³ Páant ní ub júúwáchah ennit, cāacwā yeebdih í wūbh joyóchah, nin pah ní niij jepahaá: ‘Jwí maáh queétdih ā náah jwuhap be. Péanit, queétdih ā jwúababipna caá’, ní niijí, Jesús ā niijíp jī.

⁴ Páant ā yapat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani Zacaríasji nin pah át niij daacáp tají:

⁵ “Jerusalén tátchidih moondíh nin pah ma niij naáwá: ‘Dios weemdíh nin pah ā niiját tútutap be: “Ní eneeé, ní Maáh ní pebhna ā júóhna caá. Caán oboh jumni pah burro wūhjih chūudni ā júóhbiipna caá”, Jerusalén tátchidih moondíh ma niijí’, weemdíh ā niijíp be”, Zacarías át niij daacáp tají. (Zac 9.9)

⁶ Jesús ā wahnitboó bejnit, ā niijátji pah ít chājap wat jī. ⁷ Burroma, mi wūh bícdih í ub juyúchah, jwíh jih bóo yéguehdih too dugnit, burromajih mi wūhjihbut jwí cágap jī. Páant jwí cágat túttimah, Jesús caán burro wūhjih ā púuh laab chūudap jī. ⁸ Pánih chūudnit, Jerusalén tátchina jwiít dih ā numah bejep jī. Páant ā bejehah ennit, dawá cāacwā fih jih bóo yéguehdih too dugnit, Jesús dih wēina, namáboó í jwej waáwáp jī. Bitaboó í bóodniji táam núonadíh ubnit, queétdih Jesús dih wēina, namáboó í jwej waáwáp jī. Páant í jwejniji chóona, núonajih Jesús ā bejep jī. ⁹ Páant Jesús ā bejehah, ā waáwáp mant moón, ā méimant péenitbut caandíh wēinit, bícdih nin pah í niij náacáp jī:

—iDavid juima, Dios ā wahní, jwiít dih ma túi ubuá! iMeém jwí maáh pínahdih bádi jwí wēina caá! í niij wēi náacáp jī. *

¹⁰ Pánih bejnit, Jerusalén tátchina jwí waadáchah, caanjíh

jamnitboó en wáhi bejnit, nin pah í níj múc úbh joyóp jĩ:

—¿Nin déhe tigaá? í níijíp jĩ.

¹¹ —Nin Jesús, Galilea baác, Nazaret tútchidih bóo, Dios naawátidih naóh yapani caá, bita queétdih í níj jepahap jĩ.

Jesús Dioíh munná á waadát

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.12-23)

¹² Jerusalén tútchina waadnit, Dioíh maa jóocmant bóo juhhdih Jesús jwiítdih á numah waad béjep jĩ. Pánih waad béjnit, caánboó jíib chājnitdih á ñuun yóh bacanap jĩ. Dinerodih túat nuumnít í cáagat naanádih ub yoh ácanit, jopwādih jíib chājnitíh chúdat naanádihbut á ub yoh ácanap jĩ. ¹³ Pánih ub yoh ácanit, Jesús nin pah queétdih á níj jūihñap jĩ:

—**Dios naawátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajĩ:** ‘**Wíih muú cáacwā weemdíh í úbát pínah muú caá**’, **Dios á níijíp be**’, **ít níj daacáp tajĩ.** * **Obohjeéhtih, cáacwā Diosdih úbádih í juyáchah yuhna, yeébbó queétdih yeenit, munná caá ñi chājap.** Pánih nuumnít, **Dioíh muudíh yéjanit, nuumnít í jumat pínah muú chājna caá ñi chājap**, á níijíp jĩ.

¹⁴ Páant Dioíh muudíh Jesús á jumat pónih, dawá jéih encannit, wúuat nahjĩh bejnitbut á pebhna í juyúp jĩ. Páant í juyáchah ennit, queétdih á boonanap jĩ. ¹⁵ Obohjeéhtih, queétdih á boonanachah ennit, caanjĩh jamnit sacerdotewā í maáta, Moisés á watatjidih bohénitbut Jesúsdi h bádí í íjip jĩ. Jwíjeéh péenit wébítboó “í David juma, Dios á wahní, jwiítdih táí ubní pínah, meemdíh bádí jwí wéina caá!” í níj ñaac cádahcah joiná, chah í íjip jĩ. ¹⁶ Pánih íjipnit, Jesúsdi h nin pah í níj jūihñap jĩ:

—Meemdíh páant í níj ñaacáchah, ¿ma joicán níit? Páant í níijcá bojo naáh, Jesúsdi h í níijíp jĩ.

—**Wā joiná caá. Obohjeéhtih, Davidji Dios naawátidih naóh yapani nin pah á níj daacátjidih ¿yeébbó ñi bohécannit jĩ?**

‘Wébítidih, bita í túhñitidihbut meém ma wéi naawát túatna caá’, Diosdih wéinit, David át níj daacáp tajĩ, (Sal 8.2)

Jesús queétdih á níj jūihñap jĩ.

¹⁷ Páant níj péenit, queétdih cádahnit, caán tútchimant Jesús jwiítdih á numah bac bejep jĩ. Pánih bac bejna, Betania tútchidih juibínit, caan chéi caanjĩh jwí úwup jĩ.

Higuera nahdih Jesús á wunat tútat

(Mr 11.12-14,20-26)

¹⁸ Cheibít bóo yeó jáapdi h, Betania tútchiboó ñonitji Jerusalén tútchina jwúub bejna, Jesúsboó át nuugúp wunup tajĩ. ¹⁹ Pánih nuugúp wunna, namá jwéejdi h lajni higuera nahdih ennit, áih quehedih jeémíhna, caan náh pebh enedih á bejep yah jĩ. Obohjeéhtih, caan náhboó quehcan, táini wawájuh pohba á jamup jĩ. Páant á quehcatdi h enna,

—**íMa jwúub quehcan níit!** caan náhdih á níijíp jĩ.

Páant á níijíchahjeh, áih náona á diib téhah bejep jĩ.

²⁰ Páant á wunuchah ennit, jwiit á bohénitboó jwí en wáhi bejep jĩ.

—¿Dépanih tigaá waícanjeh á wunah bej? Jesúsdi h jwí níj úbh joyóp jĩ.

²¹ —**Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Dios á wēpatdih táí jenah joiná, nin nahdih wā chājat pahjeh muntih yeebbút ñi jéih chājbipna caá. Páant wā chājat chahbut ñi jéih chājbipna caá. Con jeedíh ‘Conmant**

* 21:13 Is 56.7b; Jer 7.11 * 21:21 Mt 17.20; 1Co 13.2

bejnit, bádí mǝjna ma buág báahá', ñi niijíchah, ñi wutat pah á yapbipna caá.* ²² **Diosdih táí jenah joinít, ded pah caandíh ñi uúbát pah á chǎjipna caá,** Jesús jwiít dih á niij jepahap jí.

Jesús á wěpat

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Pánih bejna, Jerusalén tútchina jai bí, Dioih mǝdíh waad béjnit, Jesús cáacwá dih á jwúub bohénap jí. Páant á bohéat pónih, sacerdotewá í maáta, jwiít judíowá jwí maátabut á pebh joinít, nin pah caandíh í niij uúbh joyóp jí:

—¿Deih wěpatjíh tibeé jwín páant ma chǎj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant á wut? í niijíp jí.

²⁴ —**Yeebdíh wá jwíh uúbh joibipna caá. Weemdíh ñi táí jepahachah, weembát yeebdíh wá jepahbipna caá.** ²⁵ **Juan Daabánidih ¿déhe tiguaá át wutjí? ñi jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniít? ¿Cáacwáboó niít caandíh ít daabáat tútjip? yeéb ñi jenah joyóchah,** Jesús queétdih á niij uúbh joyóp jí.

Páant á niij uúbh joyóchah joinít, queétjeh nin pah ít míc niijíp wut jí: “¿Ded pah tiguaá jwí niij jepahbi? ‘Dios caá Juandih át wutjip taga’, jwí niijíchah, ‘Páant á jumachah yuhna, ¿dépanih tijí caandíh ñi jepahcan?’ jwiít dih á niij jǎihbipna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwát dih naóh yapani yoobát á jumap jí’, í niij jenah joiná caá. Páant í niij jenah joyóchah, ‘Cáacwákeh caandíh ít daabáat tútjip taga’, jwí niij jepahachah, jwiít dih bádí í íjipna caá”, ít míc niijíp wut jí. ²⁷ Pánih míc wéhe péanit, nin pah Jesús dih í niij jepahap jí:

—Jwiít jwí jéihcan caá, í niijíp jí.

—**Caán láa bácah weemdíh wǝtnidih weembát yeebdíh wá**

naóhcan niít, Jesús queétdih á niijíp jí.

Biíc newé á weh ded pah í chǎjat naáwát

²⁸ Páant niij péanit, jwí maátadih Jesús nin pah á jwúub niij naáwáp jí:

—**Nin wá naáwát dih ¿ded pah ñi niij jenah joí? Biíc newé chénewá á weh í jumap be. Pánihna, biíc yeó jáap í ípboó weép jeñédih, ‘Wáuhú, buu wíih iguíhaboó tewedih ma bejeé’, á niijíp be.** ²⁹ **‘Wá bejcan caá’, á niij jepahap be. Páant niijná yuhna, jwúub jenah joinít, tewedih á bejep be.** ³⁰ **Túttimah, á úddihbut biíc yoobó á niijíp be. ‘Wá bejmi caá’, á niij jepahap yuh be. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, á bejcap be.** ³¹ **¿Ded tiguaá á íp dih á táí jepah? Jesús queétdih á niijíp jí.**

—Weép jeñéboó á táí jepahap be, queét í niij jepahap jí.

—**Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Romano maátadih núo uúbh wǎhnit, deoh nah jumnit yaádh biíc dih yeéb jǎtih Dios á maah jumatdih í waadná caá.** ³² **Juan Daabáni cáacwá dih bohénadih joiná, ded pah ñi táí chǎjat pínahdih yeebdíh át naáwáp tají. Páant á naáwáchah yuhna, yeéboó caandíh ñit jepahcap tají. Obohjeéhtih, queét núo uúbh wǎhnit, deoh nah jumnit yaádhbut ít táí jepahap tají. Páant í jepahachah enna yuhna, yeéboó tút númíhcan, ñit jepahcap tají,** Jesús queétdih á niijíp jí.*

Jiwá iguíhadih yeejép teo wǎhnit naáwát

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ **“Nin biíh wá naáwát pínahdih ñi táí joyoó. Biíc newé jiwá iguíhdih á momop be. Pánih mom péa, wáihyat júddih chǎj**

* 21:32 Lc 3.12; 7.29-30

péa, iguíhdih í búuh chuñat pínah muudíhbut ã chãjap be. Pánih chãj péa, caán iguíhadih í túi en dawát pínah niijná, jap hóo muudíhbut ã chãjap be. Páant nihatdih chãj péa, bitadih en dawát túutnit, biáboó jib jwuhudih ã bejep be.*

³⁴ Túttimah, iguíh ei láa, áih iguíh jíibdih í uúbát pínah niijná, iguíha mínah caandíh teo wáhnitdih áih iguíhana ã wah bojop yah be. ³⁵ Obohjeéhtih, caandíh teo wáhnit caanná í jaibínachah, bíicdih púi, bíihdih mao yoh, bíihdih jeejéh í yoh mawap be. ³⁶ Pánihat túttimah, bita caandíh teo wáhnitdih áih iguíhaboó ã jwáub wahap be, páant mantih. Chah dawá ã wahachah yahna, queét en daonít bíic yoobó mantih queétdihbut yeejép í chãjap be.

³⁷ “Túttimah, ‘Wá wúúhdih caá í jepahmi dée caá’, niijnít, caandíh ã wahap be. ³⁸ Páant ã wahachah yahna, caandíh ennit, en daonítboó nin pah í míic niijíp be: ‘Iguíha mínah ã wunat túttimah, nin ã wúúhboó ã túut nuumbípna caá. Pánihna, caandíh jwí mao yohochah, iguíha jwíih ã jumbípna caá’, queétjeh í míic niijíp be. ³⁹ Páant niij, ã wúúhdih teonit, iguíhamant ub bac bejnit, í mao yohop be.

⁴⁰ “Páant í chãjat doonádih joinít, iguíha mínahboó áih iguíhana jwáub joinít, ¿queétdih ded pah tigaá ã chãjbi?” Jesús queétdih ã niij uúbh joyóp jí.

⁴¹ Páant Jesús ã niijíchah joinít, queét caandíh nin pah í niij jepahap jí:

—Queét yeejépwádih peéh chãjna, ã mao yohat túutbípna caá. Túttimah, bitaboodíh áih iguíhadih ã en dawát túutbípna caá, áih

iguíhdih caandíh í túi dic wáhat pínah niijná, í niijíp jí.

⁴² Páant í niijíchah joinít, Jesús nin pah ã jwáub niijíp jí:

—Dios naawát dih naóh yapani nin pah ã niij daacátjidih ¿yeeéboó ní bohécannit beé?

‘Muú teonit túini jee dáhnadih níonit, í náahcanni dahdih í yohop yah be. Obohjeéhtih, queét í yohni dahdihjeh tigaá Dios ã níwip. Caandíh níonit, áih muu pánihnidih chãjna, caán muudíh ã túi jenah enat túut niijná, choójboó caan dáhdih ã jwíih jwejep be. Caán jee pánihni Dios ã wahni pínah tigaá. Páant ã chãjachah ennit, jwiítboó caandíh búdí jwí wéina caá’, át niij daacáp tají. (Sal 118.22-23)

⁴³ Páant ã nihat pah tigaá yeebdíh yoobópdih wá naóhna caá. Dios áihwá pínah yeebdíh ã jwíih níonitji ní jumachah yahna, weém Dios ã wahnidih ní náahcah, bita weemdíh túi jepahnit pínahboodíh ã níobípna caá, páantjeh ájeéh í jumat pínah niijná. ⁴⁴ Pánihna, weemdíh jepahcannitboó caán jee dáhdih túoc buugnít panihnit í jumbípna caá. Weemdíh í jepahcatji jíib caán jee dáh ã néehat pah, peéh chãjna, iiguípna Dios queétdih ã wahbípna caá, Jesús ã niijíp jí.

⁴⁵ Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewá í maáta, fariseowábut “Jwiútdih niijná caá ã chãjap”, í niij jéihyep wat jí. ⁴⁶ Páant niij jéihnit, caandíh ded pah í tewat pínahdih í bidip wat yah jí. Obohjeéhtih, cáacwá caandíh “Dios naawát dih naóh yapani caá”, í niij jenah joyóchah jéihnit, queétdih úmna, tewíhna yahna, í jéih teo jwuhcap wat jí.

22

Téihya chéona ã numah jeémát pínah naáwát

(Lc 14.15-24)

¹ Páant ã niiját túttimah, Jesús nin ã jenah joini naáwátjñh queétdih ã jwáub niij naóh bohénap jñ:

² “**Dios ã maáh jumat nin pah caá ã jumap: Maáh wáuh ã téihya chéwat túut chājachah, ã lip ã numah jeémát pínahdih ã chājap be.** ³ Pánih ámoh péanit, ã numah jeémpnit pínahdih jwáwát túutna, caandih teo wáhnidih ã wahap yuh be. **Obohjeéhtih, caandih ã jephacp be.** ⁴ Túttimah, bita caandih teo wáhnitdihbut wahnit, ‘Á numah jeémát pínah momo jiwiwá, ã in débehanitdih mao puubnit, nihatdih ámoh péa, yeebdih ã jwáwát túutap be’, wá bidnitdih ñi niij naáwá. ⁵ Páant ã watuchah joinit, ã bejep yuh be, páant muntih. **Obohjeéhtih, páant ã niijichah yuhna, queébtat ã joyáh bojop be. Joyáh bojnit, biíc áih wápchiboó bej, biih ã tewat muúboó ã bejep be.**

⁶ Bitaboó queét ã naáwáchah joíhcan, yeejép pánit, queétdih ã mao yohop be. ⁷ Páant ã chājat doonádih joinit, búdi íjnit, maáhboó áih soldadowádh ã wahap be, queétdih mao yoh beedánit, ãh tátchidihbut ã cáwat pínah niijná. ⁸ Pánihat túttimah, bita caandih teo wáhnitdih nin pah ã niijíp be: ‘Wá wáuh ã téihya chéona numah jeémát pínahdih ámoh péanit, cáacwádh wá bidichah yuhna, queét yeejépwá ã jephacp taga. ⁹ Pánihna, tútchi tac yoób jumni juéhna bejnit, det ñi jwááhnitdih ñi numah jwáwá’, queétdih ã niijíp be. ¹⁰ Páant ã niijichah joinit, bejna, biquína túi chājnitdih jwááh, bita túi chājcannitdihbut jwááhnit, nihatdih ã numah

jwáub jwáwáp be. Pánihna, ã maáh muuná jwáub juibínit, ã numah jeémát tólihdih ã yáwap yuh be.

¹¹ “**Obohjeéhtih, maáhboó queét joinitdih enedih joiná, téihya chéwechah enna ã dawát chóodih biíc newé ã daocáh, ã enep be.** ¹² Pánih ennit, ‘¿Ílin wáwá, dépanih tibeé wá dawát túutni yégueh daocán yuhna, ma waád jwóh?’ caandih ã niijíp be. Páant ã niijichah joinit, caánboó ã jéih jephacp be. ¹³ Páant ã jephacah enna, maáh caandih teo wáhnitdih nin pah ã niijíp be: ‘Chéonit, caandih ñi ub bac bejeé. Pánih ub bac bejnit, weemdh ã jephacat jñib, dupánaphoó ñi yohoó, wá pebh ã jumcat pínah niijná. Caánboó jumnit, tabit jgahna, ãh maonádih néeh chāác joinit ã jumbipna caá’, caandih teo wáhnitdih ã niijíp be.*

¹⁴ “**Buu wá naáwát pah, dawá cáacwá wñh túini doonádih joiná yuhna, daocánnitjeh ã jephahna caá**”, Jesús ã niijíp jñ.

Romano maáta ã wábat túutni dinero jwáuh

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Páant ã niijichah joinit, íjna, Dioih muumánt bac bejnit, fariseowá nin pah ã míc niij wábh joyóp wat jñ: “¿Ded pah tigaá caandih jwñ niij wábh joibí, mácah ã jephachah, caandih naóh yacat túut niijná?” ã míc niijíp wat jñ. ¹⁶ Páant niijnit, biquína íjeéh jumnit, Herodes ã juimenádih maáh waadáhnitdihbut Jesús pebhna ã wahap tajñ, Jesúsdi ã wábh joyát pínah niijná. Páant ã wahnitboó waád joinit, nin pah Jesúsdi ã niijíp jñ:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiitdih ã chājat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih

* 22:13 Mt 8.12; 25.30; Lc 13.28

jwĩ jéihna caá. Ded pah cāacwā ĩ niijíchah, maáta ĩ jumuchah yuhna, úmcanjeh yoobópdih mapĩ naóhna caá. ¹⁷ Páant yoobópdih naóhni jumna, ded pah ma jenah joyátdih jwiútdih ma naáwá. ¿Roma baácdih moón ĩ maáh César ā úbát túatni náodih caandíh jwĩ wühuchah, ā táí niit? ĩ niij úabh joyóp yah jĩ.

¹⁸ Páant ĩ niij úabh joyóchah, ĩ yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih ā niij úabh joí jwúubanap jĩ:

—**Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah ñi jepahat túat?** ¹⁹ **Césardih ñi wúhat pínah júdudih weemdíh ñi júutá,** ā niijíp jĩ.

Páant ā niijíchah joinit, biic júdudih caandíh ĩ júutap jĩ.

²⁰ —**¿Caán júdudih deih móot, deih wüt tigaá ā jum?** queétdih ā niij úabh joyóp jĩ.

²¹ —Césarih móot, āih wütbut ā jumna caá, ĩ niij jepahap jĩ.

—**Caán láa bácah caán júdu Césarih pínah caá. Pánihna, āih pínah ā jumuchah, caandíh wúhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioih pínah mácah ā jumuchah, Diosboodíh ñi wúhuá,** queétdih ā niijíp jĩ.

²² Páant ā niij jepahachah, ĩ joí wáhi bejep jĩ. Pánih joí wáhi bejnit, ĩ bac bejep jĩ.

Cāacwā ĩ jwúub boo pud júúwát (Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Páant queét ĩ bac bejat túttimah, biquína saduceowā jwuh, Jesúsdih úabh joyát túat niijná, caán munná muntih ĩ waád juyáp jĩ. Queét saduceowā “Cāacwā wunna, ĩ jwúub boo pud júóhcan niit”, niijnit ĩ jumap jĩ. ²⁴ Pánih jenah joinit, nin pah Jesúsdih ĩ niijíp jĩ:

—Bohéní, nin pah Moisés āt niij bohénap tajĩ: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ā wunuchah, ā úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumat caá

náahap. Pánihna, ā úudboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp wunnihdih ā bíboho naáh, ā úud jeñé báadhda weh pah ĩ weh jumat pínah niijná’, jwiútdih Moisés āt niijíp tajĩ.* ²⁵ Biic weh sietewā ĩ jumap be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ā wunap be. Pánihna, ā úudboó weép jeñé áajidih ā jwúub áa jumap yah be. Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbát ā wunap be. ²⁶ Páant mícjeh queét nihat ĩ buúd beedép be. ²⁷ Páant mi weha mána ĩ wan beedát túttimah, ĩ áajibut mi wunap be. ²⁸ Pánihna, queét nihat ĩ áa jumnihji, nihat cāacwā ĩ jwúub boo pud júúwáchah, ¿ded áa tigaá mi yoób jumbi? Jesúsdih ĩ niij úabh joyóp jĩ.

²⁹ Páant ĩ niijíchah joinit, Jesús queétdih nin pah ā niij jepahap jĩ:

—**¿Dios naáwátdih jéihcan, ā wēpatdihbut jéihcan, yeéboó yoobópdih jenah joicánnit caá!** ³⁰ **Wunnitji ĩ jwúub boo pud júúwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwā pah áa wihcannit ĩ jumbipna caá.** ³¹ **Obohjeéhtih, wunnitji ĩ boo pud júúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá. ¿Moisésdih Dios nin pah ā niijátjidih ñi encannit jĩ?** ³² **‘Weém Abraham, Isaac, Jacob ĩ Maáh caá’, āt niij naáwáp wat jĩ. Queét ĩ wunat túttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios āt niijíp wat jĩ. ‘Í Maáh caá’, ā niijátjidih joinit, báadhnit ĩ jumatdih jwĩ jéihna caá. Dios báadhnitdihjeh maáh ā jumna caá. Pánihna, ‘Wunnitji ĩ jwúub boo pud júóhcan niit’, niij jenah joiná, yoobópdih ñi jenah joicán caá, Jesús ā niijíp jĩ.***

³³ Páant ā niijíchah joinit, nihat cāacwā ā bohéatdih ĩ joí wáhi bejep jĩ.

* 22:23 Hch 23.8 * 22:24 Dt 25.5 * 22:32 Ex 3.6

Chah jenah joyát wutat

(Mr 12.28-34)

³⁴ Páant Jesús saduceowādih ā tui jepahachah joinit, fariseowāboó ī míc wéhenap jī. ³⁵ Pánih míc wéhe péanit, biíc ĩjeéh jumni, Moisés ā wutatjidih tui jéihniboó caandih nin pah ā niij úabh joyóp yah jī:

³⁶ —¿Bohéní, Dios jwiít dih ā wutat deddih tigaá chah jenah joyát náah? ā niijíp jī.

³⁷ —**Nin wutat caá chah ā jumap. ‘Diosdih chah jenah joí, tui jepahnit, wéinit, caandih bádí ñi oyoó’, Moisés āt niij daacáp tajī.*** ³⁸ Caán wutatji caá jwíh jumni. ³⁹ Caán wutat pahjeh muntih, nin biíh wutatbat biíc yoobó ā jumna caá: ‘Meemjéh ma míc oyat pah muntih, bitadidibut bádí ma oyoó’, āt niij daacáp tajī.* ⁴⁰ Pánihna, Diosdih oinit, bitadidibut oinit, Dios ā náahat pah ñi chāj bipna caá. Pánih chājnit, nihat Moisés ā wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ĩ niijátjidihbut ñi tui jepahbipna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.*

¿Ded juima tigaá Cristo?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Páant niij péanit, Jesús jwuh caanjih jumnit fariseowādih nin pah ā niij úabh joyóp jī:

⁴² —¿Dios ā wahni Cristodih ded pah tigaá ñi jenah joí? ¿Ded juima tigaá? queétdih ā niijíp jī.

—David juima caá, ĩ niij jepahap jī.

⁴³ —Páant ā jumachah yuhna, ¿Dépanih tigaá Túini Espiritu nin pah caandih ā naáwát tútuchah, Davidjiboó caandih ‘Maá’, āt niijí?

⁴⁴ ‘Wā Maáhdih Dios nin pah ā niijíp be: “Wā jéihyepmant bóo buwámant ma chúudú. Pánih chúudnit, nihatdih

ma wutuchah, meemdih en jáihnitdih wā yap yohat tútubipna caá”, ā niijíp be’, Davidji āt niij daacáp tajī. (Sal 110.1)

⁴⁵ Páant niij daacnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, āt niijíp wut jī. Páant ā niijíchah yuhna, ¿dépanih tigaá Cristo David juima āt jumji? Jesús queétdih ā niij úabh joyóp jī.

⁴⁶ Páant ā niij naáwáchah joinit, nihat ĩ jwúabh úabh joíhna yuhna, ĩ úabh joí cádahap jī.

23

Fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut ĩ táicat

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Páant niij péanit, caanjih jumnitdih, jwiít ā bohénitdihbut Jesús nin pah ā niij naáwáp jī:

² “Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowābut caán ā wutatdih chah tui jéihnit jumna, yeebdih ĩ watna caá. ³ Páant yeebdih ĩ wutuchah, ĩ niiját pahjeh chājat caá náahap. Obohjeéhtih, páant ĩ niij bohéna yuhna, ĩpí chājan caá. Páant ĩ tui chājcatdih yeebboó ñi en yacca bojoó. ⁴ Queét yeebdih bádí wái náah jumnidih chājat tútuna, bainibitjeh ñi yapachah ennit, yeebdih jġgah encanjeh, ĩpí peéh chājna caá.

⁵ Ded pah chājna, cáacwā ĩ wēi enat pínahdihjeh ĩpí bidna caá. Dios naáwátdih ĩ daacni núonabit áih átna yacnit, ĩih móot chah, ĩih muj nahboobát bádí buwá jumni tópjih ĩpí nah chéona caá. Úúbhna dúwát chóona ā yapat waanadih maátni ĩpí chājat tútuna caá, queétdih ennit, ‘Diosdih tui jepahnit caá’, niijnit, cáacwā ĩ tui wēi enat pínah niijná.* ⁶ Numah jeémépboó bejnit, waáwápna

* 22:37 Dt 6.5 * 22:39 Lv 19.18 * 22:40 Lc 10.25-28 * 23:5 Nm 15.38; Dt 6.8; Mt 6.1

cháudnit, ípí wěina caá. Jwĩ míic wáacat muúboó bejnit, cáacwã í túi enepboó ípí cháudna caá. ⁷ Tútchi taboó bíi déedih jíib chãjat jũhna í bejchah, cáacwã queétdih wěinit, muj teonit, ‘Ma jáoh, Bohéní’, í níj wúbúchah joinít, ípí wěina caá.

⁸ “Obohjeéhtih, ‘Bohéní’, yeebboó cáacwãdih ñi níjját táutca bojoó. Weemjéh caá yeebdíh bohéni. Yeéb nihát bíic yoobó jumna, ‘Bohéní’, cáacwãdih ñi níjját táutuchah, ã táican caá. ⁹ Pánihat pah, cáacwã míicjeh ‘Táini Paá’, ñi níjjíchah, ã táican caá. Dios, jeáboó jumnijeh, ñi íp táini yoobát ã jumna caá. ¹⁰ Pánihat pah muntih, yeéb míicjeh ‘Maá’, ñi níjcaá bojoó. Weém, Dios ã wahní Cristojeh, ñi maáh wã jumna caá. Pánihna, cáacwã míicjeh páant ñi níjjíchah, ã táican caá. ¹¹ Ded maáh jumíhna, yeebdíh teo wahní ã jumna naáh.*

¹² Caanjéh míic maáh waadánidih Dios oboh jumni ã chãjbipna caá. Obohjeéhtih, teo wahní panihniboodíh Dios maáh ã waadábipna caá”, Jesús ã níjjíp jíi.*

¹³ Páant níj péanit, nin pah fariseowã, Moisés ã watatjidih bohénitdihbut Jesús ã níj jũhñup jíi:

“ÍYeéb Moisés ã watatjidih bohénit, yeéb fariseowãbut bádí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tabit yee naóhnit caá ñi jumap. Dios ã watatdih ñi yee bohénachah joinít, Dios ã maáh jumapboó cáacwã í jéih waadcán caá. Pánih bohénit, yeebjéhbut waadcán, queét í waadíhichah yuhna, ñipí jáhna caá.

¹⁴ “ÍYeéb Moisés ã watatjidih bohénit, yeéb fariseowãbut

bádí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tabit yee naóhnit caá ñi jumap. Diosdih túi maatápdih wúbhna yuhna, éemp wánnitíh múnádih ñipí dúuc wáina caá. Pánih yeenit ñi jumap jíib bádí peéh chãjat yeebdíh ã jumapna caá.

¹⁵ “ÍYeéb Moisés ã watatjidih bohénit, yeéb fariseowãbut bádí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tabit yee naóhnit caá ñi jumap. Ywáp jib bejnit, dawá cáacwãdih ñipí bohéna caá, ñi jenah joyát pah-jeh í táut nuumát pínah níjñá. Páant í táut nuumúchah, yeejép ñi chãjat chah queétdih ñi chãjat táutna caá.

¹⁶ “ÍYeéb bohénit, bitadih waóhna, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Yeena, nin pah ñi níj bohéna yuh caá: ‘ “Dioíh muú táini ã jumap pah, wã níjját bíic yoobó wã chãjbipna caá”, ñi níjjíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Dioíh muúdíh jumni oroboó táini ã jumap pah, wã níjját bíic yoobó wã chãjbipna caá”, ñi níjjíchah, ñi níjjátji pahjeh chãjat caá náahap’, ñipí níj bohéna yuh caá. ¹⁷ ÍYeéb jenah joicánnit, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ã jum? ¿Dioíh muú chah níit? ¿Caán muú díitboó jumni oroboó níit chah ã jumap? Caán muú díitboó oro jumna, Dioíh caá ã jumap. Obohjeéhtih, bíih pehbóo jumna, Dioíh áta nihcan taga. Pánihna, Dios ãh Dioíh muú ã jumna caá. ¹⁸ Yeéb nin pahbut ñipí níj bohéna yuh caá: ‘ “Dioíh muúboó jumni nuúpdih mao cáo wáhat naá táini ã jumap pah, wã níjját bíic yoobó wã chãjbipna caá”, ñi níjjíchah yuhna, dedé pínah

* 23:11 Mt 20.26-27; Mr 9.35; 10.43-44; Lc 22.26

* 23:12 Pr 29.23; Lc 14.11; 18.14

nihcan caá. Obohjeéhtih, “Í mao cáo wāhniboó túini ā jumat pah, wā niiját biic yoobó wā chājbipna caá”, ñi niijáhah, ñi niijátji pah chājat caá náahap’, ñipí niij bohéna yuh caá. ¹⁹ ¡Yeéb jéih encannit panihnit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ā jum? ¿Diosdih cáo wāhni niit chah ā jum? ¿Caán ñi cáagat naá niit chah ā jum? Caán naajih ñi cáagna, Diosdih ñi wāhuchah, áih pínah caá. Biáboó ñi cáagachah nihna, Diosdih ñi wāhni áta nihcan tagaá. Pánihna, caán ñi cáagat naá caá chah ā jumap. ²⁰ Páant ā jumuchah, ‘Jwí cáagat naá túini ā jumat pah, wā niijátji biic yoobó wā chājbipna caá’, niijnít, caán naá caanjih ñi cáagnibut ā táyatdih ñi jenah joiná caá. ²¹ Pánihat pah, Dioih muú ā táyatdih jenah joiná, áih muú diitboó jumni ā táyatdihbut ñi jenah joiná caá. ²² ‘Jeá túini ā jumat pah, wā niijátji biic yoobó wā chājbipna caá’, niijnít, Dios maáh jumna ā chāwadtdihbut jenah joinit, Dios, caanjih chāwdni ā táyatdihbut ñi jenah joiná caá.*

²³ “¡Yeéb Moisés ā watatjidih bohénit, yeéb fariseowābut bádí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yahna, tabit yee naóhnit caá ñi jumap. Dios ā watatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni néonadih bíbohna, biic náodih Diosdih ñipí wāhna yuh caá.* Obohjeéhtih, pánih wāhna yahna, biih ā watatna chah jenah joyát pínah ā jumuchah yahna, caandih ñipí joyáh bojna caá. Cáacwādih túi chājatboodih ñi jenah joicán caá. Queédih ñipí jígah en teo wáaccan caá. Ded pah bitadih ñi niijátji pah ñipí chājcan caá. Pánihna, Dios ā watat pah, chej

jumni néonadih caandih wāhna, ā túina caá. Obohjeéhtih, biih ā watatdihbut jepahat caá náahap. ²⁴ ¡Yeéb bitadih waóhna, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Ñi watatdih, oboh jumni ā jumuchah yahna, ñipí jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, Dios yoobópdih ā watatboodih ñipí jepahcan caá.

²⁵ “¡Yeéb Moisés ā watatjidih bohénit, yeéb fariseowābut bádí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yahna, tabit yee naóhnit caá ñi jumap. Níih pamapnadih, níih babhbat dahnadihbut jiumantjeh ñipí chocna caá, ā túi jígohat pínah niijná. Páant ñi chocochah yahna, diitboó bádí queé ā jumna caá. Caan pámap jiumantjeh ñi chocat pah, yeebbát biic yoobó ñi jumna caá. Túi jígohna yahna, ñi jenah joyát yeejép ā jumna caá. Ñi weñat pínahdihjeh chājnit, tabit en ñinahnitbut ñi jumna caá. ²⁶ ¡Yeéb fariseowā jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Pánih jumna, ñi jenah joyát dih téut nuumnit, túiniboodih ñi chājaá. Pánih chājna, yoobópdih táinit ñi jumbipna caá.

²⁷ “¡Yeéb Moisés ā watatjidih bohénit, yeéb fariseowābut bádí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yahna, tabit yee naóhnit caá ñi jumap. Cáac yohopdih bóo muu dáhnabit tái baabní chítahjih í ñáini panihnit ñi jumna caá. Cáacwá caán yohopdih í enechah, tái jígohni ā jumna caá. Páant jiumantjeh túini ā jígohochah yahna, í yohni bácahji ā moopát dih queét í jéih encan caá.* ²⁸ Páant ā nihat pahjeh mun tigaá yeebdih cáacwá í enechah, táinit pah ñipí jígohna yuh caá. Obohjeéhtih, ñi jenah

* 23:22 Is 66.1; Mt 5.34

* 23:23 Lv 27.30

* 23:27 Hch 23.3

joyátboó bádí yeeat jum yapna, yeejép ã jumuchah, moópni dée pah caá ñi jumup.

29 “iYeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut bádí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yahna, tabit yee naóhnit caá ñi jumup. Tabit yeenit jumna, Dios naáwátdih naóh yapanitji, táí chājnitjidihbut ñi oyatdih júutat táut niijná, queétdih i yohopjidih ámohnit, táini ñipí chājna yah caá. 30 Pánih chājnit, nin pah ñipí niijná caá: ‘Jon jātih jwī ñowā i chājatji pah jwíftboó jwíta chājcan tagaa. Dios naáwátdih naóh yapanitdih wēinit, queétdih jwíta mao yohcan tagaa’, ñipí niijná yah caá. 31 Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapanitdih mao yohnit i jumena jumna, biíc yoobó tigaá ñi chājap. 32 Pánihnit i jumena jumna, ñi ñowā i yeej chājatji pahjeh mantih ñi chāj péanaá.

33 “iYeéb maiwā pah yeejépwa ñi jumna caá! Pánihna, ñi yeej chājatdih ñi táut ñumcátji jib, Dios yeebdih peéh chājna, iiguipna ã wahachah, ñi jéih jweicán niít.* 34 Páant niijná, nin pah niij naóhna caá wā chājap: Dios naáwátdih naóh yapanitdih, bita áih táini doonádih táí jéihnitdih, bita ã naáwátdih bohénit pínahdihbut yeebdih wā wahbipna caá. Páant wā wahachah yahna, yeebboó biquinadih cruzboó péoh dodhnit ñi mao yohbipna caá. Bitadih ñi míc wáac jayápboó pánit, tutchimant bacanit, queétdih mawat táut niijná, ñi ñuún péebipna caá. 35 Pánih chājna, jon jātih jumnit táí chājnitjidih i mawatji jib yeebboodihbut Dios ã peéh

chājnipna caá. Pánihna, táí chājni Abeljidih Caín ã mawatji jib púúúú Zacariasjidih ñi ñowā i mawatji jib tigaá yeebboodih Dios ã peéh chājnipna caá. Caán Zacarías Berequíasji wūáh át jumup tají. Dioih muú juhboó jumni ñuúpdih mao cao wāhat naa pébh ã jumuchah yahna, caandih ít mawap tají.* 36 Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Queét nihadidih i mawatji jib buu láa moondihbut Dios ã peéh chājnipna caá”, Jesús ã niijp jī.

*Jerusalén tutchidih moondih
Jesús bádí ã oyat
(Lc 13.34-35)*

37 Páant niij péanit, caanjih jumnitdih nin pah ã jwáub niij naáwáp jī:

“iYeéb Jerusalén tutchidih moondih bádí wā jīgahna caá! Dios naáwátdih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ã wah bojnitdihbut jeejih yohnit, yeéb ñipí maona caá. Ni ñowābut biíc yoobó ít chājap wat jī. Pánihnit ñi jumuchah yahna, yeebdih bádí wā oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wā pebh yeebdih wā jumat táutna yah caá. Obohjeéhtih, yeebboó weemdih ñi náahcan caá.* 38 Páant ñi náahcat peéh, buu ñiíh tutchidih Dios ã wap cádahbipna caá. 39 Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Ninboó weemdih ñi jwáub encan niít. Túttimah bóo láa nin baácna wā jwáub dei juúwáchahjeh, weemdih ñi jwáub enbipna caá. Pánih ennit, ‘iDios ã wahni, meemdih bádí jwī wēina caá!’ ñi niijbipna caá”, Jesús queétdih ã niijp jī.*

* 23:33 Mt 3.7; 12.34; Lc 3.7 * 23:35 Gn 4.8; 2Cr 24.20-21 * 23:37 1R 19.10; Jer 2.30 * 23:39 Sal 118.26

24

Dioih m̄ud̄ih bita ī yohat p̄inah
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Páant niij péanit, Dioih m̄um̄ánt Jesús jwiitdih ā numah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, Dioih m̄ud̄ih wēi enna, ā tui jigohatdih Jesúsdi jwī naáwáp yah jī. ² Obohjeéhtih, páant jwī naáwáchah joinít, nin pah jwiitdih ā niijíp jī:

—**Caandih ennit, ñi tui jenah joyoó.** Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Yeebdih enihcannitboó nin ñi en wēinidih ī boto mao jeena beedáhipna caá. Biíc jee dáh biih dahjih lajni ā wihcan niit, ā niijíp jī.

Péeni yeó jáap j̄atih ded pah ā yapat p̄inah

(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³ Páant niij míc wéhe bejna, Olivo jeená bejni namáboó bejna jwī chājap jī. Pánih bejna, caán jeená p̄uh laáb juibínit, Jesús ā ch̄ud̄ap jī. Páant ā ch̄ud̄uchah ennit, jwiitboó ā pebh juibínit, nin pah caandih jwī niij w̄ubh joyóp jī:

—Maá, jwiitdih ma naáwá. ¿Débólíh tigeá ma niiját pah ā yapbi? ¿Meém ma jw̄ub dei j̄úwát p̄inah j̄atih, péeni yeó jáap j̄atihbut ded pah ā jwīih yapachah tigeá jwī enbi? jwī niijíp jī.

⁴ —**Yeéb ñi tui chāja chaáh.**

Bitá ī yeeatdih ñi joicá bojoó.

⁵ ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ī j̄óhhipna caá. Páant ī niij yeenachah joinít, Diosdih cádahna, páant niijnitboodih dawá ī péebipna caá. ⁶ Pebhbit j̄umnit ī míc mawat, yuúp j̄umnit ī míc mawat doonádihbut ñi joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandih bádí ñi um jenah joicá bojoó. Páant ā yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, péeni yeó jáap p̄inah páantjeh ā judh jwuhbipna

caá. ⁷ Caán láa biíc baácdih moón biih baácna bejnit, ī míc maobipna caá. Nihat baácboó bádí míc mawat ā jumbipna caá. Dawá pebhboó nuugúp láa, baác méméatbut ā jumbipna caá.

⁸ Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, chah yeejép yapat p̄inah ā judh jwuhbipna caá.

⁹ “Táttimah, bita yeebdih teonit, maátadih ī w̄uhbipna caá, yeejép ī ch̄ajat p̄inah, ī mao yohat p̄inahbut niijná. W̄ihwā ñi jumat j̄ib, nihat baácdih moón yeebdih ī enihbican nacaá.* ¹⁰ Caán láa,

w̄ihwā j̄umna yuhna, dawá weemdih ī cádahbipna caá. Pánih cádahnit, bita w̄ihwādih enihcan, maátadih ī naóh yacbipna caá, queédih ī peéh ch̄ajat p̄inah niijná. ¹¹ ‘Weém Dios naáwátidih naóh yapani wā j̄umna caá’, niij yeenit dawá ī jumbipna caá.

Ded pah ī yee naáwáchah joinít, dawá queédih ī jepahbipna caá. ¹² Caán láa cáacwā chah yeejép ī ch̄ajbipna caá. Pánih yeejép ch̄ajnit, dawá bitadih ī oi cádahbipna caá. ¹³ Obohjeéhtih,

páant yeejép yapna yuhna, ded weemdih cádahcanniboó w̄ajeéh páantjeh jeáboó ā jumbipna caá.* ¹⁴ Pánihna, Dios ā maáh jumat doonádih nihat baácdih moondih naáwát caá náahap. Páant naáwát táttimah, péeni yeó jáap ā j̄óhhipna caá.

¹⁵ “Bitá ī p̄apnidih Diosdih weñat m̄ú díitboó jwejnít, cáacwā caánboodih weñat túutna, caán m̄ú ā túyatdih ī yéjanachah, ñi enbipna caá. Dios naáwátidih naóh yapani Danielji páant ā yapat p̄inahdih át daacáp tajī. Caán ā daacátjidih ennit, ñi tui beh joyoó.* ¹⁶ Caanj̄ih yeejép ī p̄apni ā j̄umachah ennit, Judea baácboó j̄umnit jeéboó ī jweí p̄uh laab béje naáh.

* 24:9 Mt 10.22 * 24:13 Mt 10.22 * 24:15 Dn 9.27; 11.31; 12.11

17 Caán láa cǎacwǎ tubit yeejép ĩ yapachah, waicanjeh ĩ jwei ñáo púuh laab béje naáh. Ded muú chahmant hóo coahboó jumni dei bejna, áih bií déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdiĥ ã jwei béje naáh. 18 Wápchiboó jumni áih yéguenadiĥ ubudih ã jwáub bejca bojo naáh.*

19 Caán láa wudu jumnit, weh túuhnitbut ĩ jweyéchah, queét yaáhdih chah ã buobipna caá.

20 Nin pah Diosdih ñi niĳ uúbú: ‘Mah noój láa, jwí chooát yeó jáapdiĥbut páant yeejép ã yapca bojo naáh, caán láa wí jweyát pínah niĳná’, ñi niĳí. 21 Caán yeó jáapnadiĥ cǎacwǎ tubit yeejép ĩ yapbipna caá. Nin baácdih Dios ã chǎjat túttimah, cǎacwǎ yeejép yapna yuhna, péeni yeó jáapnadiĥ chah yeejép pohba ĩ yapbipna caá.* Páant yeejép yapat túttimah, biic yoobó ã jwáub yeejép yapcan niit.

22 Pánihna, tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã chǎjbipna caá, ã ñíonitboó ĩ jéih buujáat pínah niĳná. Páant ã chǎjcah nihna, ded áta buujácan tagáa.

23 “Caán láa det yeebdíĥ ‘Ñi eneeé. Ninjĥ caá Cristo ã jumap’, ĩ niĳíchah, bitabut ‘Conjĥ caá Cristo ã jumap’, ĩ niĳíchah, ñi joyáh bojoó. 24 Caán láa dawá yeenit ĩ jumvipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niĳ yeenit, ‘Weém Dios naáwátdih naóh yapani caá’, niĳ yeenitbut ĩ jumvipna caá. Queét úum náah jumnidih ĩ chǎj jáutbipna caá, cǎacwǎ ĩ en wéhi bejat pínah niĳná. Páant ĩ chǎjatdih ennit, Dios ã ñíonitboó ĩ yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjeh ĩ péeat pínahdih ĩ náahbipna caá. 25 Páant ã yapat

pínah játiĥ, yeebdíĥ wáát naóhna caá, caandíĥ ñi túi jéihyat pínah niĳná. Páant wá naáwátjidiĥ náhnit, yeebdíĥ yeenitdih ñi joicá bojoó. 26 Pánihna, caán láa ‘Muú wihcapboó Cristo tiguaá ã jumap’, det yeebdíĥ ĩ niĳíchah yuhna, caanná enedih ñi bejca bojoó. ‘Caán muú diitna jumni tólihboó ã jwei náhna caá’, ĩ niĳíchah yuhna, ñi joyáh bojoó. 27 Yeó aáb júúwápmant ã buug yácapna wedoát ã yeh iigát ã jígochah, niĥat cǎacwǎ ĩ jéih enat pah, weém, niĥat cǎacwǎ úud jeñé, wá jwáub dei júúwáchah, niĥat ĩ enbipna caá.* 28 Jóopwá wanni bácahjidih ã jumatdih jéihnit, caanjĥ ipí wáac juná caá. Pánihat pah wíh wá wá jwáub dei júúwáchah ennit, wá pebh ĩ wáac juibipna caá”, Jesús jwíitdih ã niĳip jĥ.*

Nihat cǎacwǎ úud jeñé ã jwáub dei júúwát

(Mr 13.24-37; Lc 17.26-30,34-36; 21.25-33)

29 “Caán láa cǎacwǎ yeejép ĩ yapat túttimah, yeó, widhbut ã túi yeh iigcán niit. Páant ã túut nuumáchah, jeá ã méménachah, cúiwá ĩ yúug jéen bejbipna caá.*

30 Páant ã yapachah, weém niĥat cǎacwǎ úud jeñé, mah tólihjih wá dei júóhvipna caá. Búdí wépatjĥ, túi yeh iigni wá jwáub dei júúwáchah, niĥat baácdih moón weemdíĥ ĩ enbipna caá. Pánih ennit, búdí úumna, ĩ juibipna caá.* 31 Páant wá dei júúwát pónih, póojat nah búdí ã yáanachah, wíh ángelwádiĥ niĥat baácboó wá wahvipna caá, wá ñíonitdih ĩ ub wáacat pínah niĳná.

32 “Higuera nah ded pah ã jumatdih ñi túi náhninaá. Caan náh jáap wawá ã jumachah

* 24:18 Lc 17.31 * 24:21 Dn 12.1; Ap 7.14 * 24:27 Lc 17.23-24 * 24:28 Lc 17.37 * 24:29 Is 13.10; 34.4; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12-13

* 24:30 Dn 7.13; Ap 1.7

ennit, jópchi ã toáh jǎúwátđih ñi jéihna caá. ³³ Páant ã jumat pah, nihát wã niijátji biíc yoobó ã yapachah enna, wã jwáub dei jǎúwát pínah bahni ã jedhdatđih ñi jéihbipna caá. ³⁴ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nihat wã niijátji pah ã yapat pínah jǎtíh, caán láa moón i buudcán niít. ³⁵ Nin baác, jeábut ã buudáchah yahna, wã naáwátboó ã buudcán niít. Nihat wã niijátji pahjeh wã péabipna caá.

³⁶ “Obohjeéhtih, wã jwáub dei jǎóhni pínah yeó jáap, horadihbut nihát i jéihcan caá. Cáacwã, ángelwã, weem yáh buca nihát jwí jéihcan caá. Wã lip Diosjeh caá caandíh ã jéihyep.

³⁷ “Noé jam láa cáacwã ded pah i jumatji pahjeh mun tígaa wã jwáub dei jǎúwáchah, biíc yoobó i jumbipna caá.* ³⁸ Pobyit ã jǎúwát pínah jǎtíh cáacwã jeémp babhniit, téihya chéonit, i wehdih téihya chéwat táutna it chájap wat jí. Noéboó jááj chóona ã waadáchah, ípí jumat pah, páantjeh it jamup wat jí. ³⁹ Pánih jamna, pobyit ã jǎúwáchah, queét nihát i wun beedaát pínahdih it jéihcap wat jí. Pánihat pah biíc yoobó mantih wã jwáub dei jǎúwáchah, cáacwã i jumbipna caá.* ⁴⁰ Pánih jamnit, chéne neoná íh wápchi pínahdih i tewat pónih, weemdíh jepahnidih ángelwã i ub bejehchah, biíhboó ã chǎóbipna caá. ⁴¹ Chénewã yaádh biícđih i tewechah, weemdíh jepahnidih i ub bejehchah, weemdíh jepahcannihboó mi chǎóbipna caá.

⁴² “Páant ã yapat pínahdih jenah joinít, weém ñi Maáh wã jwáub dei jǎóhni yeó jáap pínahdih jéihcan, yeó jáap jumat

pah táí páinit ñi jamuú. ⁴³ Nin wã naáwátđih ñi táí jenah joyoó: Nuumní dedé hora ã waadát pínahdih jéihna, muú minahboó áta táí en dao tágaá, ã jéih waadcát pínah niijná. ⁴⁴ Pánihat pah weém, nihát cáacwã úud jeñé, ñi jéihcat láa wã jwáub dei jǎúwáchah, yeebbát biíc yoobó táí páinit jumat caá náahap”, Jesús jwiitđih ã niijíp jí.*

Tái teo wǎhni, táí teo wǎhcanni naáwát

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ “Biíc teo wǎhni táí jenah joinít, ã maáhdih táí jepahni ã jamup be. Páant ã jamuchah ennit, ã maáh ã bejat pínah jǎtíh, nihát bita caandíh teo wǎhni i maáh pínah caandíh ã waadánap be, queét i jeémát pínahdih yoobópdih ã wǎhat pínah niijná. Pánih maáh waadá péanit, biíh baácboó ã bej jwahup be. ⁴⁶ Pánih bejniji áih muuná ã jwáub juyúchah, caandíh teo wǎhni ã wutatji pah ã chájachah ennit, caandíh búdí ã wéibipna caá. ⁴⁷ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Caandíh wéinit, nihát ã bíbohátđih en daoni maáh ã waadábipna caá. ⁴⁸ Obohjeéhtih, biíh caandíh teo wǎhni táicanni jamna, nin pah áta niij jenah joi tágaá: ‘Wã maáh maatápdih jíghocan, buutéh ã jwáub jǎóhcan niít’, niij jenah joinít, ⁴⁹ bita teo wǎhniđih páinit, babh máihniit biícđih áta jeémp babh máih tagaa. ⁵⁰ Pánihna, caán ã náhnicanni yeó jáap, ã páicanni horadih ã maáhboó ã jwáub jaibípa caá. ⁵¹ Pánih joinít, caandíh ã jepahcatji peéh, tabit ã páibipna caá. Pánih pái péanit, táí chájnit pah jíghonit biícđih, iiguípna ã wahbipna caá. Caánboó jamna, tabit jíghahnit, maonádih i míic néeh cháác

* 24:37 Gn 6.5-8 * 24:39 Gn 7.6-24 * 24:44 Lc 12.39-40

jáibípnacaá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

25

Chénat pah téihya japata yaádh naáwát

¹ “Péeni yeó jáapdih Dios ã maáh jumat nin pah ã jumbipna caá: Chénat pah téihya japata yaádh biíc chei fih jiiát páhanadih ubnit, téihya chéoni pínahdih enat táut niijná, ã jüóhni pínah horadih jéihcanjeh, caandíh páñadih í bac bejep be.* ² Biícjĩh bóo téihya jenah joicánnit yaádh í jumup be. Bitá biícjĩh bóo téihya táí jenah joinít yaádh í jumup be. ³ Pánihna, jenah joicánnit yaádh fih jiiát páhanadihjeh pohba í ubup yah be. Obohjeéhtih, caán jiiát páhana ã yí beedát pínahdih jenah joicánjeh, í jwúb puhwat pínahboodíh í ub bejcap be. ⁴ Bitá táí jenah joinít yaádhboó fih jiiát páhana ã yí beedéchah, í jwúb puhwat pínah yíidihbut í ubup be. ⁵ Téihya chéoni pínah ã jígohcah enna, quíib chei ã jáúwúchah, queét nihát í úwah bejep be. ⁶ Táttimah, chei tac yoób téihya chéoni pínah ã jáúwúchah, ájeéh jüóhnit í wéi ejat ã yáanap be: ‘¡Ñi joyoo, téihya chéoni pínah ã jüóhna caá! ¡Caandíh wéi jwááadih ñi jáúwú!’ í niij wéi ejep be. ⁷ Páant í niij wéi ezechah joiná, táí jenah joinít yaádh fih jiiát páhanadih í jwúb yí puhwup be, ã táí iigát pínah niijná. ⁸ Obohjeéhtih, jenah joicánnit yaádhboó táí jenah joinít dih nin pah í niij ubúp yah be: ‘Jwíih jiiát páhana dubna caá ã chájap. Pánihna, ñíih yíidih jwiít dihbut ñi wáhuú’, í niijíp yah be. ⁹ ‘Jwíih yí nihatdih ã juibícan níit. Yí bíbohndih yeebjéh jíib chájadih ñi bejeé’,

táí jenah joinít queétdih í niij jepahap be. ¹⁰ Páant í niijíchah joinít, yí jíib chájadih í bejep be. Páant í bejat pónih, téihya chéoni pínahboó ã juyúp be. Páant ã juyúchah ennit, fih jiiát páhanadih jiiánit, táí jenah joinít yaádh caandíh jwááadih í bejep be. Caandíh jwááhñit, ã téihya chéona numah jeémátdih jeémát táut niijná, ájeéh í waad bejep be. Nihat í waad beedéchah ennit, teo wáhnitboó jécdih í nemep be. ¹¹ Páant í nemat táttimah, jenah joicánnit yaádhboó jwúb jiiánit, ‘¡Maá, jwiít dihbut ma wát jáúwú!’ í niij ejep yah be. ¹² Obohjeéhtih, ‘Yeehdíh wá jéihcan caá’, téihya chéoni queét yaádh dih ã niij jepahap be.*

¹³ “Yeehbát queét táí jenah joinít yaádh panihnit ñi jumú. Wá jwúb dei jüóhni yeó jáapdih, caán horadihbut jéihcan, fih jiiát páhanadih táí ámohñit, yíidihbut táí bíbohñit, í páñat pah, yeebbút táí jenah joinít, táinijeh cháñnit, weemdíh ñi páñaá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Dinero júduna naáwát
(Lc 19.11-27)

¹⁴ “Dios ã maáh jumat nin pahbut ã jumbipna caá: Biíc newé biáboó jibidih ã bejat pínah jätih, caandíh teo wáhnitdih ã bid wáacap be. Páant í wáac juyúchah, dinero júdnadih queétdih ã wáhap be, í jíib tewat pínah niijná. ¹⁵ Pánih wáhna, biíc dih biícjĩh bóo téihya júdu ã wáhap be. Biíhdih chéne júdu ã wáhap be. Biíhboodíh biíc júdujeh ã wáhap be. Pánih wáhna, chah jéihndih chah ã wáhap be. Pánih queétdih wáh péanit, biíh baácboó jibidih ã bejep be. ¹⁶ Páant ã bejat táttimah, biícjĩh bóo téihya júdu

* 25:1 Lc 12.35 * 25:12 Lc 13.25

bíbohni jíib chājadh ã bejep be. Pánih jíib chājna, bíih bíicjĩh bóo téihya júdu ã jwúb jíib tewep be. ¹⁷ Chéne júdu bíbohni but jíib chājnit, bíih chéne júdu ã jwúb jíib tewep be. ¹⁸ Obohjeéhtih, bíic júdu ã wáhniboó caán júdu dih páantjeh ã baad jwéjep be.

¹⁹ “Í maáh bejniyi maatápdih jígohcan, bíih yeó jáap áih maaná ã jwúb juyáp be. Pánih jwúb junít, ded pah í jíib tewatjidih queédih ã wábh joyóp be. ²⁰ Páant ã wábh joyóchah joinít, bíicjĩh bóo téihya júdu ã wáhniji ã jíib tewatjidih ub wáhnit, nin pah ã maáhdih ã niijíp be: ‘Maá, ma eneé. Weemdih bíicjĩh bóo téihya júdu ma wáhnijĩh jíib chājnit, bíih bíicjĩh bóo téihya júdu wá jwúb jíib tewep be’, ã niijíp be. ²¹ ‘Ma túi teona beé. Wá náhat pah mat chājap taga. Páant bainí meemdih wá wáhuachah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, dawá wíih bíi déedih en daoní maáh pínah wá waadábipna caá, wájeéh ma túi weñat pínah niijná’, ã maáh caandih ã niijíp be. ²² Pánihat táttimah, chéne júdu ã wáhnijiboó ã maáhdih nin pah ã niijíp be: ‘Maá, ma eneé. Weemdih chéne júdu ma wáhnijĩh jíib teonit, bíih chéne júdu wá jwúb jíib tewep be’, ã maáhdih ã niijíp be. ²³ ‘Ma túi teona beé. Wá náhat pah mat chājap taga. Páant bainí meemdih wá wáhuachah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, meemdih dawá wíih bíi déedih en daoní maáh pínah wá waadábipna caá, wájeéh ma túi weñat pínah niijná’, ã maáh caandih but ã niijíp be.

²⁴ Pánihat táttimah, bíic júdu ã

wáhnijiboó ã maáhdih nin pah ã niijíp be: ‘Maá, meém úum náah jumni ma jumtadh wá jéihna caá. Meemjéh teocan, bitadh watnitjeh, í tewat jíib mapí bíbohna caá. ²⁵ Páant ma jumtadh jéihnit, meemdih úumna, ma wáhni júdu dih páantjeh wá baad jwéjep be. Dáa, nin míih pínadh ma bíbohoó’, ã maáhdih ã niijíp yah be. ²⁶ ‘Meém yeejép tewíhcanni ma jumna caá. Weemjéh teocan, bitadh watnitjeh í tewat jíib wá bíbohathdih ¿ma jéihnit beé? ²⁷ Pánih jéihna, cáacwá íih néo ámohopboó ma jwejechah, áta túi tagaá. Páant ma jwejechah, chah ã jíib aab béjechah, chah wáta bíboh tagaá’, ã maáh caandih ã niijíp be. ²⁸ Páant caandih jũih péanit, bitadh nin pah ã niijíp be: ‘Caán ã bíbohni júdu dih dáuc wáinit, chénat pah téihya júdu bíbohni boodih ñi wáhuú. ²⁹ Ded ã bíbohathjĩh ã túi chájachah ennit, caandih chah í wáhuachah, chah bádi bíbohni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí bíbohni “Weém wá bíbohcan caá”, niijníboodih ã bíbohathdih í dáuc wáibipna caá.* ³⁰ Pánih dáuc wái péanit, caán yabh teonidih ub bac bejnit, dupúnapboó ñi yohoó. Caanná jumnit, íih maonádih í míic néeh cháac jũibipna caá’, í maáh ã niijíp be”, Jesús jwíitdih ã niijíp jĩ.*

Peéh chájat pínah

³¹ “Weém nihat cáacwá úud jeñé, túi yeh iigátjĩh nihat ángelwá bíicdih wá jwúb dei jũóhbipna caá. Pánih jũóhni, maáh waadná, túi yeh iiguipboó chúdnit, wá watbipna caá.*

³² Páant wá chúduchah, ángelwá nihat cáacwá dih wá pebhna í ub jũóhbipna caá, ded pah í chájatji

* 25:29 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18

* 25:30 Mt 8.12; 22.13; Lc 13.28

* 25:31 Mt 16.27; 19.28

jīb wā naáwát pínah niijná. Páant í ub juyúchah ennit, chéne poómp queétdih wā ñíobipna caá. Ovejawādh en daoní áih ovejawā cabrawā híicdih í jamuchah ennit, queétdih á ñíwat pahjeh weembát cáacwādh wā ñíobipna caá. ³³ Pánih ñíona, ovejawā panihnit túinitdih wā jéihyepmant bóo bawámant wā ñuhāt tūutbipna caá. Cabrawā panihnit yéjnitdih wā wáyámant bóo bawámant wā ñuhāt tūutbipna caá. ³⁴ Pánih ñío péanit, weém nihāt cáacwā í maáh wā jéihyepmant bóo bawámant ñuhnitdih nin pah wā niij naóhbipna caá: 'Yeéb wā íp á wēi ennit ñi júúwá. Nin baácdih á chāj lāa ájeéh wutnit ñi jumat pínahdih jenah joinít, buu lāa yeébdíh maáta á waadána caá. ³⁵ Weém wā nuugúp wanuchah, yeéboó weemdíh jeémát ñi wāhup jí. Weemdíh á taca jootóchah, babhbat ñi wāhup jí. Ñi pebh wā jib bejehah, weemdíh jéihcan yahna, ñi táí wēi jwāáap jí. ³⁶ Yégueh wihcanni wā jamuchah enna, weemdíh ñi yégueh yacap jí. Tubáp chūúhni wā jamuchah enna, weemdíh ñi en dawáp jí. Nemat muúboó wā jamuchah, weemdíh enedih ñi jayúp jí', túinitdih wā niijbípna caá.* ³⁷ Páant wā niij naáwáchah joinít, queét weemdíh nin pah í niij úubh joibípna caá: '¿Maá, débólih tijí meém ma nuugúp wanuchah, jeémát jwí wāh? ¿Débólih tijí meemdíh á taca jootóchah, babhbat jwí wāh? ³⁸ ¿Débólih tijí meemdíh beh encan yahna, jwí táí wēi jwāáh? ¿Débólih tijí yégueh ma wihcah enna, jwí yégueh yac? ³⁹ ¿Débólih tijí ma tubáp chūúchah, meemdíh enedih jwí juibí?'

weemdíh í niij úubh joibípna caá. ⁴⁰ Páant í niij úubh joyóchah joinít, weém queétdih nin pah wā niij jepahbipna caá: 'Yoobópdih yeébdíh wā naóhna caá. Nin wíih cáacwājeéh jamni, oboh jamni á jamuchah yahna, caandíh yeéb pánih chājna, weemdíh tijí páant ñi chājap', queétdih wā niijbípna caá.*

⁴¹ "Páant túinitdih niij péanit, wā wáyámant bóo bawámant ñuhnithoodíh nin pah wā niijbípna caá: 'Dios á peéh chājnit pínah caá yeéb ñi jamap. Wā pebh chāócánjeh, iiguípna ñi bejeé. Nemépwā í maáh híicdih caán iiguípboó í jumat pínahdih Dios á chājap jí. Pánihna, caandíh jepahnitbut ájeéh í bejbipna caá. Caánboó jamni iigát á noón dabcan níit. ⁴² Weém wā nuugúp wanuchah, yeéboó jeémát ñi wāhcap jí. Weemdíh á taca jootóchah, babhbat ñi wāhcap jí. ⁴³ Weemdíh jéihcanni, wēi jwāáhcan, páantjeh ñi enah bojop jí. Yégueh moh yéejni wā jamuchah enna yahna, weemdíh ñi yégueh yaccap jí. Wā tubáp chūúchah, nemat muúboó wā jamuchah, weemdíh ñi en daocáp jí', yeejépwādh wā niijbípna caá. ⁴⁴ Páant wā niijichah joinít, queét weemdíh nin pah í niij úubh joibípna caá: 'Maá, ma nuugúp wanuchah, meemdíh á taca jootóchah, jwí jéihcanni ma jamuchah, yégueh ma moh yéjechah, ma tubáp chūúchah, nemat muúboó ma jamuchah, ¿débólih tijí jwiitboó meemdíh jwí teo wáaccan?' weemdíh í niij úubh joibípna caá. ⁴⁵ Páant í niij úubh joyóchah joinít, nin pah queétdih wā niij jepahbipna caá: 'Yoobópdih yeébdíh wā naóhna caá. Nin wíih cáacwājeéh jamni, oboh jamnidih yeéb

* 25:36 He 13.3 * 25:40 Ez 18.7

ñi teo wáaccan, weemdih tijí páant ñi teo wáaccap jí', queét yeejépwádh wá niijbipna caá.* ⁴⁶ **Queétdih Dios á peéh chájachah, iiguípboó páantjeh í jambipna caá. Queét táinitboó wá íp híicdih á pehbboó páantjeh í jambipna caá**", Jesús jwiít dih á niijíp jí.*

26

Jwiít judíowá jwí maáta Jesús dih í mawíhat

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Páant níj péanit, nin pah Jesús jwiít dih á jwáub níj naáwáp jí:

² —**Oveja wáúhdih jwí jeémát yeó jáap, Pascua í niijni, chéne yeó jáap á judhdatdih ñi jéihna caá. Caán yeó jáapdih weemdih eníhcannitboó teonit, weém nihat cáacwá úud jeñédih bitadh í wáhbipna caá, weemdih cruzboó péoh dodhñit í mao yohat pínah niijná, á niijíp jí.***

³ Táltimah, sacerdotewá í chah maáh, Caifás wát jumni pebhna bita jwí maáta híicdih ít míc wáaccap wát jí. ⁴ Pánih míc wáacnit, ded pah Jesús dih teonit, í mawat táutat pínahdih nin pah ít níj míc wéhenap wát jí:

⁵ —Pascua yeó jáapnadih, dawá cáacwá í jumuchah, Jesús dih jwí tewat táutuchah, nihat tubit íta íj tagaá. Pánih íjnit, jwiít dih íta míc mao tagaá. Pánihna, í encáh, jwí tewat táutáp, ít míc niijíp wát jí.

Yad wili miñh chej jumniñh Jesús dih mi puhwat

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Queét Jerusalén tátchiboó í míc wéheat pónih, jwiít Betania tátchiboó jumna, bácah moópniji Simónih munná jeémpna jwí chájap jí. ⁷ Páant jwí jeéméchah, híic yad wili táu chej jumni búdí jíib jumni yíi

quíitdih mi ub waád juyáp jí. Caán quíit alabastro í niijní jeejñh í chájni quíit á jumap jí. Pánihna, Jesús pebh joinit, caán yíjñh áih wao dáhdih mi puhwáp jí.* ⁸ Páant mi puhwachah ennit, jwiít á bohénitboó jwí íjip jí. Pánih íjnit, nin pah jwiítjeh jwí míc niijíp jí:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yíi búdí jíib jumnidih páant mi puh peét? ⁹ Caandih jíib cháj wáhnit, mi jíib teonidih moh yeejnitdih mi wáhuchah, chah áta táu taga, jwí niijíp jí.

¹⁰ Páant jwí míc niijíchah joinit, Jesús jwiít dih nin pah á níj naáwáp jí:

—¿Dépanih tigaá caántdih páant ñi níj jíih? **Weemdih caántboó mi táu chájna caá.** ¹¹ **Moh yeejnit ñijeéh páantjeh í jambipna caá. Débólih teo wáaquíhna, queétdih ñi jéih teo wáacipna caá. Obhjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahnibit wá jam jwahbipna caá.*** ¹² **Pánihna, wunniñh bácahjidiñ jwípi puhwat pah, weemdih chej jumni yíjñh puhna, wá wunuchah weemdih í yohat pínahdih mi ámohna caá.** ¹³ **Yoobópdih yeebdih wá naóhna caá. Nihat baácboó wíh táini doonádih naóhna, nint buu weemdih mi chájatjidiñbut í naóhbipna caá. Páant í naáwáchah joinit, caántdih dawá í náhnibipna caá, Jesús á niijíp jí.**

Judas Jesús dih á duó wáyat pínahdih á naáwát

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Páant á niijíchah joinit, jwíjeéh jumni, Judas Iscariote, sacerdotewá í maáta pebhna bejnit, nin pah át niijíp wát jí:

¹⁵ —Jesús pebhna yeebdih wá duó wáyat pínah jíib ¿débóo ñi wáhbí? át niijíp wát jí.

* 25:45 1Co 8.12 * 25:46 Dn 12.2 * 26:2 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 * 26:7 Lc 7.37-38 * 26:11 Dt 15.11

—Páant jwiít dih ma duó wáyachah, treinta platajih í chājniji júdnadih jwí wāhbi na caá, wēinit, ít niijíp wat jī.*

Páant niijnít, Judas dih ít jíib chājap wat jī. ¹⁶ Páant í jíib wāhndih úbnit, Judasboó débólih queétdih á duó wáyat pínahdih át jenah joyóp tajī.

Jesús á bohénit bíicdih á pée jeémát (Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna jwíih waadni yeó jáapdih jwiít Jesús dih nin pah jwí niij úabh joyóp jī:

—¿Ded mūáboo tígaá Pascua jeémát dih jwiít dih ma numah jeémpbi? ¿Dedboo tígaá jeémát jwí chājbi? jwí niijíp jī.

¹⁸ —**Jerusalén tútchina ñi bejeé. Caanná jwááhnit, bíic newédih jwááhnit, caandíh nin pah ñi niijí:** “Wá wunat pínah bahnijeh á judhna caá. Pánihna, míih mūáboó Pascua jeémát dih wá bohénit dih wá numah jeémpbi na caá”, Bohéni á niijná be’, caandíh ñi niijí, Jesús jwiít dih á niij jepahap jī.

¹⁹ Páant á niijíchah joinít, biquína jwíjeéh jumnit í bejep jī. Caanná jwááhnit, í jwááhni newé á waóh bejni mūaná waadnít, jwiít dih Jesús á numah jeémát pínahdih ít chājap tajī.

²⁰ Túttimah, tōo ñáh jūwúchah, Jesús jwiít dih caán mūaná numah waadnít, Pascua jeémát dih bíicdih jwí jeémép jī. ²¹ Páant jwí jeémát pónih, Jesús jwiít dih nin pah á niijíp jī:

—**Yoobóp dih yeebdíh wá naóhna caá. Weemdíh eníhcannit dih duó wáini pínah ñi cātíh á jumna caá,** á niijíp jī.

²² Páant á niijíchah joinít, bádi jenah joiná, jwiít nihat biquínajeh

caandíh nin pah jwí niij úabh joyóp jī:

—¿Weém nihan niít? jwí niijíp jī.

²³ —**Pandih weém bíicdih neéh jeémpni weemdíh eníhcannit dih duó wáini pínah á jumna caá.***

²⁴ **Páant yeejép wá yapat pínahdih jon jātíh Dios naawát dih naóh yapani át daacáp tajī. Pánihna, weém nihat cáacwá úud jehé caán á daacátí pahjeh yeejép wá yapbi na caá. ¡Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannit dih duó wáini yeejép pohba á yapbi na caá! Caán á cáac jumcah, chah áta tái tagaá,** jwiít dih á niijíp jī.

²⁵ Páant á niijíchah joinít, Judas, caandíh eníhcannit dih duó wáini pínah, Jesús dih nin pah á niijíp jī:

—¿Maá, weém nihan niít? á niijíp jī.

—**Ma niiját pah meemjéh tígaá,** Jesús caandíh á niij jepahap jī.

²⁶ Páant á niiját túttimah, Jesús pandih úbnit, “**Túina caá, Paá**”, niij, caandíh dajnit, jwiít dih á wáhap jī.

—**Nin pan wíih bácah panihni caá. Caandíh ñi jeémé,** á niijíp jī.

²⁷ Páant niij péanit, jiwá iguúh mac jumni pamapdih úbnit, “**Túina caá, Paá**”, niijnít, caandíh bú jwiít dih á wáhap jī.

—**Yeéb nihat nindih ñi babhbaá.** ²⁸ **Nin wíih meép niini caá. Wíih meép jíh í yéejat jíib buudáát dih jíib chājna, dawá cáacwá dih wá wun wāhbi na caá, Dios bíicdih í tái jumat pínah niijná.*** ²⁹ **Yeebdíh yoobóp dih wá naóhna caá. Nin baácboó jum jwáhna, jiwá iguúh macdih wá jwáub babhcan niít. Túttimah, wá íp bíicdih maáh jumnajeh, yeebdíh wá jwáub numah wéi babhbi na caá,** jwiít dih á niijíp jī.

* 26:15 Zac 11.12 * 26:23 Sal 41.9 * 26:28 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Páant ã niiját túttimah, jeémp péanit, Diosdih jwī wēi eo péanachah, Jesús jwiitdih Jerusalén tútchimant ã numah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, Olivo jeéboó bejni namádih ã numah bejep jī. ³¹ Pánih bejna, nin pah jwiitdih ã niij naáwáp jī:

—**Buu cheijeh yeéb nihat úmna, weemdih ñi cádahbipna caá.** Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: ‘“Ovejawādih en daonídih wã mawachah, nihat ovejawã ī jweí peét bejbipna caá”, Dios ã niijná caá’, naóh yapani át niij daacáp tajī.* Pánihna, weemdih ñi cádahat pínahdih wã jéihna caá. ³² Obohjeéhtih, weemdih ī mao yohochah yuhna, Dios weemdih ã jwúub booaat túttimah, Galilea baácna yeebdih wã waóh bej páibipna caá, ã niijíp jī.*

³³ —Queét nihat ī cádahachah yuhna, weémboó wã cádahcan niit, Pedro ã niijíp yah jī.

³⁴ —**Yoobópdih meemdih wã naóhna caá. Buu cheijeh mujbai ã ewat pínah játih biíc peihcanni láa ‘Caandih wã jéihcan caá!’ ma niij yeebipna caá,** Jesús caandih ã niijíp jī.

³⁵ —Majeéh weemdihbut ī mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wã niijcán niit, Pedro chah ã jwúub niijíp jī.

Jwiit nihatbut biíc yoobó jwī niijíp yah jī.

Getsemaní pácahi jumapboó Jesús ã úbát

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Olivo jeená páuh laab béjnit, Getsemaní ī niijná pácahi jumapna jwī juibínáp jī.

—**Conboó Diosdih úbádih wã bej jwuhuchah, ninjñi ñi chéud páñaá,** Jesús jwiitdih ã niijíp jī

³⁷ Páant niij péanit, Pedro, Zebedeo ã weh chénat pahdihbut yuúpbít ã numah bejep jī. Pánih bejnit, ded pah ã yapat pínahdih búdí jenah joinít, át jīgah jwíhip wat jī.

³⁸ —**Tubit jīgahnit, wanni pah caá wã jumap. Pánihna, yeebát úocanjeh, ninjñi ñi úbh páñaá,** queétdih át niijíp wat jī.

³⁹ Páant niij péanit, chibít yuúpbít bej, baácboó páah yoh ñajnit, “**Paá, ma náahna, weemdih ma wunat tútca bojoó. Obohjeéhtih, weém wã wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wã wun wáhbipna caá,**” Jesús Diosdih át niijíp wat jī.

⁴⁰ Páant niij úbh péanit, Jesús queét biíc peihcannit ã bohénit ī páñapboó át jwúub juyáp wat jī. Páant ã jwúub juí enechah, ñona ít chājap wat jī.

—**¿Pedro, biíc horabit úocanjeh, ma noón páicannit beé?** ⁴¹ **Tái jáanit, Diosdih yeebdih úbát caá náahap, yéej chājat jenah joyátidih ñi yap yohat túut niijná. Tái chājihna yuhna, jáacan, úbhcan, páant ñi jéih buujácan niit,** Jesús queétdih át niijíp wat jī.

⁴² Páant niij péanit, jwúub úbádih bejnit, nin pah át niijíp wat jī: “**Paá, cáacwádih wã wun wáhat pínahdih ma náah yacachah, wã yeejép yapíhcah yuhna, ma náahat pah weemdih ã yapa naáh,**” Diosdih át niijíp wat jī.

⁴³ Pánih úbh péanit, biíc peihcannit páinit pehbóó ã jwúub juyáchah, jwúub ñona ít chājap wat jī. Tubit quíib chei jumachah, ít jwúub úwah bejep wat jī. ⁴⁴ Páant ī úwuchah ennit, jwúub úbádih át bejep wat jī. Pánih bejnit, biíc yoobó át úbáp wat jī. ⁴⁵ Pánih úbh

* 26:31 Zac 13.7 * 26:32 Mt 28.16

péanit, ã bohénit pebhna jwúub júnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—¿Yeéb páantjeh ñonit, choó niit ñi chãjap? Páant bóojeh tigua. Butéh yeejépwã weemdih tewedih júná caá í chãjap. ⁴⁶ Ñi jáa bojoó. Chóbe, jwí chéenwã í páñapboó jwí bejjih. Weemdih enihcannitdih duó wáini ã júná caá, queédih Jesús át niijíp wut jĩ.

Jesúsdi h enihcannit caandih í tewat

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Páant ã niijíchahjeh, ã bohéniji Judas ã juyúp jĩ. Judasjeéh dawá cãacwãbut í juyúp jĩ. Íbat naaná, máa quiñnadibut í bíbohó jĩ. Sacerdotewã í maáta, bita jwí maátatubt queédih í wahap tajĩ, Jesúsdi h teonit, í pebhna í ub bejat pínah niijná. ⁴⁸ Jesús pebhna í jéuwát pínah jãtih, Judasboó queédih nin pah átát niij jéihya naáwáp wut jĩ: “Páo tíbdih nomnit, wã úbhndih ñi teweép”, át niijíp wut jĩ. ⁴⁹ Pánihna, jwí pebhna júnit, Judasboó Jesús pebh ã juyúp jĩ.

—¿Ma jum, Bohéni? niij úbhnit, Jesúsdi h páo tíbdih ã nomop jĩ.

⁵⁰ Páant ã niij úbúchah enna, Jesús caandih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Wã chéen, ma jenah joyátji pah ma chãjaá**, ã niijíp jĩ.

Páant Judas ã úbúchah ennit, Jesúsdi h tewedih jéóhnt caandih í tewep jĩ. ⁵¹ Páant í tewechah ennit, bíic jwíjeéh jumniboó íbat naadih jwãat wái ubnit, sacerdotewã í maáhdih teo wãhniíh moli chóodih ã dúuc bóod yohop jĩ. ⁵² Páant ã dúuc bóod yohochah ennit, Jesús caandih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Míih íbat naadih ma jwúub jwejeé. Nihat íbat naajih míic maonitboó íbat naajih í wanbipna caá.** ⁵³ ¿Nindih ñi jéihcan niit? **Wã íp ã teo wáacatdih wã úbúchah, cien**

mil ángelwãdih ãta wah taga, weemdih í ub bejat pínah niijná.

⁵⁴ **Obohjeéhtih, páant ã chãjachah, ã naáwãtdih naóh yapanit í niij daacátji pah ãta yapcan tagaá. Pánihna, wã íp weemdih ã náah yacat pah, jon jãtih í niij daacátji pahjeh tigua weemdih yapat náahap, Jesús ã niijíp jĩ.**

⁵⁵ Páant niij péanit, caandih tewedih júnitboodih nin pah ã niijíp jĩ:

—¿**Nuumnãdih tewat pah íbat naaná, máa quiñnadibut ubnit, weemdih tewedih ñi jéóhnt beé? Yeó jáap jumt pah Dioih muúboó ñijeéh wã jumachah yãhna, weemdih ñi teocap be.***

⁵⁶ **Obohjeéhtih, Dios naáwãtdih naóh yapanit í daacátji pah buu weemdih yapat ã náahna caá, ã niijíp jĩ.**

Páant ã yapachah enna, jwiít nihat ã bohénit jwí jweí peét bejep jĩ.

Judíowã í maáta Jesúsdi h úbh joyát

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Jesúsdi h teonitboó sacerdotewã í maáh Caifáih muuná ít ub waad béjep wut jĩ. Jesúsdi h naóh yacat túut niijná, áih muúboó jumni míic wáacat tólihboó sacerdotewã í maáh, caandih nump jumnit maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, bita jwí maátatubt ít míic wáac juibínap wut jĩ. ⁵⁸ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdi h yúpjeh át en péenap wut jĩ. Pánihna, sacerdotewã í maáih muú wáihyat júduboojéh át waad juibínap wut jĩ. Pánih waad juibínit, ded pah Jesúsdi h chãjachah, jéihyat túut niijná, Pedro tuu cáut jwéejdih, muúdh wapnit bíicdih, át méé chúudup wut jĩ.

⁵⁹ Sacerdotewã í maáta, nihat bita maáta bíicdih Jesúsdi h mao yohat túut niijná, yee naóh yacnit pínahdih í bidip wut jĩ.

* 26:55 Lc 19.47; 21.37

60 Obohjeéhtih, dawá yee naóhnit ì jumachah yuhna, chénewā biíc yoobó niijnítidih ìt bid juicáp wat jī. 61 Maatápdih ì bidat túttimah, chénewā waád jubínit, nin pah ìt niij yee naóh yacáp wat yah jī:

—Caán nin pah ā niijíchah, jwī joyóp be: ‘Dioíh muadíh wā yoh beedábipna caá. Pánih yohnit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah jáap muú wā chāj péabipna caá, páant mantih’, ā niijíp be, ìt niijíp wat yah jī.*

62 Páant ì niijíchah joinít, sacerdotewā ì maáh ñah ñahnit, Jesúsdih nin pah át niij úbh joyóp wat jī:

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej chāj, meemdih páant ì niij naóh yacachah? át niijíp wat jī.

63 Páant ā niijíchah joiná yuhna, Jesús át jepahcap wat jī. Páant ā jepahcah enna, sacerdotewā ì maáh nin pah caandih át niij úbh joyóp wat jī:

—Meemdih wā watna caá. Dios ā enechah, yoobópdih jwiitdih ma naáwá. ¿Meém Dios wáuh, ā wahni Cristo níit ma jumap? át niijíp wat jī.

64 —**Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Yeéb nihatdih nin pah wā naóhna caá; Weém nihat cáacwā úd jené Chah Wépni ā jéihyepmant bóo buwámant chúdnit, wā watuchah, mah tólihjih wā jwáub dei júáwúchahbat, ñi enbipna caá,** Jesús queétdih át niijíp wat jī.*

65 Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ì maáh búdí át ìjip wat jī. Á ìjat júutna, áih jih bóo yéguéh chóodih át yeo wáyap wat jī. Pánih yeo wáina, ájeéh jumnitdih nin pah át niijíp wat jī:

—Nin newé ‘Weém Dios wáuh caá’, ā niij yeenachah, yeéb nihat ñi joiná beé. Pánihna, bita ì naáwátidih jwī náahcan caá. 66 ¿Yeéboó ded

pah tigaá ñi niij jenah joi? queétdih át niijíp wat jī.

—Caandih peéh mao yohat caá náahap, ìt niij jepahap wat jī.*

67 Páant niijnít, Jesúsih móotdih coí jáhanit, téihyajih ìt póocop wat jī. Bitabat téihyajih áih móotdih ìt mawap wat jī.* 68 Pánih maonit, nin pah caandih ìt niij deoh naáwáp wat jī:

—Dios ā wahni Cristo jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdih mao? ìt niijíp wat jī.

Pedro ā yeeat

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

69 Páant ì chājat pónih, wáihyat júdu díitna Pedro ā méé chúduchah, teo wáhnih ā pebh jubínit, nin pah mit niij úbh joyóp wat jī:

—¿Meembút Jesús Galilea baácdih bóojeéh péeni nihcan níit? mit niijíp wat jī.

70 —Ájeéh péeni nihcan caá. ¿Ded pah niij tigaá ma chāj? Pedro caántdih át niij yee jepahap wat jī.

71 Páant niijnítjeh, tau cáut jwéejmant bejnit, jécna át jwei béj ñuhup wat jī. Páant caánboó ā jwei ñuhuchah, biíh wili jwah caandih mit enep wat jī. Pánih ennit, caanjih jumnitdih nin pah mit niijíp wat jī:

—Nin Jesús Nazaret tútchidih bóojeéh jumni caá, mit niijíp wat jī.

72 —Dios ā enechah, yoobópdih wā naóhna caá. ¡Ma niijni newédih wā jéihcan caá! Pedro át niijíp wat yah jī.

73 Páant ā niiját túttimah, caanjih ñahnitboó Pedro pebh bejnit,

—Yoobópdih meém íjeéh péeni man tigaá. Míih wéheat Galilea baácdih moón ì wéheat pah caá ā jumap. Nihat caandih pej jum bejnit Galilea baácdih moón ì

* 26:61 Jn 2.19 * 26:64 Dn 7.13 * 26:66 Lv 24.16 * 26:67 Is 50.6

jamuchah, meembát ijeéh jamni man tigaá, ít niijíp wut jĩ.

⁷⁴ —Weém yeeni nihcan caá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. ¡Ñi niijnídh weém wā jéihcan caá! Páant yoobópdih wā naóhcah, ¡Dios weemdíh ā peéh chāja naáh! át niijíp wut yah jĩ.

Páant ā niijíhahjeh, mujbai át ewep wut jĩ. ⁷⁵ Páant ā ewechah joinít, **“Mujbai ā ewat pínah jǎtih, bíic peihcanni láa ‘Caandíh wā jéihcan caá’, ma niijbípna caá”**, Jesús ā niijátjidih át náhninap wut jĩ. Pánih náhnina, bac bejnit, búdí át juñúp wut jĩ.

27

Maáh Pilato pebhna Jesúsdi h i ub bejat

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Táltimah, baáb jéenechah, sacerdotewā i maáta, jwiít judíowā jwí maáta bíicdih míc wáacnit, Jesúsdi h i mawat tútat pínahdih ít míc wéhenap wut jĩ. ² Pánih míc wéhe péanit, Jesúsdi h chéonit, Maáh Pilato pebhna ít wahap wut jĩ. Pilato Romano maáta i maáh waadáni jamna, jwíih baácdih moondíh wutni ā jamup jĩ.

Judas Iscariote ā wunat

³ Judas, Jesúsdi h eníhcannitdh duó wáinijiboó, caandíh i mao yohat pínahdih jéihnit, búdí át jǐgahap wut jĩ. Pánih jǐgahnit, i jíib wáhniji treinta júdanadi h sacerdotewā i maáta, jwí maátadi hbut át jwúubaihip wut yah jĩ. ⁴ Pánih jwúubai hnit, nin pah queétdih át niijíp wut yah jĩ:

—Weém wā túi chājcap be. Yeebdíh wā duó wáiniboó yoobópdih yéj chājcanni át jamup taga, át niijíp wut jĩ.

—Meemjéh tigaá páant mat náahap taga. Pánihna, jwíih pínah

nihcan, míh pínahjeh caá, ít niij jepahap wut jĩ.

⁵ Páant i niijíhah joinít, Judasboó i wáhniji júdanadi h Dioíh muúboó át yoh waadá bojop wut jĩ. Pánih yoh waadá péanit, bíaboó bejnit, át míc jōp wái wunup wut jĩ.

⁶ Páant ā yoh waadá bojniji júdanadi h ubnit, nin pah sacerdotewā i maáta ít míc niijíp wut jĩ:

—Nin júdana, cáacdih mawat náahna, jwí jíib wáhniji beé. Páant ā jamuchah, Dioíh muúboó jwí jéih jwejcan caá, ít niijíp wut jĩ.

⁷ Páant niij míc wéhe péa, bac bejnit, wáam dah chājniíh bainí baácdih ít jíib chājap wut jĩ, bíamant moón caán tútchina jib joinít i wunuchah, i yohat pínah niijná.

⁸ Páant i chājachah, caán baácdih “Meép jamni baác”, jwiít jwípĩ niijná caá.* ⁹ Páant ā yapat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit Jeremíaswā nin pah ít niij daacáp tajĩ: “Judíowā i maáta caandíh i mawat pínah jíib treinta platajǐh i chājniji júdanajeh ā jamup jĩ. ¹⁰ Pánihna, caán jíibjǐh wáam dah chājniíh baácdih Dios weemdíh ā wutat pah ít jíib chājap tajĩ”, ít niij daacáp tajĩ.*

Maáh Pilato Jesúsdi h i ub joyát
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.22-28)

¹¹ Páant ā chājat pónih, sacerdotewā Jesúsdi h i ub jwibínachah ennit, Maáh Pilato caandíh nin pah át niij ubh joyóp wut jĩ:

—¿Meém yoobópdih judíowā i maáh níit? át niijíp wut jĩ.

—**Ma niiját pah tigaá**, Jesús át niij jepahap wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, sacerdotewā i maáta, jwí maáta bíicdih caandíh i jwúub naóh yacachah joiná yahna, Jesús queétdih át jepahcap wut jĩ.

* 27:8 Hch 1.18-19 * 27:10 Zac 11.12-13

13 Páant ã jepahcah enna, Pilatoboó Jesúsdiñ nin pah át niijíp wut jĩ:

—Páant meemdih ã niij naóh yacachah, joiná yuhna, ¿queétdih ma jéih jepachan niit? át niijíp wut jĩ. 14 Páant ã niijíchah joiná yuhna, dedé ã naóh yacatdih Jesús át jepahcap wut jĩ. Páant ã jepahcah ennit, Maáh Pilato búdí át joí wáhi bejep wut jĩ.

Jesúsdiñ ã mao yohat túutat

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

15 Pascua jumap pah Maáh Pilato biic cáac nemat muúboó jumni, cáacwã ã bacaat túatnidih ãpĩ bacanap wut jĩ. 16 Caán láa búdí yéej chãjni, chah wüt yáani, Barrabás wüt jumni, nemat muúboó át jumap wut jĩ. 17 Pániñna, dawá cáacwã ã pebhna ã jaijbínachah enna, Pilato queétdih nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Deddih tigaá yeebdih wã baca wüh bií? ¿Barrabásdiñ ñi náah niit? ¿Jesús, Dios ã wahni Cristo ã niijnidih niit ñi náahap? át niijíp wut jĩ. 18 Dawá cáacwã Jesúsdiñ ã weñechah, sacerdotewã ã maátaboó caandih tubit iijna, caandih ã mawat túatup wut jĩ. Pánihatdih jéihnit, Pilato cáacwãdih páant át úubh joyóp wut jĩ.

19 Pilato peéh chãjat pínahdih naóhni chúdatdih ã chúdat pónih, ãjeéh bóli papélah núojñh caandih nin pah mit niij daác wahap wut yuh jĩ: “Buu chei oo jumna, caandih búdí úum náah jumnidih wã oo jumap be. Caánboó yéej chãjcani caá. Pániñna, ma mawat túatca bojó”, mit niijíp wut jĩ.

20 Cáacwã Jesúsdiñ ã náahachah yuhna, sacerdotewã ã maáta Barrabásdiñ bacaat túatnit, Jesúsboodih ã mao yohat túutat pínah niijná, queétdih ã jac wutup wut jĩ. 21 Túttimah, cáacwãdih

Pilato nin pah át jwáub niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Deddih tigaá wã bacaat pínahdih ñi náah? át niijíp wut jĩ.

—¿Barrabásdiñ ma bacaat túatú! cáacwã ã niij jepahap wut jĩ.

22 —¿Páant ñi niijíchah, Jesús Dios ã wahni Cristo ñi niijnidih ded pah tigaá wã chãjbi? át niijíp wut jĩ.

—¿Caandih cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túatú! nihat ã niij jepahap wut jĩ.

23 —¿Dépanihna? ¿Dedé tibeé ã yéejatji? át niijíp wut jĩ.

—¿Caandih cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túatú! chah ã niij ñaacáp wut jĩ.

24 Páant ã niij ñaacáchah joinit, queétdih jéih yap yohcan, chah ã iijatdihbut enna, mah pamapdih ubnit, nihat ã enechah, át téih chocop wut jĩ. Pániñ téih chocnajeh, queétdih nin pah Pilato át niijíp wut jĩ:

—Nin newédih yeebjéh tigaá ñi mawat túatup. Páant ñi wutat jib yeebdihjeh peéh chãjat ã jumna náah. Weémboodih peéh chãjat ã wiñcan niit, cáacwãdih át niijíp wut jĩ.*

25 —¿Caandih mawat jib jwiútdih, jwí jumenádihbut caán peéh chãjat ã jumna náah! nihat cáacwã ã niijíp wut jĩ.

26 Páant ã niiját túttimah, ã wutat pah Barrabásdiñ át bacaat túatup wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboodih ãih soldadowãdih át ub bejat túatup wut jĩ, caandih pánit, cruzboó péoh dodhñit, ã mao yohat pínah niijná.

Soldadowã Jesúsdiñ yeejép ã deoh naáwát

27 Pániñ ub bejnit, Pilatoih muú diitna Jesúsdiñ ã ub waad béjep wut jĩ. Pániñ ub waad béjnit, caanjñh wapnit soldadowã Jesús pebh ã ñuh páuda bojop wut jĩ.

28 Pániñ ñuhna, Jesúsñh yégueh jih bóo chóodih tóo dugñit, maáh ã dúwát pah jígoñni ñuñni chóodih

* 27:24 Dt 21.6-9

caandih it yacap wat ji. ²⁹ Maah a dawát judu pah chājnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúsuh wao dáhdih it yacap wat ji. Maah a wēpat pah a jéutat pínah máa doóbhdih aih jéihyepmant bóo téihyajih it tewat túutap wat ji. Pánih chāj péanit, maáhdih ipi chājat pah a pebh it bódicha caj yoh ñajap wat ji. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah caandih it niij dehwep wat ji:

—¡Ma túi jumá, judíowā i maáh! it niijip wat ji.

³⁰ Páant niij deoh, caandih coi jáhana, a bíbohni máa doóbhdih jwáub ubnit, caán doóbhjih aih wao dáhdih dawá láa it puñup wat ji. ³¹ Pánih deoh naóh péa, i yacniji yéguehdih too dugnit, aih yéguehdihjeh it jwáub yacap wat ji, páant muntih. Pánih yac péa, cruzboó péoh dodhnt, mao yohat túut niijná, caandih it ub bac bejep wat ji.

Jesúsuh cruzboó péoh dodhnt, i mawat

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² I mao yohat pínah jeéboó ub bejna, Simón, Cirene baácdih bóodih it jwááap wat ji. Pánih jwááhnt, caandih Jesúsuh cruzdih it bewat túutap wat ji.

³³ Pánih bejnit, Gólgota wát jumapna it juibínap wat ji. “Gólgota”, niijná, “Wao iidíp jeé”, niijná it chājat wat ji. ³⁴ Pánih caanná juibínit, bijnijih widnit, i ub bejni jiwá iguáh macdih Jesúsuh it tóihyop wat yah ji. Obohjeéhtih, baini déeb joinítjeh, át babhcap wat ji.

³⁵ Caandih cruzboó it péoh dodhdop wat ji. Pánih péoh dodh péanit, aih yégueh chóojidih “¿Deih tigaá a jumbi?” múic niijnit, tíhwat júdunabitjih it yoh tíhwip wat ji.*

³⁶ Pánih chāj péanit, pái chúudnit,

caandih it wapap wat ji, bita caandih i ub bejcat pínah niijná. ³⁷ “JESÚS JUDÍOWÁ I MAÁH CAA”, bita i niij daácniji naadh Jesús wao cháh cruzdih soldadowā it nah péoh báudhdop wat ji.

³⁸ Chénewā numnítidibut mao yohat túut niijná, biih cruznadih Jesús pebh it péoh dodhdop wat ji. Biícdih a jéihyepmant bóo buwámant, biíhdih a wáyámant bóo buwámant péoh dodhnt, queét tac yoób Jesúsuh it péoh dodhdop wat ji. ³⁹⁻⁴⁰ Cruz pebh en yap bejnit, Jesúsuh nin pah yeejép it niij deoh naáwáp wat ji:

—¡Eneéh buca! ¿Dioih muidih yohnt, biic peihcanni yeó jáap táttimah, meém caán muidih jwáub chājni pínah niit? Pánihni jumna, Dios wáuh yoobát jumna, wuncat túut niijná, caán i péoh dodhdopmant meemjéh ma dei júúwá, it niijip wat ji.*

⁴¹ Sacerdotewā i maáta, Moisés a watatjidih bohénit, jwí maátabut biic yoobó it deoh naáwáp wat ji.

⁴² —Bitadih túi teo wáacni jumna yahna, caanjéh a jéih múic teo wáaccan caá. ‘Judíowā i maáh caá’, niijná, caán múicjeh a dei júúwúchah enna, caandih jwí jepahbipna caá. ⁴³ ‘Weém Dios wáuh caá. Caandih wā túi jenah joiná caá’, a niiját jíib, Dios caandih oina, a túi uba naáh, it niijip wat ji.*

⁴⁴ Ájeéh i péoh dodhnt numnítibut biic yoobó caandih it deoh naáwáp wat ji.

Jesús a wunat

(Mr 15.33-41; Lc 8.2-3; 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Jesús cruzboó i péoh dodhni a ñuhuchah, yeó jáap tac yoób a dupúáh bejep ji. Nihat baác dupúniji, biic peihcanni horas táttimah, a jwáub baáb jwáub bejep ji, páant muntih. ⁴⁶ Páant a jwáub

* 27:35 Sal 22.18 * 27:39-40 Sal 22.7; 109.25; Mt 26.61; Jn 2.19 * 27:43 Sal 22.8

baabát pínah jätihbit, Jesús nin pah át wēp niij ñaacáp wat jī: **“Elí, Elí, ¿lemá sabactani?”** niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios, dépanih tigaá weemdíh ma éemp bej?” Jesús át niij ñaacáp wat jī.*

⁴⁷ Páant ā niijchah joinít, biquína caanjih ñuhnít nin pah ít míic niijíp wat jī:

—Dios naáwátidih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ā chājap, ít niijíp wat jī.

⁴⁸ Biíc íjeéh jamni ñáo ñah bejnit, páab chuí déedih ubnit, bijni jiwá iguúh macdíh báah, máa doóbh yapatdíh chéó búudh, júat ñahanít, Jesúsdi h át wái nomat túutap wat yah jī.* ⁴⁹ Obohjeéhtih, wái nomat túutnidih bita nin pah ít niijíp wat jī:

—¡Á jamu naáh! Elíasji nindih teo wáacadih ā jūúwáchah, jwí en jwuh jíih, ít niijíp wat jī.

⁵⁰ Páant í niiját túttimah, tubit ñaacnit, Jesús át wanah bejep wat jī. ⁵¹ Páant ā wunachahjeh, Dioih muú díitboó í jäh yaíhni búdí wáupni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah át chāwáp wat jī. Pánihat pónih, baác búdí méména, jee dáhna át pah bejep wat jī.* ⁵² Pánihichah, cáacwáih bácahjidih í yohopji jeéboó ā búuh bejehah, Diosdíh jepahnitji jwúub boo pud jūóhnit, dawá ít bacap wat jī. ⁵³ Pánihna, Jesús ā boo pud jūúwát túttimah, Jerusalén tútchina í jwúub waad béjehah, dawá queédih ít enep wat jī.

⁵⁴ Páant baác méméatdíh nihát biíh ā yapachah enna, Jesúsdi h wapnit soldadowā í maáh, ájeéh jamnitbut búdí úmmit, nin pah ít míic niijíp wat jī:

—¡Yoobópdih nin Dios wúuh tigaá át jamup! ít niijíp wat jī.

⁵⁵ Chibít yúupbit dawá yaádhbut ít en ñahap wat jī. Queét yaádh

jwiít biícidih Galileamant jūóhnit, Jesúsdi h teo wáacnitji ít jamup wat jī. ⁵⁶ Íjeéh jamnit, Mágdala tútchidih bóli María, biíh wili Maríabut mit jamup wat jī. Caánt José, ā úud Santiago í ín mit jamup wat jī. Biíh wili Zebedeo ā weh ín mit jamup wat jī. Queét biíc peihcannit yaádh ít jamup wat jī.*

Jesúh bácahjidih ā yohat

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Jesús ā wunat túttimah, caan chéyeh tóo ñáh jūúwát pínah jätih, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúsdi h jepahni, áih bácahjidih ub deyanít, yohat túut niijná, cruzboó át juibínap wat jī. ⁵⁸ Caanjih jamniji Pilatodih úúbúdíh át bejep wat jī. Páant ā úúbúchah joinít, Jesúh bácahjidih Pilato áih soldadowáidih caandíh át wáhat túutap wat jī. ⁵⁹ Páant ā jepahachah joinít, José cruz jamupna jwúub juibínit, Jesúh bácahjidih ub deya, lino wát jamni quei wíhcanni yégueh chóojíh át pinip wat jī. ⁶⁰ José ā wunachah, caandíh í yohat pínah jeé ítidih átát baadát túutap wat jī. Caán ítidihjeh Jesúh bácahjidih át yohop wat jī. Páant ā yohat túttimah, caandíh nemat túut niijná, caán ítidih waadáboó búdí jeé júdúdíh tóo pátú bejnit, caán ítidih át nemep wat jī. Pánih nem péanit, áih muuná át jwúub bejep wat jī. ⁶¹ Páant ā chājachah, Mágdala tútchidih bóli María, biíh Maríabut caandíh ā yohatji jeé íit pebh ít en chúudup wat jī.

Jesúh bácahjidih ā yohniji ítidih soldadowā í wapap

⁶² Á wunniji yeó jáap, chooát yeó jáap pínah jwípi ámohni yeó jáap ā jamup jī. Túttimah bóo yeó jáapdi h sacerdotewā í maáta, fariseowābut Maáh Pilato pebhna bejnit, nin pah ít niij úúbup wat jī:

63 —Maá, caán yeeniboó jwíjeéh jam jwuhna, ‘Wanna, biíc peihcanni yeó jáap táttimah wā jwúub boo pud jūóhbiṇa caá’, ā niijátjidih jwī náhnina caá.* 64 Pánihna, caandih ī yohopji jeé ítidih biíc peihcanni yeó jáapna ā nematdih míih soldadowādih ma táí wapat túutá, ā bohénit āih bácahjidih ī nūmcat pínah niijná. Pánih nūmniit, cáacwādih ā boo pud jūúwátidih ita naóh tagaá. Pánih naóhna, Jesús ā jwíh yeeatji chah ī pée yee naáwát āta jam tagaá, Pilatodih it niijíp wut jī.

65 Páant ī niijíchah joinít, Pilato nin pah āt niij jepahap wut jī:

—Biquína soldadowādih nūmah bejnit, yeebjéh ñi jéihyat pah caán ítidih nemnit, queétdih ñi táí wapat túutá, Pilato āt niijíp wut jī. 66 Páant ā niijíchah joinít, soldadowādih nūmah bej, caán ítidih José ā nemniji jeé júdudih buujcán nah chéonit, soldadowādih it wapat túutap wut jī. Pánih chāj péanit, queét maáta it jwúub bejep wut jī.

28

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

1 Jwiit judiowā jwī chooát yeó jáap túttimah bóo yeó jáap ā baáb jéenechah, Mágdala tátchidih bóli María, biih wili Mariabut Jesúih bácahdih José ā yohopji jeé ítboó enedih it bejep wut jī. 2 Páant caanná ī juibínachah, Dioih ángel jeámant ā dei jūúwáchah, baác bádí āt méménap wut jī. Pánih dei jūóhniit, José ā nemniji jeé júdudih pátá dodhniit, caanjih āt chúudap wut jī. 3 Caán ángel wedoát pah jígozni ā jamuchah, āih yéguehbut táí yeh iigni āt jamap wut jī. 4 Pánihna, caandih enna, caán jeé ítidih wapnit soldadowā bádí

úumna, méméniit, wūnnit pah it buug ñájap wut jī. 5 Caanjih chúudni ángel queét yaáhdih nin pah āt niijíp wut jī:

—¡Ñi úumca bojó! Cruzboó ī péoh dodh mao yohniji Jesúsdih ñi bidatdih wā jéihna caá. 6 Obohjeéhtih, ninjih ā wihcan caá. Á niijátji pah jáantjeh ā boo pud jūúwáp be. Á lajapjiboó ñi en jūúwá. 7 Caandih en péanit, waicanjeh ā bohénitjidih nin pah ñi niij naóhbi jwuhú: ‘Jesús āt boo pud jūúwáp tabeé. Galilea baácna yeebdih waóh bej páina caá ā chājap. Caanná bejnit, caandih ñi enbipna caá’, queétdih ñi niijí. Páant beé yeebdih niij naáwádih wā jūúwáp be, ángel queét yaáhdih āt niijíp wut jī.

8 Páant ā niijíchah joinít, queét yaádh yohopji jeé ítmant it ñáo jwúub bejep wut jī. Pánih ñáo jwúub bejnit, úumna yahna, bádí wéniit, ā bohénitjidih naáwádih it bejep wut jī. 9 Páant ī bejchah, Jesús jwuh queét yaáhdih āt jígohop wut jī.

—¿Ñi jūóhca beé? āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, āih jítcha pebh páah yoh ñajnit, āih wúudih pin teonit, caandih it weñep wut jī. 10 Páant ī chājachah enna, queét yaáhdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Ñi úumca bojó. Wā údwā panihnitdih nin pah ñi niij naóhbi jwuhú: ‘Waicanjeh nin tátchimant bacnit, Galilea baácna ñi bejeé. Caánboó Jesúsdih ñi jwááhbiṇa caá’, queétdih ñi niijí, Jesús āt niijíp wut jī.

Wapnit soldadowā ded pah ī yapatjidih ī naáwát

11 Queét yaádh tátchina ī jwúub bejat pónih, biquína caán ítidih wapnit soldadowāboó sacerdotewā ī maáta pebhna it bejep wut jī. Í pebhna juibíniit, ded pah ī yapatjidih

* 27:63 Mt 16.21; 17.23; 20.19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

queétdih ït naáwáp wut jĩ. ¹² Páant ï naáwáchah joinít, caán ã yapatjidih míc wéheat túat niijná, jwĩ déewá maátadihbut ït míc wáacat túatup wut jĩ. Pánih míc wéhe péanit, queét soldadowádh búdí ït jíb chājap wut jĩ, ded pah ã yapatjidih yoobópdih ï naóhcat pínah niijná. ¹³ Pánih jíb chājnit, nin pah queétdih ït niúj wutup wut jĩ:

—Bitadih nin pah ñi niiji: ‘Chei jwĩ úwat pónih, ã bohénitjiboó jāóhñit, āih bācahjidih ït nūmúp tabe’, ñi niiji. ¹⁴ Páant ã yapatji doonádih Maáh Pilato ã joyóchah, jwiítboó caandih jwĩ ámoh naóhbipna caá, yeebdíh ã peéh chājcat pínah niijná, soldadowádh ït niijíp wut jĩ.

¹⁵ Páant ï niijíchah joinít, ï jíb chājatdih ubnit, ï niijátji pah soldadowá ït naóh peetép wut jĩ. Páant ï niúj naáwáchah joinítji, bñ láabut páantjeh nihat jwĩ déewá ï yee naáwátjidih ïpĩ jenah joiná yah caá.

Jesús ã bohénitjidih ã péé wutat
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Queét yaádh tátchina jaibínit, Jesús ã niiját túatjati pah jwiít ã bohénitjidih ï naóh yapanap jĩ. Páant ï naóh yapanachah joinít, jwiít once ã bohénitji Galilea baácna bejnit, Jesús jwiítidih ã bejat túutnji jeená jwĩ jaibínap jĩ.*

¹⁷ Pánih caanná jaibínit, Jesúsdih ennit, Dios wáuh ã jumatdih jéihna, caandíh jwĩ weñep jĩ. Obohjeéhtih, biquína jwíjeéh jumnit “¿Yoobópdih Jesússeh niit?” ït niúj jenah joi jwúhup tajĩ. ¹⁸ Jwĩ pebh joinít, Jesús nin pah jwiítidih ã niijíp jĩ:

—Nihat wēpatdih wā íp weemdíh ã wáhap be. Páant ã wēpat wāhñi jumna, nihat jeáboó jumnit, nihat nin baácboó jumnitdihbut wutni wā jumna caá. ¹⁹ Pánih wēpni jumna,

nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Wíih táini doonádih nihat baácđih moondíh ñi túi naáwá, jepahnit, weemdíh ï túi péeat pínah niijná. Páant ï jepahachah ennit, wā íp ã wēpatjĩh, wā wēpatjĩh, Táini Espíritu ã wēpatjĩhbut queétdih ñi daabánaá.* ²⁰ Páant ñi daabánitdih ñi túi bohénaá, yeebdíh nihat wā watatjidih queétdih ï jepahat pínah niijná. Páant ñi chājachah, yeó jáap jumat pah púúú péeni yeó jáapna páantjeh ñijeéh wā jumbipna caá. Páant wā naáwátidih ñi túi náhninaá, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.

Páant bóojeh tigaá weém Mateo wā daacát.

* 28:16 Mt 26.32; Mr 14.28 * 28:19 Hch 1.8

SAN MARCOS

Juan Daabáni ã bohé jwíhat

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Weém, Marcos, nin tólihjĩh Dios wáúh Jesucristo, ded pah ã chãjatjidih, áih túini doonáidibut wã naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ã chãjat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasji át daacáp tajĩ. Páant ã niúj daacátji pahjeh tih Jesúih túini dooná át jwíhip tajĩ.

² Nin pah Malaquíás, Isaíasjĩh ít niúj daacáp tajĩ:

“Á wáúhdih Dios nin pah ã niujná caá: ‘Ma jãtĩh meemdíh naóh waóhni pínahdih wã wahbipna caá.

³ Caán naóh waóhni pínah muú wihcapboó nin pah ã niúj ñaác bohébipna caá: “Jwĩ Maáh ã júúwát pínah jãtĩh ñi yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodĩh túut nuumnít, caandĩh ñi túi páñaá”, ã niujbípna caá, ã wáúhdih Dios ã niujná caá”, ít niúj daacáp tajĩ. (Mal 3.1; Is 40.3)

⁴ Juan Daabáni Isaíaswã ã niúj daacátji pah muú wihcapboó jumna, nin pah cáacwãdih át niúj naóh bohénap wut jĩ: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodĩh ñi túut nuumú. Pánih túut nuumnít, ñi daabáát túutú. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá”, át niujp wut jĩ. ⁵ Nihat Judea baácđih moón, Jerusalén tátchidih moonbát caandĩh joyát túut niujná, ã pebhna ít juibínap wut jĩ. Pánih joinít, Diosdih ã yéejatdih ã naáwáchah, Juan Jordán mujboó queétdih át daabánap wut jĩ.

⁶ Juaníh yégueh chóo camello wãt jumni nuñáp yoócjĩh nóomnit,

ã yacni chóo wut jĩ. Áih juyáát tōp momo jiwi chóo tōp wut jĩ. Wúuc joowãdih jeémpnit, belo macdihbut ãpĩ déebep wut jĩ.* ⁷ Juan cáacwãdih bohéna, nin pah ãpĩ niúj naáwáp wut jĩ: “Wã táttimah juóhni wã chah wēpni caá. Páant ã jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wã niúj jenah joiná caá. ⁸ Weém yeebdĩh mahjĩhjah wã daabána caá. Obohjeéhtih, wã daabáát panihni caánboó yeebdĩh Túini Espiritu ã wēpatdih búdí ã wãhbipna caá”, át niujp wut jĩ.

Juan Jesúsdiñ ã daabáát

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juan cáacwãdih ã daabánachah, Galilea baác, Nazaret tátchimant Jesús ã pebhna át juibínap wut jĩ. Páant ã juibínachah, Juan caandĩhbut Jordán mujboó át daabánap wut jĩ.

¹⁰ Pánih daabá péanachah, Jesús mujna ñuhñiji át aab ñúhup wut jĩ. Pánih aab ñúhñitjah, Jesús ã enechah, jeá át jéweah bejep wut jĩ. Páant ã jéweah bejehchah, jop pah jígohni Túini Espiritu jeámant dei juóhñit, caandĩh át juí jaamáp wut jĩ. ¹¹ Páant ã juí jaamáchah, “Meém wã wáúh, wã oini caá. Meemdíh búdí wã wēina caá”, Dios jeámant át niujp wut jĩ.*

Nemépwã ã maáh Jesúsdiñ ã yéejalhat

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Juan caandĩh ã daabáát táttimah, Túini Espiritu Jesúsdiñ muú wihcapboó át numah bejep wut jĩ. ¹³ Páant ã numah bejehchah, caánboó cuarenta yeó jáap Jesús át jumap wut jĩ. Páant ã jumuchah, nemépwã ã maáh, Satanás, Jesúsdiñ átiñ yeejép chãjat túutap wut yah jĩ. Pánihna, Jesús muú wihcapboó nuñápwã biícđih ã jumuchah, ángelwã caandĩh ít tái en dawáp wut jĩ.

* 1:6 2R 1.8 * 1:11 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 9.7; Lc 3.22

Jesús Galilea baácboó ã bohé jwíhat
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juandih nemat m̄úboó ï nemat túttimah, Jesús Galilea baácna Dios ã maáh jumat túini doonádih naáwádih át bejep wat jĩ: ¹⁵ **“Nihat baácđih moondíh Dios ã maáh jumatđih ã jútat pínah bahnijeh ã jedhna caá. Pánihna, túini doonádih joinít, ñi yéej chġatđih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumá”**, cáacwádih ãpĩ niij naóh bohénap wat jĩ.*

Queéjjút maonitđih ġeéh Jesús ã bejat túutat
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Páant niij bohé bejna, Galilea ímdih dei juibí, púud bejnit, Simón, ã úud Andrésjĩh queéj jút maona, íh ñuodíh ï yoh báhanachah, Jesús át enep wat jĩ. Pánih ennit, nin pah queéđih át niijíp wat jĩ:

¹⁷ —**Weemdíh ñi pej jum júúwá. Páant ñi júúwáchah, yeebdíh wã bohé bipna caá. Páant wã bohénachah joinít, queejwádih ñi bidat pah, cáacwãboodíh bidnit, wíh doonádih ñi naóhbipna caá, weemdíh jepahna, wíhwã ï jumat pínah niijná**, át niijíp wat jĩ.

¹⁸ Páant ã niijíchah joinítjeh, íh ñuonádih cádahnit, Jesúsjeéh ït bejep wat jĩ.

¹⁹ Chibít yúep queéđih namah bejnit, Santiago, ã úud Juandihbut Jesús át enep wat jĩ. Queét ï íp Zebedeo bícdih íh jǎáj chóodih chúdnit, íh ñuonádih ámhna ït chġap wat jĩ. ²⁰ Pánih ennit, Jesús queéđih át bid bojop wat jĩ. Páant ã bid bojochah joiná, bícmantjeh ï ípdih, caandíh teo wáhnit bícdih jǎáj chóomant cádahnit, queéđbut Jesúsjeéh ït bejep wat jĩ.

Judíowã ï míic wáacat m̄úboó nemép caolíh jumndih Jesús ã booaat
(Lc 4.31-37)

²¹ Túttimah, Jesús wã Capernaum tútchina ït bejep wat jĩ. Caanná juibínit, jwíit judíowã jwí chooát yeó jáapđih Dios naáwádih bohéat túut niijná, jwí míic wáacat m̄úboó Jesús wãbut ït waadáp wat jĩ. Waadnit, caanjĩh míic wáacnitđih Jesús át bohénap wat jĩ. ²² Pánih bohéna, Moisés ã wútatjidiđ bohénit chah Jesús át wġp naáwáp wat jĩ. Páant ã wġp naáwáchah joinít, cáacwãboó ït joi ñúhup wat jĩ.* ²³ Cáacwã cátiđ nemép caolíh jumribut ñuhnit, nin pah Jesúsđih át niij ñaacáp wat jĩ.

²⁴ —**ġJesús, Nazaret tútchidiđ bóo, ded pah jwíitđih ma chġibi? ġMeém jwíitđih bacanadiđ ma jǎóhnit beé? ġBacanit, jwíitđih ma mao yohmi niít? Meemdíh jwí túi jéihna caá. Meém caá Dioíh Túini, át niijíp wat jĩ.**

²⁵ —**ġÑi laiħca bojóó! ġCaán newémant ñi bac bejeé!** Jesús queét nemépwádih át niijíp wat jĩ.

²⁶ Páant ã niijíchah joinítjeh, nemépwã caán newéđih túbit méméanit, ñaacna, áh bácahmant ït bac bejep wat jĩ. ²⁷ Páant ã yapachah ennit, cáacwã búdí ït joi ñúhup wat jĩ.

—**ġDed jáap naáwát tigaá nin? ġMaáh yoobát pah ã wġp naóhna caá! ġÁ wutuchah joinít, nemépwã yah buca jepahnit, ï bac bejna caá! queéđjeh ït míic niijíp wat jĩ.**

²⁸ Páant ã chġatjġ doonádih joinít, waicanjeh Capernaum tútchidiđ moón, nihat Galilea baácđih moonbát ït míic naóh peetép wat jĩ.

Simón chudđih Jesús ã booaat
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jwíit judíowã jwí míic wáacat m̄umánt Jesús wã bac bejnit,

* 1:15 Mt 3.2 * 1:22 Mt 7.28-29

Simónih munná it juibínap wut jī. Simón, ā úud Andrésjīh muú monó wut jī. Pánihna, iih munná Jesús, Juan, Santiagodihbut, it numah waadáp wut jī.

³⁰ Simón chadh bádí pahat wanna, mi ñajat chóoboó mit ñajap wut jī. Jesúswā ī waadáchah, mi wunatdih caandih it naáwáp wut jī. ³¹ Páant ī naáwáchah joinít, Jesús mi pebh juibínit, caántdih át wái pud cháud jwejep wut jī. Páant ā chājachahjeh, pahat át dáucah bejep wut jī. Páant ā dáucah bejehchah, queétdih jeémát mit wūhap wut jī.

Dawá wunnitdih ā booaat
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Tōo ñáh jūúwúchah, dawá Jesús pebh juibínit, wunnitdih, nemép caolih jumnitdihbut it ub juibínap wut jī. ³³ Nihat caán táchidih moón caán muú jêc pebh it wáac juibínap wut jī. ³⁴ Dawá wunnitdih booanit, dawá nemépwādhbut Jesús át bacat túutap wut jī. Pánih bacat túutna, nemépwā caandih ī jéihyechah, Jesús queétdih át wéheat túutcap wut jī.

Jesús Galilea baácboó ā bohéjibat
(Lc 4.42-44)

³⁵ Chei buugjéh jáanit, chibít dupú jwuhuchah, cāac wihcapboó Jesús Diosdih wúbúdh át bejep wut jī. ³⁶ Túttimah, ā wihcah ennit, Simónwā caandih it bid bejep wut jī. ³⁷ Pánih bidna, caandih jwááhnit, nin pah caandih it niijíp wut jī:

—Nihat cāacwā meemdih bidna beé, ī chājap be, it niijíp wut jī.

³⁸ —**Nihat táchidih moondih táini doonádih naáwádih wā jūúwúp be. Chóbe ninjīhjah bóo táchinadiah jwī bejat dée caá. Caanjīh jumnitdihbut táini doonádih weemdih naáwát caá náahap,** Jesús queétdih át niijíp wut jī.

³⁹ Pánih bej, nihat Galilea baácboó jib, jwiit judíowā jwī

múic wáacat munná jumat pah waadnít, Jesús át bohénap wut jī. Pánih bohéna, nemépwādh ā bacat táutachahjeh, cāacwāih bácahmant it bac bejep wut jī.*

Bácah moópnidih Jesús ā booaat
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Biíc yeó jáap bácah moópní Jesús pebh át juibínap wut jī. Pánih juibína, bódicha caj yoh ñajnit, nin pah caandih át niijíp wut jī:

—Ma booaíhna, weemdih ma jéih booana caá, át niijíp wut jī.

⁴¹ Páant ā niijíchah joinít, caandih bádí jīgah enna, teo jáhanit,

—**Júu! Wēinit, meemdih wā booana caá,** Jesús át niijíp wut jī.

⁴² Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā moopát át ñuumáh bejep wut jī. ⁴³ Páant ā ñuumúchah, sacerdotewā ī pebh wahnit, nin pah Jesús caandih át niij wutap wut yah jī:

⁴⁴ —**Meemdih wā booaatjidih bitadiah ma naóhca bojoó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjah naáwádih ma bejeé. Caanná juibínit, míh bácah ā ñuumátjidih ma júutá. Moisés ā wutatji pah sacerdotedih ma wāhuú, booni ma jumatdih nihat ī jéihyat pínah niijná,*** át niijíp wut jī.

⁴⁵ Páant ā niijíchah yuhna, nihat ā jwááhnitdih át naáwáp wut jī. Páant ā naáwáchah joinít, chah dawá Jesúsdih enedih ipí juibínap wut jī. Tūbit dawá ī jumuchah, táchina Jesús át jéih waadáp wut jī. Pánihna, daocánnit ī jumapboojéh āpí jumap wut jī. Obohjeéhtih, caánboó ā jumuchah yuhna, dawá biih táchinadiah moón Jesúsdih enedih ipí juibínap wut jī.

2

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

* 1:39 Mt 4.23; 9.35 * 1:44 Lv 14.1-32

¹ Daocánni yeó jáap túttimah, Jesús wā Capernaum tútchiboó ít jwúub juibínap wut jī. Ápī juibíni mæúdíh ā jwúub juibínachah, ā jamat doonádih joinít, cāacwā ít míc naáwáp wut jī. ² Pánih caán doonádih joinít, dawá caán ā jamni mæuná ít juibínap wut jī. Jēc yehmant ít ñuh péenap wut jī. Pánih juibínitdih Jesús Dioíh túini doonádih át naáwáp wut jī.

³ Jesús queétdih ā naáwát pónih, chéneña míc neoná jéih yoocannidih ít beo juibínap wut yuh jī.

⁴ Obohjeéhtih, Jesús ā jamni mæuná juibínit, dawá í jamuchah enna, Jesús pebh ít jéih waád juibícip wut jī. Pánih jéih waadcán, jéih yoocannidih mæú chah bóo coahna beo páuh laab béjnit, ít ít chājap wut jī. Pánih ít chāj péanit, jéih yoocannidih ā ñajni chóojh Jesús pebh ít cádah deya bojop wut jī.

⁵ Í cádah deya bojochah ennit, “Jesús jwí chéendih ā boobipna caá”, í niij jenah joyátdih jéihnít, nin pah jéih yoocannidih Jesús át niijíp wut jī:

—**Ma yéejatdih wā yohna caá**, át niijíp wut jī.

⁶ Páant ā niijíchah joinít, caanjh chéúdnit Moisés ā wutatjídih bohénitboó íh caolihjéh nin pah ít niij jenah joyóp wut yuh jī: ⁷ “Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Nin cāacjeh páant niijná, ‘Dios wā jamna caá’, niij yeena caá ā chājap”, ít niij jenah joyóp wut jī.

⁸ Queét páant í niij jenah joyóchah jéihnít, Jesúsboó nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—**Yeéb páant ñi niij jenah joyát ā túican caá.** ⁹ **‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdih jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chāi bejeé’, wā niijíchah,**

caán ā bejehah ennit, wā niiját yoobópdih ā jamatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wépat wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. ¹⁰ **Weém nihat cāacwā úud jeñé, nin baácdih moondih jéih boonanít, í yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj jéutbipna caá,** át niijíp wut jī.

Páant niij péanit, jéih yoocanniboodih nin pah át niijíp wut jī:

¹¹ —**Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih ubnit, míh mæúboó ma jwúub bejeé**, át niijíp wut jī.

¹² Jesús páant ā niijíchahjeh, caán newé át ñah ñuhup wut jī, buca. Ñah ñuhnit, ā ñajat chóodih ubnit, át bac bejep wut jī. Páant ā bac bejehah, nihat ít en wáhi bejep wut jī. En wáhi bejnit, Diosdih búdí wéinit, nin pah queétjeh ít míc niijíp wut jī: —¡En yuh buca! Búdí náhníat pínahdih buu jwí enna caá. Játiñ pánihatdih jwí en jwahcan jíí, ít míc niijíp wut jī.

*Jesús Levídh ā jūúwát tútat
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)*

¹³ Túttimah, ím jwéejdih Jesús wā ít jwúub bejep wut jī. Pánih bejnit, dawá caan pébh í míc wáac juyúchah ennit, queétdih Jesús át bohé bejep wut jī. ¹⁴ Pánih bohé bejna, Leví Alfeo wáúhdih ā tewat tólihdih ā chéuduchah, át enep wut jī. Leví, jwí dée jamna yuhna, Romanowá maáta í úúbat túatni dinerodih úúh wáhní át jamup wut jī. Caandih ennit, Jesús nin pah át niijíp wut jī:

—**Wájeéh ma pée jūúwá**, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinítjeh, ñah ñah, áih tewatdih cádahnit, Levíbut Jesúsjeéh át bejep wut jī.

¹⁵ Túttimah, Levíboó áih mæuná numah bejnit, Jesús wádh át numah jeémép wut jī. Páant ā numah jeéméchah, caán ā nihat pah

dawá dinerodih uúbh wáhnit, bita “Yeejépwā caá”, í niijnítbut, Jesúswájeéh bejnit, queét biícđih ít jeémép wat jĩ. ¹⁶ Páant queét biícđih Jesúswā í jeémp cháudachah, Moisés ā watatjidih bohénit fariseowā queéđđih ít enep wat jĩ.

—¿Dépanih tigaá yeejépwā, dinerodih uúbh wáhnit biícđih Jesús ā jeémp? ā bohénitđih ít níj uúbh joyóp wat jĩ.

¹⁷—**Tubáp cháhannit cohnidih ípĩ bidcan caá. Wannitjeh caandih í bidna caá. Pánihat dée ‘Weém yéejat wihcanni caá’, níj jenah joinít, teo wáacni pínahđih ípĩ bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatđih cáđahnit, wā táut nuámíhna caá’, níj jenah joinítboó teo wáacni pínahđih í bidna caá. Pánihna, ‘Yeejépwā caá jwiít’, níj jenah joinítđihjeh teo wáacadih wā júúwáp be, í yéej chájatđih cáđahnit, táiniboodih í táut nuumát pínah niijná,** Jesús queéđđih át niijníp wat jĩ.

Jeémp jwuhcatđih Jesúsdih í uúbh joyát

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Caán láa Juan ā bohénit, fariseowābut jwĩ nuowā í watat pah ít jeémp jwuhcap wat jĩ. Obohjeéhtih, queét í jeémp jwuhcah yahna, Jesúswā páantjeh ít jeémép wat jĩ. Páant í jeéméchah ennit, biquína Jesúsdih nin pah ít níj uúbh joyóp wat jĩ:

—Juan ā bohénit, fariseowā í bohénitbut, í jeémp jwuhcan caá, Dios queéđđih ā wēi enat pínah niijná. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh í jeémp? Jesúsdih ít niijníp wat jĩ.

¹⁹—**Nin pah caá ā jumap: Téihya chéoni ā numah jeémpnit biícđih ā jum jwuhchah, jġahcan, ípĩ táu wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wájeéh jum jwuhna, wā bohénit í táu wēi jeémpna caá.**

²⁰ **Obohjeéhtih, bita caandih í ub bejat táttimah, ā chéenwā jġahnit, í jeémp jwuhcan níit. Pánihat pah bita weemđih í ub bejat táttimah bácah, wā bohénitjeéh wā wihcah, queéđbut í jeémp jwuhcan níit,** Jesús át níj jepahap wat jĩ.

²¹ Ded pah jwĩ nuowā í watatji áih jáap bohéátjĩh fariseowā í widihichah enna, Jesús queéđđih nin pah át jwáub níj bohénap wat jĩ: “**Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojĩh máa yégueh chóodih nah teo wai búudhdát ā náahcan caá. Páant ñi chájachah nihna, caandih ñi chocat táttimah, jĩnt bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwĩ nuowā í naáwátji wĩh jáap bohéátjĩh widcat caá náahap.**

²² **Pánihat dée, pah jwuhcanni iguĩh macđih nuñúp chóojĩh í chájnjiji máa wuh wuúhđih yáacat ā náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguĩh mac pahna, máa wuh wuúh jéih yúuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ā yewechah, chénat pah áta buud tagaá. Pánihna, jáap macđih jáap wuh wuúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguĩh mac, caandih yáacni chóobut ā táu jumbipna caá. Pánihat pah wĩh jáap bohéat jwĩ nuowā í naáwátjijĩh widcat caá náahap”,** Jesús át niijníp wat jĩ.

Chooát yeó jáapđih Jesús ā bohénit trigo quehedih í úuc jeémát

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Biíc chooát yeó jáapđih Jesús ā bohénitđih bohé bejna, trigo wáapđih át numah chóop yap bejep wat jĩ. Pánih bejna, ā bohénit trigodih ít úuc jeémp bejep wat jĩ.* ²⁴ Páant í úucachah enna, íjeéh bejnit fariseowā íjnit, nin pah Jesúsdih ít níj jũhñap wat jĩ:

—Jwiít dih ma joi jwúhuá. ¿Dépanih tigaá jwí chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénitboó í teo? Pánih teona, Moisés á wutatjidih yap yohna caá í chājap, ít niijíp wut jī.

25-26 Páant í niijíchah joinít, “Wá bohénit í yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queétdih nin pah át niij bóod chuñup wut jī:

—**Davidji á bohénit biíc dih nuugúp wanna, Dioíh muuná waadnít, sacerdotewá Diosdih í wáhniji pandih át jeémép wut jī. Pánih jeémpna, á pej jamnitdihbat át wúhup wut jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewájuh í jeémát pínah át jumup wut jī. Dios watna, bitadih caán pandih át jeémát túutcap wut jī. Caán láa Abiatar wát jamni sacerdotewá í maáh át jumup wut jī. ¿Davidwá páant í chājatjidih Dios naáwátdih í daácni náodih ní bohécannit jīi?*** Caán pandih í jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Ní táí chājcan beé’, át niijcáp tajī. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wá bohénitbat Diosdih í yap yohcan caá, Jesús át niijíp wut jī.

27 Páant niijnít, nin pah Jesús queétdih át jwúub niijíp wut jī:

—**Dios chooát yeó jáapdih cáacwádh á jwejep jī, teo chuunít, í chooát pínah niijná. Caán yeó jáapdih dawá wutatnadih í jepahat pínahdih jenah joicán, queétdih á teo wáacat pínahdihjuh át jenah joyóp tajī.** 28 Pánihna, weém nihat cáacwá úud jeéné, chooát yeó jáapdih ded pah í chājat pínahdih wá jéih watna caá, át niijíp wut jī.

3

*Téihya ágahnidih Jesús á booaat
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)*

* 2:25-26 Lv 24.9; 1S 21.1-6

1 Jwí múic wáacat muuná jwabínit, Jesús wá ít waad béjep wut jī. Caán muudíh téihya ágahnitbat át jumup wut jī. 2 Caán muudíh jamnitboó Jesús dih ít en ñuunáp wut jī. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih á boonanachah, eníhna ít chājap wut jī, caandíh naóh yacat túut niijná. 3 Téihya ágahnidih nin pah Jesús át niijíp wut jī:

—**Ñah ñuhnit, wá pebhna ma jááwá,** át niijíp wut jī.

4 Páant niijnít, caán muudíh jamnitboodíh nin pah át niij úabh joyóp wut jī:

—**Ñi jenah joyóchah, ¿jwí chooát yeó jáapdih Dios jwiít dih ded pah tigaá á wut? ¿Tái chājatdih níit á wutap? ¿Yeejép chājatdih níit á wutap? ¿Cáacdih á booaat túut níit? ¿Cáacdih á mao yohat túut níit?** queétdih át niijíp wut jī.

Páant á niijíchah joinít, queét ít jéih jepahcap wut jī. 5 Páant í jepahcah enna, cáacwádh í jġgah encatdih jéihnit, Jesús queétdih át íjip wut jī. Queétdih íjna yuhna, búdí át jġgahap wut jī. Pánih jġgahnit, téihya ágahniboodíh nin pah át niijíp wut jī:

—**Míh téihyadh ma yoo duwúá,** át niijíp wut jī.

Páant á niijíchah joinít, áih téihyadh át yoo duwúp wut jī. Páant á yoo duwúchahjuh, áih téihya át túyah bejep wut jī. 6 Páant Jesús áih téihyadh á boonanachah ennit, fariseowá ít íj bac bejep wut jī. Pánih íj bac bejnit, Herodeíh cáacwá biíc dih múic wáacnit, “¿Ded pah tigaá Jesús dih jwí jéih mao yohbi?” queétjeh ít múic niijíp wut jī.

Dawá cáacwá ím jwéejdih í jummat

7-8 Jesús á bohénit biíc dih ím jwéejdih ít jwúub bejep wut jī.

Páant ì bejehah enna, Galilea baácdih moón dawá queétdih ìt péé bejep wut jì. Ded pah ã wêp chãjat doonádih joinít, Judea baácdih moón, Jerusalén tátchidih moón, Idumea baácdih moón, Jordán muj conanaamánt moón, Tiro wut jamni tátchidih moón, caan pébh jamni Sidón wut jamni tátchidih moonbat dawá ã pebhna ìt juibínap wut jì. ⁹⁻¹⁰ Dawá jamna, Jesús pebh ìt tái yáo ñuh juibínap wut jì. Dawá wannitdih ã boanachah enna, bita wannitbat Jesúsdi chãúhñit, búdí ìt múic tóonap wut jì. Páant ì múic tóonachah ennit, Jesús ã bohénitdih caanjìh ñajni jááj chóodih ãt too deya pahaat táutap wut jì, caán chóodih waad páhñit, queétdih bohéat táut niijná.*

¹¹ Jesúsdi ennit, nemép caolih jamnitboó ìpí páah yoh ñajap wut jì. Pánih páah yoh ñajnit, nin pah ìt níj ñaacáp wut jì:

—jMeém Dios wúuh caá! ìt niijíp wut jì.

¹² Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah ãpí níj wutap wut jì:

—**Dios wúuh wã jamatdih bitadih ñi naóhca bojoó**, ãt niijíp wut jì.

Jesús doce ã naáwát táutnit pínahdih ã ñíwat

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Jeéboó púuh laab juibínit, ã náahnitdih Jesús ã pebhna ãt bejat táutap wut jì. ã bejat táutachah joinít, ã pebhna ìt juibínap wut jì. ¹⁴ Doce ã naáwát táutnit pínah biíh tátchinaboó wahna, ãih táini doonádih naóh jibnit pínahdih ãt ñíwip wut jì. ¹⁵ Pánih ñíonit, nemépwádh ì bacaat pínah wêpatdihbut queétdih ãt wêhap wut jì. ¹⁶⁻¹⁹ Jesús nit docewádh ãt ñíwip wut jì: Simón, Santiago, ã úd Juan, Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago

Alfeo wúuh, Tadeo, Simón Celote poómpdih bóo, Judas Iscariote ã ñíonit ìt jamap wut jì. Pánihna, Jesús Simóndih Pedro ãt wut búudhdap wut jì. Santiago, ã úd Juanjìh Zebedeo weh ìt jamap wut jì. Queét waícanjeh ìjnit ì jamachah enna, queétdih Boanerges Jesús ãt wut búudhdap wut jì. “Boanerges” niijná, “Énoh panihnit”, niijná ãt chãjap wut jì. Judas Iscariote Jesúsdi eníhcannitdih duó wáini pínah ãt jamap wut jì. Pánih queétdih ñío péanit, Jesús doce ã naáwát táutnit pínahdih ãt numah jwáub dei bejep wut jì.

“Nemép ã wêpatjìh Jesús ã booana caá”, ì niiját

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Jwáub dei bejnit, Jesús ã bohénit biíc di munná ìt waad béjep wut jì. Páant ì waadát táttimah, dawá cáacwã múic wáac juibína, caan muúdh ìt yáwap wut jì. Páant ì múic wáac juibínachah ennit, Jesús wã ìt jéih jeémpcap wut jì. ²¹ Pánihna, dawá ì múic wáacat doonádih joinít, caán munná juibínit, Jesús ã déewã caandih wapat táut niijná, ìt ub bejhip wut yuh jì. “Jesús déhena caá ã chãjap”, queét ìt niijíp wut jì.

²² Biquína Moisés ã wutatjidih bohénit Jerusalén tátchimant dei juibínitboó nin pah ìt múic niijíp wut jì: “Nemépwã ì maáh Beelzebú ã wêpatjìhjah caá nemépwádh ã bacat táutap”, ìt niijíp wut jì.*

²³ Páant ì niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah ãt níj naáwap wut jì: “**Nemépwã múicjeh ìpí múic bacacan caá. Nemépwã ì maáh ã wêpatjìh niican, Táini Espiritu ã wêpatjìh queétdih wã bacana caá.** ²⁴ **Nin pah ã jamna caá: Det biíc baácdih moonjéh yuhna múic maona, queét nihat ìta wan beedáh bej tagaá.** ²⁵ **Pánihat pah,**

* 3:9-10 Mr 4.1; Lc 5.1-3 * 3:22 Mt 9.34; 10.25

biíc yoobó, biíc m̄udíh moonjéh yuhna, míc maona, íta jwei peét bej tagaá. ²⁶ Satanás, nemépwā í maáh áihwādh bacana, biíc yoobó muntih páant ā yapachah, ā wēpatbut āta buud tágaá.

²⁷ “Nin pahbut ā jumna caá: Wēpép newéih m̄uná ded nuúmíhna yuhna, ā jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandíh chéopéanit, áih bií déedih ā jéih ubna caá.

²⁸ “Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det yéej chājna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, í jwúb túut nuumúchah, Dios í yéejatdih ā yohbina caá.” ²⁹ Páant í yéejatdih ā yohochah yuhna, Túini Espíritubodíh yeejép í wéhénachah, caandíh bácah ā noón quíib buadcán níit. Páant í níijátji jíib, peéh chājat páantjeh ā jumbipna caá”, Jesús át níijíp wat jí.*

³⁰ Jesús Túini Espiritu ā wēpatjīh nemépwādh ā bacanachah yuhna, “Caán nemépwā í maáh ā wēpatjīh nemépwādh ā bacana caá”, Moisés ā watatjidih bohénit í níijíchah joinít, Túini Espiritudih í yéej wéheatji jíib Jesús queédih páant át níij naáwáp wat jí.

*Jesús ā déewā caandíh í bidat
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)*

³¹ Páant ā naáwát pónih, Jesús ā íin ā údwā biícđih ít juibínap wat jí. Pánih juibínit, jóocmant páinit, Jesúsđih ít bid baca bojat túatup wat jí. ³² Pánihna, ā pebh chúdnitboó caandíh nin pah ít níijíp wat jí:

—Ma íin, ma údwā biícđih jóocmant meemđih bidna wuát ít chājap, ít níijíp wat jí.

³³ —Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tígaa wā íin? ¿Det tígaa wā údwābut, yeéb ní jenah joyóchah? Jesús queédih át níijíp wat jí.

³⁴ Páant níijnít, ā pebh chúdnitdih jútnit, nin pah át níijíp wat jí:

—Nit caá wā íin panihnit, wā údwā panihnitbut í jumap.

³⁵ Pánihna, ded Diosdih túi jepahni wā úud, wā jwan, wā íin panihni ā jumna caá, át níijíp wat jí.

4

*Waáh momni naáwát
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)*

¹ Pánih bohé péanit, bac bej, íim jwéejdih dei juibí ñuhnit, Jesús cáacwādh át jwúb bohénap wat jí. Pánih bohénit, dawá ā pebh í juibí ñuhuchah, ímdih pahni jááj chóodih Jesús át waad páhap wat jí. Queét íim jwéejdih ít túi yáo ñuhap wat jí.* ² Pánih waad páhnit, dawá ā jenah joiní naáwátnajīh bohéna, Jesús nin pah queédih át níj naóh bohénap wat jí:

³ “íNin naáwátđih ní túi joyoó! Biíc newé waáh momodíh ā bejep be. ⁴ Páant ā waáh bojochah, biquí tíbna namádh ā buug ñájap yah be. Obohjeéhtih, waícanjeh jáóhnit, jwébehwā caán tíbnadh í jeémáh bojop be. ⁵ Biíh tíbna jeejīh yewéni baác jumapboó ā buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, waícanjeh ā chíih júúwáp yah be. ⁶ Pánih chíihna yuhna, yeó tabit ā chāhachah, ñeh bainíjeh jumna, ā diib téhah bejep be. ⁷ Biíh tíbna nemép óotna cātíh ā buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, ā chíihichah, caán nemép óotnaboó caandíh ā chíih yap bejchah, momniboó mánahna, ā quehcap be. ⁸ Obohjeéhtih, biíh tíbna túini baácboó ā buug ñájap be. Pánih buug ñájna, chíhnit, ā túi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadh treinta tíb, biíh wawánadh sesenta tíb,

biñh wawánadiah cien tíib ã jumap be", cáacwādhīh āt niijíp wut jī.

⁹ Páant niij péanit, "¡Ded molít jamna, ã túi joyó naáh!" Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Ā bohénit beh joicán, Jesúsdiñh ĩ wābh joyát

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Queét joinítji ĩ jwáub bejat túttimah, Jesús doce ã bohénit, bita daocánnit biicdih caandíh nin pah ĩt niij wābh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá cáacwādhīh bohéna, ma jenah joiní naáwátjñhjah mapí bohé? caandíh ĩt niijíp wut jī.

¹¹ —**Dios jwí Maáh yoobát jumna, nihat cáacwādhīh ã teo wáacat pínah dooná, jwí déewā jon jātih moondíh ã jéihya jwuhca naáh doonádhīh bue yeéb wā bohénitdhīh Dios ã jéihyat táutna caá. Obohjeéhtih, bitadhīh páantjeh ã jéihya jwuhcah, wā jenah joiní naáwátjñhjah queétdih wāpí bohéna caá.** ¹² Pánihna, wā chājatdhīh enna yuhna, ĩ beh encan caá. Wā naáwátdhīh joiná yuhna, ĩ beh joicán caá. Pánih beh encan, beh joicán, ĩ yéejatdhīh cádahcan, wā pebh ĩ tac páud jūóhcah, ĩ yéejatdhīh wā yohcan niit,* Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Waáh momni naáwátdhīh ã beh joyáat

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ "Yeéb batéh wā naóhndih beh joicán, biñh wā naáwát pínahdhībut ñi beh joicán niit", Jesús ã bohénitdhīh āt niijíp wut jī.

Túttimah, ã jenah joiní naáwátdhīh ĩ jéihyat pínah niijná, queétdihjah nin pah āt jwáub niij naóh bohénap wut jī: ¹⁴ "Wñih táini doonádhīh naóhni, waáh momni panihni caá." ¹⁵ Biquína joinít namáboó bueg ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh ĩ joyát

túttimahbitjeh, Satanás jūóhnit, jwébehwā caán tíibnadhīh ĩ jeémát pahjeh, queét ĩ joyátjdhīh ã quíib buudána caá. Páant ã quíib buudánachah, ĩ joyátjdhīh náhnican, ĩ jéih jepahcan caá.

¹⁶ **Bitá joinítboó jeejih yewéni baácdih bueg ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh joinít, bádí ĩ wēi jwuhna yuh caá.**

¹⁷ **Obohjeéhtih, wēi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni ĩ jumna caá. Yeejép ã yapachah, wñihwā ĩ jumat jíib bita queétdih ĩ yéej chājachah, waicanjah wñih táini doonádhīh ĩ cádahna caá.** ¹⁸ **Bitá joinítboó nemép ootna cátih bueg ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh joinít, ĩ jepahna yuh caá.**

¹⁹ **Obohjeéhtih, nin baácdih bóodih bádí jenah joinít, dinerodih, bií déedihbut bádí ĩ bíbohíhatdhīhjah ĩ jenah joiná caá. Páant ĩ jenah joyóchah, ĩ joiní táini dooná pácahi panihni ĩñh caolihboó ã jéih behcan caá.**

Pánihna, caandíh jenah joicán, táiniboodíh ĩ jéih chājan caá. ²⁰ **Obohjeéhtih, bitaboó wñih táini doonádhīh joinít, táini baácboó bueg ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh joiná, túi jepahnit, táinidih ĩ jéih chājna caá. Queét treinta tíibna ã quehat pah ĩ jumna caá. Bitá túi jepahnit, bádí túi chājna, sesenta tíibna ã quehat pah ĩ jumna caá. Bitá túi jepahnit, chah bádí túi chājna, cien tíibna ã quehat pah ĩ jumna caá",** Jesús āt niijíp wut jī.

Quehat pah ĩ jumna caá. Bitá túi jepahnit, bádí túi chājna, sesenta tíibna ã quehat pah ĩ jumna caá. Bitá túi jepahnit, chah bádí túi chājna, cien tíibna ã quehat pah ĩ jumna caá", Jesús āt niijíp wut jī.

Jiát dah naáwát
(Lc 8.16-18)

²¹ Páant niij péanit, nin pah queétdih āt jwáub niij naóh bohénap wut jī: "Wā bohéat jiát panihni caá. Jiát dahdih jíi péanit, wáam dahjñh ñipí páah jwejcan caá. Caan dáhdih

* 4:12 Is 6.9-10

chúdat páha nampboobát ñipí jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, á táí yeh iigát pínah niijná, japboó ñipí jii cáagna caá.*²² Jiiát dah á yeh iiguíchah jwí táí enat pah, játih í beh joicátjidih táttimah cáacwá í jéihbipna caá.*²³ ¡Ded molít jumna, á táí joyó naáh!²⁴ Páant ñi táí jepahachah ennit, Dios yeebdíh á táí teo wáacbipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebdíh á teo wáaccan niít. Páant á teo wáaccan, ñi beh joicán niít.*²⁵ Ded táí jepahni táí beh joini á jumbipna caá. Obohjeéhtih, jepahcanniboó ‘Baini wá beh joiná caá’, niijná yuhna, beh joicáni á jumbipna caá”, át niijíp wut jī.*

Trigodih momat naáwát

²⁶ “Dios á maáh jumat, trigodih momat panihni caá.²⁷ Mom péanit, chei jumat pah ũo, yeó jáap jumat pah ápi jáana caá. Páant á chájat pónih, á jéihcah yuhna, á momni á behna caá.²⁸ Baácboó momnidih Diosjeh á behana caá. Páant á behanachah, caán pínah á jwíih chíihna caá. Caán á behechah, áih wawá pínah ápi yabacna caá. Caán wawá behnit, á búuhuchah, áih quehena á jigohna caá.²⁹ Caandíh ũb láa caan quéhena á behechah ennit, cáacwá ipí bóod ũbna caá.* Á momni ded pah á behatdih á beh joicát pah, cáacwá ded pah Diosdih í jepahatdihbut ñi jéih beh joicán caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Mostaza tīb naáwát

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ “¿Dios á maáh jumat ded pahna tígaa, ñi jenah joyóchah?

¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joini tígaa caandíh wá naóhbi? ³¹ Mostaza tīb ded pah á jumatdih wá naáwáchah, caandíh ñi beh joibipna caá. Caán tīb cáo tībih pah bóo á jumna caá.³² Pánih baini tībih jumna yuhna, caandíh í momochah, chíihna, á táí behna caá. Páant á behechah, áih cácanaboó jwébehwá yeó cháhatdih ipí jwei jaamná caá. Pánihat pah tígaa Dios á maáh jumat. Áihwá daocannit jwíih jannitji, táttimah í dao béjipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Naáwátñajíhjuh á bohéat

(Mt 13.34-35)

³³ Caán dée naáwátñajíh cáacwá í jéihyat pah bóo Jesús queétdih ápi bohénap wut jī.³⁴ Naáwátna á wihcah, queétdih ápi bohécap wut jī. Obohjeéhtih, á bohénitdihjuh á bohéatjidih Jesús ápi jwáub naáwáp wut jī, í táí beh joyát pínah niijná.

Búdi johlit nolihatdihbut Jesús á yayáat

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Pánih cáacwádih bohé péanit, tōo ñáh jáúwúchah,

—Chóbe ímdih jwí chúuh bejjíh, Jesús á bohénitdih át niijíp wut jī.

³⁶ Jesús páantjuh jááj chóodih pahnit, á bohénit bícdih, caandíh joinitdih ít éemp chúuh bejep wut jī. Bitabut bíh jááj chónajíh íjeéh ít chúuh bejep wut jī.³⁷⁻³⁸ Páant í chúuh bejehah, Jesús jááj chóo méimant waó cáagatjih cáag lajnit, át ũwup wut jī. Páant á ũwat pónih, búdi johlit nolihatbut át jáúwúp wut jī. Búdi nolihat á jumachah, íih jááj chóo át daábíhip wut jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó át jáacap wut jī.

Páant á jáacah ennit, nin pah caandíh ít niij wucup wut jī:

* 4:21 Mt 5.15; Lc 11.33 * 4:22 Mt 10.26; Lc 12.2 * 4:24 Mt 7.2; Lc 6.38 * 4:25 Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26 * 4:29 Jl 3.13

—Bohéní, daabná caá jwí chājap. ¿Jwí chīc wunat pínahdih ma úmcan níit? Ít níj ñaacáp wut jī.

³⁹ Páant í níj wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihtatdihbat

—**¡Laihca bojoó! ¡Ma yayaá!** át níj jūihñap wut jī.

Páant ā níjíchahjeh, johlit, nolihtatbut bícmantjeh át yayáh bejep wut jī.

⁴⁰ Páant ā níját túttimah, ā pej jumnitdih nin pah át níjíp wut jī:

—**¿Dépanih tigaá búde ní úm?** **Weemdíh táí jenah joiná, ñita úmcan tagaá,** át níjíp wut jī.

⁴¹ Obohjeéhtih, búde úmmit, queétoó nin pah Ít míc níjíp wut jī:

—¿Dedé cāac tigaá nin? Á naáwáchahjeh, johlit, nolihtatbut ā yayáh bejna caá, Ít níjíp wut jī.

5

Gadara baácdih bóo nemépwā jumnidih Jesús ā booaat
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesús johlitdih yayániji ā bohénit bícdih Gadara baácna Ít chúh juibínap wut jī. ² Pánih chúh juibínit, Jesús wā í aab béjehah, cāac yohopmant nemépwā jumni newé Jesús dih át jwāáh dei bejep wut jī. ³ Caán newé cāac yohopboó jeé íitna āpī jumap wut jī. Cāac wā caandíh chéona yuhna, Ít jéih teocap wut jī. ⁴ Dawá láa Ítah tōpjīh āih téihya colóhnadih í chéwechah yuhna, āpī páud wái daj yohop wut jī. Áih jícha colóhnadihbut Ítah tōpjīh í chéwechah yuhna, āpī daj mao yohop wut jī. Pánih wēpni ā jumachah, cāac wā caandíh Ít jéih teocap wut jī. ⁵ Cāac yohop jeé íitnaboó chei jumat pah, yeó jáap jumat pahbut caán mícjeh jee dáhjíh āpī míc mao ñaacáp wut jī.

⁶ Pánihna, Jesús yúup ā jūúwúchah ennit, caandíh át jwāáh ñáo dei juibínap wut jī. Jesús pebh juibínit,

ā wēpatdih jéihna, át bódicha caj yoh ñajap wut jī.

⁷⁻⁸ Páant ā chājachah enna,

—**¡Nemépwāá, nin newémant ñi bac bejeé!** Jesús át níjíp wut jī.

Páant ā níjíchah joinít, caán newéih jacmant nin pah nemépwā Ít níj ñaacáp wut jī:

—Jesús, Dios chah wēpni wūáh ¿Dépanihat túut tigaá jwiít dih páant ma chāj? Dios ā enechah, meemdíh jwí úbhna caá. Jwiít dih ma peéh chājca bojoó, Jesús dih Ít níjíp wut jī.

⁹ —**¿Dedé tigaá ma wūt jum?** Jesús át níjíp wut jī.

—Dawá caá jwiít jwí jumap. Pánihna, Legión caá wā wūt, Jesús dih át níjíp wut jī. “Legión” níijná, “Dawá” níijná át chājap wut jī.

¹⁰ —Jwiít dih bíih baáboó ma wahca bojoó, nemépwā Ít níjíp wut jī.

¹¹ Queét pebh, jeé ñaj deyepboó, momo mūwā í bid jeéméchah ennit, nin pah nemépwā Jesús dih Ít níjíp wut jī:

¹² —Queét mūwā dih jwiít dih ma waadát túutá, Ít níjíp wut jī.

¹³ —**Ñi waad béjeé bácah,** Jesús át níjíp wut jī. Páant ā níjíchahjeh, caán newéih bácahmant bac bejnit, mūwā dih Ít waadáp wut jī. Páant í waadáchah, ímna ñáo dei bej, buúg báahnit, mūwā Ít chīc wunap wut jī. Dos mil mūwā Ít wunap wut jī.

¹⁴ Páant í buúg báah chīc wunuchah ennit, queédih en daonítji íih tátchiboó Ít jweí jwúub bejep wut jī. Jweí jwúub bejnit, niht í jwāáhnit dih Ít naáwáp wut jī. Queét í jumni tátchidih jwúub juibínit, caánboobút Ít naóh peetép wut jī. Páant í naáwáchah joinít, caán tátchidih moón Jesús ded pah ā chājatjidih enedih Ít bejep wut jī. ¹⁵ Jesús pebh juibínit, nemépwā jumni caánboó táinjeh ā chúuduchah, Ít enep wut jī. Pánih chúudna, yégueh duonít, táí jenah

joiní át jumap wat jī, buca. Obohjeéhtih, queét juibínitboó caandíh enna, bádí ít úumap wat jī. ¹⁶ Jesús ā chājatjidih ennitji jāap jainítboodih Jesús ded pah nemépwādh bahat tútnit, muwādh ā waadát tútatjidihbut ít naáwáp wat jī. ¹⁷ Caán doonádih joinít, Jesúsdh náahcan, caán baácdih moón íih baácmant Jesúswādh ít jwúub bejat tútup wat jī.

¹⁸ Jesús wā jāáj chóodih í waadáchah, nemépwā jumnihi nin pah át niijíp wat yuh jī:

—¿Majeéh weembát wā bej jíih? át niijíp wat jī.

¹⁹ —**Wājeéh ma jūúwáchah, áta táí ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém, ma Maáh, meemdh ígah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādh naáwát tút niijná, í pebhna ma jwúub bejeé,** Jesús caandíh át níj jepahap wat jī.

²⁰ Páant ā níj jepahachah joinít, jwúub bejna, nemépwā jumnihi ā déewādh át naáwáp wat jī. Chénat Pah Téihya Tútchi wāt jumni baácbó Jesús ded pah ā chājatjidih níhatdh naóh jibidih át bejep wat jī. Páant ā naáwáchah joi níhñit, níhat Diosdh bádí ít wēi naáwáp wat jī.

Áih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdíhbut Jesús ā booaat (Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Túttimah, Gadara baácmant Jesús wā ít jwúub chúuh bejep wat jī. Pánih chúuh bejna, íim jwéejdh í náan juibínachah, dawá Jesúsdh enedih ít juibínap wat jī. Pánih juibínit, Jesúsdh ít wáac níuh páuda bojop wat jī. ²² Páant í níuh páuda bojochah, queét cātíh Jairo Jesús pebh át juibínap wat jī. Jairo jwiít judíowā jwí míic wáacat muudih en daonít maátajeéh jumni wat jī. Jesús ā wēpatdh jéihñit, áih jíitcha pebh páah yoh níajnit, nin pah át niijíp wat jī:

²³ —Wā nuúm mi wunat tút chājachah ennit, ma pebh wā jūúwáp be. Caántdh teo jāha booaat tút niijná, wíih muuná wājeéh ma jūúwá, át niijíp wat jī.

²⁴ Páant ā niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh át bejep wat jī. Páant í bejehah, cáacwābut íjeéh ít bejep wat jī. Páant cáacwā cātíh ā bejehah, dawá caandíh túbit ít too péenap wat jī. ²⁵ Cáacwā cātíh bíih wili wunnihbut mit jumap wat jī. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih mit jumap wat jī. ²⁶ Dawá cohnit caántdh ítih cohop wat yuh jī. Obohjeéhtih í cohochah yuhna, chah mit tubanap wat jī. Nihat míih dinero í cohah jib wáhna yuhna, mit boocap wat jī. Chah yeejép wat jī mi wunat. ²⁷⁻²⁸ Pánihna, cáacwā Jesús dh doonádih í míic wéhenachah, mitát joyóp wat jī. Joinít, caántjeh nin pah mit níj jenah joyóp wat jī: “Jesúh yégueh chóodihjeh juibí teona, wā boobipna caá”, mit niijíp wat jī. Páant níj jenah joiná, cáacwā cātíh Jesús táahmant juibínit, áih yégueh chóodih cháhbitjeh mit juibí tewep wat jī. ²⁹ Páant mi tewe chahjeh, mi wunat át yayáh bejep wat jī. Páant ā yayádh míih bácahíh mit joyóp wat jī. ³⁰ Páant mi juibí tewe chah, ā booaat wēpat caántdh ā cháúádh Jesúsbut át joyóp wat jī. Pánih joiná, cáacwā cātíh tac páud níhñit, nin pah át niijíp wat jī:

—¿Déhe tiguaá wíih yégueh chóodih ā juí teo? át niijíp wat jī.

³¹ —¿Páant, dawá cáacwā meemdh í too péenachah jéihna yuhna, páant ma níj wábh joi? ā bohénitboó Jesúsdh ít niijíp wat jī.

³² Obohjeéhtih, yégueh chóodih juí, teonidih jéihíhna, Jesús át en bidip wat jī. ³³ Pánihna, mi booadih jéihñit, úumna, caánt Jesús pebh mit páah yoh níajap wat jī. Pánih páah yoh níaj, méménit, Jesúsdh táí yoobópdihjeh mit naáwáp wat jī.

34 Páant mi naáwáchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jĩ:

—**Nuumú, wá wēpatdih táí jenah joiná, ma boona be. Wēinit, ma bejeé. Caán wunat meemdih á jwáub júóhcan niít, páant muntih,** át niijíp wut jĩ.

35 Jesús caántdih páant á ni-ijíchahjeh, Jairoih mummánt bejnit, á déewá á pebh ít juibínap wut jĩ.

—Jáantjeh ma nuám mi wunah bejep be. Bohénidih ma jwáub bejat táutú, Jairoidih ít niijíp wut jĩ.

36 Obohjeéhtih, í niijátidih joyáh bojnit, Jesús nin pah Jairoidih át niijíp wut jĩ:

—**¡Ma úmca bojoó! ¡wá wēpatdih páantjeh ma táí jenah joyoó!** át niijíp wut jĩ.

37 Táltimah, ájeéh péenitdih **“Ninjh ní páñaá”**, niijnít, Jesús Jairojeéh áih munná ít béjep wut jĩ. Pánih bejna, Pedro, Santiago, á úd Juan, queét biíc peihcannitdihjeh át numah bejep wut jĩ. 38 Jairoih munná juibínit, wunnihdih dawá tubit ñaac jainítidih át enep wut jĩ. 39 Pánih enna, caán muedih waadnít, queétdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**¿Dépanihna tubit ñaac jái tígaa ní cháj? Nint wébít wunnih nihcan caá. Ñona caá mi chájap,** át niijíp wut jĩ.

40 Obohjeéhtih, páant á niijíchah joinít, caandih ít dehwep wut jĩ. Páant í dehwechah, queét nihatdih Jesús át bacat táutap wut jĩ. Páant í bac bejehah, Pedro, Santiago, Juan, wunnih mi mánadidibut wébít mi lajni tólihboó át numah waad béjep wut jĩ. 41 Pánih waad juibínit, miíh téihyadih teonit,

—**¡Talita cumi!** Jesús caántdih át niijíp wut jĩ. Páant niijná, **“Bainíhmaá, ma ñah ñuhú”**, niijná át chájap wut jĩ.

42 Páant á niijíchahjeh, ñah ñuhnit, mit yáac chúi bejep wut jĩ. Caánt

doce jópchi mit bíbohóp wut jĩ. Páant mi booatdih ennit, caán tólihdih á numah waad béjnit búdí ít joi ñáhup wut jĩ. 43 Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi booatdih naáwát táutcan, jeémátidih át wáhat táutap wut jĩ.

6

Nazaret tátchidih moón Jesúsdih í náahcat

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

1 Jairoih mummánt bac bejnit, Jesús á bohénit biícidih á behni Nazaret tátchina át jwáub juibínap wut jĩ. 2 Pánih juibínit, chooát yeó jáapdih jwí miíc wáacat muedih Jesús wá ít waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, Jesús caanjih jumnitdih át bohénap wut jĩ. Páant á bohénachah, dawá caandih ít joi wáhi bejep wut jĩ. Pánih joi wáhi bejnit, nin pah ít miíc níj úbh joyóp wut jĩ:

—¿Jesús dedjih tígaa, nin bohéatdih át joijí? ¿Ded pah tígaa á táí jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiít cáacwá jwí jéih chájca naáhdih ápi cháj júatna caá. 3 Maa teonijeh caá. María wúh á jumachah, Santiago, José, Judas, Simón á údwá í jumna caá. Á jwanna yaáhdibut jwí pebh í jumna caá. Caán jwiít panihni man tígaa á jumap, ít miíc niijíp wut jĩ.

Páant niijnít, ded pah á jumatdih jéihcanjeh, caandih ít náahcap wut jĩ. 4 Páant í náahcah ennit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—**Dios naáwátidih naóh yapanidih cáacwá ípi wéina caá. Páant í weñechah yuhna, áih tátchidih moón, á déewá, áih muedih jumnitboó, caandih ípi wéican caá. Pánihna, ninjh behni wá jumachah, weemdih ní náahcan caá,** át niijíp wut jĩ.*

5 Caán tátchidih jumna, Jesús Dios á wēpatjih át jéih cháj júatcap wut jĩ. Pánih chájcan yuhna, biquína

wannitdih teo jáhanit át boonanap wut jĩ. ⁶ Caanjĩh moón caandih ĩ jepahcah, át en wáhi bejep wut jĩ. Pánihna, caan pébh jumni tátchinadih Jesús wá bohénadih ĩt bejep wut jĩ.

Jesús doce ã bohénitdih ã wahat
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Táltimah, doce ã bohénitdih ã pebh bid bojnit, ã wēpatdih queétdih wáhna, chénewá, chénewá, chénewá míic Jesús át wahap wut jĩ, biih tátchinadih moondih teo wáacnit, nemépwādh ĩ bacat tútat pínah niijná. ⁸ Pánih wahnit, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—**Bíi dée, pan, wuh wuáh, dinerodih ubcan, ñi íoh cajat nahdihjeh pohba ñi ub bejeé.**

⁹ Ñi túat nuumát pínah yégueh, zapatosdihbut ñi ub hejca bojoó.

¹⁰ Páant ñi bejehcah, ñi juibíni tátchinadih moón yeebdih ũwat tólih ĩ wáhuchah, caán muudihjeh ñi chãojwúhuá. Caán tátchimant bejnajeh, caán muudih ñi cádah bejeé. ¹¹ Ded tátchidih moón yeebdih náahcan, ĩ joiíhcah, caán tátchidih yap bejna, ñíih zapatosdih bóo becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá, queétdih Dios ã yohat pínahdih ĩ jéihyat pínah niijná. Yoobópdih yeebdih wá naóhna caá. Sodoma tátchidih moón, Gomorra tátchidih moonbút tabit yeejép chājnit ĩ jumuchah yuhna, péeni yeó jáap, yeebdih náahcannitjiboodih chah peéh chājat ã jumbipna caá, át niijíp wut jĩ.*

¹² Pánihna, queét doce ã wahnitboó Jesús íh túini dooná naawádih ĩt bejep wut jĩ, cáacwā ĩ yéej chājatdih cádahnit, túiniboodih ĩ túat nuumát pínah niijná. ¹³ Pánih bejnit, dawá nemépwādh bacat

túatnit, wannitdihbut yíjĩh ñái, wúbhnit, ĩt boonanap wut jĩ.*

Juan Daabánidih ĩ mawat
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Jesús ã bohénit ĩ bohé jibichah, ded pah Jesús ã chājat doonádih dawá ĩt joyóp wut jĩ. Maáh Herodesbut át joyóp wut jĩ. Pánih joinít, “Juan Daabáni ã wunat táttimah, át jwáub boo pud júoh níit át chājav? Pánih boo pud júohni jumna, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ã jéih chājna caá. Pánihna, caán Jesús Juanjehna tigaá”, át niij jenah joyóp wut yuh jĩ.

¹⁵ Bitá “Elías caá”, niij, bitabut “Jon jātih Dios naawát dih naóh yapani dée ã jumna caá”, ĩt niijíp wut yuh jĩ.*

¹⁶ Páant ĩ niijichah joinít, Herodesboó

—Juanjidih waó wá bóod yohat túatniji át jwáub boo pud júoh tagaá, át niijíp wut jĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Juandih ĩ mawat pínah jātih, Herodes ã úd Felipe áa Herodíasdih át dúuc wái áa jumap wut jĩ. Páant ã dúuc wái áa jumat peéh Juan caandih nin pah át niij jāihñup wut jĩ: “Ma úd áadih dúuc wái áa jumna, Dios ã wúatdih yap yohna caá ma chājav”, át niijíp wut jĩ. Páant ã niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat muúboó Juandih mit nemat túatup wut jĩ. Páant mi wúatdih jepahnit, Herodes caandih chéwat túatnit, nemat muúboó át nemat túatup wut jĩ.*

¹⁹ Herodías Juandih tabit eníhcan, mit mao yohat túatíhip wut yuh jĩ.

²⁰ Obohjeéhtih, Herodes “Juan Dios naawát dih naóh yapani ã jumna caá”, niij jenah joinít, Dios ã peéh chājatdih umna, caandih át mao yohat túatcap wut jĩ. Ded pah ã tái chājat pínahdih Juan caandih ã naawáchah, Herodes búdí át jenah

* 6:11 Lc 10.4-11; Hch 13.51 * 6:13 Stg 5.14 Lc 3.19-20

* 6:15 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19 * 6:17-18

joyóp wut jĩ. Pánih bádí jenah joiná yahna, Herodes caandíh āpĩ táí wēi joyóp wut jĩ. ²¹ Páant ā wēi joyóchah yahna, Herodíasboó “Ded pah caandíh wā mawat tútbi”, páantjeh mit niíj jenah joyóp wut jĩ. Páant mi niíj jenah joyóchah, ā cāac jumat yeó jáapdih wēina, mi áa Herodes āih cāacwādih míc wáacat tútntit, búdí āt numah jeémép wut jĩ. Caán nump jumnit maáta, āih soldadowā maáta, Galilea baácdih moón maátatub, ā numah jeémátdih enedih ít juibínap wut jĩ. ²² Biícdih ĩ jeéméchah, Herodías nuámboó queétdih mit eo júutap wut jĩ. Páant mi eo júutachah ennit, Herodes, ā bid bojnitbat, búdí ít weñep wut jĩ.

—Dedé ma náahatdih weemdíh ma uúbáchah, meemdíh wā wāhbična caá. ²³ Dios ā enechah, yoobópdi meemdíh wā naóhna caá. Ma uúbát pah bóo tac yoób wā maáh jumatdih meemdíh wā wāhbična caá, mi íbi Herodes caántdih āt niíjap wut jĩ.

²⁴ Páant ā niíjíchah joinít, mi ín pebhna bejnit, nin pah caántdih mit niíj uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedé déedih tigaá wā uúbhbi? mit niíjap wut jĩ.

—Juan Daabáníh wao dáhdih dúuc bóodnit, meemdíh ĩ wūhu naáh, mi nuamdíh mit niíj jac wutap wut jĩ.

²⁵ Páant mi niíj jac wutachah joinít, mi íbi pebhna wēpép bejnit, nin pah caandíh mit niíjap wut jĩ:

—Juan Daabáníh wao dáhdih dúuc bóodnit, caán ā wanatdih wā jéihyat pínah niíjná, pamapjih cáagnit, weemdíh ĩ wūhu naáh, mit niíjap wut jĩ.

²⁶ Páant mi niíjíchah joiná, maáh Herodesboó búdí āt jígahap wut yah jĩ. Oboghéhtih, cāacwā ĩ enechah, “Dedé ma náahatdih meemdíh wā wāhbična caá”, átát niíjap wut jĩ. Pánihna, ā niíjátjidi cāacwā ĩ joyóchah, tíčna, “Meemdíh wā wāhcan niít”, caántdih āt jéih

niíjap wut jĩ. ²⁷ Biícmantjeh Juaníh wao dáhdih dúuc bóodat tútntit, soldadodih āt ub júúwát tútup wut jĩ. ²⁸ Páant ā wutachah joinájeh, bejnit, āih wao dáhdih dúuc bóod, pamapjih cáagnit, āt ub júúwáp wut jĩ. Pánih ub júóhnit, Herodías nuamdíh āt wūhup wut jĩ. Páant ā wūhuchah, āih wao dáhdidi teonit, beh wilidih mit teo yapanap wut jĩ.

²⁹ Pánihna, caandíh ĩ mawatji doonádih joinít, āih bácahjidih ubudih juibínit, Juan ā bohénitji cāac yohopboó ít yohop wut jĩ.

Cinco mil cāacwādih Jesús jeémát ā wāhat

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jesús ā wah bojnitji ā pebh jwúub juibínit, ded pah ĩ chājatjidih, táini dooná ĩ naáwátjidihbat Jesúsdi ĩt naáwáp wut jĩ.

³¹ Túttimah, queét ĩ jumapboó dawá cāacwā jwíh juibínitji bita ĩ juibínachah, ĩpĩ ñahwat jwúub bejep wut jĩ. Páant dawá ĩ jumachah, Jesús wā ít jéih bid jeémcap wut jĩ. Pánihna, ā bohénitdih bíaboó āt numah bejep wut jĩ.

—**Chóbe cāac wihcapboó jwí choo jwáhjñh**, queétdih āt niíjap wut jĩ.

³² Páant ā niíjíchah joinít, queét jāáj chóodih waadnit, cāac wihcapboó ít chúuh bejep wut yah jĩ.

³³ Oboghéhtih, queét ĩ chúuh bejchah, dawá queétdih beh ennit, ím jwéejdih ít ñuún ñáo púud bejep wut jĩ. Ím pebh bóo tútchidih moonbát ít ñuún ñáo púud bejep wut jĩ. Pánihna, Jesús wā ĩ juibíat pínah jātih queétoó ítát juibínap wut jĩ. Jesús wā ĩ chúuh juibínachah, dawá queétdih ít pāi ñuhup wut jĩ. ³⁴ Queétdih bohéni ā wihcah, en daoní wihcanni owejawā panihnit ĩ jumatdih ennit, Jesús queétdih búdí āt jígah enep wut jĩ. Jígah ennit, queétdih āt táí bohénap wut

jī.* ³⁵ Cheyeh ā jumachah, ā bohénit Jesúsdih nin pah ít niijíp wut yuh jī:

—Cheyeh caá. Ninjĩhbitjeh tátchi wihcan caá. ³⁶ Pánihna, nitdih pehbit jumni tátchinadih ma wahaá, ít jeémát jíib chājat pínah niijná, ít niijíp wut jī.

³⁷—**Yeebjéh queétdih jeémát ñi wáhuá**, Jesús queétdih át niij jepahap wut jī.

—Páant, ocho widh tewat jíibjĩh jeémátdih jwĩ jíib chājachah yuhna, queét nihadidh āta juicán tagaá, Jesúsdih ít niijíp wut jī.

³⁸—**¿Débói pan dah tigaá ā jum? Jéihyat táut niijná, ñi bidbi jwuhá**, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Páant ā bidat táutnitji jwáub junít,

—Cinco botoni pan dahna, chéne queejwábut ā jumna caá, ít niijíp wut jī.

³⁹—**Cāacwádh can táu jaihni yílipdih ñi chúdat táutú. Biíc poómp ninboó, biíh poómp canboó, biíh poómp conboó, ñi chúdat táutú**, Jesús át niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, nihadidh ít chúdat táutap wut jī. Biquí poómpna cincuenta, biíh poómpna cien, nihát ít dawát yoobó páant ít chúdat peetép wut jī. ⁴¹ Táltimah, caán biícjĩh bóo téihya pan dahna, chéne queejwádhbut ubnit, Jesús jeáboó át chéi enep wut jī. Chéi ennit, **“Jeémát ma wáhat táina caá, Paá”**, Diosdih át niijíp wut jī. Pánih wábh péanit, pan dahnadidh át dajap wut jī. Dajnit, nihát cāacwádh ā bohénitdih át jwáub daj wáhat táutap wut jī. Táltimah, queejwádhbut ít wáhat pínah niijná, át daj wáhap wut jī. ⁴² Páant ít wáhachah, jeémpnit, nihát ít táu wad jumap wut jī. Nihát ít táu wad jumachah, páantjeh ít judh jeémpni ít bíbohó wut jī. ⁴³ Páant

ít judh jeémpni pan, queéj déepjĩh doce wáhnadidh ā bohénit ít ub yac yáwanap wut jī. ⁴⁴ Queejdih pandihbut jeémpnit neonákeh cinco mil ít jumap wut jī. Yaádh, ít wehjeéh chah ít jumjip tagaá.

Ímjih Jesús ā yáac chái bejat (Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Páant ít jeémp péanachah, jááj chóona waadát táutnit, Betsaida tátchina ā játiħ Jesús ā bohénitdih át chúh bej páñat táutap wut jī. Páant ít chúh bejchah, caandih joinitjidih jwáub bejat táutnit, ⁴⁶ caanjéh jeéboó Diosdih wábdidh át páuh laab béjep wut jī.

⁴⁷ Táltimah, cheina ā bohénit ím tac yoób ít chúh bejchah, Jesús biícjeh caánboó wábhna, át chāo jwáhap wut jī. ⁴⁸ Pánih wábhna, queétdih át en chúha bojop wut jī. Í wawápmant queétdih johlit búdí ā jūwáchah, ā bohénit ít meenná yuhna, ít wép bejcatdih át enep wut jī. Pánihna, baabát pínah játiħbit, ít pebh bejna, ímjihjeh Jesús át yáac chái bejep wut jī. Pánih bejna, queétdih átiħ yap bejihjip wut yuh jī. ⁴⁹⁻⁵⁰ Obohjeéhtih, ā yap bejihichah yuhna, caán ímjih ā bejchah enna, “Wánniíh caolíh caá”, niij jenah joí, en wáhi bejnit, queét tubit ít ñaacáp wut jī. Páant ít en wáhi bejchah ennit,

—**¡Weemdíh ñi en áumca bojó!**
¡Weemjéh tigaá! Jesús át niijíp wut jī.

⁵¹ Páant niij péanit, íjeéh jááj chóona át waadáp wut jī. Páant ā waadáchahjeh, johlit át yayáh bejep wut jī. Páant ā yayáh bejchah ennit, queétoó ít joi ñáhap wut jī. ⁵² Jesús nihát ā wép chāj jéutatjidih enna yuhna, ít táu beh joicátji jíib, dawá pandih ā jígoaatjididhbut ít beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, Jesús johlitdih ā yayáatdidhbut beh joicánjeh, ít joi ñáhap wut jī.

* 6:34 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mt 9.36

Genesaret baácđih moón wənnitđih ā booaat
(Mt 14.34-36)

⁵³ Pánih chúuh bej, Genesaret baácna juibínit, jááj chóodih caán jêlitđih ít chéo pahanap wət jĩ. ⁵⁴ Pánih chéo pahanit, jááj chóomant ĩ aab béjehahjeh, cāacwāboó Jesúsđih ít beh enep wət jĩ. ⁵⁵ Pánih beh ennit, nihat řih řmunnáboó řńáo aab béjnit, wənnit ĩ řajat chóomant teonit, Jesús pebhna ít ăb dei bejep wət jĩ. Jesús ā řamat doonáđih joinít, nihat caanná ít bejep wət jĩ.

⁵⁶ Ded ĩ juibíni tátchinaboó, dahwani tátchidih moón, botoni tátchinadih moonbát, bíí dée ĩ říib chājat řmúú jóocmant bóo yoahđih ĩ chéenwā wənnitđih řpř ăb juibí jwejep wət jĩ. Páant ĩ juibí jwejnitboó Jesúsđih yéueh chóodih tewíhna, caandíh bádí ít ăbúp wət jĩ. Pánihna, det wənnit caandíh teonitboó ít boonap wət jĩ.

7

Cāacwā ded pah ĩ míc yéjaat
(Mt 15.1-20)

¹ Jerusalén tátchimant bejnit, Moisés ā wətatjidih bohénit, fariseowābət Jesús pebh ít míc wáac juibínap wət jĩ. ²⁻⁴ Jwř řuowā ĩ wətatji pahjeh, jeémát pínah jářih fariseowā, nihat bita jwř déewābət jwřpř téih chocop jĩ. Bíí dée říib chājadih bejnitji řmunná jwřăb juibínit, ĩ wətatji pahjeh téih choccan, jwřpř jeémřcap jĩ. Pamařna, řuăbátna, jwř lajatjiniadihbət jwřpř chocop jĩ. “Dios páant caá ā náahap”, nių jenah joinít, jwř řuowā dawá bíih ĩ wətatjidihbət jwřpř chājar jĩ. ⁵ Jesús pebh míc wáacnit, ā bohénit téih choccanjeh ĩ jeéméchah ennit, fariseowā Jesúsđih nin pah ít nių ăbđh joyóp wət jĩ:

—Jwř řuowā ĩ wətatjidih yap yohnit, ma bohénit téih choccanjeh ĩ jeémřna caá. ¿Dépanih tigaá

caandíh ĩ jepahcan? Jesúsđih ít ni-ijíp wət jĩ.

⁶ Páant ĩ niųřichah joinít, Jesús nin pah queéđih át niųjíp wət jĩ:

—‘Jwřít táinit caá’, niųná yuhna, cāacwā ĩ encapboó yeéb yeejép chājnit caá. **Dios naáwátđih naóh yapani Isaiásji ded pah ři řematđih yoobópdih át nių daacáp tajĩ:**

‘Dios nin pah ā niųná caá: “Nit weemđih táí wēi naóhna yuhna, yoobópdih ĩ jepahcan caá.

⁷ Weemđih ăbđhna yuhna, ĩ yee ăbđhna caá. ĩ jenah joyátjeh wətnit, ‘Nin pah caá Dios ā wətat’, řpř nių yee naóh bohéna caá”, **Dios ā niųná caá’, Isaias át nių daacáp tajĩ.** (Is 29.13)

⁸ Páant ā nių daacátji yoobópdih tigaá. **Dios ā wətatđih yap yohnit, ři řuowā ĩ wətatboodíhřeh ři chājna caá.**

⁹ Pánih chājnit, **Dios ā wətatđih cádahna, ři déewā ĩ wətatboodíh ři jepahna caá.** ¹⁰ **Dios Moisésjidih nin pah át nių naáwát táutř tajĩ: ‘Ři mánadih oinit, ři táí chājaá. Ded ā mánadih yeejép naóhniđih peéh mao yohat ā řumbipna caá’, át niųjíp tajĩ.***

¹¹ Páant Moisésji ā niųját pah, **ded ā mánadih ā teo wáaquíhichah yuhna, yeébboó ři teo wáacat táutřna caá. Ā mánadih ā wəhat déejidih Diosboodíh ři wəhat táutřna caá.** ¹² Pánih bohéna, **ā mánadih caandíh yeéb ři táí chājat táutřna caá.** ¹³ Jwř déewā ĩ wətatđih jepahna, **Dios ā wətatboodíh yap yohna caá ři chājar. Dawá bíih ři wətat pahjeh chājar táutřna, Dios ā wətatđih řipř yap yohat táutřna caá, Jesús át niųjíp wət jĩ.**

* 7:10 Ex 20.12; 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16

14 Páant fariseowādih niij péa, bita ájeéh péenitdih á pebh bid bo-jnit, nin pah át niijíp wut jī:

—**Yeéb nihat wā naáwátđih túi joinít, ñi beh joyoó.** 15 **Dedé jeémát ñíh jacđih á waadáchah, ñi téih chocochah, ñi téih chocahbut, Dios yeeđđih biíc yoobó á enna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej wéheatboó ñíh jacmant á bacachah joiná, ‘Caán yeejép cáac caá’, á niij enna caá.** 16 **ǃDed molít jumna, á túi joyoó naáh!** Jesús át niijíp wut jī.

17 Páant niij péanit, Jesús wā munná ít waad béjep wut jī. Pánih waad jwabínit, á bohénit á naáwátjidih ít wábh joyóp wut jī. Páant í wábh joyóchah joinít, Jesús nin pah queéđđih át niij jepahap wā jī:

18 —**ǃPáantjeh yeéb ñi beh joi jwáhcan niít? Ñíh jacđih waadnit, ñíh jeémátboó ñi jenah joyáđđih á jéih yéejacan caá.** 19 **Dedé ñi jeémátji ñíh wudah diítboó jumnijidih ñipí jont yohna caá. Caán ñíh caolihđih, ñi jenah joyáđđihbut cháúhcan, Dios á enechah, yeeđđih á jéih yéejacan caá, át niijíp wut jī.**

Páant niijná, “Nihat jeémát túini caá”, niijná át chájap wut jī.

20 Nin pahbut át jwáub niij naáwáp wut jī:

—**Ñi yéej wéheatboó ñíh jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jenah joyát á jumatdih á jéutna caá.** 21-22 **Pánih yeejép jenah joiná, nin pah ñi jumna caá: Ñi áa nihcannitjīh yeejép chájna, bií déedih nunná, cáac mao yohna, bitáih bií déedih tabit en ñinahna, bitadih yéejáih jenah joiná, yeena, yeejép chájat pínahđih wéhena, biíh cáac á jumat pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, ‘Weém chah jéihni wā jumna caá’, niij jenah joiná, túi jenah joicánnitbut ñi jumna caá. Páant**

yéej chájat ñi jenah joyátmant á jáóhna caá. 23 **Páant yeejépđih ñi jenah joyóchah ennit, ‘Queéđ túicannit caá’, Diosboó yeeđđih á niij enna caá,** Jesús át niijíp wut jī.

Judío nihcannih Jesúsđih mi jepahat

(Mt 15.21-28)

24 Tiro tútchi, Sidón tútchi pebh jwabínit, caanjīh jumni munnáđih Jesús wā ít waadáp wut jī. Caán munnáboó á jumatdih bitadih át naáwát tútcap wut yuh jī. Obohjeéhtih, á naáwát tútcah yuhna, á jumatdih jéihnit, dawá í jwabínachah, queéđđih át jéih jweicáp wut jī.

25 Caán tútchidih biíc yad wili mi nunnábit nemép jumnih mit jumap wut jī. Pánihna, Jesús ded pah á chájat doonáđih jói, caanjīh á jumat doonáđihbut joinít, á pebhna mit jwabínap wut jī. Pánih jwabínit, Jesúsđih wéina, áih jítcha pebh mit bóđicha caj yoh ñajap wut jī.

26 Caánt Siria baác Fenicia wut jumni tútchidih bóli, Griega wili mit jumap wut jī. Pánihna, Jesús pebh bóđicha caj yoh ñajnit, mi nunnáđih jumni nemépđih á bacat tútat pínahđih mit wábhap wut jī.

27 Páant mi wábhachah joinít, nin pah Jesús caántđih át niijíp wut jī:

—**Wébit í jeémát pínahđih ubnit, íih mujjiowáđđih jwí jwíih wéhuchah, á túican caá. Pánihat pah, judíowā í jeémát panihni biíh baácđih moonđih wā jwíih wéhuchah, á túican caá,** át niijíp wut jī.

28 —Ma niiját yoobópđih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, mujjiowá jeémát cáagat naá nump pánit, wébit í jeémp jéenanidih ípí jeémpna caá. Pánihna, biíh baácđih bóli wā jumachah yuhna, weemđihbut ma teo wáacachah, á táina caá, Jesúsđih mit niij jepahap wut jī.

29 —**Páant ma niij jepahachah, ma nunnáđih jumni ni nemép wáát**

bac bejna caá. Enedih ma bejeé, Jesús caántdih át niijíp wat jī.

³⁰ Páant ā niijíchah joinít, miih munná jwúub jaibínit, mi nnumdíh nemép wihcannih mi lajachah, mit enep wat jī.

Wéhecan, joicánnidih Jesús ā booaat

³¹ Jesús wā Tiro tátchi jumni baácmant bejnit, Sidón tátchidih jaibí yap bej, Galilea íim conanaamánt jwúub dei jaibínit, Chénat Pah Téihya Tútchina wāt jumni pehbhoó ít jaibínap wat jī.

³² Páant í jaibínachah, biíc newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cāacwā ít ub jaibínap wat jī, caandíh ā booaat pínah niijná.

³³ Jéih joicánnidih chibít yuúp Jesús át numah bejep wat jī. Pánih bejnit, newéih molítidih Jesús áih téih tíbjīh chibít át taj waadánap wat jī. Pánih taj waadá péanit, Jesús áih téih tíbdih cói cáagnit, newéih nuúcdih át teo jáhanap wat jī.

³⁴ Pánih teo jáha péanit, jeáboó chéi ennit, caolih juí jéena bojnit, “**¡Efatá!**” át niijíp wat jī. “¡Efatá!” niijná, “¡Ma wātaá!” niijná át chājap wat jī. ³⁵ Páant ā niijíchahjeh, caán joicánniji jéih joinít, áih nuúcbut ā wilahachah, át túi jéih wéhenap wat jī. ³⁶ Páant ā chājatjidih ájeéh péenitdih Jesús át naáwát túutcap wat yuh jī. Obohjeéhtih, páant ā naáwát túutcah yuhna, queétoó chah ít naóh peetép wat jī. ³⁷ Páant í naáwáchah joinít, cāacwā ít joí wáhi bejep wat jī. “Nihatdih caán ā túi chājna caá. ¡Jéih joicánnidih ā joyána caá! ¡Jéih wéhecannidihbut ā wéheat túutna caá!” ít niijíp wat jī.

8

Cuatro mil cāacwādh Jesús jeémát ā wāhat
(Mt 15.32-39)

¹ Biíh yeó jáap dawá cāacwā Jesús pebh ít miíc wáac jaibínap wat jī, páant muntih. Páant ájeéh jumna,

jeémát beednít í jumachah enna, Jesús ā bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdih át niijíp wat jī.

² —**Queét jwíjeéh biíc peihcanni yeó jáap í jumachah, íih jeémát ā beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit í jumachah, queétdih búdí wā jīgah enna caá.**

³ **Bitá íjeéh jumnit yuúp jáóhniitji ‘Queét nuugúp wun buugna’, niijná, íih munnáboó wā jwúub bejat túutcan niít,** át niijíp wat jī.

⁴ —Obohjeéhtih, ninjīh tátchi wihcapboó jumna, queét dawá í jumachah, ¿dedboo tígaá í jeémát pínahdih jwí jíib chājbí? Jesús dih ít niijíp wat jī.

⁵ —**¿Déboi pan dah tiguaá ñi bíboh?** queétdih át niij úubh joyóp wat jī.

—Siete dah caá, ít niij jepahap wat jī.

⁶ Cāacwādh baáboó chúdat túutnit, siete pan dahdih ubnit, **“Túina caá, Paá”**, Diosdih Jesús át niijíp wat jī. Páant niij péanit, caan dáhnadih dajnit, ā bohénitdih wāhniit, cāacwādh át pāáat túutap wat jī. Páant ā wutuchah, ā bohénitboó cāacwādh pandih ít pāáap wat jī. ⁷ Biquína queejwādhbut ít bíbohó wat jī. Pánihna, **“Túina caá, Paá”**, Diosdih niijnít, queejwādhbut át pāáat túutap wat jī. ⁸ Í pāáh péanachah, jeémpna, queét ít túi wud jumap wat jī, baca.

Í judh jeémpnidih siete wuhna ít ub yac yáwanap wat jī. ⁹ Queét jeémpni neonádhjeh í jenah enechah, cuatro mil ít jumap wat jī. ¹⁰ Páant í jeémp péanachah, Jesús cāacwādh át wah jwúubanap wat jī. Pánih wah jwúuba péanit, ā bohénit bícdih jááj chóodih át waadáp wat jī. Waadnít, Dalmanuta wāt jumni baácna ít chúuh bejep wat jī.

Fariseowā Dios ā wēpatjīh Jesús dih í chāj júutat túutat
(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)

11 Páant ĩ ch́uh juibínachah, fariseowā Jesúsdiĥ jwááhniĥ, caanj́ĥ ĩt míc wéhenap wut ĩ. Dios ā wēpatj́ĥ Jesúsdiĥ ĩt ch́aj j́utat t́utap wut yah ĩ, ā jepahcaĥ, “Dios ā wahni nihcan caá”, niiját t́ut niijná.* 12 Páant ĩ wutuchah joinít, Jesús ĩjnit, caolih j́uí jéena bojnit, nin pah át niijíp wut ĩ:

—¿Dépanih tigaá yeéb buu láa moón Dios ā wēpatj́ĥ ch́aj j́utatdih ĩi enih? Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Buu jumnitdih Dios ā wēpatj́ĥ weém wā ch́aj j́utcan niit, át niijíp wut ĩ.*

13 Páant niij péanit, ā bohénitdih j́áj ch́ona numah jwúub waadniĥ, bitadiĥ ĩt yoh ch́uh bejep wut ĩ.

Fariseowā, Herodesbut yeejép ĩ bohéatdih Jesús ā naáwát (Mt 16.5-12)

14 Pániĥ jwúub ch́uh bejnit, ā bohénit ĩ jeémát pínah pandih ĩt quíib buudúp wut ĩ. Biic pan dahjeh caán j́áj ch́ooboó át jumap wut ĩ. 15 ĩ jeémát pínahdih tabit ĩ jenah joyóchah jéihniĥ, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut ĩ:

—¡Nií t́ái ch́aja chaáh! Fariseowā, Herodesbut ĩ yee bohéat yeebdih ā tobohna caá. ĩ yee bohéat pan paáat panihni caá. Caán paáat nihát pan pínahdih ā ch́úhna caá. Páant ā ch́úát pah, det ĩ yee bohéatdih joinít ĩ yéj bejna caá. Pániĥna, ĩ yee bohéatdih ĩi t́ái ch́aja chaáh, át niijíp wut ĩ.*

16 Páant ā niijíchah joinít, “Pandiĥ jwí ub j́óhcaĥ enna, páant niijná caá ā ch́ajap”, ĩt míc niijíp wut yah ĩ.

17 Páant ĩ míc niijíchah jéihniĥ, Jesús queétdih nin pah át niij úubh joyóp wut ĩ:

—¿Dépanih tigaá yeéb pandih tabit ĩi jenah joi? Caandih tabit jenah joinít, ded pah wā naáwátidih ĩi beh joi jwáhcan caá. 18 Pániĥ tabit jenah joiná, quíib ĩi bíbohna yuhna, molít jumna yuhna, páantjeh ĩi beh joicán caá.* 19 ¿Cinco pan dah-bitj́ĥ cinco mil neonáidih wā wéhatjidih ĩi náhnican niit? ¿ĩ judh jeémpnidih débóí wah tijj́ ĩi ub yac yáwa? át niijíp wut ĩ.

—Doce wah j́í, ĩt niij jepahap wut ĩ.

20 —Weém siete pan dahdih cuatro mil cáacwáidih wā wéhat t́ttimah, ¿débóí wah tijj́ ĩ judh jeémpnidih ĩi ub? Jesús át niijíp wut ĩ.

—Siete wah j́í, ĩt niij jepahap wut ĩ.

21 —¿Pániĥ enna yuhna, páantjeh wā wēpatdih ĩi t́ái jenah joicán niit? Jesús queétdih át niijíp wut ĩ.

Jéih encannidih Jesús ā booaat

22 Queét Betsaida t́atchina ĩ ch́uh juibínachah enniĥ, cáacwā jéih encannidih Jesús pebh ĩt ub juibínap wut ĩ.

—Caandih teo j́ahanit, ma booanaá, Jesúsdiĥ tabit ĩt niij úubúp wut ĩ.

23 Jéih encannidih áih mujmant teonit, t́atchi jwéjboó caandih Jesús át wái bejep wut ĩ. Caanná numah juibínit, áih téih t́ibnadih cói cáagnit, caán newéih quíibnadih át teo j́ahanap wut ĩ.

—¿Ma enechah, j́igoh niit? Jesús caandih át niij úubh joyóp wut ĩ.

24 —Cáacwáidih wā enna yah caá. Oboghjeéhtih, wā enechah, queét máa nahna bejni pah caá ĩ j́igohop, át niij jepahap wut ĩ.

25 Páant ā niijíchah joinít, Jesús áih quíibnadih át jwúub teo j́ahanap wut ĩ, páant muntih. Páant ā jwúub teo j́ahanachah, nihátidih át t́ái

* 8:11 Mt 12.38; Lc 11.16 * 8:12 Mt 12.39; Lc 11.29 * 8:15 Lc 12.1 * 8:18 Jer 5.21; Ez 12.2; Mr 4.12

enep wat jī, baca. ²⁶ Pánihna, Jesús caandih áih muna wah bojnit, nin pah át niijíp wat jī:

—**Tátchiboó jwáub bejcanjeh, butéh meemóh wā chājatjidih bitadih ma naóh peéca bojó,** át niijíp wat jī.

“*Meém Cristo, Dios á wahni caá*”,
Pedro Jesúsdih á niiját
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Jesús á bohénit biícđih Cesarea Filipo wāt jumni tátchi pebh jumni tátchinaboó ít bejep wat jī. Pánih namádih bejnit, Jesús á bohénitdih nin pah át niij wábh joyóp wat jī:

—**¿Weemđih ded pah tigaá cáacwā í niij?** át niijíp wat jī.

²⁸ —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Dios naawátđih naóh yapanit biícđih bóo nacaá’, í niijná beé, á bohénit caandih ít niij jepahap wat jī.*

²⁹ —**Queét páant í niijíchah, ¿yeéboó ded pah tigaá ní niij jenah joí?** queéđđih át niijíp wat jī.

—Meém Cristo, Dios á wahni caá, Pedroboó át niij jepahap wat jī.*

³⁰ —**Weemđih ‘Caán Cristo caá’, bitadih ní niij naóh peét jwuhca bojó,** Jesús queéđđih át niijíp wat jī.

Á wunat pínahđih Jesús á naawát
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Jesús queéđđih nin pah át niij naóh bohé jwíhip wat jī: “**Weém, nihat cáacwā úd jeñédih tabit yeejép yapat caá náahap. Weemđih náahcan, jwí nuowá, sacerdotewá í maáta, Moisés á watatjidih bohénitbut weemđih í mawat táutbipna yah caá. Obohjeéhtih, páant í mawachah yahna, biíc peihcanni yeó jáap táttimah, wā jwáub boo pud jáóhbična caá**”, át niijíp wat jī.

³² Páant niij naóhna, í táí beh joyátjeh queéđđih á naawáchah, Pedroboó chibít wáupbit caandih numah juibí ñuhnit, páant át niiját táutcap wat jī. ³³ Páant á niiját táutcah joinít, Jesús á bohénitdih tac páud ennit, Pedrođih nin pah át niij jáihñap wat jī:

—**Satanás á náah yacat pah wéhena caá ma chājap. Ma jenah joyát cáacwā í jenah joyátjeh caá. Dios á jenah joyát nihcan caá,** Pedrođih át niijíp wat jī.

³⁴ Páant niij péanit, cáacwáđih, á bohénit biícđih á pebhna bid bojnit, nin pah Jesús queéđđih át niij naóh bohénap wat jī:

—**Ded wájeéh pééihna, ded pah caanjéh á wēi chājíhatđih cádahnit, weém wā weñat pínahboóđih caá chājat náahap.***

³⁵ **Ded á weñat pínahđihjeh chājni, iiguípna á bejbipna caá. Obohjeéhtih, wā weñat pínahboóđih chājni, wā bohéatđih táí jenah joinít, yeó jáap jumt pah wájeéh á táí jumbipna caá.***

³⁶ **Nin baácđih jumni dawá bí déedih bíbohna yahna, iiguípna á bejchah, á bíbohátji caandih dedé pínah nihcan niit.** ³⁷ **Áih caolih iiguípna á bejchah, ded pah tigaá áih caolihjidih áta jwáub jīb chāj baca.** ³⁸ **Buu yeejépwā, Diosđih náahcannit, í weñat pínahđihjeh chājnit í jumna caá. Páant queét yeejépwā í joyóchah, biquína weemđih, wā bohéatđihbut tíic jenah joinít, ‘Weém caandih wā jéihcan caá’, í niijbípna caá. Pánihna, weém nihat cáacwā úd jeñé, táinit ángelwā biícđih, wā íp á yeh iigátjīh jwáub dei jáóhna, queét weemđih í tíic jenah joyátjidih náhninit, ‘Queéđđih wā jéihcan caá’, weembát wā niijbípna caá,**

* 8:28 Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 * 8:29 Jn 6.68-69
Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

* 8:34 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 * 8:35

Jesús át niijíp wut jĩ.

9

¹ Páant niij péanit, nin pah Jesús queétdih át jwúub niij naáwáp wut jĩ:

—**Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Biquína yeeb ninjĩh jamnit ñi wənat pínah jātih, Dios nihat maáh jamna, ā wēpatdih ā jəutuchah, ñi enbipna caá, át niijíp wut jĩ.**

*Dios ā yeh iigátjĩh Jesús ā ñəhat
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)*

² Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús át numah púuh laab béjep wut jĩ. Caanná ĩ púuh laab jubíát túttimah, ĩ enechah, ā jígohat át túut nūmúp wut jĩ. ³ Āih yégueh chóo tái baáb yeh iigni át jígohop wut jĩ. Nin baácđih moón yégueh chocnit, pánih tái baabní ĩ jéih choccan caá. ⁴ Páant ā yeh iiguúchah, Elías, Moisésji biícđih Jesús pebh jígohnit, caandíh ĩ míic wéhenachah, queét biíc peihcannit ā bohénit ĩt enep wut jĩ. ⁵⁻⁶ Páant ĩ jígohochah ennit, queét tabit ĩt úmup wut jĩ. Pánih úmna, ded pah ā niiját pínahđih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsđih át niijíp wut yah jĩ:

—*Maá, jwiít ninjĩh jwĩ jamuchah, ā táina caá! Biíc peihcanni mūu dáhna jwĩ chājbična caá. Míih pínah, Moisésĩh pínah, Elíasĩh pínahđihbut jwĩ chājbična caá, át niijíp wut yah jĩ.*

⁷ Páant ā niijíchahjeh, mah pōh panihni queétdih át dei juyúp wut jĩ. Páant ā dei juyúchah, caanmánt Dios nin pah át niijíp wut jĩ: “Nin wā wūúh, wā oini caá. Pánihna, ā naáwáchah, caandíh ñi tái joyoó”, át niijíp wut jĩ.* ⁸ Páant ā niij péanachah, Pedrowā jwúub enna,

Jesúsđihjeh ĩt enep wut jĩ. ĩ ennitji-boó ĩtát jwúub bəudáh bejep wut jĩ.

⁹ Pánihna, jeemánt jwúub dei bejnit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jĩ: “**Butéh páant ā yapatdih bitadĩh ñi naóh jwuhca bojóo. Weém, nihat cáacwā úud jeñé, wanniĵi wā jwúub boopud jūúwát túttimah, caandíh bitadĩh ñi naáwáp bəca**”, át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Pánihna, ā niijátji pahjeh queét ĩ enatjidih bitadĩh ĩt naóh jwuhcap wut jĩ. Queétjeh nin pah ĩt míic niij úabh joyóp wut jĩ: “*Wanniĵi wā jwúub boopud jūúwát túttimah*’, niijná, ¿Ded pah niij tígáá páant ā niij?’” ĩt míic niijíp wut jĩ. ¹¹ Páant niij míic wéhenit, Jesúsđih nin pah ĩt niij úabh joyóp wut jĩ:

—*‘Cristo, Dios ā wahnı, ā jūúwát pínah jātih, Elías ā jwĩh jəóhbična caá’, Moisés ā wutatjidih bohénit ĩpĩ niijná caá. ¿Ded pah niij tígáá páant ĩ niij? caandíh ĩt niijíp wut jĩ.**

¹²⁻¹³ —**Yoobópdih tígáá. Elías jwĩh jəóhni, nihatdih ámohni ā jamna caá. Dios naáwátđih naóh yapanit ĩ naóh daacátji pahjeh, weém, nihat cáacwā úud jeñé, dawá láa yeejép wā yapbična caá. Bita weemdíh náahcan, yeejép ĩ chājbična caá. ¿Páant ĩ niij daacátjidih yeeb ñi beh joicán niit? Pánihna, nindih yeebdíh wā naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wáát júi péana beé. Páant ā juyúchah, queét ĩ náahatji pahjeh caandíh yeejép ĩt chājap wut jĩ. Páant jĩi caandíhbut ĩt niij daacáp tajĩ,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Wáá wənat jamnidih Jesús ā booaat

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Páant ā niiját túttimah, jeejıboó jamnitji jwúub dei bejna, dawá cáacwā ā bohénit pebh ĩ jamuchah,

* 9:7 2P 1.17-18; Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22 *

9:11 Mal 4.5; Mt 11.14

Jesús wā ìt enep wut jì. Moisés ã wutajidih bohénitboó ã bohénit bíicdih míc jãih ñaácna ìt chãjap wut jì. ¹⁵ Pánihna, Jesús wā ì dei jwáibínachah, nihat caandíh wēi ennit, Jesús dih jwāáádih ìt ñáo ñah bejep wut jì. ¹⁶ ã pebh ì jwáibínachah, nin pah queédih Jesús ãt niij wábh joyóp wut jì:

—¿Dépanih yeéb míc jãih ñaác tibeé ñi chãj? ãt niijíp wut jì.

¹⁷ Páant ã niij wábh joyóchah joinít, cáacwã cátiñ ñahni nin pah ãt niij jepahap wut jì:

—Bohéní, wã wááh nemép jamnidih meemdíh wã ub jwáwúp yuh be. Nemépboó caandíh déheanit, ãpí wéheat túatcan caá. ¹⁸ Wã wáúhdih déheat ã jwáwúchah, baáboó buugnít, maojñ nah chãácnit, ãpí jwiwáh bejna caá. Pánih bejnit, jacmant moj chej tabit ãpí bacna caá. Páant ã jumachah, ma pej jamnidih nemépdih wã bacaat túatp yuh be. Obohjeéhtih, queét ì jéih bacacap be, Jesús dih ãt niijíp wut jì.

¹⁹ —Maatápdih yeebdíh wã bohénachah yuhna, páantjeh weemdíh ñi táí jenah joicán caá. ¿Débólíh maatápdih tigaá weemdíh yeéb ñi jepahbi? Caán wébít dih ma ub jwáwú, Jesús queédih ãt niijíp wut jì.

²⁰ Páant ã niijíchah joinít, nemép jamnidih Jesús pebh ìt ub bejep wut jì. Ì ub jwáibínachah, Jesús dih ennit, nemépboó wébít dih baáboó numah buugúchah, ãt ñaj túpánap wut jì. Páant ã ñaj túpánachah, jacmant moj chej búdí ãt bacap wut jì.

²¹ —¿Débólíh maatápdih tigaá nin wébít páant ãpí jam? Jesús behedih ãt niij wábh joyóp wut jì.

—Wébítjeh ã jumachah, ã jwáihp be. ²² Nemépboó caandíh tuu cúatboó numah buúg cáwíhñit, majboobút numah buúg báahñit, dawá láa ã mao yohíhip jì. Ma

jéihna, jwiít dih jğah ennit, ma teo wáacá, Jesús dih ãt niijíp wut jì.

²³ —**Weemdíh ma táí jenah joyóchah, Dios nihat táí jéihni meemdíh ã teo wáac bipna caá,** Jesús caandíh ãt niijíp wut jì.

²⁴ —Meemdíh wã táí jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, chah wã táí jenah joyát pínah niijná, weemdíh ma teo wáacá, ãt niijíp wut jì.

²⁵ Dawá queét pebhna ñáo ñah bejnit, ì míc wáac jwáibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah ãt niij jwáihñap wut jì:

—**Meém wéheat túatcanni, joyát túatcanni nemép nin wébít dih jamni ma bac bejeé. Pánih bac bejnit, caandíh ma jwáub tac buugáca bojoó,** ãt niijíp wut jì.

²⁶ Páant ã niij jwáihñachah joinít, ñaácnit, wébít dih baáboó jwáub numah buugnít, ñaj túpánit, nemép ãt bac bejep wut jì. Páant ã chãjachah, wébítboó wanni pah ãt ñajap wut jì. “Caán ã wunah bejna caá”, dawá ìt niijíp wut yuh jì. ²⁷ Páant ì niijíchah yuhna, Jesúsboó caandíh ãih muj nahdih ãt teo wái ñahanap wut jì. Páant ã teo wái ñahanachah, wébít ãt ñah ñahap wut jì.

²⁸ Túttimah, Jesús wã muúboó ì waád jwáibínachah, bita wihcah, ã bohénitjeh caandíh nin pah ìt niij wábh joyóp wut jì:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwí jéih bacacan? ìt niijíp wut jì.

²⁹ —**Pánihni nemépdih yohíhna, jeémp jwuhcanjeh, Dios dih búdí wábat caá náhap,** Jesús queédih ãt niij jepahap wut jì.

Jesús ã wunat pínahdih ã jwáub naáwát

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Túttimah, ì jamniji tátchimant Galilea baácna Jesús wã ìt bejep wut jì. Capernaum tátchina bejni namádih bejna, Jesús

ã bohénitdih át bohé bejep wat jĩ. Pánih queétdih bohé bejna, ã bohénitdihjeh ã túi bohéát túut niijná, dedboó ĩ bejat pínahdih bita ĩ jéihyatdih át náahcap wat jĩ. Pánih bohé jib bejna, nin pah queétdih át niij naáwáp wat jĩ:

—**Weém nihat cáacwã úud jeñédih teonit, jwĩ déewã bitaboodíh ĩ wãhchah, weemdíh ĩ mao yohbipna yah caá. Oboghjeéhtih, ĩ mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwãub boo pud jáóhhipna caá, páant mantih,** át niijíp wat jĩ.

32 Páant ã niijíchah joiná yuhna, queét ĩt túi beh joicáp wat jĩ. Pánih beh joicán, úumna, ĩt jwáub úubh joicáp wat jĩ.

*“Déhe tigaá ñi maáh panihni”,
Jesús ã niiját*

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Galilea baácdih bejna, Jesús wã Capernaum tútchiboó ĩt jaibínap wat jĩ. Pánih jaibínit, ã chéenwáih mæddíh waadnit, Jesús ã bohénitdih nin pah át niij úubh joyóp wat jĩ:

—**Namáboó jáóhnit, ¿Dedédih míc wéhe tibeé ñi cháj?** át niijíp wat jĩ.

34 Páant ã niijíchah joinít, ĩt jepahcap wat jĩ. Namádih bejna, nin pah queétjeh ĩt niij míc wéhenap wat jĩ: “Chah jéihni jumna, weémboó maáh panihni wã jumna caá”, ĩt míc niijíp wat jĩ.* 35 Páant ĩ míc niijátjidih túcna, Jesús dĩh ĩt jepahcap wat jĩ. Páant ĩ jepahcah ennit, jaibí chéudnit, ã bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdihjeh át niij naáwáp wat jĩ:

—**Ded waóhni jumíhna, péeni jumat caá náahap. Ded maáh jumíhna, nihatdih teo wãhni jumat caá náahap,** át niijíp wat jĩ.*

36 Páant niijnít, wébítidih bid bojnit, queét cátih át ñuhat túutap wat jĩ. Ñuhat túutnit, caandíh pin teonit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wat jĩ:

37 —**Ded wã náah yacatdih chájat túut niijná, biíc nin panihni wébítidih wēi jwãáhna, weemdíhbut ã wēi jwãáhna caá. Pánih weemdíh wēi jwãáhna, wã íp, weemdíh wahnidihbut ã wēi jwãáhna caá,** át niijíp wat jĩ.*

*“Ded jwútdih en jáihcanni jwútdih teo wáacni caá”, Jesús ã niiját
(Lc 9.49-50)*

38 Túttimah, Juan Jesús dĩh nin pah át niijíp wat jĩ:

—Bohéní, jwĩ enechah, biíc newé ma wēpatjĭh nemépwãdih ã bacat túutap be. Oboghjeéhtih, jwĩjeéh jumni ã nihcah, caandíh páant jwĩ chájat túutap be, át niijíp wat jĩ.

39 Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénitdih nin pah át niij jepahap wat jĩ:

—**Páant caandíh ñi niijcá bojóó. Ded wã náah yacatdih chájat túut niijná, wã wēpatjĭh cháj júutna, túttimah weemdíh yeejép ã jéih niijcán niit.** 40 **Ded jwútdih en jáihcanni jumna, jwĩjeéh ã jumna caá.***

41 **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Wíh wã ñi jumat jĭb, ded yeebdíh ã túi teo wáacachah enna, Dios caandíhbut ã túi cháj bipna caá. Ñi babhbat pínah mahbitdihjeh yeebdíh ã wãhchah, páant ã chájat jĭb caandíhbut Dios ã túi cháj bipna caá,** Jesús át niijíp wat jĩ.*

*Bitadih jwĩ yéj chájat túutuchah,
jwútdih búdí peéh chájat ã jumat
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)*

42 **“Nin wébít panihni weemdíh túi jenah joinídih ded yeejép ã**

* 9:34 Lc 22.24 * 9:35 Mt 20.26-27; 23.11; Mr 10.43-44; Lc 22.26 * 9:37 Mt 10.40; Lc 10.16;

Jn 13.20 * 9:40 Mt 12.30; Lc 11.23 * 9:41 Mt 10.42

chājat tūtatji jīb, Dios caandih yeejép pohba ã peeh chāj bipna caá. Caán ã yéej chājat tūtat pínah jātih, āih butdih bádí jeé júdajih chéó búudhñit, bádí majna caandih ĩ yohochah, āta túi tagaá. Páant ĩ chājachah, caán wébít panihnidih ã yéjacah nihna, Dios páant bóo pohba caandih āta peeh chājcan tagaá.

⁴³⁻⁴⁴ Níih téihyajih yeejép chājna, caán téihyadih bóod yohat pahjeh caán ñi yéej chājatdih ñi cádahá. Caandih cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dūbcan, coyiwābut wuncannit ĩ jumbipna caá. Níih téihyadih ñi bóod yohochah nihna, caan dāhjuh āta búud tágá. Yeéboó pánihni cóloh jumna yuhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyajih iiguípna ñi bejchah, bádí yeejép ñita yap tagaá. Pánihna, ñi yéej chājatdih cádahat caá náahap.* ⁴⁵⁻⁴⁶ Biíc

yoobó níih jítchajih yeejép chājadih bejna, caán jítchadihbut bóod yohat pahjeh caán ñi yéej chājatdih ñi cádahá. Caandih cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dūbcan, coyiwābut wuncannit ĩ jumbipna caá. Níih jítchadih ñi bóod yohochah nihna, caan dāhjuh āta búud tágá. Yeéboó pánihni cólohjuh jumna yuhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah jítchajih iiguípna ñi bejchah, bádí yeejép ñita yap tagaá. ⁴⁷⁻⁴⁸ Biíc yoobó níih quíibjih ennit, yeejép chājna, caan dāhdih ñi wāat yohat pah caán ñi yéej chājatdih ñi cádahá. Caandih cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá.* Caanná iigát dūbcan, coyiwābut wuncannit ĩ

jumbipna caá.* Caán quíibdih ma yohochah nihna, caan dāhjuh āta búud tágá. Pánihna, biíc búwá quíib wihcanni yuhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah quíibjih iiguípna ñi bejchah, yeejép pohba ñita yap tagaá.

⁴⁹ “Nin baác dih jum jwuhna, nihat cáacwā yeejép yapat caá náahap, ĩ yéej chājatdih cádahnit, táinijeh ĩ tūat nūmát pínah niijná. Jwí jeémátdih nūmni āpí náahna caá, ã túi nuñat pínah niijná. Pánihat pah, cáacwā dihbut yeejép yapat ã náahna caá, tūat nūmñit, ĩ túi chājat pínah niijná.

⁵⁰ Nūmni búiná, jeémátdih ã túi nuñana caá. Obohjeéhtih, nūmni ã buyát beedéchah, ñi jéih jwáub buyácan caá. Pánihna, ñi jeémátdih nūmni jih ñi túi buyát pah, yeéb bitajeéh biíc dih ñi túi jumat tūat niijná, táinijeh ñi chājá”, Jesús queétdih át niijip wut jī.*

10

Ī weha mánadih ĩ yohcat
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Capernaum tūtchimant bejnit, Judea baácna juibínit, Jordán muj conanaáboó Jesús wā ĩ chúuh juibínachah, dawá Jesús pebh ĩt míc wáac juibínap wut jī, páant muntih. Páant ã pebh ĩ míc wáac juibínachah ennit, āpí bohéatji pahjeh muntih át jwáub bohénap wut jī. ² Páant ã bohéat pónih, fariseowābut ĩt juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesús dih nin pah ĩt niij wáub joyóp wut jī, ded pah ã jepahatdih joinít, caandih ĩ naóh yacat tūat niijná:

—¿Jwí weha mána yaáhdih jwí yohochah, ã túimi naniít? ¿Dios ã wutatboó páant niit ã chājat tūtat, ma jenah joyóchah? ĩt niijip wut jī.

* 9:43-44 Mt 5.30

* 9:47-48 Mt 5.29

* 9:47-48 Is 66.24

* 9:50 Mt 5.13; Lc 14.34-35

3 —¿Ded pah tigaá Moisés át niij wutji? Jesús queétdih át niij uúbh joi jwáubanap wut jĩ.

4 —‘Majeéh bólidih cádahíhna, “Meém ma túcat enna, meemdih wã yohna caá”, niij daácnit, caántdih ñi wũhúá. Páant niij daác wũhñit, majeéh bólidih ma cádahachah, á táina caá’, Moisés át niij daacáp tajĩ, fariseowã ít niij jepahap wut jĩ.*

5 —Diosdih ñi nuowã í jepahíhcah enna, páant Moisés át niij daacáp tajĩ. 6 Páant á niij daacátji á jumuchah yuhna, jon jãtíh nin baácdih chájnít, newé yad bícdih Dios át chájpap wut jĩ.* 7 Pánih bícdih á chájachah, newé á mánadh cádahñit, yad bícdih ápi jumna caá. 8 Queét chénewã jumna yuhna, bíic bácah panihnit caá í jumap.* 9 Pánihna, Dios queétdih bíic bácah panihñit á chájachah, queétjeh míic cádahcat caá náahap, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

10 Páant á niiját túttimah, muúboó jumna, páant á naawátjidih á bohénit caandíh ít uúbh joyóp wut jĩ. 11 Páant í uúbh joyóchah, nin pah queétdih át niij jepahap wut jĩ:

—Ded ájeéh bólidih yohnit, bíih wilidih jwáub áa jumna, á yohnihdih yeejép á chájna caá. 12 Yad wilibat newédih yohnit, bíihdih jwáub áa jumna, mi yohnidih yeejép mi chájna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Jesús wébítidih á uúbat

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

13 Cãacwã í wehdih á teo jáha uúbat pínah niijná, Jesús pebhna í mána ít ub jãbínap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, á bohénitboó queétdih ennit, ít jíponíh jũihñap wut jĩ. 14 Páant í jũihñachah ennit, Jesús

íjñit, á bohénitboodíh nin pah át niij jũihñap wut jĩ:

—Wébít wã pebh í jũúwú naáh.

‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wã maáh caá’, niijnít, queét wébít caá túi jengah joinít í jumap. 15 Dios á maáh jumapna waadnitboó nit wébít í jengah joyát pah jengah joinít í jumna caá. Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nitbit Diosdih í náahat pah yeéb ñi náahcan, Dios pebhna ñi jéih bejcan niit, át niijíp wut jĩ.*

16 Páant niij péanit, wébítidih ub túuh teo jáhanit, nin pah Diosdih át niij uúbháp wut jĩ: “Nitbitdih ma tái teo wáacá, Paá”, át niijíp wut jĩ.

Dawá bíi déedih bíbohni Jesúsdi h á uúbh joyát

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

17 Jesús wã namádih í bejchah, bíic newé ñáo ñah bej, Jesús pebh bódicah caj yoh ñajñit, caandíh wéina, nin pah át niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Tái Bohéní, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá wã chájbi? át niijíp wut jĩ.

18 —¿Dépanih tigaá ‘Táini’, weemdíh ma niij? Diosjeh caá táini. 19 Dios á wutatdih ma jéihna caá. ‘Cãacdi h ma mao yohca bojoó.* Ma áa nihcannihjíh ma yéj chájca bojoó.* Ma nuumcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Bitadih yee naóhñit, íih bíi déedih ma uhca bojoó. Ma mánadh táinijeh ma chájaáp’,* Dios á niijíp jĩ. Caán á wutatdih jepahat caá náahap, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

20 —Bohéní, wébít jumna, wã yap yohcatji pah, huubut bíic yoobó wã yap yohcan caá, Jesúsdi h át niijíp wut jĩ.

* 10:4 Dt 24.1-4; Mt 5.31 * 10:6 Gn 1.27; 5.2

* 10:8 Gn 2.24 * 10:12 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

* 10:15 Mt 18.3 * 10:19 Ex 20.13; Dt 5.17 * 10:19 Ex 20.14; Dt 5.18 * 10:19 Ex 20.15; Dt

5.19 * 10:19 Ex 20.16; Dt 5.20 * 10:19 Ex 20.12; Dt 5.16

²¹ Páant ã niijíchah joí, en jáhanit, Jesús caandíh át oyop wat jĩ.

—**Diosjeéh ma túi jumát pínah, baini caá meemdíh ã judhdap. Nihat míh bíí déedih jíib chãjadih ma bejeé. Pánih jíib chãjnit, caán jíibdih moh yéejnitdih ma wãhuú. Páant ma wãhuchah, nin baácboó ma bíbohahji chah táini míh pínah Dios pehbhoó ã jumvipna caá. Wã niiját pah chãj péa, wãjeéh ma pée júúwá,** Jesús át niijíp wat yah jĩ.

²² Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bíí déedih bíbohni jumna, ãih bíí déedih jíib chãj wãhíhcan, búdí át jĩgahap wat jĩ. Pánih jĩgahnit, jepahcanjeh, át jwáub bejep wat jĩ.

²³ Páant ã jwáub bejehchah, ã bohénitdih tac péud ennit, nin pah Jesús queétdih át niijíp wat jĩ:

—**jDawá bíí dée bíbohnit Dios ã maáh jumvipna i waadát ã buona caá!** át niijíp wat jĩ.

²⁴ Páant ã niijíchah joinít, queétdih át joí wáhi bejep wat jĩ. Páant i wáhi bejehchah ennit, queétdih Jesús nin pah át jwáub níj naáwáp wat jĩ:

—**Némewáá, det Diosdih túi jenah joicán, ‘Nihat wíih bíí déejih wã táí yapvipna caá’, níj jenah joinít, Dios ã maáh jumvipna i jéih waadcán caá.** ²⁵ **Camelloboó awí íitbitdih ã yabac bejihichah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bíí dée bíbohni Dios ã maáh jumvipboó ã waadíhichah yuhna, búdí ã buona caá,** át niijíp wat jĩ.*

²⁶ Páant ã niijíchah joinít, chah wáhi bejna, queétdih nin pah íit míic niijíp wat jĩ:

—Páant ã niijíchah bácah, Dios ã jumvipboó ded ã jéih waadcán níit, íit niijíp wat jĩ.

²⁷ —**Cãacwã ded pah i jenah joyátjijeh i táí chãjihna yuhna, Dios pehbhoó i jéih bejcan níit.**

Diosjeh iiguípna bejnit déedih ã táí ubna caá. Caanjéh tigaá nihahdih jéih beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ã wihcan caá, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

²⁸ —Maá, weemdíh ma joí jwáhuú. Majeéh péeat táut niijná, jwíitboó nihahdih jwí cádahap jĩ, Pedroboó át niijíp wat jĩ.

²⁹⁻³⁰ —**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det wíih táini doonádih jepahnit, wã weñat pínahdih chãjat táut niijná, nihat íih bíí déedih cádahnit, páant i chãjat jíib búdí táinidih i bíbohvipna caá. Íih muunádih, i úudwãdih, i mánadih, i weha mána yaádhdih, i wehdih, íih wápchidih yah buca cádahnit jumna, nin baácboó jum jwuhna, chah dawá i bíbohvipna caá. Obohjeéhtih, pánih táini jumna yuhna, yeejébut i yapvipna caá. Túttimah hóo láabut páantjeh Dios bíicdih i jumvipna caá.** ³¹ **Obohjeéhtih, nin baácboó jum jwuhnit, dawá cãacwã búdí bíí dée bíbohnitji, Dios pehbhoó moh yéejnit i jumvipna caá. Pánihna, nin baácboó dawá moh yéejnitji jeáboó maáta i jumvipna caá,** Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.*

Jesús ã wunat pínahdih ã jwáub naáwát

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Túttimah, Jesús Jerusalén tútchina ã bohénitdih át numah aab bejep wat jĩ. Caán tútchina ã numah bejehchah ennit, ã bohénitboó íit wáhi bejep wat jĩ. Bitá íjeéh péenitbut búdí íit úumup wat jĩ. Pánihna, Jesús doce ã bohénitdijeh bitadih yuúpbit numah bejnit, ded pah cãacwã caandíh i chãjat pínahdih queétdih át jwáub naáwáp wat jĩ: ³³ **“Jerusalén tútchina aab béjna caá jwí chãjap. Caanná jwí juibíát túttimah, weém, nihat cãacwã úud jeñédih caanjíh**

* 10:25 Pr 11.28 * 10:31 Mt 20.16; Lc 13.30

moón ĩ teobipna caá. Pánih teonit, sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit biíc dih ĩ wāh bípna caá. Pánih wāh nit, judíowā nihcannit-boodíh ĩ jwáub wāh yapabípna caá, weemdíh ĩ mao yohat pínah niijná. ³⁴ **Páant ĩ mao yohat tútuchah, queétoó deoh naóh, mao mácjíh coí jáhanit, weemdíh ĩ páih bípna caá. Páant ĩ chājat túttimah, weemdíh ĩ mao yoh bípna yah caá. Obohjeéhtih, páant ĩ mao yohochah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwáub boo pud jáóh bípna caá, páant muntih”,** át niijíp wat jī.

Santiago, Juanjīh Jesús dih ĩ uúbh joyát

(Mt 20.20-28)

³⁵ Páant Jesús queétdih ā niij naóh péanachah, Zebedeo weh Santiago, Juanjīh Jesús pebhna juibínit, caandíh nin pah ĩt niijíp wat jī:

—Bohéní, jwī niiját pah jwiít dih ma chāj wūhuá, ĩt niijíp wat jī.

³⁶ —¿Ded pah wā chājat tígáá yeéb ĩ náah? Jesús queétdih át niij uúbh joyóp wat jī.

³⁷ —Nihat cáacwā ĩ maáh waadná, meém biíc dih jwiít dih but ma chúdat tútú, majeéh maáta jwī jumat pínah niijná. Weemdíh ma jéihyepmant bóo bawámant chúdat tút, wā úudboodíh wáyámant bóo bawámant ma chúdat tútú, Jesús dih át niijíp wat jī.

³⁸ —**Ded pah yeéb yeejép ĩni yapat pínah dih jéihcan yuhna, páant weemdíh ĩni niij uúbhna caá. ¿Buu weém yeejép wā yapat pínah dih biíc yoobó yeehbát yeejép yapnit, ĩni jéih buujámi naniít?** queétdih át niij uúbh joyóp wat jī.*

³⁹ —Biíc yoobó yapna yuhna, jwiítboó jwī jéih buujámi nacaá, ĩt niij jepahap wat jī.

—**Weém yeejép wā yapat pah-jeh yeehbát yeejép ĩni yapbípna caá.** ⁴⁰ **Obohjeéhtih, pánih yapnit pínah ĩni jamuchah yuhna, wājeéh chúdnit pínah dih wā jéih ĩniocan caá. Caandíh wā ípboó átát ámoh jwej péa tagaá. Pánihna, caán ā ĩni nitjeh wā jéihyepmant bóo bawámant, wáyámant bóo bawámant but ĩ chúdbípna caá, Jesús queétdih át niijíp wat jī.**

⁴¹ Santiago Juanjīh ĩ uúbatjidih joinít, bita ā bohénitboó queétdih ĩt íjip wat jī. ⁴² Páant ĩ íjichah ennit, nihat queétdih bid bojnit, Jesús nin pah át niij naawáp wat jī:

—**Diosdih jéihcannit maátaboó ĩih cáacwā dih wutna, nihat jéihnit dée pah queétdih ípí wép wutna caá.** ⁴³ **Yeéboó páant ĩni jamca bojoó. Obohjeéhtih, ĩnjeéh jamni ded maáh jamíhna, nihat ájeéh moondíh teo wāhni panihni jumat caá náahap.*** ⁴⁴ **Ded nihatdih wátíhna, bitadih teo wāhni ā jamu naáh.*** ⁴⁵ **Weembát oboh jamni panihni wā jamna caá. Pánih jamna, weém nihat cáacwā úud jeé jamna yuhna, nin baácboó jáóhna, cáacwā weemdíh ĩ teo wáhatdih wā bidcan caá. Pánih bidcan, queétdih teo wáacadih wā jáúwáp be. Dawá ĩ yéejat jīb iiguípna bejnit déejidih túi ubat tút niijná, queétdih wan wāhadíh wā jáúwáp be, Jesús át niijíp wat jī.***

Jéih encanni Bartimeodih Jesús ā booaat

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Túttimah, Jesús ā bohénit biíc dih Jericó tátchiboó ĩt juibínap wat jī. Juibínit, ĩ waad yábac bejchah, queétdih dawá ĩt péenap wat jī. Páant ĩ yabac bejchah,

* 10:38 Lc 12.50
22.27; Jn 13.12-15

* 10:43 Lc 22.25-26

* 10:44 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26

* 10:45 Lc

jéih encanni, Bartimeo wūt jumni, namá jwéejdih dinero uúbh chúudna át chájap wut jĩ. Caán Timeo á wúh wut jĩ.

⁴⁷ Pánih chúudnit, Jesús wā ĩ yap bejchah joinít, Bartimeo nin pah át niúj ej jwíhip wut jĩ:

—Jesús, David juma, Dios á wahni, weemdíh ma jġgah en teo wáacá! át niúj ejep wut jĩ.

⁴⁸ Obohjeéhtih, páant á niúj ejechah joinít, cáacwā caandíh ĩt jáihñap wut jĩ:

—Pánih ejcan, ma laiha bojoó, ĩt niújip wut yah jĩ.

Obohjeéhtih, páant ĩ niúj jáihñuchah yahna, Bartimeoboó chah wépép át ejep wut jĩ.

—David juma, Dios á wahni, weemdíh ma jġgah en teo wáacá! át niújip wut jĩ.

⁴⁹ Bartimeo páant á niúj ejechah joinít, bejna yahna, cháonít, nin pah Jesús át niújip wut jĩ:

—**Caán á jéuwá naáh**, át niújip wut jĩ.

—Ma weñeé. Ma ñah ñuhú. Meemdíh 'Jéuwá', á niujná caá, caandíh ĩt niújip wut jĩ.

⁵⁰ Páant ĩ niujíchah joinít, áih jih bóo yégueh chóodih ub yoh jéena, ñah ñuhnit, Bartimeo Jesús pebhna át bejep wut jĩ.

⁵¹ Páant á pebhna juibínachah, Jesús caandíh nin pah át niúj uúbh joyóp wut jĩ:

—**¿Dedé dée tigaá meemdíh wá chájbi?** át niújip wut jĩ.

—Bohéní, búdí wā eníhna caá, át niúj jepahap wut jĩ.

⁵² —**Ma bejeé. Weemdíh ma túi jengah joyát júb enni ma jumna caá**, Bartimeodih át niújip wut jĩ.

Jesús páant á niujíchahjeh, Bartimeo át jéih enep wut jĩ, buca. Pánih ennit, Jesús á bejchah, Bartimeobat ájeéh át bejep wut jĩ.

11

Jesús wā Jerusalénna ĩ waadát (Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jericó tátchimant bejnit, Jesús á bohénit biíc dih Jerusalén tátchina ĩt bejep wut jĩ. Caán tátchidih ĩ juibíat pínah játih, Betfagé tátchibit, Betania tátchibitbut pehbbit ĩt juibínap wut jĩ. Olivo dah jeé páujdih bóo tátchina wut jĩ. Caánboó juibínit, chénewā á bohénitdih caán bainí tátchina Jesús át wahap wut jĩ.

² —**Con pehbbit bóo tátchibitna ñi bejeé. Caanná juibínit, chéoni burro wúhdih ñi enbipna caá. Cáacdih duo jwúhcanni caá. Caandíh ñi wataáp. Watnit, ñi ub jéuwá.** ³ **Bitá ñi watatdih ennit, '¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat?' ĩ niujíchah, 'Jwí Maáh caandíh á ub jwuhat túutap be. Á náahatdih cháj péa, á jwúbabipna caá', queétdih ñi niují,** Jesús át niújip wut jĩ.

⁴ Jesús páant á niujíchah joinít, ĩt bejep wut jĩ. Juibínit, jéc pebh chéoni, namáboó ñuhni, burro wúhdih ĩt enep wut jĩ. Ennit, caandíh ĩt watap wut jĩ. ⁵ Caan pébh en ñuhnit, nin pah ĩt niújip wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat? ĩt niújip wut jĩ.

⁶ Páant ĩ niúj uúbh joyóchah joinít, Jesús á niujátji pah queétdih ĩt jepahap wut jĩ.

—Páant ta tigaá. Ñi ub bej jwuhú, ĩt niújip wut jĩ. Páant ĩ niujíchah joinít, Jesús á páñapboó ĩt ub bejep wut jĩ. ⁷ Pánih ub juibínit, ñih jih bóo yégueh chóodih too dagnit, burrodih ĩt cáagap wut jĩ. Cáag péanachah, burrodih páuh laabnít, yéguehjeh Jesús át chúudap wut jĩ. Pánih chúudnit, Jesús wā Jerusalén tátchina ĩt bejep wut jĩ.

⁸ Dawá cáacwā ĩh jih bóo yégueh chóodih namáboó ĩt jwej wáwap wut jĩ. Bitabat tátchi jwéejdih ĩ bóodnji táam náonadih ub jáóhnit,

namáboó it jwej waawáp wat jĩ. Iih yégueh, táam núonadihbut namáboó jwej waóhna, Jesús i maáh pínah ã jumatdih júutna it chãjap wat jĩ. ⁹ Páant Jesús wã i bejehah, ã waawápmant, ã méimant péenitbut nin pah it niij ejep wat jĩ:

—iDiosdih jwĩ wẽi naóh jĩh! iHosana, nin Dios ã wahni jwiit judiowãdih teo wáacni pínah ã táí jumũ naáh!* ¹⁰ Jwĩ nũo David ã maáh jumatji pah nin jũóhni ã jwúub maáh jumbipna caá. iTúina caá ã maáh jumat pínah! iTúina caá, Paá! iMeém caá mat wahap! niijná it chãjap wat jĩ.

¹¹ Pánih bejna, Jesús wã Jerusalén tãtchina juibínit, Dioih mũuná it waad béjep wat jĩ. Pánih waad béjnit, Jesús nihadidih át táoh en jibip wat jĩ. Táoh en péanit, tão ñáh jũwúchah, Betania tãtchina Jesús doce ã bohénit biicdih úwãdih it jwúub bejep wat jĩ.

Jesús higuera nahdih ã wunat tãtat

(Mt 21.18-19)

¹² Tãttimah bóo yeó jáapdih queét Betania tãtchidih ãonitji Jerusalén tãtchina it jwúub bejep wat jĩ. Pánih bejnit, nũgáp wũnna, higuera táí wawá jumni nahdih yúup en bojnit, Jesús ãih quehedih bididih át bejep wat jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, túini wawá jumna yahna, quehcat láa ã jumũchah, ãih quehe át wihcap wat jĩ. ¹⁴ Pánihna, ã quehcatdih enna, nin pah Jesús caan náhdih át niijíp wat jĩ:

—iMa quehcah, cãacwã míih quehedih i jwúub jeémpcan niit! át niijíp wat jĩ.

Caan náhdih páant ã niijíchah, ã bohénit it joyóp wat jĩ.

Júb chãjnitdih Dioih mũumánt Jesús ã jãih ñũun bácaat

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Páant niij péanit, Jerusalén tãtchina it bejep wat jĩ. Caanná juibínit, Dioih mũú jóocmant bóo jwúhdih it jwúub waad béjep wat jĩ. Pánih waad béjnit, bíí dée júb chãjnitdih Jesús át jãih ñũun bácanap wat jĩ. Dinero tãut nũmnít cãacwãih cáagat naanádih, jopwãdih júb chãjnitih chúdat naanádihbut át ub yoh áacanap wat jĩ. ¹⁶ Pánihna, bíí déedih jíponih ub yabac bejnitdih Jesús át jãih jwúuba bojop wat jĩ.

¹⁷ Pánih jãih baca péanit, caánboó jumnitdih Jesús nin pah át niij bohénap wat jĩ:

—Dios naawátidih naóh yapani jon jãtíh nin pah át niij daacáp tají: ‘Wíih mũú nihãt baácmant moón weemdih úbát pínah mũú caá’, Dios ã niijíp be’, át niij daacáp tají.* Obohjeéhtih, cãacwã Diosdih úbádih i juyáchah yahna, yeéboó queétdih yeenit nũmná caá ñi chãjap. Pánih chãjnit, Dioih mũudih yéejana, nũmnít i jumat pínah mũú chãjna caá ñi chãjap,* Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

¹⁸ Páant Jesús ã niij bohéatdih joinít, dawá cãacwã búdí it joí wáhi bejep wat jĩ. I joí wáhi bejatdih jéihnit, sacerdotewã i maáta, Moisés ã watatjidih bohénitbut cãacwãboó queétdih cádahnit, Jesúsboodih i jwúub péeat pínahdih it úmup wat jĩ. Jesús Dioih mũudih páant ã niijíchah joinít, caandih úmna, nin pah it míic niijíp wat jĩ: “¿Ded pah tigaá caandih jwĩ jéih mao yohbi?” it niijíp wat jĩ.

¹⁹ Tão ñáh jũwúchah, Jesús wã Jerusalén tãtchimant it jwúub bac bejep wat jĩ, páant mantih.

Higuera nah ã wunat

(Mt 21.20-22)

²⁰ Tãttimah bóo yeó jáap, Jerusalén tãtchina jwúub aab béjna,

* 11:9 Sal 118.25-26 * 11:17 Is 56.7 * 11:17 Jer 7.11

higuera nahjidih it enep wut jī. Caan náh átát wunah bejep wut jī. ²¹ Caan náh ā wunatdih ennit, Jesús ā niijátjidih náhninit, Pedroboó caandih nin pah át niijíp wut jī:

—¡Bohéní, ma eneé! Higuera nah ma wunat túatni jáantjeh át wunah bejep tagaá, át niijíp wut jī.

²²—**Dios ā wēpatdih ñi táí jenah joyoó.** ²³ **Yoobópdihi yeebdíh wā naóhna caá. Diosdih táí jenah joinít, ‘Weém wā uúbát pahjeh ā yapbipna caá’, ñi niij jenah joyóchah, ñi niiját pahjeh ā yapbipna caá. Dios ā wēpatdih táí jenah joiná, nin jeedíh bádí majna ñi bejat túutuchah, ñi niiját pahjeh ā yapbipna caá.***

²⁴ **Nin pah yeebdíh wā jwúb naóhna caá. Diosdih uúbhna, ‘Wā uúbát pahjeh tigaá weemdíh ā wūhup’, niij jenah joinít, ñi uúbátidih ñi bíbohbiipna caá.**

²⁵ **Obohjeéhtih, Diosdih ñi uúbát pínah játih, yeebdíh bita yeejép í chājatjidih ñi íj yayaá. Páant ñi íj yayáchah ennit, yeebboó ñi yéj chājatdih jwí íp jeáboó jamnibut ā íj yaibípnā caá.***

²⁶ **Obohjeéhtih, yeebdíh yeejép chājnitdih ñi íj yaicáh ennit, jwí íp jeáboó jamni biíc yoobó ñi yéj chājatdih ā íj yaicán niít,** Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Jesús ā wēpat

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Páant niij béjna, Jerusalénna Jesús wā it juibínap wut jī. Pánih juibínit, Dioih muá jóocmant bóo juéhdih it táoh enep wut jī, páant mantih. Páant Jesús ā táoh enechah, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowádih waóhnnit biíc dih ā pebh juibínit, ²⁸ nin pah caandih it niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Deih wēpatjīh tibeé jwíin páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ā wut? It niijíp wut jī.

²⁹ —**Yeebdíh caá wā jwíh uúbh joibíp. Weemdíh ñi táí jepahachah, weembát ñi uúbh joyátidih wā jepahbipna caá.** ³⁰ **¿Juan yeebdíh ā daabánachah, déhe tibeé caandíh át daabáát túutji? yeeb ñi jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniít? ¿Cāacwāboó niít caandíh it daabáát túutjip? ñi jenah joyóchah,** Jesús queétdih át niijíp wut jī.

³¹ Páant ā niijíchah joinít, queétjeh nin pah it míc niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá jwí niij jepahbí? ‘Dios Juandih át wutup tají’, jwí niijíchah, ‘Páant ā jamuchah yuhna, ¿dépanih tíjii caandíh ñi jepahcan?’ jwiítidih ā niij jaihbiipna caá. ³² Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátidih naóh yapani yoobát ā jamup jī’, í niij jenah joiná caá. Páant í niij jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cāacwājeh caandíh it daabáát túutjip taga’, jwí niij jepahachah, queét jwiítidih í íjbiipna caá”, it míc niijíp wut jī. Pánihna, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowádih waóhnnitbut cāacwādih it úmup wut jī. ³³ Pánih úmnnit, Jesús dih nin pah it niij jepahap wut jī:

—Juandih daabáát túutnidih jwí jéihcan caá, it niijíp wut jī.

—**Caán láa bácah weemdíh wutnidih weembát yeebdíh wā naóhcan niít,** Jesús queétdih át niijíp wut jī.

12

Jiwá iguñhadih yeejép teo wāhnnit naáwát

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Páant niij péanit, Jesús nin ā jenah joiní naáwátjīh cāacwādih át niij bohénap wut jī: **“Biíc newé**

* 11:23 Mt 17.20; 1Co 13.2 * 11:25 Mt 6.14-15

jíwá iguíhdih ã momop be. Mom péanit, wáihyat júdúdh chãj péa, caán iguíhdih í búuh chuñat pínah muúdhbut ã chãjap be. Pánih chãj péa, jap bóo muúdhbut ã chãjap be, caán iguíh wáapdih í en dawát pínah niijná. Caandih chãj péa, bitadidih en dawát túutnit, caán biih baácboó jib jwuhudih ã bejep be.* ² **Táttimah, iguíh ei láa caandih teo wáhnidih áih iguíh wáapna ã wah bojop yuh be, áih iguíh jíibdih ã wúbát pínah niijná.** ³ **Obohjeéhtih, caanna ã juibínachah, iguíhadidih en daonítboó caandih teonit, í maáhdih jíib wahcanjeh, í púí ñuun yóh jwúuba bojop be.** ⁴ **Táttimah, iguíha mínah biih caandih teo wáhnidih ã jwúub wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, ã juibínachah, caandihbut yeejép niijnít, áih wao dáhdih í dáuc mawap be.** ⁵ **Páant í chãjat táttimah, bíhdih ã wah bojochah, wápchi en daonít caandih í mao yohop be. Dawá bitadidihbut ã wahachah, biquínadidih mao yohnit, bitadidih í yeejép chãjap be.**

⁶ **“Caán iguíha mínahdih ã wúuh, búdí ã oinijeh ã júhdup be. Pánihna, ã wúuh ã oinidih ã wahap be, buca. Pánih wahnit, nin pah ã níj jenah joyóp yuh be: ‘Wá wúuhboodih í táí chãjbipna caá’, ã niijíp be.** ⁷ **Obohjeéhtih, wápchi en daonítboó queétjeh nin pah í míic níj wéhenap be: ‘Nin wápchi mínah wúuh caá. Caandih jwí mao yoh jíih, behe ã wunat táttimah, nin jwíih wáap ã jumat pínah niijná’, queétjeh í míic niijíp yuh be.** ⁸ **Páant niijná, caandih mao yohnit, wápchi jwéejboó áih bácahdidih í yohop be.**

⁹ **“¿Wápchi mínah jwúub juibínit, ded pah tigaá caán**

wápchidih en daonítidih ã chãjbi? Nin pah queétdih ã chãjbipna caá: Queétdih mao yohnit, bitaboodih caán wápchidih ã en dawát túutbipna caá. ¹⁰⁻¹¹ **¿Dios naáwátdih naóh yapani ã daacátjidih yeéb ñi bohécannit jíí? Nin pah át níj daacáp tají:**

‘Muú teonit táini jee dáhnadidih ñíonit, í náahcanni dahdih í yohop yuh be. Obohjeéhtih, caán í yohni dahdihjeh tigaá Dios ã níwip. Caandih ñíonit, áih muu pánihnidih chãjna, choójboó caan dáhdih ã jwíih jwejep be, caán muúdh tái jenah enat túut niijná. Caán jee pánihni Dios ã wahní pínah Cristo tigaá. Páant ã chãjachah ennit, jwiítboó caandih búdí jwí wéina caá’, át níj daacáp tají”, (Sal 118.22-23)

Jesús queétdih át niijíp wut jí.

¹² **Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewá í maáta, Moisés ã wutatjididih bohénit, jwiít judiowá jwí maáta bíicdih nin pah í níj jenah joyóp wut jí: “Jesús iguíhadidih en daonít naáwátjíh jwiítidih jáihna caá ã chãjap”, í niijíp wut jí. Páant níj jenah joinít, Jesúsdi í tewíhip wut yuh jí. Obohjeéhtih, cáacwádhí úumnit, caandih teocanjeh, í bejep wut jí.**

Romano maáta í wúbát túutni dinero júdu

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ **Pánih bejnítji fariseowá í maátaboó biquína íjeéh moondih Herodesjeéh moondihbut, Jesús pebhna wahna, caandih í wúbh joyát túutwut wut jí, Jesús mácah ã jepahachah, caandih naóh yacat túut niijná.** ¹⁴ **Pánihna, Jesús pebhna juibínit, queét yeenitboó caandih nin pah í níj wúbh joyóp wut yuh jí:**

* 12:1 Is 5.1-2

—Bohéní, yecanni jumna, Dios ded pah jwiítidih ã chãjat táutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwã í niijíchah, maáta í jumuchah yuhna, úumcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwí úubh joyátidih ma jepahaá: ¿Roma baácidih moón í maáh César ã úubát táutni núodih caandih jwí wãhuchah, ã túi niit? Ít niijíp wat jĩ.

¹⁵ Páant í niij úubh joyóchah, í yeeatdih jéihnit, nin pah Jesús queétdih át niij jepahap wat jĩ:

—**Yeéb yeenit, ¿dépáníh tigaá weemdih mácah ñi jepahat táut? Ñi bíbohni dinero júdu dih weemdih ñi wãhuá, wã en jwuhat pínah niijná,** át niijíp wat jĩ.

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, caandih bíic júdu í wãhup wat jĩ. Páant í wãhuchah, caán júdu dih ennit,

—**¿Nin júdu boó deih móot, deih wãt tigaá ã jum?** queétdih át niijíp wat jĩ.

—Césarih móot, ãih wãtbut ã jumna caá, ít niij jepahap wat jĩ.

¹⁷ —**Caán láa bácah nin júdu Césarih pínah caá. Pánihna, ãih pínah ã jumuchah, caandih wãhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioih pínah mácah ã jumuchah, Dioshoodih ñi wãhuá,** Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

Páant ã niij jepahachah, ít joi wãhi bejep wat jĩ.

Cãacwã í jwúub boo pud júúwát (Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Páant queétdih ã jepahat táttimah, biquína saduceowã jwuh Jesús pebh ít juibínap wat jĩ. Queét saduceowã “Cãacwã wãna, í jwúub boo pud júóhcan niit”, niijnít í jumup jĩ.* ¹⁹ Páant niij jenah joinít, nin pah Jesús dih ít niijíp wat jĩ:

—Bohéní, nin pah Moisés ji át niij bohénap tajĩ: ‘Weép jeñé

weh wihcanjeh ã wunuchah, ã úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumat náahap. Pánihna, ã úudboó áa wih jwuhcanni ã jumuchah, éemp wunnihdih ã bíboho naáh, ã úud jeñé báadhda weh pah í weh jumat pínah niijná’, Moisés ji át niij daacáp tajĩ.* ²⁰ Bíic weh sietewã í jumup be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ã wunup be. ²¹ Æ úudboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jumup yuh be. Páant áa jumat táttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbát ã wunup be. Táttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbát weh wihcanjeh ã wunup be. ²² Páant míicjeh queét nihat í buúd beedép be. Páant mi weha mána í wun beedát táttimah, í áajibut mi wunup be. ²³ Pánihna, queét nihat sieté í áaji, nihat í jwúub boo pud júúwáchah, ¿ded áa tigaá mi jumbi? Jesús dih ít niij úubh joyóp wat jĩ.

²⁴ Páant í niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah át niij jepahap wat jĩ:

—**Dios naáwátidih jéihcan, ã wēpatdihbut jéihcan, yeéboó yoobópdih jenah joicánnit caá.** ²⁵ **Wunnitji í jwúub boo pud júúwát táttimah, jeáboó jumna, ángelwã pah áa wihcannit í jumbipna caá.** ²⁶ **Obohjeéhtih, wunnitji í boo pud júúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wã naóhna caá: Moisés ji iigni chálihdih ã enatjidih nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Dios nin pah weemdih ã niijíp jĩ: “Weém Abraham, Isaac, Jacob í Maáh caá”, ã niijíp jĩ’, Moisés át niij daacáp tajĩ.*** ²⁷ **Í wunat táttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios át niijíp wat jĩ. ‘Í Maáh caá’, ã niijátjidih joinít, báadhnit í jumadidih jwí jéihna caá. ¿Dios**

* 12:18 Hch 23.8

* 12:19 Dt 25.5

* 12:26 Ex 3.6

báadhnitdihjeh maáh ã jumna caá! Pániha, ‘Wannitji í jwúb boo pud jóhcan níit’, níj jengah joiná, yoobópdih ñi jengah joicán caá, át níjíp wut jĩ.

Chah jengah joyát wutat (Mt 22.34-40)

²⁸ Moisés ã wutatjidih bohénitjeéh jumni Jesús wã pebh jubínit, í míc wéhenachah, át joyóp wut jĩ. Jesús ã táí jepahachah joinít, nin pah caandíh át níjíp wut jĩ:

—¿Dios jwiítidih ã wutat deddih tigaá chah jengah joyát náah? át níjíp wut jĩ.

²⁹ —**Nin wutat caá chah ã jumap: ‘Yeéb judíowã nindih ñi joyoo: Dios ñi Maáh, biícjeh tigaá ã jumap.** ³⁰ Páant ã jumachah, chah jengah joí, táí jepahnit, wéinit, caandíh bádí ñi oyoó’, Moisés át níj daacáp tajĩ.*

³¹ Caán wutat nump, nin biíh wutat ã jumna caá. ‘Meemjéh ma míc oyat pah muntih, bitadibut bádí ma oyoó’, át níj daacáp tajĩ.* Caán chéne wutatna nihat biíh wutatnadih chah jengah joyát pínah ã jumna caá, Jesús caandíh át níjíp wut jĩ.

³² —Páant tigaá Bohéni. Yoobópdih tigaá ma níjíp. Dios biícjeh tigaá báadhni. Biíh wihcan caá.* ³³ Páant ã jumachah, caandíh chah jengah joí, táí jepahnit, wéinit, oyat caá jwiítidih náahap. Jwí míc oyat pahjeh bitadibut oyat caá náahap. Nuñúpdih mao cáonit, Diosdih jwí weñechah, ã túina caá. Páant ã túyuchah yuhna, Diosdih, cáacwádihbut jwí oyat caá chah ã náahap. Meém páant ma níjít yoobópdih tigaá, Jesús dih át níjíp wut jĩ.*

³⁴ —**Dios ma maáh ã jumap pínah bainí caá meemdíh ã judhdap,** Moisés ã wutatjidih bohénidih Jesús át níjíp wut jĩ.

Páant ã níjíchah joí úumnit, bita ít úubh joicáp wut jĩ.*

¿Cristo déhe ã jumna tigaá?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Dioíh muudíh waadnit, Jesús nin pah át níj bohénap wut jĩ:

—**‘Dios ã wahni pínah Cristo David jumna ã jumbipna caá’, Moisésji ã wutatdih bohénit í níj naóhna caá. ¿Páant níj naóhna, ded pah níj bohé tigaá í chãj?**

³⁶ **Davidjijeh Túini Espíritu ã wutuchah, nin pah át níj daacáp tajĩ:**

‘Diosboó wã Maáhdih nin pah ã níjíná caá: “Wã jéihyepmant bóo bawámant ma chúudú. Pánih chúudnit, nihatdih ma wutuchah, meemdíh en jáihnitdih wã yap yohat túubtipna caá”, ã níjíná caá’, Davidji át níj daacáp tajĩ. *(Sal 110.1)*

³⁷ Páant níj daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át níjíp wut jĩ. Páant ã níjíchah yuhna, ¿ded pah tigaá Cristo David jumna át jumji? Jesús queétdih át níj úubh joyóp wut jĩ.

Páant ã níj bohénachah, dawá caandíh ít táí wéi joyóp wut jĩ.

Moisés ã wutatjidih bohénit í táicat

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Páant níj péanit, Jesús nin pah queétdih át jwúb níj naóh bohénap wut jĩ: **“Moisés ã wutatjidih bohénit í yéj chãjatdih ñi táí eneé. Páant queét í chãjat pah ñi chãjca bojoó. Queét maátni yégueh túini chóo duonít, cáacwã í enepdih ípĩ táoh jib bejna caá. Bíí dée jíib chãjapboó bita queétdih táí wéi jwááh úubátdih ípĩ náahna caá.** ³⁹ **Jwiít judíowã jwí bohéát**

m̄ud̄ih waáwápoó ĩp̄i cháudna caá, nihat queétdih ĩ táí wēi enat pínah niijná. Numah jeémépboobát bejnit, waáwápoó m̄icjeh cháudna, ĩp̄i wēina caá.
 40 **Obohjeéhtih, queét éemp w̄annit yaádih m̄unádih ĩp̄i dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdih dúuc wáina yuhna, cáacwā ĩ enepdih Diosdih maatápdih ĩp̄i w̄abhna caá, queétdih ĩ wēi enat pínah niijná. Páant ĩ chājat jīb Dios queétdih búdí ā peéh chājibipna caá”,** Jesús át niijíp wut jī.

Éemp w̄annih Diosdih mi wāhat (Lc 21.1-4)

41 Judíowā ĩ wāhni dinero ámohat paih pebh Jesús át cháudup wut jī. Pánih cháudna, cáacwā caan páihdih dinero ĩ yacachah, át enep wut jī. Caán dinero Dioíh m̄ud̄ih ĩ ámohochah, ĩ jīb chājat pínah át jamup wut jī. Dawá bií dée bíbohnt caan páihdih búdí dinero ĩt yacap wut jī. 42 Obohjeéhtih, éemp w̄annih moh yéejnihboó caan páih pebh jaibínit, chéne júduna cobrejīh ĩ chājnijidih mit yacap wut jī. Caán júduna nump bainí jīb jamni át jamup wut jī. 43 Caán júdnadih mi yacachah ennit, ā bohénitdih ā pebhna júuwát tútnit, nin pah Jesús queétdih át niijíp wut jī:

—**Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Nint éemp w̄annih moh yéejnihboó bita nihat ĩ wāhat chah mi wāhup be.** 44 **Bitadawá bií dée bíbohnt, búdí ĩ wāhachah yuhna, queétboó páantjeh búdí ĩ bíbohna caá. Obohjeéhtih, nint moh yéejnihboó nihat mi jeémát pínahdih mi jīb chājat déejibitdih mi wāh beedánap be,** át niijíp wut jī.

13

Dioíh m̄ud̄ih bita ĩ yohat pínah (Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

1 Páant niij péanit, Dioíh m̄umánt ĩ bac bejchah, biíc ā bohéni nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéni, ma enee! Nin m̄uú búdí jee dáhnajīh ĩ chājni z̄táini m̄uú nihcan niít? át niijíp wut jī.

2 —**Táttimah, jwiít judíowādh eníhcannit joinít, nin jwī enni búdí m̄uú, nin jee dáhnadibut, ĩ yoh beedábipna caá. Biíc jee dáh biíh dahjih lajni ā wihcan niít,** Jesús caandih át niijíp wut jī.

Péeni yeó jáap jātih ded pah ā yapat pínah

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

3 Táttimah, Jesús wā Olivo jeená p̄uh laab béjnit, Dioíh m̄uú ā táí jígohopboó ĩt jaibínap wut jī. Caanná jaibínit, Jesús yuápb̄it ā cháuduchah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésjīh ā pebh jaibínit, nin pah caandih ĩt niijíp wut jī:

4 —Ma naáwá jwiítidih. ¿Débólih tigaá meém ma niiját pah ā yapbi? ¿Péeni yeó jáap jātih ded pah tigaá ā jwíh yapachah, jwī enbi? ĩt niij w̄abh joyóp wut jī.

5 —**Yeéb ñi táí chāja chaáh. Bitā ĩyeeatdih ñi joicá bojoó.** 6 **‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ĩ jáóh̄bipna caá. Páant ĩ yeenachah joinít, Diosdih cádahna, túut n̄umnít, páant niijnítboodih dawá ĩ péebipna caá.**

7 **“Pebh̄bit jamnit ĩ m̄ic mawatdih, yuápb̄ jamnit ĩ m̄ic mawat donádihbut ñi joibípnacaá. Pánih joiná yuhna, caandih búdí ñi jenah joicá bojoó. Páant ā yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ā judh jwuh̄bipna caá.** 8 **Caán láa biíc baác̄dih moón biíh baác̄dih moonjīh ĩ m̄ic maobipna caá. Nihat baác̄boó búdí m̄ic mawat ā jumbipna caá. Dawá pehb̄boó n̄ugúp láa, baác̄ méméatbut ā jumbipna caá. Páant ā yapachah**

yuhna, nin baácdih moón chah yeejép ĩ yapat pínah ã judh jwuhbipna caá.

⁹ “Páant ã yapachah ennit, yeebjéh ñi tái chãja chaáh. Bita yeebdíh teonit, maátadih ĩ wãhuchah, jwiít judíowã jwĩ míic wáacat muúboó ĩ pũibipna caá. Páant ĩ chãjachah, wíhwhã ñi jumat jíib, tútchidih moón maátadih, queét chah maátadihbut bita yeebdíh ĩ naóh yachipna caá, ĩ peéh chãjat pínah niijná. Páant queét pebh ñuhnit, wíh túini doonádih queétdih ñi naóhbipna caá. ¹⁰ Péeni yeó jáap játih túini doonádih nihát baácdih moondíh naóh bohéat caá náahap. ¹¹ Yeebdíh peéh chãjat túatni pebhna ĩ ub bejehah, ‘¿Caandíh ded pah wã naóhbi?’ ñi niíj jeh nah joicá bojoó. Caanná ñi jumuchahjeh, ñi naáwát pínahdih Túini Espírituboó yeebdíh ã jéihyabipna caá. Páant ã niijátidih joinít, ñi naóh yapanaá. Pánih naóhna, ñi jehah joyátjéhjeh ñi niijcán niít.* ¹² Caán láa biíc ã úddih, biíhboó ã úud jeñédih mao yohat túatna, ĩ wũhbipna caá. ĩ íp ã wehdih, ĩ wehboó ĩ mánadihbut mao yohat túatna, ĩ wũhbipna caá. ¹³ Pánihna, wíhwhã ñi jumat jíib nihát yeebdíh ĩ eníhcan niít. Páant yeejép ñi yapna yuhna, weemdíh ñi cádahcah, péeni yeó jáapdih yeebdíh wã tái ubbipna caá.*

¹⁴ “Bita ĩ pãpnidih Diosdih weñat muú díitboó jwejnit, cáacwã caánboodíh weñaat túatna, caán muú ã táyatdíh ĩ yéjanachah, ñi enbipna caá. Diosdihjeh cáacwã ĩ úbát muú ã jumuchah, caán pãpnidih caánboó jwejcát caá náahap. Dios naáwátidih naóh yapani

Danielji, caandíh ãt naóh daacáp tají.* Caán ã daacátjidih ennit, ñi tái beh joyoó. Caanjíh yeejép ĩ pãpni ã jumuchah ennit, Judea baácbóo jumnit, jeéboó ĩ jweí pũuh laab béje naáh. ¹⁵ Caán láa cáacwã tubit yeejép ĩ yapachah, waícanjeh ĩ jweí ñáo pũuh laab béje naáh. Ded muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejnit, áih bíi déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdih ã jweí béje naáh. ¹⁶ Wápchiboó jumni áih yéguehndih ubudih ã jwáub bejca bojo naáh.* ¹⁷ Caán láa wudu jumnit yaádh, ĩ wehdih túuhnitbut ĩ jweyéchah, queét yaáhdih chah ã buobipna caá. ¹⁸ Nin pah Diosdih ñi niíj úúbú: ‘Mah noój láa ã jumuchah, páant yeejép ã yapca bojo naáh’, caandíh ñi niíj. ¹⁹ Caán yeó jáapnadih cáacwã tubit yeejép ĩ yapbipna caá. Nin baácdih Dios ã chãjat túttimah, cáacwã yeejép ĩ yapna yuhna, péeni yeó jáapnadih chah yeejép pohba ĩ yapbipna caá. Páant yeejép ĩ yapat túttimah, ĩ jwáub yeejép yapcan niít.* ²⁰ Tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã jweí jwuhbipna caá, ã ñíonitboó ĩ jéih buujáát pínah niijná. Páant ã chãjcah nihna, ded áta buujácan tagáa.

²¹ “Caán láa det yeebdíh ‘Ñi eneé. Ninjílh caá Cristo ã jumap’, ĩ niijíchah, ‘Conjílh caá Cristo ã jumap’, bitabut ĩ niijíchah, ñi joyáh bojoó. ²² Caán láa dawá yeenit ĩ jumbipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niíj yeenit, ‘Weém Dios naáwátidih naóh yapani caá’, niíj yeenitbut ĩ jumbipna caá. Cáacwã ĩ en wúhi bejat pínah niijná, úum náah jumnidih ĩ chãj jáutbipna caá. Páant ĩ

* 13:11 Mt 10.17-20; Lc 12.11-12

* 13:13 Mt 10.22

* 13:14 Dn 9.27; 11.31; 12.11

* 13:16

Lc 17.31 * 13:19 Dn 12.1; Ap 7.14

chãjatdih ennit, Dios ã ñionitboó i yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjeh i péeat pínahdih i náahbipna caá. ²³ Páant ã yapat pínah jãtíh, yeebdíh wáát naóhna caá, caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wã naáwátjidih náhninit, yeebdíh yeenitdih joicát túut niijná, ñi túi chãja chaáh”, Jesús át niijíp wat jĩ.

Nihat cáacwã úud jeñé ã jwúub dei júúwát pínah

(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-33)

²⁴ “Caán láa cáacwã yeejép i yapat túttimah, yeó, widhbat ã túi yeh iigcán niít.* ²⁵ Pánih túut nuumná, jeá ã méménachah, cúiwã i yúug jéen bejbipna caá.* ²⁶ Páant ã yapachah, weém nihat cáacwã úud jeñé, mah tólihjih wã dei júóhbipna caá. Búdí wēpatjĩh, túi yeh iigni wã jwúub dei júúwúchah, nihat cáacwã weemdíh i enbipna caá.* ²⁷ Pánih dei júóhna, wĩh ángelwãdih nin baácboó wã wahbipna caá, nihat pehbboó wã ñionitdih i ub wáacat pínah niijná.

²⁸ “Higuera nah ded pah ã jamatdih ñi jenah joyoó. Caan náh jáap wawá ã jamachah ennit, jópchi ã júúwátidih ñi jéihna caá. ²⁹ Páant ã jamat pah, nihat wã niijátji ã yapachah enna, wã jwúub dei júúwát pínah bahni ã jedhdadidihbut ñi jéihbipna caá.

³⁰ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Caán láa moón i wənat pínah jãtíh, wã niijátji pah biic yoobó ã yapbipna caá. ³¹ Nin baác, jeábut ã buudúchah yahna, wã naáwátboó ã buudcán niít. Nihat wã niijátji pahjeh wã péabipna caá.

³² “Obohjeéhtih, wã jwúub dei jéóhni pínah yeó jáap, horadidihbut nihat i jéihcan caá. Cáacwã,

ángelwã, weem yáh buca nihat jwĩ jéihcan caá. Wã íp Diosjeh caá caandíh ã jéihyep.*

³³ “Pánihna, yeebbát caán yeó jáapdih jéihcannit jamna, weemdíh túi páinit jumat túut niijná, jáanit pah Diosdih ñi túi úúbú. ³⁴ Ded pah páinit ñi jumat pínahdih nin naáwátjĩh wã bohébipna caá: Muú mínah yúup ã jib bej jwuhah pahjeh tigaá. ã bejat pínah jãtíh, ã pebh moondíh áih muudíh ã túi en dawát túutap be. Biquínadidih ã tewatdih ã jwejep be. Jécdih wapniboodíh ã jwúub júúwát pínahdih ã túi pánat túutap be.* ³⁵ Yeebbát ñi túi jenah joí páñaá. Muú mínah ã jwúub júúwúchah, queét i jéihcat pah, weém ñi Maáh wã jwúub dei jéóhni pínah yeó jáapdih yeebbát ñi jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mujbai eo láa, baabáchah caá wãta dei jayúp tagaá. ³⁶ Páant wã jwúub dei júúwát pínahdih jéihcan, wã wutatdih páantjeh ñi chãjaá. Pánih chãjnit, báadhajeh wã jwúub dei jayúchah, úonit pah ñi jamcan niít. ³⁷ Pánihna, yeebdíh wã niiját pah muntih, nihatidihbut naóhna caá wã chãjap: jánit pah, túi teo páinit ñi jamúú!” Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

14

Sacerdotewã i maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit búcdih Jesúsdihi i mawíhat

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Oveja wúúhdih jwĩ jeémát yeó jáap, Pascua i niijni,* chéne yeó jáap jãtíh paacánni pandih jwĩ jeémát yeó jáapna át jamup wat jĩ. Sacerdotewã i maáta, Moisés

* 13:24 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12

* 13:25 Is 34.14; Jl 2.10; Ap 6.13

* 13:26

Dn 7.13; Ap 1.7

* 13:32 Mt 24.36

* 13:34 Lc 12.36-38

* 14:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

ã watatjidih bohénitbut Jesúsdi h mawíhna, caandíh ít tawat tútúthip wat jĩ. Cãacwã í encah, caandíh í tawat pínah niijná, nin pah ít míc niij wéhenap wat jĩ:

² —Pascua yeó jápnadiah, dawá cãacwã í jamuchah, Jesúsdi hwí tawat tútúchah, nihah túbit ítá íj tagaá. Pánih íjnit, jwiítidih ítá míc mao tagaá. Pánihna, cãacwã í encah, hwí tawat tútúp, ít niijp wat jĩ.

Yad wili chej jamniijh Jesúsdi h mi puhwat

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Queét Jerusalén tútchiboó í míc wéheat pónih, Jesús wã Betania tútchiboó bácah moópni Simónih munná jeémpna ít chãjap wat jĩ. Páant í jeémát pónih, bíic yad wili túi chej jamni quítidih mit ub waád júbínah wat jĩ. Caán alabastro jeejĩh í chãjni quít diítna nardo í niijní chej jamni yí át jamup wat jĩ. Caán yí búdí jíib jamni át jamup wat jĩ. Pánihna, caán quít yapatdih dajnit, Jesús h wao dáhdih mit puhwup wat jĩ.* ⁴ Páant mi puhwachah ennit, biquína caánboó jamnit ít íjip wat jĩ. Pánih íjnit, nin pah ít niijp wat jĩ:

—¿Dépanih tigaá nint chej jamni yí búdí jíib jamnidih páant mi puoh peét? ⁵ Caandíh mi jíib chãj wãhna, áta túi tagaá. Pánih jíib chãjna, bíic jópchi tawat jíib pah bóo míta jíib tewep tagaá. Caán jíibidih moh yéejnitdih míta jéih wãh tagaá, ít niijp wat jĩ. Páant niijnít, queét caántdih ít jãihñup wat jĩ.

⁶ Páant í niij jãihñuchah joinít, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wat jĩ:

—**Páant caántdih ñi niijcá bo-joó. Weemdíh caánt mi túi chãjna caá.** ⁷ **Moh yéejnitboó ñijeéh páantjeh í jambipna caá. Débólih ñi teo wáaquíhna, queétdih ñi jéih**

teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahníbit wã jam jwãhbirna caá.* ⁸ **Nint mi bíbohah pah bóo weemdíh páant mi chãjna caá. Wanníh bácahjidi hwípí puhwat pah, weemdíh chej jamni yíjĩh puohna, í yohah pínahdih mi ámohna caá.** ⁹ **Yeebdíh yoóbópdih wã naóhna caá. Nihat baácboó wíh túini doonádh naóhna, nint buu mi chãjatjidihbut í naóhbirna caá. Páant í naáwáchah joinít, caántdih dawá í náhnibirna caá,** Jesús át niijp wat jĩ.

Jesúsdi h eníhcannitdih á duó wáyat pínahdih Judas á naáwát

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce á bohénitjeéh bóo, Jesúsdi h eníhcannit sacerdotewã í maátadih á duó wáyat pínahdih naáwádh át bejep wat jĩ. ¹¹ Caandíh joinít, maáta ít weñep wat jĩ. Pánih wéinit,

—Meemdíh dinero hwí wãhbirna caá, queét Judasdi h ít niijp wat jĩ. Pánihna, Jesúsdi h eníhcannitdih duó wáyat túut niijná, Judas át jenah joi bídip wat jĩ.

Jesús á bohénit bíicdih á pée jeémát

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Paacánni pandih hwí jeémát yeó jáapna hwíh waadni yeó jáap, oveja wehdih hwí mawat yeó jáap, Jesús á bohénit caandíh nin pah ít niij wãbh joyóp wat jĩ:

—¿Ded munníh tigaá Pascua jeémátidih jwiítidih ma numah jeémpbi? ¿Dedboo tigaá jeémát hwí chãjbi? Jesúsdi h ít niijp wat jĩ.

¹³ Páant í niijíchah, Jesús chénewã á bohénitdih wahnit, nin pah át niijp wat jĩ:

—**Jerusalén tútchina ñi be-jeé. Caanná ñi júbínachah, wáam dahjĩh mah beoni yeebdíh á jwãáhbipna caá.**

* 14:3 Lc 7.37-38 * 14:7 Dt 15.11

Caandih péenit, ded maudih ã waadáchah, yeebát ñi péé waadá. ¹⁴ Waadnit, caán muú minahdih nin pah ñi niij úbh joyó: ‘ “¿Dedboo tígaá wã bohénit biíc dih Pascua jeémátdih wã namah jeémát pínah tólih ã jum?” Bohéni ã niijná be’, ñi niijí muú minahdih. ¹⁵ Páant ñi niijíchah joinít, nihat jwí náahat jum beední búdí chah bóo tólihdih ã jéutbipna caá. Caán tólihboó jwí jeémát pínahdih ñi chãjaá, át niijíp wat jĩ.

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, Jerusalén tútchina ít bejep wat jĩ. Caanná jubínit, nihat Jesús ã niijátji biíc yoobó ít jwááap wat jĩ. Queétdih ã jéutni tólihdih waadnit, Pascua jeémát pínahdih ít chãjap wat jĩ. Nihat chãj péanit, Jesús ã páñapboó ít jwúub bejep wat jĩ. ¹⁷ Tõo ñáh júwúachah, Jerusalén tútchina bejnit, Jesús doce ã bohénit biíc dih caán chah bóo tólihma waád jubínit, Pascua jeémátdih queétdih át namah jeémép wat jĩ.

¹⁸ Páant í jeémát pónih, Jesús queétdih nin pah át niijíp wat jĩ:

—Yeebdih yoobópdih wã naóhna caá. Weemdih eníhcannitdih duó wáini pínah ñi cátih ã jumna caá. Caánboó wãjeéh jeémpni caá, át niijíp wat jĩ.*

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, búdí náhni dahwanit, nihat biquínajeh nin pah Jesús dih ít niij úbh joyóp wat jĩ:

—¿Weém nihcan niít? ít niijíp wat jĩ.

²⁰ —Biíc ñijeéh jumni, pandih weém biíc dih neéh jeémpni caá.*

²¹ Páant yeejép wã yapat pínahdih jon jãtih Dios naáwãtdih naóh yapani át daacáp tajĩ. Pánihna, weém, nihat cáacwã úud jeñé,

caán ã daacátji pahjeh yeejép wã yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdih eníhcannitdih duó wáini yeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cáac jumcah, chah áta túi tagaá, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, Jesús dih eníhcannitdih duó wáini pínah át bac bejep wat jĩ.

²² Æ bac bejat túttimah, queét páantjeh í jeéméchah, Jesús pandih ubnit, “Nin jeémát ma wãhat táina caá, Paá”, Dios dih niij péanit, ã bohénitdih át daj wãhap wat jĩ.

—¡Dáa, ñi jeémé! Nin pan wíih bácah panihni caá, át niijíp wat jĩ.

²³ Túttimah, jiwá iguúh mac jumni babhbat dahdih ubnit, “Nin babhbat ma wãhatbat táina caá, Paá”, niij péanit, queétdih át wãhap wat jĩ. Páant ã wãhuchah, queét nihat ít babhbat wat jĩ. Páant í babhbachah, queétdih nin pah át jwúub niijíp wat jĩ:

²⁴ —Nin babhbat wíih meép panihni caá. Nin babhbatdih yeebdih wã wãhat pah, wíih meépdih yohnit, wã wan wãhbipna caá, dawá cáacwã Dios biíc dih í tái jumát pínah niijná.* ²⁵ Yeebdih yoobópdih wã naóhna caá. Nin baáboó jum jwãhna, jiwá iguúh macdih wã jwúub babhcan niít. Túttimah, Dios maáh ã jumapboó wã jwúub babhbiipna caá, át niijíp wat jĩ.

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Pascua jeémátdih jeémp péanit, Dios dih ít wêi ewep wat jĩ. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ã bohénitdih Jesús át namah bejep wat jĩ.

27 Pániḥ bejna, Jesús queétdih nin pah át niíj naáwáp wut jī:

—**Yeéb niḥat weemdíh ñi cádahbipna caá. Jon játiḥ Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajī:** ‘ “Ovejawādh en daonídh wā maobipna caá. Páant wā mawachah, niḥat ovejawā í jwei peét bejbipna nacaá”, Dios á niijná caá’, naóh yapani át niíj daacáp tajī.* Pániḥna, weemdíh ñi cádahat pínahdih wā jéihna caá.

28 **Obohjeéhtih, weemdíh í mao yohochah yuhna, Dios weemdíh á jwáub booaat túttimah, Galilea baácna yeebdíh wā waóh bej páibipna caá,** át niijíp wut jī.*

29 Páant á niijíchah joinít, Pedro nin pah át niijíp wut yah jī:

—Queét niḥat í cádahachah yuhna, weéamboó wā cádahcan niít, át niijíp wut jī.

30 —**Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Búu cheijeh mujbai chéne á ewat pínah játiḥ biíc peihcanni láa ‘Caandíh wā jéihcan caá!’ ma niíj yeebipna caá,** Jesús Pedrodih át niijíp wut jī.

31 —Majeéh weemdíhbat í mawachah nihna, weéamboó ma niiját pah wā niijcán niít, Pedro Jesúsdiḥ chah át jwáub niijíp wut yah jī.

Queét niḥatbat biíc yoobó ít niijíp wut jī.

Getsemaní pácahi jumapboó Jesús á uúbat

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

32 Túttimah, Olivo jeená juibínit, Getsemaní í niijni pácahi jumapna Jesús wā ít juibínap wut jī.

—**Diosdih wā uúbat pónih, ninjñh ñi cháud páñaá,** Jesús á bohénitdh át niijíp wut jī.

33 Páant niíj péanit, yuúpbit bejnit, Pedro, Santiago, Juandíhbat Jesús át numah bejep wut jī. Pániḥ bejnit,

cáacwādhíh á wun wūhat pínahdih búdí jengah joinít, át jīgah jwíhíp wut jī.

34 —**Túbit jīgahnit, wanni pah caá wā jumap. Pániḥna, yeebbát uocanjeh, ninjñh ñi uúbh páñaá,** queétdih át niijíp wut jī.

35 Páant niíj péanit, chibít yuúpbit bej, baácboó páah yoh ñajnit,

36 **“Páá, meém niḥatdh jéih beedáni caá. Pániḥ jumna, í Weemdíh ma wunat túatca bojoó! Obohjeéhtih, weém wā wuníhcah yuhna, meéamboó páant ma náah yacachah, wā wun wūhbipna caá”,** Jesús Diosdih át niijíp wut jī.

37 Páant niíj uúbh péanit, biíc peihcannit á bohénit í páñapboó Jesús át jwáub bejep wut jī. Páant á jwáub juibí enechah, uona ít chājap wut jī.

—**¿Ma uo niít, Simón? ¿Biíc horabitjeh uocanjeh, ma noón páicannit beé?** 38 **Túi jáanit, yeebdíh Diosdih uúbat caá náahap, yéej chājat jengah joyátdih yap yohat túat niijná. Túi chājihna yuhna, jáacan, uúbhcan, páant ñi jéih buujácan niít,** Jesús át niijíp wut jī.

39 Páant queétdih niíj péa, jwáub bejnit, á jwíh uúbatji pahjeh muntih biíc yoobó át jwáub uúbup wut jī. 40 Pániḥ uúbh péa, biíc peihcannit páinit pebhboó á jwáub juibínachah, jwáub uona ít chājap wut jī. Túbit quíib chei jumachah, ít jwáub úwap wut jī. Jesús queétdih á wucachah, tícna, caandíh ít jéih jepahcap wut jī. Túttimah, jwáub uúbúdhíh bejniji, páinit pebhboó Jesús át jwáub juibínap wut jī. 41 Biíc peihcanni láa uúbhnit, páinit pebhboó át jwáub juibínap wut jī.

—**¿Yeéb páantjeh uonit, choó niít ñi chājap? ¿Páant bóojeh tigaá! Butéh yéejnit weemdíh tewedih juiná caá í chājap.** 42 **Ñi jáa bojoó. Chóbe. Weemdíh**

* 14:27 Zac 13.7 * 14:28 Mt 28.16

enihcannitdih duó wáini ã juná caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jesúsdih enihcannit caandih i tewat

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Páant Jesús ã niijíchahjeh, ã bohéniji Judas át juibínap wut jĩ. Judasjééh dawá it juibínap wut jĩ. Íibat naaná, máa quiítnadihbat it bíbohóp wut jĩ. Sacerdotewã i maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, jwiít judíowãdih waóhntitbut queétdih it wahap wut jĩ, Jesúsdih teonit, i pebhna i ub bejat pínah niijná.

⁴⁴ Jesús pebh i bejat pínah jãtíh, Judas ãjééh bejnit pínahdih nin pah átát niij jéihya naáwáp wut jĩ: “Púo tíbdih nomnit, wã úbhndih ñi tewep. Teonit, ñi cãtíh ñi ub bejeé, ã jweicát pínah niijná”, át niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Pánihna, Jesúswã pebhna juibínit, Judas Jesús pebh át juibínap wut jĩ.

—¿Ma jum, Bohéni? niij úbhntit, Jesúh púo tíbdih át nomóp wut jĩ.

⁴⁶ Páant Judas ã úbúchah ennit, Jesúsdih tewedih jãóhntit caandih it tewep wut jĩ.

⁴⁷ Obohjeéhtih, pebhbit ñuhni Jesús ã bohéniبوó íbat naadíh jwãat wái ubnit, sacerdotewã i maáhdih teo wãhniíh moli chóodih át dáuc bóod yohóp wut jĩ. ⁴⁸ Caandih tewedih juibínitdih nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—¿**Nuumnídih tewat pah íbat naaná, máa quiítnadihbat ubnit, weemdih tewedih ñi jãóhntit beé?**

⁴⁹ **Yeó jáap jumát pah Dioíh muúboó ñijeéh wã jumuchah yuhna, weemdih ñi teocap be.* Obohjeéhtih, Dios naáwãtdih naóh yapani ã daacátji pahjeh buu weemdih ã yapa naáh,** át niijíp wut jĩ.

Pánihna, Jesúsdih teonit, it ub bejep wut jĩ. ⁵⁰ Páant i teo bejchah

enna, nihat ã bohénit caandih it éemp jwei béjep wut jĩ.

⁵¹ Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ãoniji wíih ñajapdih bóo chóojíhjih míc baint, Jesúswã i bejat túttimah wã ñuún péenap jĩ. Páant wã ñuún péenachah ennit, Jesúsdih teonitboó weemdíhbat i tewep yuh jĩ. ⁵² Obohjeéhtih, páant i tewechah yuhna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueh wihcannijeh wã ñáo jwei béjep jĩ.

Judíowã i maáta Jesúsdih i úbh joyát

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Pánih Jesúsdih ub bejnit, sacerdotewã i maáih muúná it ub waad béjep wut jĩ. Áih muúboó jumni míc wáacat tólihboó caanjéh, bita sacerdotewã i maáta, jwiít judíowãdih waóhntit, Moisés ã wutatjidih bohénitbut juibínit, Jesúsdih naóh yacat túut niijná, queét nihat it míc wáacap wut jĩ.

⁵⁴ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdih yuúpjeh át ñuún péenap wut jĩ. Pánih ñuún péenit, sacerdotewã i maáih muú wáihyat júduboojéh át waad juibínap wut jĩ. Pánih waad juibínit, Pedro tuu cúut jwéejdih, muúdíh wapnit bícdih, át méé chãudap wut jĩ.

⁵⁵ Sacerdotewã i maáta, nihat bita maáta bícdih wáac juibínit, “Jesús yeejép chãjna beé”, niijnítidih bidna it chãjap wut jĩ. Jesúsdih peéh mawíhna, chénewã bíic yoobó naóhntidih bidna ítih chãjap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, it bid jaicáp wut jĩ. ⁵⁶ Dawá nih yáanit, mácah míc it naáwáp wut jĩ. ⁵⁷ Biquína ñah ñahntit, nin pah it niij yee naáwáp wut jĩ:

⁵⁸ —Nin pah ã niijíchah, jwí joyóp be: ‘Nin Dioíh muú cáacwã i chãjnijidih wã yéja beedábpna caá. Bíic peihcanni yeó jáap túttimah jáap muú, cáacwã i chãjca naáh

* 14:49 Lc 19.47; 21.37 * 14:58 Jn 2.19

mædih wã chãjbipna caá', ã niijíp be, ït niijíp wut jĩ.*

⁵⁹ Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah míc ït niijíp wut jĩ.

⁶⁰ Sacerdotewã ï maáh cáacwã cátiñ ñah ñahñit,

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jéih jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej chãj, meemdih páant ï niij naóh yacachah? Jesúsdiñ át niijíp wut jĩ.

⁶¹ Obohjeéhtih, Jesúsboó át jepah jwuhcap wut jĩ. Páant ã jepahcatdih enna, sacerdotewã ï maáh

—¿Meém Dios ã wahni niit? ¿Dios, jwĩ wëini, ã wũuh niit? Jesúsdiñ át jwũub niijíp wut jĩ.

⁶² —**Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Weém nihat cáacwã úud jeñé Chah Wëpni ã jéihyepmant bóo buwámant chúdnit, wã wutuchah, ñi enbipna caá. Mah tólihñajih wã jwũub dei jãwúchahbut ñi enbipna caá,*** Jesús át niij jepahap wut jĩ.

⁶³ Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ï maáh bádi át ïjip wut jĩ. ã ïjat júutna, ãih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wut jĩ. Páñih yeo wáñit,

—¿Dépanih tigaá bita naóhñit pínah jwĩta bid? ⁶⁴ **'Weém caá Dios wũuh'**, Jesússeh ã niijíchah, yeéb nihat ñi joiná be. ¿Yeéboó ded pah tigaá caandih ñi niij jenah joí? ãjeéñ jumnitdih át niijíp wut jĩ.

—Caandih peéh mao yohat caá náahap, queét nihat ït niijíp wut jĩ.*

⁶⁵ Páant niijnít, biquína Jesúsdiñ ït coí jáha jwĩhip wut jĩ. Coí jáhanit, quíib nem chéó póocnit,

—Dios wũuh jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdih mao? ït niij deoh naáwáp wut jĩ.

Táttimah, Dioñ mædih wapnit soldadowãdih ï wũuhchah, queébtut Jesúsdiñ ït pũñap wut jĩ.

Pedro ã yeeat

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

⁶⁶ Páant ï chãjat pónih, wáihyat júdu diitna Pedro ã méé chúuduchah, sacerdotewã ï maáhdih teo wũhñih mit juibínap wut jĩ. ⁶⁷ Juibínit, Pedro tũú cáutdih ã méé chúuduchah ennit,

—¿Meembút Jesús Nazaret táttchimant bóojeéñ péeni niñcan niit? mit niij wũuh joyóop wut jĩ.

⁶⁸ —¿Jeéñ péeni niñcan caá. Caán ma niijní Jesúsdiñ wã jéihcan caá. ¿Ded pah niij tigaá ma chãj? Pedro át niij yee jepahap wut jĩ.

Páant niijnítjeh, tũú cáut jwëejdih chúudniñi bejnit, jëcna át jweí béj ñuhup wut jĩ. ⁶⁹ Páant caánboó ã ñuhuchah, teo wũhñih Pedrodih mit jwũub enep wut jĩ. Páñih ennit, mi pebh en ñahñitdih nin pah mit jwũub niijíp wut jĩ:

—Nin newé Jesúsjeéñ péeni caá, mit niijíp wut jĩ.

⁷⁰ —Niñcan caá. Weém ãjeéñ péeni niñcan caá, Pedro át jwũub niij yeenap wut jĩ.

Táttimah, bita caanjih en ñahñit jwuh

—¿Jeéñ péeni caá meém. Caandih péenit Galilea baácdih moón míicjeh caá. Meembút Galilea baácdih bóo ma jumna caá. Páñihna, meembút ãjeéñ péeni nacaá, Pedrodih ït niijíp wut jĩ.

⁷¹ —Weém yeeni niñcan caá. Túi yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. ¡Ñi niijní newédih wã jéihcan caá! ¡Páant yoobópdih wã naóhcah, Dios weemdih ã peéh chãja naáh! Pedro át jwũub niij yeenap wut jĩ.

⁷² Páant ã niijátjeéhjeh, mujbai át jwũub ewep wut jĩ. Páant ã jwũub ewechah joinít, **"Mujbai chéneji ã ewat pínah játiñ 'Caandih wã jéihcan caá', meém híic peihcanni láa ma niijbípna caá"**, Jesús ã niijátjdih Pedro át náhñinap

* 14:62 Dn 7.13 * 14:64 Lv 24.16

wut jĩ. Pánih náhninit, Pedro búdí át jañúp wut jĩ.

15

*Maáh Pilato Jesúsdiĥ ã wúbh joyát
(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn
18.28-38)*

¹ Baáb jéenechah, sacerdotewã ĩ maáta, jwiít judíowã jwĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, bita maátabut ĩt míc wáac juibínap wut jĩ. Pánih míc wáac juibínit, Jesúsdiĥ ded pah ĩ chājat pínahdih ĩt míc wéhenap wut jĩ. Pánih míc wéhe péanit, Jesúsdiĥ ĩt chéwat tútup wut jĩ. ĩ chéó péaat túttimah, maáh Pilato pebhboó ĩt ub bejat tútup wut jĩ. Pilato, Roma baácdih bóo, Judea baácdih moondíh wutni át jamup wut jĩ. ² Páant ĩ ub juibínachah ennit, Pilato Jesúsdiĥ nin pah át niúj wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Meém yoobópdiĥ judíowã ĩ maáh níít? át niijíp wut jĩ.

—**Ma niiját pah tigaá**, Jesús át niúj jepahap wut jĩ.

³ Pánihna, sacerdotewã ĩ maáta Pilatodih yeenit, Jesúsdiĥ yeejép ĩt naóh yacap wut jĩ.

⁴ Páant ĩ naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesúsdiĥ át niijíp wut jĩ:

—¿Páant meemdíh ĩ naóh yacachah joiná yahna, ma jéih jepahcan níít? át niijíp wut jĩ.

⁵ Obohjeéhtih, Jesús át jwúub jepahcap wut jĩ. Páant ã jepahcatdih ennit, Pilato búdí át wáhi bejep wut jĩ.

*Jesúsdiĥ ĩ mao yohat tútat
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn
18.38-19.16)*

⁶⁻⁷ Caán láa, Romanowã queét judíowãdih ĩ maáh jamatdih íjnit, biquína judíowã Romanowãdih ĩt míc mawap wut jĩ. Pánih míc maona, cáacwãdih ĩt mao yohop wut jĩ. Páant ĩ mawachah, ĩ teonitji nemat muúboó dawá ĩt jamup wut jĩ. Barrabás wüt jamnibat ĩjeéh

nemat muúboó át jamup wut jĩ. Pascua jamat pah Pilato bíic cáac nemat muúboó jamni, cáacwã ĩ bacaat tútnidih apĩ bacanap wut jĩ. ⁸ Pánihna, cáacwã Pilato pebh juibínit, bíic nemnidih ã bacaat pínahdih ĩt wúbup wut jĩ.

⁹ Páant ĩ wúbuchah joinít, Pilato queétdih nin pah át niúj wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Yeéb judíowã ñi maáhdih wã baca wüh jĩh? ¿Caandíh níít ñi náahap? át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Dawá cáacwã Jesúsdiĥ ĩ weñechah, sacerdotewã ĩ maátaboó caandíh tubit íjina, ĩt mawat tútup wut jĩ. Pánihna, queét Jesúsdiĥ ĩ íjnatdih jéihnit, cáacwã ĩ weñatdihbut jéihnit, Pilato queétdih páant át wúbh joyóp wut jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, cáacwã Jesúsdiĥ ĩ náahachah yahna, sacerdotewã ĩ maátaboó queétdih jac wutnit, Barrabásboodíh ã bacaat pínahdih ĩt jepahat tútup wut jĩ.

Páant ĩ jac wutachah joinítji,
—¿Barrabásdiĥ caá jwĩ náahap! ¿Caandíh jwiútdih ma baca wühwú! Pilatodih cáacwã ĩt niúj jepahap wut jĩ.

¹² —¿Yeéb judíowã ‘jwĩ maáh’, ñi niijnidih dedé tigaá wã chājbi? Pilato át niijíp wut jĩ.

¹³ —¿Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ĩt niúj ñaacáp wut jĩ.

¹⁴ —¿Dépanihna? ¿Dedé tigaá ã yéejatji, páant ñi niijíchah? Pilato át niúj wúbh joyóp wut jĩ.

Obohjeéhtih, queét chah ĩt jwúub niúj ñaacáp wut jĩ.

—¿Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ĩt niijíp wut jĩ.

¹⁵ Pánihna, cáacwã caandíh ĩ íjcat pínah niijná, Pilato Barrabásdiĥ queétdih át baca wühup wut jĩ. Pánih bacanit, soldadowãdih momo jiwí chóo coóh jamni tōpnajih Jesúsboodíh át puñat tútup wut jĩ. Pánih puñat tútutnit, Pilato

caandih át ub bejat tútup wut jĩ, cruzboó péoh dodhnit, ĩ mao yohat pínah niijná.

16 Páant ā ub bejat tútuchah joinít, Pilatoih muú díitna Jesúsdiĥ ĩt ub waad béjep wut jĩ. Pánih ub waad béjnit, caanjĩh wapnit soldadowā ĩt míc wáacap wut jĩ. 17 Pánih míc wáacnit, Jesúih yégueh jih bóo chóodih tóo dugnit, maáh ā dūwát pah jíghni dūni chóodih caandih ĩt yacap wut jĩ. Maáh ā dūwát júdu pah chājnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúih wao dáhdih ĩt yacap wut jĩ. 18 Maáhdih ĩpĩ chājat pah Jesúsdiĥ nin pah ĩt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—¡Ma tái jamuú! ¡Meém caá judíowā ĩ maáh! ĩt niij deoh naáwáp wut jĩ. 19 Pánih deoh naóhnit, máa doóbhjĩh āih wao dáhdih maonit, ĩt coí jāhanap wut jĩ. Pánih mao coí jāhanit, maáhdih weñat pah Jesús pebh ĩt bóodicha caj yoh ñajap wut jĩ. 20 Páant niij deoh naóh péanit, dūni chóodih tóo dugnit, āih yégueh chóodihjeh ĩt jwáub yacap wut jĩ. Pánih yacnit, ĩt ub bac bejep wut jĩ, cruzboó péoh dodhnit, ĩ mao yohat tút niijná. Pánih ub bejna, āih cruzdih bewat tútnit, ĩ mao yohat pínah jeéboó caandih ĩt ub bejep wut jĩ.

Jesúsdiĥ cruzboó péoh dodhnit, ĩ mawat

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

21 ĩ mao yohat pínah jeéboó bejnit, Simón, Cirene baácdih bóodih ĩt jwááap wut jĩ. Simón Jerusalén tútchiboó juibína át chājap wut jĩ. Caán Simón ā wehboó jwĩjeéh jamnit Alejandro, Rufojĩh ĩ jamna caá.* Pánihna, queét ĩ íp Simóndih jwááhnit, soldadowā caandih Jesúih cruzdih ĩt bewat tútup wut jĩ.

22 Pánih bejnit, Gólgota wūt jamapna ĩt juibínap wut jĩ. “Gólgota” niijná, “Wao Iidíp jeé”, niijná ĩt chājap wut jĩ. 23 Pánih caanná juibínit, mirra wūt jamni macjĩh widnit, ĩ ub bejni jiwá iguĩh macdih Jesúsdiĥ ĩt tóihyop wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, caan mácdih Jesús át babhcap wut jĩ. 24 Túttimah, cruzboó Jesúsdiĥ ĩt péoh dodhdop wut jĩ. Pánih péoh dodh péanit, āih yégueh chóojidih “¿Deih tiguaá ā jumbi?” míc niijnit, tíhwat júdunabitjĩh soldadowā ĩt yoh tíhwip wut jĩ.*

25 Cheibitjeh nueve yeó ā jamuchah, Jesúsdiĥ cruzboó ĩt péoh dodhdop wut jĩ. 26 Ā yéejatdih naóhna, cruzboó āih wao cháh, nin pah ĩt niij daác búwdhdap wut jĩ. “JUDÍOWĀ ĩ MAÁH”, caán naadĩh ĩt niij daacáp wut jĩ. 27 Chénewā nuumnítidihbut biĩh cruznadih Jesús pebh ĩt péoh dodhdop wut jĩ. Biícdih ā jéihyepmant bóo búwámant, biíhdih ā wáyámant bóo búwámant péoh dodhnit, queét tac yoób Jesúsdiĥ ĩt péoh dodhdop wut jĩ. 28 Jon jātih Dios naáwátidih naóh yapani ā daacátji biíc yoobó Jesús át yapap wut jĩ: “Wutatdih yap yohnitjeéh jamni caá’, cáacwā caandih ĩ niij jenah joibípnā caá”, át niij daacáp tajĩ.*

29 Cruz pebh en yap bejnit Jesúsdiĥ nin pah yeejép ĩt niij deoh naáwáp wut jĩ.*

—¡Eneéh buca! ¿Dioih muúdh yohnit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán muúdh jwáub chājni pínah niit?*

30 Pánihni jamna, ¡caán ĩ péoh dodhdopmant meemjéh ma dei jūwá! ĩt niijap wut jĩ.

31 Páant ĩ niiját pah sacerdotewā ĩ maáta, Dios ā wutatdih bohénitbut biíc yoobó caandih nin pah ĩt niij deoh naáwáp wut jĩ:

* 15:21 Ro 16.13
Mr 14.58; Jn 2.19

* 15:24 Sal 22.18

* 15:28 Is 53.12

* 15:29 Sal 22.7; 109.25

* 15:29

—Caán bitadih túi teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ā jéih múic teo wáaccan caá. ³² ‘Judíowā ī maáh caá’, niijná, cruzmant ā dei jūúwúchah enna, caandíh jwī jepahbipna caá, īt niijíp wut jī.

Ājeéh ī péoh dodhnitbut yeejép īt niijíp wut jī.

Jesús ā wunat

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Jesús cruzboó ī péoh dodhni ā ñuhuchah, yeó jáap tac yoób ā dápúáh bejep jī. Nihat baácboó dápú bejnit, biíc peihcanni horas túttimah, ā jwúub baáb jwúub bejep jī, páant muntih. ³⁴ Páant ā jwúub baabát pínah jātihbit, Jesús nin pah āt niij wēp ñaacáp wut jī: **“Eloi, Eloi, ¿lemá sabactani?”** niijná, “¿wíih Dios, wíih Dios, dépanih tigaá weemdíh ma éemp bej?” Jesús āt niij ñaacáp wut jī.*

³⁵ Páant ā niijíchah joinít, biquína caanjíh ñuhnit,

—Dios naáwátidih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ā chājap, īt múic niijíp wut yuh jī.

³⁶ Biíc ĩjeéh jumniboó ñáo ñah bejnit, páab chuí déedih ubnit, bijni jiwá iguúh macdíh báah, máa doóbh yapatidih chéoh búadh, júut ñahanit, Jesúsdiĥ āt wái nomat túutut wut yuh jī.* Pánih wái nomat túutnit, caanjéh nin pah āt múic niijíp wut jī:

—¡Ā jumna naáh! Elíasji nindih teo wáacadiĥ ā jūúwúchah, jwī en jwuh jíih, āt niijíp wut jī.

³⁷ Páant ā niiját túttimah, tabit ñaacnit, Jesús āt wunah bejep wut jī. ³⁸ Páant ā wunuchahjeh, Dioíh muú díitboó ĩjáh yaíhni búdí wúupni chóo yeo dei bejnit, chéne chóo pah āt chāwáp wut jī.* ³⁹ Caán ā wunuchah ennit, Jesús pebh ñuhni soldadowā ĩ maáh nin pah āt niijíp wut jī:

—Yoobópdih nin Dios wáuh ta tigaá”, āt niijíp wut jī.

⁴⁰ Chibít yuúpbít biquína yaádh Jesúsdiĥ ĩt en ñuhap wut jī. Queét yaádhjeéh Mágdala tútchidih bóli María mit jumap wut jī. Biíh wili Maríabut mit jumap wut jī. Caánt José, ā úud Santiago ĩ ĩn mit jumap wut jī. Biíh wili Salomébut mit jumap wut jī. ⁴¹ Jesús Galilea baácboó ā jum jwuhuchah, queét yaádh caandíh teo wáacnit ĩt jumap wut jī. Pánihna, Jerusalén tútchina Jesús ā bejchah, queét yaádh dawá bita yaádhbut ājeéh ĩt péenap wut jī.*

Jesúh bácahjidiĥ ĩyohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jwī chooát yeó jáap jātih bóo, jwī chooát pínahdiĥ jwī ámohni yeó jáapdiĥ, Jesús āt wunap wut jī. Caan chéyeh tóo ñáh jūúwát pínah jātih, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúh bácahjidiĥ Pilatodiĥ úubúdiĥ āt bejep wut jī. Caán José jwiít judíowā jwī maátajeéh ā jumuchah, caandíh bita maáta ĩpí túi joyóp wut jī. Dios ā maáh jumat pínahdiĥ túi páini āt jumap wut jī. Caán úumcanjeh, Pilatodiĥ Jesúh bácahjidiĥ úubúdiĥ āt bejep wut jī, jwī chooát yeó jáap ā waadáchah, áih bácahji páantjeh cruzboó ā ñuhcat pínah niijná. ⁴⁴ Jesús jātih ā wunat doonadiĥ joinít, Pilato āt joí wáhi bejep wut jī. Pánih joí wáhi bejnit, soldadowā ĩ maáhdih āt bid bojop wut jī. Ā pebh ā juibínachah, nin pah caandíh āt niij úubh joyóp wut jī:

—¿Jesús wáát wunah bejnit beé? āt niijíp wut jī.

—Wáát wunah bejna beé, soldadowā ĩ maáh āt niij jepahap wut jī.

⁴⁵ Páant ā niij jepahachah joinít, Pilato áih soldadowádiĥ Jesúh bácahjidiĥ ub deyanit, Josédiĥ āt

* 15:34 Sal 22.1 * 15:36 Sal 69.21 * 15:38 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 * 15:41 Lc 8.2-3

wāhat tūatup wat jī. ⁴⁶ Páant ā niiját joinít, túi baabní yégueh chóodih jīb chāj, cruzna jumapboó jwáub bejnit, Josédih Jesúh bācahjidih ī ub deya wāhuchah, āt ubup wat jī. Pānih ubnit, caán yéguehjīh pin péanit, jeedih ī baadníji íitboó caandih āt yohop wat jī. Yohnit, búdí jeé júduh tóo pátú bejnit, caán íitdih āt nemep wat jī. ⁴⁷ Páant ā yohochah, Mágdala tútchimant bóli María, biíh wili Maríabut īt enep wat jī. Caánt María biíh José ín mit jumap wat jī.

16

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Jwiít judíowā jwī chooát yeó jáap ā yapachah, tóo nāh jūúwúchah, biíc peihcannit yaádh chej jumnidih jīb chājadih īt bejep wat jī, Jesúh bācahjidih ī nāñat pínah niijná. Mágdala tútchimant bóli María, biíh wili María Santiago ín, Saloméjīh, queét biíc peihcannit yaádh jīb chājadih īt bejep wat jī. ² Túttimah bóo yeó jáap baáb jéenechah, chej jumnidih ubnit, queét yaádh Jesúh bācahdih yohopji jeé íitboó īt bejep wat jī.

³ —¿Déhe tīgá jwiítidih jeé júduh īt pátú yoh wāhbi? queétjeh īt níj míc wéhe bejep wat jī.

⁴ Pānih juibína, José ā nemniji jeé júdu caán íit jwéjidih ā nūhuchah īt enep wat jī. Caán búdí júdu ā jumuchah, cáacwā ī tóo pátú dodhdad pah āt lajap wat jī. ⁵ Pānihna, caán íitdih waád juibínit, jáap behni pah jígohni ángeldih īt enep wat jī. Caán ángel túi baabní yégueh chóo duonít, ī jéihyepmant bóo buwámant āt chúdup wat jī. Caandih ennit, búdí īt úmup wat jī.

⁶ Páant ī úmuchah ennit, caán ángel queét yaáhdih nin pah āt níijp wat jī:

—¿Níi úmca bojoó! ¿Yeéb Jesús, Nazaret tútchidih bóo cruzboó nūhnit, wānnijidih bid níit níi chājap? Obohjeéhtih, ninjīh ā wihcan caá. Jáantjeh ā boo pud jūúwáp be. Caandih ī cáagatjidih níi eneé. ⁷ Úmcanjeh, ā bohénitdih naáwádih níi bejeé. Pedrohdih níi túi naáwá chaáh. ‘Jáantjeh ā naáwátji biíc yoobó Jesús yeebdih Galilea baácna ā waóh bej páina caá. Caánboó caandih níi jwāáhbična caá’, ā bohénitdih níi niijí, ángel āt niijp wat jī.*

⁸ Páant ā niijíchah joinít, bac bejnit, yohopji jeé íitmant īt náo jwáub bejep wat jī. Náo jwáub bejnit, úmna, méménit, bitadih īt naóhcp wat jī.

Mágdala tútchidih bóli Mariádih Jesús ā jígohat

(Jn 20.11-18)

⁹ Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo pud jūóhni Mágdala tútchidih bóli Mariádih āt jwíih jígohop wat jī. Caánt siete nemépwā jumnihjidih Jesús ā boonih mit jumup wat jī. ¹⁰ Jesús ā bohénitji caandih ī juñúchah, Mariáboó caandih mi enatjidih queédih naáwádih mit juibínap wat jī. ¹¹ “Cristo āt jwáub boo pud jūóh tabeé. Caandih weém wā enna be”, queédih mitih niijp wat yah jī. Obohjeéhtih, páant mi niijíchah yahna, īt joyáh bojop wat jī.

Chénewā Jesúsjeéh péenitdih ā jígohat

(Lc 24.13-35)

¹² Túttimah, chénewā Jesús wājeéh jibnitji máú wihcapboó ī jib bejchah, Jesús queédih āt jígohop wat yah jī. Obohjeéhtih, mácah ā jígohochah, jwíih beh encan yahna, túttimah, caandih īt beh enep wat jī. ¹³ Pānih beh ennitji jwáub bejnit, ī chénewádih Jesúsdih ī enatjidih īt naáwáp wat yah jī.

* 16:7 Mt 26.32; Mr 14.28

Obohjeéhtih, páant ì naáwáchah yuhna, queétdihbut ìt joyáh bojop wut jì.

Àih túini doonádih ã bohénitjidih Jesús ã naáwát túutat

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Túttimah, once ã bohénitji ì jeéméchah, queétdih Jesús át jígohop wut jì. Caán ã naáwátjidih túi jenah joicán, jwúub booni bitadidh ã jígohatdih ì naáwáchah yuhna, ì joyáh bojatji jíib queétdih át jüihñup wut jì. ¹⁵ Pánih jüih péanit, queétdih nin pah át niijíp wut jì: **“Nihat baácboó wíih túini doonádih nihat cáacwádih naáwádih ñi bejeé.*** ¹⁶ **Weemdíh jepahnit, daabáát túutnit, iiguípna ì bejat déejidih Dios ì yéejatdih ã yoh wáhbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitdih Dios ã peéh chájachah, iiguípna ì bejbipna caá.** ¹⁷ **Det weemdíh jepahnitboó wá wēpatjìh nin pah ì chájipna caá: Nemépwá cáacwáih bácahmant jumnitdih ì bacat túutbipna caá. Mácah wéheatjìh ì wéhebipna caá.** ¹⁸ **Maidih ì tewecehah, ì chāacáchah yuhna, dedé ebépdih ì babhbachah yuhna, queétdih ã chūhcan níit. Wunnitdih ì teo jáha wúbáchah, ì túi boobipna caá”,** át niijíp wut jì.

Jesús jeáboó ã púuh laab béjat

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Páant níj naóh péanit, jwí Maáh Jesús jeáboó át púuh laab béjep wut jì. Pánih púuh laáb jubínit, maáh waadná, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant át chúudup wut jì.* ²⁰ Pánihna, Dios cáacwádih ã túi ubat pínah doonádih Jesús ã bohénitji nihat pebhboó naáwádih ìt bejep wut jì. Pánih naóhnt, jwí Maáh queétdih ã teo wáacachah, ã wēpatjìh cáacwá ì jéih chájca

naáhdih ìt cháj júutap wut jì. Páant ì cháj júutachah, ã naáwátidih joinítboó, “Ì naáwát yoobópdi caá ã jumap”, niijnít, Diosdih ìt túi jepahap wut jì.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wá daacát.

* 16:15 Hch 1.8 * 16:19 Hch 1.9-11

SAN LUCAS

Ā daác jwíhat

¹ Wā dée Teófilo, weém Lucas meemdíh bainí wā naóh daác bípna caá. Jwí cātíh Jesús ā chājatjidih dawá cāacwā ít daác jwíhip tají. ² Jesús ā cāac jumni yeó jáapdih péú ā péani yeó jáapna ājeéh jumnitji, ded pah ā chājatdih ennitji, ā naáwátidihbut joinítji, jwiítidih í bohénap jí. ³ Páant í bohéátidih joiníji weembát buu wā jéihyep buca. Pánih jéihnit, “Nin pah Teófilodih wā daác wūhuchah, ā táibípna caá”, wā niúj jenah joyóp be.* ⁴ Páant niúj jenah joinít, meemdíh wā daác wahna caá, ma joiníji doonádih túi yoobópdih ma jéihyat pínah niujná.

Juan Daabáni ā cāac jumat pínahdih ángel ā naáwát

⁵ Jesucristo ā cāac jumat pínah jātih, Herodes Judea baácđih moón í maáh jum láa, Zacarías wāt jumni sacerdote át jumup wut jí. Caán Abías wāt jumni sacerdotewā poómpdih bóo wut jí. Yad Elisabetbut Aarón juma mit jumup wut jí.* ⁶ Queét chénewā Dios ā enechah, nihat ā wutatjidih túi jepahnit ít jumup wut jí. ⁷ Obohjeéhtih, Elisabet weh wihcannih wut jí. Pánihna, queét chénat pah behnitjeh jumna, weh wihcannitjeh máahna ít chājap wut jí.

⁸ Biíc semana Zacarías jumni sacerdotewā poómp Dioíh muúđih ñahwat en daonít pínah ít túut nuumúp wut jí. ⁹ Biíc yeó jáapdih sacerdotewā ípí chājat pah, Zacaríasdih ít ñíwip wut jí, Dioíh muúđih waadnit, chej jumnidih ā cáwat pínah niujná. ¹⁰ Chej jumnidih í cáwat horadih waad

béjnit, ā cáwachah, tǎahmant bóo tólihdih dawá cāacwā Diosdih uúbh páina ít chājap wut jí. ¹¹ Zacarías chej jumnidih ā cáwachahjeh, Dios ā wahni ángel át jíghop wut jí. Chej jumni cáwat dah jéihyepmant bóo buwámant át ñahap wut jí. ¹² Pánihna, Zacarías caandíh en wáhi bejnit, búdí át úumup wut jí.

¹³ Páant ā úumuchah ennit, ángel caandíh nin pah át niúj naáwáp wut jí:

—Zacarías, ma úumca bojóo. Ma uúbatdih Diosboó át joiná wut be. Yeebdíh ā túi chājachah, majeéh bóli, Elisabet, newé weépdih mi weh jumbípna caá. Caandíh Juan ma wāt búudhdúp. ¹⁴ Ñi wúúh ā cāac jumuchah enna, búdí ñi wēbípna caá. Dawá cāacwābut biíc yoobó í wēbípna caá. ¹⁵ Dios ā enechah, caán oboh jumni nichan niút. Ā ñioni jumna, jiwá iguúh mac, pooni, pocannidihbut ā babhcan niút. Beh wiliíh wudah diítmah jum jwuhna, Túini Espiritu ā wēpatdih ā bíboh bípna caá.* ¹⁶ Ma wúúh behna, dawá quúib buadnit judíowādih Diosdih ā jwúub jepahat túut bípna caá. ¹⁷ Dios ā wahni ā júúwát pínahdih naóh waóhni pínah ā jumbípna caá. Dios ā wēpat búdí bíbohna, Elíasji ā wēp naáwátji pah muntih ma wúúhbut biíc yoobó wēp naóhni ā jumbípna caá. Páant ā naáwáchah joinít, behnitboó túut nuumnit, í wehdih í túi oibípna caá. Táinidih yap yohnitbut túut nuumnit, túi chājnit í jenah joyát pah muntih í jwúub jenah joibípna caá. Pánihna, Cristo ā júúwát pínah jātih, cāacwā túut nuum páinit í jumbípna caá, caandíh í túi jepahat pínah niujná, ángel Zacaríasdih át ni-ijíp wut jí.*

¹⁸ Páant ā niujíchah joinít, Zacarías ángeldih nin pah át niúj uúbh joyóp wut jí:

* 1:3 Hch 1.1 * 1:5 2Cr 24.10 * 1:15 Nm 6.3 * 1:17 Mal 4.5-6

—¿Ded pah tigaá ma naáwát dih wā jéihbi? Weém behe caá. Wājeéh bólibat beh wili caá, át niijíp wut jī.

19 —Weém Gabriel, Diosdih teo wāhni caá. Weém ájeéh jumnidih ā wahap be, nin táini doonádih meemdíh wā naáwát pínah niijná.*

20 Wā naáwát dih ‘Yoobópdih nihcan caá’, ma niij jenah joyát jíib, meém jéih wéhecanni ma jum jwuhbipna caá. Wā niiját pah ā yapachah-jeh, ma jwúub wéhebiipna caá, páant mantih, ángel caandíh át niijíp wut jī.

21 Zacarías maatápdih ā jígochah, táahmant bóo tólihdih wúbh páinitboó ít náhni dahwanap wut jī. 22 Pánihna, jwúub bac jáóhniit, jéih naóhcanjeh, queédih áih téihyajíh át jenah júut naáwáp wut jī. Á jéih wéhecannit, “Oo júmat déedih át en tagaá”, ít niij jéihyep wut jī.

23 Túttimah, Zacaríaswā í teo péanachah, áih muúboó át jwúub bejep wut jī.

24 Páant ā jwúub bejat túttimah, ájeéh bóli Elisabet mit wudu jumap wut jī. Wudu jumnit, bíicjīh bóo téihya widh mit míic júutcap wut jī.

25 Pánih wudu jum wéina, nin pah mit míic niijíp wut jī, “Weém weh wihcannihji tíic náah jumnihdih jígah ennit, Dios weemdíh át teo wáacap taga. Weemdíh newé weép át wuhap taga, cáacwā weemdíh yeejép dooná í jwúub naóhcat pínah niijná”, mit niijíp wut jī.

Dioíh ángel Maríadih ā naáwát

26 Elisabet seis widh mi wudu jumachah, Maríadih naáwát náahna, Dios áih ángel Gabrieldih át jwúub wahap wut jī. Pánihna, Gabriel Galilea baáchoó Nazaret tátchidih juibínit, María pebhna át juibínap wut jī. 27 María neonájeéh jum jwuhcannih José áa pínah wut jī. José Davidji jumma wut jī. Caán

David judíowā í chah maáh át jumap wut jī.*

28 Gabriel Maríadih naáwádih juibínit, nin pah caántdih át niijíp wut jī:

—¿Ma jum, Dios chah oinih? Dios majeéh ā jumna caá, át niijíp wut jī.

29 Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, María búdí mit jói wáhi bejep wut jī. Pánih jói wáhinít, caántjeh nin pah mit míic niij wúbh joyóp wut jī: “¿Ded pah ā nihat pínahdih niij tigaá ā cháj, páant niijná?” mit niijíp wut jī.

30 Páant mi niij jenah joyóchah, ángel caántdih nin pah át niij naáwáp wut jī:

—¡Ma úumca bojoó, María! Dios meemdíh búdí ā wēi enna caá.

31 Ded pah meemdíh yapat pínahdih naáwádih wā jáóhna caá. Meém wudu pínah caá. Newé weépdih ma weh jumbipna caá. Caán ā cáac jumachah, Jesús ma wut búudhdáp.* 32 ‘Dios chah wēpni wúuh caá’, caandíh í niijbípna caá. David jumma jumna, David maáh ā jumati pah Dios caandíh maáh ā waadábiipna caá. 33 Pánihna, ma wúuh nihat judíowádih maáh ā jumbipna caá. Nihat bitadihbat maáh ā jumachah, jwúub túut nuumní pínah ā wihcan níit, át niijíp wut jī.*

34 Páant ā niijíchah joinít, María ángeldih nin pah mit niij wúbh joyóp wut jī:

—¿Dedé, weém neonájeéh jumcannih, ded pah tigaá wā wudu jumbi? mit niijíp wut jī.

35 —Túini Espíritu meemdíh ā waadáchah, Dios ā wēpatjīh ma wudu jumbipna caá. Pánihna, ma wúuh túini, yeejat wihcanni ā jumbipna caá. ‘Dios wúuh caá’, caandíh í niijbípna caá. 36 Ma dée wili, Elisabetbat beh wili yuhna, wudu caá. Caántbat newé weépdih

* 1:19 Dn 8.16; 9.21 * 1:27 Mt 1.18 * 1:31 Mt 1.21 * 1:33 2S 7.12,13,16; Is 9.7

mi weh jumbipna caá. Buu biíc peihcanni widhjeh jwdhna caá, caánt mi weh jumat pínah. Jáap wili jwmna, weh wihcannihji buu wwdh caá buca. ³⁷ Dios nihat jéihni dedé ã buwacan caá, ángel Maríadih át niijíp wut jī.*

³⁸ Páant ã niijíchah joinít, María caandíh nin pah mit niúj jepahap wut jī:

—Weém Dioíh wili caá. Ma ni-ijátji pah weemdíh ã yapa naáh, mit niijíp wut jī.

Páant mi niijíchah joinít, Dios pebhboó ángel át jwúub bejep wut jī.

María Elisabetdih enedih mi be-jat

³⁹ Ángel páant ã niiját túttimah, María waícanjeh mi dée wilidih enedih mit bejep wut jī. Caánt mijeéh bóo Zacaríasíh Judea baác jeé cātíh bóo tútchidih ít jumap wut jī. ⁴⁰ Pánihna, íih mæná waád jaibínit, Elisabetdih mit wúbúp wut jī. ⁴¹ Caántdih mi wúbúchah joinítjeh, Túini Espíritu mi weépdih ã weñanachah, tubit át wálinap wut jī. Mi weépdih weñanit, beh wilidihbut Túini Espíritu búdí át weñanap wut jī. ⁴² María mi wúuh pínahdih ã jéihyanachah, búdí wéinit, nin pah Elisabet mit niúj wép naáwáp wut jī:

—María, nihat yaáhdih en beedánit, meemdíh wéi ennit, Dios át túi chājap taga. Ma wúúhdihbut ã túi chājbipna caá. ⁴³ Oboh jumnih wā jumachah yuhna, wā Maáh íin pínah weemdíh enedih ma juyúchah, bainí wā wéican caá. ⁴⁴ Ma wíhenachahjeh, wā weép wéina, áí wép wálinap be. ⁴⁵ Pánihna, Dioíh ángel ã naáwátji pahjeh ã yapat pínahdih jenah joiná, meemdíh ã túi chājachah, bainí ma wéican níit, mit niijíp wut jī.

⁴⁶ Páant mi niijíchah joinít, Maríabut nin pah mit wéi niúj naáwáp wut jī:

“Jwí Maáh Diosdih búdí wā wéina caá.

⁴⁷ Caán weemdíh túi ubnidih bainí wā wéican caá.*

⁴⁸⁻⁴⁹ Caandíh oboh teo wáhnih wā jumachah yuhna, jīgah ennit, weemdíh át teo wáacp taga. Dios wéjni, túini yoobát jumna, weemdíh chah túini át chājap taga. Páant ã chājachah jéihnit, nihat cáacwā, buu jumnit, túttimah jumnitbut ‘Caántboó Dios ã chah túi chājnih wut jī’, weemdíh í niijíbna caá.

⁵⁰ Det caandíh jepahnitdih jīgah ennit, ápi teo wáacna caá. Jon játih jumnit, buu jumnitdihbut teo wáacnit, púú túttimah jumnitdihbut ã teo wáacbipna caá.

⁵¹ Ded pah náahna, ã wépatjīh ápi chājap wut jī. Pánih chājnit, ‘Weém túi jéihni caá’, niúj jenah joinítteo teo wáaccan, búdí ã wépatjīh át wah peetép wut jī.

⁵² Yeejépwā í maáh wépatdih át déuc wáyap wut jī. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niúj jenah joinítteo teo wáacnit, maáta dée át waadánap wut jī.

⁵³ Moh yéejnitdih túinidih át wáhp wut jī. Obohjeéhtih, dawá bíí dée bíbohntiboodíh wáhcanejeh, biáboó át wahap wut jī.

⁵⁴ Jwiit caandíh teo wáhnit judiowádih jīgah ennit, át teo wáacp wut jī.

⁵⁵ Biíc yoobó mantih jwí nuo Abraham ã juménadíh jīgah ennit, át teo wáacp wut jī. Pánih jīgah ennit, ã teo wáacat pínahdih jwí

* 1:37 Gn 18.14; Jer 32.16,27 * 1:47 Is 61.10

ñowājidiĥ āt naáwáp wut jĩ,* María mit niĥj wēi naáwáp wut jĩ.*

56 Pániĥ ĵuĭbiniĥi Elisabetjeéĥ biĭc peiĥcanni wiĥdĥ mit ĵum ĵwahup wut jĩ. Túttimah, miĭĥ tútchina mit ĵwáub beĵep wut jĩ.

Juan Daabáni ā cāac ĵumat

57 María mi ĵwáub beĵat túttimahbit, Elisabet mit weĥ ĵumap wut jĩ. Newé weépdiĥ mit túuhup wut jĩ. 58 Miĭĥ mūu pébĥ ĵumnit mi déewābat Dios caántdiĥ ĵġah ennit ā teo wáacat doonádiĥ ĵoinít, miĵeéĥ búdí ĭt weñep wut jĩ. 59 Ocho yeó ĵáap túttimah, sacerdotewādiĥ caandíĥ queĥli nah yapat chóodiĥ ĭt bóodat túutap wut jĩ. Páant ĵudiówā ĭpĩ chāĵap wut jĩ. Caandíĥ beheĭĥ wātĵeh ĭt búudĥdĭhip wut yuh jĩ.*

60 Obohjeéĥtiĥ, páant ĭ niĭĵichah ĵoinít, ā ĭnboó nin pah mit niĭĵip wut jĩ:

—Zacarías niĥcan caá. Juan caá ā wūt pínah, mit niĭĵip wut jĩ.

61 —Obohjeéĥtiĥ, ñi déewā poómpdiĥ Juan wūt ĵumni ā wiĥcan caá, cāacwā caántdiĥ ĭt niĭĵip wut jĩ.

62 Páant niĭĵ péanit, queét Zacaríasdiĥ téihyajĭĥ ĭt ĵúutap wut jĩ, “¿Dedé tigaá wūt ma búudĥbi?” niĭĵná. 63 Páant ĭ ĵúutuchah ennit, Zacarías āiĥ téihyajĭĥ daacát naadíĥ ĵúut úubĥnit, “Juan caá ā wūt”, āt niĭĵ daacáp wut jĩ. Páant ā daacáchah en wáĥi beĵnit, queét niĥat ĭt joí yai ñúĥ beĵep wut jĩ. 64 Pániĥ daácnajeh, wéhecanniji āt ĵwáub wéhenap wut jĩ, páant muntĭĥ. Pániĥ wéhenit, Diosdiĥ búdí āt wēi naáwáp wut jĩ.

65 Pániĥna, niĥat ĭ peĥ ĵumnit búdí ĭt wáĥi beĵep wut jĩ. Páant ā yapat doonádiĥ ĵoinít, niĥat cāacwā, Judea baácboó ĵumni jeé cātĭĥ ĵumni tútchinadiĥ moón ĭt múic wéhenap wut jĩ. 66 Pániĥ

múic wéhenit, Dios caandíĥ ā túi chāĵachah ĵeĭĥnit, “¿Caán wébít ded pah chāĵni pínahna tigaá?” búdí ĭt niĭĵ ĵenah ĵoyóp wut jĩ.

Zacarías Diosdiĥ ā wēi naáwáp

67 Túini Espiritu Zacaríasdiĥ ā weñanachah, ā wēpatĭĥ nin pah Diosdiĥ āt niĭĵ wēi naáwáp wut jĩ:

68 “Ķwiít ĵudiówā ĵwĭpĩ wēini Diosdiĥ búdí wā wēina caá! Ķwiít āiĥ cāacwādiĥ teo wáacadiĥ ĵúóĥnit, chéonit panĭĥnit ĵwĩ ĵumcat pínah niĭĵná, nemépwā ĭ maáh ā wēpatdiĥ ā dúucĭpna caá.

69-70 Ķon ĵáĭĥ Dios naáwátĥiĥ naóĥ yapanitĭi nin pah ĭt niĭĵ daacáp tajĭ: ‘Diosdiĥ teo wáĥni David ĵuĭma chah wēpni ĵumna, ĵwiít āiĥwādiĥ teo wáacnit, ĭġuĭpna ĵwĩ beĵat déediĥ túi ubni pínahdiĥ Dios ā wahĭpna caá,

71 ĵwiítĥiĥ enĭĥcannit ĭ wēpatdiĥ ā dúucuchah, ĵwĩ túi ĵumat pínah niĭĵná.

72-73 Pániĥna, ĵwĩ ñowādiĥ ā naáwátĭi pahĵeh muntĭĥ, ĵġah ennit, ĵwiítĥiĥ ā teo wáacĭpna caá. Nin pah ĵwĩ ño Abrahamĵidiĥ āt niĭĵip wut jĩ:

74 “Ma ĵuĭmenádiĥ enĭĥcannit ĭ wēpatdiĥ wā dúucĭpna caá, úumcanĵeh, weemdĭĥ ĭ weñat pínah niĭĵná.

75 Pániĥna, nin baácboó ĵum ĵwáĥnit, wā enechah, túinitĵeh wĭĭhwā ĭ ĵambĭpna caá”, Abrahamdiĥ āt niĭĵip wut jĩ’, Dios naáwátĥiĥ naóĥ yapanit ĭt niĭĵ daacáp tajĭ”, Zacarías Diosdiĥ āt niĭĵ wēi naáwáp wut jĩ.

76 Diosdiĥ páant niĭĵ péanit, ā wáúĥdiĥ ĵwah nin pah āt ĵwáub niĭĵ naáwáp wut jĩ:

“Wáúĥú, ĵwĩ Maáh ĵwiítĥiĥ túi ubni pínah ā ĵúúwátĥiĥ naóĥ

* 1:55 Gn 17.7 * 1:55 1S 2.1-10; Sal 113.5-9

* 1:59 Lv 12.3

waóhni ma jum̄bipna caá. 'Dios naáwátdih naóh yapani caá', meemdih ī niijb̄ipna caá.*

77 Jwiit̄ āihwādh̄ jwī yéejatdih yohnit, iiguip̄na jwī bejat déedih ā tui ubat pínahdih ma naóh̄bipna caá.

78 Jígh̄ en teo wáacnit, jwiit̄dih tui ubni pínahdih Dios jeámant ā wah̄bipna caá, baabát panih̄ipboó jwī jum̄at pínah̄ ni-ijná.

79 Wunatdih úmna, dupáat panih̄ipboó jum̄nitdih jiiát déedih ā wūh̄bipna caá, túini namádih ī jii en bejat pínah̄ niijná*, Zacarías āt niij̄ wēi naáwáp wut̄ jī.

80 Pánihna, Zacarías wūh̄ āt beh̄ep wut̄ jī. Dios ā tui teo wáacachah, caolih̄ júut̄ihni, caandih̄ tui jepahni āt beh̄ep wut̄ jī. Pánih beh̄nit, judiowādh̄ ā bohéat pínah̄ jātih̄ muú̄ wih̄capboó āt jum̄ap wut̄ jī.

2

Jesucristo ā cāac jum̄at
(Mt 1.18-25)

1-2 María mi weh̄ jum̄at pínah̄ jātih̄, Cirenio Siria baácdih̄ moón ī maáh̄ jum̄ láa, César Augusto Roma tātch̄imant jum̄na, nihat baácdih̄ moondih̄ wut̄ni āt jum̄ap wut̄ jī. Démoón cāacwā ī jum̄atdih̄ jéih̄yat tūt̄ niijná, nihat cāacwādh̄ ih̄ wāt̄nadih̄ āt daacát tūt̄ap wut̄ jī. Caandih̄ náahna, nihat cāacwādh̄ ā daacni náodih̄ āt wah̄ap wut̄ jī. Páant ā ch̄j̄at tūt̄ni yeó jāap ī jwīh̄ wūt̄ daacát yeó jāap wut̄ jī. 3 Páant ā wut̄achah̄ joinit̄, nihat cāacwā ī nuowāji ī cāac jum̄ni tātchinā yoobó wūt̄ daacádih̄ it̄ bejep wut̄ jī. 4-5 Josébut̄ yad pínah̄j̄h̄ it̄ bejep wut̄ jī. María wudū jum̄na yuh̄na, Galilea baác Nazaret tātch̄imant, púú̄ Judea baác Belén tātchinā mit̄ bejep wut̄ jī. Belén tātch̄idih̄

Davidji āt cāac jum̄ap wut̄ jī. Pánihna, David jum̄ma jum̄na, José yadh̄j̄h̄ Belén tātchinā wūt̄ daacádih̄ it̄ bejep wut̄ jī.

6-7 Queét̄ chénewā Belén tātch̄iboó jaib̄init, dawá cāacwā ī jum̄achah, ūwat̄ muuná ā yáwachah, momo jiwīwā ūwat̄ tólih̄boó Joséwā it̄ ūw̄ap wut̄ jī. Caánboó jum̄na, María mi jāap bácahdih̄ bóodih̄ mit̄ weh̄ jum̄ap wut̄ jī. Pánih weh̄ jum̄ péanit, mi wūh̄dh̄ yégueh̄j̄h̄ tui pin̄ bojnit, momo jiwīwā jeémát yacat̄ paihdih̄ mit̄ cáagap wut̄ jī.

Ovejawādh̄ en daonit̄ Jesúsdh̄ enedih̄ ī bejat

8 Páant mi weh̄ jum̄ni chei, Belén tātchī jwēejdh̄ ovejawādh̄ en daonit̄ ih̄ ovejawādh̄ en daoná it̄ ch̄j̄ap wut̄ jī. 9 Páant ī en dawáchah, Dioih̄ ángel queétdih̄ āt jígh̄op wut̄ jī. Pánih jígh̄nit, bádi ā yeh̄ iiguíchah̄ ennit, bádi it̄ úm̄ap wut̄ jī.

10 Páant ī úm̄achah̄ ennit, ángel queétdih̄ nin̄ pah̄ āt niij̄ naáwáp wut̄ jī: “¡N̄i úm̄ca bojoó! ¡N̄i joyoó! Bádi n̄i weñat̄ pínah̄ túini doonádih̄ yeebdih̄ naáwādh̄ juóhna caá wā ch̄j̄ap. Caán doonádih̄ joinit̄, nihat cāacwābut̄ bádi ī wēibipna caá. 11 But̄éh̄ Davīh̄ tātch̄idih̄ cāacwādh̄ tui ubni pínah̄ ā cāac jum̄ap be. Caán Dios ā wah̄ni Cristo, nihat cāacwā ī maáh̄ pínah̄ caá. 12 Wā niijn̄idih̄ n̄i bid̄ juyúchah, momo jiwīwā jeémát yacat̄ paihdih̄ yégueh̄ ch̄oójh̄ pin̄ bojni, ā lajbipna caá”, āt niij̄p wut̄ jī.

13 Ángel queétdih̄ páant ā ni-ij̄chah̄jeh, dawá ángelwā ājeéh̄ jígh̄nit, Diosdh̄ nin̄ pah̄ it̄ niij̄ wēi naáwáp wut̄ jī:

14 “¡Nihat̄ jeáboó jum̄nit̄ Dios wēpnidih̄ ī weñe naáh! ¡Nin̄ baáchoó ā oinit̄ ī tui jum̄na naáh!” it̄ niij̄p wut̄ jī.

* 1:76 Mal 3.1 * 1:79 Is 9.2

15 Ángelwā queédih páant niij naóh péanit, Dios ā jumupboó it jwúub bejep wut jī. Ī jwúub bejat túttimahbitjeh, ovejawādh en daonit nin pah it míc niijíp wut jī:

—Chóbe, Belén tútchina Dioh ángel jwúútdih ā niiját dih enjīh, it niijíp wut jī.

16 Páant niijnít, Belén tútchina wépép caandih enedih it bejep wut jī. Pánih bej, caanná juibínit, María, José, wébitdihbut it enep wut jī. Wébit momo jiwíwā jeémát yacat paihdih át lajap wut jī. 17-20 Pánih bid juínit, ángel ded pah ā niiját dih Mariawādh it naóh yapanap wut jī. Pánih en péanit, ĩh ovejawá pehb- boó it jwúub bejep wut jī. Pánih be- jnit, ángel queédih ā niijátjī pahjeh ennitjī Diosdih búdí it wēi naáwáp wut jī. Nihat ĩ jwááhnitdihbut it naáwáp wut jī. Páant ĩ naáwáchah joinít, cáacwā it joí wúhi bejep wut jī. Obohjeéhtih, beh wiliboó wébitdih páant ĩ niijátjīdih caántjeh búdí mipí jenah joyóp wut jī.

Dioh muúboó Jesús dih ĩ ub bejat

21 Jesús ā cáac jumniĳi ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewādh āih quehli nah yapat chóodih it bóodat tútup wut jī. Páant judíowā ĩpī chājap wut jī.* Pánih bóod péanit, ā ĩn wudu jumat pínah játih ángel ā niijátjī pahjeh caandih Jesús it wūt búudhdap wut jī.*

22 Biíc widh túttimah, Moisés ā wutatjī pah chāj péanit, mi wáúhdih Diosdih wáhat túut niijná, Jerusalénna it ub bejep wut jī. 23 Pánih wāhnt, Dios nin ā wutatjīdih it jepahap wut jī: “Jáap bácahdih bóo newé weép ā jumuchah, weemdih ĩi wáhuú. Caán wíh, weemdih teo wāhni pínah caá”,* Dios át niij wutap tajī. 24 Pánihna, Jerusalénna Dioh muúdh juibí, jopwādh jīb chājnit, sacerdotewādh it wāhap wut jī,

Diosdih ĩ cáo wáhat pínah niijná. Pánih chājnit, Dios nin ā wutatjīdih it jepahap wut jī: “Chénewā jopwādh ĩi wáhuú weemdih, jáap bácahdih bóodih túut muúmná”, Dios át niij wutap tajī. Pánih chājna, ĩ weh jumat túttimah, nihat Dios ā wutatjīdih it chāj péanap wut jī.*

25 Caán láa Dios naáwát dih túi jepahni, Simeón wūt jumni, Jerusalén tútchidih át jumup wut jī. Caán Diosdih túi wēini jumna, Dios ā wāhni judíowādh túi ubni pínahdih páina át chājap wut jī. Caandih Túini Espiritu ā wēpat búdí át jumup wut jī. 26 Pánih jumna, nin pah caandih átát niij jéihyanap wut jī: “Ma wunat pínah játih Dios ā wāhni Cristo, āih cáacwādh túi ubni pínahdih meémboó ma enbipna caá”, át niijíp wut jī.

27 Pánihna, caandih Dioh muúná Túini Espiritu át bejat tútup wut jī. Joséwā Jesús dih ĩ ub waad béjehah, Dios ā wutatjī pah chājat túut niijná, Simeón queédih át jwááap wut jī.

28 Pánih jwááhnit, Túini Espiritu caandih ā jéihyanachah, wébitdih át ub túuhup wut jī. ĩb túuhnit, nin pah Diosdih át niij wēi naáwáp wut jī:

29-30 “Maá, meém ma niijátjī pahjeh míh cáacwādh túi ubni pínahdih ma wāhndih buú wā enna caá. Weém, meemdih teo wāhni, buú wā wunuchah, ā táibipna caá, buca.

31 Nihat cáacwā ĩ enechah, meém nindih mat wahap taga, cáacwā iiguipna ĩ bejat déedih ā túi ubat pínah niijná.

32 Nin tigaá nihat judíowā nih- cannitdih ded pah Dios ā jumatdih ā jéihyanachah, judío ā jumuchah jéihnit, bitaboó míh judíowādh ĩ túi wēibipna caá”,* Simeón át niijíp wut jī.

* 2:21 Lv 12.3 * 2:21 Lc 1.31 * 2:23 Ex 13.2,12 * 2:24 Lv 12.6-8 * 2:32 Is 42.6; 49.6; 52.10

33 Páant ā niijíchah joinít, Josewā búdei it wēi jengah joyóp wut jī. 34 Túttimah, Simeón queétdih wēinit, “Dios yeebdíh ā túi chāja naáh”, niijnít, Mariádih jwuh nin pah āt jwúub niij naáwáp wut jī:

—Nin wā naáwátdih ma túi joyoó. Nin wébit Dios ā wahni caá. Dawá judíowā caandíh ī náahcatji peéh ī buudbípna caá. Obohjeéhtih, dawá bita judíowā caandíh náahnit, ī túi jumbípna caá. Caán Dios ā weñat pínahdih jéihyani ā jumachah yahna, dawá caandíh yap yohnit, yeejép ī naóhbpna caá. 35 Nihat cáacwā ded pah ī jengah joyátdih jéihyani pínah Dios nin wébitdih āt wahap taga. Obohjeéhtih, meémboó búdei ma jgahbípna caá, Simeón caántdih āt niijíp wut jī.

36 Caanjíh beh wili Ana wāt jumnihbat mit jumap wut jī. Caántbat Dios naáwátdih naóh yapanih wut jī. Caánt Fanuelji nuúm, Aserji jumená poómpdih bóli wut jī. Caánt jáap beh toáhnih jumna, mit áa jumap wut jī. Obohjeéhtih, siete jópchijeh caántdih bíbohnit, mijeéh bóo āt éemp wunap wut jī. 37 Pánih éemp wunnih jumna, ochenta y cuatro jópchi bíbohnit, Dioíh muú díitboó mipí jumap wut jī. Yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbat jeémp jwuhcan, Diosdih mipí wēi úbh jáanap wut jī. 38 Caán horadih pohba Josewā pebhna mit juibínap wut jī. Pánih juibí, Jesúsdih enna, Túini Espíritu ā jéihyanachah, Diosdih mit wēi naáwáp wut jī. Dios ā wahni, queétdih túi ubni pínahdih judíowā ípí páñap wut jī. Pánihna, Jesús ī bidni ā jumatdih nihat queét páinitdih mit naáwáp wut jī.

Nazaret tútchiboó ī jwúub bejat

39 Josewā nihat Dios ā wutatji pah chāj péa, jwúub bejnit, Belén tútchidih it jum jwuhap wut jī. Túttimah, Galilea baác ī jumniiji Nazaret tútchina it jwúub bejep

wut jī.* 40 Ī wúuh túi behnit, caolih jútíhniijeh jumna, Dios ā weñat pínahdih āt túi jéihyep wut jī. Pánihna, Dios caandíh túi wēi ennit, búdei āt teo wáacap wut jī.

Jesús doce jópchi ā bíbohochah, Dioíh muúná caandíh ī numah bejat

41 Oveja wúuhdih ī mao jeémát yeó jáap, Pascua ī niijní, paacánni pandihbat ī jeémp wēi láa, Dios ā wutatjidih jepahnit, nihat judíowā jópchi jumat pah, Jerusalén tútchidih ípí míic wáac juibínap wut jī. Jesús mánabat jópchi jumat pah Jerusalénna ípí aab béjep wut jī.* 42 Jesús doce jópchi bíbohnit, caanbat ā mánajeéh āt bejep wut jī. 43 Pánih juibínit, ī wēi jeémát ā beedéchah, ī chéenwā bíicdih Josewā Nazaret tútchina it jwúub dei bejep wut jī. Obohjeéhtih, ā mána ī jéihcah yahna, Jesús Jerusalénboojéh āt chāwáp wut jī. 44 “Dawá jwí bejehchah, jwí wúuh jwí déewājeéh ā jumna nacaá”, it niij jengah joyóp wut jī. Páant niij jengah joiná, nihat yeó jáap bejnit, cheyeh caandíh itih bidip wut yah jī. Obohjeéhtih, it bid juiácap wut jī. 45 Pánih bid juiacán, Jerusalén tútchina bididih it jwúub bejep wut jī.

46 Jerusalénna jwúub juibínit, caanná ī wúuhdih búdei it bidip wut yah jī. Chéne yeó jáap túi bid, bíih yeó jáapdih it bid juyúp wut jī, buca. Dioíh muú díitna Moisés ā wutatjidih bohénit cātíh cháudnit, queétdih joiná, úbh joí enna āt chājap wut jī. 47 Beh joinít, ā túi jepahachah, nihat caandíh joinít búdei it joí wáhi bejep wut jī. 48 Pánihna, ā mána Dioíh muúná waád juibínit, caanná behnitjéh ā cháudchah ennit, queétdih búdei it wáhi bejep wut jī. Páant ā chājachah ennit, ā íin nin pah mit niij úbh joyóp wut jī:

* 2:39 Mt 2.23 * 2:41 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

—¿Wūuhá, dépanih tigaá jwiít dih páant ma nih chāj? Ma joyó, ma íbijh meemdih bádí jwí bidip be. Meemdih bid juicán, bádí jwí náhni dahwanap be, mit niijíp wut jī.

⁴⁹ —¿Dépanih tibeé weemdih ñi bid? ¿Wā ípíh muúboó ā náahatdih chājni wā jumatdih ñi jéihcannit beé? Jesús queétdih át niij jepahap wut jī.

⁵⁰ Obohjeéhtih, ded pah ā ni-iját dih ít beh joicáp wut jī.

⁵¹ Caandih bid junít, Nazaret tátchina ít numah jwúub dei bejep wut jī. Caanná jwúub dei juibíniji behna, ā mánadih āpí táí jepahap wut jī. Obohjeéhtih, beh wili níhat páant ā chājatjidih bádí mipí jenah joyóp wut jī. ⁵² Jesús táí jéihnijeh át behep wut jī. Páant ā jumachah, Dios caandih bádí át wēi enep wut jī. Cāacwābut biíc yoobó caandih ít weñep wut jī.*

3

Juan Daabáni muú wihcapboó Dios naáwát dih ā naóh yapaat

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹⁻² Tátimah, Zacarías wūuh Juan behna, muú wihcapboó ā jumachah, Dios caandih át jwíh naáwát túutap wut jī. Caán láa Roma tátchidih moón í maáh Tiberio César quince jópchi maáh át jumap wut jī. Poncio Pilato Judea baácdih moón í maáh át jumap wut jī. Herodes Galilea baácdih moón í maáh át jumap wut jī. Á úud jeñé Felipe Iturea baácdih moón, Traconite baácdih moón biíc dih í maáh át jumap wut jī. Lisaniás Abilinia baácdih moón í maáh át jumap wut jī. Páant í maáh jumachah, Anás Caifásbut sacerdotewā í maáta ít jumap wut jī. ³ Caán láa, Juan muú wihcapboó ā jumachah, Dios caandih át naáwát túutap wut jī. Pánihna, Dios ā naáwát túutachah

joinít, Juanboó Jordán muj pebh dei juibínit, át táoh naóh jibip wut jī. Nin pah āpí niij naóh bohénap wut jī: “Ñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodih ñi túut numá. Páant ñi túut numúchah, Dios ñi yéejatdih ā yohbipna caá. Páant ñi chājachah, yeebdih wā daabábipna caá, ñi yéejat yohat jútat pínah niijná”, cāacwādh át niijíp wut jī.

⁴ Jon jātih Dios naáwát dih naóh yapani Isaías, nin pah Juan ā chājat pínahdih át niij naóh daacáp wut jī.

“Dios naáwát dih naóh yapani muú wihcapboó jumni nin pah ā niij ñaac bohéipna caá: ‘Jwí Maáh ā juúwát pínah jātih ñi yéej chājatdih cádah, táiniboodih túut numnít, caandih ñi táí páñaá.

⁵ Det jīgah náah jumnitdih ā teo wáacipna caá. Obohjeéhtih, det “Weém níhat jéihni, dedé weemdih judhdát wihcan caá”, niij jenah joinít dih í wēpatdih jwí Maáh ā dúuc wáibipna caá. Det biáboó jenah joinít í jenah joyát dih ā yoobábipna caá.

⁶ Pánihna, níhat cāacwā yoobóp dih í jenah joibípna caá, iiguípna í bejatji déedih Dios ā táí ubatdih í jéihyat pínah ni-ijná’, ā niij naóhbipna caá”, Isaías át niij daacáp wut jī. (Is 40.3-5)

⁷ Dawá cāacwā Juan pebhna ít juibínap wut jī, queétdih Juan ā daabáat pínah niijná. Á pebhna juibínitdih nin pah āpí niij naáwáp wut jī.* “¡Yeéb yeena caá ñi chājap! ¡Mawā panihnit yeejépwā jumna, peéh chājat pínahdih úum jweíhmitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ñi yéej chājatdih ñi cádahihcat júb, Dios yeebdih ā peéh chājachah, ñi jéih jweicán niit.

⁸ Ñi yéejatdih cádahnit, táiniboodih túut numát caá yeebdih náahap.

* 2:52 1S 2.26; Pr 3.4 * 3:7 Mt 12.34; 23.33

‘Abrahamjidih Dios ãt wēi enep wut jī. Pánihna, ã jūmená jwī jumuchah, jwiítidihbut ã táí wēi enna caá’, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcán caá. Yeejép ñi chājachah ennit, ã wēican caá. Ñi joyoó. Dios náahna, Abrahamji ã jūmená pah nin jee dáhnadih ã jéih túut nūmná caá.*
 9 Wápchi mínah ãih wápchidih en dawát pah, yeebdíhbut Dios ã en daoná caá. Biquí nahna yeejép ã quehechah enna, tib yohnit, ãih náatnadihbut ã pūd yohbipna caá. Pánih péanit, caan náhdih, ãih náatnadihbut ã cáo yohbipna caá. Páant ã chājat pah muntih, yeejép ñi chājachah enna, Dios yeebdíhbut iiguípna ã wahbipna caá”, Juan ãt niijíp wut jī.*

10 Páant ã niijíchah joinít, cāacwā Juandih nin pah ít niij úbh joyóp wut jī:

—¿Ded pah tigaá jwī túut nūmbí? ít niijíp wut jī.

11 —Ded chéne yégueh chóo bíbohni yégueh wihcannidih ã wāhna naáh. Jeémát bíbohni but jeémát wihcannidih ã wāhna naáh, queétdih ãt niij jepahap wut jī.

12 Romanowā maáta í úbát túutni dinerodih úbh wāhni but daabáát túut niijná, Juan pebhna jaibínit, nin pah ít niij úbh joyóp wut jī:

—¿Bohéní, jwiítboó ded pah tigaá jwī túut nūmbí? ít niijíp wut jī.*

13 —Ñi maáta í wutat pah bóojeh ñi úbáp. Chah ñi úbátidih ñi cádaahá, queétdih ãt niijíp wut jī.

14 Biquína soldadowābut caandih nin pah ít niij úbh joyóp wut jī:

—¿Jwiítbut ded pah tigaá jwī túut nūmbí? ít niijíp wut jī.

—Bíh pah bóonadih en ñinahnit, ñi dúuc wáica bojoó. Dawá láa núo náahna, cāacwādh yee naóh úmanit, nemat mūboó bejíchán í

jíib chājatdih ñipí wutna caá. Páant ñi chājatdih ñi cádaahá. Ñi tewat jíibidihjeh wēinit, ñi teweeé, ãt niijíp wut jī.

15 Nihat judiówā Dios ã wahni queétdih táí ubni pínahdih ít bidip wut jī. Pánihna, Juan páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah ít niij jenah joyóp wut jī: “¿Nin Dios ã wahni jwī páini naniit?” ít niijíp wut jī. 16 Obohjeéhtih, Juan queétdih nin pah ãt niijíp wut jī: “Weém yeebdíh mahjéhjeh wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jūóhni, chah wēpni ã jumna caá. Páant ã jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niij jenah joiná caá. Caánboó mahjéh daabáát panihni, yeebdíh Túini Espiritu ã wēpatdih búdí ã wāhbiipna caá. Caán ã wēpat tūú iigát panihniñih ñi yéejatdih cáwat pah ã chājbiipna caá, jwúub yéej chājíhatdih ñi jenah joicát pínah niijná. 17 Trigo teoni panihni caá. ãih chóonadih caóh caj péanit, caán tíbna yoobátidihjeh wāh wūúhboó jái yacnit, ãih mūboó ã ámohbiipna caá. Obohjeéhtih, ã caóh cajni chóonaboodih ã cáo yohbipna caá. Páant ã chājat pah, wā túttimah jūóhni caandih jepahnitdih ã táí ubbiipna caá. Obohjeéhtih, caandih jepahcannitboodih iiguípna ã wahbipna caá. Caán iigát dedé ã noón dubcan niit”, ãt niijíp wut jī.

18 Páant niijnit, bíh naáwátjéhbut Juan cāacwādh ãpí bohénap wut jī, túut nūmnit, iiguípna í bejcat pínah niijná. 19 Galilea baácdih moón í maáh Herodes ã úud Felipe áa Herodíasdih ã dúuc wái áa jumatji peéh Juan ãt jūihñap wut jī. Nihat bíh yeejép ã chājatjidihbut ãt jūihñap wut jī. 20 Páant ã niij jūihñatji jíib Herodes Juandih joíhcan, ãt nemat túutap wut jī. Pánih chājna, chah ãt yoób yéej

* 3:8 Jn 8.33 * 3:9 Mt 7.19 * 3:12 Lc 7.29 * 3:20 Mt 14.3-4; Mr 6.17-18

bejep wut jī.*

*Juan Jesúsdiḥ ã daabáát
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)*

²¹ Nemat muúboó Herodes ã nemat pínah jãtìh, Juan cãacwãdih ã daabánachah, Jesúsbut ã pebhna daabáát túatudih át jaibínap wut jī. Páant ã daabáát túttimah, Jesús Diosdiḥ ã úbúchah, jeá át jéweah bejep wut jī. ²² Páant ã jéweah bejehah, jop pah jíghni Túini Espiritu jeámant dei jãóhnt, caandih át jui jaamáp wut jī. Páant ã jui jaamáchah, jeámant Dios Jesúsdiḥ nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Meém wã wũúh, wã oini caá. Meemdih bádi wã wẽina caá, át niijp wut jī.*

*Jesús ã nɯowã ï wãt
(Mt 1.1-17)*

²³ Túini Espiritu ã dei jũwát túttimah, Jesús treinta jópchi bíbohnt, cãacwãdih át bohé jwíhip wut jī.

Nit wut jī Jesús ã nɯowã: “José ã wũúh caá”, cãacwã ït niij jenah joyóp wut yah jī.

José Elí ã wũúh

át jamup wut jī.

²⁴ Elíboó Matat ã wũúh
át jamup wut jī.

Matatboó Leví ã wũúh
át jamup wut jī.

Levíboó Melqui ã wũúh
át jamup wut jī.

Melquiboó Jana ã wũúh
át jamup wut jī.

Janaboó José ã wũúh
át jamup wut jī.

²⁵ Joséboó Matatías ã wũúh
át jamup wut jī.

Matatíasboó Amós ã wũúh
át jamup wut jī.

Amósboó Nahúm ã wũúh
át jamup wut jī.

Nahúmboó Esli ã wũúh
át jamup wut jī.

Esliboó Nagai ã wũúh
át jamup wut jī.

²⁶ Nagaiboó Maat ã wũúh
át jamup wut jī.

Maatboó Matatías ã wũúh
át jamup wut jī.

Matatíasboó Semei ã wũúh
át jamup wut jī.

Semeiboó Josec ã wũúh
át jamup wut jī.

Josecboó Judá ã wũúh
át jamup wut jī.

²⁷ Judáboó Joanán ã wũúh
át jamup wut jī.

Joanáboó Resa ã wũúh
át jamup wut jī.

Resaboó Zorobabel ã wũúh
át jamup wut jī.

Zorobabelboó Salatiel ã wũúh
át jamup wut jī.

Salatielboó Neri ã wũúh
át jamup wut jī.

²⁸ Neriboó Melqui ã wũúh
át jamup wut jī.

Melquiboó Adi ã wũúh
át jamup wut jī.

Adiboó Cosam ã wũúh
át jamup wut jī.

Cosamboó Elmadam ã wũúh
át jamup wut jī.

Elmadamboó Er ã wũúh
át jamup wut jī.

²⁹ Erboó Josué ã wũúh
át jamup wut jī.

Josuéboó Eliezer ã wũúh
át jamup wut jī.

Eliezerboó Jorim ã wũúh
át jamup wut jī.

Jorimboó Matat ã wũúh
át jamup wut jī.

³⁰ Matatboó Leví ã wũúh
át jamup wut jī.

Levíboó Simeón ã wũúh
át jamup wut jī.

Simeónboó Judá ã wũúh
át jamup wut jī.

Judáboó José ã wũúh
át jamup wut jī.

Joséboó Jonam ã wũúh
át jamup wut jī.

Jonamboó Eliaquim ã wũúh
át jamup wut jī.

³¹ Eliaquimboó Melea ã wũúh

* 3:22 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; Mr 1.1; Lc 9.35

āt jumap wut jī.
 Meleaboó Mena ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Menaboó Matata ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Matataboó Natán ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 32 Natánboó David ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Davidboó Isai ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Isaiboó Obed ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Obedboó Booz ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Boozboó Sala ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Salaboó Naasón ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 33 Naasónboó Aminadab ā
 wūúh
 āt jumap wut jī.
 Aminadabboó Admin ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Adminboó Arni ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Arniboó Esrom ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Esromboó Fares ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Faresboó Judá ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 34 Judáboó Jacob ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Jacobboó Isaac ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Isaacboó Abraham ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Abrahamboó Taré ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Taréboó Nacor ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 35 Nacorboó Serug ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Serugboó Ragau ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Ragauboó Peleg ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Pelegboó Heber ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Heberboó Sala ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Salaboó Cainán ā wūúh
 āt jumap wut jī.

36 Cainánboó Arfaxad ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Arfaxadboó Sem ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Semboó Noé ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Noéboó Lamec ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 37 Lamecboó Matusalén ā
 wūúh
 āt jumap wut jī.
 Matusalénboó Enoc ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Enocboó Jared ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Jaredboó Mahalaleel ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Mahalaleelboó Cainán ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 38 Cainánboó Enós ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Enósboó Set ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Setboó Adán ā wūúh
 āt jumap wut jī.
 Adánboó Dios wūúh,
 ā jwíih chājniji,
 āt jumap wut jī.

4

Nemépwā ī maáh Jesúsdiĥ ā yéejāthāt

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

1-2 Juan Jesúsdiĥ ā daabánachah,
 Túini Espiritu caandíh ā yáwachah,
 Jesús Jordán mujmant āt jwúub aab
 béjep wut jī. Jwúub aab béjnit, Túini
 Espiritu caandíh muú wihcapboó
 āt numah bejep wut jī. Caánboó
 cuarenta yeó jáap ā jumuchah, Sa-
 tanás, nemépwā ī maáh, caandíh
 ātĥ yeejép chājat túutap wut yuh jī.
 Páant bói yeó jáap caánboó jumna,
 Jesús jeémpan, nuugúp wunna āt
 chājap wut jī.

3 Páant ā nuugúp wunuchah
 jéihnit, Satanás caandíh nin pah āt
 niĥ naáwáp wut yuh jī:

—Meém Dios wūúh jumna, can
 jee dáhdih “Pan dah ma jumúú”, ma
 niĥí, āt niĥíp wut jī.

4 —Páant wã chãjcan niít. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají:

‘Jeémátdihjeh pohba í jeéméchah, cáacwáih caolih túi booni panihni á jumcan niít’, át niij daacáp tají, (Dt 8.3)

Jesús Satanásdih át niij jepahap wut jĩ.

⁵ Páant á niij jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdi h Satanás át numah púuh laab béjep wut jĩ. Caán jeejína púuh laáb juibínit, ni hat cáacwá í jummat yoobó Jesúsdi h át júutap wut jĩ. Ni hat biícdi h ñaáp jígo h, át buúdá h bejep wut jĩ. ⁶ Páni h júutnit, nin pah caandí h át niijíp wut yuh jí:

—Ni hat baácboó jumnit í maáh wēpat weemdí h wāhni ji caá. Ded wā wāhíhndi h wā jéih wāhna caá. ⁷ Páni hna, meém bódicha caj yoh ñajnit, ‘Meém ni hatdih chah maáh caá’, weemdí h ma niijíchah joinít, ni hat í maáh wēpatdih meemdí h wā wāhbipna caá. Ni hat míh pínah á jum bípna caá, Satanás Jesúsdi h át niijíp wut jĩ.

8 —Páant wã chãjcan niít. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají:

‘Ma Maáh Diosdihjeh wēinit, á wutatdihjeh ma jepahaá’, át niij daacáp tají, (Dt 6.13)

Jesús Satanásdih át niijíp wut jĩ.

⁹ Páant á niiját túttimah, Jerusalén tútchina Dioí h muúboó Satanás Jesúsdi h át numah bejep wut jĩ. Dioí h muú jap bóo muu wát jĩ. Caanná numah juibínit, Satanás caán muú chah jap bóo jumni waolí beo nah yapatboó Jesúsdi h át ñuhat túutap wut jĩ. Páni h ñuhat túutnit, nin pah át niij naáwáp wut yuh jí:

—Meém Dios wāúh jumna, meemdí h á wapat pínahdi h júutat túut niijná, ninmant ma ñaáp jéen bejeé. ¹⁰ Davidji nin pah á niij daacátjidi h ma túi náhninaá:

‘Dios áih ángelwādi h meemdí h á en dawát túutbipna caá.

¹¹ Páni hna, meemdí h í jípóni h teo bípna caá, jee dá hboó míh jí tcha á buug lájcat pínah ni ijná’, át niij daacáp tají, (Sal 91.11-12)

Satanás caandí h át niijíp wut jĩ.

12 —Páant wã chãjcan niít. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át niij daacáp tají:

‘Ñi Maáh Dios á niijátjidi h “¿Yoobópdih niít?” niij jéihíhna, caandí h ñi chãjat túutca bojoó’, át niij daacáp tají, (Dt 6.16)

Jesús caandí h át niij jepahap wut jĩ.

¹³ Páni h yee naóh péanit, Satanás Jesúsdi h cádah jwúub bejnit, á jwúub yéjeaat pínah yeó jáapdi h át páñap wut jĩ.

Galilea baácdi h moondí h Jesús á bohé jwúihat (Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Páant Satanás á chãjat túttimah, Jesús Galilea baácna jwúub juibínit, Túini Espiritu bádí á wēpatjí h át táoh bohé jwúihip wut jĩ. Páant á bohéat doonádi h cáacwá ít naóh peetép wut jĩ. ¹⁵ Páni h táoh bohénit, judíowá í bohéat muuná waadní t, queétdi h ápi bohénap wut jĩ. Páant Dios naáwátdi h á bohénachah, ni hat caandí h joinít ít wēi naáwáp wut jĩ.

Nazaret tútchiboó Jesús á jwúub juibíat

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Páni h bohé jibnit, Nazaret, á behni tútchina át jwúub juibínap wut jĩ. Páni h jwúub juibínit, judíowá í chooát yeó jáapdi h, ápi chãjat pah caanbút í míc wáacat muúdi h át waadáp wut jĩ. Páni h waád juibí chúudni ji ñah ñuh bejnit, Dios naáwátdi h en naáwát túut niijná, naóhni t í ñuhapna át juibí ñuhap wut jĩ. ¹⁷ Caanjí h á juibí ñuhachah, Isaías á daácni túlihjidi h ít wúhup

wut jĩ. Páניהna, caán tólihdi pah teonit, ã naáwát pínahdih bid jwinít, nin pah át niij en naáwáp wut jĩ:

18 **“Wã Maáh Dios Táini Espírítu ã wêpatdih weemdíh búdí ã wáhap be, cáacwãdih wã teo wáacat pínah niijná. Pánih wáhnit, jĩgah náah jamnit panihnitdih áih táini doonádih ã naáwát táutap be. Chéonit panihnitdih ã watat pínah doonádihbut ã naáwát táutap be. Jéih encannitdih ã boocat táutap be, í jéih enat pínah niijná. Nihat cáacwã wéicannit, yeejép yapnitdihbut ã teo wáacat táutap be.**

19 Páניהna, **‘Buu jwuh caá, Dios jĩgah ennit, cáacwãdih búdí ã teo wáac jwíihbipna caá’, weemdíh ã niij naáwát táutap be, Isaías át niij daacáp tajĩ”,** (Is 61.1-2a)

Jesús át niijíp wut jĩ.

20 Pánih en naóh péanit, caán tólihdi jwáub nah teo, sacerdotedih jwáubanít, át jwáub cháudap wut jĩ. Páant ã chájachah, nihat caánboó jamnit ít en ñuanúp wut jĩ.

21 Pánih cháudnit, Jesús queétdih nin pah át niij bohé jwíihp wut jĩ:

—**Páant ã niij daacátji buu caá buca ñi cáth ã yapap. Weemdíh caá páant át niij daácjip taga, át niijíp wut jĩ.**

22 Páant ã túi naáwáchah joinít, nihat caandíh wéi naóhna yuhna, búdí ít wáhi bejep wut jĩ. Pánih wáhi bejnit, nin pah ít múic niij uúbh joyóp wut jĩ:

—**¡Joyoo buca! ¿Nin José wáuhjeh nihcan niít? ít múic niijíp wut jĩ.**

23 Páant í múic niij uúbh joyóchah joinít, nin pah Jesús queétdih át jwáub niij naáwáp wut jĩ:

—**‘Cohniá, ma múic cohoó’, jwí múic niiját pah weemdíh ñi niijmí nacaá. ‘Caper-naum táтчiboó ma wêp chájat pah muntih ninjñh ma behni táтчiboobát biic yoobó ma chájaa, Dios meemdíh ã wahatdih jwí jéihyat pínah niijná’, weemdíh ñi niijná yuh caá.**

24 **Obohjeéhtih, ñi joyoo. Ded Dios naáwátdih naóh yapanidih ã pebh jamnitboó ípĩ joíhcan caá. Páניהna, yeéb weemdíhbut biic yoobó ñi joíhcan niít.***

25 **Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji jam láa, biic peihcanni jópchi túi beéd, biih jópchi tacdih mah buugcán, nuugáp láa, Israel baácboó dawá éemp wunnit yaádh ít jamap wut yuh jĩ.*** 26 **Obohjeéhtih, ñi nuowã Diosdih í jepahcatdih jéihnit, biih baácđih bóli éemp wunnihdih teo wáacat táut niijná, Dios Elíasdih át wahap wut jĩ. Páניהna, Sidón táтчi pebh Sarepta táтчibitdih bólidihjeh át teo wáacap wut jĩ.*** 27 **Dios naáwátdih biih naóh yapani Eliseo jam láabut Israel baácboó dawá bácah moópni ít jamap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ñi nuowã Diosdih í jepahcatdih jéihnit, queétdih booaat táutcan, Naamán Siria baácđih bóodihjeh Eliseodih át booaat táutap wut jĩ.*** Páant caán láa í jepahcat pah, buu yeebbát weemdíh ñi jepahcan niít, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

28 Páant ã niijíchah joinít, nihat caanjñh cháudnit tubit ít íjip wut jĩ. 29 Pánih íj ñah ñah, Jesúsđih teonit, í múic wáacat muumánt caandíh ít wái bac bejep wut jĩ. Nazaret táтчimant wái bac bejnit, táтчi jwéeđdih bóo jeé táluhna ít ub bejep wut jĩ, caandíh tóo yoh yac bojat táut niijná. 30 Obohjeéhtih, Jesúsboó

* 4:24 Jn 4.44 * 4:25 1R 17.1 * 4:26 1R 17.8-16 * 4:27 2R 5.1-14

queét cātih tac páud ñahnit, biáboó
 át bejep wut jĩ.

*Judiowã ï míc wáacat mũúboó
 nemép jamnidih Jesús ã booaat
 (Mr 1.21-28)*

³¹ Nazaret tâtchimant Jesúsdi
 ĩ bacaat túttimah, Capernaum
 tâtchina át dei bejep wut jĩ. Capernaum
 tâtchibut Galilea baácdih
 bóo tâtchi wut jĩ. Capernaum
 tâtchina dei juibínit, chooát yeó
 jápdih judiowã ĩ míc wáacat mũuná
 át juibínap wut jĩ. Caán mũudih
 waád juibínit, caanjĩh jamnidih
 Dios naáwátdih át bohénap wut jĩ.
³² Pánihna, ã wēp bohénachah, búdí
 ĩt joí wáhi bejep wut jĩ.*

³³ Caanjĩh chúdnit biícđih,
 nemép jamnibut át jamup wut jĩ.
 Pánihna, Jesús ã bohénachah joinít,
 nin pah át niij ñaacáp wut jĩ:

³⁴—¡Ayó! Jesús, ĩNazaret tâtchidih
 bóo jwiítđih tac buugáca bojoó!
 ¿Jwiítđih dedé tigaá ma chãjbi? ¿Yoh
 bacanadih nit beé ma jũúwáp?
 Weém meemđih wã jéihna caá. Dios
 ã wahni, chah táini caá meém,
 Jesúsdi át niij ñaacáp wut jĩ.

³⁵—¡Ma laihca bojoó! ¡Caandih
 cádahnit, ma bac bejeé! Jesús
 nemépdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niij watuchah joinít,
 cãacwã cātih nemépboó caandih
 duó buugnít, át bac bejep wut jĩ.
 Pánih duó buugna yuhna, caán
 newédih át yéejacap wut jĩ. ³⁶ Páant
 Jesús ã chãjatđih nihat cãacwã búdí
 ĩt en wáhi bejep wut jĩ.

—¡En yuh buca! ¡Á naáwát wēpép
 caá! ¡Á naáwáchahjeh, nemépwã
 yuh buca caandih ĩ jepahna caá! ĩt
 míc niijíp wut jĩ.

³⁷ Jesús páant ã chãjatđih nihat
 Capernaum tâtchi pebh jamnit ĩt
 míc naóh peetép wut jĩ. Búdí át wät
 yáanap wut jĩ.

*Simón Pedro ã chũhdđih Jesús ã
 booaat*

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Páant ã chãjat túttimah,
 judiowã ĩ míc wáacat mũumánt
 Jesús wã ĩt bac bejep wut jĩ. Bac
 bejnit, Simónih mũuná ĩt juibínap
 wut jĩ. Caanná ĩ waád juibínachah,
 mi índih tabit ã pahachah, Simón
 áa Jesúsdi mit naáwáp wut jĩ. Páant
 tabit ã pahachah, mit lajap wut
 jĩ. “Caántđih ma booanaá”, caán
 mũudih jamnit Jesúsdi ĩt niijíp wut
 jĩ. ³⁹ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús
 mi pebh juibí ñahnit, **“Ma yayaá”**,
 pahatđih át niijíp wut jĩ. Páant ã
 niijíchahjeh, pahat át dúucup wut
 jĩ. Páant ã dúucuchah, ñah ñahnit,
 ĩ jeémát pínahđih mit cáagap wut jĩ.

*Dawá wũnnitđih Jesús ã booaat
 (Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)*

⁴⁰ Tõo ñáh jũúwáchah, dawá
 tubáp chũhñitđih Jesús pebhna
 ĩt ub juibínap wut jĩ. Dawá mácah
 wanat queétdih át jamup wut jĩ.
 Nihat ĩ ub juibínit wũnnitđih Jesús
 át teo jáha booanap wut jĩ. ⁴¹ Dawá
 nemépwáđihbut át bacat túutup wut
 jĩ. Páant ã bacat túutuchah,

—¡Meém Dios wũh caá! tubit ĩt
 niij ñaacáp wut yuh jĩ.

Obohjeéhtih, Jesús queétdih
 jũhñit, “Dios ã wahni caá”, át niiját
 túutcap wut jĩ.

*Jesús Galilea baácboó ã bohé jibat
 (Mr 1.36-39)*

⁴² Daa jũúwáchah, ã ípdih wúbát
 túut niijná, Jesús cãac wihcapboó át
 bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, cãacwã
 caandih bid bejnit, ĩt jwãáap wut
 jĩ. Jwãáhñit, caandih ĩjeéh jumat
 náahna, ĩt chãwát túutup wut yuh jĩ.

⁴³—**Ñijeéh wã jéih chãocán caá.**
Biĩh tâtchinadih moondihbut
Dios ã maáh jumat doonáđih
weemđih naáwát caá náahap.
Páant naáwát pínah niijná, Dios
weemđih ã wahap be, Jesús
 queétdih át niijíp wut jĩ.

* 4:32 Mt 7.28-29

44 Pánihna, nihat Galilea baáčboó jib bejnit, judíowā ī míc wáacat maaná waadní, Jesús apī bohénap wut jī.

5

Queejjút maonitdih ājeéh Jesús ā bejat tútat

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

1 Biéh yeó jáap, Jesús Gene-saret íim jwějdih ñuhnit, dawá cāacwādih Dios naáwátidih naóhna át chājap wut jī. Caán ā bohéátidih búdí joíhna, Jesúsdiht it too péenap wut jī. 2 Páant tubit caandih ī tóonachah, Jesús chéne búdí jāáj chóonadiht át enep wut jī. Caanjīh queéj jút maonit ī aabní chóona át pahap wut jī. Queét iih jāáj chóona pebh iih ñuonádih chocna it chājap wut jī. 3 Pánihna, biíc chóodih Jesús át waadáp wut jī. Caán chóo mínah Simón wut jī ā wūt. Caán chóodih waadní, **“Weemdíh chibít ma too púud baca pahanaá”**, át niijíp wut jī. Páant ā too púud baca pahanachah, Jesús caán chóodih chúdnit, cāacwādih át bohénap wut jī.*

4 Pánih bohé péanit, nin pah Jesús Simóndih át niijíp wut jī:

—**Íim tac yoób púud bac bejnit, queejwādih mawat túat niijná, ñíih ñuonádih ñi yoh báahanaá**, át niijíp wut jī.

5 —Bohéní, nihat chei jwí jút mawachah yuhna, queejwā ī wih-can beé. Obohjeéhtih, páant ma ni-ijíchah joinít bácah, jwíih ñuonádih jwí yoh báaha enmi caá, Simón át niijíp wut jī.*

6 Páant niij péa, íim tac yoób púud bac bejnit, iih ñuonádih it yoh báahanap wut jī. Páant ī yoh báahanachah, dawá yoobát queejwā waadná, iih ñuonádih boloh wáina it chājap wut jī.* 7 Páant ī boloh wáyachah ennit, ī pej jumnit queét

pebh pahnitdih Simón át ejep wut jī: “jwiítidih ñi teo wáac júuwá!” át niijíp wut jī.

Pánih teo wáacadiht juibínit, chénat pah chóo queejwādih it ub yac yáwanap wut jī. Dawá queejwā jumna, iih jāáj chóona át daábíhip wut jī.

8-10 Páant dawá queejwādih en-nit, Jesús ā wēpatdih jéihna, Simón búdí át úumap wut jī. Pánih úumna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, Jesúsdiht nin pah át niijíp wut jī:

—Maá, meém chah wēpni, táini caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejni caá. Pánihna, meemdíh wā úumachah, biáboó ma bejeé, át niijíp wut jī.*

—**¡Ma úumca bojoó! Buu meém queejwādih bid jwuhni caá. Obohjeéhtih, meemdíh wā túat nuumáchah, queejwādih ma bidat pah muntih, cāacwāboodih bidnit, wíih doonádih ma naóhbična caá, weemdíh jepahna, wíihwā ī jumat pínah niijná**, Jesús caandih át niijíp wut jī.

Simón ā úumat biíc yoobó ā pej jumnitbut it úumap wut jī. Santiago, Juan wut jī ā pej jumnit. Queét chénewā Zebedeo weh wut jī. 11 Pánihna, jwáub ñaan juibínit, queét nihat iih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh it bejep wut jī.

Bácah moópnidih Jesús ā booaat

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

12 Jesús biéh tatchiboó ā jumachah, bácah moópní ā pebh át juibínap wut jī. Pánih juibíni Jesúsdiht ennit, ā wēpatdih jéihna, páah yoh ñajnit, nin pah át niij úubáp wut jī:

—Maá, ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, át niijíp wut jī.

13 Páant ā niijíchah joinít, Jesús caandih teo jāhanit,

—**¡Juu! Wēnit, meemdíh wā booana caá**, át niijíp wut jī.

* 5:3 Mt 13.1-2; Mr 3.9-10; 4.1 * 5:5 Jn 21.3 Is 6.5

* 5:6 Jn 21.6 * 5:8-10 Job 7.19-20; Sal 39.13;

Páant ã niijíchahjeh, moopát nihat át ñuumáh bejep wut jĩ. ¹⁴ Pánihna, Jesús caandíh nin pah át wēp niij naáwáp wut yuh jĩ:

—**Bitadih naóhcanjeh, sacerdotedih míh bácah ã jwúub ñuumátdih júutudih ma bejeé. Moisés ã wutatji pah sacerdotewã ĩ cáo wáhat pínah niijná, chéne jopwádih ma wúhuú, Dios meemdíh ã booaatjidih ĩ jéihyat pínah niijná,** * át niijíp wut jĩ.

¹⁵ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, bejnit, dawá cáacwádih át naóh peetép wut jĩ. Páant Jesús ã chājat dooná chah át wāt yáanap wut jĩ. Caán doonádih joinít, ã naáwátdih joyát túut niijná, ĩ wunatdihbut ã booaat pínah niijná, dawá ã pebhna ĩpĩ wáac juibínap wut jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, Jesús cáac wihcapboó, ã ípdih wúbúdih āpĩ bejep wut jĩ.

Jéih yoocannidih Jesús ã booaat (Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Biñ yeó jáap Jesús cáacwádih ã bohénachah, fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénitbut ĩt joí cháudup wut jĩ. Queét Galilea baácmant, Judea baácmant, Jerusalén tátchimantbut bejnit, ĩtát juibínap wut jĩ. Jesús ã bohénachah, dawá joiná ĩt chājap wut jĩ. Dios cáacwádih booaat wēpatbut Jesúsdi h búdei át jumap wut jĩ. ¹⁸ Páant ã bohénachah, biquína neoná jéih yoocannidih ã lajat chóojĩh Jesús pebh ĩtih beo waad béj jwejíhip wut yuh jĩ. ¹⁹ Obohjeéhtih, dawá muedíh ĩ yáo yapachah ennít, chah bóo coahna caandíh ĩt beo púuh laab béjep wut jĩ. Páni h púuh laab juibínit, biquína jeé naanádih ub jwej, ĩt chājnit, jéih yoocannidih ã lajat chóojĩh Jesús pebh ĩt cádah deyanap wut jĩ. ²⁰ Páni hna, caán ã booaat wēpatdih ĩ jenah joyátdih jéihnit, Jesús caán jéih yoocannidih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Ma yéejatdih wã yohna caá,** át niijíp wut jĩ.

²¹ Páant ã niijíchah joinít, Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowābut ĩjnit, queéetjeh nin pah ĩt niij jenah joyóp wut jĩ: “¿Dedé cáac tiguaá nin? Diosjeh yéejatdih ã jéih yohna caá. Páni hna, ninboó cáacjeh jumna yuhna, ‘Ma yéejatdih wã yohna caá’, niijná, ‘Dios wã jumna caá’, niij yeena caá ã chājap”, queéetjeh ĩt niij jenah joyóp wut yuh jĩ.

²²⁻²⁴ Páant ĩ niij jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—**¿Dépanih tiguaá páant yeejép ñi niij jenah joí? ‘Ma yéejatdih wã yohna caá’, wã niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhúú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chāi bejeé’, wã niijíchah, caán ã bejchah ennít, wã niiját yoobópdi h ã jumatdih ñi jéihbipna caá. Páni h jéihna, yéejat yohat wēpat wã bíbohathdihbut ñi jéihbipna caá. Weém ni hat cáacwã úud jeñé, Dios ã wahní nin baácdih moondíh jéih boaanit, ĩ yéej chājatdihbut wã jéih yohna caá. Páant wã jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wã chāj júutbipna caá,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant niij péanit, jéih yoocannidih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Ma ñah ñuhúú. Ma ñajat chóodih ubnit, míh muéboó ma jwúub bejeé,** Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

²⁵ Páant ã niijíchahjeh, ni hat ĩ enechah, jéih yoocanniji ñah ñuh, ã ñajat chóodih ubnit, áih muéboó át jwúub bac bejep wut jĩ. Páni h bejnit, Diosdi h búdei át wēi naáwáp wut jĩ.

* 5:14 Lv 14.1-32

26 Páant ã bac bejchah, nihat en wáhi bej, búdí jenah joinít, queébtut biíc yoobó Diosdih ít wēi naáwáp wut jī.

—jEn yuh buca! Búdí náhníat pínahdih buu jwī enna caá, ít míic niijíp wut jī.

*Jesús Levídh ã jūúwát tútat
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)*

27 Pánihat túttimah, Jesúsawā caán tútchidih jumnitji bac bejnit, biíh tútchina ít bejep wut jī. Caán í bejni namá jwéejdih Leví wāt jumni ã tewat tólihboó át chéudup wut jī. Caán Romanowā maáta í wúbát túatni núodih wúbh wáhní át jumup wut jī. Pánihna, Levídh ennit, nin pah caandíh Jesús át niijíp wut jī:

—**Wájeéh ma péé jūúwá**, át niijíp wut jī.

28 Páant ã niijíchah joinít, ñah ñah, áih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh át bejep wut jī.

29 Pánihat túttimah, Leví áih maúboó Jesúsawádh át numah jeémép wut jī. Caán ã nihat pah dawá núodih wúbh wáhnitdh, bita ã chéenwádhbut át numah jeémép wut jī. 30 Páant Jesúsawá íjeéh í jeéméchah ennit, fariseowā, Moisés ã wutatjidih bohénitbut queédih ít íjip wut jī. Íjnit, Jesús ã bohénitdh nin pah ít niij jáiñup wut jī:

—¿Dépanihna queét dinero numníteéh, yéej chājnitjeéhbut jeémp babh tigaá ñi chāj? ít niijíp wut jī.*

31 Páant queédih í niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah át niij jepahap wut jī:

—**Tubáp chéuhcannit cohnidih ípí bidcan caá. Wunnitjeh caá caandíh í bidip.** 32 Pánihat pah ‘**Weém yéejat wihcanni caá**’, niij jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. **Obohjeéhtih, ‘Wá yéejatdh jīgahnit, wá túat nuúmíhna caá**’, niij jenah joinít caá teo wáacni pínahdih í

bidip. Pánihna, ‘Yeejépwā caá jwiít’, niij jenah joinítdhjeh teo wáacadh wá jūúwáp be, í yéej chājatdh jīgahnit, táiniboodíh í túat nuumát pínah niijná, Jesús át niijíp wut jī.

Jeémp jwuhcatdh Jesúsdh í wúbh joyát

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

33 Páant queédih ã niiját túttimah, queét Jesúsdh nin pah ít jwáub niij wúbh joyóp wut jī:

—Dios ã wutat pah jwī nuowā ípí jeémp jwahcap jī. Juan ã bohénitbut, fariseowā í bohénitbut páant í chājna caá. ¿Dépanihna ma bohénitboó páantjeh í jeémp? ít niij wúbh joyóp wut jī.

34 —**Nin pah caá ã jumup: Téihya chéoni ã numah jeémpnit biícidih ã jum jwuhchah, jīgahcan, ípí táí wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wájeéh jum jwuhna, wá bohénit í táí wēi jeémpna caá.** 35 **Obohjeéhtih, bita caandíh í ub bejat túttimah, ã chéenwá jīgahnit, í jeémp jwuhcan niit. Pánihat pah bita weemdíh í ub bejat túttimah bácah, wá bohénitjeéh wá wihcah, queébtut í jeémp jwuhcan niit**, Jesús queédih át niij jepahap wut jī.

36 Ded pah jwī jeémp jwuhcatdh jwī nuowā í wutatdh, áih jáap bohéatjīh fariseowā í widíhichah enna, Jesús queédih nin pah át jwáub niij bohénap wut jī:

—**Jáap yéguh chóo chocca naáh chóojīh máa yéguh chóodih nah wai búdhdat ã náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jūnt bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá, jwī nuowā í naáwátjidih, wíih jáap bohéatjīh wid naóhcat caá náahap.** 37 Pánihat dée, pah jwuhcanni iguúh macdih nuñup chóojīh í chājniji máa

* 5:30 Lc 15.1-2

wuh wuúhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguúh mac pahna, máa wuh wuúh jéih yúhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta buud tágaá.
³⁸ Pánihna, jáap macdih, jáap wuh wuúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguúh mac, caandíh yáacni chóobut ã túi jumbipna caá. ³⁹ Obohjeéhtih, ded máa iguúh macdih ã babhbat tátimah, pah jwuhcanni macdih babhbíhcan, 'Máa mac chah táini beé', ã niijbípna caá. Pánihat pah cáacwá wá jáap bohéátdih náahcan, 'Jwí nuowá ã bohéátjiboó chah ã túyup be', ã niijbípna caá, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

6

Chooát yeó jáapdih ded pah ã chájat pínahdih Jesús ã bohéát
 (Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Biíc chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át namah chóop yap bejep wat jĩ. Pánih bejna, ã bohénit trigodih úucni, áih chóodih jéqué yohnit, ít jeémp bejep wat jĩ.*
² Páant ã chájachah ennit, biquina ãjééh bejnit fariseowá ãijnit, Jesúsdih nin pah ít niij júihñap wat jĩ:

—¿Dépanih tigaá jwí chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit ã teo? Pánih teona, Dios ã wutatdih yap yohna caá ã chájap, ít niijíp wat jĩ.

³⁻⁴ Páant ã niijíchah joinít, "Wá bohénit ã yap yohcan caá", niiját túut niijná, Jesús queétdih nin pah át niij jepahap wat jĩ:

—Davidji ã bohénit biíc dih nuugúp wanna, Dioíh muuná waadní, sacerdotewá Diosdih ã wáhniji pandih át jeémép wat jĩ. Pánih jeémpna, ã bohénitdihbut át wáhap wat jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewájeh ã jeémát

pínah át jumap wat jĩ. Dios wutna, bitadih caán pandih át jeémát túutcap wat jĩ. ¿Davidwá páant ã chájatjidih Dios naáwátdih ã daácní nuódiñ ñi bohécannit jĩ? Caán pandih ã jeéméchah yuhna, Diosboó 'Ñi túi chájcan beé', át niijcáp tají. *Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wá bohénitbut Diosdih ã yap yohcan caá.* ⁵ Weém, nihat cáacwá úud jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah ã chájat pínahdih wá jéih wutna caá, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

Téihya ágahnidih Jesús ã booaat
 (Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Biih chooát yeó jáapdih Jesús judíowá ã míc wáacat muuná waadní, ã bohénachah, caandíh joinít cáacwá cátdih téihya ágahni át jumap wat jĩ. Áih jéihyepmant bóo muj nah át ágahap wat jĩ. ⁷ Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowábut Jesúsdih ít en ñuunáp wat jĩ. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih ã boanachah, caandíh naóh yacat túut niijná, eníhna ít chájap wat jĩ. ⁸ Obohjeéhtih, Jesús páant ã jenah joyátdih jéihnit, téihya ágahnidih nin pah át niijíp wat jĩ:

—Ñah ñuhnit, nit cátdih ma juí ñuhú, át niijíp wat jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ñah ñuhnit, queét cátdih át juíbí ñuhup wat jĩ. ⁹ Pánihna, caandíh naóh yaquínitdih nin pah át niij úabh joyóp wat jĩ:

—Yeéb ñi jenah joyóchah, ¿jwí chooát yeó jáapdih Dios jwiútdih ded pah tigaá ã wat? ¿Túí chájatdih niít ã wutap? ¿Yeejép chájatdih niít ã wutap? ¿Wunnidih ã booaat túut niít? ¿Cáacdiñ ã mao yohat túut niít? Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

¹⁰ Páant niijnít, ã jepahatdih páina, Jesús queét nihatdih át en behap wat jĩ. ã jepahcah ennit,

téihya ághniboodíh nin pah át niijíp wut jī:

—**Míih téihyadih ma yoo duwúá,** át niijíp wut jī.

Páant ā niijichah joinít, āih téihyadih át yoo duwúp wut jī. Páant ā yoo duwáchahjeh, āih téihya át táyah bejep wut jī.

¹¹ Obohjeéhtih, queét Jesúsdi h naóh yaquíhnitboó caandíh ā booaatdih ennit, bádí it íjip wut jī. Pánih íjnit, nin pah it míic níj uúbh joyóp wut jī: “¿Ded pah tigaá caandíh chājat náah?” it míic niijíp wut jī.

Jesús doce ā naáwát túatnit pínahdih ā níwát

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Pánihat túttimah, biíh yeó jáap Jesús jeéboó Diosdih uúbúdíh át bejep wut jī. Nihat chei át uúbh daa jūúwúp wut jī. ¹³ Daanachah, ā naáwát dih joí péenitdih bid bojnít, doce ā bohé bejnit pínahdih át níwip wut jī, āih doonádih naóhnit í jumat pínah niijná. ¹⁴ Nit wut jī ā níonit: Simóndih níonit, Pedro ā wát át báudhdap wut jī. Simón úud Andrésdihbut át níwip wut jī. Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Tomásdihbut át níwip wut jī. Biíh Santiago Alfeo wúúhdih níio, biíh Simón Celote poómpdih bóodih níio, ¹⁶ Judas biíh Santiago wúúhdih níio, Judas Iscariote Jesúsdi h eníhcannitdih duó wáini pínahdihbut át níwip wut jī.

Dawá cāacwādh Jesús ā bohéát
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Pánih níio péa jwúub dei jūóhnit, jeé ñaj yacapboó át chāo níuhup wut jī. Páant ā chāo níuhupboó ā naáwát dih dawá joí péenit jum, dawá bitabat it jumap wut jī. Queét jumnit Judea baácdih moón, Jerusalén tátchidih moón, bádí māj jwéejdih jumni Tiro tátchi, Sidón tátchidih moonbút it juibínap wut

jī, ¹⁸ Jesús ā bohénachah joyát túat niijná, í wānatnadihbut ā booaat pínah niijná. Nemép jumnitbut it juibínap wut jī, nemépwádih ā bacat tútat pínah niijná. ¹⁹ Booaat túat niijná, queét nihat Jesúsdi h it juibí tewíhip wut jī. Caandíh í juibí teonitdih ā wēpat ā chūúúchah, nihat it boonap wut jī. Pánihna, wānnitjibut, nemép jumnitjibut it táí jumap wut jī, buca.

Dioíh cāacwā ded pah í jumat pínahdih ā bohéát
(Mt 5.1-12)

²⁰ Jesús ā bohénitdih ennit, nin pah queétdih át níj bohénap wut jī:

“Yeéb moh yéejnit panihnit Dios ā teo wáacatdih bidnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, yeebdíh ā teo wáacbpina caá, Dios ā maáh jumapboó ñi táí jumat pínah niijná.

²¹ **“Yeéb buu nuugúp wānnit panihnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, yeebdíh ā teo wáacbpina caá, wad jumap pah ñi táí jumat pínah niijná.**

“Buu yeéb jūinít dih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ā teo wáacbpina caá, ñi táí weñat pínah niijná.

²² **“Weém nihat cāacwā úud jeñédih ñi jepahat jīb bita yeebdíh eníhcan, yeejép naóhnit, íih poómpmant í bacanachah, Diosboó yeebdíh wēi ennit, ā teo wáacbpina caá.***

²³ Páant ñi yapachah yahna, caandíh ñi cádahcatji jīb Dios pehbboó ñi juibínachah, táinidih ā wáhat pínahdih jenah joinít, ñaáp ñahnit, bádí ñi weñé. Pánih chājnit í nuowábut Dios naáwát dih naóh yapanitjidi h bíic yoobó yeejép it chājap wut jī. Páant queétdih ā yapat pahjeh mantih yeebdíhbut yeejép ā yapachah yahna, ñi weñé.*

* 6:22 1P 4.14 * 6:23 2Cr 36.16; Hch 7.52

24 “Obohjeéhtih, yeéb dawá bíi dée bíbohnit, Dios ã teo wáacatdih bidcannit, **buu** nin baácboó jumna pohba ñi wēina yah caá. Tálttimah, Dios ã peéh chājachah, bádí moh yéejnit ñi jumbipna caá.

25 “Bita yeebbát **buu** dedé ñi náahatdih bíbohnit, wud jannit panihnit ñi jumna caá. Obohjeéhtih, tálttimah, Dios ã peéh chājachah, **tub** nuugáp wannit panihnit, bádí moh yéejnit ñi jumbipna caá.

“Bita yeebbát ñi weñat pínahdihjeh chājnit, **buu** bádí wēi jwuhnitji, Dios ã peéh chājachah, bádí ñi jāibipna caá.

26 “Diosdih jepahcannitboó yeebdíh í túi wēi naáwáchah, ñi túi chāja chaáh! Pánihat dée pah jon jātih í nuowābut ‘Dios naáwátidih naóh yapanit caá’, ni-ijná yahna, yee naóhnitboodíh ípí túi wēi naáwáp wut jī. Pánihna, ñi túut nuumcáh, Dios yeebdíhbut ã peéh chājipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

“Yeebdíh eníhcannitdih ñi túi oyoó”, Jesús ã niij bohéat (Mt 5.38-48; 7.12)

27 “Obohjeéhtih, yeéb weemdíh joinítidih nin pah wā naóhna caá: Yeebdíh eníhcannitdih oinit, ñi túi chājaá. 28 ‘Meemdíh yeejép ã yapa naáh’, yeebdíh niijnítidih, ‘Dios meemdíh ã túi chāja naáh’, ñi niij jwúbanaa. Yeebdíh yeejép chājnitdih, Diosdih ñi uúbú, queétdih ã teo wáacat pínah niijná. 29 Yeebdíh iijnit, biíc buwá púo tíidih maonidih, biíh buwámantbut ñi jútú, mawíhna, ã jwúb mawat pínah niijná. Níih cúbuh jweyát chóodih dúuc wáinidih, ã náahachah, níih japih bóo chóodihbut ñi wáhuá. 30 Ded moh yéejni ã náahatdih ã uúbúchah, ñi wáhuá. Ded

ñíih bíi déedih dúuc wáinidih, ñi jwúubaat túutca bojoó. 31 Bita yeebdíh í túi chājat pínahdih ñi náahat pah, yeebbát bitadidih ñi túi chājaá. Queét yeebdíh í túi chājchah yahna, yeébbóo queétdih ñi túi chājaá.*

32 “Yeebdíh oinitdihjeh ñi oi jwúbanaachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó queétdih oinitdihjeh ípí oi jwúbana caá. Pánihna, queét í oyat chah yeébbóodíh bitadidih oyat caá náahap. 33 Yeebdíh túi chājnitdihjeh ñi túi chāj jwúbanaachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit biíc yoobó í chájna caá. 34 ‘Wá wayát pah bóo ã jwúbabipna caá’, niij jenah joinít, náodih ñi wayáchah, dedé pínah nihcan caá. Yeejépwā yahna, bitadidih páant ípí wainá caá. 35 Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih ñi oyoó. Í túi chāj jwúubaat pínahdih bidcanjeh, túinidih ñi chājaá. Núodih náahnit í uúbúchah, í jwúubaat pínahdih bidcanjeh, ñi wayaá. Pánih chájna, Dios weh ñi jumachah, ‘Ma túi chájna beé’, niijnít, caánboó yeebdíh túini ã wáhbipna caá. Caandíh ‘Túina caá’, niijcannitdih, yeejép chājnitdihbut Diosboó ã túi chájna caá. Páant ã chájat pah biíc yoobó ñi chájat pínahdih yeebdíh ã wutna caá. 36 Dios jwí íp yeebdíh jígah ennit, ã teo wáacat pahjeh mantih, yeebbát bitadidih jígah ennit, ñi teo wáacá”, Jesús át niijíp wut jī.

“Yeejépwā caá”, bitadidih niij jāihcat

(Mt 7.1-5)

37 “‘Meém yeejép caá’, bitadidih ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejép caá’, ã niijcán niit. Bita í

yéej chājachah, ‘Meemdih peéh chājat caá náahap’, ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijchah nihna, Diosbut yeebdih biíc yoobó áta niij tágáá. Bitá í yéejatdih ñi náhnica bojoó. Páant ñi náhnichah, Diosbut ñi yéejatdih á náhnican niít. ³⁸ Bitadih ñi túi wāhuhú. Ñi túi wāhuchah, Diosbut yeebdih á túi wāhbiipna caá. Búdí béguepdih becchidih jui cáj waó bíi chājat dée á wāhbiipna caá. Ded pah yeéb bitadih ñi wāhat pah bóojeh mantih, Diosbut yeebdih á wāhbiipna caá.

³⁹ “Jéih encanni biih jéih encannidih á duó wáyachah, íit jumapboó bejna, queét chénat pah biícidih í buug yácbipna caá*
⁴⁰ Jáap bohéni caandih bohéni chah á jéihcan caá. Obohjeéhtih, nihat á jéihyat pínahdih á bohé péanit, caandih bohénidih biíc yoobó á jéihbiipna caá. Pánihna, yeéb bitadih duó wáíihna, wā naáwátidih jwíih túi bohéat caá náahap, jéih encannit dée ñi jumcat pínah niijná. Pánihna, wā naáwátidih túi jéihnit, wā bohéat pah mantih bitadihbut ñi túi jéih bohébiipna caá.*

⁴¹ “Nin pah yeéb ñipí chājna caá: Ñi déedih bainí quíib becát á jumuchah, caanbítidih ñi túi enna caá. Caán bainí oj á jumuchah yuhna, ñi enat pah, ñi dée á yéejatbitdih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdih búdí quíib becát á jumuchah yuhna, caandih ñi jéih encan caá. Caandih ñi jéih encat pah, búdí yeejép chājna yuhna, ñi míic jéih encan caá. ¿Dépanih tígáá páant ñi chāj? ⁴² Yeebdih búdí quíib becát panihni á jumuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becátidih weémboó meemdih wā póoj yohbiipna caá’, ñipí niijná caá.

Pánihat pah, búdí yéej chājnit jumna yuhna, ‘Némé, tabit yeejép chājna caá ma chājap. Caandih ma cádaahá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tígáá yeéb yeejép chājnit jumna yuhna, búdí ñi yéej chājatdih jenah joicánjeh, bita bainí í yéej chājatdihjeh ñi jenah joí? Yeéb yeejépwáá, ñi yéej chājatdih jwíih cádahat caá náahap. Páant ñi túut numát táttimah, ñi dée á yéejatdih ñi jéih cádahat táutbiipna caá”, Jesús át niijíp wat jĩ.

Máa quehe ded pah á jumát
 (Mt 7.17-20; 12.33-36)

⁴³ “Ded túini nah yeejép dahna á quehcach, yeejép nahbut túini dahna ápi quehcan caá
⁴⁴ Pánihna, ded pah máa nahna á jumátidih jéihíhna, áih quehe dahnadih enat caá náahap. Nemép óot nahdih higo wát jumni dahnadih ñipí bidcan caá. Ei náhdih iguúh ñipí bidcan caá.*
⁴⁵ Pánihat dée pah túini cáac á túi jenah joyát jíib, túinijeh á naóhbiipna caá. Obohjeéhtih, yeejép cáac yeejép á jenah joyát jíib, yeejépjeh á wéhebiipna caá. Pánihna, cáac ded pah á jenah joyát biíc yoobó á naóhbiipna caá”, Jesús át niijíp wat jĩ.*

Chéne muú teonit naáwát
 (Mt 7.24-27)

⁴⁶ “¿Dépanihna, ‘Maá’, weemdih niijná yuhna, wā wutatdih ñi jepahcan? ⁴⁷ Ded wā bohéátidih joinít, jepahna, nin pah á jumna caá: ⁴⁸ Muú chāj pooni panihni á jumna caá. Túi jenah joiní jwumáp baácdih namah baád waadánit, áih jagápdih á túi dodhdop be. Pánih chāj péaat táttimah, muj daabáchah yuhna, áih muú túi chājni jumna, á mónócap be. ⁴⁹ Obohjeéhtih,

* 6:39 Mt 15.14

* 6:40 Mt 10.24-25; Jn 13.16; 15.20

* 6:44 Mt 12.33

* 6:45 Mt 12.34

ded wā bohéatdih joiná yuhna, jephacanni táí jengah joicánni mūú chājni panihni caá ā jumap. Caánboó óon jihbitjeh baád waadánit, āih jagápdih ā dodhdop be. Pánihna, caán mūúdíh ā péaat túttimah, muj ā jwíih daabáchah, āih mūú táí chājni nihcah, chéwat boloh bejnit, āac bejna, ā boto peetáh bejep be”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

7

Soldadowā ī maáhdih teo wāhndih Jesús át booaat (Mt 8.5-13)

¹ Páant cāacwādh bohé péanit, Jesús Capernaum tútchiboó át bejep wut jī. ² Romano cien soldadowā ī maáh Capernaum tútchidih át jumap wut jī. Caandíh teo wāhni ā oini bádí wānna át chājap wut jī. ³ Pánihna, Jesús ā juibíát doonádih joinít, judiówā ī maátadh Jesús pebhna át wahap wut jī, caandíh teo wāhndih boonadh ā bejat pínah niijná. ⁴⁻⁵ Páant ā wahachah, judiówā ī maáta Jesús pebhna juibínit, bádí wābhna, nin pah ít niij naáwáp wut jī:

—Jwiít dih wahni táini caá. Jwiít judiówādh táí oinit, jwí míic wáacat mūúdíh chājat pínah dinero ā wāhup jī. Páant ā táí chājat jīb, caandíh ma teo wáac jūúwá, ít niijíp wut jī.

⁶⁻⁷ Páant ī niijíchah joinít, Jesús ijeéh át bejep wut jī. Pánih bejnit, cien soldadowā ī maáh pebhna ī tóah juibínachah, caán bita ā chéenwādh wāhni, nin pah át niij naáwát tútup wut jī: “Maá, weem cháh wēpni ma jumachah jéihna, ma pebhna juibícan, ‘Wíih mūúdíh ma waád jūúwá’, niijni dée nihcan caá. Meemdíh wā tac bāugáihcan caá. Pánihna, yūpmahjeh jumna, ma wēpatjīh weemdíh teo wāhndih

ma booanaá. ⁸ Wā chah jumnit bita maáta weemdíh ī wutna caá. Weembút soldadowādh wutni caá. Biíc dih ‘Ma bejeé’, wā niijíchah, āpī bejna caá. Biíhdih ‘Ma jūúwá’, wā niijíchah, āpī jūóhna caá. ‘Nindih ma chājaá’, weemdíh teo wāhndih wā niijíchah, āpī chājna caá. Pánihna, ma wutat wēpatdihbut wā táí jéihna caá. Ma wutachahjeh, weemdíh teo wāhni ā boobipna caá”, cien soldadowā ī maáh ā chéenwā Jesús dih ít niij naóh yapanap wut jī.

⁹ Páant ī niijíchah joinít, caán soldadowā ī maáh “Jesús caandíh ā boobipna caá”, ā niij jengah joyátdih jéihnit, Jesús bádí át weñep wut jī. Pánih wēinit, ájeéh péenitdih tac pūud ennit, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—**Caán soldadowā ī maáh judío nihcan yuhna, weemdíh ā táí jengah joyát yeéb judiówāboodíh ā yapna caá,** át niijíp wut jī.

¹⁰ Pánihna, soldadowā ī maáh ā wāhni tji āih mūúdíh ī jwúub juibínachah, caandíh teo wāhni booni átát jumap wut jī.

Éemp wānnih mi wāúhjidih Jesús ā booaat

¹¹ Túttimah, Naín wūt jumni tútchina Jesús wā ít bejep wut jī. Dawá cāacwābut ijeéh ít péenap wut jī. ¹² Pánih bejnit, Naín tútchi jēc pebh ī tóah juibínachah, caán tútchidih moón wānni bácahjidih yohat túut niijná, caandíh ī wā bac jūúwúchah, Jesús wā queétdih ít jwāáap wut jī. Beh wili éemp wānnih mit jumap wut jī. Mi wāúh biíc jumni át wāwup wut jī. Dawá cāacwābut mijeéh ít űūūn bāc jūúwúwup wut jī. ¹³ Páant ī jūúwúchah ennit, Jesús caántdih jīgah ennit, nin pah át niijíp wut jī:

—**Ma jūúwúwúwup,** át niijíp wut jī.

¹⁴ Páant niijnít, wānni āih bácahji lajni naadíh ā tewecehah, caandíh beonit ít chāo űūūhup wut jī. Pánih

teonit, “**¡Némé, ma boo pud jwáwá!**” wannidih át niijíp wut jĩ.

¹⁵ Páant ā niijíchahjeh, wanniji jwáub boo pud chádniit, át wéhenap wut jĩ. Páant ā boonachah, Jesús beh wilidih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Dáa, ma wáuh ā jwáub boona caá, páant mantih,** át niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant ā boonachah enna, ni-hat cáacwā wáhi bejnit, Diosdih búdí ít weñep wut jĩ.

—Dios naáwátdih wēp naóh yapani át jui tágaá. Dios jwiit áih cáacwátdih teo wáacadih át jui tágaá, ít múic niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ā chājatji doonádih nihat Judea baác, pehbhit jumni baácnadihbut ít naóh peetép wut jĩ.

Juan Daabáni ā wáuh joyát tútat (Mt 11.2-19)

¹⁸ Jesús páant ā chājatji dooná Juan Daabánidihbut át juibínap wut jĩ. Caán nemat muáboó ā jumuchah, ā bohénit caandih ít juibí naáwáp wut jĩ. ¹⁹ Páant í naáwáchah joinít, chénewā ā bohénitdih Jesús pebhna át wahap wut jĩ. “¿Meém Dios ā wahní, jwiit judíowā jwí páini niit? ¿Bíhdih bidat niit náahap?” queétdih át niij wáuh joyát tútat wut jĩ.

²⁰ Páant ā niijíchah joinít, Jesús pebhna ít bejep wut jĩ. Caanná juibínit, Jesúsdihi nin pah ít niijíp wut jĩ:

—Juan Daabáni jwiútdih wahnit, nin pah ā niij wáuh joyát tútat be: “¿Meém Dios ā wahní, jwiit judíowā jwí páini niit? ¿Bíhdih bidat niit náahap?” jwiútdih ā niiját tútat be, Jesúsdihi ít niijíp wut jĩ.

²¹ Í juibínachahjeh, Jesús dawá cáacwátdih boona át chājap wut jĩ. Nemép jumnitdihbut booa, dawá jéih encannitdihbut át boonanap wut jĩ. ²² Juan ā wahnit í niijíchah joinít, nin pah Jesús queétdih át niij jepahap wut jĩ:

—**Ded pah ñi enatji, ñi joyátjidihbut Juandih naáwátdih ñi bejeé. Jéih encannitji, jéih joicánnitji, jéih bejcan-nitjidihbut ā boona beé. Bácah moópnitji, wanah bejnitjidih yuh buca ā boonanap be.*** Moh yéejnitdih ā táí ubat pínah doonádihbut naóhna ā chājap be.*

²³ “**¡Ded weemdih táí jenah jói cádahcanidih Dios ā wéi enna caá!**” Jesús ā niijíp be’, Juandih niij naáwátdih ñi bejeé, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²⁴ Juan ā wahnitji í jwáub bejat túttimah, Juan ded pah ā jumatdih cáacwátdih nin pah Jesús át niij naáwáp wut jĩ: “**¿Dedédih enedih bej tigaá ñipí chāj, muú wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yílip déedih johlit ā joh wejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det biáboó í naáwáchah yuhna, caánboó jweéhcanej yooópdihi ápi naáwáp wut jĩ.**

²⁵ **Pánih jumnidih bidcan, ztúini yégueh duonídih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, táini yégueh duonít, dawá bíi dée bíbohniit, maátáih muáboó ípi jumna caá. Juanboó queétdih pah nihcan beé.**

²⁶ **Pánih jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátdih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chāj? Páant tigaá Juan ā jumap. Bitá naóh yapanit chah ā jumna caá.**

²⁷ **Juan ā jwíih naóh waáwát pínahdih jon játihi nin pah ít niij naóh daacáp tají:**

“Á wáuhdih Dios nin pah ā niijíp be: “Ma játihi wá naáwátdih naóh waóhni pínahdih wá wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, í jepahat pínah niijná”, Dios ā niijíp be’, át niij daacáp tají. (Mal 3.1)

²⁸ **“Yoobópdih yeebdih wá**

* 7:22 Is 35.5-6 * 7:22 Is 61.1

naóhna caá. Nihat bita chah Juan Daabáni á jumna caá. Obohjeéhtih, buu láa páant á jumuchah yuhna, Dios á maáh jumapna ded oboh jumnijiboó Juan chah á jumbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wat jī.

²⁹ Juandih ī nemat pínah jātih, ā bohéatdih joinít, nihat cáacwā, Romano maáta ī uúbát túutni núodih uúbh wāhnitbut, Juandih itát daabáát túutup wat jī. Páant Diosdih jepahnit ī jumuchah, Jesúsboó ā niijíchah joinít, “Dios ā watat yoobópdih caá”, it niijíp wat jī. ³⁰ Obohjeéhtih, fariseowā, Moisés ā watatjidih bohénitbut, Juandih daabáát túutcan, Dios queétdih ā náah yacat pínahdih it náahcap wat jī.*

³¹ Páant ī jumatdih jéihnit, Jesús nin pah át jwúub niij naáwáp wat jī: “**Buu láa moón weemdih jepahcannit, nin pah ni jumna caá:** ³² **Yoahdih tíohnit wébít pah caá ni jumap. Tíoh cháudnit, nin pah ipí míc niij jühna caá:** ‘Jwī pelat póoj tíwichah yuhna, yeéboó ni búadíhcan beé. Wunnitdih jwī jái tíwichah yuhna, ni jái wáaquíhcan beé’, ī míc niij jühna caá. ³³ Páant ī chājat pah, yeebbát biic yoobó ñipí chājna caá. Juan Daabáni cáacwājeéh jeémpcan, poonidihbut āpí babhcap jī. Páant ā chājcah enna, ‘Nemép jumni caá’, niij jühnit, ā bohéatdih ni jepahcap jī. ³⁴ Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwā úud jeñé cáacwājeéh jeémpnit, wāpí bahhna caá. Páant wā chājachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, máihni caá ā jumap. Romanowā ī uúbát túutni núodih uúbh wāhnit, yeejép chājnit biicdih āpí pej jumna caá’, niij jühnit, weemdihbut ni jepahcan caá. Páant niij jühna, wébít pah

caá ni jumap. ³⁵ Obohjeéhtih, ded pah Dios ā watat pah wā táí chājachah enna, ā jenah joyát yoobópdih ā jumatdih ni jéihbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wat jī.

Yad wili chej jumnijih Jesúsdi mi puhwat

³⁶ Biih yeó jáap biic fariseo, Simón wat jumni, Jesúsdi át numah jeémép wat jī. Áih munná juibnit, Jesús ájeéh át jeémép wat jī. ³⁷ Simónih munná Jesús ā jumat doonádih joinít, queét ī jeéméchah, caán tútchidih bóli, deoh nah jumnih, táí chej jumni yíi quiútdih mit ub waád juibínap wat jī. Caán quiúit alabastro ī niijni jeejīh ī chājni quiúit át jumap wat jī. ³⁸ Pánih ub waád juibnit, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih mi oyat júutna, áih jítchanadih miuh quiib macjīh jái chócniit, miuh waó yoócjīh mit jōp wiwip wat jī. Pánih chāj péa, áih jítchanadih nomnit, mi ub jūóhni táí chej jumni yíidih puohnit, mit ñáñap wat jī.* ³⁹ Páant mi chājachah ennit, Jesúsdi numah jeémpni Simónboó nin pah caanjéh át niij jenah joyóp wat jī: “Nin newé Dios naáwátidih naóh yapani jumna, caandih teonih yeejép mi jumatdih áta jéih tagaá. Jéihnit, caántdih áta tewat túutcan tagaá. Obohjeéhtih, páant ā chājcan, naóh yapani yoobát nihcan nacaá”, át niij jenah joyóp wat yah jī. ⁴⁰ Páant ā niij jenah joyátidih jéihnit, nin pah Jesús caandih át niijíp wat jī:

—**Simón, meemdih bainí wā naáwát túut caá, ded pah mi chājatdih ma jéihyat pínah niijná,** át niijíp wat jī.

—Ma naáwá, Bohéní, Simón caandih át niijíp wat jī.

⁴¹ —**Biic newédih chéne neoná dinerodih ī wayáp be. Biicboó chéne jópchi ā tewat jībdi**

* 7:30 Mt 21.32; Lc 3.12 * 7:38 Mt 26.7; Mr 14.3; Jn 12.3

pohba waí, biíhboó chéne widh ã tewat jíibbitdih ã wayáp be.
 42 **Queét chénat pah í wayátjidih í jéih jíib chájcah ennit, queétdih wáhniboó ‘Jumá naáh. Ñi jíib chájcah, ã táina caá’, queét chénat pahdih ã niijíp be. Páant ã chájachah, ¿ded tígaa caandíh chah ã oibi?** Jesús Simóndih át niijíp wut jí.

43 —Búdí néo wainíboó caandíh chah ã oibipna caá, Simón át niijíp jepahap wut jí.

—**Yoobópdih ma jepahna caá,** Jesús caandíh át niijíp wut jí.

44 Páant niijnít, yad wilidih júat jáhanit, Simóndih nin pah át jwúub niijíp naáwáp wut jí:

—**Ma jenah joyoó. Ma chéen yoobát wá jumachah nihna, míih muná wá waád juyáchah, wíih jítchanadih wá chocat pínah niijná, mah weemdíh mata wáh tagaa. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih miíh quíib macjíl jái chócnit, miíh waó yoócjíl mi jóp wiwip be.**
 45 **Wá juyáchah, meém weemdíh páo tíbdih nomcanjeh, ma táí úbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó weemdíh mi oyat júatna, wíih jítchanadih mi nom cádahcan caá.**
 46 **Wá juyáchah, wíih wao dáhdih yíjíl puoh jáha náicanjeh, ma táí úbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih táí chej jumni yíjíl puohnit, mi náñap be.**
 47 **Yoobópdih meemdíh wá naóhna caá. Búdí mi yéej chájatjidih Dios át yoh wáh tagaa. Páant ã chájatdih jéihnít, weemdíh búdí mi oina caá. Obohjeéhtih, ‘Bainíjeh wá yéej chájap jí’, niij jenah joinít, ã yéejat yohat úbhniiboó bainíjeh Diosdih ã oina caá. Pánihatdih ma táí jenah joyoó,** Jesús Simóndih át niijíp wut jí.

48 Caandíh páant niij péanit, caántdih jwúub nin pah át jwúub niijíp wut jí:

—**Meém yéejat yohnih caá.**
 49-50 **Weemdíh ma táí jenah joyát jíib, ma yéejat peéh iiguípna ma bejatjí déedih, meemdíh Dios át táí úb tagaa. Pánihna, táí wéinit, ma bejeé,** át niijíp wut jí.

Páant ã niijíchah joinít, ájeéh jeémpnit nin pah queétyeh ít mic niijíp wábh joyóp wut jí:

—¿Dedé newéna tígaa nin? ¡Yéejat yohat wépatbat ã bíbohna caá! ít mic niijíp wut jí.

8

Jesús wádh biquína yaádh í teo wáacat

¹ Tátimah, Jesús tátchina yoobó cáacwádh át táoh bohé jibip wut jí. Dios ã maáh jumát doonádih át naáwáp wut jí. Doce ã bohénitbut ájeéh ít jib bejep wut jí. ² Biquína yaádhbut íjeéh ít pej jum bejep wut jí. Jesús ã boonanít yaádh, nemép jumnitdih ã boonanítbut ít jumap wut jí. María, Mágdala tátchidih bólidih siete nemépwádh Jesús ã bacat táttnihji jum, ³ Juana, Maáh Herodesdih teo wáhni Chuza áabut jum, Susana wát jumnihbut mit jumap wut jí. Dawá bita yaádhbut íjeéh ít pej jum bejep wut jí. Queét yaádh ílh dinerójih Jesús wádh ít teo wáacap wut jí.*

Waáh momni naáwát (Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Biíc yeó jáap dawá cáacwá í jumni tátchinamant bejnit, caandíh enat tát niijná, Jesús pebhna ít juibínap wut jí. Dawá páant í wáac juibínachah ennit, ã jenah joiní naáwátjíl queétdih bohéna, Jesús nin pah át niijíp naáwáp wut jí: ⁵ **“Biíc newé waáh momodih ã bejep be. Páant ã waáh bojochah, biquí tíbna namádih ã buug nájap be.**

* 8:3 Mt 27.55-56; Mr 15.40-41; Lc 23.49

Namádih buug ñájni tíbnadih cáacwá ĩ néeh chuñap be. Biíh tíbnadih jwébehwá júóhmit, ĩ jeémp beedánap be. ⁶ Biíh tíbna, jeejáh yewéni baác jumapboó ã buug ñájap be. Buug ñájnit, chíih júóhna yuhna, mac ã jópah bejehah, ã wunah bejep be. ⁷ Biíh tíbna nemép óot cātíh ã buug ñájap be. Pánih buug ñájni ã chíihchah yuhna, caán nemép óotboó caandíh ã chíih yap bejehah, momniboó mánahnit, ã wunah bejep be. ⁸ Obohjeéhtih, biíh tíbna túini baácboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájna, chíihnit, ã táí quehep be. Pánih quehnit, wawána jumat pah cien tíbna ã quehep be”, Jesús queédih át niijíp wat jĩ.

Caán naáwátjĩh bohé péanit, “ĩDed molít jumna, ã táí joyó naáh!” át niij ej ñaacáp wat jĩ.

¿Dépanih tigaá ã jenah joyátjĩh át naóhji?

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Páant naáwátjĩh ã bohénachah joiná yuhna, beh joicán, ã bohénit ã bohéátjidih ĩt uébh joyóp wat jĩ.

—¿Ded pah niij naóh bohé tibeé jwiít dih ma chāj? ĩt niij uébh joyóp wat jĩ.

¹⁰ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah át niij jepahap wat jĩ:

—Ded pah Dios maáh ã jumatdih bitadih naóh jwuhca naáhdih buu yeebdíhjah wá naóhna caá. Obohjeéhtih, bitadih naáwátjĩhjah wápĩ bohéna caá, weemdíh enna yuhna, ĩ beh encat pínah, wá naáwáchah joiná yuhna, ĩ beh joicát pínah niijná. Weemdíh ĩ jepahíhcat jíib páant ĩ jumna caá,* queédih Jesús át niijíp wat jĩ.

Waáh momni naáwát dih Jesús ã beh joyáát

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Túttimah, waáh momni naáwátjidih ĩ beh joyát pínah niijná, nin pah Jesús queédih át jwúub niijíp wat jĩ: “Nin pah niij naóhna wá chājap be: Waáh momni tíbna Dios naáwát panihni caá. ¹² Biqúina joinít namáboó buug ñájni panihni caá. Dios naáwát dih ĩ joyóchahjah, nemépwá ĩ maáh ĩ joyátjidih ã jenah joyát túutcan caá, jepahcanjah iiguípna ĩ bejat pínah niijná. ¹³ Bitá joinít jeejáh yewénibit baácboó buug ñájni panihni caá. Dios naáwát dih joiná, ĩ túi wéi jwuhna yah caá. Obohjeéhtih, ĩh caolihboó ñeh jáap choo bejni panihni ã jumuchah, bitaboó queédih deohnit, ĩ yéej chājat túutuchah, Diosdih jepah cádahnit, ĩ jwúub yéej chājna caá. ¹⁴ Bitá joinítboó nemép óotna cātíh buug ñájni panihni ĩ jumna caá. Dios naáwát dih joinít, ĩ jepahna yah caá. Obohjeéhtih, yeó jáap jumat pah ĩ chājat pínahdih queét tabit ĩ náhni dahwana caá. Búdí dinero bíbohahdihjah ĩ wéina caá. ĩ weñat pínah chājatdihjah ĩ jenah joiná caá. Pánih jenah joinít, chéonit panihnit jumna, Dios naáwát dih jenah joicánjah, queédih behat dée wihcan caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, bitá joinítboó túini baác dih buug ñájni panihni caá. Dios naáwát dih túi joinít, jwúub náhnina, caandíh ĩ cádahcan caá. Pánih jumna, Dios ã náahat pah ĩpĩ túi chājna caá”, Jesús át niijíp wat jĩ.

Jiíat dah naáwát

(Mr 4.21-25)

¹⁶ “Wá bohéat jiíat panihni caá. Ded áih jiíat dahdih jíi péanit, puəbát dahjĩh ápĩ páah

* 8:10 Is 6.9-10

jwejcan caá. Caan dáhdih chéudat páha numpboobút ápi jii jwejcan caá. Obohjeéhtih, japboó ápi jii cáag jwejna caá, á yeh iiguíchah, nihát waadnit í túi enat pínah niijná.* ¹⁷ **Caán á yeh iiguíchah, dedé í bihniji á jígohipna caá. Dedé í bih chājatjidihbut nihát cāacwā í enbipna caá. Wā naáwát dih í bohénachah, cāacwā ded pah íih caolih á jumátdih á jéihyana caá.***

¹⁸ **“ÍÑi túi chāja chaáh! Ded pah wā naáwát dih joinít, ñi túi jepahaá. Ded wā naáwát dih túi joiní á jwáub náhninachah, Dios caandíh chah á jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, ded joiná yuhna, á jwáub náhnica, á jwíih joyátjidih Dios á déuc wáibipna caá”,** Jesús át niijíp wut jī.*

Jesús ín, á úudwābut caandíh í bidat

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Caán láa Jesús ín á úudwābut á pebhna ítih juibínáp wut yuh jī. Obohjeéhtih, dawá cāacwā í jumuchah, Jesús dih ít jéih jwāáhcap wut jī. ²⁰ Pánihna, bita caanjíh jumni Jesús dih nin pah át niijíp wut jī:

—Ma ín ma úudwābut meemdíh bidnit, jóocmant í pái ñuhna caá, át niijíp wut jī.

²¹ —**Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, nit panihnit wā déewā yoobát í jumna caá. Dios naáwát dih wā bohénachah, joí jepahnit wā ín panihnit, wā úudwā panihnitbut í jumna caá,** Jesús caandíh át níj jepahap wut jī.

Búdí johlit, nolihatdihbut Jesús á yayaát

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Bíih yeó jáap Jesús á bohénitdih jááj chóodih namah waadnit,

—**Chóbe conanaáboó íimdih jwí chéuh bejjíh,** át niijíp wut jī.

Páant niijnít, ít chéuh bejep wut jī. ²³ Páant í chéuh bejehchah, Jesúsboó át úuwap wut jī. Á úwat pónih, búdí johlit át júúwáp wut jī. Pánih búdí nolihat á jumuchah, íih jááj chóo át daábíhip wut jī. ²⁴ Páant á tobohochah, á bohénit Jesús pebh juibí wucnit, caandíh nin pah ít niijíp wut jī:

—íBohéní, Bohéní, daabná caá jwí chājap! jwí buudbípna caá! caandíh ít niijíp wut jī.

Páant í níj wucuchah, jáanit, Jesús johlitdih, nolihatdihbut **“Ma yayaá”,** át niijíp wut jī.

Páant á niijíchahjeh, johlit, nolihatbut bíicmantjeh át yayáh bejep wut jī.

²⁵ —**¿Dépanih tibeé weemdíh ñi túi jenah joicán?** Jesús á bohénitdih át niijíp wut jī.

Páant á yayánachah en wáhi benit, búdí ít úumap wut jī. Pánih úumna, búdí jenah joinít, queéjtjeh nin pah ít míic níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Dedé cāacna tigaá nin? Á naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut á yayáh bejna caá, ít míic niijíp wut jī.

Gadara baácdih bóo nemép jumnidih Jesús á booaat

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Páant á yapat túttimah, Gadara baácbóo Jesús wā ít chéuh juibínáp wut jī. ²⁷⁻²⁹ Caanná chéuh juibínit, Jesús wā í aab béjehchah, caán tútchidih bóo nemép jumni Jesús dih át jwāáh dei júúwáp wut jī. Caán maatápdih yéguh deocán, mūdíh jéih jumcanjeh, cāac yohopboó ápi jumap wut jī. Maatápdih nemépwā caandíh ít déheanap wut jī. Páant í déheanachah, cāacwā áih téihya colóhnadiah, áih jítcha colóhnadiahbut ítah tópjíh ít chéwep wut jī. Pánih

* 8:16 Mt 5.15; Lc 11.33 * 8:17 Mt 10.26; Lc 12.2 * 8:18 Mt 25.29; Lc 19.26

chéonit, nemat muúboó ìtih nemep wut yuh jī. Obohjeéhtih, ì chéwatjidih páud wái daj yohnit, queét nemépwā muú wihcapboó caandíh ìt numah jwei bác bejep wut jī. Pánihna, Jesúswādh jwāáh dei jubínit, nemépwādh Jesús ā bacat túutachah joinít, Jesúsdih nin pah ìt niij ñaacáp wut jī:

—¿Jesús, Dios chah wēpni wūáh, dépanihat túut tigaá weemdíh páant ma chāj? ¿Weemdíh ma peéh chājca bojóo! ãt niij ñaacáp wut jī.

³⁰ Páant ā niij ñaacáchah joinít,

—¿Dedé tigaá ma wūt? Jesús caán nemépdih ãt niijp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, dawá nemépwā jumna, nin pah ãt niij jepahap wut jī:

—‘Dawá’ caá wā wūt. ³¹ ¡Búdí iigni ìtboó jwiítidih ma wahca bojóo! ìt niij wēp uúbúp wut jī. ³² Queét pebh, jeé ñaj yacapboó dawá momo muuwā ì bid jeéméchah ennit, —Jwiítidih queét muuwā díitna ma wahaá, nemépwā Jesúsdih ìt niijp wut jī. Páant ì niijíchah joinít, Jesús queétdih ãt bejat túutap wut jī. ³³ Páant ā bejat túutachahjeh, nemépwā newéih báhahmant bac bejnit, muuwādh ì waadáchah, ñáo dei bej, buug báhnit, muuwā ìt chíic wan beedáh bejep wut jī.

³⁴ Páant ā yapachah ennit, muuwādh en daonítjiboó ìih tátchina ìt jweí jwúb bejep wut jī. Jweí jwúb bejna, ì jwááhdidih naóhnit, ìih tátchidih moondíhbut páant ā yapat doonádih ìt naáwáp wut jī. ³⁵ Páant ì naáwáchah joinít, cáacwāboó ìih tátchimant Jesús ā chājatjidih enedih ìt bejep wut jī. Pánih bej, Jesúswā ì jumapna jubínit, nemépwā jumnji yéguéh duó, táinjeh jenah joinít, Jesús pebh ā chúudachah enna, búdí ìt úmup wut jī. ³⁶ Jesús nemépwā jumnidih ā boonanachah ennitjiboó, jáap jainítidih ded pah ā yapatjidih ìt naáwáp wut jī.

³⁷ Páant ì naáwáchah joinít, nihat Gadara baácđih moón búdí úmmit, ìih baácđant Jesúsdih ìt jwúb bejat túutap wut jī. Páant ì bejat túutachah joinít, Jesúswā ìih jāáj chóona ìt jwúb dei bejep wut jī. ³⁸ Páant ì jwúb dei bejchah, nemépwā jumnijiboó Jesúsdih búdí ãtih pej jumíhip wut yuh jī.

³⁹ —**Wájeéh ma jwúbáchah, ãta táí ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém ma Maáh meemdíh jgah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādh naáwát túut niijná, ì pebhboó ma jwúb bejeé,** Jesús caandíh ãt niijp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, nemépwā jumnji jwúb bej, nihat ãih tátchidih moondíh caandíh Jesús búdí ā teo wáacatjidih ãt naóh peetép wut jī.

Áih yéguéh chóodih juí teonih, Jairo nuumdíhbut Jesús ā booaat (Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Gadara baácđant Jesúswā ì jwúb chúuh jubínachah, dawá múic wáac páinit cáacwā wēinit, queétdih ìt jwááap wut jī. ⁴¹ Jairo wūt jumni, judíowā ì múic wáacat muudíh en daonít ì maáh, Jesús pebh ãt jubínap wut jī. Jubínit, bódicha caj yoh ñajnit, Jesús ãih muúboó ā bejat pínahdh búdí ãt uúbúp wut jī. ⁴² Á nuúm biíc wilijeh wut jī. Caánt doce jópchi bíbohni, búdí mi wanuchah, caántdih ā booaat pínah niijná, Jesúsdih ãih muuná ãt bejat túutap wut jī. Páant ā niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh ā bejchah, dawá cáacwā caandíh ìt too néeh péenap wut jī.

⁴³ Pánihna, queét cātíh biíh wili mácanihat panihat wannihbut mit jumap wut jī. Doce jópchi caán wanatdih mi bíbohochah, ì cohochah yuhna, ãt yaicáp wut jī. ⁴⁴ Pánih jumna, Jesúh yéguéh chóo yapat waadh táahmant mi jubí tewechahjeh, mi mácanihat panihat wanat ãt yayáh bejep wut

jĩ. ⁴⁵ Páant mi teweçah, Jesús cãacwãdih nin pah át niij úbhh joyóp wat jĩ:

—¿**Déhe tigaá wñih yéguehdih juí teoní?** át niijíp wat jĩ.

—Weém meemdíh wã teocan beé, nihat ít niijíp wat jĩ.

—Páant Bohení, dawá meemdíh í too néeh péna caá, Pedroboó át niijíp wat jĩ.

⁴⁶ Páant ã niijíchah joinít, Pedrodih nin pah át jwáub niijíp wat jĩ:

—**Obohjeéhtih, wanní weemdíh juí teweçah, booaat wēpat wñih bácahmant ái bejep be,** Jesús át niijíp wat jĩ.

⁴⁷ Páant ã niijíchah joinít, caandíh juibí teonih, jéih jweicán, úam méménit, Jesús pebh mit bódicha caj yoh ñajap wat jĩ. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nihat cãacwã í enechah, ded pah mi juibí teonitjeh booaatjidih caandíh mit naáwáp wat jĩ. ⁴⁸ Páant mi naáwáchah joinít,

—**Némá, weemdíh túi jenah joiná, mat boonap tagaá. Úmcanjeh, wēnit ma jwáub bejeé,** Jesús caántdih át niijíp wat jĩ.

⁴⁹ Páant ã niijíchahjeh, Jairoíh muumánt bej, Jesús wã pebhna juibínit, Jairoboodíh nin pah át niijíp wat jĩ:

—Jáantjeh ma nuúm mi muujáh bejep be. Páant mi wunuchah, bohénidih ma jwáub bejat táutú, Jairodih át niijíp wat yuh jĩ.

⁵⁰ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít,

—**Ma úamca bojoó. Wã wēpatdih ma túi jenah joyóçah, ma nuúm mi boobipna caá,** Jesús Jairodih át niijíp wat jĩ.

⁵¹⁻⁵³ Túttimah, Jairoíh muuná juibínit, í játih juibínitji wannihdih búdí jġahnit, í juñúchah, Jesús át enep wat jĩ.

—**Ñi júi cádaahaá. Caánt wannih nihcan caá. Úona caá mi chãjap,** Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, mi wunatdih jéihnit, caandíh ít dehwep wat jĩ. Queétdih páant niij naóh péanit, Jairoíh muudíh waadnít, ájeéh bejnitdih jóocmantjeh át chãwát táutap wat jĩ. Pánihna, Pedro, Santiago, Juan, wannihji mi mánadih pohba ájeéh át waadát táutap wat jĩ.

⁵⁴ Pánih waadnít, Jesús wannihíh téihyadih teonit,

—**¡Bainíhmaá, ma ñah ñuhú!** caántdih át niijíp wat jĩ.

⁵⁵ Páant ã niijíchahjeh, caánt jwáub boonit, mit ñah ñuhap wat jĩ. Mi jwáub boonachah, Jesús mi mánadih caántdih jeémát át wəhat táutap wat jĩ. ⁵⁶ Páant ã booaachah, mi mána búdí ít en wáhi bejep wat jĩ. Obohjeéhtih, caántdih ã booaatjidih bitadih Jesús át naáwát táutap wat jĩ.

9

Jesús doce ã bohénitdih ã wahat (Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Biic yeó jáap doce ã bohénitdih Jesús ã pebhna bid wáacnit, nemépwãdih í bacaat pínah, wannitdihbut í booaat pínah niijná, ã wēpatdih queétdihbut át wəhap wat jĩ. ² Pánih wəh péanit, queétdih át wahap wat jĩ, Dios ã maáh jamatdih í naáwáchah, cãacwã í jepahat pínah, cãacwãdihbut í booaat pínah niijná. ³ Pánih wahnit, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wat jĩ:

—**Bejna, dedé bií déedih ñi ub bejca bojoó. Íoh cajat nah, wəh wuúh, jeémát, dinerodih yuh buca ñi ub bejca bojoó. Ñi dawát chóodihjeh ñi duo béjeé.** ⁴ **Caán tútchidih moondíh bohéna, ded ñi jwíh waadní muudíhjej ñi úwú. Caanjíh moondíh bohé péanitjeh caán**

muađih ñi cádah bejeé. ⁵ **Det tátchidih moón yeebdih náahcan, ñi naóhni doonádh i joíhcah, bac bejna, i enechah, queétdih Dios á yohat pínahdih i jéihyat pínah niijná, ñiuh zapatosdih too dugnit, becchídh ñi péoh mao jéenanaá,** át niijíp wut jī.*

⁶ Páant á niijíchah joinít, nihat tátchibitna yoobó it bejep wut jī. Pánih juibínit, Dioih túini doonádh nihat cáacwádh naóhni, wannitdihbut it boonanap wut jī.

Maáh Herodes tubit á úummat
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Caán láa Maáh Herodes Jesús á bohénitbut ded pah i chájat doonádh jwúb joiná, búdi át úumap wut jī. “Juanji át jwúb boo pud jáoh tagaá”, biquína niij, ⁸ “Elías át jwúb jigoh tagaá”, bita niij, “Dios naawátidih biíh naoh yapaniji át jwúb boo pud jáoh tagaá”, bitabut it niijíp wut yuh jī.*

⁹ Páant i niijíchah joinít, Herodes-boó nin pah át niijíp wut jī: — Weemjéh tijí Juandih wá waó bóod yohat tútup jī. ¿Pánihna, deih doonádh tigaá wá jwúb joí, páant mantih? át niijíp wut jī. Páant niijnit, Herodes Jesúsdihtubit át enihip wut jī.

Cinco mil cáacwádh Jesús jeémát á wáhat
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Táltimah, Jesús á wahnitji á pebhna jwúb juibínit, ded pah i chájatjidih caandih it naawáp wut jī. Páant i naawáchah joinít, á bohénitjihjeh jumáhna, cáacwádh át cádah bejnit, Betsaida tátchina it bejep wut yuh jī. ¹¹ Obohjeéhtih, cáacwáboó i bejatdih jéihnit, queétdih it ñuun béjep wut jī. I ñuun jwááachah, Jesús queétdih wéinit, Dios á maáh jumadit át bohénap

wut jī. Wannitdihbut át boonanap wut jī.

¹² Cheyeh doce á bohénit nin pah Jesúsdihtubit niijíp wut yuh jī:

—Nin pehbbit tátchinaboó nitdih ma bejat tútú, i úwat tólih pínah, i jeémát pínahdihbut i bidat pínah niijná. Ninjihbitjeh pohba muuná á wihcan caá, it niijíp wut jī.

¹³ —**Yeebjéh queétdih jeémát ñi wáhuá,** Jesús át niijíp wut yuh jī.

—Páant, cinco botoni pan dahna, chéne queejwábitdihjeh jwí bíbohna caá. ¿Queét i jeémát pínahdih jib chájadih jwí bejmi naniit? á bohénit it niijíp wut yuh jī.

¹⁴ (Cinco mil neonákeh it jumap wut jī. Yaádh i weh bícdih चाह it jumap wut jī.)

—**Cáacwá poómp jumat pah cincuenta ñi chúdat tútú,** á bohénitdih Jesús át niijíp wut jī.

¹⁵ Páant á niijíchah joinítjeh, queétdih it chúdat tútup wut jī.

¹⁶ Páant i chúdachah, Jesúsboó cinco pan dahnadit, chéne queejwádhbut abnit, chéi ennit,

—**Nin pandih, queejwádhbut ma wáhat túina caá, Paá,** á ípdih át niijíp wut jī.

Páant niijíp péanit, pan dahnadit queejwádhbut dajnit, cáacwádh i pááat pínah niijná, á bohénitdih át wáhap wut jī. ¹⁷ Pánihna, nihat it túi jeémp chúúup wut jī. I judh jeémpnidih doce wáhdih it ab yac yáwanap wut jī.

“Meém Cristo, Dios á wahnicaá”, Pedro Jesúsdihtubit niiját

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Biíh láa Jesús Diosdih wábh péanit, á bohénitdih nin pah át niijíp wut yuh jī:

—**¿Weemdh ded pah tigaá cáacwá i niij?** át niijíp wut jī.

¹⁹ —‘Juan Daabáni nacaá’, biquína niij, ‘Elías nacaá’, bita niij,

* 9:5 Lc 10.4-11; Hch 13.51 * 9:8 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19

‘Jon jãtìh Dios naáwãtdìh naóh yapaniji át jwúb boo pud jãóh tagaá’, bitabat ì niijná beé, Jesúsdiht ìt niij jepahap wat jì.*

²⁰ —**Queét páant ì niijíchah joiná, ¿yeebboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí?** queétdih át niijíp wat jì.

—Meém Cristo, Dios ã wahni caá, Pedroboó át niij jepahap wat jì.*

Ã wunat pínahdih Jesús ã naáwãt (Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Páant Pedro ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénitdih nin pah át jwúb niij naáwãp wat jì:

—**Dios ã wahni wã jumat doonãdih bitaboodíh ñi naóhca bojoó.** ²² **Weém nihat cáacwã úud jeñédih tabit yeejép yapat caá náahap. Jwĩ maáta, sacerdotewã ì maáta, Moisés ã watatjidih bohénitbut weemdíh náahcan, ì mao yohat tútthipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ì mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúb boo pud jãóhhipna caá. Páant yeejép yapat caá weemdíh náahap, Dios ã jenah joyátjidih biíc yoobó ã yapat pínah niijná, át niijíp wat jì.**

²³ Túttimah, queét nihatdih nin pah át niij naáwãp wat jì:

—**Ded wíh jumíhna, ã weñat pínahdih jenah joicán, wã weñat pínahboodíh jenah joinít, ã jepaha naáh. Bitã caandíh ì wê encãh yuhna, caandíh tabit yeejép ì chãjachah yuhna, ì mao yohíhichah yuhna, weemdíh jepah cádahcat caá náahap.***

²⁴ **Ded ã weñat pínahdihjeh jenah joí chãjni iiguipna bejni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã weñat pínahdih joyáh bojni, wã weñat pínahboodíh chãjni, ã buudcán niit.*** ²⁵ **Ded ã weñat**

pínahdihjeh chãjni, bádí dinero ã bíbohochah yuhna, caandíh dedé pínah nihan caá. Wã weñat pínahdih ã chãcatji júb, iiguipna ã bejbipna caá. ²⁶ **Pánihna, weém maáh jumna, wã íp ã yeh iigátjìh, ãih táinit ángelwã ì yeh iigátjìhbut jwúb dei jãóhna, ded weemdíh náahcan, wã naáwãtdihbut joíhcanndih wã wêpatjìh wã yohbipna caá.** ²⁷ **Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Biquína ninjìh ñuhnit ñi wunat pínah jãtìh, Dios ã maáh jumatdih ã júutachah, ñi enbipna caá, Jesús át niijíp wat jì.**

Dios ã yeh iigátjìh Jesús ã ñuhat (Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Biíc semana túttimah, Diosdih úábát túut niijná, Pedro, Santiago, Juan queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús át numah púuh laab béjep wat jì. ²⁹ Caanná ì púuh laáb jubínit, Jesús ã úábúchah, ã jígohat át túut nuumáp wat jì. Áih móot yeó ã yeh iigát pah yeh iig, ãih yéguehbut biíc yoobó táí baabní át yeh iiguíp wat jì. ³⁰ Páant ã yeh iiguíchah, Moisés, Elíasji biícđih ã pebh ìt jígohop wat jì. ³¹ Queétdih Jesús biíc yoobó ìt yeh iiguíp wat jì. Pánih jígohnit, Dios ã jenah joyátjidih biíc yoobó ã yapat pínah niijná, Jesús Jerusalén tútchiboó ã wunat pínahdih ìt múc wéhenap wat jì. ³² Páant ã yapachah, Pedro ã chéenwã biícđih chænit jumna, queétdih quíib chei át jumap wat jì. Obohjeéhtih, jwúb jáanit, Jesús bádí ã yeh iiguíchah, ã pebh ñuhnitdihbut ìt enep wat jì. ³³ Pánih ñuhnitji ì jwúb buud jãúwúchah, Pedro Jesúsdiht nin pah át niijíp wat jì:

—¡Bohéní, ninjìh jwĩ jumachah, ã túina caá! ¿Biíc peihcanni muu dáhnadih, míh pínah, Moiséh pínah, Elíah pínahdihbut jwĩ chãj jìh? át

* 9:19 Mt 14.1-2; Mr 16.14-15; Lc 9.7-8 * 9:20 Jn 6.68-69 * 9:23 Mt 10.28; Lc 14.27; Jn 12.24

* 9:24 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

niijíp wut yuh jĩ. Páant niijná, át jenah joicáp wut jĩ.

³⁴ Páant ā niijíchahjeh, mah pōh panihni queétdih át dei juyáp wut jĩ. Páant ā dei juyáchah, búdí ít úmup wut jĩ. ³⁵ Mah pōh cātíh Dios queétdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Nin wā wááh, wā oini caá.*
 Ā naáwáchah, caandíh ñi túi joyoó, Dios queétdih át niijíp wut jĩ.*

³⁶ Páant ā niiját túttimah, Pedrowā jwáub enna, Jesús biícjeh ā ñuhuchah, ít enep wut jĩ. Páant ĩ enatjidih bitadih ít naóh jwáhcap wut jĩ.

Wáá wunat jumnidih Jesús ā booaat

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Cheibit Jesús wā ĩ jwáub dei jwáibínachah, dawá cāacwā caandíh ít jwáááp wut jĩ. ³⁸ Páant ĩ jwáááchah, queét cātíh biíc newé Jesús dih ejnit, nin pah át niij úbúp wut jĩ:

—Bohéní, meemdíh wā úbhna caá. Wā wááh biíc jumnidih jġgah ennit, ma teo wáacá. ³⁹ Dawá láa nemép caandíh āpġ déheana caá. Pánih déhe buug ñájnit, tabit mémé ñaácnit, chūi bid ñájnit, āpġ jac moj chej bac ñaj bejna caá. Pánih chājna, wā wáúhdih dedé ā noón yaicán caá. Pánihna, áih bácahdih tabit yéejana caá ā chājap. ⁴⁰ Páant ā chājachah, nemépdih ĩ bacaat pínah niijná, ma bohénitdih wā úbúp yuh be. Obohjeéhtih, queétoó caandíh ĩ jéih bacacap be, Jesús dih át niijíp wut jĩ.

⁴¹ Páant ā niijíchah joinít, Jesús queét nihatdih nin pah át niij jáihñup wut jĩ:

—ĭYeéb yeejépwā weemdíh jenah joicánnit ñi jumna caá! ¿Débólíh tigaá weemdíh túi jenah joicán, ñi tac buugábi? át niijíp wut jĩ. Páant niijínít, —**Ma wáúhdih**

* 9:35 Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22

wā pebhna ma ub júúwá, behedih át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant ā niijíchah joinít, ā wáúhdih Jesús pebhna ā ub júúwáchah, nemépboó déhea ub yoh buugánit, tabit caandíh át méméanap wut jĩ. Páant ā chājachah ennit, Jesús nemépdih át jáih bacanap wut jĩ. Pánih baca péanit,

—**Dáa, ma wááh ā túi boona caá buca**, behedih át niijíp wut jĩ.

⁴³ Páant ā bacaatdih ennit, Dios ā wēpatdih nihat cāacwā ít en wáhi bejep wut jĩ.

Jesús ā wunat pínahdih ā jwáub naáwát

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Páant nemépdih ā bacaatjidih cāacwā búdí ĩ jenah joyóchah, Jesúsboó ā bohénitdihjeh nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

⁴⁴ —**Ñi túi joyoó. Weém yeebdíh bainí wā naáwát túut caá. Weém nihat cāacwā úud jeñédih cāacwā teonit, bitadih ĩ wáhbipna caá**, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Páant ā niijíchah joiná yuhna, Dios queétdih ā beh joyát túutcah, ít túi beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, ĩ jwáub úbh joyátji déeji ít tíiquip wut jĩ.

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ā niiját

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Páant Jesús ā niiját túttimah, ā bohénitboó nin pah queétjeh ít míic niijíp wut jĩ: “¿Déhe tigaá jwġ cātíh jwġ maáh panihni?” ít míic niij jáihñup wut jĩ.*

⁴⁷ Páant ĩ míic niij jáihñatdih jéihnit, biíc wébít dih Jesúsboó ā pebh át wái boj dodhdop wut jĩ.

⁴⁸ —**Det wáihwā jumna, nin wébít panihni, oboh jumnidih wéi jwááhnit, weemdíhbut wéi jwááhnit caá. Det weemdíh**

* 9:35 2P 1.17-18 * 9:46 Lc 22.24

wēi jwāáhnit, weemdíh wahni-jidihbut wēi jwāáhnit i jamna caá. Pánihna, ded nin wébít dée oboh jamniboó ñi maáh panihni á jamna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.*

“Ded jwútdih en jähcanni jwútdih teo wáacni caá”, Jesús á niiját (Mr 9.38-40)

⁴⁹ Páant á niijíchah joinít, Juanboó Jesúsdih nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, jwí enechah, biíc newé ma wēpatjīh nemépwādhíh á bacat táutup be. Obohjeéhtih, jwíjeéh jamni á nihcah, caandíh páant jwí chájat táutcap be, át niijíp wut jī.

⁵⁰ —**Páant caandíh ñi niijcá bo-joó. Ded yeebdíh en jähcanni jamna, ñijeéh á jamna caá,** Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Samaria baácdih moón Jesúsdih i náahcat

⁵¹ Pánihat táttimah, jeáboó á púuh laab béjat yeó jáap pínah tóah jüúwáchah, “Weemdíh Jerusalén tátchina bejat caá náahap”, Jesús búdí át niij jenah joyóp wut jī.

⁵² Páant niij jenah joinít, biquína á bohénitdih Samaria baácdih bóo tátchina i úwat pínah pehbóo i ámoh páñat pínah niijná, i jätih át wah waáwá bojop wut jī.

⁵³ Obohjeéhtih, caán tátchiboó i jaibínachah yuhna, Jerusalén tátchina Jesús á bejat doonádih joinít ijna, caán tátchidih moón caandíh ít náahcap wut jī. ⁵⁴ Páant i náahcat doonádih joinít, Jesús á bohénit Santiago Juanjīh nin pah Jesúsdih ít niij úubh joyóp wut jī:

—¿Maá, meemdíh i náahcatji peéh, queét i iig beedáát pínah niijná, jeámant iigátdih jwí dei jüúwát táut jīh? ít niijíp wut yuh jī.*

⁵⁵ Páant i niijíchah joinít, Jesús tac púud ennit,

—Yeéb ijnit, ñi peéh chähíhichah, á táican caá. ⁵⁶ Weém, nihat cáacwá úud jeñé cáacwádhíh yohat táut niijná, nin baácboó wá dei jüóhcap jī. Obohjeéhtih i yéejat peéh iiguípna i bejat déejidih queétdih táí abat táut niijná, wá dei jüúwáp jī, Jesús queétdih át niij jähñup wut jī.

Páant niijnít, biíh tátchina ít bejep wut jī.

Biquína Jesúsdih i péelhat (Mt 8.18-22)

⁵⁷ Páant Jesús wá namáboó i bejehah, biíc ijeéh péeni Jesúsdih nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Deyoób ma bejehah, weembát majeéh wá bejmi caá, át niijíp wut jī.

⁵⁸ —**Jia mujjiowá ñih muú pínah ítnadih i bíbohna caá. Jwébehwābut ñih yécanadih i bíbohna caá. Obohjeéhtih, weém nihat cáacwá úud jeñé wíih muujéh pohba wá bíbohcan caá. Pánihna, wájeéh ma jüúwáchah, búdí buwat meemdíhbut á jumbipna caá,** Jesús caandíh át niijíp wut jī.

⁵⁹ Páant i bejehah, Jesús biíh ijeéh péeniboodíh

—**Wájeéh ma jüúwá,** át niijíp wut jī.

—Wá bejmi caá, Maá. Obohjeéhtih, wá bejat pínah jätih wá íp á wanachah, áih bácahdih wá yohat pínah niijná, ‘Ma chāo jwáhuú’, weemdíh ma niijí. Á wanachah, yoh péanit, majeéh wá péebipna caá, át niijíp wut jī.

⁶⁰ —**Weemdíh náahcannit wannit panihnit jamna, queét wannitdih i yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wájeéh jamni pínah buu ma jüúwá. Wíih tewatboodíh chah jenah joinít, Dios maáh á jumat dooná, bitadih naáwádhíh bejat caá meemdíh**

* 9:48 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20 * 9:54 2R 1.9-16

náahap, Jesús caandih át niijíp wut yuh jĩ.

⁶¹ Páant ĩ bejchah, biih ĩjeéh péenituh nin pah Jesúsdiuh át niijíp wut yuh jĩ:

—Maá, majeéh wā bejmi caá. Obohjeéhtih, wā bejat pínah jãtuh ‘Wā bejna caá’, wā pebh moondih wā niij babhbat pínah niijná, weemdih ma wahaá. Pánih chãj péanit, majeéh wā péebipna caá, át niijíp wut jĩ.*

⁶²—**Ded wā watni tewatdih teo jwíhna yuhna, ã weñat pínahdih jwúb jenah joi chãjnit, Diosdih teo wãhni pínah ã jéih jumcan caá**, Jesús caandih át niijíp wut jĩ.

10

Jesús setenta y dos ã bohénitdih ã wahat

¹ Túttimah, Jerusalén tátchina bejna, Jesús setenta y dos ãjeéh péenitdih ñionit, át wahap wut jĩ. Pánih wahna, ã bejat pínah tátchinaduh ã jãtuh ĩ naóh waáwát pínah niijná, chénewã míic át wahap wut jĩ. ² Queédih ã wahat pínah jãtuh, nin pah át niij naáwáp wut jĩ: **“Wíh doonádih jepahnit pínah dawá ĩ jumna yuh caá. Obohjeéhtih, daocánnit naóhni ĩ jumuchah, queét jepahíhni ĩ joi jwúhcan caá. Pánihna, yeéboó Diosdih ñi wúbú, chah dawá naóhni pínahdih ã wahat pínah niijná.*** ³ Pánihna, naáwádih ñi bejeé. Bejnit, nin pah ñi táí jenah joyoó: **Diosdih jepahcannit, jiwã cátiuh ovejawáduh wahat pah, yeebdih wā wahna caá.*** ⁴ Pánih bejna, dinerodih ubcan, wuh wúhndihbat ubcan, biih zapatosdihbat ubcanjeh, wépép ñi bejeé. Dawá cáacwáduh táí naáwát túat niijná, deddih jwááh wúbhna, chãocánjeh, bejat caá náahap. ⁵ Ded ñi jwíuh

waadni muudih moondih ‘Dios ã táyat ñijeéh ã jumna naáh’, ñi niiji. ⁶ Túnit jumna, páant ñi niijíchah joinit, ĩ táí jepahbipna caá. **Obohjeéhtih, táicannit jumna, páant ñi niijíchah yuhna, ĩ jepahcan niit.** Páant ĩ jepahcah, caán muudih moondih Dios ã táyat ã wihcan niit. ⁷ Yeebdih jwíuh jepahnitjeéh ñi jum jwuhúp. **Queét yeebdih jeémát, babhbatdihbat ĩ wúhuchah, ñi táí jeémp babhbaá. Yeéb queédih teo wáacnit bohénachah, queétboó ñi teo wáacat júb jeémát babhbat ĩ wúhuchah, ã táina caá. Caán tátchidih moondih ñi bohé jwuhna, ñi jwíuh júbini muudihjeh ñi jum jwuhúp.*** ⁸ Ded tátchidih ñi júbínachah, yeebdih jepahnit, **dedé jeémátduh ĩ wúhuchah, ñi táí jeémé.** ⁹ Caán tátchidih moón wannitdih boonanit, **queédih nin pah ñi niiji: ‘Dios yeebdih bádi caá ã bidip, áihwã ñi jumat pínah niijná. Wannitdih ã booana, Maáh jumna ã wépatdih yeebdih ã júatna caá. Páant ã wépatdih jéihni, ñi yéejatdih cádahna, táiniboodih túat nuannit, caandih ñi jepahaá’, queédih ñi niiji.** ¹⁰ Obohjeéhtih, **ded tátchidih júbí, bohéna, wannitdih ñi boonachah yuhna, ĩ jepahcah, ĩh namáduh bejnit, nin pah queédih ñi niiji:** ¹¹ **‘Dios maáh jumna, ã wépat yeebdih ã júatuchah yuhna, yeéboó caandih ñi jepahcap jĩ. Pánihna, ñíh tátchi becchíduh jwíuh jitchamant jwí pit yohna caá. Páant jwí chãjat pah, ñi jepahcatji júb Dios yeebdihbat ã yohbipna caá’, ñi niiji.*** ¹² **Yeéboó nin pah wã niijátduh ñi táí náhninaá: Sodoma tátchidih moonjí tabit yeejép chájni ĩt jumap wut jĩ. Obohjeéhtih,**

* 9:61 1R 19.20 * 10:2 Mt 9.37-38 * 10:3 Mt 10.16 * 10:7 1Co 9.14; 1Ti 5.18 * 10:11 Mt 10.7-14; Mr 6.6-11; Lc 9.3-5; Hch 13.51

queétdih Dios ã peéh chãjat chah, ã peéh chãjat pínah yeó jáapdih ñi bohéátdih jepahcannitboodih ã peéh chãjbipna caá", Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.*

*Biñ tútchidih moón ï jepahcat
(Mt 11.20-24)*

13 "iYeéb Corazín tútchidih moón, Betsaida tútchidih moondíhbat Dios búdí ã peéh chãjbipna caá! Weém ñíih tútchinadih jamna, Dios ã wēpatjĩh búdí wã teo wáacachah yuhna, ñi jepahcap jĩ. Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moondíhbat Dios ã wēpatjĩh páant wã teo wáacachah nihna, queétboó jáantjeh ï yéejatdih búdí jáinít, ïta túut nuum tágaá.*
14 Pánihna, Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moondíhbat Dios ã peéh chãj láa, Corazín tútchidih moón, Betsaida tútchidih moondíhbat chah ã peéh chãjbipna caá. 15 Yeéb Capernaum tútchidih moondíhbat peéh chãjna, maáta panihnit chãjcanjeh, yeebdíh moh yéejnit Dios ã chãjbipna caá.*

16 "Ded yeebdíh joí jepahni, weemdíhbat jepahni caá. Obohjeéhtih, ded yeebdíh jepahcanni, weemdíhbat jepahcanni caá. Weemdíh jepahcanni, wã íp weemdíh wahnidíhbat jepahcanni caá", át niijíp wat jĩ. Páant ã niij pēanachah joinít, ã wahnitboó ït bejep wat jĩ.*

Setenta y dos Jesús ã wahnitji ï jwáub juyát

17 Pánih bejnitji wēnít, queét setenta y dos Jesús ã wahnitji ã pebhna ït jwáub juibínap wat jĩ. Pánih jwáub juibínít, nin pah Jesúsdiñ ït niijíp wat jĩ:

—iMaá, ma wēpatjĩh jwĩ watuchah, nemépwã yah b̄ca

jepahnit, ït bac bej tagaá! ït niijíp wat jĩ.

18 —Japmant wedoát pah ã bejchah, nemépwã ï maáh ã buúg jéen jáuwáchah, wã enep jĩ.

19 iÑi joyoó! Wã wēpat yeebdíh wãát wēhup be, maiwádiñ, dúowádiñbat jwãáñnit, ñi jéih chuñat pínah niijná. Nemépwã ï maáh ã wēpatjĩh yeejép ã chãjat déedih jáhat wēpat wã wēhup be. Páant wã wēhuchah, áih nemépwã yeebdíh ï jéih yéejacan niit.*
20 Pánihna, nemépwádiñ yeéb ñi watuchah, ï jepahatdih ennit, búdí ñi wēina yuh caá. Obohjeéhtih, nin caá chah búdí ñi weñat pínah pohba: Yeéb Dioñwã ã pebhboó bejnit pínah ñi jamuchah, áih papélah tólih panihniiboó ñi wãtna daáñi ã jamna caá, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

*Jesús ã weñat
(Mt 11.25-27)*

21 Páant niij naóh péanit, Jesús Táini Espiritu ã wēpatjĩh búdí wēnít, Diosdiñ nin pah át niijíp wat jĩ: "Paá, meém niñat baácdih moón ï maáh, niñat jeádiñ moonbát ï maáh ma jamuchah, meemdíh búdí wã wēina caá. 'Jwiit táí jéihnit caá', niijnítidih wã bohéátdih ma beh joyát táutcap be. Obohjeéhtih, jéih jwáhcanitboodíh mapí jéihyanap be. Páant mapí wēi chãjna caá", ã ípdih át niijíp wat jĩ.

22 Páant ã ípdih niij uábh péanit, ã pébh joi ñáñnitdiñ nin pah át jwáub niij naáwáp wat jĩ: "Dios, wã íp niñat ã wēpat biic yoobó weemdíhbat ã wēhup be. Ded pah wã jamatdih wã ípjuh caá ã jéihyep. Biñ páant jéihni ã wihcan caá. Ded pah wã íp ã

* 10:12 Gn 19.24-28; Mt 10.15; 11.24 * 10:13 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.26; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4 * 10:15 Is 14.13-15 * 10:16 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; Jn 13.20 * 10:19 Sal 91.13

jumatdihbut weemjéh caá wã jéihyep. Det wã ñionitdihbut caandíh wãpĩ bohéna caá. Pánihna, jwiitjeh caá caandíh jwĩ jéihyep, át niijíp wut jĩ.*

²³ Páant cãacwãdih naóh péanit, ã bohénitdih tac púud ennit, queétdihjeh nin pah át niijíp wut jĩ: **“Yeéb wã wẽpatdih ennit, Dios weemdíh ã wahatjidih ñi táí jéihna caá. Pánihna, bitabut páant wã jumatdih jéihnit, queébtut táí wẽninit í jumna caá.** ²⁴ Ñi jenah joyoó. **Jon jãtíh Dios naáwãtdih dawá naóh yapanitji, dawá maátajibut yeéb ñi ennidih búdí eníhna yuhna, ít encap wut jĩ. Ñi joinídihbut búdí joíihna yuhna, ít joicáp wut jĩ**”, át niijíp wut jĩ.

Samaria baácdih bóo ã táí chãjat naáwãt

²⁵ Biíh láa, Moisés ã wutajtidih bohénit poómpdih bóo Jesús pebh át juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, nin pah át niijí wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Bohéni, Dios pebhna bejihna, ded pah wã chãjbi? át niijíp wut jĩ.

²⁶ —¿Moisés ded pah tigaá át niijji? **Caandíh enna, ¿depah tí mapĩ niij jenah joí?** Jesús át niijíp wut jĩ.

²⁷ —“Diosdih chah jenah joí, táí jepahnit, wẽina, caandíh búdí ñi oyoó.* Meemjéh ma míc oyat pah muntih, bitadidibut búdí ma oyoó’,* Moisés át niijí daacáp tají, át niijíp wut jĩ.

²⁸ —**Yoobópdih ma jepahna caá. Pánih chãjnit, wãna, Dios pebhna ma bejbipna caá,*** Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.*

²⁹ Páant ã niijíchah joinít, Moisés ã wutajtidih bohéni ã táí chãjatdih jútat túut niijná, nin pah át jwúb niijí wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Obohjeéhtih, Bohéni, deddih tigaá wã oibi? át niijíp wut jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, nin ã jenah joiní naáwãtjĩh Jesús át niijí naóh bohénap wut jĩ:

—**Biíc newé Jerusalén tátchimant Jericó tátchina ã dei bejehchah, namá tacdih ñuunnít cãacwã caandíh jwãáhnit, nihát ãih bií dée, ã ñuoní chóodidibut dúuc wáyat túut niijná, í wan mao jwejep be. Páant í wan mao jwejni namáboó ã ñajap be.** ³¹ Páant í chãjat táttimah, **biíc sacerdote caán namádh dei bejna, í wan mao jwejnijidih ã enep yuh be. Obohjeéhtih, enna yuhna, chãocánjeh, ã bóod púud yap bejep be.** ³² Táttimah, **Leví ã jaimená poómpdih bóobut ã bejep be. Caán ñajni pebh juibí ennit, chãocánjeh, caanbút ã bóod púud yap bejep be.** ³³ **Obohjeéhtih, páant í yap bejat táttimah, ñi eníhcanni Samaria baácdih bóo caán namádhjeh muntih ã dei bejep be. Pánih dei bejna, caán ñajnidih juibí ennit, caandíh ã jĩgah enep be.** ³⁴ **Pánih jĩgah ennit, ã pebh juibínit, yíi, iguúh mac biícidih ãih yahwítnadih ã cohóp be. Coh péanit, yégueh chóojĩh ã chéwep be. Chéo péanit, caandíh ñuoníji burrodih ub túuh cáagnit, úwat tólihna jumni munná ã ñamah bejep be. Caanná ub juibínit, nihát chei ã en dao dáa júwúp be.** ³⁵ **Cheibit, úwat muú mínahdih caandíh ã en dawát pínah niijná, ã jíib chãjap be. Pánih jíib chãjnit, nin pah caandíh ã niijíp be: ‘Nindih ma táí en dao jwúhuú. Caandíh ma en dawát pínah jíib wã wáhna caá. Pánihna, chah ma jwúb jíib náahachah, jwúb joinít, wã jwúb jíib chãj jãhabipna caá, páant muntih’, Samaria baácdih**

* 10:22 Jn 3.35; 10.15 * 10:27 Dt 6.5 * 10:27 Lv 19.18 * 10:28 Lv 18.5 * 10:28 Mt 22.35-40; Mr 12.28-34

bóo maú mínahdih ã niŷ naawáp be, Jesús át niŷ bohénap wut jĩ.

³⁶ Páant niŷ naóh bohé péanit, Moisés ã wutatjidih bohénidih nin pah át niŷ uúbh joyóp wut jĩ:

—**Queét biíc peihcannit bií déedih chewe maonijidih ennit, ¿déhe tibeé táí oini ã jam?** át niijíp wut jĩ.

³⁷ —Caandih jġgah en teo wáacni ã táí oyop be, át niŷ jepahap wut jĩ.

—**Pánihna, meembút bejna, biíc yoobó meemdih enihcannitdih oinit, ma táí teo wáacá,** Jesús caandih át niŷ naawáp wut jĩ.

Martawãjeéh Jesús ã jamat

³⁸ Túttimah, Jesús wã Jerusalén tátchina bejnit, bainí tátchidih ít juibínap wut jĩ. Í juibínachah, caán tátchidih bóli, Marta wut jamnih, Jesús wãdih miíh maúboó mit chão jwúhat túutap wut jĩ. ³⁹ Mi jwan, María wut jamnihbut mit jamup wut jĩ. Mariaboó Jesús ã bohénachah, ã pebh mit jói cháudup wut jĩ.* ⁴⁰ Obohjeéhtih, Martaboó yójah jeémát teona, mit íjip wut jĩ. Pánih íjnit, Jesús pebh juibínit, nin pah mit niijíp wut yuh jĩ:

—Maá, wã jwan weemdih mi teo wáaccach, weém biíc wilidihjeh wái náah jamni tewat ã jamna caá. ¿Páant mi teo wáaccach, weemdih ma jġgah encan niít? Weemdih ma teo wáacat túutú, Marta mit niijíp wut jĩ.

⁴¹ —**iMarta, Marta, ma joyoó! Dawá tewatnabitdih meém tubit jenah joinít, ma miíc íjana caá.**

⁴² **Obohjeéhtih, wã bohéatdih jenah joyát caá chah náahap. Pánihna, Mariaboó chah túinidih mi níwichah, caántdih ded mi joyátjidih ã jéih déuc wáican niít, Jesús Martadih át niijíp wut jĩ.**

* 10:39 Jn 11.1 * 11:3 Pr 30.8-9

11

Ded pah caá jwĩ uúbat
(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Biíh yeó jáap Jesús ã ípidih ã uúbúchah, ã bohénitbut ít jamup wut jĩ. Páant ã uúbh péanachah ennit,

—Maá, Juanji ã bohénitdih Diosdih ded pah í uúbát pínahdih át bohénap wut jĩ. Caán ã bohéat pah mantih jwiítidihbut ma bohénaá, ít niijíp wut jĩ.

² Páant í niijíchah joinít, nin pah queétdih át niŷ jepahap wut jĩ:

—**Yeéb Diosdih uúbhna, nin pah ñi niŷ uúbá:**

‘Paá, meém chah táini ma jamuchah, meemdih jwĩ wéina caá. Ma wut chah yáaat caá jwiít jwĩ náahna caá. Meém maáh ma jamatdih jéihnit, nihát cáacwã í jepaha naáh.

³ **Yeó jáap jamat pah jwĩ jeémát pínahdih ma wáhuá.***

⁴ **Bitá jwiítidih í yéej chãjatdih jwĩ yohat pah, meembút jwiít jwĩ yéej chãjatdih ma yohoó. Nemépwã í maáh jwiítidih ã yéejahichah, ma teo wáacá, jwĩ yéej chãjcat pínah niijná’,**

Diosdih ñi niŷ uúbá, ã bohénitdih Jesús át niijíp wut jĩ.

⁵ Páant niijnít, ded pah í uúbát pínahdih nin pahbut át niŷ naóh bohénap wut jĩ:

—**Ded chei tac yoób ã dée pebhna bejnit, ‘Némé, bainí jeémátidih weemdih ma wáhuá.**

⁶ **Wã chéen yuúp jãóhni ã juyúchah, caandih wã wúhat pínah jeémát wã bíbohcan caá’, ã niijíchah, ⁷ ã dée maú dítmant nin pah ã niŷ jepah bacacan niít. ‘Weemdih tac buugáca bojoó. Jáantjeh jęc nem péanit, wã wehdih wáát numah úwup be. Meemdih jeémát wáhat déedih,**

queétdih wã wãquílcan caá', ã dée úúbhndih ã níj jephacan níit. ⁸ Yeebdíh wã naóhna caá. Æ dée tíccanjeh ã úúbhchah, jáanit dedé ã náahatdih ã wúhbpna caá. ⁹ Pánihna, nindih ñi túi náhninaá: Tíccanjeh ñi úúbhchah, ded pah ñi úúbátidih Dios yeebdíh ã wúhbpna caá. Ded pah ñi náahatdih bidna, ñi bid cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeebdíh ã wúhbpna caá. Jéc panihndih wúúmp mao cádahcah, Dios ã wátbipna caá. ¹⁰ Det Diosdih túi úúbhnt, í úúbátjidih í bíbohbpna caá. Det Diosdih bidnit, caandíh í jwááhbipna caá. Det í wúúmp mawachah joinít, jéc panihndih Dios queétdih ã wátbipna caá. ¹¹ ¿Ñi wúúh yeebdíh queejdíh ã úúbhchah, bucdih ñita wúh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹² ¿Majbai típdih ã úúbhchah, déodih ñita wúh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹³ Yeéb cáacwã yéejnit jumna yahna, ñi wehdih táinidih ñipí wúhna caá. Pánihna, Diosboó túini yoobát jumna, det Túini Espíritu ã waadát pínahdih í úúbhchah, ñi íp jeáboó jumni caandíh ã waadát táutbipna caá, Jesús át níijíp wut jã.*

*“Nemépwã í maáh ã wēpatjĩh Jesús ã booana caá”, í níiját
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)*

¹⁴ Bíih yeó jáap bíic newé wéheat táutcani nemép jumni Jesús pebh át jaibínap wut jã. Páant ã jaibínachah, Jesús caán nemépdih áih bácahmant át bacat táutap wut jã. Páant ã bacat táutachah, caán newé át jwúub wéhenap wut jã, páant mantih. Páant ã jwúub wéhenachah joinít, nihat en wáhi bejnit, búdí íten jah joyóp wut jã. ¹⁵ Obohjeéhtih, bita nin pah íten níj naáwáp wut jã: “Nemépwã í maáh, Beelzebú wát jumni, ã wēpatjĩh caá Jesús

nemépwádh ãpí bacat táutap”, íten níijíp wut yah jã.*

¹⁶ Bitaboó, “Dios ã wēpatjĩh jah nit ã yoób chãjap”, níijná, bíih ã wēp chãj jáutatdih íten bidip wut yah jã.* ¹⁷ Obohjeéhtih, “Beelzebú ã wēpatjĩh nemépwádh ã bacat táutna caá”, í níj jah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih át níj naáwáp wut jã:

“Det bíic baácdih moonjéh yahna míic maona, íta wun beedáh bej tagaá. Ded tátdhidih moón bíicwã yahna, míic maona, queétdih íta jweí peét bej tagaá. ¹⁸ Pánihna, Satanás, nemépwã í maáh áihwádh ã bacanachah, bíic yoobó mantih áta yap tagaá. Weém Satanáih jumna nihna, áihwádh wáta bacacan tagaá. Ñi naóh yacat yoobópdih nihcan caá. ¹⁹ Nemépwádh bacanit, í maáh Beelzebú ã wēpatjĩh wá wutachah nihna, níjeéh jumnitboó ¿déhe ã wēpatjĩh tígáá ípí baca? Páant í bacat táutachah ennit, í túi chãjna caá’, níipí níijná caá. Pánihna, weém páant wá bacanachah ennit, ‘Á túi chãjcan caá’, ñi jéih níijcán caá. ²⁰ Obohjeéhtih, Dios ã wēpatjĩh nemépwádh wá bacanachah, Dios ã maáh wēpat ñi cátih ã jumna caá.

²¹ “Wēpép newé nihat áih tua nah déenadih bíbohni áih muudíh ã wapachah, nihat áih bíí dée ã táijumbipna caá. ²² Obohjeéhtih, bíih caán chah wēpniboó juí míic mao yap yohnit, nihat ã wēp ñuhat tua nah déenadih dúuc wái, bíí déedihbut dúuc wáimit, ã pej jumnitdih ã pááhbipna caá. Pánihat pah weém chah wēpni jumna, nemépwã í maáhdih wá jéih yap yohna caá. Yap yohnit, áihwádh wá dúuc wáibipna caá, wíhwa í jumát pínah níijná.

* **11:13** Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15 * **11:15** Mt 9.34; 10.25 * **11:16** Mt 12.38; 16.1; Mr 8.11

23 “Ded wãjeéh teocanni, weemdih en jũhni, nemépwã ï maãhjeéh ã jamna caá. Pãnih jamna, weemdih jepahñitdih ã ñũun yóhna caá”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

Bacaniji nemép ded pah ã jwúub waadát

(Mt 12.43-45)

24 “Nemép ï bacaniji mũũ wihcapboó jibna, ã jumat pínah biih mũũ pãnihnidih ã táoh bidna caá. Pãnih bidna yuhna, jéih bid juicán, ‘Weemdih ï bacaniji mũũná wã jwúub bejbipna caá, páant muntih’, ã míic niij jenah joiná caá. 25 Páant niij jenah joinít, ã jwúub juí enechah, ãih mũũjí táí tóodh ámohni panihni ã jamna caá. Obohjeéhtih, caán cãacwã ã túut nuumcáh, ãih jéc páantjeh pãa lajni panihni ã jamna caá. 26 Páant ã jamuchah ennít, nemépboó bita siete ã chéenwã chah yeejép wutnitdih bid wáacnit, queétdih ã numah waadná caá. Páant yeejép ï wutuchah, ï waadní chah yeejép ã jumbipna caá”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Ded panihat tigaá weñat yoobát

27 Jesús páant ã niiját pónih, cãacwã cãtíh jamnih nin pah mit niij ejep wut yah jĩ:

—¡Meemdih weép jam noma behanih mi wẽina nacaá! mit niij ejep wut jĩ.

28 —Obohjeéhtih, Dios naáwát dih joí jepahnitboó mi weñat chah ï wẽina caá, Jesús caántdih ãt niijíp wut jĩ.

Cãacwã Jesús ã wẽpatdih ï júutat túutat

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

29 Páant ã bohénachah, chah dawá cãacwã Jesús pebh ï míic wáac juibínachah, nin pah queétdih ãt niij naóh bohénap wut jĩ: “Yeéb

bũũ láa moón tubit yeejép wã ñi jamna caá. Pãnihnit jamna, Dios ã wẽpatjĩh ñipí chãj júutat túutna yah caá. Obohjeéhtih, yeebdih páant wã chãj júutcan niit. Jonásjidih Dios ã wẽp chãjat pah-jeh muntih weemdihbut chãjnit, ã wẽpat yeebdih ã júutbipna caá. Páant bóojeh ã wẽpat júutat ã jumbipna caá.* 30 Jonásjidih búdí queéj ã jeéméchah, biic peihcanni yeó jáap túttimah, Dios caandih jwúub ub bacanit, Nínive tátchidih moondih ãt wahap wut jĩ.* Pãnihna, ded pah caandih ã yapatjidih ã naáwáchah joinít, Dios caandih ã wahatjidih queét ït jéihyep wut jĩ. Páant ã yapatji pah muntih weém nihat cãacwã úud jeñe wannit, biic peihcanni yeó jáap túttimah wã jwúub hoo pud júúwáchah, Dios weemdih ã wahatjidih yeebbút ñi jéihbipna caá. 31 Jon játih Salomónji ã táí jéihyat doonádih joinít, Sabá baácdih moón ï maáh wiliji, yuúp miih baácmant ã naáwát dih joyódih mit juibínap wut jĩ. Obohjeéhtih, ninjĩh weém Salomón chah jéihni wã jamuchah yuhna, yeebboó weemdih ñi joíhcan caá. Pãnihna, Dios nihat cãacwã ï yéejatji peéh chãjat pínah yeó jáapdih Dios pebh caántboó yeéb biicdih ñũhñit, yeebdih nin pah mi niij naóh yachipna caá: ‘Wã joiníji Salomóndih chah jéihni Jesús ã jamuchah yuhna, ¿dépanih tibeé yeebboó caandih ñi jepahcan?’ mi niijbipna caá.* 32 Jonásji Nínive tátchidih moondih Dios naáwát dih ã naóh yapanachah, queét ï yéejatdih búdí jáinít, ït túut nuumép wut jĩ. Obohjeéhtih, Jonás chah wẽpni ninjĩh wã jamuchah yuhna, weemdih joíhcan, yeebboó ñi túut nuumcáp be. Pãnihna, ñi túut

* 11:23 Mr 9.40 * 11:29 Mt 16.4; Mr 8.12 * 11:30 Jon 3.4 * 11:31 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12

naumcátji jíib, peéh chājat pínah yeó jáapdih Dios pebh Nínive tátchidih moonji yeéb biícidih ñuhnit, queébtat yeebdíh í naóh yachipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wat jī.*

*Jesús jiiát déedih ã bohéat
(Mt 5.15; 6.22-23)*

³³ “Ded jiiátdih jiiínit, jáh cáagcan, pamap dahjīlhubat āpī páah jwejcan caá. Obohjeéhtih, caandíh japboó āpī jii cáagna caá, nihat caán tólihboó waadnít í tui enat pínah niijná.* ³⁴ Níih quíib dahna níih jiiát dah panihni caá. Ā tui jamuchah, ded pah ñi chājatdih ñi tui enna caá. Obohjeéhtih, yeejép jamna, dupúat dée ā jamuchah, ded pah ñi chājatdih ñi jéih encan caá. ³⁵⁻³⁶ Pánihna, jiih quíib dah panihni ā táyuchah, wā naáwátdih tui jenah joinít, táinidihjeh ñi chājbipna caá. Obohjeéhtih, ā táicah, wā naáwátdih jenah joicán, yeejépboodíh ñi chājbipna caá. Pánihna, jñi tui chāja chaáh! Wā naáwátdih tui jenah joinít ñi jepahaá”, át niijíp wat jī.

*Fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut í táicat
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)*

³⁷ Jesús queétdih ã naóh péanachah, biíc fariseo Jesúsdih áih muúboó numah jeémédih át bejep wat jī. Caanná waád juibínit, í jeémát táut niijná, Jesúswā ít juibí chúdup wat jī. ³⁸ Dios queétdih ā tui wēi enat pínah niijná, queét judíowā í jeémát pínah jātih í ñowā í wutatji pah ípī téih chocop wat jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó waadnít, queét í wutatji pah téih choccanjeh ā jeéméchah enna, caandíh numah jeémpni fariseoboó budi át en wáhi bejep wat jī. ³⁹ Páant ā en wáhi

bejchah ennit, Jesús nin pah caandíh át niij naáwáp wat jī:

—Yeéb fariseowā níih pamapnadih, níih babhbat dahnadihbut jiiantjeh ñipí chocna caá, ā tui jígohat pínah niijná. Páant ñi chocochah yuhna, diitboó budi queí ã jamna caá. Caan pamap jiiantjeh ñi chocat pah, yeebbát biíc yoobó ñi jamna caá. Ní tui jígohna yuhna, ñi jenah joyát yeejép ã jamna caá. Ní weñat pínahdihjeh chājnit, tabit en ñinahnitbut ñi jamna caá. ⁴⁰ jYeéb jenah joicánnit caá! ¿Pamap jiiantjeh dée, Dios jwíh bácahdih chājni, pamap diitboó dée, jwíh caolihdihbut chājni nichan níit? Pánih chājnit, jwiítdih jéih beedáni caá. ⁴¹ Pánihna, pamap diitboobát chocat pah, níih caolihdih táut naumnít, moh yéejnitdih ñi teo wáacá. Pánih chājnit, pamap quei wihcat pah, Dios ā enechah, ñi tui jumbipna caá.

⁴² “jYeéb fariseowā budi yeejép ñi yapbipna caá! Dios ā wutatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jamni náonadih bíbohnit, biíc náodih caandíh ñipí wáhna yah caá. Obohjeéhtih, pánih wáhna yuhna, biíh ā wutatnadih ñipí joyáh bojna caá. Cáacwádh tui chājatboodíh ñi jenah joicán caá. Diosdih ñi oyatdihbut ñipí jenah joicán caá. Dios ā wutat pah, chej jamni náonadih caandíh ñi wáhuchah, ā táina caá. Obohjeéhtih, biíh ā wutatdihbut jepahat caá náahap.*

⁴³ “jYeéb fariseowā budi yeejép ñi yapbipna caá! Jwiít judíowā jwí míic wáacat muúboó waád juibínit, waáwápna ñipí chúdna caá, nihat cáacwá yeebdíh í wēi enat pínah niijná. Tútchi tacboó

* 11:32 Jon 3.5 * 11:33 Mt 5.15; Mr 4.21; Lc 8.16 * 11:42 Lv 27.30

bií dée jíib chájat jumhna bejnit, cáacwã yeebdíh í wēi jwãáátdih ñipí náahna caá.

⁴⁴ “**¡Yeeb fariseowã bádí yeejép ñi yapbipna caá! Yeeb cáac tacchiana panihnit ñi jumna caá. Cáacwã baác díitboó jéih en waadácan, caán tacchianajih yáac chūi bejna, í yohniji yagáp ã jumatdih í jéih encan caá. Caan pánihat pah cáacwã ñi bohéátdih joinít, ñíih caolihdih jéihcan, ñi jenah joyát yeejép ã jumatdih í jéihcan caá**”, Jesús queét fariseowãdih át niáj jãihñup wat jí.

⁴⁵ Páant fariseowãdih Jesús ã niáj jãihñuchah joinít, Moisés ã watatjidih táí jéihni jwuh nin pah Jesúsdi át niájip wat jí:

—**¿Bohéni, queétdih páant niáj jãihna, jwiútdihbut jãih níit ma chájap? át niájip wat jí.**

⁴⁶ Páant ã niájichah joinít, Jesús queét Moisés ã watatjidih bohénitdih jwuh nin pah át jwãub niáj jãihñup wat jí:

—**¡Yeebbát bádí yeejép ñi yapbipna caá! Yeeb cáacwãdih bádí wáí náah jumnidih chájat túatna, bainíbitjeh í yapachah ennit, queétdih jígah encanjeh, bádí ñipí peéh chájna caá.**

⁴⁷ “**¡Yeeb Moisés ã watatjidih bohénit bádí yeejép ñi yapbipna caá! Dios naáwãtdih naóh yapanitjidih ñi nuowã ít mao yohop wat jí. Pánihna, queétdih ñi weñat júutat túat niájna, íih tacchianadih ñi túi ámohna caá.**

⁴⁸ **Obohjeéhtih, páni chájna yuhna, í bohéátdih ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, ñi nuowã í chájatji biíc yoobó ñi chájna caá.**

⁴⁹ “**Dios, nihat jéihni jumna, nin pah át niáj naáwáp wat jí: ‘Weém wã naáwãtdih naóh yapanit pínahdih, wã naáwãtdih bohénit pínahdihbut cáacwãdih**

wã wahbipna yuh caá. Obohjeéhtih, cáacwãboó biquína queétdih í mao yohbipna caá. Bitadihbut yeejép í chájipna caá’, Dios át niájip wat jí.
⁵⁰⁻⁵¹ **Nihat Dios naáwãtdih naóh yapanitdih í mao yohatji peéh yeeb buu láa moondíh caán waó jíib ã jumhipna caá. Jwíih mao yohni Abeldih ã mao yohatji jíib, púú sacerdote Zacaríasdih, Dioíh muú coah tac yoob í mao yohatji jíibbut, yeeb buu láa moondíh Dios ã peéh chájipna caá. Queét í jepahcatji pahjeh, yeeb biíc yoobó weemdíh ñi jepahcatji jíib yeebdíhbut ã peéh chájipna caá.***

⁵² “**¡Yeeb Moisés ã watatjidih bohénit bádí yeejép ñi yapbipna caá! ‘Jwiit Dios ã watatdih bohénit caá’, niájna yuhna, ã naáwãtdih cáacwã í jéihyat déedih ñi jãhna caá. Pánih jãhna, Dios pehbhoó ñi wãt waadát déedih bíbohna yuhna, queétdih ñi wãt waadácan caá. Pánih chájna, yeebbút waadcan, queétdihbut ñi waadát túatcan caá**”, Jesús queétdih át niáj jãihñup wat jí.

⁵³⁻⁵⁴ Queétdih páant niáj jãih péanit, Jesús át bac bejep wat jí. Páant ã bac bejehchah, fariseowã, Moisés ã watatjidih bohénit biíc dih Jesúsdi naóh yacat túat niájna, yeejép ã jepahachah joíhna, túbit caandíh ít wãbh joí ñuún pée bac bejep wat jí.

12

“Weém túini caá”, niáj yee naóhcat

¹ Páant ã bohéat pónih dawá cáacwã Jesús pebh míic wáac juibínit, í míic too néeh chūi bejehchah, Jesús ã bohénitdih nin pah át niáj naóh bohénap wat jí: “**¡Yeeb ñi túi jójat chaáh! Fariseowã í jenah joyát pah ñi jenah joicá bojóó. ‘Weém túinijeh caá’, í**

* 11:50-51 Gn 4:8; 2Cr 24:20-21

nijíchah yuhna, ñih caolih yeejép ã jumna caá. Páant ñi jumat pah yeebboó ñi jumca bojoó. Páant nij jengah joyát, pan paáat panihni ã jumna caá. Jwíh jígohcanni ã jumachah yuhna, túttimah ã jumatdih nihat ñi jéihbipna caá.*
 2 Pánihat pah, ded pah caolih diítboó jumna, jwíh jígohcan yuhna, túttimah ã jígohbipna caá. Ded ñi bih chãjnidihbut túttimah cáacwã ñi jéihbipna caá.* 3 Ded pah dapánapboó ñi nijátjidih baabápboó cáacwã ñi joibipna caá. Ded pah yeéb ñi tólihboó daocánnitdih ñi jéyé nijátjidih, túttimah dawá ñi míic wáacapboó ñi jwáub wépép naóh yapabipna caá, át nijíp wut jĩ.

*Déhedih tigaá úumat náah
 (Mt 10.26-31)*

4 “Wã chéenwãá, yeebdíh nin wã naawátidih ñi túi náhninaá: Ñiñh bácahdih mao yohnit pínahdih ñi úumca bojoó. Páant ñi chãjat túttimah, yeebdíh chah yeejép ñi jéih chãjcan niít.
 5 Obohjeéhtih, ñi úumat pínahdih wã naóhna caá. ¡Diosboodíh búdí úumat caá náahap! Caanjéh ñi wanat túttimah, yeebdíh peéh chãjna, iiguípna ã jéih wahbipna caá. Pánihna, caandíjhéh caá úumat náahap.

6 “Ñi náhni dahwaca bojoó. Dios yeebdíh oinit, ã quíib buudcán niít. Cinco jwébehwãdih chéne júdabit yeéb ñipí jíb teona caá. Botonit ñi jumachah yuhna, Diosboó bíic jwébehdíjhéh ã quíib buudcán niít. 7 Obohjeéhtih, jwébehwã chah yeebdíh Dios ã oina caá. Búdí oinit, ñiñh waó yoócnajeh débóí ã jumatdih Dios ã túi jéihna caá. Páant ã oyatdih jengah joinít, ñi náhni dahwaca bojoó”, át nijíp wut jĩ.

*“Weém Jesúih caá”, úumcanjeh,
 niját*

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 “Cáacwã ñi joyóchah, ded ‘Weém Jesúih caá’, ã nijíchah, weembát wã ípíh ángelwã ñi joyóchah, ‘Caánboó wíih caá’, wã nijbípna caá. 9 Obohjeéhtih, cáacwã ñi joyóchah, ded ‘Weém Jesúih nihcan caá’, ã nijíchah, weembát wã ípíh ángelwã ñi joyóchah, ‘Caánboó wíih nihcan caá’, wã nijbípna caá. 10 Ded weém nihat cáacwã úud jeñédih yeejép wéhenachah yuhna, ã túut nuumáchah, yeejép ã wéheatdih Dios ã yohbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espírituboodíh yeejép wéhenit, ã jéih túut nuumcát jíb, Dios ã yéejatdih ã yohcan niít.*

11 “Wíihwã ñi jumat jíb cáacwã yeebdíh teonit, naóh yacat túut niijná, ñi míic wáacat muúboó, peéh chãjat túutnit pebhboó, bita ñi maáta pebhboobút ñi ub bejehchah, ‘¿Ded pah wã nij jepahbi?’ ñi nij náhni dahwaca bojoó. 12 Caanná ñi juibínachah, Túini Espírituboo ded pah ñi jepahat pínahdih ã jéihyabipna caá”, Jesús át nijíp wut jĩ.*

Dawá bíi dée bíbohah ã tobohah

13 Páant ã nij naóh péanachah, ñi cátiñh jumni Jesúsdiñh nin pah át nijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwí íp báadhda ãih bíi dée jwiútdih ã wãhachah yuhna, wã úud jeñé nihatdih ubnit, wíih pínahdih ã wãhcap jĩ. Páant ã chãjachah, weemdíh wíih pínahdih caandíh ma wãhat túutá, át nijíp wut yah jĩ.

14 —Weém bíi déedih pãáhni maáh nihcan caá. Pániñh chãjat wíih pínah nihcan caá, caandíh Jesús át nij jepahap wut jĩ.

* 12:1 Mt 16.6; Mr 8.15 * 12:2 Mr 4.22; Lc 8.17 * 12:10 Mt 12.32; Mr 3.29 * 12:12 Mt 10.19-20; Mr 13.11; Lc 21.14-15

15 Páant caandíh niijnít, nihat ãjeéh péenitdih nin pah át jwáub niij naáwáp wat jĩ:

—**ĩNi túi chãja chaáh! Dawá bií déedih ñi en ñinahca bojoó. ‘Dawá bií dée bíbohna, wã túi jumbipna caá’, ñi niijná yuh caá. Obohjeéhtih, dawá bií dée bíbohat jíib nihcan caá jeáboó ñi bejat pínah, át niijíp wat jĩ.**

16 Páant niij naóhnit, ĩ túi beh joyát pínah niijná, nin ã jenah joiní naáwátjĩh át jwáub bohénap wat jĩ: **“Biíc newé dawá bií dée bíbohni, ãih wápchiboó pácahi ã momochah, dawá ã quehep be.**

17 **Dawá ã quehechah ennit, nin pah ã míic niij jenah joyóp be: ‘¿Ded pah wã chãjbi? Wíih pácahi wã ámohat pínah muú bainí ã jumachah, ã yáo yapbipna caá.** 18 **Nin pah wã chãjbipna caá: Caandíh ámohat muunádih wai yoh jéna péanit, chah búdi ámohat pínah muunádih wã chãjbipna caá. Pánih chãjnit, nihat wíih pácahidih, wíih bií déedihbut wã ámohbipna caá.**

19 **Pánih ámoh péanit, nin pah wã míic niijbípna caá: “Dawá jópchina túi jumat túut niijná, dawá bií déedih buu wã bíbohna caá, buca. Pánih jumnit, choonít, babh jeémpnit, wã wëibipna caá”, wã míic niijbípna caá’, caán newé ã niij jenah joyóp yuh be.** 20 **Obohjeéhtih, páant ã niij jenah joyóchah jéihnit, Dios caandíh nin pah ã niijíp be:**

‘Jenah joicánniابه! Buu cheijeh ma wanuchah, míih caolih ã buudbípna caá. ¿Páant ma wanat túttimah, nihat ma ámohniji bií dée deíh pínah tiguaá ã jumbi? Meémboó caandíh ma jéih ub bejcan niít’, Dios caandíh ã niijíp be. 21 **Pánihna, ded ãih pínahjeh dawá bií déedih en ñinah ub jwejnít, Dios ã weñat pínahdih**

bidcanjeh, buudní ã jumbipna caá”, Jesús cáacwádih át niijíp wat jĩ.

Dios ãihwádih ã túi en dawát (Mt 6.25-34)

22 Páant niij péanit, nin pah ã bohénitboodíh át jwáub niij naóh bohénap wat jĩ: **“Ded pah ñi jummatdih ñi náhni dahwaca bojoó. Ñi jeémát pínah, ñi dawát pínah yéguehdihbut, ñi náhni dahwaca bojoó.** 23 **Caandíh bidat chah Diosdih túi bíicdih ñi jumat pínahboodíh ñi bidíi. Páant ñi bidichah, caán yeebdíh oina, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ã wãhbirna caá, ñi túi jumat pínah niijná.**

24 **Jwébehwádih ñi jenah joyoó. Queét ĩih jeémát pínahdih ĩpĩ momcan caá. ĩih jeémátidih ámohat pínah muuná ĩpĩ bíbohcan caá. Pánihnit ĩ jumachah yuhna, Dios queétdih ĩ jeémát pínahdih ĩpĩ wãhna caá. Jwébehwádih oina, ã en dawát chah, yeebdíh oinit, Dios ã túi en daoná caá.**

25 **Yeéb búdí náhni dahwana yuhna, ñi wanat pínah yeó jáapdih ñi jéih túut nuumcán niít.** 26 **Pánih jéih túut nuumcán, búdí ñi náhni dahwana yuhna, bíih pínahdihbut ñi jéih túut nuumcán niít. Pánihna, náhni dahwaat dedé pínah nihcan caá.**

27 **Cháanadidihbut ñi jenah joyoó. Caán cháana behna, ã túi jíghat pínahdih ĩpĩ teocan caá. Pánih teocan yuhna, Maáh Salomónji ãih túini yégueh chóo duonít, ã túi jíghatji chah, cháanaboó ã túi jíghona caá.*** 28 **Caán cháanadidih Dios ã túi jíghat túutna caá. Obohjeéhtih, cháana buu déedih jam, cheibit déedih ã diib téh bejna caá. Páant ã diib téhechah, cáacwá ĩpĩ cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ã jumachah yuhna, Dios caán cháanadidih túi jíghoni ã**

* 12:27 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6

chājna caá. Caán cháanadih táini yéguéh dée pah ā wāhat chah, yeebboodih Dios yéguéhdih ā wāhbična caá. Pánična, caandih náhni dahwacanjeh, Diosboodih űi túi jengah joyoó. ²⁹ Ded pah űi jeémát pínah, űi babhbat pínahdihbut tubit náhni dahwa joi bídca bojoó. ³⁰ Nihat Diosdih jéihcannit bií déedih tubit ípī náhni dahwa joi bídna caá. Obohjeéhtih, űi ípboó űi jeémát pínah, űi dawát pínahdihbut ded pah yeebdih jadhdadnih ā jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdih ā teo wáacat pínahdih túi jengah joiná, búdí űi náhni dahwaca bojoó. ³¹ Pánična, bií déedih űi bidat chah, Dios ā maáh jamatdih bidnit, caandih űi túi jepahaá. Pánih jepahnit, áih táini doonádih bitadihbut űi naáwá, queébtat caandih í jepahat pínah niijná. Páant űi chājachah, Diosboó nihat űi náahatdih ā túi wāhbična caá”, Jesús át niijíp wat jī.

*Jeáboó búdí jīb jamni panihnidih jwī bibohat
(Mt 6.19-21)*

³² “Yeéb wīhwā daocánnit jamna yahna, Diosdih túi jengah joinít, űi úmca bojoó. Páant űi túi jengah joyóchah, Dios űi íp yeebdih búdí oinit, wēinit, táinidih ā wāhbična caá. Pánična, yeebdih ā pehbboó ā ub bejbipna caá, ájeéh űi túi jamat pínah niijná. ³³ Níih bií déedih jīb chāj wāhna, caán jībdih ubnit, tubit moh yéejnitdih wāhat caá náahap. Páant űi chājatjí jīb, Dios ā jamapboó űi jūbínachah, yeebdih táini yoobátidih ā wāhbična caá. Páant ā wāhni pínah ā buudcán niít. Ded numní caandih ā jéih numcán niít. Pólohwābut í jéih jeémp yéejacan niít. ³⁴ Pánična,

Dios pehbboó níih búdí jīb jamni panihni ā jamuchah, Dios ā weñat pínahdih űi túi jengah joi bípna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéh níih búdí jīb jamnidih bíbohnit, űi weñat pínahdihjeh űi jengah joi bípna caá”, Jesús át niijíp wat jī.

Jesúsdih túi jengah joi páñat

³⁵ “Weemdih űi jengah joyátidih űi túi múic ámoh páñaá. Ded pah múic ámoh páñatdih űi beh joyát pínah niijná, nin baini naáwátidih yeebdih wā naóhna caá.* ³⁶ Biíc newé ā chéeníh téihya chéwat weñatdih numah jeémédih ā bejep be. Páant ā bejat táttimah, chei ā jwáub juyát pínahdih páina, jēcdih wēpép í jéih wátadih bejat túat niijná, caandih teo wāhnitboó íih yéguéh chóodih wái aabá chéonit, íih jiiát dahnadihbut í jii cáag páina caá. Páant í chājat pah, wā jwáub dei jūáwát pínahdih yeebbát űi jengah joyátidih űi túi múic ámoh páñaá.*

³⁷ Í maáh ā jwáub juyúchah, caandih teo wāhnit túi páinit, búdí í wēibipna caá. Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Páant í túi páñat jīb, í maáhboó teo wāhnit í dawát dée chóodih duó péa, queétdih cháudat táutnit, jeémát ā wāhbična caá. ³⁸ Chei tac yoób, daa jūáwáchah, caán ā juyúchah yahna, túi páina, queét baini í wēican niít. ³⁹ Nin biíh baini naáwátidihbut yeebdih wā naóhna caá: Nindihbut űi túi jengah joyoó. Débólih numní cáac numédih ā juyát pínahdih muú mínahboó jéihna, numní ā jéih waadcát pínah niijná, túi jáanit, áih muudih áta túi wap tagaá. ⁴⁰ Pánihat pah, weém, nihat cáacwā úud jeñé, űi jéihcat láa wā jwáub dei jūóhbična caá. Pánih jéihcan, weemdih

* 12:35 Mt 25.1-13

* 12:36 Mr 13.34-36

* 12:40 Mt 24.43-44

túi jwááat túut niijná, ñi jenah joyátdih túi túut nuúm páñat caá náahap”, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Túi teo wáhni, túi teo wáhcanni naáwát
(Mt 24.45-51)

41 Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó nin pah Jesúsdih át niij úubh joyóp wut jĩ:

—Maá, páant niij naóhna, ¿jwíih pínahjeh niit? ¿Nihat cáacwáih pínah niit? át niijíp wut jĩ.

42 Páant ã niijíchah joinít, nin naáwátjĩh queétdih Jesús át jwúub bohénap wut jĩ: “**Biic teo wáhni túi jenah joiní, ã maáhdih túi jepahni ã jumap be. Páant ã jumachah ennit, ã maáh ã bejat pínah jãtih, nihat bita caandíh teo wáhnit ã maáh pínah caandíh ã waadánap be, queét ã jeémát pínahdih yoobópdih ã wáhat pínah niijná. Pánih waadá péanit, biíh baácboó ã bejep be.** 43 Pánih bejniji áih muuná ã jwúub jayáchah, caandíh teo wáhni ã wutatji pah ã chãjachah ennit, caandíh bádí ã wëibipna caá. 44 Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Caandíh wëinit, nihat áih bií déedih en daoní maáh ã waadá bipna caá. 45 Obohjeéhtih, biíh caandíh teo wáhni túi jepahcan, ‘Wã maáh maatápdih jíghcan, buutéh ã jwúub jóhcan niit’, niij jenah joinít, bita teo wáhnit neoná yaáhdihbut páinit, ã jeémp babh máihñap be. 46 ã náhnicanni yeó jáap, ã páicanni horadíh ã maáhboó ã jwúub juibípna caá. Pánih joinít, caandíh ã jepahcatji peéh, tabit ã páibipna caá. Pánih pái péanit, Diosdih jepahcannit biíc dih iiguípna ã wahbipna caá. 47 Pánihna, ded teo wáhni ã maáh ã weñat pínahdih jéihna yuhna, túi ámoh páican, ã maáhdih jepahcah, ã

maáh caandíh peéh chãjna, bádí ã páibipna caá. 48 Obohjeéhtih, ded teo wáhniboó ã maáh ã weñat pínahdih túi jéihcan, yeejép ã chãjachah, ã yéej chãjat jíib bádí ãta peéh chãj tagaa. Obohjeéhtih, ã túi jéihcatdih ennit, caandíh peéh chãjna yuhna, namp ã páibipna caá. Pánihna, deddih túi chãjat pínahdih Dios bádí ã jéihyanachah, túi jepahat caá náahap. Ded maáhdih cáacwã bádí wutat wëpatdih ã wáhuchah, táinijeh wutat caá caandíh náahap”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Jesús cáacwãdih chéne poómp ã chãjat

(Mt 10.34-36)

49 “Ñi náahcannidih ñi cáo yohat pah, Dios yéej chãjnitdih peéh chãjna, iiguípna ã yohat pínah niijná, nin baácboó wã dei júúwáp jĩ. ¡Jãtih páant ã chãjachah nihna, wãta wëi tagaa! 50 Obohjeéhtih, páant ã peéh chãjat pínah jãtih, weémboó bádí yeejép wã yapbipna caá. Pánih yeejép wã yapat pínahdih jéihnít, tabit wã jíghna caá.* 51 ¿Ded pah weemdíh ñi niij jenah joí? ‘Áih doonádih joinít, nihat cáacwã túi biíc dih ã jumbipna caá’, ¿ñi niij jenah joí niit? Obohjeéhtih, páant ã nihcan niit. 52 Cáacwã wã naáwát dih ã joyát táttimah, biícwãjeh jumna yuhna, biic peihcannit weemdíh jepahnitdih chénewã jepahcannitboó ã míic jãihbipna caá. 53 Behe ã wáúhdih ã jãihñuchah, ã wáúhbut behedih ã jãihbipna caá. Beh wili mi nuumdíh mi jãihñuchah, mi nuumbát beh wili lidih mi jãihbipna caá. Beh wili mi wáúh áadit mi jãihñuchah, mi wáúh áabut mi chudhdih mi jãihbipna caá. Biquína weemdíh ã jepahachah, biquína ã jepahcat

* 12:50 Mr 10.38

* 12:53 Mi 7.6

jíib páant tubit í míic jūihbipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.*

Ded pah ā yapat pínahdih í beh joicát

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Páant ā bohénitdih naóh péanit, nin pah Jesús íjeéh péenitdih jwah át jwáub niij naáwáp wut jī: **“Yeéboó yeó dei bejepmant mah tólihna ā jūúwáchah enna, ‘Mah buugát túut caá’, ñipí niijná caá. Ñi niiját pah āpí buugná caá.** ⁵⁵ **Mah buugcáp bawámant johlit ā jūúwáchah enna, ‘Cháih chāhat túut nihcan caá’, ñipí niijná caá. Ñi niiját pah tubit āpí chāhna caá.** ⁵⁶ **Obohjeéhtih, yeéb yeejépwā, ‘Wā jéih beedána caá’, niij jenah joiná yuhna, jéihcannit caá ñi jumap. Baácdih, jeádihbut ennit, ded pah ā yapat pínahdih ñi jéihna yuh caá. Obohjeéhtih, wā chājatdih ennit, wā naáwátidih joiná yuhna, ded pah túttimah ā yapat pínahdih ñi jéihcan caá**”, Jesús queét cāacwādih át niijíp wut jī.

Yeébdíh eníhcannitjīh míic ámohat (Mt 5.25-26)

⁵⁷ **“Ded pah ñi chājat pínahdih yeebjéh jenah joinít, ñi táí chājaá.** ⁵⁸ **Yeébdíh naóh yacni peéh chājat túutni pehbóó ā ñamah bejehah, ‘¿Majeéh táí jummat túut niijná, ded pah tigaá wā chājbi?’ caandíh ñi niijí, yeébdíh peéh chājat túutni pebhna ā ub bejcat pínah niijná. Páant caanjīh ñi míic ámohcah, peéh chājat túutniboó yeébdíh nemat muúboó ā nemat túutbipna caá.** ⁵⁹ **Páant ā nemechah, nihat ñi jíib buudáátidih ñi jíib chāj péaat pínah jātih, yeéb ñi baccan niit. Pánihat pah, Diosdih ‘¿Majeéh táí jummat túut niijná, ded pah tigaá wā chājbi?’ niijnít, caandíh ñi**

jepahaá, yeébdíh ā peéh chājcat pínah niijná”, Jesús át niijíp wut jī.

13

Yéej chājatdih cádahnit, túut nuumát

¹ Caán láa biquína Jesúsdi joinít nin pah caandíh ít niij naáwáp wut jī:

—Galilea baácdih moón Jerusalén tútchidih Dioíh muúboó ovejadih cáo wāhnit, Diosdih í wēi úbúchahjeh, Pilatoboó queétdih át mawat túutap wut jī. Pánih maonit, oveja meép, cāacwā í maonitji meépjīh ít widip wut jī. ¿Ded panih tigaá páant ít yap? queét Jesúsdi ít niij úbuh joyóp wut jī.

² Páant í niij úbuh joyóchah joinít, nin pah át niij jepahap wut jī:

—¿Ded pah tigaá yeebjéh ñi niij jenah joí? **‘Páant queét tubit yeejép yapna, nihat bita Galilea baácdih moón í yéejat chah niit ít yéej chājap’, ¿yeéb ñi niij jenah joí niit?** ³ **Nihcan caá. Dedé yéejatdih bíic yoobó Dios ā peéh chājbipna caá. Yeéboó ñi yéejatdih cádahcan, táiniboodíh ñi túut nuumcátji jíib ā peéh chājachah, yeebbát iiguipna ñi bejbipna caá.** ⁴ **Nindihbut ñi táí jenah joyó: Siloé wāt jumni jap bóo muú áac jéennit, dieciocho cāacwādih át tājap wut jī. ‘Pánih wanna, bita Jerusalén tútchidih moón í yéejat chah ít yéej chāj tagaá’, ¿ñi niij jenah joí niit?** ⁵ **Nihcan caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi yéejatdih cádahcan, táiniboodíh ñi túut nuumcán, yeebbát wanna, iiguipna ñi bejbipna caá, queétdih át niijíp wut jī.**

Quehe wihcanni higuera nah naáwát

⁶ Páant niij péanit, nin naáwátjīh queétdih át jwáub bohénap wut jī: **“Bíic newé áih wápchiboó higuera wāt jumni nah ā jumap be. ‘Caan náh ā quehna nacaá’,**

niijnít, diquidih ã bejep yuh be. Obohjeéhtih, caan náh ã quechah, ã bid juicáp be. ⁷ Pánih bid juicán, ãih wápchidih teo wáhnidih nin pah ã niijíp be: ‘Weemdíh ma joyoó. Biíc peihcanni jópchi nin higuera nah quehedih wã bidip yuh caá. Obohjeéhtih, ã quehcan caá. Páant ã quehcat júib ma tib yohoó. Nin nah wíih wápchidih ã jumachah, biih nahdih wã jéih momcan caá. ã wihcah, biih nahdih momnit, caan náh quehedih wãta jeémp tagaa’, caandíh teo wáhnidih ã niijíp be. ⁸ Páant ã niijíchah joinít, caandíh teo wáhni nin pah ã niij jepahap be: ‘Maá, nin jópchidih pohba ã jum jwuhu naáh. Nin nah páuj yehmant baád páuda péanit, nuñép jónópdiwã wã yachipna caá, míh higuera nah ã quehat pínah niijná. ⁹ Páant wã chãjat túttimah, ã quehmi dée caá. ã quehcat ennit bácah, weemdíh ma yoób tib yohat tútú’, ã maáhdih ã niij jepahap be. Pánihat pah, yeébbóó ñi tút nuumát pínahdih Dios ã páina caá. Maatápdih ã páina beé. Pániha, ñi tút nuumcát ennit bácah, yeedíh ã yoób peéh chãjbiipna caá’, Jesús ãt niijíp wat jí.*

Judíowã ï chooát yeó jáapdiwã wánnihdih Jesús ã booaat

¹⁰ Biíh láa judíowã ï chooát yeó jáapdiwã ï míc wáacat maúdiwã Dios naáwátidih Jesús ãt naóh bohénap wat jí. ¹¹ Caanjíh nemép jumniwã mit jumap wat jí. Nemépboó dieciocho jópchi caántdih ã jumachah, caántboó choyó bejniwhéh mit jumap wat jí. ¹² Páant mi jumatdih ennit, Jesús caántdih ãt jáúwát tútup wat jí.

—Némá, meemdíh wã booana caá, ãt niijíp wat jí.

¹³ Páant niijnit, caántdih ã teo jáhanachahéh, yoobópdih mit ñuhup wat jí. Pániw boonit, Diosdih bádi mit wéi naáwáp wat jí.

¹⁴ Obohjeéhtih, Jesús chooát yeó jáapdiwã caántdih ã booaat peéh, judíowã ï míc wáacat maúdiwã en daoní maáhbóó ãt íjip wat jí. Pániw íjnit, caánboó míc wáacnitdih nin pah ãt niijíp wat jí:

—Biíc semanadiwã seis yeó jáap jwípí teona caá. Pániha, yeéw tubúp chũúhñit booaat túttudih jáóhna, caán tewat yeó jáapnadiwhéh ñi jáúwá. Jwiít jwí chooát yeó jáapnadiwã páant ñi chãjca bojóó, ãt niijíp wat jí.*

¹⁵ Páant ã niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah ãt niij jáihñup wat jí:

—Yeéw yeenit caá. Yeebjéhbúw chooát yeó jáapdiwã yuhna, ñíih jiwidih, burrodihbúw ï jeémát tólihmant watnit, mah ï babhbúw pínah niijná, ñipí wái bac bejna caá. Pániw chãjna, teo tigaá ñi chãjap. ¹⁶ ¿Nint Abrahamji ã jumadiwã nemép dieciocho jópchi pohba chéonih dée ãt bíbohów be. Páant ã chéonihdih chooát yeó jáapdiwã watachah, ã túican niit? ãt niijíp wat jí.

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, túicnit, queét íw jepahcap wat jí. Pániha, nihat cáacwá Jesús ã wép chãjatdih ennit, bádi íw weñep wat jí.

*Mostaza tíb naáwát
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)*

¹⁸ Nin naáwátjéh cáacwádiwã Jesús ãt jwáub bohénap wat jí: “¿Dios ã maáh jumát ded pahna tigaá, yeéw ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédiwã jenah joinít tigaá, wã naóhbi? ¹⁹ Mostaza tíb ded pah ã jumatdih jenah joinít, Dios ã

* 13:9 Is 5.1-7; Jer 2.21; 8.13 * 13:14 Ex 20.9-10; Dt 5.13-14

maáh jumatdih ñi beh joibípna caá. Caán tíb cǎo tíbih pah bóo ã jumna caá. Momni áih wápchiboó caán tíbihdih ã momop be. Á momat túttimah, chíhna, búdí nah ã behop be. Páant caan náh ã behechah, áih cǎcanaboó jwébehwǎ í jaamáp be. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jumt. Áihwǎ daocánnit jwíh jumnitji, túttimah í dao béjbipna caá”, Jesús át niijíp wut jǐ.

Pan paáani naáwát
(Mt 13.33)

²⁰ “¿Dios ã maáh jumtadhih ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandih wǎ naóhbi? ²¹ Pan paáat ded pah ã jumtadhih wǎ naáwáchah, caandih ñi beh joibípna caá. Pandih chǎjǐhna, yad wili trigo ojdih pamapdih yacnit, mahjǐh wid, caandih paáani pínahdihbut mipí túi widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ã túi paabípna caá. Páant ã jumt pah Dios ã maáh jumt doonádih joinít, cǎacwǎ í túut nuumbípna caá. Pánihna, queét joinítboó bitadhih í jwúub naáwáchah, dawá joinít, queétbut í túut nuumbípna caá”, Jesús át niijíp wut jǐ.

Bainí jéc naáwát
(Mt 7.13-14,21-22)

²² Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, dahwani tútchina, botoni tútchinadihbut Jesús Dios naáwát dih naóh bejna át chǎjap wut jǐ. ²³ Páant ã bejehchah, biíc newé caandih nin pah át niij úbh joyóp wut jǐ:

—¿Maá, daocánnitjeh niit iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi ubnit pínah í jumap? át niijíp wut jǐ.

Páant ã niijíchah joinít, nin naáwátjǐh Jesús át jwúub bohénap wut jǐ:

²⁴ —Yeéb dawá Dios ã jumapboó ñi waádihna yah caá. Obohjeéhtih, búdí ñi yéejatdih cádahíhcan, ñi jéih waadcán caá. Bainí jéc paníhndih waádihna, ñi yéejatdih cádahat caá náahap. Pánihna, yeéb waadát dih bidna, ñi yéejatdih cádahnit, Diosboodih ñi túi jepahaá. ²⁵ Ñi beh joyát pínah niijná, muú mínah ded pah ã jumtadhih wǎ naóhbipna caá. Chei caán muú mínah áih jéc dih ã nemna caá. Páant ã nemat túttimah, yeéboó caán jéc dih juibí, wúúmp maonit, nin pah ñi niij ejbipna caá, ‘Maá, jéc dih ma wát júúwǎ’, ñi niijíchah, muú mínahboó diítmant nin pah ã niij bácabipna caá. ‘Dedmant ñi júúwát dih wǎ jéihcan caá. Yeéb wǎ jéihca naáhwádih wǎ wátcan caá’, ã niijbípna caá. ²⁶ Páant ã niijíchah joinít, yeéboó nin pah ñi jwúub niijbípna caá, ‘Majeéh jeémpnit, jwí babhbp jǐ. Jwíh tútchiboó jumna, ma naáwát dih jwiít dih ma bohénap jǐ’, ñi niij ejbipna yah caá. ²⁷ Yeéb páant ñi niijíchah yahna, caánboó nin pah ã jwúub niij jepahbipna caá, ‘Obohjeéhtih, yeébdih yoobóp dih wǎ jéihcan caá. Pánihna, nihat yéejnit jumna, wǎ pebh jáóhcanjeh, biáboó ñi bejeé’, muú mínah ã niijbípna caá. Páant ã niiját pah Dios yeébdih ã niijbípna caá.* ²⁸ Pánihna, Abraham, Isaac, Jacob, nihat Dios naáwát dih naóh yapanitjibut, Dios pebhboó í jumachah ennit, yeéboó jéih waadcán, tubit jǐgahna, ñih maodih ñi néeh chǎác jáibípna caá. Pánih jǐgahna, jóocmantjeh ñi chǎobípna caá.* ²⁹ Caán láa nihat baác dih moón Dioíhwǎ ã pebhboó í juibínachah, caánboó queédih ã numah jeémpbipna

* 13:27 Sal 6.8 * 13:28 Mt 22.13; 25.30 * 13:29 Mt 8.11-12

caá.* ³⁰ Nin baáčboó oboh jamnitji Dios á jamupboó maáta í jambipna caá. Ninboó maáta jamnitji Dios pehbboó moh yéejnit í jambipna caá, Jesús át niijíp wut jí.*

Jerusalén tútchidih moondíh Jesús búdí á oyat
(Mt 23.37-39)

³¹ Páant á niij péanachahjeh, biguína fariseowá Jesús pebhna juibínit, nin pah ít niijíp wut jí:

—Herodes meemdíh á mawíh páina caá. Pánihna, biáboó ma jwei béjeé, caandíh ít niijíp wut jí.

³² Páant í niijíchah joinít, nin pah queédih át níj jepahap wut jí:

—**Nin pah caán yeejépebehidih níj naáwádih ní bejeé: ‘Jesús nemépwádih baca, wunnitdihbat booana caá á chájap. Búu yeó jáap, cheibitbat páant á chájipna caá. Pánihna, cheibit daani á teo péabipna caá’, Herodesdih ní niijí.** ³³ Búu bej, cheibit bej, daanibut bejnit, Jerusalén tútchina wá juibíipna caá. Dios naáwátidih naóh yapanitjidih caán tútchidih mícjeh ípí mao yohop wut jí. Pánihna, caán tútchina wá juibínachah, weemdíhbat í mao yohbipna caá.

³⁴ “Yeéb Jerusalén tútchidih moondíh búdí wá jíghana caá. Dios naáwátidih naóh yapanitdih maonit, ní pebhna bita á wah bojnitdihbat jeejíh yohnit, yeéb nípi maona caá. Ní nūowābut biíc yoobó ít chájap wut jí. Pánihnit ní jamachah yuhna, yeebdíh búdí wá oina caá. Pánih oinit, majbaima mi wehdih mi páamat pah, wá pebh yeebdíh wá jamat túttna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebboó weemdíh ní náahcan caá.

³⁵ Páant ní náahcat peéh, búu níih tútchidih Dios á wap cádahbipna

caá. Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Ninboó weemdíh ní jwúb encan níit. Túttimah bóo láa nin baácna wá jwúb dei júwáchahjeh, weemdíh ní jwúb enbipna caá. Pánih ennit, ‘Dios á wahni, meemdíh búdí jwí wéina caá’, weemdíh ní niijípna caá”,* Jesús át niijíp wut jí.

14

Bácah chalanidih Jesús á booaat

¹ Biíh chooát yeó jáapdih fariseowá í maáh áih mūaná Jesúsdi h numah jeémédih át bejep wut jí. “¿Ded pah caá á chájibi?” niijná, caán mūdih moón caandíhjih ít túi en nūunup wut jí. ² Caán mūdih, bácah chalaní át jamup wut jí. ³ Caandíh ennit, Moisés á wutatjidih bohénitdih, fariseowādihbat nin pah Jesús át níj uábh joyóp wut jí:

—**¿‘Chooát yeó jáapdih tubáp chūúhntidih ní booanaá’, Moisés át niijnít jíí?** át niijíp wut jí.

⁴ Páant á niijíchah yuhna, queét ít jepahcap wut jí. Í jepahcat ennit, Jesús wānnidih teo jáha boonit, át jwúb bejat tútup wut jí. ⁵ Pánih booa péanit, queét fariseowādih át jwúb uábh joi jūihñup wut jí.

—**Jwí chooát yeó jáapdih ní wáuh, níih momo jiwibat íitna á buug yác bejehah, yeéb níta ub púh laabácan taniít. ¿Páant ní chájat, tewat nihcan níit?** át niijíp wut jí.*

⁶ Páant á niijíchah, ded pah ít jepahcap wut jí.

Téihya chéwat numah jeémát naáwát

⁷ Jesús fariseoíh mūaná waadnít, bita á numah jeémpnit pínahboó waád juibínit, waáwápna í chūudat pínahdih í níwichah, Jesús át enep wut jí. Páant í níwichah ennit, queé

* 13:30 Mt 19.30; 20.16; Mr 10.31 * 13:35 Sal 118.26 * 14:5 Mt 12.11

nihatdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

⁸ —Téihya chéwat numah jeémát yeó jáapdih yeebdíh á bid bojochah, caanná juibínit, waáwápna ñi chúudca bojoó. Páant ñi chúudchah nihna, ñi chah maáh á jayúchah, ⁹ ‘Ma chúudni páhadih nindih ma chúudat táutú’, yeebdíh á ni-ijbípna caá. Páant á niijíchah joinít, jwéejboó juibí chúudna, ñita tíic tagaá. ¹⁰ Obohjeéhtih, muú mínah yeebdíh á bid bojochah, jwéejdih bóo páhadih ñi juibí chúudáp. Yeéb páant ñi chúudchah ennit, ‘Waáwápboó ñi chúud júuwá’, muú mínah yeebdíh á niijbípna caá. Pánihna, yeéb waáwápboó ñi bejchah, bita á bid bojnít yeebdíh í táu wéi enbipna caá.* ¹¹ Ded caán míicjeh ‘Weemdíh dedé judhdát wihcan caá’, niijnídih Dios moh yéejni á chãjbipna caá. Obohjeéhtih, ded laihcanniboodíh Dios maáh á waadábipna caá. Pánihna, yeebjéh míic maáta ñi waadáca bojoó. Diosjeh maáta pínahdih á jéih waadána caá, queét jeémédih juibínitdih Jesús át niijíp wut jĩ.*

¹² Páant niij péanit, Jesús muú mínahbóodíh nin pah át jwáub niij naáwáp wut jĩ:

—Ma numah jeémíhna, ma pebh jumnitdih, bádí dinero bíbohnitdih, ma déewádh, ma pej jumnitdihbut ma bidca bojoó. Meém queétdih ma bidichah, ma táu chãjat jíb, queétdih meemdíh biíc yoobó í numah jeémpbipna caá. ¹³ Obohjeéhtih, bitadíh ma numah jeémíhna, moh yéejnit, jéih bejcanit, wio wihcannit, jéih encannitdihbut ma bidiíp. ¹⁴ Queétdih meemdíh biíc yoobó í jéih numah jeémpcan níit. Páant

ma táu chãjatji jíb, táunit í boopud júohni yeó jáapdih Diosboó meemdíh á táu chãjbipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

Bádí numah jeémát naáwát (Mt 22.1-10)

¹⁵ Páant á niijíchah joinít, biíc íjeéh chúudni Jesúsdiñ nin pah át niijíp wut jĩ:

—Dios pebhboó ded á numah jeémpni bádí á wéibipna caá, át niijíp wut jĩ.

¹⁶ —Bádí numah jeémát chãjni dawá cáacwádh á bidip be. Páant á bidichah joinít, queét nihat í táu wéi jepah jwahap be. ¹⁷ Caán á yoób numah jeémát yeó jáapdih queétdih naáwát náahna, caandíh teo wáhnidih wahnit, ‘Nihat jwí jeémát pínahdih á moh péanit, yeebdíh á bidip be, buca’, á niij naáwát táutap be.

¹⁸ Caandíh teo wáhni páant á niij naáwáchah joinít, queét í jumát yoobó nin pah í niij jepahap be: ‘Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh jáap wáapdih jíb chãj péanit, caandíh enedih bejat táut caá wá chãjap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh á páicat pínah niijná’, á jwíh bidni á niijíp be. ¹⁹ Biíhbut nin pah á niij jepahap be: ‘Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh biícjĩh bóo téihya máha jiwíwádh wá jíb chãjap be. Pánih jíb chãjni queétdih enedih bejat táut caá wá chãjap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh á páicat pínah niijná’, caanbút á niijíp be. ²⁰ Biíhbut nin pah á niijíp be: ‘Weém butéh wá téihya chéwep be. Pánihna, numah jeémátboó wá jéih bejcan caá’, á niijíp be. ²¹ Páant í niijíchah joinít, caandíh teo wáhni á maáh pebhna jwáub joinít, queét í niijátjidiñ á jwáub naóh yapanap

* 14:10 Pr 25.6-7 * 14:11 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 18.14

be. Páant ã naáwáchah joinít, ã maáhboó tubít újnit, nin pah ã niijíp be: ‘Tátchi tac yoób bádi namánadih, bainí namánadihbut bejnit, moh yéejnit, jéih bejcan-nit, jéih encannit, wio wihcan-nitdihbut jwááhnit, waícanjeh ma ub júúwáp’, ã niijíp be. ²² Pánih naáwádih bejniji jwúb joinít, ‘Maá, ma niijátji pah wá chájap be. Páant wá chájachah yuhna, páantjeh cháúdat ã judhna caá’, ã niijíp be. ²³ Páant ã niijíchah joinít, ã maáh caandíh ã jwúb wutup be. ‘Tátchi jwéejboó bádi namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbut ma júúwát túutú, cháúdatnadih í táí yáwat pínah niijná. ²⁴ Meemdíh yoobópdih wá naóhna caá. Queét wá jwíih bidnitboó wá numah jeémátidih í jeémpan níit’, ã niijíp be. Pánihat pah, Dios áihwá pínahdih ã bidichah yuhna, det í weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jepahcannit, ájeéh í jumcan níit. Oboghjeéhtih, caandíh jepahnitjeh ã pehbboó ájeéh í jambipna caá, Jesús át niijíp wut jí.

Jesúsjeéh jwí jumíhichah, ã bwat (Mt 10.37-38)

²⁵ Bíih láa dawá cáacwá Jesúsjeéh ít bejep wut jí. Pánihna, Jesús queétdih tac páud ennit, nin pah át níj naáwáp wut jí: ²⁶ “Ded wá bohéni jumíhna, bita chah weémboodíh oyat caá náahap. Á ípidih, ã índih, ã áadih, ã wehdih, ã déewádih, ã déewá yaáhdihbut ã oyat chah weémboodíh oyat caá náahap.* ²⁷ Ded wájeéh péé bohéni jumíhna, ded pah ã weñat pínahdih jenah joicát caá náahap. Pánih chájna, wíih ã jumát jíib yeejép yapna yuhna, weemdíh cádahcat caá náahap.*

²⁸ Nindihbut ñi jenah joyoó:

Maá teoni jap bóo muudíh ã chájat pínah játi, ã jíib juyátdih jéihyat táut niijná, caán muá jíib pínahdih ã jwíih jenah enna caá. ²⁹ Á jíib pínahdih ã jwíih jenah encan, áih muudíh ã jéih péacah enna, bitaboó caandíh í deohbipna caá. ³⁰ ‘Nin pohba áih muudíh teona, át péa tagaá’, í níj deohbipna caá. ³¹ Nindihbut ñi jenah joyoó: Maáh bíih maáhjíh í míc mawat pínah játi, nin pah ã níj jenah joiná caá: ‘¿Weém diez mil soldadowá bíbohnit, caánboó veinte mil soldadowá ã bíbohochah, jwí míc maona, wáta jéih buujá taniit?’ ã níj jenah joiná caá. ³² Páant níj jenah joinít, ã buujácat pínahdih jéihna, bíih maáh áih soldadowájih míc mawadih júóhnit, yúpjeh í jum jwahuchah, ‘Jwí míc maoca boj jíih’, niiját túutnit, caandíh teo wáhnidih ã wah boj bipna caá. ³³ Pánihna, wíihwá jumíhna, weemdíh ñi jepahat pínah játi, ‘Nihat wá yéej chájatdih wá cádahbipna caá. Wíih bíí déedih jenah joicán, Jesúsboodíh jenah joiná, caandíhjih wá jepahat bipna caá. Páant wá jepahat jíib, yeejép yapna yuhna, caandíh wá cádahcan níit’, níj jenah joyát caá náahap. Páant níj jenah joinít jumna, wíihwá ñi jéih jambipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

Buicánni núumni naáwát (Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Páant níj naóhnit, nin bíih naáwátjih Jesús queétdih át jwúb bohénap wut jí, ã jwíih naáwátidih í beh joyát pínah niijná: “Núumni buiná, jeémátidih ã táí nuñana caá. Oboghjeéhtih, núumni ã buyát beedéchah, ñi jéih jwúb buyácan caá. ³⁵ Pánih buicánni dedé pínah nihcah, caandíh yohatjeh caá

* 14:26 Mt 10.37 * 14:27 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24

náahap. Caán ã nihat pah yeéb ñi jumca bojoó. Dios naáwátdih táí joinít, caandíh ñi cádahca bojoó. ¡Ded molít jumna, ã táí joyó naáh!" Jesús át niijíp wut jĩ.

15

Buudní oveja naáwát
(Mt 18.12-14)

¹ Biíh yeó jáapdih dawá cáacwã, Romanowã í maáta í wábat tútutit dinerodih wábh wáhnit, bita Moisés ã wutatjidih jephacannit "Yeejépwã", niijnítbut Jesúsdihi joyódih ít jaiáináap wut jĩ. ² Páant í jaiáináachah ennit, fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénitbut íjnit, queétjeh nin pah ít míc niijíp wut jĩ:

—Nin newé yeejépwãdih táí wěi jwááhnit, íjeéh ápí jeempna caá, ít niijíp wut jĩ.*

³ Páant í niijíchah jéihnit, Jesús nin naáwátjĩh queétdih át bohénap wut jĩ: ⁴ "**Cien ovejawãdih bíbohni, biíc oveja caandíh ã buudúchah ennit, ¿ded pah tigaá ã chãjbi? yeéb ñi jenah joyóchah. Bita noventa y nueve ovejawãdih í jeémát yílip jumuphoó jwejnít, caán buudnídih bididih ã bejbipna caá. Pánihna, caandíh bid joinítna, ã cádahbipna caá.**

⁵ **Caandíh bid jai wěina, áih daadjih mao cáagnit, áih muaná ã ab jwáub bejbipna caá.***

⁶ Pánih ab jwáub jaiáínit, **Wíih oveja buudnídih wã bid juyáp be. Pánihna, wãjeéh ñi wěi wáac júúwá', niijnít, ã pebh jumntdih, ã déewãdihbut ã bid wáacipna caá. ⁷ Páant ã weñat pah, ded biíc cáac ã yéejatdih cádahnit, ã túut nuumúchah, Dios pebhboó jumnit búdí í wěibipna caá. Obohjeéhtih, noventa y nueve panihnit 'Weemdíh yéejat wihcan caá. ¿Dépanih tigaá wãta túut nuúm?' niij jenah joinít**

Dios pebhboó jumnit í wěican niit", Jesús át niijíp wut jĩ.

Buudní dinero júdu naáwát

⁸ "**Diez dinero júdu bíbohnihi biíc júdu caántdih ã buudúchah ennit, ¿ded pah tigaá mi chãjbi? Jiát dahjĩh jiínit, muudíh mi táí tóodh bid beedábipna caá. Caán júduidih bid joinítna, mi cádahbipna caá. ⁹ Caán júduidih bid joinít, 'Weemdíh buudní dinero júduidih wã bid joiná beé. Pánihna, wãjeéh ñi wěi wáac júúwá', niijnít, mi pebh jumntdih, mi déewãdihbut mi bid wáacipna caá. ¹⁰ Yoobópdihi yeebdíh wã naóhna caá. Páant mi weñat pah, biíc yéejni ã yéejatdih cádahnit, táiniboodíh ã túut nuumúchah, Dioíh ángelwãbut búdí í wěibipna caá", Jesús át niijíp wut jĩ.**

Buudní ã wáúh naáwát

¹¹ "**Biíc newé chénewã ã weh jumap be. ¹² Udyiboó ã ípdihi nin pah ã niijíp be: 'Wunna, meemdíh wã wãhbipna caá', ma niijnídihi buu ma wáhuá, Paá', ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, ã íp áih bií déedih ã wehdih ã pááap be. ¹³ Daocánni yeó jáap túttimah, udyiboó nihatihi áih bií déedih abnit, yuáp biíh baácboó jibidih ã bejep be. Caán baácboó jumna, cheha náahdih jíb chãj, yaádh metat jíb wãh, numah jeémát jíb wãh, búdí ã jíb chãjap be. Pánih jíb chãjna, áih dinerodih ã yoh beedánap be. ¹⁴ Páant ã yoh beedáat túttimah, caán baácboó jeémát wihcah, nuugúp láa ã jumap be. Caanbút nuugúpjĩh diib wãnna ã chãjap be. ¹⁵ Páant jeémát ã wihcah, tewat bididih ã bejep be. Páant ã bid bejehcah, biíc newé caandíh í náah jumni tewat wáhnit, áih momo muuwã jumni wáihyat**

* 15:2 Lc 5.29-30

* 15:5 Is 40.11; Ez 34.11-12; Jn 10.1-16; He 13.20

jáduboó caandíh ã wahap be, queétdih jeémát ã wáhat pínah niijná. ¹⁶ Pánih queétdih inna, queét muuwádhíh wáhni jeémátdíh búdí ã jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, ã maáh caandíh ã jeémát túutcah, bitabat caandíh dedé jeémát í wáhcáp be. ¹⁷ Páant ã yapat túttimah, ã jwúub náhninap be, ‘Nihat wã ípdih teo wáhnit jeémát bíboh, í judh jeémpni jeémátbut ápí jumna beé. Obohjeéhtih, nin baácboó jumna, weemdíh jeémát wihcah, wanna caá wã chãjap. ¹⁸ Pánihna, wã íp pebhna wã jwúub bejbipna caá. Caaná jwúub juibínit, wã ípdih nin pah wã niijbípna caá: “Diosdih búdí wã yéej chãjna beé, Paá. Meemdíhbut wã yéej chãjna beé. ¹⁹ Pánihna, í ‘Wúuhú’, buu weemdíh ma niijcá bojoó! Meemdíh teo wáhnijeh wã jumbipna caá”, wã ípdih wã niijbípna caá’, caán miicjeh ã niij, jenah joyóp be. ²⁰ Páant niij jenah joinít, ã íp pebhna ã jwúub bejep be.

“Pánih jwúub bejna, ã ípíh muudíh ã toáh bejehcah, ã ípboó caandíh yuúpmah ã jwááh enep be. Pánih jwááh enna, áih caolihjíh búdí jíghnit, ã wáúhdih jwááadhí ã ñáo ñah bejep be. Jwááhnit, caandíh búdí wéina, ã pin tewep be. ²¹ Páant ã pin teweçah, ã ípdih nin pah ã niij naáwáp be: ‘Diosdih búdí wã yéej chãjap be, Paá. Meemdíhbut wã yéej chãjap be. Pánihna, “Wúuhú”, weemdíh ma niijcá bojoó’, ã niijíp be. ²² Obohjeéhtih, páant ã niijíchah yuhna, ã ípboó caandíh teo wáhnitdih nin pah ã niij watup be: ‘Waicanjeh túini yéguh chóodih ub jáóhnit, wã wáúhdih ñi yacaá. Túini téihya yacat júdudih áih téih tíbdihbut ñi yacaá. Áih jítheadihbut túini zapatos ñi yacaá. ²³ Jwí túi in

débehani momo jiwí wáúhdih ub jáóhnit, ñi mawaáp. Mao péa, quibh péanit, ñi puubá. ²⁴ “Wã wáúh ã wanah bejna nacaá”, wã niij jenah joyóp yuh be. Buudní déeji buu ã túi jwúub juiná caá, buca. Búdí wéinit, chóbe jeémpjíh’, caandíh teo wáhnitdih ã niijíp be. Pánihna, queét nihat búdí wéinit, í jeémép be.

²⁵ “Obohjeéhtih, údyi ã jwúub jayáçah, weép jeñéboó momo jiwíwá jumni wáihyat júduboó ã jumap be. Pánihna, ã ípíh muudíh toáh bejna, í wéi eweçah, ã joyóp be. ²⁶ Pánih joinít, teo wáhnidih nin pah ã niij úabh joyóp be: ‘¿Dépanih eo tigaá queét í chãj?’ ã niijíp be. ²⁷ Páant ã niij úabh joyóçah joinít, teo wáhni caandíh nin pah ã niij jepahap be: ‘Ma úud ã jwúub juiná beé. Á túi jayáçah, ma íp jwí in débehani momo jiwí wáúhdih ã mawat túutap be. Pánih maonijidih jwí puub péanachah, numah jeémp wéi eona caá í chãjap’, caandíh ã niijíp be. ²⁸ Páant teo wáhni ã niij naáwáçah joinít, weép jeñé ã ípdih tabit ã íjip be. Íjnit, ã waádíhcap be. Páant ã waádíhcah enna, ã ípboó bac bejnit, ‘Wúuhú’, ma waád júúwú’, caandíh ã niijíp yuh be. ²⁹ Obohjeéhtih, ã ípdih nin pah ã niij jepahap be: ‘Maatápdih meemdíh búdí teo wáhnit, ma naáwáçah wã yap yohcah yuhna, wã pej jumnitdih wã numah jeémát déedih cabra wáúhbitdih weemdíh mapí wáhcán beé. ³⁰ Obohjeéhtih, buu yeejép ma wáúh ã jwúub jayáçah, yaádh metat jíib míh dinero yoh beedánidih búdí wéinit, meém ma numah jeémpna caá. Jwí in débehani momo jiwí wáúhdih maonit, caandíh ma numah jeémpna caá’, ã ípdih ã

nij jãihñap be.

³¹ “Páant ã nij jãihñachah joinít, ã íp caandih nin pah ã nij jepahap be: ‘Wãuhá, meém wãjéh mapí jumna caá. Nihat wíh bíí déedih míh mun caá. ³² Obohjeéhtih, ma úd wunni déeji buu ã túi jwúb juyáp be. Pánihna, wēinit, jwí numah jeémp ewechah, ã táina caá’, ã íp weép jeñédih ã niijíp be”, Jesús queédih át niijíp wat jĩ.

16

Dinero en daoní ded pah ã chãjat naáwát

¹ Bíih láa Jesús nin naáwátjĩh ã bohénitdih át jwúb bohénap wat jĩ: “Bíic newé bádi dinerodih bíbohni, ãih dinerodih en daoníboó ã túi en daocát ennit, bíih teo wãhniboó í maáhdih ã naóh yacap be. ² Páant ã naóh yacachah, í maáhboó ãih dinerodih en daoníidih ã bid bojop be. Páant ã bid bojni ã juyáchah, nin pah caandih ã niijíp be: ‘Wíih dinerodih ma túi en daocát doonáidih wã joyóp be. Pánihna, wíh dinerodih túi en daocát júb weemdih ma jwúb teo wãhcan niit. Ded pah wíh dinerodih ma chãjatjidih weemdih ma naóh daác beedánaá’, ã maáh caandih ã niijíp be. ³ Páant ã niijíchah joinít, en daoníjiboó caanjéh nin pah ã nij jengah joyóp be: ‘Wã maáh weemdih yohat táut caá páant ã niijíp. Weém wēpcanni jumna, baác baadát tewatnadih wã buujacán niit. Weém bitadih dinero wã wúbhna, tíic náah jumni wãta wúbh tac buugá tagaá. Pánihna, ¿ded pah tigaá weemdih chãjat náah? ⁴ Buu, wã chãjat pínahdih wã jéihna caá, buca. Nin pah wã chãjachah, wã teo cádahat túttimah, wã maáhdih júb buudánit weemdih í oibipna nacaá. Pánih oinit, jĩgah ennit,

weemdih í teo wáacipna caá’, caanjéh ã nij jengah joyóp be. ⁵ Páant nij jengah joinít, nihat ã maáhdih júb buudánit yooó ã bid bojop be. Páant ã jwíh bid bojni ã juyáchah, nin pah caandih ã nij wúbh joyóp be: ‘¿Wã maáhdih débóo tigaá meém ma júb buudá?’ ã nij wúbh joyóp be. ⁶ ‘Jeémát chãjat yí cien dahwani quiítnadid caandih wã júb buudána caá’, ã nij jepahap be. ‘Ninboó ma júb buudáátdih daácní núo ã jumna caá. Waícanjeh juí chãudnit, ma júb buudáátdih jwúb deyanit, tac yoojbéh ma daacá’, teo wãhni ã niijíp be. ⁷ Páant nij péanit, bíih júb buudánidih bid bojnit, nin pah caandihbut ã nij wúbh joyóp be: ‘¿Débóo tigaá wã maáhdih ma júb buudá?’ ã niijíp be. ‘Cien trigo wuh wuúhnadid wã júb buudána caá’, ã niijíp be. ‘Ninboó ma júb buudáátdih daácní núo ã jumna caá. Ochentajeh ma daacá’, ã niijíp be. ⁸ Páant ã chãjatdih jéihnit, ã maáhboó ãih dinerodih en daoníjidih nin pah ã niijíp be: ‘Meém yeeni yuhna, ded pah túttimah ma túi jumat pínahdih mat jengah joyóp taga’, ã niijíp be. Páant ã chãjat pah, Diosdih jéihcannit, túttimah túi jumat táut niijná, bíí déenadid í túi jéih ubna caá. Ded pah í bíbohat pínahdih Dioíhwãboodih chah í túi jéihna caá.

⁹ “Yeébboodih nin pah wã naóhna caá: Moh yéejnitdih jĩgah ennit, níih bíí déejĩh queédih ñi túi teo wáacá. Páant ñi teo wáacachah, queébut Diosdih jepahnit, ã pebhboó ñi juibínachah, yeebdih í wēi jwááhbipna caá.

¹⁰ “Ded bainíbit bíbohna yuhna, caanjĩh bitadid túi teo wáacni jumna, túttimah bádi bíbohna,

caanjihbut ã túi teo wáacbična caá. Obohjeéhtih, ded bainí ã bíbohathjĩh túi chãjcan, táttimah bádí ã bíbohñabat, biíc yoo bó ã túi chãjcan niít.* ¹¹ Nĩih bií déejĩh ñi túi chãjcat enna, Diosboó ã wẽpatjĩh yeebdĩh ã teo wáaccan niít. ¹² Pánihna, nin baácboó jam jwahna, Dios yeebdĩh ã wãhni bií déejĩh ñi túi chãjcat enna, jeáboó ñi juibínachah, túini yoo bátdih ã wãhcan niít. ¹³ Ded Diosdih túi jenah joini jamna, ãih bií dée pínahdih tabit ã jenah joicán niít. Obohjeéhtih, bií déedih tabit bidni jamna, Diosboodih ã jéih jenah joicán niít. Pánihna, Diosdih bií déedihbut chénat pah biícđih ñi jéih jenah joicán niít. Diosdihjeh bidat caá náahap”, Jesús át niijíp wat jĩ.*

¹⁴ Páant ã niijíchah joinit, fariseowã dawá bií déedih bidnit jamna, caandih ít dehwep wat jĩ. ¹⁵ Páant ít dehwechah ennit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wat jĩ: “Cãacwã ã enechah pohba, yeéb túinit pah tigeá ñi jígo hop, ‘Nít túi chãjnit caá’, yeebdih ã niij jenah joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, dawá bií déedih ñi bid jenah joyátdih Dios ã jéihna caá. ‘Nít túinit caá’, cãacwã ã niij ennitdih Diosboó ‘Yeejép wã caá’, ã niij enna caá”, Jesús át niijíp wat jĩ.

Moisés ã wutatjidih, Dios ã maáh jumatdihbut Jesús ã bohéat

¹⁶ “Juan Daabáni ã jumat pínah jãtih, Diosjeéh túi jumat túut niijná, Moisés ã wutatjidih, Dios naáwãtdih naóh yapanit ã daacátjidihbut cãacwãdih jepahat caá ãtih náahap. Obohjeéhtih, Juanboó Dios ã maáh jumat túini doonãdih cãacwãdih ã jwĩih naáwãp jĩ. Buu weem jwũh caán túini doonãdih yeebdih wã

naóhna caá. Pánihna, yéejatdih cádahnit, Diosdih jepahat ã buwachah, det jepahihnitboó Diosdih bádí bidat caá náahap.* ¹⁷ Jeá, nin baácbut ã buudúchah yahna, Moisés ã wutatjiboó ã buudcán niít”, Jesús át niijíp wat jĩ.*

Yad wilidih yohcat

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ “Ded ãjeéh bólidih yohnit, biih wilidih jwáub áa jamna, yeejép ã chãjna caá. Ded biih áajidih jwáub túut nuám áa jamna, caántjĩh ã yéej chãjna caá”, Jesús át niijíp wat jĩ.*

Moh yéjini Lázaro, dawá bií déedih bíbohni naáwãt

¹⁹ “Dawá bií déedih bíbohni, dinerobat bádí bíbohni newé ã jamup be. Bádí jíib jamni túini chíhah jamni yéguéh chóodih ãpĩ dawáp be. Yeó jáap jumat pah túini jeémãtdih múic ãpĩ jeémép be. ²⁰ ãih muá jęc pebh moh yéjini, Lázaro wãt jamni, ãpĩ ñajap be. Nihat ãih bácah áoh peétni ã jamup be. ²¹ Páant ã ñajachah, mujjiowã ãih áhwatnadih déebedih ãpĩ juibínap be. Dawá bií déedih bíbohni boó ã jeémp jéenanidih Lázaro ã jeémihip yah be. Obohjeéhtih, caandih ãpĩ wãhat túutcap be. ²² Biíc yeó jáap, Lázaro ã wunup be. Abraham ã juma yoo bāt ã jamuchah, Dioh ángelwã Abraham pebhna ãih caolihdih ã ub bej wahap be. Cubucach, dawá bií dée bíbohñibat ã wunup be. Obohjeéhtih, ã wunat táttimah, cãacwã ãih bácahjidih ã yohochah, ãih caolih iiguipna ã bejep be. ²³ Caánboó jamna, tabit ã tubanap be. Pánih tuba chéi enna, Abrahamdih, Lázaro ã pebh ã ñuhachah, ã enep be.

* 16:10 Mt 25.21; Lc 19.17 * 16:13 Mt 6.24 * 16:16 Mt 11.12-13 * 16:17 Mt 5.18 * 16:18 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

24 Pánih ennit, Abrahamdih nin pah ã niij ejep be: 'Nuwá, weém nin iiguipboó wã jumuchah, weemdíh tubit ã tubna caá. Páant ã tubuchah, weemdíh jġgah ennit, ma teo wáacá. Lázarodih ãih téih tġbġh mahdih taj daabánit, wġh nuúcdih ã cámahat pġnah niijná, ma chíiaat tútú', Abrahamdih ã niij ejep yuh be. 25 Obohjeéhtih, páant ã niijichah yuhna, Abraham caandih nin pah ã niij jepahap be: 'Jumá, meém baácboó jum jwuhna, nihat ma náahatdih ma bíboh beedánap ġġ. Obohjeéhtih, Lázaroó ã moh yéjep ġġ. Bue Lázaro ninġh ã táí jumuchah, meemdíh caá tubit an tubap. 26 Jwġ cātih jéih bejcat dée ã jumuchah, ded ninmant conná ã jéih dei bejcan caá. Ded conmant ninnabut ã jéih aáb jəóhcan caá', Abraham caandih ã niij jepahap be.

27-28 "Páant ã niijichah joinit, dawá bí déedih bíbohni nin pah ã jwúb niijíp be: 'Nuwah Abraham, wã ġp pehbóó bícjġh bóo téihya wã úudwã páantjeh ġ jumap be. Pánihna, wã úudwádih naáwát náahna, Lázarodih ma wahaá, queétbody nin iiguipna ġ jəóhcat pġnah niijná', Abrahamdih ã niijíp yuh be. 29 Obohjeéhtih, Abraham caandih nin pah ã niij jepahap be: 'Dios naáwátđih Moisésġi, bita ã naáwátđih naóh yapanitġi ġ daácní nuónadibut ma úudwã ġ bíbohna caá. Caán naáwátđih ma úudwádih jepahat caá náahap', Abraham ã niijíp be. 30 Páant ã niijichah joinit, iiguipboó jumni nin pah ã jwúb niijíp be: 'Yoobópdih tigaá ma niijíp, Nuwah Abraham. Obohjeéhtih, bíc wanniji ġ pebhna ã jwúb bejchah, queétbody caandih joinit, ġta tút nuum tágaá',

Abrahamdih ã niijíp yuh be. 31 'Queétbody Moisés ã daacátđidih táí joicán, bita naóh yapanit ġ daacátđidibut táí joicán, wanniji ã hoo pud jəúwúchah yuhna, queétbody caandibut ġ joibícan nacaá', Abraham caandih ã niijíp be", Jesús át niijíp wut ġġ.

17

Jwġyéj chġjat tútat ã tobohāt
(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

1 Bíh láa, Jesús nin pah ã bohénitdih át niij naáwáp wut ġġ: "Dawá yeebdih yéj chġjat tútnt ġ jumbipna caá. Obohjeéhtih, ġ yéj chġjat tútatġi ġġib, Dios queétbody búdí ã peéh chġjbipna caá. 2 Nin wébġ panihni weemdíh jáap jepahnitđih ded ã yéj chġjat tútatġi ġġib Dios caandih yeejép pohba ã peéh chġjbipna caá. Pánihna, caán ã yéj chġjat tútat pġnah jġtih, ãih butđih búdí jee júđjġh chéó búudhnit, búdí mujna caandih ġ yohochah, ġta táí taga. Páant ġ chġjachah, caán wébġ panihnidih ã yeejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandih ġta peéh chġjcan taga. 3 Ded pah ġġi chġjat pġnahđih ġġi táí jenah joyoó. ġi dée yeebdih ã yéj chġjachah, 'Páant ma chġjatđih ma cádaahaá', caandih ġġi niijí. Páant ġġi niijichah joinit, táinidih ã tút nuumúchah, yeebboó ã yéj chġjatđidih ġġi jwúb náhnica bojoó.* 4 Pánihna, ġġi déeóó bíc yeó jáapđihjeh siete láa yeebdih yéj chġjnit, 'Páant wã chġjatđidih wã jġgahna caá. Chéneji wã jwúb chġjcan niit', ã niijichah, páant bóo láa ã yéj chġjatđidih ma jwúb náhnica bojoó", Jesús át niijíp wut ġġ.

Ded pah caá Diosđih táí jenah joyát

* 17:3 Mt 18.15

⁵ Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénit caandíh nin pah ít niijíp wat jĩ:

—Meemdíh chah jwĩ jenah joyát pínah niijná, jwiítidih ma teo wáacá, ít niijíp wat jĩ.

⁶ —**Mostaza bainí tíbih jumna yuhna, chíihna, bádí nah ã behna caá. Pánihat pah, Dios ã wépatdih bainíjeh jenah joiná yuhna, nin pah ñi jéih chájbipna caá: Can bádí máa nahdih ‘Máa nahaá, meemjéh dug ñah bejnit, bádí majna ma jaibí ñuhúú’, ñi niiját pahjeh ã bejbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.**

Teo wáhni ã tewat naáwát

⁷ “¿Yeebdíh teo wáhni wápchidih teo, ovejawádh en daoníji ã jwáub jayáchah, ded pah tigaá caandíh ñita niij? ‘Ma jeémp júúwá. Ma jeémát pínahdih ninjĩh wá puúb páñap be’, ¿ñita niijtá niit? ⁸ Páant ñita niijcán tagaá. Nin pahjeh caá caandíh ñita niijíp: ‘Wá jeémát pínahdih ma puubbí jwuhúú. Wá jeémp babhbachah, weemdíh ma pái jwuhúú. Wá jeémp péaat tátimah, meem jwáh jeémpnit ma babhbaá’, yeebdíh teo wáhndih ñita niij tagaá. ⁹ Yeebdíh teo wáhni ñi watatdih ã chájachah, caandíh ‘Táina caá’, ñita niijcán tagaá. Páant ñi niijátidih bidcan, ã tewatdihjeh caá ápí chájap. ¹⁰ Pánihna, teo wáhnit í jumat pah mun tigaá yeebbút ñi jumap. Dios ã watatdih jepahnit, ‘Táina caá’, ã niiját pínahdih bidcanjeh, nin pah yeebdíh niij jenah joyát caá náahap: ‘Meemdíh teo wáhniyeh mun tigaá wá jumap. Ma watatdihjeh tigaá wápi tewep’, ñi niij jenah joyóó”, Jesús át niijíp wat jĩ.

Diez bácah moópnitdih Jesús ã booaat

¹¹ Biíh yeó jáapdih Jesús wá Jerusalén tútchina bejna, Samaria baác, Galilea baác cātíh ít bejep wat jĩ. ¹² Bainí tútchidih í waadáchahjeh, diez bácah moópnitboó yuúp caandíh ít en ñahap wat jĩ. ¹³ Pánih ennit, nin pah ít niij ejep wat jĩ:

—Maá Jesús, jwiítidih ma jǵgah eneeé, ít niijíp wat jĩ.

¹⁴ Páant í niij ejechah, Jesús queétdih ennit, nin pah át niijíp wat jĩ:

—**Moisés ã watatji pahjeh sacerdotewádh ñíih bácahdih jáutudih ñi bejeé, caán moopát ã ñuumátdih í jéihyat pínah niijná,*** át niijíp wat jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, í bejchahjeh, íih bácah moopát át ñuumáh bejep wat jĩ. ¹⁵ Biíc íjeéh jumni áih bácah ã ñuumúchah ennit, Jesús pebhna át jwáub bejep wat jĩ. Pánih jwáub bejnit, Diosdih bádí át wéi ejep wat jĩ. ¹⁶ Pánih wéinit, Jesús íjtcha pebh bódicha caj yoh ñajnit, “Táina caá, Maá”, át niijíp wat jĩ. Caán bácah moópniji Samaria baácidih bóo judío nihcan wat jĩ.

¹⁷ —¿Yeéb boonit diez nihcan-nit beé? ¿Bita nueve dépanih tigaá weñedih í jwáub júóhcan? ¹⁸ Nin biícjeh, judío nihcan yuhna, Diosdih ‘Táina caá’, niijídh ã jwáub júúwáp be. ¿Dépanih tibeé bita í júóhcan? Jesús át niijíp wat jĩ.

¹⁹ Páant niijnít, bódicha caj yoh ñajnidih

—**Ñah ñuhnit, ma jwáub bejeé. Wá wépatdih ma túi jenah joyát jíb ma boonap be,** át niijíp wat jĩ.

Ded pah caá Dios ã maáh jumat (Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Biíh yeó jáapdih fariseowá Jesúsdh nin pah ít niij úbh joyóp wat jĩ:

* 17:14 Lv 14.1-32

—¿Débólih tigaá nin baácboó Dios ã maáh jam jwíhbi? Ít niijíp wut jĩ.

—Dios ã maáh jamatdih yeéb cáacwã ñi jéih encan caá. ²¹ ‘Jáaj, ninjĩh caá ã jamap’, ‘Jáaj, cõj caá ã jamap’, ñi jéih niijcán caá. Obohjeéhtih, weém Dios ã wēpatjĩh yeebdíh wã teo wáacachah, Dios ã maáh jamat ñi cãtĩh ã jamna caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

²² Páant niij péanit, Jesús ã bohénitdih jwuh nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

—Táttimah, bádí yeejép yap láa ã jamuchah, nin baácboó wã jwúub dei júúwát pínahdih bádí ñi bidbipna yuh caá. Obohjeéhtih, wã jígoh jwuhcan niit. ²³ ‘Candih eneé. Can Dios ã wahni Cristo caá’, niij, ‘Nin Cristodih eneé’, bita yeebdíh ã niijbípna yuh caá. Páant ã niijíchah yuhna, yeéboó queétdih ñi joyáh bojó. ²⁴ Wedónachah, nihat yuúp jamna yuhna, ã enat pah, weém nihat cáacwã úud jeñé, wã jwúub dei júúwáchah, nihat ã enbipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, páant wã jwúub dei júúwát pínah jãtĩh, buu láa moón weemdíh náahcan, tabit yeejép ã chãjbipna caá. ²⁶ Weém, nihat cáacwã úud jeñé wã jwúub dei júúwáchah, Noéwã jam láa ã jamatji pahjeh cáacwã ã jwúub jumbipna caá.* ²⁷ Caán láa moón nihat jeémp babhñit, téihya chéona ãt chãjap wut jĩ. Pánih chãjna, Diosdih ãt jenah joicáp wut jĩ. Páant ã jamuchah, Noéwãji bádí jáaj chóoboó ã waadát táttimah, Dios pobyit wahnit, caandíh náahcannitdih ãt mao beedánap wut jĩ. Páant ã jamatji pahjeh man tigaá wã jwúub dei júúwát pínah jãtĩh cáacwã ã jumbipna caá.*

²⁸ Lot jam láa ã jamatji pahjeh,

wã jwúub dei júúwát pínah jãtĩh, cáacwã ã jumbipna caá. Caán láa moón jeémp, babh, júb chãj, wápchidih taj, muú ãt chãjap wut jĩ. ²⁹ Páant ã chãjat pónih, Sodoma tátchimant Lotwãji ã jwei béjehahjeh, tuu iigát panihni iigni jee dáhna jeámant ãt buúg jéenep wut jĩ. Nihat caán tátchidih moondíh yohna, Dios caán iigãtdih ãt wahap wut jĩ.* ³⁰ Páant ã jamatji pahjeh man tigaá weém nihat cáacwã úud jeñé, wã jwúub dei júúwáchah, cáacwã ã jumbipna caá.

³¹ “Caán yeó jáapdih ded ãih muú chahmant hóo coahboó jamni dei bejna, ãih bií déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdih ã jwei béje naáh. Wápchiboó jamnibat ãih yéguehnadih ubudih ã jwúub bejca bojo naáh.* ³² Lot áaji ded pah mi yapatdih ñi náhninaá. Dios ã wutajidih jepahcan, miíh bií déedih oinit, tac púud enna, núumni nah mit wééep wut jĩ.* ³³ Pánihna, ded ã weñat pínahdihjeh jenah jói chãjni, iiguípna bejni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã weñat pínahdih joyáh bojni, wã weñat pínahboodíh chãjni, ã buudcán niit.*

³⁴ “Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Wã jwúub dei júóhni yeó jáapdih chénewã ãih muú díitna bíicdih ã úwuchah, weemdíh jepahnidihjeh wã ubbipna caá. Weemdíh jepahcanniboó ã chãóbipna caá. ³⁵ Chénewã yaádh bíicdih ã tewechah, weemdíh jepahnidihjeh wã ub bejehah, biíh wili chãóbipna caá. ³⁶ Wápchiboó chénewã teonit ã jamuchah, weemdíh jepahnidihjeh wã ubbipna caá. Biíh ã chãóbipna

* 17:26 Gn 6.5-8 * 17:27 Gn 7.6-24 * 17:29 Gn 18.20-19.25 * 17:31 Mt 24.17-18; Mr 13.15-16 * 17:32 Gn 19.26 * 17:33 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; Jn 12.25

caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant ã niijíchah joinít, ã bohénit caandih nin pah ít úbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedboo tígáá páant ã yapbi? ít niijíp wut jĩ.

—**Jóopwã ã jii júuduchah ennit, nuñúp ã moopópboó jéihna, biáboó ñi bidcan niít. Páant ñi jéihyat pah, dedjih wã jwúb dei júúwúchah jéihna, biáboó bidcat caá náahap, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.**

18

Éemp wunnih mi úbh tac buugáát naáwát

¹ Táltimah, Diosdih ã úbh cádahcat pínahdih bohéna, nin pah Jesús ã bohénitdih át niij naáwáp wut jĩ: ² **“Biíc tútchidih yéejat peéh chãjat túttni ã jumap be. Caán Diosdih úmcan, cáacwãdihbut ãpĩ tái chãjcap be. ³ Caán tútchidih éemp wunnihbut mi jumap be. Pánihna, peéh chãjat túttni pebhna júbínit, ‘Weemdih enihcan, yeejép chãjnidihi ma peéh chãjat tútú’, mi niijíp be. ⁴ Páant mi niijíchah yuhna, dawá láa caánboó ‘Wã peéh chãjcan niít’, caántdih ã niijíp be. Páant ã niijíchah yuhna, caántboó caandih chah mi úbh tac buugánap be. Páant mi úbh tac buugánachah yap joiná, caanjéh nin pah ã niij jengah joyóp be: ‘Weém Diosdih, cáacwãdihbut wã úmcan caá. ⁵ Páant wã jumachah yuhna, nintboó mi úbh tac buugána, weemdih mi chuúábipna caá. Pánihna, caántdih yeejép chãjnidihi wã peéh chãjat túttnipna caá’, ã niijíp be”**, Jesús át niijíp wut jĩ.

⁶ Páant niijnít, Jesús queédih nin pah át niij jéihyanap wut jĩ: **“Caán yéejat peéh chãjat túttni ded pah ã chãjatdih ñi tái jengah joyóo.**

⁷ **Caán táicanni yuhna, caandih**

úbh tac buugánihdih ã teo wáacap be. Diosboó táini jumna, ã ñionit ã teo wáacat pínahdih búdí ã bidichah, queédih maatápdih ã pánat tútcan niít. ⁸ Pánih tái teo wáacnit, queédih yeejép chãjnitdih waicanjeh ã peéh chãjbipna caá. Pánih tái jephahni ã jumachah yuhna, weém nin baácboó jwúb dei júóhna, daocánnit Diosdih tái jengah joinítdih wã bid jumí dée caá. Pánihna, yeéboó caandih ñi tái jengah joí cádahca bojoó”, át niijíp wut jĩ.

Chénewã Diosdih úbhniit naáwát

⁹ Páant niij péanit, “Jwiítboó táinit caá. Bitaboó yeejépwã caá”, niij jengah joinítdih Jesús nin pah át niij naáwáp wut jĩ: ¹⁰ **“Chénewã Diosdih úbhna ã chãjap be. Biíc fariseo ã jumap be. Biih Romanowã ã maáh ã watni dinerodih úbhni ã jumap be. ¹¹ Pánihna, fariseo ñuhnit, nin pah Diosdih ã niij úábap be: ‘Weém bií déedih nuumni, yaáhdih yéej chãjni nihcan caá. Nin Romanowã ã maáh ã watni dinerodih úbhni ã yéej chãjat pahbut wã chãjcan caá. Bitá ã yéej chãjat pah wãpĩ chãjcan caá. Pánih tái jumna, “Túina caá”, meemdih wã niijná caá. ¹² Weém semana jumap pah chéne yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, wãpĩ úbhna caá. Ded cien dinero júdudih wã jíib ubna, diez júdudih meemdih wãpĩ wãhna caá. Ma watat pahjeh wãpĩ tái chãjna caá’, fariseo ã niij úábap be. ¹³ Obohjeéhtih, dinerodih úbhniiboó ã yéej chãjatdih jígahna, yuúpbít yaíh duo ñuhnit, japboó en ñahacanjeh, Diosdih nin pah ã niij úábap be: ‘Dios, weém yéejni caá. Weemdih jígah ennit, ma teo wáacá’, ã niijíp be. ¹⁴ Yoobópdihi yeebdih wã naóhna caá. Caán**

dinerodih wábhni áih muaná á jwáub bejehah, ‘Caán túini caá’, Dios caandíh á niij enep be. Obohjeéhtih, fariseoboodíh ‘Caán túini caá’, Dios á niij encap be. ‘Weém túini, dedé yéejat wihcanni caá’, niijnídh ‘Meém táicanni caá’, Dios á niij enna caá. Obohjeéhtih, ‘Meemjéh caá túini. Weém yéejni wá jamuchah, weemdíh ma jígah en teo wáacá’, niijníboodíh Dios á wéi enna caá”, Jesús át niijíp wat jī.*

Jesús wébítidih á wábat

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Biíh láa, cáacwá í túhñitidih á teo jáha wábat pínah niijná, Jesús pebhna ít ub juibínap wat yuh jī. Obohjeéhtih á bohénitboó queédih ennit, ít jipónih jáihñap wat jī. ¹⁶ Páant í jáihñuchah ennit, Jesús wébítidih júúwát táutnit, á bohénitboodíh nin pah át niijíp wat jī:

—Queét wébít wá pebhna í júúwá naáh. Í júúwát déedih ñi jáhca bojoó. Queét panihnit Diosdih chah í túi jenah joiná caá. Páant moonájeh Dioíhwá í jéih jamna caá. ¹⁷ Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Nit Diosdih í túi jenah joyát pahjeh yeébbóo ñi jenah joicáh, Dios ñi maáh á nihcan niít, át niijíp wat jī.

Dawá bií déedih bíbohni Jesúsdih á wábh joyát

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Páant niijníji Jesús á bohénit biícíh á bejehah, judíowá í maátajeéh jamni caandíh wábh joyódih át juibínap wat jī.

—¿Túí Bohení, páantjeh Diosjeéh túi jamíhna, ded pah tigaá wá chájibi? át niijíp wat jī.

¹⁹ —¿Dépanih tigaá ‘Túini’, weemdíh ma niij? Diosjeh caá túini. ²⁰ Dios á watatnadih ma

jéihna caá. ‘Ma áa nihcannihjīh ma yéej chájca bojoó.* Cáacdih ma mao yohca bojoó.* Ma nuumcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Ma mánadih túinijeh ma chájáp’,* Dios á niijíp jī. Caán á watatnadih jepahat caá náahap, Jesús át niijíp wat jī.

²¹ —Wébít jamna, wá yap yohcatji pah, buubut biíc yoobó wá yap yohcan caá, Jesúsdih át niijíp wat jī.

²² —Diosjeéh ma túi jamat pínah, bainí meemdíh á jedhna caá. Nihat míh bií déedih jíib chájadih ma bejeé. Pánih jíib chájnit, caán jíibdih moh yéejnitidih ma wáhuá. Páant ma wáhuchah, nin baácboó ma bíbohátji chah túini míh pínah Dios pebhboó á jambipna caá. Wá niiját pah cháj péa, wájeéh ma pée júúwá, Jesús caandíh át niijíp wat yuh jī.

²³ Obohjeéhtih, páant á niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bií déedih bíbohni jamna, áih bií déedih jíib cháj wáhihcan, búdí át jígahap wat jī.

²⁴ Páant á jepahcatdih ennit, Jesús nin pah át niijíp wat jī:

—Ded dawá bií déedih bíbohni Diosdih á jepahíhichah yuhna, caandíh á buona caá.

²⁵ Camelloboó awí íitbitidih á waad yábac bejíchah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bií déedih bíbohni Dios á maáh jamupboó á waadíhichah, búdí á buona caá, át niijíp wat jī.*

²⁶ Páant á niijíchah joinít, bita caandíh nin pah ít niijíp wat jī:

—Páant ma niijíchah bácah, Dioíh pínah ded á jéih jamcan niít, ít niijíp wat jī.

²⁷ —Cáacwá ded pah í jenah joyátjīhjah í túi chájíhna yuhna,

* 18:14 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 14.11 * 18:20 Ex 20.14; Dt 5.18 * 18:20 Ex 20.13; Dt 5.17

* 18:20 Ex 20.15; Dt 5.19 * 18:20 Ex 20.16; Dt 5.20 * 18:20 Ex 20.12; Dt 5.16 * 18:25 Pr 11.28

Dios pehbóo í jéih bejcan níit. Diosjeh caá iiguípna bejnit déedih á túi ubup. Caanjéh tigaá nihatdih cháj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh á wihcan caá, Jesús át níj jepahap wut jī.

²⁸ Páant á níjíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah át níjíp wut jī:

—Weemdíh ma joi jwúhuú. Ma-jeéh péeat túut níjíná, jwiitboó nihatdih jwí cádahap jī, át níjíp wut jī.

²⁹⁻³⁰ —**Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Diosdih jepahni áih muudíh, á mánadih, á déewádh, yaddih, á wehdih cádah bejnit, nin baácboó á jum jwéhachah, Dios chah dawá caandíh á wáhbipna caá. Pánihna, á wunat túttimahbat, Diosjeéh páantjeh á jumbipna caá,** Jesús queétdih át níjíp wut jī.

Jesús á wunat pínahdih á jwúub naáwát

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Páant níj péanit, Jesús doce á bohénitdih chibít yúup buúg át namah bejep wut jī. Pánih bejnit, nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī: **“Bainí yeebdíh wá naáwíhna caá. Búu Jerusalén tútchina bejna caá jwí chájap. Caanná jwí juibínachah, Dios naáwátidih naóh yapanit jon játih í daacátji biíc yoobó weém nihát cáacwá úud jeñé wá yapbipna caá.** ³² **Weemdíh teonit, judíowá nihcannitdih í jwúub wá yapabipna caá. Páant í wáh yapanachah, queétdboó weemdíh deoh naóhnt, mao mác coí jáha, yeejép wéhe, páinit, í mao yohbipna yah caá.**

³³ **Obohjeéhtih, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wá jwúub boopud jáóhbipna caá”,** queétdih át níjíp wut jī.

³⁴ Páant á níjíchah joiná yahna, á bohénit ded pah á naáwátidih í beh joicáp wut jī.

Jéih encannidih Jesús á booaat

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesús wá Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchina ít tóah juibínap wut jī. Caanjíh jéih encanniboó namá jwéejdih chúudnit, dinero úúbhna át chájap wut jī. ³⁶ Pánih chúudnit, dawá á pebh í yap bejchah joinít, queétdih nin pah át níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá dawá cáacwá í yap bej? át níjíp wut jī.

³⁷ —Jesús, Nazaret tútchidih bóo á yap bejna caá, caandíh ít níj jepahap wut jī.

³⁸ Páant í níjíchah joinít, caán át ej jwíhip wut jī.

—Jesús, David juima, Dios á wahni, weemdíh ma jígah enee! át níj ñaac ejep wut jī.

³⁹ Páant á níj ñaac ejechah joinít, Jesús dih waóhntboó, nin pah ít níjíp wut jī:

—¡Ma laihca bojoó! caandíh ít níj jíponih juíhñap wut jī.

Páant í níj juíhñachah yahna, caánboó chah át wép ejep wut jī.

—¡David juima, Dios á wahni, weemdíh ma jígah enee! át jwúub níj ñaac ejep wut jī.

⁴⁰ Páant á níj ñaac ejechah joinít, Jesúsboó cháó núhnt, caandíh á pebhna át ub bejat tútup wut jī. Páant á bejat tútuchah joinít, jéih encannidih Jesús pebhna ít ub bejep wut jī.

Á pebhna í ub juibínachah, nin pah caandíh át níj úúbh joyóp wut jī:

⁴¹ —¿Ded pah wá chájat tigaá ma náah? át níjíp wut jī.

—Maá, jéih enatdih caá wá náahap, át níj jepahap wut jī.

⁴² —¡Ma enee! **Weemdíh tájjenah joiná, ma boona caá,** Jesús caandíh át níjíp wut jī.

⁴³ Páant á níjíchahjeh, jéih encanniji át yoób enep wut jī, buca. Pánih ennit, Jesúsjeéh bejna, Diosdih bádí át wéi naáwáp wut jī. Pánihna, bita

caán jéih encanniji á enechah ennit, queébtut Diosdih búdí ít wēi naáwáp wut jī.

19

Zaqueo Jesúsdiñ á jwááát

¹ Jesús wā Jericó tátchina juibínit, bac bejat túut ít chājap wut jī. ² Caán tátchidih Zaqueo wāt jumni át jumap wut jī. Caán Romanowā í maáta dinerodih wábat túutnit í maáh jumna, búdí dinero át bíbohó wut jī. ³ “Caán dedna tigaá”, niijnit, Jesúsdiñ át eníhip wut yah jī. Obohjeéhtih, á eníhichah yuhna, japcanni dahbit á jumachah, dawá cáacwā caandíh ít jāhap wut jī. ⁴ Pánihna, Jesús á yap bejehah, túi enat túut niijná, cáacwádhíh ñáo yap bejnit, sicómore wāt jumni nahdih aab béjnit, caanjíh Jesúsdiñ át pái lajap wut jī. ⁵ Caanjíh á pái lajachah, caan náh páujdih Jesús juibí ñuhnit, Zaqueodih chéi ennit,

—**iZaqueo, waicanjeh ma dei jáúwá! Bua míih muáboó wá chāo jwáhibipna caá,** Jesús caandíh át niijíp wut jī.

⁶ Páant á niijíchah joinít, Zaqueooboó wēpép dei jóoh, búdí wēinit, áih muaná Jesúsdiñ át ñamah bejep wut jī. ⁷ Jesús caandíh á pej jum bejehah ennit, niñat cáacwā íjnit, queéjtjeh nin pah ít míic niijíp wut jī:

—Jesús tabit yéejniíh muaná á bejna caá, ít niijíp wut jī.

⁸ Áih muaná ñamah juibínit, queétdih át ñamah jeémép wut jī. Pánih jeémp chúdniji Zaqueooboó ñah ñuhnit, Jesúsdiñ nin pah át niijíp wut jī:

—Maá, meemdíh bainí wá naáwát túut caá. Wá yéejatdih cádah, táiniboodíh túut ñamnit, moh yéejnitdih niñat wíih bíi déedih tac yoób wá wáhibipna caá. Ded dinero wá yee wábnidih cuatro láa wá jwábabipna caá, át niijíp wut jī.

⁹ Páant á niijíchah joinít, nin pah caandíh Jesús át niijíp wut jī:

—**Abrahamji Diosdih á jepahat jíib, Dios caandíh át túi ubap wut jī. Bua meembát Diosdih ma jepahat jíib, Abrahamji á juma yoobát ma jumna caá. Páant ma jumachah, meém, ma jeéh jumnitbut iiguipna bejnit déejidih Dios á túi ubna caá.** ¹⁰ **Weém niñat cáacwá úud jeñé, buadnit panihnitdih bidnit, túi ubat túut niijná, wá jáúwáp be,** Jesús át niijíp wut jī.*

Dinero júdna naáwát (Mt 25.14-30)

¹¹ Páant á niijíchah joinítboó Jerusalén tátchi pebhjeh jumna, caanná juibínit, “Maáh á waadbipna nacaá”, í niij jenah joyátdih jéihnit, nin pah queétdih át niij bohénap wut jī: ¹² **“Áih baácdih moondíh wutat túut niijná, í maáh wáuh bíih baáboó maáh waad jwáhdih á bejep be.** ¹³ **Á bejat pínah játih, chénat pah téihya caandíh teo wáhnitdih á bid wáacap be. Í wáac juyáchah, queét niñatdih bíic yoobó búdí jíib jumni míic dinero júdnadidih á wáhap be. Wáhnit, ‘Wá jwáub jáúwát pínah játih, nin dinerojíh ñi jíib chāj teo páñaá’, í maáh pínah queétdih á niijíp yah be.** ¹⁴ **Obohjeéhtih, áih cáacwá caandíh eníhcan, á maáh jumatdih náahcan, biquínadidih chah maáhdih naáwádhíh í bejat túutap be. ‘Jwáitboó caán á maáh jumatdih jwí náahcan caá’, í niij naáwát túutap yah be.**

¹⁵ **“Obohjeéhtih, caánboó maáh waadnit, á jwáub juyáp be. Jwáub joinít, í tewatdih jéihyat túut niijná, caandíh teo wáhnitdih á jwáub bid wáacap be.** ¹⁶ **Jwíh waóh joiní nin pah á niijíp be, ‘Maá, ma wáhni**

jádujĩh jĩib chãj teonit, diez júduđĩh wã jwáub jĩib ubup be', ã maáhdĩh ã niijíp be. ¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, 'Ma táı chãjat be. Weemdĩh táı teo wãhni ma jamna caá. Bainibitjĩhjah ma táı chãjat jĩib, diez tútchinadih moondĩh ĩ maáh meemdĩh wã waadána caá', ã maáh caandĩh ã niijíp be. ¹⁸ Caán túttimah juniboó 'Maá, ma wãhni júdujĩh jĩib chãj teonit, cinco júduđĩh wã jwáub jĩib ubup be', ã maáhdĩh ã niijíp be. ¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, 'Meém ma táı chãjat jĩib, cinco tútchinadih moondĩh ĩ maáh meemdĩh wã waadána caá', ã niijíp be.

²⁰ "Obohjeéhtih, túttimah juniboó 'Maá, ma enee. Weemdĩh ma wãhni júduđĩh yégueh chóojĩh wã táı tai jwej ámohop be. ²¹ Meém tabit úum náah jamni caá. Bitadih momat túut, dicat túutnit, meemjéh caán jĩibdih mapĩ ubna caá. Páant ma chãjatdih jéihnit, meemdĩh wã úumup be', ã maáhdĩh ã niijíp be. ²² Páant ã niijíchah joinít, 'Meém weemdĩh ma táı teo wãhcap be. Ma ni-ijátjĩhjah meemdĩh wã jwáub naóh yacipna caá. ¿Weém úum náah jamni niit? ¿Bitadih momat túutni, dicat túutni niit? ²³ Páant wã jamachah nihna, wĩih dinerodih dinero jwejat muaná ma ámohochah, áta táı tagaá. Páant ma chãjachah, caán muedĩh teonit weemdĩh chah ĩta wãh tagaá', ã niijíp be. ²⁴ Páant niij péanit, pehbbit ñahnitdih nin pah ã niijíp be: 'Caandĩh wã wãhni júduđĩh dúuc wáinit, chénat pah téihya júdujĩh táı teoniboodĩh ñi wãhúú', queétdih ã niijíp be. ²⁵ Páant ã ni-ijíchah joinít, 'Obohjeéhtih, Maá, caánboó chénat pah téihya júdu jáantjeh ã bíbohna caá!' caandĩh

ĩ niijíp be. ²⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, 'Ded ã bíbohniĩh táı teonidih chah wã wãhhipna caá. Obohjeéhtih, ded ã bíbohna yahna, ã táı teocat jĩib, ã bíbohniđĩh wã dúuc wáibipna caá.* ²⁷ Weemdĩh eníhcannit, ĩ maáh wã jamatdih náahcannitdih, ninna ub jéóhnit, wã enepdih ñi mao yohoó', ĩ maáh ã niijíp be", Jesús át niijíp wat jĩ.

Jesús wã Jerusalénna ĩ waadát

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Páant niij péa, cáacwãdih chibít yuúpbít waóh bejnit, Jerusalén tútchina Jesús wã ĩt toáh púuh laab béjep wat jĩ. ²⁹ Pánih toáh púuh laab béjnit, Betfagé wát jamni, Betania wát jamni tútchina pebh, Olivo Jeé púujdih ĩt juibínap wat jĩ. Pánih juibínit, Jesús chénewã ã bohénitdih wahnit, nin pah queétdih át niijíp wat jĩ:

³⁰ —Con jíghoni tútchibitdih ñi bejeé. Waád juibínitjeh, burro wáuh cáacwãdih duo jwáhcannidih ñi jwááhhipna caá. Caandĩh ĩ chéwat tópdih watnit, ñi ub jwáub júwú. ³¹ Yeebdĩh enni '¿Dépanih caandĩh watnit, ub bej tigaá ñi chãj?' ã niij úubh joyóchah joinít, 'Jwĩ Maáh ã náah jwuhna caá', ñi niij jepahaá, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

³² Páant ã niijíchah joinít, ĩt bejep wat jĩ. Caanná juibínit, Jesús ã niijátji pahjeh ĩt jwááap wat jĩ. ³³ Pánihna, burro wáuhdih ĩ wat-achah ennit,

—¿Dépanih caandĩh wat ub bej tigaá ñi chãj? ã monó ĩt niij úubh joyóp wat jĩ.

³⁴ —Nindih jwĩ Maáh ã náah jwuhna caá, ĩt niij jepahap wat jĩ.

³⁵ —Páant ta tigaá. Ñi ub bej jwuhúú, ĩ niij jepahachah joinít, Jesús ã páñapboó ĩt ub jwáub bejep wat jĩ. Pánih ub juibínit, Jesús

* 19:26 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18

ã cháudat pínah niijná, ñih jih bóo yégueh chónadiah tóo dugnit, burro wáúhdih ñt cáagap wut jĩ. ³⁶ Pánih páuh laáb cháudnit, ã bejehah-jeh, ã játih waóhñit, caán ñ maáh pínahdih ñ weñat jáutna, ñih jih bóo yégueh chónadiah tóo dugnit, namádih ñt jwej waáwáp wut jĩ. ³⁷ Pánih bejnit, Jerusalén tútchina tóah jaibí, Olivo Jeé páujdih dei jaibínit, Jesús ã wêp chājatjinadiah náhnit, Diosdih búdí wēina, nin pah ñt niij ejep wut jĩ:

³⁸ —¡Túina caá, Dios! ¡Meém caá nin jwĩ Maáh pínahdih mat wahap taga! ¡Nin ma wahnidih ma túi teo wáacá! Páant jwĩ maáh ã jumuchah, majeéh jwĩ túi jumbipna caá. ¡Nin baácđih jumnit jeáboó jumnitbut meém chah wêpni Maáhdih ñ wēi naáwá naáh! ñt niij wēi ejep wut jĩ.*

³⁹ Páant ñ niij wēi ejechah joinít, ¡jeéh péenit fariseowā nin pah Jesúsđih ñt niij jēihñap wut jĩ:

—¡Bohéní, páant bóojeh! Ma bohénitdih ma ej cádahat túutú, ñt niijíp wut yah jĩ.

⁴⁰ Obohjeéhtih, Jesús queéđdih nin pah ãt niij jepahap wut jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Queét ñ yayáchah, nin ñajni jee dáhnaboó áta wēi ej tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

⁴¹ Pánihna, Jerusalén tútchina tóah jaibínit, caandíh enna, caán tútchidih moondíh jġahna, ãt jēñup wut jĩ. ⁴² Pánih jāinít, nin pah ãt niijíp wut jĩ: **“Yeéb Jerusalén tútchidih moón buu yeó jáapna ded pah ñi túi jumat pínahdih jéihna nihna, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcan, ñi túi jumat pínahdih ñi beh joicán caá. ⁴³ Maátcanjeh yeebdíh eníhcannit ñíh tútchidih ñ túi bóod chūi ñuh páud bejbipna caá, yeéb tútchi diitboó jumnit ñi jéih jwei báccat pínah**

niijná. ⁴⁴ Pánih chājna, ñíh tútchidih ñ túi boto mao jéena beedábipna caá. Nihat yeéb diitboó jumnitdih, ñi wehdihbut ñ mao yoh beedábipna caá. Dios yeebdíh teo wáacni pínah weemdíh ã wahachah yahna, ñi jepahcatji jīb páant yeejép ã yapbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Jīb chājnitdih Dioíh munnámant Jesús ã ñunn báccat

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jerusalén tútchidih waád jaibínit, Dioíh muú jóocmant bóo juúhdih Jesús wā ñt waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, Diosdih ñ wūhat pínah nuñupwāđih jīb chājnitdih Jesús ãt ñunn bácanap wut jĩ. Pánih ñunn bácanit, queéđdih nin pah ãt niij jāihñap wut jĩ:

⁴⁶ —**Dios naáwáđdih naóh yapani nin pah ãt niij naóh daacáp tajj: ‘Wíh muú weemdíh uúbát muú pínah caá’, Dios ã niijná caá,* ãt niij daacáp tajj. Obohjeéhtih, yeébboó Diosđih uúbúđih jūóhñitdih yeenit, chah ñi jīb waadá uúbhna, nuumnít ñ wáac juyát muú pínah ñit chājap taga,*** ãt niijíp wut jĩ. Queéđdih jēih péanit, ãt bac bejep wut jĩ.

⁴⁷ Yeó jáap jumat pah Jesús Dioíh munná bohénadiah āpĩ bejep wut jĩ. Páant ã bohénachah ennit, sacerdotewā ñ maáta, Moisés ã wutatjidiđ bohénit, bita maátabut caandíh ñt mao yohíhip wut yah jĩ.*

⁴⁸ Obohjeéhtih, ã bohénachah joinít, nihat cáacwāboó búdí ñt weñep wut jĩ. Páant ñ weñechah jéihñit, ñ mao yohat túut niijná yahna, ñt jéih teo jwahcap wut jĩ.

20

Jesús ã wēpat

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Biñ yeó jáap Jesús Dioih maú jóocman bóo juúhboó cáacwādhíh át bohénap wat jī. Páant ā bohénachah, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjdhíh bohénit, bita maátabat caandíh nin pah ít níj uúbh joyóp wat jī:

² —Jwiít dih ma naáwá. ¿Deih wēpatjīh tibeé jwín páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdhíh páant ā wat? ít níjíp wat jī.

³ Páant ī níjíchah joinít, Jesúsbat nin pah át níj uúbh jói jwáubanap wat jī:

—**Weembát yeebdíh wā uúbh joibípa caá.** ⁴ ¿Juan Daabánidih déhe tigaá át daabáat táutji? yeeb ñi jenah joyóchah. ¿Dios át watjican taniít? ¿Cáacwājeh níit ít daabáat táutjip? Jesús queétdih át níjíp wat jī.

⁵ Páant ā níjíchah joinít, queétjeh nin pah ít míc níjíp wat jī: “¿Ded pah tigaá jwī níj jepah bí? ‘Dios caandíh át wutap taga’, jwī níj jepahachah, caánboó ‘Páant ā jamuchah yuhna, ¿dépanih tí caandíh ñi jepahcan?’ jwiít dih ā níj jāihbipna caá. ⁶ Obohjeéhtih, ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ā jamup jī’, nihát cáacwā ī níj jenah joiná caá. Páant ī níj jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cáacwājeh caandíh ít daabáat táutjip taga’, jwī níj jepahachah, queét jee dáhnajīh yohnit, jwiít dih ī maobipna caá”, ít níjíp wat jī.

⁷ Pánih míc wéhe péanit,

—Jwī jéihcan caá, ít níjíp wat jī.

⁸ —**Caán láa bácah weemdhíh watnidih weembát yeebdíh wā naóhcan níit,** Jesús queétdih át níjíp wat jī.

Jiwá iguíhadih yeejép teo wāhñit naáwát

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Páant níj péanit, nin naáwátjīh cáacwādhíh át bohénap wat jī: “**Biíc newé jiwá iguíhdih ā momop**

be. Mom péanit, bitadhíh āih iguíhadih en dawá táutnit, biñ baácboó jib jwahadhíh ā bejep be. Pánih bejniji maatápdih ā jígochap be.* ¹⁰ Tálttimah, iguíh ei láa, āih iguíh jībndih náahna, caandíh teo wāhñidih āih iguíhana ā wah bojop yuh be. Obohjeéhtih, caanná ā juibínachah, iguíhadih en daonítboó caandíh teonit, ī maáih pínahdhíh wāhcanjeh, ī pūi ñuun yóh jwáuba bojop be.

¹¹ Tálttimah, iguíha mínah biñ caandíh teo wāhñidih ā jwáub wahap yuh be. Obohjeéhtih, ā juibínachah enna, caandíhbat biíc yoobó yeejép níjnít, jīb wāhcanjeh, ī mao ñuun yóh jwáuba bojop be. ¹² Páant ī chājat táttimah, biíhdih jwuh ā jwáub wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, caandíhbat biíc yoobó ī mao ñuun yóh jwáuba bojop be.

¹³ “Páant ī chājatjdhíh ennit, iguíha mínah nin pah caanjéh ā níj jenah joyóp be, ‘Buu biíc peihcanni láa wā wahñitjdhíh ít yeejép chājap tagaá. ¿Buu ded pah tigaá wā chājbi? Wā wáuh wā oinidih wā wahachah, caánboodíh yeejép chājat úmñit, ī jepahmi nacaá’, ā níj jenah joyóp yuh be. ¹⁴ Obohjeéhtih, iguíhadih teonitboó ī maáh wáuh ā juyáchah ennit, nin pah ī míc níjíp be: ‘Jwī maáh ā wanachah, ninboó iguíha mínah ā jumbipna caá. Pánihna, nin iguíhadih jwiítjeh bíbohat táut níjná, ¿caandíh jwī mao yoh jīh?’ ī míc níjíp be. ¹⁵ Páant níjnít, ī maáh wáuhdhíh teonit, iguíhamant ub bac bejnit, ī mao yohop be.

“Pánih mao yohat doonádhíh joinít, ī maáhboó ¿ded pah tigaá queétdih ā chājbi? ¹⁶ Āih iguíhana

jwúb juibínit, ã wũúhdih ï mawatji peéh queét teonitdih ã mao yohbipna caá. Queétdih mao yoh péanit, ãih iguúhadih bitaboodíh ã wũhbirna caá”, Jesús cãacwãdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít,

—iMa niiját pah ã yapca bojo naáh! cãacwã ït niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ï niijíchah joinít, Jesús queétdih ennit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Obohjeéhtih, caan páh tigaá ã jumbipna caá. Caandíhjuh mantih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij naóh daacáp tajĩ:

‘Muu teonit táini jee dáhnadidh ñionit, ï náahcanni dahdih ï yohop yah be. Obohjeéhtih, queét ï yohni dahdihjuh tigaá Dios ã ñiwip. Caandíh ñionit, ãih muu pánihnidih chãjna, caán muudíh táni jenah enat túut niijná, choójboó caan dáhdih ã jwíih jwejep be. Caán jee pánihni Dios ã wahni pínah tigaá’, át niij daacáp tajĩ. (Sal 118.22)

¹⁸ Pánihna, ded jéih encanni dée pah caan dáhdih tóoc buagni ãih bácah dajni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, deddih caan dáh ã buág jéen néehnit, ã boto yoh bojipna caá. Páant ã yapat dée, ded weém Dios ã wahnidih jepahcan, buadni ã jumbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

¹⁹ Jesús caán naáwátjĩh ã bohénachah joinít, “Jwiútdih niijná caá ã chãjap”, Moisés ã wutatjidih bohénit, sacerdotewã ï maátatabut ït niij jéihyep wut jĩ. Pánih jéihnit, Jesús ã naóh péanachahjuh, ïtih tewíhip wut yah jĩ. Obohjeéhtih, cãacwãbóodíh úmna, Jesúsdiht ït jéih teo jwahcap wut jĩ.

Romano maáta ï úbát túutni dinero júdu

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Pánih jéih teo jwahcan, débólih teonit, ï maátadidh wúhat túut niijná, caandíh encanni pahjeh, ït en ñuán péenap wut jĩ. Pánihna, bita túinit pah jigohnitdihbut Jesús pebh ït wahap wut jĩ, mácah ã jepahachah, ï naóh yacat túut niijná. ²¹ Queét yeenitboó Jesúsdiht nin pah ït niij úbh joyóp wut yah jĩ:

—Bohéní, yecanni jumna, Dios ded pah jwiútdih ã chãjat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cãacwã jwí niijíchah, maáta ï jumuchah yahna, úmcanjuh yoobópdih mapí naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwí úbh joyátdih ma jepahaá: ²² ¿Roma baácđih moón ï maáh César ã úbát túutni dinero júduđih caandíh jwí wũhachah, ã táni níit? ït niijíp wut jĩ.

²³ Páant ï niijíchah, ï yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih Jesús át niij úbh jói jwúubanap wut jĩ:

²⁴ —**Dinero júduđih weemdíh ñi júutú. ¿Caán júduđih deíh móot, deíh wút tigaá ã jum? át niijíp wut jĩ.**

—Cesaríh móot, ãih wútbu ã jumna caá, ït niij jepahap wut jĩ.

²⁵ —**Caán láa bácah caán júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, ãih pínah ã jumuchah, caandíh wúhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jumuchah, Diosbóodíh ñi wũhuú,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²⁶ Páant ã niij jepahachah joinít, queét caandíh mácah jepahat túutíhnitboó jói yai ñúh bejnit, ït jéih jwúb yee úbh joicáp wut jĩ.

Cãacwã ï jwúb boo pud jũúwát pínah

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Páant queétdih ã jepahat táttimah, biquína saduceowã jwah Jesús pebh ït juibínap wut jĩ. Queét

saduceowã “Cãacwã w̃nna, ï jwúb boo p̃d jãóhcan niít”, niijnít ït jum̃p wat jĩ.* 28 Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdih ït niijíp wat jĩ:

—Bohéní, nin pah Moisés át niij daacáp tajĩ: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã w̃nuchah, ã úudboó weép jeñé áajidih jwúb áa jum̃t caá náahap. Pánihna, ã úudboó áa wih jwuhcanni jum̃na, éemp w̃nnihdih ã bíboho naáh, ã úud jeñé báadhda weh pah ï weh jum̃t pínah niijná’, jwiít dih Moisés át niij daacáp tajĩ.* 29 Biíc weh si-etewã ï jum̃p be. Weép jeñéboó áa jum̃, weh wihcanjeh ã w̃nuchah be. 30 ã úudboó weép jeñé áajidih ã jwúb áa jum̃p yuh be. Páant áa jum̃t táttimah, weép jeñé pahjeh m̃antih, weh wihcanjeh caanbút ã w̃nuchah be. 31 Táttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúb áa jum̃na yuhna, caanbút weh wihcanjeh ã w̃nuchah be. Páant mícjeh queét nihát ï b̃úud beedép be. 32 Páant mi weha mána ï w̃n beedát táttimah, ï áajibut mi w̃nuchah be. 33 Pánihna, queét nihát ï áa jum̃nihji, nihát cãacwã ï jwúb boo p̃d jãúwáchah, ¿ded áa tigaá mi yoób jum̃bi? saduceowã Jesúsdih ït niij úubh joyóp wat yuh jĩ.

34 Páant ï niijíchah joinít, Jesús nin pah át niij jepahap wat jĩ:

—Nin baácboó jum̃na, yad pínahdih ïpí ubna caá. ï weh yatádihbut ïpí w̃hna caá. 35-36 Obohjeéhtih, w̃nuchah ï jwúb boo p̃d jãúwát táttimah, Dios weh jum̃na, jeáboó jum̃nit, ángelwã pah ï jwúb w̃ncan niít. Pánih jwúb w̃ncan, ï jwúb áa jum̃can niít. 37 Obohjeéhtih, w̃nuchah ï boo p̃d jãúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wã niij naóhna caá: Moisésji iigné chálidih ã enatjidih nin pah át niij daacáp

tajĩ: ‘Dios nin pah weemdih ã niijíp jĩ: “Weém Abraham, Isaac, Jacob ï Maáh caá”, ã niijíp jĩ’, Moisés át niij daacáp tajĩ.* 38 ï w̃nat táttimah yuhna, ‘ï Maáh caá’, Dios át niijíp wat jĩ. ‘ï Maáh caá’, ã niijátjidih jéihnit, báadhnit ï jum̃atdih jwí jéihna caá. ¿Dios báadhnitdihjeh Maáh ã jum̃na caá! Pánihna, cãacwãh báach ã w̃nuchah yuhna, fih caolih páantjeh ã báadhna caá, Jesús át niijíp wat jĩ.

39 Páant ã niijíchah joinít, bita Moisés ã watatjidih bohénitboó,

—Ma túi jepahap be, Bohéní, ït niijíp wat jĩ.

40 Páant ã jepahachah joinít, úumna, bitabat caandih ït jwúb úubh joicáp wat jĩ.

*¿Cristo déhe ã jum̃ma tigaá?
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)*

41 Jesús queétdih nin pah át jwúb niij úubh joyóp wat jĩ:

—‘Dios ã w̃hni pínah Cristo David jum̃ma ã jum̃bipna caá’, ï niij naóhna caá. ¿Páant niij naóhna, ded pah niij bohé tigaá ï chãj? 42 Davidjijeh Salmos ï niijni tólidih nin pah át niij daacáp tajĩ:

‘Wã Maáhdih Dios nin pah ã niijná caá: “Wã jéihyepmant bóo b̃wámant ma ch̃úudú.

43 Pánih ch̃úudnit, nihatdih ma wutuchah, meemdih en jéihnitdih wã yap yohat táutbipna caá”, ã niijná caá’, Davidji át niij daacáp tajĩ. (Sal 110.1)

44 Páant niij daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át niijíp wat jĩ. Páant ã niijíchah yuhna, ¿ded pah Cristo David jum̃ma át jum̃ji? Jesús át niijíp wat jĩ.

* 20:27 Hch 23.8 * 20:28 Dt 25.5 * 20:37 Ex 3.6

Moisés ã wutajidih bohénit ï táicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Páant niij péanit, nihat ájeéh péenit ï joyóchah, nin pah ã bohénitboodih Jesús át niij naáwáp wut jï: ⁴⁶ “**¡Moisés ã wutajidih bohénitdih ñi túi chãja chaáh! Queét maátni yégueh túini chóo duonít, cáacwã ï enepdih ípí táoh jib bejna caá. Bíi dée jib chãjapboó bita queétdih túi wëi jwááh uúbatdih ípí náahna caá. Jwiít judíowã jwí bohéat mūdih waáwápboó ípí cháudna caá, nihat cáacwã queétdih ï túi wëi enat pínah niijná. Numah jeémépboobát bejnit, waáwápboó miicjeh cháudna, ípí wëina caá.**

⁴⁷ **Obohjeéhtih, queét éemp wunnit yaádih munnádih ípí dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdhíh ï dúuc wáina yuhna, cáacwã ï enepdih Diosdih maatápdih ípí uúbhna caá, queétdih ï wëi enat pínah niijná. Páant ï chãjat jïib Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá**, Jesús át niijíp wut jï.

21

Éemp wunnih Diosdih mi wáhat
(Mr 12.41-44)

¹ Jesús ã enechah, Dioíh mūdih jamni dinero júdna ámohat paidih búdí dinero bíbohnitboó Diosdih ï wáhni júdnadih ït yacap wut jï. ² Páant ï yacachah, éemp wunnihbut chéne júdubitdih mi yacachah, át enep wut jï. ³ Páant ï yacachah ennit, nin pah ã bohénitdih át niij naáwáp wut jï:

—Nint éemp wunnihboó moh yéejnih yuhna, queét chah mi wáhap be. ⁴ Queét búdí dinero bíbohnit, ï náahcanni júdnadih Diosdih ï wáhap be. **Obohjeéhtih, caántboó bainíbit bíbohnih nihat bíh pah bóonadih**

mi jïib chãjat déedih Diosdih mi wáh beedánap be, át niijíp wut jï.

Dioíh mūdih bita ï yohat pínah
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Biquína ã bohénit Dioíh mūdih wëi ennit, nin pah ït niij míic wéhenap wut jï:

—Nin muú túini caá. Túini jee dáhnajih ït chãjip taga. Nin diítboó cáacwã Diosdih ï wáhnibat túini caá, ït niijíp wut jï.

⁶ Páant ï niijíchah joinít, nin pah queétdih Jesús át niijíp wut jï:

—Maátcanjeh, **nihat buú ñi wëi ennidih yeebdih eníhcannitboó ï boto mao jéna beedábipna caá. Bíic jee dáh bíih dahjih lajni ã wihcan niít**, át niijíp wut jï.

Péeni yeó jáap jätih ded pah ã yapat pínah

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Páant ã niijíchah joinít, queétdih nin pah ït niij uúbh joí enep wut jï:

—Bohéní, páant ma niiját ¿débólih tigaá ã yapbi? ¿Ded pah tigaá jwiít jwí jéihbi? ït niijíp wut jï.

⁸ Páant ï niijíchah joinít, nin pah át niij jepahap wut jï: “**¡Yeeb ñi túi chãja chaáh! Bitá ï yeeatdih ñi joicá bojoó. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ï júóhbiipna caá. ‘Yeejépwã ñi maáta ï wëpat dúuc wáinit, yeebdih túi ubni pínah ã jamna caá’, ï niijíchah yuhna, yeebboó ñi joyáh bojoó. ⁹ Dawá baácdih moón ï míic mawat doonádih joinít, bíih baácdih moón ï maatádh yohíhna, ï míic mawat doonádhbat joiná, ñi úmca bojoó. Péeni yeó jáap jätih páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, caán péeni yeó jáap caán láajeh ã nihcan niít.**

¹⁰ “Caán láa bíic baácdih moón bíih baácna bejnit, ï míic maobipna caá. Pánihna, nihat baácboó búdí míic mawat ã jumbipna caá. ¹¹ Dawá pehbhoó búdí baác méméat, nuugúp láa, wëpép wunat ã jamuchah, dawá ï

wanbipna caá. Nin baácboó tabit yeejép ã yapachah, jeámantbut úum náah jamni ã jigohbipna caá. ¹² Obohjeéhtih, páant ã yapat pínah jãtíh, yeebdíh eníhcannitboó teonit, yeejép ã chãjbipna caá. Pánih chãjnit, ñi míc wáacat muúdíh moón maátadih naóh yacnit, nemat muúboó ã nemat táutbipna caá. Wíihwã ñi jumat jíb dawá baácdih moón ã maátadihbut yeebdíh ã naóh yacbipna caá. ¹³ Yeebdíh páant yeejép ã chãjachah, wíih doonádih queétdih ñi naóhbipna caá. ¹⁴ Páant ã yapat pínahdih jéihnit, ã naóh yacachah, ded pah ñi jepahat pínahdih jãtíh ñi jenah joicá bojoó. ¹⁵ Weéumboó ded pah ñi naáwát pínahdih wã jéihyabipna caá. Páant ñi naáwáchah joinít, yeebdíh naóh yacnit ã jéih niij jwúubacan niít.* ¹⁶ Ñi mána, ñi úudwã, ñi déewã, ñi pej jamnitbut yeebdíh naóh yacnit, ñi maátadih ã tewat táutbipna caá, nemat muúboó ã nemat pínah niijná. Biquínadih nemat muúboó nem, bitadih ã mao yohbipna caá. ¹⁷ Pánihna, wíihwã ñi jumat jíb, nihat yeebdíh ã en jãihbipna caá. ¹⁸ Páant ã chãjachah yuhna, Dios yeebdíh ã táu wabipna caá, ñi buúdcát pínah niijná. ¹⁹ Páant yeebdíh yeejép ã chãjachah yuhna, Diosdih cádahcan, wunna yuhna, Diosjeéh páantjeh ñi táu jumbipna caá.

²⁰ “Bíih baácdih moón soldad-owã Jerusalén tátchidih ã ñuh púuda bojipna caá, díitboó jamnit ã jéih jwei báccat pínah niijná. Páant ã ñuh púuda bojochah ennit, ‘Nin tátchi buúdná caá ã chãjap’, ñi niij jéihbipna caá. ²¹ Pánih jéihnit, Judea baácdih jamnit jeená

ã jwei béje naáh. Jerusalén tátchi díitna jamnitboó ã jwei bác beje naáh. Wápchiboó jamnit jweiná, tátchina ã jwúub waad béjca bojo naáh. ²² Páant ñi jweicáh, caán láa Diosdih jepahcannit judíowãdih ã yap yohatji jíb ã peéh chãjachah, yeebdíhbut ã chãuhbipna caá. Páant ã yeejat peéh ã chãjachah, jon jãtíh Dios naáwãdih naóh yapanit ã daacátjidih bíic yoobó ã jumbipna caá.* ²³ Dedh wudu jamnihdih, weh táuhnihdihbut jweyát chah ã buobipna caá. Caán láa Dios judíowã ã yeejatdih búdí íijnit, queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá. Páant ã chãjachah, nin baácdih moón tabit ã jigahbipna caá. ²⁴ Biquínadih ã mao yohbipna caá. Bitaboodíh teonit, íih baácna jumat yoobó ã ab bejbipna caá. Jerusalén tátchidih moondih beedánit, queét judíowã nihcannit caán tátchidih waadnit, maáta ã jumbipna caá. Túttimah, Dios ã jenah joyátji pah, maáta ã jamatdih ã jwúub dáuc wáibipna caá”, Jesús át niijíp wat jí.

Nihat cáacwã úud jeñé ã jwúub dei júúwát pínah

(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ “Caán péeni yeó jáap toáh júúwáchah, yeó, widh, cúiwábut mácah ã jigohbipna caá, Dios ded pah ã chãjat pínahdih cáacwã ã jéihyat pínah niijná. Búdí maj ã nolihat yáaat pah ã yáabipna caá. Pánihna, jeáboó jamni mácah jigohatdih ennit, búdí yáaatdihbut joiná, nihat baácdih moón tabit úumnit, búdí ã náhni dahwabipna caá.*

²⁶ Pánih úumnit, nin baác ded pah ã yapat pínahdih búdí jenah joinít, jeámant jamni ã táut nuumáchah enna, náhni

* 21:15 Lc 12.11-12 * 21:22 Os 9.7 * 21:25 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.31; Ap 6.12-13

joicánnit pah í jumbipna caá.
 27 Páant ã yapachah, weém
 nihat cáacwã úud jeñé, maáh
 waadníji, mah tólihjíh, búdí
 yeh iigátjĩhbut wã jwúub dei
 jáóhbiipna caá. Páant wã jwúub
 dei júúwáchah, nihat cáacwã
 í enbipna caá.* 28 Pánihna, wã
 jwúub dei júúwát pínahdih ded
 pah ã júut waáwátdih ennit,
 úumcan, ñi náhni dahwaca bo-
 joó. Yeebdíh táí ubni waicanjeh
 wã jáóhbiipna caá.

29 “Higuera nah, biih nahbut
 ded pah ã jumátdih ñi náhninaá.

30 Caan náh jáap wawá ã
 jumuchah ennit, jópchi ã
 tóah júúwátdih ñipí jéihna caá.

31 Pánihat pah wã niijátji biic
 yoobó ã yapachah ennit, ‘Jesús
 nin baácboó maáh jumúdhíh ã
 jwúub dei júúwát pínah bahni-
 jeh ã judhna caá’, ñi niij jéihbiipna
 caá.

32 “Yoobópdi h yeebdíh wã
 naóhna caá. Wã niijátji biic
 yoobó ã yapat pínah játih, nihat
 caán júut waáwátdih ennitboó
 í wuncan niit. 33 Nihat nin
 baác jeábut ã buudbípna caá.
 Obohjeéhtih, wã naáwátboó
 buudcánjeh, nihat biic yoobó ã
 yapbipna caá.

34 “Yeéb ñi táí jenah joyó
 chaáh! Búdí numah jeémátdih
 chãj, babh máihnit, dawá bií
 déedih bíbohátjehjenah jenah joiná,
 wã jwúub dei júúwát pínahdih ñi
 jenah joicán niit. Pánih jenah
 joicán, ñi jéihcat láa yeebdíh ñi
 yéejat peéh chãjadih wã jáóhbiipna
 caá. 35 Nihat baácđih moonbát
 í jenah joicát láa wã jwúub dei
 jáóhbiipna caá. 36 Pánihna, yeó jáap
 jumátdih pah táí jenah joinít, Dios
 ã teo wáacátđih ñi úúbú, yeejép
 ã yapachah yahna, weemđih ñi
 cádahcat túut niijná. Pánih yap
 yohnit, weemđih cádahcan, weém

nihat cáacwã úud jeñé pebh
 tíccanjeh ñi ñuhbiipna caá”, Jesús
 át niijíp wut jí.

37 Yeó jáap jumátdih pah Dioíh
 muúboó bohénit, cheyeh jumátdih
 pah tátdhimant jwúub bac bejnit,
 Olivo Jeéboó Jesús wã ípí jumátdih
 wut jí.* 38 Pánihna, cáacwãboó Jesús ã
 naáwáchah búdí joíhñit, cheibitjeh
 jáanit, Dioíh muúboó ípí juibí páñap
 wut jí.

22

Judas maátajĩh ã múic wéheat

(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-
 11; Jn 11.45-53)

1 Paacánni pandih jeémát yeó
 jáap, Pascua í niijní, bahñibit át
 judhdup wut jí. Caán yeó jáapnadih
 dawá cáacwã Jerusalén tátdhina
 ípí múic wáacap wut jí.* 2 Caán
 láa sacerdotewã í maáta, Moisés ã
 wutátdjidi h bohénit biicđih, Jesúsđih
 í tewat pínahdih ít múic wéhenap wut
 jí. Obohjeéhtih, í tewechah, nihat
 cáacwã iijnit, queétdih í múic mawat
 pínahdih ít úumup wut jí. Pánih
 úumna, cáacwã í encah, ded pah
 Jesúsđih teonit, í mawat pínahdih ít
 bidip wut jí.

3 Páant í bidat pónih, nemépwã í
 maáh, Judas, Iscariote í niijníđih át
 waadáp wut jí. Caán Judas, Jesús
 ã bohéni ã jumuchah yahna, áih
 jenah joyátdih át túut nuumup wut
 jí. 4 Pánih jenah joyát túut nuumñíji
 Jesús pebh queétdih duó wáyat
 túut niijná, sacerdotewã í maáta,
 Dioíh muúđih wapñit í maátadihbut
 naáwáđih át bejep wut jí.

5 Páant ã naáwáchah wéi joinít,
 —Cáacwã í encah, ded pah
 soldadowã Jesúsđih í tewat pínah
 niijná, ma duó wáyat pínah jíib,
 meemđih jwí jíib chãjbiipna caá,
 Judasđih ít niijíp wut jí.

6 Páant í niijíchah joinít, jepahna,
 cáacwã í encah, Jesús pebhna ã duó

* 21:27 Dn 7.13; Ap 1.7 * 21:37 Lc 19.47

* 22:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

wáyat pínahdih Judas át jenah joi bídip wat jī.

Jesús ā bohénit biícđih ā pée jeémát (Mt 26.27-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Paacánni pandih jeémát yeó jáap, oveja wáúhdih ípī maoni yeó jáap, Pascua ī niijní yeó jáapdih, ⁸ Pedro, Juandihbut ā namah jeémát pínah muúđih bidat táttna, Jesús át wahap wat jī. Pánih wahnit, nin pah queéđdih át niijíp wat jī:

—**Pascua yeó jáapdih biícđih jwī jeémát pínahdih, ñi ámhohi jwuhúá,** át niijíp wat jī.

⁹ Páant ā niijíchah joinít,

—¿Dedjīh tigaá ámhohodih jwī bejbi? Ít niij úabh joyóp wat jī.

¹⁰ —**Jerusalén tátchidih ñi waadáchah, wáam dahjīh mah beoni yeebdíh ā jwááhbipna caá. Ájeéh bejnit, ā waadni muúđih yeebút ñi pée waadá.**

¹¹ **Waadnít, caán muú mínahdih nin pah ñi niij úabh joyoó:** ‘**“¿Deyoob tigaá Pascua jeémátđih wā bohénitđih wā namah jeémát tólih pínah ā jam?” Bohéni ā niijná beé’, caandíh ñi niijí.**

¹² **Páant ñi niijíchah joinít, búdí chah bóo tólih, nihát jwī náahat jam beední tólihđih ā jáutbipna caá. Caán tólihboó Pascua jwī jeémát pínahdih ñi chājáá,** queét chénewáđih át niijíp wat jī.

¹³ Páant ā niijíchah joinít, Jerusalén tátchina ít bejep wat jī. Caanná jaibínit, nihát Jesús ā niijátji pah ít jwááap wat jī. Pánihna, queéđdih jáutni tólihđih waadnít, Pascua ī jeémát pínahdih ít chājap wat jī.

¹⁴ Í jeémát hora ā juyúchah, í ámhohi tólihna jaibínit, Jesús ā bohénitđih át namah jeémép wat jī. ¹⁵ Páant í jeéméchahjeh, nin pah queéđdih át niijíp wat jī:

—**íWā wunat pínah jātih, nin Pascua jeémátđih yeebdíh búdí wā namah jeémíhip be!** ¹⁶ **Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Dios pehbhoó jwī jumat pínah jātih, chéneji nindih wā jwúub jeémp jwahcan niít. Dios ā jenah joyátji pah ā maáh jamuphoó biícđih jwī jwúub jeémpbipna caá,** queéđdih át niijíp wat jī.

¹⁷ Páant niij péanit, jiwá iguúh mac jamni pamapđih ubnit, **“Táina caá, Paá”**, Diosdih niij péanit, ā bohénitđih át wáhap wat jī.

—**Dáa, yeebjéh ñi babhbaá.** ¹⁸ **Weém páant bóojeh wā babh péa jwahna caá. Dios ā maáh jamuphoó biícđih jwī jwúub babhbipna caá,** Jesús át niijíp wat jī. Páant ā niijíchah joinít, ít babhbat wat jī.

¹⁹ Páant í babhbat táttimah, pandih ubnit, **“Táina caá, Paá”**, Diosdih niij péanit, ā bohénitđih át daj wáhap wat jī.

—**Nin pan wíih bácah panihni caá. Nindih wā dajat pah, weemdíh í maobipna caá, yeebdíh wā táí ubat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh wā wun wáhatđih náhninit, nindih ñi jeémé,** queéđdih át niijíp wat jī.

²⁰ Pascua jeémátđih jeémp péanit, Jesús bíh pamapđih jwúub ubnit, nin pah queéđdih át niijíp wat jī:

—**Nin iguúh mac wíih meép panihni caá. Wíih meépjīh ñi yéejat jíib buúdáátđih jíib chājna, Dios biícđih ñi táí jumat pínah niijná, yeebdíh wā wun wáhbipna caá.*** ²¹ **Obohjeéhtih, ñi joyoó. Weemdíh eníhcannitđih duó wáini pínah wā pebh ā chúudna caá.***

²² **Wā íp jon jātih weemdíh ā wutatji biíc yoobó wā wanbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitđih duó wáiniboodíh**

* 22:20 Jer 31.31-34 * 22:21 Sal 41.9

Dios bádí ã peéh chãjbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

²³ Páant ã niijíchah joinít, “¿Déhe tiguaá ã ðuó wáibi?” queétdih át níic níj úabh joyóp wat jĩ.

“¿Déhe tiguaá maáh panihni ã jumbi?” í níic níjít

²⁴ Pánih jeémpnaje, ã bohénitboó nin pah í níic níj úabh joyóp wat jĩ: “¿Jwíjeéh jamni déhe tiguaá maáh panihni ã jumbi?” í niijíp wat jĩ.*

²⁵ Páant í níic níjíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át níj naáwáp wat jĩ: “**Judiówã nihcannit í maáta íih cáacwãdih tubit watnit caá. Pánih chãjna, ‘Yeebdíh wã táí teo wáacna caá’, queétdih ípí níijná yuh caá.**

²⁶ **Obohjeéhtih, queét í chãjat pah, yeéb ñi chãjca bojoó. Ded chah jumíhna, údyi pah ã jumna naáh. Maáh jumíhna, teo wãhni pah ã jumna naáh.*** ²⁷ **Jeémp chãudnitdíh teo wãhnitboó jeémátdih ípí cáagna caá. Pánihna, jeémpnitboó maáta panihnit í jumna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñi Maáh jumna yuhna, teo wãhni pah wã jumna caá.***

²⁸ “Yeéb wãjeéh pée cádahcan, yeejép ã yapachah yuhna, ñi jweicáp be. ²⁹ Páant ñi jumachah, wã íp weemdíh maáh ã waadaát pah mantih, yeebdíhbut maáta wã waadábipna caá, ³⁰ doce judiówã poómp í maáta ñi jumat pínah níijná. Páant bólihna yeebdíh wã jwúub namah jeémp babhhipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.*

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Jn 13.36-38)

³¹ Páant queétdih níj naóh péanit, Pedroboodíh nin pah át jwúub níj naáwáp wat jĩ:

—**Simón, Simón, meemdíh bainí wã naáwíhna caá. Yeéb nihat weemdíh ñi cádahat pínah níijná, Satanás Diosdih át úábáp wat yuh be.** ³² **Obohjeéhtih, ma cádahcat pínah níijná, weémboó meemdíh bádí wã úábáp be. Pánihna, jwúub táí jenah joinít, bita wíhwãdih ma teo wáacá, queétdih bíic yoobó í jwúub táí jenah joyát pínah níijná, Pedrodih át niijíp wat jĩ.**

³³ —Maá, majeéh weemdíhbut nemat meémboó í nemechah, í mawachah yuhna, weémboó meemdíh wã cádahcan níit, Pedro át niijíp wat yuh jĩ.

³⁴ —**Pedro, meemdíh yoobópdih wã naóhna caá. Buujeh mujbai ã ewat pínah jãtíh, bíic peihcanni láa ‘Caandíh wã jéihcan caá’, ma níj yeebipna caá,** Jesús caandíh át niijíp wat jĩ.

Caandíh í tewat pínahdih Jesús ã naáwát

³⁵ Pedrodih páant níj péanit, nihát ã bohénitdíh nin pah Jesús át jwúub níj úabh joyóp wat jĩ:

—**Wíih doonádh naáwát táutna, yeebdíh wã wahachah, dinerodih úbcan, bíí déedih yacat pínah wuh wúúhdih úbcan, zapatosdihbut úbcah yuhna, ¿náahat yeebdíh ã jumnit jĩ? át niijíp wat jĩ.***

—Jwiitdíh náahat ã wihcan jíí, ít níj jepahap wat jĩ.

³⁶ —**Obohjeéhtih, buu láa ded dinero bíbohni, bíí dée yacat pínah wuh wúúhdih bíbohni but ã ub beje naáh. Íbat naadíh bíbohcani áih jih bóo yéguéh chóodih jíib chãj wãhni, caán jíibjĩh íbat naadíh ã jíib chãja naáh. Tubit tobohat láa júóhna caá ã chãjap.** ³⁷ **Dios naáwátdíh naóh yapanit nin pah weemdíh ít níj daacáp tají. ‘ ‘Yeejép**

* 22:24 Mt 18.1; Mr 9.34; Lc 9.46 * 22:26 Mt 20.25-27; 23.11; Mr 9.35; 10.42-44 * 22:27 Mt 20.28; Mr 10.45; Jn 13.12-15 * 22:30 Mt 19.28 * 22:35 Mt 10.9-10; Mr 6.8-9; Lc 9.3; 10.4

chãjni caá”, niijnít, caandíh í peéh chãjbipna caá’, ít niij daacáp taji.* Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Páant í niij daacátji biíc yoobó weemdíh eníhcannit í chãjbipna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

³⁸ —¡Maá, ma eneé! Ninjĩh chéne íbat naá ã jumna caá, queét ít niijíp wut jĩ.

—**¡Páant bóojeh! Caandíh ñi jeh nah jói cádaahaá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.**

Getsemaní pácahi jumapboó Jesús á uúbat

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Páant niij péa, bac bejnit, cheyeh jumap pah ãpĩ bejepboó Olivo Jeená át jwúub bejep wut jĩ. ã bohénitbat ájeéh ít bejep wut jĩ.

⁴⁰ Caanná juibínit, Jesús nin pah queétdih át jwúub niijíp wut jĩ:

—**Yeebdíh Satanás á yéjeaat túutachah, caandíh jepahcat túut niijná, Diosdih uúbat caá náahap, át niijíp wut jĩ.**

⁴¹ Páant niij péa, chibít yuúpbit bej, bódicha caj yoh ñajnit, ⁴² **“Paá, ma náahna, weemdíh ma wunat túutca bojoó. Obohjeéhtih, weém wã wuníhcah yahna, meémboó páant ma náah yacachah, wã wun wãhbiipna caá”,** át niijíp wut jĩ.

⁴³ Páant á niij uúbúchahjeh, Dios á wahni ángel caandíh jíghnit, át teo wáacap wut jĩ. ⁴⁴ Tubit jíghnit, Jesús á ípdih búdí át uúbúp wut jĩ. Pánih uúbhnit, búdí tãp bejna, meépjh widni át chínap wut jĩ.

⁴⁵ Pánih uúbh péa, jwúub ñah ñuhnit, á bohénit pebh át jwúub juibínap wut jĩ. Páant á jwúub juibínachah, búdí jíghnit, tubit chuuná, ítát úwah bejep wut jĩ.

⁴⁶ Páant í úwachah ennit, Jesús queétdih nin pah át niij wúcap wut jĩ:

—**Ñi jáa bojoó. ¿Dépanih úo tiguaá ñi chãj? Yéejatdih túi yap**

yohat túut niijná, Diosdih uúbat caá náahap, át niijíp wut jĩ.

Jesúsdi eníhcannit caandíh í tewat

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús páant á niijíchahjeh, dawá cáacwã ít juibínap wut jĩ. Judas, Jesús á bohéniji, queétdih át duó wái juibínap wut jĩ. Pánih duó wái juibínit, Jesúsíh páo túbdih nomnit, caandíh át uúbúp wut jĩ. ⁴⁸ Páant á uúbúchah, Jesús caandíh nin pah át niij uúbh joyóp wut jĩ:

—**¿Judas, weém nihát cáacwã úud jeñédih páo túib nomnit uúbhna, weemdíh eníhcannitdih júut níit ma chãjap? át niijíp wut jĩ.**

⁴⁹ Páant á niijíchah, Jesús á bohénit ded pah á yapat pínahdih jéíhnit, nin pah caandíh ít niijíp wut jĩ:

—**¿Maá, nin jwĩ bíbohni íbat naajĩh queétdih jwĩ mao jíh? ít niijíp wut jĩ.**

⁵⁰ Páant í niijíchahjeh, biíc Jesús á bohéniboó sacerdotewã í maáhdih teo wãhniíh jéihyepmant bóo moli chóodih át dúuc bóod yohop wut jĩ.

⁵¹ Páant á dúuc bóod yohochah ennit,

—**Páant ñi chãjca bojoó, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.**

Páant niijnít, áih moli chóo jumapjiboó teo jáhanit, boanachah, jáap chóo át jíghop wut jĩ. ⁵² Pánih boonanit, sacerdotewã í maáta, Dioíh muúdíh wapnit soldadowã í maáta, bita maáta biícđih caandíh tewedih juibínitdih nin pah át niij uúbh joyóp wut jĩ:

—**¿Dépanihna nuumníđih tewat pah íbat naaná, máa quiítnadihbat ubnit, weemdíh tewedih ñi jóóh? ⁵³ Yeó jáap jumap pah Dioíh muúboó ñijeéh wã jumachah yahna, weemdíh ñi teocap be. Obohjeéhtih, buu nemépwã í maáhdih jepahnit,**

ded pah ñi weñat pínahdih Dios ã chãjat túatna caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

Pedro ã yeeat

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Pánih Jesúsdiht teonit, sacerdotewã ã maáih munná ãt ub bejep wut jĩ. Páant ã ub bejehah, Pedroboó yuúpjeh ãt en péenap wut jĩ. ⁵⁵ Maáih munná waád juibínit, Jesúsdiht teonitji soldadowã wáihyat júdu díitboó tã ãt cáo jwejep wut jĩ. Pánih cáonit, ãt méé cháud púda bojop wut jĩ. Pedrobüt ã cátiht ãt méé cháudap wut jĩ. ⁵⁶ Páant ã cháuduchah ennit, biíc teo wéhniht queétdih nin pah mit niijíp wut jĩ:

—Ninbut Jesúsjeéh jumni beé, mit niijíp wut jĩ.

⁵⁷ Obohjeéhtih, Pedro nin pah ãt niij yeenap wut jĩ:

—Caandíh wã jéihcan caá, ãt niijíp wut jĩ.

⁵⁸ Túttimah, biíh jwuh Pedrodih ennit,

—Meembút ãjeéh jumni caá, ãt niijíp wut jĩ.

—Nihcan caá, Pedro ãt jwáub niij yeenap wut jĩ.

⁵⁹ Biíc hora túttimah, biíh jwuh bitadih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Yoobópdih tigaá ninbut Jesúsjeéh jumni caá. Caandíh péenit Galilea baácdih moón míicjeh caá. Ninbut Galilea baácdih bóo jumna, ájeéh péeni mun tigaá, ãt niijíp wut jĩ.

⁶⁰ —Ma niijnídih wã jéihcan caá! Pedro ãt jwáub niij yeenap wut jĩ.

Páant ã niijichahjeh, mujbai ãt ewep wut jĩ. ⁶¹ Páant ã ewechahjeh, Jesús Pedrodih ãt tac púud enep wut jĩ. **“Buu chei mujbai ã ewat pínah játiht, ‘Weém nin newédih wã jéihcan caá’, biíc peihcanni láa ma niij yeebipna caá”,** Jesús ã niijátjidih Pedro ãt náhninap wut

jĩ. ⁶² Pánih náhninit, bac bej, búdí ãt juñúp wut jĩ.

Jesúsdiht deohnit, ã puñat

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Jesúsdiht wapnit soldadowã caandíh yeejép deohnit, ãt puñap wut jĩ. ⁶⁴ Pánih púinit, áih quíibdiht nem chéonit, nin pah ãt niij wábh joí dehwep wut jĩ:

—¿Déhe tibeé meemdíh pái? ãt niijíp wut jĩ. ⁶⁵ Pánih chãjnit, Jesúsdiht yeejép ãt niij jãihñap wut jĩ.

Maáta Jesúsdiht ã naóh yacat

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Baáb jéenechah, judiówã ã maáta, sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut ãt míic wáacac wut jĩ. Páant ã míic wáacachah, soldadowã Jesúsdiht ãt ub waad béjep wut jĩ. ⁶⁷ Caanná ã ub waad juibínachah, queét míic wáacnitboó nin pah Jesúsdiht ãt niij wábh joyóp wut jĩ:

—Jwiútdih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ã wahni Cristo níit? ãt niijíp wut jĩ.

—**Yeebdíh wã naáwáchah yuhna, ‘Yoobópdih nihcan caá’, ñi niijbípna caá.** ⁶⁸ **Yeebdíhbut wã wábh joyóchah, ñi jepahcan níit.** ⁶⁹ **Obohjeéhtih, Dios chah wéjni ã jéihyepmant bóo buwámant weém nihát cáacwã úud jeñé cháudnit, nihátidih wã wutbipna caá,** Jesús queétdih ãt niij jepahap wut jĩ.

⁷⁰ —Páant niijná, ¿Meém Dios wáuh níit? ãt niij wábh joyóp wut jĩ.

—**Caan tigaá weém,** Jesús ãt niij jepahap wut jĩ.

⁷¹ Páant ã niij jepahachah joinít, queétjeh nin pah ãt míic niij wéhenap wut jĩ:

—Nin Diosdiht búdí ã yéj naáwáchah, jwí joiná caá. Pánihna, biíh naóh yacni pínahdih bidat náahcan caá, ãt niijíp wut jĩ.

* 22:53 Lc 19.47; 21.37

23

Maáh Pilato pebhna Jesúsdiĥ ĩ ub bejat

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Queét maátajeh múc wéhe péanit, Jesúsdiĥ Pilato pebhna ĩ ub bejep wat ĩ. ² Á pebhna ub ĵuibínit, Jesúsdiĥ nin pah ĩt niĳ naóh yacap wat ĩ:

—Nin newé jwĩ déewādiĥ ā yee naáwáchah, jwĩt jwĩ joyóp be. Jwĩ maáh Césardiĥ dinero ā wāhat tútcap be. ‘Weém Dios ā wahni Cristo ñi maáh caá’, āpĩ niĳíp be, Pilatodiĥ ĩt niĳíp wat ĩ.

³ Páant ĩ niĳíĥah joinít, Pilato Jesúsdiĥ nin pah āt niĳ úubĥ joyóp wat ĩ:

—¿Meém judíowā ĩ maáh níit? āt niĳíp wat ĩ.

—**Ma niĳát pahjeh tigaá**, Jesús āt niĳ jepahap wat ĩ.

⁴ Páant ā niĳíĥah joinít, Pilato sacerdotewā ĩ maátadiĥ, bita en ñuhnitdiĥbut nin pah āt niĳíp wat ĩ:

—Nindiĥ dedé peéĥ mawat wiĥcan caá, āt niĳíp wat ĩ.

⁵ Obohjeéhtih, páant ā niĳíĥah joinít, queét chah ĩt naóh yacap wat ĩ.

—Caán niĥat ā bohénitdiĥ yeejép ā chājat túttna caá. Galilea baácdih moondih jwíh bohénit, Judea baácdih moondih, nin tútchidiĥ moondihbut yeejép āpĩ bohéna caá, ĩt niĳíp wat ĩ.

Herodes Jesúsdiĥ ā úubĥ joyát

⁶ Páant ĩ niĳíĥah joinít, Pilatoboó queétdih nin pah āt niĳ úubĥ joyóp wat ĩ:

—Galilea baácdih moondih jwíh bohéna, ¿nin Galilea baácdih bóo níit? āt niĳíp wat ĩ.

⁷ —Caán baácdih bóo tigaá, ĩt niĳ jepahap wat ĩ.

Páant ĩ niĳ jepahachah joinít, Galilea baácdih moondih Herodes maáh ā ĵumachah, Pilato Herodes

pebhna Jesúsdiĥ āt wahap wat ĩ. Pascua yeó jáapnadiĥ Herodes Jerusalén tútchiboó ĵuibíni āt ĵam jwuhap wat ĩ. ⁸ Páant ā wahni Herodes pebhna ā ĵuibínachah, Herodesboó caandih ennit, búdí āt weñep wat ĩ. Jesús ded pah ā chājat doonádiĥ joiníji maátapdiĥ Jesús ā wēp chājatdiĥ búdí āt eníhip wat ĩ. ⁹ Pániĥna, Jesús Herodes pebhna ā ĵuibínachah, Herodes maátapdiĥ ātiĥ úubĥ joí ñuunáp wat yah ĩ. Obohjeéhtih, caandih Jesús āt jepahcap wat ĩ. ¹⁰ Sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā wutatjidiĥ bohénitbut, Herodes pebhna ĵuibí ñuhnit, Jesúsdiĥ chah yeejép ĩt naóh yacap wat ĩ. ¹¹ Túttimah, Herodes āih soldadowā bíicdiĥ yeejép niĳnit, Jesúsdiĥ ĩt dehwep wat ĩ. Pániĥ deohnit, túini yégueĥ chóo, maáh ā dawat dée chóodiĥ yacnit, Pilato pebhna ĩt wah jwúuba bojop wat ĩ. ¹² Pániĥna, caán yeó jáapjeh Jesúsdiĥ ĩ múc wah jwúuba boj ñuhna, Herodes Pilatojĥ ĩt múc wēi jwíhip wat ĩ. Páant ĩ chājat pínah jātiĥ ĩt múc eníhcap wat ĩ.

Jesúsdiĥ ĩ mao yohat tútat

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.38–19.16)

¹³ Jesúsdiĥ Pilato pebhna ĩ jwúub ub ĵuibínachah, Pilatoboó sacerdotewā ĩ maátadiĥ, judíowā ĩ maátadiĥ, cáacwādiĥbut āt múc wáacat tútup wat ĩ. ¹⁴ Páant ĩ múc wáacat túttimah, nin pah queétdih āt niĳ naáwáp wat ĩ:

—Nindiĥ weemdiĥ ub ĵáóhniĥ, ‘Cáacwādiĥ yeejép chājat túttni caá’, ñi niĳ naóh yacap be. Páant ñi niĳ naóh yacachah joinít, yeéb ñi enechah, caandih wā úubĥ joí beedánap be. Obohjeéhtih, dedé peéĥ mawat caandih ā wiĥcan caá. ¹⁵ Herodesbut caandih úubĥ joí ennit, dedé ā yeejatjidiĥ bid ĵuicánjeh, jwĩ pebhna āt jwúuba bojop taga. ¹⁶ Pániĥna, caandih puñat túttnitjeh, wā bacabipna

caá, Pilato queédih átih niijíp wut yuh jĩ.

¹⁷ Pascua jumat pah nemat muúboó jamni ĩ náahnidih Pilato āpĩ bacanap wut jĩ. ¹⁸ Pánihna, “Jesúsdih wā bacami caá”, ā niijichah joinít, nihat cāacwā nin pah ĩt niij ĩaacáp wut jĩ:

—¡Caán newédih bacacanjeh, ma mao yohat tútú! ¡Barrabásboodih jwiítidih ma baca wāhuú! ĩt niijíp wut jĩ.

¹⁹ Jerusalén tátchiboó jamnit Romano maátadih ā yohíhatji jíb, bitadih ā mao yohatji jíibbut, Barrabás nemat muúboó át jamup wut jĩ. ²⁰ Pánihna, Pilato Jesúsboodih bacáihnit, cāacwādh ĩt jwáub uúbh joyóp wut jĩ, páant muntih. ²¹ Obohjeéhtih, páant ā bacáihchah joinít,

—¡Cruzboó péoh dodhnit, caandih ma mao yohat tútú! ĩt niij ĩaacáp wut jĩ.

²² Páant ĩ niij ĩaacáchah joinít,

—Yeéb páant ñi niij ĩaacáchah, ¿dedé tigaá caán ā yéej chājatji jam? Obohjeéhtih, dedé ā yéejat peéh mawat ā wihchah, caandih wā mao yohat tútucan niít. Pánihna, puñat tútutnitjeh, wā bacabipna caá, Pilato queédih át niij jepahap wut jĩ.

²³ Obohjeéhtih, páant ā niijichah joinít, chah ĩt yoób ĩaacáp wut jĩ, buca.

—Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ĩt niijíp wut jĩ.

Páant tabit ĩ niij ĩaacáchah joiná, Pilato ā jenah joyát tút nuumnít, ²⁴ ĩ niiját pah át chājat tútup wut jĩ. ²⁵ Pánih jepahnit, cāacwādh mao yohni, nemat muúboó jamni, cāacwā ĩuúbhni Barrabásboodih Pilato át bacanap wut jĩ. Jesúsdih cruzboó át yoób mao yohat tútup wut jĩ, buca.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit, ĩ mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesúsdih soldadowā cruzdih bewanit, caandih mao yohat tút niijná, ĩt ub bejep wut jĩ. Pánih ub bejnit, Simón wut jamni, Cirene tátchidih bóodih ĩt jwāáap wut jĩ. Jerusalén tátchidih ā waád juibínachah, caandih Jesúh cruzdih ĩt bewat tútup wut jĩ. Pánih bewat tútutnit, Jesús táttimah caandih ĩt péeat tútup wut jĩ.

²⁷ Jesúsdih ĩ ub bejchah, dawá cāacwā caandih ĩt en péenap wut jĩ. Yaádhbut caandih búdí ĩt ĩaac júí péenap wut jĩ. ²⁸ Páant ĩ ĩaac júí péenachah, tac páud ennit, Jesús queét yaádhidih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Yeéb Jerusalén tátchidih moón yaadá, weemdih ñi jáica bojó. Yeéb mícjeh, ñi wehdihbut juñat caá náahap.** ²⁹ **Bíh yeó jáap yeebdih yeejép ā yapachah, ‘Weh wihcannit yaádh chah wēnit ĩ jamna caá’, ñi niijbípna caá.** ³⁰ **Pánihna, úum jweíhna, ‘¡Jeená jwiítidih ma jāh júúwú!’ ñi niijbípna caá.***

³¹ **Ñi jenah joyó. Weém táini wā jamuchah yuhna, weemdih yeejép chājnit, yeéb yéejnitboodih bácah, chah yeejép ĩ chājbipna caá,** át niijíp wut jĩ.

³² Jesúsdih, chénewā yéej chājnitdihbut ājeéh mao yohat tút niijná, Waó lidíp Dah wut jamni jeéboó soldadowā ĩt ub bejep wut jĩ. ³³ Caán jeená juibínit, Jesúsdih cruzboó péohnit, ĩt pud dodhdop wut jĩ. Yéejnitdihbut bíh cruznadih péohnit, ĩt pud dodhdop wut jĩ. Bíic yéejnidih Jesús ā jéihyepmant bóo buwámant, biíhdih ā wáyámant bóo buwámant, Jesúsdih tac yoób ĩt dodhdop wut jĩ. ³⁴ Páant ĩ péoh dodhdat táttimah, cruzboó ñuhnit,

* 23:30 Os 10.8; Ap 6.16

Jesús ã lípdih nin pah át niij wúbup wut jĩ: **“Weemdíh mao yohnit ĩ yéejatdih ma yohoó, Paá. Ded pah ĩ chãjatdih ĩ beh joicán caá”,** * át niijíp wut jĩ.

Cruzboó ñuhnitdih wapnit soldadowã Jesúh yéguéh chójidih “¿Deh tiguaá ã jumbi?” míc niijnít, tíhwat júdunabitjĩh ĩt yoh tíhwip wut jĩ.

³⁵ Dawá cáacwã pehbbit ĩt en ñuhup wut jĩ. Judíowã ĩ maátabut en ñuhnit, Jesúsdih nin pah ĩt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—Cáacwãdih túi teo wáacni jamna, Dios ã wahni Cristo nihna, caanjébut ã míc teo wáaca naáh, ĩt niijíp wut jĩ.

³⁶ Soldadowãbut caandíh deoh naóhñit, ã pebh juibínit, bijni iguíh macdih Jesúsdih babhbat túutna, ĩtih toonap wut yah jĩ. ³⁷ Pánih toonit, queébut nin pah ĩt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—¡Meém judíowã ĩ maáh jamna nihna, ma wépatjĩhjah ma míc túi teo wáacá! ĩt niijíp wut jĩ.

³⁸ “NIN JUDÍOWã ĩ MAÁH CAÁ”, ĩ niij daácní náodih Jesúh wao cháh cruzboó ĩt nah péoh búadhdup wut jĩ.

³⁹ Biíc péoh dodhni Jesúsdih nin pah át niij jãihñup wut jĩ:

—¡Meém Dios ã wahni Cristo jamna nihna, ma wépatjĩh ma míc teo wáacá! ¡Jwiítidihbut ma teo wáacá! át niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant niij jãihnidih biíh yéejniboó nin pah át niij jãih jwúbubanap wut jĩ:

—¡Caandíh páant ma niijcá bojó! ¿Páant niijná, Diosdih ma úmcan niít? Meemdíh peéh mawat biíc yoobó caandíh ã jamna caá. ⁴¹ Jwiít yéej chãjnitdih ĩ peéh mawachah, yoobópdih caá. Obohjeéhtih, nin ã yéej chãjcah yahna, caandíh ĩ peéh maona caá, át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant niij péanit, Jesúsdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Jesús, meém maáh waadná, weemdíh ma túi náhninaá, át niijíp wut jĩ.

⁴³ —**Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Búu yeó jáapjah Túini Pebhboó wãjeéh ma jumbipna caá,** Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

Jesús ã wunat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Páant ĩ péoh dodhdát túttimah, yeó jáap tac yoób át dupúáh bejep wut jĩ. Pánihna, nihat baác dupúniji biíc peihcanni horas túttimah át jwúb baabáh bejep wut jĩ, páant mantih. ⁴⁵⁻⁴⁶ Páant ã jwúb baabáh bejat pínah jãtih, Jesús nin pah át niij ñaacáp wut jĩ:

—**Wĩih caolihdih ma ubuú, Paá,** át niijíp wut jĩ.*

Páant niij péanit, át wunah bejep wut jĩ. Páant ã wunachahjah, Dioíh muú díitboó ĩjãh yaíhni búdí wáupni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah át chãwáp wut jĩ.*

⁴⁷ Páant niijnít, Jesús ã wunachah ennit, pebh ñuhni soldadowã ĩ maáhboó Diosdih wēnit,

—Nin yéejniji át niican tagaá, át niijíp wut jĩ.

⁴⁸ Pánihna, nihat enedih wáac juibínitji Jesús ã wunachah ennit, búdí jĩgahnit, ĩh munáboó ĩt jwúb bejep wut jĩ. ⁴⁹ Obohjeéhtih, nihat Jesúsdih jéihnit, Galilea baácmant ájeéh júóhñit yaáhdubut Jesúsdih ywúpbít ĩt en ñuhup wut jĩ.*

Jesúh bácahjidi ĩ yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Caán láa José wát jamni, Judea baácdih bóo, Arimatea tútchimant Jerusalén tútchina juibíniji át jamup wut jĩ. Yoobópdih chãjni, Dios ã maáh jamatdih

* 23:34 Sal 22.18 * 23:45-46 Sal 31.5; Hch 7.59

* 23:45-46 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 * 23:49

páini wut jĩ. Judíowā ĩ maátajeéh jamna yuhna, Jesúsdih ĩ mao yohat táutatdih át náahcap wut yuh jĩ. ⁵² Pánihna, José Pilato yebhna Jesúh báhahjidih úbúdíh át bejep wut jĩ. ⁵³ Pánih úbh péanit, Jesúh báhahjidih úb deya, táini yégueh chóojĩh tainit, wánnitdih ĩ yoh jwuhca naáh jeé íitboó át yohop wut jĩ. ⁵⁴ Jesús ā wánni yeó jáap judíowā ĩ chooát pínahdih ĩ ámohat yeó jáap wut jĩ. Pánihna, ĩ chooát pínah hora jātihbitjeh ā jumúchah, Jesúh báhahjidih túi ámohcanjeh át yohop wut jĩ. Chooát yeó jáap táttimah át tái ámoh péaihip wut yuh jĩ.

⁵⁵ Galilea baácmant Jesúsjééh jáóhnit yaádh, ā yohat pínah íitboó Jesúh báhahjidih ā úb bejehchah, Joséjeéh ĩt en péenap wut jĩ. Pánihna, caán jeé íitna juibínit, áih báhahjidih ā yohochah, ĩt enep wut jĩ. ⁵⁶ Pánih en péa, íih muúná jwúub bejnit, Jesúh báhahjidih ĩ nááñat pínah chej jamni náona, chej jamni macdihbat ĩt ámohop wut jĩ. Pánihna, chooát hora ā juyáchah, Moisés ā wutatji pahjeh ĩt choonáp wut jĩ.*

24

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Domingo yeó jáap baáb jeénechah, queét yaádh ĩ ámohni chej jamnidih úbnit, Jesúh báhahdih ĩ yohopjiboó caandih nááñadih ĩt bejep wut yuh jĩ. ² Caandih ĩ yohopji íitna juibínit, caán íitdih nematji jeé júdúdíh bita ĩ pátú dodhdijatji pah ā jumúchah, ĩt enep wut jĩ. ³ Pánih ennit, caán íitdih waad béjnit, ĩ Maáh Jesúh báhahjidih ĩt bid juicáp wut jĩ. ⁴ Pánih bid juicán, “¿Ded pah tigaá át bej?” ĩt niij jenah joyóp wut jĩ. Páant ĩ niij jenah joi nááhuchah, chéne neoná yeh iigni

yégueh chóo dñonít, queét yaádh pebh ĩt jígoh ñuhap wut jĩ. ⁵ Páant ĩ jígoh ñuhachah ennit, búdí úumna, queét yaádh ĩt páah yoh ñajap wut jĩ. Páant ĩ páah yoh ñajachah ennit, ángelwā queétdih nin pah ĩt niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá wánnitdih ĩ yohopboó Jesúsdih ñi bid? ⁶ Caán ninboó ā wihcan caá. Jáantjeh ā boo pud jūúwáp be. ¿Galileaboó ñijeéh jum jwuhna, yeebdih ā niijátjidih ñi náhnican níit? ⁷ **‘Weém nihát cáacwá úd jeñédih yeejépwádh ĩ wáhuchah, cruzboó péoh dodhñit, ĩ mao yohbipna caá. Páant ĩ mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap táttimah, wá jwúub boo pud jáóhhipna caá’,** yeebdih ā niij naáwátjidih ¿ñi náhnican níit? ĩt niijp wut jĩ.*

⁸ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús ā niijátjidih ĩt náhninap wut jĩ. ⁹ Pánih náhninit, Jesús once ā bohénitji, bita bíicdih ĩ jumapna ĩ enatjidih naáwádh ĩt jwúub bejep wut jĩ. ¹⁰ Queét yaádh María Mágdala tátchidih bóli, Juana, bíih wili María Santiago íin, bita yaádhbat íjeéh bejnit Jesús ā bohénitjidih ĩt naáwáp wut jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, ĩ naáwáchah joiná yuhna, “Nih yána caá. Déhenit yaadábeh caá”, niij jenah joinít, queét yaádhidih ĩt joyáh bojop wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, Pedroboó ĩ naáwáchah joinít, Jesúh báhahjidih ĩ yohopjina át náao ñah bejep wut jĩ. Caanná juibínit, jeé íit díitna péeb jéen ennit, Jesúh báhahjidih ĩ pinni chóojijeh ā ñajachah, át enep wut jĩ. Pánih en, búdí jenah joinít, áih muúboó át jwúub bejep wut jĩ.

Emaús tátchina bejnitdih Jesús ā jígohat

(Mr 16.12-13)

¹³ Caán yeó jáapjeh chénewá Jesúsjééh péenitji Emaús tátchina ĩt

* **23:56** Ex 20.10; Dt 5.14 * **24:7** Mt 16.21; 17.22-23; 20.18-19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

bejep wut jī. Jerusalén tútchimant Emaús tútchina once kilómetros wut jī. ¹⁴ Pánih bejna, nihat Jesús ded pah ā yapatjidih queétjeh míc wéhe bejna ít chājap wut jī. Jesús cruzboó ñuhnit, ā wunatjidih, ā jwáub boo pud jūwátji doonádihbat míc wéhe bejna ít chājap wut jī. ¹⁵ Páant ī míc wéhe bejehah, queétdih ñuán jwááh juibínit, ĩjeéh Jesússeh át bejep wut yuh jī. ¹⁶ Obohjeéhtih, caandíh ít beh encap wut jī.

¹⁷ Pánih ñuán jwááh juibínit, Jesús queétdih nin pah át niúj wábh joyóp wut jī:

—¿Dépanihatdih míc wéhe bej tiguaá ñi chāj? át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah, cháonít, wēicanjeh, caandíh ít en ñuhap wut jī. ¹⁸ Pánih en ñuhnit, Cleofas caandíh nin pah át niúj jepahap wut jī:

—¿Meém Jerusalén tútchidih nih jibni níit? ¿Buu yeó jáapna caán tútchiboó ded pah ā yapatjidih ma jéihcan níit? át niijíp wut jī.

¹⁹ —¿Dedé ā yapatjidih niij tiguaá ñi chāj? Jesús át niúj wábh joyóp wut jī.

—Jesús, Nazaret tútchidih bóodih ā yapat. Caán Dios naáwát dih naóh yapani jumna, ā naáwát wēpni, ā chājatbat wēpni beé. Páant ā jumatdih Dios ā enechah, nihat cáacwábat ī enep be. ²⁰ Túttimah, Dioíh muúdh en daonít maáta, bita jwī maátabat caandíh peéh mawat pínah niijná, Romanowádih ī wáhuchah, queét cruzboó péoh dodhnit, ī mao yohop be.

²¹ ‘Romanowā ī wutatdih Jesús jwiit judíowádih ā túi wábh bipna caá’, niúj jenah joinít, bádí wēina jwī chājap yuh be. Obohjeéhtih, ā wunap be. Buu ā wunat túttimah biíc peihcanni yeó jáapjeh ā yapna caá. ²² Biquína jwiit biúcdih Jesús báadhajeéh péenit yaádh jwiitdih ī naáwáchah, jwī joí wáhi bejep be.

Buu cheibitjeh Jesús dih ĩ yohopji jeé íitna juibínit, ²³ āih bácahjidih ít bid juaicáp wut be. Bid juaicánjeh, jwī pebhboó jwáub joinít, ángelwádih ĩ enatjidih jwiitdih ĩ naáwáp be. ‘Jesús ā boo pud jūwáwáp be’, ángelwá queétdih ĩ niúj naáwátjidih jwiitdih ĩ jwáub naóh yapanap be. ²⁴ Bita jwījeéh jumnitbat Jesús dih yohopji jeé íitna ít bejep wut be. Caanná juibínit, queét yaádh ĩ naáwátji pah ít enep wut be. Obohjeéhtih, Jesús dih ít encap wut be, Emaús tútchina bejnit Jesús dih ít niúj naáwáp wut jī.

²⁵ Páant ī niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niúj naáwáp wut jī:

—Yeéb túi jenah joicánnit jumna, Dios naáwát dih naóh yapanit nihat ī daacátjidih páantjeh ñi joyáh bojna caá. Páant ñi joyáh bojat jíib, ñi beh joicán caá. Túi joinít, ñi beh joyóchah, áta túi tagaá. Nin pah Dios naáwát dih naóh yapanit ít niúj daacáp tají. ²⁶ ‘Dios ā wahni pínahdih cáacwá bádí yeejép chājnit, ĩ mao yohbipna caá. Páant ĩ mawat túttimah, Dios caandíh boonit, ā pebhboó maáh ā waadábipna caá’, naóh yapanit ít niúj daacáp tají, Jesús át niijíp wut jī.

²⁷ Túttimah, Dios ā wahni Cristodih ded pah ā yapat pínahdih nihat Dios naáwát dih naóh yapanit ĩ daacátjidih Jesús queétdih át beh joyánap wut jī. Moisés ā daacátjidih jwíih bohé, túttimah nihat bita naóh yapanit ĩ daacátjidihbat át bohénap wut jī.

²⁸ Páant ĩ míc wéhe bejna, ĩ juibíat pínah tútchidih ĩ toáh bejehah, Jesús caán tútchidih yap bejni pah át nihip wut jī. ²⁹ Páant ā yap bejíhichah ennit, “Jwījeéh ma chāo jwáhuú. Tōo ñáh jūóhna caá ā chājap”, Jesús dih ít niijíp wut jī.

Páant ĩ niijíchah joinít, ĩjeéh át chāo jwáhuap wut jī.

30 Pánihna, í jeéméchah, Jesús pan dahdih úbnit, Diosdih nin pah át niij úábup wut jî: “**Jeémát ma wúhat túina caá, Paá**”, niij péanit, queétdih át daj wúhup wut jî. 31 Páant niij úábhnt, á daj wúhuchahjeh, caandih ít yoób beh enep wut jî, buca. Í beh enechahjeh, Jesús át buudáh bejep wut jî.

32 Á buudáh bejehah ennit, nin pah ít míic niijíp wut jî:

—Namáboó jwiútdih jwááhnt, Dios naáwátidih á bohé júúwúchah, jwíih caolih bainí á wéican beé, ít míic niijíp wut jî.

33 Pánihna, jeémp péanitjeh, Jerusalén tútchina waícanjeh ít jwúub bejep wut jî. Caanná juibínit, Jesús once á bohénitji bita í chéenwábut í míic wáacapoó ít juibínap wut jî. 34 Játih jwíih míic wáac juibínitboó queét chénewá jáap juibínitdih nin pah ít jípónih jwááh naáwáp wut jî:

—jwí Maáh át boo pud júoh tagaá! Pedrodih át jígohop wut be, buca, ít niijíp wut jî.

35 Páant í niijíchah joinít, queét jáap juibínitbut namádih í bejehah, queétdih ded pah á yapatjidih ít naáwáp wut jî. Jesús pan dahdih úábhnt, á dajachah, caandih í beh enatjidihbut ít naáwáp wut jî.

Jesús á bohénitjidih á jígohat

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

36 Páant í naáwát tacjeh, í cátih Jesús át jígoh úuhup wut jî.

—¿Ni jum caá? **Dios á túyat ñijeéh á jum naáh**, queétdih át niijíp wut jî.

37 Páant á niijíchah joinít, “Áih dadahjidih enna caá jwí chājap”, niij jenah joinít, tubit ít úumap wut jî. 38 Páant í úumachah, queétdih nin pah át jwúub niijíp wut jî:

—¿Dépanih tigaá ñi úum? ¿Dépanihna ‘**Nin Jesús nihcan caá**’, ñi niij jenah joi? 39 **Wíih téihyanadih, wíih jítchanadihbut í péhwatji ítnadih ñi eneé. Weemdih ñi teo joyoó. Pánih teo joinít, ñi jéihbipna caá. Dadahjeh wá jumachah nihna, ñita jéih teo joicán tagaá. ¡Weemjéh tigaá!** Jesús queétdih át niijíp wut jî.

40 Páant niijnít, áih téihyana, jítchanadihbut, queétdih át júutap wut jî. 41 Obohjeéhtih, páant á júutachah yuhna, búdí wéina, en wúhi bejnit, páantjeh ít túi jenah joi jwúhcap wut jî. Páant í túi jenah joicátidih ennit,

—**Jeémát ñi bíbohcan niit?** Jesús át niijíp wut jî.

42 Páant á niij úábúchah joinít, diibáni queejdih caandih ít wúhup wut jî. 43 Páant í wúhuchah úbnit, queét nihat í enechah, át jeémép wut jî. 44 Pánih jeémp péanit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jî:

—**Ñijeéh jum jwuhna, ded pah wá yapat pínahdih yeebdih wá naáwáp jî. Moisés á daacátji, Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátji, David Salmos í niijní á daacátjidihbut híic yoobó weemdih yapat á náahap be**, át niijíp wut jî.

45 Páant niijnít, Dios naáwátidih jwúub bohénit, nin pah át niij beh joyánap wut jî:

46 —**Dios naáwátidih daácnit nin pah ít niij naóh daacáp tají. ‘Dios á wahni pínah Cristo yeejép yapnit, híic peihcanni yeó jáap túttimah, á jwúub boo pud júóh bipna caá.’** 47 Páant, á boo pud júúwát túttimah, cáacwá í yéejatdih cádahnt, táiniboodih í túut nuumát pínah niijná, nihat baácdih moondih áih túini doonádih í naóh peét bejbipna caá. Páant í túut nuumáchah, Diosboó í yéejatdih

ã yoh wãh̄bipna caá. Jerusalén tãtchidih moondih ã jwih naóh̄bipna caá. Tãttimah, nihat baác̄dih moondih̄bat ã naóh̄ peét bejbipna caá', ãt niij daacáp tajĩ. ⁴⁸ Pãnihna, yeéboó ded pah weemdih ã yapatdih ennitji, bitadih túi naáwát caá náahap. ⁴⁹ Dios ã niijníji yeebdih teo wáacni pínah Túini Espiritudih weémboó yeebdih wã wah̄bipna caá. Pãnihna, wã wah̄ni pínahdih nin tãtchidih ñi pãĩ jwuh̄uá, Jesús ã bohénitdih ãt niijíp wat jĩ.*

*Jesús jeáboó ã pũh̄ laab béjat
(Mr 16.19-20)*

⁵⁰ Pãant niij péanit, Jesús Jerusalén tãtchimant Betania tãtchi pebh queétdih ãt namah bejep wat jĩ. Caanná jãibínit, ãih téihyajĩh jút ñahanit, **“Dios yeebdih ã túi teo wáaca naáh”**, queétdih ãt niijíp wat jĩ. ⁵¹ Pãant niij péanitjeh, jeáboó ãt pũh̄ laab béjep wat jĩ.* ⁵² Pãant ã pũh̄ laab béjehah ennit, caandih ãt wēi naáwáp wat jĩ. Tãttimah, búdí wēinit, Jerusalén tãtchiboó ãt jwúb bejep wat jĩ. ⁵³ Pãnihna, caanjĩh jumna, yeó jáap jumat pah Dioih̄ muuná bejnit, Diosdih̄ ãpĩ wēi naáwáp wat jĩ.

Pãant bóojeh tigaá weém Lucas wã daacát.

* 24:49 Hch 1.4 * 24:51 Hch 1.9-11

SAN JUAN

Dios biícđih jumni nin baácboó ã cãac jummat

¹ Biíhmahjeh ded pah Dios ã jummatdih naóhni pínah, Cristo, Diosjeéh átát jummap wut jĩ. Caán Cristo Dios yoobát át jummap wut jĩ.

² Nin baácđih Dios ã chãjat pínah jãtih, Cristo Diosjeéh átát jummap wut jĩ. ³ Caan wát jĩ nin baácđih jumni pínahdih át chãjap wut jĩ. Nin baácđih, jeádih, nihatdih Dios caandih át chãjat túutap wut jĩ. Pánih chãjat túutnit, cãacwãdihbut caandih át chãjat túutap wut jĩ. Páant ã wutuchah, Cristo nihatdih át chãj beedánap wut jĩ. Bua jwĩ ennidih, jwĩ enca naáhdihbut ã chãjcah, nihát ãta wihcan tagaá.*

⁴ Cristo tigaá nihatdih báadhđani. Jiátjĩh jwĩ jí enat pah, jwĩ íp ded pah ã jummatdih caán jwiít cãacwãdih ã túi jéihyana caá. ⁵ Chei jwĩ jéih encat pah, yéj chãjna, jéih encannit panihnit jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, Cristoboó jiát panihni jumna, jwiítđih túi ennit panihnit ã chãjna caá. Pánihna, dupúátboó jiátđih ded pah ã jéih dabacat pah, dedé yéjcatbut Cristobodih ded pah ã jéih yap yohcan caá.

⁶⁻⁷ Cãacwãdih daabáni Juan wát jumnidih Diosboó ã wahní Cristoih doonádih át naóh waawát túutap wut jĩ, cãacwã caandih joinít, Cristodih í túi jepahat pínah niijná.*

⁸ Caán Juan Cristo át nihcap wut jĩ. Obohjeéhtih, Cristo baabát panihni ã jummatdih naóhni Juan át jummap wut jĩ. ⁹ Caán Cristo baabát panihni, nihát cãacwã Diosdih í jéihyat pínah niijná, nin baácboó át jũwáp wut jĩ.

¹⁰ Dios nin baácđih chãjna, caán Cristo biícđih íť chãjap wut jĩ. Pánih chãjni Cristo ã jumuchah yuhna, nin baácđih moónboó caandih í jéihcap jĩ. ¹¹ Nin ã chãjni baácđihjeh át cãac jummap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã cãac jumuchah yuhna, ã chãjni baácđih jumnitboó caandih í náahcap jĩ.

¹² Páant í náahcah yuhna, biquína caandih jepahnitdih Dios ã weh pah át chãjap wut jĩ. Caandih jepahnitboó bácah, yoobópdih ã weh yoobát tigaá í jummap. ¹³ Páant níj naóhna, jwiít jwĩ weh jumihat dée panihcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó Cristodih jepahnitdih biíc weh pah ã chãjna caá.

¹⁴ Pánihna, Cristo ã cãac jummat túttimah, jwĩjeéh ã jummap jĩ. Páant ã jumuchah ennitji, cãacwãdih oinit, yoobópdih naóhni ã jummatdih jwĩ jéihna caá. Caán Dios wũúh biícjeh jumna, Dios ã wēpat ã túyatbut caandih ã jummap jĩ. Pánihni ã jumuchah, jwĩ túi jéihna caá.*

¹⁵ Juan Daabániboó cãacwãdih daabána, Cristo ã jũwúchah ennit, nin pah ã níj naawáp jĩ: “Con caá yeebdih wãpi naóhni. Obohjeéhtih, weém wã cãac jummat pínah jãtih, caán átát jummap wut jĩ. Nin baác ã jummat pínah jãtihbut átát jummap wut jĩ. Pánihna, caán weem cháh ã jumna caá”, Juan cãacwãdih ã niijp jĩ.

¹⁶ Caán Cristo wēpni jumna, jwiítđih búdí oinit, dawá láa ã túi teo wáacap jĩ. ¹⁷ Dios ã wutatdih Moisésbodih áih cãacwãdih át naóh yapaat túutap wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesucristoboó Dios cãacwãdih búdí ã oyatđih, ã naawát túi yoobópdih ã jummatdihbut naóh yapanadih át jũwáp tajĩ. ¹⁸ Obohjeéhtih, Diosdih jwiít cãacwã jwĩ jéih encan caá. Pánihna, Dios wũúh biícjeh ájeéh

* 1:3 Gn 1.1-3; Sal 33.6; Pr 8.22-31; Col 1.15-17; He 1.2; 1 Jn 1.1; Ap 19.13

* 1:6-7 Mt 3.1; Mr

1.4; Lc 3.1-2 * 1:14 1Jn 1.2 * 1:18 Mt 11.27; Lc 10.22

jumniiji nin baácboó cãac jumnit, ded pah ã íp ã jumatdih jwiít dih ã jéhiyanap jĩ.*

Juan Daabánidih bita í wábh joyát (Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Jerusalén tátchidih moón jwí maátaboó sacerdotewādih, Dioih mawáboó teonitdihbut Juan Daabáni pebhna “¿Déhe tigaá meém?” níj wábh joyát túutna, ít wah bojop tají.
²⁰ Páant í níj wábh joyóchah joinít, Juanboó nin pah ã níj jepahap jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Weém, Dios ã wahni Cristo nihcan caá, ã níj jepahap jĩ.

²¹ —¿Caán láa bácah déhe tigaá? ¿Meém Cristo nihcan, Elíasji níit? * í níj wábh joyóp jĩ.

—Nihcan caá, queétdih ã níj jepahap jĩ.

—¿‘Dios naáwátdih naóh yapani ã jwóhbična caá’, jwí nuowã í níj níi níit? * í níj wábh joyóp jĩ.

—Obohjeéhtih, weém caán nihcan caá, ã níj jepahap jĩ.

²² —¿Caán láa bácah déhe tigaá meém? Jwiít dih bíicmantjeh ma naáwá, jwiít dih wábh joyát túutnit dih jwí túi naáwát pínah níijná. ¿Ded pohba tigaá ma yoób jum? í níj wábh joyóp jĩ.

²³ Páant í níj wábh joyóchah joinít, nin pah queétdih ã níj jepahap jĩ:

—Weemdíh jenah joiná, Isaíasji nin pah át níj daacáp tají: ‘Bíic cãac mawá wihcapboó nin pah ã níj wêp naóhbična caá: ‘Jwí Maáh ã jwúwát pínah jãtíh ñi yéj chãjatdih cádahnit, túiniboodíh túut nuumnit, caandíh ñi túi páñaá’, ã níj bíipna caá’, át níj daacáp tají.* Páant ã níj daácniji caá weém, ã níj íp jĩ.

²⁴⁻²⁵ Páant ã níj íchah joinít, biqúina fariseowã wábh joyát túutnit í wahnitboó nin pah í jwúub níj wábh joyóp jĩ:

—Meém Cristo nihcan, Elíasjibut nihcan, Dios naáwátdih naóh yapani pínah nihcan, ¿Caán láa bácah dépanih tigaá meém cãacwādih ma daabá? í níj íp jĩ.

²⁶ Páant í níj íchah joinít, Juanboó queétdih nin pah ã níj jepahap jĩ:

—Weém cãacwādih mahjĩhjah wã daabána caá. Obohjeéhtih, bíih ñi beh enca naáh ñi cãtíh ã jumna caá.

²⁷ Caán wã túttimah jwóhni chah wêpni caá. Pánihna, caandíh jenah joiná, ‘Weém oboh jumni caá’, wã níj jenah joiná caá, ã níj íp jĩ.

²⁸ Betania tútchi Jordán mawá conanaamánt Juan cãacwādih ã daabánapdih queét páant í níj míic wéhenap jĩ.

“Oveja wábh panihni Jesús ã jumna caá”, Juan Daabáni ã níj íp

²⁹ Daanimant bóo yeó jáapdih Jesús í níj níi ã pebhna ã dei juyúchah ennit, jwiít caandíh joinít dih Juan Daabáni nin pah ã níj naáwáp jĩ: “Ñi eneé. Con jwóhni Dios ã wahni oveja wábh panihni caá. Jwiít judíowã jwí yéejat yohat túut níijná, oveja wábh dih sacerdotewādih jwí mawat túutna caá. Páant í chãjat dée panihni, con Dios ã wahnidihbut cãacwã í mawá yohbična caá. Pánih wannit, nihat baácđih moón jwí yéejatdih ã yoh wáhbična caá. ³⁰ Con caá yeebdíh wãpí naóhni. ‘Wã túttimah jwóhni wã cãac jumat pínah jãtíh jumniiji weem cháh ã jwúbična caá’, yeebdíh wáát níj íp jĩ. ³¹ Caán láa, weembát Dios wábh ã jumatdih wã jéih jwáhcap jĩ. Obohjeéhtih, panih jéihcan yuhna, yeéb wã déewã caandíh ñi túi jéihyat pínah níijná, yeebdíh mahjĩh wã daabánap be”, ã níj íp jĩ. ³²⁻³³ Páant níj péanit, Juan jwiít dih nin pah ã jwúub níj naáwáp jĩ: “Wã daabáát pínah jãtíh weembát caandíh wã jéih jwáhcah, weemdíh daabáát túutni nin pah

* 1:21 Mal 4.5 * 1:21 Dt 18.15,18 * 1:23 Is 40.3

ã niij naawáp jĩ: ‘Jop pah jíghni Túini Espíritu jeámant dei jüóhni, bíc newédih á jaamáchah enna, “Caán Dios á wahni caá”, ma niij jéihbipna caá. Caánboó mahjĩh daabáat panihni Túini Espíritu á wēpatdih bádí á wāhbiipna caá’, weemdíh á niijíp jĩ. ³⁴Pánihna, Túini Espíritu, jop pah jíghni, dei jüóhni, caandíh á jaamáchah, wā enep be. Pánih ennit, con Dios á wahni á jummatdih jéihna, ‘Yoobópdi Dios wááh caá’, yeebdíh wā niij naóhna caá’, jwiítidih Juan á niijíp jĩ.

Jesús á jwíh bohénit pínahdih á níwat

³⁵⁻³⁶ Daanimant bóo yeó jáapdi, jwiít chénewā Juan Daabáni á bohénit, caán bícdih jwí ñuhachah, Jesús á yap bejehach ennit, nin pah jwiítidih á niij naawáp jĩ:

—Condih ñi eneé. Con tigaá Dios á wahni oveja wááh panihni, á niijíp jĩ.

³⁷ Páant á niijíchah joinít, jwiít Jesúsdi jwí ñuún pée bejep jĩ. ³⁸ Páant jwí ñuún pée bejehach, tac páud ennit, jwiítidih nin pah á niij wááh joyóp jĩ:

—**¿Júáh, dedédih tigaá ñi bid?** á niijíp jĩ.

—¿Bohéní, deh tigaá meém ma jum? caandíh jwí niijíp jĩ.

³⁹ —**Wájeéh ñi júúwá,** jwiítidih Jesús á niij jepahap jĩ.

Páant á niijíchah joinít, á jummatdih jéihyat túut niijná, ájeéh jwí bejep jĩ. Cheyeh jwááhnitji caandíh jwí pej jam túwup jĩ.

⁴⁰ Jwiít chénewā Juan Daabáni á niijíchah joinítji Jesúsjeéh bejni, weém Andrésjĩh jwí jumup jĩ. Andrésboó Simón Pedro á úud jĩ. ⁴¹ Waícanjeh Andrés weép jeñédih bididih á bejep jĩ.

—Mesías jwí niijní, Dios á wahnidih jwí jwááap be, át niijíp wut jĩ. Griegowáboó Dios á wahni niijná, ‘Cristo’ ípĩ niijná caá.

⁴² Páant niijnít, Andrés Simóndih jwí pebhna át ñumah júúwup tajĩ. Páant á ñumah jumúchah, Jesús Simóndih nin pah á niijíp jĩ:

—**Meém Simón, Juan á wááh caá. Obohjeéhtih, meém Cefas wát búudhni ma jumbipna caá,** á niijíp jĩ. Jwiít judíowā “Cefas” jwí niijnídih griegowáboó “Pedro”, ípĩ niijná caá. Páant niijnídih “Jee dáh panihni”, niijná caá jwí chājap.

Jesús Felipedih Natanaeldihbut “Wájeéh ñi júúwá”, á niijat

⁴³ Daanimant bóo yeó jáapdi Jesús Galilea baácna jwiítidih ñumah bejna, Felipedih jwááhnit:

—**Wájeéh ma júúwá,** caandíhbut á niijíp jĩ.

⁴⁴ Felipeboó Betsaida wát jumni tátchidih bóo á jumup jĩ. Andrés Pedrojĩh caán tátchidih moon mántih í jumup jĩ. ⁴⁵ Páant Jesús caandíh á niijíchah joinít, Felipeboó Natanaeldih jwíh bididih á bejep jĩ. Caandíh jwááhnit,

—Moisés á naóh daácniji, bita Dios naawátidih naóh yapanitbut í daácnijidih jwí jwááhna beé. Jesús Nazaret tátchidih bóo José wááh caá, Felipe caandíh át niijíp wut jĩ.

⁴⁶ Obohjeéhtih, páant á niijíchah joiná yuhna, Natanaelboó nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Páant, Nazaret tátchi oboh jumni tátchi á jumuchah, ded caán tátchidih bóo cáacwādi teo wáacni pínah á wihcan níit, át niijíp wut jĩ.

—Caán láa bácah, meemjéh tih enedih ma júúwup, Felipe át niij jepahap wut jĩ.

⁴⁷ Páant niijnít, Jesús bícdih jwí jumupna át ñumah júúwup tajĩ. Páant, í júúwáchah ennit, Jesús nin pah á niijíp jĩ:

—**Con júóhni, yoobópdi túini judío cáac caá. Caandíh dedé yeeat á wihcan caá,** Natanaeldih enna, jwiítidih á niijíp jĩ.

48 Páant ã niijíchah joinít, Natanaelboó caandíh nin pah ã niij wáuh joyóp jĩ:

—¿Ded pah tigaá weemdíh ma túi jéih? ã niijíp jĩ.

—**Meemdíh Felipe ã naáwát pínah játih, higuera nah páujdih ma cháuduchah, wáát enep be,** Jesús caandíh ã niij jepahap jĩ.

49 —Bohéní, meém Dios wáuh caá. Jwiít judíowá jwí Maáh pínah caá, Jesúsdi h ã niijíp jĩ.*

50 —**Higuera nah namp ma cháuduchah, wá enep be', wá niijíchah joinít, 'Dios wáuh caá meém', ¿ma niij jenah joí níit? Páant meemdíh wá enatji chah wá chájachah, ma enbipna caá,** Natanaeldih Jesús ã niijíp jĩ.

51 Páant niijnít, nin pah jwiít ni-hatdih ã jwáub niijíp jĩ:

—**Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Jeáboó wátni pah ã jumuchah, weém nihat cáacwá úud jeñé namá panihni wá chájnidih Dioíh ángelwá aab béjnit, ã jwáub dei júuwáchah, ñi enbipna caá,*** Jesús ã niijíp jĩ.

2

Caná tútchidih moón ã téihya chéwat

1-2 Chéne yeó jáap túttimah, Galilea baác Caná tútchidih, téihya chéwat ã jumap jĩ. Pánihna, Jesúsdi h ã bidichah, jwiítbat ájeéh jwí bejep jĩ. Jesús íin jwí játih caán mwaná mitát juibínap tajĩ. 3 Í túi wéi babhbachah, íih jiwá iguúh mac át beedáh bejep wat jĩ. Páant ã beedéchah, Jesús íin caandíh nin pah mi niijíp jĩ:

—Wáuhú, jáantjeh íih jiwá iguúh mac ã beedáh bejep be, mi niijíp jĩ.

4 —**Naá, ¿dépanih tigaá weemdíh páant ma niij? Wá tewat pínah ã juibí jwuhna caá,** Jesús ã niij jepahap jĩ.

5 Páant ã niij jepahachah joiná yuhna, ã íinboó queét teo wáhnitdih nin pah mit niij watji taga:

—Wá wáuh ded pah yeebdíh ã watat pah ñi chájap, mit niijí taga.

6 Caanjíh seis dahwani wáam dahna ã jumap jĩ. Biíc wáam búdí jáaj cómoh pah bóo ã jumap jĩ. Jwiít judíowá Dios ã watatji pah jwí téih chocat túut niijná, páant bóo dahdih mah yáac yáawat pínahdih jwípí bíbohó jĩ. Pánihna, caán mawdih moonbút caan dáhnadi h í bíbohó jĩ.

7 Pánihna, queét teo wáhnitdih nin pah Jesús ã niij watap jĩ:

—**Mahdih ub júóhnit, caán wáam dahnadih ñi yáac yáwanaá,** ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, teo wáhnit caán wáam dahnadih mah í túi yáac yáwanap jĩ. 8 Páant í yáac yáawat túttimah, Jesús queétdih nin pah ã jwáub niij watap jĩ:

—**Buu caandíh tóih ubnit, yeebdíh watnidih ñi juibí wáuhú,** ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caandíh tóih ubnit, í maáhdih í juibí wáuhap jĩ.

9 Obohjeéhtih, queét mahdihjeh í yáacnijidih Jesús ã túut nuumúchah, jiwá iguúh mac yoobát át bejep tajĩ. Pánihna, queétdih watniboó caan mácdih ã jwíh babh joyóchah, dedmant í ubatjidih át jéihcap wat jĩ. Obohjeéhtih, caandíh teo wáhnitboó mahjeh í yáacatjidih í jéihyep jĩ. Pánihna, queétdih watni babh joinít, téihya chéonidih ã júuwát túutap jĩ. 10 Caán ã juyáchah, teo wáhnit í maáh nin pah ã niijíp jĩ:

—Jwí bidnitdih caán yoobát macdih jwípí jwíh wáhna caá. Pánihat túttimah, í babh yáwachah ennit, juu macdih jwípí ñuán tóihna caá. Obohjeéhtih meémboó

* 1:49 Mt 16.15 * 1:51 Gn 28.12

páant mat chājat tútcan tagaá. Caán yoobát macdih tóihcanjeh, jum macboodih mat jwíih tóihyat tútup taga. Pánihat túttimah, buu caán yoobát macboodih mat wáhat tútup taga, teo wáhnit i maáhboó téihya chéonidih ā niijjip jī.

¹¹ Pánih chājna, Galilea baác Caná tútchidih ā jwíih wēp chāj júutup jī, “Dios wáuh caá”, cáacwā i niiját pínah niijná. Pánihna, “Caán Dios ā wahni yoobát caá”, jwiít ā bohénit caandih jwí niij jenah joí jwíhip jī.

¹² Túttimah, Capernaum tútchina Jesús jwiít dih ā numah bejep jī. Páant ā numah bejehchah, ā ín, ā údwábut jwíjeéh biíc dih i bejep jī. Caanná juibínit, daocánni yeó jáap jwí jum jwuhap jī.*

Jíb chājnit dih Dioih mummánt Jesús ā ñun bácaat

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Pascua yeó jáapna ā tóah júúwáchah jéihnit, dawá jwí déewā Jerusalén tútchina i bejep jī.* Jesúsbut jwiít dih caanná ā numah bejep jī. Caanná juibínit, Dioih munná enedih jwí bejep jī.

¹⁴ Caán muudih jiwíwā, owejawā, jopwādihtut jíb chājnit dih Jesús ā enep jī. Bitabut dinero júdudih tút numnít i chéuduchah, ā enep jī. Queét tút numnítboó cáacwā dih bádí numná it chājap tajī.

¹⁵ Pánihna, caanjih jumni tōpnad ih ubnit, caánboó jumnit cáacwā dih íih nuñáp wādihtut ā pūi ñun bácanap jī. Dinero tút numnít i chéudat páhana, íih cáagat naanádihbut ā tóo yoh áacanachah, íih dinero júduna ā puo yóh ñajap jī.

¹⁶ Pánihna, jopwā dih jíb chājnit dih nin pah ā niij jūihñap jī:

—**Ñíh jopwā dih ñi ub bac bejee. Nin wā íp dih úbát muudih jíb chājat muú ñi chājca bojoó, Jesús ā niijjip jī.**

* 2:12 Mt 4.13 * 2:13 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 14.58; 15.29

¹⁷ Jesús páant ā niijchah joinít, Dios naawát dih naóh yapani ā daacátjidi h jwí náhninap jī. “Dios wā Maáh, míih muudih bádí wā oina caá. Pánih oina, caandih yeejép i chājachah ennit, bádí wā íjna caá”, āt niij daacáp tajī.*

¹⁸ Jesús páant ā chājachah ennit, jwí maáta caandih nin pah i niij jūihñap jī:

—¿Dépanihna queétdih páant ma ñun yóh baca? Meemdih Dios páant ā chājat tútuchah, cáacwā i chājca naáhdih ma chāj júutú, jwí jéihyat pínah niijná, Jesús dih i niijjip jī.

¹⁹ Páant i niijchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij jepahap jī:

—**Nin muudih ñi yohochah, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, yeéb ñi yohni muují dih wā jwúb ámohbipna caá, ā niijjip jī.***

²⁰ Páant ā niijchah joinít, queét maáta caandih nin pah i niij úbh joyóp jī:

—Cuarenta seis jópchi nin muudih teona, it péanap tajī. Obohjeéhtih, ¿meéamboó biíc peihcanni yeó jáapbitjeh teona, ma ámoh péami naniit? i niijjip jī.

²¹ Obohjeéhtih, caán muudihjeh niijcán, áih báchadh niijná āt chājap tajī. Páant ā naawá chah yuhna, maáta i jéihcah, jwiítbut jwí jéih jwuhcap jī. ²² Pánihna, wunniji Jesús ā boo pud júúwát túttimah, jwiít ā bohénitboó páant ā niijátjidi h náhninit, jwí beh joyóp jī, baca. Dios naawát dih i daácniji núodih, Jesús ā niijátjidihtut “Caán yoobópdih tigaá”, jwí niij jéihyep jī.

Cáacwā i jenah joyátdih Jesús ā jéih beedáat

²³ Pascua yeó jáapdih Jesús Jerusalén tútchiboó ā jumap jī. Pánih jumnit, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh Jesús

* 2:17 Sal 69.9 * 2:19 Mt 26.61; 27.40; Mr

ã chãjachah ennit, “Caánboó Dios ã wahni Cristo caá”, dawá ĩ niĳ jenah joyóp yah ĳĩ. ²⁴ Obohjeéhtih, ded pah ĩ jenah joyátdih jéihnit, “Weemdíh yoobópdih ĩ jepahcan caá”, Jesús át niĳ jéihyep tajĩ. ²⁵ Pánihna, caanjéh cãacwã ĩ jenah joyátdih túi jéih beedáni jumna, bita ded pah ĩ jenah joyátdih caandíh uúbh joyát ã wihcap ĳĩ.

3

Nicodemo

¹ Nicodemo, fariseo, jwiít judíowã jwĩ maáta poómpdih bóo wut ĳĩ. ² Jesucristo Jerusalén tátdhiboó jum láa, chei tac yoób dée, Nicodemo Jesúsdi enedih át jwáibnap wut ĳĩ. Pánih jwáibnit, nin pah át niĳíp wut ĳĩ:

—Bohéni, Dios jwiíttdih ma bohéat pínah niĳná, meemdíh ã wahatdih jwĩ jéihna caá. Pánih wahnit, majeéh ã jummatdihbut jwĩ jéihna caá. Majeéh ã wihcah, jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih mata jéih chãjcan tagaá, át niĳíp wut ĳĩ.

³ Páant ã niĳíchah joinít, Jesús caandíh nin pah át niĳ jepahap wut ĳĩ:

—Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Ded jáap cãac jumni panihni jwáub jumcan, ded pah Dios ã maáh jummatdih ã jéihcan níit, át niĳíp wut ĳĩ.

⁴—Páant cãac behe ¿ded pah jáap cãac jumni panihni ã jéih jwáub jumbi? ¿Ded pah ã íiníh wudahboó ã jéih jwáub waadbí? ¿Caandíh mí jwáub jéih weh jumca níit? Nicodemo át niĳíp wut ĳĩ.

⁵⁻⁶—Cãacwãjeh ĩ weh jumachah, cãacjeh caá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó cãacwãih caolih wanni panihnidih ã booanachah, jwáub jáap cãac jumni panihnit ĩ jumna caá. Jáap caolih jumni panihnitjeh Dios weh ĩ jumna caá. Yoobópdih

meemdíh wã naóhna caá. Ded mahjĩh daabáccanni, Túini Espiritu wihcanni, jáap panihni jumcan, Dios ã maáh jumapboó ã jéih waadcán níit. ⁷ Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá: Meemdíhbut jáap cãac jummat panihni caá náahap. Caandíh páant wã niĳ naáwáchah, ‘¿Ded pah caán ã yapbi?’ ma niĳ uúbh joicá bojóo.* ⁸ Johlit johat panihni caá. Johlit ã jwáuwápmant ma jéihcan caá. ã bejep pínahboobút ma jéihcan caá. ã joh buug láajatdihjeh ma jéih enna caá. Pánihat pah, caolih wanni panihnitdih Túini Espiritu ã booanachah, ded pah ã booaatdih jéih encan yahna, cãac ã táut nuumátdih ma túi jéih enna caá,* Jesús át niĳíp wut ĳĩ.

⁹ Páant ã niĳíchah joinít, Nicodemo Jesúsdi nin pah át jwáub niĳíp wut ĳĩ:

—¿Ded pah niĳ naóh tigaá ma chãj? Ma naáwátdih wã beh joicán caá, át niĳíp wut ĳĩ.

¹⁰—¿Páant, meém judíowátdih bohéni yahna, ded pah wã naáwátdih ma beh joicán?

¹¹ Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Jwĩ jéihyatdih, jwĩ enatdihbut yeebdíh jwĩ naóhna yah caá. Obohjeéhtih, jwiíttdih ñi joíhcan caá. ¹² Nin baáccboó ded pah ã jummatdih wã naáwáchah, ‘Yoobópdih ã naóhcan caá’, niĳná, Dios pehbhoó ded pah ã jummatdihbut wã naáwáchah, bíic yoobó ñi niĳ jenah joibípna caá.

¹³ “Ded Dios ã jumapboó enedih aab béjniji jwáub dei jwóhni ã wihcan caá. Obohjeéhtih, weémboó, nihat cãacwã úud jeñé, caánboó wãpĩ jumap ĳĩ. Pánihna, caanmánt dei jwóhni weemjéh ded pah ã jummatdih yoobópdih wã jéih naóhna caá.

* 3:7 1P 1.3,23 * 3:8 Ec 11.5

14-15 **Jon jātih, Moisésji jum láa, Dioih cáacwā tútchi wih-capboó jum jwuhna, caandih ī jēihñuchah, dawá maiwādh wahnit, queétjīh cáacwādh āt peéh chājap wut jī. Mai pah jīgohndih ītahjīh Dios Moisésdih āt chājat tútup wut jī. Caán mai pah jīgohndih chāj péanit, máa nahdih búdhnit, āt baad dóhdhop wut jī. Pánihna, det Diosdih túi jenah joinit, caán ā baad dódhni mai pah jīgohndih ennit, īt boonap wut jī.* Caán ā baad dóhdhat pah, cruzboó péohnit, pud dodhnit, cáacwā weemdīh ī maobipna caá.* Pánihna, weém caán cruzboó wā wunuchah, det weemdīh túi jenah joinit, iiguipna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ī túi jumbipna caá”, Jesús Nicodemodih āt niijíp wut jī.**

Dios nihat cáacwādh budi ā oyat

16 **“Dios nihat cáacwādh budi ā oina caá. Pánih budi oina, queétdih ā peéh chājat déedih túi ubat tút niijná, weém ā wūuh biíc jumndih ā wah deyanap jī. Páant ā wahachah, det weemdīh jepahnit iiguipna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ī túi jumbipna caá. 17 Dios cáacwādh yéejat peéh chājat tútuna, weém ā wūuhdih nin baácboó ā wah deyacap jī. Obohjeéhtih, iiguipna ī bejat déedih queétdih wā túi ubat pínah niijná, ā wah deyanap jī.**

18 **“Weém ā wūuhdih det jepahndih Dios ī yéejat jīb ā peéh chājcan niit. Obohjeéhtih, det weemdīh ī jepahcah, queétbodih ī yéejat jīb ā peéh chājipna caá. 19 Weém Dios wūuh baabát panihni nin baácboó jūohna, ded pah cáacwā Diosjeéh ī túi jumat pínahdih wā jēihyahna caá. Obohjeéhtih,**

weém caán baabát panihndih cáacwā ī náahcap be. Ī chājat yeejép ā jumuchah, dupéat panihndihjeh ī náahap be. Pánihna, baabát panihndih náahcan, yeejép chājnit ī jumuchah, Dios queétdih ā peéh chājipna caá. 20 Nihat yéej chājnit ī yéej chājatdih cádahīhcan, páant ī chājatdih bita ī encat pínah niijná, baabát panhipboó ī jūúwīhcan caá.* 21 Obohjeéhtih, det Diosdih jepahnit baabápboó ī jūúwīhna caá, Dios ā wēpatjīh ī túi chājatdih bita ī enat pínah niijná”, Nicodemodih Jesús āt niijíp wut jī.

Jesús ded pah ā jumatdih Juan Daabáni ā naáwāt

22 Túttimah, jwiit ā bohénitdih Judea baácna Jesús ā numah jib bejep jī. Caanná jib bejnit, caanjīh moón Diosdih ī jepahachah, queétdih ā daabánap jī. 23 Enón wut jumni pebh Salim wut jumapdih caan múj numahni ā jumuchah, Juanbut cáacwādh daabána āt chājap wut jī. Queétdih ā daabáat pínah niijná, dawá ā pebhna īt juibínap wut jī. 24 Caán láa Juan Daabánidih jwī maáta ī teo jwuhcap jī.*

25 Biquína Juan Daabáni ā bohénit biíc jwī déejīh ded pah jwiit judiowā jwīpī daabáatdih múic wéhena īt chājap wut jī. 26 Pánih múic wéhe péanit, Juan pebhna juibínit, ā bohénit caandih nin pah īt niij wūbh joyóp wut jī:

—Bohéní, Jordán muj conanaajīh majeéh jumni ‘Caán caá weemdīh chah jumni’, ma niijnājiboó buu cáacwādh daabána caá ā chājap. Páant ā daabánachah, nihat caan pébhna múicjeh bejna caá ī chājap, Juandih īt niijíp wut jī.

* 3:14-15 Nm 21.9 * 3:14-15 Is 52.13; Jn 8.28; 12.32-34; 18.32 * 3:20 Job 24.13-17 * 3:24 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20

²⁷ Páant í niijíchah joinít, Juan nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Diosboó weemdíh ã jwíih daabáát túutap jĩ. Pánihna, bñ caandíh jwúh daabáát túutnit, ã pebhna cãacwãdih ã bejat túutna caá. ²⁸ ‘Weém Cristo nihcan caá’, wã niijíchah, yeéb ñi joiná beé. Obohjeéhtih, Cristo jãtíh weemdíh Dios ã wahap jĩ.* ²⁹ Pánihna, ãjeéh cãacwã í bejehah enna, búdí wã wëina caá. Nin panihat dée caá: Téihya chéonih pínahboó mi áajeéh mi bejehah ennit, ã pej jumniboó búdí ã wëina caá. Páant ã pej jumni ã weñat pah mun tígaa, weembút Jesúsdi h í túi péenachah ennit, búdí wã wëina caá. ³⁰ Pánihna, cãacwã weemdíh pée cádahnit, Cristoboodíh jwúub túi péeat caá náahap, Juan queétdih át niij jepahap wut jĩ.

Dios wúúh japmant jãóhni ã jumat

³¹ Páant niij naóh péanit, nin pah Juan ã bohénitdih át jwúub niij naawáp wut jĩ: “Jeámant jumniiji nin baácboó dei jãóhni nihatdih ã túi jéih beedána caá. Obohjeéhtih, jwiít cãacwã nin baácboó jumnit, nin baácdi h jeh ded pah ã jumatdih jéihnit, jwí naóhna caá. Caán Dios ã wahniboó jwiít cãacwã chah jéihni ã jumna caá. ³² Ded pah ã enatji, ã joyátjidihbut jwiít d ih ã naóhna caá. Páant ã naawáchah yuhna, cãacwãboó ã naawát d ih í joíhcan caá. ³³ Pánihna, jeámant jãóhni ã naawáchah, ded túi joiní ‘Dios yoobópdih naóhni caá’, ã niij jéihna caá. ³⁴ Dios ã wahní Cristodih áih Túini Espíritudih búdí yoobát ã wúhup be. Pánihna, Cristo Dios naawát d ih yoobópdih ãpí naóhna caá. ³⁵ Dios ã wúúhdih búdí oinit, caandíh nihát í maáh ã jumat túutna caá.* ³⁶ Dios wúúhdih ded jepahni Diosjeéh páantjeh ã

jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã wúúhdih yap yohniboodíh íjnit, Dios búdí ã peéh chãjachah, ãjeéh ã wihcan nit”, Juan át niijíp wut jĩ.

4

Jesús Samaria baác di h bólijíh ã míc wéheat

¹ Juan chah dawá cãacwã Jesúsdi h péenitdih ã daabáát doonádih fariseowã í t joyóp wut jĩ. ² Obohjeéhtih, Jesús pohba ã daabácan jĩ. Jwiít ã bohénitboó jĩ cãacwãdih jwí daabánap jĩ. ³ Fariseowã í jéihyat doonádih joinít, Jesúsboó Judea baác di h jumniiji Galilea baácna jwiít d ih ã numah bejep jĩ.

⁴ Caanná bejna, Samaria baác di h yap bejat túut jwí chãjap jĩ. ⁵ Pánih yap bejna, Samaria baác di h bóo Sicar tútchina jwí juibínap jĩ. Caan pébh jwí nuo Jacob ã wúúh Josédi h ã wúhniiji baácbit át jumap wut jĩ.* ⁶ Caanjíh Jacobwãji í mah tóihyat íit ã jumap jĩ. Pánihna, Jesúsboó yúup jãóhniiji chunná, yeó jáap tac yoób caán íit pebh ã choó chúudap jĩ. ⁷⁻⁸ Páant ã choó chúudat pónih, jwiít ã bohénitboó tútchina jeémát júb chãjadi h jwí aab béjep jĩ. Caanjíh Jesús ã chúudachah, Samaria baác di h bóli mah tóhyodih mit dei juibínap wut jĩ. Páant mi mah tóhyochah, Jesús nin pah caántdih át niijíp wut jĩ:

—**Weemdíh mah ma wúuá,** át niijíp wut jĩ.

⁹ —Meém judío cãac caá. Weémboó Samaria baác di h bóli caá. ¿Dépanih tígaa weemdíh mah ma wúúh? Jesúsdi h mit niij jepahap wut jĩ. (Jwiít judiowã Samaria baác di h moondih jwípí eníhcap jĩ. Pánihna, páant mit niijíp wut jĩ.)*

¹⁰ Páant mi niijíchah joinít, Jesús caántdih nin pah át niij naawáp wut jĩ:

* **3:28** Jn 1.20 * **3:35** Mt 11.27; Lc 10.22 * **4:5** Gn 33.19; Jos 24.32 * **4:9** Esd 4.1-5; Neh 4.1-2

—**Dios meemdíh ã teo wáacat déedih jéihcan, meemdíh mahdih úúbhnidihbut ma jéihcan caá. Pánih jéihna nihna, ‘Mah ma wáhuú’, weémboodíh mata níj úúbh tagaá. Caán wã wáihni mah panihnidih ma babhbachah, míih caolih áta táí boo tagaá, át níijíp wut jĩ.**

¹¹ —¿Dépah níj tígaa páant ma níj? Nin mah tóhyat íit numah bóo caá. Mah tóhyat pínah wáam dah bíbohcan, ¿deh tígaa caolihdih booot tátuini mah ma úbbi? ¹² Jwĩ nno Jacobji, á wehbut, íih nnañápwa bíicdih nin íitdih mah úbni, íit babhbat wut jĩ. Áihjidih jwiít ã jaimenáidih át wáhp wut jĩ. ¿Pánihna, jwĩ nno Jacobji chah wépní níit ma jumap, páant ma níijná? mit níijíp wut jĩ.

¹³ —**Ded nin íitdih bóo mahdih babhni ã jwúub taca joótbična caá, páant muntih.**

¹⁴ **Obohjeéhtih, weém wã wáhni mah panihnihoodíh babhna, chéneji á taca joótcan níit. Ded wã wáhni mah panihnidih babhna, Diosjeéh páantjeh á táí jumbična caá. Meo waó cáahdih mah nooj bácní ã jöpcat pah wã wáhni mah panihni ã beedcán níit, Jesús caántdih át níijíp wut jĩ.***

¹⁵ —Caán láa bácah, caán ma níijní mahdih weemdíh ma wáhuú, jwúub taca joótcah, ninboó yeó jáap jumap pah mah tóhyodih wã jüóhcat pínah níijná, mit níijíp wut jĩ.

¹⁶ —**Majeéh bóodih ma bidbi jwuhúú, Jesús át níijíp wut jĩ.**

¹⁷⁻¹⁸ —Obohjeéhtih, weém áa wihcannih caá, mit níj jepahap wut jĩ.

—**Yoobópdih tígaa ma níijíp. Obohjeéhtih, cinco neoná caá ma weha mánaji. Búu majeéh jamni ma áa yoobát nihcan caá. Pánihna, ‘Weém áa wihcannih caá’, ma níiját yoobópdih tígaa, Jesús caántdih át níijíp wut jĩ.**

¹⁹ —Meémboó Dios naawátidih naóh yapani nacaá. ²⁰ Pánihna, yoobópdih wã jéihyat pínah níijná, weemdíh ma naáwá: Con jeená jwĩ nno wáji Diosdih ípí úúbup wut jĩ. Obohjeéhtih, ‘Jerusalén tútchiboó Diosdih úúbúidih bejat caá náahap’, yeéb judíowá íipí níijná caá, mit níijíp wut jĩ.

²¹ —**Yad wilí, weemdíh ma joi jwáhuú. Nin wã naawát yoobópdih caá. Túttimah bóo láa, con jeéboó, Jerusalén tútchiboobút jwĩ íipdih íi úúbhcan níit. ²² Yeéb Samaria baácidih moón íi úúbhnidih íi jéihcan caá. Obohjeéhtih, jwiít judíowáboó caandíh jwĩ jéihna caá. Dios á wáhni, nihat cáacwáidih táí úbni, judíojuh tígaa á jumap. Pánihna, jwĩ wéini Diosdih jwiít judíowáboó jwĩ jéihna caá. ²³ Búu láa, túttimahbut Túini Espíritu á teo wáacachah, táí yoobópdih jenah joinít, cáacwá Diosdih í táí wéibipna caá. Páant caandíh táí wéinitboodíh caá Dios á bidip. ²⁴ Dios jígohcanni á jumuchah, cáacwá caandíh í jéih encan caá. Pánihna, dedboó jumna, caandíh jwĩ wéi úúbúchah, bíic yoobó á túina caá. Caandíh wéina, Túini Espíritu á teo wáacatjĩh, táí yoobópdih jenah joinít, weñat caá náahap, Jesús caántdih át níijíp wut jĩ.**

²⁵ —Mesías, ‘Cristo’, í níijní, á jüúwát pínahdih weém wã jéihna caá. Caán jüóhna, jwiítidih nihát á jéihya beedábipna caá, mit níijíp wut jĩ.

²⁶ —**Weém ma níijní Cristo tígaa, Jesús caántdih át níijíp wut jĩ.**

²⁷ Páant caántdih á míic wéhenachah, jwiít á bohénitboó jeémát jíib chájadih bejnitji jwĩ jwúub juibínap jĩ. Pánih jwúub juibínit, Jesús yad wilijĩh á míic

* 4:14 Is 44.3; Jer 2.13; 17.13; Jn 7.37-39

wéhenachah ennit, jwĩ en wáhi bejep jĩ. Pánih en wáhi bejna yuhna, “¿Dépanih tibeé caántdih ma míc wéhe?” niij wábh joinit déeji jwĩ niijcáp jĩ. ²⁸ Pánihna, caántboó miíh mah tóhyat wáam dahdih cáag jwejnít, tátchina mi jwáub aab béj jwuhup jĩ. Pánih bejnít, miíh tátchidih moondíh nin pah mit niij naáwáp wat jĩ:

²⁹ —Ded pah wã chājatjidih weemdíh naóh beedánidih ñi en jãúwá. Caán yoobópdih Cristo dée caá, mit niijíp wat jĩ.

³⁰ Páant mi niijíchah joinít, caán tátchidih moondíh Jesúsdi h mi jwááapjina mit ñumah jwáub jãúwáp tajĩ.

³¹ Pánihna, i juyát pínah jãtíh, jwiít Jesús ã bohénitboó jwĩ jíb chãjni jeémát dih caandíh jwĩ ñumah jeémíhip jĩ.

—Bohéní, ma jeémp jãúwá, jwĩ niijíp yah jĩ.

³² —**Oboheéhtih, ñi jéihca naáh jeémát weemdíh ã jumna caá,** Jesús jwiít dih ã niij jepahap jĩ.

³³ —¿Bita caandíh jeémát itát wãh taniít? jwiítjeh jwĩ míc niijíp jĩ.

³⁴ Páant jwĩ míc niijíchah joinít, Jesús jwiít dih nin pah ã jwáub niijíp jĩ:

—**Cãacwã jeémát i bidat pah, weemdíh wahni ded pah ã watatdih chãj péaatdih bádí wã bidna caá. Pánihna, butéh caandíh jepahnit, caántjĩh míc wéhena, wíh jeémát panihni ã jumna caá.** ³⁵ ‘Chénena míc widh ã judhna caá jwĩ momni ã quehechah, jwĩ dicat pínah’, wápchi minah ã niiját pah, yeéboó ñi niij jenah joicá bojoó. ‘Dios naáwát dih jwĩ naáwát pínah ã judh jwahna caá’, ñi niij jenah joicá bojoó. Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Jáantjeh quehat láa panihni ã jumna caá. Bũ láa bácah cãacwã jwĩ pebhna i jayáchah, ñi túi eneé. Queéatboó

pácahi ã quehat pah i jumna caá. Pánihna, bũ cãacwãdih wã bohénachah, i joyát láa ã jumna caá. ³⁶ Cãacwãdih wíh túini doonádih jepahat túatni dicni panihni ã jumna caá. Queéat jepahnit, caán ã dicni panihnit, Diosjeéh páantjeh i túi jumbipna caá. Pánihna, cãacwã i túi jepahachah enna, dicni panihni, momni panihni bíicdih bádí i wéibipna caá. Páant i weñat i tewatji jíb panihni ã jumna caá. ³⁷ Cãacwã nin pah i niijná caá: ‘Bíic ã jwíh momop be. Bíihboó ã momni ã quehechah ã diquip be’, íp niijná caá. Momni panihni wíh túini doonádih naóh jwíhni caá. Bita caandíh dicnit panihnit wíh túini doonádih jepahat túatnit caá. ³⁸ Páant ã jumat pah, bitaboó cãacwãdih itát jwíh bohénap tajĩ. Queéat dih jwíh bohénit ñi jumcah yuhna, bũ yeebdíh jwah wã wahna caá, wíh túini doonádih jwáub joinít i túi jepahat pínah niijná, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

³⁹ Páant Jesús jwiít dih ã míc wéheat pónih, caánt Samaria baác dih bóli “Ded pah wã chājatjidih jéih beedánidih mah tóhyop ítdih wã jwááap be”, mi niijíchah joinít, dawá Samaria baác dih moón Jesúsdi h i jepahat pínahdih it jenah joyóp tajĩ. ⁴⁰ Pánihna, queéat jwĩ pebh joinít, “jwíjeéh ma chão jwáuhú”, Jesúsdi h i niijíp jĩ. Páant i niijíchah joinít, chéne yeó jáap íjeéh jwĩ jum jwuhup jĩ. ⁴¹ Jesúsjeh queéat dih ã naáwáchah joinít, dawá caandíh i jepahap jĩ. ⁴² I dée wilidih nin pah i niijíp jĩ:

—Ma jwíh naáwáchah joináneh, jwiítbut Jesúsdi h jepahihat jwĩ jenah joyóp be. Bũ caanjéh ã naáwáchah joiná, jwĩ túi jepahna caá. ‘Nihat nin baác dih moón iiguúpna bejnít déejidih yoobópdih

tái ubni caá', jwí niij jéihna caá, i niijíp jī.

Maáh wáúhdih Jesús ā booaat

⁴³ Chéne yeó jáap Sicar tátchidih numah chāo jwáuhni, Jesús Galilea baáboó jwiítidih ā numah bejep jī. ⁴⁴ “Ded Dios naáwátidih naóh yapanidih áih baácdih moón ípī wéican caá. Pánihna, Galilea baácdih wā behechah ennitji, weemdih í tái jengah joibícan nacaá. Obohjeéhtih, páant í jamuchah yuhna, caanná jwí jwáub bejna caá”, ā niijíp jī.* ⁴⁵ Jerusalén tátchiboó Pascua yeó jáapnadih jwí jam láa, Jesús ā chājatjidih ennitji biquína Galilea baácdih moón ít jamup tajī. Pánihna, íih baácna jwí juibínachah, queétoó ā wēp chājatjidih jwáub eníhna, caandih í tái wēi jwááap jī.*

⁴⁶ Mahdihjeh jiwá iguáh mac Jesús ā túat numniji Caná tátchidih jwí jwáub juibínap jī. Capernaum tátchiboó maáh Herodes namp jamni maáh wáúh wanna át chājap tajī.* ⁴⁷ Pánihna, Jesús Judea baáboó jamniji Galilea baácna ā jwáub juyát doonádh joinít, jwí pebhna át aab jáúwáp tajī: Pánih aab joinít, nin pah Jesúsdih ā niijíp jī:

—Wā wáúh muujná beé ā chājap be. Pánihna, caandih booaat túat niijná, wájeéh waícanjeh ma dei júúwá, ā wēp niij wáúbap yah jī.

⁴⁸ Páant ā niijíchah joiná yuhna, Jesús caandih nin pah ā niij jepahap jī:

—**Dios ā wēpatjīh wā chāj jútuchah encan, ‘Caán Dios ā wahni Cristo caá’, weemdih ní niij jengah joibícan nacaá,** Jesús ā niijíp jī.

⁴⁹ —Obohjeéhtih, Maá, wā wáúh ā wunat pínah játi, waícanjeh ma booa wāh júúwá, Jesúsdih ā niijíp yah jī.

⁵⁰ Páant ā niijíchah yuhna,

—**Míih maaná ma jwáub bejeé. Ma wáúh ā boona caá,** Jesús caandih ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, “Á niiját pah tih wā wáúh ā boona nacaá”, niij jengah joinít, áih muúboó ā jwáub bejep jī. ⁵¹ Páant ā jwáub juibínachah, ā pebh moón caandih ít jwááh naáwáp wut jī:

—Ma wáúh jáantjeh ā jwáub boona beé, caandih ít niijíp wut jī.

⁵² —¿Deyoób yeó lajachah tibeé caán ā boo? queétoó át niij wábh joyóp wut jī.

—Jwín yeó jáap tac yoób táttimahbit caandih pahat ā dáucup be, ít niij jepahap wut jī.

⁵³ Páant í niijíchah joinít, “Jesús weemdih **‘Ma wáúh ā boona caá’**, ā niijíchahjeh, wā wáúh át boonap taga”, maáhboó át niij jengah joyóp wut jī. “Jesús weemdih yoobópdih tigaá át niijíp”, niijná, ā déewa bícdih Jesúsdih “Caán Dios ā wahni Cristo yoobát caá”, ít niij jengah joyóp wut jī.

⁵⁴ Jesús Judea baácdih jamniji Galilea baácna jwáub juibínit, maáh wáúhdih booana, chéne láa jwiít cāacwā jwí jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh ā chāj jútup jī.

5

Jéih bejcanidih Jesús ā booaat

¹ Táttimah, jwiít judíowā Diosdih jwí wēi láa Jesús Jerusalén tátchina jwiítidih ā numah juibínap jī, páant mantih. ² Caanjīh Ovejawā Bejni Jéc wut jamni pebh jéehat júá ā jamup jī. Jwiít judíowā jwíh wéheatjīh niijná, caán júádih Betzata jwí niijná caá. Caán Betzata júá jwéjdih cinco nemat wihcanni jécna ā jam páud bejep jī. ³ Caán júádih muú wáap lap namp dawá tabáp cháúhni ípī ñaj páud bejep tajī. Jéih encannit,

* 4:44 Mt 13.57; Mr 6.4; Lc 4.24 * 4:45 Jn 2.23 * 4:46 Jn 2.1-11

jéih jibcannit, jéih yoocannitbut caán júá pebh ít ñajap tajī. Caanjīh ñajnit, mah chibít ā dácohatdih pái ñajna ít chājap tajī. ⁴ “Dioih ángel dei joinít, caán jéehat júádih ā dácohanachah ennit, ded jātih jwīih buúg báahniboó dedé wanat jumni āpī boonap wut jī”, ít niij jenah joyóp tajī. ⁵ Pánihna, caanjīh jumni biíc jéih bejcanni, treinta ocho jópchi tubúp chūúhni ā ñajap jī. ⁶ Caandih ennit, maatápdih ā tubúp chūúátidih jéihna, Jesús caandih nin pah ā niij úubh joyóp jī:

—¿**Meém ma booih níit?** ā niijíp jī.

⁷ —Wā booihna yah caá. Obohjeéhtih, can júána weemdih ded ub báahni pínah ā wihcan caá. Pánihna, dawá láa ā dácohochah, wā buúg báah bejihichah yahna, bita wā jātih ípī juibí buúg báahna caá, Jesúsdi h ā niijíp jī.

⁸ Páant ā niijíchah joinít,

—**Ma ñah ñuhúú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chāi bejeé,** Jesús caandih ā niijíp jī.

⁹ Páant ā niijíchahjeh, caán jéih bejcanniji ñah ñuhnit, ā ñajatjidih ubnit, ā yáac chāi bejep jī, buca.

¹⁰ Páant ā boonachah enna, jwī chooát yeó jáap ā jumachah, jwī maáta caandih nin pah ít niij jūihñup wut jī:

—¿Dépanihna, ma ñajatjidih beo bej tigaá ma chāj? **Buu** jwī chooát yeó jáap ā jumachah, ma ñajatjidih ma beo bejchah, ā túican caá, ít niijíp wut jī.*

¹¹ —Obohjeéhtih, **‘Ma ñajatjidih ubnit, ma yáac chāi bejeé’**, weemdih booani ā niijíp be. Páant ā niijíchah joinít, nin wā ñajatjidih ub bejna caá wā chājap, át niij jepahap wut jī.

¹² —¿Déhe tibeé meemdih páant niij, booani? queét ít niij úubh joyóp wut jī.

¹³ Obohjeéhtih, Jesús dawá cāacwā cātih ā bejchah, caandih boonaidih át beh encap wut jī. Pánihna, ā wátdih jéihcan, át jéih jepahcap wut jī. ¹⁴ Táltimah, Dioih maúboó Jesús caandih jwāáhnit, nin pah ā niijíp jī:

—**Weemdih ma joi jwáhuú. Buu ma tái jumna caá. Pánihna, ma jwúub yéej chājca bojóo, páant mantih. Jwúub yéej chājna, chah yeejép wanat meemdih ā jūóhbpna caá,** Jesús ā niijíp jī.

¹⁵ Caandih páant ā niijíchah joinít, Jesúsdi h át beh enep wut jī, buca. Pánih beh enniji jwī maatadi h naawádi h át bejep jī.

—Jesús wut jumni beé weemdih át boonap tabe, queétdih át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, Jesús chooát yeó jáapdi h ā booaatjidih jéihnit, jwī maátaboó caandih yeejép í chāj jwíhip jī.

¹⁷ Páant caandih í mawíhatdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—**Wā íp páantjeh teona caá ā chājap. Pánihna, weembát wā teo jwuhna caá,** ā niijíp jī.

¹⁸ Jesús páant ā niijíchah joinít, jwī maátaboó chah í íjip jī. Jwī chooát yeó jáapdi h caán tubúp chūúhni di h ā boonachah enna, queét í íj jwíhip jī. Pánih íjna, **“Wā íp”**, Diosdi h ā niijíchah joiná, chah í yoób íjip jī. **“‘Wā íp’, niijná, ‘Diosdi h biíc yoobó wā jumna caá’, Jesús caán mícjeh ā niij jenah joiná caá”**, jwī maáta ít niij jenah joyóp tajī. Páant niij jenah joinít, chah íjna, Jesúsdi h í yoób mao yohíhip yah jī.*

Jesús ā íp ā wutuchahjeh, jepahni ā jumat

¹⁹ Páant í niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ā jwúub niij naawáp jī: **“Yoobópdih**

* 5:10 Neh 13.19; Jer 17.21 * 5:18 Jn 10.30-38

yeebdíh wã naóhna caá. Weém, Dios wúúh, wã jenah joyátjeh wã chãjcan caá. Wã íp weemdíh ded pah á wutuchah, caandíhjah wã jepahna caá. Wã íp ded pah á chãjachah ennit, weém á wúúhbut biíc yoobó wãpí chãjna caá. ²⁰ Wã íp weém á wúúhdih oina, ded pah á chãjatdih weemdíh ápí jéihyana caá. Búú wã chãjatji chah, biíh wã chãjat pínahdih weemdíh á jéihyabipna caá. Páant weemdíh á wutatdih joinít, á wëpatjìh yeebdíh wã chãj jéutuchah, ñi en wáhi bejbipna caá. ²¹ Wã íp ded pah wanah bejnitdih á booaat pah, weembút á booaat túutnitdih biíc yoobó wã booana caá. ²²⁻²³ Wã íp cáacwã í yéej chãjatdih peéh chãjni nihcan caá. Obohjeéhtih, í yéejat jíib wã peéh chãjat pínah niijná, weémboodíh á wutap be, nihat cáacwã caandíh í weñat pah, weemdíhbut biíc yoobó í weñat pínah niijná. Wã íp caá weemdíh wahni. Pánihna, ded weém á wúúhdih wëicanni, wã ípdihbut á wëican caá.

²⁴ “Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det wã naawátidih joinít, weemdíh wahnidih jepahna, páantjeh ájeéh í túi jumbipna caá. Páant ájeéh í jumuchah, queédih wã peéh chãjcan níit. Queét iiguípna bejnit déejidih túi ubnit í jumbipna caá. ²⁵ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Iiguípna bejnit déeji weém Dios wúúhdih búú jepah jwíihna caá í chãjap. Wã naawátidih joí jepahnitboó Dios biícidih páantjeh í túi jumbipna caá. ²⁶ Wã íp Dios páantjeh janniboó cáacwádhíh páantjeh á jumat túutna caá. Pánihna, weém á wúúhdihbut páantjeh jumat túutni pínah á chãjap jí. ²⁷ Weém nihat cáacwã úud jeñé wã

jumuchah, cáacwádhíh wã peéh chãjat pínah niijná weémboodíh á wutap jí. ²⁸ Páant wã naawáchah joiná, ñi joí wáhi bejca bojoó. Cúbucah nihat wunnit íih bácah í yohopjiboó jumna yuhna, wã ezechah, í joibípna caá. ²⁹ Pánih joiná, nihat túi chãjnitji boo pud jéóhnit Dios pehbhoó í páuh laab héjbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép chãjnitjiboó, í yéej chãjatji jíib iiguípna í bejbipna caá.*

³⁰ “Weém wíih jenah joyátjeh, wã weñat pínahdih wã chãjcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahni á wutatdihjah wã chãjna caá. Á niiját pahjeh cáacwádhíh wã peéh chãjbipna caá. Páant wã peéh chãjachah, yoobópdih á jumbipna caá. ³¹ ‘Weém Dios wúúh, á wahni caá’, weemjéh wã niijíchah, ‘Ma nih yána caá’, weemdíh ñita niij tágaá. ³² Obohjeéhtih, biíh caá weemdíh naóhni pohba. Caán naóhni Juan Daabáni caá. Pánihna, ‘Á niijátji yoobópdih á jumna caá’, wã niij jéihna caá. ³³ Yeéb weemdíh jéihíhna, bitaboodíh Juan pebhna í wúúh joyát pínah niijná, ñit wahap tabe. Caán yoobópdih yeebdíh át naawáp jí.* ³⁴ ‘Nin Dios wúúh caá’, weemdíh niijnítidih wã bidcan caá. Pánih bidcan yuhna, ‘Dios wúúh caá’, Juanboó weemdíh á niiját yoobópdih caá. Pánihna, weemdíh jepahnit, iiguípna ñi bejcat pínah niijná, Juan á niijátjidih yeebdíh wã náhniana caá. ³⁵ Túi enat túut niijná, jíiát dahdih jwí jí cáagat pah, Juan ded pah wã jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, yeebdíh át naawáp tají. Páant á naawáchah joiná, daocanni yeó jáap ñi túi wëi joí jwáhup jí. ³⁶ Obohjeéhtih, wã íp weemdíh á wutuchah,

* 5:29 Dn 12.2 * 5:33 Jn 1.19-27; 3.27-30

ã wēpatjĩh wã chãjachah ennit, yooópdih Dios ã wahni wã jumati dih ñita túi jéih tagaá.³⁷ Juan weemdíh ã daabánachah, wã ípjuhbut weemdíh wahni ‘Caán wã wúuh caá’, ã niijíp jĩ. Páant ã niijíchah yuhna, yeéboó caandíh encan, joicánnitbut ñi jumna caá.*³⁸ Weém Dios ã wahnidih jepahcan, wã íp ã naáwátidihbut ñi náahcan caá.³⁹ ‘Dios naáwát tólihdi h bohéna, yeó jáap jumati pah Diosjeéh jwĩ túi jumbipna caá’, ñi niij jenah joiná caá.* Obohjeéhtih, caán tólihjih tigaá weém ded pah wã jumati dih ã naáwáp.⁴⁰ Caán tólih weemdíh ã naáwáchah yuhna, yeéboó weemdíh ñi náahcan caá. Yeó jáap jumati pah Diosjeéh jumíhna yuhna, weemdíh páant ñi uúbhcan caá.

⁴¹ “Weemdíh wēi naóhntidih wã hidcan caá.⁴² Obohjeéhtih, yeéboó mácah ñi jenah joyátidih wã túi jéihna caá. Páni h jenah joinít, Diosdíh ñi oicatidihbut wã jéihna caá.⁴³ Wã íp weemdíh ã watat pah wã chãjachah yuhna, weemdíh ñi náahcan caá. Obohjeéhtih, ã wahcanniboó ã weñat pínahdihjih ã chãj jéutuchah ennit, caánboodíh ñi náahbipna caá.⁴⁴ Bitá yeebdíh í wēi naáwátidihjih bidna yuhna, Diosboó yeebdíh ã wēi naáwátidih ñi náahcan caá. Páni h náahcan, ‘Caán Dios ã wahni Cristo nihcan caá’, niij jenah joiná, weemdíhbut ñi joíhcan caá.⁴⁵ Páant weemdíh ñi joíhcatjij jíb ‘Jwĩ ípidih Jesús jwiítidih ã naóh yacbi pna caá’, ñi niij jenah joicá bojó. ‘Moisés ã watatjidih jwĩ jepahna, Dios pebhboó jwĩ bejbipna caá’, ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, ded pah Moisés weemdíh ã naáwátjidih ñi joyáh bojat jíb,

Dios yeebdíh ã peéh chãjbi pna caá.⁴⁶ Moisés weemdíhjih át naóh daacáp tajĩ. Páni hna, caán ã daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijná, wã naáwátidihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñita niij jenah joi tagaá.⁴⁷ Obohjeéhtih, Moisés ã daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijcán, wã naáwátidihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñi niijcán niit”, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

6

Cinco mil cãacwãdih Jesús jeémát ã wãhat
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Túttimah, Galilea ímdih conanaáboó Jesús jwiítidih ã namah chúuh bejep jĩ. Caán ímjih mantih Tiberias ím ã wut jumap jĩ. ² Jesús ã booanachah ennitjij dawá cãacwã ít ñuún péenap tajĩ. ³ Páni h chúuh juibínitjij, aab béjnit, jeená púuh laab juibínit, jwiít ã bohénitdih ã namah chúudap jĩ. ⁴ Caán láa Pascua yeó jáapna pínah bahni jih ã judhdap jĩ. ⁵ Caanná juibí chúudna, Jesús dawá cãacwã jwĩ pebhna í júuwúchah, ã enep jĩ. Páni h ennit, Felipedih nin pah ã niij uúbh joyóp jĩ:

—Dawá cãacwã jwĩ pebhna í jáóh jíghna caá. ¿Deh tigaá í jeémát pínahdih jwĩ jíb chãjbi? ã niijíp jĩ.

⁶ “Ded pah caá Felipe ã niij jepahbi”, niijná, Jesús caanjéh ã chãjat pínahdih jéihna yuhna, Felipedih páant ã niij uúbh joyóp jĩ.

⁷ Páant ã niij uúbh joyóchah joinít, Felipeboó nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Ocho widh tewat jíbji h jeémátidih jwĩ jíb chãjachah yuhna, queétdih áta juibícan tagaá, ã niijíp jĩ.

* 5:37 Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22 * 5:39 Dt 4.1; 8.1; 30.15-20

⁸ Jwiít biíc dih jumni Simón Pedro úudboó, Andrés wút jumni, Jesús dih nin pah á niijíp jĩ:

⁹ —Cinco pan dah, chéne quee-jwá dih nin wébít á bíbohna caá. Obohjeéhtih, páant bóobitjeh á jumachah, queét páant moón dawá cáacwá dih á juibícan níit, Andrés á niijíp jĩ.

¹⁰ —**Queédih ñi chúdat tútú,** Jesús jwiít dih á niijíp jĩ.

Caanjĩh túini yílip á jumap jĩ. Pánihna, jwí chúdat tútuchah, yílip jumap dih cáacwá í túi chúud beedép jĩ. Cinco mil neonájuh í jumap jĩ. Yaádh, í weh biíc dih chah í jumap jĩ. ¹¹ Páant í chúud beedéchah ennit, Jesús pan dahndih ubnit, **“Túina caá, Paá”**, Dios dih á niijíp jĩ. Páant níj péanit, jwiít á bohénit dih queét chúudnit dih pan, queejdíhbut á pááat tútup jĩ. ¹² Páant jwí páááchah, jeémpnit, cáacwáboó í túi wud jumap jĩ. Páant í wud jumachah ennit, Jesús jwiít dih nin pah á níj wutap jĩ:

—**Í judh jeémpnidih ñi táí ubuá, í yoh péécat pínah niijná,** á niijíp jĩ.

¹³ Páant á niijíchah joinít, cinco pan dahnají, chéne quee-jwá jidihbut í judh jeémpnidih jwí ub yacachah, doce wuhna pohba á yáwap jĩ. ¹⁴ Pánihna, jwiít cáacwá jwí jéih chájca naáhdih Jesús á chájachah enna, cáacwá nin pah í míc niijíp jĩ:

—Yobópdih tigaá. Nin Dios naáwát dih naóh yapani, nin baácboó júóhni pínah dih jwípí páini caá, queét í míc niijíp jĩ.

¹⁵ Páant míc niijnít, queét Jesús dih maáh pínah í waadálhip yuh jĩ. Obohjeéhtih, queét páant í níj jenah joyá dih jéihnit, biícjeh jeená púuh laab béjnit, Jesús á bejah bojop jĩ.

*Jesús ímjih á yáac chái bejat
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)*

¹⁶ Páant á púuh laab béjat túttimah, tóo ñáh júúwúchah ennit, jwiít á bohénit ímboó jwí dei bejep jĩ. ¹⁷ Caanná juibí, jááj chóodih waadnit, Capernaum tútchina chúuh bejat tút jwí chájap jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó jwí pebhna á juicáp jĩ. Páant á jíghcah, caandíh pái chúnit, jwí chúuh bejep jĩ. Páant jwí chúuh bejehah, á tub tóoáh bejep jĩ. ¹⁸ Páant á tóoáh bejat túttimah, johlit bádí á júúwúchah, bádí nolihatbut á ñahap jĩ. ¹⁹ Pánihna, caán ím tac yoób jwí bejehah pohba, Jesús ímjih jwí pebhna á yáac chái júúwúchah, jwí enep jĩ. Páant á júúwúchah ennit, bádí jwí úmup jĩ. ²⁰ Páant jwí úmúchah ennit, caán jwiít dih nin pah á niijíp jĩ:

—**Ñi en úmca bojó!**
¡Weemjéh tigaá! á niijíp jĩ.

²¹ Páant á niijíchah joinít, bádí wéinit, caandíh jááj chóona jwí waadát tútup jĩ. Páant á waadát túttimah, waícanjeh jwí jenah joi béjepna jwí chúuh juibínap jĩ.

Cáacwá Jesús dih í bidat

²²⁻²³ Cheibit bóo yeó jáap dih Jesús Dios dih **“Túina caá, Paá”**, niijnít, queédih jeémát á wuhapjiboó dawá cáacwá páina ítih chájap wut yuh jĩ. Jwí jwáub chúuh júúwúchah, Jesús jwíjéeh á waadát dihbut í enep jĩ. Caandíh páantjeh pái jwuhna ít chájap wut yuh jĩ. Tiberias ítchiboó jumni jĩ jááj chóona í jumapboó át juibínap wut jĩ. ²⁴ Pánihna, Jesús á wihcat dih ennit, queét caandíh bidna, caán jááj chóonadih waadnit, Capernaum tútchina chúuh jéóhnit, jwiít dih í ñún juyép jĩ.

Jesús pan panihni á jumad dih á naáwát

²⁵ Pánih ñún chúuh joinítjĩ, Jesús dih jwááhnit, caandíh nin pah í níj wábh joyóp jĩ:

—¿Bohéní, débólih tibeé ninboó ma jáóh? ĩ niijíp jĩ.

²⁶ Páant ĩ niij wábh joyóchah joinít, queétdih Jesús nin pah ā niij jepahap jĩ:

—**Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Dios bádí ā wēpatjĩh yeebdíh wā teo wáacachah yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo caá’, weemdíh ñi niij jenah joicán beé. Páant niij jenah joicán yuhna, jwáub jeémp, wud jamatdihjeh ñit bid jáóh tagaa, páant muntih.** ²⁷ **Obohjeéhtih, yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nin baácdih bóo jeémát moopáh bejniyeh caá. Pánihna, caán déenadih jíib chājihcan, teocat caá náahap. Obohjeéhtih, Diosjeéh táí jumat táutni jeémát panihniboodíh bidat caá náahap. Weém nihat cáacwā úud jeñé caán jeémát panihnidih wā wāhna caá. Wā íp weemdíh páant ā wáhat táutap be. Páant wā jumatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, Dios ā wēpatjĩh weemdíh ā chāj jáutat táutachah, yeéb ñi enep be,** Jesús queétdih ā niijíp jĩ.

²⁸ Páant ā niijíchah joiná yuhna, queét caandíh nin pah ĩ jwáub niij wábh joyóp jĩ:

—¿Ded pah tigaá jwĩ chājbi, Dios ā náahatdih chājat táut niijná? ĩ niijíp jĩ.

²⁹ —**Nindih Dios yeebdíh ā chājat táutna caá: ‘Wā wahnidih táí jenah joinít, ñi jepahaá’, yeebdíh ā niij wutap be,** Jesús queétdih ā niijíp jĩ.

³⁰ —**Meém Dios ā wahní yoobát jumna, ā wēpatjĩh ma chāj júut en tigaá bácah, meemdíh jwĩ jepahat pínah niijná.** ³¹ **Jwĩ nɔowáji jon játih tátchi wihcapboó maná ĩ niijníjidih ĩt jeémép wat jĩ.*** Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Jeámant queétdih jeémátdih át wáhpup wat jĩ, ĩ táí

jeémát pínah niijná’, át niij daacáp tajĩ.* ¿Páant ā chājatji chah meémboó mata jéih chāj taniít? caandíh ĩ niijíp jĩ.

³² —**Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Moisésjeh pohba queétdih japmant jáóhni jeémátdih ā wáhcáp jĩ. Wā íp jeémát yoobát panihnidih jeámant cáacwátdih ápi wāhna caá.** ³³ **Pánihna, Dios ā wáhní jeémát panihni japmant dei jáóhni, nihat baácdih moondíh ā báadhdát táutna caá,** Jesús queétdih ā niijíp jĩ.

³⁴ —**Maá, yeó jáap jumat pah ma niijni jeémátdih jwítdih ma wáhuá, queét ĩ niijíp jĩ.**

³⁵ —**Weém tigaá báadhdát táutni jeémát panihni caá. Det weemdíh táí péenitbóodíh jwáub nuugúp wanat panihat ā wihcan niít. Det weemdíh náhninit, wēi jenah joinítbóodíh taca jootát panihatbat ā wihcan niít.**

³⁶ **Obohjeéhtih, yeebdíh játih naóhna, yoobópdih naóhna beé wā chāhap be. Yeéboó weemdíh enna yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo caá’, ñi niij jenah joicán caá.** ³⁷ **Nihat wā íp ā jepahat táutnitjeh weemdíh ĩ péebipna caá. Weemdíh pánih péenitdih wā yohcan niít.** ³⁸ **Japmant jáóhna, wā náahatdihjeh chājcan, weemdíh wahní ded pah ā weñat pínahbóodíh chājadih wā jáúwáp be.** ³⁹ **Nin caá weemdíh wahní ā weñat pínah yoobát: Nihat weemdíh ā jepahat táutnitdih buudácan, weemdíh caán péeni yeó jáapdih queétdih wā jwáub booaat pínahdih ā náah yacna caá.** ⁴⁰ **Nihat weém ā wáúhdih jepahnit, páantjeh ájeéh ĩ jumat pínahdih wā íp, weemdíh wahní, ā náah yacna caá. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih wā jwáub boobipna caá,** Jesús ā niijíp jĩ.

* 6:31 Ex 16.4,15 * 6:31 Sal 78.24-25

41 **“Weém japmant jǎóhni jeémát panihni tiguaá wǎ jumap”**, Jesús á niijíchah joinít, jwí maátaboó caandih íjnit, tabít í míc niijíp jǐ.

42 —¿Nin Jesús José wǎúh nihcan niít? Á íp, á lindahbut jwiít jwí jéihna caá. Pánihna, jwiít panihnijeh man tiguaá. Pánihni jumna yahna, ¿dépanihna **“Japmant jǎóhni wǎ jumna caá”**, á niíf? í míc niijíp jǐ.

43 Queét páant í míc niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah í jwǎúb niij jepahap jǐ:

—**Weemdih yeejép ñi niijcá bojoó.** 44 **Det í jenah joyátjǐhjih weemdih í jéih jepahcan niít. Obohjeéhtih, wǎ íp, weemdih wahniboó, ‘Caán Dios á wahní Cristo yoobát caá’, queétdih á niij jenah joyát túttna caá, wǎjeéh í péeat pínah niijná. Páant á chǎjcah, det wǐhwǎ pínah íta jéih jumcan tagaá. Pánihna, péeni yeó jáapdih weemdih jepahnitjidih wǎ jwǎúb boobipna caá.** 45 **Dios naáwátdih naóh yapanitboó nin pah ít niij daacáp tajǐ. ‘Dios queét nihatdih á bohébična caá’, ít niij daacáp tajǐ.*** Pánihna, nihát wǎ íp á bohéátdih joinít, weemdihbut í jepahbipna caá. Pánih jepahnit wǐhwǎ í jumbipna caá.

46 **“Wǎ ípdih ded á encan caá. Weém á wahnijeh caandih wǎ enep jǐ.** 47 **Yoobópdih yeebdih wǎ naóhna caá. Det weemdih jepahnit páantjeh wǎ ípjeéh í túi jumbipna caá.** 48 **Weém báadhdani jeémát panihni wǎ jumna caá.** 49 **Ñi nǎowǎji tátchi wihcapboó manádih jeémpna yahna, ít wanup wat jǐ.** 50 **Obohjeéhtih, japmant jǎóhni wǎ niijni jeémát panihnidih ded jeémpna, iiguípna á bejcan niít.** 51 **Weém japmant jǎóhni báadhdani jeémát panihni wǎ**

jumna caá. Caán jeémát panihnidih jeémpnitjeh wǎ ípjeéh páantjeh í jumbipna caá. Caán báadhdani jeémát panihni wǐh bácah á jumna caá. Pánihna, wǐh bácahdih wǎ wǎhbipna caá, nihát baácdih moón wǎ ípjeéh í túi jumat pínah niijná. Pánih wǎhna, nihát cáacwǎdih wǎ wan wǎhbipna caá”, Jesús á niijíp jǐ.

52 Páant á niijíchah joinít, jwí maátaboó, queétdjeh nin pah í niij míc wéhenap jǐ:

—¿Nin dépanih tiguaá áih bácahdih jeémát pínah panihni á wǎhbi? í míc niijíp jǐ.

53 Páant í niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih á niijíp jǐ:

—**Yoobópdih yeebdih wǎ naóhna caá. Weém nihát cáacwǎ úud jeé wǎ jumachah, ded wǐh bácah panihnidih jeémpcanni, wǐh meép panihnidih babhcanni wǎ íp pehbboó á bejcan niít.** 54 **Ded wǐh bácah panihnidih jeémpni, wǐh meép panihnidih babhndih péeni yeó jáapdih wǎ jwǎúb boobipna caá. Caánboó wǎ ípjeéh páantjeh á jumbipna caá.** 55 **Wǐh bácah ñi jeémát yoobát panihni, wǐh meépbat ñi babhbat yoobát panihni á jumna caá.** 56 **Det wǐh bácah panihnidih jeémpnit, wǐh meép panihnidihbut babhnt, weém híicdih í túi jumbipna caá. Weembát queét híicdih wǎ jumbipna caá.** 57 **Wǎ íp páantjeh jumni weemdih wahna, weemdihbut páantjeh jumni á jumat túttna caá. Páant á chǎjat dée, jeémátdih ñi bidat pah, ded weém páantjeh jumnidih bádí bidna, caandih wǎ ípjeéh páantjeh jumni wǎ jumat túttipna caá.** 58 **Butéh yeebdih wǎ naóhni jeémát panihni Dios pebmant dei jǎóhni caá. Caán jeémát panihni jwí**

* 6:45 Is 54.13

nuowãji ï jeémpni maná panihni nihcan caá. Queétoó caán jeémátdih jeémpnitji ït wunup wat jï. Obohjeéhtih, butéh wã naóhni jeémát panihnihoodih ded jeémpni wã ípjeéh páantjeh ã jumbipna caá, Jesús ã niijíp jï.

⁵⁹ Capernaum tútchidih moón ï míc wáacat muúboó Jesús queétdih páant ã niij naóh bohénap jï.

Jesúsdih jepahna, páantjeh ájeéh jwí tãí jumat

⁶⁰ Dawá jwíjeéh péenit Jesús ã bohéátdih joinít, nin pah ï niij wéhenap jï:

—Jesús nin ã bohéat bhoni yoobát ã jamuchah, caandih jwí joiíhcan caá, queétjeh ït míc niijíp tajï.

⁶¹ Páant ï míc wéheatdih jéihnit, Jesúsboó queétdih nin pah ã niij úúbh joyóp jï:

—¿Nin wã bohéátdih joiná, ñi íij níit? ⁶² Weém, nihát cáacwã úúdh jeñé, játih wã jamupjiboó wã jwúub púuh laab béjehchah enna, ¿ded pah ñita niij jenah joi? ¿Caandihbut ñita íij taniit?

⁶³ Dios ã wahni Túini Espiritu cáacwáih caolihdih ã booana caá. Cáacwáneh íih caolihdih ï jéih boocan caá. Pánihna, wã naáwátdih ñi tãí jenah joyóchah, Túini Espirituboó íiuh caolihdih ã boobipna caá. ⁶⁴ Obohjeéhtih, páant ã jamuchah yahna, ‘Caán Dios ã wahni Cristo nihcan caá’, biguina ñi niij jenah joiná caá, Jesús ã niijíp jï.

Jesús páant niij jenah joinít dih játih átát jéihyep tajï. Pánihna, caandih enihcannitdih duó wáini pínahdihbut átát jéihyep tajï.

⁶⁵ Páant niij naóh péenit, nin pah ã jwúub niij naáwáp jï:

—Nin pah yeebdih wã niij naáwáp yah be: ‘Wã ípboó cáacwádh weemdih ã jepahat túutcah, det wíhwã pínah íta jéih

jamcan tagaá’, wã niijíp be, Jesús queétdih ã niijíp jï.

⁶⁶ Páant ã niijíchah joiná, dawá jwíjeéh péenitji Jesúsdih wéican, ï cádahap jï. ⁶⁷ Páant ï cádahachah ennit, Jesús jwiit docewã ã bohénitboodih nin pah ã niij úúbh joyóp jï:

—¿Yeebbát weemdih ñi cádahmi naniit? ã niijíp jï.

⁶⁸ Páant ã niij úúbh joyóchah joinít, Simón Pedro nin pah ã niij jepahap jï:

—Obohjeéhtih, Maá, jwiítdih biuh bohéni ã wihcan caá. Diosjeéh páantjeh jwí jumat pínah niijná, ma naáwátjeh jwiítdih ã tãí jéihyana caá. ⁶⁹ Pánihna, jwiitboó meemdih jepahnit, ‘Meém túini, Dios wáúh, ã wahni caá’, jwí niij jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdih jwí cádahcan níit, ã niijíp jï.*

⁷⁰ Páant ã niijíchah joinít, Jesús jwiítdih nin pah ã niijíp jï:

—Weém yeéb docewádh wã níwip yah jï. Obohjeéhtih, biic ñijeéh jamni nemépih pínah ã jamna caá, ã niijíp jï.

⁷¹ Páant niijná, Judas, Simón Iscariote wáúhdih niijná át chãjap tajï. Judas jwiit Jesús ã bohénitjeéh jamna yahna, Jesúsdih enihcannitdih duó wáini pínah ã jamup jï.

7

Jesús úúdwã caandih ï jepahcat

¹ Túttimah, Jesús Galilea baácboó jwiítdih namah jibidih ã bejep jï. Judea baácdh moón jwí maáta caandih ï mao yohíhatdih jéihna, Judea baácboó ã bejíh jwuhcap jï.

² Jwiit judíowã wãpchi dahna jwí chãjatjidih náhnat yeó jáapna, bahni ã jadhdap jï.* ³ Pánihna, Jesúsdih ã úúdwã nin pah ï niijíp yah jï:

—Ninjih chãocánjeh, Judea baácna bejnit, meemdih péeihnitdih

* 6:69 Mt 16.16; Mr 8.29; Lc 9.20 * 7:2 Lv 23.34; Dt 16.13

ma wēpatjīh ma chāj jūutú. ⁴ Ded ã wēpatdih jūutīhna, bih jūutcat caá náahap. Pánihna, yoobópdih wēpni jumna, jwī míc wáac jaibíni tátchiboó ma wēpatdih jwījeéh ma jūut jūúwá, Jeñé, ī niijíp jī. ⁵ Queét ã úudwājeh yahna, ‘Caán Dios wūúh caá’, Jesúsdih ī niij jenah joicáp jī. Páant niij jenah joicán, caandīh páant ī niijíp jī.

⁶ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jī:

—**Wā wēpatdih cāacwādih jūutat pínah ã judh jwuhuchah, wā bejcan caá. Yeéboó fiestadih eníhna, caán tátchina ñi enbi jwuhúú.** ⁷ Cāacwā yeebdīh ī íjcan caá. **Obohjeéhtih, ī yéej chājatdih wā naáwáchah joinít, weémboodīh ī íjna caá.** ⁸ Pánihna, caán fiesta yeó jáapna ã jumachah, yeebjéh ñi enbi jwuhúú. **Weém caanná wā bejat pínah ã judh jwuhna caá,** ã niijíp jī. ⁹ Páant niijnít, Galilea baácboó jwiitdih ã numah chāwáp jī.

Jesús fiestadih enedih ã bejat

¹⁰ Obohjeéhtih, ã úudwā ī bejat táttimah, Jesúsbat Jerusalén tátchina jwiitdih ã numah bejep jī. Pánih bejna, cāacwā ī encapmantbit jwī bejep jī. ¹¹ Fiesta yeó jáapdih míc wáac jaibíni, jwī maáta Jesúsdih búdí it bidip wat yah jī.

—¿Dee tigaá ã jum? It niij úubh joyóp wat jī.

¹² Pánihna, cāacwābut caandīh búdí jenah joinít, it míc wéhenap wat jī. “Caán táini caá”, biquína niij, “Caán yeejép caá. Cāacwādih yee naóhni caá”, bitaboó it niijíp wat jī.

¹³ Páant niijná yahna, jwī maátadih úumna, Jesús ded pah ã jummatdih queétjeh it míc wéhenap wat jī.

¹⁴ Ī weñat yeó jáapna tac yoób Jesús Dioih mūuná waád jaibíni, cāacwādih ã bohénap jī. ¹⁵ Páant ã bohénachah, jwī maáta joí wáhi

bejnit, nin pah queétjeh ĩ míc niijíp jī:

—¿Nin bohécanni yahna, dépanih tigaá bohéatdih ã túi jéih? ĩ míc niijíp jī.

¹⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jī:

—**Wā bohéat weemjéh wā naáwát nihcan caá. Obohjeéhtih, weemdīh wahní ã naáwát táutat caá.** ¹⁷ **Ded Dios ã weñat pínahdih chājīhni ‘Páant ã bohénachah, ã jéihyatjeh nihcan caá. Yoobópdih Dios naáwát caá’, ã niij jéihbipna caá.** ¹⁸ **Ded ã jenah joyátjeh naóhna, cāacwā caandīh ĩ weñat pínahdih bidna caá ã chājap. Obohjeéhtih, weemdīh wahníboó weemdīh ã naóh yapaat táutna caá. Pánih naóh yapana, caandīhjah ñi weñat pínahdih yeebdīh wā náah yacna caá. Páant wā naóh yapanachah joiná, ‘Yeecanjeh, yoobópdih ã naóhna caá’, ñi niij jéihbipna caá.**

¹⁹ “Moisésji ded pah Dios yeebdīh ã watatdih át jwáub naóh yapanap wat jī. **Obohjeéhtih, bíic ñijeéh jumni caán ã watatjidih jepahni wihcan caá. Pánihna, ¿dedé wā chājatji jīb tigaá weemdīh ñi mao yohih?”** jwī maátadih ã niij úubh joyóp jī.

²⁰ —Meemdīh nemép ã jumna caá. ¿Déhe tigaá meemdīh mao yohíhni ĩ jum, páant ma niijíchah? queét dawá caandīh ĩ niij úubh joyóp jī.

²¹ —**Bíic láa jwī chooát yeó jáapdih yeéb cāacwā ñi jéih chājca naáhdih weémboó yeebdīh wā chāj jūutap be. Páant wā chāj jūutachah ennít, búdí ñi en wáhi bejep be.** ²² **Jon jātih Moisésji nihát neoná weépdih quehí nah yapat chóodih át bóodat táutap wat jī. Pánihna, nihát neoná weép ñi weh jumna, ocho yeó jáap táttimah chooát yeó**

jáapdih yuhna, ã wutatji pahjeh ñipĩ bóodna caá.* Obohjeéhtih, Moisés ã wutatji pohba át nihcap wat jĩ. Jwĩ nuo Abrahamjidih Dios páant bóodat pínahdih át jwíih wutap wat jĩ.* Pánihna, caán táttimah, jwĩ nuowã páant ipĩ chãjap wat jĩ. ²³ Chooát yeó jáapdih yuhna, Moisés ã wutatjidih yap yohíhcan, yeebbát ñi wehdih ñipĩ bóodat túutna caá. Páant ñi chãjna yuhna, ¿dépanihna, chooát yeó jáapdih weémboó wunnidih wã boanachah enna, ñipĩ íj?*

²⁴ Ded pah wã chãjatdih táí jéihcan, ‘Caán yeejép ã chãjna caá’, ñi niijcá bojoó. Obohjeéhtih, ded pah wã chãjatdih jéihna, weemdíh yoobópdih ñi jenah joyoó, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

Jesús jeámant ã jũúwátjidih ã naáwát

²⁵ Páant ã niijíchah joinít, biquína Jerusalén tátchidih moón nin pah ã míc niij wábh joyóp jĩ:

—¿Nin jwĩ maáta ã mao yohíhni nihcanna niít? ²⁶ Wáát en tih. Páantjeh jwĩ cãtíh bohéna caá ã chãjap. Páant ã bohénachah yuhna, jwĩ maáta ded pah ã niijcán caá. ‘Cristo, Dios ã wahni caá’, queét ã niijjéhna caá. ²⁷ Obohjeéhtih, Dios ã wahni Cristo dedmant ã jũúwátjidih ded ã jéihcan niít. Nin Jesús ã jamni tátchidih jwiít jwĩ jéihna caá. Pánihna, Dios ã wahni Cristo nihcanna caá, queét ã míc niijíp jĩ.

²⁸ Jesús Dioíh muú díitboó queétdih bohénajeh, páant ã míc niijíchah jéihnit, nin pah ã jwáub niij ñaacáp jĩ:

—**Yeebjéh pohba ‘Caandíh jéihna, ã jamni tátchidihbat jwĩ táí jéihna caá’, ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, wã jenah joyátjéhjeh ninboó**

jáohna wã chãjcan jĩ. Wã íp jĩ weemdíh ã wahap jĩ. Pánih wahni yeecanni, yoobópdih chãjni caá ã jamup. Caandíh ñi jéihcan caá. ²⁹ Obohjeéhtih, weémboó ã pebhmant jáóhniji caandíh wã táí jéihna caá, ã niijíp jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, jwĩ maáta caandíh ã tewíhip yah jĩ. Obohjeéhtih, caandíh ã mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã jedh jwuhuchah, caandíh ã jéih teo jwuhcap jĩ. ³¹ Pánihna, dawá Jesúsdiht táí jenah joiná, nin pah ã míc niijíp jĩ:

—Nin Jesús jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih dawá láa ã chãj jéutap be. Dios ã wahni pínah Cristoboó ¿caan cháh áta chãj taniít? ¿Páant tih jũúh? ¿Pánih chãjna, caanjéh Dios ã wahni Cristo nihcan niít? ã niijíp jĩ.

Jesúsdiht fariseowã ã tewat túutíhat

³² Páant ã niij wéhenachah joinít, fariseowã, sacerdotewã ã maáta bíicdih Dioíh muúdíh wapnit soldadowáhdih Jesúsdiht ã tewat pínah niijná, ã wahap wat yah jĩ.

³³ Jesús queét cãacwáhdih nin pah ã jwáub niijíp jĩ:

—**Daocánni yeó jáap ñijeéh wã jam jwuhbipna caá. Weemdíh wahni pebhboó wã jwáub bejat pínah bahnijeh ã jedhna caá. ³⁴ Wã jumat pínah pebhboó yeéb ñi jéih bejcan niít. Weemdíh bidna yuhna, ñi jéih bid juibican nacaá, ã niijíp jĩ.**

³⁵ Páant ã niijíchah joinít, queétdih nin pah ã míc niij wábh joyóp jĩ:

—Nin páant niijná, ¿dedboó bejat túut tigaá ã chãj? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Jwĩ déewã ã bej peétni baácnaboó bejnit, jwĩ déewã nihcannitdih ã bohémi naniít? ³⁶ **Yeéb weemdíh bidna yuhna, ñi jéih**

jwááhcan niít', niijná, **'Wá be-jat pínah pehbóó ñi jéih bejcan niít'**, niijná, ¿ded pah niij tígáá páant ã niij? Í míc niijíp jī.

Báadhdani mah panihnidih Jesús ã naáwát

³⁷ Fiesta péeni yeó jáap, chah jwī weñat yeó jáap yoobát ã jumuchah,* Jesús caanjīh ñuhnit, tubit ã ñaac niij naáwáp jī:

—**Ded taca joótni wá pebh ã jūáwá naáh. ã juyáchah, túi báadhdani mahdih caandih wá wáhbipna caá. Wá wáhni pínah mah panihnidih bahna, Diosjeéh ã túi jumbipna caá.*** ³⁸ **Ded weemdih jepahni pínahdih Dios naáwát dih naóh yapanit nin pah ít niij daacáp tajī: 'Ded weemdih jepahna, áih caolihmant maj nooj bácat panihni ã jumuchah, wéinit wíh túini doonádih bitadih ã wép naóhbipna caá', ít niij daacáp tajī,*** ã niijíp jī.

³⁹ Páant niijná, Jesús dih jepahnidih Túini Espiritu jumna, ded pah ã teo wáacat pínahdih naóhna ã chájap jī. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó ã jwáub aab béj jwuhcah, Túini Espiritu ã dei jūóh jwuhcap jī.

Jesús dih judíowá biíc yoobó í jehnah joicát

⁴⁰ Páant Jesús ã niijíchah joinít, dawá cáacwá nin pah ít míc niij wéhenap wut jī:

—Nin yoobópdih Dios naáwát dih naóh yapani jwípi páini caá, ít niijíp wut jī.

⁴¹ —Nin Cristo jwiít dih túi ubni nacaá, bita ít niijíp wut jī.

Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ít míc niijíp wut jī:

—Cristo jūóhna, Galilea baáchoó áta jumcan tagaá. Nin Jesús caanjīh bóo tígáá. ⁴² Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp

tajī. 'Cristo David juma yoobát ã jumbipna caá.*' Pánihna, David ã cáac jumni Belén tútchiboó ã cáac jumbipna caá', át niij daacáp tajī.* Pánihna, Jesús Belén tútchidih bóo nihcan, Dios ã wahni yoobát nihcan caá, queéjtjeh ít míc niijíp wut yah jī.

⁴³ Pánihna, queét Jesús dih biíc yoobó ít jengah joicáp wut jī. ⁴⁴ Biquína Jesús dih ít teo nemíhip wut yah jī. Obohjeéhtih, í jéih teocap jī.

Jesús dih jwí maáta í jepahcat

⁴⁵ Sacerdotewá í maáta, fariseowá biíc dih Jesús dih í tewat tútntit soldadowá Jesús pebh joinítjī, queéd dih wahnit pehbóó ít jwáub bejep wut jī. Í pebhna í jwáub juibínachah, soldadowá dih queét nin pah ít niijíp wut jī:

—¿Dépanih tibeé Jesús dih ñi teocan? ít niijíp wut jī.

⁴⁶ —Caán yoobópdih naóhni beé. Biíh caan pánih wép naóhni ã wihcan caá, queét soldadowá ít niij jepahap wut jī.

⁴⁷ Páant í niij jepahachah joinít, fariseowáboó nin pah ít niijíp wut jī:

—¿Yeebdih caán ã yeenachah, 'Yoobópdih tígáá', ñi niijnít beé?

⁴⁸ Det jwí maáta Jesús dih jepahcan, caandih í náahcan caá. Pánihna, jwiítbut caandih jwí náahcan caá.

⁴⁹ Obohjeéhtih, queét caandih jepahnitboó Moisés ã wutatjidih í jéihcan caá. Caandih í jéihcat jīb jwí íp queéd dih peéh chájna, iiguípna ã yohbipna caá, fariseowá ít niijíp wut jī.

⁵⁰ Obohjeéhtih, biíc fariseo, Nicodemo wut jumni, chei Jesús dih wéhenadih juibíniji,* páant í niijíchah joiná, bita caanjīh jumnitdih nin pah át niijíp wut jī:

* 7:37 Lv 23.36; Nm 29.35

* 7:37 Jn 4.10-14

* 7:38 Ez 47.1; Zac 14.8

* 7:42 2S 7.12-13;

Sal 89.3-4; 132.11-12

* 7:42 Mi 5.2

* 7:50 Jn 3.1-2

⁵¹ —Jesús yeejép ã chãjachah, jwĩ jéihcan caá. Pánih jéihcannit jamna, ded pah ã chãjatdih caanjéh ã naóhcah, jwĩ jéih peéh chãjcan caá. Pánih jéihcan yuhna, caandíh jwĩ peéh chãjachah, jwĩ wutatdihjeh jwĩta yap yoh tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

⁵² Páant ã niijíchah joinít, queét nin pah caandíh ãt niij jãihñup wut jĩ:

—¿Meembát Galilea baácdih bóo niít, jwiít dih páant ma niij naóhna? Dios naáwát dih meemdíh túi bohéat caá náahap. Pánih bohéna, ‘Galilea baácmant ded Dios naáwát dih naóh yapani ãtát wihcap tají’, ma niij jéihbipna caá, Nicodemodih ãt niijíp wut jĩ.

⁵³ Páant niij péanit, ãh muanáboó ãt jwúub bejep wut jĩ.

8

Deoh nah jamnih mi yéejatdih Jesús ãyohat

¹ Dioih muáboó jamnitdih naóh péanit, Olivo Jeéboó Jesús jwiít dih ã namah páuh laab béjep jĩ.

² Cheibitjeh, jwúub dei jũhñit, Dioih meemdíhjih mantih jwiít dih ã jwúub namah waadáp jĩ. ã jwúub juyúchah ennit, nihat cáacwã ã pebhna ã míc wáac juyúp jĩ. ã míc wáac juyúchah ennit, caanjíh juibí chúndnit, Jesús queét dih ã bohénap jĩ, páant mantih.

³ ã bohéat tac jamuchah, Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowã biícdih deoh nah jamnihdih ãt ub jũwúp jĩ. Pánih ub jũhñit, Jesús pebh cáacwã cátih caántdih ã ub jui ñuhap jĩ. ⁴ Pánih ub jui ñuhñit, Jesús dih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—Nint mi áa nihcannijíh yeejép mi chãjachah, jwĩ enep be. ⁵ Dios ã wutatdih Moisésji nin pah ãt niij daacáp tají. ‘Det ã áa nihcannitjeh yeejép ã chãjachah ennit, jee dáhnajíh ñi yoh mawaá’, ãt niij daacáp tají.* Pánihna, meémboó

¿ded pah tigaá ma niij naóhbi? ã niijíp jĩ.

⁶ Páant niijnít, caandíh naóh yacat túut yuh jĩ. Obohjeéhtih, Jesús páant ã niijíchah joinít, páah jéennit, ãh téih tíbjíh baáboó ã daacáp jĩ. ⁷ Páant ã daác jwuhuchah, queétboó caandíh úubh joí yójahna ã chãjap jĩ. Páant ã úubh joí yójahachah, Jesús ñah ñuhñit, queét dih nin pah ã niij jepahap jĩ:

—**Ded ñijeéh jamni yéejat wihcanniboó caántdih jee dáhjíh ã jwíh yoh waáwá naáh**, ã niijíp jĩ.

⁸ Páant niij péanit, jwúub páah jéennit, ã jwúub daacáp jĩ, páant mantih. ⁹ Páant ã niijíchah joinít, caántdih naóh yacnitboó ã yéej chãjatjidih náhnit, chah behñit biquína ã jwúub beedáh bejep jĩ. Páant ã bejat túttimah, deoh nah jamnih Jesús pebh ñuhñit, caandíh joinít cátih queét chénewájuh ã jamup jĩ. ¹⁰ Pánihna, caántdih ub jũhñitji ã wihcah enna, jwúub ñah ñuhñit, Jesús caántdih nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—¿Deyoob tigaá queét ã bej? ¿Meemdíh peéh chãjat túutnit ã wihcan caá? ã niijíp jĩ.

¹¹—Wihcan caá, Maá, mi niijíp jĩ.

—**Weembát meemdíh wã peéh chãjat túutcan niít. Ma jwúub bejee. Ma jwúub yéej chãjca bojoó, páant mantih**, Jesús caántdih ã niijíp jĩ.

Jesús baabát panihni ã jamatdih ã naáwát

¹² Caántdih naóh péanit, Jesús caanjíh jamnitdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ, páant mantih:

—**Weemjéh tigaá baabát panihni nin baácdih moondíh wã íp Dios ded pah ã jamatdih wã jéihyana caá. Det weemdíh péanit, dupáat panhipboó bejcan, wã ípdih ã jéihbipna caá. Pánihna, weemdíh ã jepahachah**,

* 8:5 Lv 20.10; Dt 22.22-24

páantjeh Diosjeéh wã táí jumat táutbipna caá, ã niijíp jĩ.*

¹³ Páant ã niijíchah joinít, farise-owãboó nin pah caandíh ï niijíp jĩ:

—Meém ma táí jumatdih meemjéh naóhna, oboh nih yána caá ma chãjap. Páant ma niijíchah, ma naáwát dedé pínah nihcan caá, ï niijíp jĩ.*

¹⁴ —**Weemjéh dedmant wã jãúwátjidih wã jéihna caá. Wã bejat pínahdihbut wã jéihna caá. Obohjeéhtih, yeéboó caandíh ñi jéihcan caá. Páant weemdíh ‘nih yáni caá’, ñi niijíchah yuhna, ded pah wã jumatdih yoobópdih yeedíh wã naóhna caá.** ¹⁵ **Yeéboó ded pah ñi enatdihjeh jenah joinít, cáac ded pah ã jenah joyátidih yoobópdih ñi jéihcan caá. Pánih jéihcan yuhna, ‘Caánboó táican caá’, weemdíh ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi jenah joyát pah jenah joicán, ded pah cáacwã ï jumatdih weémboó wãpí naóhcan caá.**

¹⁶ **Weém biícjeh pohba nihcan caá cáacdih páant niij naóhni. Wã íp weemdíh wahní biícidih, páant jwĩ niij naóhna caá. ‘Nin táini caá. Nin táicanni caá’, niij naóhna, yoobópdih wã naóhna caá.** ¹⁷ **Moisés yeedíh watna, nin pah át niij daacáp tají: ‘Chénewã biíc yoobó ï naáwáchah, ï niiját yoobópdih caá’, át niij daacáp tají.** ¹⁸ **Weémboó ded pah wã jumatdih naóhna, weemdíh wahní, wã ípbut biíc yoobó ã naóhna caá. Pánihna, ded pah wã jumatdih chénewã naóhni jwĩ jumuchah, jwĩ naáwát yoobópdih caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.**

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, farise-owã nin pah ï niij úabh joyóp jĩ:

—¿Ma íp dedboó tígaá ã jum? ï niijíp jĩ.

—**Weemdíh jéihcan, wã ípdihbut ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh jéihna nihna, wã ípdihbut ñita jéih taga, Jesús queétdih ã niij jepahap jĩ.**

²⁰ Páant niij bohéna, Dioíh meéboó cáacwã ï wáhni dinerodih ï jwejat pahna pebh ã jumap jĩ. Obohjeéhtih, caandíh ï mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã judh jwahuchah, caandíh tewíhni pínahbut caanjíh jumna yuhna, caandíh ï jéih teo jwahcap jĩ.

“*Wã bejep pínahna ñi jéih bejcan níit*”, Jesús ã niiját

²¹ Pánih bohénajeh, Jesús nin pah ã jwáub niij naáwáp jĩ:

—**Wã jãúwápjiiboó wã jwáub bejbipna caá. Páant wã bejat táttimah, weemdíh ñi bidbipna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej chãjatdih ñi cádahcatji jíib, wanna, ñíih caolih iiguipna bejna, wã bejep pínahboó ñi jéih bejcan níit, ã niijíp jĩ.**

²² Páant ã niijíchah joinít, jwĩ déewã queétdih nin pah ï múic niij úabh joyóp jĩ:

—**‘Wã bejep pínahboó yeéb ñi jéih bejcan níit’, niijná, ¿caanjéh múic mao wnat táut níit ã chãjap? ï niijíp jĩ.**

²³ Páant ï múic niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwáub niij naáwáp jĩ:

—**Yeéb nin baácdih moón jumna, Dioíhwã nihcannit ï jenah joyát biíc yoobó ñi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, weémboó japmant jãóhni jumna, wã íp Dios ã jenah joyát biíc yoobó wã jenah joiná caá.** ²⁴ **Wã íp ã wahní wã jumatdih yeedíh wã naáwáchah yuhna, ‘Á naáwát yoobópdih nihcan caá’, ñi niijátji jíib ñi yéejatdih cádahcan, iiguipna ñi bejbipna caá. Pánihna, ñi yéejatdih cádahcat peéh, wã**

niijátji biíc yoobó yeebdíh ã yapbipna caá, ã niijíp jĩ.

²⁵ —¿Déhe pohba tigeá, meém? ï niijíp jĩ.

—**Ded pah wã jwíh naáwátji pahjeh wã jamna caá.** ²⁶ **Yeéb ñi téi chãjcatji jiib Dios ã peéh chãjat pínahdih yeebdíh wã naáwát pínah búdí ã judhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní ã naáwát túatnidihjeh yeebdíh wã naóh yapana caá. Caán ã naáwát túatat yoobópdih caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.**

²⁷ **Obohjeéhtih, “Wã íp caá weemdíh wahní”, ã niijíchah joinít, queét ít beh joicáp wat jĩ.** ²⁸ **Páant ï beh joicátdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ã jwúub níj naáwáp jĩ:**

—**Weém nihat cáacwã úud jeñédih cruzboó péohnit, ï pud dodhbipna caá. Páant ï chãjachah, ‘Caán Dios ã wahní caá’, ñi níj jéihbipna caá. Pánih jéihnit, wã jenah joyátjeh wã chãjcatjidihbut ñi jéihbipna caá. Wã íp ded pah weemdíh ã bohéátjidihjeh yeebdíh wã naáwátjidihbut ñi jéihbipna caá.** ²⁹ **Weemdíh wahniboó wãjeéh ã jamna caá. Pánih wahní jamna, ã weñat pínahdihjeh yeó jáap jumat pah wãpĩ chãjna caá. Páant wã chãjachah, weemdíh ã cádahcan caá, Jesús ã niijíp jĩ.**

³⁰ **Páant ã niijíchah joiná, “Caán Dios ã wahní Cristo yoobát ã jamna caá”, dawá ï níj jenah joyóp jĩ.**

Dios ã wehdih, yéj chãjnitdihbut Jesús ã naáwát

³¹ **Biquína jwí déewã “Caán Dios ã wahní Cristo caá”, níj jenah joinít dih Jesús nin pah ã niijíp jĩ:**

—**Wã naáwát dih cádahcannit, wã bohénit yoobát ñi jamna caá.** ³² **Pánih jamna, yoobópdih ñi jéihbipna caá. Yoobópdih**

jéihnit jamna, watnit panihnit ñi jumbipna caá. Pánih jamna, ded yéj chãjat jenah joyát ã jwúwúchah yahna, caandíh ñi jéih yap yohbipna caá. Yeebdíh watni panihni ã jwúub wihcan níit, queétdih ã niijíp jĩ.

³³ **Páant ã niijíchah joinít, queétboó nin pah ï níj jepahap jĩ:**

—**Jwiitboó Abrahamji ã jaimená jwí jamna caá. Páant jwí jamachah, ded jwiitboodíh watni ã wihcan caá. Páant wihcah yahna, ¿ded pah níj tigeá ‘yeebdíh watni ã jwúub wihcan níit’, ma níj naóh? ï niijíp jĩ.***

³⁴ —**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Cáacwãjeh ï yéj chãjatdih ï jéih cádahcan caá. Pánihna, queétdih yéj chãjat túatni ï maáh panihni caá. Pánih yéj chãjnit jamna, caandíh teo wahnit panihnit ï jamna caá.** ³⁵ **Ded teo wahní ã maáh wúuh pah nihcan caá. Bita caandíh ï ubuchah, queétboodíh teo wahní ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ã maáh wúuhboó páantjeh ã wúuh ã jumbipna caá.** ³⁶ **Pánihna, weém Dios wúuh jamna, deddih wã watachah, caanbát wã íp wúuh ã jumbipna caá. Páant wã watachah, yéj chãjatdih teo wahní panihni ã jwúub jamcan níit.*** ³⁷ **Yeéb Abrahamji ã jaimená ñi jumatdih wã jéihna caá. Obohjeéhtih, ã jaimená jamna yahna, wã naáwáchah joíhcan, weemdíh ñi mao yohíhna caá.** ³⁸ **Wã ípjeéh jamna, wã enatjidih yeebdíh wãpĩ naóhna caá. Obohjeéhtih, ñi íp, nemépwã ï maáh, yeebdíh ã wutuchah joinít, yeéboó ñipĩ jepahna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.**

³⁹ —**Jwí íp yoobát Abraham caá, queét ï niijíp jĩ.**

* 8:33 Mt 3.9; Lc 3.8 * 8:36 Gá 5.1,13

—Abrahamji ã weh yoobát jumna, ded pah ã chãjatji biíc yoobó ñita chãj tagaá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh wã íp ã naáwát dih yoobópdih wã naóh yapanachah yuhna, yeéboó weemdíh ñi mao yohíhna caá. Abrahamjiboó páant äta chãjcan tagaá. ⁴¹ Pánihna, ñi íp panihni ã chãjíhat biíc yoobó mun tigaá yeebbút ñi jenah joyóp, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

—Jwiít íp wihcannit pohba jwí nihcan caá. Dios biícjeh caá jwí íp, queét ã niijíp jĩ.

⁴²—Weém Diosjeéh jumniiji nin baácna wã júúwáp jĩ. Pánihna, Dios ñi íp ã jumachah nihna, yeéb weemdíh ‘jwí ãud jeñé’, ñita níj oi tagaá. Wã jenah joyátjeh nin baácboó wã dei júóhcan jĩ. Wã íp Dios ninboó weemdíh ã wahachah, wã júúwáp jĩ. ⁴³ ¿Dépanih tigaá wã naáwát dih ñi beh joicán? Ñi joíhcat jíib caandíh ñi beh joicán caá. ⁴⁴ Ñi ípboó yeejép chãjat túttnit ã maáh caá. Pánihna, caán ã weñat pínahboodíh ñipí chãjna caá. Nin baác ã jwíh jumachah, buubut páantjeh cáacwádih mao yohat túttni caá. Caán biíc mant yeenijeh jumna, yoobópdih ã jéih naóhcan caá. Pánih yeat buúhna, nih yáaadihjeh ãpí naóhna caá. ⁴⁵ Páant yeebdíh yeeni ã naáwáchah joinítji weémboó yeebdíh yoobópdih wã naáwáchah yuhna, ñi joíhcan caá. ⁴⁶ Páant wã naáwáchah, ‘Meém yeejép chãjni caá’, weemdíh ñi jéih niijcán caá. Yoobópdih wã naáwáchah yuhna, ¿dépanih tigaá ñi joíhcan? ⁴⁷ Det Dios wehboó ã naáwát dih ã túi joiná caá. Obohjeéhtih yeéb ã weh nihcannit, ã naáwát dih wã naóh yapanachah yuhna, ñi joíhcan caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

Abrahamji jum láa Cristo ã jumat

⁴⁸ Páant ã niijíchah joinít, queét nin pah Jesús dih ã niijíp jĩ:

—‘Meém Samaria baác dih bóo jumna, Dios dih jéihcanni, nemép caolih jumni caá’, jwí niiját yoobópdih caá, ã niijíp jĩ.

⁴⁹—Weemdíh nemép wihcan caá. Obohjeéhtih, wã íp ã wēpatjĩh yeebdíh wãpí chãj jéutna caá, caandíh ñi wēi naáwát pínah niijná. Páant wã chãjachah yuhna, yeéboó weemdíh wēi naóhcanjeh, yeejép ñipí wéhena caá. ⁵⁰ Weemdíh ñi wēi naáwát dih wã bidcan caá. Obohjeéhtih, cáacwã weemdíh ã túi weñat pínah dih wã ípboó ã náah yacna caá. Pánihna, weemdíh ã náahcatji jíib queétdih ã peéh chãjbipna caá. ⁵¹ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det wã naáwát dih jepahnit, ã wancan niit, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

⁵²—Буу bácah chah jenah joicánni abeh meém ma jumat dih jwí jéihna caá. Abrahamji, ni hat Dios naáwát dih naóh yapanitji pah mantih ít wanap wat jĩ. ‘Wã naáwát dih jepahni ã wancan niit’, niijná ¿dépanih tigaá meém páant ma níj? ⁵³ Jwí nuo Abrahamji, Dios naáwát dih naóh yapanitjibut chah wēpni niit ma jumap? ¿Ded pohba tigaá meém? páant níj naóhni, queét ã niijíp jĩ.

⁵⁴—‘Chah wēpni caá’, weemjéh wã jéih niijcán caá. Wã íp jeh ‘Caán chah wēpni caá’, weemdíh ã niijná caá. Yeéb ‘Diosjeh caá jwí íp’, ñi niijníjeh wã íp ã jumna caá. ⁵⁵ Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, caandíh yoobópdih ñi jéihcan caá. Weém caá caandíh wã jéihyep. ‘Caandíh wã jéihcan caá’, niijná, yeéb ñi ni hat pah yeeni wáta jum tagaá. Obohjeéhtih, caandíh yoobópdih wã jéihna caá. Pánih jéihna, ded

pah ã naawáchah, wãpĩ chãjna caá. ⁵⁶ **Jwĩ nũo Abrahamji nin baácboó wã dei jũwát pínahdih jéihnit, ã weñep jĩ.** Pánihna, wã dei jũwáchah ennit, búdí ã yoób weñep jĩ, Jesús ã niijíp jĩ.

⁵⁷ —Páant, meém cincuenta jópchi ma juibí jwuhcan caá. Páant niijná, ¿jon jãtĩh bóo Abrahamjidih meém ma ennit jĩ? Jesúsdiħ ĩ niijíp jĩ.

⁵⁸ —**Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Abrahamji jum láa, weém wãát jumap jĩ,** Jesús queétdih ã niij jepahap jĩ.*

⁵⁹ Páant ã niij jepahachah joinít, queétdiħ jee dáhnadiħ uñnit, Jesúsdiħ ĩ yohĩhip yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ĩ yohĩhichah, ĩ encat pónih, Jesúsboó Dioĩh mũmãmánt ã bac bejep jĩ.

9

Jesús jéih encannidih ã booaat

¹ Tãttimah, jwiĩtdih Jesús namáboó nũmah bejna, jéih encannidih jwĩ jwãáap jĩ. ² Caandíh enna, Jesúsdiħ nin pah jwĩ niij uũbh joyóp jĩ:

—¿Bohéní, dépanih tigaá nin jáap cãac jumnajeh jéih encanni átát jumji? ¿Caanjéh yeejép át chãjji taniit? ¿Ã mánaboó ĩt yéej chãjji taniit? jwĩ niijíp jĩ.

³ —**Nin ã yéej chãjatji jĩib nihcan caá. ã mánabut ĩ yéej chãjatji jĩib nihcan caá. Obohjeéhtih, pánihni ã jumachah, wã íp ã wěpatjĩh caandíh wã teo wáacipna caá. Páant wã boanachah ennit, wã íp ã wěpatdih cãacwã ĩ túi jéihbipna caá.** ⁴ **Yeó jáap cãacwã ĩih tewatdih ĩ jéih teona caá. Obohjeéhtih, chei ĩ jéih teocan caá. Pánihna, mũ caá ã baab jwéhat panihichah, weemdih wahni ã wutadidih jwiĩtdih chãjat ã náahna**

caá. Tãttimah, chei jwĩ teocan pah, caandíh jwĩ jéih chãjcan niit. ⁵ **Pánihna, nin baácboó wã jum jwuhchah, baabát panihni cãacwãdih ded pah Dios ã jumatdih wã jéihyabipna caá,** Jesús jwiĩtdih ã niijíp jĩ.*

⁶ Páant niij péanajeh, baácboó mao mác ã coí jéenanap jĩ. Pánih coí jéenanit, baácđih wid teo, jéih encanniĩh quíibnadiħ ã ñãñap jĩ. ⁷ Pánih ñái péa, Jesús caandíh nin pah ã niijíp jĩ:

—**Siloé wãt jumni jéehat júána quíib táñadiħ ma bejeé,** ã niijíp jĩ. Siloé niijná, jwiĩh wéheatjĩh “Wahni”, niijná ã chãjap jĩ.

Jesús páant ã niijíchah joinít, jéih encanni quíib táñadiħ ã bejep jĩ. Pánih quíib táiniji ennit, ãih mũnã át jwũub bejjip taga. ⁸ Páant ã jwũub juibínachah, ã chéenwã, caán dinero uũbhniiji ã jumatdih jéihnitbut, enni-jeh ãih mũnã ã jwũub juibínachah ĩt enep wut jĩ. Pánih ennit, queétdjeh nin pah ĩt miic niij uũbh joyóp wut jĩ:

—¿Nin dinero ãpĩ uũbhniiji nihcan niit? ĩt niijíp wut jĩ.

⁹ —Caanjéh tigaá, biquína ĩt niijíp wut jĩ.

—Obohjeéhtih, caán yoobát pohba nihcan caá. Caan páh jíghna caá ã chãjap, bitaboó ĩt niijíp wut jĩ.

—Caanjéh tigaá, weém, encanniji át niijíp wut jĩ.

¹⁰ —Jéih encanniji jumna yuhna, ¿ded pah tibeé ma nih? mũ ma jéih enat pínahdih, ĩt niij uũbh joyóp wut jĩ.

¹¹ —Jesús wãt jumni ãih mao mácjĩh baácđih wid teonit, wiĩh quíibnadiħ ãi ñãñap be. Weemdih ñái péanit, ‘**Siloé wãt jumni jéehat júána quíib táñadiħ ma bejeé,**’ ã niijíchah joinít, caannã wã bejep be. Pánih quíib táinajeh, wã jéih

* 8:58 Ex 3.14; Jn 8.24; 10.30-33; 13.19 * 9:5 Mt 5.14; Jn 8.12

enep be b̄uca, queédih át niijíp wut j̄i.

¹² —¿Meemdíh pánih chājni dey-oob tígaa an jum? It niijíp wut j̄i.

—Jaóh jāh. Deh caá an jum̄pna caá, queédih át niij jepahap wut j̄i.

Jéih encannijidih fariseowā ī w̄úbh joyát

¹³ Páant niij w̄úbh joí péanit, jéih encannijidih fariseowā maáta pebhboó it ub bejep wut j̄i. ¹⁴ Jwiit judiowā jwī chooát yeó jáapdih caán encannijidih Jesús ā booanap j̄i. ¹⁵ Páant chooát yeó jáapdih ā booanachah jéihnit, caán newédih fariseowā jwuh it jw̄úub w̄úbh joyóp wut j̄i:

—¿Ded pah tibeé meém ma nih en? It niijíp wut j̄i.

—Mao mácj̄ih baácdih wid teonit, w̄ih quíibnadih ái n̄āñap be. Pánih n̄ái péanit, ā quíib táñat t̄úutachah joinít, wā bejep be. Pánih quíib t̄ainajeh, wā yoób enep be, queédih át niijíp wut j̄i.

¹⁶ Páant ā niijichah joinít, biquína queét fariseowā nin pah it niijíp wut j̄i:

—Caán jwī chooát yeó jáapdih át tewep taga. Páant chooát t̄úutatdih yap yohna, Dioih yoobát nihcan caá, it niijíp wut yuh j̄i.

Obohjeéhtih, bitaboó

—Yeejép chājni nihna, páant āta jéih booacan tagaá. Pánihna, caán táini nacaá, it niijíp wut j̄i. Páant niijná, queét chénat pah poómp biíc yoobó it jenah joicáp wut j̄i. ¹⁷ Caán encannijidih queét nin pah it jw̄úub niij w̄úbh joyóp wut j̄i, páant m̄antih:

—Meemdíh míh quíibdih booani Jesúsdi meémboó ¿ded pah ma niij jenah joí? It niijíp wut j̄i.

—Caán yoobópdih Dios naáwátdih naóh yapani nacaá an jum̄p, queédih át niij jepahap wut j̄i.

¹⁸ Pánihna, jwī maáta nin pah it niij jenah joyóp wut yuh j̄i: “Nin jéih encanni át nihjican tagaá”, it niijíp

wut j̄i. Páant niij jenah joinít, jéih encanniji mánadih it bid bojop wut j̄i. ¹⁹ Pánih bid bojnít, ā mánadih jwuh nin pah it niij w̄úbh joyóp wut j̄i:

—¿Nin yoobópdih ñi w̄úh niit ā jum̄p? ¿Biícmantjeh caán jw̄ih c̄aac jum̄na, jéih encanni nitj̄i w̄áat jum̄p? It niijíp wut j̄i.

²⁰ —Nin jwī w̄úh tígaa. Biícmant jéih encannijeh ā c̄aac jum̄p j̄i. ²¹ Caandih jéihna yuhna, ded pah b̄uu ā enatdih, caandih booanidihbut jwī jéihcan caá. Jwī w̄úh wébít nihcan caá. Caandihjeh ñi w̄úbh joyoó. Caanjéh ā jéih naóhna caá, ā mána it niij jepahap wut j̄i.

²² Ded “Jesús Dios ā wahni Cristo caá”, niijnidih jwī maátaboó jwī míc wáacat m̄uudih ita waadát t̄úutcan tagaá. Páant ī chājat pínahdih jéihna, encanniji mána jwī maátadih it úumji tagaá. ²³ Pánih úumna, “Caán wébít nihcan caá. Caandihjeh ñi w̄úbh joyoó”, it niij jepahap wut j̄i.

²⁴ Páant ī niij jepahachah joinít, jwī maáta jéih encannijidih it jw̄úub niijíp wut j̄i:

—Jesús yéejni ā jumatdih jwiitboó jwī jéihna caá. Pánihna, Diosdih w̄éinit, jwiitdih yoobópdih ma naáwá, caandih it niijíp wut j̄i.

²⁵ —Jesús yéej chājni ā jumatdih wā jéihcan caá. Nindihjeh wā jéihna caá. Jéih encanni wā jum̄p j̄i. Obohjeéhtih, b̄uu wā enna caá, queédih át niij jepahap wut j̄i.

²⁶ —¿Ded pah tií meém ma enat pínahdih caán ái chāj? It jw̄úub niij w̄úbh joyóp wut j̄i.

²⁷ —Caandihjeh tibeé yeebdih w̄áat naáwáp be. Páant wā naáwáchah yuhna, weemdíh ñi joíhcan beé. ¿Dedé chājat t̄úut tígaa wā jw̄úub naáwáchah, ñi joíh, páant m̄antih? ¿Yeebbát áihwā ñi jum̄h niit? queédih át niijíp wut j̄i.

²⁸ —Meém Jesús ā bohéni caá. Obohjeéhtih, jwiitboó Moisésji ā

bohénit caá. ²⁹ Dios Moisésdih ã naáwátjidih jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, caán Jesúsboó dedmant ã jüúwátjidih jwí jéihcan caá, queét caandíh ít niij jähñup wat jĩ.

³⁰ —¡Páant! Dedmant ã jüúwátjidih ñi jéihcah yuhna, ¿caán weemdíh enani Dios ã wahni áta nihcan taniit? ³¹ Yéejnit i uúbúchah, Dios ã joicán caá. Caandíh bácah jwiit nihat jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih wēini, ã watatdih jepahniboó ã uúbúchah, Dios ã joiná caá.* ³² Jon jätih nin baác ã jwíih jumuchah, jwíih cáac jumناه, jéih encannidih ded ã enaat doonádih jwí joicán jĩ. ³³ Pánihna, Jesús Dios ã wahni nihcan, weemdíh áta jéih enacan tagaá, queétdih át niijp wat jĩ.

³⁴ —Biícmantjeh yéejni mat jumup wat jĩ. ¿Pánih yéejni jumna yuhna, jwiitdih meém ma bohéih níit? jwí maáta caandíh ít niij jähñup wat jĩ. Páant niij péanitjeh, Dioih mummánt caandíh ít bacanap wat jĩ.

Jéih encannit panihnit ded pah i jummat

³⁵ Jéih encannijidih i bacaat doonádih Jesús ã joyóp jĩ. Pánih joinít, jéih encannijidih jwááhnt, caandíh nin pah ã niij uúbh joyóp jĩ:

—¿Meém nihat cáacwá úud jéñédih jepahni níit? ã niijp jĩ.

³⁶ —¿Maá, déhena tigaá caán? Caandíh jéihna, wá jepahbipna caá, Jesúsdi h ã niij jepahap jĩ.

³⁷ —Caandíh ma enna caá. Weém meemdíh wéheni caanjéh tigaá, Jesús ã niijp jĩ.

³⁸ —Maá, meemdíh wá jepahna caá, ã niij jepahap jĩ. Páant ni-ijnájeh, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ã weñep jĩ.

³⁹ Páant ã weñechah ennit, Jesús cáacwáboodíh nin pah ã niijp jĩ:

—Ded pah túi chājat, ded pah túi chājcatdihbut cáacwá i jéihyat pínah niijná, nin baácboó wá

jüúwáp jĩ. Wá íp ded pah ã watatdih jéihcan, jéih encannit panihnit i jumna caá. Det páant i jummatdih jéihnitdih wá íp ded pah ã jummatdih wá bohéipna caá, jéih ennit panihnit i jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, bita jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Jwiit túi jéihnit caá’, niij jenah joinítidih wá bohécan níit, páantjeh jéih encannit panihnit i jummat pínah niijná, Jesús ã niijp jĩ.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít, biquína caan pébh jumnit fariseowá caandíh nin pah i jwúub niij uúbh joyóp jĩ:

—‘Jéih encannit panihnit’, ni-ijná, ¿jwiitdih niij níit ma chājap? Jesúsdi h i niijp jĩ.

⁴¹ —Jéih encannit panihnit ñi jummatdih ñi jéihyechah, yeebdíh peéh chājat áta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Diosdih jwí túi jéihna caá’, ñi niij jenah joyát jíib, yeebdíh peéh chājat ã jumbipna caá, Jesús queétdih ã niijp jĩ.

10

Ovejawādih en daonít

¹ Túttimah, biih naáwátjĩh, bohéat túut niijná, nin pah Jesús cáacwādih ã niij naáwáp jĩ: “Yoobópdi h yeebdíh wá naóhna caá. Ded ovejawādih wáihyat júdu jēcdih waadcánjeh, jēc wihcapmant aáb púud deini, numní tigaá ã jumup. ² Obohjeéhtih, wáihyat júdu jēcdihjeh waadniboó áih ovejawādih en daoní yoobát ã jumna caá. ³ Ovejawá mínah wáihyat júdudih ã juyáchah, caán jēcdih wapni caandíh ã wāt wáhbipna caá. Páant ã wátachah, queétdih en daoniboó íih wátna yoobó ã ejechah, áih wéheatdih áih ojevawá ípí beh

joiná caá. Pánih beh joinít, queét ãjeéh ípí pée bac bejna caá. ⁴ Nihat áihwã í bac beedéchah ennit, queétdih ã waóh bejna caá. Pánihna, ã wéheatdih táí beh joiná, caandíjhéh í táí pée bejna caá. ⁵ Obohjeéhtih, biíh í jéihca naáhdih ípí pée bejcan caá. Bitá í wéheatdih joiná, úumnit, ípí jwei béjna caá”, Jesús ã níijp jí.

⁶ Jesús páant ã níijíchah yuhna, queét ít beh joicáp jí.

Ovejawãdih en daonít naáwãtdih Jesús ã beh joyáát

⁷ Páant í beh joicãtdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã jwáub níj naáwáp jí: “Yoobópdih yeedíh wã naóhna caá. Ovejawãdih wáihyat júdu jêc panihni tigaá weém wã jamup. ⁸ Nihat wã játih jãóhnit, nuumnít panihnit, cáacwãdih ít yee bohénap jí. Queét í wéhenachah yuhna, cáacwã, ojevawã panihnit, queétdih ít joyáh bojop jí. ⁹ Weémboó wáihyat júdu jêc panihni caá. Weemdíh jepahnit jêcdih waadnít panihnit í jamna caá. Pánihna, queét iiguípna bejnit déejidih wã táí ubna caá. Ojevawã úumcanjeh, íih wáihyat júdumant jamnitji wáica naáhwã jeémédih bac bejnit, jwáub waadnít, ípí táí jamna caá. Pánihat pah, wíih cáacwãboó wãjeéh jamna, ípí úumcanjeh, wáica naáhwã panihnit, ded pah í náahatdih í bíbohna caá.

¹⁰ “Queét nuumnítboó ojevawã panihnit Dioíh cáacwãdih mao yohodih í jãóhna caá. Obohjeéhtih, bédí wéinit, yeó jáap jamat pah wãjeéh í táí jamat pínah níijná, weémboó queét ojevawã panihnitdih bididih wã jãúwáp jí. ¹¹ Weémboó ojevawã panihnitdih táí en daoní wã jamna caá. Ded ojevawãdih

táí en daoní caandíh í mao yohat dée tobohat ã jamuchah yuhna, áih ojevawãdih ápí en daó cádahcan caá. Pánihat dée pah queét iiguípna bejnit déejidih wã táí ubat táut níijná, weémboó cáacwãdih wã wun wãhbipna caá. ¹² Obohjeéhtih, ã maáíh ojevawãdih en daoníboó yoobópdih ã táí en daocán caá. Áihwã nihcah, jíó ojevawãdih jeémédih ã jãúwáchah enna, teo wãhniboó ã en daonít ojevawãdih ã yoh jwei béjna caá. ã yoh jwei béjat táttimah, jíó ojevawãdih ã teweçah enna, queét í jwei peét bejna caá. ¹³ Caán teo wãhniboó ã jíib chãjatdihjeh ã bidna caá. ã maáíh ojevawãdih oican, queétdih ã táí en daocán caá.

¹⁴⁻¹⁵ “Weém ojevawãdih táí en daoní panihni tigaá wã jamup. Wã íip weemdíh ã táí jéihna caá. Weembát caandíh wã táí jéihna caá. Páant wã ípdih wã táí jéihyat pah, wíih ojevawã panihnit weemdíhbut í táí jéihna caá. Wã íip weemdíh ã jéihyat pah, weembát queétdih wã táí jéihna caá. Pánih jéihna, wã ípjeéh í táí jamat pínah níijná, queétdih wã wun wãhbipna caá.* ¹⁶ Biíh wáihyat júdu díitboó jamnit ojevawã panihnitbut wíihwã í jambipna caá. Pánih jamnit, wã naáwáchah, queétdih í joi póobipna caá. Pánih joinít, wíihwã bíicdih queétdih í jambipna caá.* Pánihna, weemjéh nihát wíihwãdih wã táí en daobípna caá.*

¹⁷ “Wíihwã Diosjeéh í jamat pínah níijná, queétdih páant wã wun wáhat pínah, wã jwáub boo pud jãúwát pínahdihbut jéihnit, wã íip weemdíh ã oina caá. ¹⁸ Ded ã náahat pah weemdíh

* 10:14-15 Mt 11.27; Lc 10.22 * 10:16 Ef 2.11-22 * 10:16 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; He 13.20

mao yohni pínah ã wihcan caá. Wã náahat pahjeh weemdih ã mao yohbipna caá. Pánihna, wã náahat pahbut wã jwáub boo pud jáóhbipna caá. Páant wã íp weemdih ã chãjat táutap jĩ, Jesús ã niijíp jĩ.

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, queét jwĩ déewã bíic yoobó ãt jenah joicáp jĩ.

²⁰ —Caán nemép jamni caá. Pánih jamna, ã táí jenah joicán caá. ¿Dépanih tigaá caandih jwĩ jwáub joíh, páant muntih? dawá ã míic niijíp jĩ.

²¹ Obohjeéhtih, bitaboó

—Nemép jamni nihna, páant áta niij naóhcan tagaá. Ded nemép jamni jéih encannijidihbut áta jéih enacan tagaá. Pánih chãjna, nemép jamni nihcan caá, ã míic niijíp jĩ.

Judíowã ã maáta Jesúsdih ã náahcat

²²⁻²³ Táltimah, mah noój láa, jwiít judíowã Jerusalén táтчidih biíh fiesta jwĩ jwáub chãjap jĩ. Jon játih Dioíh mæúdíh chãj péanit, Diosdih ã wëi wáhatjidih jwĩ náhniat yeó jáapna ã jamap jĩ. Caán yeó jáapnadih Dioíh mæúdíh wáap lap numpboó Salomón ã chãjat táutni coahjidih Jesús ã en jibip jĩ. ²⁴ Caan cóahboó Jesús ã jamuchah enna, jwĩ maáta caandih ñah páuda bojnit, nin pah ã niij wábh joyóp jĩ:

—Maatápdih jwiít dih ma táí naóhcan caá. Pánihna, bue jwiít dih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ã wáhni Cristo yoobát niit ma jamap? Jesúsdih ã niijíp jĩ.

²⁵ —**Yeébdih játih wáat naáwáp jĩ. Páant wã naáwáchah yuhna, weemdih ñi joíhcan jĩ. Wã íp ded pah weemdih ã wutuchah joinít, ã wëpatjĩh wápí chãjna caá. Pánih chãjna, weém Cristo yoobát wã jamatdih jéut tigaá wã chãjap.** ²⁶ Páant wã jéutuchah yuhna, bitaíh owejawã panihnit

jamna, weémboodih ñi joíhcan caá. ²⁷ Owejawã queétdih en daonídh ã táí joyát pahjeh tih, wíhíwã weemdih ã táí joiná caá. Queétdih wã jéihyechah, weemdih ã táí péena caá. ²⁸ Páantjeh Diosjeéh queétdih wã táí jamat táutuchah, iiguípna ã bejcan niit. Pánihna, queétdih wã táí en dawáchah, bitaboó weemdih ã jéih dáuc wáican niit. ²⁹ Wã íp, wíhíh cáacwádh weemdih wáhni, nihatdih chah wëpni caá ã jamap. Pánih jamna, wíhíwádh ã wapachah, bitaboó caandihbut ã jéih dáuc wáican niit. ³⁰ Weém wã ípíh bíic pahjeh jwĩ jamna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

³¹ Páant ã niijíchah joinít, jwĩ maátaboó caandih yohat táut ni-ijná, jee dáhnadih ã ubap jĩ. ³² Páant ã chãjachah ennit, Jesús queétdih nin pah ã niij wábh joyóp jĩ:

—**Wã íp ã wëpatjĩh dawá láa yeébdih wã chãj jéutap yah jĩ. ¿Dedé wã chãjatji jíb tigaá weemdih jee dáhnajĩh ñi yohíh?** ã niijíp jĩ.

³³ —Dios ã wëpatjĩh ma chãj jéutajti jíb nihcan caá. Obohjeéhtih, meém cáacjeh jamna yuhna, **‘Diosjeh tigaá weém’**, ma niij yee naáwát jíb, meemdih jee dáhnajĩh jwĩ yoh mawíhna caá, queét ã niij jepahap jĩ.*

³⁴ —**Obohjeéhtih, Dios naáwádh naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: ‘Yeéb wã naáwát táutnitdih “weém panihnit ñi jamna caá”, wã niijíp be’, Dios át niij daacát táutap tají.** ³⁵ Páant ã niij daacátji yoobópdih ã jamatdih jwiít nihát jwĩ jéihna caá. ‘Yeeni caá’, caán tólihdih jwĩ jéih niijcán caá. Dios naáwádh jéihnitdih **‘Dios panihnit ñi jamna caá’, ã niij naáwáchah, yoobópdih caá.** ³⁶ Dios ã náahat pah

* 10:33 Lv 24.16 * 10:34 Sal 82.6

wemdíh nin baácboó ã wahap jĩ. Pánihna, **‘Weém Dios wúh caá’, wã niijíchah joinít, ¿dépanih tiguaá weemdíh ‘Jesús Diosdih yéj naóhna caá ã chãjap’, ñipĩ niij?** ³⁷ **Wã íp ã náahat pah wã chãjcah bácah, wã bohéatdih ‘Yoobópdi h tiguaá’, niijcát caá náahap.** ³⁸ **Obohjeéhtih, wã íp ã wēpatjĩh wã chãj jéutuchah yuhna, ‘Caán Dios ã wahni Cristo caá’, ñi niij jenah joicán caá. Páant niij jenah joicán yuhna, wã chãj jéutatdih ‘Yoobópdi h Dios ã wēpatjĩh chãjni caá’, niij jenah joyát caá náahap. Páant niij jenah joiná, weém wã íp biícdi h wã jumatdih ñi táí jéihbipna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.**

³⁹ Páant ã niijíchah joí íjnit, queét chéneji í tewíhip yah jĩ. Obohjeéhtih, í tewíhichah jéihnit, Jesús queétdih ã jwei bác bejep jĩ.

⁴⁰ Pánih bac bejniji Juan cáacwādi h ã daabánapij, Jordán maj conanaáboó jwiítidih ã numah cháuh bejep jĩ, páant muntih. Caanná juibínit, jwiítidih ã numah jumap jĩ.* ⁴¹ Dawá cáacwā caanná caandíh enedih ípĩ juibínap jĩ. Nin pah queét mícjeh í niijíp jĩ:

—Juan Dios ã wēpatjĩh chãj jéutcan yuhna, ded pah Jesús ã jumát pínahdih ã naáwáchah, yoobópdi h tajíí, í míc niijíp jĩ.

⁴² Páant niij jenah joinítji dawá Jesúsdi h í jepahap jĩ.

11

Lázaro

¹⁻² Lázaro, María, Marta queét biíc peihcannit, Betania tútchidih moon tájĩ. Queét yaádh í úad Lázaro biícdi h ípĩ jumap jĩ.* Caánt María, Jesúsíh jítchanadi h táí chej jumni macjĩh puohnit, míh waó yoócjĩh jōp wionih pínah mit jumap tají.* Biíc yeó jáap Lázaro búdí át wunap

wut jĩ. ³ **Á wunuchah, yad jeñéna yaádh Jesúsdi h dooná ít wahap tají.**

—Ma oini búdí wunna beé ã chãjap be, Maá, ít niij naáwát tútup tají.

⁴ Pánihna, Lázaro ã wunat doonádi h joinít, Jesús jwiít ã bohénitdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—Lázaro wunna yuhna, ã boobipna caá. Wunna, Dios ã wēpat jéutat pínahjeh caá. Páant ã wēpatdih jéutnit, ã wúh wã jumatdih, wēpni wã jumatdi hbut cáacwādi h ã jéutbipna caá, ã niijíp jĩ.

⁵ Lázarodih, yad jeñéna yaádhdi hbut Jesús búdí ã oyop jĩ. ⁶ Pánihna, Lázaro ã wunat doonádi h joiná yuhna, caán yuúpbít bóo tútchidih Jesús chéne yeó jáap jwiítidih ã numah jum jwuhap jĩ. ⁷ Túttimah, Jesús jwiítidih nin pah ã niijíp jĩ:

—Chóbe Judea baácboó, Lázarowã í jumni tútchina, jwí jwáub bejjĩh, ã niijíp jĩ.

⁸—Bohéní, jwínah bóonajeh tibeé, jwí maáta meemdíh jee dáhnajĩh í yoh mawíhip be. ¿Dépanihna buu ma jwáub bejíh, páant muntih? jwí niijíp jĩ.

⁹ Páant jwí niijíchah joinít, caandíh í mao jwuhcat pínahdih naóhna, biíh naáwátjĩh jwiítidih nin pah ã niij jéihya naáwáp jĩ:

—Búdí ñi jenah joicá bojoó. Biíc yeó jáapdi h doce horajeh caá ã baabáp. Páant ã baabáchah, jwí táí enna caá. Pánihna, yeó jáap jibna, jwí buugcán caá. ¹⁰ Chei jibna, baabcáh, jwípĩ buugná caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Páant niijná, nin pah niijná át chãjap jĩ: **“Buu wã íp ded pah ã chãjat túutatdih wã chãj beedá jwuhcan caá. Páant weemdíh ã chãjat túutat jedh jwuhuchah, weemdíh í jéih mao jwuhcan caá”, niijná át chãjap jĩ.**

11 Páant niij péanit, jwiít dih nin pah ā jwáub niijíp jī, páant muntih:

—**Jwī chéen Lázaro, ũona caá an chājapna caá.** Páant ā ũwuchah, weém caandíh wucudih wā juibí bipna caá, jwiít dih ā niijíp jī.

12 —Caán láa bácah, Maá, ũona, ā táí boobipna caá, jwī niijíp jī.

13 Páant jwī niij jenah joyóchah yuhna, Jesús **“Ŭona caá an chājapna caá”**, niijná **“Muujáh bejna beé”**, niijná át chājap jī.

14 Páant jwī niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús jwiít dih nin pah yoobóp dih ā niijíp jī:

—**Lázaro jáantjeh ā wunap be.**

15 **Wā wihcah, caán ā wunuchah, wā wéina caá.** Buu bejnit, ded pah wā chājat pínahdih enna, weemdíh chah űi táí jenah joibípna caá. Pánihna, chóbe tí bácah, caandíh ī yohopjina enedih jwī bejjīh, ā niijíp jī.

16 Páant ā niijíchah joinít, Tomás, waláhni jwī niijní, nin pah jwiít dih ā niijíp jī:

—Chóbe jwiít but ājeéh jwī en péejīh. Caandíh maona, jwiít dihbut ī mawa naáh, ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, biíc dih jwī bejep jī.

Jesús cāacwā dih jwáub booani ā jumat

17 Jwiít Jesúsjeéh Betania tátchina jwī juibíát pínah jātih, Lázaroíh bácahjidih jeé íitboó ítát yohop tajī. Biícjīh bóo téihya yeó jáap jātih átát wunap tajī. 18 Betania tátchi Jerusalén tátchi pebhjeh, biíc hora tacdih bejat ā jumap jī. 19 Páant pebhjeh ā jumuchah, dawá jwī déewā María, Marta ī úddih ī jīgahat yayáát téut niijná, ī pebhna ít juibínap tajī. 20 Jwī juibíát doonádih joinít, munnánt bac jūóh nit, Marta Jesús dih jwááádih mi juyúp jī. Obohjeéhtih, yad jupa muú díitboó mit jum jwuhap tajī.

21 Pánihna, Jesús dih jwááh nit, Marta nin pah caandíh mi niijíp jī:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā úud áta wuncan tagaá. 22 Obohjeéhtih, ded pah ma wáubchah, Dios ā jepahat pínahdih weém wā jéihna caá, mi niijíp jī.

23 —**Ma úud ā boo pud jūóh bipna caá,** Jesús ā niijíp jī.

24 —Páant tih, Maá, caán péeni yeó jáap, nihat cāacwā ī boo pud jūóhni yeó jáap dih,* wā úud but ā jwáub boo pud jūúwát pínahdih wā jéihna caá, mi niijíp jī.

25 —**Weemjéh wunnidih wā jéih jwáub booana caá. Ded weemdíh jepahni wunna yuhna, ā jwáub boo pud jūóh bipna caá.** 26 **Ded báadh nibut weemdíh jepahni, iiguípna ā bejcan niít.** ¿Caandíh ma jenah joí niít? Martadih Jesús ā niijíp jī.*

27 —Maá, meém Cristo Dios wáuh ma jumatdih wā táí jéihna caá. Nin baácboó meemdíh ā wahatjidihbut wā jéihna caá, Marta mi niij jepahap jī.

Jesús ā juúát

28 Páant Marta caandíh niij péanit, Maríadih naáwádih mi jwáub bejep jī. Pánih jwáub bejnit, mi jwandih mit juibí jéyé naáwáp wat jī.

—Bohéni át jui tábeé. **‘Mi juúwá naáh’**, meemdíh ā niijná beé, mit niijíp wat jī.

29 Páant mi niijíchah joinít, María waícanjeh Jesús dih jwááádih mit bac jūúwáp tajī. 30 Marta mi jwáub bejat tát timah, tátchiboó waadcán, caanjīh jeh jwī pánap jī. 31 Jwī déewā, Maríajeéh jumnit, wépép mi bac bejatdih ennit, “Mi úddih yohopjiboó juúúdh bejna caá mi chājap”, ít niij jenah joyóp tajī. Páant niij jenah joinít, caántdih ít péé jūúwáp tajī.

32 Jwī pebhna joinít, Jesús dih enna, ā pebh María baácboó mi

* 11:24 Dn 12.2 * 11:26 Ro 6.4-5; Col 2.12; 3.1

páah yoh ñajap jĩ. Pánih páah yoh ñajnit, caandih nin pah mi niijíp jĩ:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wã úd áta wuncan tagaá, mi niij jái naáwáp jĩ.

³³ Páant mi jái naáwáchah ennit, mijeéh péenit jwĩ déewã ĩ juñátdihbut ennit, Jesús búde ĩ jĩgahap jĩ. ³⁴ Pánih jĩgahnit, Jesús queétdih nin pah á niij wábh joyóp jĩ:

—¿Dee tíbeé caandih ñi yoh? á niijíp jĩ.

—Maá, caandih jwĩ yohopjiboó ma en juúwá, ĩ niij jepahap jĩ.

³⁵ Pánih jĩgahnit, Jesúsbut á juñáp jĩ. ³⁶ Páant Jesús á juñúchah ennit, mijeéh péenit jwĩ déewã nin pah queétdih ĩ míc niijíp jĩ:

—Jesús Lázarodih búde át oi tagaá, ĩ míc niijíp jĩ.

³⁷ Obohjeéhtih, bita caanjih jumnit nin pah queétdih ĩ míc niijíp jĩ:

—¿Dépanih tigaá jéih encannidih á jéih booana yahna, Lázaroji á wunat pínah jãtĩh, caandih át jéih booaji caá? ĩ niijíp jĩ.

Lázaro ĩ yohnijidih Jesús á booaat

³⁸ Páant ĩ niij míc wéheat pónih, Jesús búde ĩ jwáub jĩgahachah, Lázarodih ĩ yohopjiboó jwiútdih ĩ numah juibínap jĩ. Caán lítdih búde jee dáhĩh ĩt nemep tajĩ. ³⁹ Páant ĩ nematjidih ennit, Jesús queétdih nin pah á niijíp jĩ:

—**Can jeé júdadih ñi pátú dodhdoó**, á niijíp jĩ.

—Maá, biícjĩh bóo téihya yeó jáap jãtĩh á wunuchah, jwĩ yohop be. Pánihna, buu áih bácah an wũjna nacaá buca, Marta mi niijíp jĩ.

⁴⁰ —**Wã naáwátjidih ma túi náhniná. Dios á wépatdih ma enat pínahdih meemdh wáat naóhna beé**, caántdih á niijíp jĩ.

⁴¹ Páant caántdih á niij péanachah, queétdih jeé júdadih ĩ pátú dodhdop jĩ. ĩ pátú dodh péanachah, Jesús jeáboó

chéi ennit, Diosdih nin pah á niij wáubap jĩ:

—**Weemdh ma joyátji túina caá, Paá.** ⁴² **Wã wábat pah ma joyátdih wã jéihna caá. Pánihna, weemdh ma wahatjidih nit jumnit ĩ jéihyat pínah niijná, buu meemdh páant wã niij wábhna caá**, Jesús á niijíp jĩ.

⁴³ Páant niij wábh péenit, Jesús nin pah á niij wép ejep jĩ:

—**¡Lázaro, ma bac juúwá!** á niijíp jĩ.

⁴⁴ Jesús páant á niij ezechahjeh, Lázaro ĩ yohniji yahna, jeé ítmant á bac juúwáp jĩ. Pánih bac juóhna, áih bácah, áih wao dáhdihbut yégueh chóo tópjĩh ĩ pinatji pahjeh á duo bác juúwáp jĩ.

Páant á bac juúwáchah, Jesús queétdih nin pah á niijíp jĩ:

—**Caandih ñi pinatji yégueh chóo tópnadih ñi wataá**, á niijíp jĩ. Páant á niijíchah joinít, ĩ pinatji tópnadih Lázarodih ĩ watap jĩ.

Jesúsdi ĩ tewat pínahdih ĩ míc wéheat

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Páant Lázarodih á booanachah ennit, María pebh juinítji dawá jwĩ déewã, Jesúsdi ĩ jepahap jĩ.

⁴⁶ Obohjeéhtih, biquína jepahcannitboó fariseowã pebhna juibínit, ded pah Jesús á chãjatjidih ĩt naáwáp wut jĩ. ⁴⁷⁻⁴⁸ Pánihna, sacerdotewã ĩ maáta, fariseowã, bita jwĩ maáta biícidih míc wáacnit, queétdih nin pah ĩt niij míc wéhenap wut jĩ:

—Jesús dawá láa Dios á wépatjĩh á chãj júutna caá. Pánihna, ‘Páant ma chãjca bojó’, jwĩ niijcáh, nihat cáacwã ájeéh ĩ bejbipna caá. Páant dawá biícidih ĩ jumuchah ennit, Jesúsdi maáh ĩ waadaát pínahdih jenah joinít, Romadih moón ĩ maáta ‘Jwiútdih yohna caá ĩ chãjap’, niijnít, jwiútdih judiowãboodih ĩ peéh chãjbipna caá. Pánih peéh chãjnit, Dioih meemdh ĩ yohat pínah niijná,

ĩih soldadowãdih ĩ wahbipna caá. Jwĩih baácdihbũt ĩ dúuc wáibipna caá. Pánihna, ¿wũ ded pah tigaá jwĩ chãjbi? ĩt mĩc niijĩp wũt jĩ.

⁴⁹ Páant ĩ niijĩchah yuhna, biic ĩjeéh jumni, caán jópchidih sacerdotewã ĩ maáh yoobát Caifás wũt jumni, queétdih nin pah át niij naáwãp wũt jĩ:

—Wã déewãá, weemdĩh ñi joi jwúhũá. Páant niij mĩc wéhena, yeéb ñi tái jéihcan caá. ⁵⁰ Nihat jwiit judiowã jwĩ tái jummat pínahdih biic cãac ã wũn wũhuchah, ã táibipna caá. ã wũn wũhchah, jwiit nihatdih Romadih moón ĩ maáta ĩ yoh beedábipna caá. Caandih yeéb ñi tái beh joi jwáhcan caá, Caifás át niijĩp wũt jĩ.

⁵¹ Páant niij naóhna, ã jenah joyátjeh niijná át chãjcap wũt jĩ. Sacerdotewã ĩ maáh yoobát ã jumuchah, jwĩ déewã ĩ tái jummat pínah niijná, Jesús ã wũn wũhat pínahdih Diosboó Caifásdih át naáwát túutũp wũt jĩ. ⁵² Oboheéhtih, pánih wanna, jwiit judiowãdihjeh pohba át wũn wũhcap tajĩ. Nihat baácdih moón Dios ã weh pínah biic weh pah jwĩ jummat pínah niijná, jwĩ yéejat jĩb Jesús át wũn wũhũp tajĩ. ⁵³ Páant Caifás ã niijĩchah joinit, caán yeó jáapjeh “¿Jesúsdihi ded pah tigaá jwĩ mao yohbi?” queéť ĩt niij mĩc wéhe jwĩhip tajĩ.

⁵⁴ Pánihna, caandih ĩ mao yohihatdih jéihnit, Jesús dahwani tútchinadih jibidih ã bejihcap jĩ. Tútchi wihcapboó bejnit, caán pehbhit Efraín wũt jumni baini tútchibitna jwiitdih ã namah juibínap jĩ. Pánih juibínit, caanjĩh jwĩ jum jwũhũp jĩ.

⁵⁵ Caán láa jwiit judiowã jwĩpĩ wéini Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh ã judhũp jĩ. Moisés ã naóh yapaatji pah, Diosdih jwĩ wefiat pínah jãtĩh tái mĩc ámohat

ãpĩ náahap jĩ, Dios ã enechah, yéejat wihcannit jwĩ jummat pínah niijná. Pánihna, caandih chãjat túut niijná, dawá jwĩ déewã nihat tútchinadih moón Jerusalén tútchina ĩt aab béjep tajĩ. ⁵⁶ Caán tútchina juibínit, queéť Jesúsdihi bidna ĩtih chãjap ta yah jĩ. Pánih bidna, Dioih mũadĩh jumnit, queéťjeh nin pah ĩt niij mĩc wéhenap wũt jĩ:

—¿Pascua yeó jáapnadih Jesús enedih ã jãóhca naniit? ñi jenah joyóchah, ĩt niijĩp wũt jĩ.

⁵⁷ Sacerdotewã ĩ maáta, fariseowãbũt jãtĩh nin pah cãacwãdih ĩtát niij wũtũp wũt jĩ: “Jesús dedboó ã jummat doonãdih joinit, jwiitdih ñi naáwá”, ĩtát niijĩp wũt jĩ. Caandih tewat túut niijná, páant ĩt niijĩp wũt jĩ.

12

Jesúh jítchanadih María miĩh chej jumnijĩh mi puhwat

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Pascua yeó jáapna pínah seis yeó jáap ã judhdũchah, Efraín tútchimant Betania tútchina Jesús jwiitdih ã namah jwũũb juibínap jĩ. Caanná juibínit, Lázaro wũnnijĩ, Jesús ã boonih mũuná jwĩ juibínap jĩ. ² Páant jwĩ juibínachah, jwĩ jeémát pínahdih ĩ chãj wũhũp jĩ. Pánihna, Lázaro, Jesús, jwiit biicdih jeémát cáagat naadĩh jwĩ laj pũuda bojop jĩ. Páant jwĩ laj pũuda bojochah, Marta jwiitdih jeémát mi cáagap jĩ. ³ Mariaboó nardo wũt jumni chej jumni quiitdih, biic kilo tac yoób ẽb jãóhnit, Jesúh jítchanadih mi puhwũp jĩ. Pũohnit, miĩh waó yoócĩh mi jõp wiwip jĩ.* Páant mi puhwat túttimah, caán nihat mũũ ã tái chej jum chéyah bejep jĩ. ⁴ Páant mi chãjachah ennit, jwiit biicdih jumni Judas Iscariote wũt jumniiboó, Jesúsdihi enihcannitdih dúo wáini pínah, nin pah ã niijĩp jĩ:

* 12:3 Lc 7.37-38

5 —¿Dépanih tigaá nint caan mácdih mi bíbohna yuhna, mit jíb chāj wūhcan? Caandih jíb chājna nihna, biíc jópchi tewat pah bóo mita jíb teo tagaá. Pánihna, caán dinerojīh moh yéejnitdih jwīta jéih teo wáac tagaá, ā niijíp jī.

6 Obohjeéhtih, Judasboó moh yéejnitdih teo wáaquihcan, caanjéh dinerodih náahna, nih yáana, páant āt niijíp jī. Caán jwīh dinerodih en daoní jumna yuhna, biquí láana āpī nuumáp tajī.

7 Páant ā niijíchah joinít, Jesús nin pah ā niijíp jī:

—**Caántdih páant ma niijcá bojó. Mí ámohniji chej jumniijīh wīh báhahdih ī yohat pínah jātīh nāñat dée pah weemdíh páant mi puohna caá.** ⁸ **Moh yéejnitboó páantjeh nījeéh ī jumbipna caá. Páant ī jumuchah, débólih wāhíhna, queétdih nī jéih wūhna caá.*** Obohjeéhtih, weémboó nījeéh maatápdih wā jumcan niit, ā niijíp jī.

Sacerdotewā ī maáta Lázarodihbut ī mao yohíhat

9 Jesús biicdih Betania tútchiboó jwī jumuchah, dawá jwī déewā caandih enedih īt jūúwáp tajī. Obohjeéhtih, caandíhjuh pohba nihcan, ā booaniji Lázarodihbut enedih jūóhna īt chājap tajī. ¹⁰ Páant enedih ī juibínachah jéihnit, sacerdotewā ī maáta Lázarodihbut īt mao yohíhip jī. ¹¹ Lázaro wunnijidih ā booaat doonádih joinít, dawá jwī déewā Jesúsdih īt jepahap tajī. Pánih jepahnit, sacerdotewā ī bohéatboodih īt cádahap tajī. Páant ī cádahachah ennit, sacerdotewā ī maátaboó iij yapnit, Lázarodihbut ītih mao yohíhip ta yuh jī.

Jesús wā Jerusalénna ī waadát
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.26-40)

¹² Jwī juibíni daanimant bóo yeó jáapdih dawá cāacwā Jerusalén

tútchina juibínitji jwī juibíat pínah doonádih ītát joyóp tajī. ¹³ Pánih joinítji táam núonadih bóodnit, Jesúsdih ī ub jwāáh dei jūúwáp jī. Pánih jwāáh dei jūóhnit, nin pah ī niij wēi nāacáp jī:

—¡Diosdih jwī wēi naóh jīh! ¡Hosana, nin Dios ā wahní jwiit judíowādih teo wáacni pínah ā tui jumna naáh! ¡Nin jwī Maáh yoobát tigaá! queét ī niij wēi nāacáp jī.*

¹⁴ Burrodih bid joinít, Jesús caanjīh ā chúudup jī. Pánih chúudna, Dios naáwátdih naóh yapaniji ā daacátji pahjuh ā yapap jī.

¹⁵ “Jerusalén tútchidih moón, nī úumca bojó. Eneé, nī Maáh burro wūhjih chúudnit, ā jūóhna caá”, āt niij daacáp tajī. (Zac 9.9)

¹⁶ Obohjeéhtih, ‘Caán ā daacátji Jesúsdih niijná caá āt chājap’, jwiit ā bohénit jwī niij jéih jwuhcap jī. Pánih jéihcan yuhna, jeáboó Jesús ā púuh laab béjat túttimah, ā daacátjidih náhnit, jwī beh joyóp jī. Pánih beh joinít, “Dios naáwátdih ā daacátji biic yoobó Jesúsdih ā yapap jī”, niij jenah joinít, jwī yoób jéihyep jī.

¹⁷ Jesús ā ezechah, Lázaroih báhahdih ī yohatji ítmant báadnih ā bac jūúwáchah ennitjiboó bitadih īt naáwáp tajī. ¹⁸ Caán doonádih joinítji dawá cāacwā Jesúsdih ī jwāáh jūúwáp jī. ¹⁹ Páant dawá ī bejehchah ennit, fariseowā queétdih nin pah īt míc niijíp wut jī:

—¡Eneé buca! Nihat Jesúlh wā mícjuh buu jumna caá ī chājap. Queétdih jwī naáwáchah yuhna, ī joicán caá. Pánihna, ded pah queétdih jwī jéih chāwácan caá, īt míc niijíp wut jī.

Biquína griegowā Jesúsdih ī bidat

²⁰ Fiesta yeó jáapnadih Diosdih weñedih jūóhntijeéh, biquína

* 12:8 Dt 15.11 * 12:13 Sal 118.25-26

griegowābut it juyáp tajī. ²¹ Pánih joinít, jwījeéh jamni Felipe pebhna queét it juyáp tajī. Felipeboó Galilea baácdih jamni Betsaida wāt jamni tātchidih bóo ā jumap jī. Caan pébh joinít, nin pah caandíh it niijíp wut jī:

—Jwiít Jesúsdi jwī eníhna caá, it niijíp wut jī.

²² Páant ī niijíchah joinít, Felipe Andrésdi naawádih át bejep wut jī. Queét chénat pah Jesúsdi naawádih ī juyáp jī. ²³ Páant ī naawáchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij naawáp jī:

—**Weém nihat cáacwā úd jeñé wā wunat pínah, wā boo pud jūúwát pínah, jeáboó wā jwúub bejat pínahbut bahni-jeh ā judhna caá.** ²⁴ **Nin naawátjīh yeebdíh wā bohébi-pna caá. Pácahi tíbdih jwī momat tátimah, áih japih bóo chóo ā moopáh bejna caá. Páant ā moopóchah, áih diítmant bóo tíb ápi chíih jūóhna caá. Pánih chíih, behna, dawá ā quehna caá. Obohjeéhtih, caán tíb moópcan, áta chíihcan tagaá. Chíihcan, caanjéh áta jam tagaá. Pánihat pah, weémboó wanna, wā boo pud jūúwát tátimah, dawá cáacwádih Diosjeéh wā túi jumat tútbi-pna caá. Obohjeéhtih, wancan, weemjéh wata jam tagaá.*** ²⁵ **Det ī weñat pínahdih-jeh jenah joiná, Dios ā weñat pínahboodíh chājíhcan, iiguípna ī bejbipna caá. Obohjeéhtih, det ī weñat pínahdih joyáh bojnit, Diosdih túi jepahna, páantjeh ájeéh ī túi jumbipna caá.*** ²⁶ **Det weemdíh teo wāhñit jamíhna, wā naawátdih túi joyát caá náahap. Pánih chājna, queétbody wájeéh ī jumbipna caá. Pánihna, queét weemdíh teo wāhñitdih bádí**

oina, wā ípbat ájeéh ā túi jumat tútbi-pna caá, Jesús ā niijíp jī.

Jesús ā wunat pínahdih ā naawát

²⁷ **“Buu bádí wā jígahna caá. ¿Wā ípdih ded pah tígaa wā niijbí? ‘Paá, weemdíh yeejép ā yapca bojo naáh’, ¿wata niij tániít? Caandíh páant wā niij wúbhcan caá. Yeejép yapnit, wunat tút niijná, nin baácbóo wā jūúwáp jī. Pánihna, buu weemdíh chah yeejép buwat ā jumbipna caá.** ²⁸ **Paá, buu ded pah wēpni ma jumatdih cáacwádih ma jéihyanaá”,** Diosdih ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah-jeh, jeámant Dios nin pah áí niijíp jī:

—Wā wēpatdih queétdih wáat jútup be. Pánihna, wā jwúub jútbi-pna caá, páant muntih, ā niijíp jī.

²⁹ Páant ā niijíchah joiná, dawá caanjíh joi náhñit, ī joi wáhi bejep jī. Pánih joi wáhi bejnit, nin pah ī niijíp jī:

—Énoh niít páant yáani, biquína ī niijíp jī.

—Ángel Jesúsdi naóhna caá ā chājap, bita ī niijíp jī.

³⁰ Queét páant ī niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah ā niijíp jī:

—**Jeámant wéheni wíih pínah nihcan, weém Dios ā wahni wā jumatdih yeéb ní jéihyat pínah niijná, páant áí niijíp be.** ³¹ **Buu nin baácdih moón yeejép-wā ī yéj chájat jíib wā íp queétdih ā peéh chájbi-pna caá. Queétdih wutni nemépwā ī maáhdihbut ā yohbi-pna caá.** ³² **Weemdíh cruzboó péoh dodhñit ī mawachah, dawá cáacwā wíihwā pínah wā chájbi-pna caá,** Jesús ā niijíp jī.

³³ Páant niijná, ded pah ā wunat pínahdih Jesús cáacwádih naóhna át chājap tajī. ³⁴ Páant ā niijíchah joinít,

* 12:24 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23

* 12:25 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33

cāacwāboó caandíh nin pah ĩ niúj
wábh joyóp jĩ:

—Dios naáwát dih daácnitji nin
pah ĩt niúj daacáp tajĩ: ‘Dios ā wahní
Cristo páantjeh ā jumbipna caá’,
ĩt niúj daacáp tajĩ.* ¿Páant ĩ niúj
daacáchah, meém nihát cāacwā úud
jeñé, Dios ā wahnidih dépanihna
pohba cruzboó ĩ péoh dodh mao
yohcan niút? ¿Meém Dios ā wahní
nihcan niút? ĩ niújíp jĩ.

³⁵ Páant ĩ niújíchah joinít, Jesús
queétdih nin pah ā niúj jepahap jĩ:

—**Weémboó baabát panihni
ded pah wā íp ā jumatdih
yeebdíh wā jéihyana caá. Obo-
hjeéhtih, maátcanbitjeh ñijeéh
wā jumbipna caá. Pánihna, táí
jumat túut niijná, yeebdíh wā bo-
héátjidih ñi quíib buudcá bojóó.
Ded dupúnaphoó jib bejni ded-
boó ā bejat pínahdih ā en juicán
caá.** ³⁶ Pánihna, weém baabát
panihni wā jumachah, buu
wā bejat pínah játih weemdíh
ñi jepahaá. Pánih jepahna,
baabátboó jumnit panihnit
wíh wā ñi jumbipna caá, ā niújíp
jĩ.

Páant niúj naóh péanit, jwiútdih ā
numah bac bejep jĩ. Pánih bac be-
jnit, queétdih ā jwei béjep jĩ.

Judíowā Jesús dih ĩ náahcat

³⁷ Dawá láa Dios ā wēpatjĩh Jesús
queétdih ā chā jútuchah yuhna,
dawá jwí déewā caandíh ĩ joíhcap
jĩ. ³⁸ Dios naáwát dih naóh yapaní
Isaías ā naáwátji pahjeh queét ĩ
chājap jĩ. Nin pah āt niúj daacáp tajĩ:
“Maá, ma naáwát dih wā bohénachah
yuhna, cāacwā ĩ joíhcan caá.
Ma wēpatjĩh queétdih wā
chā jútuchah yuhna, ‘Caán
naáwát yoobódih nihcan
caá’, ĩ niúj jenah joiná caá”,
Isaías āt niúj daacáp tajĩ. (*Is*
53.1)

³⁹ Páant ĩ joíhcat ennit, Dios
queétdih ā jéihyat túutcan caá.
Caandíhbut Isaías nin pah āt niúj
daacáp tajĩ:

⁴⁰ “Jéih encannit panihnit Dios
queétdih āt chājap wut jĩ.
Pánih chājnit, ā naáwát dih
queétdih āt jéihyat túutcap
wut jĩ. Pánihna, ā wēp chāj
jútatdih enna yuhna, ĩ beh
encan caá. Ā bohéát dih joiná
yuhna, ĩ beh joicán caá. Ā
bohéát dih jéihna nihna, ĩ yéej
chājatdih ĩta cádahji tagaá.
Páant ĩ cádahachah, queétdih
Dios āta táí ubji tagaá”, Isaías
āt niúj daacáp tajĩ. (*Is* 6.10)

⁴¹ Páant niúj daácna, Isaías Cristo ā
wēpat, búdí ā yeh iigát dihbut en-
niji jumna, ded pah Cristo ā yapat
pínahdih naóh daácna āt chājap wut
jĩ.

⁴² Obohjeéhtih, dawá cāacwā,
biquína jwí maátabut “Caán Dios
ā wahní Cristo yoobát caá”,
Jesús dih ĩt niúj jenah joyóp tajĩ.
Páant niúj jenah joiná yuhna,
queét fariseowádih úumna, bita
“Jesúsjeéh wā waadáp be”, ĩt niúj
naáwíhcap wut jĩ. Páant ĩ naáwáchah
nihna, jwí míic wáacat munná
fariseowāboó queétdih ĩta waadát
túutjican tagaá. ⁴³ Queétdih Dios
ā wēi naáwát dih náahna yuhna,
cāacwāboó ĩ weñatdih chah ĩt bidip
wut jĩ. Pánihna, queét “Weém Jesús
caá”, bitadih ĩt niúj naáwíhcap wut
jĩ.

*Jesús ā naáwát dih ĩ joíhcat jíb
peéh chājat ā jumat*

⁴⁴ Túttimah, Jesús cāacwádih
nin pah tabit ā niúj ñaac naáwáp
jĩ: “**Ded weemdíh jepahni
weemdíhjah pohba jepahna ā
chājcan caá. Weemdíh wahní-
dihbut ā jepahna caá.** ⁴⁵ **Ded
weemdíh enni weemdíh wahní-
nidihbut ā enna caá.** ⁴⁶ **Ded
dupúnaphoó jumniiji, weemdíh**

* 12:34 Sal 110.4; Is 9.7; Ez 37.25; Dn 7.14

jepahna, baabát panhipboó ã jwúb jumát pínah niijná, weém baabát panihni nin baácboó wã jãúwúp jĩ. ⁴⁷ **Obohjeéhtih, ded wã naáwát dih joiná yuhna, ã jepahcah, weémboó wã peéh chãjcan niít. Nin baác dih moón weemdíh jepahcannit dih peéh chãjadih jãóhna wã chãjcan jĩ. Obohjeéhtih, iiguipna bejnit déedih túi ubat túut niijná, wã jãúwúp jĩ.** ⁴⁸ **Ded weemdíh náahcanni, wã naáwát dihbut joíhcannidih peéh chãjat ã jum bipna caá. Wã naáwát dih i joíhcatji jíib péeni yeó jáap dih wã ípboó queétdih ã peéh chãjbipna caá.** ⁴⁹ **Weém wã jenah joyátjeh yeebdíh naóhna wã chãjcan caá. Wã íp weemdíh wahniboó ded pah wã naáwát pínah dih ã naáwát túutna caá. Pánihna, wã naáwátboó ã naáwátjeh tiggá.** ⁵⁰ **Ded ã naáwát dih joí waadána, wã ípjeéh páantjeh ã túi jum bipna caá. Pánihna, wã íp ã naáwát túutatdihjeh tiggá, yeebdíh wã naáwáp”, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.**

13

Jesús ã bohénitíh jítchanadih ã chocat

¹ Pascua yeó jáapna pínah jãtíhbit, Jesús nin baác dih cádahnit, ã íp pebhboó ã bejat pínah bahni ã jãhdhatdih átát jéihyep tajĩ. Áihwã nin baác dih moondíh búdí oina, queétdih ã oi cádahcap jĩ. Pánihna, ã oyatdih júutna, áihwãdih ã wãn wãhup jĩ.

² Caan chéi Jesús jwiít dih ã numah jeéméchah, Jesús dih eníhcannitdih ã naáwát pínah niijná, Judas, Simón Iscariote wãúhdih nemépboó át waád dée tajĩ. ³ Dios pebhmant ã jãúwátjidih, ã jwúb púuh laab béjat pínahdihbut Jesús átát jéihyep tajĩ. ã íp caandíh chah maáh ã waadáat pínahdihbut átát

jéihyep tajĩ. ⁴ Pánih jéihna, jwíjeéh jeémp lajniji ñah ñuhnit, áih yégueh jih bóo chóodih tóo dagnit, jõp wiwat pínah yégueh chóojíh chãhlit yoób ã chéwep jĩ. ⁵ Chéo péanit, pamapdih mah pũoh yacnit, jwíih jítchanadih ã choc jwíhip jĩ. Pánih chocnit, ã chéo búúhdni chóojíh jwíih jítchanadih ã jõp wiwip jĩ.

⁶ Pánihna, biquínadih choc péa bejnit, Simón Pedro pebhna ã jaibínap jĩ. Áih jítchanadih chocat túut ã chãjachahjeh, Pedroboó caandíh nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Maá, wíih jítchanadih chocodih jãóh niít ma chãjap? ã niijíp jĩ.

⁷ —**Weém butéh yeebdíh ded pah wã chocatdih ma jéih jwuhcan yuhna, táttimah ma jéihbipna caá,** Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

⁸ —Obohjeéhtih, wíih jítchanadih meemdíh wã chocat túutcan caá, Pedro ã niijíp jĩ.

—**Meemdíh wã choccah, wíih ma nihcan niít,** Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

⁹ —Pánihna, Maá, wíih jítchanadihjeh nihcan, wíih téihyanadih, wíih wao dáhdihbut ma chocoó bácah, Pedro ã niijíp jĩ.

¹⁰ —**Ded jéehna, nihát áih bácahdih ã túi chocna caá. Caandíh chéne jwúb chocat ã náahcan caá. Áih jítchanadihjeh chocat caá náahap. Pánihna, yeéboó jéehnit panihnit ñi jumuchah yuhna, bíc ñijeéh jumni jéehcanni panihni ã yéejatdih cádahcanni ã jumna caá,** Jesús Pedrodih ã niijíp jĩ.

¹¹ Páant niijná, Jesús caandíh eníhcannitdih duó wáini pínah dih jéihnit, jwiít dih páant át niijíp tajĩ.

¹² Jwíih jítchanadih choc péanit, áih yégueh chóodih jwúb duonít, ã lajapjina ã jwúb jaí lajap jĩ, páant mantíh. Pánih jwúb jaí lajnit, nin pah jwiít dih ã niij naáwáp jĩ:

—¿**Butéh yeebdíh wā chocatjidih caá**”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

ñi jéih níit? ¹³ Yeéb weemdíh ‘Bohéni’, niijná, ‘Maá’, niijná, yoobópdih niij tígáá ñi chājap. Weém yeebdíh bohéni, ñi Maáh yoobát tígáa. ¹⁴ Páant yeebdíh bohéni, ñi Maáh jumna yuhna, teo wāhñit ípĩ chājat pah ñíih jítchanadih wā chocna beé. Páant wā chājachah ennitji jumna, yeebbút ñíih jítchanadih míic chocat caá náahap. ¹⁵ Ded pah ñijeéh jumnitdih ñi teo wáacat pínahdih butéh wā jéutap be. Pánihna, yeebdíh ded pah wā chājatji pah yeebbút biíc yoobó ñi chājaá.* ¹⁶ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded teo wāhñiboó ã maáh chah nihcan caá. Ded ã wahniboó caandíh wahní chah nihcan caá.* Obohjeéhtih, yeéb chah jumna yuhna, yeebdíh teo wāhni pah ñíih jítchanadih yeebdíh wā choc wāhup be. Pánihna, wā chājatjidih ennitji biíc yoobó ñi chājaá. ¹⁷ Páant wā watatdih jéihñit, chājna, búdí ñi wēibipna caá.

¹⁸ “Obohjeéhtih, yeéb nihatdih páant wā niijcán caá. Det wā ñíonitdih wā túi jéihna caá. Dios naáwát dih naóh yapanit í daacátji biíc yoobó ã yapbipna caá. ‘Wājeéh jeémpnijeh tígáa weemdíh yeejép ã chājbipna caá’, ít niij daacáp tajĩ.* ¹⁹ Páant ã chājat pínah jātíh yeebdíh naóhna caá wā chājap, páant ã yapat túttimah, ‘Caán Jesús, Dios ã wahní Cristo ta tígáa’, ñi niij jéihyat pínah niijná. ²⁰ Nindihbat yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wā wahnidih ded túi wēi jwāáhni, weemdíhbat ã túi wēi jwāáhna caá. Pánih weemdíh wēi jwāáhni, weemdíh wahnijidihbat ã wēi jwāáhna

Judas ã duó wáyat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Páant niij péanit, Jesús búdí ã jīgahap jĩ. Pánih jīgahñit, jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Biíc ñi cātíh jumni weemdíh eníhcannitdih ã duó wáibipna caá, ã niijíp jĩ.**

²² Páant ã niijíchah joinít, caandíh jéutni pínahdih jéihcan, jwiítjeh jwí míic en jāhanap jĩ. ²³ Weém, Jesús búdí ã oiniboó caandíh wā dodh jāah lajap jĩ. ²⁴ Pánihna, Simón Pedro weemdíh áih téihyājíh jenah jéutnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—Caandíh ma wábh joí enee dedna tígáa caandíh duó wáini pínah, weemdíh ã niijíp jĩ.

²⁵ Páant ã niijíchah joinít, weémboó Jesús dih jwáub dodh jāah lajnit, caandíh nin pah wā niij wábh joyóp jĩ:

—¿Maá, deddih niij tígáa ma chāj? wā niijíp jĩ.

²⁶ —**Nin pandih dajnit wā neéh wāhni pínah weemdíh eníhcannitdih ã duó wáibipna caá, weemdíh Jesús ã niij jepahap jĩ.**

Páant niij péanitjeh, pan dahdih daj wá neéhñit, Judas, Simón Iscariote wáuhdih ã wāhup jĩ. ²⁷ Páant Jesús ã daj neéh wāhni pandih Judas ã jeéméchah, nemépboó caandíh yeejép át chājat túutap tajĩ. Pánih jéihna, Jesús caandíh nin pah ã niijíp jĩ:

—**Ded pah ma chājat pínahdih waícanjeh chājadih ma bejeé, Judas dih ã niijíp jĩ.**

²⁸ Páant Judas dih ã niijíchah joiná yuhna, jwiít nihat jwí jéihcap jĩ. ²⁹ Pánih jéihcan, “Judas jwíh dinerodih en daoní ã jumachah, jwí jeémát pínahdih jíib chājat

* 13:15 Mt 20.28; Mr 10.45; Lc 22.27 * 13:16 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 15.20 * 13:18 Sal 41.9

* 13:20 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16

táutna, Jesús páant ã niij wahna caá”, biquína it niij jenah joyóp ta yuh jĩ. Bitaboó “Moh yéejnitdih dinero wūhat táutna caá ãt chājap”, it niij jenah joyóp tajĩ. ³⁰ Pánihna, Jesús ã neéh wāhni pandih jeémp péanit, Judas ã bac bejep jĩ. Páant ã bac bejehah, chei wāát jumap jĩ.

Jesús jáap wūtatdih ã naáwát

³¹ Páant Judas ã bac bejat táttimah, Jesús jwiítidih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—**Buu láa bácah weém nihah cáacwā úud jeñé wā íp ã wahni wā jummatdih, wā wēpatdihbut cáacwādih ã jéihyabipna caá. Caán ã wēpatdih weembát queétdih wā jéihyabipna caá.** ³² Páant wā íp ã wēpatdih wā jéihyanachah, caán wā wēpatdihbut waícanjeh ã jéihyabipna caá. ³³ Yeéb wā weh panihnit, nindihbut wā naáwáchah ñi táí joyóó. Daocánni yeó jáapbitjeh ñijeéh wā jum jwuhbipna caá. Wā bejat táttimah, weemdih búdí ñi bidbipna caá. Jwĩ déewādih wā niijátji pah yeebdíhbut biíc yoobó niijnit, ‘Wā bejep pínahna yeéboó ñi jéih bejcan caá’, wā niijná caá.* ³⁴ Pánihna, jáap wūtatdih yeebdih wā naóhna caá. Yeebjéh ñi múic oyoó. Yeebdih wā oyatji pah, yeebjéhbut ñi múic oyoó.* ³⁵ Páant ñi múic oyochah ennit, wíihwā ñi jummatdih bita í jéihbipna caá, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Páant ã niijíchah joinit, Simón Pedro Jesúsdih nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—¿Maá, dedboo tígaá ma bejbi, páant ma niijná? ã niijíp jĩ.

—**Wā bejat pínahna wājeéh ma jéih bej jwuhcan caá. Obohjeéhtih, buu jéih bejcan yuhna, táttimah wā pebhna ma juiíbipna caá,** Pedrodih Jesús ã niijíp jĩ.

³⁷ —¿Maá, dépanih tigaá buu ma-jeéh wā jéih bejcan? Weemdih í mawachah yuhna, meemdih wā cádahcan niit, Pedro ã niijíp jĩ.

³⁸ —**Páant niijná, ¿weemdih wapna, ma wan wāhmi naniit? Obohjeéhtih, yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Mujbai ã ewat pínah jātih, ‘Caandih wā jéihcan caá’, biíc peihcanni láa pohba bitadih ma niij yeebipna caá,** Jesús Pedrodih ã niijíp jĩ.

14

Jesús Dios pebhna bejni namá panihni ã jummat

¹ Táttimah, Jesús jwiítidih nin pah ã niijíp jĩ: “**Butéh wā ni-ijátidih náhninit, ñi jígahca bo-joó. Wā ípdih túi jenah joinit, weemdihbut biíc yoobó ñi táí jenah joyóó.** ² Wā íp ã jumapboó dawá jummat pínah mēná ã jumna caá. Pánihna, caanná juiíbinit, ñi jummat pínahdih ámohodih wā bejbipna caá. Wā naáwát pah biíc yoobó ã wihcah, páant yeebdih wāta niij naóhcan tagaá. ³ Yeéb ñi jummat pínahdih túi ámoh péanit, yeebdih wābdih wā jwūub dei jáóhbiipna caá, wājeéh ñi jummat pínah niijná. ⁴ Wā bejat pínah namá panihnidih ñi jéihna caá”, ã niijíp jĩ.

⁵ —Maá, deh ma bejat pínahboó jwiit jwĩ jéihcan caá. ¿Ded pah tigaá caán namá panihnidih jwĩ jéihbi? Tomás Jesúsdih ã niij úubh joyóp jĩ.

⁶ —**Weemjéh tigaá namá panihni wā jumap, wā íp pebhboó ñi juibíat pínah niijná. Weemjéh**

* 13:33 Jn 7.34 * 13:34 Jn 15.12,17; 1Jn 3.23; 2Jn 5

man tīgaā yoobópdih naóhni. Jeáboó̄ jaibínit pínahdih weemjéh man tīgaā caolih booani wã jamna caá. Caolih wã booanit míicjeh wã íp pebhboó páantjeh í jumbipna caá.* 7 Weemdíh táí jéihna nihna, wã ípdihbut ñita jéih tagaā. Pánihna, buu caandíh ennit panihnit jamna, caandíh ñi táí jéihna caá buca, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

8 Páant ã niijíchah joinít, Felipe jwah nin pah ã niijíp jĩ:

—Maá, jwí ípdih jwiít dih ma júutá. Páant bóojeh tīgaā jwí eníhip, ã niijíp jĩ.

9 —¿Felipe, maatápdih wãjeéh jamna yuhna, weemdíh ma táí jéih jwhcan niít? Weemdíh enna, wã ípdihbut maat enep be. ‘Jwí ípdih ma júutá’, niijná, ¿dépanih tīgaā weemdíh páant ma niij? 10 Weém wã ípíjh chénewã jamna yuhna, bíicjeh caá. ¿‘Páant caán yoobópdih nihcan caá’, ma niij jenah joicáh? Yeebdíh naóhna, wã jenah joyátjĩh wãpĩ naóhcan caá. Wã íp ã naáwát táutuchahjeh, wã naóhna caá. Pánihna, caán bíicdih jamna, ã wépatjĩh wãpĩ chãj júutna caá. 11 Weém wã ípíjh chénewã jamna yuhna, bíicjeh caá. Caán ‘Yoobópdih tīgaā’, niij jenah joicán, wã íp ã wépatjĩh wã chãj júutatjidih náhninit, bíicjeh jwí jamatdih ñi jéihbipna caá. 12 Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det weemdíh táí jenah joinít wã chãjat pah bíic yoobó í chãjbipna caá. Buu wã íp pebhboó jwáub bejna, wã chãjat chah pohba wã íp ã wépatjĩh í chãjbipna caá. 13 Weemdíh táí jenah joinít í uúbát pah wã chãjbipna caá, wã íp ã wépatdih cáacwã í jéihyat pínah niijná. 14 Pánihna, weemdíh jepahnit

ñi jamuchah, dedé ñi uúbát bíic yoobó wã chãjbipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.*

Túini Espíritu ã wahat pínahdih Jesús ã naáwát

15 “Yeéb weemdíh oina, wã wutatdih ñi jepahbipna caá.*

16 Yeebdíh Túini Espíritu ã wahat pínah niijná, wã ípdih wã uúhbipna caá, wã wihcah, ñijeéh ã jumat pínah niijná. Caán Túini Espíritu yeebdíh teo wáacniboó yoobópdih naóhni jamna, yeó jáap jumat pah ñijeéh ã jumbipna caá. 17 Nin baácdih moón wã ípdih jéihcannit, caán Túini Espíritudihbut í jéihcan caá. Pánih jéihcan, caandíh í táí jenah joicán caá. Obohjeéhtih, caán ñijeéh jamni pínahdih yeébbóó ñi táí jéihbipna caá.

18 “Yeebdíh wã éemp bejcan niít. Pánih éemp bejcan, caán Túini Espíritu yeebdíh ã juyáchah, weém wã jumat pah-jeh muntih ñijeéh ã jumbipna caá. 19 Wã bejat pínah bahnijeh ã jedhna caá. Páant wã bejat táttimah, nin baácdih moón weemdíh jepahcannit, weemdíh í jwáub encan niít. Obohjeéhtih, yeébbóó weemdíh ñi enbipna caá. Weém jwáub boo pud júóhni wã jumat pah muntih, yeebút jwáub boonit Diosjeéh páantjeh ñi jumbipna caá. 20 Jwí wahni Túini Espíritu yeebdíh joinít, wã íp bíicdih wã jamatdih yeebdíh ã táí jéihyabipna caá. Pánihna, wã íp bíicdih wã jumat pah muntih, yeéb bíicdih wã jamatdihbut ã jéihyabipna caá. 21 Ded wã wutatdih joí waadáni weemdíh oini caá.* Weemdíh oinidih wã ípbut ã oibipna caá. Weembút caandíh bíic yoobó wã oibipna caá. Páant weemdíh oinidih

* 14:6 Mt 11.27; Jn 1.18; 6.46; Hch 4.12

* 14:14 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn

3.21-22; 5.14-15

* 14:15 Dt 6.4-9; 11.1

* 14:21 Dt 6.4-9; 11.1

ded pah wã jumatdih wã túi jéihyabipna caá", Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

²² Jwĩjeéh jumni biíh Judas, Iscariote nihcanni, Jesús dih nin pah ã niij úabh joyóp jĩ:

—¿Maá, dépanihna jwiít dih jeh páant ma jéihyana yuhna, bita meemdíh jepahcannitboodíh ma jéihyabican? ã niijíp jĩ.

²³ —**Ded weemdíh oini wã naáwát dih ã túi joí waadábipna caá.** Páant ã túi joí waadánachah, wã íp caandíh ã oibipna caá. Pánih oina, wã íp biíc dih áih caolihdih waadnít, ájeéh jwĩ jambipna caá. ²⁴ **Obohjeéhtih, weemdíh oicanniboó wã wátat dih ã jepahcan caá.** Páant ã jepahcah, ájeéh jwĩ wihcan níit. **Butéh ñi joiní weemjéh wã naáwát pohba nihcan caá.** **Obohjeéhtih, wã íp weemdíh wahnijeh páant ã naáwát táutup be.**

²⁵ **“Ñijeéh jum jwuhna, páant yeebdíh wáát niij naáwáp be.**

²⁶ **Obohjeéhtih, táttimah wã ípdih wã úábúchah, Túini Espíritudih yeebdíh ã wahbipna caá.** Pánihna, caán Túini Espiritu yeebdíh teo wáacni jumna, ã túi bohé bípna caá. Pánih bohénit, nihát yeebdíh wã naáwátjidih ã náhniabipna caá.

²⁷ **“Yeebdíh wã túi jumat táutna caá.** Weém wã túi jumat pah mántih yeebbút ñi túi jambipna caá. Wã wáhni túi jumat pah nin baác dih moón í jéih wáhcana caá. Pánihna, búdí náhni dahwanit, ñi úamca bojoó. ²⁸ **‘Weém wã bej jwáhbipna caá.** Obohjeéhtih, ñijeéh jumat táut niijná, wã jwáub dei júóhbipna caá, páant mántih’, yeebdíh páant wã niij naáwá chah, ñiát joiná jĩ. Páant wã niijí chah joinít, weemdíh yoo bó pdih ñi oina nihna, ñita

wéi tagaá. **Wã ípboó weém chah wé pni ã jumúchah, ájeéh jumnit, chah yeebdíh wã jéih teo wáac bípna caá.** Páant wã chájat pínahdih jéihna, yeebdíh weñat caá náahap. ²⁹ **Weemdíh ded pah ã yapat pínahdih yeebdíh wáát naóhna jĩ, wã niijátji biíc yoo bó ã yapachah, weemdíh túi jenah joinít ñi jumat pínah niijná.**

³⁰ **“Yeebdíh wã míc wéhe jwuhát pínah bah nibitjeh ã judhna caá.** Waícanjeh, nin baác dih moón í maáh, weemdíh yeejép chájadih ã júóhbipna yuh caá. Nemépwã í maáh wé pni jumna yuhna, weemdíh ã jéih yap yohcan níit. ³¹ **Obohjeéhtih, weemdíh wã íp ã wátat pahjeh wã cháj bípna caá, nihát cáacwã caandíh wã oyatdih í jéihyat pínah niijná.** Ñi ñah ñuhúú. **Chóbe bejjíh**”, Jesús jwiít dih ã niijíp yuh jĩ.

15

Jesús jiwá iguúh páw j panihni ã jumat

¹ Páant niijná yuhna, nin pah jwiít dih ã jwáub niij bohénap jĩ, páant mántih: **“Weém jiwá iguúh páw j panihni, wã ípboó iguúhadih en daoní panihni, wíh cáacwã iguúh pihna panihnit í jumna caá.*** ² **Quehcanni pihdih iguúhadih en daoní ã bóod yohbipna caá.** Páant ã bóod yohat pah, det weemdíh túi jenah joicánnitdih wã íp ã yohbipna caá. **Ded túi quehni pihboodíh ã bóod ámohna caá, dawá ã quehat pínah niijná.** Páant ã chájat pah det wíh wã í náahatdihjeh í chájachah enna, wã íp queétdih ã cádahat táutbipna caá, ded pah wã náah yacatboodíh í chájat pínah niijná. ³ **Yeé bboó wã naáwát dih joí jepahnit, bóod ámohni panihnit**

* 15:1 Is 5.1-7

ñi jumna caá. ⁴ Túi biíc dih wājeéh ñi jumá. Páant wājeéh ñi jumachah, weembát yeéb biíc dih wā jumbipna caá. Ded iguñ pih áih páuj dih túi duuj lájcan, á jéih quehcan caá. Pánihat pah, yeebbát weemdíh túi joicán, wā wēpat á wihcah, wā weñat pínahdih ñi jéih chājcan niít.

⁵ “Weém jiwá iguñ páuj panihni, yeéboó áih pihna panihnit caá ñi jumap. Ded weemdíh túi joiní wājeéh túi biíc dih á jumachah, weembát ájeéh túi biíc dih wā jumbipna caá. Pánih jumna, túi quehni pih panihni wā weñat pínahdih á túi chājbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh joicánnitboó, wā weñat pínahdih í jéih chājcan niít. ⁶ Ded wan jáohni pihdih á yohat pah, weemdíh cádahni, wājeéh túi jumcannidih wā íp á yohbipna caá. Pánihna, caán yohni iguñ pihna á diib téhechah, iguñhadih en daoníboó caán tehni pihnadih wao wáacnit, á cáo yohbipna caá. Páant á chājat pah, weemdíh cádahnidih Dios peéh chājna, iiguñna á yohbipna caá.

⁷ “Yeéb weemdíh cádahcan, wā naáwát dih túi joiná, ded ñi náahat dih ñi wúbúchah, biíc yoobó wā chāj bipna caá. ⁸ Wā weñat pínahdih ñi chājachah ennit, ‘Queét Jesúhwā caá’, bita í niij jéih bipna caá. Páant niij jéihnit, wā íp dihibut í wéibipna caá. ⁹ Wā íp weemdíh ded pah á oyat pah muntih weembát yeebdíh biíc yoobó wā oina caá. Páant yeebdíh wā oyat dih ñi túi náhninaá. ¹⁰ Wā íp weemdíh ded pah á watuchah, caandíh jepahna, á oyatjñh ájeéh wā túi jumna caá. Páant wā chājat pah, weem jwáh yeebdíh ded pah wā watat dih jepahna, wā oyatjñh wājeéh ñi túi jumbipna caá.

¹¹ “Páant yeebdíh wā naóhna caá, wājeéh túi jumnit, bádí ñi weñat pínah niijná. Bainí ñi wéican niít. ¹² Nin pah yeebdíh wā niij watna caá: Yeebdíh wā oyat pahjeh muntih, yeebjéhtut ñi miíc oyoó.* ¹³ Ded á chéendih bádí oina, caanjéh á wanat pínah tobohochah yuhna, caandíh á túi teo wáac bipna caá. ¹⁴ Ded pah wā watat dih jepahna, yeéboó wā chéenwā ñi jumna caá. ¹⁵ Wā chéenwā yoobát ñi jumachah, ‘queét wā pebh moonjéh caá’, yeebdíh wā niijcán caá. Í maáh ded pah á chājat dih á pebh moón í jéihcan caá. Obohjeéhtih, wā chéenwā ñi jumachah, ded pah wā íp á naáwát dih yeéboodíh wáat naóh yapanap jí. ¹⁶ Yeéb weemdíh ñi níocan beé. Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh wā níwip jí, wā ípíhwā jumna, á watat dih jepahnit, ñi túi chāj cádahcat dih ennit, bitabut Diosdih í jepahat pínah niijná. Pánih túi chāj cádahcannit, wíihwā jumna, ded pah wā íp dih ñi wúbúchah, yeebdíh á wáh bipna caá. ¹⁷ Pánihna, nin pah yeebdíh wā jwáub watna caá: Yeebjéh ñi miíc oyoó”, Jesús jwiít dih á niijip jí.

Jesúsdih, áihwādihbut nin baácdih moón í iiat

¹⁸ “Nin baácdih moón yeebdíh í iináchah, weemdíhbut í iiatj dih ñi túi náhninaá. ¹⁹ Diosdih jepahcannit ñi jumachah nihna, queétjeh í miíc oyat pahjeh, yeebdíhbut íta oi tagaá. Obohjeéhtih, yeéb wā níonit jumna, ded pah queét í chājat pah biíc yoobó ñi chājcat dih ennit, yeebdíh í eníhcan caá.*

²⁰ ‘Wíihwā jumna, weem cháh ñi jumcan caá’, yeebdíh wā niijátj dih ñi túi náhninaá. Pánih weém nump jumna,

* 15:12 Jn 13.34; 15.17; 1Jn 3.23; 2Jn 5 * 15:19 Jn 17.14-18

weemdih yeejép ĩ chājat pahjeh yeebdihbut biic yoobó ĩ chājbipna caá. Bitaboó wā bohéatdih jepahnit, yeebút queétdih ñi bohénachah, ĩ jepahbipna caá.*
 21 Pánihna, nin baácdih moón weemdih wahnidih ĩ jéihcat jíib, yeéb wíihwā ñi jamachah ennit, yeebdihbut yeejép ĩ chājbipna caá.

22 “Queétdih bohénadih wā jāóhcah, weemdih ĩ náahcatji jíib queétdih peéh chājat āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, buu queétdih wā bohéat túttimah, ‘Yéejat jíib weemdih ā wihcan caá’, queét ĩ jéih niijcán caá. 23 Ded weemdih eníhcanni wā ípdihbut eníhcanni caá. 24 Wā íp ā wēpatjīh cāacwā ĩ jéih chājca naáhdih wā chāj júutap be. Páant wā chāj júutcah, queétdih yéejat jíib āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, wā chāj júutatdih enna yahna, weemdih, wā ípdihbut ĩ eníhcan caá. Páant ĩ eníhcat jíib, Dios queétdih ā peéh chājbipna caá. 25 Pánih eníhcan, Dios naáwát dih naóh yapanit ĩ daacátji biic yoobó chājna caá ĩ chājap. ‘Queétdih yeejép wā chājcah yahna, weemdih ĩ eníhcan caá’, ĩt niij daacáp taji.*

26 “Túttimah, wā ípjeéh jamni Túini Espíritudih wā wahbipna caá, yeebdih ā teo wáacat pínah niijná. Yeebdih yoobópdih naóhni pínah jamna, yeebdih ded pah wā jamatdih ā táí jéihyabipna caá. 27 Cāacwādh wā bohé jwíihichah, yeéb wājeéh ñiát jamap jí. Pánih wājeéh jamnit, ded pah wā chājatdih ennitji yeeb jwáh bitadih naáwát caá náahap.

16

1 “Butéh yeebdih ded pah ā yapat pínahdih wā naáwáp be, caandih táí náhninit, biic

yoobó yeebdih ā yapachah, weemdih ñi cádahcat pínah niijná. 2 Túttimah, wíihwā ñi jamat jíib, ñi maáta jwí míc wáacat munná ĩ waadát téutcan niit. Biih láa ded yeebdih mao yohna, ‘Dios ā náahat pah chājna caá wā chājap’, ā niij jenah joibípna yah caá. 3 Wā ípdih, weemdihbut ĩ jéihcat jíib páant ĩ chājbipna caá. 4 Pánihna, yeebdih yeejép ā yapachah enna, ‘Páant ā yapat pínahdih Jesús jwiitdih ā naáwáp jí’, ñi niij náhnibipna caá. Caandih ñi náhnat pínah niijná, buu yeebdih wā naóhna caá”, Jesús jwiitdih ā niijíp jí.

Túini Espiritu ded pah ā teo wáacat pínah

“Weemdih ñi jwíih pej jam láa weémboó ñijeéh jamna, butéh wā bohéatdih yeebdih wā naóh jwahcap jí. 5 Obohjeéhtih, buu weemdih wah deyani pehbboó wā jwáub béjat pínah bahnijeh ā judhduchah, yeebdih páant wā naóhna caá. Obohjeéhtih, ‘¿Dee tígaá ma bejbi?’ weemdih ñi niij úubh joicán caá. 6 Wā púuh laab béjat pínahdih yeebdih wā naáwáchah, búdí ñi jīgahna caá. 7 Obohjeéhtih, tabit ñi jīgahcat pínah niijná, yeebdih yoobópdih wā naóhna caá. Wā púuh laab béjat túttimah, yeebdih teo wáacni pínah, Túini Espíritudih wā wahachah, chah ñi táí jambipna caá. Wā púuh laab béjcah, yeebdih teo wáacni pínahboó āta jāóhcan tagaá. 8 Wā wahachah, caán dei jiná, nin baácdih moón ĩ yéejatdih queétdih ā jéihyabipna caá. Ded pah táí chājat pínahdihbut ā jéihyabipna caá. Yéej chājnitdih ĩ yéejat jíib Dios ā peéh chājat pínahdihbut caán ā jéihyabipna caá. 9 Caán Túini Espiritu cāacwādh nin

* 15:20 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 13.16 * 15:25 Sal 35.19; 69.4

pah ã niij jéihyabipna caá: ‘Jesu-
cristodih ma jepahcat caá ma
yéejat’, ã niijbipna caá. ¹⁰ Wã
íp pebhboó wã jwúub bejat
táttimah, cáacwã weemdih ï
jwúub encah, Teo Wáacni jwuh
queétdih ã bohébiipna caá, ded
pah ï táí jumat pínahdih ï jéihyat
pínah niijná. ¹¹ Nin baácdih moón
ï maáh nemépdih Dios ã peéh
chájat pínahdih Túini Espiritu ã
jéihyabipna caá.

¹² “Búdí caá yeebdih wã naáwát
pínah ã judhdup. Obohjeéhtih,
búú caandih wã naáwáchah, ñita
beh joicán tagaá. ¹³ Páant wã
naóhcach yuhna, Túini Espirituboó
yeebdih ã jéihyabipna caá. Caán
ã jenah joyátjeh ã naóhcach niit.
Obohjeéhtih, wã íp caandih
ã naáwát táutuchah, yeebdih
yoobópdih ã naóh beedábipna
caá. Táttimah ded pah ã yapat
pínahdihbat ã bohébiipna caá.
¹⁴ Pánihna, ded pah wã jumatdih
ã naáwáchah joinít, yeebboó
weemdih búdí ñi wéibipna caá.
¹⁵ Wã íp ã jéihyat pah, weebát
wã jéihna caá. Páant tigaá ‘Túini
Espiritu ded pah wã jumatdih ã
jéihyabipna caá’, yeebdih wã niij
naáwáp be.

¹⁶ “Bahnitjeh weemdih ñi
en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih,
maátcanjeh encannitji, weemdih
ñi jwúub enbipna caá, páant
mantih”, Jesús jwiitdih ã niijíp jï.

*Búú jïgahnit, táttimah wéinit jwí
jumat pínah*

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, jwiit
biqúina nin pah jwí míc niij úbh
joyóp jï:

—‘Bahnitjeh weemdih ñi en
jwuhbipna caá. Obohjeéhtih,
maátcanjeh encannitji, weemdih
ñi jwúub enbipna caá, páant
mantih’, niijná, ¿ded pah niij tígaá
páant ã niij? ‘Wã íp pebhboó wã
jwúub púuh laab béjipna caá’,
niijná, ¿ded pah ã chájat pínahdih

niij naóh tigaá jwiitdih páant ã niij?
¹⁸ ‘Bahnitjeh’, ‘maátcanjeh’,
niijná, ¿ded pah niij tígaá ã cháj?
Obohjeéhtih, jwí beh joicán caá, jwí
míc niijíp jï.

¹⁹ Páant niijnít, caandih jwí úbh
joíhatdih jéihna, Jesús nin pah
jwiitdih ã niij naáwáp jï:

—‘Bahnitjeh weemdih ñi en
jwuhbipna caá. Obohjeéhtih,
maátcanjeh encannitji, weemdih
ñi jwúub enbipna caá páant
mantih’, ¿wã niijátdih beh
joicán, úbh joíh niit ñi chájap?
²⁰ Yoobópdih yeebdih wã naóhna
caá. Wã wunat pínah bahnit-
jeh ã judhna caá. Pánihna,
wã wunuchah enna, búdí ñi
júbipna caá. Obohjeéhtih,
weemdih eníhcannitboó búdí ï
wéibipna caá. Yeebboó búdí
jïgahnitji, táttimahbitjeh ñi
jwúub wéibipna caá. ²¹ Nin pah
ã jumna caá: Yad wili mi weép
jáana, yeejép mi yapat pínah
ã jumuchah, búdí mi jïgahna
caá. Pánih jïgahna yuhna, mi
weép jumat táttimah, caántdih
ã tubatjidih náhnican, wébít ã
cáac jumuchah ennit, búdí mi
wéina caá. ²² Páant mi jumat
pah tigaá búú yeeb ñi jïgahbipna
caá. Táttimah, yeebdih wã
jwúub enechah, yeebbát búdí
ñi jwúub wéibipna caá. Páant
ñi weñechah, det yeebdih ï jéih
jwúub jïgahacan niit.

²³ “Weemdih ñi jwúub enni
yeó jáapdih túi beh joinít jumna,
weemdih ñi úbh joicán niit.
Yoobópdih yeebdih wã naóhna
caá. Wíihwã jumna, wã wépatjïh
ñi úbhúchah, wã íp yeebdih ã
jepahbipna caá. ²⁴ Játih wã
ípdih páant ñi úbh jwuhcap
jï. Obohjeéhtih, yeebdih wã
wun wúhat táttimah, wíihwã
jumna, páant caandih ñi úbh.
Páant ñi úbhúchah, ñi úbátidih

ã wãhbipna caá, bádí ñi weñat pínah niijná.*

Jesús yéejatdih yap yohni ã jumat
 25 “Játih wã jenah joini naáwátjìhjih yeebdíh wã bohénachah, ñi táí beh joicán beé. Obohjeéhtih, wã boó pud júúwát túttimah, ded pah jwí íp ã jumatdih táí buocannijeh wã naóhbipna caá. 26 Caán láa wíihwã jamna, wã wēpatjìh yeebjéh wã ípdih ñi úúhbipna caá. Weémboó ñíih pínahdih wã jwúub úúbh wáchan niít. 27 Pánihna, wã íp pebhmant júóhni wã jamuchah ‘Yoobópdih tigaá’, niij jenah joinít, weemdíh ñi oyochah ennit, wã ípboó yeebdíhbut ã oibipna caá. Páant ã oyatdih jéihnit, yeebjéh caandíh ñi úúhbipna caá. 28 Weém wã íp bíicdih jumniiji nin baácboó wã júúwáp jì. Pánihna, buu nin baácboó jam jwuhni wã íp pehbhoó wã jwúub púuh laab béjbipna caá”, Jesús jwiítidih ã niijíp jì.

29 Páant ã niijíchah joinít, jwiít caandíh nin pah jwí niijíp jì:

—Buu bácah ma jenah joini naáwátjìhjih bohécan, buocannijeh jwiítidih ma naóhna caá. 30 Pánihna, meém jéih beedáni ma jumatdih buu jwuhna jwí jéihna caá. Ded meemdíh bohéni pínah ã wihcan caá. Páant tigaá Dios pebhmant júóhni ma jumatdih jwí táí jéihna caá, jwí niijíp jì.

31 —Buu ‘Yoobópdih Dios pebhmant júóhni tigaá át jamup’, ¿ñi niij niít buca? 32 Páant niijnítji yuhna, buu cheijeh niat yeéb ñíih muunáboó ñi jweí jwúub bejehchah, weém bíicjeh wã chãobípna caá. Obohjeéhtih, bíicjeh pohba wã nihcan niít. Weemdíh ñi yoh bejehchah yuhna, wã ípboó wájeéh ã

jumbipna caá. 33 Páant wã yapat pínah játih yeebdíh naóhna caá wã chãjap, jìgahcanjeh ñi táí jumat pínah niijná. Nin baácboó ñi jam jwuhuchah, Diosdih náahcannit yeebdíh yeejép ã chãjbipna caá. Obohjeéhtih, nin baácđih moón ã yéej chãjatdih yap yohni wã jumatdih jéihnit, bádí ñi weñeé, jwiítidih ã niijíp jì.*

17

Jesús áih pínahdih Diosdih ã úúbat

1 Páant niij péanit, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ã niij úúbáp jì: “Paá, buu ma niijátji pah tih weemdíh ã mawat pínah ã joiná caá. Pánihna, weém ma wáuh wã jumatdih cáacwáđih ma jéihyanaá, weemdíh ã weñat pínah niijná. Páant ma chãjachah, weém jwuh meemdíhbut queéđih wã weñat túutbipna caá. 2 Nihat cáacwá ã maáh weemdíh ma waadánap be. Pánih maáh jamna, det weemdíh ma wáhnitdih majeéh wã jumat túutbipna caá. 3 Det meém Dios bíicjeh jumnidih jéihna, weém ma wahnidihbut jéihna, japboó jwíjeéh bíicdih páantjeh ã táí jumbipna caá.

4 “Nin baácboó jam jwuhna, ma chãjat túutatjídih wã chãj péanap be. Pánih chãjna, ded pah ma jumatdih cáacwáđih wã táí jéihyanap be, meemdíh ã weñat pínah niijná. 5 Pánihna, nin baácđih jwí chãjat pínah játih, majeéh bíicdih jam jwuhna, bíic yoobó jwíjí watat pah mantih, weemdíh ma jwúub maáh waadánaá.

Jesús ã bohénitih pínahdih jwuh Diosdih ã úúbat

6 “Paá, nit wíihwáđih jwuh wã úúbhna caá. Nit weemdíh ma wáhnit nin baácboó yeejépwá

* 16:24 Mt 7.7-11; Stg 1.5-6 * 16:33 Ro 8.37; 2Co 2.14; Ap 3.21; 5.5

cātíh ĩ jamuchah yuhna, queétdih ded pah ma jumatdih wā jéihyanap be. Queét míhwādih weemdih ma wāhachah, queét ma wutat pah ĩ chājna beé.⁷⁻⁸ Weemdih ma naáwátjidih queétdih wā bohénachah, ĩ túi wēi joyóp be. Pánih wēi joinít, ma pebhmant júóhni wā jumatdih, ma wahni wā jumatdihbut ĩ táí jéihna caá. Pánih jéihnít, ‘Nihat jwiítidih ā bohéátjidih, nihat ā chāj júatátjidihbut Dios át wutap taga’, ĩ niíj jéihna caá.

⁹ “Paá, nit wā bohénitih pínahdihjeh uúbhna caá wā chājap. Bitáih pínahdih uúbhna wā chāj jwahcan caá. Nit weemdih ma wāhni míhwā caá ĩ jumap. ĩh pínahdih meemdih uúbhna caá wā chājap. ¹⁰ Nit wíhwā nihat míhwā man tigaá. Pánihna, míhwāboó wíhwā man tigaá. Weemdih jepahna, ĩ túut nuumúchah ennit, bitabut weemdih ĩ wēina caá.

¹¹ “Buu nin baácboó wā chāocán niít. Ma pebhna jwáub bejat túut caá wā chājap. Páant ma pebhna wā jwáub bejehchah yuhna, nit weemdih ma wāhni nin baácboó ĩ chāóbipna caá. Paá, meém túini jumna, nit weemdih ma wāhniitdih ma wēpatjīh, weemdih ma wāhni wēpat biícđih, ma túi en dawaá. Páant ma túi en dawáchah, jwiít táí biícđih jwí jumat pah mantih nitbut túi biícđih ĩ jumbipna caá.

¹² ĩjeéh jam jwahna, ma wēpatjīh nitdih wā túi en dawáp be, biícboó ā buúdcát pínah niijná. Obohjeéhtih, ma naáwátđih ĩ daacátji pahjeh tih, biíc bácah iiguípna ā bejbipna caá.*

¹³ “Buu ma pebhboó bejat túut caá wā chājap. Nin baácboó jam wuhna, ĩh pínahdih páant wā niíj uúbáp be, caandih

joinít, weém biícđih báđi ĩ weñat pínah niijná. ¹⁴ Ded pah ma jumatdih nitdih wáat naáwap be. Weém yeejép wā chājcat pah nit wíhwāboó yeejép chājnitji ĩ túut nuumáp be. Páant ĩ túut nuumúchah ennit, bita túut nuumcánnitboó queétdih ĩ iiná caá. ¹⁵ ‘Nin baácđih jumnit wíhwāđih ma ub bejeé’, wā niíj uúbhcan caá. Obohjeéhtih, ‘nin baácđih ĩ jam jwahuchah, ma túi en dawaá, Nemép queétdih ā yeejacat pínah niijná’, wā niíj uúbhna caá. ¹⁶ Weém nin baácđih moón yeejép ĩ jenah joyát pah wā jenah joicán caá. Pánihna, weemdih jepahnit jumna, nin baácđih moón ĩ jenah joyát pah queétdih ĩ jenah joicán caá. ¹⁷ Ma naáwát yoobópdih ā jamuchah, caandih nit wíhwāđih ma túi bohénaá, meemdih chah ĩ jepahat pínah niijná. ¹⁸ Nin baácboó weemdih ma wahat pahjeh mantih, weembát nit wíhwāđihbut wā wahna caá, ded pah jwí jumadit queét jwah bitadit ĩ bohéat pínah niijná. ¹⁹ Cáacwāđih wā wan wāhbipna caá, míhwā jumna, ma weñat pínahdihjeh ĩ chājat pínah niijná.

Jesús nihat áihwā pínahdihbut ā uúbát

²⁰⁻²¹ “ ‘Nit wíhwāđihjeh ma teo wáacá’, wā niíj uúbhcan caá. Buu queétdih bitadit wíh doonáđih ĩ bohénachah joinít, weemdih jepahnitdihbut ma teo wáacat pínahdih wā uúbhna caá, nihat wíhwā biícđih ĩ jumat pínah niijná. Weém majeéh jwiít chénewā jumna yuhna, biícjeh caá. Pánihna, jwiít biícjeh jwí jumat pah queétdih jwíjeéh túi biícđih ĩ jumna náh, ma wahni wā jumadit nihat cáacwā ‘Yoobópdih tigaá’, ĩ niíj jéihyat pínah niijná. ²² Weemdih ma

* 17:12 Sal 41.9; Jn 13.18

wāhni wēpatdih wīhwādhbut wāat wūhup be, biícđih jwiit jwī jumat pah, queébtat táí biícđih í jumat pínah niijná. ²³ Weém queét biícđih wā jumachah, meembát weém biícđih ma jumna caá. Páant biícđih jwī jumachah, wīhwā yoobópdih biícwā pahjeh í jumbipna caá. Páant biícwā pah í jumachah enna, ma wahni wā jumatdih cáacwā í jéihbipna caá. Pánihna, weemdih ma oyat pah muntih, queétdihbut biíc yoobó ma oyatdih í táí jéihbipna caá.

²⁴ “Paá, nin baácđih jwī chājat pínah jātih weemdih búdí oina, ma wēpat weemdih wāhñit, biíc yoobó maáta jwī jumap jī. Pánihna, wīhwā jwī pehbhoó wājeéh í jumat pínahdih queétdih wā náah yacna caá, weemdih maáh ma jwúub waadaátđih í enat pínah niijná. ²⁵ Paá, meém túini yoobát chājni, nin baácđih moón yeejépwā meemdih í jéihcah yuhna, weémboó meemdih wā táí jéihna caá. Ma wahni wā jumatdih nit wīhwā í táí jéihna caá. ²⁶ Ded pah meém ma jumatdih queétdih wā jéihyanap be. Túttimahbut, páantjeh wā jéihyabipna caá, weemdih ma oyat pahjeh muntih queétdihbut ma oyatdih í jéihyat pínah niijná. Pánih jéihñit, queétjehbut í míic oyochah, íjeéh biícđih wā jumbipna caá”, Diosdih á niijíp jī.

18

Jesúsđih eníhcannit caandih í tewat
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Páant niij úabh péanit, Jesús jwiit á bohénitdih numah bac bejñit, Cedrón wūt jumni mujdih chúuh bej, Olivo pácahi jumni jeená jwī jubínap jī. ² Dawá láa caán pácahi jumapna Jesúsđih jwīpí míic

wáacap jī. Pánihna, Judas Jesúsđih eníhcannitdih duó wáini pínah caanná jwī bejat pínahđih át jéihyep tajī. ³ Pánih jéihna, Jesúsđih jéutát túut niijná, Romano soldadowādh, Dioih muúdh wapnitdihbut át duó wái jūúwáp tajī. Queétdih sacerdotewā maáta, fariseowā maátabut ít wahap tajī. Pánih jūóhna, íih jiiát yuyú déejih jiiñit, ítah tóopna, íbat naaná, máa quiñtajih man jumñit, í jumap jī. ⁴ Pánihna, jwī jumapdih í tóah jūúwáchah enñit, yeejép á yapat pínahdih jéihna, Jesúsboó queétdih jwāáh bejñit, nin pah á niij úabh joyóp jī:

—¿Déhedih bid jūóh tigaá ñi chāj? á niijíp jī.

⁵ —Jesús Nazaret tútchidih bóodih bid jūóhna caá jwī chājap, queét í niij jepahap jī.

—Caan tigaá weém, Jesús á niijíp jī.

Queétdih duó wáini, Judas, queét cátna á jumap jī. ⁶ “Caan tigaá weém”, Jesús á niij jepahachah joinit, caandih tewedih jūóhñitji tāahjīh í chéi jwúub bej buugúp jī. ⁷ Páant í buugúchah enñit, queétdih Jesús nin pah á jwúub niij úabh joyóp jī:

—¿Déhedih bid tigaá ñi chāj? á niijíp jī.

—Jesús Nazaret tútchidih bóodih bidna caá jwī chājap, queét í jwúub niij jepahap jī.

⁸ —“Caan tigaá weém”, yeebdih wāat niij jepahap be. Pánihna, weemdih teona, nit wājeéh jumñitdih ñi teoca bojóó, Jesús queétdih á niijíp jī.

⁹ “Míhwā weemdih ma wāhñitdih biíc cáacđih wā buudát túutcap be”, Diosdih á niij úabátji pah biíc yoobó á yapat pínah niijná, “Nitdih ñi teoca bojóó”, á niijíp jī. ¹⁰ Simón Pedro áih íbat naadh jwāat wáinit, sacerdotewā í maáhdih teo wāhni Malco wūt jumñih jéihyepmant bóo moli chóodih á bóod yohop jī.

11 Páant ã bóod yohochah ennit, Jesús Pedrodih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Míih íbat naadíh ma jwúub yacaá. Wã íp ded pah weemdíh ã náah yacat pah bíic yoobó yeejép wã yapbipna caá, ã niijíp jĩ.***

Sacerdotewã ã maáh pebhna Jesúsdihi ã ub bejat

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

12 Páant ã níj péanachah, soldad-owã, ã maáhjih, jwiít judíowã jwí maátabut Jesúsdihi teonit, caandíh ã chéwep jĩ. 13 Chéo péanit, Anás pebhna ã ub bejep jĩ. Anás Caifás jóon wut jĩ. Caifásboó caán jópchidih sacerdotewã ã maáh ã jumap jĩ. 14 “Nihat jwiít judíowã jwí túi jumap pínahdih bíic cáac ã wun wáhuchah ã túibipna caá”, níj naóhniji Caifás ã jumap jĩ.*

Pedro ã yeeat

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Weém, Simón Pedrojih Jesúsdihi yuúpbít jwí en péenachah, Anáih muuná Jesúsdihi ã ub juibínáp jĩ. Pánihna, weémboó sacerdotewã ã maáh ã jéihni jumna, Jesús táttimah maáih muú wáihyat júduna weembút wã waad béjep jĩ. 16 Obohjeéhtih, weém wã waadáchah, Pedroboó wáihyat júdu waadáp mahjeh ã chāwáp jĩ. Pánihna, jwúub bac júóhnit, waadátboó warnihdih Pedrodih wã waadát túutap jĩ. Páant mi waadát túutuchah joinít, weém Pedrodih wã numah waad béjep jĩ. 17 Páant wã numah waad béjehah ennit, caánt warnihboó Pedrodih nin pah mi níj wábh joyóp jĩ:

—¿Meembút Jesús ã pej jumni nihcan níit? mi niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro ã níj jepahap yuh jĩ.

18 Caan chéi tubit pohba ã cúbahuchah, caanjih moón teo

wáhnit tuu cáonit, ã méé chúudap jĩ. Pánihna, jwiítbut Pedrodjih tjeéh jwí méé chúudap jĩ.

Sacerdotewã ã maáh Jesúsdihi ã wábh joyát

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Páant jwí méé chúudat pónih, sacerdotewã ã maáh ã jóon Anásboó Jesúsdihi át wábh joyóp wut jĩ. Jwiít ã bohénitdih, ded pah ã bohéatjidihbut át wábh joyóp wut jĩ. 20 Páant ã wábh joyóchah, Jesús caandíh nin pah át níj jepahap wut jĩ:

—**Weém nihat ã joyóchah, jweéhcaneh wápí bohénap jĩ. Jwiít judíowã jwí míic wáacat muudíh, Dioíh muudíhbut wápí bohénap jĩ. 21 Páant wã bohénachah yuhna, ¿dépanihna weemdíh páant ma níj wábh joí? Ma jéihíhna, weemdíh joinítjidih ma wábh joyoó. Queéboó meemdíh yoobópdih ã naóhhipna caá, át niijíp wut jĩ.**

22 —Sacerdotewã ã maáhdih páant ma níjca bojoó, níjnít, caan pébh ñuhni soldado téihyájih Jesúsíh páo tíbdih át mawap wut jĩ.

23 —**Ded pah yeejép wã nijátjidih weemdíh ñi naáwá. ¿Yoobópdih yeebdíh wã naáwáchah yuhna, dépanih tiguaá weemdíh ma mao?** Jesús soldadodih át niijíp wut jĩ.

24 Pánih wábh joí péanit, Anásboó Jesúsdihi páantjeh ã chéonijidih ã jí Caifás, sacerdotewã ã maáh yoobát pebhna át wahap wut jĩ.

Pedro ã jwúub yeeat

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Jesúsdihi páant ã wábh joyát pónih, jwiít Simón Pedrojih páantjeh tuu cúut pebh jwí méé chúudap jĩ. Páant jwí méé chúuduchah ennit, caanjih moon

* 18:11 Mt 26.39; Mr 14.36; Lc 22.42 * 18:14 Jn 11.49-50

jwáh Pedrodih nin pah í niij úbh joyóp jĩ:

—¿Meembát Jesús á pej jamni nihcan niít? í niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro á jwáub niij jepahap yah jĩ.

²⁶ Páant á niiját túttimah, sacerdotewá í maáhdih teo wáhni, Pedro moli chóodih á bóod yohniji á dée jwáh Pedrodih nin pah á niij úbh joyóp jĩ:

—¿Pácahi jamupdih meemdíh nihcannit beé Jesús bícdih wá enep? á niijíp jĩ.

²⁷ —Weém ájeéh wihcan beé, Pedro á niij jepahap yah jĩ. Páant á niijíchahjeh, mujbai áí ewep jĩ.

Pilato jwáh Jesúsdi h á úbh joyát
(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-50)

²⁸ Baáb jéenechah, Caifáih mummánt Jesúsdi h úb bac bejnit, caán tútchidih moón í maáh Pilato wát jamniíh munná caandih í úb bejep jĩ. Pánih úb bejna yuhna, queétjeh áih munná waadcán, soldadowádh Jesúsdi h í úb waad béjat tútup jĩ. Pilato judío nihcah, áih munná waadnít, jwí wutatdih yap yohna, Pascua jeémátdih íta jéih jeempcan tagaá. ²⁹ Páant í waadcáh ennit, Pilato jěcdih bac jui ñahnit, queétdih nin pah á niij úbh joyóp jĩ:

—¿Dedé jíib tigaá nindih ñi naóh yac? á niijíp jĩ.

³⁰ —Caán yeejép nihcah, meemdíh jwíta úb jéóhcan tagaá, í niij jepahap jĩ.

³¹ —Caandíh úb bejnit, ñi wutat pah yeebjéh ñi peéh chájaa, Pilato queétdih á niij jepahap jĩ.

—Obohjeéhtih, yeéb Romano maátaboó jwiit judíowádh cáacwádh ñi mao yohat tútcap jĩ, í niijíp jĩ. Páant niijná, Jesúsdi h í mawat tútatdih niijná í chájap jĩ.

³² Páant í mawat tútuchah, Jesús cruzóo á wnat pinahdh, játi h á

naáwátji bíic yoobó í chájat tútup jĩ.* ³³ Páant í niiját túttimah, Pilatoboó jwáub waad béjnit, Jesúsdi h át bid bojop wát jĩ. Pánih bid bojnit, caandih nin pah át niij úbh joyóp wát jĩ:

—¿Meém judíowá í maáh niít? át niijíp wát jĩ.

³⁴ —¿Meemjéh úbh joí en niít ma chájap? ¿Bita í naáwáchah joiníji niít, páant ma niij úbh joyóp? Pilatodih Jesús át niijíp wát jĩ.

³⁵ —Páant, weém judío nihcan caá. Ma déewá, ñih sacerdotewá maátabut meemdíh í wahap be. ¿Dedédh tibeé yeejép ma cháj, páant í peéh chájihichah? Jesúsdi h át niij úbh joyóp wát jĩ.

³⁶ —**Weém nin baácdih moón í maáh nihcan caá. Páant wá jamuchah nihna, wá bohénit weemdíh íta teo wáac tagaá, jwí déewá í teocat pinah niijná. Obohjeéhtih, wá maáh jamat nin baácbóo nihcan caá,** Jesús Pilatodih át niij jepahap wát jĩ.

³⁷ —Pánihna, ¿meém maáh niít? páant niijná, Pilato át niijíp wát jĩ.

—**Ma niiját pah maáh tigaá wá jamup. Cáacwá í maáh jamat túut, queétdih yoobópdih naáwát túut niijná, nin baácbóo wá júúwáp jĩ. Pánihna, ded yoobópdih chájihni, weemdíh á táí jepahna caá,** Jesús át niijíp wát jĩ.

³⁸ —¿Dedé tigaá yoobópdih jamat? Pilato át niijíp wát jĩ.

Judíowá Jesúsdi h mao yohat tútat

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Páant niij péa, Pilato jwáub bac jéóhnit, queét pái ñahnit judíowádh nin pah á niij naáwáp jĩ:

—Ñi mawat túatni Jesúsdi h dedé peéh mawat wihcan caá. ³⁹ Jópchi jamat pah, Pascua yeó jáapdh bíic

* 18:32 Jn 3.14; 12.32

nemat maáboó jumnidih wāpī baca wūhna caá. Pánihna, ¿ñi maáh ñi niijnidih yeebdíh wā baca wāh jīh? Pilato jwī maátadih ā niij maábh joyóp jī.

⁴⁰ —Nihcan caá. Caandíh ma bacaca bojóo. Barrabásboodíh jwiítidih ma baca wūhna, Pilatodih jwī déewā ī niij ñaac jepahap jī. Barrabásboó Romano maátadih yohíhnitjeéh ā jumap jī.

19

¹ Páant ī niij ñaac jepahachah joinít, Pilato Jesúsdi h soldadowādi h át puñat tútup wut jī. ² Páant ī puñat túttimah, queét óot tōpdih péeb waoni júdu chājnit, Jesúsdi h wao dáhdih ít yacap tajī. Pánih yac péanit, maátaih yégueh pah jígohni caandíh yacnit, nin pah ít niij deoh naáwáp wut jī:

³ —Ma túi jumá, judíowā ī maáh, niij deoh naóhnit, Jesúsdi h dawát yoobó pūina ít chājap wut jī.

⁴ Páant ī puñat túttimah, Pilato jwáub bac jūóhnit, caanjīh pái ñahnit jwī déewādi h nin pah ā jwáub niij naáwáp jī:

—Ñi joyoó. Nindih dedé peéh mawat wihcan caá. Páant ā wihcatdih ñi jéihyat pínah niijná, wā jwáub ab bac jūóhna caá, ā niijíp jī.

⁵ Páant ā niij péanachahjeh, Jesús óot júdu duoní, maátaih yégueh pah jígohni ī yacniji maá diítmant ā bac jūúwáp jī. Páant ā bac jūúwúchah, Pilato queétdih nin pah ā niijíp jī:

—Ñi eneé. Nin caá, ā niijíp jī.

⁶ Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáta, Dioíh maádi h wapnitbut Jesúsdi h ennit, búdí ī jūih ñaacáp jī.

—¡Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ¡Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ī niijíp jī.

Páant ī niij ñaacáchah joinít, Pilato nin pah queétdih ā jwáub niijíp jī:

—Caandíh peéh mawat wihcan yuhna, ñi mawíhna, yeebjéh ab benit péoh dodhnit, ñi mawaá, ā niijíp jī.

⁷ Páant ā niijíchah joinít, jwī maáta nin pah ī jwáub niijíp jī:

—**‘Weém Dios wáuh caá wā jumap’**, caanjéh ā niijíp be. Páant ā niijátji jīb jwī nuowā ī wutatji pah caandíh mao yohat caá náahap, queét Pilatodih ī niijíp jī.

⁸ Páant ī niijíchah joinít, Pilatoboó chah ā joí wáhi bejep jī. ⁹ Pánih joí wáhi bejna, Jesúsdi h jwáub numah waad béjnit, caandíh nin pah át jwáub niij maábh joyóp wut jī:

—¿Dedjīh bóo tigaá meém? át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah yuhna, Jesús caandíh át jepahcap wut jī.

¹⁰ Páant ā jepahcah, Pilato nin pah át jwáub niij maábh joyóp wut jī, páant mantih:

—¿Weemdíh ma jepahíhcan niít? Weémboó meemdíh wā jéih bacana caá. Cruzboobút wā jéih péoh dodh mawat tútna caá. ¿Caandíh ma jéihcan niít? Jesúsdi h át niijíp wut jī.

¹¹ —**Dios meemdíh pánih wēpatdih ā wáhcah, weemdíh ded pah mata jéih chājat tútcan tagaá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáiniboó meém chah yéejni ā jumna caá,** Jesús Pilatodih át niijíp wut jī.

¹² Páant ā niijíchah joinít, Pilato caandíh áti h bacaíhip wut yah jī. Pánih bacaíhna, jwáub bac jūóhnit, queét jwī maátadih ā bacaíhat déejidih ā wēp naáwáp yah jī. Obohjeéhtih, páant ā naáwáchah, jwī déewáboó chah ijnit, búdí ī jwáub niij jūih ñaacáp jī.

—**‘Weém maáh caá’**, niijná, Jesús jwī maáh Césardi h eníhcanni caá. Pánihna, caandíh bacana, meembát Césardi h yap yohni mata jum tagaá, Pilatodih ī niijíp jī.

¹³ Páant ī niijíchah joinít, Jesúsdi h jwáub bac jūúwát tútnt, caandíh ded pah ā chājat pínahdi h naáwát

táut niijná, peéh chājat pínahdih naóhnit ípí chūudupboó Pilato ā yoób juí chūudup jī. Pilato ā chūudupboó jee dáhna í jwejni coah ā jumup jī. Caan cóah jwiít judíowā jwīih wéheatjīh Gabatá ā wūt jumup jī. ¹⁴ Caán yeó jáapdih Pascua jeémát yeó jáap jātih jwī míc ámohat yeó jáap, yeó téih pūh laáb juní ā jumup jī.

Pánih juí chūudnit,

—Nin caá ñi maáh, Pilato caanjīh pánit jwī déewādhí ā niijp jī.

¹⁵ —¡Á wun dáhwa naáh! ¡Á wun dáhwa naáh! ¡ǔb bejnit, cruzboó péoh dodhnit, caandíh ñi mao yohoó! í niij ñaacáp jī.

—¿Ñi maáh ā jumuchah yahna, caandíh cruzboó péoh dodhnit, mao yohat táut niit ñi chājap? Pilato queédih ā niij jepahap jī.

—Roma tātchidih bóo César jwī maáh yoobát caá. Bíh maáh jwiítidih ā wihcan caá, sacerdotewā í maáta í niij jepahap jī.

¹⁶ Páant í niiját túttimah, queét í weñat pínah niijná, Jesúsdih cruzboó mao yohat táutna, Pilato áih soldadowādhí ā ub bejat táutup jī. Pánihna, queét soldadowā Pilatoih mummánt Jesúsdih í ub bac jūwáp jī.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit, í mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Pánih ub bac jūóhnit, Jesússeh áih cruzdih ā bewechah, Waó lidíp wūt jumni jeejina caandíh í ub bejep jī. Jwīih wéheatjīh caán jeé Gólgota ā wūt jumup jī. ¹⁸ Pánihna, bita chénewādhíbut caán bícdih í mao yohat táut niijná, ájeéh í ub bejep jī. Pánih ub bejna, caanná juibínit, queét bíc peihcannit í beoniji cruznadih soldadowā í nah péoh jwejep jī. Bícdih Jesús ā jéihyemant bóo buwámant péoh jwej, bíhdih ā wáyamant bóo buwámant í péoh jwejep jī. Pánihna,

í tac yoób Jesúsdih í péoh jwejep jī. ¹⁹ Pánih péoh jwej péanit, Pilato ā daacát táutni naadhí Jesúsíh waó chahmant í nah péoh búudhdup jī. Nin pah át niij daacát táutup tajī: “NIN JESÚS NAZARET TÚTCHIDIH BÓO JUDÍOWÁ Í MAÁH CAÁ”, át niij daacát táutup tajī. ²⁰ Caán naadhí páant ā niij daacát táutna, jwīih wéheatjīh, Roma tātchidih moóníh wéheatjīh, Grecia baácdih moóníh wéheatjīhbut páant át niij daacát táutup tajī. Pánih nah péoh péanit, queét bíc peihcannitdih í yoób pud dodhdop jī, buca. Queédih cruzboó í péoh dodh mawapboó tātchi jwéjdih ā jumup jī. Dawá jwī déewā queédih í mawachah enat táut niijná, jwíjeéh í péo bejep jī. Pánihna, caanná juibínit, Pilato ā daacát táutatjidih dawá jwī enep jī. ²¹ Páant ā niij daacát táutatjidih dawá jwī enechah íjnit, Pilato pebhboó jwúb bejnit, sacerdotewā í maáta nin pah caandíh ít niij wutup wut yeh jī:

—‘Nin judíowā í maáh caá’, ma niij daacát táutca bojoó. Caánboó jwī maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, nin pah ma jwúb niij daacát táutú: **“Judíowā í maáh caá weém”**, ā niijp be’, ma niij daacát táutú, ít niijp wut yeh jī.

²² —Wā jwíih daacát táutat pah-jeh ā jum naáh, Pilato queédih át niij jepahap wut jī.

²³ Jesúsdih í péoh dodhdad túttimah, chéneha míc soldadowā Jesúsíh yéguenajidih í jumat yoobó í ubup jī. Áih jih bóo chóo, waica naáh chóo ā jumup jī. ²⁴ Caán chóo, pánihi ā jumuchah, nin pah queét mícjeh í niijp jī:

—Nin yéguh chóodih jwī yeo wáica boj jíih. Ded nin chóodih ubni pínahdih jéihyat táut niijná, jwī yoh tíoh jwuh jíih, í míc niijp jī. Páant niijnit, íh tíhwat naajīh í yoh tíhwip jī.

Pánih tíohna, Dios naáwátidih naóh yapani á daacátji pahjeh á yapat pínah niijná, queét páant í chājap jī. “Wíih yégueh chóodih queét í jumat yoobó í ubbipna caá. Pánihna, wíih yéguehdih ubni pínahdih jéihíhna, tíhwat naajīh í yoh tíohbipna caá”, át niij daacáp tajī.*

²⁵ Páant í chājachah, Jesúh cruz pehbhit chéneha míic yaádh biicdih weém wā en ñuhup jī. Jesús ín, á cheh, biíh wili María Cleofas áa, biíh wili María Mágdala tútchidih bóli jwī en ñuhup jī. ²⁶ Pánihna, á ín biicdih weém bédí á oinibut á pebh wā en ñuhuchah ennit, á índih Jesús nin pah á niijíp jī:

—**Naá, can wā bohénijiboó meemdíh ma wūh pah á jumbipna caá**, á niijíp jī.

²⁷ Páant niij péanit, weemdíh jwuh nin pah á niijíp jī:

—**Buu cant ma ín pah mi jumbipna caá**, á niijíp jī.

Páant á niijíchah joinít, caán yeó jáapjeh caántdih jwíih muúboó wā ub waadánap jī.

Jesús á wunat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Páant á niij péaat túttimah, “**Nihat Dios weemdíh á wutnidih wā chāj péanap be**”, niij jéihna, Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátji pahjeh á yapat pínah niijná, Jesús nin pah á niijíp jī:

—**Weemdíh taca joótina caá**, á niijíp jī.*

²⁹ Caanjīh bijni jiwá iguúh mac jumni wáam dahdih í bíbohup jī. Pánihna, biic soldado hisopo wūt jumni máa doóbhdih ubnit, páab chuí déedih chéó búudhnt, bijni macdih á taj báahanap jī. Taj báaha péanit, Jesúh jacna á nah tewep jī, á wái nomat pínah niijná. ³⁰ Páant á chājachah, Jesús caandíh wái nom péanit,

—**Páant bóojeh tigaá**, niij, waó yaih ðeonít, á wunah bejep jī.

Soldado Jesúh páwádih á jwāagat

³¹ Caán á wunni yeó jáapdih, Pascua yeó jáapna jwī chooát yeó jáap pínahdih jwī ámohat á jumap jī. Jwiít judíowā caán chooát yeó jáapdih cruzboó páantjeh í ñuhatdih jwī náahcap jī. Pánihna, íih wúu nahnadih daj mawachah, waícanjeh í wunat pínah niijná, jwī maátaboó Pilatodih í daj mawat tútup wut jī. Páant í daj mawat túttimah, íih báhahjidih waícanjeh ub deyaat tút ít chājap tajī. ³² Páant í wutuchah joinít, Pilato cruzboó ñuhnitdih íih wúu nahnadih soldadowádih át daj mawat tútup wut jī. ³³ Obohjeéhtih, caan pébh ñuhnitdih daj mao péa, yap jūóhnt, Jesús jātih á wunatjidih enna, áih wúu nahnaboodíh í daj maocap jī.

³⁴ Pánih daj maocan yuhna, biic soldado áih ítah tóopjīh Jesúh páwá píjmant á jwāag aabánap jī. Páant á jwāagachah, biicmantjeh meép mahjīh wid jumni á chíi jūúwáp jī.

³⁵ Páant á chíi jūúwúchah, weemjéh wā enep jī. “Weém nin tólihndih páant wā niij daácna, yoobópdih naóhna caá wā chājap”, wā niij jéihna caá. Pánihna, yeebdíhbut wā naóh yapana caá, yeebbút Jesúsdih ñi túi jenah joyát pínah niijná. ³⁶ Dios naáwátidih naóh yapanit í naóh daacátji pahjeh tibeé páant á yapap jī. “Áih báhahdih ded iidípdih í daj maocan niit”, í niij daacátji pahjeh, Jesúh wúu nahnadih í daj maocap jī.* ³⁷ Dios naáwátidih biíh tólihndih nin pahbut ít niij daacáp tajī: “Queét í jwāagnijidih í enbipna caá”, ít niij daacáp tajī.*

Jesúh báhahjidih í yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

* 19:24 Sal 22.18 * 19:28 Sal 69.21 * 19:36 Ex 12.46; Nm 9.12; Sal 34.20; 1Co 5.7 * 19:37 Zac 12.10; Ap 1.7

38 Jesús ã wunat túttimah, José Arimatea tútchidih bóo, áih báhahjidih ub deyaat túut niijná, Pilatodih úúbúdíh át bejep wut jĩ. Páant ã úúbúchah joinít, ã yohat pínah niijná, Pilato caandíh át ub deyaat túutap wut jĩ. Páant ã ub deyaat túutuchah joinít, José cruzboó ñuhnít pebhna joinít, Jesúh báhahjidih ã ub deyanap jĩ. José jwĩ déewã maátadih úumna, Jesúsdi h ã jepahatjidih át naáwíhcap tajĩ. 39 Nicodemo, Jesúsdi h chei jui wéhenijibut,* ájeéh jüóhñit, mirra wát jamni chej jamni ah, áloe wát jamni chípéh déejíh widnidih ã ub juyúp jĩ, Jesúh báhahjidih í yohat pínah jätih ñáñat túut niijná. Caán ã ub jüóhni treinta kilos át chodop jĩ. 40 Pánihna, queét chénewã Jesúh báhahjidih ub deyanít, jwiít judíowã wánnitdih jwĩpĩ yohat pah, áih báhahjidih chej jamniíh ñáñit, yéguehnajíh í piníp jĩ. 41 Cruzboó Jesúsdi h í mawap pebh pácahi ã jamup jĩ. Caán pácahi tac yoób cáac í yohat pínah í jáap baadni jeé íit át jamup jĩ. Caán í baadni íitdih cáac yoh jwáhca naáh át jamup jĩ. 42 Pánihna, jwĩ chooát hora toáh jüúwúchah, áih báhahjidih ub bejnit, chooát yeó jáap túttimah caandíh túi ámoh péaat túut niijná, caán pebhbit jamni jeé íitdih yójanitjeh í yohop jĩ.

20

Jesús ã boo pud jüúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

1 Domingo yeó jáapdih baab bójat pínah jätih, María Mágdala tútchidih bóli, Jesúsdi h í yohopjiboó mit bej jáanap wut jĩ. Caánna jüibínit, caán íitdih í nemniji jeé júdudih bita í pütú dodhdatjí pah ã jamuchah, mit enep wut jĩ. 2 Pánih ennihji weém, Jesús búdí ã oini, Simón Pedrojíh jwĩ jamupna mi ñáo juyúp jĩ. Pánih

ñáo joinít, jwiít dih nin pah mi niij naáwáp jĩ:

—Jwĩ Maáih báhahjidih jáantjeh ít ubup tabe. Pánih ub bejnitjí ded í jwúub jwejepjiboó wã jéihcan caá, mi niijíp jĩ.

3 Páant mi niijíchah joinít, jwiítbut Jesúsdi h í yohopjiboó enedih jwĩ ñáo ñah bejep jĩ. 4 Pánih ñáo ñah bejna, weém Pedrodi h ñáo yapnit, ã jätih caán yohopjí jeé íitna wã waóh jüibínap jĩ. 5 Pánih jätih jüibína yuhna, caán íitdih waadcánjeh, péeb jéen enna, Jesúsdi h í pinni chóonajijeh ã lajachah, wã enep jĩ. 6 Páant wã péeb jéen enechahjeh, Simón Pedro pée joinít, cháoh ñúhcanjeh, caán íitna ã waad béjep jĩ. Pánih waad béjnit, Jesúh báhahjidih í pinni chóonajijeh ã lajachah, caanbút ã enep jĩ. 7 Jesúh wao dáhdih í pinni chóo chíbit yúup ã lajachah, caandíhbut ã enep jĩ. Í pinni chóona áih báhahdi h áih wao dáhdihbut í pinatjí pahjeh ã lajap jĩ. 8 Pánihna, waad béjnit, ã en ñúhuchah ennit, weembút wã ñúun waad béjep jĩ. Pánih ñúun waadni, Jesúh báhah ã wíhcah ennit, “Yoobópdih Jesús át jwúub boo pud jüóh tagaá”, weém wã niij jéihyep jĩ. 9 Caán íitboó jwĩ bejat pínah jätih, Dios naáwát dih naóh yapanit Cristo ã wunat pínahdi h, ã jwúub boo pud jüúwát pínahdi hbut í daacátjidih jwĩ túi beh joi jwáhcap jĩ. 10 Pánih en péanit, jwíih muuná jwĩ jwúub bejep jĩ.

María Mágdala tútchidih bólidih Jesús ã jígohat

(Mr 16.9-11)

11 Jwiít dih mi naáwát túttimah, María Mágdala tútchidih bóli jwĩ túttimah pée bejnit, Jesúh báhahdi h í yohopjí jeé íit jéc jíponih ñuhnít, mit jüi ñúhup wut jĩ. Pánih jüi ñúhnajeh, péeb jéennit, caán íitna mit en waadá bojop wut jĩ. 12 Pánih en waadána, Dios ã wahnít ángelwã

* 19:39 Jn 3.1-2

chénewádhíh mit enep wut jī. Tái baabni yéguéhna duonít, Jesúsíh bácah ā lajapjidih ít cháudap wut jī. Biíc áih waó jumapjímant, biíh áih jíthca jumapjímant ít cháudap wut jī. ¹³ Páant queédih mi péeb jéen enechah, queétoó caántdih nin pah ít níj uábh joyóp wut jī:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jái? ít níjíp wut jī.

—Wā maáih bácahjidih ub bejnit, ded í jwúb jwejepjiboó wā jéihcan caá, mit níj jepahap wut jī.

¹⁴ Queédih páant níjnít, tac púud enna, Jesús caanjíh ā ñuhachah, mit enep wut yuh jī. Oboghjeéhtih, pánih enna yuhna, mit beh encap wut jī.

¹⁵ Páant mi beh encap, Jesús caántdih nin pah át níj uábh joyóp wut jī:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jái? ¿Déhedih tigaá ma bid? át níjíp wut jī.

Páant caandíh beh encanjeh, “Nin pácahidih en daoní nacaá”, mit níj jenah joyóp wut yuh jī. Páant níj jenah joiná,

—¿Meemníh beé jwí maáih bácahjidih ma ub bejep? Ub bejna, ded ma jwúb jwejepjiboó weemdíh ma naáwá, caandíh jwúb ubádhíh wá bejat pínah níjná, caandíh mit níjíp wut jī.

¹⁶ —**María**, át níjíp wut jī.

Páant ā níjíchah joí, tac púud ñuhnit, Hebreo wéheatjīh nin pah mit níjíp wut jī.

—Raboni, níjnít, Jesúsíh mit pin tewep wut jī. “Raboni”, níjná, “Bohéni”, níjná mit chájap wut jī.

¹⁷ Páant mi pin tewechah, Jesús caántdih nin pah át níjíp wut jī:

—**Weemdíh ma pin teoca bojoó. Wā íp pehbóó wā púuh laab béj jwahcan caá. Pin teocanjeh, wā úudwá panihnitdih nin pah níj naáwádhíh ma bejeé: ‘Jesús nin pah yeebdíh ā níj**

naáwát túutap be: “Wā íp ñi íp man tigaá. Caanjéh wíih Dios níih Dios man tigaá. Pánihna, ā pehbóó wā púuh laab béjbipna caá”, ā níj naáwát túutap be’, queédih ma níjíp, Mariádhíh Jesús át níjíp wut jī.

¹⁸ Páant ā níjíchah joiníhji jwí pebhna joinít, nin pah mi níjíp jī: “Jwí Maáhdíh wā enep be”, níjnít, Jesús caántdih ā naáwát túutatjidih jwiítíh mi naóh yapanap jī.

Jesús ā bohénitjidih ā jíghat

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Caán domingo yeó jáap cheyeh túo yap aabát túttimah, jwiít Jesús ā bohénitji, jwí maátadhíh úmna, jécdih tái nem beedá bojnít, muú dítna biícíh jwí cháudap jī. Páant tái nem beedáni ā jumachah yuhna, Jesús jwí cātíh ā jíghop jī. Pánih jíghonit, nin pah ā níjíp jī:

—¿Ñi jum caá? **Dios ā túyat ñijeéh ā juma naáh**, ā níjíp jī.

²⁰ Páant níj péanit, áih téihyanadhíh, áih jíthcanadhíhbut jwiítíh ā júutap jī. Páant ā júutachah enna, jwí Maáh ā jumadhíh jéihnit, búdí jwí weñep jī.

²¹ Páant jwí weñechah, Jesús nin pah jwiítíh ā jwúb níjíp jī:

—**Umcanjeh, ñi tái jumú. Wā íp weemdíh ā wahat pah mantíh, wíih táini doonádhíh ñi naáwát pínah níjná, yeebdíhbut wā wahna caá**, ā níjíp jī.

²² Páant níj péanit, jwiítíh ā póoj jáhanap jī.

—**Buu Táini Espíritudíh ñi ubuá, níih caolíh díitboó ā jumat pínah níjná.** ²³ Páant ñijeéh jumna, ā wépatjīh det í yéj chájatdhíh ñi yohochah, yohni ā jumbipna caá. Oboghjeéhtih, det í yéj chájatdhíh ñi yohcah, yohca naáh ā jumbipna caá, Jesús jwiítíh ā níjíp jī.*

* 20:23 Mt 16.19; 18.18

Jesús ã jwúub jígohochah, Tomás ã enat

²⁴ Jesús jwī cātíh ã jwíih jígohni chei, Tomás pohba jwījeéh ã wihcap jī. Tomás Jesúsdih jwījeéh bohéni “Waláhni”, ĩpī niīj wūt ejni ã jumup jī.

²⁵ Tálttimah, ã jwúub juyúchah, caandíh nin pah jwī niijíp jī:

—Jwiít jwī maáh Jesúsdih jwī enna beé, jwī niijíp jī.

Páant jwī niijichah joiná yahna, Tomásboó nin pah ã jíponih niīj jepahjehep jī:

—Weémboó ãih téihyadih ĩ péhwatji ítnadih wíih téih tíbjíh teo encan, ãih páwádih ĩ jwáagatji ítdihbut teo encan, ‘Á boo pud júúwát dooná yoobópdih caá’, wã niīj jenah joicán niút, jwiítidih ã jãh niijjéhep jī.

²⁶ Tálttimah bóo domingo yeó jáap caán muudíhjih jwī jwúub míic wáac juyúchah, Tomásbut jwījeéh ã jumup jī. Pánih míic wáac junít, nihat jécnadih jwī jwúub túi nemechah yahna, Jesús jwī cātíh ã jwúub jígohop jī. Pánih jígohnit, nin pah jwiítidih ã niijíp jī:

—¿Ni jam caá? **Dios ã táyat ñijeéh ã jumú naáh**, ã niijíp jī.

²⁷ Páant niijnít, Tomásboodíh nin pah ã niijíp jī:

—**Tomás, wíih téihyadih ĩ péhwatji ítnadih meemjéh ma teo eneé. Wíih páwádih ĩ jwáagatji ítdihbut ma teo eneé. Teo ennit, ‘Yoobópdih tigaá át boo pud júúwúp taga’, ma niīj jéihyeé**, caandíh ã niijíp jī.

²⁸ —Meémboó wã Maáh, wíih Diosbut caá, Tomás caandíh ã niijíp jī.

²⁹ —**Weemdíh ennitjeh, ‘Yoobópdih tigaá át boo pud júúwúp. Pánih boo pud júóhna, Dios ã wahní Cristo yoobát caá’**,

meém ma niīj jéihna caá. Obohjeéhtih, bitaboó weemdíh encan yahna, páant niīj jéihnit, búdí ĩ wéibipna caá, Jesús Tomásdih ã niijíp jī.

Jesúsdih cãacwã ĩ jéihyat pínah ni-ijná, Juan nin tólihdih ã daacát

³⁰ Jwījeéh jum jwáhna, dawá láa jwiít cãacwã jwī jéih chãjca naáhdih Dios ã wépatjéh Jesús ã chãj jéutap jī. Páant ã chãjatjídih nin tólihdih wã jéih daác beedácan caá. ³¹ Pánih daác beedácan yahna, nin tólihdihjih wã daacáp be, “Yoobópdih Dios ã wahní Jesússeh tigaá. Caanjéh tigaá Dios wúúh”, ñi niīj jéihyat pínah niijná. Páant niīj jéihna, caandíh jepahnit, yeéb Diosjeéh páantjeh ñi jumtipna caá.

21

Jesús Tiberias ím jwéejdih siete ã bohénitjidih ã jwúub jígohat

¹ Tálttimah, jwiít siete ã bohénitjidih Tiberias ím jwéejdih Jesús ã jwúub jígohop jī. Nin pah ã jumup jī: ² Jwiít bíicdih jumnit, Simón Pedro, Tomás “Waláhni”, jwī niīj ejni, Natanael Galilea baác Caná tútchidih bóo, jwiít chénewã Zebedeo weh, bita chénewã Jesús ã bohénitji, páant moón jwī jumup jī. ³ Páant moón jwī jumuchah, Simón Pedro jwiítidih nin pah ã niijíp jī:

—Weém queéj jáut mawadih bejna caá wã chãjap, ã niijíp jī.

—Jwiítbut majeéh jwī bejmi caá, jwī niijíp jī.

Páant niīj, dei jaibí, jááj chóodih waadnít, ímdih jwī púud bac bejep jī. Pánih púud bac bejnit, nihat chei jwī jáut mawachah yahna, queejwã ĩ chãúhcap jī.* ⁴ Baáb báahachah, Jesús ím jwéejdih ã ñuhuchah, jwī enep yah jī. Obohjeéhtih, caandíh jwī beh encap jī.

⁵ Pánih ñuhna, jwiítidih nin pah ã niīj ej úabh joyóp jī:

—**¿Wã déewáá, queejwãdih ñi bid juicá?** ã niijíp jĩ.

—Wihcan caá, jwĩ niij jepahap jĩ.

⁶ Páant jwĩ niij jepahachah joinít, nin pah Jesús ã jwááb niij ejep jĩ:

—**Jéihyepmant bóo bawáboó ñíih ñuodíh ñi yoh báaha en tigaá,** ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán ñuodíh yoh báahana, dawá queejwã ï chãúúchah joinít, jwĩih ñuodíh jwĩ wái ñaha bojop yah jĩ. Obohjeéhtih, tub dawá ï jumachah, jááj chóoboó jwĩ jéih ub yaccap jĩ.* ⁷ Páant dawá ï jumachah, Jesúsdih jwĩ jwíih jwááh láa biíc yoobó ã yapatjidih náhninit, weémboó, Jesús búdí ã oini,

—Jwĩ Maáh caá, Pedrodih wã niijíp jĩ.

Páant wã niijíchah joinítjeh, ã tóo dug jwejni yégueh chóodih jwááb duó amoh chéonit, ñaáp báah bejnit, Jesús pebhna ã yaáh ñáan bejep jĩ.

⁸ Páant ã yaáh ñáan bejehchah, caán ñuodíh teonit, jwiítboó jááj chóojih jwĩ wái ñáan juibínahap jĩ. Íim tac yoob póhba ã nihcan jíí, táí jwéej buugdíhjih jwĩ jumap jĩ. ⁹ Pánih wái ñáan juibínit, Jesús ã chãjni táí iigní tuu táóhjih queejwã pan biícđih ã lajachah, jwĩ enep jĩ. ¹⁰ Páant jwĩ ñáan juibínachah, Jesús nin pah jwiítđih ã niijíp jĩ:

—**Butéh ñi jáut maonitdih daocánnit ñi ub jáúwá,** ã niijíp jĩ.

¹¹ Páant ã niijíchah joinít, Simón Pedro jááj chóodih waadnít, ñuodíh watnit, óon coahboó ã wái ñáan jáúwáp jĩ. Dahwanit múicjeh ciento cincuenta y tres queejwã ï jumap jĩ. Páant moón dawá ï jumna yahna, caán ñuodíh ï boloh wáicap jĩ. ¹² Pánihna, Jesús jwiítđih nin pah ã jwááb niijíp jĩ:

—**Ñi jeémp jáa jáúwá,** ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ã pebh juibínit, caandíh en poonit jumna, “Jwĩ Maáh caá”, niijná, jwiít jwĩ úúbh joí encap jĩ. ¹³ Páant ã pebh

jwĩ juibínachah, Jesús queéj pan biícđih nah teonit, jwiítđih ã wáuhap jĩ.

¹⁴ Caán yeó jáapđih ã boo pud jáúwát túttimah, jwiítđih biíc peihcanni láa múic jáutna ã chãjap jĩ.

Jesús Simón Pedrodih ã múic wéheat

¹⁵ Páant jwĩ jeémp péaat túttimah, Jesús Simón Pedrodih yuúppbit namah bejnit, nin pah ã niij úúbh joyóp jĩ:

—**Simón, Jonás wáúh, ¿queét ï oyat chah weemdíh ma oi niít?** ã niijíp jĩ.

—Wã oina caá, Maá. Wã oyatđih ma jéihna caá, ã niij jepahap jĩ.

—**Pánih oina, wíih oveja weh panihnitdih ma táí inií,** Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

¹⁶ Páant niijnít, nin pah ã jwááb niij úúbh joyóp jĩ, páant mantih:

—**Simón, Jonás wáúh, ¿yoobópdih weemdíh ma oi niít?** ã niijíp jĩ.

—Maá, meemdíh wã oina caá. Wã oyatđih ma jéihna caá, ã niij jepahap jĩ.

—**Pánih oina, wíih ovejawã panihnitdih ma táí en dawaá,** Jesús ã niijíp jĩ.

¹⁷ Páant niijnít, nin pah ã jwááb niij úúbh joyóp jĩ:

—**Simón, Jonás wáúh, ¿weemdíh oyat yoobát niít ma oyop?** ã niijíp jĩ.

Biíc peihcanni láa “¿Weemdíh ma oi niít?” ã niij úúbh joyóchah joinít, Pedro búdí jgahnit, nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Maá, nihatđih jéihni jumna, meemdíh wã oyatđih ma jéihna caá, ã niij jepahap jĩ.

—**Pánih oina, wíih ovejawã panihnit ï jeémát pínahdih ma táí wáhuú.** ¹⁸ Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Jáap jum jawhna, meemjéh yégueh waadnít, ded ma bejhipboó mapí bejep jĩ. Obohjeéhtih,

behe ma jumachah, míh maj nahdih ma júut ñahanachah, meemdih yégueh yacnit, ded ma bejihcapboó bita í ub bejbipna caá, Pedro dih Jesús ã niijíp jĩ.

¹⁹ Páant niijná, Jesús dih jepahni ã jumat jíib, ded pah Pedro dih bita í mawat pínahdih jéihya naóhna ã chãjap jĩ. Páant niij péanit,

—**Weém ded pah wã chãjatjidih enni ji jumna, biíc yoobó ma chãjaá,** Jesús caandih ã niijíp jĩ.

Jesús ã bohéni búdí ã oini nin tólihdih ã daacát

²⁰ Páant ã niij naáwáchahjeh, Pedroboó tac páud ennit, weém Juan, Jesús búdí ã oini, queét dih wã ñúún péenachah, ã enep jĩ. Biíc dih jwĩ péé jeémp láa, weémboó Jesús ã pebh dodh jáah lajni “¿Maá, meemdih eníhcannit dih júutni pínah ded tigaá ã jum?” Jesús dih niij úubh joiní wã jumap jĩ.* ²¹ Pánihna, weemdih ennit, Pedro Jesús dih nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—¿Maá, canboodih ded pah tigaá ã yapbi? ã niijíp jĩ.

²² —**Nin baácboó wã jwúub dei júúwúchah, candih páantjeh wã jumat túutachah, míh pínah nihcan caá. Pánihna, candih ded pah ã yapat pínahdih meemdih wã naóhcan caá. Obohjeéhtih, ded pah wã chãjatjidih enni ji jumna, meémboó biíc yoobó ma chãjaá,** Jesús Pedro dih ã niijíp jĩ.

²³ Páant Pedro dih ã naáwátjidih jéihnít, nihat Jesús íhwã queétjeh chah búdí ít míc wéhenap jĩ. “Juan, Jesús búdí ã oini, ã wuncan níit”, weemdih queétjeh ít niij míc wéhenap yah jĩ. Obohjeéhtih, “Caán ã wuncan níit”, Jesús niijná ã chãjcan jĩ. **“Nin baácboó wã jwúub dei júúwúchah, candih páantjeh wã jumat túutachah, míh pínah nihcan caá. Pánihna, ded pah candih ã yapat pínahdih meemdih wã naóhcan caá”,**

Pedro dih Jesús niij naóhna ã chãjap jĩ.

²⁴ Pánihna, weemdih jĩ, Jesús páant ã niij naáwáp jĩ. Caán ded pah yoobópdih ã yapatjidih jéihnít, nin tólihdih wã daácna caá. Pánihna, nin wã naáwát yoobópdih ã jumat dih jwĩ táí jéihna caá. ²⁵ Dawá biíhdihbut Jesús ã chãjap yah jĩ. Obohjeéhtih, “nihat ã chãjatjidih wã daác beedánachah, dawá tólihna ã jumachah, íta en bujjácan tagaá”, wã niij jenah joiná caá.

Pánihna, páant bóojeh weém Juan wã daác péana caá.

* 21:20 Jn 13.25

LOS HECHOS

Túini Espíritu ã jũáwát pínah yeó jáapdih Jesús ã jéihya naáwát

¹⁻² Teófilo, weém, Lucas, meemdíh wã jwáub daác wahna caá, páant mantih. Wã jwíh daácsi núodih Jesús ded pah ã chãjatdih, ded pah ã bohéatdih, jeáboó ã púuh laab béjatjidihbut wã naóh péanap be.* Nin baácboó jum jwuhna, Jesús ã bohénitdih ñionit, cáacwãdih ãih doonádih átát naáwát túutup wut jĩ. Pánihna, ã púuh laab béjat pínah játih, ã naáwát túutnit ded pah ã chãjat pínahdih Túini Espíritu ã wēpatjĩh queétdih át wutup wut jĩ. ³ Jesús cruzboó ã wanat túttimah, ã jwáub booatjidih ã jéihyat pínah niijná, cuarenta yeó jáap pohba, dawá láa ã bohénitdih át jwáub jígohop wut jĩ. Pánih jígohnit, “Dios nihát cáacwã ã maáh ã jumachah, caandíh ded pah caá cáacwãdih jepahat náahap”, queétdih ãpĩ níj naáwáp wut jĩ.

⁴ Biíc láa Jesús ã bohénit biíc dih jeémpna, queétdih nin pah át níj naáwáp wut jĩ:

—**‘Túini Espíritudih yeebdíh wã wahbipna caá’, wã íp ã ni-ijnídih Jerusalén tátchidih ñi pã jwuhúú. Caán ã niijnídih yeebdíh wãát naáwáp be.*** ⁵ **Juan yeebdíh mahjĩh ã daabánap jĩ. Obohjeéhtih, wã íp yeebdíh Túini Espíritudih wahna, caán daabáát panihni ã wēpat yeebdíh bádi ã wãh b ipna caá,** át níjíp wut jĩ.*

Jesús jeáboó át púuh laab béjat

⁶ Biíc yeó jáap Olivo jee jina Jesús ã bohénit biíc dih ã jumachah, caandíh nin pah ã níj wábh joyóp wut jĩ:

—¿Maá, Romano maátadih yohnit, buu jwiit judiowã jwí maáh ma waadmí níit? Ít níjíp wut jĩ.

⁷ Páant ã níjíchah joinít, Jesús nin pah át níj jepahap wut jĩ:

—**Jwí íp ã ñioni yeó jáapdih jeh weemdíh maáh ã waadábipna caá. Caán yeó jáapdih yeéboó jéihnit pínah nihcan caá.** ⁸ **Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdíh ã waadáchah, Dios ã wēpatdih ã wãh b ipna caá. Caán wēpatjĩh Jerusalén tátchidih moón, nihát Judea baácdih moón, Samaria baácdih moón, yuúpboó baácnadih moondíh yuh buca wíih túini doonádih ñi wēp naóhbipna caá,** át níjíp wut jĩ.*

⁹ Páant níj péanit, jeáboó Jesús át púuh laab béjep wut jĩ. Caandíh ã chéi en ñuun ñúhachah, mah tólihdih yap púuh laab béjna, át buudáh bejep wut jĩ.* ¹⁰ Páant Jesús ã púuh laab béjehchah, ã chéi en ñuun ñúhachah, chéne ángelwã baabní yégueh duonít Jesús ã bohénitji cátih ãt jígoh ñuhup wut jĩ.

¹¹ Pánih jígoh ñuhnit, queétdih nin pah ãt níj wábh joyóp wut jĩ:

—¿Yeéb Galilea baácdih moón, dépanihna jeáboó chéi en ñuh tiguaá ñi chãj? Caán Jesús, jeáboó púuh laab béjni, ã púuh laab béjatji pah-jeh tih ã jwáub dei jũóhbipna caá, ãt níjíp wut jĩ.

Judasjidih jwáub túut nuumní pínahdih ã ñíwat

¹² Jesús ã naáwát túutnit Olivo jee jímant jwáub dei bejnit, Jerusalén tátchina ãt jwáub juibínap wut jĩ. Caán jeé Jerusalén pehbhitjeh át jumap wut jĩ. ¹³ Jwáub juibínit, queét chahboó ã jumni tólihdih ãt púuh laab béjep wut jĩ. Nin caá queét ã wãtna: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, biíh Santiago

* 1:1-2 Lc 1.1-4 * 1:4 Lc 24.49 * 1:5 Mt 3.11; Mr 1.8; Lc 3.16; Jn 1.33 * 1:8 Mt 28.19; Mr 16.15; Lc 24.47-48 * 1:9 Mr 16.19; Lc 24.50-51 * 1:13 Mt 10.2-4; Mr 3.16-19; Lc 6.14-16

Alfeo wááh, Simón Celote wát jamni, Judas biíh Santiago wááh ít jamup wat jī.* ¹⁴ Queét oncewájeéh, biquína yaádh, María Jesús ín, mi weh biícđih, míc wáacnit, ít jamup wat jī. Nihat biíc yoobó jenah joinít, Diosđih búdí ípí wáábup wat jī.

¹⁵ Biíc yeó jáap Jesúh wā caán tóliđđih míc wáacnit, ciento y veinte ít jamup wat jī. Páant ít jamuchah, Pedroboó queét cātih ñuhnit, nin pah át niúj naáwáp wat jī: ¹⁶ “Wā déewāá, Dios jon jātih ā niijátji pah buu ā yapna caá. Túini Espiritu Davidjidiđ ded pah Judasji ā yapat pínahđih át naóh daacát túutap tajī. Judasji beé Jesúsđih teonít pínahđih ā waáwáp jī. ¹⁷ Pániđ chājni pínah jwíjeéh Jesús ā tewatđih chājni ā jamup yah be”, át niijáp wat jī.

¹⁸ Judasjiboó Jesúsđih ít tewat pínah naáwát jíibđih ā jwáubaihichah yahna, queét sacerdotewáboó ít teocap wat jī. Pániđna, caán jíibjīh bainí baácdih ít jíib chājap wat jī. Caán baácdih Judasboó míc jōp wái wunniji wálahnit, dúuc jéen bejna, át páah yoh ñajap wat jī. Pániđ páah yoh ñajna, áih wudah át búuh yoh bejep wat jī. Áih jónóp tōpna nihat át bac peét bejep wat jī. ¹⁹ Judas ā yéejatji jíibđih níhat Jerusalén tātchidiđ moón ít jéih beedép wat jī. Pániđna, caán ít jíib chājni baácdih Acéldama wát ít búudhdap wat jī. “Acéldama”, niijná, “Meép jamni baác”, niijná ít chājap wat jī.*

²⁰ Túttimah, nin pah queéđđih Pedro át jwáub niúj naáwáp wat jī: “Jon jātih ít daacátji pahjeh tibee Judasji ā yapap be. Davidji ā daácni Salmos ít niijní tóliđđih nin pah át niúj daacáp tajī:

‘Ā tewatji yohni ā jamu naáh, niúj daácnit, (Sal 69.25)

Biíh ā tewatjidiđ jwáub túut nuumnít, ā tewe naáh’, át niúj daacáp tajī. (Sal 109.8)

²¹⁻²² “Páant ā niúj daacátjidiđ jéihnit, Judasjidiđ jwáub túut nuumní pínahđih jwiítđih bidat caá náahap. Juan Daabánijeéh jamnit biquína Jesúsjeéh ít bejep jī. Íjeéh jamni biícđih ñíwat caá náahap, jwíjeéh ā jumat pínah niijná.* Jesúsjeéh jwí jamuchah, jwíjeéh páant péeni, Jesús ā páuh laab béjatjidiđ jwíjeéh ennidiđbat ñíwat caá náahap.* Páant jwí ñíwichah, Jesús ā jwáub bootjidiđ jwíjeéh naóhni ā jumbipna caá”, Pedro queét Jesúh wāđih át niijáp wat jī.

²³ Páant ā niijíchah joinít, chénewāđih ít ñíwip wat jī. Biíc José Barsabás wát jamniđih ít ñíwip wat jī. Caán Justo ít niúj wát ejni wat jī. Biíh Matías wát jamniđihbat ít ñíwip wat jī. ²⁴⁻²⁵ Queéđđih ñíonit, Diosđih nin pah ít niúj wáábup wat jī: “Maá, nihat cāacwā ít jenah joyátđih ma túi jéihna caá. Judasjidiđ túut nuumní pínah, nit chénewā jwí ñíonitđih, ded meém ma náahniđih jwiítđih ma júutú. Jesúsđih cáđahni Judasji iiguípna át bejep taga. Caandiđ túut nuumní, jwiít Jesús ā naáwát túutnit biícđih jamni pínahđih ma júutú”, Diosđih ít niijáp wat jī.

²⁶ Páant niijnájeđ, bidat túut niijná, ít ñíwat naanáđih ít púudanap wat jī. Matíah naá ā jwíih buúg jéenechah, caánboó Jesús ā naáwát túutnit oncewájeéh át waadáp wat jī.

2

Túini Espiritu ā wēpat queéđđih ā wāhat

¹ Pentecostés wát jamni yeó jáapđih* nihat Jesúh wā biíc muđđih ít jwáub míc wáac juyáp wat jī. ² Neohjeh búdí johlit yáaat panihni

* **1:19** Mt 27.3-8 * **1:21-22** Mt 3.16; Mr 1.9; Lc 3.21 * **1:21-22** Mr 16.19; Lc 24.51 * **2:1** Lv 23.15-21; Dt 16.9-11

jeámant jüóhñit, ì jumni mæúdíh át yeéj yáanap wut jĩ. ³ Nihat ìih wao cháh tæú ðopát tōpna panihni át jígohop wut jĩ. ⁴ Pánihna, Túini Espiritu queétdih ã waadáchah, ã wēpatjĩh bitaíh wéheatna ì beh jóica naáhjĩh ìt wéhe jwíhip wut jĩ.

⁵ Caán láa, nihat baácna bej peétnitji judíowã Dios ã wutatdih jepahñit, Jerusalén tútchina ìtát wáac juyáp wut jĩ. ⁶ Pánihna, japboó yáanachah joinít, Jesúíhwã ì jumni mæuná dawá ìt míc wáac juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, cãacwã yoobó ì wéheatnajĩh Jesúíhwã ì wéhenachah, beh joiná, jói wáhi bejñit, nin pah ìt míc niíj wéhenap wut jĩ:

⁷⁻⁸ —¿Dépanih tigaá nit Galilea baác dih moon yáhna, jwíih wéheatnajĩh ì táí wéhenachah, jwí beh jói? ⁹ Nihat jwíih wéheatnajĩh bæú wéhena caá ì chãjap: Partia baác, Media baác, Elam baác, Mesopotamia baác, Judea baác, Capadocia baác, Ponto baác, Asia baác, ¹⁰ Frigia baác, Panfilia baác, Egipto baác, África baác, Cirene tútchi, Roma tútchidih moonbút jwíit jwí jumap. ¹¹ Biquína judíowã jwí jumna caá. Bitá judíowã nihcannit yuhna, Dios naáwátdih bohénitbut jwíjeéh ì jumna caá. Bitá Creta quewadih moón, Arabia baác dih moonbút jwíjeéh ì jumna caá. Pánihna, nitboó ì wéhenachah, jwíit nihat jwí beh joiná caá. Queét jwíih wéheatnajĩh Dios ã wēp chãjatdih naóhna caá ì chãjap, ìt míc niíjap wut jĩ.

¹² Páant niíj jói wáhi bejna, ì ennidih ì joinídihtbut ded pah ã yapatdih ìt jéhicap wut jĩ.

—¿Nit dépanih tigaá bitaíh wéheatnajĩh Dios ã wēp chãjatdih ì táí wéhe? yeéb ñi jenah joyóchah, queétjeh ìt míc niíjap wut jĩ.

¹³ Obohjeéhtih, bitá ìjeéh jumñit nin pah ìt niíjap wut jĩ:

—¿Dépah nit cheha náahdih babh máihñit, wéhena caá ì chãjap! ìt niíj deoh naáwáp wut jĩ.

Pedro cãacwãdih ã naáwát

¹⁴ Pánihna, Pedro once Jesús ã naáwát tútñit bíicdih ñuhñit, cãacwãdih nin pah át niíj naáwáp wut jĩ: “Wã déewáá, bíih baác mant jüóhñit, Jerusalén tútchiboó jumñitbut, bæú ã yapatdih jéihyat tút niijná, nin wã naáwát pínahdih ñi táí joyoó. ¹⁵ ‘Queét máihñit caá’, ñi niíj jenah joyát yoobóp dih nihcan caá. Jwíit judíowã cheibitjeh jwípi máihcan caá. Bæú cheibitjeh las nuevejeh caá. Pánihna, jwí máihcan caá. ¹⁶ Dios jon jãtíh ã niíjãtji pahjeh bæú ã yapna caá. Dios naáwátdih naóh yapani Joel nin pah át niíj daacáp tajĩ:

¹⁷ ‘Péeni yeó jáap tóah jüúwáchah, nin pah ã yapbipna caá: Wíih Túini Espiritu ã wēpatdih nihat cãacwãdih búdí wã wãhbiipna caá, bæca. Pánihna, ñi weh, ñi weh yatábut wã naáwátdih ì naóh yapabipna caá. Jáap beh tóahñit oo júmat jígohat panihnidih ì enbipna caá. Behñit ì oo júmáchah, queétdih wã naóhbiipna caá.

¹⁸ Weemdíh teo wãhñit neoná, yaáhdihbut wíih Túini Espiritu ã wēpatdih búdí wã wãhbiipna caá. Queétdih wã naáwátdih ì naóh yapabipna caá.

¹⁹ Wã wēpatjĩh úum náah jumñidih jeáboó baácboobút wã wahachah, ñi enbipna caá. Baácboó meép panihni, ìgát panihni, tæú jei pánihni ã jumbiipna caá.

²⁰ Jeáboó yeó dupúátdih ã tút næumbípna caá. Chei bóo widhtbut meép panih dæuni ã tút næumbípna caá. Páant ã yapbipna caá, ñi Máah Cristo ã jwáub dei jüóhni

yeó jáap pínah jätih. Caán yeó jáapdih nihát cáacwā ī en wáhi bejbipna caá. Pánihna, oboh jumni yeó jáap ā nihcan niít buca. Yéejnitdih úum náah jumni yeó jáap jumna yuhna, yéejat yohnitboodíh caán yeó jáap táini yeó jáap ā jumbipna caá.

21 Ded jwī Maáhdih ā yéejat yohat túutni, caán iiguípna ā bejat déeji ā túi yapbipna caá', át niij daacáp tajī. (Jl 2.28-32)

22 "Yeéb wā déewāá, nindih wā naáwáchah, ñi túi joyoó. Jesús Nazaret tútchidih bóo Dios ā wēpatjīh ā chāj júutup jī, caandíh Dios ā wahatjídih cáacwā ī jéihyat pínah niijná. Yeéb caandíh ennitji ñi jéihna caá. 23 Jesúsdi h mawat náahna, ñi maátadi h ñi wūhup jī. Pánih wūhni t, yeejépwādi h cruzboó ñi mawat túutup jī.* Dios jon jätih caandíh ā niijátji biíc yoobó ā yapap be.* 24 Obohjeéhtih, Jesús ñi maonijidih Diosboó át jwúub boonanap tabe. Túttimah, ā jwúub wuncan niít buca. Chah wēpni jumna, wunnidih yuhna, át jwúub boonanap tabe, páant mantih. Pánihna, buu páantjeh báadhni caá.*

25 Davidjiboó jon jätih nin pah Jesucristo ā jwúub boo pud jüúwát pínahdih át niij daacáp tajī:

'Wā Maáh wājeéh āpī jumna caá. Yeó jáap jumat pah Dios wā Maáh wā pebh ā jumuchah, enna, wā úumcan niít.

26-27 Dios, weemdíh oina, wunnit ī jumupboó wíih caolihdih ma yohcan niít. Wíih bácahdihbut ma moopát túutcan niít. Páant ma chājat pínahdih jéihna, wā túi wēi naóhna caá. Míih jumna, úumcanjeh, wā túi jumbipna caá.

28 Pánihna, weemdíh jwúub boonanit, wājeéh ma jumuchah, wā túi wēina caá', át niij daacáp tajī. (Sal 16.8-11)

29 "Wā déewāá, jwī nwo Davidji ded pah ā jumatdih yoobópdih wā naóhna caá. Caán ā wunuchah, ít yohop wut jī. Caandíh ī yohni ítji páantjeh ā jumna caá. Pánihna, 'Wíih bácahdih ma moopát túutcan niít', niij daácna, caanjéh áih pínahjeh át nihjican tagaá.

30-31 Davidji Dios naáwátidih naóh yapani ā jumuchah, Dios caandíh nin pah át niijíp wut jī: 'Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ma jumima jwúub boonit, meém maáh ma jumatji dée pah, nihát nin baácdi h moondíh maáh ā jumbipna caá', át niijíp wut jī.* Cristodih Dios maáh ā waadáat pínah, ā boo pud jüúwát pínahdihbut nin pah át niij daacáp wut jī: 'Caán wunnit ī jumupboó páantjeh ā jumcan niít. Áih bácahbut ā moópcan niít', David át niij daacáp tajī.* 32 Caán Jesúsdi h beé Dios át boonanap be. Á jwúub boonidih jwiít nihát jwī enep be. 33 Caán Dios ā jéihyepmant bóo buwámant jumni maáh caá. Pánihna, 'Túini Espíritudih noónboó ma wahaá', ā íp Dios caandíh ā niijíchah, nin Túini Espíritudih át wahap taga.

Buu jwuh Túini Espíritu ā chājatdih ennit, joiná caá ñi chājap. 34 Davidji Dios pebhboó át páuh laab béjcap wut jī. Pánihna, áih pínah nihjican tagaá. Nin pah ā niij daácni Jesúsíh pínahji tagaá:

'Wā Maáhdih Dios nin pah ā niij naáwáp be: "Wā jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, maáh ma jumúú.

35 Páant maáh ma jumuchah, meemdíh eníhcannitdih wā yohbipna caá. Meém queédih chah wēpni ma

* 2:23 Mt 27.35; Mr 15.24; Lc 23.33; Jn 19.18 * 2:23 Lc 24.26 * 2:24 Mt 28.5-6; Mr 16.6; Lc

24.5 * 2:30-31 Sal 132.11; 2S 7.12-13 * 2:30-31 Sal 16.10

jumbipna caá”, ã niijíp be’, Davidji át niij daacáp tají. (Sal 110.1)

³⁶ “Páניהna, wã déewãá, nindih ñi táijéihyee: Caán Jesús yeéb cruzboó ñi mao yohat tútnijidih Diosboó maáh ã waadánap be. Caán Jesússeh jwípí páini Dios ã wahní Cristo beé”, Pedro cáacwãdih át niijíp wut jì.

³⁷ Páant ã niijíchah joinít, búdí jìgah úmnit, Pedrowãdih nin pah ít niij úbh joyóp wut jì:

—Jwí déewãá, ded pah tigaá jwí chãjbi? ít niijíp wut jì.

³⁸ —Yeéb ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodih ñi jwúb tút nũmú. Páant ñi tút nũmúchah, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá. Pánih tút nũmnít ñi jumachah, Jesús ã wēpatjìh ñi daabáát tútú. Páant ñi chãjachah, Dios yeebdíh Túini Espiritudih ã wãhbiipna caá. ³⁹ Jon jãtihjeh Dios yeéb pínahdih, ñi weh pínahdih, ñi juiená pínahdihbut, nihat caán ã ñionit pínahdih nin pah át niij naáwáp wut jì: ‘Nihat weemdíh jepahnitdih Túini Espiritudih wã wãhbiipna caá’, Dios át niijíp tají,* Pedro queédih át niijíp wut jì.

⁴⁰ Páant niij péanit, queédih nin pah át jwúb niij wēp naáwáp wut jì, páant muntih:

—Nin baác dih moón yeejép ñi chãjatji jíb Dios búdí ã peéh chãjbipna caá. Páניהna, queét pah ñi jumca bojoó. Ñi yéej chãjatdih cádahnit, ñi tút nũmú. Páant ñi chãjachah, yeebdíh ã peéh chãjcan níit, át niijíp wut jì.

⁴¹ Páant ã niijíchah joinít, dawá jepahnit, ít daabáát tútup wut jì. Páניהna, Jesúhwãjeéh caán yeó jáapjeh tres mil cáacwã chah dawá ít jumap wut jì. ⁴² Yeó jáap jumap pah queét jáap jepahnit Jesús ã naáwát tútnit ñi bohénachah, ít táij joyóp wut jì. ñih jeémátdih míc pãáh

wãhnit, Diosdih úbhnit, bícdih ípí táij jumap wut jì.

Jesúhwã ded pah ñi jumap

⁴³ Jesús ã naáwát tútnitboó Dios ã wēpatjìh wãnnitdih ípí booa júutup wut jì, Dios ã wēpatdih cáacwã ñi jéihyat pínah niijná. Páant ñi chãjachah ennit, nihat ít en wãhi bejep wut jì. ⁴⁴ Jesúhwã ñih bíí déedih míc pãáh wãhnit, bícdih táinijeh ípí jumap wut jì.* ⁴⁵ ñih bíí déedih jíb chãj wãhnit, nihat bíh pah bóo wihcannitdih queét ñi jumap yoobó ípí wãh wáacap wut jì. ⁴⁶⁻⁴⁷ Pánih chãjna, yeó jáap jumap pah Dioíh mũná míc wáacnit, “Dios táini caá”, ípí niij wēi naáwáp wut jì. ñih mũnáboobát míc wáacnit, bícdih ípí táij nũmah wēi jeémép wut jì. Páant ñi chãjachah ennit, “Queét táinit caá”, nihat cáacwã ípí míc niijíp wut jì. Páניהna, yeó jáap jumap pah bita jáap jepahnitdih táij úbnit, jwíh jepahnitjéeh Dios át waadánap wut jì. Jáap jepahnitbut ñjeéh ít míc wáacap wut jì.

3

Jéih bejcannidih Pedro Juanjìh ñi booaat

¹ Bíic yeó jáap, cheyeh, las tres jumachah, judíowã Diosdih ípí úbát horadíh Pedro, Juanjìh Dioíh mũná ít bejep wut jì. ² Yeó jáap jumap pah Túini Jéc wãt jumapdih ã chéenwã jéih bejcannidih ípí úb juibí chũud jwejep wut jì. Jáap cáac jumnijeh caán jéih jibcanni átát jumap wut jì. Caan jéc dih chũudnit, caanjìh waadnitdih dinero ãpí úbáp wut jì. ³ Páניהna, Pedro, Juanjìh caán mũná ñi waadát tút chãjachah ennit, queédih jéih jibcanni dinerodih át úbáp wut jì. ⁴ Pedroboó caandíh ennit,

—Jwiitdih ma táij eneeé, át niijíp wut jì.

⁵ Páant ã niijíchah joinít, queédih en behnit, “Queét bainí dinero

* 2:39 Is 57.19 * 2:44 Hch 4.32-35

weemdíh ī wāhbiḡna caá”, caanjéh āt niḡ jengah joyóp wut yuh jī.
 6 Obohjeéhtih, páant ā niḡ jengah joyóchah yuhna, Pedro caandíh nin pah āt niḡ naáwáp wut jī:

—Weém dinerodih wā bíbohcan caá. Obohjeéhtih, caandíh wāhcan yuhna, chah táinidih meemdíh wā chājbipna caá. Jesucristo Nazaret tátchidih bóo ā wēpatjīh meemdíh wā booana caá. Ma űah űuhú. űah űuhnit, ma yáac chāi bejeé, āt niḡjíp wut jī.

7 Páant niḡjnit, āih jéihyepmant bóo téihyadih teonit, caandíh āt wái űahanap wut jī. Páant ā wái űahanachajeh, caán jéih jibcanniji āih wio wēpép naahna āt jumap wut jī. 8 Pánihna, caán űah űuhnit, āt yáac chāi bej jwíhip wut jī. Pánih yáac chāi bejnit, űaáp táamp chūinit, “Dios táini caá. Wā táí jéih bejna caá”, niḡ wēinit, Dioih mūdíh āt waad béjep wut jī. 9 Pánih yáac chāi bejnit, “Dios táini caá”, ā niḡjchah, nihat cāacwā īt enep wut jī. 10 Caandíh ennit, “Caán Dioih mū Túini Jēcdih chādni dinero uábhniḡ caá”, īt niḡ jéihyep wut jī. Páant ā jibichah ennit, caandíh ded pah ā yapatdih īt en wáhi bejep wut jī.

Dioih mūná Pedro cāacwādh ā bohéat

11 Jéih bejcanniji Pedrowādh ā teo űuún péenachah, nihat cāacwā en wáhi bejnit, Dioih mū Salomón ā chājat túatni coahjina űáo űah bejnit, Pedrowā pebhna īt míc wáacap wut jī. 12 Páant ī míc wáacachah ennit, Pedro nin pah queétdih āt niḡ naáwáp wut jī. “¿Wā déewāá, dépanihna nindih űi en wáhi bej? ¿Dépanihna jwiítdih űi en űuún? ‘Queétoó Diosdh táí joinít jumna, űih wēpatjīhjih nindih ī jéih yáac chāi bejat túatna caá’, űi niḡ jengah joiná yuh caá.

Obohjeéhtih, páant űi niḡ jengah joyát yoobópdih nihcan caá. Jesús ā wēpatjīh beé caandíh jwī booanap be. 13 Abraham, Isaac, Jacob jon jātih moón jwī űuowā Diosdh īt táí weűep wut jī.* Caán Diosjeh beé, caandíh teo wāhni Jesús ā wūt chah yáaat pínah niḡná, nindih ā jibanap be.* Yeéboó Jesúsdh en jāihnitdh wāhnit, Pilato caandíh nemat mūmánt ā bacaíhichah yuhna, yeé ā bacaat déedih űi jepahcap be. 14 Pilato caandíh ā bacaíhichah yuhna, Jesús táini, táí chājni ā jumachah yuhna, yeéboó caandíh űi náahcap be. Pánih náahcan, cāac maonidih űi bacaat túatup be.* 15 Jwiítdih táí ubni Jesúsboodih yeé űi mawat túatup be. Obohjeéhtih, wānnidih ī yohochah yuhna, Dios caandíh ā jwáub boonidih jwiít jwī enep be. 16 Pánihna, caandíh táí jengah joinít, nin űi jéihni, űi ennidih Jesús ā wēpatjīh jwī booanap be.

17 “Wā déewāá, yeé jwī maátajīh Jesús Dios ā wāhni ā jumatdih jéihcan, caandíh űi mawat túatup be. Páant űi chājatjidih weém wā jéihna caá. 18 Obohjeéhtih, jon jātih Dios naáwátdih naóh yapanit, űi chājat pínadh nin pah īt niḡ daacáp tajī: ‘Cristo yeejép ā yapbipna caá’, ī niḡjati pahjeh tibeé ā yapap be.* 19 Bū jwuh yeé yeejép űi chājatjidih búdí jīgahnit, táiniboodih jwáub túat űuūmnit, Jesucristodih űi jepahaá. Páant űi túat űuūmáchah, yeejép űi chājatjidih Dios yeebdih ā yoh wāhbiḡna caá. 20 Páant űi chājachah, Dios ā wāhniḡi Cristodih jwiítdih ā jwáub wah deyabipna caá, jwiítdih ā teo wáacachah, jwī táí weűat pínah niḡná. 21 Obohjeéhtih, bū Dios pebhboó caá ā jum jwuhap. Dios nihatdih ā á mohat pínadh jon jātih ā naáwátdih naóh yapanitdh āt naóh daacát túatup

* 3:13 Ex 3.15 * 3:13 Is 52.13–53.12; Fil 2.7–9 * 3:14 Mt 27.15–23; Mr 15.6–14; Lc 23.13–23; Jn 19.12–15 * 3:18 Is 52.13–53.12

wut jī. Pánihna, nihat ā naáwátjidih chāj péanit, Jesucristodih ā jwúub wah deyabipna caá. ²² Moisés nin pah āt niij naáwáp tajī: ‘Jwī dée Dios naáwátidih naóh yapani pínahdih jwī Maáh Dios yeebdíh ā wahbipna caá. Weemdíh ā jwíih naáwát túutajti pahjeh tigaá caandíhbut ā jwúub naáwát túutbipna caá.* Pánihna, ded pah ā niij naáwát pínahdih ñi táí joyoó.* ²³ Det caandíh joicán, ā wutuchah jepahcannitdih Dios ā yohbipna caá. Dioíhwájeéh queét ī jéih jamcan níit’, Moisés āt niij daacáp tajī.*

²⁴ “Nihat Dios naáwátidih naóh yapanitji Samuel, ā buudát túttimah moonbút nin yeó jáapnadih yapat pínahdih naóhna, Jesucristodih niijná it chājap tajī. ²⁵ Jon jātih moón jwī nuowājidih Dios āt naáwáp wut jī. Pánih naóhna, Abrahamdih ā naáwátji pahjeh tih jwiítidihbut biíc yoobó naóhna āt chājap wut jī. Nin pah āt niij naáwáp wut jī: ‘Ma jaimadih wā táí chājachah, caánboobút nihat baácidih moondíhbut ā jwúub táí chājbipna caá’, āt niijíp wut jī.* ²⁶ Pánihna, jwiítboodíh Moisés ā naóhnihi Dios wáúhdih jwiít judíowādihih āt jwíih wahap tajī, jwiítidih ā táí chājachah, yeejép chājnit jwī túut nuumát pínah niijná”, Pedro cāacwādihih āt niijíp wut jī.

4

Pedrowādihih judíowā ī maáta ī jāihñat

¹⁻³ Páant cāacwādihih Pedro Juanjīh ī naáwáchah, sacerdotewā, Dioíh mūdíh wapnit soldadowā ī maáh, saduceowābut Pedrowā pebhna juibínit, it joyóp wut jī. Páant ī joyóchah, Pedrowā nin pah cāacwādihih it niij naáwáp wut jī: “Jesús ā wunat túttimah, āt jwúub boo pud jūúwúp be. Ā boo pud

jūúwátidih jéihna, āihwā jamna, jwiítbut jwī boo pud jūúwát pínahdih jwī jéihna caá”, it niijíp wut jī. Páant ī niijíchah joí ijnit, maátaboó cāacwādihih too pāa bejnit, Dioíh mūdíh wapnit soldadowādihih Pedrowādihih it juibí tewat túutap wut jī. Cheyeh jamuchah, túttimah bóo yeó jáapdihih queétdih úbh joíhna, nemat mūdúboó it nemat túutap wut jī. ⁴ Judíowā ī maáta Jesúsdihih ī náahcah yuhna, āih doonádihih joinít, “Yoobópdih tigaá”, dawá it niij jenah joyóp wut jī. Pánihna, Jesúíhwā chah dawá jamna, cinco mil neoná it jamup wut jī. Yaádhjeéh ī wehjeéhbut chah it jamup wut jī.

⁵ Túttimah bóo yeó jáapdihih sacerdotewā ī maáta, bita judíowādihih waóhnihih, Moisés ā wutatjidihih bohénit biícidihih it míc wáacap wut jī. ⁶ Sacerdotewā ī maáh, Anás wūt jamni, ā déewābut Caifás, Juan, Alejandro, bita biícidihih it míc wáacap wut jī. ⁷ Pánihna, queét Pedrowādihih ī bid bojochah, soldadowā queétdih it ub juibínap wut jī. Páant ī ub juibínachah, maáta nin pah it niij úbh joyóp wut jī:

—¿Deíh wēpatjīh tibeé yeéb caandíh ñi booa? ¿Déhe tibeé yeebdíh páant chājat túutni? it niijíp wut jī.

⁸ Páant ī niijíchah joinít, Túini Espíritu ā wēpatjīh Pedro nin pah āt niij jepahap wut jī:

—¿Yeéb maáta, yeéb waóhnihih, ⁹ jéih jibcannijidihih jwī táí chājatdih úbh joí en níit ñi chājap?

¹⁰ Yeebdíh, nihat judíowādihihbut nindih jéihyat caá náahap: Jesucristo ā wēpat beé nindih ā boonanap be. Jesús Nazaret tútchidihih bóo, yeéb cruzboó ñi mawat túutni, Dios ā booani, caán ā wēpatjīh nindih jwī boonanap be. Pánihna, buu nin ā jibichah, ñi enna caá. ¹¹ Dios naáwátidih naóh

yapanit jon jãtih Jesucristodih naóhna, ‘Cãacwã ï náahcannidih Dios ã ñíobipna caá’, ït niíj daacáp tají.* Pánihna, Jesucristodih yeeb ñi náahcah yuhna, Diosboó caandih jwĩ maáh pínah át waadánap wat be. ¹² Caán Cristojeh tiguaá cãacwã iiguípna bejnit déjidih táí ùbni. Nin baácboó biíh táí ùbni pínah wihcan caá. Caanjéh caá yéejat yohni ã jumup, Pedro át niijíp wat jĩ.*

¹³ Páant niíj naóhna, Pedrowã bohécannit yuhna, úumcanjeh, ï wêp bohénachah ennit, ït joi wáhi bejep wat jĩ. Jesús ã bohéat pah ï wêp bohénachah enna, “Pedro, Juanjĩh yoobópdih Jesúsjeéh jumnit tiguaá”, ït niíj jéihyep wat jĩ. ¹⁴ Jéih jibcanniji boonit, Pedrowãjeéh ã jumachah, queét maáta Pedrowãdih “Yeejép ï chãjna caá”, ït jéih niíj naóh yaccap wat jĩ. ¹⁵ Pánih jéih naóh yaccan, maáta ï míic wáacat tólihmant Pedrowãdih ït bac bej jwuhat túutup wat jĩ. ¹⁶ Páant ï bac bejat táttimah, queétjeh nin pah ït niíj míic wéhenap wat jĩ:

—¿Queétdih ded pah tiguaá jwĩ chãjbi? Dios ã wêpatjĩh jéih jibcannijidih ït boonap taga. Nihat Jerusalén tútchidih moón páant ï chãjatjidih ï jéihna caá. Pánihna, jwiitboó ‘Páant ï chãjcan beé’, jwĩ jéih niijcán caá. ¹⁷ Pánihna, Jesúih doonádih bitadih jwĩ bohéat túutca boj jĩh, queét maátajeh ït míic niijíp wat jĩ.

¹⁸ Páant niíj péanit, Pedrowãdih jwúub bid bojnit,

—Jesúih doonádih bitadih ñi jwúub naóhca bojoó, ït niijíp wat yah jĩ.

¹⁹ Páant ï niijíchah joinít, Pedro Juanjĩh nin pah ït niíj jepahap wat jĩ:

—Páant ñi wutuchah, jepahna nihna, Diosboodíh yap yohna caá

jwĩta chãjap. ¿Pánihna, dedboodíh tiguaá jwĩ jepahbi, Dios ã weñat pínah niijná? ²⁰ Obohjeéhtih, jwiitboó jwĩ ennidih, jwĩ joinídihbut jwĩ jéih jweéhcan caá, ït niijíp wat jĩ.

²¹ Páant ï niijíchah joinít, maátaboó nin pah Pedrowãdih ït jwúub niijíp wat yah jĩ:

—Jesúih doonádih ñi jwúub bohénachah, yeebdíh yeejép jwĩ peéh chãjbipna caá, ït niijíp wat jĩ.

Pánihna, cãacwãboó jéih bejcan-niji ã táí bejatdih ennit, “Dios wêpni yoobát ã jumna caá”, ï niijíchah joinít, maátaboó Pedrowãdih jéih peéh chãjcanjeh, queétdih ït bac-anap wat jĩ. ²² Jéih jibcanniji cuarenta jópchi bíbohni wat jĩ.

Jesúhwa ï úumcat pínahdih ï úubát

²³ Pedro Juanjĩh bac bejnit, ï chéenwã pebhna jwúub juibínit, judíowã ï maáta ded pah ï niijátjidih queétdih ït naáwáp wat jĩ. ²⁴ Páant ï niijíchah joinít, queét nihat bíicdih Diosdih nin pah ït niíj úubáp wat jĩ: “Maá, meém jeádih chãjni, nin baácdihtut chãjni, búdí mujdihtut chãjni, nihat báadhnitdihtut chãjni caá.* ²⁵ Túini Espíritu ã wêpatjĩh jwĩ nuo Davidji, meemdíh teo wáhni, nin pah át niíj daacáp tají:

‘Judíowã nihcannitboó jenah joicánjeh, Diosdih újnit, ï jéihna yah caá. Cristo ã chãjat pínahdih ï jãhíhmina yah caá.

²⁶ Dawá nin baácdihtut moón maáta míic wáacnit, jwĩ Maáh Diosdih, ã wáhni Cristodihbut en jéihna, Dios ã jenah joyátjidih ï yéejajhmi na yah caá’, át niíj daacáp tají. (*Sal 2.1-2*)

²⁷ “Páant tiguaá nin tútchiboó Herodes, Poncio Pilato, judíowã nihcannit, judíowã bíicdih ma wáhni Jesúsdih mawat túutna, ï míic wáacap be.* Caán Jesús

* 4:11 Sal 118.22 * 4:12 Jn 14.16 * 4:24 Ex 20.11; Neh 9.6; Sal 146.6 * 4:27 Lc 23.7-11; Mt 27.1-2; Mr 15.1; Lc 23.1; Jn 18.28-29

tái yoobópdih jumni, meemdih tái jepahni ā jumachah yuhna, caandih ī mawih jenah joyóp be.*
 28 ‘Páant caá ā nihbip’, ma niijátji pah queét ī chājap be. Meém ma jéihyatjīh páant mat niij naáwáp tajī. 29 Pánihna, Maá, queét jwiitdih ‘Yeéb ři jwúb bohéat peéh yeejép jwī chājbipna caá’, ī niijátjidih joinít, jwiitdih ma teo wáacá, jwiit meemdih teo wühnit úmcanjeh, míih táini doonádih jwī wēp naáwát pínah niijná. 30 Jwiitdih ma teo wáacá, tabúp chühnitdih jwī boonachah, cāacwā ī jéih chājca naáhdih Jesús ā wēpatjīh jwī chājat pínah niijná”, it niij wúbap wat jī.

31 Páant ī niij wúbachahjeh, ī míic wáacni muú búdī āt méménap wat jī. Páant ā méménachah, Túini Espiritu ā wēpat queétidih búdī ā wühachah, úmcanjeh Dios naáwátdih it jwúb naáwáp wat jī.

Jesúhwā ī míic pāáat

32-33 Dios ā wēpatjīh queét Jesús ā naáwát táutnit nin pah cāacwādh ihpī niij naáwáp wat jī: “Jesús ā boo pud jūúwát táttimah caandih jwī enep jī”, it niijp wat jī. Queét nihatdih Dios búdī ā teo wáacachah, chah dawá Jesúsdih it jepahap wat jī. Bíic yoobó jenah joinít, řih bíi déedih “Wřih míicjeh caá”, it niijcáp wat jī. Queét nihat ī bíbohat yoobó míic pāáhnit, řjeéh jumnitdih ihpī tái teo wáacap wat jī.* 34 Pánihna, ded moh yéejnit řjeéh it wihcap wat jī. Det wápchi pínah baácdih bíbohnit, muúdhbut bíbohnit, řihdih ihpī jīb chāj wūhap wat jī. Caán jībdi h ub bejnit, 35 Jesús ā naáwát táutnitdih ihpī juibí wūhap wat jī. Páant ī ub juibí wūhachah, teonit, queétboó řjeéh jumnit moh yéejnitdih ihpī jwúb pāáap wat jī. 36 Bíic řjeéh José wāt jumni āt jumap wat jī. Jesús ā naáwát táutnit Josédh Bernabé wāt it búhdhap wat jī.

Ā wāt Bernabé “Cāacwādh tái weřa teo wáacni”, Griego wéheatjīh niijná it chājap wat jī. Caán Leví juma, Chipre quewadh bóo wat jī. 37 Pánihna, caanbút řih wápchidih āt jīb chājap wūhap wat jī. Pánih jīb chāj wūhnit, caán jībdi h Jesús ā naáwát táutnitdih wūhnit, bitadih āt pāáat táutap wat jī.

5

Ananías ājeéh bóli Safirajīh ř yeeat

1 Bitabut Bernabé ā chājat pah řtih chājřhip wat yuh jī. Newé Ananías wāt jumni, yad Safira wāt jumnih wat jī. Queétdut řih wápchidih jīb chāj wūhnit, caán jībdi h Jesús ā naáwát táutnitdih Ananías āt wūhap wat yuh jī. 2 Obohjeétdih, ā jīb chājna yuhna, bainíjeh ā wūhat pínahdi h ubnit, nihat bíhdih caanjéh āt ámohop wat jī. Páant ā chājachah ennit, yadbut mit jéihyep wat jī. Pánihna, bainíjeh ub bejnit, Ananías Jesús ā naáwát táutnitdih āt juibí wūhap wat jī.

3 Páant ā yeeatdih Túini Espiritu ā jéihyanachah, Pedro Ananíasdi h nin pah āt niij jūhřap wat jī:

—Ananías, nemépwā ī maáh Túini Espiritudih meemdih āt yeeat táutap wat. Pánihna, míih baácdih ma jīb chāj wūhna, caán jībdi h meemjéh mat ámohop wat. 4 Ma jīb chāj wūhat pínah jātdih, míih wápchijeh tigaá ātdih jumap ta yuh caá. Pánihna, míih jīb tigaá ātdih jumap. Páant, míih ā jumachah yuhna, ¿dépanihna oboh ma yee? Jwiitdihjeh ma yeecan caá. Diosdi h caá ma yeenap, āt niijp wat jī.

5 Páant ā niijíchahjeh, Ananíasboó āt wun buugáp wat jī. Páant ā yapat doonádih joinít, nihat búdī it úmmap wat jī. 6 Ā wunachah ennit, japata řih bácahdih yéuehřih pin, cāacdi h yohopboó ub bejnit, caandih it baad yóhop wat jī.

* 4:27 Is 52.13; Fil 2.7 * 4:32-33 Hch 2.44-45

7 Tres horas túttimah, Ananías áaji ā wānatjidih jéihcan, Pedro pebhna caántbut mit waád juibínap wut jī. 8 Páant mi waád juibínachah, Pedroboó nin pah caántdih āt niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Ñíih wápchidih ñi jīb chāj wāhuchah, bóo nit beé yeebdíh ī jīb chājap? āt niijp wut jī.

—Páant bóojeh tibeé jwiútdih ī jīb chājap be, mit niij jepahap wut yah jī.

9 —¿Dépanihna yeéb chénat pah Túini Espiritudih bíic yoobó ñi yee? Ma joyoó. Majeéh bóojidih baad yóh péanit, jwúub jūóhna, meemdíhbut míh bácahdih ī ub bejbipna caá, Pedro caántdih āt niijp wut jī.

10 Páant ā niijíchahjeh, caántbut mit wun buugúp wut jī. Pánihna, baad yóhñit japata caán mūudíh jwúub waád juibínit, míh bácahjidih enna, caántjidihbut ub bac bejñit, newéih bácahji pebhna ub juibínit, it baad yóhop wut jī. 11 Pánihna, Jesúihwā, nihat bitabut caán doonádih joinít, búdí it úmup wut jī.

Jesús ā naáwát túutnit wunnitdih ī booaat

12 Jesús ā naáwát túutnit Dios ā wēpatjīh dawá cāacwādih it booa júutup wut jī, “Dios wēpni ā jumna caá”, ī niiját pínah niijná. Queét Jesúihwā Dioíh muú Salomón ā chājat túutni coahjidih ipī míc wáacap wut jī. 13 Bitā ī yéejat peéh chājatdih úmna, queét pebhna bejcan yahna, “Queét túinit caá”, cāacwā ipī niijp wut jī. 14 Neoná, yaádhbut, chah dawá Jesúsdi h it jepahap wut jī. 15 Pánihna, tubúp chūáhnitdih Pedro ā teo jáha booaat pínah niijná, ī chéenwā queétdih ī lajatjīh namá jwéejdih ipī ub juibí jwejep wut jī. Bitā ā maj juibícannitboó boóhna, Pedroíh dadahjeh buug lájat it náahap wut jī. 16 Jerusalén tútchi pehbhit

jumni tútchinadi h moón tubúp chūáhnitdih, nemép jumnitdihbut it ub juibínap wut jī. Pánihna, queét ni hatdih it táí booa beedánap wut jī.

Jesús ā naáwát túutnitdih bita yeejép ī chājat

17 Pedrowādih dawá cāacwā ī péenachah enna, sacerdotewā ī maáh, ájeéh jumnit saduceowābut Pedrowādih búdí it íjip wut jī. 18 Pánih íjñit, Jesús ā naáwát túutnitdih teonit, nemat mūúboó it nemep wut jī. 19 Chei Dioíh ángelboó ī nemnitjidih āt wāt bacanap wut jī. 20 “Dioíh mūuná ñi bejeé. Caán mūuná juibínit, ded pah Diosjeéh ī táí jumat pínahdih cāacwādih ñi táí bohénaá”, ángel queétdih āt niijp wut jī.*

21 Páant ā niijíchah joinít, baabáchah, Dioíh mūuná waad béjñit, ángel ā niijátji pah cāacwādih it jwúub bohénap wut jī.

Caán yeó jáapjeh judíowā ī maáta míc wáacñit, Jesús ā naáwát túutnit nemat mūúboó jumnitjidih soldadowā ī maátadi h itih ub júúwát túutup wut yah jī. 22 Obohjeéhtih, nemat mūuná juibínit, queétdih it bid juicáp wut jī. Pánih bid juicánjeh, maáta pebhna jwúub bejñit, nin pah queétdih it niij naáwáp wut jī:

23 —Nemat muú jéc buujcánni yah beé. Caán nemni jécdi h wapnit ī pái ñuhna yah beé. Páant ī pái ñuhuchah yahna, caán jécdi h wátnit, jwí enechah, jwí nemnitji ī wihcap be, it niijp wut jī.

24 Páant ī niijíchah joinít, Dioíh mūudíh wapnit soldadowā ī maáh, sacerdotewā ī maátabut it joí wáhi bejep wut jī. “¿Dépah caá ī toáhi queét pánihna?” queétjeh it míc niijp wut jī. 25 Páant ī míc niijíchahjeh, bíih ī pebhna juibínit, queétdih nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Yeéb ñi nemnitji Dioíh mūuná cāacwādih jwúub bohéna beé ī

* 5:20 Jn 11.25; 14.6; Ro 6.4

chãjap be. Ñi enbi jwuhúú oboh, át niijíp wut jĩ.

²⁶ Páant ã niijíchah joinít, soldadowã ï maáh, áih soldadowãjĩh bejnit, Jesús ã naáwát túutnitdih ít jwúub tewep wut jĩ. Obohjeéhtih, cãacwãdih úumna, maonit déeji maocanjeh, queétdih ít teo bejep wut jĩ. “Nitdih jwĩ puñuchah, cãacwãboó jwiitdih jeejĩh ï yohbipna nacaá”, queét soldadowã ít niij jenah joyóp wut jĩ. ²⁷ Queétdih ub bejnit, Jesús ã naáwát túutnitdih maáta pebhna ít ub juibínap wut jĩ. Pánih ub juibínachah, sacerdotewã ï maáh queétdih nin pah át niij jãihñap wut jĩ:

²⁸ —Yebedih tubit wutnit, ‘Jesús ded pah ã chãjatjidih ñi bohéca bojoó’, jwĩ niijíp yah be. Obohjeéhtih, páant jwĩ niijíchah yahna, yeéboó nihat Jerusalén tútchidih moondih ñi bohéna caá. Jesúsdi jwĩ mawatji waó jib jwiitdih peéh chãjat náahna, pánih naóhna caá ñi chãjap, át niijíp wut jĩ.*

²⁹ Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó bita Jesús ã naáwát túutnit biicdih nin pah ít niij jepahap wut jĩ:

—Diosboó jwiitdih ã naáwát túutap be. Pánihna, caandih jepahnit jumna, ñi naáwát túutcatdih jwĩ jepahcan niit. ³⁰ Jwĩ nuowã ipĩ wéini Dios Jesúsdi át booanap tajĩ. Caandihjeh tibeé yeéb cruzboó péoh dodhñit, ñi mawat túutap jĩ. ³¹ Jesúsdi ‘Caán táini caá’, niijnít, Dios caandih maáh át waadánap wut jĩ. Pánih maáh waadánit, ã jéihyepmant bóo buwámant át chãudat túutap wut jĩ. Jwiit cãacwã jwĩ yéejat peéh chãjat déejidih táí ubni pínah Jesúsdi át jummat túutap wut jĩ. Jwiit judíowã jwĩ yéejatdih cádahnit, jwĩ túut nuuméchah, jwĩ yéejatdih ã yohat pínah niijná, páant át chãjap wut jĩ. ³² Pánihna, jwiitboó Jesús páant ã jummatdih ennitji,

Táini Espiritu ã wēpatjĩh caandih jwĩpĩ naóhna caá. Det ã wutatdih jepahnitdih Dios Táini Espiritudih biic yoobó ã wãhna caá, queétdih Pedro át niijíp wut jĩ.

³³ Páant ã niijíchah joinít, chah ijnit, queét Jesús ã naáwát túutnitdih maáta ítih mao yohíhip wut yah jĩ. ³⁴ Obohjeéhtih, Gamaliel, fariseowã poómpdih bóo, queétdih át mao yohat túutcap wut jĩ. Caán Moisés ã wutatjidih bohéni ã jumachah, cãacwã caandih “Caán táí chãjni caá”, ipĩ niijíp wut jĩ. Pánihna, caán Jesús ã naáwát túutnitdih soldadowãdih át ub bac bej jwuhat túutap wut jĩ. ³⁵ Páant ï ub bac bej jwuhat túttimah, maátadih Gamaliel nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Yeéb wã déewãá, ñi maona chaáh buca. Ñi táí jenah joi jwáhúú. ³⁶ Teudajidih ñi náhninaá. ‘Weém cãacwãdih táí waóhni caá wã jumap’, caanjéh cãacwãdih át niijíp wut yah jĩ. Pánihna, dawá, cuatrocientos ájeéh ï péenap yah be. Obohjeéhtih, bitaboó caandih ï mao yohochah, ájeéh péenitji ï bej peét bejep be. Buu queéti ï wihcan caá. ³⁷ Túttimah, cãacwãdih ï jenah enat láa Galilea baácdih bóo Judas wut jumniiji Romano cãacwã ï maátadih yohíhna, ájeéhbut dawá ï péenap yah be. Obohjeéhtih, bita caandih ï mao yohochah, nihat áihwãbut ï bej peét bejep be. ³⁸ Páant niijná, yebedih nindih naóhna caá wã chãjap. Nit Jesúsdi doonádh bohénitdih páantjeh ñi enah bojoó. ï bohéat Dioih nihcan, Teudaji ã bohéat buudát pah ã buud béjmina caá. ³⁹ Obohjeéhtih, nin Dios ã bohéat yoobát ã jumachah, queétdih ñi jéih cádahat túutcan niit. Páant ñi cádahat túutna, yeéb Diosjĩh múc maona caá ñita chãjap taga, Gamaliel át niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít,

“Yoobópdihi tiguaá”, maáta it niij jenah joyóp wut jĩ. Pánihi jenah joinít, Jesús á naawát táutnitdih it jwúb bid bojop wut jĩ. Páant í jwúb waád juibínachah, queétdih it puñat táutap wut jĩ. Páant í pui péanachah, “Jesúih doonádih yeéb ñi jwúb bohéca bojoó”, niij jaih péanit, queétdih it bejat táutap wut jĩ.

41 Páant í bejat táutachah joinít, it jwúb bac bejep wut jĩ. Jesúihwá í jumat jib, yeejép yapna, búdi it weñep wut jĩ. 42 Pánihi, yeó jáap jumat pah Dioih muúboó, iih muunáboobát “Jesús Dios á wahni Cristo á jumna caá”, ipi niij naoh bohénap wut jĩ.

6

Siete teo wáacnit pínahdih Jesúihwá í níwat

1 Caán láa Jesúih doonádih bohénit it dao béjep wut jĩ. Pánihi dao béjna, Jesúihwá mícjeh jumna yahna, it míc jaihñup wut jĩ. Biquína judíowá jumna yahna, Griego wéheatdih wéhenit it jumap wut jĩ. Queétoó ijeéh éemp wannit yaáhdih yeó jáap jumat pah iih jeémátdih í túi biic yoobó wéh jeémpcah enna, Hebreo wéheatdih wéhenitdih it jaihñup wut jĩ. 2 Páant í míc jaihñachah jéihnit, Jesús doce á naawát táutnitboó bita áihwádhid bid bojnit, nin pah it niij naawáp wut jĩ:

—Dios naawátdih bohéat jwíih tewat á jumachah, jeémátdih jwí jéih páahcan caá. 3 Pánihi, jwí déewáá, siete neonádih ñi níwií, jeémátdih páahnit í jumat pínah ni-ijná. Bitá queétdih ‘Táinit caá’, í niijnít, Túini Espiritu á wépat búdi jumnit, túi jenah joinítidih ñi bidíi. 4 Obohjeéhtih, jwiitboó yeó jáap jumat pah Diosdih uábhnit, á naawátdih jwí bohébiipna caá, it ni-ijp wut jĩ.

5 Páant í niijchah joinít, “Jáa. Páant tí jwí chájap”, nihi Jesúihwá it niij jepahap wut jĩ. Pánihi, Esteban, Jesúsdihi tái jenah joinít, Túini Espiritu á wépat búdi jumnidih it níwip wut jĩ. Bitadihbut it níwip wut jĩ. Nin caá í wátna: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas, Nicolás. Caán Nicolásboó Antioquía tátdidih bóo judío nihcan yahna, judíowá í bohéatdih joiná, ijeéh waadni át jumap wut jĩ. 6 Páant í níonitdih Jesús á naawát táutnit pebhna it ub juibínap wut jĩ. Queét í ub juibínachah ennit, í níonitdih teo jáhanit, it uábap wut jĩ, Dios queétdih á tái teo wáacat pínah ni-ijná.

7 Pánihi, caán baácdih moón Dios naawátdih chah dawá jéihnit í jumachah, Jerusalén tátdiiboó jumnit Jesúihwá it dao béjep wut jĩ. Sacerdotewábut dawá táut nuumnít, Jesúihwájeéh it waadáp wut jĩ.

Bitá Estebandih í tewat

8 Esteban, caandih Dios búdi á teo wáacachah, á wépatjil dawá láa jwiit cáacwá jwí jéih chájca naáhdih át cháj jútup wut jĩ. Páant á cháj jútachah ennit, cáacwá Jesúih doonádih chah it joíhip wut jĩ. 9 Obohjeéhtih, biquína judíowá í míc wáacat muúdh moón caandih it jaihñup wut jĩ. Queét Teo Wáhnitji wát jumni poómp it jumap wut jĩ. Cirene tátdidih moón, Alejandría tátdidih moón, Cilicia baácdih moón, Asia baácdih moón it jumap wut jĩ. Queét wut jwí Estebandih jéihnit it jumap wut jĩ. 10 Pánihi, Esteban Túini Espiritu á wépat búdi jumnit, tái jéihni jumna, á wéhenachah joinít, queétoó caandih biic yoobó it nihcap wut jĩ. 11 Biic yoobó nihcan, íjna, bitá í yee naawát pínah niijná, it jib wáhap wut jĩ. Páant í yeeat táutachah joinít, nin pah it niij naoh yacap wut jĩ: “Esteban Moisés

ã watatjidih Diosdihbut yeejép ã wéhenachah, jwī joyóp be”, ït niij yeenap wat jī. ¹² Páant ï niijchah joinít, cáacwā, Moisés ã watatjidih bohénit, bita waóhntibut Estebandih ït ïjip wat jī. Pánih ïjnit, caandíh teonit, ï maáta pebhna ït ub bejep wat jī. ¹³⁻¹⁴ Queét ï yeeat tútnitjī nin pah ï maátadih ït niij yeenap wat jī:

—Nin yeó jáap jumat pah Dioih mūdih, Moisés ã watatjidihbut yeejép ãpī wéhenap be. Nin pah ã niijchah, jwiit jwī joyóp be: ‘Jesús Nazaret tátchidih bóo Dioih mūdih ã yohbipna caá. Moisés ã watatjidihbut ã jwúub tút nūmbípna caá’, Esteban ã niijíp be, ït niijíp wat jī.

¹⁵ Nihat caanjíh chúdnit Estebandih ï enechah, ãih móot ángelíh móot panih yeh iigni át jíghop wat jī.

7

Esteban ã míc jāh niiját

¹ Sacerdotewā ï maáh nin pah Estebandih át niij úbh joyóp wat jī: “¿Nit ï niiját yoobópdihi níit?” át niijíp wat jī.

² Páant ã niijchah joinít, Estebanboó nin pah caandíh át niij jepahap wat jī: “Wā déewāá, behnitbut ñi joyoó. Weemdih ï naóh yacat yoobópdihi nihcan caá. Ded pah Moisés ã chājatjidih yeéb ñi jenah joyát pah weembút biíc yoobó wā jenah joiná caá. Ded pah jwī nuowā ï chājatjidihbut biíc yoobó wā jenah joiná caá. Jwī nuo Abrahamji Mesopotamia baácdih ã jumuchah, Harán baácbóo ã bejat pínah jātíh, Dios nihat jéihni jumna, caandíh át jíghop wat jī. ³ Meém míih baácdih ma déewādihibut ma cádah bejeé. Páant ma bejchah, wā ñioni baácna meemdih wā waóhbpna caá’, Abrahamjidih Dios

át niijíp wat jī.* ⁴ Páant ã niijchah joinít, Abrahamji Caldea baácmant át numah jūúwáp wat yah jī. Pánih yúup jūóhntit, Harán baácna joinít, ït chāo jwúuhap wat jī. Behe ã wunat túttimah, nin jwī jumni baácdih Dios Abrahamwājidih át jūúwát túutap wat jī.* ⁵ Obohjeéhtih, Abrahamji Dios ã naóhni baácdih ã juyúchah yuhna, ãih baác pínahdih caandíh át wāh jwuhcap wat jī. Jibnitjeh ït jumap wat jī. Abrahamji ã weh wíh jwuhcah, Dios caandíh nin pah át niij naáwáp wat jī: ‘Meemdíh, ma jūimenádihibut nin baácdih wā wāhbpna caá’, át niijíp wat jī.* ⁶ Túttimah, ma jūimená bíih baácna bejnit, caán baácdih moónjeéh jumna, queétdih teo wāhntit ï jambipna caá. Pánihna, cuatrocientos jópchi ma jūimenádihi yeejép ï chājbpna caá. ⁷ Obohjeéhtih, páant ï chājat jíib, weém caán baácdih moondíh wā peéh chājbpna caá. Páant wā peéh chājat túttimah, ma jūimená nin baácna ï jwúub jūibpna caá, páant muntih. Pánih jwúub joinít, weemdíh jepahnit, ï wēi úbhbpna caá’, Abrahamdih Dios át niijíp wat jī.* ⁸ Páant niijnít, Dios nin pah caandíh át jwúub niij naáwáp wat jī: ‘Weém wā niijátjidih wā náhnat pínah, yeebbát ñi náhnat pínah niijná, nin pah ñi chājaá: Quehli nah yapat chóodih ñi bóod yohoó. Meém mícjeh, ma jūimenábut biíc yoobó bóodnit ñi jumúé’, át niijíp wat jī. Pánihna, Abraham áa Isaacdih mi weép jumuchah, ocho yeó jáap túttimah, ãih quehli nah yapat chóodih Abraham át bóod yohop wat jī. Túttimah, Isaac Jacob pínahdih át weh jumap wat jī. Pánihna, Jacobboó docewā át weh jumap wat jī. Queét doceboó jwī nuowā pínah ït jumap wat jī.*

* 7:3 Gn 12.1 * 7:4 Gn 11.31; 12.4 * 7:5 Gn 12.7; 13.15; 15.18; 17.8 * 7:7 Gn 15.13-14; Ex 3.12 * 7:8 Gn 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31-35.18

9 “Queét jwī n̄owā ĩ úud Josédih ijnit, caandih yohna, Egipto baácna bejnitdih ĩt jīb chāj wāhup wat jī. Páant ĩ jīb chāj wāhniĵi ā moh yéjechah enna, Dios Josédih āt táı teo wáacap wat jī.* 10 Páant ā teo wáacachah, José táı jenah joinı ā jumuchah, Faraón Egipto baácđih moón ĩ maáhboó Josédih āt wēi enep wat jī. Diosboó caandih páant āt wēi enat túatup wat jī. Pánih wēi ennit, Faraón Josédih ni-hat Egipto baácđih moondih tewat watni maáh pınah āt waadánap wat jī. Ā pebh moondihbut maáh āt waadánap wat jī.*

11 “Caán láa Egipto baácboó Canaán baácboóbút mah ā b̄ugcáh, caán baácndih moón t̄ubit ĩt moh yéjeĵ wat jī. Pánihna, jwī n̄owābut jeémát ĩt jéih bid juicáp wat jī.* 12 Egipto baácboó jeémát jumat doonádih joinıt, Jacob ā wehdih neoh āt jwíih wah bojop wat jī. 13 Túttimah ā jwúb wahachah, Egipto baácboó ĩ juibínachah, ‘Weém ñi úud tigaá’, José ā úud jeñénadih āt niĵıp wat jī. Pánihna, Joséboó ā déewādih ā maáh Faraóndih āt júatup wat jī.* 14 Túttimah, José ā ĩp Jacobdih ā déewādihbut āt bidip wat jī. Ā déewā setenta y cinco cāacwāĵeh ĩt jum jwuhup wat jī.* 15 Ā wāúh ā bid bojochah joinıt, Jacobwā ā wāúh pebhna Egipto baácboó ĩt beĵep wat jī. Caanná juibínitĵi ĩt b̄udúp wat jī.* 16 Jacob ā n̄o Abraham Hamor báadhda wehdih Siquem wūt jumni baácboó ĩ wanuchah ĩ yohat pınahdih ātát jīb chājap wat jī. Pánihna, Abraham ā jīb chājniĵi baácboó Jacobih b́acahjidih ub bejnit, ā wehboó ĩt yohop wat jī.*

17 “Túttimah, ‘Nin baácđih yeebđih wā wāhĵipna caá’, Dios

Abrahamdih ā niĵátĵi pah tóah júuwáchah, Egipto baácboó jwī déewā ĩt cāac poonap wat jī. 18 Egipto baácđih ĩ jumuchah, biih maáh Faraón ĩ niĵni, āt túat n̄umúp wat jī. Caán Faraónboó ded pah José ā chājatjidih āt jéihcap wat jī.* 19 Pánih jéihcan, jwī n̄owādih yeeĵep chājna, ĩ weh jáap túhñitdih āt mao yohat túatup wat jī.* 20 Páant ā yapat cātih, Moisés pınah ā cāac jumuchah, Dios caandih āt táı wēi enep wat jī. Pánihna, ā mána tres widh caanbítđih júatcanĵeh, ĩih muúboó ĩt táı bih bíbohōp wat jī.* 21 Pánihat túttimah, Moisésdih muúboó jéih bíbohcan, ā mána caandih muĵboó ĩt pahanap wat jī. Páant ĩ pahanidih Faraón n̄um bid juı, ub aab beĵnit, mi wāúh pah mit behanap wat jī.* 22 Egipto baácđih moón táı jéihñitihdih Moisésdih ĩt bohénap wat jī. Pánihna, caán maáh wāúh pah āt jumap wat jī.

23 “Túttimah, caán cuarenta jópchi bíbohñit, ā déewā judíowādih enedih āt beĵep wat jī. 24 Pánih enedih juibína, Egipto baácđih bóo judíodih yeeĵep ā chājachah, Moisés āt enep wat jī. Páant ā chājachah ennit, ā déedih teo wáacadih beĵna, Egipto baácđih bóodih āt mao yohop wat jī. 25 Pánih chājna, ‘Wā déewā ĩ déedih wā teo wáacachah enna, “Dios jwíútdih táı ubni pınah āt wahap taga”, ĩ niĵ jenah joibıpna caá’, Moisés āt niĵ jenah joyóp wat yah jī. Obohĵeéhtih, queéťboó páant ĩt niĵ jenah joicáp wat jī. 26 Biih yeó jáapđih chénewā ā déewā ĩ míc mawachah, Moisés āt enep wat jī. Pánih enna, ‘¿Yeéb biicwāĵeh dépanih míc mao tigaá ñi chāj?’ queéťdih āt niĵıp wat yah jī. 27 Obohĵeéhtih, páant ā niĵíchah joinıt, ā déedih yeeĵep chājniĵboó

* 7:9 Gn 37.11,28; 39.2,21 * 7:10 Gn 41.39-41 * 7:11 Gn 42.1-2 * 7:13 Gn 45.1,16 * 7:14 Gn 45.9-10,17-18; 46.27 * 7:15 Gn 46.1-7; 49.33 * 7:16 Gn 23.3-16; 33.19; 50.7-13; Jos 24.32 * 7:18 Ex 1.7-8 * 7:19 Ex 1.10-11,22 * 7:20 Ex 2.2 * 7:21 Ex 2.3-10

Moisésdih át ub too yoh bojop wut jī. ‘Meém jwī maáh nihcan, jwiít dih watni nihcan caá. ²⁸ ¿Jwīin Egipto baác dih bóodi h ma mao yohatji pah weemdíhbut mao yohíh níit ma chājap?’ át níj jūihñap wut jī. ²⁹ Páant ā niijíchah joí wáhi bejnit, Moisés Madián baácboó át jweí béjep wut jī. Caanná jweí juibíniji áa jumnit, chénewā át weh jamup wut jī.*

³⁰ “Madián baácboó Moisés cuarenta jópchi jumna, muú wihcapboó Sinai jee pébh jumnit, máa chálíh iigni panihnidih át enep wut jī. Caán iigát panihat cātíh ángelboó caandíh át jígo hop wut jī. ³¹ Páant ā jígo hochah, Moisés át en wáhi bejep wut jī. Páni h en wáhi bejna, caán máa chálíh iigni panihni pehbhit enedih ā bejehah, Dios caandíh nin pah át níj naáwáp wut jī: ³² ‘Weém Dios caá. Weemdíh jah caá ma nuowā, Abraham, Isaac, Jacob í túi wēi úbáp’, át niijíp wut jī. Páant ā niijíchah joinít, Moisésboó méménit, úmna, át en ñahacap wut jī. ³³ Páni hna, Dios nin pah caandíh át jwúub níj naáwáp wut jī: ‘Buu wā pebh ñahna, míh zapatosdih waícanjah ma too dugú. ³⁴ Wíih cáacwā Egiptoboó jumnit, yeejé yapna, tubit moh yéejnit í juñá chah, wā joiná caá. Páant í juñátdih joinít, queétdih teo wáacat náahna, Egipto baácboó meemdíh wahat túut niijná, ma pebh wā dei jūáwáp be. Páni hna, buu conboó ma jwúub bejee’, Dios Moisésdih át niijíp wut jī.*

³⁵ “Í náahcannijidih yuhna, í maáh pínah, queétdih túi ubni pínahdih Diosboó át wah jwúuba bojop wut jī. ‘Meém jwī maáh nihcan, jwiít dih watni nihcan caá’, í jáh niijéhnijidih Dios Egipto baácboó át wah bojop wut jī,

queétdih ā numah bac jūáwát pínah niijná. Páni h wahna, Moisésdih teo wáacni pínah máa chálíh iigni panihni cātíh jumni ángeldihbut Dios át wahap wut jī. ³⁶ Páni hna, Egipto baácboó jumnitji judíowā dih Moisés át numah jūáwáp wut jī. Egipto baácboó caán Moisés Dios ā wēpatdih át jwíih júut waáwáp wut jī. Túttimah, Muj Mac Duani wút jumni boó át jwúub júutap wut jī. Túttimah, muú wihcapboobút cuarenta jópchi í jamuchah, Dios ā wēpatdih páant āpí júutap wut jī.* ³⁷ Caán Moisésboó judíowā dih nin pah át níj naáwáp wut jī: ‘Weém wā nihah pah maníh Dios naáwátdih naóh yapani pínahdih yeebdíh ā wahbipna caá. Caán ñijeéh ā jumbipna caá’, Moisés queétdih át niijíp wut jī.* ³⁸ Moisés muú wihcapboó jwí nuowā bíicdih át jamup wut jī. Sinai wút jumni jeená caandíh naóhniji ángeljeé hbut át jamup wut jī. Íjeéh jumnit, Dios ā watatdih Moisésboó át naóh yapanap wut jī, caandíh jepahnit, Diosjeéh í túi jumat pínah niijná. Jwiítbut jwí joyát pínahdih át naáwáp wut jī.*

³⁹ “Páni h jūóhnitji muú wihcapboó jumna, Egipto baácboó jwúub bejínha, Moisésdih náahcan, jwí nuowā ā watatdih ít yap yohop wut jī. ⁴⁰ Páni h yap yohna, Moisés úud jeñé Aaróndih nin pah ít niijíp wut jī: ‘Jwiít dih waóh nit pínah Dios panihnitdih ma pāp wáhuú. ¿Egipto baácboó jwí jamuchah, jwiít dih numah jūóhni Moisés ded pah tigaá át bej?’ ít niijíp wut jī.* ⁴¹ Páant niijnít, queét momo jwi wúuh pah jígo hndih orojíh ít pāpap wut jī. Páni h pāp péanit, queét nuñápdih mao ub jūóh nit, í pāpnidih cáo wá hna, búdí ít weñep wut jī.* ⁴² Páant í pāpnijidih í weñechah

* 7:29 Ex 2.11-15; 18.3-4

* 7:34 Ex 3.1-10

* 7:36 Ex 7.3; 14.21; Nm 14.33

* 7:37 Dt

8.15,18

* 7:38 Ex 19.1-20.17; Dt 5.1-33

* 7:40 Ex 32.1

* 7:41 Ex 32.2-6

ennit, ‘Weemdih yohnit, cáiwādh, widhdih, yeodihbut ī wēi dāhwa naáh’, niijnít, Dios queédih ātih yohop wut yuh jī. Páant ī chājatjidih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

‘ “Yeéb weemdih yeejép ñi chājav be. Múú wihcapboó cuarenta jópchi jumna, yeéb judíowā nuñúpwādh mao cáonit, weemdih wāhna, ñita tái chāj tagaá. Obohjeéhtih, weémboodih ñi náhnicap be.

43 Pánih náhnican, Móloc wūt jumnidih wēinit, āih muudih ñi bíbohóp jī. Bíih cáí Refán wūt jumni, caan páh jíghni yeéb ñi pāpni dahdihbut ñi weñep be. Pánihna, yeebdih peéh chājna, yúúp Babilonia baácboó wā wahbipna caá”, Dios ā niijná caá’, āt niij daacáp tajī. (Am 5.25-27)

44 “Jon jātih moón jwī nuowā muú wihcapboó jumna, Dios íjeéh ā jumát pínah niijná, nuñúpwādh í chājni muudih ít bíbohóp wut jī. Caán muudih Dios ā niijátji pah bíic yoobó Moisés āt chājav wut jī. Caán muú díitboó Dios ā wutat daacni jeé naaná āt jumap wut jī.* 45 Pánihna, queédih Dios ā naóhniini nin baácđih jaíná, Josué jwī nuowā bíicđih caán muudih ít ub juyúp wut jī. Páant í ub juyúchah, Dios queédih teo wáacna, caanjih jumnitjidih āt yohop wut jī. David ā jum láabut caán muudih ít bíboh jwuhap wut jī.* 46 Pánihna, caandih Dios ā táí weñechah jéihnit, caán íjeéh ā jumát pínah muudih chājihna, David Diosdih ātih wúbúp wut yuh jī.* 47 Obohjeéhtih, páant ā wúbúchah yuhna, ā wunat táttimah, ā wúáh Salomónboó Dioih muudih āt chājav wut jī.* 48 Pánih chājna yuhna, Diosboodih cáacwā í chājni muudih í jéih nemcan caá. Páant

niijnít, Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

49 ‘ “Japboó wā chúdat panihni caá. Caánboó chúdna, nihatdih wā wutna caá. Pánihna, noónboó wíh jícha wā chāi chúdat panihni caá. Pánih chāi chúdna, chah wēpni wā jumna caá. Weém Dios caá. Páant wā jumachah, wíh muú pínahdih ñi jéih teo wāhcan caá. Wā chooát pínah muudih wā náahcan caá.

50 Weemjéh nin baácboó nihatdih wā chājav jī”, Dios ā niijná caá’, āt niij daacáp tajī. (Is 66.1-2)

51 “Jwī nuowāji í yap yohat pah mantih yeebbát Diosdih ñi yap yohna caá. Dios naáwátdih joiná yuhna, yeéb yehna joyáh bojnit Túini Espíritudihbut yehna ñi niijná caá.* 52 Jwī nuowāji Dios naáwátdih nihát naóh yapanitdih yeejép ít chājav wut jī. ‘Táttimah túini yoobát ā júóhbiipna caá’, queét í niij naáwáchah, jwī nuowā ít joiijí ta yuh caá. Obohjeéhtih, páant niij naóhniitjidih ípí mao yohop wut jī. Pánihna, ‘Túini yoobát ā júóhbiipna caá’, í niijníji Jesúsđih yeebbát ñi mawap be. 53 Dios ā wutatđih ángelwā Moisésđih ít naóh yapanap wut yuh jī, jwí joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, í wutatjidih jwí bíbohna yuhna, yeebboó caandih ñi yap yohna caá”, Esteban āt niijíp wut jī.

Estebandih jee dáhnajih í yoh mawat

54 Páant ā niijíchah joinít, queétboó tabit ít íjip wut jī. Pánih íjina, um náah jumnit ít jíghop wut jī. 55 Páant í íjichah yuhna, Túini Espiritu caandih búdí ā teo wáacachah, japboó chéi en ñahanit, Dios ā yeh iigátdih, Jesús Dios ā jéihyepmant bóo buwámant ā

* 7:44 Ex 25.9,40 * 7:45 Jos 3.14-17 * 7:46 2S 7.1-16; 1Cr 17.1-14 * 7:47 1R 6.1-38; 2Cr 3.1-17 * 7:51 Is 63.10

ñuhachahbut Esteban át enep wut jĩ.

56 —Ñi enee! Jeáboó jéweat panihni ã jumachah, Jesús nihát cáacwã úud jeñé, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant ã ñuhachah, wã enna caá, át niijíp wut jĩ.

57 Páant ã niijíchah joinít, queét tubit íj yapna, ñaácnit, íih molítidih nem teo, ñáo ñah bejnit, caandíh ít tewep wut jĩ. 58 Pánih teonit, caán tútchimant wái bac bejnit, jee dáhnajíh ít yoh mawap wut jĩ. Páant í yohat pínah jãtíh, jíh í duoní yégueh chóonadih too dug jwejnít, jáap beh toáhni Saulo wãt jumnidih ít wapat túutap wut jĩ.

59 Estebandih jeejíh í yohochah-jeh, “Maá Jesús, wíih caolihdih ma ubuú”, át niijíp wut jĩ.* 60 Páant niijnít, bódiha caj yoh ñajnit, “Maá, weemdih yeejép í chãjachah yuhna, queédih ma peéh chãjca bojóó”, niijnít, át wunah bejep wut jĩ.*

8

Saulo Jesúhwãdih yeejép ã chãjat

1-2 Bitã Jesúhwã Estebanjidih baad yóhna, búdí ít juñúp wut jĩ. Obohjeéhtih, Sauloboó Estebandih í mawachah enna, “Táina caá”, át níj jenah joyóp wut jĩ. Caán yeo jáapjeh Jerusalén tútchidih jumnit Jesúhwãdih eníhcan, yeejép ít chãj jwíhip wut jĩ. Páant í mao jwíhichah, Jesúhwã Jerusalén tútchimant Judea baác, Samaria baácnabut yuúp ít jweí peét bejep wut jĩ. Jesús ã naáwát túutnit pohba ít bejcap wut jĩ. 3 Pánihna, Sauloboó Jesúhwãdih eníhcan, queédih yeejép chãjna, íih munádiuh waadnít, neonádiuh, yaádhidihbut teo wái bacnít, nemat muáboó ãpí nemat túutap wut jĩ.*

Felipe Samaria baáboó Jesúh doonádiuh ã bohéat

4 Pánih jweí peétnitji í juibíni tútchinadiuh moondíh Jesúh táini doonádiuh ípí naáwáp wut jĩ.

5 Samaria baáboó jumni chah búdí tútchina juibínit, Felipebut caán tútchidih moondíh Jesúh táini doonádiuh át naáwáp wut jĩ.

6 Páant ã naáwáchah joinít, Dios ã wēpatjíh jwiít cáacwã jwí jéih chãjca naáhdih ã chãjachah ennit, caanjíh moón dawá ít táí joyóp wut jĩ. 7 Dawá nemép jumnit ã pebh í juibínachah, nemépwãboodíh ãpí bac bejat túutap wut jĩ. Páant ã bac bejat túutachah joinít, nemépwã ñaácnit, ípí bac bejep wut jĩ. Dawá jéih wálicannitdih, jéih bejcannitdihbut ãpí boonanap wut jĩ. 8 Páant ã chãjachah enna, caán tútchidih moón búdí ít weñep wut jĩ.

9 Caán tútchidih bóo Simón wãt jumni, jíohni át jumap wut jĩ. Pánihna, caán tútchidih moondíh jíohnit ded pah í chãjatdih ãpí chãj júutap wut jĩ. Páant ã chãjachah enna, caanjíh moón en wáhi bejnit, Simóndih ít úumap wut jĩ. Nin pah ãpí niijíp wut yah jí: “Weem pah jéihni bitã wihcan caá. Dedé weemdih judhcan caá”, át niijíp wut jĩ.

10 Páant ã chãjachah enna, “Nin Dios pah muntíh wēpat bíbohni caá”, cáacwã í maáta bícdih ít niijíp wut yah jí. Queét nihát caandíh ít táí joi jwáhup wut jĩ.

11 Páant ã chãjatjíh queédih maatápdih át júutap wut jĩ. Páant ã chãj júutachah enna, queéboó wáhi bejnit, caandíh ít táí joyóp wut jĩ. 12 Obohjeéhtih, caandíh í joyóchah yuhna, Felipeboó Dios maáh ã jumatdih, Jesucristoíh táini doonádiuhbut ã naáwáchah joinít, Simóndih cádahnit, Felipeboodíh ít joyóp wut jĩ. Pánih táí joinít, í jepahachah enna, Felipe neonádiuh, yaádhidihbut át daabánap wut jĩ.

13 Simónbut Felipe ã naáwáchah

* 7:59 Sal 31.5; Lc 23.46 * 7:60 Lc 23.34 *

8:3 Hch 22.4-5; 26.9-11

joinít, Jesúsdiñh ã jepahachah, caandíhbut át daabánap wat yuh jĩ. Páant ã daabáát túttimah, Felipejeéñh caanbút át péenap wat jĩ. Felipe Dios ã wépatjĩh chãj júttnit, tubúp chãúhñitdih ã túi boonanachah enna, Simón át en wáhi bejep wat jĩ.

14 Samaria baácdih moón Dios naáwát dih ĩ túi jepahat dooná Jerusalén tútchina Jesús ã naáwát túttnitdih át juibínap wat jĩ. Páant ĩ jepahat doonádih joinít, Pedro, Juan bíicdih, Samaria baácna ĩt wahap wat jĩ. 15 Pánih caanná juibínit, Pedrowã Jesúsdiñh jáap jéihñitdih Diosdih ĩt wúbúp wat jĩ, Túini Espíritu ã wépat queétdih ã jumat pínah niijná. 16 Queét Samaria baácdih moón Jesúíhwã ĩ jumat jútatat pínah niijná, queétdih Felipe átát daabánap wat jĩ. Jesúsdiñh ĩt jéih jwuhap wat jĩ. Obohjeéñtih, caán láa, Túini Espíritu ã wépat queétdih át wih jwuhcap wat jĩ. 17 Pánihna, Pedro Juanjĩh Samaria baácdih moondih ĩ teo jáha wúbúchah, Túini Espíritu ã wépat queétdih át jum jwíhip wat jĩ.

18 Pedrowã ĩ teo jáha wúbúchah, Túini Espíritu ã wépatjĩh mácah wéheatjĩh ĩ wéhenachah, Simón át enep wat jĩ. Pánih ennit, Pedrowã ĩ wépat déedih náahna, dinerojĩh átih jíb chãjĩhip wat yuh jĩ.

19 —Weembút cáacwádih wã teo jáha wúbúchah, Túini Espíritu ã wépat queétdihbut ã jumat pínah niijná, weemdiñbut ñi wépat déedih ñi wáhuá, át niijíp wat yuh jĩ.

20 —Míih dinerojĩh Dios ã wépatdih ma jíb chãjĩhat yeejép caá. Pánihna, caandíh ma jíb chãjĩhat peéh míih dinero bíicdih iiguípna ma bejeé. 21 Dios ã enechah, ma jenah joyát yeejép ã jumna caá. Nindih jwiít jwĩ chãjat pah meém chãjni pínah niican caá. 22-23 Wépatdih tabit en ñinahñit, tabit ĩj yaicáñnibeh caá. Pánih

jumna, yeejépdih ma jéih cádahcan caá. Yeejép ma jenah joyátdih Dios ã yohat pínah niijná, caandíh ma wúbú. Páant ma chãjachah enna, caán ma yéjatdih áta yoh tagaá, Pedro jíóhni Simóndih át niij jáiñhap wat jĩ.

24 —Weemdiñ yeéb Diosdih ñi wúbú, ma niijípboó wã bejcat pínah niijná. Caán waó jíb iiguípna wã bejihcan caá, Simón át niijíp wat jĩ.

25 Túttimah, Pedro Juanjĩh Dios naáwát dih bíih tútchinadiñh moondih naáwádih ĩt bejep wat jĩ. “Jesús ã boo pud jáúwát túttimah, caandíh jwiít jwĩ enep jĩ”, Samaria baácdih moondih ĩt niij naóh peetép wat jĩ. Pánihna, caanjĩh moondih bohé péanit, Jerusalén tútchina ĩt jwúub bejep wat jĩ.

Felipe Etiopía baácdih bóodih ã bohéat

26 Felipe Samaria baácboó ã jumuchah, Dioíh ángel caandíh nin pah át niij naáwáp wat jĩ: “Múú wihcapboó Jerusalén tútchimant Gaza baácboó bejni namána chíop yapapboó ma bejeé”, át niijíp wat jĩ. 27 Páant ã niijíchah joinít, caanná át bejep wat jĩ. Caán namádih Etiopía baácdih bóo jwúub bejna át chãjap wat jĩ. Caán Etiopía baácdih moón ĩ maáh wili Candace wüt jumnihiñh dinerodih en daoní wat jĩ. Jerusalén tútchiboó Diosdih weñedih juibíniji jwúub bejna át chãjap wat jĩ. 28 Áih tútchina pátániñh jwúub bejna, Dios naáwát dih naóh yapani Isaías ã daáñi náojidih enna át chãjap wat jĩ. 29 Pánihna, Túini Espíritu Felipedih nin pah át niijíp wat jĩ: “Con bejni pátáni pebhna ma bejeé”, át niijíp wat jĩ.

30 Páant ã niijíchah joinít, Felipeboó pátáni pebhna juibínit, caán náodih Etiopiadih bóo ã mic en naáwáchah, át joyóp wat jĩ.

—¿Ma ennidih ma beh joí niít? Felipe caandíh át niíj úubh joyóp wut jĩ.

31 —Weemdíh bohéni ā wihcāh, wā tái beh joicán caá. Wā pebh juí chāudnit, weemdíh ma bohénaá, Felipedih át niijíp wut jĩ.

—Júu, niijnít, ā pebh át juibí chāudup wut jĩ.

32 Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah ā niíj daacátjidih Etiopía baácdih bóo múic en naóhna át chājap wut jĩ:

“Ovejadh mawat túut, ī teo wáyachah, ā űaáccat pah muntih caanbút caandíh ī tewechah, laihcanni ā jumbipna caá. Oveja yoócdih ī bóodochah, ā űaáccat pah muntih caanbút laihcanni ā jumbipna caá.

33 Caandíh ī deoh naóhbipna caá. Caán yeejép ā chājcah yuhna, queétboó caandíh yeejép ī chājbipna caá. Pánihna, caandíh ī mao yohochah, weh wihcanjeh nin baácboó ā buudbípna caá”, Isaías át niíj daacáp tajĩ. (Is 53.7-8)

34 Caán náodih en naóhnit, Etiopía baácdih bóo Felipedih nin pah át niíj úubh joyóp wut jĩ:

—Ma naáwá weemdíh. ¿Nin Isaías ā niijátji dedna tigaá? ¿Caanjéh naóh niít át chājjip? ¿Biíhdih naóh niít át chājjip, páant ā niijná? át niijíp wut jĩ.

35 Páant ā niíj úubh joyóchah joinít, Felipeboó caán náodih ennit, Etiopíadh bóodih Jesúh táini doonádh át naáwáp wut jĩ. 36 Páant niij béjna, ímdih ít enep wut jĩ.

—¡Enejáh! Conboó íim caá. ¿Weemdíh ma daabáihcan niít? Felipedih át niijíp wut jĩ.

37 —Jesúsdih ma tái jepahachah, meemdíh wā daabábipna caá, Felipe caandíh át niijíp wut jĩ.

—Dios wūáh Jesúsdih weém wā tái jenah joiná caá. Caán Jesús Dios

ā wahní Cristo ā jamatdih wā tái jéihna caá, át niíj jepahap wut jĩ.

38 Páant niijnít, pātáni íoh teonidih át chāwáát túutup wut jĩ. Caán ā chāwáchah, dei űuhnit, ímna ít dei juibínap wut jĩ. Pánih dei juibínit, ímdih póbó páud bac bej juibí űuhnit, Felipeboó caandíh át daabánap wut jĩ. 39 Daabá péanit, ī aab űáhuchah, Táini Espíritu Felipedih át ubah bejep wut jĩ. Ā buudáh bejchah, Etiopíadh bóo caandíh át jwúub encap wut jĩ. Pánihna, Jesúsdih jepahna, tái wēinit, áih baácna át jwúub bejep wut jĩ. 40 Táini Espíritu Felipedih ā ub bejchah, Azoto tátchina át juibínap wut jĩ. Pánihna, níhat tátchinadh moondíh Jesúh táini doonádh naóh jibna, Cesarea tátchiboó át juibínap wut jĩ.

9

Saulo ā túut nuumát (Hch 22.6-16; 26.12-18)

1 Páant Felipe ā chājat pónih, Sauloboó Jesúíhwádh en jāihna, “Queétdih maomi caá”, niijnít, sacerdotewā ī maáh pebhna át bejep wut jĩ. 2 Caanná juibínit, mawat pínah papélahdih caandíh át úubáp wut jĩ. “Damasco tátchiboó judíowā ī múic wáacat muunádh moón ī maátadh űi daacá. Weém Jesúíhwádh bid juinít, queétdih chéonit, nin Jerusalén tátchiboó wā jwúub ub jūóhmi caá. Pánihna, wā tewat pínah papélahdih weemdíh űi wūhuú”, Saulo át niijíp wut jĩ.

3 Páant ā niijíchah joinít, caán náodih ī wāhuchah, Damasco tátchina ít bejep wut jĩ. Damasco tátchina ī tóah juibínachah, japmant íig jéenaat caandíh át jíghop wut jĩ.

4 Páant ā íig jéenanachah, Sauloboó át buug űájap wut jĩ. Pánih buug űájnit, Jesús ā wéhenachah, át joyóp wut jĩ. “¿Saulo, dépanihna meém weemdíh yeejép ma chāj?” át niijíp wut jĩ.

⁵ “¿Maá, meém déhe tigaá?” Saulo át niijíp wut jī. **“Weém Jesús, yeejép ma chājni caá. Weemdih ijnit jepahcan, meemjéh tigaá ma míc yéjehana caá.** ⁶ **Ma ñah ñuhú. Tútchidih waad béjnit, ma jumú. Ma chājat pínahdih meemdih naóhni pínah á juibí bipna caá”,** Jesús Saulodih át niijíp wut jī.

⁷ Páant á wéheatdih joiná yahna, Saulo á pej jumnitboó cáacdih encan, ít joí wáhi bejep wut jī. ⁸ Saulo ñah ñuhnit, á jéih encan, á pej jumnit áih maj nahmant teonit, Damasco tútchina caandih ít wái waad béjep wut jī. ⁹ Pánihna, Saulo biíc peihcanni yeó jáap jéih encan, jeémpan, babhcan, Diosdih búdí uúbhna át chājap wut jī.

¹⁰ Damasco tútchidih bóo Jesúsdih jéihni Ananías wut jumni oo jumat dée pah Jesúsdih át enep wut jī. Páant á enechah, Jesús caandih át ejep wut jī: **“¡Ananías!”** át niijíp wut jī. **“Jáú, wá jumna caá”,** át niijép jepahap wut jī.

¹¹ **“Yoobópdih wut jumni namádih, Judáih munná bejnit, Tarsodih bóo Saulo wut jumnidih ma bidí. Caán Diosdih uúbhna caá á chājap.** ¹² **Caanbát oo jumat dée jíghatdih enna caá á chājap. Á jwúub enat pínah niijná, meém juibínit, caandih teo jáhanit, uúbat panihatdih á enep be”,** Jesús Ananíasdih át niijíp wut jī.

¹³ “Maá, caán míhwā túinit, Jerusalén tútchidih moondih yeejép át chājap wut be. Dawá cáacwā weemdih páant í niij naáwáp be. ¹⁴ Nin Damasco tútchiboó caán nihat míhwādih teo nemat túut niijná, sacerdotewā í maátadih papélahdih daacát túutnit, caán núo á wēpatjīh át jūúwáp wut be”, Jesúsdih Ananías át niij jepahap wut jī.

¹⁵ **“Caán Sauloboó wá ñioni jumna, judíowā nihcannitdih,**

í maátadih, judíowādiabut wá naáwátidih á naóhbipna caá. Pánihna, á pebhna úmcanjeh ma bejeé. ¹⁶ **Túttimah, wíh á jumat jīb, dawá láa yeejép á yapat pínahdih caandih wá jéihyabipna caá”,** Jesús Ananíasdih át niijíp wut jī.

¹⁷ Páant á niijíchah joinít, Ananías Saulo pebhna juibí, caandih teo jáha uúbhnit,

—Wá dée Saulo, jwí Maáh Jesús namáboó meemdih jíghoni weemdih á wahap be, ma jwúub enat pínah, Túini Espíritu á wēpat meemdih á jumat pínahbut niijná, át niijíp wut jī.

¹⁸ Páant á niijíchahjeh, áih quíib dahdih queéj cháa pah jíghoni á buúg jéenechah, Saulo át jwúub enep wut jī, páant mantih. Pánihna, ñah ñuh bac bejnit, át daabáat túutap wut jī. ¹⁹ Páant caandih í daabáat túttimah, jwúub bid jeémpan, á nuugúp wanatji át boonap wut jī. Pánihna, Saulo Damasco tútchidih Jesúsíhwājeéh maátcanjeh át jumap wut jī.

Saulo Damasco tútchiboó á naáwát

²⁰ Saulo á túut nuumát túttimahbitjeh, judíowā í míc wáacat munnáboó Jesúsíh túini doonádih át naáwáp wut jī.

—Caán Jesús Dios wááh caá, Saulo ápi niijíp wut jī.

²¹ Páant á niij naáwáchah joinít, nihat ít joí wáhi bejep wut jī.

—¿Nin Jesúsíhwādih ñuun yóhni niican niit? ¿Ninjīhbut jūóhnit, queédih teonit, sacerdotewā í maátadih wáhíhni niican niit? ít míc niijíp wut jī.

²² Obohjeéhtih, Saulo úmcanjeh, chah át bohénap wut jī. Pánih bohénit, **“Yoobópdih tigaá Jesús Dios á wahni Cristo caá”,** á niijíchah joinít, bita Damasco tútchidih moón judíowāboó ít beh joicáp wut jī.

Saulo judíowãdih ã jweyát

²³ Maátcanjeh ã jumat túttimah, judíowã caandíh mawíhna, queétjeh ít míc wéhenap wut jĩ. ²⁴ Pánih míc wéhenit, caán tútchidih bóo jěcnadih yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut ít páñap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, Sauloboó í mawíhat doonádih át joyóp wut jĩ. ²⁵ Caán doonádih joinít, Saulo ã chéenwã caandíh búdí wuhdih yacnit, chei caán tútchi wáihyat júdu tãahmant ít cádah deya bojop wut jĩ. Páant í chãjat túttimah, Jerusalén tútchiboó át bejep wut jĩ.*

Saulo Jerusalén tútchiboó ã jumat

²⁶ Jerusalén tútchidih jaibínit, Jesúhwã bíicdih Saulo átih jamíhip wut yah jĩ. Obohjeéhtih, “Jesúsdih jepahni nihcan caá”, níj jenah joinít, caandíh ít úmup wut jĩ. ²⁷ Páant í úmucha yahna, Bernabéboó Jesús ã naáwát tútnit pebhna caandíh át numah bejep wut jĩ. Pánihna, Saulo ded pah ã yapatjidih Bernabé queédih át naáwáp wut jĩ: “Nin Saulo Damasco tútchiboó bejnit, Jesúsdih át enep wut jĩ. ã enechah, Jesúsboó caandíh át wéhenap wut jĩ. Túttimah, Damasco tútchidih moondíh úmcanjeh, Jesúh doonádih át naáwáp wut jĩ”, Bernabé át níjíp wut jĩ. ²⁸ Páant ã níjít túttimah, Saulo íjeéh waadnít, Jerusalén tútchidih moondíh úmcanjeh, Jesúh doonádih át wěp naáwáp wut jĩ. ²⁹ Pánih naóhnit, biquína Grecia baácmant jüóhnit judíowãjeéh míc wéhenit, queédih yehna át naáwáp wut jĩ. Páant Saulo chah ã wěp naáwát peéh caandíh ít mawíhip wut yah jĩ. ³⁰ Páant í mawíhat doonádih joinít, Saulojeéh jumnit Jesúhwãboó caandíh Cesarea tútchina ít ub jwei déi bejep wut jĩ. Caanjíh numah jam jawahnit, Tarso

tútchina caandíh ít wah bojop wut jĩ.

³¹ Caán láa nihat Judea baác, Galilea baác, Samaria baáboó Jesúhwã ít túi jumup wut jĩ. Dedé tac buugáát wihcah, ít túi míc bohénap wut jĩ. Queét Diosdih úmnit, í yéejatdih cádahachah, Túini Espíritu queédih búdí át teo wáacap wut jĩ. Pánihna, Jesúsdih jepahnit chah ít dao béjep wut jĩ.

Pedro Eneasdih ã booaat

³² Saulodih í wahat túttimah, Pedro nihat tútchinaboó Jesúhwãdih táoh en jib bejna, Lida tútchidih át jaibínap wut jĩ. ³³ Caanná jaibínit, Eneas wut jumnidih át enep wut jĩ. Ocho jópchi jãtih Eneas tabúp chãúhniji át jéih wálicap wut jĩ.

³⁴—Eneas, Jesucristo meemdíh ã booana caá. Ma ñah ñuhúú. Ma lajatdih ma ub ámohoó, Pedro át níjíp wut jĩ.

Páant ã níjíchahjeh, Eneas át ñah ñuhap wut jĩ. ³⁵ Pánihna, nihat Lida tútchidih moón, Sarón tútchidih moonbát caán doonádih joinít, í yéej chãjatdih cádahnit, Jesúsdih ít jepahap wut jĩ.

Tabita mi boo pud jüúwát

³⁶ Jope wut jumni tútchidih Tabita wut jumnih Jesúsdih túi jéihnih mit jumup wut jĩ. Mi wut Tabita griego wéheatjĩh Dorcas ít níjíp wut jĩ. Caánt túi chãjnih, moh yéejnitdih mipí túi teo wáacap wut jĩ. ³⁷ Pánihna, caán láa wunat ñah jüúwúchah, mit wanah bejep wut jĩ. Páant mi wunat túttimah, queét miíh bácahjidih túi choc péanit, chah bóo tólihboó ít jwejep wut jĩ. ³⁸ Lida tútchi Jope tútchi túi pebh buugjéh át jumup wut jĩ. Pánihna, Jope tútchidih moón Jesúhwã, Pedro Lida tútchiboó ã jumat doonádih jãtih ítát joyóp wut jĩ. Pánih joinítji chénewãdih Pedro pebhna ít wah bojop wut jĩ. ã pebhna jaibínit, “Tabita mi wanah

* 9:25 2Co 11.32-33

bejep be. Waícanjeh jwĩ jamupboó jwĩjeéh ma jüúwú”, Pedro dih ít niijíp wut jĩ.

³⁹ Páant ĩ niijíchah joinít, Pedro ĩjeéh át bejep wut jĩ. Caánboó ĩ juibínachah, caán muedíh jamnitboó Pedro dih chah bóo tólihna ít numah páuh laab béjep wut jĩ. Tabita ĩjeéh jam jwahna, moh yéejnit dih wūhat túut niijná, dawá yéguehdih mit chājap wut jĩ. Pánihna, éemp wunnit yaádh Pedro dih ñah páuda bojnít, mi chājniji yéguehnadih ít júut juñúp wut jĩ. ⁴⁰ Obohjeéhtih, Pedro caán tólihboó jamnit dih át bac bejat túutap wut jĩ. ĩ bac beedáat táttimah, bó dīcha caj yoh ñajnit, Dios dih át uúbúp wut jĩ. Pánih uúbh péanit, miíh bácahjidih tac páud ennit,

—Tabita, ma ñah ñuúuá, át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchahjeh, caántboó Pedro dih wāt ennit, mit pud chūudap wut jĩ. ⁴¹ Páant mi pud chūudachah, Pedro miíh téihyadih teonit, caántdih át wái ñahanap wut jĩ. Pánihna, caanjñh moón Jesúh wādh, éemp wunnit yaádh dih bat bid bojnít, “Eneé mi jwúub boonap be”, queétdih át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant mi booaat doonádh nihat Jope tátchidih moón ít joyóp wut jĩ. Pánih joinít, dawá Jesúsdih ít jepahap wut jĩ. ⁴³ Pánihna, nuñúpwā chóo teoní, Simón wūt jamni jeéh Jope tátchiboó maatápdih Pedro át jamup wut jĩ.

10

Pedro Corneliowādh Jesúh doonádh naáwādh ā bejat

¹ Caán láa Cesarea tátchiboó cien soldadowā ĩ maáh Cornelio wūt jamni át jamup wut jĩ. Queét soldadowā Italiano wūt jamni poómp wut jĩ. ² Cornelio āih muedíh moón biícdih Dios dih táui jenah

joí wēinit, caandíh úumna, yéejat cádahnit, ít táui chājap wut jĩ. Jígh náah jamnit judíowādh bádí át teo wáacap wut jĩ. Jesucristodih jéih jwahcan yuhna, yeó jáap jamat pah Dios dih át uúbúp wut jĩ. ³ Biíc yeó jáap cheyeh las tres jamachah, Cornelio ā uúbúchah, oo jamat pah, Dioíh ángel ā pebhna ā waád juibínachah, át enep wut jĩ. Páant ā enechah, “Cornelio”, át niijíp wut jĩ. ⁴ Cornelio caandíh en behnit, úumna, “¿Maá, dedédh caá ma náah?” át niijíp wut jĩ. Páant ā niijíchah joinít, ángel nin pah caandíh át niij jepahap wut jĩ: “Dios dih ma uúbúchah, át joyóp wut be. Jígh náah jamnit dih ma wūhuchahbat, át enep wut be. Pánihna, buu ma uúbátdih ā jepahbipna caá. ⁵ Jope tátchiboó Simón Pedro wūt jamnidih ub júúwát náahna, miíh cáacwādh ma wah bojoó. Caán túini doonádh yeebdíh ā naóhbipna caá. ⁶ Biíh Simón nuñúpwā chóo teonijeéh bádí maj jwēejdih jamni muedíh ā jamna caá”, ángel Corneliódih át niijíp wut jĩ.

⁷ Páant niij péanit, át bac bejep wut jĩ. ĩ bac bejat táttimah, Cornelio chénewā caandíh teo wūhntidih, biíc ájeéh jamni soldadodihbat át bid bojop wut jĩ. Caán soldadoboó Dios dih táui wēini jamna, yeó jáap jamat pah Corneliódih wapni wut jĩ. ⁸ Pánihna, Cornelio ángel ā niijátjidih queétdih naóh beedánit, Jope tátchiboó át wah bojop wut jĩ.

⁹ Biíh yeó jáapdih Jope tátchiboó ĩ toáh juibínachah pohba, yeó jáap tac yoób Pedro ā jamni muú chahmant bóo coahna Dios dih uúbúdh át páuh laab béjep wut jĩ. ¹⁰ Páant ā uúbúchah, caandíh nuugáp tubachah, át jeémíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, ĩ jeémát chājat pónih, oo jamat jíghat déedíh át enep wut jĩ. ¹¹ Jeáboó ā jéweah bejehah, chénaboó bóod chéoni chóo, bádí

chóo át dei jǎúwáp wut jǐ. ¹² Caán chóo díitna dawá nuñápwǎ judíowǎ í jeémpana naáhwǎ míic ít jumap wut jǐ. Maiwǎbut jam, jwébehwǎbut ít jumap wut jǐ. ¹³ Caandíh ā enechah, Dios nin pah át niijíp wut jǐ: “Pedro, ñah ñuhnit, nitdih ma mao jeémé”, át niijíp wut jǐ.

¹⁴ Páant ā niijíchah joinít, “Nihcan caá, Maá. Weém wǎ jeémpanan níit. Jwǐ nuowǎdih ma jeémát túutca naáh yeejépwǎdih wǎpǐ jeémpanan beé”, Pedro át niij jehapah wut jǐ. ¹⁵ “‘Buu túinit caá’, wǎ niijnítidih ‘Yeejépwǎ caá’, ma niijcǎ bojoó”, Dios Pedrodih át niijíp wut jǐ.

¹⁶ Páant biíc peihcanni láa ā yapachah, caán chóo át púuh laab béjep wut jǐ, bǎca. ¹⁷ Pánihna, Pedro tǎbit náhni dahwanit, “¿Dépanihatdih niijíh tigaá pánih jíghnidih ā júut?” caanjéh át niij jenah joyóp wut jǐ. Páant ā niij jenah joyóchah, Cornelio ā wah bojnithoó, Pedro ā jumni muuná ít juibínap wut jǐ: “¿Simón nuñápwǎ chóo teoníh muú dedboo tigaá ā jam?” cǎacwǎdih ít niij uúbh joyóp wut jǐ. Caán muudíh í jéihya naáwáchah, ā jumni muuná ít juibínap wut jǐ. ¹⁸ Pánih juibínit, nin pah ít niij ej uúbh joyóp wut jǐ: “¿Simón Pedro wǎt jumni nin muudíh níit ā jumap?” ít niijíp wut jǐ.

¹⁹ Páant í ezechahjeh, Pedro caandíh jíghnijidih ā jenah joyóchah, Túini Espíritu caandíh nin pah át niijíp wut jǐ: “Pedro, jécboó biíc peihcannit meemdíh bidna caá í chǎjap. ²⁰ Ñah ñuh, dei bejnit, íjeéh ma bejeé. Biíh pah bóodih náhni dahwacanjeh ma táí bejeé. Weémboó queétdih wǎ jǎúwát túutap be”, át niijíp wut jǐ.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, Pedro í pebhna át dei bejep wut jǐ. Dei juibínit, queétdih nin pah át niijíp wut jǐ:

—Ninjíh tigaá wǎ jumap, ñi bid jǎóhni. ¿Dépanihna weemdíh ñi bid jǎóh? át niijíp wut jǐ.

²² Páant ā niijíchah joinít, queétdih nin pah ít niij jehapah wut jǐ:

—Cornelio cien soldadowǎdih wutni jwiítidih ā wahap be. Caán táí chǎjni, Diosdih úmmnit yéej chǎjcani, nihat judíowǎ caandíh ‘Túini’, í niijní caá. Meemdíh Dioíh ángel caandíh át bidat túutap wut be, túini doonádih jwiítidih ma naáwát pínah niijná, Pedrodih ít niijíp wut jǐ.

²³ Páant í niijíchah joinít, Pedro queétdih waadát túut, jeémát wǎhnit, ā jumni muúboó át úo jwahat túutap wut jǐ. Cheibit Pedro íjeéh át bejep wut jǐ. Páant ā bejchah, bita Jope tútchidih moón Jesúíhwǎbut caandíh ít pej jam bejep wut jǐ.

²⁴ Í bejni daanimant bóo yeo jáapdih queét Cesarea tútchina ít juibínap wut jǐ. Cornelioboó ā déewǎdih, ā chéenwǎdihbut bid wáacnit, Pedrowǎdih át pañap wut jǐ. ²⁵ Pánihna, Pedro Cornelioíh muudíh ā téih waadáchah, Cornelioboó jwǎáh bac jǎóhnit, áih jícha pebh bódicta át caj yoh ñajap wut jǐ.

²⁶ Obohjeéhtih, Pedro caandíh wái ñahanit,

—Ma ñah ñuhú. Weembút meem pánih cǎacjeh mun tigaá. Weém maáh nihcan caá, caandíh át niijíp wut jǐ.

²⁷ Páant ā niijíchah joinít, ñah ñuhnit, míic wéhenit, Cornelio caandíh át numah waad béjep wut jǐ. Caanná waad juibínit, dawá míic wáac pǎinitdih Pedro át enep wut jǐ.

²⁸ Pánih ennit, Pedro queétdih nin pah át niijíp wut jǐ:

—Jon játih Dios jwǐ nuowǎdih nin pah át niij wutap wut jǐ: ‘Judíowǎ nihcannit bíicdih ñi jamca bojoó’, át niijíp wut jǐ. Pánihna, caán wutatjidih ñijeéh jumnit, wǎ

yap yohatdih ñi túi jéihna caá. Obohjeéhtih, judíowā nihcannitdih ‘Yeejépwā caá’, Dios weemdih ā niiját tútcan beé. ²⁹ Páant ā niijíchah joiná, yeéb weemdih ñi bidichah, ‘Wā bejcan níit’, niijcánjeh, ñi pebhna wā jūúwáp be. ¿Dépanihat túut tibeé ninjñh weemdih ñi jūúwát túut? āt niijíp wat jñ.

³⁰ Páant ā niijíchah joinít, Cornelio nin pah āt niij jepahap wat jñ:

—Jwínah bóodih, yeó tres jumuchah, nin horadih pohba, Diosdih wā uúbúchah, áih ángel túi baabní yeh iigni yégueh duoní, wā pebh ā jígohop be. ³¹ Pánih jígohnit, ‘Cornelio, meém Diosdih ma uúbúchah, meemdih āt joyóp wat be. Jígah náah jumnitdih ma teo wáacachahbut enna, Dios meemdih jwuh ā jwúub teo wáacipna caá. ³² Pánihna, Jope tátchiboó míih cāacwādh ma wah bojóó, Simón Pedro wāt jumnidih ninna queét ī ub jūúwát pínah niijná. Caán biñh Simón, nuñúpwā chóo teoni pebh, búdi maj jwéejdih jumni maudih ā jamna caá’, caán ángel weemdih ā niijíp be. ³³ Páant ā niijíchah joinít, meemdih ī ub jūúwát pínah niijná, wñh cāacwādh wā wah bojop be. Meém túi chājñi jwñ pebhna mat jūúwáp tagaá. Pánihna, jwiít nihat ninjñh Diosjeéh jamna, ded pah jwiítidih ā naáwát túutatdih joíhna, jwñ páina caá, Cornelio Pedrodih āt niijíp wat jñ.

Pedro Corneliowādh Jesúsíh doonádh ā naáwát

³⁴ Páant ā niijíchah joinít, Pedro nin pah queétdih āt niij naáwáp wat jñ:

—Вун jwuh yoobópdih wā jéihna caá. Nihat cāacwādh Dios biíc yoobó áihwā pínah ā náahna caá. ³⁵ Nihat baácdih moón Diosdih úmñit, yéejatdih cádahna, ī túi

chājachah, Dios queétdih ā wēina caá. ³⁶ Cāacwā Diosjeéh ī túi jamat pínahdh Jesucristodih āt wah deyanap wat jñ. Caán túini doonádh jwiít judíowādhjeh āt jwñh jéihyanap wat jñ. Páant ā wahni caá nihat cāacwā ī maáh. ³⁷ Jesús ded pah ā chājatji doonádh ñitát joi tágaa. ‘Ñi yéejatdih ñi cádahaá. Pánih cádahnit, ñi daabáát tútú’, Juan Daabáni cāacwādh āpñi niij naóh bohénap jñ. Páant ā bohéat túttimah, Jesúsboó Galilea baácdih, nihat Judea baácdihbut ded pah ā chājatji doonádhbut ñit joi tágaa. ³⁸ Caán Jesús Nazaret tátchidih bóodih Túini Espiritu ā wēpatdih Dios búdi āt wūhap tajñ. Pánihna, jib bejñit, caán Túini Espiritu ā wēpatjñh Jesús cāacwādh ā túi teo wáacap jñ. Pánih teo wáacna, nemép caolih jumnitdih ā túi booanap jñ. Dios ájeéh ā jumuchah, páant ā chājap jñ. ³⁹ Jwñh baácbóó Jerusalén tátchiboobút nihat ā chājatjidih jwiít jwñ enep jñ. Túttimah, jwñ maáta judíowā caandih cruzboó ī péoh dodh mao yohat túutap jñ. ⁴⁰ Obohjeéhtih biíc peihcanni yeó jáap túttimah, caandih booanit, Jesúsdh Dios āt jígohat túutap tajñ. ⁴¹ Páant ā jígohochah yuhna, nihat cāacwā caandih ī encap jñ. Jwiít Dios ā ññonitdhjeh ā jígohop jñ. Jesús ā boo pud jūúwát túttimah, ájeéh jeémpñit, jwñ babhbp jñ. ⁴² Pánih jwñjeéh jamna, jwiítidih nin pah ā niij wutap jñ: ‘Nihat cāacwādh nin pah ñi niij naáwá: “Jesúsdh jepahcannit báadhñit, wunnitdhbut ī yéejat peéh chājat túutni maáh Dios caandih āt waadánap wat jñ”, ñi niijí’, ā niijíp jñ. ⁴³ Pánihna, nihat Jesúsdh ī jepahachah, Dios ī yéejatdih ā yohbipna caá. Nihat Dios naáwádh jon jātih naóh yapanit caán Jesúsdh niij naóhna it chājap wat jñ, Pedro Corneliowādh āt niijíp wat jñ.

Judíowā nihcannitdih Túini Espíritu ā jwíh jumat

⁴⁴ Pedro páant ā niij naáwáchahjeh, nihat caandíh joinítidih Túini Espíritu át waadáp wut jī. ⁴⁵⁻⁴⁶ Corneliowā judíowā nihcannit yuhna, máchah wéheatjīh Diosdih ít wēi naáwáp wut jī. Páant ī wēi naáwáchah, Pedrodih pej jum bejnit judíowā ít joyóp wut jī. Túini Espíritu judíowā nihcannitdih ā waadáchah enna, queét judíowāboó ít en wáhi bejep wut jī. Pánihna, Pedro caandíh pej jum bejnitdih nin pah át niijíp wut jī:

⁴⁷ —Jwiítidih waadát pah mun tigaá nitdihbut Túini Espíritu ā waadáp. ¿Páant ā chājachah, queétdih jwī daabánachah, ā túimi naniít? át niijíp wut jī.

⁴⁸ Páant niij péanit, Jesús ā wutachah joiníji ā wēpatjīh queét judíowā nihcannitdih Pedro át daabáát túutap wut jī. Páant ī daabáát túttimah, “Jwíjeéh ma chāo jwáhuá”, Pedrodih ít niijíp wut jī. Páant ī niijíchah joinít, ĩjeéh át chāo jwáuhap wut jī.

11

Pedro ā chājat doonádih Jerusalén tátchidih moón Jesúhwā ĩjoyát

¹ Judíowā nihcannitbut Jesúsdi h ĩ jepahat dooná át bej peét bejep wut jī. Jesús ā naáwát túutnitboó, bita Jesúhwābut Judea baácboó jumnit, caán doonádih ít joyóp wut jī. ² Pánihna, Pedro Jerusalén tátchina ā jwáuh juibínachah, biquína Jesúsdi h jepahnit judíowā, caandíh nin pah ít niij jūihñap wut yuh jī:

³ —¿Dépanihna, meém judíowā nihcannit pehbóo ma bej? Queét yeejépwājeéh jeémpnit, Dios jwī nuowādih ā wutatjidih mat yap yohop taga, ít niijíp wut jī.

⁴ Páant, ĩ niijíchah joinít, Pedro nihat ā yapatjidih nin pah queétdih át niij naáwáp wut jī:

⁵ —Weém Jope tátchiboó jumnit, uúbhna, oo jumat jígo hat déedih wā enep jī. Páant wā enechah, chénaboó bóod chéoni búdí chóo jeámant wā pebh ā dei juyáp jī.

⁶ Páant ā dei juyáchah, túi ennit, caán chóo diitna maiwā, jwébehwā nihat nuñúpwābut ĩ ñuhuchah, wā enep jī. ⁷ Caandíh wā enechah, wéheatbut yáanit, nin pah ái niijíp jī: ‘Pedro, ñah ñuhnit, nitdih ma mao jeémé’, weemdíh ā niijíp jī.

⁸ ‘Nihcan caá, Maá. Wā jeémpcan níit. Yeejépwā, meém jwī nuowādih ma jeémát túutcanitdih wāpī jeémpcan bee’, wā niij jepahap jī. ⁹ Obohjeéhtih, páant wā niij jepahachah, ‘Buu “Túinit caá”, wā niijnítidih “Yeejépwā caá”, meém ma niijcá bojóo’, weemdíh ā niijíp jī.

¹⁰ Biíc peihcanni láa páant ā yapachah, caán chóo ā jwáuh páuh laab béjep jī. ¹¹ Páant ā páuh laab béjehahjeh, biíc peihcannit neoná jwī jumni muudíh ít juyáp tajī.

Cesarea tátchidih bóo weemdíh ubat túutna, queétdih át wahap tajī. ¹² Pánihna, Túini Espíritu weemdíh nin pah ā niijíp jī: ‘Ījeéh ma bejeé. Ñi nuowādih wā wutatjidih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé’, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, úumcanjeh wā bejep jī. Nit seis Jope tátchidih moón Jesúhwābut weemdíh ĩ pej jum bejep jī. Caanná juibínit, Cesarea tátchidih bóoíh muudíh jwī waad béjep jī. ¹³ Páant jwī waad juibínachah, ded pah caandíh ā yapatjidih nin pah jwiítidih ā niij naáwáp jī: ‘Dioíh ángel nin muúboó weemdíh jígo hnit, weemdíh nin pah ā niijíp jī: “Jope tátchidih míh cāacwādih wahnit, Simón Pedrodih ma ub jūúwát túutú. ¹⁴ Caán junít, yeebdíh túini doonádih ā naóhbi pna caá. Caán doonádih ñi jepahachah, meém

ma pebh moón biíc dih ñi yéejat peéh chājat déedih Jesús ā tái ubbipna caá”, ā niijíp jī, Cornelio jwiít dih ā niijíp be. ¹⁵ Pánihna, Jesús ih táini dooná dih wā queétdih wā jáap naóh jwíhichahjeh, jwiít dih ā waadát ji pah muntih, Tái ni Espír it u queétdihbut ā waadáp jī. ¹⁶ Caandí h ennit, Jesús jwiít dih ā niiját jidih wā náhninap jī: **‘Juan mahjī h jeh ā daabánap be. Obohjeéhtih, Tái ni Espír it u yeebdí h ā waadáchah, yeebdí h ā wēpat búdí ā wāhbi pna caá’,** ā niijíp jī.* ¹⁷ Páant ā niiját jidih náhninit, Dios queétdih Tái ni Espír it u ā wāhatdih ennit, ‘Weém Diosdih wā yap yohcan niít’, niijnít, queétdih wā daabáát tái táp jī, Pedro Jesús dih jepahnit judíowá dih át niijíp wat jī.

¹⁸ Páant Pedro ā niijíchah joinít, jwáub jūihcanjeh, Diosdih wēinit, nin pah ít míc niijíp wat jī.

—¡Joi yúh buca! Judíowā nihcannit yahna, yéejat peéh iiguípna í bejat déejidih Dios át tái ubap taga. Pánihna, í yéejatdih cádahnit, í tái t nūmáchah, queétdihbut áihwā át chājap taga, ájeéh páantjeh í jumat pínah niijná, ít míc niijíp wat jī.

Antioquía tátchidih moon jwáh Jesús ih dooná dih í jepahat

¹⁹ Estebandih í mao láa, bita Jesús dih jéihnitdihbut judíowā ít mao ñūnáp wat jī. Pánihna, queétdih í mawatdih jweinit, yáap ít bej peétdih bejep wat jī. Biquína Fenicia baácboó bej, bitabut Antioquía tátchiboó ít bejep wat jī. Pánih bejnit, Jesús ih táini dooná dih ít naóh peétdih bejep wat jī. Pánih naóh bejna yahna, judíowá dih jeh ít naáwáp wat jī. Judíowā nihcannitboodí h ít naóh jwuhcap wat jī.* ²⁰ Obohjeéhtih, biquína Jesús ihwā Chipre quewadí h moón, Cirene tátchidih moonbát, Antioquía tátchina

juibínit, judíowā nihcannitdihbut jwí Maáh Jesús ih dooná dih ít naáwáp wat jī. ²¹ Pánihna, Dios búdí ā teo wáacachah, dawá queétdih joinít, tái t nūmá, Jesús dih ít jepahap wat jī.

²² Antioquía tátchidih moón í jepahat dooná ā bej peétdih bejchah, Jerusalén tátchidih jumnit Jesús ihwā caán dooná dih ít joyóp wat jī. Pánih joinít, queétdih ā bohé teo wáacat pínah niijná, Bernabédih Antioquía tátchina ít wah bojop wat jī. ²³ Caanná juibínit, queétdih Dios ā tái teo wáacatdih ennit, Bernabé búdí át weñep wat jī. Pánih wēinit, queétdih bohénit, nin pah ápi níj naáwáp wat jī: “Jesús dih ñi tái péenaá. Ded pah ā yapachah yuhna, caandí h ñi tái jenah joí cádahca bojó”, queétdih Jesús dih jáap jepahnitdih át niijíp wat jī. ²⁴ Bernabé tái chājni, Tái ni Espír it u ā wēpat búdí jumni, Jesús dih tái jenah joinít át jumap wat jī. Pánihni jumna, queétdih judíowā nihcannitdih yuhna, búdí ā teo wáacachah, Jesús dih jepahnit chah ít dao béjep wat jī.

²⁵ Túttimah, Bernabé Saulodih ā pej pínah Tarso tátchina bididih át bejep wat jī. ²⁶ Caandí h jwááhnit, Antioquía tátchina át namah jwáub bejep wat jī. Pánihna, caánboó jwáub juibínit, Jesús dih jáap jepahnitdih biíc dih ít bohénap wat jī. Jesús ihwā jeéh jumnit, biíc jópchi ít tái bohénap wat jī. Caán Antioquía tátchidih wat jī Jesús ihwá dih “Cristodih péenit”, niijná, “Cristianos”, ít jwíh níj wāt búudhdap wat jī.

²⁷ Caán láa biquína Dios naáwátdih naóh yapanit Jerusalén tátchimant Antioquía tátchina ít dei juibínap wat jī. ²⁸ Biíc newé íjeéh jáöhni, Agabo wāt jumni, queétdih Jesús ihwā biíc dih í míc wáacachah, caánboó ñah ñuhnit, Tái ni Espír it u

* 11:16 Hch 1.5 * 11:19 Hch 8.1-4

ã niijátidih át jwúb naóh yapanap wut jī. “Maátcanjeh, jeémát wihcat láa nihát baácboó ã jumbipna caá”, át niijíp wut jī. Túttimah, Claudio Romano cáacwā ī maáh ã jamuchah, Agabo ã niijátji pahjeh jeémát wihcat láa át jamup wut jī.* 29 Pánihna, Agabo ã niijíchah joinít, “¿Jwī déewā Judea baácđih moón Jesúhwāđih jwī teo wáac jīh?” ít míc niijíp wut jī. Pánih teo wáacnit, det dinero búdí bíbohñit búdí ít wūhup wut jī. Buáh buagní bíbohñit buáh buagní ít wūhup wut jī. Bainí bíbohñit bainíjeh ít wūhup wut jī. Bitá bíbohñit ít wūhup wut jī. 30 Í wūh wáacni dinerodih Bernabéwāđih wūhñit, Jerusalén tátchidih moón ī déewā Jesúhwā maátadih ít wahap wut jī, bitadih ī pááát pínah niijná. Pánihna, Bernabé Saulojīh ī wūhñi dinerodih Jerusalén tátchina ít ub bejep wut jī.

12

Herodes Santiagodih mawat tútnit, Pedrodihbat ã nemat tútat

¹ Caán láa Maáh Herodes Jesúhwāđih yeejép chājna, biqúina queéđih nemat muúboó át nemat tútup wut jī. ² Juan weép jeñé Santiagodih* waó át bóod yohat tútup wut jī. ³ Páant ã chājachah ennit, judiówā ī maáta búdí ít weñep wut jī. Í weñatđih ennit, Pedrodihbat át tewat tútup wut jī. Á tewat tútuchah, paacánni pandih jeémát, Pascua ī niijní, láa wut jī. ⁴ Pánihna, caandih tewat tútnit, át nemat tútup wut jī. Chénena míc soldadowā jwíh wapnit pínah ít jamup wut jī. Túttimah, jwúb tút nuumnít pínahbat páant moon mántih ít jamup wut jī. Bitabat páant moon mántih ít jamup wut jī. Bitabat páant moon mántih ít jamup wut jī. Pánihna, Pedro ã jweicát pínah niijná, dieciseis

soldadowā caandih wapnit pínah ít jamup wut jī. “Pascua túttimah, ub bac jáoñnit, cáacwā ī enepđih caandihbat wā mawat tútúbpna caá”, Herodes caanjéh át niij jenah joyóp wut yah jī.* ⁵ Páant niij jenah joinít, soldadowā Pedrodih nemat muúboó át túi wapat tútup wut yah jī. Páant caandih ī nemechah, Jesúhwā Pedrodih búdí úbhna ít chājap wut jī.

Dioíh ángel nemat muumánt Pedrodih ã ub bacaat

⁶ Herodes ã jenahni yeó jáap cheijeh Pedroboó túi ãona át chājap wut jī. Chéne soldadowā chénaboó ítah tōp ã teo lajachah, Pedro bícđih ãona ít chājap wut jī. Í jamni tólih jéc pehbhat bita chéne soldadowā ít wap ñuhup wut jī. ⁷ Dioíh ángel queéđ pebh ã jígohochah, ã yeh iigát ī jamni tólihđih át túi yeh iiguíp wut jī. Pánih jígohñit, Pedroíh páwáđih át wuúmp mao wucup wut jī. “¡Waícanjeh jáanit, ma ñah ñuhú!” ángel Pedrodih át niijíp wut jī. Páant ã niij wucuchah jáanit, Pedro át ñah ñuhup wut jī. Páant ã ñah ñuhuchahjeh, áih téihya colóhnadih ī chéoni tōpna át waát jénepe wut jī. ⁸ “Míih yéguehđih míih zapatosđihbat ma dūwú”, ángel át niijíp wut jī. Páant ã niiját joinít, át dūwúp wut jī. Pánih duó péanachah, “Míih cúbah jweyát chóodih pinnit, wājeéh ma péé juúwú”, ángel caandih át niijíp wut jī.

⁹ Páant ã niijíchah joinít, caán chóodih pinnit, ángeljeéh át péé bac bejep wut jī. “Oboh oo jámatjeh caá. Yapat yoobát pohba nihcan caá”, Pedro át niij jenah joijéhep wut yah jī. ¹⁰ Nemat tólih jéc pebh wapnitđih yap bej, bih jéc pebh wapnitđihbat yap bejnit, tátchina bac bejat ítah jécđih ít juibínap wut jī. Caán ítah jécđih ī juibínachah, caanjéh át páa bejep wut jī. Páant

* 11:28 Hch 21.10 * 12:2 Mt 4.21 * 12:4 Ex 12.1-27

ã pãa bejehah ennit, ït bac bejep wut jĩ. Namádih bejnit, biih namána ángel Pedrodih át ñamah jaibínap wut jĩ. Pánihna, caán namádih jaibínit, ángel át buudáh bejep wut jĩ. ¹¹ Ángel ã buudáh bejehah, Pedroboó jáani pah, ã yapatdih yoobópdiñ át jenah joyóp wut jĩ. “Dios áih ángeldih wahnit, Herodes ã mawat déedih, judíowã ï maáta ï náahat pah ï chājat déedihbut weemdih nemat muumánt át túi ub bacanap taga. Bua jwuhna wã jéihna caá”, Pedro át míc niijíp wut jĩ.

¹² Caán ã yapatdih túi jéihnit, Juan Marcos ín Maríah muuná át bejep wut jĩ. Caán muudih dawá Jesúihwã míc wáacnit, búdí uúbhna ït chājav wut jĩ. ¹³ Pánihna, caán muuná jaibínit, muú wáihyat júdu jēcdih waádihna, át wuúmp mawap wut jĩ. Páant ã wuúmp mawachah joinít, teo wühnih Rode wāt jumnih mit jaibí uúbh joyóp wut jĩ. ¹⁴ Pánihna, Pedro ã wéheatdih beh joinít, búdí wēina, wātcanjeh, naáwádih mit jwúub waad béjep wut jĩ.

—Pedro beé áí jayáp be. Jēc pebh áí ñuhup be, mit niijíp wut jĩ.

¹⁵ Obohjeéhtih páant mi niijíchah joinít,

—Yeena caá ma chājav, ït niijíp wut jĩ.

Obohjeéhtih, caántboó biic yoobó chah mit wēp naáwáp wut jĩ.

Queétboó caántdih joyáh bojnit,

—Oboh áih dadah nacaá, ït niijíp wut jĩ.

¹⁶ Pánihna, Pedroboó páantjeh át wuúmp mao behjehep wut jĩ. Páant ã wuúmp mao behjehechah joinít, jēcdih ït wātap wut jĩ, buca. Wātnit, Pedrodih ennit, ït en wáhi bejep wut jĩ. ¹⁷ Obohjeéhtih, Pedro queédih tóo mao jwúubanit, át wéheat túatcap wut jĩ. Queédih ï wéheat yayánit, ded pah Dios

caandih nemat muumánt ã ub ba-caatdih át naáwáp wut jĩ.

—Wã naáwátidih Jesús úud Santi-agodih, bita Jesúihwādiñbut ñi naóh yapanaá, át niijíp wut jĩ.

Páant niij naóh péanit, biáboó át bejep wut jĩ.

¹⁸ Túttimah, baáb jéenechah, soldadowã Pedro ã wihcatdih ennit, búdí ït wáhi bejep wut jĩ. “¿Ded pah tigaá Pedro át bej?” ït míc niijíp wut jĩ. ¹⁹ Pánihna, Herodesboó caandih bid bojat túutuchah, áih soldadowã ït bid juicáp wut jĩ. Pánih bid juicán, caandih wapnitji soldadowādih tubit át uúbh joí ñuunúp wut jĩ. Pánih uúbh joí péanit, Pedrodih ï túi wapcatji peéh, queédih át mao yohat túatup wut jĩ. Pánihat túttimah, Herodes Judea baácmant Cesarea tútchina jumat túut niijná, át dei bejep wut jĩ.

Herodes ã wunat

²⁰ Herodes Cesarea tútchidih ã jumuchah, Tiro tútchidih moondih, Sidón tútchidih moondihbut búdí át íjip wut jĩ. Caán tútchinadiñ moón Herodeih baácdih moondih jeémátidih ípi jaibí jib chājav wut jĩ. Pánihna, jwúub jib chājav túut niijná, Herodes ã íjat yayát náahnit, Cesarea tútchina caandih enedih ït jaibínap wut jĩ. Pánih jaibínit, Herodes ã pebh bóo Blasto wāt jumnidih jwááhnit, queédih ã teo wáacat pínah niijná, ït jib chājav wut jĩ. Herodesdih ï míc wéheat pínah yeó jápdih Blastodih ït uúbat túatup wut jĩ. ²¹ Pánihna, queédih ã míc wéheat pínah yeó jápdih, maáh jumna ã duwát chóodih duonít, ã chúudatdih jaibí chúudnit, caandih enedih míc wáacnitdih búdí át naáwáp wut jĩ. ²² Páant ã naáwáchah joinít, niñat míc wáacnitboó “Cãaquih naáwát panihcan, Dios naáwát panihni caá”, ït niij wēi ejep wut yah jĩ. ²³ Páant ï niij ezechahjeh, cáacwã ï weñatdih náahnit, Diosboodih ã jwúub wēi naóhcatji jib, Dioih

ángel Herodesdih wunat át wūhup wut jī. Pánihna, coyíwā caandih ī jeéméchah, át wunah bejep wut jī.

²⁴ Pedrodih Dios ā ub bacaat túttimah, Jesúhwā jib bejnit, āih táini doonádih ít naóh peetép wut jī. Caán doonádih jepahnit ít dao béjep wut jī.

²⁵ Bernabé Saulojīh Judea baácdih moon dih wáac wūhniji dinerodih wah péanit, Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina ít jwáub bejep wut jī. Jwáub bejnit, Juan Marcosdihbut íjeéh ít ub bejep wut jī.

13

Bernabé Saulojīh Táini Espiritu ā wahat

¹ Antioquía tútchidih moón Jesúhwājeéh jumnit, biquína Dios naáwát dih naóh yapanit jum, biquína Jesúh doonádih bohénitbut ít jumup wut jī. Nin caá ī wātna: Bernabé, Simón Eini ī niijní, Lucio Cirene tútchidih bóo, Manaén Herodes Antipasjīh biíc dih behni, Saulo yuh buca. ² Pánihna, biíc yeó jáap jeémp jwahcanjeh, Diosdih wēina, ī uúbúchah, Táini Espiritu queétdih nin pah át niijíp wut jī: “Bernabédih, Saulodihbut jātih wáát níwip jī, Jesúh táini doonádih ī naóh jibat pínah niijná. Páant wā níonit ī jumuchah, yeéboó queétdih ní wahaá”, át niijíp wut jī.

³ Pánihna, páantjeh jeémp jwahcanjeh, teo jáha uúbhnit, Bernabéwā dih ít wahap wut jī.

Bernabéwā Chipre quewana ī bejat

⁴ Táini Espiritu queétdih ā wahachah, Seleucia tútchina dei bej, johlitjīh bejni búdí jááj chóodih waadní, Chipre quewaboó ít chúuh bejep wut jī. ⁵ Chipre quewaboó Salamina tútchidih juibí, judíowā ī míc wáacat muúná waadní, caanjīh moon dih Dios naáwát dih ít bohénap wut jī. Juan

Marcosbut queétdih teo wáacat túut niijná, íjeéh át bejep wut jī.

⁶ Pánihna, Chipre quewaboó jumnitdih bohé púud dei bejna, Pafos wut jumni tútchina ít juibínap wut jī. Caán tútchidih biíc judío Barjesús wut jumni, “Weém Dios naáwát dih naóh yapani caá”, niijná yuhna, jíóhni át jumup wut jī. ⁷ Caán jíóhni Romano maáh Sergio Paulo wut jumni jeéh át jumup wut jī. Sergio Paulo, táí jenah joiní jumna, Dios naáwát dih joyát túut niijná, Bernabéwā dih át bid bojop wut jī. ⁸ Obohjeéhtih, caán jíóhni, griego wéheatjīh Elimas ī niijní, Sergio Paulo ā túut nuumcát pínah niijná, Bernabéwā dih átih naáwát túutcap wut yuh jī. ⁹ Pánihna, Sauloboó, Pablo biíh ā wut jumni, Táini Espiritu ā wēpatjīh Elimasdih en behnit, nin pah át níj jūihñup wut jī:

¹⁰ —Meém, nemépdih jepahni, nihat táiniboodih yap yohni, tabit yeeni caá. ¿Diosdih táí pééíh nitdih ma jáh cádahcan níit? ¹¹ Bua meemdih Dios ā peéh chājachah, jéih encanni ma jum jwahbipna caá. Pánihna, yeó ā chāhatdih ma jéih en jwahcan níit, Pablo át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, Elimas át jéih encap wut jī. Pánih jéih encan, caandih teo wáini pínahdih át bid bejep wut jī. ¹² Páant ā yapachah ennit, ī naóhni doonádih joinít, Sergio Pauloboó joí wáhi bejna, Jesúsdih át jepahap wut jī.

Pablo Bernabéjīh Pisidia baác Antioquía tútchina ī bejat

¹³ Pafos jēlitdih Pablowā johlitjīh bejni jááj chóodih jwáub waadní, Panfilia baácdih bóo Perge tútchina ít chúuh juibínap wut jī. Caanná juibínit, Juan Marcos queétdih cádahnit, Jerusalén tútchina át éemp jwáub bejep wut jī. ¹⁴ Obohjeéhtih, Pablowāboó jwáub bejcanjeh, Pisidia baácdih bóo Antioquía

tátchina ìt aab béjep wut jì. Caanná aáb jubínit, judíowā ì chooát yeó jáapdih, ì míc wáacat muúboó ìt waád jubí chéudup wut jì. ¹⁵ Páant ì waád jubí chéuduchah, caán muúdíh wáac jubínit maáta Moisés ā wutatjidih, Dios naáwát naóh yapanit ì daacátjidihbut queét míc wáacnitdih ìt en naáwáp wut jì. Caandíh en naóh péanit, queét maáta Pablowādih nin pah ìt niijíp wut jì:

—Jwī déewāá, nit jamnitdih teo wáacat pínah doonádih ub jéohna, buu ñi naáwá, ìt niijíp wut jì.

¹⁶ Páant ì niijíchah joinít, Pablobóo ñah ñuhnit, ì míc wéhenachah yayánit, nin pah āt niij bohénap wut jì:

—Yeéb wā déewāá, judíowā nihcannit yahna Diosdih wéinitbut, wā naáwáchah, ñi túi joyoó.

¹⁷ Dios jwī nuowādih āt ñiwip wut jì. Túttimah, Egipto baácboó ì jamuchah, ā teo wáacatjìh ìt cāac poonap wut jì. Pánihna, dawá ì cāac pooat túttimah, ā wēpatjìh caán baácmant āt ub bac jéuwáp wut jì.* ¹⁸ Túttimah, cuarenta jópchi pohba muú wihcapboó jamnit, dawá láa Diosdih ì yap yohochah yahna, queétdih āt cádahcap wut jì.*

¹⁹ Canaán baácboó jamnitji siete poómpdih yoh péanit, jwī nuowā ì jamat pínah niijná, Dios caán baácdih āt wuhap wut jì.* ²⁰ Abrahamdih ā naáwát túttimah, cuatrocientos cincuenta jópchi yapat túttimah, jwī nuowājidih caán baácdih āt wuhap wut jì. Pánihna, caánboó ì jam láa, caán baácdih jamnitdih ì yoh beedáat túut niijná, teo wáac waóhnt pínah maátadih Dios queétdih āt ñío wuhap wut jì.

“Queét dée péeni maáh Samuel wut jamni, Dios naáwátadih jwíh naóh yapani āt jamap wut jì.* ²¹ Pánihna, Samuel jam láa, jwí nuowāboó queétdih watni pínah maáhdih Diosdih ìt yójah uúbup wut jì. Páant ì uúbátdih joinít, queétdih ì jwíh maáh pínah Cis wáuh Saúljidih Dios āt ñío wuhap wut jì. Saúl Benjamín jamená poómpdih bóo āt jamap wut jì. Pánihna, caán Saúl cuarenta jópchi maáh āt jam jwuhap wut jì.* ²² Caán ā maáh jamatdih dúuc wáinit, Davidboodih Dios āt jwáub túut nuúm maáh waadánap wut jì. “Isaí wáuh Daviddih bid jubínit, wā wéina caá. Caánboó wā weñat pínahdihjeh chájna, weemdíh ā yap yohcan niit”, Dios āt míc niijíp wut jì.* ²³ Caán David juma Jesús caá. Pánihna, judíowādih ì yéejat peéh chájat déedih yohni pínah caán Jesúsdih Dios āt ñíoqip taga. ²⁴ Jesús ā bohéat pínah játi, Juanboó nihat judíowādih nin pah āt niij naóh bohénap wut jì: ‘Ñi yéej chájatdih cádahnit, túut nuumat júutna, ñi daabáat túutú’, apí niijíp wut jì.* ²⁵ Juan bohé péa jéohna, nin pah cáacwādih āt niij naáwáp wut jì: ‘¿Yeéb weemdíh ded pah ñi niij jenah joí? ¿Caán Dios ā wahní Cristo caá’, ñi niij jenah joí niit? Caán ā wahní nihcan caá. Weém oboh jamni caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jéohni chah wéjni ā jumbipna caá’, Juan āt niijíp wut jì.*

“Queét dée péeni maáh Samuel wut jamni, Dios naáwátadih jwíh

naóh yapani āt jamap wut jì.*

²¹ Pánihna, Samuel jam láa, jwí nuowāboó queétdih watni pínah maáhdih Diosdih ìt yójah uúbup wut jì. Páant ì uúbátdih joinít, queétdih ì jwíh maáh pínah Cis wáuh Saúljidih Dios āt ñío wuhap wut jì. Saúl Benjamín jamená poómpdih bóo āt jamap wut jì. Pánihna, caán Saúl cuarenta jópchi maáh āt jam jwuhap wut jì.* ²² Caán ā maáh jamatdih dúuc wáinit, Davidboodih Dios āt jwáub túut nuúm maáh waadánap wut jì. “Isaí wáuh Daviddih bid jubínit, wā wéina caá. Caánboó wā weñat pínahdihjeh chájna, weemdíh ā yap yohcan niit”, Dios āt míc niijíp wut jì.* ²³ Caán David juma Jesús caá. Pánihna, judíowādih ì yéejat peéh chájat déedih yohni pínah caán Jesúsdih Dios āt ñíoqip taga. ²⁴ Jesús ā bohéat pínah játi, Juanboó nihat judíowādih nin pah āt niij naóh bohénap wut jì: ‘Ñi yéej chájatdih cádahnit, túut nuumat júutna, ñi daabáat túutú’, apí niijíp wut jì.* ²⁵ Juan bohé péa jéohna, nin pah cáacwādih āt niij naáwáp wut jì: ‘¿Yeéb weemdíh ded pah ñi niij jenah joí? ¿Caán Dios ā wahní Cristo caá’, ñi niij jenah joí niit? Caán ā wahní nihcan caá. Weém oboh jamni caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jéohni chah wéjni ā jumbipna caá’, Juan āt niijíp wut jì.*

²⁶ “Wā déewā Abraham jamená, yeéb judíowā nihcannit yahna Diosdih wéinitbut, jwíit nihatdih yéejat peéh chájat déedih yohni pínah doonádih jwí joyóp be. Caán doonádih yeebdíh naáwát túut caá wā chájap. ²⁷ Jerusalén tútchidih moón, ì maáta biícdih, chooát yeó jáap jamat pah,

yeéb judíowā nihcannit yahna Diosdih wéinitbut, jwíit nihatdih yéejat peéh chájat déedih yohni pínah doonádih jwí joyóp be. Caán doonádih yeebdíh naáwát túut caá wā chájap. ²⁷ Jerusalén tútchidih moón, ì maáta biícdih, chooát yeó jáap jamat pah,

yeéb judíowā nihcannit yahna Diosdih wéinitbut, jwíit nihatdih yéejat peéh chájat déedih yohni pínah doonádih jwí joyóp be. Caán doonádih yeebdíh naáwát túut caá wā chájap. ²⁷ Jerusalén tútchidih moón, ì maáta biícdih, chooát yeó jáap jamat pah,

yeéb judíowā nihcannit yahna Diosdih wéinitbut, jwíit nihatdih yéejat peéh chájat déedih yohni pínah doonádih jwí joyóp be. Caán doonádih yeebdíh naáwát túut caá wā chájap. ²⁷ Jerusalén tútchidih moón, ì maáta biícdih, chooát yeó jáap jamat pah,

yeéb judíowā nihcannit yahna Diosdih wéinitbut, jwíit nihatdih yéejat peéh chájat déedih yohni pínah doonádih jwí joyóp be. Caán doonádih yeebdíh naáwát túut caá wā chájap. ²⁷ Jerusalén tútchidih moón, ì maáta biícdih, chooát yeó jáap jamat pah,

* **13:17** Ex 1.7; 12.51 * **13:18** Nm 14.34; Dt 1.31 * **13:19** Dt 7.1; Jos 14.1 * **13:20** Jue 2.16;

1S 3.20 * **13:21** 1S 8.5; 10.21 * **13:22** 1S 13.14; 16.12; Sal 89.20 * **13:24** Mr 1.4; Lc 3.3

* **13:25** Jn 1.20; Mt 3.11; Mr 1.7; Lc 3.16; Jn 1.27

Dios naawát dih naóh yapanit í daacátjidi h í en naawáchah joiná yuhna, queét í beh joicáp jĩ. Pánih beh joicán, Jesucristo Dios ã wahni ã jumatdihbut í jéihcap jĩ. Pánih jéihcan, Jesucristodih mawat túttnit, Dios naawát dih naóh yapanit í daacátji biíc yoobó í chājap jĩ. ²⁸ Jesús ã yéej chājcah yuhna, Pilatodih í mao yohat tútup jĩ.* ²⁹ Jon jātih í daacátji biíc yoobó í chāj péanachah, cruzboó í péoh dodhnijidih ub deyanit, jeé litboó ãih bācahjidih bita it yohop wut yuh jĩ.* ³⁰ Obohjeéhtih, Dios caandih át jwúb boonanap wut jĩ. ³¹ Páant ã booaat túttimah, ãihwā Galileamant Jerusalén tútchina ãjeéh péenitjidih dawá yeó jāapna át jíghop wut jĩ. Pánihna, caandih ennitji jumna, ded pah Jesús ã chājatjidih buu bita jwĩ déewādih naóhna caá í chājap.*

³²⁻³³ “Pánihna, caán túini doonādih jwiítbut yeebdih naawādih jwĩ jūwúp be. Jesucristodih boonanit, Dios jwĩ nuowādih ã naawátji jwiít í jumenādih biíc yoobó buu ã yapap be. Páant tigaá Davidji ã jwíih daacátji numpboó Salmo nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Meém wā wūuh caá. Buu nihāt cācwā í enechah, meemdh maáh wā waadána caá”, Dios ã niijná caá’, David át niij daacáp tajĩ.* ³⁴ Caán ã wunuchah yuhna, ãih bācah át moópcat pínah niijná, Dios caandih át boonanap tajĩ. ã naawát dih naóh yapani Isaías nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Daviddih wā niijátji pah meemdh biíc yoobó wā túi chājbipna caá”, Cristodih Dios ã niijná beé’, át niij daacáp tajĩ.* ³⁵ Biíh Salmoboó Davidji nin pah át jwúb niij daacáp tajĩ: ‘Wíih túini, wā oinih bācahdih wā moopát tútcan

niit”, Cristodih Dios ã niijná beé’, át niij daacáp tajĩ.* ³⁶ Pánihna, nindih ñi náhninaá: Davidjiboó Dios ã wutatdih túi jepahnit, ãih cācwādih ã túi chājat túttimah, át wunup wut jĩ. Á wunuchah, ã nuowādih í yohopjiboó caandihbut it yohop wut jĩ. Páant í yohat túttimah, ãih bācah át moóppjip taga. ³⁷ Obohjeéhtih, Dios ã boonaniboó ãih bācah át moópcap tajĩ. ³⁸ Páant ã moópcatdih jéihnit, nindih ñi túi jéihyeé: Caán Dios ã boonani Jesús ã wun wūhatjijeh ñi yéejatdih Dios ã yohna caá. ³⁹ Yeéb Moisés ã wutatjidih jepahnit, ñi yéejat yohatdih ñipĩ bidna yuh caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjepahnit, ñi yéejat yohatdih ñi jéih bid juibpna caá. ⁴⁰ Pánihna, Dios naawát dih naóh yapanit nin í niijátji pah yapcat tút niijná, ñi túi chāja chaáh.

⁴¹ ‘ “Eneé, wā wēpatdih wā jútuchah, yeéb deoh naóhniiboó ñi en wáhi bejbipna caá. Wā wēp chājat pínahdih í naawáchah yuhna, túi jenah joicánnit, ñi wunbipna caá”, Dios ã niijná caá’, it niij daacáp tajĩ”, (*Hab 1.5*)

Pablo cācwādih át niijp wut jĩ.

⁴² Páant niij naóh péanit, Pablowā it bac bejep wut jĩ. Í bac bejehah, cācwā queétdih nin pah it niijp wut jĩ: “Túttimah bóo chooát yeó jāapdih jwiít dih ma jwúb bohénaá”, it niijp wut jĩ. ⁴³ Túttimah, maátaboó wāac junítdih í bacanachah, dawá judiowā, dawá judiowā nihcannit yuhna Diosdih wēinitbut Pablowādh it ñuun bāc bejep wut jĩ. Pánih ñuun bāc bejndih Pablowā nin pah it niijp wut jĩ: “Dios yeebdih túi oinit, Jesucristodih ã wahatji doonādih

* **13:28** Mt 27.22-23; Mr 15.13-14; Lc 23.21-23; Jn 19.15 * **13:29** Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42 * **13:31** Hch 1.3 * **13:32-33** Sal 2.7 * **13:34** Is 55.3 * **13:35** Sal 16.10

buu túi jepahnit, caandih ñi cádahca bojóo”, it niijíp wat jĩ.

⁴⁴ Túttimah bóo chooát yeó jáapdih caán tátchidih moón nihat beéd jáóhñit pah Dios naáwát dih joíhna, it míc wáac jaibínap wat jĩ. ⁴⁵ Obohjeéhtih, judíowā ĩ maáta dawá wáac jaibínitdih ennit, búdí it íjijp wat jĩ. Pánihna, Pablo ā bohénachah, queétoó caandih jaíhna, yehna it niijíp wat jĩ. ⁴⁶ Obohjeéhtih, Pablo Bernabéjĩh úmcanjeh, nin pah it niij wēp naáwáp wat jĩ:

—Jwiít judíowādihjeh Dios naáwát dih ā jwíih naáwát túutap be. Obohjeéhtih, caandih náahcan, Diosjeéh páantjeh ñi jumíhcat jíib, jwiítboó judíowā nihcannitdih naáwádih jwĩ bejbipna caá. ⁴⁷ Dios naáwát dih naóh yapani Isaías ā daacátji pah jwiít dihbut páant niij watna āt chājjip taga:

“Judíowā nihcannitdih wā túi wbat pínahdih ĩ beh joyát pínah ni-ijná, meemdih ĩ pebhna wā wahbipna caá. Pánihna, nihat baácdih moondih ĩ yéejat peéh chājat déedih wā yohat pínahdih ñi naáwá”, Dios ā niijná caá’, āt niij daacáp tajĩ, (Is 42.6; 49.6)

Pablowā it niij naáwáp wat jĩ.

⁴⁸ Páant ĩ niijíchah joinít, judíowā nihcannit búdí it weñep wat jĩ. “Dios naáwát túina caá”, it niijíp wat jĩ. Pánihna, nihat Diosjeéh páantjeh jumnit pínah, Jesucristodih it jepahap wat jĩ. ⁴⁹ Dios naáwát dih jáap jepahnitbut caán baáboó it naóh peét bejep wat jĩ. ⁵⁰ Obohjeéhtih, judíowā ĩ maáta bitadih Pablowādih it íjanap wat jĩ. Páant ĩ íjanachah, Diosdih jepahñitji maáta yaádh, neoná biícdih íjñit, Pablowāboodih yeejép chājñit, íih baácmant it ññun yóh bacanap wat jĩ. ⁵¹ Pánihna, caán tátchidih moondih Dios ā yohat

pínahdih júutna, Pablowāboó íih zapatos becchídih it péoh mao yoh jéenanap wat jĩ. Péoh mao yoh jéena péanit, Antioquia tátchimant Iconio tátchina it bejep wat jĩ.* ⁵² Pánihna, Antioquia tátchidih moón Jesús dih jáap jéihnitdih Túini Espiritu ā túi teo wáacachah, búdí it weñep wat jĩ.

14

Iconio tátchidih moondih Pablo Bernabéjĩh ĩ bohéat

¹ Pablowāboó Iconio tátchina jaibínit, chooát yeó jáapdih judíowā ĩ míc wáacat munná caanjĩh moónjeéh it waad béjep wat jĩ. Antioquia tátchidih moondih ĩ bohéatji pahjeh muntih túini doonádih caánboobút it túi naáwáp wat jĩ. Páant ĩ naáwáchah, dawá judíowā, judíowā nihcannitbut túi joinít, Jesucristodih it jepahap wat jĩ. ² Obohjeéhtih, joíhcannit judíowā Pablowādih yee naóhñit, judíowā nihcannitdih it joyát túutcap wat jĩ. ³ Páant ĩ chājachah yahna, maatápdih Pablowā caánboó jumnit, úmcanjeh Jesús ih túini doonádih it wēp naáwáp wat jĩ. Pánihna, “Ī naáwát yoobópdih caá”, cāacwā ĩ niij jéihyat pínah niijná, jwiít cāacwā jwĩ jéih chājca naáhdih ĩ chāj júutat pínah wēpatdihbut Dios Pablowādih āt wāhup wat jĩ. ⁴ Obohjeéhtih, biquína caán tátchidih moón joíhcannit judíowājeéh ĩ péenachah, bitaboó Pablowājeéh it péenap wat jĩ. ⁵ Pánihna, judíowā nihcannit, judíowā, ĩ maáta biícdih, “Pablowādih jee dáhnajĩh yohñit, jwĩ mao yoh jĩih”, it niij jenah joyóp wat jĩ. ⁶⁻⁷ Obohjeéhtih, páant ĩ niij jenah joyát doonádih joinít, Pablowā Iconio tátchimant it jwei bác bejep wat jĩ. Pánih jwei béjna, Licaonia baácdih Lистра tátchi, Derbe tátchi, caán tátchina pebh jumnitdihbut it naóh jibip wat jĩ.

* 13:51 Mt 10.14; Mr 6.11; Lc 9.5; 10.11

Listra tətchidih moón Pablodih jee dahnajih i yohat

⁸ Listra tətchina jəibínit, Jesúih táini doonádih ít bohénap wut jī. Caanjih jéih yáac chəi bejcani Pablowádih át joí chəudəp wut jī. Caán jwíih cāac jumnajeh, əih jítchana yéejni át juməp wut jī. ⁹ Pánihna, ā táí joyóchah jéihnit, “Caán ā booat pínadhíh ā táí jenah joiná caá”, Pablo át niúj jéihyep wut jī. ¹⁰ Pánih jéihnit, caandíh ennit, nin pah át wəp niijíp wut jī:

—Yoobópdih ma ñah ñəhəú, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, ñaáp ñah ñəhnit, át yáac chəi bej jwíhip wut jī. ¹¹ Caandíh ā boonachah ennit, cāacwā búdí ít en wáhi bejep wut jī. En wáhi bejnit, íih wéheatjih nin pah ít niúj wēi ñaacáp wut jī:

—Jwiít jwípí əəbh wéinit dioswā cāac wéehnit, ít dei jəúwəp taga, ít niijíp wut jī. Páant í niúj wēi ñaacáchah yəhna, Pablowā ít beh joicáp wut jī.

¹² Páant niúj jenah joinít, Bernabédih íih dios Zeuíh wət ít búəhdəp wut jī. Pablobodíh íih bíih dios Hermeíh wət ít búəhdəp wut jī. Zeusboó Griego cāacwāíh dioswā í maáh, Hermesboó íih dioswāíh naóh yapani wut jī. Pánihna, Pablobó naóhni ā juməchah, naóh yapani Hermeíh wət ít búəhdəp wut jī. ¹³ Zeusdih əəbhnit, í wēi wəhat məú tətchi jwéejdih át juməp wut jī. Pánihna, caán məudíh en daoní Bernabédih “Zeus caá”, niúj jenah joinít, Pablowádih jwāáat tət wut niijná, momo jiwíwádih cháajih í búədhni júdunadibət tətchi jəcna át əb jəúwəp wut jī. Caánboó cāacwā bíicdih wéinit, momo jiwíwádih Pablowádih átih mao wəhíhip wut yuh jī. ¹⁴ Obohjeéhtih, Pablowā í chəjatdih en wəhinit, cāacwā poómp cətíh ñáo waadnit, nin pah ít wəp niúj ñaacáp wut jī:

¹⁵—Páant ñi chəjatdih ñi cádahaá. Jwiítbut yeeb pánihnit cāacwəjeh mən tigaa. Jwiít dih wéinit, ñi mao wəhca bojó. Jwiít yeebdíh Jesúih táini doonádih naawádih jwí jəúwəp be. Dios yoobát báadhni, wəpni caá. Yeeb ñipí wéini panihni nihcan caá. Pánihna, nin wəpcanni, báadhcanndih ñi wēi cádahaá. Tət məmnit, báadhni Dios yoobát dih ñi jepahaá. Caán jeádih chəj, baacdibət chəj, məjnadibət chəj, nihatdih át chəjap wut jī. ¹⁶ Jon jətíh Dios nihat cāacwádih dedé í náahat pahjeh í chəjachah, át enah boj jwəhəp wut jī. ¹⁷ Pánih enah bojna yəhna, ded pah ā jumətdih át táí júutəp taga. Yeebdíhət ā oyatdih júutna, mahdih məugát tət, jeémát pínadhíhət əpí quehat tətna caá. Jeémát dih wəhna, yeebdíh əpí wənat tətna caá, Pablo queédih át niijíp wut jī.

¹⁸ Páant ā niijíchah, momo jiwíwádih cāacwā wēi mao wəhíhnit, ít tahca bejep wut jī.

¹⁹ Cāacwā páantjeh í wəñechah, Antioquíh tətchidih moón, Iconio tətchidih moón judíowā bíicdih jəibínit, Pablowádih ñəún yee naóh péenit, “Jwiítboodíh jeh ñi joyoo”, cāacwádih ít niijíp wut jī. Páant í niijíchah joinít, caán tətchidih moón Pablodih mawat tət niijná, jee dahnajih ít yohop wut jī. “Jáantjeh ā wənah bejep be”, niúj jenah joinít, tətchi jwéejboó caandíh ít wái bac bejep wut jī.* ²⁰ Páant í əb bac bej yohochah ennit, Jesúíhwā Pablo pebh ít múc wáac jəibí ñəhəp wut jī. Páant í múc wáac jəibí ñəhəchah, Pablo boonit, jwəəb ñah ñəhnit, tətchiboó át jwəəb waad bejep wut jī. Pánihna, cheibit Pablo Bernabéjih Listra tətchimant bac bejnit, Derbe tətchina ít bejep wut jī.

Pablowā í jwíh bohéniji tətchinadih moondíh í jwəəb bohéat

* 14:19 2Co 11.24-25; 12.2-5; 2Ti 3.11

21-22 Derbe tútchina juibínit, caán tátchidih moondíhbat Jesúih túini doonádih Pablowã it naáwáp wut jĩ. Páant ĩ naáwáchah, dawá caandih joinít, túat nuumnit, Jesucristodih it túi jepahap wut jĩ. Pánihna, Derbe tútchidih moondih bohé péanit, Lистра tútchina jwúub joinít, Jesúsdi h jáap jepahnitdih jwúub bohéna, queédih it weñanap wut jĩ. Túttimah, Iconio tátchidihbat, Antioquia tátchidihbat jwúub joinít, Jesúsdi h jáap jepahnitdih biíc yoobó it teo wáacap wut jĩ. Caán tútchinadi h jumnit, Jesúsdi h jáap jepahnitdih bohéna, nin pah it niij naáwáp wut jĩ: “Yeéb yeejép yapna yuhna, Jesúsdi h ñi cádahca bojoó. Nin baácboó jwĩ jum jwuhuchah, jwiit nihatdih yeejép yapat páantjeh ã jumvipna caá. Páant jwiitdih ã yapachah yuhna, Jesúsdi h cádahcan, Dios ã jumupboó jwĩ jéih waadbípa caá”, it niijp wut jĩ. ²³ Caán tútchina jummat pah Jesúsdi h jáap jéihnitdih ennit, queédih waóhni t pínahdih Pablowã it ñío jwejep wut jĩ. Pánih ñionit, jeémp jwuhcanjeh úbhna, “Nit meemdi h jepahnitdih waóhni t pínahdih ma túi teo wáacá”, Diosdi h it niij úbhép wut jĩ.

Pablowã Siria baácdi h bóo Antioquia tútchina ĩ jwúub juyát

²⁴ Pisidia baácdi h bóo Antioquia tátchidih moondih bohé péanit, caán baácmant jüóhni t, Panfilia baácna it jwúub dei jüúwáp wut jĩ. Pánih jwúub dei jüóhna, jwĩh bejna, bohécanjeh ĩ yapniji Perge tátchidih cháonit, caanjih moondih Jesúih túini doonádih it bohénap wut jĩ. ²⁵ Pánih bohé péanit, Atalia wát jumni jélitdih it dei juyáp wut jĩ. ²⁶ Pánih dei joinít, johlitjih bejni jááj chóodih waadnit, Siria baácdi h bóo Antioquia tútchina it jwúub cháuh jüúwáp wut jĩ. Dios ã jwĩh naáwát túatna, queédih teo jáha úbhni t

ĩ wahnit tútchinajeh muntih, Dios ã wutatjidih chá j péanit, it jwúub juyáp wut jĩ. ²⁷ Pánih jwúub joinít, Jesúihwádi h míc wáacat túatni t, ded pah ĩ yapatjidih it naáwáp wut jĩ: “Dios jwiitdih búdí ã teo wáacap be. Páant ã teo wáacachah, ã wépatjih cáacwádi h boonanit, áih túini doonádihbat jwĩ naáwáchah, dawá joinít, ĩ jepahap be. Pánihna, judiówã nihcannitbat joinít, dawá ĩ túi túat nuumáp be”, Pablowã queédih wahnitdih it niijp wut jĩ. ²⁸ Pánihna, caánboó Jesúihwã biícdi h maatápdih it jumup wut jĩ.

15

Jerusalén tátchidih Jesúihwã ĩ maáta ĩ míc wáacat

¹ Biquína judiówã Judea baácmant bejni t, Antioquia tútchina it juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, judiówã nihcannit Jesúihwádi h nin pah it niij naáwáp wut jĩ: “Moisés jwĩ nuowádi h iih quehli nah yapat chóodih ĩ bóodat pínahdih át wutap wut jĩ. Páant ñi bóodcah, Diosboó yeebdih ã túi úbcan niit”, it niijp wut jĩ.* ² Páant niijnit, queét Judea baácdi h moón Pablowádi h it míc jüihñup wut jĩ. Páant ĩ míc jüihñuchah, Jesúihwáboó Pablo, Bernabé, biquína caanjih moón biícdi h Jerusalén tútchina it wah bojop wut jĩ. Jesús ã naáwát túatni t, Jesúihwádi h waóhni tdi hbat Judea baácmant juibínit ĩ naáwát di h ĩ úbh joyát pínah niijná, queédih it wahap wut jĩ.

³ Páant ĩ wahnitji Fenicia baácna jui, yap jüóh, Samaria baácna it juyáp wut jĩ. Pánihna, caán baácnadi h moón Jesúihwájih míc wáacni t, judiówã nihcannit Jesúsdi h ĩ jepahatjidih it naáwáp wut jĩ. Páant ĩ naáwáchah joinít, queét búdí it weñep wut jĩ.

⁴ Queét Jerusalén tútchina ĩ juyáchah, caanjih moón Jesúihwã,

* 15:1 Lv 12.3

queétdih waóhñit, Jesús ã naáwát tútñit bíicdih, queétdih ít túi wēi jwāáap wut jī. Pánihna, Pablowā Dios ã wēpatjīh ded pah ī chājatjidih queétdih ít naáwáp wut jī. Judíowā nihcannitbut Jesúsdi h ī jepahatjidih ít naáwáp wut jī. ⁵ Obohjeéhtih, páant ī niijíchah joinít, biquína Jesúsdi h jepahnit fariseowā ñah ñuhñit, nin pah ít niijíp wut jī:

—Queét judíowā nihcannitdih fih quehli nah yapat chóodih bóodat caá náahap. ‘Moisés ã wutatji pah ñi chājaá’, queétdih ñi niij wutuú, ít niijíp wut jī.

⁶ Páant ī niijátdih míc wéheat tút niijná, áih doonádih Jesús ã naáwát tútñit, Jesúihwādi h waóhñit bíicdih ít míc wáacap wut jī. ⁷ Páant maatápdih ī míc wéhenachah, joinít, Pedroboó ñah ñuhñit, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jī:

—Wā déewāá, jon ñijeéh wā jumachah, judíowā nihcannitdih Jesúih túini doonádih wā naáwáchah joinít, ī jepahat pínah niijná, weemdíh ñíonit, Dios ã wahap jī.* ⁸ Cāacwā ded pah ī jenah joyátdih jéihni jumna, queét judíowā nihcannit jwī naóhni doonádih ī jepahatdih át jéihji tagaá. Pánih jéihna, áihwā ã chājatjidih jwiít di h júutna, Túini Espiritudi h jwiít di h ã wēhatji pahjeh muntih, queétdihbut ã wēhup jī.* ⁹ Pánih wēhna, jwiít di h queétdihbut bíic yoobó ã chājap jī. Queétbut caandíh ī jepahachah, ī yéejat di h át yohji taga. ¹⁰ Jwiít judíowā Moisés ã wutatjidih bíic yoobó jwī túi jepahcan caá. Jwī ñowājibut bíic yoobó ít jepahcap wut jī. Páant jwī túi jepahcah yuhna, ¿dépanihna queét judíowā nihcannit Jesúsdi h jepahnitdih yeéb bíic yoobó ñi wutíh? Pánih wutñit, Dios queétdih ã chājatjidih ‘Yoobópdih nihcan caá’, niijná caá

ñi chājap. ¹¹ Obohjeéhtih, jwiít nin pah jwī niij jenah joiná caá: ‘Jwiít di h jīgah en oinit, Dios jwī yéejat jīb ã peéh chājat déeji jwī Maáh Jesús ã túi ubat pah muntih, buu jwuh judíowā nihcannitdihbut bíic yoobó ã túi ubna caá’, jwī niij jenah joiná caá, Pedro át niijíp wut jī.

¹² Páant ã niijíchah joinít, Pablowā jwuh judíowā nihcannitjeéh jumna, Dios ã wēpatjīh ded pah ī chājatjidih ī naáwáchah, ni hat lai hcanjeh ít joí yai ñéh bejep wut jī. ¹³ Páant ī naóh péanachah, Santiago jwuh nin pah át niijíp wut jī:

—Wā déewāá, weemdíh ñi joi jwáhuú. Yeebdíh bainí wā naáwíhna caá. ¹⁴ Dios judíowā nihcannitdih túi wēi ennit, áihwā pínahdi h ã ñíwatjidih Simón Pedroboó jwiít di h ã naóh péanap be. ¹⁵ Dios naáwát di h naóh yapani, ã daacátji pahjeh tih judíowā nihcannitdih páant át yapap taga. Nin pah át niij daacáp tají:

¹⁶ ‘“Davidji maáh jum láa, ni hat áihwábut ī wun beedép jī. Pánih beední t ī jumachah yuhna, túttimah bóo láa, jwáub dei júóhñit, áihwā panihnit di h wā jwáub chājbipna caá.

¹⁷ Páant wā chājachah, ni hat cāacwā bita judíowā nihcannitbut weém ī Maáhdih ī náahbipna caá. ‘Wíihwā ñi jumúú’, wā niij bidnit weemdíh ī jepahbipna caá”,

¹⁸ jwī Maáh ã niijná caá’, át niij daacáp tají. (Am 9.11-12)

¹⁹ “Páant ã niij daacátjidih náhninit, weém, Santiago nin pah wā niij jenah joiná caá: Judíowā nihcannit, Dios naáwát di h jáap jepahnit di h wái náah jumni jwī chājat tútca boj jíih. ²⁰ Obohjeéhtih, queétdih nin pahjeh jwī niij daacá

* 15:7 Hch 10.1-43 * 15:8 Hch 2.4; 10.44

wah jīh: ‘Í pāpnidih wēi wāhniiji jeémátdih ñi jeém̄pca bojoó. Ñi áa nihcannitjīh ñi yéej chājca bojoó. Jōp teo maonitji nuñápwādh ñi jeém̄pca bojoó. Meépdih ñi babhca bojoó’, jwī niīj daác wah jīh. * 21 Jon jātih, buubut jwiit judiowā jwī míc wáacat muuná, jwī chooát yeó jáap jamat pah, Moisés ā wutatjidih ĩpī bohéna caá. Nihat tátchidih moón caandih jwī jéihna caá. Pánihna, weém wā niiját pahjeh tih Jesúsdi h jéihnit judiowā nihcannitdih, niīj daác wahat dée caá, bita jwī déewā jwiitdih ĩ ĩjcat pínah niijná”, Santiago āt niijp wut jī.

Judiowā nihcannitdih ĩ daác wahat

22 Páant ā niijichah joinít, Jesús ā naáwát túatnit, Jesúhwādh waóhnit, nihat Jesúhwā biícdi h, Antioquía tátchidih moondih ĩ daácni náodih Pablowājeéh ub bejnit pínah, Judas, Silasdi hbut ĩt ñíwip wut jī. Judas āih biíh wut Barsabás wut jī. Queét Jesúsdi h tái jepahnit ĩ jamuchah, bita Jesúhwā queétdih ĩt tái wēi enep wut jī. 23 Pánih queétdih ñío péanit, nin pah ĩt niīj daacáp wut jī:

“Yeéb nihat judiowā nihcannit Jesúhwā Antioquía tátchidih moón, Siria baácdi h moón, Cilicia baácdi h moondihbut jwiit Jesús ā naáwát túatnit, āihwādh waóhnit, nihat āihwābut, yeebdih jwī táyat túatna caá. 24 Biquína jwījeéh jamnit yeeb pébhna juibínit, yeebdih dawá wutatdih ĩt jepahat túatup wut jī. Pánih wutnit, yeebdih ĩt tac buugánap wut jī. Obohjeéhtih, jwiitboó queétdih jwī wahcah yahna, queéteh bejnit, yeebdih páant ĩt wutup taga. 25 Pánihna, jwiit nihat biíc yoobó ñi pebhna wahni pínahdi h jwī ñíwip be. Páant jwī ñionitdih jwī oini

Pablo Bernabéjeéh jwī wahbipna caá. 26 Pablowā jwī Maáh Jesucristoi h tání doonádh muucanjeh ĩ bohénachah, dawá láa bita queétdih ĩt puñup wut jī. ‘Í mao yohíhichah yahna, Jesúh tání doonádh jwī naóh cádahcan niit’, ĩpī niijná caá. 27 Pánihna, jwī daácni náodih yeebdih ĩ naáwát pínah niijná, Judas, Silasjī h Pablowājeéh ñi pebhna jwī wahna caá. 28 Tání Espírítu jwiitdih ā teo wáacachah, ā jéihyatjī h nin pah jwī jenah joiná caá: Wái náah jamni wutatdih wutcan, nin pahjeh jwī niīj wutbipna caá: 29 ‘Nin jwií h dios caá’, niīj jenah joi pāpnidih wēinit, ĩ cádah cáagniji jeémátdih ñi jeém̄pca bojoó. Meépdih ñi babhca bojoó. Jōp teo maoni nuñápwādhbut ñi jeém̄pca bojoó. Ñi áa nihcannitjī h ñi yéej chājca bojoó. Nin jwī wutatdih jepahna, ñi tui jambipna caá. Páant bóojeh tigaá yeebdih jwī wutup”, ĩt niīj daacáp wut jī.

30 Caán náodih daác péanit, Antioquía tátchina bejnitdih ĩ wāhat túttimah, queétoó bejna, Antioquía tátchina ĩt juibínap wut jī. Caanná juibínit, Jesúhwādh míc wáacat túatnit, Jerusaléndih moón ĩ daác wahni náodih ĩt wāhup wut jī. 31 Páant ĩ wāhni náodih míc en naóhna, táníneh ĩ wutuchah joinít, búdí ĩt weñep wut jī. 32 Judas Silasjī h Dios naáwátdih naóh yapanit jamna, Jesúhwādh Dios naáwátdih ĩt tái bohénap wut jī. Páant ĩ bohénachah joinít, Jesúhwāboó búdí wēinit, Jesúsdi h chah ĩt tái jenah joyóp wut jī. 33 Judas Silasjī h caanná maatápdih jamnitji caanjī h moondih ĩ cádah jwáub jūwáchah, “Ñi tái bejeé”, Antioquía tátchidih moón queétdih ĩt niijp wut jī. Páant niijnít, Judaswādh wahnitji Jerusalén

* 15:20 Gn 9.4; Ex 34.15-17; Lv 17.10-16; 18.6-23

tátchidih moondíh ìt túyat túutap wut jì. Páant ì niiját túttimah, Judasjeh át jwáub júúwáp wut jì. ³⁴ Obohjeéhtih, Silasboó bíih jwáub jenah joinít, Antioquía tátchidih át chāwáp wut jì. ³⁵ Pablo Bernabébut caán tátchidih ìt chāwáp wut jì. Pánihna, queét, dawá bita bíicdih Jesúh túini doonádih ìt bohénap wut jì.

Chéneji Pablo túini doonádih naóh jibidih ā bejat

³⁶ Túttimah, Antioquía tátchidih maatápdih jumniji Pablo Bernabédih nin pah át niijíp wut jì:

—Chóbe, nihát tátchinadih moón jwí jwíih naóhntijidih jwí táoh en jibjìh, páant mantih, át niijíp wut jì.

³⁷ Páant ā niijíchah joinít, Bernabéboó Juan Marcosdih ìjeéh átih ub bejhip wut yah jì. ³⁸ Caánboó ì jwíih jibichah, ìjeéh Panfilia baácna juibíniji yahna, bíic yoobó nihcan, át jwáubah júúwáp wut jì. Caán bíic yoobó ā nihcatdih enniji, Pablo caandíh chéneji át ub bejìhcap wut jì.* ³⁹ Páant ā ub bejìhcah enna, Bernabé Pabljìh queétjeh tabit míic niijnít, ìt míic cádahap wut jì. Pánihna, Bernabéboó Chipre wūt jumni quewana Juan Marcosdih át numah chúuh bejep wut jì. ⁴⁰ Pabloboó Silasdih ā chéen pínadhíh ñíonit, át numah bejep wut jì. Pánihna, ì bohénadhíh bejat pínah jātìh, “Paá, queétdih en daonít, ma túi teo wáacá”, Jesúhwā ìt niij wáubap wut jì. Páant ì wáubát túttimah, Pablo Silasjìh ìt bejep wut jì. ⁴¹ Pánih bejnit, Siria baácna Cilicia baácna but juibínit, caanjìh moón Jesúhwādih jwáub bohéna, queétdih ìt túi teo wáacap wut jì.

16

Timoteo Pablowājeéh ā bejat

¹ Cilicia baácmanat Derbe tátchina juibí, yap bej, Listra tátchina Pablowā ìt juibínap wut jì. Caanná

juibínit, Timoteo wūt jumnidih ìt jwāáap wut jì. Ā ìin judío wili, ā ìip Griego cáac wut jì. Timoteo, ā ìin bíicdih Jesúsdih jepahnit wut jì. ² Listra tátchidih moón, Iconio tátchidih moonbát Jesúhwā “Timoteo túi chājni caá”, ìpì niijíp wut jì. ³ Páant ì niijíchah joinít, Pablo Timoteodih át numah bejìhip wut jì. Obohjeéhtih, caán baácndih moón judiowāboó “Timoteo ìp Griego cáac caá”, ì niijíchah joinít, judiowā ì ìjcat pínah niijná, Pablo Timoteodih quehli nah yapat chóodih át bóodat túutap wut jì. ⁴ Pánihna, Pablo Silasjìh Timoteodih numah jibna, ded ì juibíni tátchidih moondíh Jerusalén tátchidih moón Jesús ā naáwát túutnit, Jesúhwādih waóhntibut ì daác wahní náojidih ìt en naáwáp wut jì, caandíh ì jepahat pínah niijná. ⁵ Páant ì naáwáchah, Jesúhwā caandíh chah ìt túi jenah joyóp wut jì. Pánihna, queét yeó jáap jumát pah chah ìt dao béjep wut jì.

Pablo Macedonia baácndih bóodih ā oo júmat

⁶ Túini Espíritu Asia baácboó queétdih Dios naáwátndih bohénadhíh át bejat túutcap wut jì. Páant ā wahcah, queét Frigia baácndih, Galacia baácndih moonndíh ìt bohé jibip wut jì. ⁷ Pánih jib bejna, Misia baácna juibínit, Bitinia baácna ìt bejìhip wut yah jì. Obohjeéhtih, Túini Espíritu queétdih caánboó át bejat túutcap wut jì. ⁸ Páant caanná ā wahcah, Misia baácndih yap bej, Troas jélitna ìt dei juibínap wut jì. ⁹ Caanná dei juibínit, ũona, Pablo nin pah át oo júmap wut jì: Macedonia baácndih bóo ā pebh ñahachah, át enep wut jì. “Jwiít Macedonia baácndih moonndíh ma teo wáac júúwú”, Pablodih át niij bidip wut jì. ¹⁰ Pánih oo júmniji jáanit, jwíih bíi déedih ámoh péa, Macedonia baácna jwí bejep

* 15:38 Hch 13.13

jĩ. “Dios caán baácna áih túini doonádih jwiít dih naáwát túatna caá ā chājap”, jwĩ niij jéihyep jĩ. Weém Lucasbut ijeéh wā bejep jĩ.

Pablowā Silas biíc dih Filipos tútchiboó i jumat

11 Troas tútchimant Macedonia baácna bejat túat niijná, jélitna dei juibínit, johlitjĩh bejni búdí jǎáj chóodih waadnit, Samotracia wāt jumni quewadih jwĩ chúuh juibínap jĩ. Biĩh yeó jáap Neápolis tútchina jwĩ chúuh juibínap jĩ. 12 Pánih juibí, caán tútchidih yap bejnit, Filipos tútchina jwĩ juibínap jĩ. Caán tútchi Roma tútchidih moón i jui jumni tútchi, Macedonia baácboó jwĩh jumni tútchi tajĩ. Oboh jumni tútchi át nihcap tajĩ. Caanná maatápdih jwĩ jumap jĩ. 13 Judíowáih chooát yeó jáapdih caán tútchimant bac bejnit, muj jwéejna jwĩ juibínap jĩ. Caanjĩh Diosdih úbát túat niijná, judíowā ipĩ míic wáacap tajĩ. Caanjĩh juibí chúudnit, wáac juint yaáhdih Jesúih túini doonádih jwĩ naáwáp jĩ. 14 Biíc wili jwiít dih joinih, Tiatira tútchidih bóli Lidia wāt jumnih mi jumap jĩ. Caánt búdí juib jumni yéguehdih juib chājnih, judío wili nihcan yuhna, Diosdih túi wéinih mi jumap yuh jĩ. Obohjeéhtih Jesúih doonádih mit joi jwáhcap tajĩ. Pánihna, Pablo Jesúih doonádih ā naáwáchah, túi jepahíhatdih Dios caántdih át wáhap tajĩ. 15 Páant mi jepahachah, caántdih miĩh muúdíh moón biíc dih Pablowā i daabánap jĩ. Daabá péanachah, nin pah jwiít dih mi niijíp jĩ:

—“Caántboó Jesús dih túi jepahnih caá’, niij jenah joiná, wājeéh jūóh nit, wíih muúboó ñi chāo jwáhuhú, jwiít dih mi niijíp jĩ.

Páant mi niijíchah joinít, miĩh muuná jwĩ chāwáp jĩ.

Pablowā dih nemat muúboó i nemat

16 Biĩh yeó jáapdih Diosdih úbát pebhboojéh mantih jwĩ jwúub bejchah, nemép jumnih jwiít dih mi jwááap jĩ. Caánt teo wáhnih jumna, “Meemdih nin pah ā yapbipna caá”, cāacwā dih niij naóhna, mi maátadih búdí mit juib teo wáhup tajĩ. 17 Pánihna, jwiít Pablo biíc dih jwĩ bejchah, nin pah mi niij ñaac ñuún péenap jĩ:

—Nit Dios chah wēpnidih teo wáhnit caá. Jwiít iiguipna jwĩ bejat déedih ded pah Dios jwiít dih ā túi ubat pínahdih i naóhna caá, mi niij ñaac péenap jĩ.

18 Maatápdih caandih páant mi niij tac buugá péena, Pablodih ā túi naáwát dée mi bojcap jĩ. Páant mi niij ñaacáchah joi chūunít, Pablo tac púud ennit, nemépdih nin pah ā niij jaihñap jĩ:

—Jesucristo ā wēpatjĩh meemdih wā wutna caá. Caántdih cádahnit, ma bac bejeé, ā niijíp jĩ.

Páant ā niijíchahjeh, nemép át bac bejep tajĩ.

19 Páant ā bacat túttimah, caánt mi juib teo wáhat ā buúduchah ennit, mi maátaboó búdí íjnit, Pablo, Silas dihbut i tewep jĩ. Teonit, caán tútchi tac yoóbó juáhna i ub bejep jĩ. 20 Pánih ub juibínit, peéh chājat túatnit pebna jwejnít, nin pah i niij naóh yacap jĩ:

—Nit judíowā jwĩh tútchidih moondih tac buugánadih it jūéwáp taga. 21 Queét jwĩ nuowā i wúatdih cádahat túatnit, biĩh wúatdih naóhna caá i chājap. Jwiít Roma tútchidih moón maáhdih jepahnit jumna, nit i naáwátboodih jwĩ jéih jepahcan caá, i niijíp jĩ.

22 Páant i niijíchah joinít, dawá Pablowā dih i íjip jĩ. Pánihna, peéh chājat túatnitboó Pablowā ih yégueh chóodih yeo wáyat túatnit, máa nah-najih queétdih i puñat túatap jĩ. 23 Páant queétdih i puñat péenachah, nemat muúboó i nemat túatap jĩ. I nemat túttimah, nemat muúboó en

daonídiĥ ĩ túi en dawát tútup ĵĩ.
 24 Páant ĩ wutuchah, caán muúdiĥ en daoníboó péeni tólihna queétdih át nemep wut ĵĩ. Pániĥ nemnit, máa naanáĵih fiĥ wáunadiĥ át nah chéwep wut ĵĩ.

25 Chei tac yoób Pablo Silasĵih Diosdih úbhnit, ĩt wēi ewep wut ĵĩ. Páant ĩ wēi ewechah, bita nemat muúboó jamnitbat ĩt joyóp wut ĵĩ. 26 Páant ĩ wēi ewechahjeh, caán muú tubit méménachah, niĥat jēcna át waát beed béjep wut ĵĩ. Nemat muúboó jamnitdih ĩ chéwatji tōpnabat át jwāat beed béjep wut ĵĩ. 27 Páant ā yapachah ennit, queétdih wapniboó “Nin nemat muúboó jamnit inát jweiná caá. ĩ jweyéchah, wā maáta weemdiĥ ĩ peéh maobipna caá”, át niĵ jenah joyóp wut ĵĩ. Páant niĵ jenah joinít, áih íbat naadiĥ jwāat wáinit, át míc jwāguíhip wut yah ĵĩ. 28 Obohjeéhtih, ā míc jwāguíhichah ennit, Pabloboó caandih nin pah át niĵ űaác ejep wut ĵĩ:

—Meemjéh ma míc jwāagca bojoó. Jwiít niĥat jwī jamna caá, át niĵíp wut ĵĩ.

29 Páant ā niĵíchah joinít, queétdih wapniboó “Jíi jūúwá, jíi jūúwá”, át niĵ ejep wut ĵĩ. Queét pebhna űáo űah bej, méménit, Pablo Silas fiĥ jítxa pebh át páah yoh űajap wut ĵĩ. 30 Pániĥna, queétdih úb bac bejnit, nin pah át niĵ úbĥ joyóp wut ĵĩ:

—¿Jesúh jamíĥna, ded pah tigaá wā chāĵbi? queétdih át niĵíp wut ĵĩ.

31 —Jwī Maáh Jesúsdih túi jenah joinít, ma jepahaá. Ma déewābat caandih ĩ jepaha naáh. Páant űi jepahachah, yeéb iiguípna bejnit déejidiĥ Diosboó ā túi úbbipna caá, Pablowā caandih ĩt niĵíp wut ĵĩ.

32-33 Chei tac yoobjéh Pablowā Jesúh túini doonádiĥ ĩ naóh péanachah, queétdih wapni áih muúná át namah bejep wut ĵĩ.

Caanná namah ĵuibínit, ĩ puñatji yahwítnadiĥ át chocop wut ĵĩ. Á choc péaat túttimah, Jesúsdih caán ā déewā bíicdiĥ ĩ jepahachah, queétdih Pablowā ĩt daabánap wut ĵĩ. 34 ĩ daabáát túttimah, queétdih wapniji Pablowādiĥ jeémát át wūĥup wut ĵĩ. Pániĥna, caán ā déewā bíicdiĥ Jesúsdih jepahnit, búdí ĩt weñep wut ĵĩ.

35 Baabáchah, tútxidiĥ moón maátaboó Pablowādiĥ ĩ watat pinah niĵná, soldadowādiĥ nemat muúná ĩt wahap wut ĵĩ. 36 Páant ĩ bacaat tútatdih joinít, Pablowādiĥ wapniji queétdih nin pah át niĵíp wut ĵĩ:

—Maáta yeebdih ĩt bacaat tútup wut be. Pániĥna, úmcanjeh, űi bac bejeé, át niĵíp wut ĵĩ.

37 Páant ā bacaíhatdih joinít, Pabloboó soldadowādiĥ nin pah át niĵ naáwáp wut ĵĩ:

—Jwiít jwī yéej chāĵcan be. Jwiít diĥ naóh yacnit ĩ niĵát pah bíih niĵ naóĥni ā wihcah yahna, űi peéh chāĵachah, yoobópdih niĥcan be. Obohjeéhtih, jwiít Roma baácdih moón jwī jamuchah yahna, jwiít diĥ queét maátaboó cāacwā ĩ enepdiĥ ĩ puñat tútup be. Pāi péanit, nemat muúboó ĩ nemep be. Pániĥna, jwiít diĥ ĩ yéej chāĵatjidiĥ tíicnit, ¿buú cāacwā ĩ encaĥ níit, ĩ bacaíhip? Queét maátajeh tih jwiít diĥ bacanadiĥ ĩ jūúwá naáh, át niĵíp wut ĵĩ.

38 Páant ā niĵíchah joinít, soldadowāboó maátadiĥ naáwádiĥ ĩt bejep wut ĵĩ. Pablo Silasĵih Roma baácdih moón ĩ jamatdih jéihna, maátaboó queétdih ĩ puñatji peéh chāĵat pínahdiĥ ĩt úmup wut ĵĩ. 39 Pániĥna, queét Pablowā pebh ĵuibínit, nin pah ĩt niĵíp wut ĵĩ: “Yeebdih jwī yéej chāĵap be. Chéneji páant jwī jwúub chāĵcan níit”, ĩt niĵíp wut ĵĩ. Páant niĵ péa, queétdih namah bac bejnit, maáta fiĥ tútximant ĩt bejat tútup wut ĵĩ. 40 Páant ĩ niĵíchah joinít,

Pablo Silasjñh nemat mʉmánt bac bejnit, Lidiaih mʉnáná ãt bejep tajñ. Caanná juibínit, Jesúhwā biíc dih í míc wáacap jñ. Páñih míc wáacnit, “Jesúsdih péena, ñi cádahca bojóó”, queétdih í niúj wěp naáwáp jñ. Páant niúj péanit, Pablo Silasjñh Filipos tátchimant í bejep jñ.

17

Tesalónica tátchidih moón Jesúhwādih í ñijat

¹ Páñih Filipos tátchimant bejnit, Anfípolis tátchidih yap bej, Apolonia tátchidihbut yap bej, Tesalónica tátchina queét ãt juibínap wut jñ. Caanjñh judíowā í míc wáacat mʉú áť jumap wut jñ. ² Páñihna, judíowāih chooát yeó jáap jumat pah ñpñ bejat dée pah Pablowā judíowā í míc wáacat mʉnáná ãt bejep wut jñ. Caanná juibínit, tres semanas chooát yeó jáap jumat pah Dios naáwátdih caanjñh moondih Pablo áť bohénap wut jñ. ³ Páñih bohéna, nin pah ñpñ niúj naáwáp wut jñ:

—Jwiít judíowā, jwñ páini, Dios á wahní Cristo yeejép á yapat pínah, á wunat pínah, á jwáub boó pud júwát pínahdihbut jon jáñih moón Dios naáwátdih naóh yapanit ãť daacáp tajñ. Wā naóhni Jesúsboó Dios á wahní Cristo á jumna caá. Caán caá jwñ páini, áť niújip wut jñ.

⁴ Páant á niújichah joinít, biquína caanjñh moón judíowā, dawá Griegowā Diosdihjeh wēnit, caán tátchidih moón maáta yaádhbut caandih joinít, “Yoobópdi h tígáá”, ãť niújip wut jñ. Páant niújnit, Pablowādih ãť péenap wut jñ. ⁵ Obohjeéhtih, judíowā maátaboó ñjeéh péenachah ennit, búdí ãť ñijip wut jñ. Páñih ñijna, dawá yeejépwādih bid bojnit, nin pah ãť niúját túutap wut jñ: “ ‘Ñit yeejép chájna caá í chájap’, ñi niúj ñaacá”, queétdih ãť niúj jac wutap wut jñ. Páant í niúj ñaacáchah joinít, caán tátchidih moonbát Pablowādih ãť

ñijip wut jñ. Páñihna, judíowā í maáta Jasón wūt jumniñh mʉnáná juibínit, cáacwādih wāñihna, Pablowādih ãť bidip wut jñ. ⁶ Obohjeéhtih, queétdih bid juaicán, Jasónboodih, bita Jesúhwādihbut ãť teo wái bac bejep wut jñ. Páñih teo wái bac bejnit, tátchidih moón maáta pebhna ub juibínit, nin pah ãť niúj naóh yacap wut jñ:

—Pablowā nihát baácdih moondih ãť tac buágánap wut be. Páñihna, buú jwñih tátchidihbut tac buágánadi h ñ jainá caá. ⁷ Nin Jasón queétdih áñih mʉnáná áť waadát túutap wut jñ. Queét Roma tátchidih bóo jwñ maáh César á wutatdih yap yohnit, ‘Biñh maáh, Jesús caá á wūt’, niújnit, jwñ maáh á wutatdih jwiítidihbut í yap yohat túutna caá, ãť niúj naóh yacap wut jñ.

⁸ Páant í niúj naóh yacachah joinít, nihát cáacwā í maáta biíc dih tʉbit ãť ñijip wut jñ. ⁹ Obohjeéhtih, queétdih í nemcat pínah niújna, Jasón, ájeéh jumnitbut caán tátchidih moón maátadi h dinero ãť wáhap wut jñ.

Pablo Silasjñh Berea tátchina í juibíat

¹⁰ Caan chéjeh waicanjeh Berea tátchina Jesúhwā Pablowādih ãť wahap wut jñ. Caanná juibínitji judíowā í míc wáacat mʉnáná ãť waadáp wut jñ. ¹¹ Tesalónica tátchidih moón í jenah joyátjidih Berea tátchidih moónboó Jesúh doonádh chah túi joinít ãť jumap wut jñ. Páñihna, Jesúh táini doonádh í joyát táttimah, “¿Yoobópdi h niít?” niúj jéñihna, yeó jáap jumat pah jon jáñih moón Dios naáwátdih í daacátjidih ennit, ãť míc bohénap wut jñ. ¹² Páñih bohéna, judíowā, Griegowā neoná, maáta yaádh biíc dih, dawá Jesúsdih ãť jepahap wut jñ. ¹³ Obohjeéhtih, Pablo Berea tátchidih moondihbut Dios naáwátdih á bohéat doonádh joinít, Tesalónica tátchidih moón judíowā í maáta caanná ãť ñmʉn

béjep wut jĩ. Caanná ñuún jaibínit, Berea tútchidih moondíh tac buugána, í yee naawáchah joinít, Pablowádh it íjip wut jĩ. ¹⁴ Páant í íjichah ennit, Pablodih búdí muj jélitna waicanjeh Jesúhwa it numah dei bejep wut jĩ. Oboheéhtih Silas Timoteojih Berea tútchidih it chāwáp wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, caán jélitmant Pablodih Atenas tútchina búdí jááj chóojih it numah chúuh bejep wut jĩ. Pánih chúuh jaibínitji, Berea tútchiboó it jwúub aab béjep wut jĩ, páant mantih. “Waicanjeh bejnit, Pablodih ñi pej jum bí”, Silas Timoteodihbut it niijíp wut jĩ. Páant Pablo queédih át niiját túutap wut jĩ.

Pablo Atenas tútchidih a jumat

¹⁶ Pablo Atenas tútchina jaibínit, Silas Timoteodihbut át páñap wut jĩ. Pánih páina, caán tútchidih át táoh jib bejep wut jĩ. Pánih táoh jib bejna, caán tútchidih moón í pāp cáagnitdih “Jwíh dios caá”, í niijichah jéhnit, dawá a jumatdih enna, Pablo tabit át jīgahap wut jĩ. ¹⁷ Pánih jīgahnit, judíowā í míic wáacat muuná waadnít, judíowā, judíowā nihcannit yahna, Diosdih wēinitjihbut át míic wéhenap wut jĩ. Yeó jáap jumat pah Pablo caán tútchi tac yoóbó juúhna en jibnitjihbut át míic wéhenap wut jĩ. ¹⁸ Biquína Epicureowā í jenah joyátdih bohénit, bita Estoicowā í jenah joyátdih bohénitbut Pabljih it míic wéhenap wut jĩ.

—¿Nin wéheat beedcánni ded pah tiguaá a niij wéhe? queét it míic niijíp wut jĩ.

Pánihna, Pablo ded pah Jesús a jumatjidih, a boo pud jūwátjidihbut a naawáchah joinít,

—Caánboó biíh diosnadih naóhna caá a chājap, it niijíp wut jĩ.

¹⁹ Túttimah, queét ípí míic wáac jaibí wéhenapboó, Areópago wut

jumapna Pablodih it numah bejep wut jĩ.

—Ma jáap bohéatdih jwí jéihíhna caá. ²⁰ Jwí joica naáh doonádh ma naawáchah, jwí joíhna caá, queét Pablodih it niijíp wut jĩ. ²¹ Nihat Atenas tútchidih moón, biíh baácmant jūóhnit caán tútchidih jumnitbut, yeó jáap jumat pah jáap bohéatdih ípí míic wéhehip wut jĩ. Pánih jéihíhnit jumna, Pablo a naawátidihbut it joíhhip wut jĩ.

²² Pánihna, Pablo Areópago wut jumapboó ñah ñuhnit, caánboó wáac jaibínitdih nin pah át niij naawáp wut jĩ:

“Atenas tútchidih moón, dawá pāpnitdih yeéb búdí wēinit, ñi wúbatdih wā jéihna caá. ²³ Nin ñíh tútchidih dawá ñi pāp cáag wēinitdih wā táoh enep be. Pánih en jibna, yeéb ñi wēinit cātíh, bíicdih nin pah ñi niij daacátjidihbut wā enep be. “WŪT JWÍ JÉIHCA NAÁH DIOS CAÁ”, ñit niij daacáp tabe. Yeéb caandíh jéihcan yuhna, caandíh ñi wēina caá. Pánihna, caán ñi jéihca naáhdih yeebdíh naawát túut caá wā chājap.

²⁴ “Caán Dios nihat baácdih chāj, nihat baácbóo jumnidihbut át chājap tají. Pánihna, nihat jeáboó jumnit, baácbóo jumnitbut í maáh caá. Cáacwā í chājni muudíh jumni nihcan caá. ²⁵ Caán jwiítidih báadhdát túutni, caolih wáyat túutni, nihat biíh pah bóo chāj wūhni jumna, jwiít jwí teo wáacatdih a náahcan caá. Caán moh yéejni nihcan caá.*

²⁶ “Newé pínahdih caán Dios át jwíh chājap wut jĩ. Caanjih nihat baácdih moondíhbut át chājap wut jĩ. Pánihna, nihat baácbóo jwiítidih át jwejep wut jĩ. ‘Nin pah bólih maatápdih a báadh jwuhbipna caá’, jwiítidih Dios át niij jenah joyóp wut jĩ. ²⁷ ‘Queét weemdíh bidnit, í jwááhhipna caá’, Dios át niij

* 17:25 1R 8.27; Is 42.5; Hch 8.47

jenah joyóp wut jī. Obohjeéhtih, Dios wúup ā jumcan caá. Jwījeéh tigaá ā jumap. ²⁸ Nin pah biih át niij daacáp tajī: ‘Caandih míc wéhenit pínah jwiitdih át chājap wut jī. Pánihna, jwījeéh āpī jumna caá’, ít niij daacáp tajī. Jon jātih moón ñi déewābut ‘Jwiit Dios weh caá’, ít niij daacáp tajī. ²⁹ Pánihna, ‘Jwiit Dios weh caá’, niij náhnina, oro, plata, jeejīh yeéb ñi jenah joyátjeh ñi chājnidih ‘Jwīih dios caá’, niij jenah joyátdih ñi cádaahaá. ³⁰ Jon jātih moón Diosdih jéihcannit jum jwuhna, ī yéej chājachah yuhna, Dios át péeh chāj jwuhcap wut jī. Obohjeéhtih, buu láa nihat baácdih moón ī yéej chājatdih át cádahat táutap wut jī. ³¹ Tálttimah, Dios ā jenahni yeó jáapdih nihat baácdih moón táinitdih, yeejépwādihtub ded pah ī chājatji jīb ā jīb chājbiipna caá. Pánih chājni pínahdih JesúsdiH Dios nin baáchoó át wahap wut jī. Jesús wunnidih yuhna, át jwáub booanap tajī. Pánih booana, ‘Ded pah cáacwā ī chājatji jīb nin wā booani ā táu jīb chājbiipna caá’, Dios cáacwādiH át niij jéihyanap wut jī”, Pablo Atenas tátchidih moondih át niijíp wut jī.*

³² Páant cáacwā ī boo pud jūáwátjidih ā wéhenachah joinit, biquína Pablodih ít deoh naáwáp wut jī. Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ít niijíp wut jī:

—Chéneji caandih ma naáwáchah, jwī jwáub joíhna caá, ít niijíp wut jī.

³³ Páant ī niiját tálttimah, ī míc wáacapmant Pablo át bejah bojop wut jī. ³⁴ Daocánnit JesúsdiH jáap jepahnit, caán biúcdih ít péenap wut jī. Biíc newé, Dionisio wut jumni, Areópagodih maátajeéh jumni, JesúsdiH át jepahap wut jī. Biíc wili Dámaris wut jumnih, bitabut JesúsdiH ít jepahap wut jī.

18

Pablo Corinto tátchiboó ā jumat

¹ Tálttimah, Pablo Atenas tátchiboó jumniH Corinto wut jumni tátchina át bejep wut jī. ² Caanná juibínit, judío cáac Aquila wut jumnidih át jwááap wut jī. Roma tátchidih moón ī maáh Claudio Roma tátchiboó jumnit judiowādiH ā bejat táutuchah, Aquilaboó yad Priscilajīh bejnit, Corinto tátchina jātih ítát juibínap wut jī. Aquila Ponto wut jumni baácdih bóo wut jī. Pánihna, queét Corinto tátchidih ī jumuchah, Pablo queét pebhna enedih juibínit, ijeéh át chāwáp wut jī. ³ Aquilawā nuñupwā chóojīh mūdih teo jīb chāj wāhniH ít jumap wut jī. Pablobut caán déedih teoni jumna, ijeéh át tewep wut jī. ⁴ Pablo chooát yeó jáap jumap pah, judiowā ī míc wáacat muaná juibínit, queét JesúsdiH ī jepahat pínah niijná, judiowā, judiowā niHcannitdiHbut Dios naáwátdih át naáwáp wut jī.

⁵ Silas TimoteojīH Macedonia baácmant Corinto tátchina ī juibínachah, Pablo yeó jáap jumap pah judiowādiH Dios naáwátdih át naáwáp wut jī. “Jesús caá jwiit judiowā jwī páini, Dios ā wahni”, āpī niijíp wut jī. ⁶ Páant ā niij bohénachah, judiowā caandih ít joíhcap wut jī. Pánih joíhcan yap yohniH, caandih ít jūihñap wut jī. Páant ī joíhcatdih enna, queétdih ā cádahatdih jūutna, Pablo áih jih bóo yégueh chóodih too dagnit, át ñéenc mao jéenanap wut jī. Pánih chājnit, queétdih nin pah át niij jūihñap wut jī:

—Yeéb ñi yap yohatji jīb iiguípnā ñi bejbipna caá. Pánihna, buu judiowā niHcannitdih Jesúih doonádiH naáwádiH wā bejbipna caá, át niijíp wut jī.

⁷ Páant niij péanit, judiowā ī míc wáacat muanánt bac bejnit, Tito Justo wut jumniH muaná át waád

* 17:31 Sal 9:8

juibínap wut jĩ. Caán judío nihcan yahna, Dios yoobátdih wēini wut jĩ. Āih m̄u judíowā ī míc wáacat m̄u pébh át jumap wut jĩ. ⁸ Crispo wūt jumni, judíowā ī míc wáacat m̄udíh bóo maáhji, ājeéh bóli, ā wehbat, Jesúsdi h it jepahap wut jĩ. Pánihna, dawá Corinto tútchidih moón Pablo ā naáwátdih joinít, Jesúsdi h it jepahachah, ĩpĩ daabánap wut jĩ. ⁹⁻¹⁰ Biíc chei ũocanjeh, Pablo oo jumat déedih ā enechah, Jesús caandíh jígohnit, nin pah át niij naáwáp wut jĩ. **“Majeéh wā jumna caá. Nin tútchidih moón dawá wíhwā ī jumna caá. Pánihna, bita meemdíh yeejép ī chājhichah yahna, ũumcanjeh, wā naáwátdih ma naóh cádahca bojoó. Páantjeh ma jumah bojca bojoó”,** át niijíp wut jĩ. ¹¹ Páant ā niijchah joinít, biíc jópchi táí beéd, biíh jópchi tac yoób caanjíh moondíh Dios naáwátdih Pablo át naóh jumap wut jĩ.

¹² Caán tútchidih Pablo ĩjeéh ā jum jwuhachah, Galión wūt jumni, Acaya baácdih moón maáh át jumap wut jĩ. Pánihna, caán láa judíowā ī maáta nihát biíc yoobó jenah joinít, Pablodih naóh yacat túut niijná, Galión pebhna caandíh it ũb juibínap wut jĩ. ¹³ Pánih ũb juibínit, Galióndih nin pah it niij yee naóh yacap wut jĩ:

—Ninboó cáacwā ded pah Diosdih ĩ weñat pínahdih bohéna, Moisés ā wutatjiboodíh ā jepahat tautcan caá, it niijíp wut jĩ.

¹⁴ Páant ĩ niij yee naáwáchah joinít, Pablo ā naáwíhichahjeh, Galiónboó judíowādh nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Nin jwít Roma baácdih moón jwí maáta ĩ wutatdih yap yohni ā jumachah nihna, yeebdíh wāta jepah tagaá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yeéb judíowā ĩni wutatboodíh caán yap yohni ā jumachah, ĩíh pínahjeh

caá. Caandíh wā jéihcan caá, át niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant niijnít, queét naóh yacantidih āih tólihmant át bacanap wut jĩ. ¹⁷ Páant ā bacanachah, Sóstenes, judíowā ī míc wáacat m̄udíh bóo maáhdih teonit, Galión ā enepdih caandíh it puñap wut jĩ. Páant ĩ puñachah enna yahna, Galión át enah bojop wut jĩ.

Pablo Antioquia tútchina ā jwúub bejat

¹⁸ Páant ĩ niij naóh yacat túttimah, Pablo Corinto tútchiboó maatápdih jumni *“Wā bejna caá”,* niijnít, Jesúsíhwādh át cádah bejep wut jĩ. Páant niij péa bejna, Aquila Priscilajíh Siria baácna chúuh bejat túut niijná, Cencrea wūt jumni jélitdih it páud dei bejep wut jĩ. Pánihna, jāáj chóodih ĩ waadát pínah jātih, judíowā ĩpĩ chājat pah, Pablo Diosdih ā naáwátjdih péanit, át jwúub waó bojat túutap wut jĩ.* ¹⁹ Pánih boja péanit, queét Éfeso tútchina it chúuh bejep wut jĩ. Caanná chúuh juibínit, Aquila Prisciladihbut Pablo át cádahap wut jĩ. Pánih cádahnit, judíowā ĩ míc wáacat m̄uná át bejep wut jĩ. Caanná juibínit, míc wáacnit judíowājíh ded pah Jesús ā jumatdih át míc wéhenap wut jĩ. ²⁰ Páant ĩ míc wéheat túttimah, caandíh ĩjeéh it chāwát túutap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, *“Níjeéh wā jéih chācán caá. ²¹ Dios ā náahachah, wā jwúub jéóhbi pna caá”,* queétdih Pablo át niijíp wut jĩ.

Páant niij péanit, Éfeso tútchimant át chúuh bejep wut jĩ. ²² Pánihna, Cesarea tútchina chúuh juibí, aab béj, Jerusalén tútchina át aab juibínap wut jĩ. Caanná aab juibínit, caanjíh moón Jesúsíhwā míc wáacnitdih ded pah ā chājatjdih naóhñitjeh, Antioquia tútchina át yap bejep wut jĩ.

* 18:18 Nm 6:18

23 Pánihna, maatápdih caanjih jumniji Galacia baácdih, Frigia baácdih át jwáub jib bejep wut jī, páant muntih. Caán baácnadih moón Jesúhwādhī ā jwáub bohénachah, chah Jesúsdi hīt tái jenah joyóp wut jī.

Apolos Éfeso tátchidih moondih Dios naáwátdih ā bohéat

24 Pablo Galacia baácdih, Frigia baácdihbut ā bohé jibichah, Apolos wut jumniboó, judío cāac Alejandría tátchidih bóo, Éfeso tátchina át juibínap wut jī. Caán Apolos tái naóhni jumna, Dios naáwátdih jon jātih moón ī daacátjidi hīt tái jéihni but át jumap wut jī. 25 Bi h caandih Jesúhī tání doonádhī but át bohénap wut jī. Pánihna, búdí weñatjī h caán doonádhī át tái bohénap wut yuh jī. Obohjeéhtih, Juanji ā daabáátdihjeh át jéihyep wut jī. 26 Judíowā ī míc wáacat munná Apolos úmcanjeh, queétdih át bohé jwíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, ā tái jéih beedáca h enna, caandih bohéat túut niijná, Priscila, Aquilajī h Apolosdih ī h munná īt numah bejep wut jī. 27 Páant ī tái bohéat táttimah, “Acaya baácna bejat túut”, Apolos ā niijíchah joinít, Jesúhwā caandih “Ma tái bejeé”, niijnít, ī daácnī núodihbut īt wuhap wut jī, Acaya baácdih moón Jesúhwā caandih ī tái wēi jwááat pínah niijná. Pánihna, Apolos caanná juibínit, caán baácdih moón Dios ā oyatjī h Jesúsdih jepahnitjidi h át bohé teo wáacap wut jī. 28 Caán tátchidih moón judíowādhī nin pah āpī niij naáwáp wut jī: “Jesús tiguaá Dios ā wahni, jwíit jwīpī pāini”, cāacwā ī enepdih át niijíp wut jī. Pánihna, Dios naáwátdih jon jātih ī daacátjidi h ā tái naáwáchah joinít, “Yoobópdih nihcan caá”, īt jéih niijcáp wut jī. Pánih naóhna, Jesúhwādhī Apolos chah át jwáub teo wáacap wut jī.

19

Pablo Éfeso tátchina ā bejat

1 Corinto tátchidih Apolos ā jumachah, Pabloboó Frigia baácdih jumniji jeé yoób páud dei bej, Éfeso tátchina át juibínap wut jī. Caanná juibínit, biquína ā jéih jwahcannit Jesúhwādhī át jwááap wut jī. 2 Queétdih jwááhnit, nin pah át niij úbh joyóp wut jī:

—¿Jesúsdih nī jāap jepahachah, Túini Espiritu yeebdih ā waadnít jī? át niijíp wut jī.

—Túini Espiritu ā jumatdih jwíitdih ī naóhcan jī, īt niij jepahap wut jī.

3 —¿Túini doonádhī yeé nī jepahachah, ded pah tíi yeebdih ī nih chāj daabá? Pablo queétdih át niij úbh joyóp wut jī.

—Juan Daabáni ā naáwátdih ī jepahachah, ā daabáatjī pah jwíitdih ī daabánap jī, īt niij jepahap wut jī.

4 —Cāacwā ī yéejatdih ī yohochah ennit, queétdih Juan át daabánap wut jī. Pánih daabána, ī yéejat yohat jútna ī chājap wut jī. Obohjeéhtih, Juan cāacwādhī nin pah āpī niij naáwáp wut jī. ‘Wā táttimah jéóhndih nī tái jepahaá’, át niijíp wut jī. Páant niijná, Jesúsdi h niijná át chājap wut jī, Pablo át niij naáwáp wut jī.*

5 Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā wēpatjī h queétdih īt daabáat túutap wut jī. 6 Pánih daabánitdih Pablo ā teo jāha úbúchah, Túini Espiritu queétdih át waadáp wut jī. Páant ā waadáca h, máca h wéheatjī h Diosdih wēi naóhni t, ā naáwátdihbut īt naóh yapanap wut jī. 7 Queétdih doce neónā īt jumap wut jī.

8 Queétdih naáwát táttimah, Pablo judíowā ī míc wáacat munná waadnít, át bohénap wut jī. Bi h peihcanni widh pohba Éfeso tátchiboó chooát yeó jāap jumap

* 19:4 Mt 3.11; Mr 1.4,7-8; Lc 3.4,16; Jn 1.26-27

pah úmcanjeh, Dios maáh ã jamatdih naóhna át chãjap wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinít, “Á naáwát yoobópdih caá”, ít míc niijíp wut jĩ. ⁹ Obohjeéhtih, bitaboó joíhcan, cáacwã í enechah, Jesúih doonádih ít yéej naáwáp wut jĩ. Páant í yéej naáwáchah joinít, judíowã í míc wáacat muumánt Pabloboó Jesúihwãdih namah bac bejnit, Tirano wut jumniih muaná ít bejap wut jĩ. Pánihna, caán muudih yeó jáap jumat pah Jesúih doonádih apĩ bohénap wut jĩ. ¹⁰ Chéne jópchi caanjĩh át bohénap wut jĩ. Páant ã bohénachah, nihát Asia baácđih moón judíowã, judíowã nihcannitbut jwĩ Maáh Jesúih túini doonádih ít joyóp wut jĩ. ¹¹ Dios ã wēpatjĩh jwiit cáacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih chãjnit, Pablo dawá láa wunnitdih át booa júutap wut jĩ. ¹² Dios ã wēpat caandih búdí ã jumachah, áih bácahdih cáacwã í chũúáni chóonadih ub bejnit, wunnitdih í cáagachah, ipĩ boonap wut jĩ. Ded nemép jumnidih caán chóojĩh í cáagachah, nemépwãboó ipĩ bac bejap wut jĩ.

¹³ Obohjeéhtih, bita judíowã jióhnitboó jibnit, nemépwãdih ipĩ bacanap wut jĩ. Pánihna, Pablo ded pah ã chãjatdih ennitji nemépwãdih bacáihna, nin pah ítih niij wutap wut yuh jĩ: “Pablo ã bohéni Jesús ã wēpatjĩh yeebdih jwĩ wutna caá. Nĩ bac bejeé nin newémant”, ipĩ niijíp wut jĩ.

¹⁴ Esceva wut jumni, siete ã wehboó páant ít chãjap wut jĩ. Í lip judíowã sacerdotewã í maátajeéh jumni át jumap wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, ã weh nemépdih í bacaat déedih, nemépboó nin pah queédih át niijíp wut jĩ: “Jesúsdih wã jéihna caá. Pablodihbut wã jéihna caá. Obohjeéhtih, yeébbodih wã jéihcan caá”, át niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant niijnítjeh, nemép jumniiboó ñaáp júóhnit, queédih

át teo puñup wut jĩ. Páant ã puñuchah, yégueh wihcannit, yahwítna jumnit, caán muumánt queét ít ñáo bac peét bejap wut jĩ. ¹⁷ Páant í yapachah, nihát Éfeso tátchidih moón, judíowã, judíowã nihcannitbut caán doonádih joinít, búdí ít úmup wut jĩ. “Jesús ã wēpat búdí caá”, nihát cáacwã ít míc niijíp wut jĩ.

¹⁸ Dawá Jesúsdih jepahnitji, nihát cáacwã í enechah, í yéej chãjatjidih Diosdih ít naáwáp wut jĩ. ¹⁹ Queét cátił dawá jióhnit ít jumap wut jĩ. Pánihna, jióhna í enat papélah quiitnajidih caanná ub júóhnit, cáacwã í enechah, ít cáo yohop wut jĩ. Caán quiitnaji ã júib jumatdih í jenah enechah, cincuenta mil yeó jáapna tewat júib pah bóo át júib jumap wut jĩ. ²⁰ Páant í chãjat doonádih joinít, chah dawá Jesúih doonádih jepahnit, ít túi túut numúp wut jĩ.

²¹ Túttimah, Pablo nin pah át niij jenah joyóp wut yuh jĩ: “Macedonia baácna júibi yap bej, Acaya baácna júibnit, Jerusalén tátchina wã jwáub bejbipna caá. Caanná júibíniji Roma tátchina enedih wã bejbipna caá”, át niij jenah joyóp wut jĩ. ²² Pánihna, Timoteo, Erasto wut jumnijĩh caandih teo wáacnitdih Macedonia baácna átát wah waáwã bojop wut jĩ. Pánih wah boj péanit, Pablo maátcanjeh Asia baácboó, Éfeso tátchidih bícjeh át chão jwáhup wut jĩ.

Éfeso tátchidih moón í júih ñaacát

²³ Pablo Éfeso tátchidih ã jumachah, caán tátchidih moón Jesúih doonádih náahcan, Pablodih ít júihñup wut jĩ. ²⁴ Demetrio wut jumni, íih dios wili Artemisa wut jumnihih botoni muu dáhnadih platajĩh apĩ chãjap wut jĩ. Bitabut bíc yoobó teonit, í júib chãj wáhna, búdí ipĩ júib tewep wut jĩ. ²⁵ Demetrio queédih bid

wáacnit, nin pah queédih át niijíp wut jī: “Ñi joyoó. Nin tewatjīh bádí jwī jīb tewatdih ñi jéihna caá.”²⁶ Obohjeéhtih, nin Pablo ā bohénachah, jwiít dih ā tobohna caá. ‘Dioswā déedih cāacwā ī pāpnidih báadhni nihcan caá’, āpī niij bohéna caá. Páant ā niijíchah joinít, dawá Éfeso tátchidih moón, nihat Asia baácdih moonbút ā bohéatdih ‘Yoobópdih tigaá’, ī niijná caá.²⁷ Páant niijná, jwī tewatdih cāacwā yeejép ī wéhebpina caá. Jwīh dios wili Artemisaīh muúdhbut ī yohbpina caá. Pánihna, nihat Asia baácdih moón, nihat baácnadih moonbút caántdih wēi úbhnitji ī cádahbpina caá”, Demetrio queédih át niijíp wut jī.

²⁸ Páant ā niijíchah joinít, queébtut íjnit, ít jūih ñaac ñuhap wut jī: “Artemisa, jwiít Éfeso tátchidih moónih dios wili wépép wili mi jumna caá”, ít niij jūih ñaacáp wut jī.

²⁹ Pánihna, nihat Éfeso tátchidih moonbút íjna, biíc yoobó ít niij ñaacáp wut jī. Pánih íjnit, Gayodih, Aristarco wut jumnidihbut teonit, cāacwā ī míc wáacáp júduna queédih ít wái bejep wut jī. Gayo, Aristarcojīh Macedonia baácdih moón Pablo ā pej jum jibnit ít jumap wut jī.³⁰ Pablo queét cāacwā dih wéhenadih ā bejíchah yuhna, Jesúíhwāboó caandih ít wahcap wut jī.³¹ Bitá caán baácdih moón ī maáta Pablo ā chéenwābut ā bejcat pínah niijná dooná ít wahap wut jī. “Cāacwā ī míc wáacápboó ā bejca bojo naáh”, Pablodih ít niij naáwát túutap wut jī.³² Dawá caanjīh míc wáacap joinít biícdih “¿Dépanih tigaá jwiít míc mawat túut jwī chāj?” ít niij jenah joicáp wut jī. Queét tubit ñaacnit, ít jūih yapanap wut jī. Biquína mácah ít jūih ñaacáp wut jī. Bitabut mácah ít jūih ñaacáp wut jī.³³ Biquína

judiowā Alejandro wut jumnidih cāacwā dih ít naáwát túutap wut jī. Pánihna, Pablowā ded pah ī chājatdih ā yoob naáwát túut niijná, Alejandro “Laihca bojoó”, niijná, āih téihyājīh júutnit, át yayát túutap wut yuh jī.³⁴ Obohjeéhtih, caán judío ā jumachah ennit, nihat cāacwā chah íjnit, biíc yoobó chéne horas pohba ít ñaac jūih ñuhap wut jī: “Artemisa, jwiít Éfeso tátchidih moónih dios wili wépép wili mi jumna caá”, ít niij ñaacáp wut jī.

³⁵ Páant ī niij ñaac jūihñuchah ennit, Éfeso tátchidih moón maátadih teo wáacniboó, “Laihca bojoó” niijnít, nin pah át niij naáwáp wut jī: “Wā déewāá, yeéb Éfeso tátchidih moón, ñi joyoó. Jwīh chah wépép dios wili Artemisaīh muúdh wapnit jwiít jwī jumatdih nihat baácdih moón ī jéihna caá. Jeámant caánt pah jíghni buúg jéen júóhniidih en daonít jwī jumachahbut ī jéihna caá.³⁶ Bitá ‘Nin yoobópdih nihcan caá’, ī jéih niijcán caá. Pánihna, ñi míc jūih cádaahaá. Táinijeh ñi joyoó.³⁷ Nit yeéb teo júóhniit jwīh dios wilidih yeejép niij wéhecan, miíh muúdh waad béjnit, ī numcáp be. Pánihna, ñi tái chājaá.³⁸ Demetrio, platajīh teonit biícdih naóh yaquíhna, peéh chājat túutnitboodih naóh yacadih ī beje naáh.³⁹ Jwúub míc wáacna, táinijeh ñi míc wáacáp, buca. Yeéb buu ñi chājatji pah ñi jwúub chājca bojoó.⁴⁰ Buu yeéb ñi míc jūih ñaacát dih jwī maáta joinít, ‘Jwiít dih ī yohbpina caá’, ī niij jenah joiná nacaá. Pánihna, yeéb ñi niij ñaac jūih ñuhatjidih queédih táinijeh jwī jéih naóhcan níit”, maátadih teo wáacniboó queédih át niijíp wut jī.⁴¹ Páant niij naóh péanit, “Páant bóojeh tigaá. Ñi bejeé”, át niijíp wut jī.

20

Macedonia baác, Grecia

baácnabut Pablo á juibíat

¹ Páant í jüih ñaác yayát túttimah, Pabloboó Jesúhwādhid bid wáacnit, át jwúub bohénap wut jī, Jesúsdih í cádahcat pínah niijná. Pánih bohé péanit, “Wā bejna caá”, niijnít, Macedonia baácna bejna, queétdih át cádah bejep wut jī. ² Caanná juibínit, Dios naáwátdih táoh naóh bohénit, caanjīh moón Jesúhwādhid át weñanap wut jī. Queétdih Dios naáwátdih táoh naóh bejna, Grecia baácna át juibínap wut jī. ³ Pánih juibínit, caán baácdih bíic peihcanni widh át chāo jwúhup wut jī. Caanjīh jumna, Siria baácna át jwúub chúuh jüúwīhip wut jī. Obohjeéhtih, judíowā caandíh tewíhat doonádih át joyóp wut jī. Caán doonádih joinít, Pablowā Macedonia baácboó bejni namádih jwúub aáb bejnit, Filipos tútchina ít páud dei juyáp wut jī. ⁴ Páant á jüúwáchah, Berea tútchidih bóo, Sópater wāt jumni Pablodih át pej jum jüúwáp wut jī. Sópater Pirro wūúh át jumup wut jī. Tesalónica tútchidih moón Aristarco, Segundobut, Asia baácdih moón Tíquico, Trófimobut, Derbe tútchidih moón Gayo, Timoteobut caandíh ít pej jum jüúwáp wut jī. Filipos tútchina í jwúub juyáchah, weém Lucasbut Pablowādhid wā jwúub pej jumup jī. ⁵ Pánihna, caandíh pej jum joinítji, Troas wāt jumni tútchina í waóh bej páñap jī. ⁶ Páant í bej páñachah, paacánni pandih jwī jeémát túttimah, jwiitboó Pabljīh Filipos tútchidih jumnitji, johlitjīh bejni jááj chóodih waadnít, Troas tútchina jwī chúuh bejep jī. Pánih chúuh bejnit, cinco yeó jáap túttimah, caán tútchina chúuh juibínit, queét waóh bej páñitjidih jwī jwāáap jī. Pánih chúuh juibí jwāáhnit, siete yeó jáap caanná jwī jum jwuhup jī.

Troas tútchidih moondíh Pablo á naáwát

⁷ Troas tútchidih jumna, domingo yeó jáapdhid Jesúh cáacwā míic wáac juínit, Jesús á wanatjidih jwī náhni jeémátdih jwī jeémát pínah jātih, Pablo queétdih Dios naáwátdih á bohénap jī. Pánihna, Pablo á péé naáwát chei, maatápdih á naáwáp jī, páú chei tac yoob póhba. ⁸ Dawá jjiátna jumni chah bóo tólihboó jwī míic wáacap jī. ⁹ Pablo á naáwáchah joinít, jáap behni, Eutico wāt jumni, enat jēcdih bóo naadíh á páuh laáb chúudap jī. Pablo jwiitdhid maatápdih Dios naáwátdih á bohénachah, Euticodih quíib chei át jáóhjp taga. Pánihna, bíic peihcanni tólih chah caán ūo chúudni át pud jéen bejep jī. Á pud jéen bejchah ennit, jātih dei bejnitboó wannidih í wái ñahanap jī. ¹⁰ Pablo í túttimah péé dei bejnit, caandíh á juibí ub túuhup jī. Pánih ub túuhnit, nin pah queétdih á niijp jī:

—Ñi jīgahca bojoó. Á báadhna caá, á niijp jī.

¹¹⁻¹² Páant á niijchahjeh, wanniji á jwúub boonap jī. Á jwúub boonachah ennit, queétboó búdí í weñep jī. Pánih wēnit, chah bóo tólihna jwúub páuh laab béjnit, Jesús á wanatjidih jwī náhni jeémátdih jwī jeémép jī, buca. Páant jwī jeémp péanachah, maatápdih Pablo queétdih jwúub bohénajeh, á daa peetéj jī. Páant á bohé péaat túttimah, jwiit jwī bejep jī.

Pablo Troas tútchidih jumni bejnit, Mileto tútchina á juibíat

¹³ Troas tútchidih jumnit, Pablo jātih jwiitdhid Aso tútchina johlitjīh bejni jááj chóojīh á chúuh bej páñat túutap jī. Pabloboó namámant á bejīhip jī. Pánihna, Pablo á niijátji pahjeh Aso tútchina caandíh jwī jwāáap jī. ¹⁴ Caandíh jwī jwāáachah, jwī bejni jááj chóodih jwījeéh á waadáp jī. Pánihna, caán chóojīh chúuh bejnit, Mítilene

tátchina jwĩ cháuh jaibínap jĩ. ¹⁵ Caán tátchidih jaibí yap bej, biih yeó jáapdih Quío quewadih jwĩ yap bejap jĩ. Pánih yap bejnit, táttimah bóo yeó jáapdih Samos quewadih páantjeh jwĩ en yap bejap jĩ. Pánih yap bejnit, Trogilio wāt jumni tátchidih ũonitji biih yeó jáap Mileto tátchina jwĩ cháuh jaibínap jĩ. ¹⁶ Pablo Pentecostés yeó jáapnadih Jerusalén tátchina jaibíhna, Asia baácdih maatápdih ā jumíhcap jĩ. Pánihna, Éfeso tátchidih yoobópdih yap bejnit, Mileto tátchina jwĩ jaibínap jĩ.

Pablo Éfeso tátchidih moón Jesúhwā maátadih ā naáwát

¹⁷ Mileto tátchina jwĩ jaibínachah, Pablo Éfeso tátchidih moón Jesúhwā maátadih ā bid bojop jĩ. ¹⁸ Páant ā bid bojnitji jwĩ pebhna ĩ jayúchah, Pablo queétdih nin pah ā niij naáwáp jĩ: “Asia baácdih jumna, ded pah wā chājatjidih yeebjéh ñi jéihna caá. ¹⁹ Ñijeéh jumna, dedé biih pah bóo niiját wihcan, jwĩ Maáh Jesúh túini doonádih wā naáwáp jĩ. Yeéb Jesúsdih chah ñi jéihyat pínah niijná, wā jaí naáwáp jĩ. ‘Yeéb chah wā jéihna caá’, wā niijcáp jĩ. Wā déewā weemdih ĩ yéej chājachah yuhna, Dios ā wēpatjĩh wāpĩ naóh bohénap jĩ. ²⁰ Yeéb Jesúsdih chah ñi túi péeat pínah niijná, yeebdih Dios naáwátdih wā naóh beedánap jĩ. Cāacwā ĩ enechah, ñiuh munáboobút yeebdih wā bohénap jĩ. ²¹ Judíowādih, judíowā nihcannitdihbut biíc yoobó Dios naáwátdih wā wēp bohénap jĩ. ‘Ñi yéej chājatdih cádahnit, jwĩ Maáh Jesúsdih ñi túi jenah joyoó’, wāpĩ niij naáwáp jĩ. ²² Pánihna, bũ Túini Espiritu ā watat pahjeh tih Jerusalén tátchina bejna caá wā chājap. Caanná jaibínit, ded pah wā yapat pínahdih wā jéihcan caá.

²³ Obohjeéhtih, tátchi jumat pah Túini Espiritu weemdih nin pah ā niij jéihyanap be: ‘Jerusalén tátchiboó jumnit, meém yeejép ma yapbipna caá. Meemdih nemat muúboó ĩ nembipna caá’, ā niijjap be. ²⁴ Obohjeéhtih, túini dooná, Dios ā oyat doonádih jwĩ Maáh Jesús weemdih ā naáwát túatup jĩ. Páant ā watatjidih wā teo péa jwuhbipna caá. Caandih wā teo péa beedánit, wā wunat pínahdih wā ũumcan caá.*

²⁵ “Pánihna, ñijeéh jumna, Jesús maáh ā jumatdih wāpĩ naáwáp jĩ. Obohjeéhtih, chéneji jwĩ jwúub miíc encat pínahdih wā jéihna caá. ²⁶⁻²⁷ Pánih jéihna, bũ nin pah yeebdih wā naóhna caá: Nihat Dios naáwátdih yeebdih wā túi naóh beedánap jĩ. Pánihna, ñijeéh moón Dios naáwátdih náahcannit ĩ jumachah, weémboodih peéh chājat ā wihcan niit. ²⁸ Yeebjéh ñi túi jenah joyoó. Jesúhwā Túini Espiritu yeebdih ā en daawát túatnitdih ñi túi en dawaá. Ovejawādih en daonit ĩ en dawát pah Jesúhwādihbut yeéb ñi túi en dawaá. Dios wūuh wunna, āih meépjĩh queétdih āihwā pínah āt jīb chājjip taga. ²⁹ Weém ninjĩh wā bejat táttimah, jiwā ovejawādih ĩ mawat pah, bita yeejépwāboó Jesúhwādih yéejanadih ĩ jaóhbipna caá. Pánihna, queét Jesúhwādih ñi túi en dawaá. ³⁰ Táttimah, bita ñijeéh jumnitboó ‘Jesúhwā jwĩ jumna caá’, niijná yuhna, queétbodydih ĩ péeat pínah niijná, bita Jesúhwādih yeenit, biih naáwátdih ĩ joyát túutbipna caá. ³¹ Pánihna, jĩni túi chāja chaáh! Yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut jaínit, biíc peihcanni jópchi pohba, Dios naáwátdih yeéb nihatdih, wā wēp bohénap jĩ. Caandih ñi túi náhninaá.

³² “Bũ jwuh bejna, ‘Paá, queétdih ma túi en dawaá’, Diosdih wā niij

* 20:24 2Ti 4.7

uúbhna caá. Á oyatdih jenah joinít, ñi táí jumbipna caá. Dios naawát wēpép caá. Páñihna, caandíh yeó jáap jumat pah ñi jepahachah, yeebdíh ã teo wáacacipna caá. Páñih jepahnit, Dios pebhboó nihat ã ñíonit bíicdih ájeéh ñi jumbipna caá. ³³ Ñijeéh jumna, ñíih dinerodih, ñíih yéguehdihbut wíih pínah wāpí uúbhcap jī. ³⁴ Obohjeéhtih, weemjéh teonit, wíih pínahdih wā jíib chājap jī. Páñihna, wā náahatdih, wājeéh jumnit ī náahatdihbut wā tewat jíibjīh wāpí jíib chājap jī. Páant wā chājatjidih ñi jéihna caá. ³⁵ Maatápdih ñijeéh jumna, bádí wā tewechah, ñi enep jī. Páñih ennitji moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, yeebbút bíic yoobó ñi chājaá. Jwī Maáh Jesús nin pah ã niijátjidih ñi táí náhninaá: **‘Ded bíihdih teo wáacna, chah bádí ã wēibipna caá. Obohjeéhtih, áihdihjeh ubna, namp ã wēibipna caá’**, át niijíp wat jī”, Pablo Éfeso tátchidih moón Jesúhwā ī maatadih ã niijíp jī.

³⁶ Páant niij péanit, Pablo queét bíicdih bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih ī uúbhup jī. ³⁷ Páant ī uúbh péanachah, queét nihat Pablodih oina, pin teonit, jāinít, áih púo tíibdih ī nomop jī. ³⁸ “Yeebdíh chéneji wā encan niit”, ã niijíchah joinít, queét bádí ī jīgahap jī. Páñihna, caán jélitna jwī dei bejehchah, jwíjeéh queét nihat ī pée dei bejep jī.

21

Pablo Jerusalén tátchina ã jwáub bejat

¹ Mileto tátchimant bejna, Jesúhwā maáta Éfeso tátchimant jūinítjidih “Jwī bejna caá”, niijnít, johlitjīh bejni jāáj chóodih waadnít, Cos wāt jumni quewaboó jwī chúuh juibínap jī. Páñih juibínitji daanimant bóo yeó jáapdih Rodas wāt jumni quewadih chúuh juibí,

yap bejnit, Pátara wāt jumni tátchidih jwī juibínap jī. ² Pátara tátchidih juibínitji Fenicia baácboó bejni pínah jāáj chóodih jwī bid juyáp jī. Páñihna, caán chóodih waadnít, caanná jwī bejep jī. ³ Páñih bejna, Chipre wāt jumni quewa wáyámant bóo buwámant ã jígohochah, en yap bejnit, Siria baácđih Tiro wāt jumni tátchina jwī chúuh juibínap jī. Páñih chúuh juibínit, bíi déedih ī ub aabánachah, caanjīh jwī chāo jwáuhup jī. ⁴ Páant ī aabaát pónih, jwiitboó tátchi tacna bejnit, Jesúhwādih jwī jwāáap jī. Páñih jwāáhnit, bíic semana íjeéh jwī chāo jwáuhup jī. Pablo ded pah Jerusalén tátchiboó ã yapat pínahdih Táini Espíritu queédih át jéihyanap tajī. Páñihna, “Jerusalénna ma bejca bojoó”, caandíh ī niijíp yah jī. ⁵ Obohjeéhtih, queédih jepahcan, jwī bejat pínah yeó jáapdih tátchimant jwī jwáub dei bejep jī, páant mantih. Nihat Jesúhwā, ī weha mána yaádhjīh, ī wehjīhbut jwiitdih bádí muj jwéejdih bóo jélit óon coahna ī pej jam dei bejep jī. Páñihna, nihat óon jumapboó dei juibínit, bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih bíicdih jwī uúbhup jī. ⁶ Páñih uúbh péanit, “Jwī bejna caá”, niijnít, queédih pin teo péanit, jwī jūóhniiji jāáj chóodihjeh mantih jwī jwáub waadáp jī. Jwī jwáub waadáchah en péanit, Jesúhwā íih maaná ī jwáub aab béjep jī.

⁷ Páñihna, Tiro tátchimant bej, Tolemaida wāt jumni tátchina jwī chúuh juibínap jī. Caanná chúuh juibínit, Jesúhwādih jwāáhnit, muj teo, bíic yeó jáap íjeéh jwī chāo jwáuhup jī. ⁸ Cheibit caán tátchimant bej, Cesarea tátchina aab juibínit, Felipe pebhboó jwī juibínap jī. Caán Felipe Jesúh táini doonádih wēp naóhni ã jumap jī. Jerusalén tátchiboó Jesús ã naawát túatnitdih teo wáacnit pínah siete

neonádih ì ñío láa, Felipedihbut ìt ñíwip wut jì.*⁹ Ì weh yatá chéneña míc yaádh, áa wihcannit, Dios naáwátidih naóh yapanit ìt jumup jì.¹⁰ Ìjeéh daocánni yeó jáap jwí jum jwuhachah, Agaboboó Judea baácmant jéóhni á dei juyúp jì.*¹¹ Pánihna, jwí pebhna joinít, Pabloh juyáát tópdih ubnit, caan tópjih áih téihya áih jítchadihbut á míc chéwep jì.

—Nin pah Túini Espíritu á ni-ijná caá: ‘Jerusalén tátchidih moón judiówá nin juyáát tóp mínahdih ì chéobipna caá. Pánih chéonit, judío nihcannitdih caandih ì wáhbipna caá’, á niijná caá, Agabo á niijíp jì.

¹² Páant á niijíchah joinít, “Jerusalén tátchina ma bejca bojó”, jwiít nihat Pablodih jwí wép niijíp yah jì.¹³ Obohjeéhtih, Pablobó jwiítidih nin pah á niijíp jì:

—¿Dépanih tigaá ñi jái? Weemdih ñi jígahaca bojó. Jesúsuh túini doonádih wá naáwát jíb nemat maúboó ì nemíhna, ì neme naáh. Weemdih ì mawíhnabat, ì mawa naáh. Weémboó wá úmcan caá, á niijíp jì.

¹⁴ Páant jwí naáwáchah yahna, Pablo á jepahcah ennit, jwí cádahap jì.

—Dios á náahatdihjeh á chája naáh, jwí niijíp jì.

¹⁵ Túttimah, jwíh bíí déedih jwúub ámoh péanit, Jerusalén tátchina jwí aab béjep jì.¹⁶ Bitá Cesarea tátchidih moón Jesúsuhwábut jwiítidih pej jum bejnit, Mnasón wut jumni pebhna jwiítidih ì numah jaibínap jì. Mnasón Chipre quewadih bóo jonjeh Jesúsuh jepahni átt jumup wut jì. Pánihna, á pebh jwí jumup jì.

Pablo Santiagodih enedih á bejat

¹⁷ Jerusalén tátchina jwí jaibínachah, Jesúsuhwá wéinit,

jwiítidih ì jwááh muj tewep jì.¹⁸ Biíh yeó jáap Santiago pebhna Pablohjeh enedih jwí bejep jì. Nihat Jesúsuhwádh waóhni á pebh jaibínit, ìt páñap tají.¹⁹ Pánihna, Pablodih ì muj teo péanachah, judiówá nihcannitjeéh jum láa, Dios caandih ded pah á chájat tútatjidih Pablo queétdih á naóh beedánap jì.²⁰ Páant á naáwáchah joinít, nihat biícidih Diosdih búdí ì weñep jì. Túttimah, Pablodih nin pah ì níj naáwáp jì:

—Jwí dée Pablo, ma joyoó. Dawá judiówáboó Jesúsuhwá túi jepahnit, Moisés á wutatjidih páantjeh nihat ì jepahna caá.²¹ Pánihna, bita nih yáanit, nin pah queétdih ìt níj naáwáp wut be. ‘Pablo judiówádh bohéna, Moisés á wutatjidih átt jepahat tútcap wut be. Judiówádh ì wehdih quehli nah yapat chóodih átt bóodat tútcap wut be. Jwí nuowáji ded pah ì chájatjidih átt chájat tútcap wut be’, ìt niijíp wut be.²² Queét judiówá Jesúsuhwá jepahnit ninjeh ma juyát doonádih ì joimí nacaá. ¿Pánihna, queét ì ijcat pínah niijná, ded pah tigaá jwí chájbi?

²³ Nin pah ma chájaa: Jwíjeéh moón chéneña míc Jesúsuhwá ‘Nin pah wá chájbiipna caá’, Diosdih ìt niijíp wut jì. Obohjeéhtih, páant niijnítji ì péa jwuhcan caá.²⁴ Pánihna, queétdih numah bejnit, Moisés á wutatji pah ma chájaa, ‘Queét túinit caá buca’, Dios á niiját pínah niijná. Moisés á wutatji pah, ì niiját péaat jútat pínah niijná, ì waó bojat pínah jíb meémboó ma jíb chájaa. Meém páant ma chájachah ennit, ‘Jwí joimí dooná yoobópdih átt nihcan tagaa’, jwí déewá ì níj jéihbipna caá. Páant niijnít, Moisés á wutatjidih ma túi jepahatdih queétjeh ì jéihbipna caá.*²⁵ Obohjeéhtih, judiówá nihcannit Jesúsuhwáboodih ì jéihyat pínah niijná, jwiítjeh jwí jenah

* 21:8 Hch 6.5; 8.5

* 21:10 Hch 11.28

* 21:24 Nm 6.2-21

joyátdih jáantjeh nin pah queétdih jwí niij daác wahap jī: ‘Pāpnidih wāhniji jeémátdih ñi jeémPCA bojoó. Meépdihbut ñi babhca bojoó. Nuñúpwādh jōp teonit maonidih ñi jeémPCA bojoó. Ñi áa nihcannitjīh ñi yéej chājca bojoó’, queétdih jwí niijíp jī, Pablodih Jesúihwā maáta ī niijíp jī.*

Dioih muú díitna Pablodih ī tewat
 26 Páant ī niijíchah joinít, Pablo cheibit queét chéneña míc neonádh ñumah bejnit, “Queét táinit caá”, Dios ā niiját pínah niijná, Moisés ā wutatjidih ī chājap jī. Pānihna, Dioih muú ná waadnít, ī péaat pínah yeó jáapdh, Diosdih ī wāhat pínah yeó jáapdhbut sacerdotewādh īt naáwáp wut jī.

27 Moisés ā wutatji pah siete yeó jáap ī chājat pínahdih ī péa júúwáchah, biquína judíowā Asia baácmant caandíh ñuún júóhnt, Dioih muú díitna Pablodih īt enep wut jī. Pānih ennit, Pablodih ī íjat pínah niijná, dawá cāacwādh īt yee naáwáp wut jī. Páant ī yee naáwáchah, Pablodih íjnit, īt tewep wut jī. 28 “Yeéb jwí déewáá, jwiitdh ñi teo wáac júúwá. Nin nihat baácbóó jib bohéna, jwiit judíowādh, Moisés ā wutatjidih, nin Dioih muú dhbut nihat cāacwādh yeejép āpī bohéna caá. Judíowā nihcannitdh buu Dioih muú dh ñumah waadnít, nindih ā yéejana caá”, ī niij ñaacáp jī.

29 Jātih Pablo judío nihcanni Tróximo wāt jumni, Éfeso tátchidih bóodih Jerusalén tátchidih ā ñumah jibichah, īt enep wut jī. Páant ā ñumah jibichah ennitji “Pablo judío nihcannidih Dioih muú díitna āt ñumah waadáp tagaá”, īt niij jenah joijí tagaá. Obohjeéhtih, páant ī niij jenah joyát yoobópdih nihcap jī.*

30 Páant ī niij ñaacáchah joinít, nihat caán tátchidih moón íjnit, ñáo waad béj, Pablodih teonit, Dioih muú díitmant īt wái bac bejep wut jī. Páant ī wái bac bejchahjeh, jēcdih īt ñuún nemep wut jī. 31 Pānih wái bac bejnit, caandíh mao yohíhna, tubit ī ñaacát dooná Romano soldadowā ī maáhdih āt jubínap wut jī. “¡Nihat Jerusalén tátchidih moón ñaac peét bejna caá ī chājap!” īt niijíp wut jī. 32 Caán doonádh joinítjeh, Pablodih pāinit pebhna āih soldadowādh ā ñumah ñáo júyáp jī. Pānihna, queét ī júyáchah ennit, Pablodih ī pūi cádahap jī. 33 Queét pebhna joinít, soldadowā ī maáh Pablodih nemat muúboó nemat táut niijná, chéne ítah tōpnajīh caandíh ā chéwat táutap jī. Pānih chéonit, caandíh pāinitdh nin pah ā niij wābh joyóp jī: “¿Déhe tigua nin? ¿Dedé tibeé ā chāj?” ā niijíp jī. 34 Biquína wáac joinít mácah júih ñaac, bita mácah ī júih ñaacáp jī. Páant ī ñaacáchah, soldadowā ī maáh ded pah ī niijátdih āt beh joicáp wut jī. Pānihna, yoobópdih jéihíhna, Pablodih íh muú díitna soldadowādh ā ub waad béjat táutap jī. 35 Íih muú ná ī ub pūuh laab béjchah ennit, íjna, cāacwā caandíh ī teo bid ñuún péenap jī. Pānihna, cāacwā ī jwúub dáuc wáicat pínah niijná, páantjeh ī beo pūuh laab béjep jī. 36 Páant ī bejchah, dawá queétdih ñuún péenit, “¡Caandíh ñi mao yohoó! ¡Caandíh ñi mao yohoó!” ī niij ñaacáp jī.

“Yeejép wā chājcap be”, Pablo ā niiját

37 Pānihna, Pablodih íh muú ná ī ub waad béjchahjeh, Pablo soldadowā ī maáhdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Weém meemdíh bainí wā naáwíhna caá, Griego wéheatjīh āt niijíp wut jī.

—¿Dépah meém Griego wéheatdh jéihni níit? 38 ¿Meém Egipto

* 21:25 Hch 15:29 * 21:29 Hch 20:4

baácdih bóo jwĩ maátadih yohíhna, cāacwādh maonitdih maá wihcap-boó cuatro milwā duó wáini nihcan niit? soldadowā ī maáh Pablodih āt niij uúbh joyóp wut jĩ.

³⁹ —Caán nihcan caá. Weembát judío mun tigaá. Cilicia baácdih Tarso tútchidih bóo caá. Caán tútchi oboh jumni tútchi nihcan caá. Pánihna, queét cāacwādh weemdih ma naáwát tútú, Pablo āt niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, Pablodih āt naáwáp tútup wut jĩ. Pánihna, Pablo púuh laab béjat cáyahdih ñuhnit, ī yayát pínah niijná, āih téihyajĩh ā júutap jĩ. Páant ā júutuchah, ī ñaac yayáchah ennit, Pablo queétdih iih wéheatjĩh ā naáwáp jĩ.

22

¹ “Yeéb wā déewāá, yeéb behnitbut ñi joyoó. Ded pah wā chājatji yeebdih wā naáwát tút caá”, Pablo ā niijíp jĩ.

² Pablo iih wéheatjĩh ā naáwáchah joinít, laihsankeh ī joi ñuhap jĩ. Pánihna, Pablo nin pah queétdih ā niij naóh yoobánap jĩ:

³ “Weembát judío mun tigaá. Tarso tútchidih wāt cāac jumap jĩ. Obohjeéhtih, Cilicia baácdih bóo yuhna, nin Jerusalén tútchidih wā behep jĩ. Nihat Dios naáwátdih, Moisés ā wutatjidih, jwĩ nuowā ī naáwátjidihbut Gamaliel weemdih ā bohénap jĩ. Nihat Dios ā wutat pah, yeéb ñi chājat pahjeh mantih, weembát wāpĩ chājap jĩ.* ⁴ Pánihna, Jesúsdi h jephahnitdih enihcan, queétdih mao ñuún péena, queétdih búdí pohba wā moh yéjeanap jĩ. Queétdih ñuún teo chéonit, neoná, yaádhidibut nemat maáboó wāpĩ nemat tútup jĩ. Bitadihbut wāpĩ mao yohat tútup jĩ. ⁵ Pánihna, jwĩih sacerdotewā ī maáh, nihat bita jwĩ maátabut páant wā naáwát pah mantih queétdibut biic yoobó ī

naóhbi pna caá. Queét jĩ Damasco tútchidih jumnit judíowā ī maátadih wā júutat pínah papélah núodih weemdih ī daác wūhup jĩ. Pánihna, caán núodih ubnit, caánboó jumnit Jesúh wādh chéonit, wā ub jwúub júúwáchah, queétdih ī peéh chājat pínah niijná, Damasco tútchina jwĩ bejep jĩ.*

Pablo ded pah ā tút nuumátjidih ā naáwát (Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Damasco tútchina tóah juibínachah, yeó jáap tac yoób, báadhajeh wēpép yeh iigát weemdih ā yeh iig jáhanap jĩ.

⁷ Caandih en wáhi bejnit, baáboó wā buugúp jĩ. Pánih buugnít, wéheatdih wā joyóchah, weemdih nin pah āi niijíp jĩ: ‘¡Saulo, Saulo! ¿Dépanih tigaá weemdih ma mawíh ñuún péé?’ ā niijíp jĩ.

⁸ Páant ā niijíchah joinít, nin pah wā niij jephahap jĩ: ‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wā niijíp jĩ. **‘Weém Jesús Nazaret tútchidih bóo ma mawíh ñuún péeni caá’,** weemdih ā niij jephahap jĩ.

⁹ Wā pej jumnit caán yeh iigátdihjeh it enep wut jĩ. Obohjeéhtih, weemdih ā wéheatboodih it joicáp wut jĩ.

¹⁰ Pánihna, nin pah wā jwúub niij uúbh joyóp jĩ: ‘¿Maá, ded pah wā chājatdih tigaá ma náah?’ Jesúsdi h wā niijíp jĩ. **‘Ma ñah ñuhúú. Damasco tútchiboó ma waad béjeé. Caanjĩh ma jumuchah, ded pah ma chājat pínahdih meemdih naóhni ma pebhna ā juibíbipna caá’,** Jesús weemdih ā niijíp jĩ.

¹¹ Pánihna, caán wēpép yeh iigátdih enni ji wā jéih encah, wā pej jumnit weemdih téihyamant wáinit, Damasco tútchina ī ub bejep jĩ.

¹² “Caanjĩh biic newé Ananías wāt jumni āt jumap tajĩ. Caán Diosdi h túi wēi uúbhni, nihat Moisés ā wutatjidih túi chājni, caanjĩh moón judíowā caandih ī

* 22:3 Hch 5.34-39 * 22:5 Hch 8.3; 26.9-11

tái wēi enni tajī. ¹³ Pánihna, wā pebhna juí ñahnit, caán Ananías nin pah weemdih ái niijíp jī. ‘Wā dée Saulo, bue ma jwúub enbipna caá, páant mantih’, á niijíp jī. Páant á niijíchajeh, jwúub ennit, caandih wā enep jī. ¹⁴ Nin pah Ananías weemdih á jwúub niijíp jī: ‘Jwī ñowá í wēini Dios ded pah meemdih á náah yacat pínahdih ma jéihyat pínah, Jesús táini yoobátdih ma enat pínah, caandih ma joyát pínahdihbut, meemdih át ñiwip taga. ¹⁵ Meémboó áih doonádih nihat cáacwádih bohéna, ma enatjidih ma joyátjidihbut ma naóhbipta caá. ¹⁶ Pánihna, ¿dedédih pái jwuh tiguaá ma chāj? ¡Ma ñah ñuhú! Ma yéejatdih cádahnit, Jesúsdi h jephni jumna, ma daabáat tútú’, Ananías weemdih á niijíp jī.

Pablo judíowā nihcannitdih á bohéatjidih á naáwát

¹⁷ “Túttimah, nin Jerusalén tútchina jwúub joinít, Dioíh muuná uúbúdi h wā bejep jī. Páant wā uúbát pónih, jáana yuhna, oo júmat pah Jesúsdi h wā enep jī. ¹⁸ Páant wā enechah, nin pah weemdih á niijíp jī: **‘Nin Jerusalén tútchidih moón wíih doonádih ma naáwáchah, í joíihcan níit. Páant í joíihcah, nin tútchimant waícanjeh ma bac bejeé’**, Jesús á niijíp jī. ¹⁹ Páant á niijíchah joiná yuhna, nin pah wā jwúub niij jephah jī: ‘Maá, játih weém wā déewá í míic wáacat muunádih waadní, míihwádih nemat muúboó nemíhna, wā mawíh ñuún péeatdih nihat queétjeh í jéihna caá. ²⁰ Bitá Estebandih í mawachah, wēi ennit, maonitih jih í dawat chóonadi h wā páñap jī. Páant wā chājatjidih jéihnit, weemdih yeejép í chājcan níit’, Jesúsdi h wā niijíp jī.* ²¹ **‘Weemjéh tiguaá meemdih wā wahap, yuúp bóo baácnadi h moón judíowā nihcannitdih wíih táini doonádih**

ma naáwát pínah niijná. Pánihna, bue weemdih jephahnit, ma bejeé’, Jesús weemdih á niijíp jī”, Pablo queét íjnitdih á niijíp jī.

Pablo soldadowā í maáhjih á míic wéheat

²² Páant á niijíchah joinít, judíowā nihcannitdih á naáwátjéi peéh joíihcan, nin pah í niij íaacáp jī: “¡Caandih ñi mao yohoó! ¡Caandih ñi mao yohoó! ¡Nin baácboó á jumuchah, á táican caá! ¡Caandih mao yohatjeh caá náahap!” Í niij íaacáp jī. ²³ Nihat cáacwá búdí í íaacáp jī. Pánih íaacánit, tábít í íjatdih júatna, biquína jih í dawát chóodih í too dug yohochah, bitaboó baácdi h júinit, í waáh yoh ñahanap jī. ²⁴ Páant í chājachah ennit, soldadowā í maáh íih muú díitboó Pablodih á ub waad béjat tútup jī. Caanná waád jwabínit, Pablo yoobópdih á naáwát pínah niijná, nuñup chóo tópnajih caandih át puñat tútup wut jī. Judío wéheatdih beh joicán, “¿Dedé peéh tiguaá cáacwá caandih í jáih?” át niij jéihíhip wut jī. ²⁵ Í maáh páant á niijíchah joinít, í puñat pínah játih soldadowā Pablodih ít chéo dodhdop wut jī. Obohjeéhtih, Pablo á pebh ñahni ñamp jumni soldado maáhdih nin pah át niijíp wut jī:

—Weém Roma baácdi h bóo wā jumuchah, ded pah wā yéej chājatdih jéihcan yuhna, ¿weemdih ma puñat tútmi níit? át niijíp wut jī.

²⁶ Páant á niijíchah joinít, caán ñamp jumni maáh á maáh pebhna jwabínit, nin pah caandih át niij naáwáp wut jī:

—¡Maá, ma táí chājaá! Nin newé ‘Weém Roma baácdi h bóo caá’, weemdih á niijíp be, át niijíp wut jī.

²⁷ Páant á niijíchah joinít, á maáhboó Pablo pebhna jwabínit,

* 22:20 Hch 7.58

—Weemdih ma naáwá. ¿Meém yoobópdih Roma baácdih bóo níit? át niijíp wut jī.

—Jújuh, caanjīh bóo tigaá weém, Pablo át niij jepahap wut jī.

²⁸ —Weémboó Roma baácdih bóo jumihna, queét maátadih búdí dinero wá wuhup jī, soldado maáh Pablodih át niijíp wut jī.

—Obohjeéhtih, weémboó jwíih cāac jumna, páant wāát jumup jī, Pablo át niijíp wut jī.

²⁹ Páant ā niijíchah joinítjeh, ī maáh, caandih pūihnit soldad-owābut īt doo jwūub űuhup wut jī. Pablo Roma baácdih bóo ā jumuchah yuhna, ā chéwat tútatjī peéh búdí át űumup wut jī.

Pablo judiowā ī maátadih ā wéheat

³⁰ Ded pah Pablodih judiowā tabit ī jāihñatdih soldadowā ī maáh yoobát páantjeh át jéhihip wut jī. Pánihna, chebit nihat sacerdotewā ī maátadih, judiowā ī maátadih yuh buca át míc wáacat tútup wut jī. Pablodih ub jūuwát tútnit, nihat wáac joinít pebhna át ub waad béjat tútup wut jī.

23

¹ Pablo queétdih jwāáh en űuhnit, míc wáac joinítidih nin pah át niijíp wut jī:

—Wā déewāá, Dios ā enechah, weém wāpī táí chājap be, át niijíp wut jī.

² Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáh, Ananías wut jumni, páant ā niiját peéh, Pablo pebh űuhnitdih āih jacdih át nem mawat tútup wut jī. ³ Páant ā chājachah, Pablo caandih nin pah át niij jāihñup wut jī:

—Meém ma laiha bojóo. Dios meemdih ā peéh chājbipna caá. Ninjīh chúdnit, ‘Meém Dios ā wutatdih yap yohni caá’, weemdih niijná yuhna, weemdih páant mawat tútna, meémboó bácah ā

wutatdih chah yap yohni caá, át niijíp wut jī.*

⁴ Páant ā niijíchah, bita ā pebh űuhnit Pablodih nin pah īt niijíp wut jī:

—¿Sacerdotewā ī maáh Dios ā űíonidih meém yeejép niij jūih níit ma chājap? īt niijíp wut jī.

⁵ —Wā déewāá, caán sacerdotewā ī maáh Dios ā űíoni ā jumatdih wá jéihcan beé. Jéihna, páant wāta niijcán tagaá. Dios naáwátidih naóh japanit nin pah īt niij daacáp tajī: ‘űi maáhdih yeejép niij wéheca bojóo’, ī niij daacátjidih weembát jepahni caá, Pablo át niijíp wut jī.*

⁶ Queét míc wáac chúdnit biquína saduceowā, bita fariseowā ī jumatdih jéihnit, Pablo nin pah át niij űaacáp wut jī:

—Wā déewāá, weém fariseo wūuh jumna, weembát fariseojeh man tigaá. Nihat wānnitjī ī jwūub boo pud jūuwát pínahdih wāpī pāina caá. Caandih wá bohéat jūib weemdih nemat maúboó nemihna, ī tewep be, át niijíp wut jī.*

⁷ Páant ā niijíchah joinít, queétjeh īt míc jāih jwíhip wut jī. Saduceowā fariseowājīh biíc yoobó īt jenah joicáp wut jī. ⁸ Saduceowā nin pah īpī niijná caá: “Wānnitjī ī jwūub boo pud jūohcan níit. Ángelwā, wānnitīh caolih nabut ī wihcan caá”, īpī niijná caá. Obohjeéhtih, fariseowāboó mácah jenah joinít, “Wānnit ī jwūub boo pud jūohbipna caá. Ángelwā, wānnitīh caolih nabut ī jumna caá”, īpī niijná caá.* ⁹ Pánihna, queét míc wáacnit tabit jāihna, chah pohba īt míc jāih űaacáp wut jī. Biquína Moisés ā wutatjidih bohénit fariseowā űah űuhnit, nin pah wēpép īt niij űaacáp wut jī:

—‘Nin newé yeejép chājni niican caá’, jwiit jwī niij jenah joiná

* 23:3 Mt 23.27 * 23:5 Ex 22.28 * 23:6 Hch 26.5; Fil 3.5 * 23:8 Mt 22.23; Mr 12.18; Lc 20.27

caá. Biíc wanniíh caolih, biíc ángel caandih á naóh dée caá. Páant á naáwáchah, jwiít nindih peéh chājnit, Diosdih jwīta yap yoh tagaá. Pánihna, jwī peéh chājca boj jīh buca, ít niijíp wut jī.

¹⁰ Chah yeejép pohba ít míc jaihñup wut jī. Páant í míc jaihñuchah ennit, soldadowā í maáh úmna, nin pah át niij jenah joyóp wut jī: “Pablodih yeejép í chājmi dée caá”, niij jenah joinít, í míc wáac juyápmant Pablodih íih muná soldadowādih át ub waadaát túutap wut jī.

¹¹ Caan chéjeh Jesús Pablo pebh jígohnit, caandih nin pah át niijíp wut jī: **“Ma úmca bojó. Wīh táini dooná Jerusalén tátchidih moondih ma naáwát pahjeh mantih Roma tátchidih moondihbut ma naáwáp”**, át niijíp wut jī.

Pablodih judíowā í mao yohíhat

¹² Cheibitjeh, biquína judíowā míc bih wáac joinít, nin pah ít niij míc wéhenap wut jī: “Jwiít Pablodih jwī maocah, jwiít dih Dios á mawa naáh. Pablodih jwī mawat pínah jātih, jeémpcan, jwī babhca boj jīh”, ít míc niijíp wut jī. ¹³ Cuarenta judíowā chah pohba Pablodih mawíh nit páant niijnít wut jī. ¹⁴ Páant niijnít, sacerdotewā í maáta, bita í maáta pebhna juibínit, queétdih nin pah ít niij naáwáp wut jī:

—Nin pah jwī niij míc wéhenap be: ‘Jwiít Pablodih jwī maocah, Dios jwiít dih á mawa naáh. Pablodih jwī mawat pínah jātih, jeémpcan, jwī babhca boj jīh’, jwī míc niijíp be. ¹⁵ Pánihna, jwiít judíowā nihat jwī maáta ñi míc wáacapoó Pablo á jwúb júuwát pínah niijná, yeebjéh soldadowā í maáhdih dooná ñi wahaá. Nin pah caandih ñi niijí. ‘Pablodih jwī jwúb úbh joíhna caá, páant mantih’, ñi niijí. Pánihna, jwiítboó

míc bih páinit, ñi pebhna á juyát pínah jātih, caandih jwī maobipna caá, í maátadih ít niijíp wut jī.

¹⁶ Obohjeéhtih, Pablo jwan wúuh ded pah í chājat pínah doonádih át joyóp wut jī. Pánih joinít, soldadowáih muná waád juibínit, á joyátjidih Pablodih át naáwáp wut jī. ¹⁷ Pánihna, Pablo biíc nump jumni maáhdih bid bojnít, nin pah caandih át niijíp wut jī:

—Nin jáap behnidih ma maáh pebhna ma ub bejeé, ded pah á joyátjidih caandih á naáwát pínah niijná, át niijíp wut jī.

¹⁸ Pánihna, caán soldado á maáh pebhna caandih át numah bejep wut jī. Numah juibínit, nin pah á maáhdih át niijíp wut jī:

—Pablo nemat muéboó jumni nin jáap behnidih ma pebhna weemdih á numah júuwát túutap be, ded pah á joyátjidih meemdih á naáwát pínah niijná, át niijíp wut jī.

¹⁹ Pánihna, á maáh bita wihcapboó caán joiníjdih téhiyamant teo wái bejnit, nin pah át niij úbh joyóp wut jī:

—¿Dedédih tigaá weemdih ma naáwih? át niijíp wut jī.

²⁰ —Judíowā í maáta cheibit meemdih Pablodih í pebhna í wah bojat túutbipna caá, caandih jwúb úbh joí enat túut niijná.

²¹ Obohjeéhtih, bita caandih mawíhna, í míc bih páibipna caá. ‘Pablodih jwī mawat pínah jātih, jeémpcan, jwī babhca boj jīh’, ít míc niijíp wut be. Páant niijnítji ma jepahat pínahdih bu páina caá í chājar. Pánihna, í úbát dih ma jepahca bojó, Pablo jwan wúuh soldadowā í maáhdih át niijíp wut jī.

²² —Weemdih ma naáwátjidih bitadih ma naóhca bojó, soldadowā í maáh át niijíp wut jī. Páant niij péanit, caán jáap behnidih át jwúb bejat túutap wut jī.

Maáh Félix pebhna Pablodih i wahat

²³⁻²⁴ Pablo jwan wāúh ã jwáúh bejat túttimah, soldadowã i maáh chénewã ã nump jumnit maátadih ã pebhna át bid bojop wut jī. Páant ã bid bojnit i juibínachah, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jī: “Doscientos soldadowã yáac cháil bejnit pínahdih míc wáacnit, ñi ámohat tútú. Bitá setenta soldadowã caballowãjih bejnit pínah, bita doscientos soldadowã ítah tóopdih ubnit pínahdihbut míc wáacnit, ñi ámohat tútú. Pabloih caballowã pínahdihbut ñi ámoh wūhú. Míc ámoh péanit, buu chei las nueve, páú Cesarea tútchi, Maáh Félix pebhna Pablodih ñi túi ub bejeé”, át niijíp wut jī.

²⁵ Pániha, caán maáh nin pah Maáh Félixdih át niij daacáp wut jī:

²⁶ “Weém, Claudio Lisias meém wã maáh Félixdih wã daác wahna caá. ¿Ma túi jum niit? ²⁷ Nin tútchidih moón judiowã nin newé Pablo wut jumnidih ijnit, caandih maona i chájap be. Páant caandih i mao yohat déedih, i pebhna wíih soldadowãjih enedih wã bejep be. Caánboó Roma baácdih bóo ã jumachah jéihnit, caandih i maocat pínah niijná, jwī dúuc wáyap be. ²⁸ Páant i mawíhichah ennit, ded pah i jūih ñaacátdih jéihhna, i maáta i míc wáacapboó caandih wã numah bejep be. ²⁹ Caánboó jwī jumachah, queét judiowã i wutatdihjeh i jūihñup be. Obohjeéhtih, dedé ã yéej chájtaji jīb wunat pínah, nemat muúboó nemat pínahbut caandih ã wihcan beé. ³⁰ Bitá míc bih páinit mawíhat doonádh joinit, waícanjeh ma pebhna caandih wã wahap be. Pániha, caandih naóh yacnitdih ma pebhna wã bejat tútubipna caá, meémboodih i naóh yacat pínah niijná”, soldadowã i maáh Maáh Félixdih át niij daacáp wut jī.

³¹ Queét soldadowã i maáh ã wutatdih joinit, chei Pablodih numah bejna, páú Antípatris tútchina ít juibínap wut jī. ³² Cheibit queét jítchajih bejnit soldadowã Jerusalén tútchina ít jwáúh bejep wut jī. Obohjeéhtih, bita caballowãjih bejnitboó Pablodih ít numah bejep wut jī. ³³ Pánih bejna, Cesarea tútchina juibí, Maáh Félix pebhna waád juibínit, i maáh ã daácniji papélah náodih wūhñit, Pablodihbut caandih ít wūhup wut jī. ³⁴ Pániha, caán náodih en péanit, Félix Pablo ded baácdih bóo ã jumatdih át wūbh joyóp wut jī. Cilicia baácdih bóo ã jumatdih jéihna, nin pah Pablodih át niijíp wut jī:

³⁵ —Meemdh naóh yacnit i juyúchah, queétdih wã joibípna caá, át niijíp wut jī. Páant niijnit, caandih i wapat pínah niijná, Maáh Herodesjiuh muuná Félix soldadowãdih át ub bejat tútup wut jī.

24

Pablo Maáh Félixdih “Wã yéej chájcan beé”, ã niiját

¹ Biícjih bóo téihya yeó jáap túttimah, sacerdotewã i maáh Ananías, bita judiowã maáta biícđih Cesarea tútchina ít ñūun déi juibínap wut jī. Roma baácdih moón i maáta i wutatdih jéihni Tértulo wut jumnibut íjeéh át juibínap wut jī. Tértulo judiowã i naóh yacatdih naóh yapani pínah wut jī. Pániha, Pablodih i peéh chájat pínah niijná, Maáh Félix pebhna ít waad juibínap wut jī. ² Páant i waád juibíát túttimah, soldadowã Pablodih caanná i ub waád juibínachah, Tértuloboó judiowã i naóh yacatdih nin pah át niij naóh yapanap wut jī:

—Meém táini maáh caá. Jwī maáh ma jumachah, dedé tac buugát wihcan, jwī túi jumna caá. Túi jéihni jumna, nihat jwíih

baácdih moondih ma túi teo wáacna caá. ³ Pánihna, nihát jwíh tátchidih moón meemdih búdí jwí wēina caá. ⁴ Meém jġgah enni ma jumátdih jéihna, meemdih maatápdih tac buugáát túut páant jwí niijcán caá. Ma jéihyat pínah niijná, bainjeh meemdih jwí wéheihna caá. ⁵ Nin cáacwádh túbít á tac buugána caá. Nihat baácboó ded pah bohénit, judíowádh í míic eníhcat chájna caá á chájap. Jesús Nazaret tátchidih bóodih péenitdh waóhni caá. ⁶ Dioih munná judíowá nihcannitdh numah waadnit, caán munníh á yéjanap be. Páant á chájachah ennit, caandih teona, jwí nuowá í wutatdh á yap yohatji jíb jwí peéh chájíhip yah be. ⁷ Obohjeéhtih, maáh Lisias áih soldadowádh numah jáóhnit, caandih jwiútdih í dúuc wáyap be. ⁸ Pánih dúuc wáiniji ma pebhna jwiútdih á naóh yacat túutap be. Pablodih úabh joí enna, nihát jwí naóh yacat yoobópdih á jumátdih meém ma jéihbipna caá, Tértulo Félixdh át niijjap wut yah jí.

⁹ Ájeéh juibínit judíowábut Pablodih bíic yoobó Félixdh ít yee naóh yacap wut jí. ¹⁰ Páant í naóh yacat túttimah, Félixboó Pablo á naáwát pínah niijná, caandih át jéut jáhanap wut jí. Páant á jéut jáhanachah ennit, Pablo nin pah át niij naáwáp wut jí:

—Dawá jópchina jwíh baácdih moón jwí naóh yacatdh mapí túi joiná caá. Páant ma jumátdih jéihna, ma túi jéihyat pínah niijná, wéinit, meemdih yoobópdih wá naóhbiipna caá. ¹¹ Doce yeó jáap játihjeh Jerusalén tátchina Diosdh weñedih wá juibínap be. Bitadh úabh joiná, ma jéihbipna caá. ¹² Bíihdh wápí juihcap be. Dioih munníh míic wáacnitdh wá míic juihñat túutcap be. Judíowá í míic wáacat muú díitna, tátchiboobát wá míic juihñat túutcap be. ¹³ Páant í naóh yacachah yahna, bitadh

úabh joí enna, í yee naóh yacatdh meém ma jéihbipna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, buu meemdih yoobópdih wá naóhna caá. Dios jwí nuowáji í wéinidih weembát wápí wéina caá. Pánihna, Jesúsdh jepahna, weém Diosdh wá weñechah, ‘Mácah á bohéna caá’, queét ípí niijná caá. Obohjeéhtih, wá bohéat mácah nihcan caá. Nihat Moisés á wutatjidih jepahnit, nihát Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátjidihbut wápí jepahna caá. ¹⁵ Dios nihát wunnitdh á jwúub booaat pínah yeó jáapdh wápí páina caá. Túinitdh, yeejépwádhbut bíic yoobó á jwúub boobipna caá. Páant á booaat pínahdh nihát judíowábut bíic yoobó ípí páina caá. ¹⁶ Pánih páina, téinijeh wápí chájna caá, ‘Caán túini caá’, Dios weemdih á niiját pínah, cáacwábut bíic yoobó í niiját pínah niijná.

¹⁷ “Dawá jópchina bíih baácna jibniji wá déewá jġgah náah jumnitdh dinerodih wáhat túut niijná, Diosdhbut wéi wáhat túut niijná, Jerusalén tátchina wá jwúub juibínap be, páant muntih. ¹⁸ Pánihna, Diosdh wá wáhat pínah játih, ‘Caán túini caá’, Dios á niij enat pínah niijná, ded pah Moisés á wutatjidih wá chájap be. Páant wá chájat túttimah, Dioih muú díitna jumna, caandih wá wáhuachah, bita judíowá Asia baácdih moón weemdih ít enep tabe. Páant í enechah, wájeéh míic wáacnit wihcan, míic juihñatbut á wihcap be. ¹⁹ Pánihna, weém yeejéwá chájatdh enna nihna, queét Asia baácdih moónboó ma pebhna naóh yacadih í júuwú naáh.* ²⁰ Jwí maáta wáac juiúit, weemdih í úabh joí enechah, ded pah wá yéj chájatjidih enna nihna, queétjeh naáwádh í júuwú naáh. ²¹ Nin pahjeh í niijmí nacaá: ‘Pablo jwí

* 24:19 Hch 21.17-28

míc wáacapboó jumnit, nin pah ã niij ñaacáp jĩ: “Wannitjidih Diosboó ã jwúub booaatdih jwĩpĩ páñatdih wã bohéatji jĩb nemat muúboó weemdih ĩ nemat túutap jĩ”, ã niij ñaacáp jĩ, queét ĩ niijmí nacaá”, Pablo Félix dih át niijíp wat jĩ.*

²² Páant ã niijíchah joinít, Félix, Jesúh doonádih jéihnit, ĩ naáwátdih át cádahat túutap wat jĩ. Pánih cádahat túutnit, Pabloodih nin pah át niijíp wat jĩ:

—Maáh Lisias ã jayáchah, dedé peéh chājat pínah ã jumachah, meemdih wã naóh bípna caá, át niijíp wat jĩ.

²³ Páant niij péanit, Pablodih ub jūóhni soldadowã ĩ maáhdih nin pah át niijíp wat jĩ: “Maátaih mūnã jwúub ub bejna, mih soldadowã caandih ĩ túi wapa naáh. Obohjeéhtih, ã náahat pah ã chāja naáh. Det ã chéenwābut caandih teo wáacadih ĩ jayú naáh”, át niijíp wat jĩ.

²⁴ Daocánni yeó jáap túttimah, Félix ājeéh bóli Drusilajĩh ĩ míc wáacat tólihna át juibínap wat jĩ. Drusila judío wili wat jĩ. Pánih juibínit, Jesúh doonádih joíhna, Pablodih át bid bojop wat jĩ. ²⁵ Páant ã bid bojochah, Pablo queétdih nin pah át niij naóh bohénap wat jĩ: “Bitadih túi chājat caá náahap. Yéej chājat jenah joyátdih yap yohat caá náahap. Cāacwã yeejép ĩ chājatjidih Dios búdí ã peéh chājbípna caá”, queétdih át niijíp wat jĩ.

Páant ã niij naáwáchah, joí wáhi bejnit,

—Páant bóojeh tigaá. Ma bejeé. Biih yeó jáap meemdih wã jwúub bidbípna caá, páant mūntih, Félix caandih át niijíp wat jĩ.

²⁶ Pablo ã míc jĩb chāj bacat pínah dinerodihbut Félix át bidip wat jĩ. Pánih bidnit, dawá láa Pablodih míc wéheat túut niijná,

Félix ã pebhna át jáúwát túutap wat jĩ. ²⁷ Obohjeéhtih, chéne jópchi túttimah, Félix maáh jumni át bacap wat jĩ. Pánihna, judíowādih weñáihna, Félix Pablodih nemat muúboojéh át cádahap wat jĩ. Porcio Festo wāt jumni át jwúub túut nuám maáh waadáp wat jĩ.

25

Pablo Maáh Festodih ã naáwát

¹ Caán baácna Maáh Festo juibíniji biic peihcanni yeó jáap túttimah, Cesarea tútchimant Jerusalén tútchina át aab béjep wat jĩ.

² Caanná ã aáb juibínachah, queét sacerdotewã ĩ maáta, bita judíowã ĩ maáta biíc dih ã pebhna bejnit, Pablodih yeejép ĩt jwúub naóh yacap wat jĩ. ³ Caan pébhna ĩ bejat pínah jātih queétdih nin pah ĩt míc niijíp wat jĩ: “¿Pablodih mawat pínah niijná, cāacwādih míc bih páinit, mawat túut jĩh?” ĩt míc niijíp wat jĩ. Páant niij jenah joinít, nin pah Maáh Festodih ĩt niijíp wat yah jĩ:

—Nin Jerusalén tútchiboó Pablodih ma wah aabá bojoó, ĩt niijíp wat jĩ.

⁴ Obohjeéhtih, Festo nin pah queétdih át niij jepahap wat jĩ:

—Pablo páantjeh Cesarea tútchidih nemat muúboó ã jumna caá. Būtéh caánboó wã jwúub dei bejbípna caá, páant mūntih. ⁵ Pánihna, Cesarea tútchina ñi maáta weemdih ĩ pej jum dei bej jwuh naáh, Pablo ã yéej chājachah nihna, caandih ĩ naóh yacat túut niijná, át niijíp wat jĩ.

⁶ Ocho yeó jáap túttimah, Maáh Festo Cesarea tútchina át jwúub dei bejep wat jĩ. Ā jwúub dei juibíni daanimant, ĩ naóh yacachah joyát túut niijná, peéh chājnit ĩ naáwápboó át waád juibí chūudap wat jĩ. Caánboó chūudnit, Pablodih át bid bojop wat jĩ. ⁷ Pablo ã pebhna ã juibínachah, Festojeéh

* 24:21 Hch 23.6

Jerusalén tátchimant dei juibínit judíowā caán t̄āahmant ít ñuh páuda bojop wut jī. Pánih ñuhnit, dawá yeejép dooná ít naáwáp wut jī. Obohjeéhtih, páant ít naáwáchah yuhna, ít yee naáwátidih Festo át jéihcap wut jī. ⁸ Páant ít naáwáchah joinít, Pablo nin pah át niij naóh yoobánap wut jī:

—Jwiít judíowā jwī wutatdih, Dioih muúdíh, Roma tátchidih moón ít maáhdihbut yeejép wā chājcap be, át niijíp wut jī.

⁹ Obohjeéhtih, Festo judíowādih weñáihna, nin pah Pablodih átih niijíp wut yah jī:

—¿Jerusalén tátchina ma jwúub aab béjihcan niít? Caanná juibínit, míih doonádih jéihíhna, weemjéh tigaá wā jwúub joibíp. Yeejép ma chājachah nihna, ma yéejat peéh wā naóhbična caá, át niijíp wut jī.

¹⁰ Obohjeéhtih, páant ít niijíchah joinít, Pablo nin pah át niij jepahap wut jī:

—Maáh César ā wēpat ninjñh meém ma bíbohna caá. Pánih bíbohna, ninboó wā jumuchah, dedé wā chājatji peéh, ma jéih naóhna caá. Judíowādih dedé wā yéej chājcatdih ma túi jéihna caá. ¹¹ Pánihna, yéej chājna nihna, wā yéej chājat jīb weemdíh ít mao yohatdih wā úumcan caá. Obohjeéhtih, ít naóh yacat yoobópdiñh nihcah, weemdíh queétdih páantjeh ma wáuhchah, ā túican niít. Pánihna, Roma tátchi jwī chah maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, Pablo Festodih át niijíp wut jī.

¹² Páant ā niijíchah joinít, Festo caandíh teo wáacnitdih míic wéhe péanit,

—Caán láa bácah, César pebhna meemdíh wā wahbična caá, át niijíp wut jī.

Pablo ā chājatjidih Festoboó Maáh Agripadiñh ā naáwát

¹³ Daocánni yeó jáap túttimah, maáh Agripa ā jwan Berenicejñh Festo jáap maáh ā waadáchah, Cesarea tátchina caandíh muj tewedih ít dei juibínap wut jī. ¹⁴ Pánih dei juibínitji maatápdih ít jum jwuhup wut jī. Biíc yeó jáap Pabloih doonádih Agripadiñh Festo nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Félix nemat muúboó ā cádahniñi, Pablo wát jumni, ā jumna caá. ¹⁵ Jerusalén tátchiboó wā juibínachah, sacerdotewā ít maáta, bita judíowā ít maátabut caandíh wā peéh chājatdih náahna, wā pebhna yeejép dooná naáwádih ít juyáp jī. ¹⁶ Obohjeéhtih weém nin pah queétdih wā niijíp jī: ‘Jwiít Roma baácdih moón ít maáta nin pah jwípí chājna caá: Det naóh yacnitdih jwípí jwíih naáwát túutna caá. Páant ít naóh yacatdih joinít, ít naóh yacniiboódiñh jwuh jwī jwúub naáwát túutna caá. Jwiít Romanowā páant jwī chājcah, caandíh naóh yacnitdih jwípí wáuhcan caá’, queétdih wā niijíp jī. ¹⁷ Pánihna, nin Cesarea tátchina wájeéh ít juyát túttimah daanimant bóo yeó jáapjeh peéh chājat naáwát muúboó chúudnit, ít naóh yacnidih wā bid bojop jī. ¹⁸ ‘Queét judíowā búdí ā yéej chājatjidih ít naóh yacmi dée caá’, wā niij jenah joyóp yah jī. Obohjeéhtih queét naóh yaquíhniñti buca dedé ā yéej chājatjidih ít jéih naóhcap jī. ¹⁹ ‘Jwíih Dios ā wutatjidih bíaboó caá ā bohénap’, niijnít, ít íjip jī. Biíc newé, Jesús wát jumni, wánniñi yuhna, ā jwúub boo pud júúwátjidih Pablo ā bohéátjidihbut ít íjip jī. ²⁰ Weémboó nihát ít naáwátjidih wā beh joicáp jī. Pánih beh joicán, ‘¿Jerusalén tátchiboó ma aab béjihcan niít? Míih doonádih caanná wā joíihna caá, páant muntih’, Pablodih wā niijíp jī. ²¹ Obohjeéhtih, ‘Maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, wíih doonádih caánboó ā joyát pínah

niijná', weemdih ã niijíp jĩ. Páant ã niijíchah joinít, jwĩ maáh pebhna wahat túut niijná, caandih nemat muúboó soldadowādih wā páñat túutap jĩ, Festo Agripadih át niijíp wut jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, Agripa Festodih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Ñ naáwátdih weembát wā joihna caá, át niijíp wut jĩ.

—Cheibit caandih ma joibírna caá, Festo Agripadih át niijíp wut jĩ.

²³ Pánihna, cheibit Agripa Berencejĩh búdí míic wáacat tólihna juibínit, ít waad béjep wut jĩ. Páant í waad béjehchah, nihat cāacwā queétdih ennit, búdí ít weñep wut jĩ. Nihat soldadowā í maáta, nihat caán tútchidih moón maátabat caán muúna Íjeéh ít waad béjep wut jĩ. Túttimah, Festo Pablodih át ub juúwát túutap wut jĩ. ²⁴ Pánihna, Pablo ã waád juibíát túttimah, Festo queét míic wáacnitdih nin pah át niijíp naáwáp wut jĩ:

—Maá Agripa, nihat yeéb jwĩjeéh jumnitbut nin newédih ñi enna caá. Jerusalénboó wā jumachah, ninboó wā jumachahbut, nihat judíowā weemdih nindih búdí í naóh yacap jĩ. Túbit ñaácnit, 'Caandih ma mao yohoó', chah pohba í niijíp jĩ. ²⁵ Obohjeéhtih, weemboó ded pah ã yéej chājatjidih wā jéihcap jĩ. Ñ yéej chājatji jíib mao yohat ã wihcap jĩ. Pánihna, caanjéh tibeé jwĩ maáh Césardih naáwát túut niijná, ã pebhboó ã bejat pínahdih ã uúbáp jĩ. ²⁶ Obohjeéhtih, jwĩ maáh Césardih ded pah wā naóh daacát déedih wā jéihcan caá. Pánih jéihcan, yeéb nihat, Agripa biicdih ñi pebhna caandih wā juúwát túutap be. Pánihna, caandih joinítji jwĩ míic wéheat túttimah, ded pah caandih wā naóh daacát pínahdih wā jéihbipna caá. ²⁷ Ded pah ã yéej chājatjidih naóhchah, nemat muúboó jumnidih César pebhna wā jéih

wahcan caá, Festo queétdih át niijíp wut jĩ.

26

Ded pah ã chājatjidih Pablo Maáh Agripadih ã naáwát

¹ Túttimah, Maáh Agripa Pablodih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Buu míih doonádih jwiitdih ma naáwá, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, Pablo maátadih uúbhna, ãih téihyajĩh át júut ñahanap wut jĩ. Pánih júut ñahanit, ãih doonádih át naóh jwihip wut jĩ. ² “Maá Agripa, wā déewā í maáta yeejép weemdih í naóh yacatjidih wā naóh yoobáát pínahdih buu meém ma joyát pínahdih wā wéina caá. ³ Nihat jwiit judíowā ded pah jwĩ chājatdih, ded pah jwĩ bohéatdihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Pánihna, nihat wā naáwát pínahdih ma túi joyoó”, Pablo át niijíp wut jĩ.

Pablo Jesúsdiñ ã jepahat pínah jātih ded pah ã jum jwuhatjidih ã naáwát

⁴ “Nihat judíowā wíih baáboó í cātíh wébít jum jwuhna, ded pah wā jumatijidih í jéihna caá. Túttimah, Jerusalénboó ded pah wā jumatijidihbut í túi jéihna caá.

⁵ Maatápdih fariseowajeéh wā jumap jĩ. Jwiit fariseowā Moisés ã wutatjidih chah jepahnit jwĩ jumna caá. Pánihna, queét judíowā naáwíhna, ‘Yoobópdih caá ã niiját’, ítá jéih niij tágaá.* ⁶ Dios jwĩ nuowādih ‘Nihat cāacwā í boo pud juóhbipna caá’, ã niijátjidih wā páñat jíib, buu í naóh yacni ninboó wā ñuhna caá. ⁷ Nihat jwiit doce judíowā poómpbut ã naáwátdih joinítji jwĩ páina caá. Yeó jáap, cheibut Diosdih jwĩpĩ túi wéi wuhna caá. Pánihna, Maá Agripa, jwĩ maátaboó caandih wā páñat jíib weemdih í naóh yacap jĩ.

⁸ ¿Dépanihna ‘Dios wannitdih ã jéih

* 26:5 Hch 23:6; Fil 3:5

jwáub boocan niít, ñi niij jengah joí?

⁹ “Jon jätih Jesús Nazaret tátchidih bóodih jepahnitdih weemdih cádahat tútat caá náahap’, wá niij jengah joyóp jĩ. ¹⁰ Páant niij jengah joinít, Jerusalén tátchidih moón dawá Jesúsdi h jepahnitdih teonit, sacerdotewá ĩ maáta ĩ watatdih joinít, nemat muúboó wá nemat tútup jĩ. Pánihna, queétdih ĩ mao yohíhichah, weembát biíc yoobó wá mao yohat tútup jĩ. ¹¹ Maatápdih jwiít judíowá jwĩ miíc wáacacah, waadnít, queétdih wá jġah náah chājap jĩ. Jesúsdi h ĩ jepahatdih wá cádah tútup yuh jĩ. Pánihna, búdí ĩjna, biih baácna jweí peétnit Jesúhwādi h ñuunnít, wá moh yéejanap jĩ”, Pablo át niijíp wat jĩ.*

Jesús caandih ded pah ā niijátjidih Pablo ā naáwát
(Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Pánih Jesúhwādi h ñuunná, sacerdotewá ĩ maáta ĩ wēpatjġh ĩ watatji pah chājat tút niijná, biíc yeó jáap Damasco tátchina wá bejep jĩ. ¹³ Yeó jáap tac yoób namáboó jwĩ bejchah, yeó ā yeh iigát chah jeámant yeh iig jéenanachah, jwĩ enep jĩ. Weemdih, wājeéh bejnitdihbut ā túi yeh iig yóh jwejep jĩ. ¹⁴ Páant ā yeh iiguíchah, en wáhi bejnit, jwiít ni hat baácboó jwĩ buug ñájap jĩ. Pánih buug ñájnit, wéheatdih wá joyóp jĩ. Jwĩih wéheatjġh nin pah weemdih āi niijíp jĩ: **‘Saulo, Saulo, ¿Dépanihna ĩjnit, wíihwādi h mawíh ñuún pée tiguaá ma chāj? Wíihwādi h pánih chājna, weemdih caá páant ma chājap. Pánih chājna, meemjéh miíc yéejana caá ma chājap. Nuñúpdih ñi chéwechah, ĩjnit, miíc túpána, ā miíc yéejaat dée pah meembát ma miíc yéejana caá’**, ā niijíp jĩ. ¹⁵ ‘Maá,

meém déhe tiguaá?’ wá niijíp jĩ. **‘Weém Jesúsje h tiguaá, ma ñuún mawíh péeni.** ¹⁶ **Buu ma ñah ñuhuú. Weemdih teo wáhi ma jumat pínah niijná, meemdih wá jġohna caá. Ma enatjidih bitadi h ma naáwát pínah niijná, meemdih wá ñiona caá. Ded pah wá jumatdih meemdih wá jwáub jéihyaat pínahdihbut ma naóhbipna caá.** ¹⁷ **Buu meemdih jġohnit, judíowādi h, judíowā nihcannitdihbut wíih doonádi h ma naáwát pínah niijná, meemdih wá wahna caá. Pánih wahnit, ĩ jéih yéej chājcat pínah niijná, meemdih wá túi wapbipna caá.** ¹⁸ **Judíowā nihcannitdih ma naáwáchah, queét dupúát panihipboó jumnitji ĩ yéej chājatdih cádahnit tút nuunná, baabát panihipboó ĩ bejbipna caá. Pánihna, Satanás ā maáh jumupmant queétdih ub bacanit, Dios ā maáh jumupboó wá waadábipna caá. Pánih chājnit, weemdih jepahnitdih ĩ yéejatdih wá yohochah, queét Dios ā ñionitjeéh ĩ jumbipna caá’**, Jesús weemdih ā niijíp jĩ”, Pablo át niij naáwáp wat jĩ.

Pablo Jesúsdi h ā jepahatjidih ā naáwát

¹⁹ “Páant Jesús ā naáwáchah joinít, caandih wá yap yohcan jĩ. ²⁰ Pánihna, Damasco tátchidih moondih wá jwíih naáwáp jĩ. Túttimah, Jerusalén tátchidih moondih, Judea baácdi h moondih, judíowā nihcannitdihbut naóhnit, ‘Ñi yéejatdih cádahnit, Diosdi h bidnit, ā náahat pahjeh ñi chājaá. Pánih chājnit, “Yoobópdih Diosdi h jepah tiguaá ĩ chājap”, bita ĩ niijbipna caá’, wāpĩ niijíp jĩ.* ²¹ Páant wá niij bohéatji peéh nit judíowā Dioíh muú dítna weemdih teonit, ĩ mao yohíhip yuh jĩ. ²² Obohjeéhtih, jon, buubut Dios weemdih ā teo wáacap

* 26:11 Hch 8.3; 22.4-5 * 26:20 Hch 9.20,28-29

be. Páant ã teo wáacachah, weém ninjĩh ñahnit, nihát maátadih, oboh jumnitdihbut yoobópdi h wã naóhna caá. Moisés ã wutatjidi h, Dios naáwát di h naóh yapanit ï daacátjidi hbut wãpĩ bohéna caá. ²³ Nin pah ït ni j daacáp taji: ‘Cristo Dios ã wahni pínah yeejép yapnit, ã wunbipna caá. Páni h wunniji, ã waóh boo pud jóóhbi pna caá. Páni h jwúb boo pud jóóhni t, yeh iigní pani hni nihát judíowã, judíowã nihcannitbut ï yéejat peéh iiguípna ï bejat déedi h túi ubni pínah ã jumbipna caá’, ït ni j daacáp taji.* Páant ï ni j daacátji pah weembút biic yoobó wãpĩ bohénap jĩ”, Pablo ãt niijíp wut jĩ.

Pablo Agripadi h Diosdi h ã jepahat tútat

²⁴ Páant Pablo ã naáwáchahjeh, Festo nin pah ãt ni j ñaacáp wut jĩ:

—jPablo, meém náhni joyát buud béjni caá! Maatápdih ma bohéatji jĩb, náhni joicánni caá buca, ãt ni j ñaacáp wut jĩ.

²⁵ —Nihcan caá, Maá Festo. Náhni joicánni nihcan caá weém. Yee wéheni nihcan caá. Yoobópdi h tigaá wã naáwáp. ²⁶ Nin Maáh Agripa nihát wã naáwát di h ã beh joiná caá. Páni hna, umcanjeh caandih wã naóhna caá. Nihat wã chãjat bi h naáwát nihcan beé. Nihat ded pah wã chãjatji dooná di h Agripaboó ãtát joi j tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

²⁷ Páant ni j péanit, Agripadi h jwuh nin pah ãt jwúb niijíp wut jĩ:

—Maá Agripa, meémboó Dios naáwát di h naóh yapanit jon jãti h ï daacátjidi h ‘Yoobópdi h tigaá’, ¿ma ni j jenah joí niit? Páant ma jenah joyát di h wã jéihna caá, ãt niijíp wut jĩ.

²⁸ —¿Ma naáwátjĩ h waicanjeh weemdi h Jesúsdi h ma jepahat tútĩtĩ niit? Agripa Pablodi h ãt ni j jepahap wut jĩ.

²⁹ —Waicanjeh ma jepahachah, túttimah ma jepahat dooná di hbut joiná, wã wēibipna caá. Meém Jesúsdi h ma jepahat pínah, yeéb nihát buu weemdi h joinitbut caandih ñi jepahat pínahdi h wã náah yacna caá. Páni h náah yacna, Diosdi h yeebdi h wãpĩ úbhna caá. Weém wã jumat pah yeéb nihátbut ñi jumat pínahdi h wã náah yacna caá. Nin ïtah tópdih wã dawát pah niijná wã chãjcan caá, ãt niijíp wut jĩ.

³⁰ Páant ã naáwáchah joí péanit, Maáh Agripa, Berenice, Maáh Festo, caánboó chãudnitbut ñah ñahnit, biicdi h ït bac bejep wut jĩ.

³¹ Páni h bac bejnitji nin pah ït ni j miic wéhenap wut jĩ:

—Nin newé ã chãjatji jĩb, mawat, nemat muúboó waadáatbut caandih ã wihcan caá, queétjeh ït miic niijíp wut jĩ.

³² Maáh Agripa Maáh Festodi h nin pah ãt ni j naáwáp wut jĩ:

—Maáh César pebhna Pablo ã wahat tútatca h nihna, jwĩta jéih baca tagaá. Obohjeéhtih, caanná ma wahat pínahdi h ã úbát túttimah, caandih jwĩ jéih bacacan caá, Festodi h ãt niijíp wut jĩ.

27

Pablodi h Roma tútchina ï wahat

¹ Roma tútchidi h moón ï Maáh César Italia baácdih ãt jumap wut jĩ. Pablodi h, bita nemat muúboó jumnitdihbut Festo soldadowã ï maáh Julio wut jumni di h ãt wapat tútatap wut jĩ. Páni hna, johlitjĩ h bejni jãáj chóojĩ h queétdih Italia baácna Julio ã namah bejep jĩ. Caán Julio cien soldadowã ï maáh ã jumachah, ãih soldadowã César Augustoíhwã wut jumnitbut ï bejep jĩ. ² Páni hna, weém Lucasbut Pablojeéh wã bejep jĩ. Aristarco, Macedonia baác Tesalónica tútchidi h bóobut jwĩtidi h ã pej jum bejep jĩ. Páni hna, Adramitio wut jumni tútchimant jóóhni jãáj chóodi h jwĩ waadáp

* 26:23 Is 42.6; 49.6; 1Co 15.20

jĩ. Caán chóo Asia baácdih bóo jélitna yoobó aab béjni chóo pínah tajĩ. ³ Pánih bejnit, cheibit Sidón wāt jumni jélitna jwĩ jwĩbínap jĩ. Julio bóo Pablodih en daoná, ā tái chājap jĩ. Pánih tái chājnit, caanjĩh moón ā chéenwā dedé ā náahatdih ī wūhat pínah niijná, ī pebhboó Pablodih ā aabát tūtup jĩ. ⁴ Caanjĩh aabnĩtji jwūub dei jwĩnít, caán chóodihjeh muntih jwūub waadnít, jwĩ bejep jĩ, páant muntih. Jwĩ bejat déemant johlit ā jwāāh johochah, Chĩpre wāt jumni quewa ā tái jāhat pínah niijná, caan quéwadih wáyámant bóo bawámant jwĩ en yap bejep jĩ. ⁵ Caan quéwadih yap bej, chūuh bejnit, Cilicia baác ñaj deyatdih yap bej, Panfilia baác ñaj deyatdihbut yap bej, Licia baácdih jumni Mira tátchina jwĩ jwĩbínap jĩ.

⁶ Jwĩ bejni chóo caán tátchidih ā chāwát pínahdih jéihnit, Julio biĩh jāáj chóo, Italia baácboó bejni pínah chóodih āt bid juyúp tajĩ. Caán ā bid jwĩnít chóo Alejandria wāt jumni tátchimant jūóhni chóo tajĩ. Pánih bid jwĩnít, caán chóoboó jwĩttdih ā ñamah waadáp jĩ. ⁷ Johlit ā jwāāh joh bugg lājachah, páant muntih, wēpép jéih bejcan, chahjeh jwĩ bejep jĩ. Pánih bejnit, Gnido wāt jumni tátchidih jwĩ tóah jwĩbínachah, johlitboó jwĩttdih tacboó ā ub joh púud baca bojop jĩ. Pánihna, yoobópdi h bejcanjeh, Salmón wāt jumni pióh ñajadti h yap bejnit, Creta wāt jumni quewadih jéihyepmant bóo bawámant jwĩ en yap bejep jĩ. ⁸ Pánihna, johlit páantjeh yeejép ā johochah, caan quéwa bawádi h chahjeh bejnit, Túini Jélitna púud bacapdi h jwĩ chāo páh jwuhap jĩ. Caán jélit Lasea wāt jumni tátchi pehbbit ā jumap jĩ.

⁹ Pánih chahjeh jwĩ bejchah, mah noój láa, jāáj chóojĩh bejat tobohat láa ā tóah jūúwáp jĩ. Pánihna, jwĩttdih ñamah bejntdih Pablo nin pah ā niúj naawáp yah jĩ:

¹⁰ —jWeemdih ñi joyoó! Bwū jwĩ bejchah, ā túican niít. Mah noój láa ā jumachah, nin jāáj chóo ā bawdbípna caá. Pánihna, nihat ñi ub bejnibat, jwĩtbut jwĩ daáb bawdbípna caá, ā niijp jĩ.

¹¹ Obohjeéhtih, caán chóo mínah, caán chóodih íoh teonibat Pablodih ī jepahcap jĩ. Julio but Pablodih joyáh bojnit, queétbodydih ā jepahap jĩ. ¹² Caán ī chāoní jélitboó mah noój láa jāáj chóo ā chāwáchah, āpĩ táicap wāt jĩ. Pánihna, nihat caán chóodih bejnit caan quéwadihjih tih biĩh tátchi, Fenice wāt jumni tátchi jélitna ī bejihip yah jĩ, mah noój ā yapatdih jwĩbí pái jwuhat tūt niijná. Fenice jélitdih yeó dei bejepmant jāáj chóo waadát āt jumap wāt jĩ. Pánihna, “Caánboó jwĩbínit, mah noój láa jwĩ tái pái jwuhbípna caá”, it niúj jenah joyóp wāt yah jĩ.

Búdí mwjdi h nolihat ā jūúwát

¹³ Chóop yapapmant johlit ā tái jūúwáchah, caán chóodih teonit ī tái bejat pínah niijná, ī yoh báahani chodóp dahdih ī jwūub ub yacap jĩ, páant muntih. “Jwĩ tái jéih jāáj jwĩbíbípna caá”, niúj jenah joinít, jwĩttdih ī ñamah bejep yah jĩ. Pánih bejna, Creta quewa pebhjeh jwĩ jāáj béjep jĩ. ¹⁴ Obohjeéhtih, túttimahbitjeh caan quéwa chūuhap yoób yeó aab jūúwáp mant johlit búdí ā joh jūúwáp jĩ. ¹⁵ Caán johlit jwĩh jāáj chóo bawámant tūbit ā joh jāhanachah, jwĩ bejatji dée yoób jwĩ jéih bejcap jĩ. Pánih johna, caán chóodih ā páah joh púud baca bojop jĩ. ¹⁶ Pánihna, Cauda wāt jumni quewadih jéihyepmant bóo bawámant jwĩ yapap jĩ. Caan quéwa jwĩttdih chibít johlitdih ā jāhap jĩ. Páant ā jāhachah, jwĩ wáini bainí jāáj chóodih, búdí chóo díitna ī ub yacap jĩ. Johlit nolihatjĩh páantjeh búdí ā tobohochah yahna, ī jéih ub yacap jĩ. ¹⁷ Caán chóodih ámhac yac péanit, búdí chóo ā búuh bejcat pínah

niijná, queét jááj chóodih teonit buujcánni tōpnajīh caán chóodih ī nah chéwep jī. Pánih nah chéw péanit, “Libia baácboó jwī juibími dée caá. Caanjīh óon yehbenibit Sirte wāt jumapboó buug lájat jwiít dih tabit tobohna caá”, niij jenah joinít, jááj chóo wēpép ā bejcat pínah niijná, johlit dih teoni búdí yégueh chóodih ī ub deyanap jī. Páant ī ub deyat túttimah, jááj chóodihjeh johlit ā ub joh bojop jī. ¹⁸ Caán johlit dedé ā yaicáp jī. Pánih joh yaicán, chah pohba ā yoób johop jī. Páant ā johochah, nolihat búdí jūóhñit, jááj chóodih tabit ā buug lájap jī. Pánihna, jīh buugjéh ā pahat pínah niijná, túttimah bóo yeó jáapdih ī ub bejniji bií déedih ī yoh báaha jwíhip jī. ¹⁹ Túttimah bóo yeó jáapdih johlit teoni yégueh chóona, chéwat tōpna, máa nahnadibut ī yoh báhanap jī. ²⁰ Maatápdih yeodih cáiwādihbut jwī encap jī. Johlit nolihatbut dedé noón yaicáp jī. Yeó jáap jumat pah chah pohba ā tobohóp jī. Páant ā tobohochah, “¿Nin búdí mujboó jwiít jwī buudmí naniít?” jwiítjeh jwī niij jenah joyóp jī.

²¹ Pánihna, búdí teona, maatápdih ī jéih bid jeémpcar jī. Páant ī bid jeémpcatdih enna, Pablo ī cātīh juí ñuhñit, queétdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Wā naáwáchah, yeéb ñi joicán beé. ‘Cretamant jáaj béjcat caá náahap’, wā niijp yah be. Jwī jūóhcah, nin pah āta yapcan tagaá. Jwī jūúwátjī júbjeh nin pah ā yapna caá. ²² Obohjeéhtih, buu yeedíh wā jwúub naóhna caá, páant muntih. Ñi úumca bojóo. Jwiít jwī buudcán niít. Obohjeéhtih, nin jááj chóo pohba ā búuh peét bejbipna caá. ²³ Dios wā maáh wā wēini weemdíh ā jéihyaat pínah niijná, áih ángeldih át wahap tabe. Caán ángel weemdíh buu chei jígohñit, jwī buudcát pínadhīh ā naáwáp be. ²⁴ Wā pebh jwinít, nin

pah ā niijp be: ‘Pablo, ma úumca bojóo. Meém Romanowā ī maáh César pebhna juibínit, ded pah ma chájatjidih ma naóhbiipna caá. Dios táini jumna, ma bejni jááj chóodih moondihbut biíc yoobó ā wapbipna caá’, weemdíh ángel ā niijp be. ²⁵ Pánihna, ñi úumca bojóo. Diosdih táni jenah joinít, ‘Ángel ā niiját biíc yoobó ā yapbipna caá’, wā niij jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, jwíh jááj chóodih johlit biíh quewáboó ā ub joh dodhbiipna caá, queétdih Pablo ā niijp jī.

²⁷ Pánih johna, chéne semana wēpép ā johat túttimah, chei, Adriático wāt jumni búdí mujdih jwī jwaoh cháuh bejep jī. Pánih bejna, chei tac yoob póhba caán chóodih teonit “¿Yehbenapboó jwī juibími naniít?” queétdih it niij jenah joyóp tajī. ²⁸ Pánihna, “Débóo cah ninjīh ā numah”, niijná, ī jenah enep jī. Páant ī jenah enechah, treinta y seis metros pohba caanjīh át numahap wāt jī. Maátcanbitjeh ī jwúub jenah enechah, veintisiete metros caanjīh át numahap wāt jī. ²⁹ Páant ā yehbe bejchah ennit, búdí it úumap wāt jī. “¿Quewa púud bacapdih bóo jeenádh jwī buug lájmi naniít?” it niij jenah joyóp tajī. Pánihna, caán chóo ā bejcat pínah niijná, chéne míc chodóp dahna méimant ī yoh daabánap jī. Pánih yoh daabánit, “Waícanjeh ā baabá naáh”, queét ī niijjéhep jī. ³⁰ Biquína caán chóodih teonit, jweíhna, caán bainí chóodih chéwat tōpdih watnit, ī wat deya pahanap jī. Pánih cháñnit, nin pah ī yee niijp jī: “Caán bainí chóodih waadnít, biíh chodóp dahnadih wawápmant jwī yoh daabábipna caá”, ī niijp jī. ³¹ Obohjeéhtih, soldadowā ī maáhdih, soldadowādihbut Pablo nin pah ā niijp jī:

—Nit nin chóodih teonit ī bejchah, yeebbát ñi daab wánbipna caá, ā niijp jī.

³² Páant ã niijchah joinít, teonit ï jweicát pínah niijná, soldadowã bainí chóodih chéwat tōpnadih ï dúuc bóodop jī. Páant ï dúuc bóodochah, caán chóo ã daabáh bejep jī.

³³ Baabát pínah jātih, Pablo queétdih nin pah ã niij naáwáp jī:

—Yeéb náhni dahwanit ñi jeémpcah, chéne semana ã yapna caá. ³⁴ Pánihna, buu yeebdíh bádí wã jeémát túutna caá, ñi táí wēp yaáat pínah niijná. Ñi náhninaá, biíc jwī buúdcán níit, ã niijíp jī.

³⁵ Páant niijnít, Pablo pandih ubnit, “Paá, jwiít dih nin jeémátdih ma táí wáhna caá”, Diosdih niijnít, jwiít nihat jwī enechah, pandih ã jeémép jī. ³⁶ Páant ã jeéméchah ennit, jwiítbut wēnít jwī jeémép jī. ³⁷ Jwiít caán chóodih jumnit doscientos setenta y seis cáacwã jwī jumap jī. ³⁸ Pánih jeémp péanit, nihat jwī wud jumat táttimah, caán chóo ã chodcat pínah niijná, páantjeh jumni trigo wuh wuhndih bádí mujboó ï yoh báaha beedánap jī.

Pablowã ï jumni jááj chóo ã daabát

³⁹ Táttimah, baáb jénechah, pehbbit jumni baácdih beh encan yuhna, táí óon ñaj dei púud bac júúwát, jee dáhna wihcapdih ï wēi enep jī. Pánih ennit, “¿Con óonna jwī buug ñáj juibí jīh?” ï niijíp jī.

⁴⁰ Pánihna, jááj chóo ã táí bejat pínah niijná, chodát dahnadih chéwat tōpnadih ï dúuc bóod yohop jī. Páant ï dúuc bóod yohat pónih, íoh tewat túut niijná, bitaboó íoh tewat pínah meenát naanádih chéwat tōpnadih ï wat deyanap jī. Caán táttimah, waáwápmant bóo johlit teoni bainí yégueh chóodih ï wái aabánap jī. Pánih bejna, caán óon coahna ï juibíhip yuh jī. ⁴¹ Obohjeéhtih, jwī bejep yoób yehbenibit biih óon poómp át jumap tajī. Pánihna, jwíih jááj chóo waáwápmant bóo caán óondih ã báagh yoh bejep jī.

Páant ã báagh yoh bejehah, bádí nolihat ã buug lájachah, jwíih jááj chóo méimant ã búuhah bejep jī.

⁴² Páant ã búuhachah ennit, queét soldadowã nemat mūdih moonjí ï yaáh jweicát pínah niijná, queétdih ï mao yohíhip yuh jī. ⁴³ Obohjeéhtih, soldadowã ï maáh Pablodih táí chājíhna, soldadowādih queét nemat mūdih moonjidih ã mawat túutcap jī. Pánihna, jwēejna ï yaáh ñáan bejat pínah niijná, jéih yaáhnitdih ã jwíih ñáap báahaat túutap jī. ⁴⁴ Jéih yaáhcanitdih jááj chóodih bóo máa naanádih teonit, ã yaáh ñáan bejat túutap jī. Pánih bejnit, nihat jwī táí yaáh ñáan juibínap jī.

28

Pablo Malta wūt jumni que-waboó ã jummat

¹ Páant jwī ñáan juibínachah, caan quéwadih moón jwiít dih jwááh muj teo péanit, “Nin Malta wūt jumni quewa caá”, jwiít dih ï niij naáwáp jī. ² Caan quéwadih moón jwiít dih táí teo wáacnit, páantjeh mah ã buugúchah, jwī cúbuhachah ennit, ï tuu cáo wáhup jī. ³ Queét ï tuu wawachah ennit, Pablobut tuu wawadih bejnit, ã juí cáwap jī. Páant ã cáwachah, tuu chāha bac júóhni mai Pabloíh téihyadih ã chāacáp jī. ⁴ Páant ã chāac ñuhachah ennit, caan quéwadih moón nin pah ï míic niijíp jī: “¿Nin newé cáacwādih mao jweini naniit? Pánih tigaá bádí nolihatdih ã jweí júúwáchah yuhna, ã mao jweyátji juib caandih peéh chājna caá ã chājap. Pánihna, buu ã wunbipna caá”, ï míic niijíp jī. ⁵ Obohjeéhtih, Pablobóo caán maidih tuu cúutna ã wimp yoh cáwap jī. Pánihniji ã tubacap jī.

⁶ Páant ã chājachah ennit, caanjíh moón nin pah ï míic niijíp yuh jī: “Caandíh ã chalanachah, ã wun buugbípna caá”, ï niijíp

jĩ. Obohjeéhtih, maatápdih ĩ en ñuhuchah yuhna, dedé ã tubacap jĩ. Páant ã tubacat enna, ĩ jenah joyátdih jwáub táut ñumñit, nin pah queétjeh ĩ míc niijíp jĩ: “¿Caán jwĩpĩ pãp úbhni poómpdih bóona niit?” ĩ niijíp jĩ.

⁷ Publio wãt jumni, áih jumat jwĩ aabápmant bahñibitjeh át jumap jĩ. Publio caanjĩh moón ĩ maáh tajĩ. Pánihna, caán jwiútdih dooná ã wahachah, áih munná jwĩ aab béjep jĩ. Caanná jwĩ juibínachah, jwiútdih ã táu wẽi jwááap jĩ. Pánih wẽi jwááhnit, biíc peihcanni yeó jáap ájeéh jwĩ jumuchah, jwiútdih ã táu chãjap jĩ. ⁸ Publio íp pahat yoyóp wunna, ã lajachah, Pablo caandíh enedih ã bejep jĩ. ã pebh juibínit, teo jáha úbhñit, caandíh ã boonap jĩ. ⁹ Páant ã booaat doonádih joinít, bita caanjĩh moón wunnit, ã booaat pínah niijná, Pablo pebhna ĩ juyép jĩ. Pánih jainítidihbut teo jáha úbhñit, ã boonap jĩ. ¹⁰ Pánihna, búdí wẽinit, jwiútdih ĩ táu teo wáacap jĩ. Túttimah, caan quéwamant jwĩ bejat táut chãjachah, jwĩ bejni pínah jááj chóodih dedé jwĩ náahatdih wãhna, ĩ táu yac beedánap jĩ.

Pablo Roma tãtchina ã juibíat

¹¹ Biéh búdí jááj chóo Alejandría tãtchimant jũóhñiji caan quéwadih mah noój láa át chão jwáuhap tajĩ. “Nin jááj chóodih teonitdih wapnit pínah”, niij jenah joinít, caán chóo wuúcdih chéne ĩ pãpniji Cástor, Pólux wãt jumnidih ĩ búudhñit ĩ ñuhap jĩ. Pánihna, caan quéwadih jwiit biíc peihcanni widh jumnitji, bejna, caán chóodih waadnit, jwĩ cháuh bejep jĩ. ¹² Pánih cháuh bejnit, Siracusa wãt jumni tãtchidih juibínit, biíc peihcanni yeó jáap jwĩ chão jwáuhap jĩ. ¹³ Caán chóodih jwáub waadnit, púú Regio wãt jumni tãtchina yoobópdihjeh jwĩ cháuh juibínap jĩ. Cheibit chóop yapapmant joh jũóhni johlit

jwiútdih ã táu ub bejep jĩ. Chéne yeó jáap túttimah, Puteoli wãt jumni tãtchina cháuh juibínit, jwĩ aab béjep jĩ. ¹⁴ Caanjĩh moón Jesúh wã jwiútdih wẽi jwááhnit, ájeéh jwiútdih biíc semana ĩ chão jwáhat táutap jĩ. Biíc semana túttimah queétdih cádahnit, Roma tãtchina jwĩ yoób aab béjep jĩ. ¹⁵ Roma tãtchidih jwĩ toáh bejehchah, Roma tãtchidih moón Jesúh wã jwĩ bejat doonádih joinít, biíc poómp Foro de Apio wãt jumni juib chãjatboó jwiútdih jwááat táut niijná, ĩt juí páñap tajĩ. Túttimah, biéh poómp Romadih moonbát Tres Tabernas wãt jumni áwat pebhboó ĩt juí páñap tajĩ. Pánih queétdih jwááhnit, búdí wẽina, “Paá, weemdíh ma táu chãjna caá”, Pablo Diosdih ã niijíp jĩ. ¹⁶ Roma tãtchidih juibínit, Julio ã maáhdih Pablodih ã wãhap jĩ. Caánboó Pablodih nemat muúboó nemcanjeh, biéh muúboó ã jumat táutap jĩ. Obohjeéhtih, ã jweicát pínah niijná, biíc soldadodih ã wapat táutap jĩ.

Pablo Roma tãtchidih moondih Jesúh doonádih ã naáwãt

¹⁷ Biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Pablo caanjĩh moón judíowã ĩ maátadih ã pebhna át bid bojop wãt jĩ. Páant ĩ míc wáac juyúchah, Pablo queétdih nin pah át niij naáwãp wãt jĩ:

—Wã déewãá, weémboó jwĩ déewãdih wã yéej chãjcap jĩ. Jwĩ nuowã ĩ wutatjidihbut yeejép wã niijcáp jĩ. Obohjeéhtih, Jerusalén tãtchiboó wã jumuchah, biquína jwĩ déewã weemdíh teonit, Romanowã ĩ maátadih nemat muúboó ĩ nemat táutap jĩ. ¹⁸ Pánihna, weemdíh úbh joinít, queét Romanowã ĩ maáta weemdíh ĩ bacaihip jĩ. “Nin newé ã yéej chãjatji peéh mao yohat ã wihcan caá”, ĩ niijíp jĩ. ¹⁹ Obohjeéhtih, jwĩ déewã ĩ maáta weemdíh bacaat táutcan, íjnit, Romanowã ĩ maátadih ĩ jepahcap jĩ. Páant ĩ jepahcah ennit,

nin pah Romanowā ī maátadih wā niijíp jī: “Maáh César pebhboó weemdíh ñi wahaá”, wā niijíp jī. Obohjeéhtih, weémboó wā déewādih wā naóh yaccan niit.*
²⁰ Pánihna, yeebdih enihnit, ñijeéh míc wéhefhna, wā bid bojop be. Jwiit judíowā jwīpī páini Cristo ã boo pud jūúwátidih wā naáwát peéh nin chéoni ítah tōpdih wā dmoná caá, át niijíp wat jī.

²¹ Páant ã niijíchah joinít, queét caandíh nin pah ít niij jepahap wat jī:

—Conmant moón jwī déewā míh doonádih jwiitdih daác wahcan, dedé yeejép doonádihbut ī naóhcan be. ²² Obohjeéhtih, nihat tátchinadih moón Jesúsdi h jepahnitdih ī ij enatdih jwiitboó jwī jéihna caá. Áih jáap bohéatdihbut yeejép ipī naóhna caá. Pánihna, dedé ma naáwát pínahdih jwī joíihna caá, Pablodih ít niijíp wat jī.

²³ Biíh ī jenahni yeó jáapdih dawá Roma tátchidih moón judíowā Pablo ã jumni munná ít juibínap wat jī. Páant ī juibínachah, túi cheibitjeh jwíih naóh jwíihnihi púú cheyehna Pablo queétdih át naóh cádahap wat jī. Moisés ã watatjidih, Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátjidihbut át naáwáp wat jī. Pánih caandíh naóhna, Dios ã wahni, judíowā ī páini Jesús ã jumatdih jéihna, caandíh ī jepahat pínahdih queétdih át náah yacap wat jī. ²⁴ Biquína ã naáwátidih ít jepahap wat jī. Obohjeéhtih, bitaboó ít jepahcap wat jī. ²⁵ Pánihna, ī bacat pínah játih, queétjeh ī míc íjanachah ennit, Pablo nin pah queétdih át niij naáwáp wat jī:

—Jon játih jwī nuowā ī jepahcatji biíc yoobó yeebbát ñi jepahcan caá. Dios naáwátidih naóh yapani Isaiási, Túini Espiritu ã

jéihyanachah, nin pah jwī nuowādih át niij naóh daacáp tajī:

²⁶ ‘Nít pebhna bejnit, queétdih ma naáwá: “Maatápdih joiná yuhna, ñi beh joicán niit. Maatápdih enna yuhna, ñi beh encan niit”, ma niijí.

²⁷ “Maatápdih wā naáwáchah yuhna, joíihcan, yoobópdih ī beh joicán caá. Queétdih wā boanachah, enna yuhna, ī beh encan caá. Jéihíhna nihna, yoobópdih ítā beh en tagaá. Pánih beh enna nihna, ī jenah joyátidih ítā táut nuumúchah nihna, queétdih ī yéejatdih wāta yoh tagaá”, Dios ã niijná caá’, Isaiás át niij daacáp tajī. (Is 6.9-10)

Yeebbát biíc yoobó jepahcannit ñi jumna caá. ²⁸ Pánihna, yeéb wā déewāá, nindih ñi jéihyeé. Buu Dios cáacwā ī yéejat yohat pínah doonádih judíowā nihcannitdih ã wahna caá. Pánihna, queétdih caandíh joinít, ī jepahbipna caá, queétdih át niijíp wat jī. ²⁹ Páant ã niijíchah joinít, íjna, míc wéhenit, queét judíowā ít bac bejep wat jī.

³⁰ Páant ã yapat túttimah, chéne jópchi caanjih Pablo ã jumap jī. Dedé ã náahatnadih caanjéh ã júb cháj beedánap jī. Pánihna, nihat caandíh enedih juibínitdih wēinit, ³¹ Dios maáh ã jumat doonádih, Jesuscristoíh doonádihbut úumcanjeh, ãpī naáwáp jī. Ded caandíh naáwát táutcanni ã wihcap jī.

Páant bóojeh tígáá wā naáwát.
 Lucas

* 28:19 Hch 25.11

ROMANOS

Queédih ā táyat tútat

¹ Weém, Pablo bíhdih daacát tútnit, yeéb Roma tútchidih moón Jesúíhwādh wā wahna caá. Jesucristo weemdih ñionit, āih túini doonādih nihat baácdih moondih ā naáwát tútup jī.

² Caán túini dooná pínadhij jon jātih Dios naáwátdih naóh yapanitdh “Cāacwādh wā túi chājipna caá”, āt niij daacát tútup wut jī. ³ Caán dooná ā wūúh ded pah ā jumāt naáwát caá. Pánihna, caán cāac jumna, David jūimená ī jūima āt jumup wut jī. ⁴ Pánih cāac jumna yuhna, jwī Maáh Jesucristo Dios wūúh jumna, dedé yéejat wihcanni āt jumup wut jī. Pánih jumna, ā wunat túttimah, Dios caandih ā wēpatjīh āt jwūub boonanap wut jī. Pánih boana, Jesucristo yoobópdih ā wūúh ā jumatdh cāacwādh āt jútup wut jī.*

⁵ Caán Jesús tigaá weemdih oinit, ā wēpatjīh āih túini doonādih nihat cāacwādh ā naáwát tútup jī, caandih túi jenah joinít, ī jepahat pínah niijná. ⁶ Yeebdihbut āihwā pínah ā ñíwíhah, ñit jepahap taga. ⁷ Yeéb Roma tútchidih moón Dioíhwā, búdí ā oinitdh nin náodih wā wahna caá. Dios jwī íp, jwī Maáh Jesucristojīh, yeebdih oinit, ī túi teo wáaca naáh, ñi túi jumāt pínah niijná.

Pablo Roma tútchina enedih ā bejīhat

⁸ Nindih yeebdih wā jwíih naóhbiipna caá: Jesucristodih yeéb ñi túi jenah joyát doonādih nihat baácdih moón ī joiná caá. Queét ī naáwáchah, weembút joinít, búdí wā wēina caá. Pánih wēinit, Jesucristo ā wēpatjīh, jwī íp Diosdh nin pah wāpī niij úbhna caá: “Paá,

meemdih ī túi péeat táina caá”, wāpī niijná caá. ⁹ Dios weemdih ā wutuchah wēi jepahnit, ā wūúh túini doonādih wā túi bohéna caá. Dios ā enechah, yeebdih ā teo wáacat pínah niijná, yeó jáap jumāt pah caandih wāpī úbhna caá. ¹⁰ Pánih úbhna, nin pahbut wāpī niij úbhna caá: “Paá, ¿bua jwuhna ī pebhna enat tútina, weemdih ma wahmi niít?” wā niijná caá. ¹¹ Túini Espíritu weemdih ā teo wáacat pah muntih, yeebdihbut ā teo wáacat pínadhij wā náah yacna caá, yeéb Jesúsdih chah ñi túi péeat pínah niijná. Ā wēpatdh ñi bíbohat pínadhij teo jāha úbhna, yeebdih búdí wā eníhna caá. ¹² Jesúíhwā míic jumna, ā naáwátdih bíicdh míic wéhenit, míic teo wáacna, chah jwī túi wēbiipna caá.

¹³ Weém dawá tútchinaboó bohé jibichah, caán tútchinadhij moón judíowā nihcannit túini doonādih joinít, dawá Jesúsdih ī jepahap jī. Pánihna, maatápdih ñi pebhboó wā bejīhip yuh caá, dawá ñíih tútchidih moondihbut Jesúh doonādih wā naáwáchah joinít, ī jepahat pínah, yeebbút Jesúsdih chah ñi jenah joyát pínah niijná. Wā údwā panihnit, caandih ñi jéihyatdh wā náah yacna caá.* ¹⁴ Nihat cāacwādh túini doonādih naáwát caá weemdih náahap. Dahwani tútchinadhij moondih, tútchi wihcapboó jumntidihbut, bohénitdh, bohécanitdhbut naáwát caá náahap. ¹⁵ Pánihni jumna, nihat yeéb Roma tútchidih moondihbut túini doonādih búdí wā bohéihna caá.

Jesúh túini dooná ded pah ā jumāt

¹⁶ Caán túini doonādih joinít, det Jesúsdih túi jepahnitdh Dios ā wēpatjīh ā túi úbna caá. Caán doonādih jwíih joinít, jwíit judíowā jwī jepahap jī. Jwī jepahat

* 1:4 Mt 1.1; 12.23 * 1:13 Hch 19.21

táttimah, judíowā nihcannitbut joinít, ít jepahap jĩ. Pánih joinít, jwĩ jepahachah, jwiít nihatdih biíc yoobó ā wēpatjĩh ā túi ubna caá. Páant ā wēpatdih jéihnit, “Caán túini doonádih ĩ jepahachah, Dios queétdih ā túi ubbipna caá”, niúj jenah joinít, caán doonádih bohéna, wāpĩ tíiccan caá.* ¹⁷ Pánih bohéna, nin pah wāpĩ niúj naóhna caá: “Ded Jesúsdi h túi jenah joinídi h jeh ‘Nin túini caá’, Dios ā niúj enna caá. Páant ā niúj enat pah, jon jātih nin pah ít niúj daacáp tajĩ: ‘Caandih túi jenah joinít di h “Queét túini caá”, Dios ā niúj enna caá. Pánih túi jenah joinít jeh páant jeh Dios jééh ĩ túi jumbipna caá’, ít niúj daacáp tajĩ”, wāpĩ niujná caá.*

Cāacwā ĩ yéej chājat

¹⁸ Dios jeámant jumni yeejép chājnitdih ā en íjna caá. Pánih yéej chājna, ded pah Dios ā jummatdih bita ĩ jéihyat déedih ĩ jáhna caá. Páant ĩ chājachah en íjnit, Dios búdí ā peéh chāj b ipna caá. Páant ā peéh chājat pínahdih ni hat cāacwā di h ā jéihyana caá. ¹⁹ Dios di h jwiít cāacwā jwĩ jéih beedáca h yuhna, ded pah ā jummatdih caanjéh jwiít di h át jéihyanap taga. Páant ā jéihyanachah, caandih jwĩ jéihyat pínah dedé bwat wi h can caá. ²⁰ Dios di h jéih encan yuhna, ni hat ā chājat jiboodih jwĩ jéih enna caá. Pánih ennit, “Caán ni hat di h Dios búdí ā wēpatjĩh ā chājni caá. Pánih chājni jumna, ni hat ĩ maáh páant jeh ā jumbipna caá”, jwĩ niúj jéihna caá.* Caandih jéihna yuhna, det joyáh bojnit di h Dios ā peéh chāj b ipna caá. Páant ā peéh chājachah, “Obohjéhtih, ded pah ma jummatdih jéihcan, meemdi h wā jenah joicáp jĩ”, det Dios di h ĩ jéih niujcán niút. ²¹ Dios ded pah ā jummatdih jéihna yuhna, “Meém

ni hat ma chājni di h enna, meemdi h búdí wā wéina caá”, dawá caandih ít niúj naóhcap jĩ. Queétdih ā túi chājachah yuhna, queétoó caandih “Weemdi h ma túi chājat túina caá”, ít niujcáp jĩ. Páant caandih ĩ joyáh bojat j i jib ĩ jenah joyát át buo peét bejep jĩ.* ²² “Weém túi jenah joiní caá”, ĩ míic yee niuját j i jib, jenah joicánnit yoobát ít jumap jĩ. ²³ Pánih jenah joicánnit jumna, Dios ni hat jéihni, páant jeh jumni di h ít wéicap jĩ. Pánih caandih wéican, “Meémboó ni hat jéihni jumna, weemdi h ma jéih teo wáacna caá”, ĩ pāpniboodih ít niúj weñep jĩ. Jwiít cāacwā wunnit pínah míic jwĩ jumna yuhna, cāac pah jíghni di h pāpnit, caandih ít weñep jĩ. Pánih chājnit, jujni, nuñáp, mai panih jíghni di h but pāpnit, “Meémboó chah wēpni caá”, caandih ít niúj wéi naáwáp jĩ.*

²⁴⁻²⁵ Dios ni hat chājni ā jumachah yuhna, caandih jeh ĩ wéi naáwát déeji, “Nit caá chah wēpni”, niúj yee jenah joinít, ā chājnitboodih ít wéi naáwáp jĩ. Páant queétdih ĩ wéi naáwáchah ennit, “ĩ náahat di h jeh ĩ chāja naáh”, niujniút, Dios queétdih át cádahap wut jĩ. Páant ā cádahat táttimah, queét jeh chah yeejép ĩ chājat pínah di h jeh jenah joinít, tíic náah jumni di h ít chājap jĩ. Pánih yeejép chājna, ĩ h b áca di h but ít míic yéejanap jĩ.

²⁶ Páant ĩ yee jenah joyóca h enna, “Yeejép ĩ náahat di h jeh ĩ bid dáhwa naáh”, niujniút, Dios queétdih át cádahap wut jĩ. Páant íi náah chājat di h jenah joinít, yaádhboó neoná di h náahcanjeh, yaádh míic jeh ít yéej chājap jĩ. ²⁷ Páant ĩ chājat pah muntih, neoná but yaádh di h ĩ en ĩ nahat pah neoná míic jeh ít en ĩ nahap jĩ. Pánih en ĩ nahnit, queét neoná míic jeh ít yéej chājap jĩ. Pánih yéej chājnit, ĩ yéej chājat j i jib ĩ h b áca h, ĩ h jenah joyát but páant jeh

* 1:16 Mr 8.38; 1Co 1.18 * 1:17 Hab 2.4 * 1:20 Hch 17.24-27 * 1:21 Ef 4.17-18 * 1:23 Dt 4.16-18; Sal 106.20; Jer 2.11

ãt yéej bejep jĩ.

²⁸ Diosdih ĩ jwĩih jéihna yuhna, “Caandih jéihyat weemdih dedé pínah nihcan caá”, ĩ niúj jenah joyóchah ennit, Dios queétdih ãt cádahap wut jĩ, ĩ jenah joyát déheni pah ã jumat pínah niujná. Páant ã cádahat túttimah, chah yeejép yoobát ĩt yoób jenah joyóp jĩ. Pánih chah yeejép jenah joinít jumna, jwĩ chājca naáh déedih ĩt chājap jĩ. ²⁹ Pánih yeejép chājna, buubut nin pah ĩ jumna caá: Dedé ĩ en ñinahatdihjeh ĩ yéej chājna caá. Ded pah bitadih chah yeejép ĩ chājat pínahdih búdí jenah joinít jumna, cāacwādh mao yohnit jumna, chah dawá bií déedih búdí en ñinahnit jumna, tub yeenit jumna, yeejép dooná naóhnitbat ĩ jumna caá. ³⁰ Bitadih yee naóh peétnit jumna, Diosdih eníhcannit jumna, bitadih jġgah encan, “Weém maáh panihni jumna, dedé wā náahatdih wā chāj bipna caá”, ĩ niúj jenah joiná caá. “Weémboó chah jéihni caá”, niúj jenah joinít jumna, bitadihbat páant niúj naóhnit ĩ jumna caá. Chah yeejép ĩ chājat pínahdihjeh jenah joinít ĩ jumna caá. ĩ mánadh jepahcannit jumna, ³¹ jenah joicánnit jumna, ĩ niuját pah chāj cannit jumna, ĩ déewādh oicannit jumna, bitadih jġgah encan, ĩ teo wāaccan caá. ³² Páant yeejép ĩ chājatdih ĩ cádahcatji peéh Dios iiguípna queétdih ã yohbipna caá. Páant ã peéh chājat pínahdih jéihna yuhna, ĩ yéej chājatdih ĩ cádahcan caá. Pánihna, bita ĩ yéej chājachah ennit, “Páant ñi chājachah, ã táina caá”, queétdih ĩ niúj wēi naóhna caá.

2

Dios ã peéh chājat pínah yoobópdih ã jumat

¹ Yeéb cāacwā mícjeh jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá “Yeejép wā yoobát ĩ jumachah, ĩ yéej chājat jġib, queétdih peéh chājat caá náahap”, ñi niúj jenah joí? Yeebbát queét ĩ chājat pahjeh mun tigaá biíc yoobó ñi chājap. “Jwiít yéej chājchah, jwiít dēdh dedé yéejat peéh wihcan caá”, ñi jéih niujcán caá. Pánihnit jumna, bitadih naóh yacnit, yeebjéh peéh chājatdih míc wutna caá ñi chājap.* ² Nihat yéej chājnitdih Dios ã peéh chāj bipna caá. Yoobópdih chājni ã jumachah, ã peéh chājatbat yoobópdih ã jumatdih jwĩ jéihna caá. ³ Cāacwā mícjeh jumna yuhna, “Peéh chājat caá náahap”, niúj naóh yacnit ñi jumachah, yeebbát biíc yoobó ñi chājat jġib, yeebdíhbat peéh chājat ã jumbipna caá. “Jwĩ yéej chājachah yuhna, ãpĩ peéh chājcan beé. Pánihna, buu pohba, ã peéh chājcan niít”, ñipĩ niúj jenah joiná yuh caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi niúj jenah joí? Yeebdíhbat Dios ã peéh chāj bipna caá. ⁴ Obohjeéhtih, ñi yéej chājachah yuhna, Dios yeebdíh jġgah ennit, ã peéh chāj jwuhcan caá. Páant ã peéh chājcatdih enna, “Dios wā yéejatdih ã ijcan caá”, ñi niúj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh ã táu chājatdih ennit, caandih ñi jepahat pínahdih páina caá ã chājap. ⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh ã jġgah enechah yuhna, yeebboó caandih ñi jepahíhcan caá. Ñi yéej chājatdih cádahíhcah, yeebdíh ã peéh chāj bipna caá. ã peéh chājat pínah yeó jáap jātih, chah ñi yéej chājachah ennit, caán yeó jáapdh yeebdíh chah ã peéh chāj bipna caá. Yeeceanjeh, ã niujátji biíc yoobó ã peéh chājatdih nihat cāacwā ĩ jéih bipna caá. ⁶ Cāacwā yoobó ded pah ĩ chājatji jġib Dios queétdih ã jġib chāj bipna caá.* ⁷ Det bitadih

* 2:1 Mt 7.1; Lc 6.37 * 2:6 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27

táinijeh chājnít, Dios queétdih ã wēi naáwát pínahdih bidnít, yeó jáap jumát pah ã pehbhoó jumíhnit, queétdih bácah páantjeh Dios ájeéh ã jumát túutbipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, det ï náahatdihjeh chājnít, bitadih túi chājcannít, queétboodíh Dios búdí íjnít, ã peéh chājbipna caá. ⁹ Páant ã peéh chājachah, nihát yéejnít yoobó tubít yeejép ï yapbipna caá. Judíowā nihcannít dih ã peéh chājbipna caá. Obohjeéhtih, judíowā Moisés ã wutatjidih bíbohna yuhna, ï túi jepahcatji jíib queétboodíh chah ã peéh chājbipna caá. ¹⁰ Det túi chājnitdih, “Ñi túi chājna beé”, ã níijbipna caá. Páant ã níijnít dihjeh Dios ã túi jumát túutbipna caá. Judíowādih, judíowā nihcannít dihbut bíic yoobó ã túi chājbipna caá.

¹¹ Dios nihát cáacwā ded pah jwí chājatdih enna, yeejép wādih, túinít dihbut yoobóp dih ã chājbipna caá. Pánih chājna, judíowādih, judíowā nihcannít dihbut bíic yoobó ã chājbipna caá.* ¹² Páant bíic yoobó chājni ã jumachah, nin pah ã jumna caá: Moisés ã wutatjidih jéihcannítboó ï yéej chājachah, ï yéejat jíib íguípna ï bejbipna caá. Pánihna, bíic yoobó caán wutatjidih jéihnítbut ï yéej chājachah enna, “Queétdih peéh chājat náahna caá, caán wutatjidih ï yap yohat jíib”, Dios queétdihbut ã níij enna caá. ¹³ Caán ã wutatjidih ï en naáwáchah, páantjeh joijéhnít dih “Nít túinít caá”, Dios ã níij encan níit. Obohjeéhtih, ã wutatjidih túi jepahnítboodíh “Nít túinít caá”, ã níij enbipna caá. ¹⁴ Judíowā nihcannít ï jéihyatjéhjeh túi chājna, Moisés ã wutatjidih jéihcan yuhna, caandíh ï jepahna caá. ¹⁵ Pánih jepahna, caán ã wutatjidih jéihcan yuhna, queét ï jenah joyátmant caán wutat panihni ã jumna caá. Páant ã jumachah, yéej chājat

jenah joyát ã júúwáchah, “Páant wā chājachah, ã túican níit”, ï níij jéihna caá. Ded túi chājatdih, yéej chājatdihbut ï jéihna caá. ¹⁶ Pánihna, péeni yeó jáapdih Dios Jesucristodih cáacwā ded pah ï yéej chājatdih ï jweéatji jíib ã peéh chājat túutbipna caá. Páant tigaá áih túini doonádih wāpí naóh bohéna caá.

Moisés ã wutatjidih judíowā ï jepahcat

¹⁷ Túini doonádih judíowādih bohéna, nin pah queétdih wāpí níij naóhna caá: Yeeb judíowā, Moisés ã wutatjidih jéihnít jumna, “Jwíit judíowā chah túinít jwí jumna caá. Jwíitjeh caá Dioíh wā”, ñi níij jenah joiná caá. ¹⁸ Caán wutatjidih jéihnít jumna, ded pah Dios ã náahatdihbut ñipí jéihna caá. Pánih jéihnít jumna, “Jwí túi chājat pínahdih jéih níionít jwí jumna caá”, ñipí níij jenah joiná caá. ¹⁹ “Túí jéihnít jumna, jéih encannít panihnít dih jwí jéih teo wáacna caá. Jíiat panihnít jumna, dapánapboó jumnit panihnít dih jwí jéih bohéna caá, ded pah túi chājatdih ï jéihyat pínah níijná”, ñipí níij jenah joiná caá. ²⁰ “Jwíit judíowā caán wutatjidih jéihna, túi yoobóp dih jéihnít jwí jumna caá. Pánih jumna, det jenah joicánnít dih, wébít panihnít dihbut jwí jéih bohéna caá”, ñipí níij jenah joiná yuh caá.

²¹ Obohjeéhtih, páant níij jenah joiná yuhna, ¿dépanih tigaá queétdih ñi bohéihatdih yeebjéh ñi jwíih míic bohécan? Bitadih nuumát túutcan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut ñi nuum? ²² Bitá ï áa nihcannítjéh yéej chājat túutcan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut bíic yoobó ñi áa nihcannítjéh ñi yéej chāj? Judíowā nihcannít ï pāpnidih tubít íiná yuhna, ¿dépanih tigaá ï pāpni ã ñuhat muunádih waadnít, orodih platadihbut ñi nuum? ²³ “Jwíit judíowā Moisés ã

* 2:11 Dt 10.17

wutatjidih jéihnit jwī jumna caá”, wēi niijná yuhna, caán wutatjidih yeebjéh ñi yap yohna caá. Pánih yap yohna, ñi tái chājatdih ennit, “Dios páant wutni ā jumachah, caandih jwī náahcan caá”, bita ī niij jenah joimí nacaá. ²⁴ Páant ñi chājatdih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī: “Yeéb judíowā wūt jumnit, ‘Diosdih wēnit poómp’, ī niijnit yuhna, Dios ā wutatdih ñi yap yohochah enna, judíowā nihcannitboó Diosdih yeejép ī naóh peétna caá”, āt niij daacáp tajī.*

²⁵ Jwiít judíowādihjeh quehli nah yapat chóodih Dios āt bóod yohat tútat wut jī, áihwā jwī jummatdih jútat tút niijná. Pánih bóodna, “Míihwā jumnit, Moisés ā wutatjidih jwī jepahbipna caá”, Diosdih jwī niij jútna caá. Obohjeéhtih, “Jwiít bóodnit jwī jumna caá”, niijná yuhna, Moisés ā wutatjidih jepahcan, ñi bóodatji yeebdih dedé pínah nihcan caá. ²⁶ Det judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, caán wutatjidih ī jepahachah enna, “Nit wíihwā caá”, Dios queédih ā niij enbipna caá. Jwiít bóodnitdih ā niij enat pah muntih, queédihbut biíc yoobó ā niij enna caá. ²⁷ Dawá judíowā Moisés ā wutatjidih jéihna yuhna, caandih ī jepahcan caá. Obohjeéhtih, queét judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, ā wutatjidih ī tái jepahna caá. Páant ī jepahachah ennit, Dios jwiít judíowādih nin pah ā niijbípna caá: “Queét bóodcannit, Moisés ā wutatjidih jéihcan yuhna, caandih ī jepahap be. ¿Dépanih tigaá yeéb bóodnitboó caán wutatjidih jéihna yuhna, caandih ñi jepahcan? Yeébbodih chah yeejép peéh chājat caá náahap”, ā niijbípna caá. ²⁸⁻²⁹ Judío yoobát ded pah

ā jummatdih buu wā naóhbipna caá. Bóodni jumna yuhna, Diosdih jepahcanni judío yoobát nihcan caá. Á wutatjidih jéihna yuhna, jepahcan, judío yoobát nihcan caá. Obohjeéhtih, ded Diosdih wēi jepahni judío yoobát ā jumna caá. Pánihna, áih quehli nah yapat chóodih ā bóod yohat tútat pah ā yéej chājatdih cádahna, ā jenah joyátidih ā tút nuumná caá. Pánihnidih “Nin táini caá”, Dios ā niij enna caá. Cáacwā caandih ī wēi naóhcah yuhna, Diosjeh caandih ā wēi naóhna caá.*

3

¹ Weém páant niij naóhna, “Jwiít judíowā jwī jumachah, Dios jwiítidih ā wutatji pah bóodnit jwī jumachahbut, dedé pínah nihcan caá”, wā niijcán caá. ² Judíowā jwī jummat jīb, jwiítidih búdí túyat ā jumna caá. Dios naáwátidih jwiítidih āt jwiíh wāhap tajī, bitadih jwī naóh yapaat pínah niijná.* ³ Obohjeéhtih, biquína jwī déewā caán naáwátidih jepahcan, “Ma wutatdih jwī tái jepahbipna caá”, ī niijátji pah it chājcap jī. “Páant queét ī niijátji pah ī chājcah, Diosbut biíc yoobó ā niijátji pah ā chājbican nacaá”, ¿ñi niij jenah joí niít? ⁴ ¡Nihcan caá! Nihat cáacwā yoobó yeenit ī jumachah yuhna, Diosboó ā niijátji pahjeh ā chājbipna caá. Páant yeecanni ā jumachah jéihna, jon jātih David, Dios naáwátidih naóh yapani, ā yéej chājatdih naóhna, nin pah āt niij daacáp tajī: “Wā yéej chājachah ennit, ‘Peéh chājat caá náahap meemdih’, ma niijíchah, yoobópdih naóhni ma jummatdih nihat ī jéihna caá. Pánih jéihnit, ded meemdih ā jéih yap yohcan niít”, āt niij daacáp tajī. (*Sal 51.4*)

* **2:24** Is 52.5 * **2:28-29** Dt 10.16; 30.6; Jer 4.4

* **3:2** Sal 147.19-20

⁵ Biquína ì jenah joyátjìhjen nin pah ìta niúj jenah joi tá yuh caá: “Jwiít jwí yéej chājachah, Dios yoobópdiñ ã jumatdiñ cāacwā chah ìta jéih taga. Pánihna, jwí yéej chājachah, ã túina caá. Páant túini ã jumachah, jwí yéejat peéh chājna, Dios yoobópdiñ ãta chājcan taga”, ìta niúj jenah joi tá yuh caá.

⁶ Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Jwí yéej chājatdiñ peéh chājcan, yoobópdiñ chājni ãta nihcan tagaá. Pánih jumna, nihát ì yéej chājat jíib ãta jéih peéh chājcan tagaá.

⁷ Bitaboó nin pah ìta niúj jenah joi tá yuh caá: “Jwiít cāacwā yeenit jumna, jwí niijátji pah jwípi chājcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó yecanni caá. Pánihna, ded pah yeenit jwí jumatdiñ jenah joinít, Dios ded pah yeeat wihcanni ã jumachah, chah jwíta túi jéih taga. Páant ã jumachah, jwí yeeatji jíib peéh chājat ãta wihcan taga. ⁸ Páant niúj jenah joiná, “Yeejép chājna, Dios túini ã jumatdiñ júatna caá jwí chājar. Pánihna, ¿jwí yéej chāj jíih?” ìta niúj jenah joi tá yuh caá. “Pánihatdiñ Pablowā ì bohéna caá”, biquína jwiítdiñ ì niúj yee naóhna caá. Páant ì niúj yee naáwáchah joinít, “queétdih peéh chājat caá náahap”, Dios ã niiját yoobópdiñ caá.

Jwiít nihát cāacwā ã peéh chājnit pínah jwí jumát

⁹ ¿Ded pah tigaá yeeb ñi niúj jenah joi? ¿Jwiít judíowā bita chah túinit niít jwí jumap? Nihcan caá, wā déewā. Nin pah yeebdíh wā jwúub naóhna caá: Jwiít judíowā, judíowā nihcannitbut nihát biíc yoobó Dios ã peéh chājnit pínah míic jwí jumna caá. ¹⁰ Jon jātih Dios naáwátdiñ naóh yapanit ì daacátji pahjeh tigaá ã jumap:

“Ded yoobópdiñ chājni wihcan caá. ¹¹ Nihat ded pah Dios ã jumatdiñ ì túi jenah joicán caá. Nihat

cāacwā yoobó caandíh joíhcan, bidcannit míicjeh tigaá.

¹² Nihat Diosdiñ náahcan, tac páud bejat pah ìt chājar taga. Ded túi chājni ã wihcan caá. (*Sal 14.1-3; 53.1-3; Ec 7.20*)

¹³ Ìih jacnaboó cāac ì yohni jaáh jéwe lajna ã wíij bacaat pah caá ã jumap. Wéhena, yeeat míicjeh ì naóhna caá. Mai ã chāacáchah, ãih man cāacdiñ ã yéejat pah, queét yeenit bitadiñ ìpi yéejana caá. (*Sal 5.9; 140.3*)

¹⁴ Pánih yeenit, bitadiñ jíó waadáat pah chājnit, tabit jáihnitbut ì jumna caá. (*Sal 10.7*)

¹⁵ Pánihnit jumna, cāacwādiñ mao yohíhnitjeh caá ì jumap.

¹⁶ Ded ì bejepboó jumnitdiñ yeejép chājna, ìpi moh yéejana caá.

¹⁷ Bitadiñ túi chājcan, ìjeéh ì túi jumcan caá. (*Is 59.7-8*)

¹⁸ Diosdiñ jenah joicánjeh, ì jepahcan caá”, ìt niúj daacáp tají. (*Sal 36.1*)

¹⁹⁻²⁰ Páant ì niúj daacátjidiñ náhninit, jwiít judíowā nin pah jwí niúj jéihna caá: “Nihat Dios naáwátji jwíih pínah caá. Páant ã jumachah, jwiít diñ caá caandíh jepahat náahap”, jwí niúj jéihna caá. ã wúatdiñ jéihna yuhna, caandíh jepahcan, “Jwiít diñ yéejat peéh wihcan caá”, jwí jéih niijcán caá. Jwiít judíowā Dios ã peéh chājnit pínah jwí jumát pah muntih, nihát baácdih moón judíowā nihcannitdiñbut biíc yoobó ã peéh chājbiñna caá. ã wúatdiñ nihát cāacwā jwí túi jepahcan caá. Páant jwí jepahcah, Moisés ã wúatjidiñ joinít, Diosdiñ jwí yap yohatdiñ jwí jéihna caá. Pánih jéihnit, Diosdiñ nin pah jwí jéih niijcán caá: “Ma wúatdiñ wā túi jepahachah, ‘Túini ma jumna caá’, weemdíh ma niúj enmi nacaá”, jwí jéih niijcán caá.*

* 3:19-20 Sal 143.2; Gá 2.16

Diosdih jepahna, áihwā jwī jumat

21-22 Páant niij péanit, jwiit cāacwā ded pah Diosjeéh jwī tái jumat pínah ā jenah joyátjidih bũ yeebdíh wā naóhbična caá. Moisés ā wutatjidih jepah beedácan, jwiit nihat Dios biícđih jwīta jéih jumcan tagaá. Caandíh jéihna, caán wutatjidih ded pah jwī jepahatdih jenah joicánjeh, det Jesucristo- boodíh jepahnitdih, “Queét táinit caá”, ā niij enna caá. Jon játiš Moisés, Dios naáwátdih bita naóh yapanitbut caán ā jenah joyátjidih ít daacáp tají. Pánihna, bũ ded pah Dios jwiitdih “Nit táinit caá”, ā niiját pínahđih jwiit nihat cāacwāđih át jéihyanap taga. Jwiit judíowāđih, judíowā nihcannitdihbut Dios biíc yoobó ā tái chājna caá.* 23 Yéejnit míc jumna, jwiit nihat jwī yéej chājna caá. Jwī tái chājat pínahđih Dios ā jwíih jenah joyátji pah biíc yoobó jwī chājcan caá. Dios ā túyatdih yuáp jwī jumna caá. 24 Páant jwī tái chājcah yuhna, Dios jwiitdih bádí ā oyochah, Jesucristoboó jwī yéejat jíib bũdáát panihnidih jíib chājna, jwiitdih át wun wūhup wut jí. Páant jwī jíib bũdáátđih ā jíib chājachah, “Nit táinit caá”, jwiit Jesúsđih jepahnitdih Dios ā niij enna caá. Jwiitdih jíib náahcanjeh, jwī tái chājcatdih át yohop taga. 25 Jon játiš moón í yéej chājatdih íj enna yuhna, Dios queétdih át peéh chājcap wut jí. Pánih peéh chājcan yuhna, yoobópđih chājni júutat túut niijná, caanjéh Jesucristodih át wah deya bojjiš taga, jwī yéejat jíib wun wāhniš, áih meépdih ā yoh wāhat pínah niijná. Pánih wun wāhna, áih meépdih yoh wāhatđih jwī tái jenah joyóchah enniš, Diosboó jwī yéej chājatdih ā íj cádahna caá. Pánih chājnit, jon játiš moondíh í yéejat jíib peéh chājcanjeh, Jesús

nihat cāacwāboodíh jwī yéejat jíib bũdáátđih át jíib chājap wut jí. Páant ā chājachah, Dios ded pah ā niijátji pahjeh yoobópđih chājni ā jumatđih jwiitdih át jéihyanap wut jí. 26 Pánih jéihyanit, Jesúsđih jepahnitdih “Nit táinit caá”, ā niij enatdihbut ā jéihyana caá. Páant ā jéihyanachah, “Dios yoobópđih chājni caá”, jwī niij jéihna caá.

27-28 Páant ā chājachah jéihniš, nin pahbut jwī niij jéihna caá: “Moisés ā wutatjidih jwī jepahachah enniš, ‘Nit wā peéh chājnit pínah ni- hcan caá’, Dios jwiitdih ā niijcán caá. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh jwī jepahachah enna, ‘Nit táinit caá’, ā niij enna caá”, jwī niij jéihna caá. Páant niij jéihniš, “Weemjéh wā tái chājat jíib Dios weemđih ā wēi enna caá”, jwī niij jenah joicán caá. “Dios ā wutatdih tái jepahat jíib, ‘Nit táinit caá’, Dios ā niijbípna caá”, ¿jwīta niij jenah joi tániit? ¡Nihcan caá, wā déewā! Obohjeéhtih, Jesús jwiitdih ā wun wāhatjidih tái jenah joinít, caánboodíh jwī jepahachah, “Nit táinit caá”, Dios ā niij enbipna caá.

29-30 Dawá jwī déewā nin pah ípí niij jenah joiná caá: “Jwiit judíowāđihjeh Dios jwī maáh ā jumna caá. Queét judíowā nihcannitdih í maáh nihcan caá”, ípí niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Dios biícjeh jumna, nihat cāacwāđih í maáh ā jumna caá. Pánih jumna, Dios jwiit judíowāđih, judíowā nihcannitdihbut jwiit nihatdih biíc yoobó jwī maáh ā jumna caá. Jwiit judíowā Jesús ā wun wāhatjidih tái jenah joinít, jwī jepahachah, jwiitdih “Nit táinit caá”, ā niij enna caá. Judíowā nihcannitbut biíc yoobó Jesúsđih í jepahachah, queétdihbut “Nit táinit caá”, Dios ā niij enna caá.* 31 Pánihna, Jesús ā wun wāhatjidih jenah joinít, ¿“Moisés

* 3:21-22 Gá 2.16 * 3:29-30 Dt 6.4; Gá 3.20

ã wutatjidih jwī cádahachah, ã túimi nacaá”, jwīta niij tániit? ¡Nihcan caá, wã déewã! Obohjeéhtih, Jesúsdi h jepahna, Moisés ã wutatjidihbut jwī jepahna caá.

4

Abraham Diosdih ã túi jenah joyátji

¹ B^u, jwī n^uo Abrahamdih ded pah Dios ã chājatjidih yeebdíh wã jwúub náhniabipna caá. ² Abraham ded pah ã túi chājatji jīb “Nin túini caá”, Dios ã niij enechah, “Weém bácah túini caá wã jumap”, äta jéih niij tágaá. Obohjeéhtih, Diosboodíh páant niijni pínah ã wihcan caá. ³ Páant ã jumachah, Dios naáwát dih naóh yapani nin pah ät niij daacáp tajī: “Abraham ded pah Dios ã niiját dih joinít, caandíh ät túi jenah joyóp wut jī. Páant ã túi jenah joyóchah ennit, ‘Caán yoobóp dih tigaá’, Dios caandíh ät niij enep wut jī”, ät niij daacáp tajī.*

⁴ Ded maátadih ã teo wühachah, caandíh ipī jīb chājna caá. Oboh ipī jīb wühcan caá. Ä tewat jīb jeh ipī wühna caá. ⁵ Obohjeéhtih, ded teo wühcan, Diosdih ã túi jenah joyóchah ennit, “Nin túini caá”, caandíh ã niij enna caá. Páant ã niij enechah, dedé ã túi chājat jīb pohba nihcan caá. ⁶ Pánihna, ded Diosdih ã túi jenah joyóchah ennit, ded pah ã chājatjidih jenah joicánjeh, “Nin túini caá”, Dios caandíh ã niij enna caá. Páant ã niij ennidih Dios ã túi chājat dih Davidji nin pah ät niij daacáp tajī:

⁷ “Ded ã jepahcatdih Dios ã yohochah, wëinit, ã túi jumna caá. “Ä túi chājatdih wã jwúub encan niit”, caandíh Dios ã niijíchah, wëinit, ã túi jumna caá. ⁸ “Nin túini caá. Caandíh dedé yéejat peéh chājat wihcan caá”, Dios ã niij enni wëinit, ã

túi jumna caá”, David ät niij daacáp tajī. (*Sal 32.1-2*)

⁹ ¿Judíowā jeh bóodnit ī jumachah, Dios ī yéej chājatdih ät yohji taniit? Nihcan caá, wã déewã. Judíowā nihcannit, bóodcannitdihbut ī yéej chājatdih ã yohna caá. Pánih jumnit, queét nihat biíc yoobó wëinit, ī túi jumna caá. Ded pah Dios Abrahamdih ã chājatjidih jwúub náhniat caá náahap. Caán Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios ät niij enep wut jī. ¹⁰ Nindihbut náhniat caá náahap: ¿Débólíhji ta tigaá Abrahamdih páant ät niij enji? ¿Bóodni ã jumat túttimahji taniit? Nihcan wut jī. Bóodni ã jumat pínah jātih “Nin túini caá”, Dios caandíh ätät niij enep wut jī.

¹¹ Ä bóodat pínah jātih Abraham Diosdih ät túi jenah joyóp wut jī. Páant ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh ät niij enep wut jī. Páant ã jumatdih júutat túut niijná, Dios caandíh ät bóodat túutap wut jī. Pánihna, caán ã bóodat pínah jātih, ã túi jenah joyát pahjeh, Diosdih túi jenah joinít judíowā nihcannit, bóodcannitdih “Nit túinit caá”, Dios ät niij enep wut jī. Páant biíc yoobó ã niij ennit ī jumachah, Abrahamji jwī n^uo ã jumat pah queétdihbut ī n^uo m^un tigaá ã jumap.* ¹² Pánihna, det bóodnit judíowābut Diosdih ī túi jenah joyóchah, Abraham ī n^uoji yoobát ã jumna caá. Caán ã bóodat pínah jātih Diosdih ätät túi jenah joyóp wut jī. Pánihna, caán Diosdih ã túi jenah joyát pahjeh m^untih, judíowā ī túi jenah joyóchah, Abraham ī n^uoji ã jumna caá. Obohjeéhtih, bóodnit jumna, “Abraham jwī n^uoji caá”, niij jenah joiná yuhna, Diosdih ī túi jenah joicáh, Abraham ī n^uoji yoobát ã nihcan caá.

Dios caandíh ã naáwátjidih

* 4:3 Gn 15.6; Gá 3.6 * 4:11 Gn 17.10

“Yoobópdih tigaá”, Abraham ã niiját

13 Jon jãtih Dios nin pah Abrahamdih át niij naáwáp wut jĩ: “Meém, ma jũimená pínah biícđih, nihát baácđih moón ĩ ñuowã pínah ñi jumna caá”, át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah, Moisés ã wutatđih Abraham ã jepahatji jĩib át nihcap wut jĩ. Obohjeéhtih, Abraham Diosdih ã táí jenah joyóchah, “Nin táini caá”, caandíh niij ennit, páant át niij naáwáp wut jĩ.* 14 “Moisés ã wutatđidih jepahnit, jwiítjeh tigaá nihát baácđih moón ĩ ñuowã jwĩ jumap”, jwĩ déewã ĩpĩ niij jenah joiná yuh caá. Páant ĩ niij jenah joyát yoobópdih jumna nihna, Diosdih jwĩ táí jenah joyát dedé pínah nihcah, ã niijátjibut dedé pínah ãta nihcan tagaá.* 15 Dedé wutat wihcah, caandíh yap yohatbut ãta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Moisés ã wutatji ã jumachah, cáacwã caandíh ĩ yap yohochah ennit, Dios queétdih búdí ã ĩjna caá. Pánih ĩjnit, ĩ yap yohatji jĩib, queétdih ã peéh chãjbipna caá.

16 Obohjeéhtih, Moisés ã jumat pínah jãtih, Abraham Diosdih át táí jenah joyóp wut jĩ. Caán Diosdih ã táí jenah joyát pah, det caandíh jepahnit Abraham ã jũimená panihnit ĩ jumna caá. Moisés ã wutatđidih jéihnit, jéihcannitbut Diosdih ĩ táí jenah joyóchah, biíc yoobó ã naáwátji pah Abraham ã jũimená ĩ jumna caá. Pánihna, ded pah jwĩ chãjat jĩib ã jũimená jwĩ jumcan niit. Obohjeéhtih, Diosdih jwĩ táí jenah joyát jĩibjeh caá, páant jwĩ jumap.* 17 Dios Abrahamdih ã niijátji pahjeh nin pah ĩt niij daacáp tajĩ: “Dawá baácñadih moón ĩ ñuo pínah meém ma jumna caá”, Dios Abrahamdih át niij naáwáp wut jĩ”, ĩt niij daacáp tajĩ. Dios wãnnitdih booani, dedé

wih jwãhcannidih jumat táutnidih Abraham át táí jenah joyóp wut jĩ. Pánihna, Abraham Diosdih ã táí jenah joyát pah, jwiítbut táí jenah joinít jwĩ jumachah, “Nit Abraham ã jũimená mun tigaá”, Dios jwiítđih ã niij enna caá.*

18 Abraham weh wihcanni behe yoobát ã jumachah, Dios caandíh nin pah át niij naáwáp wut jĩ: “Cáiwã dawá ĩ jumat pah, óonna pahbut ma jũimená ĩ jumbipna caá. Pánih jumnit, dawá baácđih moón ĩ ñuo panihni ma jumbipna caá”, Dios caandíh át niijíp wut jĩ. Pánih weh wihcan yuhna, “Ã niiját yoobópdih tigaá”, át niij jenah joyóp wut jĩ. Páant caandíh ã táí jenah joyóchah, Dios ã niijátji pah át táí chãjap wut jĩ.* 19 Obohjeéhtih, caán cien jópchi bíbohna, yad Saradih át jéih weh chãjcap wut jĩ. Caántbut beh wili yoobát jumna, mit jéih wudũ jumcap wut jĩ. Páant wãnnit dée ĩ jumachah yuhna, “Jwiít jwĩ weh wihcan niit”, Abraham át niij jenah joicáp wut jĩ. Páant niij jenah joicán, Diosdih át táí jenah joí cádahcap wut jĩ.* 20 “Ã niijátji pah ã jéih chãjcan niit”, át niij jenah joicáp wut jĩ. “Dios wẽpni, ã niijátji pah táí chãjni caá”, niij wẽi naóhnit, caandíh át táí jenah joí cádahcap wut jĩ. 21 “Dios ded pah weemdíh ã niijátji pah biíc yoobó ã jéih chãjna caá”, Abraham át niij jéihyep wut jĩ. 22 “Páant ã niij jéihyechah, ‘Abraham táini caá’, Dios caandíh át niij enep wut jĩ”, Dios naáwátđih naóh yapani át niij naóh daacáp tajĩ.*

23 Páant niij daácna, Abrahamdih-jeh pohba niij daácna át chãjcap wut jĩ. 24-25 Obohjeéhtih, jwiítbut jwĩ jéihyat pínah niijná, át niij daacáp wut jĩ. “Diosdih jwĩ yap yohatji jĩib, jwĩ Maáh Jesúsđih át wan wãhat táutap wut jĩ. Pánih wãnniidih át

* 4:13 Gn 17.4-6; 22.17-18; Gá 3.29 * 4:14 Gá 3.18 * 4:16 Gá 3.7 * 4:17 Gn 17.5 * 4:18 Gn 15.5 * 4:19 Gn 17.17 * 4:22 Gn 15.6 * 4:24-25 Is 53.4-5

Ƶwáab boonanap wut Ƶĩ”, Ƶwĩ niƵ Ƶe-
nah joyóchah, Diosboó “Nit táinit
caá”, Ƶwiít dihbut á niƵ enna caá.*

5

“Nit táinit caá”, Dios á niƵ ennit
ded pah Ƶwĩ Ƶumat

¹ Jesucristodih Ƶwĩ túi Ƶenah
joyóchah, “Nit táinit caá”, Dios
Ƶwiít dih á niƵ enna caá. Páant á
niƵ enechah, Ƶwĩ Maáh Jesucristo
Ƶwiít dih Dios Ƶeéh á túi Ƶumat túatna
caá. ² Caandih túi Ƶenah Ƶoinít, á
oinit Ƶwĩ Ƶumuchah, “ƴumcanjeh
weemdih Ƶáóh nit, ñi wáábú”, Dios
Ƶwiít dih á niƵná caá. Áihwá
Ƶumna, táttimah bóo láa á pebhna
bejnit, caán táini yoobát á Ƶumat
pahjeh Ƶwiít but biíc yoobó Ƶwĩ
Ƶumat pínah dih Ƶenah Ƶoinít, búdí
Ƶwĩ wéina caá. ³ Dawá láa Ƶwiít dih
yeejép á yapachah yuhna, biíc
yoobó Ƶwĩ wéina caá. Páant yeejép
á yapachah, Dios dih chah Ƶwĩ túi
Ƶenah joyát dih Ƶwĩ Ƶéihna caá. Pánih
Ƶéih nit, yeejép á yapachah yuhna,
búdí Ƶwĩ wéina caá. ⁴ Páant yeejép
á yapachah yuhna, wéinit, caandih
Ƶwĩ túi Ƶenah Ƶoi cádahcan caá. Pánih
cá dahcannit Ƶumna, chah táinit Ƶwĩ
Ƶum bejna caá. Pánih chah táinit
Ƶum bejna, Dios ded pah Ƶwiít dih
á túi chājat pínah dih Ƶenah Ƶoinít,
Ƶwĩ wéi páina caá. ⁵ Pánihna, Ƶwiít
wéi páinit dih Dios Túini Espiritudih
átát wūhup taga, Ƶwĩ Ƶeéh á Ƶumat
pínah niƵná. Túini Espiritu Ƶwĩ Ƶeéh
Ƶumna, Dios Ƶwiít dih ded pah búdí
á oyat dih á Ƶéihyana caá. Páant
á Ƶéihyanachah, nindihbut Ƶwĩ niƵ
Ƶéihna caá: “Ƶwiít dih Túini Espiritu
á teo wáac bipna caá, Dios pebhna
Ƶuibínit, caan páh Ƶwĩ túi Ƶumat pínah
niƵná”, Ƶwĩ niƵ Ƶéihna caá.

⁶ Nin wá naawát dih Ƶenah Ƶoinít,
Dios Ƶwiít dih á túi chājat pínah dih
chah ñi Ƶéih bipna caá: Ƶwiít Ƶwĩ
yeej chājat dih Ƶéih cádahcan, á Ƶiib
būdáát dih Ƶwĩ Ƶéih Ƶiib chājchah,
Dios á Ƶenahat láa, Jesucristoboó

Ƶwĩ yeejat Ƶiib át wun wūhup wut
Ƶĩ. ⁷ Ded túi chājnidih biihboó áta
wun wūhcan taga. Biih túi chājni
yoobát dih búdí oinit, úumcanjeh
wun wūhni pínah á Ƶum dée caá.
⁸ Obohjeéhtih, Ƶwiít yeejép wá
yoobát Ƶwĩ Ƶum Ƶwūhuchah, Ƶwĩ
yeejat Ƶiib Cristoboó át wun wūhup
wut Ƶĩ. Páant á wun wūhuchah, Dios
Ƶwiít dih ded pah búdí á oyat dih á
Ƶéihyana caá. ⁹ Pánih Ƶwiít dih wun
wūh nit, áih meép á yohochah,
“Nit táinit caá”, Dios Ƶwiít dih á niƵ
enna caá. Páant niƵ enna, Ƶwiít dih
iiguipna bejnit dée Ƶidih át túi wūhup
wut Ƶĩ. Pánihna, yeejép wá Ƶwĩ Ƶum
Ƶwūhuchah, á wun wūhat Ƶih “Nit
táinit caá”, Ƶwiít dih á niƵ enat dih
Ƶwĩ Ƶéihna caá. Pánih Ƶéih nit, “Būu nit
táinit dih en iƵjcan, wá peéh chājcan
niit”, Ƶwiít dih á niƵ Ƶat dih chah Ƶwĩ
Ƶéihna caá. ¹⁰ Dios dih eníhcannit Ƶwĩ
Ƶum Ƶwūhuchah, á wūh á wunat Ƶih
Ƶwĩ yeejat dih yoh nit, chéna boó Ƶwĩ
múic eníhcat dih Dios át á mohop
wut Ƶĩ. Pánih á moh nit, Ƶwiít dih
áihwá át chājap wut Ƶĩ. Páant
áihwá Ƶwĩ Ƶumuchah, nindih chah
Ƶwĩ túi Ƶéihna caá: “Būu Dioh wá
Ƶumuchah, weemdih peéh chājat
wihchah, Jesús boo pad Ƶáóh nit, páuh
laab béjni Ƶumna, weemdihbut á
pebhna á túi Ƶuibíat túat bipna caá”,
Ƶwĩ niƵ Ƶéihna caá. ¹¹ Páant Ƶwĩ túi
Ƶuibíat pínah dih wéinit, nindihbut
chah Ƶwĩ wéina caá: Būu nin
baácboó Ƶwĩ Ƶum Ƶwūhuchah, Ƶwĩ
Maáh Jesucristo á wunat Ƶih Dios
Ƶwiít dih áihwá át Ƶumat túat wut
Ƶĩ. Páant á Ƶumat túat dih Ƶéih nit,
caandih búdí Ƶwĩ wéi naóhna caá.

*Adán, Cristo ded pah mácah i
chājat Ƶi*

¹² Ƶwĩh Ƶumni Adán wut Ƶumni, á
yeej chājachahjeh, nin baác dih yeejat
át Ƶwĩh waadáp wut Ƶĩ. Páant á
yeej chājat Ƶiib, wunat but át waadáp
wut Ƶĩ. Adán á yeej chāj waawáchah,
nihat Ƶwiít but yeej chāj nit Ƶwĩ Ƶum
Ƶwĩhip wut Ƶĩ. Pánih yeej chāj nit

jamna, jwiít nihat wánnit pínah míc jwít jamup wat jí.* ¹³ Dios Moisésdih á wutat tútat pínah játih, nin baácđih moón jwít yéej chájap wat jí. Obohjeéhtih, páant jwí yéej chájachah yuhna, á wutat wih jwahcah, caandíh yap yohatbut át wih jwahcap wat jí. Páant wihcah, caandíh yap yohat peéh chájatbut át wih jwahcap wat jí. ¹⁴ Páant yap yohat peéh chájat á wih jwahcah yuhna, Adán túttimah jamnit nihat ít wunup wat jí. Moisés á jumat pínah játih, caán wutat á wih jwahcah yuhna, caán láa jamnit ít wunup wat jí. Adán Dios á wutatjidih á yap yohatji pahjeh queétjeh chájcan yuhna, queét nihatbut bíic yoobó ít wunup wat jí. Páant wánnit í jamuchah jéihnit, “Adán á yap yohochahjeh, nihat jwiítbut bíic yoobó yap yohnit panihnit jwít jamup wat jí”, jwí níj jéihna caá. Pánihna, Adán yéej cháj waóhni á jumatji pahjeh, túttimah nin baácna júóhni Jesucristoboó táí cháj waóhni át jamup wat jí.*

¹⁵ Obohjeéhtih, Dios cáacwáđih oinit, á teo wáacatboó Adán á yap yohatji pah át nihcap wat jí. Adán bíicjeh jamna yuhna, á jwíih yéej chájatji jíib dawá jwít buúđap wat jí. Obohjeéhtih, Dios jwiítđih búdí oinit, teo wáacna, Jesucristodih nin baácboó wahna, túini yoobát át cháj wáhap wat jí. Jesucristo bíicjeh jamna yuhna, dawá iiguípna bejnit déejidih át táí abup wat jí, jeáboó jwí táí juibiát pínah níjné. ¹⁶ Dios cáacwáđih oinit, á teo wáacat Adán á yap yohatji pah át nihcap wat jí. Adán bíicjeh jamna yuhna, á yéej chájatji jíib, nihat cáacwá Dios á peéh chájnit pínah jwít jamup wat jí. Pánih peéh chájnit pínah jamna, dawá jwí yéej chájachah yuhna, jwiítđih búdí oina, teo wáacnit, Dios jwí yéejatđih á yohna caá. Pánih yohna, “Nit túinit, wá peéh

chájnit pínah nihcan caá”, jwiítđih á níj enna caá. ¹⁷ Adán bíicjeh jamna yuhna, á jwíih yéej chájachah, nihat cáacwáđih á chúúúchah, jwí wánna caá. Caán yoobóđih tigaá. Páant á jamuchah yuhna, ninboodih jwiít jwí wéibipna caá: Búú jwuh Dios jwiít cáacwáđih oinit, teo wáacna, Jesucristo bíicjeh á wunatjih jwí yéejatđih yohna, “Nit túinit caá”, jwiítđih á níj enna caá. Páant jwiítđih á níj enechah, ájeéh páantjeh jwí táí jumbipna caá. ¹⁸ Pánihna, Dios á wutatjidihjih bíic á yap yohatji jíib, jwiít nihatbut yap yohnit jwí jamna caá. Pánih jamna, jwiít nihat Dios á peéh chájnit pínahbut jwí jamna caá. Pánihat pah muntih, bíic newé Jesucristo á táí chájatji jíib, jwiít nihat yéejat yohnit jwí jéih jamna caá. Pánih yéejat yohnit jwí jamuchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítđih á níj enna caá. Pánihna, jwiít nihat caandíh jepahnit ájeéh páantjeh jwí táí jumbipna caá. ¹⁹ Bíic newé Adán Dios á wutatđih á yap yohatji jíib, “Nit yéejnit caá”, dawáđih Dios át níj enep wat jí. Pánihna, biih newé Jesucristo Diosdih á táí jepahat jíib, “Nit túinit caá”, dawáđih Dios á níj enna caá.

²⁰ Obohjeéhtih, Adán jam láa dawá jópchi túttimah, Jesucristo nin baácboó á júúwát pínah játih, Dios á wutatđih cáacwáđih Moisés át naóh yapanap wat jí, yéejnit jamna, chah yap yohnit jwí jumatđih jwí jéihyat pínah níjné. Pánih yap yohnit yoobát jwí jamuchah yuhna, jwiítđih búdí oinit, jwí yap yohat chah Diosboó jwiítđih búdí át teo wáacap wat jí. ²¹ Jwí yéej chájat jíib, jwiít nihat wánnit pínah míicjeh jamna, Dios bíicđih jwíta jéih jamcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó, jwiít cáacwáđih búdí oinit, jwí Maáh Jesucristodih át wah deyanap wat

* 5:12 Gn 3.6-19 * 5:14 Gn 2.16-17; 3.11-12

jī, jwiít dih ā teo wáacat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, “Nít túinit caá”, jwiít dih Dios ā niij enechah, caán biíc dih páantjeh jwī túi jumbipna caá.

6

Jesúsjeéh ded pah jwī jumat

¹ Wā déewā biquína nin pah ñita niij jenah joi tágaá: “Páant ma bohénachah, chah yéej chājat caá náahap, Dios jwiít dih oinit, chah ā túi teo wáacat pínah niijná”, ñita niij jenah joi tágaá. ² ¡Páant nihcan caá, wā déewā! ¡Jwī yéej chājca boj jīh! Jwī yéejat dih yohna, Cristo jwiít dih ā wun wāhuchah, jwiít but ājeéh wunnit panihnit jwī jumna caá. Páant jwī jumuchah, yéej chājat jenah joyát jwiít dih ā jūúwúchah yuhna, jwī jéih yap yohna caá. Wunníh bácahjidih bita ī yéej chājat túutuchah, ā jepahcat pahjeh mantih caandíh jwī jepahcan níit. ³ Nindihbut ñi túi náhninaá: jwiít dih ī daabánachah, Jesúh wā jumna, ājeéh wunnit panihnit jwī jumatdih bitadih jéutna jwī chājap be. ⁴ Pánih daabánit jumna, Cristoíh bácahdih ī yohochah, jwiít but ājeéh yohnit panihnit jwī jumna caá. Pánih yohnit panihnit jumna, jwī íp nihát jéihni, túi chājni, ā wēpatjīh Cristodih ā boonachah, jwiít but ā boonit panihnit jwī jumna caá. Pánih boonit panihnit jumna, ā wēpatjīh túut nūmnit, jáap cāac jumnit panihnit jwī jumna caá. Jáap cāac jumnit panihnit jumna, ā wēpatjīh yéej chājat jenah joyát dih jwī jéih yap yohna caá.*

⁵ Cristoíh wā ājeéh jwiít but wunnit panihnit jumna, wunnit ī yéej chāj cádahat pah, jwiít dih but yéej chāj cádahat caá náahap. Ájeéh jwiít but boo pud jūóh nit panihnit jumna, Dios ā weñat pínahboodíh jeh chājat caá náahap. ⁶⁻⁷ Det wunnitjidih yéej chājat jenah joyát ā wihcan caá.

Páant ā wihcatdih jéihnit, nindihbut jwī túi jéihna caá: Cristodih jwiíh jepahna, ājeéh wunnit panihnit jumna, yéej chājat jenah joyát jwiít dih ā jwúub jūúwúchah yuhna, jwī jéih yap yohna caá.* ⁸ Pánihna, Cristojeéh wunnit panihnit jumna, túi chājat túut niijná, ājeéh jwúub boo pud jūóh nit panihnit but jwī jumna caá. Pánih boo pud jūóh nit panihnit jumna, ā wēpatjīh ājeéh páantjeh jwī jumbipna caá. ⁹ Caandíh jéihnit, nindihbut jwī jéihna caá: Cristo ā jwúub boo pud jūúwát túttimah, chéneji ā jwúub wuncan níit, páant mantih. Pánih boo pud jūóh nit, wunatdih át yap yohop wat jī. ¹⁰ Jwiít cāacwā jwī yéej chājat jīb, Cristo biíc láajeh wunna, ā jwúub boo pud jūúwát túttimah, ded pah chājna, Dios ā wēpatjīh āpī chājna caá, cāacwā caandíh búdí ī weñat pínah niijná. ¹¹ Pánihna, ājeéh wunnit panihnit jwī jumatdih jenah joinít, “Buu yéej chājat jenah joyát wā maáh panihni nihcah, Jesúh jumna, caánboó wā maáh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, weembát ājeéh jumnit, Dios ā wēpatjīh yéej chājat jenah joyát dih wā jéih yap yohna caá”, ñi niij jenah joyoó.

¹² Páant yéej chājat jenah joyát ā jūúwúchah, caandíh ñi jepahca bojoó. Pánih jepahcan, yéej chājat dih ñinahcanjeh, caandíh ñi yap yohbipna caá. ¹³⁻¹⁴ Moisés ā wutajidih jwī jepahat jīb nihcan, Dios biíc dih jwī túi jumna caá. Obohjeéhtih, túi oinit, jwiít dih teo wáacna, Dios ājeéh át jumat túutap wat jī. Pánih ājeéh jumna, ā teo wáacatjīh dedé yéej chājat jenah joyát dih jwī jéih yap yohna caá. Pánihna, yeejép chājna, Dios ā náahatdih yap yohnit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristojeéh wunnit, jwúub boo pud jūóh nit panihnit jumna, Dios

* 6:4 Col 2.12 * 6:6-7 Gá 2.20

ã náahatboodíhjuh ã wēpatjīh túi chājnit ñi jumuu.

Jwī yéej chājat jwī maáh panihni ã jumat

¹⁵ ¿Páant wã naáwáchah, ded pah tigaá yeéb ñita niij jenah joi? Dios ded pah jwī chājatdih jenah joicánjuh oinit, jwiit caandíh túi jenah joinítidih át túi ubup taga. Pánih túi ubnit, Moisés ã wutatjidih jepahat júb át nihcan taga. Pánih túi ubnit jumna, ¿chah jwíta yéej chāj taniit? ¿Nihcan caá, wã déewã! ¹⁶ ¿Nindih ñi jéihcan niit? Deddih jepahna, caán jwī maáh ã jumuchah, caandíh teo wāhñit jwī jumna caá. Pánihat pah, yéej chājnit jwī jumuchah, caán yéej chājat jenah joyát jwī maáh panihni ã jumna caá. Pánihna, yéej chājat jenah joyátidih jepahna, iiguipna bejnit pínah jwī jumna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh jepahna bácah, caandíh teo wāhñit jumna, túi chājnit jwī jumna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan niit? ¹⁷ Játih yéej chājnit ñi jumuchah, caán yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihni át jum jwuhup taga. Obohjeéhtih, buu jwuh táini doonádih túi jenah joinít, caánboodíh ñi túi wēi jepahna caá. Pánihna, ñi tút nuumátdih “Búdi téina caá”, Diosdih jwī niijná caá. ¹⁸ Pánih túi wēi jepahnit jumna, buu yéej chājat jenah joyát ã juúwáchah yuhna, caandíh ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, táiniboodíh jepahna, caandíh teo wāhñit panihnit ñi jumna caá. ¹⁹ Ded pah maáta í jumatdih ñi túi jéihna caá. Pánihna, ñi jéihyatjīh yeebdíh wã naóhna caá, wã bohéátdih ñi túi beh joyát pínah niijná. Játih yéej chājnit jum jwuhna, yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihnidih ñit jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, chah yeejéj ñit chāj bejep taga. Páant yéej chājat jenah joyátidih ñi jepahat pah

mantih, buu jwúub tút nuumnít, táiniboodíh caá jepahat náahap, Dios ã náahat pahjuh chājnit ñi jumat pínah niijná.

²⁰ Játih yéej chājat jenah joyátidih jepahna, táiniboodíh ñit jéih jepahcap jī. ²¹ Caán láa yéej chājna, dedé túi jumatdih ñit bíd juicáp jī. Páant ñi yéej chājatjī júb iiguipna ñita bej tagaá. Pánihna, buu ñi yéej chājatjidih náhninit, tícnit, búdi ñi jígahna caá. ²² Buu jwuh yéej chājat jenah joyátidih jepah cádahnit, Dioihwã jumna, caánboodíh jepahnit ñi jumna caá. Dioihwájeh jumna, ã náahat pahjuh chājnit, ájeéh páantjeh ñi jumbipna caá.* ²³ Nindih jwiitdih túi náhnit caá náahap: Jwī yéej chājat júb, iiguipna bejnit pínah jwíta jum tagaá. Obohjeéhtih, jwī Maáh Jesucristo jwiitdih ã wun wāhatjidih túi jenah joinít, caandíh jwī jepahachah, jwiitdih ájeéh páantjeh Dios ã jumat tútbipna caá. Pánih túi chājna, jwiitdih ã júb náahcan niit.

7

Ded pah Moisés ã wutatjī

¹ Wã déewãá, cáacwã í wutat ded pah ã jumatdih ñi túi jéihna caá. Cáac á báadh jwuhna, caán wutatdih jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, ã wunat túttimah bácah, caán wutatdih jepahat ã wihcan caá. ² Páant ã jumuchah, Moisés ã wutatjibut nin pah ã niijná caá: “Yad wili mijeéh bóojīhjuh mi jumna náah”, ã niijná caá. Páant ã wutuchah yuhna, mijeéh bóo ã wunat túttimah, caánt bíhdih mi jéih áa jumna caá. ³ Mijeéh bóo páantjeh ã jumuchah yuhna, caánt bíhjeéh jumnit, yeejéj chājnih caá mi jumup. Obohjeéhtih mijeéh bóo ã wunat túttimah, caán wutat míh pínah nihcah, bíhdih jwúub áa jumna, mi yéej chājcan caá.

4 Páant ã nihat pah muntih, yeebbát wã déewáá, Jesúihwã jumna, ájeéh wannit panihnit ñi jumachah, Moisés ã wutatji ñih pínah nihcan caá. Pánihna, bũ Cristodih jwúb áa jumnit panihnit jumna, caán jwúb boo pud jáóhniíh ñi jumna caá, Diosdih túi chãj wáhat táut niijná. 5 Jãtíh yéej chãjat jenah joyátdih jepahna, jwí ñinahatdihjeh chãjnit, Moisés ã wutatjdih jwí joyóchah, caandíh chah yap yohíhat ãpí jíghop jĩ. Páant jwí yap yohatji jíb, iiguípna bejni déeji jwí jumap jĩ. 6 Caán láa Moisés ã wutatji jwiítdih chéoni pah át jumap jĩ. Obohjeéhtih, bũ Cristoihwã ájeéh wannit panihnit jumna, jwúb watnit panihnit jwí jumna caá. Pánih watnit panihnit jumna, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh táiniboodíh jwí jéih chãjna caá. Páant ã jumachah, Moisés ã wutatji bũ jwuh jwíh pínah nihcan caá.

Ded pah jwí yéej chãjat

7 Páant niijná, ¿Moisés ã wutatjdih ded pah tigaá jwíta niij? ¿Caán wutat yeejép niit ã jumap, ñi jenah joyóchah? ¿Nihcan caá, wã déewá! Obohjeéhtih, caán wutat wihcah, ded pah yéej chãjat ã jumatdih wãta jéihcan tagaá. Caán wutat nin pah caá ã jumap: “Bitáih bíi déedih ñi en ñinahca bojó”, át niij wutap jĩ. Páant ã niij wutcah, en ñinahat yéejat ã jumatdih wãta jéihcan tagaá.* 8 Caán wutatdih wã jéihyat túttimah, caandíh yap yohíhna, bitáih bíi déedih wãpí búdí en ñinahna caá. Caán wutatdih jéih jwuhcan, caandíh yap yohíhat wihcah, bitáih bíi déedih wãta en ñinahcan tagaá. 9 Pánihna, dedé wutatdih wã jéihyat pínah jãtíh, ded pah yéejatdih, ded pah yéejat jíb ã peéh chãjatdihbat wã jéihcap jĩ. Obohjeéhtih, “Páant ñi chãca bojó”, ã niij wutatdih wã jéihyat túttimah, yap yohíhna, caandíh

búdí wãpí chãjhip jĩ. Páant wã yap yohatji jíb, iiguípna bejni pínah wãt jumap jĩ. 10 Pánihna, yéejni nihcan, Dios ã wutatdih yap yohcan, Diosjeéh wãta túi jum tagaá. Obohjeéhtih, yéejni jumna, caán wutatdih yap yohnit, wã yéejat jíb iiguípna bejni pínah wãt jumap jĩ. Caán wutatboó túi chãjat táutni ã jumachah, caandíh wã yap yohatji jíb iiguípna bejni déeji wãt jumap jĩ. 11 Pánih yéej chãjni jumna, caán wutatdih yap yohna yuhna, “Nin pah chãjnit, wã túi yapbipna caá”, wã niij jenah joyóp yah jĩ. Yéej chãjatboó “túinidih” niijní pah át jumap jĩ. Pánihna, ã wutatdih jéihna yuhna, wã yap yohat jíb iiguípna bejni déeji wãt jumap jĩ.*

12 Páant niijná, nin pah niij naóhna caá wã chãjap: Moisés ã wutatji táini ã jumna caá. Caán yoobópdih watnit, túinidihjeh ã chãjat táutna caá. 13 Pánih táini wutat jumna yuhna, ¿weemdíh iiguípna ã bejat táut niit? ¿Nihcan caá, wã déewá! Caan póhba ã bejat táutcan caá. Wã yéej chãjat caá weemdíh iiguípna ã bejat táutap. Æ wutatdih wã jéihyat túttimah, caán wutatdih yap yohna, wã yéej chãjatdih wã jéihna caá. Caán wutatdih jéihna yuhna, wã yap yohochah ennit, “Wã yéejat yeejép yoobát ã jumna caá”, wã niij jéihna caá. Pánihna, tabit yéej chãjni wã jumatdih jéihnit, iiguípna bejni pínah wã jumatdihbat wã jéihna caá.

14 Dios wut jĩ Moisésdih páant át wutat táutap wut jĩ. Pánihna, caán wutat Dioíh ã jumachah, táini ã jumatdih jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejnijeh wã jumna caá. Pánih jumna, yéej chãjat jenah joyátdihjeh jepahni wã jumna caá. 15 Ded pah túinidih chãjhipna yuhna, wã chãjcan caá. Obohjeéhtih, “Caán weemdíh

* 7:7 Ex 20.17; Dt 5.21 * 7:11 Gn 3.13

chājcat caá náahap”, niijjenah joiná yuhna, caandihjeh wāpī chājna caá. Ded pah wā chājatdih wā jéihcan caá.*¹⁶ Yéej chājihcan yuhna, caandihjeh wāpī chājna caá. Páant wā chājihcatdih chājna, “Dios ā wutat túini caá”, niijná caá wā chājap.¹⁷ Weemjéh pohba wā yéej chājcan caá. Obohjeéhtih, yéejni wā jumat jíib, yéej chājat jenah joyátboó wā maáh panihni jumna, weemdih ā yéej chājat túatna caá.¹⁸ Wā jenah joyát yeejép míc ā jumatdih wā túi jéihna caá. Dedé túini jenah joyát pohba weemdih ā wiħcan caá. Pánih yéejni jumna, túini wā chājat déedih, weemjéh wā jéih chājcan caá.¹⁹ Túiniboodih wā chājat déedih wā chājcan caá. Obohjeéhtih, náahcan yuhna, yeejépdih wāpī chājna caá.²⁰ Pánihna, wā chājihcatdih chājna, weemjéh pohba caandih wā chājcan caá. Obohjeéhtih, caán yéej chājat jenah joyátboó weemdih ā wátna caá.

²¹ Nin pah weemdih ā jumna caá: Túiniboodih chājihna yuhna, yéej chājihatbat āpī jéohna caá.²²⁻²³ Dios ā wutatdih búdí wéina yuhna, caolih diitboó míc mawat panihni āpī jumna caá. Pánih jumna, túinidih búdí wā chājihna yuhna, yéej chājihatboodih chah jenah joinit, wāpī chājna caá. Pánihna, weemjéh yéejatdih wā jéih cádahcan caá.

²⁴ Páant yéej chājatdih jéih cádahcan, iiguipna bejni pínah jumna, búdí moh yéejni wā jumna caá. Pánih jéih cádahcanni wā jumachah, ¿déhe tigaá weemdih túi ubni āta jum? ²⁵ Jwī Maáh Jesucristo caá weemdih túi ubni pínah ā jumap. Caandih wā túi jepahachah, wā yéejatdih yohnit, weemdih ā túi ubnipna caá. Páant ā teo wáacatdih jéihnit, “Jesúsdih wah deyanit, ma teo wáacat túatdih túina caá, Paá”, Diosdih wāpī

niijná caá. Pánihna, nindih wā túi jéihna caá: wā jenah joyátjih Dios ā wutatdih wāpī jepahihna yuh caá. Obohjeéhtih, Diosdih jepahihni jumna yuhna, páantjeh yéejni jumna, yéej chājat jenah joyát ā jéuwúchah, caánboodih wāpī jepahna caá.

8

Túini Espiritu ded pah jwiitdih ā teo wáacat

¹⁻² Pánihna, iiguipna jwī bejat déejidih Jesucristo ā túi ubachah, áihwā jumna, Túini Espiritu ā teo wáacatjih jwī yéej chājat jenah joyátjih jwī jéih yap yohna caá. Pánih yap yohnit, Túini Espirituboodih jwī jepahachah, Dios biicdih jwiitdih ā túi jumat túatna caá. Páant biicdih jwī jumachah, jwiit Jesucristoíhwādh baa dedé peéh chājat pínah wiħcan caá.³ Moisés ā wutatjidih jéih jepah beedacannit jumna, jwiit mícjeh caandih yap yohnit jwī jumna caá. Páant ā wutatdih yap yohnit jwī jumat jíib, Dios biicdih jwī túi jumcap jí. Caán wutat jwiitdih ā jéih teo wáacah yuhna, Diosboó jwiitdih ā túi teo wáacap jí. Caán ā wáuhdih nin baácboó āt cáac jumat túatup wut jí, jwī yéejat jíib ā wun wúhat pínah niijná. Pánih wun wúhna, Jesús jwī yéejat jíib baadát panihnidih āt jíib chājap wut jí.⁴ Páant ā jíib chājachah, jwiitboó Túini Espiritu ā wépatjih Dios yoobópdih jumnbloodih jwī jéih jepahna caá. Pánihna, jwiitjeh ā wutatdih jéih baajácan yuhna, Túini Espiritu ā teo wáacatjih jwī jéih baajána caá.

⁵ Det í ñinahatdihjeh chājihnit, ded pah í náahatdih ípī jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā náahatdih jenah joinitboó ā wutat pahjeh ípī chājna caá.⁶⁻⁸ “Ded pah wā náahatdih wā chājachah,

* 7:15 Gá 5.17

ã táina caá”, ded niij jenah joini Diosdih enihcanni jumna, Dios ã wutatboodih ã jepahihcan caá. Páant ã jepahihcat jíib, caandih jéih jepahcan, iiguipna bejni pínah ã jumna caá. Det pánihnitboó Diosdih í jéih weñacan caá. Obohjeéhtih, “Táini Espíritu ã teo wáacatjih ã náahat pahjeh wã chãjbipna caá”, det niij jenah joinitboó Diosjeéh páantjeh í jumbipna caá.

⁹ “Wã náahatdihjeh wã chãjbipna caá”, niij jenah joí cádahnit, Táini Espíritu ñijeéh ã jumachah, yeéb ã náahatboodih ñi chãjna caá. Det Táini Espíritu wihcannitboó Cristoíhwã nihcan caá.¹⁰ Obohjeéhtih, yeéboó áihwã ñi jumachah, Táini Espíritu ñijeéh ã jumna caá. Pánihna, yéejat jíib ñíih bácah ã wunachah yuhna, caán ñijeéh ã jumachah, ñíih caolih táí booni ã jumna caá. Pánihnit ñi jumachah, Dios yeebdih “Nit táinit caá”, ã niijíchah, páantjeh ájeéh ñi jumbipna caá.¹¹ Dios jwiitdih wahni Táini Espíritu jwíjeéh jumna, Jesúsdi ã booaatji pahjeh mantih jwiitdihbut ã boobipna caá. Pánih boonanit, jáap bácah jwiitdih ã chãj wãhbipna caá.*

¹² Wã déewáá, jwiit jwí náahatdihjeh chãj cádahnit, caandih jwúub chãjcat caá náahap.¹³ Jwí weñat pínahdihjeh chãjnit jumna, iiguipna bejnit pínah tigaá jwí jumap. Obohjeéhtih, Táini Espíritu ã teo wáacatjih yéej chãjatdih cádahna, páantjeh Diosjeéh jwí jumbipna caá.

¹⁴ Det Táini Espíritudih péenit jumna, Dios weh caá.¹⁵ Caán Táini Espíritu jwíjeéh ã jumat pínah jãtíh, Dios ã peéh chãjatdih jwí úum jwuhap jí. Obohjeéhtih, buu Dios weh jumna, Táini Espíritu ã teo wáacatjih “Oini Paá”, úumcanjeh caandih jwí jéih niijná caá.*

¹⁶ Táini Espíritu jwiitdih nin pah ã niij jéihyana caá: “Yeéb yoobópdih Dios weh ñi jumna caá”, ã niijná caá.¹⁷ Æ weh jwí jumachah, “Wã wehdih táinidih wã chãj wãhbipna caá”, Dios ã niijátji pah, jwiitdih, Jesucristo biíc dih, ã táí chãjbipna caá. Pánihna, Cristoíhwã jwí jumat jíib yeejép yapnit jumna, táttimah jeáboó táí wëinit, ájeéh maáta jwí jumbipna caá.*

Dios ded pah jwiitdih ã táí chãjat pínah

¹⁸ Buu nin baácboó jum jwuhna, yeejép jwí yapna caá. Obohjeéhtih, táttimah Diosjeéh maáta waadnit, chah táinit jwí jumat pínahdih jenah joinit, nin baácboó jwí yeejép yapatdih “Oboh jumni ã jumna caá”, wã niij jenah joiná caá.¹⁹ Dios weh jeáboó ájeéh jumnit, jwiit maáta jwí jumat pínahdih bádí eníhna, nihat Dios ã chãjnitjibut í páina caá.²⁰ Caán ã chãjnitji í jwíih táí jumachah yuhna, cáacboó ã jwíih yéej chãjatji jíib, queébtut biíc yoobó wunnit pínah ít jum jwíhip wat jí. Caanjéh pohba páant át bejcap wat jí. Diosboó ã chãjnitjidih wunnit pínah át jum jwuhat táutut wat jí.*²¹ Dios ã chãjnitji wun beednit déejidih táinit ã jwúub chãjbipna caá, páant mantih. Dios wehdih ã táí táut nuúm beedáat pahjeh mantih, biíc yoobó ã chãjnitjidihbut ã táí táut nuumbípna caá.²² Obohjeéhtih, buu nihat ã chãjnitji wunnit pínah míic í jum jwuhna caá. Pánihna, yad wili mi weh jumna, mi tuba ñaacát pah Dios ã chãjnitjibut yeó jáap jumat pah bádí tuba ñaacni panihnit í jum jwuhna caá. Páant í jumatdih jwiit jwí jéihna caá.²³ Jwiitdih Táini Espíritu ã jumachah yuhna, biíc yoobó tuba ñaacnit panihnit jwí jum jwuhna caá. Nin baácboó jwí jum jwuhachah, caán jwíjeéh

* 8:11 1Co 3.16

* 8:15 Mr 14.36; Gá 4.6

* 8:17 Gá 4.5-7 * 8:20 Gn 3.17-19

jamnit, jwiít dih túini ã chãj wãhna caá. Æ pebhna jwí jwabínachah, chah búdí jwiít dih ã túi chãj wãh bipna caá. Pánihna, jwiít Dios ã wehdih yoobópdih ã túut nuúm beedáát pínah, ãjeéh jwí túi jumat pínah, jáap bácah jwiít dih ã wëhat pínah dihbut búdí jwí wëi páina caá.* ²⁴ “Páant ã chãj bipna caá”, níj wëi jenah joinít, iiguípna bejnit déejidih ã túi ubnit jamna yuhna, páantjeh ã túi túut nuúm beedánit jwí jam jwuhcan caá. Æ túut nuúm beednít jamna, páant ã chãjat pínah dih jwíta páican tagaá. ²⁵ Oboheéhtih, ã chãjat pínah dih encan yuhna, Dios jwiít dih ã túi túut nuúm beedáát pínah dih jéihnit, jwí wëi páina caá.

Túini Espíritu jwí úbát dih ã teo wáacat

²⁶ Buh túi jéihcannit jwí jamuchah enna, Túini Espírituboó jwiít dih ã teo wáacna caá. Dios dih ded pah úbát pínah dih jwí jéihcah, caán Túini Espíritu jwiít dih búdí ã teo wáacna caá, yoobópdih jwí úbát pínah níj ná. Jwiítboó búdí úbíhna yuhna, jwí wéheatjĩh jwí jéih buájach, jwí íp dih yoobópdih naóhni jwiít dih ã úbh wáacna caá. ²⁷ Dios ded pah jwí jenah joyátdih túi jéih beedána, ded pah Túini Espíritu jwiít dih ã úbh wëhat dihbut ã túi jéihna caá. Pánihna, ded pah áihwá dih Dios ã náah yacat pah, jwiít dih Túini Espíritu ãpí úbhna caá.

Cristo ã wëpatjĩh yéejat dih túi yap yohnit jwí jumat

²⁸ Jwiít nihat Dios dih oinit, ã náahat dih chãjnit pínah ã níonit jwí jamuchah, Dios jwiít dih ãpí túi en daoná caá. Ded pah jwí yapachah, jwiít dih ã teo wáacna caá, caandih chah jwí túi jenah joyát pínah níj ná. Páant ã chãjat dih jwí túi jéihna caá. ²⁹ Jwiít áihwã jwí jumat pínah dih Dios bíh mah átát jéihyep

wat jĩ. Pánih jéihnit, ã wãh Jesu-cristo ã jumat bíic yoobó jwiít dih át jumat táutap wat jĩ, dawá ã údwã jwí jumat pínah níj ná. Páant jwí jamuchah, caánboó jwí údw jeé caá ã jamup.* ³⁰ Bíh mah áihwã jumat táutnit dih át níwip wat jĩ, “Nít táinit caá”, jwiít dih ã níj enat túut níj ná. Páant níj ennit, ã pebhboó ãjeéh maáta pínah jwiít dih át waadánap wat jĩ.

³¹ Caandih jéihnit, nin pahbut jwí jéihna caá: Dios ã oinit jwí jamuchah, det jwiít dih í en jáih buájacan níit. ³² Dios ã wãhdih át wahap wat jĩ, jwí yéejat peéh ã wan wëhat pínah níj ná. “Wã wãhdih tabit oina, caandih wã wanat táutcan níit”, át níj cáp wat jĩ. Pánih wahnit, ded pah jwí náahat dihbut ã túi wëi teo wáac bipna caá. ³³ Dios jwiít dih níona, “Nít táinit caá”, ã níj ennit jwí jamuchah, “Queét yeejépwã caá”, det jwiít dih í jéih níj naóh yaccan caá. ³⁴ Cristo jwí yéejat jíib wan wãhna, jwáub boo pad jãóh nit, Dios ã jéihyep mant bóo buwámant chãudnit, caán bíic dih nihat dih watni ã jamna caá. Pánih jamna, jwíih pínah dih ãpí úbh wãhna caá, det jwiít dih peéh chãjat táutna, í jéih naóh yacat pínah níj ná. ³⁵ Cristo jwiít dih búdí ã oyochah, “Queédih ma oi cáda haá”, bita í níj íchah yuhna, ã jepachan níit. Jwiít dih yeejé p ã yapachah, bita jwiít dih yeejé p í chãjachah, jwí nuugáp wanuchah, yéguéh wihcannit jwí jamuchah, jwiít dih tobohat ã jamuchah, jwiít dih í mao yohochah yuhna, Cristo jwiít dih ã oi cádahcan níit. ³⁶ Dios naáwátdih naóh yapani páant jwí yapat pínah dih nin pah át níj daacáp tajĩ: “Yeó jáap jumat pah míhwã jwí jumat jíib jwiít dih íjnit, í mao yohíhna caá. Í mao jeémát pínah ovejawã pah jwiítbut jwí jamna caá”, át

* 8:23 2Co 5.2-4 * 8:29 2Co 3.18; Gá 4.19; Fil 3.10

nij daacáp tajī. (Sal 44.22)

³⁷ Páant yeejép jwī yapachah yuhna, Cristo jwiít dih oina, búdí ã teo wáacatjīh wēinit, jwī túi yap yohna caá. ³⁸⁻³⁹ Jesucristoíhwā jwī jumuchah ennit, Diosboó jwiít dih bainí ã oican caá. Pánih oinit, jwiít dih ã oi cádahcan niít. Jwī wunuchah, jwī báadhdachah, buubut, túttimahbut, ded pah jwiít dih ã yapachah yuhna, ã oi cádahcan niít. Ángelwā, nemépwā, nin baác di h moón í maáta, japmant moón, namp bóo tólihmant moón, “Queét míhwā di h ma oi cádahaá”, Dios di h í nijíchah yuhna, ã jepahcan niít. Pánihna, nihát Dios ã chájnítboó caandí h í jéih oi cádahat túutcan niít. Pánih búdí oina, jwiít jwī Maáh Jesucristoíhwā di h Dios ã oi cádahcan niít.

9

Judiowā Dios ã ñitonit

¹⁻² Weém Cristoí h jumna, “Wā déewā, judiowā caandí h í náahcat di h búdí wā jīgahna caá’, nijná, yoobóp di h nijná caá ma chájap”, Túini Espírítu weemdí h ã nij jéihyana caá. ³ Wíih baác di h moón, wā déewā, Israel ã juimená, Cristodih í náahcat jíib iiguípna í bej bipna caá. Pánihna, “Wā déewā di h búdí oinit, iiguípna í bejcat pínah nijná, túut numnít, weémboó iiguípna wāta bej tagaá, queét í túi yapat pínah nijná”, wāpí nij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, páant nij jenah joiná yuhna, wā jéih chájcan caá. ⁴ Queét wā déewā Israel juimená jumna, Dios ã weh pínah queé di h át ñíwip wut jī. Ded pah áihwā í jumát pínah di h queé di h át naáwáp wut jī. Moisés jum láa áih yeh iigátjīh queé di h át waáwáp wut jī. Æ watat di h Moisésj di h queé di h át jwí h naáwát túutap wut jī. Dios di h í weñat pínah muudí h queé di h át chájat túutap wut jī. Æ

túí chájat pínah di h queé di h wut jī Dios át naáwáp wut jī.* ⁵ Jwí nuowā Abraham, Isaac, Jacob queét biíc peihcannit, jwiít judiowā di h cáac waowā í jumuchah, jwiít í juimená caá. Jesucristobut, í juima yoobát át jumap wut jī. Caán Jesucristo Diosjeh muntí h jumna, nihát chah maáh ã jumna caá. Yeó jáap jumát pah caandí h jwí túi wēi naóh jī h. Páant tíí ã jumna naáh.

⁶ Páant wā naáwáchah, nin pah ñita nij jenah joi tágaa: “Dios ã naáwátj i pah biíc yoobó jwiít Israel ã juimená di h áihwā pínah át chájcap taga”, ñita nij jenah joi tágaa. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Biquína Israel ã juimená jumna yuhna, Dioíhwā yoobát nihcan caá. ⁷ Nin pah caá: Biquína Israel juimená Abraham juimená í jumuchah yuhna, “Abraham juimená yoobát nihcan caá”, queé di h Dios ã nij enna caá. Nin pah Dios át nijíp wut jī: “Obohjeéhtih, ma wūuh Isaac juimená bácah ma juimená yoobát í jum bipna caá”, Dios Abraham di h át nijíp wut jī.* ⁸ Páant ã nij naáwáchah joinít, nindi h jwí jéihna caá: Abraham juimená cáac jumna yuhna, Dios di h túi jenah joicán, ã weh nihcan caá. Dios ã nijátj di h túi jenah joinítjeh tigaá Abraham ã juimená pohba. ⁹ Nin pah Dios Abraham di h át nij naáwáp wut jī: “Túttimah bóo jópchi nin dée wid di h muntí h wā jwúub júuwáchah, majeéh bóli Sara ma wūuh di h mi túuh bipna caá”, át nijíp wut jī.*

¹⁰ Túttimah, Isaac áa Rebeca waláhnit mit weh jumap wut jī. Queét chénat pah í íp Isaac jwí nuó át jumap wut jī. ¹¹⁻¹² Í cáac jumát pínah játí h, túini, táicat di h í chá j jwuhcah, ded pah í chájat di h jenah joicánjeh, caandí h náahna, úudyiboodí h Dios át ñíwip wut jī.

* 9:4 Ex 4.22 * 9:7 Gn 21.12 * 9:9 Gn 18.10

Pánih ñíonit, Rebecadih nin pah át niijíp wut jī: “Weép jeñé ā úuddih ā teo wāhbiḡna caá”, caántdih át niijíp wut jī.* ¹³ Páant ā ñíwatjidih jenah joinít, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: “ ‘Jacobdih caá wā oyop. Obohjeéhtih, Esaúboodih wā iiná caá’, Dios ā niijná caá”, át niij daacáp tajī.*

¹⁴ Caandih jenah joinít ¿ded pah tigaá jwīta niij? “Ded pah ī chājatdih jenah joicánjeh, ā náahnidihjeh pánih ñíona, Dios yoobópdih ā chājcan caá”, ¿jwīta niij tániit? ¡Pánihcan caá! ¹⁵ Dios Moisésdih nin pah ā niijátjidih jwiítidih náhníat caá náahap: “Det wā náahnidihjeh wā jīgah en teo wáacbiḡna caá”, Dios ā niijná caá, át niij daacáp tajī.* Ded pah cāac ā chājatdih jenah joicánjeh caandih ñíonit, yoobópdih ā chājna caá. ¹⁶ Jwiít cāacwā jwī náahat pah nihcan, ded pah jwī chājat jībbut nihcan, det ā náahnidihjeh Dios ā jīgah en teo wáacna caá. ¹⁷ Faraón Egipto baácđih moón ī maáđih ded pah Dios ā niijátjidih náhníat, “Dios ā chājat yoobópdih ā jumna caá”, jwī niij jéihna caá. Nin pah Faraóndih át niijíp wut jī: “Egipto baácđih moón ī maáh pínahđih meemdih maáh wā waadánap jī, nihatđih wā wēpatđih wā jútat túat niijná. Pánihna, ded pah meemdih wā chājachah ennit, nihát baácđih moón ‘Caánboó chah wēpni caá’, ī niij naóhbiḡna caá”, Dios caandih ā niijíp be, Moisés át niij daacáp tajī.* ¹⁸ Dios det ā náahnidihjeh ā jīgah enna caá. Obohjeéhtih, det bitadih caanjéh ā jepahat túatcan caá. Pánihna, Dios ded pah ā náahatđihjeh ā jéih chājna caá.

¹⁹ Pánih chājni ā jumuchah ennit, weemdih nin pah ñita niij tágaá: “Dios ā náahnidihjeh ā jīgah

enechah, jwiítboó caandih yap yohna, jwī bujácán niit. Pánih yap yohna, jwī jéih buujácáh, ¿dépanih tigaá caán jwiítđih ā peéh chājihna?” niij íjnit, weemdih ñita wābh joi tágaá. ²⁰ Nin pah yeebđih wāta niij jepah taga: ¿Yeéb cāacwā oboh jumnit jumna yuhna, Diosđih ñita jūih niit? Ded wáam dahđih ā nawachah, ā naoni dahboó caandih nin pah ā jéih niij jāihcan caá: “¿Dépanih tibeé weemdih nin pah jígohni dah ma nao?” ā jéih niijcán caá. Pánihna, yeéb Diosđih jāihna, caán wáam dah ā jūihñat pah niijná caá ñi chājap.* ²¹ Wáam dah naoni ā náahat pah caán wáam déepjīhjih mñntih dawā máchah jígohni dahnadih ā jéih naona caá. Biquína túini wáam dahnadih naona, biíh oboh jumnidihbut ā jéih naona caá. Pánihna, caán ā nawat dée, Diosbut ā náahat pahjeh jwiítđih ā jéih chājna caá.*

²² Iguípna bejnít pínah ī yéej chājatđih búdí ā íjatđih jútat túat niijná, Dios queéđđih ā peéh chājbiḡna caá. Obohjeéhtih, ā wēpatboodih jútat túat niijná, queéđđih ā peéh chājat pínahđih jenah joiná yuhna, maatápdih ī yéej chājatđih át enah boj jwuhup wut jī. ²³⁻²⁴ Ded pah ā túi jumat, ā wēpatđihbut ā jīgah ennitđih át jéihyanap wut jī. Jwiítđih jātih átát ñíojip taga, caán biícđih jumnit, ā wēpat, ā túyatđihbut jwī bíbohat pínah niijná. Pánihna, jwiít ā ñíonitboó biquína judíowā, bita judíowā nihcannitbut jwī jumna caá. ²⁵ Páant ā yapat pínahđih Dios naáwátđih naóh yapani Oseas nin pah át niij daacáp tajī:

“ Jātih wūhwā nihcannitđidih “Yeéb wūhwā caá”, wā niijbípna caá. Jātih wā oicannitđidihbut “Yeéb wā oinit caá”,* wā niijbípna caá’,

* 9:11-12 Gn 25.12 * 9:13 Mal 1.2-3 * 9:15 Ex 33.19 * 9:17 Ex 9.16 * 9:20 Is 29.16;

45.9 * 9:21 Jer 18.4-6 * 9:25 1P 2.10

Dios ā niijná caá. (Os 2.23)

²⁶ Wíihwā yeéb nihcan caá', ā ni-
ijnítjiboó Dios báadhni weh ī
jumbipna caá", āt niij daacáp
tajī. (Os 1.10)

²⁷⁻²⁸ Jon jātih Isaiásbut Israel ā
juimenádih nin pah āt niij daacáp
tajī:

"Dios cāacwā ī yéej chājatdih búdí
íjnit, waícanjeh queétdih ā
peéh chājbipna caá. Pánihna,
óondih jenah enna jwī
būujácat pah, Israel ā
juimená dawá ī jumuchah
yuhna, det caandih jepah-
nitdihjeh Dios ā táí ubbipna
caá", āt niij daacáp tajī. (Is
10.22-23)

²⁹ Isaiás nin pahbut āt niij daacáp
tajī:

"Jwī Maáh Chah Wēpni, biquína
jwī déewādih ā táí ubcah,
jwiit judíowā jwīta būúd beed
tágaá. Pánihna, Sodoma,
Gomorra tatchidih moondih
peéh chājna, ā yoh beedáat
pahjeh muntih jwiitdihbut
āta yoh beedá tagaá", āt niij
daacáp tajī. (Is 1.9)

Judíowā táini doonádih ī náahcat

³⁰ Nindih táí náhniat caá náahap:
judíowā nihcannit Jesucristodih táí
jenah joinít, ī jepahachah ennit,
"Nit táinit caá", queétdih Dios āt
niij enep taga. Dios biícđih ī táí
jumat pínahdih ī bidcah yuhna,
Dios queétdih āt táí ubup taga.
³¹ Obohjeéhtih, Israel ā juimená
judíowāboó "Jwiit Dios ā wutatdih
jwī chājachah, caán biícđih jwī
táí jumbipna caá", niij jenah joí
bidna yuhna, Moisés ā wutatjidih
jepahíhna yuhna, it jéih būujácap
taga. Pánihna, táinit ī jumíhna
yuhna, ā wutatdih ī jepahcatdih
ennit, "Nit táinit caá", Dios āt
niij encap taga. ³² ¿Dépanih tigaá
táinit jumíhna yuhna, ī būujácan?
"Dioíhwā jumíhna, jwī jenah
joyátjīhjah Moisés ā wutatjidih

jwī jéih jepahna caá", niij jenah
joinít, Diosdih táí jenah joicánjeh,
it jéih būujácap taga. Jesúh táini
doonádih naóhna, nin pah jwīpī
niijná caá: "Jwī tóocni jee dáh
panihni Cristo ā jumna caá", jwīpī
niij naóh bohéna caá. Det jee dáhdih
būug lájnitboó ī tóocni dahdih ipī
íjna caá. Pánihat pah, Cristoíh
doonádih joinít, tóocni jee dáhdih
ī íjat pah caandihbut íjnit, Dios
biícđih ī jéih jumcan niit. ³³ Páant
Dios naáwátđih naóh yapani nin
pah āt niij daacáp tajī:

"Dios nin pah ā niijná caá:
Jerusalén tatchiboó ī tóocat
pínah jee dáh panihnidih
wā jwejna caá. Caandih
tóoc būugnít, ī būug lájni
dahdih cāacwā búdí ī íjbipna
caá. Caandih ī íjat pah caán
tatchidih moón caán jee
dáh panihnidih ī náahcatjī
jīb, wā pebhna ī juibícan
niit. Obohjeéhtih, caán jee
dáh panihnidih táí jenah
joinítboó wājeéh jumna, ī táí
wēibipna caá', Dios ā niijná
caá", āt niij daacáp tajī. (Is
28.16)

10

¹ Israel ā juimená wā déewā
iiguipna bejnit pínah ī jumuchah,
búdí wā jīgahna caá. Pánih jīgahnit,
Dios queétdih ā táí ubat pínahdih
náah yacna, búdí wā ubbhna caá.
² Yeebdíh yoobópdih wā naóhna
caá. Queét Dios ā náahat pah búdí
ī chājíhna yuh caá. Obohjeéhtih,
pánih chājíhna yuhna, Dios ded
pah ā chājat tūtatdih yoobópdih
ipī jéihcan caá. ³ Í jenah joyátjīhjah
táini ī chājíhna yuhna, Dios ā náah
yacatdih ī jéih būujácan caá. Pánih
būujácan yuhna, Dios ā teo wáacat
pínahdih ī jenah joicáh, queétdih
"Nit táinit caá", ā niij encan caá.
⁴ Obohjeéhtih, Cristodih táí jenah
joinítboodíh "Nit táinit caá", Dios

ã niij enna caá. Pánihna, Moisés ã wɔtatjidih jwĩ jepahat jĩb túi ɔbnit jwĩ jéih jumcan caá. Obohjeéhtih, Cristoboodih túi jenah joí jepahnit-dihjeh ã túi ɔbna caá.

⁵ Moisésjeh jon jãtĩh nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “Det Dios ã wɔtatdih túi jepahnitdihjeh ã túi ɔbbipna caá”, ãt niijíp tajĩ.*
⁶⁻⁷ Páant ã niij daacáchah yuhna, buu jwuh det Cristodih túi jenah joinitdihjeh “Nit túinit caá”, Dios ã niij enna caá. Cristoĩh doonádih bohéna, nin pah jwĩpĩ niij naóhna caá: Dios ã wahni Cristojeh nin baácboó átát dei juyúp tajĩ. Pánih dei jwinjĩ ã jumuchah, nin pah ñi niij jenah joicá bojoó: “Jeáboó púuh laab béjnit, Cristodih ɔb dei jüóhni pínahdih jwĩ náahna caá. Wunnitjĩ caolih pebhboó dei bejnit, Cristodih boat túutnit, caandih jwáub ɔb púuh laáb jüóhni pínahdih jwĩ náahna caá, jwiútdih ã túi ɔbat pínah niijná”, ñi niij jenah joicá bojoó. ⁸ Dios naáwát dih naóh yapaniji nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “¿Dépanih tigaá Dios naáwát dih ñi bid? Caandih jéihnit, ñitát bohé tagaá”, ãt niij daacáp tajĩ.* Pánihna, caán jwĩ bohéni naáwát Cristodih ã túi jenah joyát túutna caá. ⁹ Pánih bohéna, nin pah jwĩpĩ niij naóhna caá: Det Dios biicdih túi jumihna, “Jesús wã maáh caá”, niij naóhnit, “Dios caán wannijidih ãt jwáub boonanap jĩ”, ã niij jenah joyóchah, Dios queét iiguipna bejnit déejidih ã túi ɔbbipna caá. ¹⁰ Jesús dih jwĩ túi jenah joí jepahachah, Dios jwiútdih “Nit túinit caá”, ã niij enna caá. Pánihna, “Jesús wanniji jwáub boo pud jüóhni jumna, nihat cáacwã ã maáh ã jumna caá”, bitadih jwĩ niij naáwáchah, ã túi ɔbnit jwĩ jumna caá.

¹¹ Dios naáwát dih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “Det

Diosdih túi jenah joinit, ‘Páant ã niiját pah biic yoobó ã yapbipna caá’, niij jenah joinit, túccanjeh ã túi wëibipna caá”, ãt niij daacáp tajĩ.*

¹² Dios nihat cáacwã yoobó ã maáh jumna, det caandih ɔbbhntidih túini ã chãjipna caá. Judíowãdih, judíowã nihcannitdihbɔt biic yoobó ã túi teo wáacipna caá.

¹³ Dios naáwát dih biih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “ ‘Wã yéejatdih yohnit, weemdih ma túi ɔbuú’, det jwĩ maáhdih niij ɔbbhntidih ã túi ɔbbipna caá”, ãt niij daacáp tajĩ.* ¹⁴ Obohjeéhtih, det Cristoĩh doonádih joicánnitboó caandih ã jéih ɔbbhcan caá. Pánihna, ã naáwát dih naóhnit wihcah, caán doonádih joicánnit, caandih ãta jéih jepahcan tagaá. ¹⁵ ã naáwát dih naóhnit pínahdih Dios ã wahcah, det ãih túini doonádih naóhnit ãta wihcan tagaá. Dios naáwát dih biih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “Túini doonádih naóhnit ã jüuwáchah, jwĩ túi wëina caá”, ãt niij daacáp tajĩ.*

¹⁶ Páant ã daacátjĩ ã jumuchah yuhna, Israel jumená dawá caán túini doonádih ãt joíhcap jĩ. Páant ã joíhcat pah Isaías Diosdih ɔbbhna, nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “Maá, ma naáwát dih queétdih jwĩ naóh yapanachah yuhna, dawá ã joíhcap be”, ãt niij daacáp tajĩ.* ¹⁷ Cristoĩh túini doonádih joyát caá náahap, caandih túi jenah joinit, cáacwã ã jepahat pínah niijná. ¹⁸ Nin pah yeebdih wã niij ɔbbh joiná caá: “¿Israel jumená caán doonádih ãt joijican taniit?” ñi jenah joyóchah. Caandih yoobópdih ãt joijĩ ta yuh caá. Páant ã joyátjidih tigaá Dios naáwát dih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“Dioĩh doonádih nihat pebhboó ãt naóh peetép wɔt jĩ. Pánihna, nihat baác dih moón caandih

* 10:5 Lv 18.5 * 10:8 Dt 30.12-14 * 10:11 Is 28.16 * 10:13 Jl 2.32 * 10:15 Is 52.7

* 10:16 Is 53.1

It joyóp wut jī”, at niij daacáp tajī. (Sal 19.4)

¹⁹ Pániñ jéihnit, nin pah wā jwúb niij úbh joiná caá páant muntih: ¿Caán doonádih Israel jaimená joiná, it táí beh joiícan ta níit? ñi jenah joyóchah. It táí beh joií ta yuh caá. Nin pah Moisés ā niij daacátjidih yeebdíh wā jwíh náhniabipna caá:

“Nin pah Dios Israel jaimenádh ā niij naóhna caá: ‘Jenah joicánnit, yeejépwā caá’, ñi niij ennitdh wíhwā pínah wā chājbipna caá. Páant wā chājachah, yeebboó jepchá tabnit, queétdih búdí ñi íjbipna caá’, ā niijná caá”, Moisés at niij daacáp tajī. (Dt 32.21)

²⁰ Isaíasbut úmcanjeh, nin pah at niij daacáp tajī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Weemdíh bidcannitboó ī jwāáap be. Weemdíh úbhcanitdh ded pah wā jumatdh wā jéihyanap be’, Israel jaimená nihcannitdh Dios ā niijná caá”, Isaías at niij daacáp tajī. (Is 65.1)

²¹ Israel jaimenáboodíh, nin pah Isaías at jwúb niij daacáp tajī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Queét weemdíh náahcan, yap yohnit ī jumna caá. Obohjeéhtih, ī túat numát pínahdh náah yacnit, maatápdih “Wíhwā ñi jumú”, queétdih wā niijíp yuh be’, Dios ā niijná caá”, Isaías at niij daacáp tajī. (Is 65.2)

11

Israel ā jaimená daocánnitdh Dios ā táí ubat

¹ ¿Israel ā jaimená Dios ā ñíonitjidih bñ lāa āta yoh taniít? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Nihcan caá!

Queétdih ā yohcan beé. Weembát Israel ā jaima, Abraham jaimená ī jaima náahji mun tigaá. Benjamín ā jaimená jumni poómpdh bóo caá.*

² Bííhmah Israel ā jaimenádh Dios ā ñíonitji ī jumachah, queétdih at yohcap jī. Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji Israel ā jaimená ī yéej chājatjidih Diosdh at naóh yacap jī. ¿Caán ā naóh yac daacátjidih yeebboó ñi jéihcan níit? Nin pah at niij daacáp tajī: ³ “Maá, ma naáwátdih naóh yapanitdh dawá it mao yohop be. Meemdíh wēina, numúpdih jwī mao cáo wúhat jeé poómpnadihbut it boto mao yoh beedánap wut be. Ma naáwátdih naóh yapanit biícđih jumni weemjéh caá wā judhdap. Páant wā jumát doonádih joiná, weemđihbut ī mawíhna caá”, at niij daacáp tajī.* ⁴ Páant ā niijíchah joinít, Diosboó Elíasdh nin pah at niij jepahap wut jī: “Meém biícjeh pohba nihcan caá. Páantjeh wíh cáacwā siete mil pohba ī jumna caá. Queétdih weémboó wā táí wapap be. Páant wā wapachah, bita ī pāpni Baal wūt jumnidih queét ī wēi úbhcan caá. Páant dawá ī jumatdh jéihnit, ma úmca bojó”, Dios Elíasdh at niijíp wut jī.*

⁵ Elías jum lāa, daocánnit Diosdh táí wēinit ī jumát pah muntih, bñbut daocánnit Israel ā jaimenádh Dios búdí oina, jígah ennit, áihwā pínah at níwip taga. ⁶ Pániñ ñíonit, “Ñi táí chājat jíb yeebdíh wā ñíona caá”, at niijcáp jī. Í táí chājat jíb ā teo wáacna, oinit, jígah enat yoobát āta nihcan tagaá.

⁷ Páant niijnít, ¿ded pah tigaá ā jum? Nin pah caá: “Nit wíhwā caá”, Dios queétdih ā niiját pínahdh Israel ā jaimená búdí ī náahachah yuhna, páant at niijcáp wut jī. Obohjeéhtih, áihwā ī jumát pínah niijná, daocánnitdhjeh Dios at níwip wut

* 11:1 Fil 3.5 * 11:3 1R 19.10,14 * 11:4 1R 19.18

jī. Bitā ā ñiocannitboó caandíh chah yap yohnit ít jumap wut jī. ⁸ Páant ā yapatdih Dios naáwát dih naóh yapanit nin pah ít níj daacáp tajī:

“Caandíh náahcannitdih Dios ñonit panihnit át chājap be. Páant ā chājachah, ded pah ā wēpatdih ā jútuchah yuhna, ĩpī beh encan caá. Ā naáwát dih joiná yuhna, ĩpī beh joicán caá. Páantjeh tigaá buubut queét ĩ jumap”, ít níj daacáp tajī. (*Dt 29.4; Is 29.10*)

⁹ Maáh David nin pah caandíh jeh mantih át níj daacáp tajī:

“Queét Israel ā jūmená búdí jeémát dih, dawá bíi déedihbut bíbohnit, wēina, ‘Jwít dih Dios ā túi wēi enna caá’, níj jenah joinít, ded pah yéj chājnit ĩ jumatdih ĩ jéihcan caá. Páant ĩ jumachah ennit, queétdih ma peéh chājaá.

¹⁰ Pánih peéh chājna, queétdih jéih encannit panihnit ma chājaá. Ma peéh chājnit pínahjeh jumna, búdí jġgah naáh jumnit ĩ jumna naáh”, át níj daacáp tajī. (*Sal 69.22-23*)

Judíowā nihcannitdih Dios ā túi ubat

¹¹ Páant niijnít, nin pah wā jwúub úbh joiná caá: Israel ā jūmená, Cristodih ĩ náahcah ennit, ¿Dios queétdih yohat yoobát taniít? ñi jenah joyóchah. Queétdih páant bóo pohba ā chājcan níít. Páant ā yohcan yuhna, queét Cristodih ĩ náahcah, buu judíowā nihcannitboodih Dios ā túi ubbipna caá. Judíowāboó ĩ jepchá tubat pínah niijná, judíowā nihcannitdih Dios áihwā pínah ā chājna caá.

¹² Judíowā Cristodih náahcan, ĩ yap yohat jġib, buu láa nihat baác dih moondíh dawá túi ubnit, Dios queétdih ā túi chāj wāhna caá.

Pánihna, judíowā yap yohnit ĩ jumachah, bitadih Dios túi chājna, queét judíowā Cristodih ĩ jepahachah bácah, bitadih chah túini pohba ā chāj wāhbipna caá.

¹³ Páant niijná, yeéb judíowā nihcannitdih wā naóhna caá. Yeebdíh caá Cristo weemdíh ā bohéat túutap. Pánih yeebdíh bohéna, oboh nih bohéna wā chājcan caá. ¹⁴ Páant wā déewádih wāpī níj naóhna caá, Dios ā túi ubnit ñi jumatdih ĩ jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, ĩjna, túut nuumnít, queétdihbut Cristodih ĩ náahachah ennit, Dios queétdihbut ā túi ubbipna caá. ¹⁵ Judíowādih Dios ā cádah jwuhachah, nihat baác dih moón judíowā nihcannitboó túini doonádih joinít, Cristodih ĩ jepahna caá. Páant ĩ jepahachah ennit, queétdih ājééh ā túi jumat túutna caá. Queét judíowāboodih áihwā pínah ā chājachah bácah, nihat baác dih moondíh túini yoobát ā jumat túutbipna caá. Áihwā ĩ jumachah, chah dawá Cristodih jepahnit iiguípna bejnit déejidih Dios ā túi ubbipna caá. ¹⁶ Nin pah caá ā jumap: Cáacwā ĩ jwíh chājni pan dahdih Diosdih ĩ wuhachah, “Nin túini caá”, ā níj enbipna caá. Pánih caanbít dih ennit, nihat jedhndihbut bíic yoobó “Nin túini caá” ā níj enbipna caá. Pánihat pah mantih, máa náat túini ā jumachah, áih cácanabut túini ā jumna caá. Páant niijná, nin pah wā níj naóhna caá: Jwí nuo Abrahamji Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh ā níj enat pahjeh, ā jūmenábut caandíh ĩ túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, queétdihbut ā níj enbipna caá.

¹⁷ Biquína judíowā olivo nah Dios ā bóod yohni cácana panihnit ĩ jumachah, yeéb judíowā nihcannitboodíh ā bóod yohopjidih ā jwúub duujnit panihnit ñi jumna caá. Yeéb jiadih bóo olivo cácana panihnit ñi jumachah yuhna, momni olivo nah panihnidih át jwúub duujúp

wut jī. Páant niijná, nin pah wā niij naóhna caá: Judíowā ī jumupjidih yeéb judíowā nihcannitdih Dios át jwúub túut nuúm jwejep wut jī. Pánih dūujnit panihnit űi jumuchah, judíowādih Dios ā túi teo wáacat pah, buu yeebdíhbut ā túi teo wáacna caá. ¹⁸ Páant yeebdíh ā űiwichah jéihnit, “Jwiítboó judíowādih chah túinit caá”, űi niij jenah joicá bojoó. Nindih űi túi náhninaá: Ded máa cācana āih náatdih āpi teo wáacan caá. Obohjeéhtih, āih náat caá caán cācanadih ā túi teo wáacap. Páant ā nihat pah, jwiít judíowādihjeh Dios jwíh űíona, máa náat panihnit jwí jumna caá. Pánih űíona, jwí dée pínah Cristodih át űiwip wut jī, yeebdíhbut ā túi ubat pínah niijná. Pánihna, “Jwiítboó judíowādih chah túinit caá”, űi niij jenah joicá bojoó.

¹⁹ Yeéb judíowā nihcannit nin pah űita niij tágaá: “Biquína máa cācanadih ī bóod yohat pahjeh Dios biquína judíowādih át yohop wut jī, jwiítboó āihwā jwí jumat pínah niijná”, űita niij tágaá. ²⁰ Páant űi niiját yoobópdihi tigaá. Obohjeéhtih, queét Cristodih ī túi jenah joicátji jíb Dios queédih át cádah jwahup taga. Cristodih űi túi jenah joyát jibjeh āihwā pínah yeebdíh át űiwip taga. “Jwiít judíowādih chah túinit caá”, űi niij jenah joyóchah, ā táican caá. Yeebbút űi túi chāja chaáh, queét judíowā ī cádahat pah “caandíh űi cádahná” niijná.

²¹ Jwíh jumni cācana panihnit judíowā Cristodih ī jepahcat jíb, Dios yohna, yeéb ā jwúub túut nuumní cācana panihnit, caandíh űi cádahachah ennit, yeebdíhbut biic yoobó ā yohbipna caá. ²² Dios yeebdíh ded pah ā túi chājatdih űi túi náhninaá. űum náah jumni caandíh jepahcannitdih ā peéh chājat pínahdihbut búdí jenah joyát caá náahap. Yeébbó caandíh űi túi jenah joí cádahachah, yeebdíh ā

túi chājbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh űi cádahachah, yeebdíhbut Dios ā yohbipna caá. ²³ Queét jepahcannit judíowā túut nuumnít, caandíh ī jepahachah, caán ā bóod yohní cācana panihni ī jumuchah yuhna, queédih ā jwúub dūujbípna caá, ā űíonit biícidih ī jwúub jumat pínah niijná. Diosdih dedé buwat wihchah, ā yohnijidih ā jéih jwúub dūujná caá. ²⁴ Pánihna, yeéb judíowā nihcannit jiadih bóo olivo cācana panihnit űi jumuchah yuhna, momni olivo nahdih dūuját pah, Dios yeebdíh āihwā pínah át chājap wut jī. Yeebdíh pánih chājni jumna, judíowāboó ā jwíh űíonit ī jumuchah, momni olivo nah yoobát panihnidih queét ā yohnitjiboodíh ā jwúub dūuját pínahdih Dios ā buwacan caá.

Dios judíowādih ā túi ubat

²⁵ Yeéb wā déewā panihnit, “Dios jwiít judíowā nihcannitdih chah ā wēi enna caá”, űi niij jenah joicát pínah niijná, buu yeebdíh cāacwā ī jéihca naáhdih wā naóhbipna caá. Nin pah ā jumna caá: Buu jwah dawá judíowā Diosdih ī jepah jwahcan caá. Dios ā űíonit judíowā nihcannitdih āihwā ā chājat túttimah, judíowā jwah jwúub túut nuumnít, caandíh ī jepahbipna caá, buca. ²⁶ Páant ī jepahachah, queét nihat iiguípna bejnit déejidih Dios ā túi ubbipna caá. Páant ā yapat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah īt niij daacáp tajī:

“Jerusalén tútchimant jūóhni judíowādih ā túi ubbipna caá. Pánih jūóhniiboó queét Jacob ā jūimená Diosdih ī náahcatjidih ā túut nuumbípna caá. (Is 59.20)

²⁷ Páant ā túut nuumúchah, ‘Í yéejatdih wā yohbipna caá. Pánih yohnit, wā niijátji pahjeh queédih wíhwā wā chājbipna caá’, Dios ā niijná

caá”, ït niij daacáp tajĩ. (*Jer 31.33-34*)

²⁸ Judíowā ï ñowādih ã ñíonitji ï jumuchah, Dios queétdih búdí ã oyatji pahjeh mantih, bũ jumnitdihbut biíc yoobó ã oina caá. Obohjeéhtih, páant ã oinit ï jumuchah yuhna, Cristoih doonádih joíhcan, Diosdih eníhcannit ï jumna caá. Páant ï eníhcat jíb, bũ jwuh yeéb judíowā nihcannitboó Cristoih doonádih joinít, ñi jepahna caá. Obohjeéhtih, judíowā Diosdih ï eníhcah yuhna, Dios páantjeh queétdih ã oina caá. ²⁹ Pánih oina, ï ñowādih Dios ã niijátji pah ï juménádihbut ñíonit, ã oi cádahcan niít. ³⁰ Yeebboó jãtjih Diosdih yap yohnit ñi jumuchah yuhna, judíowā ï yap yohochah ennit, bũ jwuh yeebdíh jĩgah ennit, Dios át túi ubup taga. ³¹ Yeebdíh ã jĩgah en teo wáacatdih enna yuhna, queétdih páantjeh yap yohnit ï jumna caá. Pánih yap yohnit ï jumuchah, Dios yeebdíh ã jĩgah enat pahjeh queétdihbut biíc yoobó ã teo wáacipna caá. ³² Nin pah caá: “Nihat cáacwā tubit yap yohnit ï jumuchah, queét nihatdih jĩgah ennit wā teo wáacipna caá”, Dios ã niijná caá.

³³ ¡Choo! ¡Dios wēpni niít! Nihat túi jéih beedáni yoobát caá ã yoób jumup. Páant ã jumuchah, ã jenah joyátdih, ã chãjatdihbut jwiít cáacwāboó jwĩ túi jéih beedácan caá.* ³⁴ Nin pah Dios naáwátdih naóh yapanit ït niij daacáp tajĩ: “Dios jwĩ maáh ã jenah joyátdih det ï jéihcan caá. Pánih jéihcannit jumna, det caandíh ‘Nin pah ma chãjaá’, ï jéih niijcán caá.*” ³⁵ Det Diosdih biíh pah bóodih ï wūhat túttimah, ‘Caán weemdíh ã jíb bũdána caá’, ï jéih niijcán caá”, ït niij daacáp tajĩ.* ³⁶ Dios nihatdih chãjni ã jumna caá. Pánih jumna, nihat ã chãjni ãih míic

ã jumuchah, nihatdih ã wēpatjĩh páantjeh ã jumat túutna caá. Páant ã jumuchah, yeó jáap jumat pah caandíh jwĩ wēi naóh jĩh. Páant tíi ã jumna nah.*

12

Dioíhwādih túini chãjat caá náahap

¹ Dios jwiútdih búdí ã oyatdih náhninit, ded pah ã chãjatdihbut jenah joiná, nin pah ñi chãjat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá: Túini oveja wūúhdih ï mao cáo wūhat pah, yeebjéh Diosdih ñi míic wūhúú, ã náahatdihjeh ñi chãjat túut niijná. Páant tigaá náahap jwiútdih, Diosdih jwĩ túi weñaat túut niijná. ² Pánih chãjnit, Diosdih jéihcannit ï jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Yeejép ï chãjat pah biíc yoobó ñi chãjca bojoó. Ñi jenah joyátdih túut ñum béjna, táinidih chãjnit ñi jumipna caá. Pánih túut ñumná, Dios yeebdíh ded pah ã náah yacatdih ñi jéihbipna caá. ã náah yacat túini jumna, yoobópdihtihbut ã jumna caá. Caán ã náah yacat pah chãjna, Diosdih ñi túi weñabipna caá.

³ Búdí oinit, Dios weemdíh ã ñíwip jĩ, cáacwādih wā bohéat pínah niijná. Pánih bohéni jumna, nihat yeebdíh nindih wā naóhna caá: “Weém túi jéihni yoobát caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Jesúsdihtih túi jenah joinít jumna, “Dios weemdíh ã teo wáacat pah bóojeh tigaá wā jéih chãjap”, niij jenah joyát caá náahap. ⁴⁻⁵ Jwiít nihat Cristoihwā míic jumna, ãih bácah panihni jwĩ jumna caá. Pánih jumna, mácah tewatna Dios jwiútdih át wūhap taga. Nin pah ã jumna caá: Jwĩh bácahdih téihyana, jítchana, quíibna, dawá ã jumna caá. Pánihna, biíc bácahjeh jumna yuhna, mácah tewatna ã jumna

* **11:33** Is 55.8-9 * **11:34** Job 15.8; Is 40.13; Jer 23.18; 1Co 2.16 * **11:35** Job 41.11 * **11:36** 1Co 8.6; Ef 4.6; Col 1.16

caá. Páant jwíih bácah ã jumat pah, jwiít Cristoíh bácah panihni jwí jumachah, mácah tawatna jwiítidih ã wáhna caá, jwí túi múic teo wáacat pínah niijná.*

⁶ Dios jwiít nihardih ã teo wáacachah, mácah tawatnadih át wáhp taga, ã wépatjíl jwí chājat pínah niijná. Biquína jwiítidih Dios naáwátdih naóh yapanit pínahdih át níwip taga. Páant ã níonit jumna, Cristodih í túi jenah joyát pah bóo bitadilhbut í túi naóh yapana naáh. ⁷ Biíhboodíh cáacwātdih teo wáacni pínahdih Dios át níwip taga. Páant ã níoni jumna, Dios ã wépatjíl bitadilh ã túi teo wáaca naáh. Bitadilh Dios naáwátdih bohéni pínah jumna, caandíh ã túi bohéna naáh. ⁸ Biíhboó bitadilh weñani pínah jumna, queétdih ã túi weñana naáh. Biíhboó, moh yéejnitdih bií déedih túi wáhni pínah jumna, túini caolih jumnit, ã wéi wáhu naáh. Bitaboó maáta pínah jumna, túi jenah joinítjeh í watu naáh. Biíhboó jġgah en teo wáacni pínah jumna, ã túi wéi teo wáaca naáh. Pánihna, mácah jéihnit níi jumat yoobó yeéb Cristoíhwā túi múic teo wáacat caá náahap.*

Cristoíhwātdih ded pah chājat caá náahap

⁹ Nin pah caá yeéb Cristoíhwātdih jumat náahap: Bitadilh túi oyat caá náahap. Yeejépdih en iinít, táiniboodíh chājat pínahdih búdí níi bidíi. ¹⁰ Níi úudwā yoobátdih níi oyat pah Cristoíhwā níijeéh jumnitdih biíc yoobó níi oyoó. Níijeéh jumnitdih níi túi múic wáyaá.

¹¹ Dios ã watat pah chājna, yabhcanjeh, níi túi wéi jepahaá.

¹² Dios yeebdíh ã pebhna ã ub bejat pínahdih jéihna, túi wéi páñat caá náahap. Yeejép yapna yáhna, biíc yoobó Cristodih cádahcat caá

náahap. Diosdih níi túi wábh cádahca bojoó.

¹³ Jesúíhwā moh yéejnitdih níi túi teo wáaca. Bitá níi pebh í jwáubachah, queétdih níi wéi jwááá.*

¹⁴ Det yeebdíh yeejép í chājachah, “Yeejép í yap dáhwa naáh”, níi jicánjeh, “Í túi yapa naáh”, níi níiijí.*

¹⁵ Det wéinitjééh jumna, yeebbát níi weñeé. Jġgahnit í jumachah, ġjeéh níi jġgah wáaca.

¹⁶ Biícidih níi túi jumáá. “Weém chah táini caá”, níi jenah joicánjeh, oboh jumnit biícidih níi túi jumáá. “Weémboó túi jéih beedáni caá”, níi níi jenah joicá bojoó.*

¹⁷ Bitá yeebdíh yeejép í chājachah yáhna, queétdih yeejép chā jwáubaca bojoó. Túinijeh níi chājaá, “Nin ã túi chājna caá”, nihát í níi jéihyat pínah niijná. ¹⁸ Yeéb níi déewātdih túi chājat pínahdih búdí níi bidíi, biícidih túi jumat táut niijná. ¹⁹ Yeéb, wā oinitá, bitá yeebdíh yeejép í chājatjí jíb, níi jwáub peéh chājca bojoó. Í yéej chājatjí jíb, Diosboó íjnit, queétdih ã peéh chājbipna caá. Páant ã chājat pínahdih jenah joinít, Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át níi daacáp tají: “Weémboó cáacwā í yéej chājat jíb yoobópdih wá peéh chājbipna caá”, jwí Maáh ã niijná caá”, át níi daacáp tají.*

²⁰ Páant ã jumachah, yeébbóó nin pah níi chājaá: Yeebdíh en júihni ã nuugúp wunuchah ennit, ã jeémát pínahdih níi wáhuá. Á taca jootóchah ennit, ã babhbat pínahdihbut níi wáhuá. Páant caandíh níi túi chājachah enna, búdí ã tíicbipna caá.* ²¹ Bitá yeebdíh yeejép í chājachah, queétdih biíc yoobó yéej chā jwáubacan, túinijeh níi chājaá.

13

Níi maátadilh jepahat caá náahap

* 12:4-5 1Co 12.12 * 12:8 1Co 12.4-11 * 12:13 He 13.2; 1P 4.9 * 12:14 Mt 5.44; Lc 6.28
* 12:16 Pr 3.7 * 12:19 Dt 32.35 * 12:20 Pr 25.21-22

¹ Nihat maátadih Diosjeh tiguaá ï maáh jumat pínahdih át ñíwip taga. Páant ã maáh waadánit ï jumuchah, queét yeebdíh ï wutuchah, ñi túi jepahaá. ² Det jwí maátadih jepahcannit, Dios ã ñíonitdih yap yohna caá ï chãjap. Páant ï yap yohatji jïib queétdih peéh chãjat ã jumbipna caá. ³ Det túi chãjnit ï maátadih ïpí úumcan caá. Obohjeéhtih, yeejép chãjnitboó ï maáta ï peéh chãjat pínahdih ïpí úumna caá. Ñi maátadih úumcat túut niijná, táinidihjeh ñi chãjaá. Páant ñi túi chãjachah ennit, “Ma túi chãjna beé”, maátaboó yeebdíh ï niijbipna caá. ⁴ Dios yeebdíh teo wáacat túut niijná, ñi maátadih ã wutna caá, ñi túi jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, ñi túi chãjcah, yeebdíh ï peéh chãjat pínah niijná, Dios queétdih át ñíwip taga. Páant yeejép chãjnit jumna, queétdih úumat caá náahap. ⁵ Peéh chãjat náahcan, ñi maátadih túi jepahat caá náahap. “Páant wã chãjachah, ã túibipna caá”, niij jenah joiná, túi jepahnit, táinijeh chãjat caá náahap. ⁶ Ñi maátadih caán tewatdih Dios át wãhup taga. Páant ï túi tewechah ennit, yeebboó ï tewat jïib ñipí jïib chãjna caá.

⁷ Ded pah yeebdíh ï jïib chãjat túutuchah, túi jepahnit, ñi jïib chãjaá. Maáta ï tewat jïibbut, túi jïib chãjnit, queétdih túi wëi naáwát caá náahap.*

Míc oyat caá náahap

⁸ Bitadih ñi jïib buudáátdih waicanjeh ñi jïib chãj beedánaá. Obohjeéhtih, ñi túi míc oi cádahca bojoó. Det bitadih oina, Dios ã wutatdih ã túi jepahna caá. ⁹ ã wutat nin pah caá ã niijíp: “Bíih áajih ñi yéj chãjca bojoó. Cãacwãdih ñi mao yohca bojoó. Ñi nuumcá bojoó. Bitaih bíi déedih ñi en ñinahca bojoó”, ã niij wutna caá.

“Meemjéh ma míc oyat pahjeh mântih, bitadihbut ma oyoó”, ã niij wutatdih jepahna, Dios nihat bíih ã wutatdihbut jwí túi jepah beedána caá.* ¹⁰ Bitadih oina, queétdih jwí yéj chãjcan niit. Pánihna, queétdih oina, Dios ã wutatdih túi jepah beedána caá jwí chãjap.

¹¹ Ëonit panihnit ñi jumca bojoó. Nin baáboó ded pah ã yapatdih túi jenah joinit ñi jumúú. Jesús ã jwúub dei júúwát pínahdih náhninit, ñi túi páñaá. Caandih jwíh jepahna, “Jwiitdih ubudih ã jwúub dei júóhbirna caá”, jwí niij jenah joyóp jï. Obohjeéhtih, buú ã jwúub dei júúwát pínah bahnijeh caá ã judhdap. Páant bahnijeh ã judhduchah, jwiitdih túi jenah joyát caá náahap. ¹² Jesús ã jwúub dei júúwáchah, chei panhipboó yeejép ï chãjat waicanjeh ã buudbipna caá. Jesús ã jwúub dei júúwát pínah bahnijeh ã judhdaditdih jéihnit, yeejép chãjatdih cádahnit, Jesús ã yeh iiguip panhipboó jumna, táinijeh chãjat caá náahap. ¹³ Jwiit mícjeh túi chãjat caá náahap. Wëi babh máihñat, íi náah chãjatdihbut jwí bidcat dée caá. Jesús jühnit, míc jepchá tabnitbut jwí jumca boj jïih. ¹⁴ Pánihna, yeejép ñi ñinahatdih cádahnit, jwí Maáh Jesucristo ã teo wáacatjih táinidihjeh ñi chãjaá.*

14

Bitadih yeejép jenah joicát

¹ Jesúsdih jáap jepahnit pah, ã naáwátidih túi jéih jwuhcannitdih ñi túi míc pej jumúú. Ì túi jéih jwuhcch ennit, “Meém jéihcanniabeh caá”, ñi míc niij íjaca bojoó. ² “Weém nihat nuñúpwãdih wã jeéméchah ã táina caá”, biquína ï niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó, Jesúsíh doonáidih túi jéih jwuhcannit, nuñúpwãdih jeémpcanjeh, pácahinadidihjeh ï

* **13:7** Mt 22.21; Mr 12.17; Lc 20.25

* **13:9** Ex 20.13-15,17; Dt 5.17-19,21; Lv 19.18

* **13:14**

Ef 6.11-17

jeémpna caá. ³ Det nihadidh jeémpnit, pácahinadidhjehe jeémpnitboodih “Meém oboh jumni caá”, í níj jenah joicá bojo naáh. Pácahinadidhjehe jeémpnitbut nihadidh jeémpnitboodih “Yeejép chājna caá ma chājap”, í níj jenah joicá bojo naáh. Det Jesúsdih jepahnit nihadidh jeémpnit í jumuchah yuhna, “Nit wíhwā caá”, Dios queétdih ā níj ná caá. Āihwā í jumuchah ennit, ññáp wādhidh jeémpcannitboó queétdih yeejép í níj jenah joicá bojo naáh. ⁴ Ded Jesúsdih jepahni Diosdih teo wāhni panihni caá ā jumap. Páant āih ā jumuchah, yeéboó caandih ñi jéih naóh yaccan caá. Ded pah caán ā chājatdih ennit, ā maáhjehe “Ma túi chājna beé. Ma túi chājcan beé”, ā jéih níj ná caá. Pánihna, Jesúh ā jumuchah, āihdih túi teo wáacna, “Meém yeejép chājni caá”, caandih Jesús ā níj naóh yaccan níit.

⁵ “Diosdih jwí weñat pínah nin yeó jáapjehe caá. Bíih yeó jáap jwí tewat pínah ā jumna caá”, biquína í níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó yeó jáap jummat pah biíc yoobó Diosdih í wēina caá. Queét biíc yoobó chājcanit jumna yuhna, nihát nin pah í níj jenah joyó naáh: “Jesús ā náah yacat pahjehe wā chājna caá”, í níj jenah joyó naáh. ⁶ Det “Nin yeó jáapdih Diosdih jwípí wēina caá”, níj jenah joinít, jwí maáhdih jepahna caá í chājap. Bitá “Yeó jáap jummat pah Diosdih jwípí wēina caá”, níj jenah joinít, queétdih jwí maáhdih jepahna caá í chājap. Det déepdih jeémpnit, Diosdih “Túina caá, Paá”, níj jeémpna, Diosdih í wēina caá. Bitaboó Diosdih weñat túut níj ná, déepdih jeémpcannit, Diosdih “Túina caá, Paá”, biíc yoobó í níj wēi naóhna caá.*

⁷⁻⁸ Jwiít nihát Cristoíhwā jumna, jwí náahatdihjehe jwí jéih chājcan

caá. Báadh jwuhna, jwí maáhdih jwí jepahna caá. Wunnabut jwí maáíhwā jwí jumna caá. Nin baácboó jum jwuhna, caandih weñaat caá náahap. Jwí wunat pínah jātihbit, āihwā jumna, caandih páantjehe biíc yoobó weñaat caá náahap. Pánihna, jwí báahdachah, jwí wunuchahbut, páantjehe Cristoíhwā jwí jumna caá. ⁹ Báadhnitdih, wunnitjidihbut, jwí Maáh jummat túut níj ná, Cristo wunniji át jwáub boó pud júwáup wut jī.

¹⁰ Nihat āihwā jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá ñi déewā panihnit Jesúsdih jáap jepahnit í jumuchah, “Dios meemdih ā peéh chāja naáh”, ñi níj naóh? ¿Dépanih tigaá ñi déedih oboh jumni pah ñi en? Diosboó ded pah jwí chājatdih jéih beedáni ā jummatdih túi náhnat caá náahap. Ā jumapboó jwí juibí ñuhuchah, biquína jummat pah ded pah jwí chājatjidih ā uúbh joyóchah, jwiít nihadidh jepahat ā náahbipna caá. Páant ā uúbh joyát pínahdih náhnit, ñi dée panihnidih “Yeejép caá”, ñi níj cá bojó.* ¹¹ Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī:

“Nin pah jwí Maáh ā níj ná caá: ‘Weém báadhni wā jumuchah, yoobópdih wā níj át biíc yoobó ā yapbipna caá: Nihat wā pebh bódicha caj yoh ñajnit, ‘Meém téini, wēpni caá’, weemdih í níj, wēi naóhbipna caá’, ā níj ná caá’, át níj daacáp tajī. (Is 45.23)

¹² Pánihna, Dios pebhboó jwí juibí ñuhuchah, nihát jwí chājatjidih “¿Dépanih tigaá páant ma chāj?” jwiítidih ā níj uúbh joyóchah, jepahat ā náahbipna caá.

Ñi déedih buugát dée pah chājcat

13 Jwī dée panihnidih “Yeejép caá”, niij naóhcanjeh, nin pahbut niij jengah joyát caá náahap: “Jwiít Jesúihwā jwī tóoc buugát panihat pah, numah yéej chāj waóhca boj jīh”, niij jengah joyát caá náahap. 14 Weém jwī Maáh Jesúih jumna, nin wā naáwát pínahdih wā túi jéihna caá: Weémboó nihat jeémátdih wā jeéméchah, ā túina caá. Pánihna, dedé wā jeémát jīb, weemdih peéh chājat ā wihcan caá. Obohjeéhtih, biihboó “Nin jeémátdih jeémpna, yeejép wā chājna caá”, niij jengah joi jeémpnidih peéh chājat ā jumbipna caá. 15 Yeéb ñi jeéméchah ennit, ñi déebut en yac jeémpna, “Weém Jesúsdiw wā yap yohna beé”, niij jengah joinít, búdí āta jengah joi tágaá. Pánih chāj jútna, caandih ma túi oican caá. Ñi déedihbut Cristo ā wan wáhatdih jéihnit, caán jeémátdih jeémp jútcat caá náahap, “Cristodih ā cádahná”, niijná. 16 “Nin pah wā chājachah, ā túina caá”, yeéb ñi niij jengah joyóchah yuhna, “Páant ā chājachah, ā túican caá”, bita yeebdih ita niij tágaá. Páant ī niiját pínahdih náahcan, “Páant wā chājat ā túyuchah yuhna, wā chājcan niit, Jesúihwādih yeejép dooná ā wihcat pínah niijná”, ñi niij jengah joyó. 17 Pánih jengah joinít, nindihbut túi jengah joyát caá náahap: Diosboó jwī maáh ā jumuchah, jwī jeémát, jwī babhbatbut oboh jumni caá. Pánihna, áihwā jumna, Dios ā náahat pah chājnit, bitajeéh túi jumnit, Túini Espiritu ā teo wáacatjīh weñat caá náahap. 18 Páant jwī jumuchah ennit, Diosboó “Meém ma túi chājna beé”, jwiít dih ā niijbípna caá. Páant ā niiját pahjeh muntih cáacwābut biíc yoobó ī niijbípna caá.

19 Ded pah biíc dih jwī túi jumát pínah, ded pah jwī túi múic teo wáacat pínahdihbut bidat caá

náahap. Pánih chājna, Jesúsdiw chah jwī túi jengah joi bípna caá. 20 Dios ā jeémát táutcanjidih ñi jeéméchah ennit, biih Jesúihboó ā en wēican, Jesúsdiw āta cádah tagaá. Pánihna, buugní pah ā jumcat pínah niijná, caandih ñi jeémpca bojó. Yoobópdih tígáá nihat jeémát túini múic caá. Páant ā jumuchah yuhna, biih pah bóo jwī jeéméchah, “Nin yeejép jeémát caá”, biihboó niijná yuhna, en yacnit, āta jeémp tagaá. Pánihna, Dios ā wutatdih jengah joi cānjeh jeémpna, ā yéej chājna caá. Páant jwiít dih en yacnit ā jeéméchah, ā yéej chājat jwī h jīb caá. 21 Nuñúp déepdih yeéb ñi jeéméchah enna, poonidihbut ñi babhbachah enna, biih Jesúihboó “Caandih jeémp, babhna, yeejép wāta chāj tagaá”, niij jengah joiná yuhna, caanbát en yacnit, biíc yoobó āta chāj tagaá. Páant niij jengah joiní bāch, jeémp babhna, yeejép āta chāj tagaá. Pánihna, caán yeejép ā chājcat pínah, Jesúsdiw ā túi jengah joi cádahcat pínahbut niijná, nuñúp déepdih, poonidihbut ñi cádahachah, ā túina caá. 22 “Nihatdih wā jeéméchah ā túina caá”, ñi niij jengah joyátdih Diosdihjeh ñi naáwá. Páant niij jengah joiná, yeejépdih chājcani, “Weemdih peéh chājat ā wihcan niit”, niij jengah joiní ā wēina caá. 23 Obohjeéhtih, “Nin jeémátdih jeémpna, yeejép wāta chāj tagaá”, biihboó niij jengah joiná yuhna, caán jeémátdih ā jeémát jīb, caandih peéh chājat ā jumbipna caá. Pánihna, ded pah chājna, “Nin pah chājna, wā túi chājna caá”, niij jengah joi cāt jīb, jwiít dih peéh chājat ā jumbipna caá.

15

Jwījeéh jumnitdih túi teo wáacat

1 Jwiít Jesúsdiw túi jengah joinít, behnit panihnit jumna, wébit panihnitdih íjcanjeh, túi teo wáacat caá

náahap. Pánih teo wáacna, jwí weñat pínahdihjeh chājcat caá náahap.
² Jwíjeéh jumnit Jesúihwāboodíh jenah joinít, Jesúsdi h chah í tái jenah joyát pínah niijná, queétdih teo wáacat ā náahna caá.
³ Cristoboó ā weñat pínahdihjeh chājcan, bita caandih yeejép í wéhenachah yahna, ā íp ā wutatdihjeh āpí chājap wut jī. Páant ā chājat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī: “Meemdih yeejép í naáwát pah muntih, ma wutatdih wā jepahat jíib, weemdihbut yeejép í wéhena beé”, āt níj daacáp tajī.*
⁴ Jon jātih Dios naáwát dih naóh yapanit daácna, jwiitbut Diosdih jwí tái jéihyat pínah niijná, it daacáp wut jī. Í daacátjidi h bohéna, ded pah Dios jwiít dih ā náah yacatdih jwí tái jéihbipna caá. Pánih bohéna, yeejép yapna yahna, Diosdih tái jenah joí cádahcan, ā pehbhoó jwiít dih ā ub bejat pínahdih náhninit, jwí tái wēi jumbipna caá.
⁵ Yeebdih wábhna, nin pah wāpí niijná caá: “Paá, queét Jesúsdi h péenitdih búdí ma teo wáacá, tái wēinit, meemdih cádahcanjeh, tái bícdih í jumat pínah niijná.
⁶ Páant queétdih ma tái teo wáacachah, queét nihāt bíc yoobó jenah joinít, ‘Dios, jwí Maáh Jesucristo ā íp, túini, chah wēpni caá’, í níj wēi naóhbipna caá”, wāpí níj wábhna caá.

Judiowā nihcannitdihbut túini dooná ā jwíbiát

⁷ Cristo yeebdih ā wēi enat pah-jeh muntih, yeebbát bíc yoobó bita Jesúihwādi h ní tái wēi enee. Páant ní tái wēi enechah ennit, bitabut Diosdih í wēi naóhbipna caá.
⁸ Nindih yeebdih wā naóhna caá: Cristo teo wāhni panihni ā jūwúchah, jwiit judiowāih pínahjeh pohba nihcan, yeéb judiowā nihcannitíh pínahbut páant āt jūwúp tajī. “Yeebdih wā tái chājbipna caá”, jwí nuowādi h ā niijátji pah chājni

ā jumatdih jwiit judiowā jwí jéihyat pínah niijná, Dios Cristodih āt wuhap tajī.
⁹ Pánih wahnit, yeéb judiowā nihcannitdihbut ā jīgah en teo wáacachah ennit, yeebbát caandih ní wēi naáwát pínah niijná, Cristodih āt wah deyanap wut jī. Ded pah yeebdih ā teo wáacat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī:

“Cristo nin pah Diosdih ā niijíp be: **Judiowā nihcannit pehbhoó bejnit, meemdih numah wēi naóhni t, queét cātih wā numah wēi eobipna caá**’, Diosdih ā niijíp be”, āt níj daacáp tajī. (2S 22.50; Sal 18.49)

¹⁰ Páant ā níj daacátji pah muntih, nin pah bíh naóh yapanibut āt níj daacáp tajī:

“Yeéb Judiowā nihcannit Dios ā níonit judiowā bícdih ní tái weñee”, āt níj daacáp tajī. (Dt 32.43)

¹¹ Páant ā níj daacátji pah muntih, nin pah bíhbut āt níj daacáp tajī:

“Nihat yeéb judiowā nihcannit Diosdih ní weñee. Nihat baácdih moón caandih ní wēi ewee”, āt níj daacáp tajī. (Sal 117.1)

¹² Isaíasjibut bíc yoobó muntih nin pah āt níj daacáp tajī:

“Isaí juma nihāt cáacwādi h í maáh ā jumbipna caá. Pánihna, judiowā nihcannitdihbut í maáh jumna, queét iiguípna bejnit déejidi h ā tái ubat pínahdih í jéihbipna caá”, āt níj daacáp tajī. (Is 11.10)

¹³ Yeéb judiowā nihcannitdihbut ā tái teo wáacatdih ní jéihyechah, Dios yeebdih tái jumat tútnit, búdí ā weñana naáh. Pánihna, Jesúsdi h tái jenah joinít, ā pehbhoó yeebdihbut ā ub bejat pínahdih Túini Espiritu ā teo wáacátjil h náhninit, ní tái wēi páñaá.

14 Wā déewā panihnitá, yeebdíh wā bohécah yahna, yeebjéh Dios ded pah ā jumat tútatdih táí jéihnit, ñijeéh jumnitdih jéih bohénit, táí chājnít yooabát ñi jumat doonádih wā joiná beé. Pánih joinít, “Caán dooná yooópdi h tigaá”, wā niíj jenah joiná caá. 15 Páant ñi jumuchah yahna, weemdíh oina, nihát judíowā nihcannitdih Dios ā bohéat túatni jumna, umcanejeh yeebdíh bainí wā naóhna caá, ñi táí náhníat pínah niijná. 16 Páant weemdíh ā bohéat túatuchah, caandíh teo wāhni jumna, Jesucristoíh táini doonádih judíowā nihcannitdih wāpí bohéna caá. Páant wā bohénachah, Jesúsdi h ĩ táí jepahachah ennit, Táini Espírituboó queétdih Dioíhwā ā chājachah, “Nít táinit caá”, Dios ā niíj enna caá.

17 Jesucristoíh jumna, ded pah Diosdi h wā teo wūhatdih cáacwādih búdí wāpí wēi naóhna caá. 18-19 Pánihna, Cristo ā teo wáacatjīh wā bohénachah joiná, ā wēpatjīh wā chājachah enna, dawá judíowā nihcannit Diosdi h ĩ jepahap be. Caandíh bácah yooópdi h wā wēi naáwíhna caá. Bitá ĩ chājatboodíh wāpí naóhcan caá. Jerusalén tátchidih moondíh wā bohé jwíhip jī. Túttimah, nihát tátchina jumat yooabó jib bejnit, púú Iliria baácdi h juibínit, caanjīh moondíhbut Cristoíh táini doonádih wā táí bohénap jī. 20 Bitá ĩ bohénitjidi h wā jwúub bohéíhcan, Cristoíh táini doonádih joi jwúhcannitdihjeh búdí wāpí bohéíhna caá. 21 Páant wā bohéíhat pínahdi h Dios naáwátidi h naóh yapani nin pah āt niíj daacáp tajī:

“Ā naáwátidi h joi jwúhcannitji caandíh ĩ joi bípna caá. Queét āih táini doonádih joinít, ĩ táí beh joi bípna caá”, āt niíj daacáp tajī. (Is 52.15)

Pablo Roma tátchina ā bejihat

22 Nihat tátchinadi h moondíh caán doonádih bohé jibni jumna, maatápdih ñi pebhboobút yeebdíh enedih wā bejhip yah be. Obohjeéhtih, pánih bejīhna yahna, búdí tewat ā jumuchah, wā jéih bejcap be.* 23 Nin baácdi h moondíh naóh péana, dawá jópchi yeebdíh enedih bejīhni h buu jwahna ñi pebhna wā bejbipna caá. 24 España baácdi h moondíh bohénadi h bejna, yeebdíh wā en yap bejbipna caá. Pánihna, ñijeéh jumna, biícdi h búdí jwí wēibipna caá. Bahni jeh jumnit, ñi teo wáacatjīh España baácna wā bejbipna caá. 25 Obohjeéhtih, butéhjeh Jerusalén tátchidih moón Jesúsíhwādi h dinerodih wahat táut niijná, caanná bej jwahat táut caá wā chājap. 26 Macedonia baácdi h moón, Acaya baácdi h moonbút Jerusalén tátchidih moón Jesúsíhwā moh yéejnitdi h teo wáacat táut niijná, táí wēinit, dinerodih ĩ wāhup be. Páant ĩ wāhni dinerodih queétdih wahadi h wā bejna caá.* 27 Caán dinerodih wāhna, queétjeh táí wēi jenah joinít, ĩ wāhup be. “Páant judíowādi h ĩ teo wáacat ā táina caá”, wā niíj jenah joiná caá. Jwiít judíowādi h jeh Dios Cristoíh doonádih āt jwíih jéihyanap wut jī. Páant ā jéihyanachah, jwiít judíowā queét judíowā nihcannitdih teo wáacnit, āih táini doonádih jwí bohénap jī. Páant jwí teo wáacachah, queét Macedonia baácdi h moón Acaya baácdi h moonbút Jerusalén tátchidih moón judíowādi h ĩ teo wáac jwúubaat ā táina caá.*

28 Queét ĩ wahni dinerodih Jerusalén tátchidih moondíh wāh péanit, España baácna wā bejbipna caá. Pánih caanná bejna, yeebdíh wā en yap bejbipna caá. 29 Ñi pebhna juibínit, Cristo ded pah búdí ā teo wáacatdi h jwí míc

* 15:22 Ro 1.13 * 15:26 1Co 16.1-4 * 15:27 1Co 9.11

wéhenachah, jwiít biíc dih ā tūi weñabipna caá.

³⁰ Wā déewā panihnitá, jwī Maáh Jesucristodih tūi jenah joinít jumna, Túini Espíritu jwiít dih ā míic oyat túutuchah, weemdíh búdí ñi wúbú, wā tewat buoni ā jumachah yuhna, wā tūi buujáát pínah niijná. ³¹ Judea baácdih moón Jesúhwā nihcannit weemdíh yeejép ī chājíchah yuhna, Dios weemdíh ā wapat pínahdihbut ñi wúbú. Jerusalén tútchidih moondih dinerodih wā wuhachah, caandih ī wēi ubat pínahdihbut ñi wúbú. ³² Páant ñi wúbúchah, Dios ā náahachah, ñi pehbhoó wā tūi juibíipna caá. Pánih caanná juibínit, ñijeéh jumna, weemdíh ñi weñanachah, ñi pebh wā tūi choo jwúhbiipna caá. Pánih chooníji España baácna wā bejbiipna caá. ³³ Dios jwiít dih tūi jumat túutni ñijeéh ā jumna naáh. Páant tíi ā jumna nah.

16

Pablo ā péé túyat túutat

¹⁻² Jwī dée wili panihnih Febe wūt jumnih ñi pehbhoó mi bejna caá. Caánt Cencrea wūt jumni tútchidih moón Jesúhwā dih tūi teo wáacnih caá. Dawá cáacwā dih teo wáacnit, weemdíhbut mi tūi teo wáacap jī. Jwī Maáh Jesúh wili mi jumachah, caánt dih ñi wēi jwāáá. Caánt dih biíh pah bóo ā wihcah enna, ñi wuhú. Páant tigaá jwiít Jesúhwā dih míic teo wáacat náahap.

³ Aquila, yad Priscilabut ī túyu naáh. Jesucristoíh dooná dih wā bohénachah, queét wājeéh ī tewep jī.* ⁴ Bitá weemdíh ī mao yohíchah, weemdíh ī teo wáacat jīb queétdihbut bainíbit mawat dée ā judhdap jī. Pánihna, queétdih búdí wā weñechah, nihát judíowā nihcannit Jesúhwābut queétdih ī wēina caá. ⁵ Aquilawāih mūdih

míic wáac junít Jesúhwābut ī túyu naáh. Wā oini Epenetobut ā túyu naáh. Caán Asia baácdih moondih Cristodih jwíh jepah waóhni ā jumap jī. ⁶ María wūt jumnihbut mi túyu naáh. Caánt yeebdih búdí mi teo wáacap jī. ⁷ Andrónico, Juniasjīh ī túyu naáh. Queétdih judíowā jumnit, weem páh mantih Jesúhwā ī jumat jīb, nemat muúboó wājeéh ī jumap jī. Cristodih wā jepahat pínah jātih queét itát jepahap tajī. Jwiít Jesúhwā jwī maátajeéh ī jumachah, “Yoobópdih chājnit, ĩpī tūi waóhna caá”, nihát queétdih ī níj wēi naóhna caá.

⁸ Jesús ā oyatjīh wā oini Ampliatobut ā túyu naáh. ⁹ Urbanobut ā túyu naáh. Caanbút Cristoíh dooná dih bohé wáacni caá. Wā oini Estaquisbut ā túyu naáh. ¹⁰ Apelesbut ā túyu naáh. Caán yeejép yapna yuhna, Jesús dih ā cádahcatdih ennit, nihát Jesúhwā caandih īt tūi wēi enep wut be. Aristóbuloíh mūdih moón nihát ī túyu naáh. ¹¹ Wā dée Herodióndibut ā túyu naáh. Narcisoíh mūdih moón Jesúhwābut nihát ī túyu naáh. ¹² Trifena, Trifosajīh ī túyu naáh. Queét yaádh jwī Maáh Jesús dih teo wuhna, áihwā dih búdí īt teo wáacap wut be. Jwī oinih Pérsidabut mi túyu naáh. Caántbut jwī maáhdih tūi teo wuhnih mit jumap wut be. ¹³ Rufobut nihát Jesúhwā ī wēi naóhni ā túyu naáh. Á ĩnbut mi túyu naáh. Caánt wā ĩn panihnih caá.* ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, bitá ĩjeéh jumnit Jesúhwābut ī túyu naáh. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, ā jwan Olimpas, bita ĩjeéh jumnit Jesúhwābut ī túyu naáh.

¹⁶ Dios ā oyatjīh yeéb Jesúhwā ñi tūi míic wúbú. Nihát Jesúhwābut yeebdih ī túyat túutna caá.

Pablo ā péé wutat

* 16:3 Hch 18.2 * 16:13 Mr 15.21

17 Wā déewā panihnitá, ñijeéh jamnit biquína yeebdíh míc en jáihñat tútñit, biícđih ñi túi jamatđih ít yéjejanap wat be. Páant í chājachah, yeebboó Jesúh naáwátđih ñi jepahatjđih ñi cádah bejna caá. Páant í cádahachah enna, ñi túi chāja chaáh! Queéđđih ñi pej jamca bojoó, yeebdíh chah í yéjeacat pínah niijná. 18 Pánih cádahnit jwí Maáh Jesucristodih teo wāhñit nihcan caá. Yeejép í en ñinahatđihjeh chājñit í jamna caá. Queét túini jacjeh í bohéna yuhna, í yee naóh bohénachah, túi jéihcannitboó queéđđih í túi joiná caá. Pánihna, queét yee naóhñitđih ñi pej jamca bojoó. 19 Obohjeéhtih, yeebboó Jesúsđih túi jepahñit caá ñi jamup. Pánih túi jepahñit ñi jamat doonáđih nihat ít joyóp wat be. Weembút caán doonáđih joinit, búđi wā wēina caá. Pánih wēina yuhna, yeebdíh bainí wā um yacna caá, “queét yee naóhñitboodíh ñi jepahná”, niijná. Ded pah túi chājatđih ñi jéihyat pínahđih yeebdíh búđi wā náah yacna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājat pínahboodíh ñi jéihyatđih wā náah yaccan caá. 20 Pánih jéihñit ñi jamuchah, Dios, jwiítđih túi jamat tútñi, yeebdíh ā teo wáacbična caá, nemépwā í maáh Satanásđih ñi yap yohat pínah niijná. Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ā túi teo wáaca naáh.

Pablojeéh jamnit í túyat tútat

21 Timoteo, wā pej jamni, yeebdíh ā túyat tútña caá. Wā déewā Lucio, Jasón, Sosípater yuh buca yeebdíh í túyat tútña caá.*

22 Weém, Tercio, Pablo ā daacát tútuchah, daác wāhni wā jamna caá. Weembút Jesúh jamna, yeebdíh wā túyat tútña caá.

23 Weém Pablo, Gayoíh muudíh wā jamna caá. Nin muudíh

Jesúh wā ípí míc wáacna caá. Pánihna, caanbút yeebdíh ā túyat tútña caá. Erasto, nin tátchidih moón í maátah dinerodih en daonibut yeebdíh ā túyat tútña caá. Jwí dée panihni Cuartobat yeebdíh ā túyat tútña caá.*

24 Jwí Maáh Jesucristo yeéb ni-hatđih oinit, ā teo wáaca naáh. Páant tíí ā jamu nah.

Diosđih ā wēi naóh péaat

25-26 ¡Dios, chah wēpnidih jwí wēi jíh! Caán nihat jéihni jamna, yeebdíh ā jéih teo wáacna caá, wā naóhñiji Jesúh túini doonáđih túi jenah joinit, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Caán doonáđih jon jātih moón ít jéih jwuhcap wat jí. Obohjeéhtih, ā naáwátđih naóh yapanitđih jéihyanit, Diosjeh āt daacát tútup wat jí. Buu í daacátjđih jwí enechah, jwiítđihbut ā jéihyana caá. Pánih jéihyanit, judíowā, judíowā nihcannitđihbut túi ubni pínah Jesús ā jamatđih weemđih ā bohéat tútup jí, nihat baácđih moón caandíh í jepahat pínah niijná. 27 Pánihna, ¡Jesucristo ā teo wáacatjéh, Dios biícjeh nihat jéih beedánidih yeó jáap jamat pah jwí wēi naóh jíh! Páant tíí ā jamu nah.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Pablo

* 16:21 Hch 16.1 * 16:23 Hch 19.29; 1Co 1.14; 2Ti 4.20

1 CORINTIOS

Pablo queédih ã táyat tútat

1-2 Weém, Pablo, biíhdih daacát túatnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúhwādh wā wahna caá. Dios weemdih ñionit, Jesucristoíh táini doonádh ã naáwát túatni wā jamna caá. Pánihi jamna, yeebdih búdí wā táyat túatna caá. Wā úd panihni Sóstenesbut yeebdih jenah joinít, búdí ã táyat túatna caá. Yeéb jwí Maáh Jesucristodih jepahnit, Dioíhwā ñi jamna caá. Nihat baácdih moonbát biíc yoobó jwí maáhdih úbhñit, biícdih jamnit pah Dioíhwā jwí jamna caá. Jwiít nihatdih Jesús jwí Maáh ã jamna caá.*

3 Dios jwí íip, jwí Maáh Jesucristobut yeebdih búdí oinit, í teo wáaca naáh, biícdih ñi túi jumat pínah niijná.

Dios ded pah queédih ã túi teo wáacat

4 Diosdih úbhñna, “Paá, queét Jesúhwādh búdí oinit, ma túi teo wáacatdih táina caá”, wāpí niijná caá. 5 Pánih teo wáacna, ã jéihyanachah, ñi túi jéih naóh yapana caá. 6 Páant ã túi teo wáacachah, wā naóhñiji Jesúh doonádh ñi túi joyóp jī. 7 Búdí ã teo wáacachah, yeebdih dedé jéihcat pínah ã wihcan caá. Pánihna, Jesús ã jwúb dei jūwát pínahdih wēi páinit, ã wēpatjīh ñi míc túi teo wáacna caá. 8 Yeebdih páantjeh ã túi teo wáacbiyna caá, caandih ñi cádahcat pínah niijná. Páant ñi cádahcah, Jesucristo ã jwúb dei jūwúchah, yeebdih yéejat peéh chájat ã wihcan niít. 9 Dios jwiítidih ã ñiwip jī, jwí Maáh Jesucristodih jwí túi pej jumat pínah niijná. Páant ã niijátji biíc yoobó ã chájbiyna caá.

Í míc jūihñatdih ã cádahat tútat

10-11 Dios páant yeebdih ã teo wáacachah yuhna, Cloéwā wā pebhna joinít, ñi míc jūihñat doonádh weemdih í naáwáp jī. Páant ñi chájachah, wā údwā panihñitá, jwí Maáh Jesucristo ã wēpatjīh nin pah yeebdih wā wātna caá: ¡Ñi míc jūihñatdih caanjīhkeh ñi cádahaá! ¡Páant bóojeh! Yeebdih táí biícdih jumat caá náahap. Jesús ded pah ã jumatdih, ded pah ã bohéatdihbut biícdih ñi túi jenah joyoó. 12 Páant niijnít, nin pah wā naóhna caá. Yeéb biícdih ñi túi jamcan caá. Biquína, “Jwiít Pabloíhwā caá. Caán chah táí bohéni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Apoloíhwā jwí jamna caá. Caánboó chah táí naóhni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Pedroíhwā caá. Caánboó chah táí jéihni caá”, ñi niijná caá. Bitá “Jwiítjeh Cristo ã bohéatdih yoobópdi h jéihnit caá. Pánih jamna, jwiítjeh áihwā caá”, ñi niijná yah caá.* 13 Obohjeéhtih, Jesucristo páant ñi jumat pínahdih át bohécap jī. Weém, Pablo, yeebdih wun wūhni nihcan caá. Wā wēpatjīh nihcan jīi yeebdih í daabánap jī. Jesús ã wēpatjīh í daabánap jī, áihwā ñi jumat jútat pínah niijná. 14-15 Crispo wāt jamni,* Gayo wāt jamni,* queét chénewādhjeh wā daabánap jī. Bitadih wā daabácap jī. Yeebdih wā daabánachah nihna, “Pabloboó ã wēpatjīh weemdih ã daabánap jī”, ñita niij tágaá. Pánihna, “Queédih wā daabácatjidih táina caá”, Diosdih wā niijná caá. 16 ¡Cáaj! Estéfanawādh wā quíib buudúp be. Queédihbut wā daabánap jī. Obohjeéhtih, “Bitadih wā daabácap jī”, wā níj jenah joiná caá.* 17 Cáacwādh daabáni pínah Jesús weemdih wahcan, áih táini doonádh naáwát túatna, ã wahap jī. Jwiít cáacwā jwí

* 1:1-2 Hch 18.1 * 1:12 Hch 18.24 * 1:14-15 Hch 18.8 * 1:14-15 Hch 19.29; Ro 16.23

* 1:16 1Co 16.15

jenah joyátjìhjuh ã naáwát túatcap jì. Páant wã naáwáchah nihna, joinítboó “Caán túi naóhni caá”, niijnít, weemdíhjuh ìta wēi jenah joi tága. Jesúsdiñ ìta jenah joicán taga. Obohjeéhtih, Dios ã wēpatjìh yoobópdiñ ãih doonádiñ weemdíh ã naáwát túatup jì, Jesús cruzboó ã wun wāhatjidiñ ì túi jenah joyát pínah niijná.

Cristo Dios ã jéihyat, ã wēpatdiñ jéutni caá

18 Jwiít Jesús cruzboó ã wun wāhatji doonádiñ joinít, caandíh jwí jepahachah, Dios ã wēpatjìh jwiítidiñ ã túi ubna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdiñ jepahcannit iiguípna bejniñ pínah, cruzboó Jesús ã wun wāhatji doonádiñ joinít, nin pah ì niijn jenah joiná yuh caá: “Dedé pínah nihcan jì. Páantjuh ãt wunjehep wat jì”, ì niijn jenah joiná caá.* 19 Páant ì niijnát biíc yoobó Dios naáwátdiñ naóh yapani nin pah ãt niijn daacáp tajì:

“Dios nin pah ã niijná caá: ‘Cãacwã ì bohéátdiñjuh túi jéihna yuhna, weemdíh ì jenah joicát jìb ì buudbípna caá’, ã niijná caá”, ãt niijn daacáp tajì. (Is 29.14)

20 Diosdiñ jéihcannit ì jenah joyátjìhjuh búdi ì jéihyechah yuhna, Dios ì jéihyatdiñ “Dedé pínah nihcan caá”, ã niijn jenah joiná caá. Pániñna, jwiít cãacwã jwí jenah joyátdiñjuh bohénit, ì túi jéihna yuhna, jeáboó ì bejcan niít. Moisés ã watatjidiñ bohénit, túi naóhniñbut jéihna yuhna, Dios pebhna ì bejcan niít.* 21 Dios nihatdiñ jéihni jumna, nin pah ãt niijn jenah joyóp wat jì: “Cãacwã ì jenah joyátdiñjuh jéihniñdiñ wã túi ubcan niít. Obohjeéhtih, wã wāuh ã wun wāhatdiñ jenah joinítidiñjuh wã túi ubbipna caá”, ãt niijn wat jì. Jesúsdiñ doonádiñ jwí bohénachah,

jepahcannitboó “Oboh ì naáwátjuh caá”, niijn jenah joinít, buudniñ ì jumbipna caá.

22 Jwiít judíowã nin pah jwípiñ niijn jenah joiná yuh caá: “Dios ã wēpatdiñ ã jéutcah, caandíh jwí jepahcan niít”, jwí niijná caá. Yeéb judíowã nihcannit nin pah niipí niijn jenah joiná yuh caá: “Dios ded pah ã jumatdiñ jwí jenah joyátjìhjuh beh joicán, caandíh jwí jepahcan niít”, ñi niijná caá. 23 Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwípiñ niijn naóh bohéna caá: “Jesucristo cruzboó jwiítidiñ ãt wun wāhap tajì”, jwí niijná caá. Páant jwí niijn bohéátdiñ joinít, jepahcannit judíowã nin pah ì niijn jenah joiná yuh caá: “Obohjeéhtih, Dios ã wāhni jwiítidiñ túi ubni pínah wuncanjeh, jwí maáh ã jumbipna caá. Pániñna, Jesús wunah bejna, caánboó jwí páiniñ nihcan caá”, ì niijn jenah joiná caá. Páant niijn jenah joinít, Jesúsdiñ doonádiñ ì yap yohna caá. Judíowã nihcannitboó nin pah ì niijn jenah joiná yuh caá: “Ì yee naáwátjuh caá”, niijn jenah joinít, queébtut Jesúsdiñ doonádiñ ì yap yohna caá. 24 Obohjeéhtih, biquína jwiít judíowãdiñ, yeéb judíowã nihcannitdiñbut Dios ã ñiwichah, Jesúsdiñ doonádiñ túi joi jepahniñ, nin pah jwí niijn jéihna caá: “Dios chah wēpni, nihat jéihni jumna, cãacwãdiñ túi ubat túut niijná, Jesúsdiñ ãt wun wāhat túatup tajì”, jwí niijná caá. 25 Páant ã ñiwichah, ãihwã jumna, nin pah jwí niijn jéihna caá: “Jwiít cãacwã jwí jenah joyát chah Dios ãt jenah joi tága. Jwiít cãacwã jwí wēpat chah Dios ã wēpna caá”, jwí niijná caá.

26 Páant wã naáwátdiñ jenah joinít, Dios yeébdíh ã ñiwichah, ded pah ñi jumatdiñbut ñi túi jenah joyoó. Wã úudwã panihniñ, bita yeébdíh enniñ, “Queét bohécannit, dinero wihcannit jumna, oboh

* 1:18 Ro 1.16 * 1:20 Job 12.17; Is 19.12; 33.18; 44.25

jamnit caá”, it niij jenah joyóp tajj. ²⁷ Obohjeéhtih, “Jéihcannitjeh caá”, cāacwā ī niijnitdih Dios āt nūwip taga. Pānih nūona, jéihnitboodih “Búdí bohéna yuhna, wā jéihyat dedé pínah nihcan caá”, Dios queétdih āt niij jéihyanap taga. Oboh jamnitdihbut ā nūwichah ennit, “Wā wēpat dedé pínah nihcan caá”, maátadih āt niij jéihyanap taga. ²⁸ Oboh jamnit, bita ī deohnit, bita ī enah bojniti-dihbut Dios āt nūwip taga. Pānih nūonit, “Jwiit cāacwā jwī jéihyat weemdih ā jamuchah yuhna, dedé pínah nihcan caá”, jwiitdih āt niij jéihyanap taga. ²⁹ Pānihna, Dios pebhboó juibinit, “Wā jéihyatjilhjeh wā jūuwāp be”, jwī niij jéihcan niit. ³⁰ Obohjeéhtih, Dios caá jwiitdih āt teo wāacap taga, Jesucristodih jepahnit, āihwā jwī jumat pínah niijná. Pānih āihwā jamna, Jesús ā jenah joyát pahjeh mantih Dios jwiitdihbut ā jenah joyát tātna caá. Ā wan wāhatdih jwī táí jenah joyóchah, jwiit āihwādih “Caánboó táini caá. Wā peéh chājcan niit”, Dios ā niij enna caá. ³¹ Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani āt niij daacáp tajj: “Weemdih dedé jūdhdāt whican caá”, niijnit ī jumca bojo naáh. Obohjeéhtih ‘Jwī Maáh Dios nihat jéihni, weemdih ā táí teo wāacap be’, niijnit ī jumca naáh”, āt niij daacáp tajj. *

2

Cristo ā wan wāhatji

¹⁻² Wā údwā panihnitá, nū pebhna jwīh juibina, ded pah wā jumatjidih nū táí náhninaá. Nū pebhboó wā bejat pínah jātih nin pah wā niij jenah joyóp jī: “Jesucristo ded pah ā jumatjidih bohéna, jwiitdih ā wan wāhatjidih queétdih wā jéihyabipna caá”, wā niij jenah joyóp jī. Páant niij jenah

joinit, Dios weemdih ā jéihyani doonádih táinijeh yeebdih wā naóh bohénap jī, “Pablo nihat jéihni caá”, nū niij jenah joicát pínah niijná. ³ Nijeéh jamna, nin pah wā niij jenah joyóp jī: “¿Yoobópdih niit wā bohénap? ¿Jesúsdi h ī táí jepahmi naniit? ¿Jepahcan, iijnit, weemdih ī yoh bacami naniit?” niij jenah joinit, bádí wā úumap jī.* ⁴ Jwiit cāacwā jwī jenah joyátjilhjeh wā naóh bohécap jī. Obohjeéhtih, Táini Espiritu ā wēpatjīh yeebdih táinijeh wā bohénachah joinit, Dios ded pah ā wēpatdih ā jútachah ennit, Jesúsdi h nū jepahap jī. ⁵ Pānihna, “Pablo ā táí jéihyatjilhjeh jwiitdih ā jepahat tūtcap jī. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjīh ā chāj jútachah ennit, Jesúsdi h jwī táí jenah joyóp jī”, nū niiját pínah niijná, páant wā bohénap jī.

Táini Espiritu ded pah Dios ā jumatdih ā jéihyaat

⁶⁻⁷ Diosdi h jéihcannit ī jenah joyát dedé pínah nihcah, Diosboodih táí jenah joyát caá náahap. Diosdi h táí jenah joinitdih nin pah wāpī niij naóh bohéna caá: “Dios nihat jéihni jamna, jwiitdih táí ubat tūt niijná, Jesúsdi h āt wahjip taga. Pānih chājna, jeáboó jwī juibínachah, chah táinidihbut jwiitdih ā chājbipna caá”, wāpī niij naóh bohéna caá. Nin baácdih moón maáta ī jenah joyát chah Dios ā jenah joyát caá. Queétoó ī wanuchah, ī jenah joyátjidih bita ī náhnican niit. Obohjeéhtih, Diosboó nin baácdih ā chājat pínah jātih, Jesúsdi h ā wah deyaat pínahdih ātát jenah joiijp taga. Jon jātih páant niij jenah joiná yuhna, jwiit cāacwādi h āt jéihya jwahcap taga. ⁸ Páant ā jenah joyátjidih nin baácdih moón ī maátaboó it beh joicáp jī. Ī beh joiná nihna, nihat jéihni, chah wēpni, jwī Maáh Jesucristodih ita mao

* 1:31 Jer 9.23-24 * 2:3 Hch 18.9

yohcan taga. ⁹ Dios páant ã niij jenah joyátjidih cãacwã ï beh joicáh yuhna, ã naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajï:

“Caandíh oinitdih ded pah Dios túini ã chãjat pínahdih jwiít cãacwãboó encan, joicán, jwï jenah joi jwáhcan caá. Ded pah jwï jenah joyát chah ã túi jumbipna caá”, át niij daacáp tajï. (Is 64.4)

¹⁰ Páant ã jéihya jwuhcah yuhna, ã jenah joyátjidih bũ jwuhna Túini Espírituboó jwiítidih ã jéihyana caá. Caán Túini Espiritu nihat jéihni, Dios ã jenah joyátdih ã túi jéih beedána caá.

¹¹ Jwiít cãacwã biíh ã jenah joyátdih jwï jéihcan caá. Caanjéh caá ã jéihyep. Pánihat pah, jwiít cãacwã Dios ã jenah joyátdih jwï jéihcan caá. Áih Túini Espiritujeh caá caandíh ã jéihyep. ¹² Diosdih jéihcannit ï jenah joyát pah jenah joiná, Dios ã jenah joyátdih jwï beh joicán caá. Páant jwï beh joicáh, áih Túini Espiritudih jwiítidih Dios ã wáhup jï, ded pah oinit, ã túi chãjatjidih jwï jéihyat pínah niijná. ¹³ Páant ã jéihyanachah, ã wëpatjïh jwiítbut yeebdíh jwï jwúb bohéna caá. Diosdih jéihcannit ï jenah joyát pah jenah joinit, jwï bohécan caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã jéihyanachah, bitadih jwïpï bohéna caá.

¹⁴ Jesúsdih jepahcannit, Túini Espiritu wihcannit, caán ã bohéátdih náahcan, “Dedé pínah nihcan caá”, ï niij jenah joiná yuh caá. Pánihna, Túini Espiritu ã teo wáacchah, ã bohéátdih queét ï jéih beh joicán caá. ¹⁵ Túini Espiritu ã teo wáacchah, Dios ded pah ã bohéátdih jwiít Jesúhwã jwï jéih beh joiná caá. Pánih beh joiná, ã weñat pínahdih jwï jéih chãjna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jéihcannitboó páant jwï chãjachah

ennit, Dios ã weñat pínahdih beh joicán, “¿Dépanih tigaá queétboó páant ï chãj?” ï niijná caá. ¹⁶ Páant ã jumat pah jon jãtíh Dios naáwátdih naóh yapani Isaiás nin pah át niij daacáp tajï:

“Dios nihat jéihni ã jumachah, jwiít cãacwãboó ded pah ã jenah joyátdih jwï jéih beedácan caá. Pánih jéihcannit jumna, caánboodíh jwï jéih bohécan caá”, át niij daacáp tajï.*

Obohjeéhtih Túini Espiritu ã teo wáacchah, jwiítboó Jesucristo ded pah ã jenah joyátdih jéihna, ã weñat pínahdih jwï jéih chãjna caá.

3

Pablo, Apolosjïh Diosdih oboh teo wáhñitjeh ï jumat

¹ Yeéb wã úudwã panihnitá, Jesucristodih jepahna yuhna, páantjeh jáap jéihnit pah ñi jumna caá. ² Yeebdíh maatápdih wã bohénachah yuhna, wébit páantjeh nom jwáhñit dée pah ñi jumna caá. Páant ñi jumachah, ñi túi beh joyát pínah niijná, bũocannidihjeh yeebdíh wã naóhna caá. Pánihna, nom jwáhñitdih jeémátdih jwï wáhcat pah, bũoni bohéátdih yeebdíh wã jéih naóh jwuhcan caá. ¿Dépanihna, páant ñi jum?*

³ ¿Dépanihna Túini Espiritu wihcannit pah Dios ã weñat pínahdih ñi chãjcan? Túini Espiritu wihcannit pah jumna, tabit míic jáihnit, míic íjanitbut ñi jumna caá. Jesucristodih jepahcannit biic yooó ñi chãjna caá. ⁴ Yeéb biquína “Weém Pabloíh caá”, niijnít, bita “Weém Apoloíh caá”, niijnít, tabit ñi míic íjana caá. Pánih míic íjana, Diosdih jéihcannit dée pah ñi jumna caá.*

⁵ Biquína “Pablo caá chah jéihni”, niij jenah joi, bitabut “Apolos caá chah jéihni”, ñi niij jenah joiná caá. Páant ñi niij jenah joicá

* 2:16 Is 40.13; Ro 11.34

* 3:2 He 5.12-13

* 3:4 1Co 1.12

bojóo. Jwiít bohénit nihát biíc yoobó Diosdih teo wūhnitjeh jwī jumna caá. Ded pah ā wutachah, caandih jepahnitjeh, yeebdih jwī bohénap jī. Páant ā wutachah, jwī bohénachah joinít, Jesucristodihjeh yeeb ñi jepahap jī. ⁶ Nin pah ā jumna caá: Pácahidih momni dée, weém jī yeebdih Jesúh doonádih wā jwīh naáwáp jī.* Páant ā momat táttimah, pácahi en daoní dée, Apolos yeebdih ā jwáub bohénap be, chah ñi jéihyat pínah niijná.* Obohjeéhtih, momnidih Diosjeh chíhanit, ā behana caá. Pánihat pah Diosjeh táut nūmát táutnit, yeebdih ā jéihyana caá. ⁷ Momni, en daoníbut oboh jumnitjeh caá. Diosjeh ā chíhana caá. Pánihna, weém wā túi naáwáchah yuhna, Apolosbut ā túi bohénachah yuhna, Dios yeebdih ā jéihyacah, ñita beh joicán tagaá. Páant ñi beh joicán, caandih ñita jepahcan tagaá. ⁸ Pácahidih momni, en daoníbut, Dios ā enechah, biíc yoobó í jumna caá. Dios ā wēpatjīh biíc ā túi bohéatdih ennit, ā pebhboó ā jwībínachah, Dios chah ā jīb chājipna caá. Obohjeéhtih biíhboó ā túi bohécatdih ennit, nūmp ā jīb chājipna caá. ⁹ Jwiít nihát Dios ā watatdih jepahnit, yeebdih jwī bohéna caá. Yeéboó Dioih pácahi dée, áih mūú dée ñi jumna caá. ¹⁰ Dios weemdih ā túi teo wáacachah, weémboó yeebdih wā jwīh bohénap jī. Mūú chājna, túini jīhlo jwio náhdih ñionit, í dodhdat dée, weémboó yeebdih wā jwīh túi bohénap jī. Táttimah, mūú chājnit dée bita yeebdih í jwáub bohénap taga. Túini mūú chājnit dée, jwiít bohénitboodih Dios ā wēpatjīh jeh túi bohéat caá náahap. ¹¹ Túini jagáp nahdih í dodhdat dée, Jesucristo ā wun wáhatjidih wā jwīh bohénachah, ñi jepahap jī.

¹² Maatápdih jumni pínah mūúdh chājīhna, túini máa nahnadih ñionit, túi chājat caá náahap. Pánihat pah, yeeb Dioih mūú dée ñi jumuchah, ñi jepah cádahcat pínah niijná, wā táttimah jāóhndih Túini Espiritu ā wēpatjīh yoobópdih bohéat caá náahap. ¹³⁻¹⁴ Pánih chājna, Jesús jwáub dei jāóhna, mūúdh í túi chājat dée, í túi bohéatjī jīb, Dios ā túi chājipna caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, mūúdh í túi chājcat dée, í túi bohécatjī jīb, ā túi chājcan níit. Queét túi bohécannitboó Dios pebhna í jwībínachah yuhna, Túini Espiritu ā teo wáacatjīh í bohéah, Dios queétdih ā túi chājcan níit. ¹⁶ Pánihna, “Jwiít biíc dīh Dioih mūú dée jwī jumuchah, Túini Espiritu jwījeéh ā jumna caá”, ñi níj túi jenah joyoó.* ¹⁷ Pánih jumna, áihwājeh jwī jumuchah, ded yeeb biíc dīh ñi jumatdih ā yéejanachah, Dios caandih búdí ā peéh chājipna caá.

¹⁸ Biquína nin pah ñi níj jenah joiná caá: “Weém túi jéih beedáni caá. Dedé weemdih jadhcan caá”, ñi níj jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, páant níj jenah joinít, yeebjéh ñi míc yeena caá. Páant ñi níj jenah joyátdih yeebdih cádahat caá náahap. Pánih cádahnit, táut nūmná, nin pah ñi jwáub níj jenah joyoó: “Weém bainí jéihnijeh jumna, yoobópdih jéihyat táut niijná, Dios ā teo wáacatdih búdí wā náahna caá”, ñi níj jenah joyoó. ¹⁹ Diosboó caandih jepahcannit ded pah í jenah joyátdih ennit, “Dedé pínah nihcan caá”, ā niijná caá. Páant niijná, nin pah jon jātīh át níj daacát táutap tajī: “ ‘Jwiít chah jéihnit caá’, níj jenah joinít dīh wā yohbipna caá”, át níj daacát táutap tajī.* ²⁰ Davidjiboodih biíc yoobó nin pah át níj daacát táutap tajī: “Weemdih jéihcannit í

* 3:6 Hch 18.4-11

* 3:6 Hch 18.24-28

* 3:16 1Co 6.19; 2Co 6.16

* 3:19 Job 5.13

jenah joyátdih ennit, ‘Dedé pínah nihcan caá’, át niij daacát túutup tajī.* 21-22 Biquína yeéb nin pah ñi niij jenah joiná yah caá: “Pablo chah jéihni ā jumachah, weém āih jumna, weembát chah jéihni wā jumna caá”, ñi niij jenah joiná caá. Bitabut Apolosdih, Pedrodihbut biíc yoobó ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joyát yoobópdih nihcah, túut nuumát caá náahap. Yeéb jwíhwā nihcah, jwiit yeebdíh bohénitboó ñíhwā jwí jumna caá. Dios jwiitdih yeéb nihatdih át wāhap taga. Páant yeebdíh ā wāhachah, jwiit nihat yeebdíh teo wáacnit jwí jumna caá. Yeebdíh teo wáacnitdih wāhntih, nin baácboó ñi jum jwāhachah, páantjeh ā túi chājbipna caá. Wunnit, ā pehbboó ñi jwibínachah, chah túini ā wāhbipna caá. Bua láa Dios yeebdíh túi teo wáacna, túttimah bóo láabat, chah ā teo wáacbipna caá. Pánihna, nihat túini ā wāhni ñíh ā jumna caá. 23 Yeéb Cristoíhwā jumna, caánboó Dioíh ā jumachah, yeebbát Dioíhwā ñi jumna caá.

4

Cristo ā naáwát túutnit ded pah ī jumat

1 Jwiit yeebdíh bohénitdih “Queét Jesucristodih teo wāhntijeh caá. Dios cāacwādh ā jéihya jwāhca naáhdih Pablowādh át bohé jibat túutup taga”, niij jenah joyát caá náahap. 2 Det teo wāhntidih ī maátadijeh túi jepahat caá náahap. Pánihat pah, jwiit Jesúsdi h teo wāhntih jumna, jwí Maáh ded pah ā bohéat túutuchah, jwiitdih yoobópdih bohéat caá náahap. 3 “Caán Pablo túi yoobópdih ā bohécan caá”, yeéb ñi niijíchah yahna, weémboó wā jīgahcan caá. Bitabut biíc yoobó ī niijíchah yahna, biíc yoobó wā jīgahcan

niit. Weemjéhbut “Dios ā bohéat túutatjidih wā túi bohécan beé”, wā niij jenah joicán caá. 4 “Diosdih jepahntih, yoobópdih wā bohécan caá”, niij jenah joicán yahna, “Weém túi yoobópdijeh bohéni caá. Dedé yéejat jīb weemdíh ā wihcan caá”, wā jéih niijcán caá. Jwí Maáh Jesucristojeh weemdíh ennit, “Meém ma túi bohénap be”, niijni pínah caá.* 5 Jwí Maáh Jesús ā jwáub dei jūwát pínah jātih, yeéboó ded pah jwí bohéat, bita ī chājatdihbut ennit, “Caánboó jwí Maáh ā wúatdih ā túi chājcan caá”, niijcát caá náahap. Obohjeéhtih, jwáub dei jūóhntih, Jesúsboó ded pah jwí bohéatjidih jwiitdih ā naóhbipna caá. Jwiit cāacwāboó ded pah biih ā chājatdih, ā jenah joyátdihbut jwí jéihcan caá. Jwiitjehbut jwí jenah joyátdih jwí jéih beedácan caá. Diosjeh caá ā jéihyep. Pánihna, Jesús jwáub jūóhntih, nihat jwí chājatjidih, nihat jwí jenah joyátdihbut ā naóhbipna caá. Caán láajeh caá “Meém ma túi chājap jī”, jwiitdih ā niij naóhbipna caá.

6 Wā údwā panihnitá, pánih naóhna, ñi túi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiit Apolosjīh jwí jumatdijeh wā naáwáp be. Ded pah jwí jumatdih ennit, biíc yoobó yeebbát ñi jéih jumbipna caá. Dios ā daacát túutatdih jepahna, “Yeebdíh bohéni ā jéihyat chah jwiitdih bohéni ā jéihna caá. Pánihna, meém ma jéihyat chah caá wā jéihyep”, ñi miíc niijcá bojoó 7 “Caán bohéniboó chah jéihni ā jumachah, caandíh caá jwí náahap”, ñi niijcá bojoó. Nihat ñi bíbohathdih Dios yeebdíh wāhniijeh caá. Jwí bohéatdih ñi joyóchah, Dios caá yeebdíh át beh joyánap taga. Ñi jenah joyátdijeh ñi beh joicáp be. Pánihna, ī jéihyatjīhbeh beh jointit dée, yeebdíh nin pah niijcát caá náahap: “Weemdíh bohéni túi jéihni

* 3:20 Sal 94.11 * 4:4 1Jn 3.19-21

ã jumachah, weembút túi jéihni jumna, Jesúih doonádih weemjéh wã túi beh joyóp be”, niijcát caá náahap.

⁸ Yeéb nin pah ñi niij jenah joiná caá. “Jwiítboó Dioíh doonádih túi jéih beedánit caá. Jwiít dih dedé jadhdat wihcan caá. Túini Espíritu nihát ã wũhni wēpat jwiít dih ã jumna caá. Pablowã ã wihcah yuhna, jwiítjeh maáta jwĩ jumna caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, jwĩ Maáh Jesús ã jwáub dei jãwáwáchah, caán biíc dih maáta yoo bópdih ñi jumachah, áta túi taga. Pánih jumna nihna, jwiítbut ñijeéh maáta jwĩta jum taga. Nihat yeejép yapat áta péa taga. Obohjeéhtih, páant ã yap jwahcan caá. ⁹ Weémboó nin pah wã niij jenah joiná caá: “Jwiít Dios ã naáwát túatnit dih oboh jumnit, peéh mawat pínahdih páinit pah bitaboó ã enna caá. Nihat cáacwã, nihat Dioíh ángelwábut ded pah jwiít dih ã yapat pínahdih jéihyat túat niijná, jwiít dih enna caá ã chãjap”, wã niij jenah joiná caá. ¹⁰ Pánih ennit, “Jesucristoíh doonádih naóhna, queét dedé pínah nihcan caá”, jwiít dih ã niij enna caá. Obohjeéhtih, “Queét Jesúihwã jumna, dedé jéihcat pínah wihcan caá”, yeébbodíh ã niij enna caá. “Queét wēp naóh nit nihcah, queétdih jwĩ jepahcan niít”, jwiít dih ã niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, “Queét ã túi wēp naáwáchah joinít, nihat cáacwã ã túat nuumbípna caá”, yeébbodíh ã niij jenah joiná caá. Pánihna, dawá yeébdíh wēi naóh nit, jwiítbodíh ã iiná caá. ¹¹ Jwiít jwĩ bohé jibichah, nuugúp tubna, ápi taca joót na caá. Jwiít dih túini yégueh wihcan, muubát wihcan caá. Jwĩ naáwáchah joinít, újna, jwiít dih dawá láa bita ã mawap be. Jwĩ jib bohé jwiíhipmant, buubut biíc

yoo bó ã yapna caá. ¹² Jwĩ náahat dih jíb chãjat túat niijná, búdi teonit, jwĩpi chuaná caá.* Cáacwã jwiít dih yeejép ã naáwáchah joinít, yeejép naóh jwáubacanjuh, Dios queétdih ã teo wáacat pínahdih jwĩpi úbhna caá. Yeejép ã chãjachah yuhna, jwĩpi enah bojna caá. ¹³ Yeejép dooná ã naáwáchah joinít, “¿Biíc dih jwĩ jéih jumcan niít?” jwĩpi niij jwáubana caá. Nihat cáacwã ã yohni pah jwiít dih ipi enna caá. Jwĩ bohé jwiíhipmant buubut biíc yoo bó jwiít dih ã jenah joiná caá.

¹⁴ Caandíh daácna, ñi túicat pínah nihcan, yeéb wã weh panihnit dih oina, ñi túat nuumát pínahdih náah yacnit, páant wã niij daacáp be. ¹⁵ Nin wã naáwát pínahdih ñi jenah joyoó: Weém ñi íp panihni caá. Yeébdíh wã bohéat túttimah, dawá Jesúih doonádih bohénit ã jumachah yuhna, weemjéh beé yeébdíh jwiíh naóhni. Páant wã jwiíh naáwáchah joinít, Jesucristodih ñi jepahap jĩ. ¹⁶ Ñi íp panihnijeh yeébdíh oinit, páant wã niij naáwáp be. Ì mána ded pah ã jumat dih ennit, wébitbut biíc yoo bó ipi chãjna caá. Pánihna, ñi íp panihni ded pah wã jumat dih ennit, yeébbát biíc yoo bó ñi chãjaá.*

¹⁷ Páant ñi chãjat pínahdih náah yacnit, Timoteodih ñi pebhna wã wahna caá. Jesúih doonádih wã naáwáchah joinít, caanbát ã jepahachah, wã wáuh pah wã oini ã jumna caá. Nihat tútchinadih moón Jesúihwá dih ded pah bohéna, biíc yoo bó wápi chãjna caá. Ded pah wã chãjachah enni ji yeébdíhbut ã jwáub náhniabipna caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, biquína yeéb nin pah ñi niij jenah joiná caá: “Jwiít chah jéihnit caá. Dedé pínah Pablo jwiít dih ã jéih bohécan niít. Jwiít dih úmmit, ã jũóhbian nacaá”, ñi niij jenah joiná yuh

* 4:12 Hch 18.3 * 4:16 1Co 11.1; Fil 3.17

caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, jwĩ Maáh ã wahachah, waicanjeh ñi pebhna wã jwibíbipna caá. Jwibínit, páant niij naóhntabeh ded pah í chãjatdih wã enbipna caá. Jesúh doonádih í naáwáchah, ¿Bita í túut nuúm niit? ¿Oboh í niijátjeh caá? ²⁰ Queét Dios ã wēpatjĩh yoobópdih í naáwáchah, queétdih joinítboó jepahnit, í túut nuumbipna caá. Obohjeéhtih, páantjeh í naáwáchah, cáacwã í jepahcatdih wã jéihbipna caá. Jesúhwã jumna, ded pah naóhna, Dios ã wēpatjĩh í chãjbipna caá. Oboh naóhna, í chãjcan niit. ²¹ Pánihna, ñi pebhna jwibínit, wã jãihñatdih náahcan, ñi túut nuúm páñaá. Páant ñi túut nuumúchah, ñi lip pah yeebdíh oinit, chãihjeh wã naóhbipna caá.

5

Yeejép yoobát pohba chãjnidih í yohat pínah

¹ Bũ yeebdíh bainí wã jwúub naáwát túut caá. Ñi pebh chah yeejép chãjat doonádih wã joyóp be. Ñi cãtĩh tabit yéej chãjni ã lip áadijeh át bíbohó wut be. Jesúsdih jéihcannit páant yeejép ípĩ chãjcan caá. Obohjeéhtih, yeéboó Jesúsdih jéihnit jumna yuhna, páant ã chãjatdih ñi enah bojna caá.* ² “Jwĩ Maáhdih túi jepahnit, jwiít dih dedé yéejat wihcan caá”, niij jenah joiná yuhna, tiiccan, jlgahcan, caán yeejép chãjnidih ñi túut nuumát túutcap be. Páant ñi túut nuumát túutcan, bũ páantjeh ã yéej chãjat jib, yeéb ñi míc wáac jwinít, caandíh ñi jwúub waadát túutca bojóo. ³ Weémboó ñijeéh wihcan yuhna, caán doonádih joinít, búdi úbhna wã chãjap be. Pánihna, ñijeéh wã jumat pahjeh, ded pah caandíh ã yéejat peéh chãjat pínahdih Jesús weemdíh ã jéihyanap be. ⁴⁻⁵ Páant ã jéihyanachah, nin

pah yeebdíh wã niij naóhna caá: Caandíh ã yéejat peéh naáwát túut niijná, yeéb ñi míc wáacá. Pánih míc wáacna, ñijeéh wã jumat pah, Jesús ã wēpatjĩh nin pah caandíh ñi niiji: “Jwĩ jwúub míc wáacachah, ma waadcá bojóo. Nemépwã í maáh ded pah meemdíh yeejép ã chãjĩhna, ã chãja naáh, ma jwúub túut nuumát pínah niijná. Pánih túut nuumnít, Jesús ã jwúub dei júuwáchah, ãjeéh ma bejat pínahdih meemdíh jwĩ náah yacna caá”, caandíh ñi niiji.

⁶ Pánih yéej chãjni ñijeéh ã míc wáacachah, yeéboó “Jwiít Jesúhwã jwĩ túi jumna caá”, ñi niij jenah joyóchah yuhna, ã túican caá. Nin pah jwĩpĩ niij naáwát dih ñi túi jéihna caá: “Búdi pan pínahdih ã paát pínah bainíbitjeh jwĩ widichah yuhna, nihát ãpĩ paa béjna caá”, jwĩ niijná caá. Pánihat pah, bícjeh ã yéejatdih cádahihcan, nihát Dióihwã bícdih míc wáacna, queétdihbut ã yéejabipna caá.* ⁷ Jwiít judíowã Pascuadih jeémát pínah chãjnit, nihát paát pínahdih jwĩh nuumánt yohnit, paacánni pandihjeh jwĩpĩ chãjna caá. Diosdih jwĩpĩ mao wãhni oveja wúuh pah, Dios ã enechah, yéejat wihcannit jwĩ jumat pínah niijná, Jesucristo jwiít dih át wun wũhup tajĩ. Pánihna, paát pínahdih jwĩ yohat pah yeebdíhbut nihát ñi yéejatdih, ñi cãtĩh jumni yéejat cádahihcannidihbut yohat caá náahap. Pánih yohna, paacánni pan dée, Dios ã enechah, yéejat wihcannit ñi jumbipna caá.* ⁸ Pánihna, túi wēinit, bícdih jumat túut niijná, nihát yeejép chãjatdih, yeejép jenah joyát dihbut cádahnit, yoobópdih jenah joinít, jwiít dih túi chãjat caá náahap.*

⁹ Wã jwĩh daác wãhni núodih wã niijátji pah muntih, bũ wã jwúub

* 5:1 Dt 22.30 * 5:6 Gá 5.9 * 5:7 Ex 12.5

* 5:8 Ex 13.7; Dt 16.3

niij daácna caá, ñi táí beh joyát pínah niijná. “Í áa nihcannitjñh yeejép chäjnit biícđih ñi jamca bojoó”, wá niij daacáp jĩ. ¹⁰ Páant niij daácna, “Jesúsdih jéihcannit yeejép chäjnit”, niijná wá chäjcan be. “Jesúsdih jéihcannit bií déedih en ñinahnitdih, ñuamnitdih, pāpnidih uúbhnitdihbut”, niijná wá chäjcan be. Páñih chäjnit nihat pebhboó í jamna caá. Íjeéh jamíhcan, dedboó ñi jweyát pínah áta wihcan taga. ¹¹ Obohjeéhtih, nin pah niijná wá chäjap be: “Weém Jesúh caá”, niijná yuhna, nin pah chäjnit biícđih ñi jamca bojoó: í áa nihcannitjñh yeejép chäjnit, en ñinahnit, pāpnidih uúbhnit, bitadih yee naóh yacnit, máihnit, ñuamnit í jamuchah, queét biícđih ñi jamca bojoó”, niijná wá chäjap be. Páñih chäjnitdih ñumah jeémpcat caá yeebdíh náahap. Queébut yeebdíh í ñumah jeémíhichah, ñi jepahca bojoó. ¹²⁻¹³ Weém Jesúsdih jéihcannitdih í yeejat peéh wá chäjcan niit. Diosboó queétdih á peéh chājbpina caá. Obohjeéhtih jwíjeéh wáac junít Jesúhwā í yeej chājachah, jwítboó queétdih peéh chājat caá náahap, í táí táut ñuamát pínah niijná. Páñihna, ñijeéh jamni tabit yeejép chājnidih ñi yohoó. Caandíh ñijeéh biícđih ñi jamat táutca bojoó.*

6

Jesúhwājeh míc ámohat

¹ Buh biíh yeejép yapat doonádih joinít, bainí wá naóhbpina caá. Yeéb Jesúsdih jéihnit jamna yuhna, chénewā míc jūihnit, ¿Dépanihna, á yoobáat pínah niijná, Jesúsdih jéihcanni maáh pebhboó ñi bej? Jesúsdih jéihni pebhna ñi bejchah, yeebdíh á táí yoobáat pínah niijná, Dios caánboodíh áta teo wáac taga. ²⁻³ Nindih ñi táí náhninaá: Jwí Maáh Jesús á jwúub dei jūúwúchah, yeejnitdih caán biícđih

jwít áihwāboó jwí wutbipna caá. Ángelwādihtut jwí wutbipna caá. Nin baácboó jwí jam jwahuchah, ¿Dépanihna, bainí míc jūihñat á jamuchah yuhna, yeéb Jesúhwājeh ñi jéih yoobácan? ⁴ Queét maátadih wēi encan yuhna, ¿Dépanihna, nihat yeéb Jesúhwā míc jūihnit, í yoobáat pínah niijná, queétdihjeh naawádih ñipí bej? ⁵ Ñi tíicat pínah niijná, nindih wá naóhna caá: “Jwít táí jéihnit caá”, niij jenah joiná yuhna, míc jūihnitdih naóh yoobáni pínah ñijeéh á wihcat pah ñi jamna caá. ⁶ Jesúhwā mícjeh míc jūihnit, Jesúsdih jéihcannit maáta pebhna naawádih bejna, Jesúsdih jepahcannitbut í joyóchah, ñipí naóh yacna caá. ¿Páñih chājna, ñi tíccan niit?

⁷ Yeéb Jesúhwā mícjeh míc jūihnit, yeebdíh yoobáni pínah maátadih ñi bid bejchah, á táican caá. Caanná bejcanjeh, yeebjéh ñi yoobánachah, áta táí tagaá. Obohjeéhtih, jéih míc ámohcan, “Á jamu naáh”, ñi niijchah, chah áta táí tagaá. Bitá í jéih chāj ñuamúchah, yeebjéh ñi jéih yoobácah, “Á jamu naáh”, yeebdíh niiját caá náahap. ⁸ Obohjeéhtih, páant niijcánjeh, yeébboó chah yeejép ñipí chājna caá. Bitá í yeejép chājatdih, í jéih chāj ñuamátđih, biíc yoobó yeéb ñipí chājna caá. Yeéb Jesúhwā míc jamna yuhna, páant ñipí chājna caá.

⁹⁻¹⁰ Nindih ñi táí náhninaá: Det yeejép chäjnit Dios pebhboó í bejcan niit. Yeebjéh míc yeecanjeh, yoobópđih ñi jenah joyoó. Nin pah chäjnit, Dios pebhboó í bejcan niit: íí náah chājnit, pāpnidih uúbhnit, í áa nihcannitjñh yeej chājnit, neoná mícjeh chājnit, yaádh mícjeh chājnit, ñuamnit, bií déedih en ñinahnit, máihnit, bitadih yeejép doonádih táoh naóhnit, jéih chāj ñuamnitbut Dios pebhboó í bejcan niit. ¹¹ Páant í chājat pah biquína

* 5:12-13 Dt 13.5; 17.7

yeébbóo ñi jamup jĩ. Obohjeéhtih, Jesucristodih ñi jepahachah, ã wun wáhnit, ñi yéejatdih át yohop taga. Pánihna, Bũũ, Túini Espiritu à teo wáacachah, Dioíhwã ñi jamuchah, yeebdíh yéejat jíib ã wihcan caá.

Jwíih bácahíh yéej chājcat caá náahap

¹² Bũũ biíh yeejép yapatdih baini wã naóhbipna caá. Biquína yeéb “Jesucristodih jepahni jamna, ‘Ma chājca bojó’, niiját weemdíh ã wihcan caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, jwí yéej chājachah, ã táican caá. Biíh jwí chājachah, túini jamna yuhna, jwíih bácahdih, jwí jenah joyátdih yéejana, jwiítdih ã teo wáaccan caá. Biquí láana, páant chājatdih cádahíhna yuhna, jwí jéih cádahcan caá. Páant chājcat caá jwiítdih náahap.*

¹³ “Jwíih wudah jeémp yacat pínah caá”, niijnít, nuugúp tubuchah, jwípí jeémpna caá. Páant jwí chājachah, ã túina caá. Nin baácbóo jam jwahna, bid jeémpna, jwí táí jamna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jwí jamuchah, bid jeémát ã wihcan niít. Biquína “Jwíih bácah yaáhdih metat pínah caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Dios jwíih bácahdih chājna, caandíh jwí teo wáhat pínah niijná, át chājap tají. Caanjéh caá jwí Maáh. ¹⁴ Dios Jesucristodih boo pud júúwát táutnit, jwiítdihbut biíc yoobó ã wépatjĩh ã boo pud júúwát táutbipna caá.

¹⁵⁻¹⁶ Nindihbut ñi túi náhninaá: Jwiít Jesúíhwã jamna, caán biícđih biíc bácah dée jwí jamna caá. Génesisboó Dios nin pah át niij daacát táutup tají: “Newé yadjĩh biíc bácah dée í jambipna caá”, át niij daacát táutup tají.* Caandíh jéihnit, nin pahbut yeebdíh táí náhniat caá náahap: Ded newé yadjééh ã jamuchah, queét biíc bácah

dée í jamna caá. Pánihna, deoh nah jamnih wilijeéh ñi jamuchah, mijeéh biíc bácah dée ñi jamna caá. Mí jenah joyát pahjeh, yeebbát ñi jenah joibípna caá. ¿Dépanihna yeéb Jesúíhwã, ájeéh biíc bácah dée jamna yuhna, yeejép wilijeéh biíc bácah dée ñi jamíh? Páant chājat yeejép caá. ¹⁷ Obohjeéhtih yeébbóo Jesúíhwã jamnit, ájeéh biíc bácah dée jamna, Túini Espiritu ñíih caolihboó ã jamuchah, caán ã jenah joyát pahjeh yeebbát ñi jenah joiná caá.

¹⁸ Yeebdíh ñi áa nihcannitjĩh yeejép chājcat caá náahap. Pánih yéej chājnit nihna, chah jwíih bácahdih, jwí jenah joyátdihbut jwí yéejana caá. Páant jwí chājat táttimah, jwiítdih táut nuumát chah ã buona caá. Dedé biíh jwí yéej chājachah yuhna, táut nuumát nump ã buona caá. ¹⁹⁻²⁰ Nindih ñi túi náhninaá: Jwíih caolihboó ã jamat pínah niijná, Dios jwiítdih Túini Espiritudih át wahap jĩ. Páant ã wahachah, jwiítboó áih muu pánihni caá jwí jamup.* Dios Jesucristodih wah deyanit, jwiítdih ã wun wáhat pínah niijná, jwiítdih ã jíib chājap jĩ, áihwã jwí jamat pínah niijná. Pánih áihwã jamna, caán jwí maáh ã jamuchah, jwí weñat pínahdih jenah joicánjeh, ã weñat pínahdihjeh chājat caá náahap.

7

Téihya chéwat

¹ Bũũ weemdíh ñi uúbh joí daacátjidih wã jepahbipna caá. Nin pah ñit niij uúbh joyóp tají: “Jwiít Jesúsđih jéihnit jwí áa jamuchah, ã túimi niít?” ñit niij daacáp tají. Páant ñi niij daacátjidih ennit, nin pah wã jepahna caá: Yeéb áa wihcannit ñi jamuchah, ã túina caá.

² Obohjeéhtih, páant ñi jamuchah, íí náah chājat ã tobohna caá. Pánihna,

* 6:12 1Co 10.23 * 6:15-16 Gn 2.24 * 6:19-20 1Co 3.16; 2Co 6.16

yeebdíh áa jumát caá náahap. 3-4 Páant ñi áa jumachah, yaadíh bácah miíh pínahjeh nihcan caá. Míjeéh bóóh pínah caá. Pánihna, mi áa míjeéh ã jumíhichah, caántdih jepahat caá náahap. Biíc yoobó newéih bácah áih pínahjeh nihcan caá. Ájeéh bóliíh pínah caá. Pánihna, yad ájeéh mi jumíhichah, caandíhbut jepahat caá náahap. Pánih chájna, bitadih ñi bidcan niít. 5 “Diosdih táí úbát túut niijná, biíc dih jwí jum jwahca boj jíh”, ñi míc niijíchah, ã táina caá. Obohjeéhtih, úbh péanit, táí biíc dih ñi jwúb jumú. Tabit maatápdih cádahna, Satanásboó bitadih ã yéj chájat túut chah, jéih yap yohcanjeh, ñi yéj cháj bipna caá.

6 Obohjeéhtih, “Ñi téihya chéweé”, niijnít, wá wutcan caá. Áa jumna, áa wihcatbut, biíc yoobó ã táina caá. Ñi í náah chájcat pínah niijná, páant wá niíj naóhna caá. 7 Obohjeéhtih, “Weem páh queét nihat áa wihcannit í jumachah, áta táí tagaá”, wá niíj jenah joiná caá. Biquína dih áa jumát wépatdih Dios ã wáhna caá. Obohjeéhtih, bitadih áa wihcan yuhna, táí jumát wépatdihbut ã wáhna caá.

8 Buh, áa wihcannitdih, éemp wannitdihbut bainí wá naóh bipna caá. Yeéboó áa wihcannit ñi jumachah, ã táí bipna caá. 9 Obohjeéhtih, yaddih, newédih búdí bidnit, í náah chájcat túut niijná, ñi áa pínahdih ñi ubú.

10-11 Buh, yeéb Jesúsíhwá áa jumnitboodíh bainí wá naóh bipna caá. Nin wá jenah joyátjeh nihcan caá. Dios ã wutat caá. Yaádh í áadih í cádahca bojo naáh. Neonábut í weha mána yaádh dih í yohca bojo naáh. Obohjeéhtih, míc cádahnitji, biíhdih í áa jumca bojo naáh. Pánih míc cádahnitji queét chénat pahjeh jwúb míc ámohna, biíc dih jwúb jumnit, chah ã táí bipna caá.*

12 Buh, yeéb bitadih jwuh bainí wá naóh bipna caá. Biquína yeéb neoná Jesúsíh ñi jepahachah yuhna, ñi weha mána yaádhboó í jepahcap jí. Yeéb Jesúsíhwá ñi jumachah yuhna, ñijeéh í jumíhichah, ñi yohca bojoó. 13 Biquína yeéb yaádhbut Jesúsíh ñi jepahachah yuhna, ñi weha mánaboó í jepahcap jí. Páant ñi jumachah yuhna, ñijeéh í jumíhichah, ñi cádahca bojoó. 14 Yeéb biíc bácah dée ñi jumachah, biíc Jesúsíh jumna, biíh Jesúsíh nihcah yuhna, Dios yeebdíh ennit, “Queét wíhwá caá”, ã niijná caá. Pánihna, Jesúsíh jepahcannit neoná í weha mána yaádh Jesúsíh í jepahachah, queét neonádihbut Dios ã táí cháj bipna caá. Biíc yoobó Jesúsíh jepahcannit yaádh í weha mána Jesúsíh í jepahachah, Dios queét yaádh dihbut ã táí cháj bipna caá. Páant ñi jumachah, ñi wehdih ennit, “Queébut wíhwá caá”, Dios ã niijná caá. 15 Obohjeéhtih biquína Jesúsíh jepahcannitboó í weha mána yaádh dih, í weha mánadhbut ípí cádahíhna caá. Pánih cádahíhna, míc maocat túut niijná, í beje naáh. 16 Obohjeéhtih, táí biíc dih ñi jumachah, chah ã táina caá. Yeéb Jesúsíh jéihnitboó ñi weha mána Jesúsíh í jepahat pínah, Dios queéd dih ã táí ubat pínah niijná, ñi jéih teo wáacmi nacaá. “Í jepah bipna caá. Í jepahcan niít”, jwí niíj jéihcan caá.

17 Nin pah nihat Jesúsíhwá dih wápí naóhna caá: Jesucristodih jepahnit, ded pah ñi jumátjidih biíc yoobó ñi jumú. Páant ñi jumát pínahdih jwí Maáh jéihnit, yeebdíh át jwejep taga. 18 Det Jesúsíh jepahnit bóodnitji jumna, í náhni dahwaca bojo naáh. Obohjeéhtih, bóodcannit jumna, í bóodat túutca bojo naáh. 19 Bóodnitdih, bóodcannitdihbut Dios biíc yoobó

* 7:10-11 Mt 5.32; 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18

ã enna caá. Æ wutatdih jwiít dih jepahat caá náahap. Pánih jepah-nitdihjeh ã wēi enna caá. ²⁰ Dios yeebdíh ãih pínahdih ã ñío láa ded pah ñi jumatji pah ñi túut nuumcá bojoó. ²¹ Teo wāhnit ñi jumuchah, ã táina caá. Páant ñi jumatdih ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, ñi maáta yeebdíh watíhna, í wata naáh. Æ táimi nacaá. ²² Dios ã táí ubuchah, bitadih teo wāhnitboó jwí maáih jumna, watnit dée pah í jumna caá. Bitadih teo wāhcannitboó Jesucristodih teo wāhnit caá. ²³ Jesúhwā ñi jumat pínah niijná, yeéb ñi yéejat jíib át wun wāhup tají. Pánih ãihwā jumna, ã weñat pínahdihjeh yeebdíh chājat caá náahap. Yeebdíh bita Jesús dih í cádahat túutuchah, queétdih ñi joyáh bojoó. ²⁴ Pánihna, wā údwā panihnitá, Jesús dih jwíih jepahnit, yeéb nihat ded pah ñi jumatji biíc yoobó ñi jumúú. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdíh wēi ennit, ã teo wāacbi na caá.

²⁵ Buu, áa wihcannitdih ñi úbh joyát dih wā jepahbi na caá. Ded pah queét í chājat pínahdih Dios ã wutcan caá. Obohjeéhtih, weém wā jenah joyát dihjeh wā naóhbi na caá. Dios weemdíh ã jīgah en teo wāacachah, wā jenah joyát dih ñi táí joyóchah, ã táimi nacaá. ²⁶ Nin pah wā jenah joiná caá: Buu yeó jáapna Jesúhwā tubit yeejép í yapna caá. Ñi áa jumuchah, chah ã buobipna caá. Pánihna, áa wihcannit jumna, áa wihcanjeh jumat caá náahap. ²⁷ Obohjeéhtih, áa jumnitboó ñi áadih yohcat caá náahap. Áa wihcannitboó ñi áa pínahdih bidcat caá náahap. ²⁸ Páant wā niijichah yuhna, ñi áa pínahdih bid joinít, téihya chéonit, ã táina caá. Obohjeéhtih, nin yeó jáapnadih áa jumnitboodíh chah ã buobipna caá. Ñi áa wihcah, nump yeebdíh ã buobipna caá.

²⁹ Páant niijnít, wā údwā panih-

nitá, nin pah wā naóhna caá: Jesús ã jwúub dei jūúwát pínah bahni jeh ã judhna caá. Pánihna, ded pah ã weñat pínahdih búdí jenah joyát caá náahap. Ñi weha mána yaádh í weñat pínahdih ñi jenah joyát chah, Jesús ã weñat pínahdih jenah joyát caá náahap. ³⁰ Jwí jīgahat, jwí weñat, dedé pínah nihcan caá. Bií déedih jíib chājna yuhna, bíbohcanit pah ñi jumúú. ³¹ Pánihna, Jesús ã wutatdih táí chājat túut niijná, nin baácboó jumnidih búdí wēi jenah joicát caá náahap. Ded pah Jesús ã wutatboodíh jwiít dih táí jenah joyát caá náahap.

³² Bií déedih jenah joicánjeh, Dios ã weñat pínahdih ñi táí jenah joyát dih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Áa wihcannitboó jwí Maáh ã weñat pínahdihjeh ded pah ã chājat pínahdih ã táí jenah joiná caá. ³³ Obohjeéhtih, áa jumnitboó ãjeéb bóli mi táí weñat pínah niijná, bií déedihjeh ãpí jenah joiná caá. ³⁴ Pánihna, Dioíh pínahdih ã jenah joicán caá. Yaádh dihbut biíc yoobó ã jumna caá. Caánt mi áa wihcan, jwí Maáh ã weñat pínahdihjeh ded pah mi chājat pínahdih mi táí jenah joiná caá. Dioíh wili mi jumna caá. Obohjeéhtih, áa jumna, newé ã weñat pínahdihjeh mi jenah joiná caá.

³⁵ Pánih naóhna, táí wēinit ñi jumat pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá. Dios dihjeh táí oinit, ã weñat pínahdih jenah joinít, bií déedih jenah joicánjeh, ñi táí jumat pínahdih caá wā náah yacap.

³⁶ Buu, biíh naáwát yeéb jap-atadih jwuh wā naóhbi na caá. Ñi náahnit yaádh í behechah enna, “Caánt dih ubnit, jwiít chénat pah jwí táí jumbi na caá”, niúj jenah joinít, ñi ubúú. Páant ñi ubuchah, yéejat nihcan niít. ³⁷ Obohjeéhtih, biíhboó “Áa wihcannit wā jumuchah, chah ã táibi na caá”, ã niúj jenah joí dée

caá. Páant caanjéh niij jengah joiná, bita caandíh ī wutcah, ā jengah joyát pah chājna, caanbút ā túi chājna caá. ³⁸ Pānihna, ded ā āa pínahdih ũbnit, ā túi chājna caá. Obohjeéhtih, ded caántdih ũbcan, chah ā túi chājna caá.

³⁹ Dedh āa jūmni, mi āa ā wūncah, caandíh cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, mijeeh bóo ā wūncach, chéwat déedih ā watachah, ded biíh āa wihcannidih náahna, mi jwúub āa jūmūchah, ā táina caá. Obohjeéhtih, Jesúhdihjeh mi níwi naáh. ⁴⁰ Weémboó nin pah wā niij jengah joiná caá: “Mi jwúub āa jūmcan, chah mi wēibipna caá. Túini Espíritu caá weemdíh páant ā niij jengah joyát túutap be”, wā niij jengah joiná caá.

8

Pāpnidih ī wāhni déep

¹ Būu, biíh ũi ũbh joi daacátjidih wā jepahbipna caá. Nin pah ũit niij ũbh joyóp tajī: “¿Pāpnidih ī wāhni déepdih jwiít Jesúhwā jwī jeéméchah, ā táimi níit? Í pāpni cāacwā ī chājnijeh caá. Dedé wēpat wihcan caá’, jwī niij jéihna caá”, ũit niij daacáp tajī. Páant niijnít, “Jwiít chah jéihnit caá”, niij jengah joinít pah ũit daacáp tajī. Páant ũi niij jengah joyát bitadih teo wáacat pínah nihcan caá. Bitadih oinit, queédih túinijeh naáwát caá náahap. ² Ded “Weémboó nihatdih túi jéih beedáni caá”, niij jengah joiná yūhna, yoobópdih ā jéihcan caá. ³ Obohjeéhtih, ded Diosboodíh jéihni, caandíh oina, bitadih ā teo wáacipna caá. Páant ā oyochah, Dios caandíhbut jéihnit, “Caán wíih caá. Wā oini caá”, ā niijná caá.

⁴ “¿Pāpnidih ī wāhni déepdih jwī jeéméchah, ā táimi níit?” ũi niij daacátjidih būu jwūh wā jepahbipna caá. “Pāpni báadhni nihcan caá. Dios biícjeh caá báadhni”, jwī

niij jéihna caá. ⁵ Bitaboó dawádih “Nin wēpni, jwiítidih teo wáacni caá”, ī niij jengah joiná caá. Biquína widhdih, cúiwādih, yeodíhbut páant ipī niij jengah joiná caá. Bita jeé doóbhnadih, máa nahnadih, nuñápwādihbut páant ipī niij jengah joiná caá. “Nin jwiítidih wēp teo wáacni caá”, ī niijní, dawá ā jūmna yūh caá. ⁶ Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwī niij jéihna caá: “Dios biícjeh, caánboó jwī íp caá”, jwī niij jéihna caá. Caán nihatdih āt chājap tajī. Jwiít cāacwādihbut āt chājap tajī, āihwā jūmna, caandíh jwī weñat pínah niijná. Jwī Maáh Jesucristo biícjeh caá. Caandíh Dios nihatdih chājat túutnit, jwiítidihbut āt jumat túutap tajī, Diosdih jwī weñat pínah niijná.*

⁷ Obohjeéhtih, “Pāpni báadhcan caá”, jwī niij jéihyechah yūhna, bitaboó, Jesúhwā jūmna yūhna, páant ī niij jéih jwūhcan caá. Jesúsdi h ī jepahat pínah jātih, pāpnidih “Jwiítidih wēp teo wáacni caá”, niij jengah joinít, caandíh wēina, ī wāhni déepdih ipī jeémép tajī. Pānihna, būubut Jesúhwā jūmna yūhna, pāpnidih wāhni déepdih jeémnit, pāpnidih ī jengah joiná caá. Obohjeéhtih, yoobópdih ī túi beh joi jwūhcan caá. Páant niij jengah joinít, “Páant wā jeéméchah, yéejat jíib weemdíh ā jūmbipna caá”, ī niij jengah joiná yūh caá. ⁸ Obohjeéhtih dedédih jwī jeéméchah, jwī jeémcahbut, Diosboó biíc yoobó jwiítidih ā enna caá. ⁹ Caán déepdih jwī jeéméchah, ā túyachah yūhna, bita Jesúsdi h jāap jéihnitdih jwíta yéjea tagaá. ¹⁰ Pāpnidih ī weñat pebhna waadnit, caandíh ī wāhni déepdih bitajeéh jwī jeéméchah ennit, “Caánboó Jesúsdi h túi jéihni páant ā jeéméchah, weemdíhbut ā táina nacaá”, ā niij jengah joibípna caá. Obohjeéhtih, “Pāpni ā wēpna

* 8:6 Mal 2.10; Jn 1.3; Ro 11.36; Ef 4.6; Col 1.15-17

caá”, páantjeh niij jenah joinít, jwúub jeémpna, ã túi chājcan caá. ¹¹ “Weém túi jéihni caá”, niij jenah joinít, jwí jeéméchah, ã túina yuh caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit jwí jummatdih jwí júutat jíb, bita Jesúhwa jwí úudwā panihnit, jáap jéihnitdih jwí yéejabipna caá. Jesús queétdih ã wan wāhachah yuhna, buudnít ã jumbipna caá. ¹² Jwí úudwā panihnitdih páant yéejanit, Jesucristodih caá jwí yéejanap.* ¹³ Pánihna, weémboó wā úudwā panihnitdih oinit, queétdih yéejacat túut niijná, pāpnidih wēinit ã wāhni déepdih wā jeémpcan niit.

9

Jesús ã naáwát túutnit ded pah ã jummat

¹ Jesús ã bohénitji biíc yoobó weembút Jesúsdiwā wā enep jī. Páant caandíh wā enechah, weemdíhbut ã naáwát túutp jī. Pánihna, ded pah wā chājíchah, Jesúsboó ã wutuchah, ã túina caá. Weém caandíh teo wāhni yeebdíh ãih doonádih wā naáwáchah joinít, ñi jepahap jī.* ² Æih doonádih jepahnit jumna, bitaboó “Pablo Jesús ã naáwát túutni nihcan caá”, ã niij jenah joyóchah yuhna, yeéboó weemdíh ã wahatjidih ñi jéihna caá. Wā bohénachah joinít, jepahna, “Jesús ã wēpatjīh jwiútdih ã bohénap jī”, ñi niij jéihna caá.

³ Bitaboó nin pah ã niijná caá: “Caánboó Jesús ã naáwát túutni nihcan caá”, ã niijíchah yuhna, queétdih bohéna, ñi túut nuumátjidih wāpī naóhna caá. ⁴ Cāacwādih jwí bohénachah, jeémátdih babhbatdihbut queétdih jwiútdih wāhat caá náahap. ⁵ Jesús úudwā, Pedrobut, nihat bita Jesús ã naáwát túutnitbut ã weha mána yaádh biíc diwā ã bohé jibichah, ded pah ã náahatdih ãpī wāhna caá. Jwiútdihbut áa jumna

nihna, queét yaádhdihtbut jwí numah jibichah, jwí náahatdih yeebdíh wāhat áa náahcan tagaá. ⁶ Nihat bohé jibnitdih ã bohénitboó dedé ã náahatdih ãpī wāhna caá. Pánihna, weém Bernabéjīh jwí bohénachah, biíh tewatdih jwí teocat pínah niijná, jwiútdih chénat pahdih jwí náahatdih yeebdíh wāhat caá náahap. ⁷ Soldadowā queétdih ã náahatdih ãpī jíb chājcan caá. Æ maátaboó queétdih ãpī wāhna caá. Iguíh momnitboó ãih iguíh quehechah, ãpī jeémpna caá. Nihat ovejawādih en daonitboó ãih ovejawādih ãpī mao jeémpna caá. ⁸⁻⁹ Páant wā niiját jwiútdih cāacwā jwí jenah joyátjeh nihcan caá. Moisésji nin pah ã niij daacáp tajī: “Momo jiwí trigo tíbnadih ã caóh chuñuchah, ãih jacdih ñi chéoca bojó, tíbnadih jeémíhna, ã jeémát pínah niijná”, ã niij daacáp tajī.* ¿Páant ã niij daacát túutna, momo jiwidihjeh niit Dios ãt jenah joiijp?*” ¹⁰ Nihcan caá. Jwiútdih bohé jibnitboodih ãt jenah joyóp tajī, cāacwādih jwí bohénachah, jwiútdih ãt en dawát pínah niijná. Wāpchidih teonit, jeémátdih ãpī bidna caá. ¹¹ Jwiútdihbut momnit dée, yeebdíh Jesúh doonádih jwí túi bohénap jī. Páant jwí chājachah, jwí náahatdih yeebdíh wāhat ãt náahap ta yuh jī.* ¹² Pánihna, bita bohénitdih ãpī wāhat pah, jwiútdihbut wāhat caá náahap.

Obohjeéhtih, páant wāhat yeebdíh ã náahachah yuhna, ñi wāhcah ennit, jwiútdihbut jwí úubh tac buugácap jī. Pánih úubhcanjeh, búdí jwípwí tewep jī. Jwí úubáchah, nin pah ñita niij jenah joi tágaá: “Pablowā bií déedih náahnitjeh, ã bohéna caá”, niij jenah joinít, jwí bohénachah, ñita joiíhcan tagaá. Pánihna, yeebdíh bohéna, ded pah jwí náahatdih jwípwí úubhcap

* 8:12 Mt 25.45

* 9:1 Hch 9.3-6; 1Co 15.8; Gá 1.11-16

* 9:8-9 Dt 25.4

* 9:8-9 1Ti 5.18

* 9:11 Ro 15.27

jī. ¹³ Obohjeéhtih, nindih ñi túi náhninaá: Dioíh mæná jaibínit, jwiít judiowá sacerdotewādih nuñúpwādih jwīpī wāhna caá, Diosdih ī cáo wūhat pínah niijná. Dios queét sacerdotewādih, bita caánboó teonitdihbut ī cáo judhni déepdih át jeémát túutap tajī.* ¹⁴ Pánihna, biíc yoobó jwī Maáh Jesucristo jwiít áih doonádih naóhnitdih jwī bohénitdih át en dawát túutap tajī.* ¹⁵ Páant ā wutachah yuhna, weémboó yeebdih wāpī uúbhcap jī. Bæubut páant niij daácna yuhna, “Weemdih ñi teo wáacá”, niijná wā chājcan caá. Weém nuugúp wunna yuhna, wāta uúbhcan tagaá. Wā uúbhchah joinít, ñi wūhachah, “Weém jíib wihcanni Jesúhíh táini doonádih wāpī bohéna caá”, wāta jéih niijcán tagaá.

¹⁶ “Jesúhíh táini doonádih wā bohéat jíib, Dios ā enechah, weém chah táini caá”, wāpī niij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios weemdih ā bohéat túutatdih chājcan, tubit wāta jīgah tagaá.* ¹⁷ Wā náahat pahjeh áih doonádih wā bohéna, wā bohénitboó weemdih ī jíib chājat pínahdih wāta bid tagaá. Obohjeéhtih, wā bohéhichah, wā bohéhchah yuhna, biíc yoobó áih doonádih weemdih bohéat caá náahap. Á wutachah joinít, áih táini doonádih wāpī bohéna caá. Pánih jepahnit, weemdih ā wāhni tewatjeh ā jumachah, wā bohéat jíib wāpī bidcan caá. ¹⁸ Pánihna, jíib bidcanjeh bohéna, búdí wā wēina caá. Yeebdih bohénitdih en dawát ā náahachah yuhna, weémboó wāpī uúbhcan caá.

¹⁹ Páant wā bohénachah, cāacwā jíib wāhcan, weemdih ī jéih wutcan caá. Bitā ī weñat pínahdih chājcan, Dios ded pah ā bohéat túutat pahjeh wāpī bohéna caá. Obo-

hjeéhtih, pánih chājna yuhna, bita ded pah ī jumatdih ennit, biíc yoobó wāpī jumna caá, weemdih wēi ennit, táini doonádih wā naáwáchah joinít, ī jepahat pínah niijná. ²⁰ Pánih chājna, wā údwā panihnitá, bita judiowādih Jesúhíh doonádih bohénit, ded pah ī chājat biíc yoobó weembút wāpī chājna caá, wā naáwáchah wēi joinít, Jesúsdih ī jepahat pínah niijná. “Nihat jwiít judiowā jwī nuowā ī wutatdih wā jepahcah yuhna, Dios weemdih ā túi enna caá”, wā niij jéihna yuhna, queétdih bohénit, jwī nuowā ī wutatdih wāpī jepahna caá. ²¹ Bitā judiowā nihcannit Moisés ā wutatjidih jéihcannitdih bohéna, ded pah ī jumat pah biíc yoobó wāpī jumna caá, wā bohénachah wēi joinít, ī jepahat pínah niijná. Pánih jumna yuhna, Dios ā wutatdih wāpī yap yohcan caá. Ded pah Jesucristo weemdih ā wutachah, caandihbut wāpī jepahna caá. ²² Jáap jéihnitboodih bohéna, “Weém Jesúsdih chah jéihni caá”, wāpī niijcán caá. Queétoó tái beh joi jwáhcán, “Nin pah chājnit, wāta yéej chāj tagaá”, niij jenah joinít, ī chājcatdih weembút wāpī chājcan caá, queétdih teo wáacat túut niijná. Pánihna, nihat ī jumat biíc yoobó wāpī jumna caá, wā bohéatdih ī túi jepahachah, Dios queétdih ā túi ubat pínah niijná. ²³ Jesúhíh táini doonádih nihat cāacwā ī joyát pínah niijná, páant wāpī chājna caá. Pánih chājna, queét ī jepahachah, Dios pebhboó jumna, jwiít biíc dih jwī tái wēibipna caá.

²⁴ Dios pebhboó jaibínit, chah táini ā wāhat pínahdih bidnit, nin baácboó jum jwuhna, ded pah ā wutatdih ñi túi jepahaá. Nin pah ā jumna caá: Cāacwā ñáonit, nihat ī ñáwachah yuhna, chah wēpép ñáonidihjeh wēinit, táinidih

* 9:13 Dt 18.1 * 9:14 Mt 10.10; Lc 10.7 * 9:16 Jer 20.9; Am 3.8

ĩpĩ wãhna caá. Pãnihna, chah wẽpép ñáoni dée jwiítbut Dios ã watatdih túi chãjnit, ã pebhboó jwĩ jũibínachah, jwiít dih wẽinit, táinidih ã wãhbi pna caá. Pãnih wẽpép ñáoni dée, Dios ã weñat pínahdih túi chãjat caá náahap. ²⁵ Nin pahbut ã jumna caá: Ñáonitboó ñih bácahdih ĩpĩ wẽpana caá. Pãnih wẽpana, ñih bácahdih yéjeaat pínahdih ĩpĩ chãjcan caá. Cãacwã queétdih wẽinit, núojĩh péeb waoni júdu dih ĩ wãhatdih ĩpĩ bidna caá. Obohjeéhtih, pãnih wãhni júdu waicanjeh ãpĩ wunah bejna caá. Pãnihat dée jwiítboó jwĩih caolihdih yéjeañcan, Diosdih uúbhñit, ã naawát dihbut jwĩpĩ jenah joiná caá. Pãnih chãjnit, ã pebhboó jwĩ jũibínachah, táinidih jwiít dih ã wãhbi pna caá. Caán ã wãhni pínahboó ã bæudcán niít. ²⁶ Weémboó yoobóp dihjeh ñáoni dée, Dios ã weñat pínahdihjeh chãjat túut niijná, caandih wãpĩ túi jenah joiná caá. Míic mao tíohnit yoobóp dih ĩ mao chãúát pah, weembát Jesús ã watatdih túi chãjat túut niijná, Diosdih wã túi jenah joiná caá. ²⁷ Ñáonit, míic mao tíohnit ñih bácahdih yéjeaat túut niijná, ĩ náahatdihjeh ĩpĩ chãjcan caá. Páant ĩ chãjat pah, weembát wĩih caolihdih yéjeaat túut niijná, wã náahatdih chãjcan, Dios ã weñat pínahdihjeh wãpĩ chãjna caá. Pãnih chãjnit, Dios pebhboó wã jũibínachah, “Bitadih ma bohénachah yuhna, dedé júb wãhat pínah meemdíh ã wihcan caá”, weemdíh ã niijcán niít.

10

Egipto baácmant jũóhñit ded pah ĩ yapatjĩ

¹⁻² Dios pebhboó jũibínit, jwiít dih wẽinit, táinidih ã wãhat pínahdih jwiít nihat jwĩ bidna caá. Pãnih bidnit, jwiít judíowã jwĩ nuowã

Egipto baácmant jũóhna, ded pah ĩ yapatjidih jwiít dih túi náhñiat caá náahap. Queét nihat Moisésjeéh ĩ bejehchah, Diosboó queétdih wapna, mah põh panihñijh át waawáp wut jĩ.* ¹ Mũj Mac Dũñidih jõpanit, queét nihat Moisésjeéh Dios át cháuh bejat túut wut jĩ.* Pãnih jumna, Moisésdih ĩt túi péenap wut jĩ. ³ Tútchi wihcapboó jumnit, Dios ã wãhni jeémát dih nihat ĩpĩ jeémép wut jĩ.* ⁴ Mũj wihcah, mah ã bac jũúwát pínah niijná, Dios Moisésdih búdí jee dáhdih át mawat túut wut jĩ. Páant ã chãjachah, ã wãhni mahdih queét nihat ĩt babhbap wut jĩ. Jee dáhmant ĩ babhni mah ã bac jũúwát dée, Jesucristobut Túini Espíritudih át wãhup wut jĩ. ĩ jéih encah yuhna, Jesús ĩjeéh ã jib bejehchah, ã wãhni Túini Espiritu queétdih át teo wáacac wut jĩ.* ⁵ Obohjeéhtih, queétdih Dios búdí ã teo wáacachah yuhna, biquínajeh caandih ĩt jepahap wut jĩ. Bita dawá caandih jepahcannitdih wẽi encan, Dios queétdih át peéh chãjap wut jĩ. Pãnihna, nihat Egipto baácmant jũóhñit, tútchi wihcapboó jib bejna, páantjeh ĩt wan beedép wut jĩ.*

⁶ Páant queét nihat ĩ yapatdih náhnina, biíc yoobó yeejép ĩ chãjat pah jwĩ chãjca boj jĩh.* ⁷ Dios ã daacát túutni túlih, Éxodo ĩ niijnídih, nin pah át niúj daacát túut tajĩ: “Queét cãacwã ĩ pãpnidih wẽinit, biíc dih wẽi jeém pap babh máihna ĩt chãjap wut jĩ”, át niijp tajĩ.* Páant ĩ yéej chãjat pah, jwiít dih chãjcat caá náahap. ⁸ Biíh láa biquína yaadh metnit, íi náah ĩt chãjap wut jĩ. Páant ĩ íi náah chãjat peéh biíc yeó jáapdihjeh veintitrés mil queétdih Dios át mawap wut jĩ.* Páant ĩ chãjat pah, jwiít dih chãjcat caá

* 10:1-2 Ex 13.21-22 * 10:1-2 Ex 14.22-29

* 10:5 Nm 14.29-30

* 10:6 Nm 11.4

* 10:7 Ex 32.6

* 10:3 Ex 16.35 * 10:4 Ex 17.6; Nm 20.11

* 10:8 Nm 25.1-18

náahap. ⁹ Biíh láa, biquína nin pah Moisésdih ít niij jūihñup wut jī: “¿Dépanih tibeé jwiítidih Egipto baácman ma ub jūóh? Nin tútchi wihcapboó jwī yabh jibna caá. Dios jwiítidih ā túi en daocán caá”, ít niijíp wut jī. Páant niijnít, Diosdih tac buugána, caandih ít ijanap wut jī. Páant í yéejat peéh, Dios maiwādih át wahap wut jī, queétdih í chāác mawat pínah niijná.* Páant í yapatdih jenah joinít, í chājat pah jwiítidih chājcat caá náahap. ¹⁰ Biíh láa, biquína nin pah ít míc niijíp wut jī: “¿Dépanih tigaá Dios Moiséswādihjeh jwī maáta át chāj? Jwiít nihát biíc yoobó túinit jwī jumna caá”, míc niijnít, Diosdih ít jūihñup wut jī. Páant í jūihñat peéh mawat pínah niijná, Dios āih ángeldih át wahap wut jī.* Páant í chājat pah, jwiítidih chājcat caá náahap.

¹¹ Páant queét í yapatji jwiít péeni yeó jáapna jumnitdih ā jéihyana caá. Í yapatjidih Moisés ā daacátjidih ennit, túi jenah joinít, biíc yoobó jwiítidih chājcat caá náahap. ¹² “Weémboó Jesúsdi h wā chah túi jenah joiná caá. Dedé yéej chājat jenah joyát weemdih ā jūúwúchah yuhna, wā túi jéih yap yohna caá”, niij jenah joiná, ñi túi chāja chaáh. Páant niij jenah joiná yuhna, jon jātih moón í chājat pah, ñi jwáub yéej chājmi nacaá. ¹³ Jwiít nihát biquí láana yeejép chājat jwī jenah joiná caá. Páant jwī yéej chājíhichah yuhna, jwī yéej chājcat pínah niijná, Dios jwiítidih āpī teo wáacna caá. Pánih teo wáacna, namá déedih jwiítidih āpī jútna caá, jwī yap yohat pínah niijná. Pánihna, ded pah jwī buájatdih jéihnit, chah yeejépdih jāhnit, jwiítidih āpī teo wáacna caá.

Pāpnidih wēicat

* **10:9** Nm 21.5-6 * **10:10** Nm 16.41-49

* **10:18** Lv 7.6 * **10:20** Dt 32.17

¹⁴ Wā chéenwā, nindih ñi túi joyoó: Bitá “Jwīih dios, jwiítidih teo wáacni caá”, í niij pāpnidih í weñepboó bejcanjeh, queét í chājat biíc yoobó yeebbút ñi chājca bojoó. ¹⁵ Yeéb túi jéihnit jumna, ded pah ñi chājat pínahdih jéihyat túut niijná, nin wā naáwátidih yeebjéh ñi túi jenah joyoó: ¹⁶ Míic wáac jūinít, Jesúsdi h meép panihni iguúh macdih babhñit, āih bácah panihni pandihbút biíc di h jwī jeémátidih bainí yeebdih wā naóhbi pna caá. Pánih babh, jeémpna, ā wan wāhatdih jenah joinít, “Túina caá”, jwīpī niijná caá. “Jwiítidih wan wāhna, jwiít ājeéh túi biíc di h jwī jumuchah, ā wēpat jwiítidihbút ā wāhna caá”, jwī niij jéihna caá.* ¹⁷ “Jwī jeémpni pan biíc dahjeh ā jumát pah, jwiít nihát biíc di h biíc bácah dée jwī jumna caá”, niij jéihnit, caán pan dahdih biíc di h jwīpī jeémpna caá.

¹⁸ Jwiít judiowā ded pah jwī chājatdih ñi jenah joyoó: Dioíh munná bejnit, nañápdih mao cáo wāhñit, Diosdih jwīpī wēina caá. Caandih jwī wāhat túttimah, caán déepdih jeémpna, Diosjīh biícwā jwī jumna caá. Bitabút pāpnidih í wāhñijidih jeémpna, queébtút caanjīh biícwā í jumna caá.* ¹⁹ Páant niijnít, “Jwīih dios caá”, niij pāpni, caandih í wāhñibút “Dedé wēpat ā jumna caá”, wā niijcán caá. ²⁰ Obohjeéhtih, dedé wēpat ā wihcah yuhna, bita caandih jeémátidih wāhna, Diosdih jenah joicánjeh, nemépwāboodíh jeh jenah joinít, í wāhna caá. Pánih wāh péanit, jwáub jeémpna, nemépwā biíc di h í jumna caá. Yeébboodih nemépwā biíc di h ñi jumátidih wā náah yaccan caá.* ²¹ Nemépwā biíc di h jumna, Dios biíc di h ñi jéih jumcan caá. Dios biíc di h túi jumát túut niijná, nemépwā biíc di h jumcat

* **10:16** Mt 26.26-28; Mr 14.22-24; Lc 22.19-20

caá náahap. Pánihna, nemépwādhī ī wāhni jeémātdih ſī jeém̄pca bojoó. Caandīh wāhni babhbatdihbut ſī babhca bojoó. Jesucristo ā wān wāhatdih jenah joinīt, caán biícđih jum̄at tūt̄t̄ niijná, āih meép panihni iguīh macđih babhna, āih bācāh panihni pan dahđih jeémāt caá náahap.* 22 Pāpnidih wāhni jeémātdih, Jesús ā wānatdih jenah joinīt jeémātdihbut jeém̄pna, jwī Maáhdih ſī ijana caá. ¿Yeéboó Diosdih chah wēpnit niūt ſī jum̄ap? ¿ſī yéejat ā peéh chājatdih ſī jéih jweimī naniūt? Nihcan caá. Pánihna, ā ijatdih úm̄nit, nemépwādhī ī wāhniđidih ſī jeém̄p, babhca bojoó.*

Bitadih oinit, teo wáacat

23 Biquína yeéb nin pah ſī niīj jenah joiná caá: “Jesucristodih jepahni jum̄na, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemđih ā wihcan caá. Weemđih yéej chājatjeh ā náahcan caá”, ſī niīj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, biīh jwī chājachah, túni jum̄na yahna, jwiítđihjeh, bitadihbut ā teo wáaccan caá.* 24 Pánihna, jwī weñat pínahđihjeh chājcan, bitadih jwī teo wáacat pínahđih chājat caá náahap.

25 Déepđih jíib chājatboó jíib chājadih bejna, “¿Pāpnidih ī wāhni niūt? ¿Wā jeéméchah, ā túimi niūt?” niīj wābh joicánjeh, jíib chājnit, ſī jeémé. 26 Jwī lip Dios nihātđih ā chājni, nihāt āih caá. Dedé jwī jeémāt pínahđihbut chājnit, jwiítđih ā wāhna caá. Pánihna, ā wāhniđidih jwī jeéméchah, ā túina caá.*

27 Jesúsđih jéihcanni yeebđih ā numah jeéméchah, bejnit, dedé ā wāhachah, “¿Nin pāpnidih ī wāhni niūt?” niīj wābh joicánjeh, ſī jeémé. 28 Obohjeéhtih, Jesúsđih jáap jéihniđit jum̄na, “Nin déep pāpnidih ī wāhni caá”, yeebđih ā niijichah

joinīt, caandīh ſī jeém̄pca bojoó. 29 “Wā jeéméchah, ā túina caá”, niīj jéihna yahna, jeém̄pnit, jwī Maáhdih jáap jéihniđidih yeéb ſīta yéejat tagaá. Obohjeéhtih, “ſī jeém̄pca bojoó”, wā niijichah joinīt, nin pah weemđih ſīta niīj wābh joi tágaá. “Caandīh wā jeéméchah ā túyatdih jéihna yahna, ¿Dépanihna jáap jéihni ā jenah joyát pah weemđih chājat náah?”* 30 Dedéđih jeém̄pnit, ‘Ma wāhat túina caá, Paá’, wāpī niijná caá. Páant wā niijichah yahna, ¿Dépanihna, ‘Caandīh jeém̄pnit, ma yéej chājna caá’, weemđih ma niīj?” ſīta niij tágaá. 31 Páant niīj naóhna, nin pah niijná caá wā chājap: Jwiít Jesúhwādhī túi chājat caá náahap, bita jwiítđih ennit, queébt̄t̄ Diosdih ī weñat pínah niijná. Pánihna, jeém̄p, babh, dedéđih chājna, bita Diosdih ī wēi naawát pínah niijná, túi chājat caá náahap. 32 Judíowā, judíowā nihcannit, Jesúhwādhībut yeéjép ſī chāj jútca bojoó. 33 Weém̄boó dedé wā chājihna, nihāt cācwā ī túi jum̄atdih jenah joinīt, wāpī chājna caá. Pánihna, Jesúsđih ī jepahachah, Dios queétdih ā túi ubat pínahđih búdí náah yacna, wā túi jum̄at pínahđih jenah joicánjeh, bita ī túi jum̄at pínahđih wāpī jenah joiná caá.

11

1 Weém Jesucristo ded pah ā chājatjidih jenah joinīt, biíc̄ yoobó wāpī chājna caá. Páant wā chājat pah, yeebbút ded pah wā chājatdih ennit, biíc̄ yoobó ſī chājaá.*

Míic wáacnit, ded pah ī chājat pínah

2 Ded pah wā chājatjidih náhnit, yeéb biíc̄ yoobó ſī túi chājna caá. Jesúh doonáđih jwī bohénachah joinīt, páantjeh ſī túi jepahna

* 10:21 2Co 6.15-16 * 10:22 Ex 20.5; Dt 32.21 * 10:23 1Co 6.12 * 10:26 Sal 24.1; 50.12; 89.11 * 10:29 1Co 8.7-12 * 11:1 1Co 4.16; Fil 3.17 * 11:2 2Ts 2.15

caá. Páant ñi chājachah, yeebdih wā wēina caá.* ³ Buu biíhdih wā naóhbiḡna caá, yeeb Jesúihwā míic wáacnit, ded pah ñi chājatdih ñi túi jéihyat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Jwī íp Dios Jesucristo ã maáh caá. Jesús neoná í maáh caá. Neoná í weha mána yaádh í maáh caá. ⁴ Ñíih baácndih moón biíhdih jepahat júutna, ñíih waojíh yégueh chóójih ñipí cáagna caá. Pánihna, Jesúih neonáboó úbhñit, Dios naáwátndih naóh yapanitbut jih cáagna, “Bíih caá wā maáh. Jesús nihcan caá”, niiját júutat dée chājnít, jwī Maáh Jesucristodih yeejép í chājna caá. ⁵ Yaádhboó úbhñna, Dios naáwátndih naóh yapanit, jih cáagcan, “Wājeéh bóodih wā jepahcan niít”, niiját júutat dée chājnít, í weha mánadnih yeejép í chājna caá. Mí áa nihcannijeéh yeejép chājnih wili, nihat miíh waó yoóc boj yohnih dée mi jumna caá. ⁶ Yaádhboó íih waojíh yégueh chóójih cáaguíhcan, waó yoóc boj beedáníh í jumna naáh. Obohjeéhtih, boj beedaátndih tícnit, í jih cáaga naáh. ⁷ Diosdih úbhñna, neonáboó Dios ã nihat panihni jumna, íih wao dájhjih cáagcat caá náahap. Páant í cáagcan, “Diosjeh caá wā maáh. Caánboó chah túini caá”, í niiját júutna caá. Yaádhboó cáagnit, “Wājeéh bóo túini caá. Caandih wā wēi jepahna caá”, í niiját júutna caá.* ⁸ Dios cáacwāndih jwíih chājna, newédih át jwíih chājap wut jī. Túttimah áih páwájih yaddih át chājap wut jī. ⁹ Newédih chājnít, yaddih teo wáacni pínah nihcan wut jī. Obohjeéhtih, yadboodih newédih teo wáacnih pínah át chājap wut jī. Páant tigaá neoná maáh panihñit í jumna caá.* ¹⁰ Yaádhndih wao dáh jih cáagat caá náahap, í weha mánadnih í jepahat júutat túut niijná, Dioíh ángelwā í wēi enat pínah but niijná. ¹¹ Obohjeéhtih, neoná í weha

mána yaádh í maáh í jumuchah yahna, Jesúihwā jumna, Dios queét chénat pahdih bíic yoobó ã enna caá. Pánihna, queétdih míic teo wáacat caá náahap. ¹² Dios newédih jwíih chājna, áih páwájih yaddih át chājap wut jī. Buu yaádh caá neoná pínadnih í weh jumna caá. Obohjeéhtih, Dios caá nihadnih ã chājap.

¹³ Míic wáacnit, ded pah ñi jumnat pínadnih túi jéihyat túut niijná, yeebjéh ñi jenah joyoó. Ñíih tútchinadnih moón bitadnih í jepahat júutíhna, íih waojíh yégueh chóójih ípí cáagna caá. Pánihna, yaádhboó Diosdih úbhñit, í weha mánadnih í jepahat júutna, queétdih waojíh cáagat caá náahap. ¹⁴ Ñi cátiíh newé waó yoóc maátni ã dawúchah ennit, “¿Caánboó yad wili pah waó yoóc dñoná, ã tíiccan niít?” ñipí niij jenah joiná caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yadboó waó yoóc maátni mi dawúchah ennit, “Míih waó yoóc maátni dñoná, mi túi jíghna caá”, ñipí niij jenah joiná caá. Pánihna, miíh waó yoóc maátni dñonít, mijeeh bóodih jepahat júutna caá mi chājap. ¹⁶ Páant wā naáwátndih ded biíhboó mách ã naáwíhichah, nin pahjeh wā jepahna caá: Nihat jwíit yeebdih bohénit wā naáwátndih bíic yoobó jwíipí bohéna caá. Nihat nin baácndih moón Dioíhwābut Diosdih wēinit, bíic yoobó ípí chājna caá.

Jesús ã wutni jeémátndih í túi chājcat

¹⁷ Jesús ã wutni jeémátndih buu bainí wā naóhbiḡna caá. Míic wáacnit, Jesús ã wutni jeémátndih ded pah ñi jeémát doonádih joinít, yeebdih wā wēican caá. Jesús ã naáwátndih bíic yoobó chājcan, caandih ñi chah jenah joyát pínadnih míic teo wáaccanjeh, ñi míic yéejana caá. ¹⁸ Pánih míic wáacnit, Jesús ã wunatndih náhninit,

* 11:7 Gn 1.26-27 * 11:9 Gn 2.18-23

biícdih jeémát túat niijná yahna, ¿Dépanihna, biícdih ñi jeémpcan? Biquína dawá bií dée bíbohnit moh yéejnit biícdih ì jeémíhcan caá. Bitaboó ì chéenwā biíc yoobó jenah joinítjeh biícdih ì jeémpna caá. Obohjeéhtih, biquína bitajeéh ìpí túi jeémpna caá. Pánih nihát biícdih jeémpcan, ded pah Jesús ā bohéatdih ñi chājcan caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih jumna, det Jesúsdihtái jepahnitdih, det Jesúsdihtái jepahcannitdihbut ñi jéihna caá. Páant ñi chājcan, ñita jéihcan tagaá. ²⁰⁻²¹ Ñi jeéméchah, bitadih páicanjeh, ñi ub jūóhni jeémátidih ñipí jeémpna caá. Páant ñi jeéméchah, biquína moh yéejnitboó bainí jeémátidihjeh bíbohnit, túi jeémp chūúhcan, nuugúp ì wunna caá. Bitaboó búdí iguúh macdih ub jūóhni, bitadih wūhcanjeh, ì babh máihna caá. Pánih chājna, “Jesús ā watni jeémátidih jeémpna caá jwī chājap”, niijná yahna, yoobópdihtái ñi niijcán caá. Ā watni jeémát ā jumuchah, nihát ñi ub jūóhni jeémátidih pááhnit, biícdih ñita wēi jeémp tagaá. Pánih jeémpna, túi biícdih áih bácah pah ñita jum taga. ²² ¿Ñi jenah joyoó buca! ¿Dépanihna tubit nuugúp tubuchah yahna, ñiúh muúboojéh jum jwuhna, ñi jeémpcan? ¿Dépanihna bita Jesúsíhwā páant yeejép ñi chāj? ¿Dépanihna Jesúsíhwā moh yéejnitdih jígah encanjeh ñi túica? ¿Ded pah wā niijbí? ¿Páant ñi chājachah, yeebdíh wā wēimi naniít? Nihcan caá. Wā wēican níit.

Jesús ā watni jeémát ded pah ā jumát

²³ Jesucristojeh nin pah weemdíh ā jéihyanap jī, ā wun wāhatdih náhnit, ded pah pandih jeémp, iguúh macdih babhniht, jwī túi jeémát pínah niijná: Caandíh eníhcannit ì teoni pínah chei Jesús ā bohénitdih át numah jeémép wat

jī. Pánih jeémpnit, jwī Maáh Jesús pan júdúdihtái ubnit, ²⁴ **“Nindih ma wāhat túina caá, Paá”**, niij péanit, ā bohénitdih át ói wūhup wat jī. Pánih ói wūhniht, nin pah át niijíp wat jī: **“Nin pan wíih bácah panihni caá. Yeéb ñi yéejat jíib wā wun wūhbipna caá. Pánihna, nindih jeémpnit, wā wun wāhatdih ñi náhninaá”**, át niijíp wat jī. ²⁵ Pánih jeémp péanit, Jesús pamapdihtái ub, ubbhniht, nin pah queétdih át niijíp wat jī: **“Nin iguúh mac wíih meép panihni caá. Wun wūhniht, jáap namá dée wā chājipna caá, Diosjeéh ñi túi jumát pínah niijná. Wā wun wāhatdih ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi yéejatdih ā yohbipna caá, iguúhna bejnit déedih ā pehbhoó ñi bejat pínah niijná. Pánihna, iguúh macdih babhniht, weemdíh ñi náhninaá”**, Jesús ā bohénitdih át niijíp wat jī.* ²⁶ Pánih pandih jeémp, iguúh macdih babhbat jumát pah “Jesús weemdíh ā wun wāhatdih wā túi jenah joiná caá”, niiját júatna caá jwī chājap. Pánihna, Jesús ā jwáub dei jūúwát pínah játiht páantjeh jwíit áihwádiht pandih jeémpnit, iguúh macdih babhbat caá náahap.

Jesús ā watni jeémátidih ded pah ì jeémát pínah

²⁷ Jesucristo ā wun wāhatdih túi jenah joinít, bita Jesúsíhwádiht oinít, pandih jeémp, iguúh macdih babhbat caá náahap. Ded jenah joicánjeh jeémpnit, babhna, Jesúsíh bácahdih áih meépdihbut “Dedé pínah nihcan caá”, niijnít, caandíh búdí ā yéej chājna caá. ²⁸ Ded ā jeémát pínah játiht, ā yéej chājatdih jenah joyát caá náahap. Pánih jenah joinít, ā yéejatdih Diosdih naóh péanit, ā jeémé naáh. ²⁹ Jeémpnit, nin pah jenah joyát caá náahap: “Nin pan Jesúsíh bácah panihni, nin

* 11:25 Ex 24.6-8; Jer 31.31-34; Mt 26.27-28

iguíh mac áih meép panihnidih enna, wā yéejat jīb weemdih ā wun wūhatdih wā náhnina caá”, níj jenah joí, jeémpnit, ā babhba naáh. Páant níj jenah joicán, dedé yéejatdih naóhcan, ā jeéméchah, Diosboó caandih ā peéh chājibipna caá. ³⁰ Jesús ā wutni jeémátidih táí jenah joicánjeh ñi jeémát jīb, dawá tubúp chūhñit, bitabút ít wunah bejep wat jī. ³¹ Obohjeéhtih, yeebjéh ded pah ñi yéejatdih jenah joinít naáwáchah, Diosboó yeebdíh āta peéh chājcan tagaá. ³² Pánihna, Dios buu yeebdíh peéh chājnit, bohéna caá ā chājap, túttimah iiguípna ñi bejcat pínah níijná.*

³³ Wā úudwā panihnitá, Jesús ā wutni jeémátidih jeémát túut níijná, míc wáacnit, nihatdih páinit, bíicdih ñi túí jeémé. ³⁴ Nuugúp tabanitboó íih muúboó jum jwahna, í jeémp wud jum naáh. Pánihna, túinijeh ñi jeémé, Dios yeebdíh ā peéh chājcat pínah níijná.

Ñi pebhna jubínit, bíih ñi úubh joí daacátjidih wā jepahbipna caá.

12

Túini Espiritu ā jéihyaat

¹ Buu Túini Espiritu ā jéihyaatnadih ñi úubh joyátidih wā jepahbipna caá, ñi túí jéihyat pínah níijná. ² Nindih ñi náhninaá: Yeéb Jesucristodih ñi jepahat pínah jātih, nemépwā í maáh ñi nuowādidh yeenit, ā jéih jepahcah yuhna, yeéb Corinto tútchidih moondih pápnitdih át úubát túutap tajī. ³ Ded Túini Espiritu ā wēpatjīh naóhni, ded nemépwā í wēpatjīh naóhnidihbut ñi jéihyat pínah níijná, nin pah wā níj daácna caá: “Túini Espiritu ā wēpatjīh naóhñit, ‘Jesucristo yeejép caá’, í níijcán níit. Obohjeéhtih, nemépwāboó í wēpatjīh naóhñit, ‘Jesucristo Dios

wūúh, jwī Maáh caá’, í jéih níijcán níit”, wā níijná caá.

⁴ Túini Espirituboó jwiít Jesúhwādidh teo wáacna, mácah jéihyatnadih āpī wūhna caá. Obohjeéhtih, jéihyatna mácah ā jumuchah yuhna, caán Túini Espiritujeh páant āpī teo wáacna caá. ⁵ Ded pah bitadidh jwī teo wáaquhichah, mácah ā jumuchah yuhna, jwī Maáh Jesússeh jwiít nihatdih ā teo wáacat túutna caá. ⁶ Bitadidh mácah jwī teo wáacachah yuhna, Dios ā wēpatjīh jwiít nihat jwī jéih teo wáacna caá. ⁷ Jwiít nihat Jesúhwādidh Túini Espiritu ā wēpatjīh āpī teo wáacna caá, jwiítbut bita áihwādidh jwī teo wáacat pínah níijná. ⁸ Biquína ā wēpatjīh, “Nin pah meemdih chājat caá náahap”, í níj jéih naóh yapana caá. Bita ā wēpatjīh ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdihbut í táí jéih naóh yapana caá. ⁹ Bita ā wēpatjīh, Diosdih chah jenah joinít, bíihdih í jéih teo wáacna caá. Bitabút wannitdih teo jāhanit, í jéih booana caá. ¹⁰ Bitabút cáacwā í jéih chājca naáhdih í chājna caá. Bita Dios ā naáwáchah, í jéih naóh yapana caá. Bita ded Túini Espiritu jumnidih, ded nemépwā jumnidihbut í beh enna caá. Bitabút ā wēpatjīh mácah wéheatjīh í jéih naóhna caá. Bita mácah wéheatjīh í naáwáchah joinít, í jéih naóh yapana caá. ¹¹ Pánihna, nihat mácah ā jumuchah yuhna, Túini Espiritujeh ā weñat pínahdih chājnit, queét nihatdih āpī teo wáacna caá.*

Jesúhwā bíic bácah pah jwī jumat

¹² Jwīh bácah bíicjeh ā jumuchah yuhna, téihyana jum, quíib dahna jum, jítchana jum, molí chóonabút ā jumna caá. Obohjeéhtih, dawá ā jumuchah yuhna, nihat jwīh bácahdih jumnijeh caá. Pánihat pah, jwiít Jesúhwā dawá jumna

* 11:32 Dt 8.5; He 12.5-11 * 12:11 Ro 12.6-8

* 12:12 Ro 12.4-5; Ef 4.14-16

yuhna, jwiit nihat biicdih aih b́acah d́ee jwĩ jumna caá.* 13 Biquína judiowā, bita judiowā nihcannitbut jum, biquína teo wūhnit, bita teo wūhcannitbut jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, jwiit nihat mácah jwĩ jumuchah yuhna, jwiitdih teo wáacni Túini Espiritu biícjeh jumna, jwiitdih waadnit, jwiit nihatdih biíc b́acah pah át chājap taga.

14 Jwĩih b́acahdih jumni biícjeh nihcan, dawá ā jumna caá. 15 Jwĩih jítcha wéheni nihna, “Caán téihya chah túini caá. Weémboó téihya nihcan, nin b́acahdih jumni pínah nihcan caá”, ā niijichah yuhna, b́acahdih jumni páantjeh āta jum tagaá. 16 Jwĩih molítboó “Weém quíib dah nihcan, nin b́acahdih jumni pínah nihcan caá”, ā niijichah yuhna, b́acahdih jumni páantjeh āta jum tagaá. 17 Obohjeéhtih, jwĩih b́acahdih quíib dahjeh jumna, molít wihcah, ¿ded pah tigaá jwĩta jéih jói? Molítjeh jumna, wuúc lít wihcah, ¿ded pah tigaá jwĩta jéih jói? 18 Pánihna, nihat b́acah jumnidih jwĩ náahna caá. Diosboó túi jéihni jwiitdih chājni ded pah ā náahatdih nihat jwĩih b́acahdih jumni pínahdih át chājjip taga, jwĩ túi jumat pínah niijná. 19 Jwĩih b́acahdih quíib dahjeh, jítchajeh, téihyajeh ā jumuchah, jwĩta jéih jumcan tagaá. 20 Pánihna, dawá b́acahdih jumni ā jumuchah yuhna, biíc b́acahjeh ā jumna caá.

21 Jwĩih quíib dahboó “Weém nihat jéihni caá. Dedé weemdih judhcan caá. Pánih jumna, caán téihya ā teo wáacat pínahdih wā náahcan caá”, ā niijichah yuhna, ā teo wáacat ā náahna caá. Jwĩih wao d́ahboó “Dedé weemdih judhcan caá. Pánih jumna, caán jítchadih wā náahcan caá”, ā niijichah yuhna, caandih ā náahna caá. 22 “Wĩih b́acahdih jumni túi wēpcanni caá”, jwĩ niij jengah joiniboó chah ā

náahna caá. 23 “Túi jígohcanni caá”, jwĩ niij jengah joiná, túini yéguéhdi h jwĩpĩ duoná caá, túi jígohat túut niijná. Tíicnit, jwĩpĩ jáhna caá, bita ī encat pínah niijná. 24 “Bita ī enechah, dedé pínah nihcan caá”, jwĩ niij jengah joinídi h jwĩpĩ jáhcan caá. “Wēpcanni caá. Túi jígohcanni caá. Tíic náah jumni caá”, jwĩ niij jengah joinídi h chah jwĩpĩ túi en daoná caá. Páant tigaá Dios át chājap taga, 25 míic jūlhñat d́ee wihcanjeh, nihat ā túi míic teo wáacat pínah niijná. 26 Pánihna, jwĩih quíib dah tubna, nihat b́acah ā tubana caá. Quíib tubat ā yayáchah, nihat jwĩih b́acah ā táina caá.

27 Yeéb nihat Corinto tútchidih moón Jesúihwā aih b́acah d́ee ñi jumna caá. Pánihna, jwĩih b́acahdih jumni nihat ā chājat pínah mácah ā jumat pah, yeebbút Jesúih b́acahdih jumnit d́ee, ñi chājat pínahbut mácah ā jumna caá. 28 Nihat Jesúihwā biícdi h jumnit, Túini Espiritu ā wēpatjĩh mácah jéihyatnadi h Dios át wāhup taga. Dios ā jwĩih ñionitboó Jesús ā naáwát túutnit ī jumna caá. Túttimah, Dios naáwát di h naóh yapanit ī jumna caá. Túttimah, ā naáwát di h bohénit ī jumna caá. Túini Espiritu ā wēpatjĩh cācwā ī jéih chājca naáhdih biquína ī chājna caá. Biquínaboó wūnnit di h teo jáha uúbhnit, ā wēpatjĩh ī jéih booana caá. Bitaboó, bitadi h jĩgah ennit, ipĩ teo wáacna caá. Bitaboó, cācwā di h túi waóh nit pínah ī jumna caá. Bitaboó, ā wēpatjĩh, mácah wéheatjĩh ī naóhna caá.* 29 Yeéb nihat Jesús ā naáwát túutnit nihcan caá. Nihat Dios naáwát di h naóh yapanit pínah, nihat ā naáwát di h bohénit pínah, nihat wēp chājnit pínahbut nihcan caá. 30 Nihat boonit pínah, nihat mácah wéheat di h naóh nit pínah, nihat mácah wéheat di h jwúub túut nuúm naóh yapanit pínahbut nih-

* 12:28 Ef 4.11

can caá. ³¹ Jwiít biquínadiah nihat jéihyatna ã wihcan caá. Diosjeh caá ãih cáacwádih ã jéihyana caá. Chah táini jéihyat pínahdih bidna, jwiít nihatdih caandih búdí wábát caá náahap. Obohjeéhtih, bitadiah jwí oyat pínah caá chah náahap. Pánih oina, Táini Espíritu ã wēpatjīh bitadiah jwí túi teo wáacbična caá. Jwí oican, Táini Espíritu jwiítidih ã teo wáacachah yuhna, bitadiah jwí túi teo wáaccan niít.

13

Oyat

¹ Táini Espíritu ã wēpatjīh mácah wéheatjīh wéhenit, bita í wéheat, ángelwã í wéheatjīh wéhena yuhna, bitadiah jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Yéej yáaatjeh caá. ² Táini Espíritu ã wēpatjīh Dios ã naáwáchah, jwí jéih naóh yapana yuhna, bitadiah jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Ded pah Dios ã jummatdih, ã chājat pínahdihbut túi jéihna yuhna, bitadiah jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít cáacwã jwí jéih chājca naáhdih Dios ã wēpatjīh jwí jéih chājat pínahdih túi jenah joiná yuhna, bitadiah jwí oicah, Dios ã enechah, dedé pínah nihcan caá.* ³ Nihat jwí bíbohathdih moh yéejnitdih jwí wéhuchah yuhna, Jesúh doonádih jwí naáwát peéh bita jwiítidih í cáwachah yuhna, bitadiah jwí oicah, Dios jwiítidih wēi encan, táinidih ã wéhcan niít.

⁴ Bitadiah oina, ded pah jwiítidih í yéej chājachah yuhna, yéej chāj jwáubacan, táinijeh jwí jumbipna caá. Bitadiah oina, jīgah ennit, jwí teo wáacbična caá. Queétdih oina, íih bíí déedih en íinahcan, ded pah í túi yapachah, jwí íjcan niít. Pánih oina, queét jwiítidih í wēi enat pínah niijná, ded pah jwí túi jummat, jwí túi yapat, jwí túi chājatdihbut jwí naóhcan niít.

“Weém nihat jéihni caá. Dedé judhdath weemdīh wihcan caá”, niijní pah jwí jumcan niít. ⁵ Bitadiah oina, queétdih jwí tíccan niít. Pánih oina, chah táinidih jwiítjeh bíbohath túit niijná, jwí bidcan niít. Pánih oina, ded pah jwiítidih bainí yeejép í chājachah yuhna, waícanjeh jwí íjcan niít. Jwiítidih í yéej chājatjidih jwí quíib buudbípna caá. ⁶ Bitadiah oina, yeejép í yapachah, yeejép í chājachahbut, jwí wēican niít. Obohjeéhtih, táini í yapachah, yoobópdi h í chājachahbut, jwí wēibipna caá. ⁷ Bitadiah oina, í yéej chājat doonádih bitadiah naóhcan, í túi chājihatdih jenah joinít, Dios queétdih ã túit nuumát pínahdih jwí túi jenah jói cádahcan niít. Pánihna, ded pah jwí yapachah yuhna, jwí oi cádahcan niít.

⁸ “Ñi míc oyoó”, niij wātunit, Dios “Páant bóojeh tígaa. Yeebdīh buu oyat náahcan caá”, ã niijcán niít. Obohjeéhtih túttimah, Táini Espíritu ã wēpatjīh Dios naáwátidih naóh yapaat, mácah wéheatjīh naáwátbut, ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdih jéihyatbut dedé náahath ã wihcan niít. ⁹ Nin baácboó jum jwahna, Táini Espíritu ã teo wáacachah yuhna, nihatdih túi jéih beedácan, nihat Dios naáwátidihbut túi yoobópdi h jwí jéih naóh yapacan caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, Jesucristo, táini yoobát jumni, ã jwáub dei jwáuwáchah, nihatdih jwí jéih beedábipna caá.

¹¹ Nin pah jwí jumna caá: Weém wébít jumna, wébít í jenah joyát, í wéheat pahbut, weembút jenah joinít, wã wéhenap jí. Obohjeéhtih, buu behe jumna, wébít í chājat pah wã chājcan caá. ¹² Nin pahbut ã jumna caá: Maa quenalih naajīh jwí túi míc encan caá. Pánihath dée Diosdih buu jwí jéih encan caá. Túttimah, jwiít chénaoó caandih jwí míc jwááh enbipna caá. Nin

* 13:2 Mt 17:20; 21:21; Mr 11:23

baácboó jum jawahna, Diosdih jwí jéih beedácan caá. Obohjeéhtih, á pebhboó jubína, jwiít dih buu á jéih beedaát pah, jwiítbut caandíh jwí jéih beedábipna caá.*

¹³ Nin baácboó jum jawahna, jwiít dih nin pah chājat caá náahap: Diosdih túi jenah jói cádahcan, jwiít dih á túi chājat pínahdih páantjeh náhnina, caandíh, bitadihbut oi cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, oyat caá jwiít dih chah náahap.

14

Mácah wéheat, Dios naáwát dih naóhyapaat

¹ Míic oyat jwiít dih chah á náahachah yuhna, Túini Espíritu á jéihyaatnadihbut jwiít dih bidat caá náahap. Dios naáwát dih naóh yapaat wēpat dih chah bidat caá náahap, míic wáac junít, ñi jéih míic teo wáacat túut niijná. ² Mácah wéheatjīh naóhñitboó cāacwādih wéhécan, Diosdihjeh í wéhena caá. Túini Espíritu á wēpatjīh, Dios á jéihyaatdih í naáwáchah yuhna, nihat cāacwā ípī beh joicán caá. ³ Obohjeéhtih, Túini Espíritu á wēpatjīh Dios naáwát dih naóh yapanitboó cāacwāboodih í wéhena caá. Diosdih chah í túi jenah joyát pínah niijná; ded pah queédih á chājat tútatdih chah túi beh joinít, í jepahat pínah niijná; í jīgahatdih, í úumatdihbut á yayát pínah niijná; páant í niij naóh yapana caá. ⁴ Mácah wéhéni áih caolihdihjeh Túini Espíritu á teo wáacna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwát dih naóh yapaniboó Dioíhwā wáac junít dih á teo wáacna caá.

⁵ Yeéb nihat mácah wéheatjīh ñi wéheatdih náah yacna yuhna, Dios naáwát dih naóh yapaatdih chah wā náah yacna caá. Naóh yapaniboó Dioíhwādih chah á teo wáacna caá. Obohjeéhtih, mácah

wéheatjīh naóhni, caandíh jwúub túut nuumníjīh bíicdih naóhñit, Dios naáwát dih naóh yapani bíic yoobó áihwādih í teo wáacna caá. ⁶ Wā úudwā panihnitá, weém ñi pebhboó jubínit, mácah wéheatjīh wā naáwáchah, yeebdíh áta teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, ded pah Dios á jéihyaatdih naóh yapanit, ded pah jwí chājat pínahdih naóh bohénit, yeebdíh wā túi teo wáacap jī.

⁷ Nin pah á jumna caá: Pelatdih, chíoc nahdih yoobópdih jwí póojcah, joinítboó jwí póojatdih í beh joicán níit. Bíitatdihbut yoobópdih jwí bíitcah, bitaboó jwíjééh í jéih eocan níit. ⁸ Póojat nahdih yoobópdih jwí póojcah, joinítboó beh joicán, míic mawatdih teo wáacadih í bejcan níit. ⁹ Pánihat dée, joinítíh wéheatjīh yoobópdih ñi naóhcah, í beh joicán níit. Ñi naáwáchah yuhna, queédih dedé pínah nihcan níit. ¹⁰ Nin pahbut á jumna caá: Nin baácboó dawá wéheatna á jumna caá. Cāacwā íih wéheatjīh wéhena, í míic beh joiná caá. ¹¹ Obohjeéhtih, weemdíh naóhñiíh wéheatdih beh joicán, jwí jéih míic wéhécan caá. ¹² Pánihat pah, joinítíh wéheatjīh naóhcan, í beh joicáh, yeebbút queédih ñi jéih teo wáaccan caá. Pánihna, Dioíhwādih teo wáacat pínah niijná, Túini Espíritu á wáhni jéihyaatnadih búdi ñi bidii.

¹³ Dioíhwādih teo wáacat túut niijná, mácah wéheatjīh naóhñiboodih jwúub túut nuumát pínahdihbut úubát caá náahap. ¹⁴ Beh joicán yuhna, wíih caolihboó mácah wéheatjīh wā túi úubhna caá. Páant wā úubúchah, wíih caolihdih á teo wáacna caá. Wíih wéheatjīh wā úubúchah, wíih jenah joyátboodih á teo wáacna caá. ¹⁵ Pánihna, mácah wéheatjīh úubhñit, wíih wéheatjīhbut wā úubhbipna caá. Mácah wéheatjīh eonit, wíih wéheatjīhbut wā eobipna caá. ¹⁶ Míic wáac junít,

* 13:12 1Jn 3.2

mácah wéheatjĩhjah Diosdih ñi weñechah, jéih jwuhcanni ñi cātíh jumna, ñi naáwátidih beh joicán, “Páant tigaá”, ã jéih niijcán niít. ¹⁷ “Táina caá, Maá”, yoobópdiñi ñi niijíchah yuhna, ñi niiját caán jáap juníboodih ã teo wáaccan niít. ¹⁸ Mácah wéheatjĩh yeéb ñi wúbát chah weémboó pánih wúbhna, wéinit, “Táina caá, Paá”, Diosdih wápĩ niijná caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih wúbhna yuhna, Jesúhwā jwī míic wáac junít, yeebdih ã teo wáacat pínah niijná, daocanni jacnabitjeh ñíih wéheatjĩh naóhna, chah wāta wēi tagaá. Diez mil jacnadih mácah wéheatjĩh wā naáwáchah yuhna, yeebdih ã teo wáaccan, wāta wēican taga.

²⁰ Wā údwā panihnitá, wébít ĩ jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, yéej chājatdih jenah joicánnit ĩ jumat pah yeebbút biíc yoobó ñi jumúú. Behnit ĩ jenah joyát pah mácah wéheatna ded pah ã jumat pínahdih táí jenah joinít yeebdih jumat caá náahap. ²¹ Yeéboó nin pah ñipĩ niij jenah joiná caá: “Dios weemdih táí wéinit, mácah wéheatdih át jéihyanap be”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, Dios ã wēi enat júutat pínah nihcan caá. Dios naáwátidih naóh yapani Isaiás nin pah ã niij daacátjidih ñi táí jenah joyoó: “Dios nin pah ã niijná caá: ‘Wíih judíowādih peéh chājat túut niijná, ĩ pebhna biíh baácdih moondih wā wahbipna caá. Jātih wā naáwátidih naóh yapanit judíowā ĩih wéheatjĩhjah ĩ naáwáchah yuhna, ĩ jepahcap jĩ. Bū peéh chājat túutna, judíowā ĩ wéheatdih wéhecannit ĩ naáwáchah, páantjeh weemdih ĩ jepahcan niít’, jwī Maáh ã niijná caá”, Isaiás át niij daacáp tajĩ.* ²² Pánihna, mácah wéheatna Dios áihwādih ã wēi enat júutat pínah nihcan caá. Ñi míic wáac

juyúchah, caandih jepahcannitboó mácah wéheatnadih joinít, Isaiás ã daacátjidih náhninit, Diosdih ĩ jepahcatjijúb ã peéh chājat pínahdih ĩ jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, yeéb Jesúhwāboó Dios naáwátidih ñi naóh yapanachah joinít, yeebdih teo wáacnit, jepahcannitboodih ã teo wáaccan niít. ²³ Míic wáac junít, yeéb dawá mácah wéheatjĩh ñi naáwáchah, bita jéihcannit, Jesúsdih jepahcannitboó waád junít, “Queét mácah wéheatjĩh naóhnit jenah joicánnitjeh caá”, ĩ niij jenah joibípna caá. ²⁴⁻²⁵ Obohjeéhtih, yeéb Dios naáwátidih ñi naóh yapanachah joinít, Jesúsdih jepah jwuhcanni nin pah ã niij jenah joibípna caá: “Weém yéejni caá. Dios ninboó jumnit, wā jenah joyátidih jéih beedáni jumna, nitdihbut át jéihyanap taga”, ã niij jenah joibípna caá. Páant niij jenah joinít, bódicha caj yoh ñajnit, “Dios, meém nihat jéihni, táini caá”, niijnít, Jesúsdih ã jepahbipna caá.

Wáac junít, táinijeh jumat

²⁶ Diosdih weñat túut niijná, míic wáac junít, táinijeh chājat caá náahap. Yeéb nihat ñi naáwáchah, ã táina caá. Obohjeéhtih, nihat biícdih ñi niijcá bojoó. Táini Espíritu biquínadidih ewat ã wühuchah, Diosdih wēi ewat caá náahap. Biíhdih bohéatdih ã wühuchah, naáwát caá náahap. Biíhdih Táini Espíritu ã jéihyanachah, caandihbut naáwát caá náahap. Biíhdih Táini Espíritu ã wēpatjĩh mácah wéheatjĩh ã naáwáchah, jwúb túut ñum naáwát caá náahap. Pánihna, Táini Espíritu ded pah ã teo wáacachah, Jesúsdih chah táí jenah joyát túut niijná, yeebdih naáwát caá náahap. ²⁷ Mácah wéheatjĩh naáwíhna, chénewā, biíc peihcannitjeh biquínajeh ĩ naáwá naáh. ĩ naáwátidih jwúb túut ñumníbut ã naáwá naáh, yeéb

* 14:21 Is 28.11-12

nihat ñi beh joyát pínah niijná. 28 Obohjeéhtih, mácah wéheatdih jwúub túut nuumní pínah wihcah, wáac jwinítdih á naóhca bojo naáh. Caanjéh caolih diítboó Diosdih á uúbú naáh.

29 Túini Espíritu á teo wáacachah, Dios naáwátdih biquína í naóh yapana naáh. Queét í naóh yapanachah, joinítboodíh túi jenah joyát caá náahap, “¿Túini Espíritu á naáwát túatni niít?” niij jéihyat túut niijná. 30 Páant á naáwáchahjeh, biíhdih Túini Espíritu á naáwát túutuchah, jwíih naóhniבודíh yayát caá náahap, biíh jwuh á naáwát pínah niijná. 31 Nihat biícđih naóh yapacan, biquínajeh nihat naóh yapaat caá náahap, nihat múic wáac jwinítboó í bohéat pínah, í weñat pínah, chah í túi jumat pínah niijná. 32 Túini Espírituboo á naáwát túutuchah joiná, naóhni pínahboo “¿Débólih caá wá naóhbi, queétdih wá túi teo wáacat túut niijná?” niij jenah joyát caá náahap. 33 Páant niij jenah joiná, Dios á náah yacat pah táinijeh ñi naóh yapabipna caá.

Diosboó nihat Jesúhwá múic wáacnitdih táinijeh á chájat túutat pah, yeebdíhbut biíc yoobó á náah yacna caá. 34 Pánihna, múic wáacna, Dios á wutatji pah í weha mánadih jepahna, ñi weha mána yaádh laihsanjeh í joí cháudu naáh. 35 Húbh joíhna, íih muuná jwúub jwibínitjeh, í weha mánadih í uúbh joyó naáh. Yaádhboó pánih wéhena, bita wáac jwinít í túi joí ñuunátdih í yéjanachah, á túican caá. 36 Yeéb múic wáacnit, ded pah ñi túi jumat pínahdih páant wá naáwátdih joíhcan, nindih ñi túi jenah joyó: Jesúh túini doonáđih yeébbó naóh waóhñit nihcan caá. Yeebjéh caandíh jepahnit nihcan caá. Pánih waóhñit nihcan, nihat biíh táchinadih moón Jesúhwá

yeebdíh í waáwáchah, ded pah ípí chájatdih náhninit, yeebbút biíc yoobó ñi chájaa.

37 Ded “Weém Túini Espíritu á wēpatjīh Dios naáwátdih naóh yapani caá. Á wēpatjīh weemdíh ápí jéihyana caá”, niij jenah joiníboó “Dios á wutatdih ded pah jwí múic wáacatdih Pablo yoobópdih á naóh yapanap be”, á niijí naáh. 38 Obohjeéhtih, wá naáwátdih á joyáh bojochah, bita caandíhbut í joyáh bojo naáh.

39 Pánihna, wá úudwá panihnitá, Dios naáwátdih naóh yapaat túut niijná, Túini Espíritu á teo wáacat pínahdih búdí ñi uúbú. “Mácah wéheatjīh ñi naóhca bojó”, niijcát caá náahap. 40 Ñi jenah joyát pahjeh chájcan, Dios á wutat pah táinijeh chájat caá náahap.

15

Jesús á boo pud júúwát

1 Búu wá úudwá panihnitá, Jesúh dooná yeebdíh ded pah wá naáwátjidih wá jwúub náhniabipna caá. Caán doonáđih jwíih jepahnit, búubut jenah joinít ñi jumna caá. 2 Caán doonáđih ñi jepahachah, yeéb iiguipna bejnit déejidih Dios át túi ubup taga. Caán naáwátdih joí cádahcan, ájeéh jumat túut niijná, Dios pebhboó ñi bejbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh cádahna, ñi jwíih jepahatji dedé pínah nihcan niít.

3 Weemdíh jéihyani doonáđih yeebdíh wá jwúub naáwáp jī. Oboh jumni naáwátjeh nihcan caá. Dios á niijátji pah biíc yoobó Jesucristo jwí yéjeat jīb át wun wáhp wut jī.* 4 Páant á wunat túttimah, áih bácađih í yohochah, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Dios á niijátji pah, át jwúub boo pud júúwáp wut jī.* 5 Pánih boo pud jáóhñiji, Pedrodih át jígohop wut

* 15:3 Is 53.5-12 * 15:4 Sal 16.8-10; Mt 12.40; Hch 2.24-32 * 15:5 Lc 24.34 * 15:5 Mt 28.16-17; Mr 16.14; Lc 24.36; Jn 20.19

jī.* Tálttimah, ã bohénitjidihbut ãt jíghop wut jī.* ⁶ Tálttimah, ãihwã quinientos chah ĩ míc wáac jwýúchah, queétdihbut ãt jwúub jíghop wut jī. Biquína queét en-nitjiboó ĩ wunuchah yuhna, nihat bitaboó páantjeh ĩ báadh jwuhna caá. ⁷ Tálttimah, ã úud Santiagodih ãt jíghop wut jī. Pánih jíghonit, nihat ã naáwát túatnitdihbut ãt jíghop wut jī.

⁸ Pánih jíghoniji jeáboó ã púuh laab béjat tálttimah, yeejép wã chãj jwuhuchah, wã jepahat pínah jãtih, weemdíhbut ã jíghop jī. Páant ã jíghochahjeh, ã boo pud júúwãtdih táí jenah joinít, caandíh wã jepahap jī.* ⁹ Jesúhwãdih tubit yeejép wã chãjachah yuhna, Jesús weemdíh jíghonit, ãih doonádih ã naóh jibat túatup jī.* ¹⁰ Páant wã jumuchah yuhna, Dios weemdíh oinit, ãt jíghah enep taga. Pánih jíghah en túat numnít, Jesúh túini doonádih ã bohé jibat túatup jī. Pánihna, weemdíh ã teo wáacatjidih búdí wëinit, bita ã naáwát túatnit chah wã teona caá. Obohjeéhtih, wã wëpatjìhjah nihtcan, Túini Espíritu ã teo wáacachah, Diosdih wã táí teo wãhna caá. ¹¹ Weém, queét bita ã naáwát túatnitbut, jwiít nihat páant Jesúh doonádih jwí bohénachah, yeébbóo ñi jepahap jī.

Wannit ĩ jwúub boo pud júúwát

¹² Jesúh doonádih bohéna, ã jwúub boo pud júúwãtdihbut jwípí bohéna caá. Obohjeéhtih, páant jwí bohénachah joinít, nihat yeéb Jesúsdih jepahnit yuhna, ¿Dépanihna “Jwí boo pud júúhcan níit”, biquína ñi níj jenah jói? ¹³ Obohjeéhtih, boo pud júúwát ã wihchah nihna, Jesúsboó ãta boo pud júúhcan tagaá. ¹⁴ Jesús ã boo pud júúhchah nihna, ãih doonádih jwí bohéat, caandíh ñi jepahatbut dedé pínah ãta nihtcan tagaá. ¹⁵ Páant

ã boo pud júúhchah nihna, Dioíh doonádih yee naóhnitjeh jwíta jum taga. “Dios Jesucristodih ãt boanap taga”, jwípí níj bohéna caá. Obohjeéhtih, boo pud júúwát ã wihchah nihna, Jesúsdiht Dios ãta booacan tagaá. Caandíh ã booacah nihna, yee naóhnit jwíta jum tagaá. ¹⁶ Boo pud júúwát ã wihchah nihna, Jesús ãta boo pud júúhcan tagaá. ¹⁷ Æ boo pud júúhchah nihna, caandíh ñi jepahachah yuhna, dedé pínah ãta nihtcan tagaá. Yéejat jíib páantjeh yeebdíh ãta jum tagaá. ¹⁸ Páant ã boo pud júúhchah nihna, Jesúhwã wunnit, iiguípna mícjeh ĩta bej tagaá. ¹⁹ Pánihna, nin baácboó jum jwuhnit, Jesúsdih jwí jepahachah, ã teo wáacachah yuhna, jwí wunat tálttimah páantjeh bæudná, jwiítboó chah moh yéejnit jwíta jum taga.

²⁰ Obohjeéhtih, Jesucristo yoobópdih ãt boo pud júúwáp tají. Caán caá jwíih boo pud júúhni. Caán boo pud júúh waóhni ã jumuchah, jwiít ãihwãbut jwí boo pud júúhbiptna caá. ²¹ Adán yéej chãj waóhna, ãt wun waáwáp tají. Obohjeéhtih, Jesucristoboó yéej chãjcanni jumna, wanniji ãt boo pud júúh waáwáp tají. ²² Adán yéej chãj waóhni, ã wunuchah, jwiít nihatbut yéej chãjnit, jwípí wunna caá. Obohjeéhtih, Jesúsboó ã boo pud júúh waáwãchah, jwiít ãihwãbut jwí boo pud júúhbiptna caá.* ²³ Nin pah ã jumna caá: Jesucristo ãt jwíih boo pud júúwáp tají. Tálttimah, caán ã jwúub dei júúwãchah, jwiít ãihwãbut jwí boo pud júúhbiptna caá. ²⁴ Tálttimah, niht baácdiht moón maáta ĩ wëpatdih, niht nemépwa ĩ wëpatdihbut yap yoh beedánit, nin pah Jesús Diosdih ã níj naóhbiptna caá: “Dáa buca, Paá, weemdíh ma chãjat túatdih bæu wã péana caá. Bæu meemjéh caá wutni”, ã niijbípna caá. ²⁵ Páant

* 15:8 Hch 9.3-6 * 15:9 Hch 8.3 * 15:22 Ro 5.12-18

ã niiját pínah jãtih, Jesús páantjeh maáh ã jum jwuhah caá náahap, nihat Diosdih en jãihnitdih ã míc mao yap yohat pínah niijná.*

²⁶ Páant ã yap yohochah, jwí jwúub wancan niit. ²⁷ Dios naáwãtdih naóh yapani David nin pah át niij daacáp tají: “Dios nin pah ã niijná caá: ‘Wã wũúh Jesucristo nihatdih yap yohnit, maáh ã jumuchah, nihat caandih í jepahbipna caá. Obohjeéhtih, weémboó chah maáh jumna, wã wũúhdih wã jepahcan niit’, Dios ã niijná caá”, David át niij daacáp tají.*

²⁸ Jesucristo nihatdih yap yoh péanit, ã ípdih “Dáa, buu nihat meemdih í jepahna caá. Weembát meemdih jepahni caá”, Diosdih ã niijbipna caá. Pánihna, Dios chah maáh ã jumbipna caá.

²⁹ Biquína yeéb Jesúsdih jepah jwuhcan, ñi oinit Jesúhwa í jumat peéh, í mawachah ennit, nin pah ñi niij jenah joyóp be: “Jesúhwa jumna, boo pud jũóhnt, Dios pehbóó í bejbipna caá”, niij jenah joinít, queétdih jwúub enihna, túut nuumnít, ñit daabáát túutap wut be. Obohjeéhtih, boo pud jũúwát ã wihcah, páant ñita chãjcan tagaá.

³⁰ Jesúh doonãdih jwí naáwát peéh, jwiitdihbut í mawat dée tobohna caá. Pánihna, “Wã boo pud jũóhcan niit”, niij jenah joiná nihna, wãta naóh cádah tagaá. ³¹ Wã jéihna caá, yeó jáap jumat pah weemdih í mao yohat dée tobohna caá. Obohjeéhtih, wã naáwáchah joinít, yeéb ñi túut nuumãtdih ennit, búdí wã wëina caá. Pánih wëinit, ã tobohochah yahna, wã naóh cádahcan niit. ³² Nin Éfeso tútchidih dawá jiwá pah íjnit, Jesúh doonãdih wã naáwát jib, weemdih í mawíhip yah jí. Pánihna, boo pud jũúwát ã wihcah, dedé pínah ãta nihcan tagaá. Jwí boo pud jũóhcan, “Waícanjeh jwí wnat pínah jãtih, jwiitdih wëi babh

jeémátjeh caá náahap”,* ípí niiját pah yoobópdih ãta jum taga. Obohjeéhtih jwí boo pud jũóhbiipna caá.

³³ Yee naóhntdih ñi joyáh bojó. “Yeejépwãdih pej jumnit, biíc yoobó yeejép ñi jumbipna caá”, bita í niijãtdih ñi túi náhninaá. ³⁴ Yeebdih jwúub túi jenah joinít, yéej chãj cádahat caá náahap. Biquína ñijeéh jumnit Diosdih túi jéihcan, jwiitdih ã boo pud jũúwát túutat pínahdihbut jenah joicán, í yéej chãjna caá. Páant í chãjatdih yeebdih túicat caá náahap.

Ded pah túttimah jwíih bácah ã jumat

³⁵ Biquína yeéb “Jwí jwúub boo pud jũóhbiipna caá”, jwí niijãtdih páantjeh beh joicán, nin pah ñi niij úubh joimí nacaá. ¿Ded pah wannit í jwúub boo pud jũóhbi? ¿Ded pah íih bácah ã jumbi? ñi niij úubh joimí nacaá. ³⁶ Pánih úubh joiná, ñi túi jenah joicán caá. Momnidih ñi jenah joyoó. Jwí momochah, ãih jih bóo chóo ã wunuchahjeh, dítmant bóo ãpí chíih jũóhna caá. ã wuncan, ãta chíih jũóhcan taga. ³⁷ Chíih jũóhniboó jwí momnidih biíc yoobó nihcan caá. Pánihat dée jwí jwúub boo pud jũúwáchah, jwíih bácahbut mácah ã jumbipna caá. ³⁸ Nihat jwí momni chíih jũóhnt ded pah ã jumat pínahdih Diosboó át chãjap taga. Biíhñajih jwí wid momochah, biíc pah jígoñni míc ã chíih jũóhcan niit.

³⁹ Páant ã jumat dée nihat bácahbut biíc yoobó nihcan caá. Cáacwã, nuñúpwã, jwébehwã, queejwã nihat íih bácah mácah ã jumna caá. ⁴⁰ Nihat jeáboó jumni, baácboó jumnibut biíc yoobó nihcan caá. Jeáboó jumni ã týat mácah, baácboó jumni ã týatbut mácah ã jumna caá. ⁴¹ Nihat jeáboó jumnibut biíc yoobó ã yeh iigcán caá. Yeóboó mácah, widhboó mácah, cáiwábut mácah ã yeh iigná

* 15:25 Sal 110.1 * 15:27 Sal 8.6 * 15:32 Is 22.13

caá. Cáuwā mícjehbut mácah ā yeh iigná caá.

⁴² Pánihna, momni mácah ā chíih jūúwát pah, jwī wunuchah, ī yohni bácah jwúub boo pud jūóhna, mácah ā jumbipna caá. Jwī wunuchah, jwīih bácah ā moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud jūúwát túttimah, jwīih jáap bácah ā jwúub moópcan niít.

⁴³ Jwī wunuchah, jwīih bácah ā táí jígohcan caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud jūúwáchah, túini ā jumbipna caá. Jwī wunuchah, jwīih bácah wēpcanni caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud jūúwáchah, túi wēpni ā jumbipna caá. ⁴⁴ Nin baácboó jwī jum jwuhni bácah ā wunbipna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jumni pínah bácah ā jwúub boo pud jūóhbipna caá. Nin baácboó jwī jumat pínah bácahdih Dios āt wūhup wut jī. Pánih wāhna, bíih bácah ājeéh jumat pínahdihbut ā wūhbipna caá.

⁴⁵ Dios naáwát dih daácni nin pah āt niíj daacáp tajī: “Á jwīih chājni newédih Dios āih bácahdih caolih jéyanachah, āt caolih wáyap wut jī. Caán newé Adán āt wūt jumup wut jī”, āt niíj daacáp tajī.* Obohjeéhtih Jesucristo, Péeni Adán wūt jumnidih boonanit, āih bácahdih Dios mácah āt chājap wut jī. Pánih caandih boonanit, jwiítidihbut ā boobipna caá, ā pebhboó ājeéh jwī jumat pínah niijná. ⁴⁶ Nin baácboó jwī jumat pínah bácahdih Dios āt jwīih chājap tajī. Túttimah, jeáboó ājeéh jwī jumat pínah jáap bácahdihbut ā chāj wūhbipna caá.

⁴⁷ Dios Adándih baácjīh āt chājap wut jī. Obohjeéhtih, Jesucristo-bodih jeámant āt wah deyanap wut jī. ⁴⁸ Jwiít nihat Adán jumená jumna, āih bácah déedih jwī bíbohna caá. Jesucristoíhwā jumna, āih jáap bácah déedih jwiítbut jwī bíbohbiipna caá. ⁴⁹ Būh nin baácboó jum

jwuhna, baácjīh chājni Adán pah jígohnit jwī jumna caá. Túttimah, jeáboó jumna, Jesús pah jígohnit jwī jumbipna caá. ⁵⁰ Wā úudwā panihnitá, páant wā naáwát dih jenah joinít, nindih ŋi táí náhninaá: Nin baácboó jwī jum jwuhni bácah, yéejni jumna, Dios pebhboó yéejat wihcapna ā jéih jumcan niít. Moópni pínah jumna, Dios pebhboó moopát wihcapnabut ā jéih jumcan niít.

⁵¹ Jātih Dios ā jéihya jwuhca naáhdih bū yeebdih wā naóhna caá. Nin wā naáwát dih ŋi táí jenah joyóo: Jesucristo ā jwúub dei jūúwát pínah jātih, nihat jwiít āihwā jwī wuncan niít. Obohjeéhtih, jwī wunat túttimah, jwī wun jwuhcah, bíic yoobó jwiít nihatdih ā túut nuumbíipna caá.

⁵² Bíic láa quíib pínah bojat pah jwī túut nuumát ā jumbipna caá. Péeni póojat nah ā yáanachah, jwiít nihat āihwādih Dios ā túut nuumbíipna caá. Á yáanachahjeh, nihat āihwā wunnitji jáap bácah jumnit ī jwúub boo pud jūóhbipna caá. Áihwā báadhnitdihbut ā túut nuumbíipna caá.* ⁵³ Būh jumni bácah wunna, ā moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwiítidih ā túut nuumát túttimah, jwīih jáap bácah jwúub wuncan, ā moópcan niít. ⁵⁴ Páant ā yapachah, Dios naáwát dih naóh yapani Isaías nin pah ā niíj daacátji bíic yoobó ā yapbipna caá: “Dios nihatdih āt yap yohop tagaá. Páant ā yap yohochah, āihwā ī jwúub wuncan niít”, āt niíj daacáp tajī.* ⁵⁵ Dios naáwát dih naóh yapani Oseas nin pah ā niíj daacátjidihbut bíic yoobó ā yapbipna caá: “jwunat ā jwúub wihcan niít! Pánihna, bū jwī yéejat peéh wunatdih jwī úumcan caá”,* ā niíj daacátji pah jwiít āihwā wēinit, jwī niijbipna caá.

⁵⁶ Moisésji ā watatdih jéihna yuhna,

* 15:45 Gn 2.7 * 15:52 1Ts 4.15-17 * 15:54 Is 25.8 * 15:55 Os 13.14

jwiít nihát jwĩpĩ túi jepahcan caá. Pánih jepahcan, “Weém yéjni caá”, jwĩ niij jéihna caá. Páant jwĩ jumátdih jéihnit, jwĩ wunát túttimah, dedé yéjeat peéh chãjatdih úumna, wunáttdihbut jwĩpĩ úumna caá. ⁵⁷ Obohjeéhtih, Jesucristo wun wãhñit, ã jwãub boo pud jũúwãchah, jwiít ãihwã iiguĩpna bejnit déjei jwãub boo pud jãóhñit, Diosjeéh jumát túut niijná, ã pebhboó jwĩ bejbipna caá. Páant jwĩ jumát pínahdih jéihna, Diosdih búdi wëinit, “Túina caá”, jwĩpĩ niijná caá.

⁵⁸ Wã úudwã panihnitá, yeebdíh búdi oinit, nin pah wã naóhna caá: Jesúsdiñ ñi jepah cádahca bojoó. Bitaboó yeebdíh yeenit, mácah ñi bohénachah yuhna, joyáh bojnit, yoobópdih Jesúsdiñ doonádiñ ñi túi jenah joyoó. Pánih jenah joinít, “Diosdih jwĩ teo wãhat buúdní pínah nihcan caá”, niij jéihñit, ded pah ã chãjat tútatdih túi wëinit, ñi chãjaá.

16

Ded pah dinerodih wãhat

¹ Bũũ bíih naáwátdih yeebdíh wã naóhbipna caá. Jerusalén tútchidih moón Jesúsdiñwãdih teo wáacat pínah dinerodih ded pah ñi chãjat pínahdih wã naóhbipna caá. Galacia baácdih moón Jesúsdiñwã míic wáacnitdih nin pah wã chãjat tútat pah bíic yoobó ñi chãjaá.* ² Chooát yeó jáap jumát pah débóo dineró ñi wãhat pínahdih yeéb nihát ñi jwejepboó ñi ámohoó. Det ñi tewat júb búdi bíbohñit, búdi ñi ámoho naáh. Det bainí bíbohñit, bainí ñi ámoho naáh. Pánih ámohna, ñi pebhna wã juibínachah, queét moh yéjnitdih ñi wahni pínah dinerodih ñi bíbohñit caá. ³ Wã juibíát pínah jãtíh, dinerodih ub bejnit pínah neonátdihbut ñi ñiwií. Páant

ñi ñiwichah, juibínit, Jerusaléndih moón Jesúsdiñwã queétdih ñi túi jéihyat pínah niijná, wã daac wãhbipna caá. ⁴ Weemdíhbut Dios ã wahachah, queét bíicdih wã bejbipna caá. Obohjeéhtih, wã jéih jwãhcan caá.

Pablo ã jib bejat pínah

⁵ Nin pah wã jib bejat pínahdih wã niij jenah joiná caá: “Ninmant bejnit, Macedonia baácdih jumni tútchinadiñ jib bej péanit, Corinto tútchidih moón Jesúsdiñwã pebhna wã juibíbipna caá”, wã niij jenah joiná caá.* ⁶ “Maatápdih ñjeéh chão jwãhñit, mah noój ã yapat túttimah, bíih tútchina wã bejbipna caá. Pánih chãoníji wã yap bejat túut chãjachah, weemdíh ñi jéih teo wáacipna caá”, wã niij jenah joiná caá. ⁷ Pániha, ñijeéh maatápdih jumíhna, Macedonia baácdih wã jib bejat túttimah ñi pebhboó wã juibíbipna caá. Butéh bejna, maatcanjeh wãta jéih jum tagaá. Dios ã náahachah, túi maatápdih ñijeéh wã chão jwãhbipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, butéh nin Éfeso tútchiboó Pentecostés yeó jáapnadih páantjeh wã jum jwãhbipna caá.* ⁹ Ninboó dawá wã bohéátdih íjñit, ñi bohéat túutcah yuhna, Dios ã teo wáacatjñ búdi wã bohénachah, dawá joiná caá ñi chãjap. Pániha, weemdíh ñjeéh jumát caá náahap. Pánih jumniiji Pentecostés túttimah, ñi pebhna wã bejbipna caá.*

¹⁰ Timoteo ñi pebhna ã juibínachah, ã náhni dahwacat pínah niijná, ñi túi teo wáacá. Jwĩ Maáhdih teo wãhni wã jumát pah, caandít Jesúsdiñ teo wãhni caá. Páant ã jumachah, caandíh ñi túi en dawá.* ¹¹ Caandíh yap yohcanjeh, yeéb niháttdih túi joyát caá náahap. Caandíh túi wëinit, wã jumapna ã jwãub jũúwát pínah niijná, ñi túi teo

* **16:1** Ro 15.25-26; 2Co 8-9 * **16:5** Hch 19.21

19.8-10 * **16:10** 1Co 4.17

* **16:8** Lv 23.15-21; Dt 16.9-11 * **16:9** Hch

wáacá. Caán, biíh Jesúhwā biíc dih í jwáub juyát pínahdih wā bidna caá.

¹² Apolosdih “Bita Jesúhwā biíc dih Corinto tútchidih moón Jesúhwādih meembát enedih ma bejeé”, wā wēp niijp yuh be. Obohjeéhtih, buu ā jéih bej jwuhcan caá. Túttimah, débólih ā bejihna, ā bejmi dée caá.

Pablo ā péé túyat tútat

¹³ Bitā í yéjaat déedih yap yohat tút niijná, túi jenah joinít jumat caá náahap. Nemépwābut í yéjaat déedih umcanjeh, yap yohat tút niijná, Jesús dih ñi túi jenah joí cádahca bojoó. ¹⁴ Pánihna, oinit, bitadih túi chājat caá náahap.

¹⁵ Wā údwā panihnitá, nihat Acaya baác dih moón Jesús dih í jepahat pínah jātih, Estéfanaswā í jepahatjidih ñi jéihna caá. Queét Jesúhwādih búdí ípí teo wáacna caá.* ¹⁶ Pánih teo wáacnit jumna, í naáwáchah, ñi túi jepahaá. Bitā queét panihnit maáta, bitā Jesús dih teo wāhnitdihbut túi jepahat caá náahap.

¹⁷ Yeéb Corintodih moondih búdí bidna wā chājap be. Pánihna, ñi wahnit Estéfanas, Fortunato, Acaicojih ninna í jayúchah, búdí wā weñep be. ¹⁸ Yeéb biíc dih jumna, yeebdih ít weñanap tagaá. Biíc yoobó ninna joinít, weemdihbut í weñanap be. Pánih teo wáacnitdih “Ñi túi chājap be”, yeebdih niiját caá náahap.

¹⁹ Asia baác dih moón Jesúhwā míc wáacnit yeebdih í túyat túatna caá. Aquila, Priscilajih ñih muúboó míc wáacnit Jesúhwābut búdí í túyat túatna caá. “Jwí Maáh Jesús jeéh í túi jumna naáh”, niijnít, í túyat túatna caá.* ²⁰ Nihat nin Éfeso tútchidih moón Jesúhwābut yeebdih í túyat túatna caá. Yeebbát Jesús ā oyatjih ñi túi míc uúbú.

²¹ Buu nin péenibitdih weemjéh wā daácna caá. Weembát yeebdih búdí wā túyat túatna caá.

²² Ded jwí Maáhdih túi oicannidih Dios ā peéh chāja naáh. Jwí Maáh Jesús waícanjeh ā jwáub dei jūúwá naáh.

²³ Jwí Maáh Jesús yeebdih búdí oinit, ā teo wáaca naáh. ²⁴ Jesucristo ā oyatjih biíc dih moon páh yeéb nihatdih búdí wā oina caá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Pablo

* 16:15 1Co 1.16 * 16:19 Hch 18.2

2 CORINTIOS

Pablo queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, biíhdih daacát tútutnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúíhwādh wā wahna caá.* Dios ã náahat pah, Jesucristoíh doonádih ã naáwát tútutni wā jumna caá. Nin náodih wahna, jwí úd panihni Timoteojíh yeebdíh búdí jwí túyat tútatna caá. Bitá Acaya baácdih moón Jesúíhwābut nin wā daác wahnidih í joyó naáh. ² Jwí íp, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh búdí oinit, í teo wáaca naáh, bícdih ñi táí jumat pínah niijná.

Ded pah yeejép yapat

³ Jwiít dih en jígahnit, Dios ãpí teo wáacna caá. Páant ã teo wáacachah, caán, jwí Maáh Jesucristo ã ípdih búdí wēinit, “Jwiít dih búdí oinit, ma teo wáacat túina caá, Paá”, niiját caá jwiít dih náahap. ⁴ Yeejép jwí yapachah, jwiít dih caanjéh ãpí táí teo wáacna caá, bita yeejép í yapachah, queédihbut jwí teo wáacat pínah niijná. ⁵ Nin baácbóo Jesucristo jum láa, tubit yeejép át yapap wat jī. Áih táini doonádih bohéna, caán Jesús ã yapatji pah muntih jwiítbut dawá láa tubit yeejép jwí yapna caá. Jesucristoíh jumna, páant yeejép jwí yapachah, Dios jwiít dih búdí ãpí teo wáacna caá. ⁶ Pánih yeejép yapna, yeebdíh jwí jéih teo wáacna caá, Diosdih chah ñi táí jenah joyát pínah niijná. Yeejép yapna, Dios jwiít dih ã teo wáacachah, jwiítbut yeebdíh jwí jéih teo wáacna caá, ñi jígahat ã yayát pínah niijná. Jwí yeejép yapat pahjeh muntih, yeebbát yeejép ñi yapachah, “Dios ã táí teo wáacipna caá”, niij jenah joinit, caandíh ñi cádahcan niít. ⁷ Pánihna, “Weém yeejép wā yapat pahjeh muntih, queébut yeejép í yapna caá. Dios weemdíh búdí ã

teo wáacat pah, queédihbut búdí ã teo wáacachah, caandíh í táí jenah joini cádahcan niít”, wā niij jéihna caá.

⁸ Būū wā údwā panihnitá, nindih ñi táí náhninaá: Weém Asia baácbóo jum láa, tubit yeejép wā yapap jī. “Wā jéih būujácan niít. Wā wānbipna caá.* ⁹ Weemdíh í mao yohbipna caá”, wā niij jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, Diosboó páant át yapat tútutp tají, “Weemjéh wā jenah joyátjīh wā jéih chājna caá”, wā niij jenah joicát pínah niijná. Caán, chah wēpni jumna, wānah bejnidih jwáub booani jumna, weemdíh ã teo wáacat pínahboodíh bidat caá náahap. ¹⁰ “Wā jibipboó búdí tobohāt ã jumachah yuhna, Dios ã teo wáacachah, wā táí yapap jī. Túttimahbut, bíc yoobó muntih ã táí teo wáacatjīh wā táí yapbipna caá”, wā niij jéih caá. ¹¹ Yeéb ñi wáubchah, jwiít dih oinit, Diosboó ã táí teo wáacipna caá. Páant ã teo wáacat doonádih joinit, dawá wáubhniit, “Táina caá, Paá. Pablowádh mat táí teo wáacap wat be”, wēinit, í niijbipna caá.

Pablo Corinto tútchiboó ã jwáub bejihat

¹² Biquína ñijeéh jumnit weemdíh yeena caá ít chājap. Obohjeéhtih, túccanjeh, wēinit, “Dios ã teo wáacatjīh ã náahat pahjeh queédih, bitadhbut táinijeh wā pej jum bohénap jī”, wā niij jéihna caá. Weém yeecanjeh, yeebdíh yoobópdih wā naáwáp jī. Wā jenah joyátjīh nihcan, Dios weemdíh oinit, ã teo wáacatjīh, ñijeéh wā táí jumap jī.

¹³⁻¹⁴ Yeebdíh naóh daácna, buocannijeh wāpí daácna caá, ded pah wā bohéatdih ñi táí jéihyat pínah niijná. Obohjeéhtih, būū wā naáwát dīh ñi táí beh joini jwáuhcan yuhna, túttimah, ñi táí beh joyát pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Pánih beh joiná, jwí

* 1:1 Hch 18.1 * 1:8 1Co 15.32

Maáh Jesús ã jwúub dei júúwáchah, “Pablo jwiít dih ã túi bohénap jĩ”, weemdíh wēinit, caandíh ñi niijbípna caá. Biíc yoobó yeebdíh wēinit, “Wã naóhniji táini doonádih queét ĩ túi jepahap jĩ”, weembút Jesúsdih wã niijbípna caá.

15-16 Páant ñi weñat pínahdih jéihnit, Éfeso tátchiboó jum jwuhna, “Queét Corinto tátchidih moón Jesúhwádih juibí bohénit, Macedonia baácna bohénadih wã bejbipna caá. Macedonia baácboó jumniiji Judea baácna jwúub bejat túut, queét Corintodih moondíh chéneji teo wáacat túut niijná, queétdih wã en yap bejbipna caá. ĩ pebh jumni Judea baácboó wã jwúub bejat pínahdih jéihnit, queétdih wã ĩ túi teo wáacbpna caá”, wã niij jenah joyóp yah jĩ. Obohjeéhtih, pánih jenah joinít yahna, wã jéih bejcap jĩ.* 17 Ñi pebhna wã bejat pínah doonádih joinít, wã juibícah enna, “Pablo nih yáaniabeh tagaá”, ¿ñi niij jenah joí niit? 18 Páant ñi niij jenah joicá bojóó. Dios ã niijátji pahjeh biíc yoobó ã chājat pah, weembút yeeni nihcan caá.

19-20 Weém, Silas, Timoteojihbut Dios wúuh Jesucristo ded pah ã chājatjidih yeebdíh jwĩ bohénap jĩ.* Jesucristo nin baácboó ã cáac jummat pínah jātíh, Diosboó ã wúuh ded pah ã chājat pínahdih át naáwáp wut jĩ. Pánihna, Jesucristo ã ĩp ã naáwátji biíc yoobó át chājap wut jĩ. “Jájuh Paá, ma chājat tútatdih wã chājbipna caá”, át niij jepahap wut jĩ. “Páant wã chājcan niit”, át niijcáp wut jĩ. Pánihna, “Jesucristo chah Maáh caá”, jwĩ niij jéihna caá. Pánih caandíh túi jenah joinít, ã naáwát dih jepahna, Diosdih wēinit, “Yoobóp dih tigaá ã niiját”, jwĩpĩ niijná caá. 21-22 Jesucristodih jwĩ túi jenah joí cádahcat pínah niijná, Dios jwiít dih, yeebdíhbut ã túi teo wáacna

caá. Áihwã jwĩ jummat pínah niijná, jwiít dih át níwip wut jĩ. Pánih ñíonit, jwiít dih bádí teo wáacat náahna, áih Táini Espíritudih át wahap tajĩ, jwĩh caolihboó ã jummat pínah niijná. “Dios pebhboó ñi jumachah, yeebdíh chah bádí ã túi chājbipna caá”, Táini Espiritu jwiít dih ã niijíchah, jwĩ túi jéihna caá.*

23 Bua jwuhna, wã jenah joyátjidih wã jwúub túut nuamát dih yeebdíh yoobóp dih wã naóhbpna caá. Wã yeenachah, Dios wíh jenah joyát dih jéih beedáni, ã peéh chājbipna caá. Yeebdíh enedih bádí wã bejihna yahna, “Weemdíh ennit, queét ĩ tícbipna caá”, niij jenah joinít, ñi pebhboó bejcanjeh, nin Macedonia baácna wã jwíh juyáp jĩ. 24 Diosdih jepahnit ñi jumachah, yeebdíh tabit wutni dée ñijeéh wã jumíhcan caá. Obohjeéhtih, ñijeéh táinijeh jumna, yeebdíh bádí wã teo wáaquíhna caá, Diosdih túi jenah joí cádahcanjeh, chah ñi weñat pínah niijná.

2

1 Con láa yeebdíh enedih bejna nihna, ñi yéej chājat peéh jāihna, yeebdíh bádí wãta jīgaha tagaá. Pánihna, Éfeso tátchiboó jumna, jib bejatdih jenah joinít, “Queétdih jwúub jīgahaíhcan, ĩ pebhna wã bej jwuhcan niit”, wã niij jenah joyóp jĩ. 2 Yeéb ñi jīgahachah ennit, weembút bádí wãta jīgah tagaá. Pánih míc jīgahanit, jwíta míc jéih jwúub weñacan tagaá. 3-4 Pánihna, ñi pebhna bej jwuhcanjeh, ñi yéej chājatdih ñi cádahat pínah niijná, wã daác wahap jĩ. Ñi míc ámohat pínah jātíh bejna nihna, bádí wãta jīgahap taga. Pánih bádí jīgahna, jūinít, yeebdíh tícaíhcan, yeebdíh bádí wã oyatdih ñi jéihyat pínah niijná, páant wã daác wahap jĩ. Jwĩ jwúub míc enna, túut nuamnít, táinijeh ñi jumachah enna, wã

* 1:15-16 Hch 19.21

* 1:19-20 Hch 18.5

* 1:21-22 Ef 1.14

tái wēibipna caá. Yeebbát ñi tái wēibipna caá. “Queétboó tái jepahnit, táinijeh í jumbipna caá”, wā niúj jenah joiná caá.

Yéej chājnjidih í jwúub waadát tútat

⁵ Ñijeéh jumni tabit yéej chājni weemdih ā jġahanap jġ. Yeebdih bācāh chah āt jġahanap taga. ⁶ Jáantjeh yeéb míc wāacnit, ā yéej chājat peéh, caandih bacanit, ñit jwúub waadát tútcap wut jġ. Páant ñi peéh chājatdih náhninit, ā yéejatdih jġahna, āt tút nuumúp wut jġ. ⁷ Buu, ā yéejatdih quíib buudnít, caandih ñi míc wāacapboó ñi jwúub waadát tútú. Ā jġahat yayáchah, jwġ Maáhdih ā cádahcat pínah niijná, caandih ñi tái teo wāacá. ⁸ Caandih táinijeh ñi jwúub pej jumúú, “Weemdih í tái oina caá”, wēinit, ā niúj jenah joyát pínah niijná. ⁹ Jātih yeebdih daác wahna, “¿Wā wutuchah, í tái jepahmi niít?” niúj jéihíhñit, wā daác wahap jġ. Buu ñi jepahatdih jéihna, wā wēina caá. ¹⁰ Buu caán ā yéej chājatjidih ñit jenah joí cádahap wut be. Weembát wā jenah joí cádahna caá. Caán weemdih ā yéej chājcah yuhna, yeebdih teo wāacat tút niijná, Cristo ā enechah, ā yéejatjidih wā jwúub jenah joicán niít. Páant wā jenah joicátidih ennit, yeebbát ñi jenah joí cádahbipna caá. ¹¹ Páant caán ā yéejatjidih jwiítidih jwúub jenah joicát caá náahap, ā tícat yayáchah, nemépwā í maáh, Satanás, ā náahat pah ā chājat pínah niijná. Ā yéejatjidih páantjeh jenah joiná, Satanásdih jwġta jepah tagaá. Satanás ded pah jwiít niihatdih ā yéej chājíhatdih jéihcannit jwġ nihcān caá.

Titodih jwāáhcan, Pablo ā náhni dahwaat

¹² Éfeso tútchimant bejni Troas tútchina jaiíbñit, Cristoíh táini

doonádih wā naáwáchah, dawá í tái joyóp jġ. “Dios ā teo wāacachah, caandih jepahnit dawá í jumna caá”, wā niúj wēi jenah joyóp jġ. ¹³ Páant wā jenah joiná yuhna, wā úud panihni Tito, ñi pebhna wā wahnidih jwāáhcan, weémboó búdí wā náhni dahwanap jġ. Pánih náhni dahwanit, caanjġh moondih “Wā bejna caá”, niijnít, nin Macedonia baácboó caandih bididih wā jéúwúp be.*

Cristo jwiítidih eníhcannidih ā yap yohat

¹⁴ Páant wā náhni dahwana yuhna, Cristoíhwā jwġ jumatdih jenah joinít, Diosdih búdí wā wēina caá. Cristo Satanásdih yap yohni ā jumuchah, Satanás jwiítidih ā yéej chājat tútuchah yuhna, Cristoíhwā jumna, jwiítbut caandih yap yohnit jwġ jumna caá. Dios nihatdih Cristoíh doonádih jwiítidih ā naáwát tútup be, Satanásdih Cristo ā yap yohatjidih í jéihyat pínah niijná. Pánihna, Cristodih jéihñit, búdí wēinit, nihat caandih í tái jenah joiná caá. ¹⁵ Cristoíh doonádih jwġ naóh peét bejchah enna, Dios búdí wēinit, “Wā wūúh Cristo panihñit í jumna caá”, ā niúj jenah joiná nacaá. Biqúina jwġ naóhni táini doonádih joinít, tái jepahnit jumna, iiguípna bejat déejjidih Dios ā tái ubñit í jumna caá. Obohjeéhtih, bitaboó, joiná yuhna, í jepahcat peéh iiguípna bejni pínah í jumna caá. ¹⁶ Nin pah jwġpġ niúj naóh bohéna caá: “Cristodih ñi jepahcatji peéh iiguípna bejni, tabit yeejép ñi tubaat ā yaicán niít. Obohjeéhtih, Cristodih tái jepahnit, Dioíh táini pebhboó ñi bejchah, búdí ñi weñat ā yaicán niít”, jwġpġ niúj naóh bohéna caá. Páant, jwġ niúj naáwáchah joinít, íjñit, biqúina í joííhcah yuhna, bitaboó í tái wēi joiná caá. Obohjeéhtih, jwġ Maáh Cristo jwiítidih

* 2:13 Hch 20.1

ã teo wáacchah, áih túini doonádih yoobópdih jwĩ naóhcah, beh joicán, nihat ita wēi joicán taga. ¹⁷ Dios naáwát dih bita bohé jibnitboó, jíb náahna, yoobópdih ĩ bohécan caá. Oboghjeéhtih, páant ĩ bohéat pah jwiitboó jwĩ yee bohécan caá. Dios ã naáwát túutnit jumna, caán ã enechah jéihnit, yoobópdih jwĩpĩ bohéna caá.

3

Pablowã Jesúhwãdih teo wãhnit ĩ jummat

¹ Bitã ĩ niiját pah, “Dedé jéihcat pínah weemdih wihcan caá”, weémboó wã niijcán caá. Yeeb weemdih túi jéihna, “Pablowã yoobópdih ĩpĩ bohéna caá”, niij jenah joinít, páant bitã ĩ niij daác wahatdih ñi náahcan caá. Yeebbút bitadih páant ñi niij daác wahatdih wã náahcan caá. Oboghjeéhtih, bitadih jéihcan, páant daác wahatdih ñita náah taga. ² Yeebdih jwĩ bohéniji túini doonádih joinít, ñi túut nuumúchah ennit, “Dios ã teo wáacatjĩh Pablowã queétdih ĩ naáwáchah joinít, ĩ jenah joyátdih ĩt túi túut nuumúp taga”, bitã ĩ niij jéihna caá. Páant niij jéihnit, Dios ã bohéat túutnit jwĩ jummatdihbút ĩ jéihna caá. ³ Pánihna, jwĩ túi bohénachah, ñi túut nuumátji doonádih joinít, Cristo jwiitdih ã bohéat túutatjidih nihat ĩ jéihna caá. Dios báadhni áih Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh, yeebdih jwĩ naáwáchah, ñi túi jepahap jĩ. Cristoĩh doonádih jwĩ bohénachah joinít, ñi jwĩih túut nuumátji doonádih bitã ĩ joyóchah, yeebboó queétdih jwĩ daác wahat panihnit ñi jumna caá.* ⁴ “Cristo jwiitdih ã wan wãhatjĩh Dios ã túi teo wáacna caá”, ñi niij jenah joyóchah jéihna, jwiitboó “Túini Espiritu búdí ã teo wáacatjĩh Dios naáwát dih queétdih jwĩ túi bohénap jĩ”, jwĩ niij wēi

jenah joiná caá. ⁵ Pánih wēinit, “Weém wã jenah joyátjĩh nindih wã jéih chãjna caá”, niijcán, “Dios ã teo wáacatjĩh wã buujána caá”, wã niij jéihna caá. ⁶ Páant ã teo wáacatjĩh áih jáap naáwát, túini doonádih wã túi naóhna caá. Jon jãtĩh Dios jeé naanádih ã daacátjidih jwĩ nuowádih át jepahat túutup wut jĩ. Oboghjeéhtih, caán máa wutatdih ĩ túi jepahat pínah wēpat queétbodydih át wihcap wut jĩ. Nin jáap naáwátbóodih jwĩ jepahat pínah niijná, Túini Espiritu jwiitdih ã teo wáacna caá, Diosjeéh jwĩ túi jummat pínah niijná.*

⁷⁻⁹ Dios ã wutatdih jeé naanádih daácnit, Moisésdih ã wãhuchah, Dios ã wēpatjĩh Moiséih móot búdí át yeh iiguíp wut jĩ. Moisés jeemánt ã jwúb dei júúwúchah, áih móot yeh iigát ã baáj jwúb bejchah yuhna, quíib ihana, queét Israel jumenáji caandih ĩt jéih encap wut jĩ.* Jon jãtĩh Dios ã daácnit wutatdih ã wãhuchah, ájeéh ĩ túi jummat pínah niijná, caandih túi jepahat át náahap wut jĩ. Oboghjeéhtih, ĩ túi jepahcatji peéh iiguípna ĩt bejep wut jĩ. Páant ĩ jepahcah yuhna, Moisés ã naóhni wutat túini ã jummatdih júutna, Dios búdí ã yeh iigát át jíghop wut jĩ. Buu láa jáap naáwát, túini doonádih Dios ã naáwát túutuchah, Túini Espiritu jwĩ jepahat pínahdih ã teo wáacachah, chah túini jumna, chah yeh iigát panihni ã jumna caá. Caán jeé naanádih ã daácnit wutatdih jwĩ túi jepahcatji peéh iiguípna jwĩta bej taga. Caán wutatdih jepahcan, ájeéh jwĩ jéih jumcah yuhna, caán wutatdih ã wãhuchah, Dios ã túi yeh iigát át jíghop wut jĩ. Oboghjeéhtih, buu láa Jesucristoĩh túini doonádih jwĩ jepahachah, iiguípna jwĩ bejat déejidih, Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh Diosjeéh jwĩ

* 3:3 Ex 24.12; Jer 31.33; Ez 11.19; 36.26

* 3:6 Jer 31.31

* 3:7-9 Ex 34.29

tái jumna caá. Pánihna, jáap dooná chah táini caá ã jumnap. ¹⁰ Bũ láa Jesucristoih dooná jwiítidih búdí yeh iigni dée ã jumna caá. Obohjeéhtih, Moisésdih Dios ã daác wāhni watat jwiítidih yeh iigcāni dée ã jumna caá. ¹¹ Caán watatdih ã wāhuchah, búdí yeh iigát maátcanjeh át jum jwuhup wat jī. Pánihat pah, caán watat táini jumna yuhna, bũdñi pínah át jumnap tajī. Obohjeéhtih, Jesucristoih táini doonáboó ã bũdcān niit. Búdí yeh iigát ã jumuchah yuhna, máa watatji bũdñi pínah át jumnap tajī. Pánihna, bũdcāni pínah jáap doonádih ã wāhuchah, chah búdí yeh iigát dée ã jumna caá.

¹²⁻¹³ Moisés āih móot yeh iigát ã baáj jwáub bejehchah, yégueh chóojīh át jāhap wat jī, queét Israel jaimená ī encat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwiítboó nin bũdcāni dooná chah iigni dée ã jumuchah jéihna, tíccanjeh, yoobópdihi jwī naóhna caá.* ¹⁴ Queét Diosdih joíhcan, īih jenah joyátidih jāhat dée ã jumuchah, Moisés ã daacátjidih īt beh joicáp wat jī. Bũ páantjeh caán daacátjidih ī en naawáchah joiná yuhna, biíc yoobó ī jéih beh joicán caá. Cristodih jwī jepahachahjeh, caán jāhat déedih ã yohna caá. ¹⁵ Yeebdih wā jwáub naóhna caá. Bũbut queét Israel jaimená jwī Maáh Cristodih jepahcan, Moisés ã daacátjidih páantjeh ī beh joicán caá. ¹⁶ Obohjeéhtih, det jwī Maáhdih jepahnitdih caán daacátjidih Jesúsboó ã táih beh joyána caá. ¹⁷ Jwī Maáhdih jepahnitdih Túini Espíritu ã jumna caá. Pánihna, jwiít Túini Espíritu jamnitdih Diosboó wēi ennit, “Queét yéjat peéh chājat wihcannit caá”, ã niijíchah joinít, “Moisés ã watatjidih jwī táih jepahcatji peéh jwiítidih ã wihcan niit”, jwī niij jéihna caá. Pánih

jumna, jāhat dée wihchah, Diosdih táih jéihnit, jwī úum wúbhcan caá. ¹⁸ Jwiít Cristoihwā móot jāhat dée wihcan, “Caánboó chah táini caá”, jwīpī niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, ã weñat pínahdihjeh chājna, caán ã jumap pahjeh jumap táut niijná, yeó jáap jumap pah táih táut nũmna caá jwī chājap. Jwiítidih Túini Espíritu ã teo wáacachah, jwī táih táut nũmna caá. Pánih táinidih jwī táut nũmúchah ennit, “Queét chah táih jenah joiná caá ī chājap”, bitaboó jwiítidih ī niij jenah joibipna caá.*

4

Jesúh doonádih naóhnit ded pah ī jumap

¹ Táini Espíritu teo wáacni jumna, Dios weemdih oinit, āih jáap táini doonádih ã bohé jibat táutap jī. Pánih bohéna, bita weemdih yeejép ī chājachah, jīgahna yuhna, wā bohé cádahcan caá. ² Ded pah wā bohéatdih niihat ī jéihyat pínah niijná, wāpī bih bohécan caá. Niihat joinít ī táih beh joyát pínah niijná, yeecanjeh, āih táini doonádih yoobópdihi wāpī bohéna caá. Dios weemdih wēi ennit, “Pablo ã táih bohéna caá”, ã niijná caá. Bitabat wā bohénachah joinít, biíc yoobó ipī niijná caá. ³ Obohjeéhtih, bita iiguipna bejnit pínah jumna, jāhat dée ã jumuchah, wā bohéatdih ī beh joicán caá. ⁴ “Cristo chah táini Maáh ã jumna caá”, jwī niij bohénachah, Diosdih jéihcannit ī maáh, Satanás queétdih ã beh joyát táutcan caá. Āih yeh iigátidih jāhat dée pah caá queétdih ã chājap. Dios ded pah ã jumapdih Cristojeh cáacwādihi ã táih beh joyána caá. Caán Cristo Dios yoobát caá. ⁵ Pánih bohéna, “Weemdih ñi weñé”, niijcānjeh, “Jwī Maáh Jesucristo-boodih ñi weñé”, wāpī niij naóh bohéna caá. Jwiít Jesúsdihi oina,

* 3:12-13 Ex 34.33 * 3:18 Ro 8.29; Gá 4.19; Fil 3.10

ñi maáh dée nihcan, yeebdíh teo wáacnitjeh caá jwĩ jumap. ⁶ Jon játih Dios nihatdih chãjna, “Dupúnapboó yeh iigát ã jumã naáh”, ãt niijíp wat jĩ. Caanjéh jwĩh caolihdih yeh iigát dée ã jumat túttna caá. Pánihna, Cristo, chah túini ã jumatdih jéihna, Dios bíic yoobó túini ã jumatdihbut jwĩ jéihna caá.*

Jesúhwã ãih wēpatjĩh ded pah ĩ chãjat

⁷ Weemboó wēpcanni, oboh jumni wáam dah dée wã jumuchah yuhna, Jesucristoíh túini doonádih wã bohé jibat pínah niijná, Dios weemdih ã niwip jĩ. Oboh jumni wáam dah díitboó chah túinidih jwĩpĩ yac ámohat dée wã bíbohna caá. Caán túini doonádih wã naáwáchah joinít, cãacwãboó ĩ túut nũmnã caá. “Oboh jumni, wēpcanni wã jumuchah yuhna, Diosboó chah wēpni jumna, búdí ã teo wáacachah, ĩ túi túut nũmúp be”, wã niij jéihna caá. Bitabut, wēpcanni wã jumatdih jéihna, “Dios ã wēpatjĩh ĩ túut nũmáp be”, bíic yoobó ĩ niij jéihna caá.

⁸ Biquí láana weemdih túbit ĩ jãihñuchah yuhna, Jesúh túini doonádih wã naóh cádahcan caá. Bíih láa ded pah Dios ã weñat pínahdih jéihcanjeh, “¿ded pah wã chãjbi?” niijnít, búdí wã jenah joiná caá. Pánih búdí jenah joiná yuhna, weemdih ã teo wáacachah, caandih wã túi jenah joí cádahcan caá. ⁹ Bíih láa bita weemdih eníhcan, Jesúh túini doonádih wã naáwát peéh, yeejép ĩ chãjna caá. Páant yeejép ĩ chãjachah yuhna, weemdih cádahcanjeh, Dios ãpĩ teo wáacna caá. Bíih láa ĩ wan mao jwejni yuhna, ã teo wáacachah, booni páantjeh wã jumna caá. ¹⁰⁻¹¹ Nin baácboó Jesús ã jum jwuhuchah, cãacwã caandih ĩ mao yohop wat jĩ. Pánihna, weembút nin baácboó jum jwuhna, Jesúsdih ĩ mao yohatji

pahjeh, ãih túini doonádih wã naóh jibat peéh, weemdihbut ĩ mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, Jesucristo weemdih ã túi wapachah, wã báadh jwuhna caá. Páant weemdih ã teo wáacachah enna, “Jesúsboó báadhni, chah wēpni ã jumna caá. Caanjéh tigaá Pablodih wapni”, nihat cãacwã ĩ niij jéihna caá.

¹² Weemdih ĩ mawíhichah yuhna, yeéboó wã naóhni doonádih joinít, Jesucristodih jepahna, Diosjeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá.

¹³ Túbit yeejép yapna yuhna, Jesucristodih wã túi jenah joí cádahcan niít. Jon játih Davidbut yeejép ã yapachah, nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “Diosdih túi jenah joinít, ded pah ã naáwátidih wã naóh yapanap be”, ãt niij daacáp tajĩ.* ã túi jenah joyát pah mantih weembút jwĩ Maáhdih túi jenah joinít, ãih túini doonádih wãpĩ naóh yapana caá.

¹⁴ Pánihna, Jesúh túini doonádih wã naáwát peéh bita weemdih ĩ mao yohochah yuhna, caandih wã túi jenah joí cádahcan niít. “Jesucristoíh jumna, caandih jwúub boonaniboó weemdihbut ã jwúub boobipna caá. Pánih boonanit, weemdih ñijeéh ã jumapboó ã waadát túutbipna caá”, wã niij jéihna caá. ¹⁵ Páant ã chãjat pínahdih jéihnit, yeebdíh teo wáacat túut niijná, yeejép yapna yuhna, wãpĩ bohéna caá. Wã bohéatdih dawá ñi joyóchah, yeebdih oinít, Dios dawá iiguipna bejnit déejidih ã túi ubna caá. Pánihna, dawá caandih “Túina caá, Paá”, ĩ niij wēi naóhbipna caá.

¹⁶ Páant jwiitdih ã chãjat pínahdih náhninit, búdí wēina, Jesúh túini doonádih wã yabh naóhcan caá. Yeó jáap jumat pah wĩh bácah ã wēpca jũwúchah yuhna, caandih chah túi jenah joiná caá wã chãjap. ¹⁷ Nin baácboó jwĩ jum jwuhuchah, yeejép jwĩ yapatdih búdí wã jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios peb-

* 4:6 Gn 1.3 * 4:13 Sal 116.10

hboó jwī juibínachah, yeejép yapat wihcah, chah túi wēinit jwī jumat pínahdih wā túi jenah joiná caá. ¹⁸ Nin baácboó jum jwuhna, dedé jwī enni buudní pínahjeh caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jumnidih buu jwī jéih encah yuhna, ā buudcán niít. Pánihna, nin baácboó jwī ennidih búdí jenah joicánjeh, Dios pebhboó ded pah jwī jumat pínahdih wā túi wēi jenah joiná caá.

5

¹ Nihat nin baácboó jumni buudní pínah ā jumatdih jéihna, “Jwīih bácahbut buudní pínah ā jumna caá”, jwī niij jéihna caá. Jwī wunuchah, jwīih bácah ā moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwī wunat túttimah, Dios jáap bácah jwiútdih ā jwúub wūhbiipna caá. Caán bácahjīh jwī jwúub wunčan niít. “Pánih jumna, jáap bácahjīh Dios pebhboó jwī jumbiipna caá”, jwī niij wēi jenah joiná caá. ² Nin baácboó jum jwuhna, tabit yeejép yapna, biquí láana Dios pebhboó búdí wā jumíhna caá. ³ Yégueh chóodih jwī dawíhat pahjeh ā wūhni pínah jáap bácahboodíh búdí wā páina caá. ⁴ Buu nin bácahdih yohíhcan yuhna, jáap bácahboodíh wā páina caá. Nin baácboó jum jwuhna, wīih bácah ā moopát pínahdih jéihna, Diosjeéh páantjeh jumat túat niijná, jáap bácah pínahdih búdí wā bidna caá. ⁵ Dios jwiútdih jáap bácah ā wūhat pínahdih jātih āt jenah joijíp taga. Pánihna, āih Túini Espíritudih jwiútdih ā wūhuchah, caánboó “Yoobópdih jáap bácahdih meemdíh ā wūhbiipna caá”, jwiútdih ā niij jenah joyát túutna caá.

⁶ Páant ā chājat pínahdih jéihnit, úumčan, wā jīgahcan caá. Buu nin bácahjīh jum jwuhna, Dios pebhboó wā bej jwuhcan caá. ⁷ Pánih jumna, ded pah jwī yapat pínahdih jéih encah yuhna, Jesucristodih túi

jenah joinít, “Ā niijátjī pahjeh wā túi yapbiipna caá”, wā niij jéihna caá. ⁸ Nin baácboó jum jwuhna, wā wunat pínahdih úumčanjeh, wēi jenah joinít, jáap bácahjīh jwī Maáh Jesucristojeéh búdí wā jumíhna caá. ⁹ Pánihna, Dios pebhboó bejna, wā bej jwuhcanbut, biíc yoobó jwī Maáh ā weñat pínahdihjeh wā chājíhna caá. ¹⁰ Japboó juibínit, jwiúit nihat jwī Maáh Jesucristo pebhna jwī juibí űuhbiipna caá. Páant jwī juibí űuhuchah, nin baácboó jumna, ded pah jwī chājatjīdih enniiji jwī maáh ā űiobipna caá. Páant ā űiwichah, jwī jéih jweicán niít. Pánihna, biíc jwī Maáh ā weñat pínahdih ā túi chājatjī jīb, ā túi wēi naóhbiipna caá. Obohjeéhtih, biíhboó ā túi chājatjī jīb, caandíh ā wēican niít. Páant jwī yapat pínahdih jéihna, jwiútdih túi chājat caá náahap.*

Dios jwiútdih ā wēi enat

¹¹ Dios ninboó ded pah jwī chājatdih enna, caán ā weñat pínahdih jwī chājatjī jīb ā peéh chājbipna caá. Páant ā peéh chājat pínahdih úum yacna, búdí teo wáaquíhna, cāacwādih wā wēp bohéna caá. Pánih bohéna, búdí oinit, wā teo wáaquíhatdih Dios ā túi jéihna caá. Pánihna, biíc yoobó űi jéihyat pínahdih yeebdíhbut wā náah yacna caá. ¹² Páant niijnít, “Dedé jéihcat pínah weemdíh wihcan caá”, wā niijcán caá. Obohjeéhtih, bitaboó ĩ yee naáwáchah joinít, “Nihcan caá. Pablo túi oinit, yoobópdih jwiútdih ā bohéna caá”, űi niiját pínah niijná, páant wā niij naáwáp be. Queét ĩ túi jíghatdihjeh wēi jenah joinít ĩ jumna caá. “Nihat jwiúit judíowā ded pah jwī chājatdih Pablobó joyáh bojna, ā bohéat táican caá”, ĩ niij naóhna yuh caá. Páant niijnít, bita queétdih ĩ wēi enat pínahdihjeh ĩ jenah joyát ā táican caá. Obohjeéhtih, ded pah

* 5:10 Ro 14.10

ñih caolih ã jumatdih caá jenah joyát náahap. ¹³ Biquína weemdih jáihnitboó “Pablo tubit yójah bohé jibna, jenah joicáni caá”, ï niij jáihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih búdí weñaihna, páant wã bohé jibna caá. Bitaboó weemdih enihcannit, “Pablo ã jenah joyátjñhjah ã yee bohé jibna caá”, ï niijná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdih teo wáacat túut niijná, túi jenah joinít, yoobópdiñ wã bohéna caá. ¹⁴ Cristo jwiítidih búdí ã oyochah jenah joinít, caandih jepahna, wã túi bohéna caá. Páñih oina, caán Cristo biícjeh jwí yéejat jíib buudáátidih ã jíib chãj beedá wãhat túut niijná, jwiítidih át wun wãhup wut jñ. Caandih jenah joiná, “Wñih pínah caá át wun wãhñip taga”, niij jenah joinít, jwiít niñat jwí yéejat jíib ájeéh wunnit panihnit caá jwí jumap. Jwí yéejat jíib buudáátidih jíib chãj péanit panihnit jwí jumna caá. ¹⁵ Páñihna, Cristo niñat cáacwã jwí yéejat jíib át wun wãhup wut jñ, caandih jepahnit, jwí náahat pah chãjñitji túut nuumnít, ã weñat pínahboodih jwí chãjat pínah niijná. Caán ã wunuchah yuhna, Dios át jwãub boonanap tajñ.

¹⁶ Jwí Maáhdih jwí jepahachah, ded pah jwí jenah joyátidih ã túut nuumnúp be. Jãtñh nin baácidih bóodih jenah joinít, ded pah cáacwã ï jñgohatidihjah ennit, “Túñnit caá. Yeejépwã caá”, jwí niij en jwãhup be. Obohjeéhtih, buu páant jwí niij jenah joicán caá, buca. Jãtñh Cristodihbut páñih jenah joinít, “Caánboó cáacjeh caá”, wã niij jenah joyóp yuh jñ. Buu caandihbut páant wã niij jenah joyátjidih wã túut nuumnúp be. ¹⁷ Ded Jesucristodih jepahni, áñh jumna, jenah joyát túut nuumní ã jumna caá. Ded pah ã jenah joyát túut nuumná, ded pah ã chãjatbut túut nuumní ã jumna caá.

Jãtñh ã weñat pínahdihjah chãjni ã jumap be. Buu, túut nuumná, Túñni Espiritu ã teo wáacachah, Dios ded pah ã weñat pínahboodih chãjni ã jumna caá, buca.* ¹⁸ Jwiítjeh páant jwí jéñh chãjchah, Dios jwiítidih át túut nuumnúp taga. Jãtñh, Diosdih enihcannit jum jwãhna, ájeéh jwí túi jum jwãhcap jñ. Cristo ã wun wãhatjñh jwí enihcatdih Dios át cádahat túutup taga, ájeéh jwí túi jumat pínah niijná. Páñih chãjñit, jwiítidih bitadidih át naáwát túutup be, queébtut caandih ï enihcatdih cádahnit, ájeéh ï túi jumat pínah niijná. ¹⁹ Nin pah caá ã niij naáwát túutup: “Niñat yéejnit jumna, Diosdih enihcannit jwí jumna caá. Jwiítidih búdí bidnit, Jesucristo jwí yéejat jíib ã wun wãhatdih jwí túi jenah joyóchah, áñhwã chãjñit, jwiítidih ã túi pej jumna caá”, ã niij naáwát túutup jñ. ²⁰ Páñihna, Jesúñh jumna, cáacwãdih nin pah wãpñ niij naóh yapana caá: “Yeebbát Jesucristodih jepahna, túut nuumnít, Diosjeéh ñi túi jumnú”, wã niijná caá. ²¹ Jwí Maáh Cristoboó biícjeh yéejat wihcanni át jumap wut jñ. Obohjeéhtih, ã yéej chãjchah yuhna, Diosboó caandih jwí yéejat jíib át wun wãhat túutup wut jñ. Jwí yéejat jíib buudáátidih Cristoboó át jíib chãj beedá wãhup wut jñ. Páant ã jíib chãj beedá wãhatdih enna, Diosboó jwiít Cristoiñhwãdih ennit, “Queédidih dedé yéejat peéh ã wihcan caá. Wã wãúhdih wëñ enat pahjeh muntñh, queédidihbut wã wëñ enna caá, buca”, ã niijná caá. Páñihna, Cristoiñhwã jwí jumachah, Dios túñni ã jumat pahjeh muntñh jwiítidihbut ã túi jumat túutna caá.

6

¹ Dios yeebdih búdí oinit, teo wáacna, ñi yéejat peéh át yoh wãhup taga. Jwiít, yeebbát Diosdih teo wãhñit jumna, nindih yeebdih wã

* 5:17 Jñ 3.3-7; Gá 6.15

naóhna caá: Áihwā jumna, yeebdih wā bohéatjidih ñi túi jepahaá. “Wā jepahna caá”, niijná yuhna, ā náahat pah chājcan, dedé pínah āta nihcan tagaá. Dios ā oyatdih yap yohnitjeh ñita jum tagaá. ²Jon jātih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Wā náahni yeó jáap yeebdih búdi oina, ñi úbátidih jepahnit, wā teo wáacáp jī. Pánih teo wáacnit, yeebdih wā túi ubup jī’, Dios ā niijná caá”, āt niij daacáp tajī. (Is 49.8)

Buu caá ā náahni yeó jáap ā jumap. Bui yeebdih ā túi ubat pínah niijná, caandih jepahat caá náahap.

Ded pah Pablo ā jumat

³“Bitá wā bohéatidih ī jepahcan niit”, niijná, dedé yeejép chājcan, yeejép wāpī wéhecan caá. ⁴Táinijeh wāpī jumna caá, “Pablo Dios ā weñat pínahdijeh chājna, caandih túi teo wāhni ā jumna caá”, cāacwā weemdih ī niiját pínah niijná. Dawá láa bita weemdih yeejép ī chājachah yuhna, weémboó líjcanjeh wā jumna caá. Dawá láa moh yéejna yuhna, wā bohé cádahcan caá. ⁵Nin pah caá yeejép wā yapap: Cāacwā weemdih ī mawachah; nemat muúboó ī nemechah; dawá líjnit, míc wáac junít, ī mao yohat tútuchah, yeejép wā yapap jī. Weém búdi teona; quíib chei tubuchah yuhna, ũoca daa jūóhna; nuugúp wunna, yeejép wā yapap jī.* ⁶Í náah chājatidih jenah joicán, wā túi jumna caá. Yeebdih teo wáaquihna, jwī maáih túini doonádih túi jenah joinít, líjcanjeh, wā túi bohénap jī, ñi túi beh joyát pínah niijná. Yeebdih túi oinit, wā bohénachah, Túini Espíritu yeebdih ā teo wáacatjīh ñi túi jepahap jī. ⁷Áih túini doonádih naóhna, yeecanjeh, Dios ā wēpatjīh wā bohénachah enna, caandih teo wāhni wā jumatdih ñi túi jéihna caá.

Yoobópdih Dios ā weñat pínahdih chājna, “Pablo yeejép chājni caá”, cāacwā weemdih ī jéih niijcán caá. “Dios ā náahat pah, táinijeh ñi jumúú”, bitadih wā niijíchah, wā túi jumatdih enna, “Pablo yee bohéna caá ā chājap”, ī jéih niijcán caá. ⁸Biquína weemdih ī túi wēi enechah, bita ī wēi encah yuhna, biquína ī wēi naáwáchah, bita yeejép ī naáwáchah yuhna, wā joyáh bojna caá. Yoobópdih wā bohénachah yuhna, biquína “Pablo yee bohéni caá”, ī niij naóh yacna caá. ⁹Nihat cāacwā ī enepboó wā bohénachah, weemdih jéihna yuhna, biquína weemdih enah bojnit, “Oboh jumnijeh caá”, ī niijná caá. Bitá weemdih ī mawachah yuhna, wā báadh jwuhna caá. Í mao yohat tútuchah yuhna, páantjeh wā jum jwuhna caá. ¹⁰Biquí láana jgahna yuhna, Cristoih jumna, páantjeh wā wēina caá. Moh yéejni jumna yuhna, bitadih táini doonádih bohéna, queétdih búdi jīb jumni wāhat dée pah caá wā bohénap. Bíih pah bóonadih bíbohcan yuhna, Cristoih jumna, búdi bíbohni dée pah wā wēina caá.

¹¹Yeéb Corinto tútchidih moonidih búdi oina, úumcan, tíiccanjeh, ded pah yeebdih búdi wā náah yacatdih wā túi naóh daác beedánap be. ¹²⁻¹³Yeéb wā weh panihnit ñi jumuchah, oinit, yeebdih wā naóhna caá. Yeebdih wā oi cádahcan caá. Obohjeéhtih, yeéboó weemdih ñi oi cádahap jī. Pánihna, yeebdih búdi wā oyat bíic yoobó weemdihbut ñi jwúub oyoó.

Jesucristoih nihcannitdih ā pej jumat tútcat

¹⁴Yeéb Jesucristoihwā áihwā nihcannitboodih ñi pej jumca bojoó. Túi pej jumnit pínah nihcan caá. Nindih ñi túi jenah joyoó: Ded Jesúsdih jepahni, táinidih

* 6:5 Hch 16.23

āpī chājīhna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jepahcanniboó, yeejépdih āpī chājna caá. Pánih jumna, bíicdih ī jéih jumcan caá. Yeejép chājni túi chājīhniiboodih ā yéejabipna caá. Túi chājīhni yeejépdih ā jéih yap yohcan níit. Ded Jesúh jumna, ā naáwátidih āpī túi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Jesúh nihcanniboó nemépwā ī maáh ā naáwáchah joinít, ded pah Dios ā jumatdih ā jéihcan caá. Queét chénat pah ī jenah joyát mácah ā jumna caá. Pánih jumna, ī jéih míc pej jumcan caá. ¹⁵ Jesucristo Satanásjīh mácah míc ī jenah joyát ā jumachah, ī jéih míc pej jumcan caá. Bíic yoobó Jesúhwā Satanáihwājīhbut mácah míc ī jenah joyát ā jumachah, bíicdih ī jéih jumcan caá. ¹⁶ Dios páantjeh jumni caá. Jwiít āihwā jumna, caandíjhew wēinit, jwī jepahna caá. Bíihdih wēinit, jepahna, āta táican tagaá. Jwiít Jesúhwā āihwā nihcannitdih pej jumna, ī wēi jepahnidih jwiítbut jwī wēi jepahat dée ā tobohna caá. Pánih jumna, yeé Jesúhwā, Jesúhwā nihcannitdih ſi pej jumca bojóo. Dios báadhni jumna, jwiít Jesúhwā bíicdih, āih mū pánihnit jwī jumna caá.* Jon jātih ā naáwátidih naóh yapanit nin pah īt níj daacáp tajī:

“Weéamboó queétdih túi pej jumna, ī maáh wā jumbipna caá. Queétoó wīhwā jumna, weemdíjhew ī wēibipna caá’, Dios ā níjina caá”, īt níj daacáp tajī. (Lv 26.12; Jer 32.38; Ez 37.27)

¹⁷ Bitá naóh yapanitbut nin pah īt jwūb níj daacáp tajī:

“Wīhwā nihcannitdih ſi cádaahaá. Queétdih ſi pej jumca bojóo. Í náah ī chājat déedih yeéboó ſi chājca bojóo. Páant ſi cádahachah,

weéamboó yeebdih wā wēi enbipna caá. (Is 52.11)

¹⁸ Pánih wēi ennit, ſi íp wā jumbipna caá. Yeéboó wā weh ſi jumbipna caá’, Chah Wēpni Maáh ā níjina caá”, īt níj daacáp tajī. (2S 7.14; 1Cr 17.13; Is 43.6; Jer 31.9)

7

¹ Pánihna, wā oinitá, nindih ſi túi jenah joyoó: “ſi yéj chājatdih ſi cádahachah, yeebdih wēi ennit, wā túi pej jumbipna caá”, Dios ā níjichah joinít, nihāt jwī yéjatdih jwī cádah jīh. Dios ā jīgahāt pínahdih chājīhcan, yeejép jwī jenah joyátidih cádahat caá náahap. Pánih túut nūmnit, túi jenah joiná, ā weñat pínahboodih jwī chāj jīh.

Corinto táchidih moón ī túut nūmát

² Weemdih ſi jwūb oi jenah joyoó, páant mūtih. ſijeéh jumna, deddih wā yéj chājcap jī. Bohéna, yeebdih wā yéj chājat túutcan, yeebdih wā yee dáuc wáicap jī. ³ Páant níjnit, “Pablodih jwī túi oicatji jīb jwiítidih peéh chājat ā jumna caá”, yeebdih níj jenah joyát túutcan, “Pablo túi chājni jī”, wā níj jenah joyát túutna caá. Wā jwīh níjātji pahjeh mūtih, wā jwūb níjina caá: Yeebdih búdí wā oina caá. Pánihna, ded pah yapna, wūna yūhna, bíic yoobó yeebdih jenah joinít, wā oi cádahcan níit. ⁴ “Queét Corintodih moón túi chājnit jumna, wā naáwátidih ī túi jepahbipna caá”, níj jenah joinít, búdí wā wēina caá. Pánihna, yeejép yapna yūhna, yeebdih páantjeh wā wēi jenah joiná caá.

⁵ Nin Macedonia baáboó wā juyúchah, weemdih chooát ā wihcap be. Páantjeh yeejép wā yapap be. Dawá jūhnitboó “Ma túi chājcan caá”, weemdih ī níj jūhñap be. “¿Queét Corintodih

* 6:16 1Co 3.16; 6.19

moón wā oinitboó ĩ túi jam niít?” niij jenah joinít, páantjeh yeebdíh búdí wā náhni dahwanap be.* ⁶ Obohjeéhtih, Dios jĭgahat yayániboó weemdíh teo wáacnit, Tito wā pebh ā jayáchah, weemdíh búdí ā weñanap be. ⁷ “Queét ĩ jwúub túi jumatdih enna, búdí wā weñep be”, weemdíh Tito ā niij naáwáp be. Páant ā niij naáwáchah joiná, weembút búdí wā weñep be. “Queét Corintodih moón Jesúihwā meemdíh búdí ĩ bidna beé. ‘Yéej chājnít, Pablodih búdí jwīt jĭgahanap taga’, niij jenah joinít, queébtut búdí ĩt jĭgahap wat be. Pánih jĭgahnit, ma daác wahnidih ennit, ĩt túi jepahap tabe”, Tito weemdíh ā niij naáwáchah joinít, chah búdí wā weñep be.

⁸ Wā jwíh daácnijidih wah péanit, “Nin wā wēp naóh daacátjidih ennit, búdí ĩ jĭgahbipna caá. Páant wā wēp naóh daáccan, āta túi taga”, niij jenah joinít, búdí wā jĭgah jwuhup jĭ. Obohjeéhtih, buu ñi jĭgahat yayát doonádih joinít, weembút wā jĭgahcan caá. ⁹ Buu búdí wā wēina caá. Ñi jĭgahat doonádih joinít, wēina wā chājcan caá. Obohjeéhtih, jĭgahnit, táiniboodíh ñi túut nuumát doonádih joinít, búdí wā wēina caá. Dios caá yeebdíh āt jĭgahat túutup taga, ñi jenah joyátdih ñi túut nuumát pínah niijná. Pánihna, wā daác wahniboó yéejacan, yeebdíh āt túi teo wáacap taga. ¹⁰ Dios ā náah yacat pahjeh jwī yéejatdih jĭgahna, yéej chājatdih jwī cádahbipna caá. Pánih jĭgahna, jwī jenah joyátdih túut nuumnít, táiniboodíh jwī chājbipna caá. Páant jwī túut nuumáchah enna, iiguípna jwī bejat déejidih Diosboó ā túi abbipna caá. Maátcanjeh jwī jĭgahna yahna, túi túut nuumnít, búdí jwī wēibipna caá, buca. Obohjeéhtih, bitaboó ĩ yéej chājat jĭb queétdih Dios ā peéh chājat pínahdih jĭgahna

yahna, túut nuumíhcan, iiguípna ĩ bejbipna caá. ¹¹ Yeéb Dios ā náah yacat pahjeh jĭgahnit, ñit túi túut nuumáp taga. ¡Ñi jenah joyoó! Nin pah caá ñi túut nuumát: Buu jwahna, ded yéej chājni ā yéejatdih enah bojcanjeh, yoobópdih ñi túut nuumát túutna caá. Ñi yeejép jenah joyátjidih cádahnit, túut nuumnít, buu ñi túi jenah joyátdih wā jéihyat pínahdih weemdíh ñi náah yacna caá. Pánihna, weemdíh ñi wēi jenah joi jwáhcatjidih búdí ñit jĭgahap wat be. Ñi yéejat jĭb Dios ā peéh chājat pínahdih búdí úmna, túi túut nuumnít, weemdíh jwúub eníhna, búdí ñit bidip wat be. Dios ā weñat pínahdihjeh ñit chājap wat be. Det yéej chājnitdih ñit peéh chājap wat be. “Buu, queét yoobópdih chājnít caá. Dedé yéej chājat peéh queétdih ā wihcan caá, buca”, wā niij jenah joiná caá. ¹² Yeebdíh daác wahna, yéej chājnidih ñi peéh chājat pínahdih, ā yéej chājatjidihbut jenah joicánjeh wā daác wahap jĭ. Obohjeéhtih, Dios yeebdíh enna, “Queét Pablodih yoobópdih oinit caá”, ā niij jenah joyátdih ñi túi jéihyat pínah niijná, wā daác wahap jĭ. ¹³ Páant ñi túut nuumátidih jéihnit, búdí wā wēina caá.

Tito ninboó jwúub jwinít, weemdíh nin pah ā niij wēi naáwáp be: “Queét Corintodih moón ĩ túi túut nuumátidih ennit, wā jĭgahatji ā yayáh bejep jĭ. Pánihna, búdí wā wēina caá”, ā niijíp be. Páant ā niijátidih joinít, weembút chah yeebdíh wā wēina caá. ¹⁴ Tito ñi pebhboó ā bejat túut chājachah, nin pah caandíh wā niijíp jĭ: “Queét Corintodih moón Jesúihwā nin wā daác wahnidih ennit, ĩ túi jepahbipna caá”, wā niijíp jĭ. Pánihna, ñi túi jepahatjidih jéihnit, Titodih jwúub ennit, wā tíccap be. Titodih wā niijátji bíc yoobó āt yapap wat be. ¹⁵ Tito ñi

* 7:5 2Co 2.13

pebhna ã jaibínachah, caandíh táí wēi jwāāhñit, wā daác wahatdih ñi táí jepahatdih náhninit, yeebdíh chah ã oi jenah joiná caá. ¹⁶ Bũũ táí jepahñit, Dios ã weñat pínahdihjeh ñi táí chājatdih jéihna, túttimah biíc yoobó ñi jepahat pínahdihbut wā táí jéihna caá. Páñih jéihñit, búdí wā wēina caá.

8

Jesúíhwā dinero wahnit, moh yéejnitdih í teo wáacat

¹ Bũũ wā úudwā panihñitá, biíh naáwát ã jumna caá. Nin Macedonia baácđih jumni tútchinadih moón Jesúíhwā míic wáacnit ded pah í táí chājatjidih yeebdíh wā naóhbična caá. Dios queéđdih oinit, búdí át teo wáacap taga. ² Queét tabit yeejép yapna yahna, jwí Maáhdih táí jenah joí cádahcan, búdí í wēina caá. Páñih táí jenah joiná, tabit moh yéejnit jumna yahna, íih dinerodih oicanjeh, bita chah moh yéejnitdih búdí í wāh wáacap jĩ. ³ Weém ennijijeh tiguaá yeebdíh wā naáwáp. Queét moh yéejnit yahna, í bíbohat pah bóo í wāhup jĩ. Nihcan caá. Búdí pohba í wāhup jĩ. Í náahatdih jĩib chājat pínahdihbut í wāhup jĩ. Weémboó páant wā wāhat túatcah yahna, queéťjeh jenah joinít, páant bóo búdí weemdíh í wāhup jĩ. ⁴ “Judea baácđih moón Jesúíhwā moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhna, nin pah bóo meemdíh jwí wāhñidih queéđdih ma wāhúú”, weemdíh í niijíp be.*

⁵ Páñih wāhna, wā jenah joyát chah í wāhup be. Íih dinerodih í wāhat pínah jātih, “Paá, ded pah ma weñat pínahdihjeh yoobópdih meemdíh wā chāj wāhbična caá”, Diosđih ít niijíp wat be. Páant í niiját túttimah, “Dios ã wutuchah joinít, yeéb Jesúih doonáđih bohé jibnitboodíh ded pah ñi náahatdih jwí táí teo wáacbična caá. Ded

pah ñi wutuchah, jwí jepahbična caá”, jwiítđih í niijíp be. ⁶ Nit Macedonia baácđih moón íih dinerodih í wāhatdih jenah joinít, yeéb Corintodih moondihbut wā jenah joyóp be. “Ninjíh moón búdí í wāhat pah queéťbut í wāhat pínahđih í ámoh páña naáh”, wā niij jenah joyóp be. Páant niij jenah joinít, Titodih nin pah wā niijíp be: “Meém íih dinerodih queéđdih mat wāh wáac jwíihat túatup wat jĩ. Páñih jwíihñit, nihat í wāh wáacni dinerodih ma jwáub ámohat túatut táút niijná, í pebhna ma jwáub bej páñaá”, Titodih wā niijíp be. ⁷ Yeéb táí chājñit jumna, jwí Maáh Cristodih ñi táí jenah joiná caá. Ā naáwátđih táí jéihñit, ñi táí naóh yapana caá. Caán ã weñat pínahdihjeh búdí chājíhna, yeebdíh jwí bohéat pah táí oinit, bitadih ñi teo wáacna caá. Páñih táí chājñit jumna, ííih dinerodih oicanjeh, moh yéejnit Jesúíhwáđih teo wáaquíhna, biíc yoobó yeebdíh táí wāhat caá náahap.

⁸ Páant niijná, yeebdíh wutna wā chājcan caá. Obohjeéhtih, nit Macedonia baácđih moón ded pah jĩgah ennit, moh yéejnitdih búdí í teo wáacatdih yeebdíh wā naáwáp be, “Jwiítbut búdí jĩgah ennit, queéđdih chah jwí wahbična caá”, ñi niij jenah joyát pínah niijná. Páant ñi wāhuchah enna, “Queét Corintodih moón bitadih táí jĩgah en teo wáacnit í jumna caá”, wā jéih ni-ijbípna caá.

⁹ Jwí Maáh Jesucristo jwiítđih búdí oina, ã teo wáacatdih jwiítđih táí jenah joyát caá náahap. Nin baácboó ã dei jūúwát pínah jātih, Diosjeéh jumna, nihat maáh ã jumuchah, caandíh dedé jūdhdāt át wihjican tagaá. Obohjeéhtih, nin baácboó dei jūóhñit, ã maáh wēpatdih cádahna, jwiítđih teo wáacat táút niijná, moh yéejni át

* 8:4 Ro 15.26

jamup wat jī. Pánih teo wáacna, jwiítboó moh yéejnit jamna yahna, ájeéh jwī jamuchah, jwiítidihbat dedé jūdhdát á wihcan niít. Pánih jīgah ennitt, á teo wáacatdih jenah joinít, jwiítidihbat biíc yoobó bitadilh jīgah ennitt, teo wáacat caá náahap.

¹⁰ Nin pah wā niīj jenah joiná caá: Nī jwīih jenah joyátji buu biíc jópchi á yapna caá. Con jópchi, nin Macedonia baácdih moón í jenah joyát pínah jātih, yeéb Judea baácdih moón Jesúihwā moh yéejnitdih jwīih teo wáaquíh jenah joinít nīt jamup wat jī. Pánih teo wáaquíh jenah joinít, con jópchidih nī wāhat pínah dinerodih nīt ámoh jwīhip wat yah jī. ¹¹ Pánihna, jātih táí wēinit nī teo wáac jwīihat pah, buubut biíc yoobó wēinit, nī wāhat pínahdih wāh péaat caá náahap. Ded búdí dinerodih bíbohni chah á wāhu naáh. Obohjeéhtih, ded nump bíbohni bainí á wāhu naáh. ¹² Táí biíc yoobó wēinit, níih dinerodih oicanjeh, wāhat caá náahap. Pánih wēi wāhndih Dios biíc yoobó á wēi enbipna caá. Obohjeéhtih, bií dée wihcanniboodíh “Dinerodih ma wāhuú”, Dios á niijcán caá.

¹³ Judea baácdih moón Jesúihwādih yeebdíh wāhat táutna, “Queét Corintodih moón moh yéejnit í jamu naáh”, wā niīj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, yeéb, queébtat biíc yoobó nī táí jumat pínah niijná, páant wā wāhat táutna caá. ¹⁴ Buu yeéb búdí bíbohntit jamna, queét bíbohcanntiboodíh nī jéih teo wáacna caá. Biíh láa, yeéb moh yéejnit nī jamuchah, queétoó búdí bíbohntit, yeebdíhbat í jéih teo wáacbipna caá. Pánih miíc teo wáacnit, nihát Jesúihwā táí biíc yoobó jwī táí jambipna caá. ¹⁵ Jon jātih Moisés nin pah átt niīj daacáp tají: “Chah búdí jeémát ojdih jái yacniboó á ubni yeó jáap á jeémát pínahdihjeh á bíbohopp be. Bainíjeh ubnibat

caán yeó jáap á jeémát pínahdihjeh á bíbohopp be”, átt niīj daacáp tají.*

Titowā Corintona í bejat

¹⁶ Yeebdíh wā oi teo wáaquíhat pah muntih, Dios Titodihbat biíc yoobó oi teo wáaquíhat átt wāhup taga. Páant á táí oi teo wáaquíhatdih ennitt, “Túina caá, Paá”, wā niijná caá. ¹⁷ “Corinto tútchidih moondíh jwūub enedih ma bejeé”, wā ni-ijíchah joinít, “Júu, wā bejmi caá”, á niīj wēi jepahap be. Caandíh wā naawát pínah jātih, yeebdíh búdí teo wáaquíhna, caanjéh nī pebhna tab bejíhni á jamup be.

¹⁸ Caandíh pej jamni pínah biíh Jesúsdi h jéihndihbat nī pebhna wā bejat táutna caá. Á pej jamni pínahdih nihát nin Macedonia baácdih jamni tútchinadilh moón Jesúihwā búdí í wēi naóhna caá. “Caánboó Jesúih doonádih táí bohéni caá”, í niīj wēi naóhna caá. ¹⁹ Pánih wēi naóhntit, Judea baácbóó wā bejehchah, weemdíh pej jam bejni pínahdihbat caandíh í níwip be. Nihát yeéb Jesúihwā nī wāh wáacni dinerodih jwī jai bí wāhuchah enna, “Queét biíh baácdih moón Jesúihwā jwiítidih oinit, dinerodih í wahachah, búdí ma teo wáacna caá, Paá”, Diosdih í niīj wēi naóhbipna caá. ²⁰ Nī wāhni dinerodih jwī táí en daobipna caá. “Pablowā jwīih dinerodih yee dúuc wáina caá ítt chájap taga”, nī niīj jenah joicát pínah niijná, caán nihát táí wēi ennidih Titojeéh wā wahna caá. ²¹ Pánihna, jwī Maáh á enechah, bitabat í enechah, yoobópdih táí chájihna, biíhdihbat Titojeéh wā wahna caá.*

²² Titowā nī pebhna í bejehchah, biíhdihbat íjeéh wā wahna caá. Caanbát jwī Maáhdih jepahni, táí teo wāhni caá. Dawá láa bitadilh táí oinit, á teo wáacachah, wā enep be. Yeebdíh táí jenah joinít, “Queét Corintodih moón Jesúihwā

ñih dinerodih ì túi wāh wáacbiḡna caá”, wā niḡ wēi naáwáchah joinít, caanbút yeebdíh teo wáacadih búdí ā bejihna caá. ²³ Nit caá ñi pebhna wā wahnit: Titodih ñi túi jéihna caá. Caán wā chéen caá. Jesúíhwādh wā teo wáacachah, caán wājeéh teoni caá. Bitā chénewāboó ñi pebhna ājeéh bejnitdih ñi túi jéih jwuhcan caá. Queét chénat pah jwí Maáhdih túi teo wāhna, caandih túi weñanit caá. Páant ì jumuchah enna, Jesúíhwā queédih ì ñio wahap be. ²⁴ Pánihna, ñi pebhna ì juibínachah, queédih ñi túi oi pej jumá. Páant ñi oi pej jumuchah enna, ñi oyatdih wā naáwátji biíc yoobó ā jumatdih bita Jesúíhwā ì jéihbiḡna caá.

9

¹ Judea baácdih moón Jesúíhwā moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, dinerodih wahat pínahdih yeéb játiñ ñitát jéih tagaá. Pánih jéihnít ñi jumuchah, bainíjuh wā jwáub naóh daác wahna caá. ² Yeéb bitadih búdí ñi teo wáaquíhatdih jéihnít, nihat Macedonia baácdih moón Jesúíhwādh búdí niḡ wēi naóhna beé wā chājap be. “Queét Acaya baácdih Corinto tútchidih moón Jesúíhwāboó con jópchi Judea baácdih moondih búdí teo wáaquíhat ì jenah joí jwíhip jī”, wā niijp be. Páant wā wēi naáwáchah joinít, queébtut Jesúíhwā moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhat ì jenah joiná caá. ³ Dinerodih ñi ámohochah, ì teo wáacat pínah niijná, nit biíc peihcannit jwí údwā panihnitdih bññ ñi pebhna wā wahna caá. Páant ì teo wáacachah, weémboó ñi pebhna wā juibínachah, ñi wāh wáac páini dinerodih ennit, yeebdíh wā naáwátji biíc yoobó ā jumatdih nihat ì jéihbiḡna caá. ⁴ Biquína nin Macedonia baácdih moón wājeéh ñi pebhna ì juibínachah, ñi wāhat pínah dinerodih ñi bíboh

páicah, wā naáwátji biíc yoobó ñi chājcatdih enna, búdí wāta tíc tagaá. Yeebbút búdí ñita tíc tagaá. ⁵ Yeebdíh ì teo wáacat pínah niijná, Titowādh ñi pebhna wā bej páñat túutna caá. “Moh yéejnitdih jwí teo wáacat túut niijná, nin pah bóo jwí wāh wáacbiḡna caá”, ñi niijníji dinerodih ñi túi bíboh páñat pínah niijná, ì jéih teo wáacbiḡna caá. Páant ñi wāh wáac páñachah, ñi pebhna wā juibínachah, yeebdíh jwáub wāhat túutat ā wihcan niit. Pánihna, ñi wēi wāhat pínahdih ñi túi bíboh páñaá.

Búdí wāhat caá náahap

⁶ Nindih ñi túi náhninaá: Ded daocánnibitjeh ā momochah, daocánnijeh ā ubbiḡna caá. Obohjeéhtih, dawá momniḡboó dawá ā ubbiḡna caá. Páant ā chājat dée pah, moh yéejnitdih teo wáacna, jwíh dinerodih oinit, bainíjuh jwí wāhuchah, Diosboó jwíútdih bainíjuh ā wāhbipna caá. Obohjeéhtih, túi wēinit, búdí jwí wāhuchah, Dios jwíútdihbut chah búdí ā wāhbipna caá. ⁷ Yeéb ñíih dinerodih ñi wāh wáacachah, túi jenah joí, “Nin pah bóo caá weemdíh jwí Maáh ā wāhat túutap”, niḡ jenah joinít, ñíih dinerodih oicanjeh, wēi wāhat caá náahap. “Bitā weemdíh ì wāhat túutuchah, páant bóojeh caá wā wāhup”, niijcánjeh wāhat caá náahap. Bitā ì niiját pínahdih jenah joicánjeh wāhat caá náahap. Páant, ñi túi wēi wāhuchah, Diosboó yeebdíh ā wēi enbiḡna caá.* ⁸ Ñi náahat chah Dios yeebdíh ā wāhbipna caá, ñi bíbohátjñ bitadih ñi túi teo wáacat pínah niijná. Páant ā wāhuchah, chah dawádh ñi jéih teo wáacbiḡna caá. ⁹ Jon játiñ David nin pah āt niḡ daacáp tají:

“Ded táiniboó moh yéejnitdih ā túi wēi wāhna caá. Páant ā wāhuchah, Dios caandíh

* 9:7 Lc 6.38

ã jwáub wãhbiþna caá,
páantjeh bitadih ã jwáub táu
teo wáacat pínah niijná”, át
niij daacáp tají. (Sal 112.9)

10

*Pablo Jesús ã naáwát tútni ã
jumat*

10-11 Dios jwí momat pínah, jwí
jeémát pínahdihbat wãhni,* bitadih
ñi wãhat pínahdihbat yeebdíh
búdí ã wãhbiþna caá. Páant ã
wãhuchah, bitadih chah ñi jéih teo
wáacbiþna caá. Dios yeebdíh chah
ã wãhuchah, yeéboó táu wëinit,
queét Judea baácdih moón moh
yéejnitdih ñi wãhñidih jwiítidih ñi
wãh yapaat tútna caá. Páant ñi
wëi wãhuchah enna, queét nihat
Diosdih wëinit, “Queét jwiítidih
í teo wáacat túna caá, Paá”, í
niij wëi naóhbiþna caá. ¹² Táu
wëi wãhñit, Jesúhwãdih búdí ñi
teo wáacna caá. Páant ñi teo
wáacachah, dawá Diosdih búdí
í wëi naóhbiþna caá. ¹³ Páant
ñi táu wëi wãhuchah enna, yeéb
Jesúhwã ñi jumatdih nihat cáacwã
í jéihbiþna caá. Bitá Jesúhwã ñi táu
chãjatjidih ennit, “Paá, queétboó
Jesúh táni doonádih naóhñitjeh
nihcan, táu jepahñit caá. Páni
jumna, jwiítidih, bitá miíhwãdihbat
teo wáacat tútn niijná, jwiítidih táu
wëinit íh dinerodih ít wahap taga.
Páant í jumatdih meemdíh búdí jwí
wëina caá”, í niij wëi naóhbiþna
caá. ¹⁴ Queét Judea baácdih moón
yeebdíh jenah joinít, búdí oina,
nin pah í niij wëi naóhbiþna caá:
“Paá, queétdih búdí oinit, ma táu teo
wáacachah, queét jwëh jwiítidihbat
búdí oinit, í táu teo wáacap be.
Pániþna, jwiít nihatdih búdí oinit,
ma teo wáacatdih túna caá”, í
niijbiþna caá. ¹⁵ Dios búdí oinit,
teo wáacat tútn niijná, jwiítidih wãh
wãhñit, ã táu ubat pínah niijná,
ã wãh Jesúsdih át wah deyajip
taga. Pániþ wahna, chah táni
ã chãjatjidih jenah joinít, “Búdí
ma teo wáacatdih túna caá, Paá”,
caandíh jwí wëi niij jíh.

¹ BUN nindih ñi náhninaá. Weém,
Pablo, yeebdíh jwíh bohénijeh
tigaá. Obohjeéhtih, yeéb weemdíh
nin pah ñi niij yeena caá: “Pablo
ninboó jwíjeéh jumna, cáacwãdih
úmna, jéih naóhcanni pah ã jumna
caá. Obohjeéhtih, biáboó jumna,
úmcanjeh jwiítidih jüih naóh daác
wahni caá”, ñit niij yeenap wat
be. Cristo cáacwãdih oinit, teo
wáaquíhna, íjcan túinijeh naóhni
át jumap wat jí. Páant táinijeh
ã naáwátji pah mantih weembát
íjcan táinijeh yeebdíh wã naóh
daác wahna caá. ² Pániþ íjcan
táinijeh naáwíhna yahna, yee
naóhñitdih wã wëp naóhna caá. Ñi
pebhna wã juibínachah, ñi táu chãja
chaáh, páant bóojeh, ñi yeeatdih ñi
cádahaá, “Pablo jwiítidih jüihná”,
niijná. Ñi cátlh jumnit, weemdíh
nin pah í niij yeena caá: “Diosdih
jepahcannit í jenah joyát biíc
yoobó Pablobat ã jenah joiná caá.
Pániþ jenah joí bohéna, Cristodih
weñalíhcan, ã weñat pínahdihjeh
ã bidna caá. Pániþna, Cristo ã
naáwát tútni nihcan caá”, queét
ít niij yeenap wat be. Páant
niijnítidih búdí wã jüihbiþna caá.
³ Diosdih jepahcannit míc naóhna,
queét í jenah joyátjéh chah ípí
niijná caá. Obohjeéhtih, weembát
cáacjehjumna yahna, queét í chãjat
pah weémboó wã chãjcan caá.
Weemdíh yeejép naóhñitdih Dios
ã wëpatjíl caá chah wãpí niijíp.
⁴ Pániþna, Diosdih yap yohnitdih
weém táu yoobópdiþ wã wëp naóhna
caá, í yap yohatdih í cádahat pínah
niijná. Pániþ wëp naóhna yahna,
wã jenah joyátjéh wã jéih cádahat
tútcen caá. Obohjeéhtih, Dios
ã wëpatjíl í yap yohatdih wãpí
cádahat tútna caá. Caandíh yap
yohnit, í jenah joyát yeejép ã

* 9:10-11 Is 55.10

jumlahtidih Dios ã wêpatjîh nihah cãacwãdih wã jêihyana caá, yeejêp ï jenah joí cádahat pínah niijná. ⁵ “Nin pah caá Dios ã jumlah”, niij yee naóhntidih ã wêpatjîh wã cádahat túutna caá. Cãacwã Diosdih ï jêihyat déedih jâhat panihnidih ã wêpatjîhjah wã jêih yohna caá. “Maá Jesús, weemdîh ma túi teo wáacá, meemdîh yap yohcanjah, yeejêp wã jwúb jenah joicát pínah niijná”, jwiít nihatdih niiját caá náahap.* ⁶ Ñi pebhna wã juibínachah, yeejêp jenah joicánjah, caandîh ñi túi jepahatdih enna, det jwí Maáhdih yap yohna, páantjah yeejêp jenah jointboodîh bádi wã peéh chãjbipna caá.

⁷ Yeéb wîih bácahdihjah ñi jêihna caá. Obohjeéhtih, wã jenah joyátboodîh ñi jêihcan caá. “Weem caá Cristo ã naáwátidih naóh yapaat túutni”, ded niijnidih nin pahbut niij jenah joyát caá náahap: “Pablobut biíc yoobó ã naáwátidih naóh yapaat túutni caá”, ã niij jenah joyó naáh. ⁸ Obohjeéhtih, yeéb nin pah ñi niijná caá: “Pablo nin pah ã niijná caá: ‘Corintodih moondîh Dios weemdîh bohénadîh ã bejat túutap be’, niijnít, jwiítidih maáh dée ã jumlah caá”, ñit niijíp wut yah be. Obohjeéhtih, ã bohéat túutni jumlah, wã tíccan caá. Dios beé ñi pebhna weemdîh ã bejat túutap be, ãih túini doonádh naóhna, yeebdîh wã teo wáacat pínah niijná. Páant ã naáwát túutni jumlah, yeebdîh yéejahcan, ñi túi jumlah pínah niijná, ãih wêpatjîh yeebdîh wã bohénap jî. ⁹ Pánihna, wêp naóh daác wahna yahna, yeebdîh úumaihcan, ñi túi túut nuumát pínah niijná, yeebdîh wã daác wahap be. ¹⁰ Biquína ñijeéh jumlah nin pah ït niijíp wut yah be: “Pablo naóh daác wahna, úum náah jumlah maáh dée pah tab wêpép ã wutna caá. Obohjeéhtih, ninboó jáóhna, oboh jumlah jah jah ã jumlah

caá. Pánihna, ã bohéni doonábut oboh naáwátjah caá”, ït niijíp wut be. ¹¹ Páant ï niijíchah yahna, ï niiját pah wã nihcan caá. Wã wêp naóh daác wahat pahjah mantih, ñi pebhna juibínit, ñi túi túut nuumát pínah niijná, biíc yoobó wêp naóhni wã jumlahipna caá.

¹² Biquína ñijeéh jumlah, túi jêihcan yahna, “Bita ï jêihyat chah jwiítboó jêihnit caá. Bita Diosdih ï teo wáhat chah teo wáhnit jwí jumlah caá”, ït niij míc weñep wut yah be. Obohjeéhtih, páant niij wêina yahna, túi jenah joicánnit, Diosdih túi teo wáhnit nihcan caá. Queét ï jenah joyát pah weémboó wã jenah joican caá. ¹³⁻¹⁴ Weém cãacwã ï maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesucristo ã wutatdih jepahnit, caandîh teo wáhnijeh caá. Yeebdîh bohénadîh ã jib bejat túutuchah, wã jepahap jî. Wã jenah joyátjah nihcan, Diosboó weemdîh ã wahachah, yap yohcanjah, ã wutatdih wã jepahap jî. Páant ã wutatdih jepahnit, Jesúh túini doonádh yeebdîh jwíih bohéni wã jumlah jî. Pánih jwíih bohéni jumlah, weemdîh wêp naáwát caá náahap. Ded pah wã bohéat pínahdih jwí Maáh weemdîh ã naáwáchahjah jointit, wãpî bohéna caá. Wã jenah joyátidihjah wã bohécan caá. ¹⁵ Yeebdîh yee bohénitji ï wêi niiját pah, weémboó wã wêi niijcan caá. Bita ï bohénitjidih ennit “Queétdih weémboó wã túi bohénachah, Cristodih ït jepahap taga”, wã niij wêican caá. Wã tewatdihjah wã wêi naóhna caá. Yeebdîh jwíih bohéni jumlah, Cristodih chah ñi jenah joyát pínahdih wã náah yacna caá. Pánih náah yacna, ñi pebhna jwúb bohénadîh wã bejihna caá. ¹⁶ Pánih bohénit, jwí Maáh ã weñat pínahdih ñi túi chãjachah ennit, biíh tátchinadîh moondíhbut bohénadîh wã bejbipna caá.

* 10:5 Ef 6.11-17

Pánihna, ñíih baác yehboó bejnit, bita bohé jwãhcannitboodíh wã naóhbična caá. Jesúih doonádih joi jwãhcannitdihjeh naóhna, bita í bohénitjidih “Wã táí bohéátji jíb queét jwí Maáhdih í táí péena caá”, wã niijcán niit. ¹⁷ Páant niijnít, jon jãtíh Dios naáwãtdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “ ‘Weemdíh dedé jãhdhat wihcan caá’, í niijcá bojo naáh. Obohjeéhtih, ‘Jwí Maáh Dios, nihat jéihni, weemdíh ã táí teo wáacáp be’, í niijí naáh”, át niij daacáp tají.* ¹⁸ Det queétjeh “Jwíit caá táí bohénit”, niij jenah joinítidih Dios ã wéi encan caá. Obohjeéhtih, “Caán caá táí bohéni”, jwí Maáh Cristo ã niijniboodíh Dios ã táí wéi enna caá.

11

Yeenit í bohéat ã tobohat

¹ Ded ã táí chãjatjidih bitadih ã wéi naáwãchah, ãpí túican caá. Páant naáwát ã túicah yuhna, ded pah wã chãjatdih bita yeebdíh í yeeatdih wã naóh yoobábipna caá. ² Weém jíí Jesúih túini doonádih yeebdíh wã jwíih bohénap jíí. Dios yeebdíh búdí ã oyat biíc yoobó weembút yeebdíh wã oina caá. Pánih oinit, Cristodih jepah cádahcan, ãjeéh biícidih ñi jumatdih yeebdíh búdí wã náah yacna caá. ³ Obohjeéhtih, bita yeejép í bohéatdih yeéb ñi joyát pínahdih búdí wã úum yacna caá. Jon jãtíh mai pah jíghoni Satanás Evadih búdí át yee naáwáp wut jíí. Páant ã yee naáwãtdih jepahnit, Eva Dios biícidih mi jumatdih mit cádahap wut jíí. Páant ã yeeatdih mi jepahatji dée pah muntih, bitaboó í yee bohéatdih yeebbút jepahnit, Cristodih ñi cádahíhatdih búdí wã úum yacna caá.* ⁴ Det wã bohéatji pah bohécan, “Jesús nin pah jumni caá”, niij yee bohénadih ñi pebhboó í jwáibínachah, ñit wéi jwááhji tagaá.

Yeebdíh wã bohéatji biíc yoobó í bohécah yuhna, ¿dépanihna jenah joicánjeh, queétdih ñi jepah? “Nin pah caá Túini Espíritu ã chãjap”, í niij yee bohénachah, ñit joijí tagaá. Caandíh wã naáwãtji biíc yoobó í naóhcah yuhna, ¿Dépanihna queét yee bohénitboodíh yeéb ñi jepah? Jesúih túini doonádih wã naáwát túttimah, ¿Dépanihna yeéb yee naóhnitboodíh ñi táí joi? Páant ñi chãjachah enna, Cristodih ñi pée cádahat pínahdih wã úum yacna caá. ⁵ Queét yee bohénit “Jwíitboó Dios ã bohéat túatnit bita ã wahnit chah jéihnit jwí jumna caá”, í niijíchah yuhna, “Weém Dios ã bohéat túatni wã jumachah, weemdíh chah jéihnit nihcan caá”, wã niij jenah joiná caá. ⁶ Táí wéheni nihcan yuhna, Dios naáwãtdih táí beh joiní caá wã jumap. ã naáwãtdih wã bohénachah joinít, páant wã jumatdih yeéb ñi táí jéihna caá.

⁷ Nindih ñi táí jenah joyoó: Yeebdíh Jesúih túini doonádih bohéna, wãpí jíb úubhcap jíí. Páant wã bohéat jíb úubhcanjeh, moh yéejni dée wã jumap jíí. Pánih jumna yuhna, yeéboó moh yéejcanjeh, ñi táí jumat pínah niijná, yeebdíh wã táí teo wáacáp jíí. Pánih teo wáacna, ¿yeebdíh wã táí chãjcannit beé? ¿Weembút yeebdíh jíb wã niij jííh, queét bita bohénitdih ñi wéi enat pah, weemdíhbut ñi jwáub wéi enat pínah niijná? ⁸ Obohjeéhtih, yeebdíh wã bohénachah, biíh tútchinadih moón dawá Jesúíhwã ñijeéh wã jumat pínah niijná, íih dinerodih weemdíh í wãhup jíí. Yeebdíh teo wáacat túut niijná, í wãhni dinerodih nuumát dée wã chãjap be. ⁹ Ñijeéh jumna, bií dée bíbohcan yuhna, yeebdíh dinerodih wãpí úubhcap jíí. Jwí úudwã panihnit Macedonia baácídh moón Jesúíhwã ñi pebh wã jumachah, nihat wã náahatdih í ub jwáibínap

* 10:17 Jer 9.24 * 11:3 Gn 3.1-5; 13

jĩ. Páant ĩ ʉb juibínachah, yeebdíh dinerodih wā ʉbh tac buugácap jĩ. Táltimahbut, yeebdíh wā ʉbh tac buugácan niít.* ¹⁰ Cristo yoobópdih ā naáwát pah, weembát áih jumna, yoobópdih nindih wā naóhna caá: Jesúh táníni doonádih jīb wihcanjeh yeebdíh wā bohéatdih búdí wā wēi naóhna caá. Biíc yoobó jīb wihcanjeh wā bohéat pínahdihbut nihat níih baácđih moondíh jéihnit, páant wā wēi naáwátđih joinít, “Caán dée āpĩ chājcan caá”, ĩ niijcán niít. ¹¹ Yeebdíh dinerodih wā ʉbhcatjđih jenah joinít, ¿ded pah tigaá ĩita niij jenah joí? “Pablo jwiítđih jīb ʉbhcan, jwiítđih ā oican niít”, ¿ñi niij jenah joí niít? Niñcan caá. Yeebdíh búdí wā oina caá. Páant wā oyatđih Dios ā jéihna caá. ¹² Jīb wihcanjeh páantjeh yeebdíh wā bohéhipna caá, queét yee bohénitboó “Pablo ded pah yeebdíh ā bohéat biíc yoobó caá jwiítbut jwĩpĩ bohéna caá”, ĩ yee niijchah joinít, queétđih ĩi joyáh bojat pínah niijná. Queét yee bohénit ĩ bohéatjĩ jīb yeebdíh ĩpĩ ʉbhna caá. Obohjeéhtih, weémboó wāpĩ jīb ʉbhcan caá. Pánihatđih túi jenah joinít, mácah jwĩ jumatđih ĩi túi jéihhipna caá.

¹³ Pánih chājnit yoobópdih Jesús ā bohéat táutnit niñcan, queét yeenitjeh caá. “Jwiít caá Jesús ā bohéat táutnit”, niij naóhna yuhna, ā wahnit niñcan caá. Páant niijná, wā jumát dée pah ĩ jumíhip yuh caá. ¹⁴ Pánihna, yeenit jumna, páant ĩ chājat pínahdih wāát jéihyep be. Yeejépwā ĩ maáh Satanásbut biíc yoobó āpĩ chājna caá. Dawá láa caanbút yeena, túini ángel, Dios ā wahnit pah ā múic jíghana caá. ¹⁵ Satanás ā chājatđih jéihna, caandíh teo wāhñitbut “Jesús ā wahnit caá”, niij yeenit, Diosđih teo wāhñit pah ĩ jumíhatđih wāát jéihyep be. Túi chājcannit jumna

yuhna, túi chājnit dée pah ĩ jumíhna caá. Pánihna, Diosboó nihat ĩ yeeatjĩ jīb queétđih búdí ā peéh chājhipna caá.

Pablo yeejép ā yapatjĩ

¹⁶ Bũũ jwuhna, ded pah wā jumátjđih wā wēi naóhhipna caá. “Pablo ā túi chājatjđih tub wēi naóhniabeh caá”, weemdíh ĩi niij jenah joicáh, ā túimi nacaá. Obohjeéhtih, weemdíh páant niij jenah joiná yuhna, ded pah wā yapatjđih wā wēi naáwáchah, bainíbit ĩi joí jwúhuú. ¹⁷ Yeebdíh pánih naóhna, jwĩ Maáh Jesús weemdíh “Ma yapatjđih ma naáwá queétđih”, ā niijcáh yuhna, ded pah wā yapatđih wā naóhhipna caá. ¹⁸ Dawá bitaboó ded pah ĩ túi chājatjđih wēi naóhna, weembát ded pah wā yapatjđih wā wēi naóhhipna caá. ¹⁹ Yeéboó “Chah túi jéihnit jwĩ jumna caá”, ĩi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yee naóhñitboó ĩ naáwáchah yuhna, ĩi túi wēi joiná caá. ²⁰ Queét ĩi maáta dée, yeebdíh búdí ĩ wutachah, ĩi túi wēi joiná caá. Dawá láa níih dinerodih ĩ yee dúuc wáina caá. “Jwiít nihat jéihnit jwĩ jumachah, jwiítđih ĩi túi weñeé”, ĩpĩ niijná yuh caá. Bíih láa yeebdíh íjnit, ĩ mao túcana caá. Páant yeejép yeebdíh ĩ chājachah yuhna, ¿Dépanihna páantjeh queétđih ĩi túi jepah? ²¹ Nijeéh jumna, “cāacwāđih úumni”, ĩi niijná, queét ĩ chājat pah weémboó wā chājcap be. Páant wā chājat pínahdih wā úumatjđih naóhna, wā túicna caá. Queét ĩ chājat pah chājcan yuhna, Jesús ā wahnit wā jumátđih ĩi túi jéihyat pínah niijná, weembát ded pah wā yapatjđih wā wēi naóhhipna caá.

²² Queétboó bita chah jéihnit jumíhna, “Jwiít judíowā jwĩ jumachah, jwiítđih ĩi weñeé”, yeebdíh ĩpĩ niijjip wut be. Obohjeéhtih, weembát judío man

* 11:9 Fil 4.15-18

tigaá. Queétboó “Jwiít Israel ã jaímená, Dios ã ñíonítji jwí jamna caá”, yeebdíh ípí níijíp wat be. Obohjeéhtih, weembát Israel ã jaíma mun tigaá. Queétboó “Jwiít Abraham ã jaímená, ‘Yeebdíh wã táí chãj wãhbipna caá’, Dios ã níijnítji caá”, yeebdíh ípí níijíp wat be. Obohjeéhtih, weembát Abraham ã jaíma mun tigaá. ²³ Queétboó “Cristodih teo wãhñit jwí jamna caá”, yeebdíh ípí níijíp wat be. Páant í níijíchah joinít, nin pah yeebdíh wã níijná caá: “Weembát Cristodih teo wãhñi mun tigaá. Weém caá bácah queét í tewat chah búdí teoni”, yeebdíh wã níij naóhna caá. Páant níij naóhna, páantjeh jenah joicánnit í wéheat pah naóhna yahna, wã tíccan caá. Queét í teo wãhat chah Cristodih wãpí teo wãhup be. Jesúh táini doonádih wã bohéátji peéh dawá láa nemat maáboó weemdíh í nemep jí. Dawá láa weemdíh í puñup jí. Dawá láa cáacwã weemdíh í mao yohíhip jí. Páant í mao yohíhichah, weém yeejép wãpí yapap jí.* ²⁴ Cinco láa jwiít judíowã jwí maáta weemdíh ít tewat táutup tají. Weemdíh í tewat jumat pah, tubít yéej chãjnitdih momo jwi chóc coóh jumni tópnajíh í puñat bíic yoobó treinta y nueve láa weemdíh í puñup jí.* ²⁵ Bíic peihcanni láa Romanowã weemdíh teonit, máa doóbhñajíh í puñup jí.* Bíic láa weemdíh mawíhna, jeejíh í yohop jí.* Bíic peihcanni láa búdí jááj chócójíh jib bejna, jwí daabáp jí. Bíic láa daabnit, máa naadíh teonit, búdí muj tacdíh pah daa jūóh, caán yeó jáap pah táah bej, jwáub pah túo bejat dée wã jumachah, í ubup jí. Pánihna, caán láa, wã wuníhip jí. ²⁶ Dawá láa Jesúh táini doonádih bohénit, yáup wã jib bejep jí. Pánih bohé jibnit, búdí yeejép wã yapap

jí. Bíih láa tobohni mujnadih wã bejep jí. Bíih láa namáboó jib bejehah, bíí déedih chewe mao dáuc wáyat dée ã tobohop jí. Bíih láa wã déewãjeh weemdíh í yéejáhip jí.* Bíih láa judíowã nihcannitbut weemdíh í mawíhip jí.* Tátchinaboó, tátchi wihcapboó, búdí mujboobát wã jumachah, wunat dée ã tobohop jí. Bíih láa “Jwiít Jesúhwã caá”, níij yeenit, í mawat dée ã tobohop jí. ²⁷ Jesúh táini doonádih bohéna, búdí wãpí tewep jí. Pánih teona, dawá láa üocanjeh wã bohé daa jūwúp jí. Dawá láa jeémát wihcah, nuugúp tubachah, tubít taca jootóchah, búdí yeejép wã yapap jí. Dawá láa duwát pínah yéguehbut wihcah, búdí cábahachah, yeejép wãpí yapap jí.

²⁸ Pánih yeejép yapna, páant bóojeh át nihcap jí. Yeó jáap jumat pah nihat Jesúhwã “caandíh cádahná”, níijná, búdí wãpí náhni dahwana caá. ²⁹ Bíic Jesúh ã tubúp chūúuchah, weembát tubúp chūúhni pah wã jumna caá. Bita Jesúhdih í yéej chãjat táutuchah enna, queét yeejépwãboodíh búdí wã íjna caá. Pánihna, yeéb nihat Jesúhwã, wã weh dée ñi jumachah, yeebdíh um yacna, yeejép wãpí yapna caá.

³⁰ Páant yeejép wã yapatjidih wéi naóhna, ded pah wã táí chãjatdih yeebdíh wã wéi naóhcan níit. Obohjeéhtih, wã wépcatjidih yeebdíh wã wéi naóhbipna caá. ³¹ Páant wã naáwáchah joinít, “Yoobópdi caá páant ã níiját”, Dios ã níij jéihna caá. Caán caá jwí Maáh Jesucristo íp. Pánihna, yeó jáap jumat pah “Paá, meemjéh nihat jéihni, chah wépní caá”, táí wéi níiját caá náahap. ³² Weém Jesucristodih wã jwíh jepahat táttimahbitjeh, Damasco tátchiboó wã jumachah,

* 11:23 Hch 16.23 * 11:24 Dt 25.3 * 11:25 Hch 16.22 * 11:25 Hch 14.19 * 11:26 Hch 9.23 * 11:26 Hch 14.5

caán tátchidih moón ĩ maáh, Aretas namp jumni, weemdih át tawat táutap wat jĩ. Pánihna, nihat Damasco tátchi wáihyat júdu jěcnadih áih soldadowádih át páñat táut wat jĩ, wā bac bejehchah ĩ tawat pínah niijná. ³³ Páant ĩ páñachah enna, wā chéénwā búdí wuhdih weemdih waadát táutnit, wáihyat júduh jih jumni muú enat jěcmant ĩ cádah deyanap jĩ. Pánih cádah deyanit, ĩ teo wáacachah, moh yéejni wā jweyép jĩ.*

12

Pablo oo jumat dée ā enat

¹ Bua weemdih ded pah bih ā yapatjidih wā jwúub naóhbična caá. Queét yee bohénitboó “Jwiítjeh caá oo jumat dée jíghatdih enna, chah jéihnit jwĩ jumup”, ĩ niij naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, jwĩ Maáh weemdihtut oo máh enat dée pah ā jíghop jĩ. Páant ā jíghatjidih yeebdih wā naóhbična caá. Ded pah weemdih ā jéihyaatdihbut wā naóhbična caá. ²⁻³ Catorce jópchi jätih Dios weemdih japboó ā ub púuh laab béjep jĩ. Ded pah ā ub púuh laab béjatjidih wā jéihcan caá. Wíih bácahdih, wíih caolihdihjeh ā ub bej déeji oo jumat pah enatjidih, wā jéihcan caá. Diosjeh caá ā jéihyep. ⁴ Ā pehbboó, Paraíso wät jumupna juibínit, ā naáwáchah wā joyóp jĩ. Jwiít cáacwájeh jwĩ jéih naóh buujácat déedih wā joyóp jĩ. Páant caandih wā joyóchah yuhna, weemdih ā jwúub naóh yapaat táutcap jĩ. ⁵⁻⁶ Páant weemdih ded pah ā yapatdih wēi naáwíhna yuhna, weemjéh ded pah wā jumatdih wā wēi naóhcan niit. Obohjeéhtih, yoobópdi h ā jumuchah, wā jwúub naáwáchah nihna, āta tái taga. “Pablo táini oo jumat dée pah enna, Jesús ā wahni nacaá”, ĩ niij weñatdih yeebdih wā náah yaccan caá. Obohjeéhtih,

ded pah wā chājatjidih, ded pah wā bohéatjidihbut jenah joinit, “Pablo jwĩ Maáh ā bohé jibat táutni caá”, ĩ niij jéihyatdih wā náah yacna caá. Weemjéh wēpcanni wā jumatdih ĩ jéihyat pínah niijná, buu ded pah bih wā yapatjidihbut yeebdih wā naóhbična caá. ⁷ Chah táini oo jumat déedih enna, “Weém caá bácah chah jéihni”, wā niij jenah joyát weemdih ā tobohna caá. Páant ā tobohah pínahdih jéihna, Dios Satanásdih weemdih yeejép át yapat táutap taga, “Weemjéh wēpcanni caá”, wā niij jenah joyát pínah niijná. ⁸ Pánih jumna, biíc peihcanni láa jwĩ Maáh Jesúsdi h caán yeejép yapatdih ā yohah pínahdih wā wúbup yuh be. ⁹ Obohjeéhtih, weemdih nin pah ā niij jepahap be: **“Caandih wā yohcan niit. Obohjeéhtih, caandih yohcan yuhna, meemdih búdí oinit, wā tái teo wáacbična caá. Pánih wēpcannijeh jumna, wā oi teo wáacat pínahdih chah ma bidbična caá. Pánihna, meemdih búdí wā teo wáacachah ennit, wā wēpatboodih ni hat cáacwā ĩ jéihbična caá”**, Jesús weemdih ā niij jepahap be. Páant ā niijchah joinit, wā wēpcatdih wā wēi naóhbična caá, ā wēpatjĩh weemdih búdí ā teo wáacat pínah niijná. ¹⁰ Páant tigaá Jesúh wā jumat jib yeejép yapna, búdí wā wēina caá. Bitá weemdih yeejép ĩ wéhenachah, yeejép ĩ chājachah, ĩ jǵahanachah, dedé bih weemdih yeejép ā yapachah yuhna, wāpĩ tái jumna caá. Pánih wēpcanni wā jumuchah, Jesús ā wēpatdih chah búdí bidnit, “Weém jéihcanni wā jumna yuhna, ā teo wáacatjĩh wā tái buujábipna caá”, wā niij jéihna caá.

Corinto tátchidih moondih búdí ā jǵahat

¹¹ Bitá weemdih yeejép ĩ naáwáchah joinit, yeéboó queédih ĩ ni naóh bóod chñuchah, āta tái

* 11:33 Hch 9.23-25

tagaá. Obohjeéhtih, páant ñi niijcáh, weemjéh yeebdíh wā míic wēi naóhna caá. Weém oboh jumni dée wā jumuchah yuhna, queét yee bohénit “Jwiít caá bácah Dios ā bohéat túttnit”, niijnítboó wā chah ī jumcan caá. ¹² Nijjeéh wā jumuchah, Dios ā naáwát túttni wā jumatdih júutíhna, ā wēpatjīh weemdih búdí āpī teo wáacacah, dawá láa wunnitdih boonanit, nemépwādhbut wā yohop jī. Pánih chājnít, jwiít cāacwā jwī jéh chājca naáhdih ā wēpatjīhjah wā chāj júutap jī. Weemdih eníhcannit ī yeejalhichah yuhna, wā chuuná yuhna, wā teo cádahcap jī. ¹³ “Pablo jwījeéh jumna, biíh tátchidih moondih ā túi chājat pah jwiítidih ā túi chājcap jī”, ζyeéb ñi niij jenah joi níit? Nihat tátchidih moondih biíc yoobó wāpī túi chājna caá. Obohjeéhtih, yeebdíhjah wīih pínah dinerodih wā úubh tac buugácap jī. ζPánih úubh tac buugácan, yeebdíh wā yéej chājnít jī? Caán yeejép ā jumuchah, wā jīgahna caá. Caán yeejatdih weemdih ñi yohoó.

Ī pebhna ā jwúub jib bejat pínah

¹⁴ Nin wā naáwát pínahdih ñi túi joyoó: Chéne láa juibíniji buu ñi pebhna jwúub bejat túat caá wā chājap, páant muntih. Ñi pebhna juibínit, yeebdíh wīih dinero pínahdih con láa wā úubhcatjī pah, buu láabut wā úubh tac buugácan níit. Níih dinerodih náahcan, Jesúsdi h túi joinít ñi jummat caá yeebdíh wā náah yacap. Wébít ī mána ī náahatdih wūhñit pínah nihcan caá. Obohjeéhtih ī mána caá queét wébítboodih ī náahatdih ĩpī wūhup. Páant ī chājat pah yeéb wā weh panihñit ñi jumuchah, wā náahatdih yeebdíh wā úubhcan níit. ¹⁵ Ñi ĩp panihni jumna, yeebdíh búdí oinit, nihat wā bíbohatdih wēi wāhñit, yeebdíh wā teo wáaquíhna caá. Pánih teo wáaquíhna, búdí

chuuná yuhna, wā teo cádahcan níit. Páant yeebdíh chah wā oyochah yuhna, ζyeéb weemdih nump ñi oi níit?

¹⁶ “Pablo jwījeéh jumnit, āih pínah dinerodih āpī úubh tac buugácap jī”, ñi niij jéhna caá. Obohjeéhtih, biquína ñijeéh jumnit weemdih nin pah ĩt niij jenah joi tágaá: “Jwīih dinerodih moh yeejnitdih ā wūh wáacat túttnit, jwiítidih jéhcha dúuc wániabeh tagaá”, ĩ niij jenah joiná caá. ¹⁷ Páant ĩ niiját pahjah chājni jumna, ζded pah tigaá caandih wāta nih chāj? ζÑi pebhna wā wahnitdih nit beé yeebdíh wā jéhcha nuumát túutap? Páant wā chājcap jī. ¹⁸ Jātih Titodih ñi pebhna bejat túttnit, biíh Jesúsdi hbut ājeéh wā pej jum bejat túutap jī. Páant ñi pebhboó juibínit, ζTito yeebdíh ā jéhcha nuumnít jī? “Nuumcánni caá”, ñi niij jéhna caá. Jwiít chénat pah biíc yoobó jwī maáh ā weñat pínahdih chājnít caá. Pánih jumnit, yeebdíh oinit, táinijeh ā chājat pah, weembát biíc yoobó yeebdíh táinijeh wāpī chājna caá.

¹⁹ Páant wā jāh niijíchah joinít, ζded pah ñita niij jenah joi? “Caandih jwī wēi niiját pínahdihjah caá ā bidip”, ζñi niij jenah joi níit? Obohjeéhtih, weém Cristoíh jumna, Dios weemdih ennit, “Ma túi chājna beé”, ā wēi niiját pínahdihjah caá wā náahap. Yeebdíh teo wáaquíhna, ded pah wā chājatjidi h wā naóh beedánap be, jwī Maáhdih chah ñi túi jepahat pínah niijná. ²⁰ Ñi pebhboó wā juibínachah, wā náah yacat pah ñi chājca h, búdí yeebdíh wā úum yacna caá. Páant ñi túi chājca h, caanná juibínit, weembát yeéb ñi náah yacat pah wāta chājcan tagaá. Pánihna, yeebdíh búdí wā jenah joiná caá. ζPáantjeh ñi míic jūih níit? ζPáantjeh bitaíh bií déedih ñi en ñinah ĩj níit? ζBúdí ñi míic ĩja níit? ζBíquína páantjeh ĩh pínahdihjah bid

niit? ¿Bubut páantjeh bitadilh ñi yee naóh niit? ¿Yeejép dooná ñi jumadilh ñi cádah jwuhcan niit? ¿“Weém nihát jéihni caá”, páantjeh ñi múic wēi niij niit? ¿Tubit ñi múic en naóh cádah jwuhcan niit? ¿Yeéb biquína ñi jenah joyátdihjeh niit ñi chājap? Yeéb páant ñi chājatdih wā úum yacna caá. ²¹ Pánihna, ñi pebhna juibínit, ñi túut nuumcátdih wā enechah, Dios weemdih áta tíicat túut tagaá. Jon jātih yéej chājnitji dawá páantjeh í yéej chājatdih cádahcah enna, búdí wāta jīgah taga. Í náah chājat, yeejép chājíhat jenah joyát, í náahat pahjeh chājatdihbut í cádahcah enna, búdí wāta jīgah taga. Páant ñi chājatdih páant bóojeh ñi cádahaá, caanná juibínit, wā jaihcat pínah niijná.

13

Pablo á pée naáwát

¹ Jon yeebdih chéneji juibí enniji buu bejna, biíc peihcanni láa bejat túut caá wā chājap. Pánihna, ñi yéej chāj cádahna, táiniboodih túut nuumnit, weemdih ñi túi pánaá. Ñijeéh jumnitdih í yéej chājatdih cádahat túutnit, Moisés nin pah á niij naóh daacátjidih ñi túi náhninaá: “Deddih ñi peéh chājat pínah jātih, caán á yéej chājachah ennit, chénewā, biíc peihcannit í enatji pahjeh í naáwá naáh. Páant moonjéh í naáwát táttimah, ñi peéh chājachah, á táibipna caá”, Moisés át niij daacáp tají.* ² Ñi pebhna wā jwúub juibí láa yéej chājnitdih nin pah wā niij naáwáp jí: “Ñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodih ñi túut nuumú. Ñi cádahcah, jwúub juibína, wā peéh chājbipna caá”, wā niijp jí. Páant wā niijátji pah, buu ñijeéh jumcan yahna, queét páantjeh yéej chājnitdih, yeéb nihátidihbut, wā jwúub naóhna caá. Páant bóojeh, ñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodihjeh ñi túut

nuumú. Ñi pebhna juibínit, ñi cádahcatdih enna, búdí wā peéh chājbipna caá. Yuúp wā jumachah, “ Wā peéh chājbipna caá”, niijná yahna, á peéh chājcan niit”, ñi niij jenah joicá bojóo. ³ Cristo á naáwátidih naóh yapani wā jumadilh á júutat pínahdih bidna, páant wépép weemdih á peéh chājat túutuchah enna, ñi jéihbipna caá. ¿Búdí á wēpatjih yeebdih á teo wáacatjidih ñi náhnican niit? Yeéb yéej chājnitdih á peéh chājat pínahbut biíc yoobó wépép á jumbipna caá. ⁴ Jwiit cáacwá jwí wēpcat pah Cristo wēpcanni jumna, cruzboó át wan wāhup wüt jí. Pánih wunna yahna, Dios á wēpatjih boo pud jūóhni, buu páantjeh báadhni á jumna caá. Cruzboó ñuhna, wēpcanni á jumat pah weembát wēpcanni wā jumna caá. Wā jenah joyátjihjeh yeebdih wāta jéih teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, Cristo wājeéh jumna, Dios á wēpatjih yeebdih teo wáacadih wā juibíipna caá.

⁵ Yeéb múicjeh nin pah ñi múic niij wábh joyoó: “¿Ded pah wā chājatji? ¿Yoobópdih Jesúsdiw wā jenah jói niit? ¿Caán á náah yacatdih wā túi jepah niit?” ñi múic niij wábh joyoó. Caandih yoobópdih jenah joiná, á náah yacatdih ñi túi jepahachah, Jesús ñíih caolihboó á jumna caá. Obohjeéhtih, yoobópdih caandih jenah joicán, á náah yacatdih jepahcan, áihwā ñi nihcan caá. ⁶ Weémboó caandih túi jenah joiní, á náah yacatdih jepahni wā jumadilh wā jéihna caá. “Weém Jesúsdiw caá”, niij yeeni wā nihcan caá. Páant wā jumadilh yeebdihbut wā jéihyahna caá. ⁷ Ñi yéej chājcat pínahdih náah yacna, Dios yeebdih á túi teo wáacat pínah niijná, búdí wā wábhna caá. Ñi pebhna juibínit, páant ñi yéej chājcatdih wā enechah, weemdih Dios yeebdih á peéh

* 13:1 Dt 17.6; 19.15

chājat tútcan niít. Páant ā peéh chājat tútcah, wā wēibipna caá. Obohjeéhtih wā peéh chājcatdih ennit, “Pablo Dios ā wēpatjīh queétdih peéh chājcan, Dios ā wahni nihcan nacaá”, ñi niú jenah joyóchah yuhna, wā túi wēibipna caá. Dios weemdíh ā bohé jibat tútatjídih ñi jéihyat pínahdih wā náah yacna yuhna, yeéb ñi túi chājat pínahdih chah wā náah yacna caá. ⁸ Ñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíh ñi túut nuumátdih enna yuhna, yeebdíh wā peéh chājachah, yoobópdih āta nihcan tagaá. Pánihna, yoobópdih chājīhna, yeebdíh wā bohéibipna caá, Dios naáwátidih túi beh joinít, chah ñi jepahat pínah niijná. ⁹ Yeéb Cristodih ñi túi jenah joyóchah, Dios ā wēpatjīh yeebdíh peéh chājat ā náahcah, bádí wā wēibipna caá. Pánihna, Diosdih bádí wā uúbhna caá, ā weñat pínahdihjeh ñi túi chājat pínah niijná. ¹⁰ Dios ā wēpatjīh yeebdíh peéh chājīhcan, ñi pebhna wā bejat pínah jātih wā daác wahna caá, yéej chājatdih cádahnit, ñi túut nuum páñat pínah niijná. Dios ā wēpatjīh yeebdíh jīgahaihcan, wāpī túi bohéna caá, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo ā pée túyat tútat

¹¹ Buu wā úudwā panihnitá, yeebdíh wā túyat túutna caá. Cristodih chah jenah joinít, táinijeh ñi jumuu. Nin wā naóh daacátidih ñi túi jepahaá. Cristodih chah jenah joyát pínahdih ñi míc teo wáacá, biícidih túi jumat túut niijná. Páant ñi túi jumachah ennit, Dios ñijeéh ā jumbipna caá. Caán jwiítidih bádí oinit, míc oyat túutna, jwiít biícidih ā túi jumat túutna caá. ¹² Jesúhwā jamna, ñi túi wēi uúbú. ¹³ Nihat ninjīh moón Jesúhwābut yeebdíh bádí ī túyat túutna caá. ¹⁴ Yeebdíh bádí wā uúbhna caá, jwī Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ā túi teo wáacat pínah niijná. Dios

bádí ā oyatdih ñi jéihyat pínah, Túini Espíritu ñijeéh ā jumat pínah, yeéb biícidih ñi túi jumat pínahdihbut wā uúbhna caá. Pánih uúbhñit, yeebdíh bádí wā túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

GÁLATAS

Pablo queédih ã túyat tútat

1-2 Weém, Pablo, bíhdih daacát tútnit, yeéb Galacia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúhwādh wā wahna caá. Nihat wājeéh jumnit Jesúhwābat yeebdíh ã túyat túatna caá. Weém, Pablodih jíí Jesucristo ã níwip jí, áih táini doonádh wā naóh jib bohéat pínah níjné. Cáacwā weemdíh ã naáwát tútcap jí. Obohjeéhtih, Jesucristo, Dios jwí íp caán wunnijidih boonanibut weemdíh ã níwip jí. Páant ã naáwát túatni jumna, nin náodih yeebdíh wā daác wahna caá. ³ Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh oinit, ã táí teo wáaca naáh, ní táí jumat pínah níjné. ⁴ Dios jwí íp ã náahat pahjeh, caán Jesucristo-boó jwí yéejat jíib, át wan wūhup wut jí,* ã teo wáacatjíh yeejépwā ã jumat pah nihcan, yéej chājatdh jwí yap yohat pínah níjné. ⁵ Páant ã chājatdh jéihna, “Paá, meém nihad-dih jéih beedáni jumna, cáacwādh jígha ennit, mapí táí teo wáacna caá”, jwí ípdih yeó jáap jumat pah búdí jwí níj wēi naáwát dée caá. Páant tí jwí níj wēi naáwáp.

Dios cáacwādh ded pah ã táí ubat

⁶ Yeéboó ded pah ní chājat doonádh joinít, weém búdí wā náhni dahwana caá. Dios yeebdíh búdí oina, át níwip taga, Jesúsdh jepahnit, áihwā ní jumat pínah níjné. Obohjeéhtih, páant yeebdíh búdí ã oyochah yūhna, waícanjeh bíih bohéatdh joinít, Jesucristo-boodíh cádahna caá ní chājap. Páant ní cádahat doonádh joinít, “¿Dépanih tigaá waícanjeh ã túat nuám?” níj jenah joinít, wā wāhi bejep be. ⁷ Biquína ní pebh

jumnit, yeebdíh tac buugána, mácah bohénit, Jesúh táini doonádh ã yéejana caá. Páant yeebdíh naóhna, nin pah ã níj yee bohéna caá: “Táí ubnit jumat túat níjné, Jesucristodihjeh ní táí jepahaá’, Pablo níj naóh bohéna, yeebdíh ã nih yáana caá. Diosjeéh táí jumat túat níjné, jwí nuowā ã naáwátjidihbut táí jepahat caá náahap”, ã níj yee naáwáp wut be. Obohjeéhtih, “Nin táini dooná caá”, ã níj naóhni-boó táini dooná yooab nihcan caá. ⁸ Jwiít, Dioíh ángel japmant júóhni, yeebdíh jwí jwíih bohéatdh ní táí jepahachah yūhna, det yeebdíh mácah ã bohénachah, Dios queédih búdí peéh chājna, iiguípna ã waha naáh. ⁹ Wā naáwátjí pah wā jwūub naóhbipna caá, páant muntih: Yeebdíh jwí jwíih bohéatdh ní táí jepahachah yūhna, det yeebdíh mácah ã bohénachah, Dios queédih búdí peéh chājna, iiguípna ã waha naáh.

¹⁰ Páant níjné, “Caánboó tigaá táí bohéni ã jumap”, weemdíh cáacwā ã níjádth wā bidcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó weemdíh “Meém ma táí bohéna jíí”, ã níjádthjeh caá wā náahap.* Cáacwādh weñáhnit bohéna, Cristobodíh wāta weñacan tagaá. Pánih weñacan, caandíh teo wāhni wāta jumcan taga.

Cristo Pablodih ded pah ã túat nuumátji

¹¹ Wā déewā panihnitá, nindih ní jéihyat pínah yeebdíh wā náah yacna caá: Wāpí bohéni táini dooná cáacwā ã jenah joyátjijeh nihcan beé. ¹² Ded cáacdh wā joiníi doonábut nihcan beé. Bita weemdíh ã bohécan beé. Obohjeéhtih, Diosjeh weemdíh ded pah ã wūh ã jumatdh ã bohénap jí.

¹³ Jesucristodih wā jepahat pínah jātih, jwiít judíowā jwí nuowā ã naáwátjidih wā táí joí waadánap jí. Pánih táí joí waadáni wā jumachah,

* 1:4 Mt 20.28; Mr 10.45; 1Ti 2.6; Tit 2.14 * 1:10 1Ts 2.4

ded pah wā chājatji doonádih yeéb ñit joiij tagaá. Pánih jumnit, Jesúíhwā Diosdih yap yohnit í jumatdih jenah joinit, eníhcan, búdí yeejép chājna, queétdih wā táí mao beedá bojhip yah jī.* ¹⁴ Jwī ñuowā í naáwátjidih táí jepahíhna, weém biíc yoobó behnit chah wā táí bohénap jī.*

¹⁵⁻¹⁶ Obohjeéhtih, wā cāac jumat pínah jātíh, Dios weemdíh búdí oina, átát ñíoip taga, áih túini doonádih wā bohéat pínah niijná. Pánihna, yéejni wā jumuchah yahna, ā náahni yeó jáapdih Jesús ā wahniji ā jumatdih weemdíh ā jéihyanap jī. Pánih jéihyanit, judíowā nihcannit pebhboó ā wahap jī, áih túini doonádih queétdih wā naáwát pínah niijná. Páant ā wahachah, “¿Ded pah tigaá weemdíh niij bohéat náah?” cāacwādhíh wā niij úubh joí encap jī.* ¹⁷ Jesús áih túini doonádih naáwát túutnit maáta, wā jātíh ā ñíonit í jumuchah yahna, Jerusalén tútchina queétdihbut míic wéhenadih wā bejcap jī. Caanná bej jawhcanjeh, Dios ded pah weemdíh ā náah yacatdih jéihíhna, Arabia baác cāac wihcapboó caandíh úubúdhíh wā bejep jī. Caánboó jumniiji Damasco tútchina wā jawúb juibínap jī, páant muntih.

¹⁸ Biíc peihcanni jópchi túttimah, Jerusalén tútchina Pedrodih enedih wā bejep jī buca.* Caanná chéne semanabitjeh wā jumap jī. ¹⁹ Jesús áih doonádih ā naáwát túutnit bita maátadhíh wā jawááhcap jī. Obohjeéhtih, Santiago jwí Maáh úuddih pohba wā jawááap jī. ²⁰ Páant wā daacáchah, wā naáwát yoobópdih ā jumatdih Dios ā jéihna caá.

²¹ Túttimah, Siria baác, Cilicia baácnaab naóh jibidih wā bejep jī. ²² Caanná wā jib bejchah, Judea baácboó jumnit Jesúíhwā

weemdíh í jawááh jawhcap jī. ²³ Ded pah wā chājat doonádihjeh ítat joyóp tají. “Játíh jwiít Jesúíhwádhíh yeejép chājna, túini doonádih jwiít dih cádahat túutniiji buu caán doonádihjeh jawúb naóhna caá ā chājap, cāacwā Jesúsdi h í jepahat pínah niijná”, ít niij míic wéhenap wat jī. ²⁴ Páant wā túut ñuumát doonádih joinit, “Paá, caandíh mat táí teo wáacap taga”, Diosdih búdí ít niij wēi naáwáp wat jī.

2

Cristo ā naáwát túutnit maáta Pablodih í wēi jawáat

¹⁻² Catorce jópchi túttimah, Diosboó weemdíh Jerusalén tútchina ā bejat túutuchah, Bernabéjīh caanná wā jawúb bejep jī. Pánih bejna, Titodihbut jwí ñamah bejep jī.* Caánboó judío nihcanni, jwí ñuowā í watat pah bóodcanni ā jumap jī. Caanná juibína, caánboó jumnit Jesúíhwā í maátajeh í míic wáacachah, judíowā nihcannidih túini doonádih ded pah wā bohéatdih queétdih wā naáwáp jī. Pánih naóhni, ded pah wápí bohéatdih queét í táí jéihyatdih wā náah yacap jī. Pánih jéihcan, wā bohéatdih í wéicah, wā tewat buadni áta jum taga. Obohjeéhtih, ded pah wā bohéatdih jéihnit, í táí weñep jī. ³ Páant wā naáwáchah wēi joiná, Tito bóodcanni ā jumuchah yahna, “Meembút ma bóodat túutú”, caandíh í niijcáp jī. ⁴ Queét maáta biíc dih jwí míic wéhe láa, jwiít Jesúíhwā nihat biíc dih jwí míic wáacachah, biquína “Jesúsdi h jepahnit jwí jumna caá”, niij yeenitbut ít waadáp jī. Pánih waadnít, judíowā nihcannitdihbut í bóodat túutap yah jī. Obohjeéhtih, buu Jesúíhwā jumna, jwí ñuowā í naáwátjidih jepahcan, Jesúsdi h jeh jwí táí jenah joiná caá. “Páant jwí chājachah,

* 1:13 Hch 8.3; 22.4-5; 26.9-11

* 1:14 Hch 22.3

* 1:15-16 Hch 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18

* 1:18 Hch 9.26-30

* 2:1-2 Hch 11.30; 15.2

jwĩ lipboó jwiít dih ā tái enna caá”,
 jwĩ niij jéihna caá. Páant niij jéihnit
 jwĩ jumuchah enna, jwiít dih jüihñat
 túut niijná, ded pah jwĩ chājat dih
 jéihhna, queét jwĩjééh ít waadáp
 tajĩ. Pánih waadnít, jwĩ nuowā ĩ
 naáwátji biíc yoobó jwiít dih ĩ jepah
 beedáat túutap yah jĩ, páant muntih.
 5 Páant ĩ wutuchah yuhna, táini
 doonádih ñi jéihyat pínah niijná,
 jwiítboó queétdih jwĩ jepahcap jĩ.

6 Pánihna, Jesúihwā ĩ maáta
 táini doonádih ded pah wā bo-
 héat dih joinít, “Ma bohéat pahjeh
 tih judíowā nihcannit dih ma
 bohénaa”, niij naóhnit, weemdih
 biih wutatdih ĩ bohéat túutcap
 jĩ. Queét Jesúihwā ĩ maátadh
 “Queétdih chah jéihnit caá”,
 biquína ĩ niij jenah joyóchah yuhna,
 dedé pínah weemdih nihcan caá.
 Diosboó nihadnih biíc yoobó ā
 jenah joiná caá.* 7 Queét ded
 pah wā bohéat dih tái wéinit,
 “Pedrodih jwiít judíowádih ā bo-
 héat pínah niijná, Dios át ñiojip
 taga. Pánihat pah, Pablodihbut
 judíowā nihcannitboodih át bohé
 jibat túutap taga”, ĩ míc niijp jĩ.
 8 Judíowádih Pedro ā bohénachah,
 Dios búdí át teo wáacap wut jĩ.
 Weembút judíowā nihcannit dih wā
 bohénachah, Dios biíc yoobó ā teo
 wáacachah, queétdih tái jepahap jĩ.

9 Pánihna, Santiago, Pedro,
 Juanjĩh, Jesúihwā ĩ maáta yoobát,
 Dios weemdih búdí ā teo
 wáacatjidih jéihnit, “Dios yoobópdih
 át ñio wahap taga, jwĩ déewā nih-
 cannit dih ā naáwát pínah niijná”, ĩ
 míc niijp jĩ. Páant niijnit, weemdih
 Bernabédihbut búdí wéinit, “Jwĩ tái
 míc teo wáac jĩh”, niijná, jwĩ míc
 muj tewep jĩ. Pánih muj teonit,
 “Yeéb jwĩ déewā nihcannit dih ñi
 bohéatji pah ñi tái naáwá. Jwiítboó
 jwĩ déewádihjeh jwĩ naóhbipna
 caá”, Santiagowā jwiít dih ĩ niijp
 jĩ. “Páant tíí ā jumuh nah”, jwĩ míc

niijp jĩ. 10 Páant niijná, Jesúihwā
 moh yéejnit dih jwiít dih ĩ teo wáacat
 túutap jĩ. Weembát moh yéejnit dih
 búdí jĩgah ennit, wāpĩ teo wáacna
 caá. Páant niij míc wéhe péanit,
 jwiít Antioquía tátchina jwĩ jwúub
 bejep jĩ.

Pablo Pedrodih ā jüihñat

11 Túttimah, Pedrobut Antioquía
 tátchiboó ā juibínap jĩ. Obohjeéhtih,
 jwĩ pebhna juibíniji, yoobópdih ā
 chājat peéh caandih wā jüihñap
 jĩ. 12 Nin pah ā chājat jĩ: Jwĩ
 nuowā “Jwiít judíowā bóodcannit
 biíc dih jwĩ jeéméchah ā táican
 caá”, ĩ niijátji ā jumuchah yuhna,
 Pedroboó jwĩ pebh jwíh juibína,
 jwĩ déewā nihcannit biíc dih ā tái
 míc wép jwuhap jĩ.* Obohjeéhtih,
 biquína jwĩ déewā, Santiago ā
 chéenwāboó ĩ juibínachah ennit,
 jwĩ déewā nihcannit dih cádahnit,
 Pedroboó “Buu joinít bóodat túutnit
 weemdih jüihná”, niijná, jééh ā
 jwúub míc wépcap jĩ. 13 Páant ā yee
 buugúchah ennit, bita jwĩ déewābut
 caandih míc jéih ennit, queétdih
 biíc yoobó ĩ cádahap jĩ. Bernabé
 yah buca tái jéihni jumna yuhna,
 queét ĩ chājat biíc yoobó caanbút ā
 cádahap jĩ. 14 Pánih cádahnit, “Nihat
 Jesús dihjeh jepahnit dih Dios biíc
 yoobó ā wéi enna caá”, ĩpĩ niij
 bohéat pah queét ĩ cádahap jĩ. Páant
 ĩ cádahachah ennit, nihat Jesúihwā
 ĩ joyóchah, nin pah Pedrodih wā
 niij jüihñap jĩ: “Meém judío jumna
 yuhna, Jesucristodih jepahna, jwĩ
 nuowā ĩ naáwátjidih ma tái jenah
 joí cádahap jĩ. Pánih cádahnit,
 judíowā nihcannit ĩ chājat pah
 queét biíc dih ma tái jeémp jwuhap
 be. Obohjeéhtih, buu queétdih
 cádahnit, jwĩ nuowā ĩ naáwátjidih
 ma jwúub jepahachah ennit, queét
 jwĩ déewā nihcannit nin pah ĩ niij
 jenah joiná nacaá: ‘Pedro páant
 ā jwúub jenah joyóchah, queét

* 2:6 Dt 10.17 * 2:12 Hch 11.2-17

judíowã ì n̄owã ì naáwátjidih jwiítidihbut jepahat caá náahap', ì níj jenah joiná nacaá. Páant ma chājat ā táican caá", Pedrodíh wã níijp jī.

Jesúsdiḥ túi jenah joinítidih Dios ā wēi enat

¹⁵ Jwī n̄owã judíowājeh ítát jumup tajī. Pánihna, jwiítbut ì jūimená judíowājeh muntih jwī jumna caá. Pánih jumnit, Dios ā wutatdih jéihnit jwī jumna caá. Obohjeéhtih, queét judíowã nihcannit Diosdíh ì jéihcan caá. ¹⁶ Pánihna judíowã jumna yuhna, caán wutatdih jwī jéih jepah beedácatdih jwī jéihna caá. Caandíh jepahcat jíib "Queét táinit caá", jwiítidih Dios ā níj encatdihbut jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjeh túi jenah joinít jwī jepahat jíib, "Queét táinit caá", Dios jwiítidih ā níj enna caá. Pánih jéihnit, jwiít judíowã yuhna, Jesucristodihjeh túi jenah joinít, jwī jepahap jī, "Queét táinit caá", Dios jwiítidih ā níj enat pínah níijná. Jwiít cācwã Moisés ā wutatjidih jéih jepah beedácanit míic jwī jumna caá. Pánihna, caandíh jwī jepahcat jíib, "Queét táinit caá", Dios ā níj encan níit. Caandíh jéihnit, "Caán wutatdih joi waadánachah, Dios jwiítidih ā túi wēi enna caá", jwī níj jenah joicán caá.*

¹⁷ Pánihna, Cristodih jepahnit, "Queét táinit caá", Dios jwiítidih ā níj enat pínah níijná, caán wutatdih cádahna caá jwī chājap. Obohjeéhtih, páant jwī cádahachah ennit, bita jwī déewã caán wutatdih túi jepahat túttnitboó "Queét jwī déewã nihcannit pah yéj chājnit ì jumna caá", jwiítidih ì níj jenah joiná caá. Páant ì níj jenah joyát pah jwiítbut jenah joinít, "Moisés ā wutatjidih cádahat túttnit, Cristo jwiítidih ā yéj chājat túttna caá",

jwīta níj jenah joi tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Pánihna, "Jesucristodih jepahna, Moisés ā wutatjidih jwī cádahat jíib, yéjnit jwī jumna caá", jwī níj jenah joicán caá. ¹⁸ Cācwãdíh nin pah wāpī níj naóh bohéna caá: "Diosjeéh túi jumíhna, jwī n̄owã ì naáwátjidih jenah joicán, Jesucristoboodíhjuh túi jenah joinít, jepahat caá náahap", wã níijná caá. Obohjeéhtih, páant níj bohéniji jwáub tút n̄umnit, "Diosjeéh túi jumat tút níijná, jwī n̄owã ì naáwátjidih túi jepahat caá náahap", níj naóh bohéna, yéj chājni yoobát wāta jum tagaá. ¹⁹ Moisés ā wutatjidih weemboó túi jepahcanni jumna, caandíh yap yohni wã jumna caá. Pánih yap yohni wã jumatdih jéihna, "Caandíh wã jepahcat jíib, Dios weemdíh ā wēi encan caá", wã níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, Dios bíicdih túi jumat tút níijná, caán wutatdih jenah joi cádahnit, Jesucristoboodíhjuh túi jenah joinít, wã jepahna caá. ²⁰ Caánboó weemdíh oinit, wã yap yohat peéh cruzboó ā wun wāhuchah, weembát ājeéh bíicdih w̄nni pah wã jumna caá. Pánih w̄nni pah jumna, weém wã jenah joyátidihjuh chāj cádahnit, Cristoboodíh túi jenah joinít, jepahna caá wã chājap.* ²¹ Pánihna, "Dios jwiítidih búdí ā oyochah, Cristo ā wun wāhat dedé pínah nihcan caá", wã níj cán caá. Obohjeéhtih, Dios ā wutatdih jepahat jíibjuh ājeéh jwī túi jumuchah, Cristo ā wun wāhat dedé pínah āta nihcan tagaá.

3

Jesucristodihjeh jepahat caá náahap

¹ ¡Yeéb Galacia baácdih moón Jesúíhwã jenah joicánnit ñi jumna caá! Jesucristo cruzboó ā wun wāhat doonádih yoobópdiḥ yeebdíh

* 2:16 Sal 143.2; Ro 3.20,22 * 2:20 Fil 1.21

wā naáwáp jī. Páant wā naáwátidih ñi túi jepahachah yuhna, buu ¿Dépanih tigaá bitaboó yeebdíh mácah ĩ naáwáchah joinít, ñi jepah? ² Nindih wāát jenah joí en tigaá: ¿Moisés ā wutatjidih ñi jepahat jīb niít Túini Espírítu ñijeéh āt jwíih jum? Nihcan caá. Obohjeéhtih, táini doonádih joiná, Cristodih táí jenah joinít, ñi jepahachah, ñijeéh āt jwíih jumup be. ³ Túini Espírítu ā teo wáacatjīh Cristodih ñi jwíih jepahna yuhna, ¿Dépanih tibeé buu jwáub túut nuumnít, ñi jenah joyátjīhjuh Moisés ā wutatjidih jepahna caá ñi chājap? Pánih chājna, jenah joicánnit ñi jumna caá. ⁴ Túini doonádih ñi jepahatjī jīb dawá láa táini yeebdíh āt yapjip tagaá. ¿Páant yeebdíh ā túi yapatjidih ñi quíib buudá niít? Oboh pohba páant yapna āt chājjican tagaá. ⁵ ¿Ded pah ñi chājatjī jīb tibeé Dios yeebdíh Túini Espíritudih āt wāhji? ñi jenah joyóchah. Moisés ā wutatjidih ñi jepahat jīb nihcan, āih táini doonádih joinít, Cristodih ñi jepahat jīb, yeebdíh Túini Espíritudih āt wāhup taga. Páant ā jumuchah, Jesucristodih ñi túi jepahat jīb cáacwā ĩ jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh yeebdíh ā chāj júutat túutna caá.

Abraham Diosdih ā túi jenah joyát

⁶ Buu, jwī nuo Abraham ded pah ā chājatjidih jwī jenah joyát dée caá. Dios caandíh ā naáwátidih āt túi jenah joyóp wat jī. “Meemdíh wā túi chājbipna caá”, Dios ā niijíchah, ā túi jenah joyát jīb, “Caán Abraham táini caá”, Dios caandíh āt niúj enep wat jī.* ⁷ Pánihna, caán Diosdih ā túi jenah joyát pah, jwiítbut páant túi jenah joinít, Abraham ā jumená panihnit jwī jumna caá.* ⁸ Judíowā nihcannitbut Diosdih ĩ

túí jenah joyóchah, “Queét túinit caá”, Dios ā niúj enna caá. Páant ā niúj enat pínahdih jéihna, Dios nin táini doonádih Abrahamdih jātih ātát naáwáp wat jī: “Weemdíh ma túi jenah joyát jīb nihāt nin baácdih moondíh wā túi chājbipna caá”, āt niijíp wat jī.* ⁹ Pánihna, Abraham caandíh ā túi jenah joyóchah enna, Dios caandíh ā túi chājatjī pahjeh, buu láabut det Diosdih túi jenah joinítidih bíic yoobó ā túi chājbipna caá.

¹⁰ Obohjeéhtih, ded “Moisés ā wutatjidih jepahíhna, Dioih wā jumbipna caá”, niúj jenah joinídih búdí peéh chājat ā jumbipna caá. Nin pah Moisés āt niúj daacáp tajī: “Ded wā wutatjidih túi jepah beedácnidih búdí peéh chājat ā jumbipna caá”, āt niúj daacáp tajī.* ¹¹ Bíih naóh yapani nin pah āt niúj daacáp tajī: “Diosdih túi jenah joí, jepahnitboodíh ‘Queét túinit caá’, Dios ā niúj enbipna caá. Pánih jepahna, páantjeh Diosjeéh ĩ túi jumbipna caá”, āt niúj daacáp tajī.* Páant ā niijátjī yoobópdih ā jumuchah jéihnit, nindihbut jwī túi jéihna caá: Ded Moisés ā wutatjidih ā jepahat jīb “Caán táini caá”, Dios ā niúj encan niít. ¹² “Ded Diosdih túi jenah joinít, ā jepahachah, ‘Caán táini caá’, Dios ā niúj enbipna caá. Ded weemdíh Dios ā wutat túutatjidih túi jepah beedánijeh Dios bíicdih ā túi jumbipna caá”, Moisés āt niúj daacáp tajī.*

¹³ Jwiít nihāt caán wutatdih jwī túi jéih jepah beedácah, jwiítidih Dios ā peéh chājbipna caá. Páant ā peéh chājat jwiítidih ā jumuchah ennit, Cristoboó caán ā peéh chājat déedih jīb chājnit, jwiítidih āt wan wāhup wat jī. Caandíh cruzboó ĩ péoh dodh mawat pínahdih jenah joinít, jon jātih nin pah ĩt niúj daacáp tajī: “Ded máa nahdih ĩ

* 3:6 Gn 15.6; Ro 4.3 * 3:7 Ro 4.16 * 3:8 Gn 12.3 * 3:10 Dt 27.26 * 3:11 Hab 2.4
* 3:12 Lv 18.5 * 3:13 Dt 21.23

mao yaíhniboó búdí peéh chājni ā jumbipna caá”, it niij daacáp tajī.*
 14 Páant ī niij daacátji pahjeh tih Cristo nin baácboó ā jumuchah, caandíh át yapap tajī. Caandíh páant ā yapatji jīb, “Nin baácđih moondíh wā túi chājbipna caá”, Abrahamđih ā niijátji pahjeh tih jwī déewā nihcannitđih Dios át túi chājap taga. Páant Cristo ā wun wāhuchah, caandíh túi jenah joinít, jwī jepahachah ennit, “Túini Espíritudih wíih cáacwāđih wā wāhbiipna caá”, ā niijátji pah jwiitđih át wāhup jī.

Dedé pínah tigaá Moisés ā wutatji

15 Wā déewā panihnitá, Dios jwī n̄o Abrahamđih ded pah ā chājatjđih yeéb ñi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiit cáacwā jwīpī chājatđih yeebđih wā náhniabipna caá. Jwiit biíhđih nin pah jwīpī niij naóhna caá: “Nin pah meemđih wā chājbipna caá”, jwī niijná caá. Páant jwī niijátjđih biíhboó ā jéih jwūub túat n̄umcán niit. “Páant ā niijátji pah ā chājcan niit”, bitaboó ī jéih niijcán niit. 16 Caán jwī niiját pahjeh muntih, Dios jwī n̄o Abrahamđihbut nin pah át niij naáwáp wut jī: “Weemđih ma túi jenah joyát jīb, nihát baácđih moondíh wā túi chājbipna caá”, caandíh, ā jumadihbut át niijp wut jī. Páant niijná, nihát ā jumená yoobátđihjeh niijná át chājcap wut jī. Biíc ā jumá, túttimah bóo láa jumni Cristodih niijná át chājap wut jī.* 17 B̄ūu yeebđih wā túi jéihya naóhbipna caá: Jwī n̄o Abrahamjđih “Meemđih wā túi chājbipna caá”, Dios ā niiját túttimah, cuatrocientos treinta jópchi yapat túttimahna Moisésjđih át wutat túutap wut jī, āih cáacwā ī jepahat pínah niijná. Pánih wutna yuhna, “Abrahamđih wā jwíih niijátji pah, túut n̄umcánjeh, biíc

yoobó wā péabipna caá”, Dios át niijp wut jī.* 18 Pánihna, Dios biícđih jwī túi jumat pínah Moisés ā wutatjđih jwī jepahat jīb nihcan caá. Páant ā jumuchah nihna, Diosđih Abraham ā túi jenah joyát pah, caandíh jwī túi jenah joyát jīb āta nihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosđih Abraham ā túi jenah joyát pahjeh muntih, jwiitbut caandíh jwī túi jenah joyóchah, “Yeéb táinit caá”, Dios jwiitđih ā niij enna caá.*

19 Páant ā jumuchah, ¿dépanih tigaá Dios caán wutatđih át naóhji? Abrahamđih páant ā niijátji túttimah, caán wutatđih át naóhji taga, jwiit cáacwā yéej chājnit jwī jumatđih jwī jéihyat pínah niijná. Abrahamđih Dios ā naawátji túttimah, caán wutat jwiitđih át jumup jī, púú Abrahamji ā jumá Cristo cáac jumnit, ā wun wāh láana. Dios ā wutatđih āih ángelwābóđih Moisésjđih át naóh yapaat túutap wut jī. Queét Moisésđih cáacwāđih it jwūub naóh yapaat túutap wut jī.* 20 Caán wutatđih Moisésđih ā naóh yapaat túutuchah, Dios caanjéh pohba cáacwāđih át naóhcap wut jī. Obohjeéhtih, “Meemđih túi chājnit, ma jumajih nihát cáacwāđihbut wā túi chājbipna caá”, Abrahamboóđih niij naóhna, caanjéh páant át niij naawáp wut jī.

Cristo nihát Moisés ā wutatjđih ā péaat

21 ¿Dios Moisésđih ā wutatjđih naóhna, Abrahamđih ā niijátjđih “Wā niijátji pah wā péacan niit”, niij niit át chājap? Páant át niijcán tagaá. Abrahamđih ā niijátji pahjeh biíc yoobó ā péabipna caá. Dios biícđih túi jumat túut niijná, ā wutatđih jepahna, caán láa bácah, ā wutatjđih jwī túi jepah beedánachah, dedé peéh chājat jwiitđih āta wihcan tagaá.

* 3:16 Gn 12.7 * 3:17 Ex 12.40 * 3:18 Ro 4.14 * 3:19 Ro 4.13

22 Obohjeéhtih, jwiít nihat cǎacwǎ yoobó yéej chǎjnit míc jumna, jwí yéejatdih jwí jéih cádahcatdih Dios naáwátboó ǎ naóhna caá. Páant jwí jumuchah, Diosdih Abraham ǎ túi jenah joyát pahjeh muntih, jwiítbut Jesucristodih jwí túi jenah joyóchah, jwiítidih Dios ǎ túi ǎbbipna caá.

23-24 B_{uu} láa, Dios biícidih túi jummat túut niijná, ǎ wahni Cristodih túi jenah joinít, jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, Cristo ǎ júúwát pínah jǎtjih, Moisés ǎ wutatjidih túi jepahíhna yuhna, yéej chǎjnit jumna, jwí jéih jepahcap jǐ. Páant jwí jepahcat júb, Dios búdí ǎ peéh chǎjnit pínah jwí jumap jǐ. Páant jwí jummatdih jéihnit, jwiítidih túi ǎbni pínahdih jwí bidip jǐ. Pánih bidnit, Cristoih táini doonádih joinít, caandih jwí jepahap jǐ, “Queét táinit caá”, Dios jwiítidih ǎ niúj enat pínah niijná. 25 Pánihna, Dios biícidih túi jummat túut niijná, B_{uu} Cristodih jwí túi jenah joiná caá. Páant jwí jumuchah, caán wutatboó jwiítidih bohéni panihni ǎ nihcan caá, B_{uca}.

26 Jesucristodih jepahnit jumna, yeéb nihat Dios ǎ weh ñi jumna caá. 27 Cristo ǎ wēpatjǐh daabánit jumna, caán biícidih jwí jumuchah, “Wǎ wǎúh ǎ jummat pahjeh tih yeebbát ñi jumna caá”, Dios jwiítidih ǎ niúj enna caá. 28 Pánihna, Cristo biícidih jumna, chéne poómp jwí nihcan caá. Pánih biíc poómpjeh jumna, “ Jwiít judíowǎ nihcannit, queét judíowádih mácah caá’, Dios ǎ niúj enna caá”, ñi niúj jenah joicá bojoó. Teo wǎhnit, teo wǎhnit nihcannitdihbut; neoná, yaáhdihbut “Nit mácah caá”, Dios ǎ niúj encan caá. Pánihna, yeéb nihat Cristoihwǎ jumna, biíc poómpjeh tigaá ñi jumap. 29 Cristoihwǎ jumna, Abraham jaimená panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, Diosdih Abrahamji ǎ túi jenah

joyát júb caandih ǎ niijátji pahjeh muntih, Jesúsdiñ ñi túi jenah joyóchah, yeebdihbut ǎ túi chǎjbipta caá.

4

Teo wǎhnit nihcan, Dios ǎ weh jwí jummat

1-2 Ded pah jwiít cǎacwǎ biíh jwípi chǎjatdihbut yeebdih wǎ jwúub náhniabipna caá. Ded ǎ íp ǎ éemp wunat túttimah, áih bií déedih áih pínah ǎ jumuchah yuhna, páantjeh wébít ǎ jum jwuhuchah, caandih en daonít í jéih yapa jwuhcan caá. Pánih bíboh jwuhcah, caandih en daonít í niiját pah chǎjat caá náahap. Pánih jumna, teo wǎhni pahjeh ǎ jumna caá. Obohjeéhtih, ǎ íp ǎ jenahatji láa ǎ juyúchah, áih pínahdih caanjéh ǎ bíbohbipta caá. 3 Pánihna, jwiít cǎacwǎ Jesucristodih jwí jepahat pínah jǎtjih, caán wébít panihnit jwí jum jwuhap jǐ. Pánih jum jwuhnit, jwí nuowǎ ded pah í naáwátjidih yap yohatdih úumna, jwípi jepahap jǐ.*

4-5 Páant jwí jumuchah yuhna, ǎ jenahatji láa ǎ juyúchah, Dios ǎ wǎúhdih nin baácna át wah bojip taga. Páant ǎ wah bojni jwí wǎúh panihnijeh át cǎac jumap wut jǐ. Judío willi caandih mi weh jumuchah, Moisés ǎ wutatjidih caandihbut túi jepahat át náahap wut jǐ. Jwiítboó caán wutatdih yap yohnit jwí jumuchah, ǎ weh yoobát jwí jummat pínahdih náah yacna, Dios ǎ wǎúhdih át wun wúhat túatap wut jǐ, jwí yéejat peéh chǎjat déedih ǎ júb chǎjat pínah niijná. 6 Yeebbát ǎ weh ñi jumuchah, Dios wǎúh Jesucristojeéh jumni Túini Espiritudih yeebdihbut át wah bojop wut jǐ. Páant ñijeéh jumna, ǎ teo wáacachah, “Paá”, úumcanjeh Diosdih ñi jéih niijná caá. 7 Pánihna, ǎ weh jumna, B_{uu} teo wǎhnit panihnit nihcan

* 4:3 Col 2.8,20 * 4:7 Ro 8.15-17

caá, buca. Páant ã weh yoobát ñi jumachah, yeebdíh búdí ã táí chãjbipna caá.*

Pablo Galacia baácđih moón Jesúhwáđih ã úum yacat

⁸ Jon jãtíh yeéb Diosđih jéih jwuhcannit jumna, ñi pãpninadih táí jenah joinit, “Nin pah wã chãjachah, caán weemdíh ã táí chãjbipna caá”, ñipĩ niúj jenah joyóp yuh jĩ. Pánih chãjnit, Dios yoobát ã teo wáacat pínahđih bidcan, nemépwã í teo wáacat pínahđih bidna ñi chãjap jĩ. Pánih chãjna, queéđih teo wãhñit panihñit ñi jumap jĩ. ⁹ Pánih jumna yuhna, buu jwuh Dios yoobátđih ñi jéihyechah, caanbút yeebdíh ã jéihna caá. Páant caandíh jéihna yuhna, ¿Dépanihna buu cãacwã oboh í jenah joyátjñeh í naáwátđih ñi jwúb jepah? Pánih jepahna, Diosđih weñaihna yuhna, ñi bujácan niít. Páant ñi buujácat pínahđih jéihna yuhna, ¿Dépanihna ñi nuowã í naáwátđih yap yohatđih úumñit, teo wãhñit panihñit ñi jwúb jum?* ¹⁰ Buu Diosđih weñat túut niijná, nin pahbát ñi chãjna yuh caá: Jwiít judíowã jwĩ nuowã í naáwátjđih jepahñit, jwĩ wēi láa ded pah jwĩpĩ chãjat pah yeebbút biíc yoobó ñi chãjna caá. “Pánih chãjna, jwĩ táí jumbipna caá”, ñi niúj jenah joiná yuh caá. ¹¹ Páant ñi niúj jenah joyóchah, yeebdíh búdí úum yacnit, “Weém queéđih táini doonáđih búdí wã bohénachah yuhna, ¿buudní pínah niít át jumap?” wãpĩ niúj jenah joiná caá.

¹² Wã déewã panihñitá, ñijeéh jumna, yeebdíh bohé láa, weemdíh yeejép ñi chãjcap jĩ. Pánihna, buu biíc yoobó weemdíh yeejép chãjcan, nin wã naáwát pínahđih ñi táí jepahaá: Yeebdíh bohénadih bejna, Moisés ã wutatjđih jenah joicán, Cristodihjeh yeebdíh wã

jepahat túutap jĩ. Pánihna, buu Cristodihjeh wã táí jenah joyát pah, yeebbút biíc yoobó ñi táí jenah joyoó. ¹³ Nindíh ñi náhninaá: Tãbit wãhna, ñi pebhboó chão jwáhñit, yeebdíh táini doonáđih wã jwíh naáwáp jĩ.* ¹⁴ Páant wãhni wã jumachah yuhna, “Pablo dedé pínah nihcan caá”, niijcánjeh, yeéb weemdíh ñi bacat túutcap jĩ. Pánih bacat túutcan, Dioíh ángeldih, Jesucristodihbat ñi weñat pah, weemdíh ñi táí wēi jwãáap jĩ. ¹⁵ Pánih wēi jwãáhñit, nin pah ñi jumatiđih wã náhnina caá: Weemdíh búdí teo wáaquíhna, dedé wã náahatđih wãhna, ñíih quíibnadih ñita wãat wãh tagaá. Pánih wēinitji yuhna, ¿dépanih tigaá buu wã wihcah, ñi weñatji ã bej? ¹⁶ Wã bohénitji jumna yuhna, ¿buu yoobópđih yeebdíh wã naáwátji jñib, weemdíh ñi en jñih niít? ¹⁷ Ñi pebhna juibínitboó “Búdí jwĩ teo wáacmi caá”, yeebdíh niijná yuhna, í jenah joyátboó mácah ã jumna caá. Páant í niijíchah yuhna, wã bohéátjđih, jwiítđihbat yeebdíh í cádahat túutna caá. Pánih cádahñit, ñjeéh jumñit, í bohéátbođih ñi jepahat pínahđih í náah yacna caá. ¹⁸ Jwiít cãacwã bita í táí bejat pínahđih yoobópđih náah yacachah, ãpĩ táina caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah jwĩ jenah joyóchah, ãpĩ táican caá. Ñijeéh jumna, wãpĩ táí teo wáacap jĩ, ñi táí jumati pínah niijná. Buu ñijeéh wihcan yuhna, biíc yoobó ñi táí jumati pínahđih wã náah yacna caá. ¹⁹ Yeebdíh búdí wã oyochah, wã weh panihñit ñi jumna caá. Pánih oinit, yeebdíh búdí wã náhni dahwãna caá. Pánih búdí mácah jenah joiná, yad wili mi weép jáaat pah tubani wã jumna caá. Pánih jumna, ded pah Cristo ã jumati pah yeebbút ñi jumati pínahđih búdí wã

* 4:9 Col 2.8,20 * 4:13 Hch 16.6 * 4:19 Ro 8.29; 2Co 3.18; Fil 3.10

náah yacna caá.* ²⁰ Butéh ñijeéh wā jumuchah, āta túi tagaá. Pánih bíicdih jumna, jaihcanjeh naóhmit, yeebdih wā jéih míic wéhenachah, chah āta túi tagaá. Obohjeéhtih, ninboó jumna, yeebdih búdí mácah jenah joiná caá wā chājap.

Agar Sarajih ded pah i jumatji

²¹ Yeéb weemdih ñi joi jwáhúú. Biquína Diosjeéh túi jumihna, jwiít judíowā jwí ñowā i naáwátjidih ñi jepahna yuh caá. Caandih jepahihna yuhna, ded pah i naóh daacátjidih ñi túi beh joicán caá. Pánih beh joicánnit ñi jumuchah, nin pah Moisés ā daacátjidih wā naóhbična caá, ñi túi beh joyát pínah niijná: ²² Abraham chénewā āt weh jumap wut jī. Caandih teo wáhnih Agar bíic mit wáúh jumap wut jī.* Á áa yoobát Sarabut bíic mit wáúh jumap wut jī.* ²³ Pánihna, caandih teo wáhnihboó, jáap wili jumna, Ismael pínahdih mit weh jumap wut jī. Obohjeéhtih, “Majeéh bóli, Sara newé weépdih mi weh jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátji pahjeh, Saraboó tub beh wili jumna yuhna, Isaac pínahdih mit weh jumap wut jī.

²⁴⁻²⁵ Queét chénewā yaáhdih ded pah ā yapatji jwiít dih ā túi naóhna caá. Teo wáhnih Agardih jenah joinít, Arabia baácboó jumni Sinaí jeéboodih jwí jenah joiná caá. Caán jeéboó Dios Moisésdih ā wutatjidih āt wáhp wut jī, jwí ñowā i túi jepahat pínah niijná. Caán wutatdih jepahna, teo wáhnit pah it jumap jī. Pánihna, Agar teo wáhnih mi jumap pah, jwiít cáacwā caán jeéboó ā wutatjidih jepahihnit, jwiítbut teo wáhnit panihnit jwí jumna caá. Páant ā jumuchah, caán Sinaí jee pánihni teo wáhnih Agar mit jumap jī. Pánihna, caánt teo wáhnih caán jee pánihnih mi jumap pah, bñu Jerusalén tátchidih

moón caán wutatdih jepahihnit, mi jumená panihnit i jumna caá. Pánih jumnit, queébtut bíic yoobó teo wáhnit panihnit jumna, Dios weh i nihcan caá.

²⁶ Obohjeéhtih, teo wáhcannih Saraboodih jenah joinít, “Majeéh bóli Sara newé weépdih mi weh jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátjidih jwí náhnina caá. Pánihna, Abraham Dios ā niijátjidih ā túi jenah joyátji pah, jwiítbut Cristodih túi jenah joinít jumna, Sara mi jumená panihnit jwí jumna caá. Pánih jumnit, Dios pehbboó jumni jáap Jerusalén tátchidih moon pánihnit jwí jumna caá.

²⁷ Dios naáwát dih naóh yapani Isaías jwí éet Sara ded pah mi yapatjidih jenah joinít, nin baácboó jumni Jerusaléndih, jeáboó jumni Jerusaléndihbut ded pah ā yapat pínahdih Dios āt jenah joyát túutap jī. Caandih jenah joinít, nin pah āt niij daacáp tajī:

“Weh wihcannih, búdí ma wēi ñaacá. Weép jumna tubatdih jéihcannih jumna yuhna, ma weh jumbipna caá. Ma jumená dawá jumnit, meemdih teo wáhnih mi jumená chah i jumbipna caá. Pánihna, ma túi weñeé”, āt niij daacáp tajī. (Is 54.1)

Páant niij daácnit, chah dawá mi jumená i jumap pínahdih naóhna, jeáboó jumni Jerusalén tátchiboó dawá Jesucristodih jepahnitji i jumap pínahdih niij naóhna āt chājap tajī. Agardih Abraham ā yohat pah nin baácboó jumni Jerusaléndih i yohat pínahdihbut niij naóhna āt chājap tajī.

²⁸ Pánihna, Dios ā niijátji pahjeh Sara wáúh Isaac āt cáac jumap wut jī. Pánihat pah, “Weemdih ma túi jenah joyát jíib, nihah baácđih moondih wā túi chājbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátji pah, Cristodih jepahnit ñi jumuchah,

yeebdíhbut át táí chājap taga. ²⁹ Queét chénewā ā wehdih ded pah ā yapatjibut jwiítidih nin pah ā bohéna caá: Dios ā niijátji pahjeh Túini Espíritu ā teo wáacachah, Isaacji át cāac jumap wut jī. Páant ā cāac jumuchah ennit, ā úd jeñé Ismaeljiboó caandíh eníhcan, yeejép át chājap wut jī.* Būubut ā chājatji pahjeh jwī nuowā ī naawátjidih jepahíhnitboó jwiít Cristodih jepahnitdih yeejép ipī chājna caá. ³⁰ Páant yeejép ī chājachah yuhna, Moisés nin pah ā niij daacátjidih jwiítidih táí jenah joyát caá náahap: “Sara mi áa Abrahamjidih nin pah mi niijíchah, Dios át jepahat túutap wut jī: ‘Jwiítidih teo wāhniñ wūúh, Ismael, míh bií déedih ā jéih bíbohcan niít. Jwī wūúh yoobát Isaacboó caandíh ā bíbohbična caá. Pánihna, jwiítidih teo wāhniñdih mi wūúhjíh biáboó ma bejat túutú’, mit niijíp wut jī”, Moisés át niij daacáp tajī.* Páant ā niij daacátjidih jenah joinít, jwiít Isaac panihnit jwī jumuchah, Dios caandíh ā táí chājat pah, jwiítidihbut ā táí chājbipna caá. ³¹ Pánihna, wā déewā panihnitá, teo wāhniñ Agar mi jaimená panihcan, teo wāhcanniñ Saraboó mi jaimená panihnit jwī jumna caá.

5

Teo wāhniñ panihnit jwī jummatdih Cristo ā cádahat túutat

¹ Teo wāhniñ panihnit jwī jumcat pínah niijná, Cristo jwiítidih át wun wūhup wut jī.* Páant ā wun wūhachah, “Caandíh táí jenah joiná, Dios biícidih wā táí jumbipna caá”, niijnít, caandíh ñi jepahap jī. Pánih jepahnit, “Moisés ā wutatjidih wā táí jepahachah, Dios weemdíh ā táí enbipna caá”, ñi niij jenah joicá bojóó. Jesúsdiñ

cádahcanjeh, táí wēp ñuhniñ panihniñ ñi jumúú. Pánih jumniñ, bita ī wutatdih jepahcanjeh, teo wāhniñ panihniñ ñi jwūúh waadca bojóó.

² Weém, Pablo, nindih wā naawáchah, ñi táí jenah joyóó: “Bóodniñ jumna, Diosjeéh jwī táí jumbipna caá”, niij jenah joinít, ñi míc bóodat túutuchah, Cristo yeebdíh ā wun wāhatji dedé pínah āta nihcan tagaá. ³ Būutéñ wā niiját pah, wā jwūúh naóhbična caá. Ded bóodat túutniñboodíh nihát Moisés ā wutatjidihbut jepah beedáát caá náahap. ⁴ Diosjeéh táí jumát túut niijná, caán wutatdih táí jepahíhniñ jumna, yeebjéh Cristoboodíh ñi cádahna caá. Pánih jepahíhna, Dios yeebdíh oiniñ, ā teo wáacatdihbut míc jāhna caá ñi chājap.

⁵ Obohjeéhtih, jwiítboó Túini Espíritu ā teo wáacatjíh Cristodih jwī táí jenah joiná caá. Páant jwī táí jenah joyóchah, “Queét táiniñ caá”, jwiítidih Dios ā niij enna caá. Páant niij ennit, ā pehbboó jwī juibínachah, jwiítidih ā túut nuúm péabipna caá. Páant ā túut nuúm péanachah, táiniñ yoobát jwī jumát pínahdih jwī páina caá. ⁶ Pánihna, jwiít Jesucristoiñwā bóodniñ jumna, bóodcanniñbut jwī jumuchah, Dios jwiítidih biíc yoobó ā enna caá. Cristodih táí jenah joiná, bitadiñ táí oiniñ, teo wáacniñ jwī jumuchah ennit, Dios jwiítidih ā táí wēbipna caá.

⁷ Wā déewā panihnitá, yeéb Cristodih ñi táí jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, táiniñ dooná yoobátidih ñi táí jenah joyóchah yuhna, ¿déhe tibeé yeebdíh cádahat túutni? ⁸ Dios yeebdíh ñiñoniñboó queétdih páant át naawát túutcan tagaá. ⁹ Nindih ñi náhninaá: Búdí pan pínahdih ā paa béjat pínah niijná, bainíbit paáát túutniñjeh ā náahna caá. Pánihat pah, wā túttimah jūóhniñ, yeebdíh mácañ ī bohénachah, daocanniñ yuhna,

* 4:29 Gn 21.9 * 4:30 Gn 21.10 * 5:1 Jn 8.32-36 * 5:9 1Co 5.6

dawá yeebdíh ì túut nuumát túutna caá.*¹⁰ Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesúsdih wā túi jenah joyóchah, weemdíh weñanit, nin pah ā níj jenah joyát túutna caá: “Jwí Maáh queétdih ā túi teo wáacbična caá, queétdih mácah ì bohéatdih cádahnit, wā bohéatjidih yoobópdi h ì jwúub jenah joyát pínah níjné”, ā níjné caá. Obohjeéhtih, ded yeebdíh yéejaniboodíh Dios búdí ā peéh chājbipna caá.

¹¹ Wā déewā panihnitá, queét mácah naóhni t weemdíh nin pah ì níj yeena caá: “‘Bóodat túutni t, Diosjeéh ñi túi jumbipna caá’, Pablo āpí níj naóh bohéna caá”, ì níjné yah caá. Páant wā bohénachah nihna, queét weemdíh yeejép ìta chājcan tagaá. Obohjeéhtih, cruzboó Jesucristo ā wñ wāhatjidih wā bohéat peéh weemdíh ì jūihna caá. ¹² Pānihna, bóodat túutni tboó, yeebdíh yeejép ì chājat peéh, biáboó ì beje naáh.

Oina, wutatdihbut jwí jepahat

¹³ Wā déewā panihnitá, “Wā wutatdih jepahna, wājeéh ì túi jumbipna caá”, Dios yeebdíh ñionit, āt níj jenah joicáp jī. Obohjeéhtih, watni t panihni t jumna, “Buu caán wutatdih jepahcan, ded pah yeejép wā jenah joyát dihjeh wā chājbipna caá”, ñi níj jenah joicá bojó. Páant níj jenah joicánjeh, búdí oini t, ñi túi míc teo wáaca.*¹⁴ Moisésjiboó nin pah āt níj wutap jī: “Meém mícjeh ma míc oyat pah, bitadi hbut oini t, ma túi teo wáaca”, āt níjíp jī.* Pānihna, bitadi h túi oina, nihāt biíh ā wutatdihbut túi jepahna caá jwí chājap.*¹⁵ Nuñúpwā ì míc chāacát pah, mácah bohénitdih joiná, yeebjé hbut tabit míc jūihna caá ñi chājap. Páant ñi chājatdih cádahcan, yeebjéh ñi míc yéeja beedábična caá.

Túini Espíritu ded pah jwíutdih ā náah yacat

¹⁶ Nin pah yeebdíh wā níj wēp naóhna caá: Túini Espíritu ā teo wáacatjī h ded pah yeebdíh ā náah yacat pahjeh ñi túi jumú. Pānih jumna, yeejép ñi jenah joyát pah ñi chājcan niít. ¹⁷ Ded pah jwíutjeh yeejép jwí náahatdih chājna, Túini Espíritudih en jūihni t dée pah jwí jumna caá. Caán ā náah yacatdih chājna, jwí náahatboodíh jwí chājcan niít. Páant ā jumuchah, ded pah yeejép jwí jenah joyát dihjeh chājcan, Túini Espíritu ā náah yacatdih chājat caá náahap.*¹⁸ Túini Espíritu ded pah ā náah yacatdih chājni t jumna, “Diosjeéh wā túi jumat túut níjné, Moisés ā wutatjidih túi jepahat caá weemdíh náahap”, ñi níj jenah joicán caá.

¹⁹ Diosdih jepahcannitboó yeejép ì jenah joyát dihjeh chājni t, nin pah ì chājatdih jwíut nihāt jwí jéihna caá: Yéej chājni t, yéej chājatdih jenah joinít, tíc jenah joicánjeh íí náah chājni t ì jumna caá. ²⁰ “Nin weemdíh teo wáacni caá”, Dios yoobát nihcannidih níj wēini t, jío hni t, míc eníhcannit, míc jūihni t, bita ì bíbohadi h en ñinahni t, waícanjeh íjini t, bitadi h teo wáacatdih jenah joicánjeh, queétjeh maáta pah jenah joinít ì jumna caá. Míc en jūihni t, tútchi wahni t, “Yeéb mácah moón caá”, níj en jūihni t ì jumna caá. ²¹ Bita ì túi jumuchah en íjini t, máihni t, máihñatdih yaádh metadi hbut bidni t, búdí babhbat dooná jumat joiná wēini t ì bejna caá. Pānihāt caá yéej jenah joinít, ípí chājna caá. Jātih yeebdíh wā níj át pahjeh, buubut wā jwúub níj naóhna caá: Det pānih chājni t Dios ā maáh jumupboó ì jéih jumcan caá.

²² Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā teo wáacatjī h nin pah jwí jumna caá: Dios jwíutdih ā oyatdih jéihni t, túi wēini t, jwíutbut bitadi h jwí

* 5:13 Mt 20.26

* 5:14 Lv 19.18

* 5:14 Ro 13.8-10

* 5:17 Ro 7.15-23

oina caá. *Ɖumcan*, túinijeh jwĩ jumna caá. Yójahcan, ded pah bita í chājachah yuhna, queédih waicanjeh íjcan, túinijeh jwĩ jumna caá. Bitadilh túi teo wáacnit, túi chājnit jwĩ jumna caá. Diosdih, cāacwādihtub ded pah jwĩ ni-ijátji biíc yoobó péanit jwĩ jumna caá. ²³ “Weém chah jéihni wā jumna caá”, jwĩ niijcán caá. Ded pah yeejép chājat jenah joyát ā jūwúchah yuhna, caandih joyáh bojnit, jwĩ chājcan caá. Páant jwĩ chājachah ennit, “Moisés ā watatjidih jepahcan, queét yeejép í chājna caá”, det í jéih niijcán caá. ²⁴ Jesucristoíhwā jumna, yeejép chājat jwĩ jenah joyátjidih jwĩ jepah cádahap jĩ.* ²⁵ Pánih cádahnit, Túini Espíritu ā náah yacatboodih wēi jepahnit, jwĩ chājat dée caá.

²⁶ Pánih chājnit, “Wā déewādi h chah wā jéihna caá”, niij jenah joicánjeh, jwiitjeh jwĩ míc íjacan, jwĩ déewā í túi jumchah ennit, jwĩ en íjca bojat dée caá.

6

Jesúíhwā í míc teo wáacat

¹ Wā déewā panihnitá, ñi túi míc teo wáacá. Pánih míc teo wáacnit, biíc ñijeéh jumni ā túi chājcatdih ennit, Túini Espíritu ā teo wáacatjĩh caandih ñi túi míc wéhenaá, túut nuumnít, túinijeh ā jwúub chājat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, yeéb mícjehbut ñi túi chāja chaáh, “Yeejépdih chājná”, niijná. ² Ñijeéh jumnit yeejép í yapachah enna, queédih ñi teo wáacá. Pánih míc teo wáacna, Cristo ded pah ā náah yacatdih jepahna caá ñi chājap.

³ “Bitá chah túi chājni jumna, dedé teo wáacatdih wā náahcan caá”, ded niij jenah joiná, caanjéh míc yeena caá ā chājap. ⁴ Ded pah ñi chājatdih jenah joinít, “Nin túini caá. Caán yeejép caá”, niij jéihyat caá náahap. Pánih jéihna, ded pah

ñi chājat túini ā jumchah, bitadilh ded pah ā yapatdih jenah joicánjeh, ñi túi wēibipna caá. ⁵ Jesús jwiitdih ded pah ā náah yacatdih jepahna, jwĩ jepahcahbut jwiitjeh jwĩ níwat pínah ā jumna caá. Bitaboó jwiitdih í jéih ñío wāhcan caá.

⁶ Det túini doonádi h bohénitboó queédih naóhndih í túi teo wáaca naáh, dedé ā náahatdih ā bíbohat pínah niijná.

⁷ Ded pah jwĩ chājatdih jenah joinít, nindih náhniat caá náahap: Jwiit cāacwāboó dedédih jwĩ momochah, caanjéh ā jwúub chíih jūwúchah, caandihjeh jwĩ bíbohbi pna caá. Túininadi h ñíonit, jwĩ momochah, túini ā chíih jūóhbi pna caá. Obohjeéhtih, yeejépnadi h jwĩ momochah, táicanni āta chíih jūóh tagaá. Pánihat pah, jwiit cāacwādi hbut biíc yoobó ā jumna caá. Ded pah jwĩ chājachah, biíc yoobó jeh mantih jwiitdihbut ā yapbi pna caá. Ñi túi náhninaá, Dios ni hat jéihndih jwĩ jéih tíohcan caá. Pánihna, “Weém wā túi chājcatdih Dios ā encan caá”, ñi niij míc yeeca bojó.* ⁸ Ded ā weñat pínahdihjeh chājna, yeejép ā chājachah, ā yéj chājat jīb, iiguipna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritu ā náah yacatboodih jepahna, ā túi chājat jīb, páantjeh Díosjeéh ā jumbipna caá. ⁹ Díos ā jenahat láa, túi chāj cádahcan, táinidih jwĩ bíbohbi pna caá. Páant jwĩ bíbohat pínahdih jéihnit, túi chāj chūcán, jwĩ cádahca boj jĩh.* ¹⁰ Dedé teo wáacatdih í náahachah, jwĩ buujáát pah bóo, ni hat cāacwādi h jwĩ túi chāj jíih. Jwĩ déewā panihnit Jesúíhwādi h bácah, chah jwĩ míc túi teo wáacat dée caá.

Pablo naóh péanit, ā túyat tútat

¹¹ Nin núodih wā chéen ā daác wāhup be. Pánihna, nin péeni

* 5:24 Ro 6.3-14; Gá 2.20; 6.14 * 6:7 Pr 22.8; Os 8.7 * 6:9 2Ts 3.13

naáwátdih dahwani wā daacátdih ennit, “Pablojeh jwiitdih át daác wahap taga”, ñi niǵ jéhibpna caá.

¹² Bũũ queét yeebdíh yee bohénitdih wā jwũũb naóhbiṗna caá. Queét yeebdíh bóodat túutnitboó jwĩ déewā queétdih ĩ wēi enat pínah niǵná, páant ĩ bohéna caá. Jesús cruzboó ā wũn wāhatjidihjeh bohéna, queétdih jũhñit, jwĩ déewā yeejép ĩta chāj tagaá. Páant yeejép yapatdih náahcan, queét yeebdíh ĩ bóodat túutna caá.

¹³ Queét bóodat túutnitboó Moisés ā wutajidih túi jepah beedácan yũhna, yeebdíh caandíh jepahat túutnit, ĩ bóodat túutna caá. Bitá jwĩ déewā “Queétboó Gálatasdiḥ moón Jesúhwādiḥ ĩt túi bóodat túutũp tagaá”, queétdih ĩ niǵ wēi naáwát pínah niǵná, páant ĩ bohéna caá.

¹⁴ Obohjeéhtih, cāacwā weemdíh ĩ túi wēi naáwát pínahdiḥ weémboó wā bidcan caá. Pániḥ bidcan, jwĩ Maáh Jesucristo cruzboó ā wũn wāhatjidihjeh cāacwā ĩ wēi naáwát pínahdiḥ wā náah yacna caá. Weemdíh ā wũn wāhũchah, nemép Dioíh nihcannitdih yeejép ā chājat túutũchah yũhna, weémboodíh ā bũũjácan niít. Páant yeejép ĩ chājachah yũhna, wā en yaccan niít. ¹⁵ Jwiit Jesucristoiḥwā jumna, Dios jwiitdih ā enechah, bóodnit, bóodcannitbũt jwĩ jumũchah, biíc yoobó dedé pínah niḥcan caá. Obohjeéhtih, téiniboodíh jwĩ túut nũũmũchah ennit bácaḥ, búdí yoobát ā wēi enna caá.*

¹⁶ Nin wā bohéatdih túi jepahnit, Diosjeéh úumcanjeh ñi túi jumũũ. Dios yeebdíh jǵgah ennit, ā teo wáaca naáh. Biíc yoobó ā teo wáacat pínahdiḥ niḥat áihwādiḥ wā náah yacna caá.*

¹⁷ Nin wā pée naáwátbit caá: Jwĩ Maáh Jesúsdiḥ teo wāhni wā jumát jíib, weemdíh ĩ puñat yahwítji páantjeh wĩih bácahdiḥ

wā dũoná caá. Páant yaoh dũoní wā jumũchah ennit, “Pablo Jesúh túini doonádiḥ Dios ā naáwát túutni niḥcan caá”, weemdíh ĩ jwũũb niǵ tac bũũgáca bojo naáh.

¹⁸ Wā déewā panihnitá, jwĩ Maáh Jesucristo yeeb niḥatdih búdí oinit, ā túi teo wáaca naáh. Pániḥ náah yacnit, yeebdíh búdí oinit, wā túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wā daacát.
Pablo

EFESIOS

Pablo queédih ã túyat túutnat

¹ Weém, Pablo, biúhdih daacát túutna, yeéb Éfeso tútchidih moón Jesúíhwādh wā wahna caá. Dios ã náahat pah Jesucristo weemdh ãih túini doonádih ã naáwát túutni caá. Yeéb Jesucristodih túi jenah joí cádahcannitdh wā daác wahna caá.* ² Jwī íp Dios, jwī Maáh Jesucristobat, yeebdíh oinit, í túi teo wáaca naáh, caán biúcdih ñi túi jumat pínah niijná. Weembát yeebdíh búdí wā túyat túutna caá.

Jwiít Cristoíhwādh Dios ã túi chājat

³ Jwiít Cristoíhwā caán biúcdih jwī jumachah, Dios, jwī Maáh Jesucristo íp, jwīih caolihdh búdí ã túi chājna caá. Páant ã túi chājachah jéihnit, caandíh búdí jwī wēi naóhna caá. ⁴ Jwiít áihwādh nin pah Dios át chājap wat jī. Nin baácdih ã chājat pínah jātih, Jesucristo biúcdih jwī jumat pínah, yéejat wihcannit ã enechah jwī jumat pínahbut niijná, jwiít dh átát ñiojip taga. Pánihna, jwiít Jesúsdh jepahnitdh, “Ma yéejat jīb jumna caá”, jwiít dh ã niijcán níit. ⁵ ã náahat pahjeh jwiít dh oinit, jon jātih nin pah Dios át niijíp wat jī: “Wā wūh Cristo ã chājatjīh queét wā weh í jumbipna caá”, át niijíp wat jī. ⁶ Pánih oinit, jwiít ã wūh ã oiniíhwā jwī jumachah, Dios jwiít dh búdí pohba át túi chāj wāhup taga. Páant ã chājatdh jenah joinít, caandíh páantjeh búdí jwī wēi naáwát caá náahap. ⁷⁻⁸ Cristo jwī yéejat jīb bñdáát panihnidih jīb chājna, áih meépdih yohnit, át wun wāhup wat jī.* Pánih wun wāhna, jwiít iiguípná jwī

bejat déedih túi wbnit, Satanás ã chéwat tōp panihnidih át watap wat jī. Pánihna, Cristo jwī yéejat jīb ã wūhatdh jéihnit, Diosboó jwī yéejatdh át yoh wāhup wat jī.* Jwiít dh búdí oi jīgah ennit, ã jéih beedáátjīh ã wūhdih páant át túi chājat túutap wat jī. ⁹⁻¹⁰ Jon jātih ã jenah joyátjidih cáacwādh ã jéihya jwahcan yuhna, bñ jwahna Dios jwiít áihwāboodih át beh joyánap taga. Nin pah caá ã jenah joyátji: Cristo nihat ã chājatjīh, nihat japboó jumnit, nin baáboó jumnit, nump bóo tólihboó jumnitdhbut Dios ã ñioni yeó jáapdh Cristodih maáh ã waadábipna caá. Páant maáh ã jumachah, nihat áih mic ã jumbipna caá. Dios páant ã chājat pínahdh át watap wat jī.

¹¹⁻¹² Dios ã náahat pahjeh nihatdh chājnit, jwiít judíowā Cristodih jwīih jepah waóhnitboó jwī túi chājat pínah niijná, bitabut Diosdh í wēi naáwát pínah niijná, jon jātih jwiít dh át ñiwip wat jī. ¹³ Yéejat jīb iiguípná ñi bejat déedih Jesús ã wun wāhatji doonádih joinít, yeebát ñitát jepahap taga. Pánih jepahnit, Jesúíhwā ñi jumachah, Diosboó ã naóhniji Túini Espíritudih yeebdíh át wahap taga. Pánih wahnit, áihwā ñi jumatdh ã júutna caá.* ¹⁴ Nin baáboó jwī jum wāhachah, Túini Espiritu jwiít dh Dios ã jwīih wāhni caá. Pánihna, ã pehbboó jwī juibínachah, jwiít nihatdh túut nūm péanit, ã bíboh páinidih ã wūh beedábipna caá, ã wūt chah yáaat pínah niijná.*

Pablo Jesúíhwādh ã wúbát

¹⁵ Páant ã chājatdh jéihnit, Jesúsdh ñi túi jenah joyát doonádih joinít, nihat bita Jesúíhwādh ñi oyat doonádihbut joinít, ¹⁶ Diosdh wūbh cádahcan, “Queédih ma teo wáacat túina caá”, wāpī niijná caá.

* 1:1 Hch 18.19-21; 19.1 * 1:7-8 Mr 10.45; 14.24; He 9.12-14 * 1:7-8 Col 1.14 * 1:13 Lc 24.49; Jn 14.26; 16.13-15; Hch 1.4; 2.33 * 1:14 2Co 1.22

17 Nin pahbut jwī Maáh Jesucristoíh Diosdih wāpī niij ũbħna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, queétdih ded pah ma jumatdih ma jéihyanaá, meemdíh chah ĩ tái jéihyat pínah niijná”, wāpī niijná caá. 18 Nin pahbut wāpī niij ũbħna caá: “Queétdih túut nuúm jwíihna, ma pehbhoó ĩ jwibínachah, ma túut nuúm péaat pínahdih ma tái beh joyánaá. Jwiit míihwā caanná jwī jwibínachah, chah búdí ma tái chājat pínahdihbut, ma jéihyanaá”, wāpī niijná caá. 19-21 Nin pahbut wāpī niij ũbħna caá: “Ded pah búdí ma wēpat ā jumatdih queétdih ma jéihyanaá. Caán wēpatjīh Jesucristodih boonit, ma jéihyepmant bóo ĩwámant chúudat túutnit, maáh mat waadánap taga.* Pánihna, caanjīh chúudna, nihat maátadih maáh ā jumna caá. Bũ láa, túttimah bóo láabut páantjeh chah maáh ā jumbipna caá. Jwiit caandih tái jenah joinít dih caán wēpatjīh ma teo wáacatdih queétdih ma tái beh joyánaá”, wāpī niijná caá. 22-23 Páant chah wēpni ā jumachah, Diosboó nihatdih Jesúsdi h āt watat túutap taga.* Pánih chājnit, Jesúsdi h wao dáh panihni, áihwādi h áih bácah panihni but āt chājav taga.* Pánihna, jwiit áihwājeéh jumni nihat pehbhoó ā jumachah, áih bácah panihni jumna, ā wēpatdih jwiitbut jwī bíbohna caá.

2

Jīb náahcanjeh, Dios jwiitdih ā tái ubat

1 Yeebboó Jesúsdi h ĩi jepahat pínah jāti h, yeejép ĩi chāj jwuhachah, Diosboó yeebdih wunnit panihnit pah āt enep taga. 2 Jāti h nin pah ĩit jum jwuhap taga: Diosdih yap yohnit ĩ tái chājavat pahjeh, biic yoobó muntih yeebbát

yeejép ĩit chāj jwuhap taga. Pánih chājna, nemépwā ĩ maáhboó ā watatdih ĩit jepah jwuhap taga. Caán nemépwā ĩ maáh Dios ā watatdih yap yohni bũ láa nin baácboó jumna, cáacwādi hbut Dios ā watatdih ā yap yohat túutna caá.* 3 Jāti h jwiit ni hatbut caan pah jwī chāj jwuhap jī. Dedé jwī weñat pínahdih, jwī yéej jenah joyátdihjehbut jwī chāj jwuhap jī. Páant jwī chājachah ennit, Diosboó jwiitdih ĩjnit, ni hat bita yap yohnit biicdih, āti h peéh chājav ta yah caá.* 4 Obohjeéti h, páant jwī jumachah yahna, Diosboó jwiitdih búdí āt oyop taga. 5 Pánih oi jġah ennit, boonit panihnit pah jwiitdih āt chājav taga. Yéej chājnit, wunnit panihnit jum jwuhna, Jesúsdi h jwī jepahachah, caán biicdih Diosboó jwiitdih āt boonanap taga. Yeejépwā jwī jumachah yahna, Dios búdí oi jġah enni jumna, jwī yéejav jīb iiguipna jwī bejav déedi h jwiitdih āt tái ubap taga.* 6 Cristodih boona, caán biicdih jwiitdihbut āt boonanap wat jī. Cristodih ā booaat túttimah, caandih ā pehbhoó chúudat túutnit, jwiit áihwā caán biicdih jumna, ájeéh maáta jwī jumat pínah niijná, jwiitdihbut ā pehbhoó Dios āt chúudat túutap wat jī. 7 Pánih chājna, jwiit Cristoíhwādi h ā oi teo wáacat, débóo búdí ā jumatdih ni hatdih ā jéutbipna caá. 8 Cristodih jwī tái jenah joyóchah, Dios búdí oi teo wáacni jumna, jwiitdih ā tái ubna caá. Nindih ĩi tái náhninaá: Ded pah jwī tái chājachah yahna, jwiit míicjeh jwī jéih tái ubcan caá. Obohjeéti h, Diosboó jīb náahcanjeh jwiitdih āt tái ubap taga. 9 Dedé jwī tái chājav jīb ni hcan, jwiitdih āt tái ubap taga. Pánihna, “Wā tái chājav jīb weemdí h āt tái ubap taga”, ded ā jéih ni jġan caá. 10 Obohjeéti h, jwī tái chājavti

* 1:19-21 Sal 110.1 * 1:22-23 Sal 8.6 * 1:22-23 Col 1.18 * 2:2 Ef 6.11-12; Col 1.13 * 2:3 Col 3.6 * 2:5 Col 2.13

jíib táí ubcan yuhna, jwí táí chājat pínah niijná, jwiít dih át táí ubup taga. Ded pah jwí táí chājat pínahdih jātih átát jenah joiijp taga. Pánihna, Jesúihwā jwí jumuchah, ded pah ā jenah joyátji pahjeh, táí chājat caá náahap.

Jwiít Cristoíhwā jumna, biíc diih jwí táí jumat

¹¹ Nindihbat ñi náhninaá: Jātih yeéb judíowā nihcannit, Dioíhwā ñit jum jwuhcap taga. Páant ñi jumuchah, jwiít judíowā quehli nah yapat chóodih bóodnit, Dioíhwā jumna, yeéb bóodcannitdih jwí í en jwuhup jī. Obohjeéhtih, cáacwājeh jwiít dih í bóodochah, Dioíhwā jwí jummatdih júutat pínah ā jumuchah yuhna, dawá wā déewā Diosdih í joyáh bojna caá. ¹² Nindihbat ñi náhninaá: Jātih Dios ā wahní Cristodih ñit jéih jwuhcap tajī. Jwiít judíowā Dios ā ñionitdih mách jumna, Dios jwiít dih ā naáwátjidihbat ñit jéihcap tajī. “Weemjéh tigaá ñi Maáh. Yeéboó wíih cáacwā ñi jumna caá. Pánihna, weém yeebdíh wā táí chāj wūhbi pna caá”, Dios jwiít judíowādihjeh át niij naáwáp tajī. Yeéb judíowā nihcannitboodíh át niij naóhcap tajī. Pánih jumna, ded pah ñi yéj chājat peéh, yeebdíh táí ubni pínahboodíhbat ñit jéih jwuhcap tajī. Diosdihbat yuúp jumnit panihnit ñit jum jwuhup tajī. ¹³ Obohjeéhtih, buu jwuhna, Cristodih jepahna, ā yoh wáhní meépjīh yeéb yuúp jumnit panihnitjidih, pehbbit jumnit panihnit Dios át chājap tajī.

¹⁴ Jesucristojeh jwiít chéne poómp jumnitjidih biíc poómp pah át chājap taga. Jwiít judíowā, yeéb judíowā nihcannitbat jātih tūbit míic eníhcannit jwí jumuchah yuhna, Jesús wun wáhná, jwí míic líjatji jāhat panihnidih, át yoh

wāhup tajī. Páant ā yohochah, jwiít āih bácah panihni jumna, biíc diih jwí táí jumna caá, buca.* ¹⁵⁻¹⁶ Jātih jwiít judíowā Diosjeéh táí jummat táut niijná, Moisés ā watatjidih jwí táí jepah beedáihip yuh jī. Obohjeéhtih, caandíh jwí jepah beedácatji jíib búdí peéh chājat jwiít dih ā jumup jī. Pánihna, buu Cristo jwiít dih ā wun wáhatdih táí jenah joiná, Diosjeéh jwí táí jumna caá.* Pánih wun wáhnit, caán peéh chājatdih át ubup wat jī. Jwiít chéne poómp jumnitjidih biíc poómpjeh, āih bácah panihni chājna, biíc diih Diosjeéh jwí táí jummat pínah niijná, át wun wāhup tajī.*

¹⁷ Cristo nin baácboó dei jūóh nit, ded pah Diosjeéh jwí táí jummat pínah doonádih át ub jūáwup tajī. Pánih dei jūóh niij jwúub púuh laab béjna, yeéb judíowā nihcannit Diosdih yuúp jumnit panihnitdih, jwiít judíowā caandíh pehbbit jumnit panihnitdihbat, caán doonádih át naáwát táutup wat jī.* ¹⁸ Á wun wáhatjīh jwiít chéne poómp jumnitjidih jwí íp Dios ded pah ā jummatdih át jéihyanap tajī. Páant ā jéihyanachah, Túini Espíritu jwiít nihatdih biíc yoobó ā teo wáacatjīh úumcanjeh Diosdih jwí táí jéih wábhna caá. ¹⁹ Pánihna, yeéb judíowā nihcannit, jātih Diosdih jéih jwuhcan, jwí déewā nihcan yuhna, buu yeebbát Jesúsdih jepahnit, Dios ā weh ñi jumuchah, jwiít nihat biíc weh pah jwí jumna caá. ²⁰ Jwiít nihat biíc diih Dios ā chājni muu pánihni jwí jumna caá. Jesús āih túini doonádih naáwát táutnit, Dios naáwát dih naóh yapanit biíc diih, Dios ā chājni muú wēp teo lajat panihnidih át jwíih jwejep taga. Jesucristoboó choójboó wēp teo lajni jenah enat jee dáh panihni ā jumna caá.* ²¹ Jwiít nihat Jesúsdih

* 2:14 Jn 14.27 * 2:15-16 Col 2.14 * 2:15-16 Col 1.20 * 2:17 Is 57.19 * 2:20 Is 28.16; Mt 21.42

jepahnitdih Dios túi jenah ennit, ã ðuuj pãp aabánit, caandíh weñat pínah muu pánihidih ã chãjna caá. ²² Yeebdíhbut túi jenah ennit, biíc yoobó jwíjeéh ã ðuuj pãp aabáát pah ã chãjna caá. Pánih chãjna, jwiít nihat biíc dih Túini Espírítu ã jumat muu pánihi jwí jumna caá.*

3

Judiowã nihcannitdih Pablo túini doonádih naóhni ã jumat

¹ Páant Dios yeebdíh ã túi teo wáacachah jéhnit, weém, Pablo, yeeb judíowã nihcannitdih Diosdih búdí wã úubhna caá. Yeebdíh Jesúih túini doonádih wã bohéat jíib nemat muúboó í nemni wã jumna caá. ² Dios weemdíh oi teo wáacnit, weemdíh áih túini doonádih ã naáwát túutap be. Caandíh ñitát joi tágaá.* ³⁻⁶ Jon jãtih ã jenah joyátji pah Dios yeeb judíowã nihcannitdih ã oi teo wáacat pínahdih cáacwã í jéih jwuhcah yuhna, buu jwuhna weémboodíh Dios ã túi jéihyanap jĩ.* Caandíh yeebdíh wáát naóh daacáp jĩ. Páant wã daacátjidih ennit, “Pablodih Dios át túi jéihyanap taga”, ñi niú jéihbipna caá. Yeéb judíowã nihcannit, jwiít judíowãbut biíc yoobó Jesucristodih jwí jepahachah, jwiít nihat biíc dih Dios áihwã pínah ã chãjna caá. Páant ã chãjat pínahdih nihat jwí nuowã í jéihcah yuhna, buu jwuhna Túini Espírítu boó Jesús áih túini doonádih naáwát túutnitdih, Dios naáwátidih naóh yapanitdihbut át jéihyanap taga. Yeéb judíowã nihcannit, jwiít judíowã biíc dih, jwí yéejat jíib iiguípna jwí bejat déedih, Jesucristodih jwí jepahat jíib, Dios jwiítidih át túi ubap taga. Pánihna, jwiít nihat biíc dih áih bácah panihni jwí jumna caá. Páant jwí jumachah, áih cáacwãdih ã naáwátji pahjeh jwiít nihat biíc dih ã

túi chãjbipna caá.* ⁷ Dios weemdíh oi teo wáacnit, nin túini doonádih yeeb nihat judíowã nihcannitdih ã naáwát túutap jĩ. Pánih naáwát túutnit, Dios ã wēpatjĩh weemdíh ã jéihyanap jĩ, wã túi naáwát pínah niijná.

⁸ Nihat Jesúihwãdih jenah joinít, oboh jumni wã jumachah yuhna, Diosboó weemdíh búdí ã oi teo wáacap jĩ, judíowã nihcannitdih Jesucristoíh túi doonádih wã naáwát pínah niijná. “Jesucristodih ñi jepahachah, Diosboó yeebdíh búdí ã túi chãjbipna caá”, wãpĩ niú naóh bohéna caá.* ⁹ Pánih túini doonádih bohéna, Dios nihatdih chãjni, ded pah ã jenah joyátji ã jéihya jwuhca naáhdih buu nihat cáacwãdih wã túi jéihyana caá. ¹⁰ ¿Pánih chãjna, ded panihat pínahji ta tigaá? Dios nihat cáacwã, bita poompna jumna yuhna, Jesucristodih í jepahachah, biíc dih áihwã pínah ã chãjachah ennit, nihat áih ángelwã, nihat nemépwãbut Dios chah ã túi jéih beedáátidih í jéihyat pínah niijná, páant át chãjap wat jĩ. ¹¹ Dios biíh mah páant ã jenah joyátji biíc yoobó, jwí Maáh Jesucristo ã wan wáhatjijĩh át chãj beedánap wat jĩ. ¹² Pánihna, Jesucristodih jepahnit, áihwã jumna, úumcanjeh, “Weemdíh ã túi joiná nacaá”, niú jéihnit, Diosdih jwí túi jéih úubhna caá. ¹³ Pánih jumnit, yeeb judíowã nihcannitdih túini doonádih wã naáwát jíib weemdíh yeejép yapat doonádih joinít, ñi jĩgahca bojoó. Yeebdíh jĩgahaat pínah niican, Diosjeéh ñi túi jumat pínah caá. Pánihna, caandíh jenah joinít, ñi túi weñé.

Jesucristo ded pah ã oyat

¹⁴ Yeéb judíowã nihcannit, jwiít judíowã biíc dih Jesucristoíhwã jumna, jwí ípdih bódicha caj yoh ñajnit, yeebdíh búdí wã úubhna caá. ¹⁵ Dios ã pebh jumnitdih,

* 2:22 1Co 3.16-17; 1P 2.4-5 * 3:2 Col 1.25 1Co 15.9

* 3:3-6 Gá 1.12 * 3:3-6 Col 1.26-27 * 3:8

nihat nin baácdih moondihbut mácah poómp jwí jumuchah yuhna, áihwádih biíc weh pah át chájap wut jí. Pánih chájna, jwiít dih áih wút át báudhdup wut jí. ¹⁶ Pánihna, nin pah yeebdíh jwí íp Diosdih wápí níj úbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, Túini Espiritujíh queétdih búdí ma teo wáacá, ¹⁷ queét Cristodih í tái jenah joyóchah, áih muu pánihni, íih caolíhboó á tái jumat pínah níj ná. Pánih jumna, tái oinit, ded pah chájna, í chája naáh. Máa náatna baác namah bejna, bujacán á tái tawat dée pah, queétdih tái oinit í jumna naáh, táinijeh í chájat pínah níj ná”, wápí níj ná caá. ¹⁸ Nin pahbut wápí níj úbhna caá. “Paá, Cristo á oyat ded pah búdí á jumatdih queétdih, nihat bita míhwádihbut, ma tái beh joyánaá. ¹⁹ Jwí jéih beh jói beedácah yuhna, ma teo wáacá, búdí á oyatdih í jéihyat pínah níj ná. Páant í jéihyechah, ded pah ma tái jéih beedátdih, ma oyatdihbut queétdih búdí ma jéihyanaá, ma náahat pah í tái chájat pínah níj ná”, jwí ípdih wápí níj ná caá.

²⁰⁻²¹ Ded pah Diosdih jwí úbát dih, jwí jenah joyát dihbut caán chah búdí á jéih chájna caá. Páant caán chah wēpni jumna, jwíih caolíh díftboó Túini Espiritu á wēpatjíh jwiít dih búdí á jéih teo wáacna caá. Páant á chájachah, nihat cáacwá, buu láa moón, túttimah bóo láa moonbút caandíh búdí í weñe naáh. Ded pah nihat áihwádih búdí á teo wáacatdih ennít, ded pah Jesucristo á tái cháj wáhatjidihbut ennít, Diosdih páantjeh weñat caá náahap. Páant tíí á jumna nah.

4

Jwiít Cristoíhwá bícdih ded pah jwí jumat

* 4:2 Col 3.12-13

¹ Yeéb judíowá nihcannitdih wá bohéat jíib nemat muúboó jumna, nin pah yeebdíh wá wutna caá. Yeéb Dios á níonit jumna, táinijeh jumat caá náahap. ² “Weém oboh jumna caá”, níj jenah joinít, bitadíh jáihcannít ní jumna. Bita yeebdíh yeejép í chájachah yuhna, queétdih íjcanjeh oinit, ded pah í chájatjidih ní jwúub náhnica bojóo.* ³ Pánih jumna, yeéb tái bícdih Túini Espiritu á chájatjidih ní yéejacan níit. Tái bícdih jwí jumat pínahdih jwiít Dioíhwádih búdí bidat caá náahap. ⁴ Jwiít nihat bícdih Jesucristoíh bácah paníhni jwí jumna caá. Jwiít nihatdih Dios á wahni Túini Espiritu bícjeh tigaá. Jwiít nihat Dios á níonit á pebhboó jwí bejat pínahdih bíic yoobó jwí páina caá. ⁵ Caán bíic Jesússeh tigaá jwí Maáh. Caán Jesússeh tigaá jwiít nihat jwí jepahap be. Jesússeh jwí jepahat júatna, bíic yoobó daabánit jwí jumna be. ⁶ Caán bíic Diosseh tigaá jwiít nihatdih jáap caolíh dée át chájap taga. Pánih cháj wáhná, jwiít nihat jwí íp jumna, jwí Maáh caá. Á maáh jumat nihat chah á wēpna caá. Pánih jumna, jwiít nihatdih á teo wáacna caá, á weñat pínahdih jwí tái chájat pínah níj ná. Jwiít nihat cáthí á jumna caá. Páant á jumuchah, bíic weh dée pah tái jumat caá jwiít dih náahap.

⁷ Obohjeéhtih, bíic weh dée jwí jumuchah yuhna, á náahat pah mácah jéihyatnadih jwiít nihatdih Cristo át wuhup taga. ⁸ Pánihat pínahdih jenah joinít Davidjíboó nin pah át níj daacáp tají:

“Caandíh eníhcannitdih yap yohnit, Dios pebhboó á jwúub páuh laáb juibíát túttimah, áihwádih táinidih át wuhup taga”, át níj daacáp tají. (*Sal 68.18*)

⁹ Pánihna, “jwúub páuh laáb juibíát”, á níjíchah, “Nin baáchoó

jumnit, caandih enihcannitdih ã yap yohat túttimah, wunnitji ã jumapboobút át dei bej jwuhup wat jĩ, jwĩ niij jéihna caá. ¹⁰ Pánih caanná dei bej jwuhniij, nihatdih maáh jumat túut niijná, Dios pehbboó át jwáub páuh laab béjep wat jĩ. ¹¹ Pánih páuh laab béjnit, áihwādh Táiini Espíritudih wah deyana, mácah jéihyatnadih át wāhup taga. Biqinadih Jesúh táini doonádih naóh peetát pínah jéihyatdih át wāhup taga. Bitaboodih Táiini Espíritu ã naáwáchah joinít, naóh yapaat pínah jéihyatdih át wāhup taga. Bitaboodih Jesúh táini doonádih jáap joinít ã túi jepahat pínah niijná, wēp naáwát pínah jéihyatdih át wāhup taga. Bitaboodih Dioihwādh duó wáinit, ã naáwát dhi ã túi bohéat pínah jéihyatdih át wāhup taga. ¹² Pánihatdih Cristo jwiít áihwādh át túi wāhup taga, Dios ã weñat pínahdih chājnit, jwĩ túi míc teo wáacat pínah niijná. Pánih míc teo wáacna, ded pah Dios ã chājat túutuchah, jwĩ túi jéih chājna caá. Pánih jumna, jwiít nihat biíc dhi Diosdih jwĩ chah túi jenah joibípna caá. Jwiít Cristoih bācah panihni jumna, wébít ã behat dée pah, biíc dhi jwĩ túi behbipna caá. ¹³ Pánihna, jwiít Dioihwā túi behna, Jesús Dios wāuhdih chah jenah joinít, jwĩjeéh ã jumatdihbut chah jéihnit, biíc dhi jwĩ túi jumbipna caá. Pánihat túttimah, túi behnit dée pah jumna, Jesucristo ã jumat pah muntih jwiítbut jwĩ jumbipna caá. ¹⁴ Pánihna, Jesucristo ã wāhni jéihyatnajih túi míc teo wáacna, wébít dée jwĩ jumcan niít. Wébítboó dedé naáwát dhi joinít, ĩpĩ túi joiná caá. Pánih joiná, bita queétdih yeenit yeejép ĩ chājat túutuchah, ĩ jepahna caá. Bita Dios naáwát dhi ded pah mácah ĩ yee naáwáchah, ĩpĩ túi joiná caá. Cāc wihcanni jāáj

chóo dée pah ĩ jumna caá. Íim tac yoób pahachah, johlit nolihatbut caán chóodih ã wénoh johochah, yoobópdih ã bejcan caá. ¹⁵ Jwiít dhi pánihat dée jumcat caá náahap. Dios yoobópdih naóhni ã jéih yeecan caá. Páant ã jumuchah, ã naáwát dhi joí cádahcan, ded yee naóh nit dhi joyáh bojnit, bitadhi oinit, yoobópdih naáwát caá náahap. Pánih jumna, Dios ded pah jwiít dhi ã chājat túut dhi túi beh joinít, beh bejnit dée pah, yeó jáap jumat pah jwĩ Maáh Jesucristodih chah jwĩ túi jenah joibípna caá. Caán jwĩ Maáh jumna, wao dāh panihni caá. ¹⁶ Jwiítboó áih bācah panihni caá. Áih māj nah, áih téihya, áih jítcha, áih táah panihni jwĩ jumna caá. Cāaquih bācah túi duuj űáhna, űeh tōpna túi wēpna, ã túi jumna caá. Pánihat dée, jwiítboó túi biíc dhi míc oinit jumna, jwĩ túi jumna caá. Pánih míc oina, mácah jwĩ jéihyatnajih míc teo wáacna, beh bejnit dée pah, Dios ã weñat pínahdih biíc dhi jwĩ túi jéih chājna caá.*

Jwiít Cristoihwā jumna, táiniboodih jwĩ túut nūmát

¹⁷ Jwĩ Maáh ã naáwát túutatji pah yeebdih wā wēp watna caá. űi déewā Diosdih jéihcannit ĩ chājat dée pah, yeébboó űi chāj cádahaá. Queétdhi túi jenah joicānnit, tabit yeejép ĩ chājna caá. ¹⁸ Ded pah Dios ã jumatdih beh joicán, dupéat panhipboó jumnit, Diosdih wāp pah ĩ jumna caá. ¹⁹ Dios ded pah queétdhi ã wutuchah yahna, queétdhi jéih joicānnit panihnit ĩ jumna caá. Pánih joicán, tíic jenah joicānjeh, ĩ yéj chājat dhi cádahhcan, chah ĩ bidna caá.* ²⁰⁻²² Obohjeéhtih, Cristoih táini doonádih bita yeebdih ĩ túi bohénachah joiná, bita yeejép chājnit pah jumcan, Jesús ã jumat pah yeebdih ĩt jumat túutap

* 4:16 Col 2.19 * 4:19 Ro 1.21-25

tajī. Maa yéguhdih yohat dée pah, jātih ñi yeejép chājatjidih cādahat pínah niijná, it bohénap tajī. “Jwiít yeejép chājnít, búdí jwī wēibipna caá”, jātih ñit níj jenah joyóp ta yuh jī. Obohjeéhtih, wēican, chah yeejép chāj bejna ñit chājap tajī.* ²³ Pánih yeejép ñi jenah joyátdih cádahnit, táiniboodíh túut ñumná, Dios ā weñat pínahdihjeh jenah joyát caá náahap. ²⁴ Páant níj jenah joinít, táiniboodíh ñi chājbipna caá. Dios ā jumat pah jwī jumat pínah niijná, jwiít dih jáap dée át chājap taga. Páant ā chājachah jéihnit, jwiít dih táí chājat caá náahap.*

²⁵ Ñi yeeatdih ñi cádahaá. Jwiít biíc bácah panihnit jamna, míic yeena, jwiít míicjeh jwī míic yéejana caá. Pánihna, yeeceanjeh, yooóp dih míic táí naáwát caá náahap.*

²⁶ Bitadih íjna yuhna, yeejép ñi chājca bojoó. Caán yeó jáapjeh ñi íj cádahaá.* ²⁷ Ñi íjatdih quíib buúdcán, nemép ā náahatbóó dih ñita chāj tagaá.

²⁸ Ded ñumní ā ñumátdih ā cádaha naáh. Ñumcánjeh, ded moh yéejnidih teo wáacat túut niijná, táinidih ā tewe naáh.

²⁹ Íí náah jamni naáwátdih ñi míic naóhca bojoó. Túí míic teo wáacat túut niijná, táiniboodíh jeh ñi míic naáwá. ³⁰ Jwiít Dios pebhboó jwī bejat pínahdih jwī jéihyat pínah ni-ijná, Dios Túini Espiritu jwiít dih át wahap taga. Pánihna, yeejép chājna, caandíh ñi jīgahaca bojoó.

³¹ Bita yeebdíh í túí chājcatdih jwúub náhnican, ñi quíib buúdá. Páant ñi quíib buúdcáh, maiwā man pah ñi íjat yeebdíh ā yéejabipna caá. Pánih íj yapnit, ñi míic jāih ñaacátdih ñi cádahaá. Bitadih yeejép dooná ñi naóhca bojoó. Dedé yeejép ñipí míic chājatdih ñi cádahaá. ³² Pánih cádahna, yeéb míicjeh oina, jīgah ennit, ñi túí mic

teo wáacá. Yeebjéh ñi míic yéej chājatjidih ñi míic ámoahoó. Diosboó jwī yéejatdih ā yohat pínah niijná, Cristo jwiít dih át wun wāhup wut jī. Páant ā yohat pah, yeebbút bitadih ñi eníhcatdih yohat caá náahap.*

5

Dios weh jamna, ded pah jwī jamat

¹ Jwī weh jwiít dih ennit, biíc yoobó í chājat dée pah, Dios weh ā oinit jamna, caandíh jenah joinít, biíc yoobó ñi jamúú. ² Pánih jamna, Jesucristo jwiít dih ā oyat pah, bitadihbut ñi táí oyoó. Pánih búdí oinit, jwī yéejat jīb, caán jwiít dih át wun wāhup wut jī. Judíowā Dios ā weñat pínah niijná, caandíh oveja wāúhdih ípí mao cáo wāhup jī. Páant í mao cáo wāhat dée pah, Jesús jwiít dih át wun wāhup wut jī.*

³ Jesúhwā jamna, dedé íí náah jamnidih ñi chājca bojoó. Pánih chājatdihbut ñi jenah joicá bojoó. Bitáih bií déedihbut ñi en ñinahca bojoó. Páant ñi chājcah, yeebdíh dooná ā wihcan níit. ⁴ Dedé íí náah jamnidih míic níicán, jenah joicánnit pahbut míic wéhecan, ñi míic yeejép deoh naóhca bojoó. Dios túini ā jamuchah, áihwādh táinijeh míic wéheat caá náahap. Pánih míic wéhena, “Jwiít dih ma táí chājna caá”, Diosdih níj át caá yeebdíh náahap. ⁵ Nindih ñi táí náhninaá: Ded íí náah chājni, ded íí náah chājat jenah joiníbut Dios pebhboó ā waadcán níit. Ded dáwá bií déedih en ñinahnitbut ā waadcán níit. Pánih en ñinahni bií déedihjeh wēinit, Diosbóó dih ā jéih wēican caá. Pánih chājni Jesucristo ā maáh nihcah, Dios maáh ā jamupboó ā jaibícan níit. Pánihatdih yeéb ñi táí jenah joyoó.

⁶ “Páant ñi chājachah, ā táina caá”, ded ā níj yee naáwáchah yuhna,

* 4:20-22 Col 3.9 * 4:24 Gn 1.26; Col 3.10

* 4:25 Zac 8.16; Ro 12.5 * 4:26 Sal 4.4; Stg

yeéboó ñi joyáh bojoó. Pánih yeejép chājnit Dios ā wutadidih ī yap yohatji jīb, bádí líjnit, queétdih ā peéh chājbiṗna caá. ⁷ Pánih yeejép chājnitdih ñi pej jumca bojoó. ⁸ Diosdih ñi jepahat pínah jātih, túi chājcan, dupúát panhipboó ñit jum jwuhap taga. Obohjeéhtih buu, Jesucristodih jepahna, baabát panhipboó ñi jibna caá, buca. Pánih jumnit, táinijeh ñi chājaá. ⁹ Baabát panhipboó jumna, táinijeh ñi jumbiṗna caá. Yeeceanjeh, yoobópdih ñi naóhbiṗna caá. ¹⁰ Dios ded pah ā weñat pínahdih ñi bidíi. ¹¹ Diosdih náahcannit dupúát panhipboó jumna, yeejép ī chājat pah yeéboó ñi chājca bojoó. Páant ī túi chājcatdih ennit, Dios naáwátidih naóhna, “Páant ñi chājachah, ā táican caá”, queétdih ñi niijí. ¹² Cāacwā ī encah, queét yeejép wā tabit yeejép ī chājatdih bitadidih míc wéhena, jwíta tiic tagaá. ¹³ Queét yeejép chājnitdih Dios naáwátidih naóhna, jiiátjīh jii bídat pah chājna, ī chājat yeejép ā jummatdih queétdih jwí jéihyana caá. Páant ī yeej chājatdih jwí jéihyanachah, ī túut nuumbiṗna caá. Pánih túut nuumnít, baabát panhipboó ī jumbiṗna caá. ¹⁴ Pánihat pínah caá nin pah jwíṗi níj ewep:

“Eoni panihni, ma jáa bojoó. Wanni panihniṗat, ma boo pud júúwá. Meém yeejép chājni baabát panhipboó ma jummat pínah niijná, ma túi chājat pínahdih Jesucristo meemdíh ā jéihyabiṗna caá”, jwí niijná caá.

¹⁵ Pánihna, ñi túi chāja chaáh! Jenah joicánnit pah jumcanjeh, túi jenah joinít ñi jumá. ¹⁶ Buu láa cāacwā tabit yeejép ī chājachah, yeéboó yeó jāap jummat pah Dios ā weñat pínahdih jenah joinít, táinijeh ñi chājaá.* ¹⁷ Pánih jenah

joicánnit jumcan, Dios ā weñat pínahdih ñi túi beh joyoó. ¹⁸ Ñi weñat pínahdih bidna, babh máihca bojoó. Máihnit, ñi jenah joyátidih, ñiíh bácahdihṗat ñi yeejana caá. Yeejépdihṗat ñi chājna caá. Máihñat yeebdih yeejép wutni dée caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā túi teo wáacat pínahdih bádí ñi bidíi. Caán ā wūhni weñat pínahdihjeh ñi bidichah, caánboó yoobópdih weñat ā wūhbiṗna caá. Caán táiniboodíhjeh wutni caá. ¹⁹ Míc wéhenit, Diosdih ñi weñeé. Pánih wēina, David ā daacátjidih, bita ī daacátjidihṗat eonit, Túini Espiritu ded pah ā jéihyanachah, caandíhṗat ñi eweé. Caolíh díitboobút caandíh wēinit, ñi eweé. ²⁰ Pánih jumnit, yeéb Cristoíhwā ded pah ā yapachah, bíic yoobó “Ma túi chājna caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumá.*

Jesúhwā áa jumnit ded pah ī jummat

²¹ Cristojeéh túi jummat túut niijná, bita Jesúhwā ī jenah joyátidih ī naáwáchah, wēi joinít ñi míc túi jepahaá.

²² Jwí Maáh Jesúsdiṗ ñi jepahat dée pah, yeéb yaádhboó ñi weha mánadidih ñi túi jepahaá.* ²³ Nin pah ā jumna caá: Newé wao dáh panihni ā jumachah, ájeéh bóli áih bácah panihni mi jumna caá. Pánihna, mi áaboó mi maáh panihni caá. Pánihat pah, Cristo maáh jumna, wao dáh panihni ā jumachah, jwiít áihwāboó áih bácah panihni jwí jumna caá. Caanjéh jwiítidih túi ubni ā jumna caá. ²⁴ Pánihna, Cristoíhwā jumna, caandíh jwí túi jepahat pah yadboó mijeéh bóodidih jepahat caá náahap.

²⁵ Buu yeéb neoná áa jumnitdih jwah wā jwúub naóhna caá. Cristo jwiít áihwādiṗ bádí oina, jwiítidih át wan wūhṗ wut jī. Pánihna, jwiítidih ā oyat pah, yeebbút ñi

* 5:16 Col 4.5 * 5:20 Col 3.16-17 * 5:22 Col 3.18; 1P 3.1 * 5:25 Col 3.19; 1P 3.7

weha mána yaáhdhdih ñi túi oyoó.*
²⁶ Jwiít áihwā jwī jummat pínah niijná, Cristo jwiítidih wun wāhdih át dei jūwáp tajī. Pánihna, áih túini doonádh joinít, jwī jepahachah, yéghedih jwī choc yohat pah, jwī yéejatdih át yoh wāhup taga. Áihwā jwī jummat júutat pínah niijná, jwī daabánap jī. ²⁷ Pánih yéejatdih yoh wāhna, jwiít nihat áihwādh Dios pehbóó Jesús ā ub bejechah, túini yoobát yéejat wihcannit, quei wihcannit, wiguihat wihcannit, túi jíghonit jwī jumbipna caá.*
²⁸ Cristo áihwā áih bācah déedih āpī túi en daoná caá. Pánihat pah, yeéb neoná ñih bācahdih ñipī míc túi en dawát pah, ñi weha mána yaáhdhdih túi en dawát caá náahap. Queétboó ñih bācah dée jumna, queédih túi en daonít, ñih bācahdihbut túi en daoná caá ñi chājap. ²⁹⁻³⁰ Jwiít nihat jwiíh bācahdih yéejahcan, caandih jwīpī túi chājna caá. Pánihat pah, jwiít Cristoíhwā áih bācah dée jwī jumuchah, caanbút jwiítidih āpī túi chājna caá. Páant ā túi chājat pah, jwī weha mána yaáhdhdih túi chājat caá jwiítidihbut náahap. ³¹ Nin pah Moisés át niij daacáp tajī: “Páant tigaá ded newé yad pínahdh ubna, ā mánadh pahnit, ájeéh bólíjeéhjeh ā jumbipna caá. Pánihna, queét chénewā jumna yuhna, biíc bācah dée pah í jumbipna caá”, át niij daacáp tajī.*

³² Páant ā niijádh beh joyát ā buona caá. Oboghéhtih, buona yuhna, yoobópdih ā jumna caá. Nin pah niij naóhna caá át chājap: Jwiít nihat Cristoíhwā áih bācah panihni jumnit, ájeéh biíc pah jwī jumna caá. ³³ Pánihat dée, yeéb neoná ñi weha mána yaádhjeéh biíc pah ñi jumna caá. Pánih jumnit, ñi weha mána yaáhdhdih túi oyat caá náahap. Yaádhbut ñi weha mánadh túi joyát

caá náahap.

6

Í mána í wehjīh ded pah í jummat

¹ Buu yeéb wébdih jwuh wā jwúub naóhna caá. Jwī Maáh Jesúsdih jepahnit jumna, ñi mána í wutuchah, jíponih niijcánjeh, ñi jepahaá. Páant chājatdih yeebdih Dios ā náah yacna caá.* ²⁻³ Jon játih Moisés nin pah át niij daacáp tajī: “Ñi mánadh ñi túi chājaá. Pánih chājna, bádí wēnit, nin baáboó maatápdih ñi túi jumbipna caá”, át niij daacáp tajī.* Páant niij wutna, jwiíh láa nin pahbut át niijp wut jī: “Páant ñi chājachah, wā niijátj pah yeebdih wā túi chājipna caá”, át niijp wut jī.

⁴ Buu yeéb í mánadh jwuh wā jwúub naóhna caá. Ñi wehdih tubit jūhnit, ñi íjaca bojóó. Oboghéhtih, oinit, ñi túi wái behanaá. Dios ā weñat pínahdh ded pah í chājat pínahdh ñi bohénaá. Dios naawádh í joyáh bojochah, ñi túi joyát táutú.*

Teo wāhnit, í maátabut ded pah í jummat

⁵ Buu yeéb teo wāhndih jwuh wā jwúub naóhna caá. Yeebdih wutnit í peéh chājat pínahdh úmna, queédih ñi túi jepahaá. Cristodih ñi jepahat pah, queédihbut wēnit ñi jepahaá. Yabhcanjeh, queédih ñi túi teo wāhúú. ⁶ Yeebdih wutnit í enechajeh túi teona yuhna, í encah teocannit ñi jumca bojóó. Oboghéhtih, Cristodih teo wāhnit jumna, Dios yeebdih ā náah yacat pah túi wēi chājnit ñi jumúú. ⁷ Pánihna, ded pah teo wāhna, cāacdihjeh teo wāhcan, wēnit, jwī Maáhboodihjeh ñi teo wāhúú. ⁸ Pánih chājnit, nindih ñi túi náhninaá: Ded pah túini ñi chājachah, Diosbut tánidih yeebdih

* 5:27 2Co 11.2; Ap 21.2,9

* 5:31 Gn 2.24 *

6:1 Col 3.20 * 6:2-3 Ex 20.12; Dt 5.16 * 6:4

Col 3.21

ã chãj jwáubabipna caá. Ñi teo wáuhchah, cáacwá yeebdíh jíb wáhna, í wáuhcahbut, biíc yoobó Dios táinidih ã chãj jwáubabipna caá.*

⁹ BHH yeéb queét í maátadih jwáuh wá jwáub naóhna caá. Yeebdíh teo wáhnitdih táinijeh ñi chãjaá. “Wá wutadidih ma jepahcah, búdí wá peéh chãjbipna caá”, ñi niíj júihca bojoó. Nindíh ñi táí náhninaá: Jwí Maáh Jesucristo, Dios pehbboó jumni queétdihbut í Maáh caá.* Pánihna, yeéb maáta ded pah ñi chãjatdih jéihnit, yeebdíh teo wáhnit í chãjatdihbut jéihnit, biíc yoobó ñi chãjat jíb ã táí wáuhbipna caá.*

Jwiít Cristoíhwá ded pah nemépwáidih jwí jéih yap yohat

¹⁰ BHH yeebdíh péeni wutadidih wá naáwíhna caá. Jwí Maáh Jesús nihadidih jéih beedáni ã jumuchah, jwiít caán biícidih jumna, caandíh táí jenah joinít, nemépwáidih yap yohnit jummat caá náahap. ¹¹ Romadidih moón soldadowá í maáh nihát ã wáhni míc maona í jáhat chóodih ípi ðuoná caá. Pánihat dée pah yeebbát jwí Maáh Dios nihát ã wáhni jáhat pínahdih ñi ubúú, nemép ã yeeatdih táí yap yohat táut niijná. ¹² Cáacwáidihjeh pohba nihcan caá jwiítidih míc mawat panihni ã jumap. Obohjeéhtih, wépép nemépwáidih jwí míc maona caá. Queét nihát jwiít cáacwáidih yeejép í wutna caá. Jwiít Jesúíhwáidih chah eníhcan, Dios ã wutadidih í yap yohat táutna caá. ¹³ Pánihna, ítah chóo panihni, nihát Dios ã wáhni jáhat pínahdih ñi ubúú, nemép yeebdíh yeejép ã chãjat táutuchah yuhna, ñi táí yap yohat táut niijná. Pánih chãjna, míc mao péanachah, ñáo jweicánjeh, wép ñáhnit panihnit ñi jumcipna caá.

¹⁴ Táí yap yohnit pínah jumíhna, nin panihnit ñi jumúú: Soldado áih juyáát tópjih ápi júi wái chéona caá, áih yéguéh chóodih ã táí tewat pínah niijná. Pánihat dée, yeebbát yoobópdih naóhnit ñi jumúú. Soldado áih tacadihbut ítah chóo ápi ðuoná caá, caandíh eníhcannit áih caolihdih í ñáup chüúacat pínah niijná. Pánihat dée, yeebbát Dios ã wépatjih táí yoobópdih chãjat caá náahap, nemépboó ñíih caolihdih ã jéih yéejacat pínah niijná.* ¹⁵ Soldado áih jítchadidih táí wépép zapatosdih ápi ðuoná caá, ã táí bejat táut niijná. Pánihat dée, yeebbát Dioíh táini doonáidih ñi táí joí cádahca bojoó, jwí maáhjeéh táí jumnit, bitadidih naáwáidih ñi táí bejat táut niijná.* ¹⁶ Soldado áih bácahdih jáhat naadíh ápi ubna caá, caandíh eníhcannit íih ñáupacat doóbnadidih cáo dodhnit, í ñáupuchah ennit, caán naajih ã táí míc jáhat táut niijná. Pánihat dée, yeebbát Diosdih táí jenah joí cádahca bojoó, nemépboó chah yeejép ã yee wutuchah yuhna, ñi joyáh bojat táut niijná.* ¹⁷ Soldado ítah waochá páhadidih ápi páahna caá, áih wao dáhdih ã táí wapap pínah niijná. Pánihat dée, Dios yeebdíh ã táí ubatjidih ñi táí náhninaá, nemép ñi jenah joyátdih ã yéejacat pínah niijná.* Soldado íbat naadíh ápi ubna caá, caandíh eníhcannitdih ã táí míc mawat táut niijná. Pánihat dée, Táini Espíritu ã teo wáacatjih ded yeebdíh yéejaihndidih Dios naáwátdih ñi naáwá,* caandíh ñi táí yap yohat táut niijná.* ¹⁸ Pánih jumnit, ded pah ã yapachah, Táini Espíritu ã teo wáacatjih Diosdih ñi táí úabh cádahca bojoó. Pánih úabhna, ñíih pínahdih úabhnit, bitaíh pínahdihbut ñi úabú. Ñonit panihnit jumcanjeh,

* 6:8 Col 3.22-25 * 6:9 Col 4.1 * 6:9 Dt 10.17; Col 3.25 * 6:14 Is 11.5; 59.17 * 6:15 Is 52.7 * 6:16 Sal 7.13 * 6:17 Is 59.17 * 6:17 He 4.12 * 6:17 Ro 13.12-14; 1Ts 5.8

jáanit panihnit túi jenah joinít ñi jumúú. Nihat Jesúíhwādhbat ñi úúbh cádahca bojóó. ¹⁹ Pániñ úúbhñit, weemdíhbat búdí ñi úúbú, úumcanjeh Jesúíh túini doonádih yoobópdiñ wā túi naáwát pínah niijná. ²⁰ Caán doonádih wā naáwát jíib nemat muúboó ítah tōpjīh chéoni wā jumna caá. Pániñna, caán túini doonádih naóhñit, úumcanjeh wā túi wēp naáwát pínah niijná, weemdíh ñi úúbú. Weemdíh páant naáwát caá náahap.*

Pablo ã péé túyat túut

²¹ Ded pah wā jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, yeeb pébhna Tíquicodih wā wahna caá.* Caánboó Jesúsdiñ túi jéihni, jwī oini caá. Jesúíh túini doonádih wā naóh jibichah, weemdíh búdí ãpī teo wáacna beé. Pániñna, ñi pebhna juibínit, nihadih yeebdíh ã naóhbipna caá. ²² Páant ã naáwáchah, wā túi jumatdih jéihñit, ñi jígahat ã yayát pínah niijná, ñi pebhna caandíh wā wahna caá.

²³ Jwī íp Dios, jwī Maáh Jesucristo biícdiñ yeéb Jesúíhwā ñi túi jumúú. Pániñ jumna, Jesucristodih túi jenah joí cádahcan, chah múic oiniñ ñi jumúú. Páant ñi jumát pínahdiñ Dios ã teo wáaca naáh. ²⁴ Yeéb nihat jwī Maáh Jesucristodih oi cádahcannitdih Dios ã oyatjíh ã túi chãja naáh. Yeebdíh búdí wā túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

* 6:20 Col 4.2-4 * 6:21 Hch 20.4; 2Ti 4.12

FILIPENSES

Pablo queédih ã túyat túutat

¹ Weém Pablo, Timoteojih Jesucristodih teo wāhnit jumna, ni-hat yeéb Filipos táтчidih moón Jesúhwā, ñi maáta, yeéb ni-hatdih teo wáacnitdihbut túyat túutna, bihdih daacát túutnit, nin náodih yeebdih wā wahna caá.* ² Dios jwī íip, jwī Maáh Jesucristo yeebdih oinit, í teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo queédih ã úúbat

³⁻⁴ Yeebdih náhnina, wā úúbat jumat pah búdei wēinit, “Túina caá, Paá”, jwī íipdih wāpī niijná caá. ⁵ Túini doonádih wā bohé jibichah, Jesúsdiñ ñi jwīih jepahni yeó jáapmant, buubut páantjeh weemdiñ teo wáacat túut niijná, úúbnit, dinerodihbut ñipī wahna caá. Páant ñi túi teo wáacatdih náhninit, búdei wāpī wēi úúbhna caá. ⁶ Jesucristodih jepahni ñi jumachah, jwī íip Dios yeebdih túiniboodih túut nuumná caá ã chājap. Jesucristo nin baáboó ã jwáub dei júúwáchah, yeebdih ã túut nuum jwīihat pahjeh mantih, yéejat wilcannit yoobát ñi jumat pínah niijná, ã túut nuum péabipna caá. Páant ã chājat pínahdih wā túi jéihna caá.* ⁷ Yeebdih búdei oinit, páant wā wēi jenah joyóchah, ã túina caá. Dios weemdiñ oinit, Jesúih túini dooná ded pah ã jumatdih bitadiñ wā bohé jibichah, nemat muúboó wā jumachah, ãpī túi teo wáacna caá. Weemdiñ ñi teo wáacat pínah niijná, yeebdihbut oinit, biíc yoobó ãpī teo wáacna caá. ⁸ Jesucristo ã oyatjeh yeebdih búdei wā bidatdih Dios ã jéihna caá. ⁹ Yeebdih nin pah wāpī niij úúbhna caá: “Paá, queédih búdei ma teo wáacá, túi oinit jumna,

ma naáwátidih chah jéihnit, túi jenah joinit í jumat pínah niijná. ¹⁰ Pániñ jumna, ded pah í túi chājat pínahdih í jéihbipna caá. Pániñ jéihna, Cristo nin baáboó ã jwáub dei júúwáchah, túi chājnit í jumachah, í yéejatjeh jib queédih ã peéh chājcan niit. ¹¹ Páant í túi chājachah, Jesucristo queédih ã teo wáacatjidih ni-hat cáacwā í jéihbipna caá. Pániñ jéihnit, ‘Dios túini, wēpni ã jumna caá’, meemdiñ í niij wēi naóhbipna caá”, Diosdih wāpī niijná caá.

Pablo Cristo ã weñat pínahdihjeh ã chājat

¹² Wā déewā panihnitá, nindih ñi túi jéihyat pínahdih yeebdih wā náah yacna caá: Buu nemat muúboó wā jumachah yuhna, túini doonádih dawá cáacwā joiná caá í chājap. ¹³ Cristoih doonádih wā bohéatjeh jib nemat muúboó wā jumatdih ni-hat maátaih muúboó jumnit soldadowā í jéihna caá. Ni-hat bita ninjih jumnitbut caandih í jéihna caá.* ¹⁴ “Pablo nemat muúboó jumna yuhna, Dios ã teo wáacachah, Jesúih doonádih ã naóh cádahcan caá. Pániñna, jwiitdihbut yeejép í chājachah yuhna, biíc yoobó ã teo wáacatjih jwī naóh cádahca bojat dée caá”, niijnit, úumcanjeh, chah dawá ninjih moón Jesúihwā áih túini doonádih bitadiñ wēp naóhna caá í chājap.

¹⁵ Biquína weemdiñ jepchá tubnit, “Jwiit Cristoih doonádih jwī bohénachah, cáacwā búdei wēinit, jwiitboodih í túi péebipna caá”, niij jenah joinit, áih doonádih í bohéna yuh caá. Obohjeéhtih, bitaboó páant jenah joicán, cáacwā Cristodih í túi jepahat pínah niijná, túinijeh caandih í bohéna caá. ¹⁶ Queéet weemdiñ, Cristodihbut oinit, áih doonádih í bohéna caá. Cristoih doonádih bitadiñbut wā túi bohéat pínah niijná, Dios weemdiñ

* 1:1 Hch 16.12 * 1:6 Sal 138.8 * 1:13 Hch 28.30

nemat muúboó ã wahatdih jéihnit, queétbut caán doonádih í túi bohéna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, queét jepchá tubnit weemdíh eníhcan, Cristodih yoobópdih oican, cãacwã queétboodíh í en weñatdihjeh náahna, ãih doonádih í bohéna yuh caá. Pánih bohéna, nemat muúboó wã jumuchah, weemdíh í jĩgahat tútúhna caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, páant í chãjachah yuhna, Cristoíh doonádih bohé tigeá í chãjap. Queét Cristodih yoobópdih oican yuhna, ãih túini doonádih í naáwáchah, cãacwãboó caandíh í jepahna caá. Bitaboó túi oinit, í bohéna caá. Pánihna, queét nihat í bohénachah, dawá cãacwã joiná caá í chãjap. Páant í joyát doonádih joinít, búdí wã wěina caá.

Nindihbut jenah joinít, wã wěina caá: ¹⁹ Diosdih ñi uúbúchah, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh weemdíh nemat muumánt í bacabipna caá. ²⁰ Obohjeéhtih, páant í bacanachah, í mawachah yuhna, weemdíh dedé pínah nihcan caá. Ded pah Cristo weemdíh ã teo wáacatjidih náhninit, cãacwã caandíh í weñat pínahdihjeh caá wã náah yacap. Pánihna, úumcanjeh, ãih doonádih páantjeh yoobópdih bohéna, wã túiccan níit. ²¹ Wã jum jwuhna, Cristo ã náah yacat pah wã chãjbipna caá. Obohjeéhtih, wãna, ãjeéh wã jumuchah, chah áta túi tagaá.* ²² Páant niijná yuhna, wã jum jwuhíhna caá, Cristoíh doonádih wã naáwáchah, chah dawá caandíh í jepahat pínah niijná. Páant niijná yuhna, ã pehbhoó bejat tút niijná, wãnatdihbut wãta náah tagaá. Pánihna, ded pah chah wã náahatboodíh wã jéihcan caá. ²³ Cristo bíicdih búdí jumíhna, ã pebhna wã bejihna caá. Nin baácboó jumat chah túini con baác ã jumna nacaá. ²⁴ Obohjeéhtih, chah túini ã jumuchah yuhna, yeebdíh teo wáacat pínah niijná,

jum jwuhat caá weemdíh náahap. ²⁵ Pánihna, caandíh jéihna, ñijeéh wã jum jwuhat pínahdih wã jéihna caá. Pánih jum jwuhna, yeebdíh páantjeh wã teo wáacbipna caá, Cristodih túi jenah joinít, chah ñi weñat pínah niijná. ²⁶ Ñi pebhna wã juibínachah, Jesús weemdíh ã bacaatjidih jéihnit, “Jesucristo át túi teo wáac tagaá”, caandíh ñi niúj wěibipna caá.

Cristoíhwã ded pah í jumat

²⁷ Nindih yeebdíh wã naóhbiipna caá: Cristoíh túini doonádih jepahnit jumna, ã jumat tútat pahjeh túi wěpnit panihnit ñi jumúú. Ñi pebhna juibína, wã juibícahbut, ãih doonádih bitadih ñi bohéatdih wã náah yacna caá. Pánihna, túi bíicdih jenah joinít, túini doonádih chah wěp naóhnit ñi jumúú. Páant ñi jumat doonádih wã joíhna caá. ²⁸ Yeebdíh eníhcannitdih ñi úumca bojoó. Ñi úumcatdih ennit, Dioíhwã ñi jumatdih bita í jéihbipna caá. Pánih jéihnit, Dios yeebdíh ã túi ubat pínahdihbut í jéihbipna caá. Queét iiguípna í bejat pínahdihbut í jéihbipna caá. Páant tigeá Dios ã chãjbip. ²⁹ Cristodih ñi túi jenah joyát pínahdih Dios yeebdíh át náah yacap taga. Pánih náah yacnit, ãihwã ñi jumat jíib míic yáihnit jumna yuhna, caandíh cádahcannit pínahbut át náah yacap taga. ³⁰ Con láa ñijeéh wã jumuchah, weemdíh yeejép í chãjatdih ñi enep jí. Bũbut weemdíh páant í chãjat doonádih ñi joiná nacaá. Cristoíhwã jwĩ jumat jíib, bita yeebdíh yeejép chãjnit, weemdíhbut yeejép í chãjachah, jwiít nihatdih bíic yoobó bwat ã jumna caá.*

2

Cristoíhwã túi bíicdih í jumat

¹ Yeéb Cristoíhwã ñi jumuchah, ã oyatjĩh yeebdíh ã túi weñana caá.

* 1:21 Gá 2.20; Col 3.4 * 1:30 Hch 16.19-40

Túini Espíritu ñijeéh ã jumachah, bitadih oinit, jġah en teo wáacnit ñi jumna caá. ² Páant ñi jumachah jéihnit, wã túi wēina caá. Pánihna, biíc yoobó jenah joinít, míic oinit, táinijeh ñi jumat doonádih joinít, chah wã wēibipna caá. ³ “Weém nihadidh jéihni caá”, ñi niġ jenah joicá bojoó. Bitá yeebdíh ĩ wēi enat pínahdihbut ñi bidca bojoó. Obohjeéhtih, bitadih túi wēinit, “Caánboó chah túini ã jumna caá”, ñi niġ jenah joyoó. ⁴ Yeéb ñi weñat pínahdih bidcanjeh, bitadih ñi túi teo wáacá.

Cristo oboh jumni panihnijidih Dios Maáh yoobát caandíh ã jwáub waadáat

⁵ Jesucristo ded pah ã jenah joyát pahjeh muntih, yeebút biíc yoobó ñi jenah joyoó.

⁶ Caánboó Dios yoobát jumna yuhna, “Wã íip biíc yoobó wã jumatdih wã cádahcan niít”, át niġ jenah joicáp wut jġ.*

⁷ Pánih Dios biíc yoobó ã jumatdih cádahnit, nin baácboó teo wēhni pah át cāac jumap wut jġ.

⁸ Pánih chājna, jwiít cāacwã jwġ jumat pah oboh jumni át jumap wut jġ. Pánih jumnit, ã íipdih túi jepahna, ã náahat pah át wan wūhup wut jġ. Yeejépwādih ípġ mawat pah, caandíh cruzboó ĩt péoh dodh mawap wut jġ.*

⁹ Páant ã jumachah, jwġ íip caandíh chah maáh át waadánap wut jġ, nihadidh cāacwã caandíh ĩ weñat pínah niġná.*

¹⁰ Pánihna, Jesús ã maáh jumatdih jéihna, jeámant moón, nin baácđih moón, iiguípboó jumnitbut bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ĩ wēi naóhbična caá.

¹¹ “Jesucristo Maáh yoobát ã jumna caá”, nihadidh ĩ niġ naóhbična caá. Páant tigaá Dios queétdih ã naáwát túutbična caá, caandíhbut ĩ weñat pínah niġná.*

Cristo íhwã yeh iignít panihnit jwġ jumat

¹² Pánihna, wã oinitá, ñijeéh wã jumachah, wã naáwátđih ñi túi jepahatji pahjeh muntih, buu ywáp wã jumachah yuhna, chah ñi jepahaá. Pánih jepahnit, Cristo ã túi abnit jumna, Dios maáh ã jumatdih jenah joinít, ã weñat pínahdihjeh ñi chājaá. ¹³ Diosjeh āpġ túi teo wáacna caá, ã náah yacatđih jenah joinít, jwġ túi chājat pínah niġná.

¹⁴ Ded pah ñi chājat pínahdih wēinit, yeejép wēhecanjeh, bitadih míic jāihcan, táinijeh ñi chājaá. ¹⁵ Pánih chājnit, Dios ã weh yéejat wihcannit ñi jumbipna caá. Páant caá yeebdíh jumat náahap, yeejépwājeéh jumna yuhna, ĩ chājat pah ñi chājat túut niġná. Pánih chājcan, yeh iigní cāiwã panihnit jumna, queétdih teo wáacnit, táini doonádih bohéat caá náahap.*

¹⁶ Pánih chājna, Dios naáwátđih cádahcanjeh, bitadih ñi túi bohénaá, queétdih ājeéh ĩ túi jumat pínah niġná. Páant ñi bohénachah, Cristo nin baácboó ã jwáub dei jūwáchah, yeebdíh búdí wēinit, “Oboh caá queétdih wāt bohéjip taga”, wã niġcan niít. ¹⁷ Cristo íh doonádih yeebdíh wã naáwátji jġib, bitá weemdíh ĩ mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh ĩ mao yohochah nihna, páantjeh wāta wēi tagaá. Pánihna, yeéb caán doonádih ñi jepahatji jġib, bitá yeebdíhbut yeejép ĩ chājachah yuhna, caandíh cádahcan, Diosđih páantjeh ñi teo wūhna caá. Pánih teo wūhna, ñi túi weñechah, weembút ñijeéh wã

* 2:6 Jn 1.1-3; Col 1.15 * 2:8 Mt 26.39; Jn 10.18; He 5.8 * 2:9 He 2.9; 12.2 * 2:11 Is 45.23

* 2:15 Dt 32.5

wēina caá. ¹⁸ Páant weemdíh í mao yohochah, Cristo pebhboó wā jumát pínahdih jenah joinít, wājeéh yeebbút ñi weñeé.

Timoteo ded pah ā jumát

¹⁹ Jwī Maáh Jesús ā náahachah, waicanjeh Timoteodih ñi pebhna wā wahbipna caá, jwáub joinít, ñíh doonádih ā naáwáchah joinít, wā weñat pínah niijná.* ²⁰ Caanjéh yeebdíh oinit, ñi túi jumát pínahdih búdí ā jenah joiná caá. Bíh caan pánihi ā wihcan caá. ²¹ Bitá í weñat pínahdihjenah jenah joiná, Jesucristo ā náahatboodíh í jenah joicán caá. ²² Obohjeéhtih, Timoteoboó túi chājnit, wā wáuh panihni wājeéh túini doonádih āpí bohéatdih yeéb ñi jéihna caá. ²³ Pánihna, ninjīh moón maáta weemdíh ded pah í chājat pínahdih jéihna, Timoteodih ñi pebhboó wā wahbipna caá, yeebdíhbut wíh doonádih ā naáwát pínah niijná. ²⁴ Jwī Maáh Jesús ā teo wáacachah, waicanjeh weembút ñi pebhna wā bejbipna caá.

Epafrodito ded pah ā jumát

²⁵⁻²⁶ Ñi wahniji Epafroritodihbut Timoteo bíicdih ñi pebhna wā jwáub wahbipna caá. Weemdíh ñi teo wáacat túutuchah joinít, caán wā úud panihni wājeéh teona, bita caandíh yeejép í chājachah yahna, Dios naáwátidih ā túi naóhna caá. Obohjeéhtih, caán yeebdíh búdí ā náhnina caá. Á tubúp chūúát doonádih ñi joyátjidih jéihna, búdí ā jīgah jenah joiná caá. Pánihna, búdí ā jenah joyátidih jéihnit, “Caandíh í pebhboó jwáubaat caá náahap”, wā niij jenah joiná caá. ²⁷ Yoobópdih tigaá caán búdí ā tubúp chūúáp be. Wənatbit ā yapap be. Páant búdí tubúp chūúúchah yahna, Dios caandíh jīgah ennit, weemdíhbut jīgah ennit, caandíh ā boonanap be. Caán wā chéen ā buudúchah nihna, weemboó búdí wāta jīgah tagaá.

²⁸ Pánihna, buu b́acah waicanjeh caandíh ñi pebhboó wā wahbipna caá, caandíh ennit, ñi weñat pínah niijná. Páant ñi weñat pínahdih jéihnit, weembút wā wēibipna caá. ²⁹⁻³⁰ Jwī maáih ā jumachah, caandíh ñi túi wēi jwááá. Yeébboó weemdíh ñi jéih teo wáacadih jūóhcan, caandíh ñi wahachah, weemdíh ā túi teo wáacap be. Pánih teo wáacnit, Cristo ā náahat pah chājna, ā wənihip yah be. Pánihna, caandíh, bita caan pánihitdihbut búdí ñi wēi naáwá.

3

Cristodihjenah túi jenah joyát

¹ Buu b́acah, wā déewā panihnitá, nindih wā naóhbipna caá: Jwī maáih jumna, búdí ñi weñeé. Páant wā naáwát pah naóh chūucánjenah, bíic yoobó wā jwáub naóhna caá, bita yeebdíh í yee bohénachah, ñi joyáh bojat pínah niijná. ² Ñi túi chājna chaáh! Yeebdíh mácah bohénitboó yeejép chājnit, Diosdih eníhcanit í jumna caá. Yeéb Dioíhwá ñi jumát pínah niijná, queét yeebdíh quehli nah yapat chóodih bóodat túutna yah caá. Obohjeéhtih, páant í wutat dedé pínah nihcah, queétidih ñi joyáh bojoó. ³ Queét bóodnit jumna yahna, ā náahat pah í chājcah, “Wíihwá caá”, Dios ā niijcán nacaá. “Dios yeebdíh ā túi wēi enat pínah niijná, bóodnit ñi jumna”, í niij yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Túini Espíritu ā teo wáacachah, Jesucristodihjenah wēinit, jwī jepachah, “Wíihwá caá”, Dios jwiitboodíh ā niijná nacaá. Pánihna, “Jwī nuowá í naáwátji pahjenah wā chājachah, Dios weemdíh ā wēi enbipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó.* ⁴ Buu caandíh wā jenah joicáh yahna, bitaboó páantjenah jenah joinít, jwī nuowá í wutatjidih í túi jepahíhna yah

* 2:19 Hch 16.1-3

* 3:3 Jer 4.4; Ro 2.28-29; Gá 6.14-15; Col 2.11-13

caá. Jãtìh weembát biíc yoobó wã chãjap yuh jĩ. Pãnihna, “Pablo ã túi chãjat chah weemboó wã túi chãjna caá”, ded ã jéih niijcán caá. ⁵ Nin pah chãjni wã jumap yuh jĩ: Dios ã wutatji pah, ocho yeó jáap wã cãac jumat túttimah, weemdih quehli nah yapat chóodih ìt bóodop wut jĩ. Israel wúuh Benjamín ã jumená poómpdih bóo wã jumna caá.* Wã mána judíowã ì jumachah, weembát judío yoobát wãt cãac jumap tajĩ. Fariseo poómpdih bóo jumnit, Moisés ã wutatji pah wã túi chãjap jĩ.* ⁶ Páant wã chãjatdih ennit, “Moisés ã wutatjidih Pablo ã yap yohop be”, det ì jéih niijcán caá. Dios ã náahat pah búdí chãjihni jumna, “Jesucristo Dios nihcan caá”, niij jenah joinit, Jesúihwãboodih yeejép wã chãj jwuhap jĩ.* ⁷ “Páant wã chãjachah, Dios weemdih ‘Caán túini caá’, ã niij enbipna caá”, wã niij jenah joyóp yuh jĩ. Obohjeéhtih, buu Jesucristodih jepahni jumna, “Caandih túi péeat túut niijná, páant wã chãjatji dedé pínah ãt nihjican tagaá”, wã niij jéihna caá. ⁸ “Caán túini caá”, cãacwã ì niijnídhbut “Caán dedé pínah nihcan caá”, wã niij jenah joiná caá. Páant ã jumachah, wã Maáh Jesucristo biíc dih wã jumachah bácah, túini ã jumna caá. Cristodih chah jéihyat túut niijná, wã túi chãjatjidih “Caán yeejépi tagaá”, wã niij jenah joiná caá, buca. ⁹ Pãnihna, Cristodih jéihna, ãjeéh túi biíc dih wã jumat pínahdih chah wã bidna caá. Moisés ã wutatji pah wã chãjachah, “Caán túini caá”, niij encan, Cristodih wã túi jenah joyóchahjeh, “Caán túini caá”, Dios weemdih ã niij enna caá. Cristodih jwĩ jepahachah ennit, “Yéejat jíib wihcannit ì jumna caá”, Dios jwíitdih ã niijná caá. ¹⁰ Cristodih

túí jéihyat túut niijná, jãtìh ded pah wã jenah joyátjidih wã cádahap jĩ. Æ náahat pah túi chãjat túut niijná, Dios Jesucristodih ã boo pud jüúwát túutni wēpatdih weembát wã náahna caá. Jesús yeejép yapnit, ã wanat pah muntih, caandih wã jepahat jíib, weemdhbut yeejép chãjnit ì mao yohbipna nacaá.* ¹¹ Pãnihna, Jesús wunniji ã boo pud jüúwát pahjeh muntih, weembát wunniji wã jwúub boo pud jüúwát pínahdih wã jéihna caá.

Chah wēp ñáoni pah Jesús dih búdí jwĩ bidat

¹² “Jesús dih túi jéih beedána, caan páh yéejat wihcanni caá”, wã niijcán caá. Páant niijcán, Jesucristodih chah jéihyat túut niijná, yeó jáap jumat pah caandih búdí wã bidna caá. Pãnih bidna, ded pah Cristo weemdih ã náah yacatjidih chãj péanit, ã pehbóo juibina, yéejat wihcanni yoobát wã jumbipna caá. ¹³ Wã déewã panihnitá, “Wã túi jéih beedána caá”, wã niij jenah joicán caá. Páant niij jenah joicán, jãtìh wã chãjatjidih náhnicanjeh, ded pah wã chãjat pínahboodih wã jenah joiná caá. ¹⁴ Wēp ñáoni ã ñáwat jíib pínahdih ã bidat pah muntih, weembát wã túi chãjat jíib Jesucristo weemdih ã wúhat pínahdih wã bidna caá. Pãnihna, wã túi chãjatdih ennit, Dios weemdih “Wã pebhna ma jüúwá”, ã niijbipna caá.

¹⁵ Jesucristodih túi jéihnit jumna, ded pah wã jenah joyát pah yeebbát biíc yoobó ñi jenah joyoó. Obohjeéhtih, mácah ñi jenah joyóchah, Dios yeebdih ã teo wáacipna caá, yoobóp dih ñi jenah joyát pínah niijná. ¹⁶ Pãnihna, Dios jwíitdih ã jéihyaatji pah túi chãjat caá náahap.

¹⁷ Wã déewã panihnitá, ded pah wã chãjatdih náhninit, yeebbát biíc

* 3:5 Ro 11.1 * 3:5 Hch 23.6; 26.5 * 3:6 Hch 8.3; 9.1-2; 22.4; 26.9-11 * 3:10 Ro 6.11-13; 8.29; 2Co 3.18; Gá 4.19

yoobó ñi chājaá. Páant jwī chājat pah muntih, bita ī chājatdihbut ñi túi en yacaá.* 18 Bita “Weém Jesúih caá”, niijná yuhna, yeejép chājnitdih dawá láa yeebdih wā naáwáp jī. Būubut bádí náhni dahwana, queédih wā jwúub naóhna caá, páant muntih. Queét Cristo cruzboó ā wun wūhatji doonádih joíhcan, páantjeh ī yéj chājna caá. 19 Pánih joíhcan, queét iiguípna bejnit pinah caá. Yéj chājatdih ñinahnit, ī weñat pinahdihjeh ī bidna caá. Pánih bidna, tíccanjeh, “Caán túini caá”, queét ī niijná yuh caá. Nin baácdih bóodihjeh ī jenah joiná caá. 20 Oboheéhtih, jwiitboó jeáboó jumnit pinah caá. Páant jwī jumuchah, caanmánt jwī Maáh Jesucristo jwiitdih ubudih ā jūúwát pinahdih páina caá jwī chājap. 21 Pánih jūóhna, jwī moh yéjní bácahjidih ā wēpatjīh túut nūmnit, jáap bácah ā chājbiipna caá. Caán ā wēpatjīh nihardih ā náhat pah ā jéih yapat túutna caá. Pánih jéihna, ā boo pud jūúwát túttimah, ded pah áih bácah ā jumat pah muntih jwiitdihbut túini bácah yoobát ā jéih wūhbiipna caá.

4

Jwī Maáhdih páantjeh weñat

1 Wā déewā panihnítá, yeebdíh bádí wā oina caá. Jesúih doonádih yeebdíh wā bohénachah, ñi túi jepahatjidih náhninit, bádí wā wēina caá. Pánih wēinit, yeebdíh bádí wā jenah joiná caá. Pánihna, wā oinitá, jwī Maáhdih ñi jwíih jepahatji pah, caandíh ñi túi péenaá.

2 Evodiadih Síntiquedihbut nin pah wā wēp wutna caá: Jesúihwā yaádh jumna, míic íj cádahnit, túinjeh ī jumna naáh. 3 Pánihna, wā túi pej jumniá, queét yaáhdih ma teo wáacá, míic ámohnit, túi bíicdih ī jwúub jumat pinah niijná. Queét

yaádh, Clemente, bitabut weém bíicdih yeejép yapna yuhna, Jesúih doonádih jwī bohénap jī. Queét yaáhdihbut Jesúihwā ī jumuchah, Dios áih papélah tólih panihnidih ī wūtnadihbut át daacáp wut jī. Caán tólihboó páantjeh ájeéh jumnit cáacwā ī wūtna daácní ā jumna caá.

4 Jwī maáhwā jumna, yeó jáap jumat pah ñi weñéé. Wā jwúub naóhna caá: Bádí ñi weñéé.* 5 “Caán túini caá”, nihát ī niiját pinah niijná, bitadih túi chājnit ñi jumúú. Jwī Maáh ā jwúub dei jūúwát pinah bahni-jeh ā judhna caá.*

6 Ded pah ñi yapna yuhna, ñi náhni dahwaca bojoó. Náhni dahwacanjeh, Diosdih nihardih naóhna, ā teo wáacat pinahdih ñi úubú. Ñi úubátjidih ā jepahachah enna, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niijí.* 7 Páant ñi chājachah, yeebdíh Dios bádí ā teo wáacbiipna caá, ded pah yeejép yapna yuhna, jīgahcanjeh, ñi túi jumat pinah niijná. Bitaboó yeéb ñi jīgahcatdih ī beh encan niit.

Túinidihjeh jenah joyát

8 Wā déewā panihnítá, nin wā péé naáwát caá. Nin pah jenah joyát caá náahap: Túi yoobópdih jumnidih, Dios ā wēi ennidih, cáacwā “Caán túini caá”, ī niij jenah joinidihbut ñi jenah joyoó. Túinidihjeh ñi jenah joyoó. Cáacwā ī wēi ennidih, yeebát ñi wēi jenah joyoó.

9 Yeebdíh wā bohéatjidih, ded pah wā chājatjidihbut náhninit, bíic yoobó ñi chājaá. Páant ñi chājachah, Dios jwiitdih túi jumat túutni ñijeéh ā jumbiipna caá.

Caandíh ī wahatjidih Pablo ā wēi naáwát

10 Būu jwuhna, weemdíh jwúub náhninit, ñi teo wáacatdih wā wēina caá. Pánih wēinit, jwī Maáhdih “Túina caá”, wā niijná

* 3:17 1Co 4.16; 11.1 * 4:4 1Ts 5.16 * 4:5 Sal 119.151 * 4:6 Col 4.2-7; 1Ts 5.17-18

caá. “Weemdih it quíib buud tágáa”, wā niij jenah joicán beé. Jātih weemdih teo waaquihna yuhna, ñit jéih teo wáaccap taga. ¹¹ Weemdih ñi teo wáacatjidih wēi naóhna, “Biíh weemdih ā jūdhnā caá”, wā niijcán caá. “Wā bíbohātjīh wā tūi jumna caá”, wāpī niijná caá. ¹² Dawá bií déedih bíbohna, wā tūi jumna caá. Bií dée bíbohcan yuhna, biíc yoobó wā tūi jumna caá. Jeémát bíbohna, bíbohcan yuhna, wā tūi jumna caá. Pánihna, ded pah jumna, dedboó jumna, biíc yoobó wēinit, wā tūi jumna caá. ¹³ Ded pah weemdih ā yapachah yuhna, Cristo ā teo wáacatjīh, wā jéih buujána caá. ¹⁴ Pánihni wā jumuchah yuhna, buwat weemdih ā jūwúchah jéihnit, ñi teo wáacat ā táina beé.

¹⁵ Túini doonádih bohé jwíhnit, ñíih baác Macedoniamant wā bejechah, yeéb Filipos tātchidih moón Jesúhwājeh weemdih dinero wahnit, ñi teo wáacap jī. Biíh tātchidih moón weemdih ī teo wáaccan jī. Caandih ñi jéihna caá. ¹⁶ Tesalónica tātchidih wā jum jwuhuchah,* weemdih teo wáacna, dawá láa ñi wahap jī.* ¹⁷ Páant niijná, dinerodih yeebdih wábhna wā chājcan caá. Yeéb bitadih ñi teo wáacat jíib Dios yeebdih ā tūi chājat pínahboodih caá wā náah yacap. Pánih jenah joinít, búdí wā wēina caá. ¹⁸ Epafroditojīh weemdih ñi wahachah, dedé weemdih ā jūdhnā caá. Wā náahat chah ñit wahap tabe. Dioih muúboó chej jumnidih ī cáo wūhatjidih Dios ā weñat pah, weemdih ñi wūhatjidihbut ā tūi wēina caá.* ¹⁹ Yeéb Jesucristoíhwā ñi jumuchah, dedé ñi náahatdih jwī íp yeebdih ā wūhbiipna caá. Caán niihatdih bíbohni jumna, yeebdih ā jéih tūi teo wáacna caá. ²⁰ Yeó jáap jumāt pah jwī íp Diosdih jwī weñat dée

caá. Páant tūi ā jumū nah.

Pablo ā pée túyat tūtat

²¹ Nihat caánboó jumnit Jesucristoíhwā ī túyū naáh. Wājeéh jumnit jwī déewā panihnitbut yeebdih ī túyat tūatna caá. ²² Nihat ninjīh moón Jesúhwābut, Roma tātchidih moón ī maáh ā pebh moon yáh buca, búdí ī túyat tūatna caá.

²³ Jwī Maáh Jesucristo yeebdih oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tígáa wā naáwát.
Pablo

* 4:16 Hch 17.1 * 4:16 2Co 11.9 * 4:18 Ex 29.18

COLOSENSES

Pablo queédih ã túyat tútat

¹⁻² Weém, Pablo, jwí úud panihni Timoteojih yeebdih túyat túatna, bihdih daacát túatnit, nin náodih wã wahna caá. Jesúh túini doonádih naóhni pínah niijná, Dios weemdih ã ñiwip jì. Yeéb Colosas tátchidih moón Jesúsdi cádahcannidih wã daác wahna caá. Jwí íp Dios yeebdih oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo Jesúhwãdih ã úubát

³⁻⁴ Yeéb Jesucristodih túi jenah joinít, bita áihwãdihbut ñi túi oina caá. Caán doonádih joiná, wëmit, Dios, jwí Maáh Jesucristo ípdih yeebdih úubhna, “Queédih ma teo wáacat túina caá, Paá”, jwípi niijná caá. ⁵ Yoobópdih jumni naáwát Jesúh túini doonádih jwíh joinít, páantjeh jeáboó ájeéh yeebdih ã jumat tútat pínahdih ñit joyóp taga. Páant ã chãjat pínahdih túi pãina, Jesúsdi túi jenah joinít, bita áihwãdihbut ñi túi oina caá. ⁶ Caán túini doonádih yeéb Colosasdi moón ñi jwíh joi láa, “Dios jwiútdih búdí oinit, ã túi teo wáacna caá. Páant ã teo wáacat pínah dooná yoobópdih tigaá”, ñit niij jéihyep taga. Páni jéihnit, túi túat nuumná caá ñi chãjap. Biíc yoobó chah dawá tátchinadih moonbút caán túini doonádih joinít, túat nuum béjna caá ã chãjap. ⁷ Épafra yeebdih caán túini doonádih át jwíh bohénap wut jì.* Caán búdí jwí oini, weem páh Cristoíh doonádih naóh cádahcanni ã jumna caá. Páni bohénit, yeebdih át túi teo wáacap taga, ñi túat nuumát pínah niijná. ⁸ Pániha, jwí pebhna joinít, ñi túi túat nuumát dih Épafra jwiútdih ã niij naáwáp be. “Túini Espiritu

ã teo wáacatjih Diosdi, niha Jesúhwãdihbut queét ã túi oina caá”, ã niijp be.

⁹ Páant ñi túi chãjat doonádih joinít, yeó jáap jumat pah yeebdih jwípi úubh cádahcan caá. “Ded pah yoobópdih bohéat, yoobópdih nihcannidihbut Túini Espiritu ã teo wáacatjih queédih ma túi jéihyanaá, ded pah queédih ma náah yacatdih ã jéihyat pínah niijná”, jwípi niij úubhna caá. ¹⁰ Dios yeebdih ã teo wáacat pínahdih jwípi úubhna caá, áihwã jumna, jwí Maáhdih chah jéihnit, ã náahat pah ñi túi chãjat pínah niijná. ¹¹ Nin pahbut yeebdih jwípi niij úubhna caá: “Paá, búdí ma wëpatjih queédih ma teo wáacá, bita queédih yeejép ã chãjachah yuhna, oi cádahcan, biíc yoobó wënit, ã túi jumat pínah niijná. ¹² Meém queédih míhwã pínah mat chãjap taga. Páni chãjna, ma pebh yeh iiguípa ã jaibínachah, niha míhwã ã bíbohát pínahdih queédihbut ma wãhbipna caá. Pániha, niha ma teo wáacatdih jéihnit, meemdih ‘Búdí túina caá, Paá’, ã niiji naáh”, jwípi niij úubhna caá.

Ded pah jwiútdih Jesús ã teo wáacat

¹³⁻¹⁴ Diosjeh jwiútdih iiguípa be-jnit déejidih át túi ubup wut jì. Játih nemépwã ã maáh jwiútdih ã wutuchah, dupúát panhipboó jumnit, yéejatdih jwí jéih cádahcap jì. Obohjeéhtih, yéejnit jwí jumuchah yuhna, Diosboó ã wáuh, ã oinidih át wan wãhat túatup wut jì, jwí yéejatdih ã yohat pínah niijná. Páni chãjna, jwiútdih dupúát panhipmant ub bacanit, ã wáuh, ã oini ã maáh jumupna át waadát túatup wut jì.*

¹⁵ Cristo ã íp Diosdi biíc yoobó ã jumna caá. Pániha, nin baácdi ã chãjat pínah játih jumna, niha ã chãjatjidih maáh

* 1:7 Col 4.12; Flm 23 * 1:13-14 Ef 1.7; 6.12

ã jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít cãacwã Diosdih jwí jéih encah yuhna, ã wãúhboó ã íp ded pah ã jumatdih jwiítidih ã jéihyana caá. ¹⁶ Dios ã wutuchah, Cristo nihat buu jumni pínahdih át jígohanap wut jĩ. Jeáboó jumnitdih, nin baácboó jumnitdih, jwí ennidih, jwí enca naáhdihbut át chãjap wut jĩ. Nihat ángelwãdih, nin baácđih moón, nihat í maátadidihbut át chãjap wut jĩ. Pánihna, Cristo ã wut chah yáaat pínah niijná, nihatdih át chãjat tãutap wut jĩ.* ¹⁷ Cristojeh, nihatdih í chãjat pínah jãtjih jumna, waóhni ã jumna caá. Æ wëpatjĩh nihatdih páantjeh ã táí jumat tãutna caá.* ¹⁸ Nihat jwiít áihwã áih bácah panihni jwí jumuchah, caánboó jwíih wao dáh panihni ã jumna caá. Caán wãnni, jwíih waóh boo pud jüóhni, nihatdih maáh yoobát ã jumna caá.* ¹⁹ Cristo jwí íp biícđih biíc bácah panihni jumna, nihat Dios ã wëpat Cristodihbut ã jumna caá. Páant ã jumtadidih jwí íp át náah yacap wut jĩ. ²⁰ Nihat cãacwã jwí ípdih enihcan, jwít yéej chãjap wut jĩ. Páant enihcannit jwí jumuchah, jwí íp Cristodih cruzboó át wan wãhat tãutap wut jĩ, áih meépjĩh nihat cãacwã jwí yéejat jíib buudáatdih ã jíib chãjat pínah, ájeéh jwí táí jumat pínahbut niijná. Pánih chãjnit, nihat jeáboó jumnit, nihat nin baácboó jumnitdihbut caán biícđih át táí jumat tãutap wut jĩ.*

Cristo jwiítidih ã táí ubuchah, ded pah jwí jumat

²¹ Yeebbút biíc yoobó Diosdih enihcannit, yéejnit jumna, caán biícđih ñit jéih jumcap jĩ. ²² Obohjeéhtih, caandih ñi enihcatdih cádahat tãutnit, buu ájeéh biícđih Dios át jwãub jumat tãutap wut jĩ. Cristo ã wan wãhatjĩh

páant át chãjap wut jĩ. Pánih chãjna, ã pehbboó yeebdih jumat tãutnit, “Queét yéejat wihcah, peéh chãjat queétidih ã wihcannit”, ã niijbípna caá. ²³ Jesúih doonáđih táí jenah joinít, behnit panihnit jumna, “Æ niijátji pah, ã pehbboó wã juibínachah, Dios weemdih táinidih ã wãhbipna caá”, ñi niij jenah joí cádahcah, páant yeebdih ã wãhbipna caá. Caán táini doonáđih nihat tãtchinadidih moón ít joyóp wut yuh jĩ. Weém Pablobut caán doonáđihjeh tígaa wãpĩ naáwáp.

Jesúhwãdih Pablo ã teo wáacat

²⁴ Jwí yéejatdih yohat tãut niijná, Cristo búdí át yéej chũúup wut jĩ. Biíc yoobó weembút yeebdih teo wáacat tãut niijná, wã yéej chũúhna yuhna, búdí wã wëina caá. Jwiít nihat Cristodih teo wãhñit jumna, biíc yoobó jwí yéej chũúhbipna caá. Cristoih táini doonáđih bohéat tãut niijná, yeejép ã yapat pínah weemdih páantjeh ã judh jwãhna caá. Pánihna, yeéb áihwã, áih bácah panihni ñi jumuchah, yeebdih teo wáacat tãut niijná, weemdih yeejép ã yapachah yuhna, búdí wã wëina caá. ²⁵ Jesúihwãdih teo wãhni wã jumat pínah niijná, Dios weemdih ã ñiwip jĩ. Páant ã ñiwatdih jéihna, nihat yeéb wã déewã nihcannitdih wã táí naóh bohé jibna caá. Yeebbút buudcannit ñi jumat pínah doonáđih ñi táí jéihyat pínah niijná, Dios weemdih páant ã naóh jibat tãutap jĩ.* ²⁶ Caán doonáđih jon jãtjih Dios cãacwãdih át naáwát tãut jwãhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, buu áihwãdih át táí naóh beedáat tãutap be, buca. ²⁷ Caán doonáđih í jéih jwãhcah yuhna, “Judíowã nihcannitdihbut búdí wã táí chãjbipna caá”, niij jenah joinít, buu áih cãacwãdih caandih át jéihya naáwáp taga. Nin pah caá ã jéihya naáwát: Cristo yeéb

* 1:16 Ef 6.12 * 1:17 Jn 1.1-3,18; He 1.2-3 *
Ef 2.16 * 1:25 Ef 3.2

1:18 Hch 26.23; Ef 1.22-23; 4.15; Ap 1.5 * 1:20

ãihwãjeéh ã jumachah, jeáboó chah túyapna ñi juibibipna caá. Caán doonádih jéihnit, yeéb wã déewã nihcannitbut ñi túi wëi páina caá.

28 Caán Cristoíh doonádihjeh tigaá nihatdih jwí bohénap. Pánih bohéna, “Yeó jáap jumat pah Cristodih túi péenit, caandíh ñi cádahca bojoó”, queétdih jwĩpĩ niij naóhna caá. Dios pebhna juibínit, “Nít ma wúhdih jepahnit, caandíh túi péenitji caá”, Diosdih jwí niij naáwát túut niijná, ã jéihyaatjĩh queétdih jwí túi bohéna caá. 29 Pánihna, chuaná yuhna, Dios weemdíh búdí ã teo wáacatjĩh wãpĩ teo cádahcan caá.

2

1 Yeéb Colosas tútchidih moón, Laodicea tútchidih moónih pínahdihbut búdí wã teona caá. Nihat bita weemdíh jéih jwahcannitih pínahdihbut búdí wã teona caá. Páant wã tewatdih ñi jéihyatdih yeebdíh wã náah yacna caá.* 2 Nin panihat pínahdih wã teona caá: Wëinit, míc oinit, túi bíicdih ñi jumat pínah, “Dios jwítdih búdí ã túi chãjbipna caá”, ñi niij jéihyat pínahdih wã náah yacna caá. Dios jon jãtĩh ã jéihya jwahca naáhjidih ñi túi jéihyat pínahdihbut wã náah yacna caá. Caán ã jéihya jwah canaáhji nin pah caá: Yeéb judíowã nihcannitbut Cristodih jepahnit, Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. 3 Caán Cristo nihatdih ã jéih beedána caá. Pánih jéihni ã jumachah, ã teo wáacatjĩhjuh túi jenah joinít yeéb ñi jumbipna caá. 4 Pánih túi jenah joinít jumna, bita yeebdíh túi naóhnit pah ã niij yeenachah yuhna, queétdih ñi joyáh bojibipna caá. 5 Weém ñijeéh wihcan yuhna, ñijeéh jumni pah wã jenah joiná caá. Pánihna, Cristodih túi péenit, túi bíicdih ñi jumat doonádih joinít, búdí wã wëina caá.

Jwíit Cristoíhwãdih ã túut numát túutat

6-7 Épafra Cristoíh túini doonádih yeebdíh ã jwíih bohénachah, túi jepahnit, “Wã Maáh ma jumuu”, Cristodih ñit niij naáwáp wut jĩ. Ñi jwíih jepahatji bíic yoobó páantjeh yeó jáap jumat pah caandíh ñi túi péenaá. Pánih péenit, yeó jáap jumat pah caandíh chah jenah joiná, caandíh wëinit, “Búdí ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumuu.

8 Ñi túi chãja chaáh! Cáacwã ã yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Queét jon jãtĩh moón ã jenah joyátidihjeh ã bohéna caá. Páant ã bohéat dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó ã wutatdihjeh ã bohéna caá. Cristoíhboodíh ã bohécan caá.*

9 Nin pah Cristoíh dooná ã jumna caá: Caán jwí íp bíic yoobó jumni, Diosjeh tigaá ã jumap. Páant ã jumachah yuhna, nin baácboó jwí nihat pah ãt cáac jumap wut jĩ. Cáac yoobát ã jumachah yuhna, ã íp ã wëpat, ã oyat, ã túyatbut caandíh ã jumna caá. 10 Yeéb Cristoíhwã jumna, Dios ã wëpat, ã oyat, ã túyatbut yeebdíhbut ã jumna caá. Pánihna, ñíih caolihdih dedé ã judhcan caá. Caán Cristo nihat maátadiah chah maáh ã jumna caá. 11 Wã déewã Dios ã wutatjidih jepahat túut niijná, quehli nah yapat chóodih ípĩ bóod yohna caá. Obohjeéhtih, yeebboó páant ñi chãjcah yuhna, Cristoíhwã jumna, bóod yohnit panihnit tigaá ñi jumap. Ì bóod yohat pah ñi yéej chãjíhat jenah joyátidih Cristoboó yeebdíh ãt yohop taga. 12 Caandíh ñi jepahachah, daabánit ñit jumap taga. Pánih daabánit, jwúub pah jáóhna, Jesúsdi h ã yohat, ã jwúub boo pud jáúwát pah ã jumna caá. Páant ã chãjat dée pah chãjnit, ãjeéh bíicdih ñi jumna caá. Pánihna, “Dios ã wëpatjĩh Cristodih ã boanachah,

* 2:1 Ap 3.14-22 * 2:8 Gá 4.3,9

weemdihbut ã wēpatjīh t́áiniboodih ã t́áut nuumb́ipna caá”, ñit niīj jenah joyóp taga.*

¹³ Yeéb j́atih wannit panihnit jumna, ñi yéejat jíib iiguipna be-ñit pínah ñit jum jwuhup taga. Obohjeéhtih, buu Cristo ã wun wáhatjīh jwī íp yeebdih ájeéh jumnit pínah át ch́ajap taga. Jwiit nihat jwī yéejatdih át yohop taga.*

¹⁴ Moisés ã ẃatjatdih jwī jepahcah, jwiitdih peéh ch́ajat át jumup wat jí. Obohjeéhtih, Cristo cruzboó ñuhnit, jwiitdih ã wun wáhatjīh caán ẃatjatdih jwī jepahcat jíib buudaátidih Dios át yohop wat jí.*

¹⁵ Cristo pánih wunna, nemépwã í naóh yacat wēpatdih dúuc wáinit, át yohop wat jí. Pánih yohnit, nemépwã í maáh biícidih Dios ã yap yohochah, oboh jumnit í jumna caá. Cristo cruzboó ã wunatjīh queétdih ã yap yohatdih nihatdih jéihyana, Dios queétdih át tíicanap wat jí.

Cristoíhwã jumna, jwī nuowã í ẃatjatdih jwī jepahcat

¹⁶ Ñi jeémátidih, ñi babhbatdihbut enna, jópchi jummat pah, widh jummat pah, semana jummat pah, “Buu Diosdih chah jwī weñat pínah yeó jáapna caá”, niīj jenah joicán, ñi míc wáaccach enna, “Queétdih peéh ch́ajat caá náahap”, bita yeebdih íta niīj en tagaá. Páant í niijíchah joiná yuhna, páantjeh queétdih ñi joyáh bojóó.* ¹⁷ Dios jon j́atih moondih páant í ch́ajat pínahdih át wátjip taga, t́áttimah ded pah Cristo ã wun wáhat pínahdih jwiitdih jéihyaat t́áut niijná. Obohjeéhtih, buu láa Cristo jwiitdih wun wáhnit, ã jwúb boo pud júúwátidih jwī t́ái jéihna caá. ¹⁸ Bitaboó nin pah ípí ch́ajna caá: “Weém oboh jumni Diosdih wá jéih uúbhcan caá”, niīj jenah joinit, ángelwáidih ípí uúbhna caá,

í uúbátidih queét Diosdih í jwúb naóh yapaat pínah niijná. Bitabut “Oo jumát pah j́oghatdih wá enep be. Pánih ennit, weém chah jéihni caá”, ípí niīj jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, páant í niīj jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Pánih jumnit, “Ded pah jwī ch́ajat biíc yoobó, yeéb ñi ch́ajcat jíib, yeebdih Dios ã peéh ch́aja naáh”, yeebdih í niijíchah yuhna, queétdih ñi joyáh bojóó. ¹⁹ Páant niijnitboó Cristo ã ẃat pah ch́ajcan, ájeéh í jumcan caá. Obohjeéhtih, jwiitboó áihwã ájeéh jumnit, áih b́acah panihni jwī jumna caá. Caánboó wao dáh panihni jumna, jwiitdih ã watna caá. Caandih jwī jepahachah, Diosboó jwiitdih ápí teo wáacna caá, caandih chah jwī jéihyat pínah niijná.*

²⁰ Cristo yeebdih át wun wáhap taga, yéej ch́aj cádahnit, t́áiniboodih ñi t́áut nuumát pínah niijná. Pánih t́áut nuumná, Diosdih jepahcannit-boó í watuchah, ñi joyáh bojóó.*

²¹ Queét í jenah joyátjīh nin pah yeebdih ípí niīj watna caá: “Caán jeémátidih babhbatdihbut jeémpan, babhcan, ñi teoca bojóó”, ípí niīj watna caá. ²² Obohjeéhtih dedédih jwī jeéméchah, waicanjeh ápí buudná caá. Pánihna, buudní pínahdih cáacwã í jenah joyátjīhjah í watuchah, Dios ã ẃat pah nihcan, í ẃat dedé pínah nihcan caá. ²³ Nin pahbut yeebdih í niīj watna caá: “ ‘Weém oboh jumni caá’, ñi niīj jenah joyóó”, í niijná caá. Íih b́acahdih yeejép ch́ajnit, yeebdihbut biíc yoobó í ch́ajat t́áutna yah caá. Páant í watuchah, jéih beedánit í jenah joyát pah í ch́ajat t́áutna yah caá. Obohjeéhtih, í ẃat ã táican caá. Páant cáacwájeh í ẃat dée nihna, jwī yéej ch́ajatdih jwī cádahíchah yuhna, jwiitdih ã teo wáaccan caá.

* 2:12 Ro 6.4 * 2:13 Ef 2.1-5 * 2:14 Ef 2.15 * 2:16 Ro 14.1-6 * 2:19 Ef 1.22; 4.15-16

* 2:20 Ro 6.6-11; Gá 2.19-20; 4.3,9

3

1 Cristo waóh boo pud jāóhni ā jumuchah, yeéb āihwābut ājeéh boo pud jāóhni panihnit jumna, ā weñat pínahdih ñi túi jenah joyoó. Caán jeáboó jwī íp jéihyepmant bóo bawámant chúudnit, nihatdih watni caá.* 2-3 Cristoíhwā jumna, ñi yéej chājatdih ñi cádahachah, Diosboó yeebdíh ā wapna caá, páantjeh ājeéh ñi túi jumat pínah niijná. Jeáboó jwī júbínachah, Dios ā wāhni pínahdih túi jenah joinít, nin baácđih bóo yeejépdih ñi bidca bojoó.* 4 Pánihna, Cristo páantjeh jumat túutni, jeámant ā jwúb dei jūwúchah, nihat caandíh í wēi naáwáchah, yeéb ājeéh jumnitđihbut í wēi naóhbpna caá.*

Yeéb Cristoíhwā ded pah ñi jumat

5 Cristoíhwā jumna, jātih ñi yéej chājatđidih ñi cádahaá: Ñi weha mána nihcannitjīh ñi yéej chāj cádahaá. Nihat ñi yéej chājíhat jenah joyátđihbut ñi cádahaá. Bí déedih ñi en ñinahca bojoó. Bí déedih búdí bidna, Diosboodíh ñi jenah joicán caá. 6 Bitá pánih yéej chājna, caandíh í yap yohochah ennit, queéđđih íjna, Dios búdí ā peéh chājbpna caá.* 7 Pánih yéej chājnit ñit jum jwahji tagaá. 8 Obohjeéhtih, buu caán yéej chājatdih ñi cádahaá. Nin pah ñi chājatđihbut ñi cádahaá: Ñi íj jenah joyátđih, tubit íjnit, ñi táoh jūihñatđih, bitadih yeejép ñi jenah joyátđih, bitadih yeejép dooná ñi naáwátđih, yeejép ñi wéheatdih, nihat páant ñi chājatdih ñi cádahaá. 9-10 Pánihna, yeébbóo Jesúíhwā jumna, yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh túut numnít ñit jumap be.* Dios yeebdíh páant át túut numát túutap taga, caandíh chah ñi túi jéihyat pínah, caán ā jumat pah ñi jumat pínahbut niijná.*

Pánihnit jumna, ñi míc yeeca bojoó.* 11 Cristo nihat āihwājeéh ā jumuchah, Dios jwiít nihatđih bíic yoobó ā enna caá. Pánihna, judíowā, judíowā nihcannitbut, bóodnit, bóodcannitbut, jwīh wéheatdih wéhenit, wéhecannitbut, bohénit, bohécannitbut, teo wāhnit, maáta déebut jwī jumuchah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít nihat máchah jwī jumuchah yuhna, Jesucristo nihat āihwājeéh bíic yoobó ā jumna caá. Caán oboh jumni nihcah, caandíhchah chah jenah joyát caá jwiít nihatđih náahap.

12 Pánihna, Dioíhwā, ā ñíonit, ā oinit jumna, nin pah ñi chājáa: Bitadih ñi jīgah en teo wáaca. “Chah jéihni wā jumna caá”, ñi níj jenah joicá bojoó. Bitadih jāihcan, ded pah í chājachah yuhna, íjcan, túinijeh ñi chājáa. 13 Níjeéh jumnit ñi náahat pah í chājchah yuhna, íjcanjeh, páantjeh ñi jumah bojoó. Níjeéh jumnit yeebdíh í túi chājchah enna, míc íjnit, waícanjeh ñi míc yoobánaá. Jwī Maáh ñi yéej chājatdih át yohop taga. Páant ā yohat pah yeebbát ñi íjatdih ñi míc ámoñoó.* 14 Páant wā watat chah yeebdíh nin pah wā watna caá: Bitadih ñi míc oyoó. Pánih míc oina, nihat bíih wā watatđihbut ñi jepahbpna caá. Pánih míc oina, bíic weh pah ñi jumbipna caá. 15 Bíic bácah panihni jumna, míc jāihcanjeh, bita Jesúíhwā bíicđih jwī túi jumat pínahdih Dios jwiítđih ā náah yacna caá. Páant ā náah yacat pah, yeéb bíicđih ñi túi jumú. Pánihna, ded pah ñi chājat pínahdih jenah joinít, “Nin pah chājna, ¿bita Jesúíhwā bíicđih páantjeh wā túi jummi níit?” níj jenah joyát caá náahap. Pánih túi bíicđih jumnit, “Ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosđih ñi níj.

16 Cristoíh túini doonáđih ñi túi

* 3:1 Sal 110.1; Mt 22.44; He 1.3 * 3:2-3 Ro 6.4-11; Col 2.12 * 3:4 Gá 2.20; Fil 1.21 * 3:6 Ef 2.3 * 3:9-10 Ef 4.22 * 3:9-10 Gn 1.26; Ef 2.10 * 3:9-10 Ef 4.24 * 3:13 Ef 4.2,32

náhninaá. Búdí ã teo wáacatjĭh ã naáwátđih ñi túi míc bohénaá. Pánihna, míc teo wáacat tút niijná, “iMa túi jenah joyó chaáh! Páant ma chājachah, meemjéh ma míc yéejabipna caá”, ñi niij naáwá. Jwĭ Maáhdih chah jéihyat tút niijná, Salmosjĭh, wēi ewatnajĭh, Túini Espiritu ã wāhni ewatnajĭhbut biícđih ñi eweé. Caandĭh búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih ñi niij wēi eweé. ¹⁷ Jwĭ Maáh Jesúsđih ñi weñaat tút niijná, ded pah chājna, ded pah naóhna, túinijeh chājnit ñi jumá. Cristo ã teo wáacatjĭh jwĭ íp Diosdih úbhnit, “Túina caá, Paá”, caandĭh ñi niiji.*

Ded pah Jesúhwā biícwā ĩ jumat

¹⁸ Yeéb áa jumnit yaádh, ñi weha mánadih ñi túi jepahaá. Páant tigaá chājat náhap jwĭ Maáh Cristoíhwā yaáhdhĭh.* ¹⁹ Yeéb áa jumnit neonáboó ñi weha mána yaáhdhĭh ñi túi oyoó. Pánih oinit, jāihcanjeh, túi waóhnit, queéđđih túinijeh ñi jumá.*

²⁰ Yeéb ĩ wehbut ñi mánadih yap yohcannit mícjeh ñi jumá. Páant ñi jumachah ennit, jwĭ maáh yeebđĭh ã wēibipna caá.* ²¹ Yeéb ĩ mánabut ñi wehdih páantjeh ñi jāihca bojoó. Pánih jāihnit, íjanit, queéđđih búdí ñita jĭgaha tagaá. “Ī enechah, weémboó wā túi chājcan nacaá”, ĩta niij jenah joi tágaá.*

²² Yeéb teo wāhnit ñi maátadih ñi túi jepahaá. “Caán ã enechahjeh, wā túi teobipna caá, weemđĭh ã wēi enat pínah niijná”, ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, jwĭ Maáh Jesúsđih weñáihna, ñi maátadih yeecanjeh, ñi túi jepahaá. ²³ Yoobópdih yeéb Cristoíhwā jumna, caandĭh túi jepahnit ñi jumá. Nin baácdih moón ñi maátadih jepahna, Cristodihbut jepahnit ñi jumá. Ded pah ñi

maáta ĩ watat pah yabhcanjeh, ñi túi teweeé. ²⁴ Páant ñi jepahat jĭib Cristoboó yeebđĭh ã túi chājipna caá. “Wā pebhboó ñi juyáchah, yeebđĭh túinidih wā wāhbiipna caá”, jwĭ Maáh ã niijátji pah ã wāhbiipna caá. Caandĭh yeéb ñi túi jéihna caá. Jwĭ Maáh Cristodih yeéb teo wāhnit ñi jumna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, det túi chājcanitdih biíc jūdhdat wihcan, jwĭ Maáh ã peéh chājipna caá.*

4

¹ Yeéb maátaboó, ñi pebh moondĭh ñi túi wáyaá. Yeebđĭhbut Dios ñi Maáh ded pah ñi chājachah, āpĭ enna caá. Páant ã enatđih túi náhninit, ã náah yacat pah yoobópdih ñi pebh moondĭh ñi túi chājaá.*

Nihat queét Jesúhwā ded pah ĩ jumat

² Túi jenah joinít, yeó jáap jumat pah Diosdih ñi túi úbú. Pánih úbhnit, ã jepahat pínahdih jéihnit, “Weemđĭh mapĭ túi chājna caá, Paá”, caandĭh ñi niiji. ³⁻⁴ Jwiítđihbut ñi úbú. Cristoíh túini dooná, cāacwā ĩ jéih jwuhca naáhdih bohéna, queéđđih jwĭ túi jéihyaat pínah niijná, jwĭ ípdih búdí ñi úbú. Páant wā bohéat jĭib buu nemat muúboó wā jumna caá. Pánihna, det weemđĭh enedih junítđih Dios naáwátđih wā túi naáwát pínah niijná, ñi úbát pínahdih wā náahna caá. Páant naáwát tigaá Cristo weemđĭh ã watap.*

⁵ Jesúsđih jepahcannitjéeh jumna, āih túini doonáđih queéđđih ñi naáwáchah, ĩ joyát pínah niijná, yéej chājcanjeh, Dios ã náahat pah ñi chājaá.* ⁶ Bitadih míc wéhena, túinijeh ñi naáwá. Páant ñi naáwáchah, túi wēi joinít, jéihĭhna, yeebđĭh ĩ úbh joibipna caá. Páant

* **3:17** Ef 5.19-20 * **3:18** Ef 5.22; 1P 3.1 * **3:19** Ef 5.25; 1P 3.7 * **3:20** Ef 6.1 * **3:21** Ef 6.4 * **3:25** Dt 10.17; Ef 6.5-9 * **4:1** Ef 6.9

* **4:3-4** Ef 6.18-20; Fil 4.6 * **4:5** Ef 5.16

Ī uúbh joyóchah, queétdih ñi túi jéih jepahbipna caá.

Pablo ā péē túyat tútat

⁷Jwī úd panihni, jwī oini Tíquico, Cristoih túini doonádih bohéna, jwiit biícđih teo cádahcanni ā jumna caá. Nin wā daácnidih ub bejna, ñi pebhna juibínit, nihát wíih doonádih yeebdíh ā naóhbipna caá.*
⁸Ded pah wā jumatdih yeebdíh naóhñit, ñi jġahatdih ā yayáát pínah niijná, ñi pebhna caandíh wā wahna caá.*
⁹Tíquicodih pej jum bejni pínah wā oini, wā úd panihni Onésimodihbut wā wahna caá. Caán ñíih tútchidih bóo, Cristodih cádahcanni ā jumna caá. Pánihna, queét chénat pah jwiit ninjġh ded pah jwī yapatdih yeebdíh ĩ naóhbipna caá.*

¹⁰Aristarco, nemat muúboó wājeéh jumni, yeebdíh ā túyat túttna caá. Bernabé baiħ Marcosbut ā túyat túttna caá. Āih doonádih játih wáát wahap jġ. Pánihna, ñi pebhna ā juibínachah, caandíh ñi túi wēi jwááa.*
¹¹Jesús “Justo”, ĩ niijníbut yeebdíh ā túyat túttna caá. Nit biíc peihcannitjeh caá wā déewā yoobát pohba weém biícđih Dios naáwátđih ĩ bohéna caá, Cristodih cáacwā ĩ jepahat pínah niijná. Queét weemdíh túi teo wáacnit ĩ jumna caá.
¹²Épafra, ñijeéh jumniġi, yeebdíh ā túyat túttna caá. Caán Cristodih teo wāhni mun tigaá. Pániħ jumnit, Diosdih uúbhna, yeebdíh búdí āpġ uúbhna caá, “Ded pah ā niijátġi pah Dios weemdíh ā túi chājbipna caá”, niġ jéihna, Diosdih túi péenit, ā náahat pah ñi chājat pínah niijná.*

¹³Yeebdíh yoobópđih wā naóhna caá. Caán yeebdíh āpġ uúbh cádahcan caá. Laodicea tútchidih moondíh, Hierápolis tútchidih moondíhbut búdí āpġ uúbhna caá.

¹⁴Jwī oini Lucas, cohni cáacbut yeebdíh ā túyat túttna caá. Demas yuh buca ā túyat túttna caá.*

¹⁵Jwī déewā Laodicea tútchidih moón búdí ĩ túyā naáh. Ninfabut mi túyā naáh. Jesúihwā miħ muúboó míc wáacnitbut ĩ túyā naáh.

¹⁶Nin wā wāhni núodih ñi míc bohé péanit, Laodicea tútchidih moondíhbut ñi wahaá, queéťbut ĩ míc bohéat pínah niijná. Queétdih wā wāhni núodihbut, yeebbút ñi míc bohénaa.*
¹⁷Arquipodih nin pah ñi niġ naáwá: “Jwī Maáh Jesús meemdíh ā wutatġi pah ma péanaa”, ñi niijġ.*

¹⁸Weém Pablo, wíih téihyājġhjih nin túyat tútatdih wā daácna caá. Yeebdíh búdí wā túyat túttna caá. Nemat muúboó wā jumatdih náhninit, weemdíh búdí ñi uúbu. Dios yeebdíh oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
 Pablo

* **4:7** Hch 20.4; 2Ti 4.12 * **4:8** Ef 6.21-22 * **4:9** Flm 10-12 * **4:10** Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2; Flm 24 * **4:12** Col 1.7; Flm 23 * **4:14** 2Ti 4.10,11; Flm 24 * **4:16** Ap 3.14-22 * **4:17** Flm 2

1 TESALONICENSES

Pablowā queédih ī táyat tútat

¹ Weém Pablo, yeéb Tesalónica tátchidih moón jwī íp Dioíhwā, jwī Maáh Jesucristoíhwābut ñi jumachah, nin náodih biíhdih daacát tútntit, yeebdih wā wahna caá. Weém, Silvano, Timoteojih, jwiit biíc peihcannit yeebdih búdí jwī táyat túatna caá. Jwī íp Dios yeebdih oinit, ā teo wáaca naáh, ñi táí jumat pínah niijná.*

Tesalónicadih moón ī túat nuumát

² Diosdih úbhna, “Míih Tesalónicadih moón ī túat nuumátji ā táina caá, Paá”, jwīpī niijná caá. ³ Yeebdih náhninit, Diosdih nin pah jwī niij úbhna caá: “Paá, míih Tesalónicadih moón meemdih túí jenah joinít, ma weñat pínahdih ípī chājna caá. Meemdih oinit, bitadihbut oina, queédih ípī túí teo wáacna caá. Jesucristo ā jwúb dei júwát pínahdih túí wēi páinit, meemdih ī cádahcan caá”, jwī niijná caá. Páant ñi jumadidih búdí wēinit, Diosdih “Túina caá, Paá”, jwīpī niijná caá. ⁴⁻⁵ Jwī déewā panihnitá, Jesucristoíh túini doonádih yeebdih naóhna, oboh jumni naáwát nihcan jíí. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā wēpatjih yeebdih jwī naáwáp jíí. Páant jwī naáwáchah, Túini Espíritu yeebdih ā teo wáacap jíí, jwī naáwátidih joinít, ñi jepahat pínah niijná. Páant ñi jepahachah, Dios yeebdih oinit, áíhwā pínah ā níwatdih jwī jéihna caá. Níjeéh jumnit, yeebdih jwī táí teo wáacatjidih yeebbút ñi jéihna caá.

⁶ Níjeéh jumna, ded pah jwī chājatjidih ennit, jwī Maáh Jesucristo ded pah ā jumati doonádihbut jéihnit, yeebbút biíc yoobó ñi chājna caá. Jesúih túini

doonádih joíhcan íjina, bita yeebdih yeejép ī chājachah yuhna, Túini Espíritu yeebdih ā teo wáacachah, yeebboó wēinit, Diosdih ñi táí joyóp jíí.* ⁷ Páant ñi jumat doonádih joinít, nihát níih baác Macedoniah baácidih moón, nin baác Acaya baácidih moón Jesúíhwā ñi jumat pah mantih túat nuumná caá ī chājap. ⁸ Pánihna, jwī Maáh Jesúih doonádih jepahnit, ñi táí túat nuumátji doonádih joinít, bitabut jwī Maáhdih ít jepahap wat jíí. Níih baácidih moón, Acaya baácidih moonjéhbut nihcan, nihát baácidih moón Diosdih ñi táí jepahat doonádih ít joyóp wat jíí. Níi wát yána caá. Jwiitboó níih doonádih queédih jwī naóh jwuhcah, queét jātih ítát joyóp tabe. ⁹ Pánihna, ñi túat nuumát doonádih jwī naáwát déedih, yeéb jwiitdih wēi jwááhnit, ñi táí joyátjidih ípī jwááh naáwáp jíí. Níi pāpninadih úbh cádahnit, Dios yoobátidihjeh wēi úbhnit, ā wútatdih ñi táí jepahatjidihbut ípī naáwáp jíí. ¹⁰ Dios wúh jeámant ā jwúb dei júwát pínahdih ñi táí páñatidihbut ípī naáwáp jíí. Caán Jesús wunnijidih yuhna, Dios át boanap tají. Caan tígaá Dios yeejép yoobát ā peéh chājat déedih jwiitdih ā túí ubna caá.

2

Tesalónicadih jumna, ded pah Pablo ā jumati

¹ Níjeéh jumna, yeebdih jwī bohénachah, táí wēi joinít, ñi jepahap jíí. Páant ñi jepahachah, jwī tewat oboh jumni nihcatdih ñi jéihna caá. ² “Pablowā jwiitdih enedih ī júwát pínah jātih, Filipos tátchiboó ī bohénachah, íjnit, caán tátchidih moón queédih yeejép ī chājap jíí”, yeebboó ñi niij náhnina nacaá. Obohjeéhtih, Filiposdih moón jwiitdih yeejép ī chājachah

* 1:1 Hch 17.1 * 1:6 Hch 17.5-9

yuhna, úumcanjeh, Jesúh doonádih yeebdíhbut naáwádih jwí jaibínáp jī. Biquína ñih tátchidih moón maáta jwiítidih í naóh cádahat táutuchah yuhna, Dios ã teo wáacatjīh Jesúh doonádih yeebdíh jwí túi naáwáp jī.* ³ “Pablowā yoobópdi h í naóhcan caá. Yeebdíh pánih bohéna, queétdih ñi weñat pínahdihjeh í bidna caá”, biquína í niúj yeena caá. ⁴ Oboheéhtih, Dios jwí jenah joyátidih jéihni nin pah ã niúj naáwáp jī: “Jesúh túini doonádih í naáwát pínah niujná, Pablowādih wā wahbipna caá”, ã niujp jī. Pánihna, caandíh naóhna, “Pablowā túi chājnit caá”, bita í niúj jenah joyát pínahdih jwí bidcan caá. Diosboó “Í túi chājna caá”, ã niuját pínahdihjeh bidnit, Jesúh doonádih jwí naáwáp jī.* ⁵ Pánihna, yeebdíh naóhna, túini niuját pah niujcán, ñih bií déedih náahcan, ded pah jwí bohéátjidih ñi jéihna caá. Diosbut páant jwí chājatjidih ã jéihna caá. ⁶ “Pablowā chah jéihnít caá”, yeéb, bitabut ñi niúj jenah joicát pínah niujná, yeebdíh jwí bohénáp jī. ⁷ Jesucristoíh túini doonádih yeebdíh naáwát táutna, Dios ã wahnít jumna, yeebdíh búdí jwíta jéih wut tagaá. Oboheéhtih, pánih wutcan, búdí oinit, chaihjeh bohéna, yeebdíh jwí yójahcap jī. Nomanih mi wáuhdih túinijeh mi en dawát pah yeebdíh jwí bohénáp jī. ⁸ Yeebdíh búdí oinit, wéina, niहत yeó jáap jumat pah túini doonádih jwí naáwáp jī. Bitá jwiítidih í mao yohíhatdih jéihna yuhna, yeebdíh jwí teo wáac cádahcap jī. ⁹ “Jwíjeéh í jum láa, ñih bácah ã chuanáchah yuhna, búdí í tewep jī”, ñi niúj náhnina nacaá. “Baáb jéenat pínah jātih teo jwíhñit, púú niहत yeó jáap teo tãah bejnit, chei tac yoob póhba ípí teo cádahap jī. Pánihna, Dioíh túini doonádih naóhñit, jwiítidih tac

buegáihcan, í jeémát pínahdih jíib chājat táut niujná, búdí í tewep jī”, ñi niúj jéihna caá.*

¹⁰ “Jwíjeéh jumna, Dios ã weñat pínahdihjeh chājnit, í túi jumap jī”, ñi niúj jéihna caá. Diosbut caandíh ã jéihna caá. Pánihna, bita “Pablowā yeejép í jumap jī”, í jéih niujcán caá. ¹¹⁻¹² “Jwiít niहतdíh túinijeh í bohénachah, jwí túi joyóp jī. Biquínadihbut jwiítidih í naáwáp jī. Ded ã wehdih ã túi bohéat pah jwiítidih í túi naáwáp jī. Dios ã weñat pínahdih ded pah jwí chājat pínah niujná, búdí í bohénáp jī”, ñi niúj jéihna caá. Dios yeebdíh át ñiwip wut jī, áihwā jumnit, ájeéh ã maáh jumapboó ñi jumat pínah niujná. Páant yeebdíh jwí bohéátjidihbut ñi quíib buudcán nacaá.

¹³ Pánihna, yeebdíh jwí naáwátidih ñi túi jepahachah náhninit, búdí wéinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwípí niujná caá. ã naáwátidih yeebdíh jwí bohénachah, nin pah ñi niúj jenah joyóp jī: “Í jenah joyátjīhje h naóhna í chājcan caá. Dios naáwát yoobát jwiítidih bohéna caá í chājap”, ñi niúj jenah joyóp jī. Pánih jenah joiná, caán naáwátidih joinít, Jesúsdi h jepahna, túiniboodíh táut nuumná caá ñi chājap. ¹⁴ Judea baácđih moón Dioíhwā í jumat pah yeebbát biíc yoobó ñi jumna caá. Dios ã wahní Jesucristodih queét í jepahat jíib, ñih baácđih moón judíowā, queétdih yeejép í chājap jī. Pánihat pah mñntih, yeebbát Jesúsdi h ñi jepahat jíib, ñih baácđih moonjéh yeebdíh yeejép ít chājap taga.* ¹⁵ Queét judíowā jon jātih Dios naáwátidih naóh yapanitjidih yehna niujnít, ít mao yohop tajī. Túttimah, jwí Maáh Jesucristodihbut ít mao yohop tajī. Túttimah, Dios naáwátidih ñi joicát pínah niujná, jwiítboodíh ñih tátchimant í ba-

* 2:2 Hch 16.19-24; 17.1-9

* 2:4 Gá 1.10

* 2:9 Hch 18.3; 2Ts 3.8

* 2:14 Hch 17.5

canap jĩ. Pánih chājna, Diosdih búdei íjanit, nihát cáacwádhíbut í eníhcan caá.* ¹⁶ Judíowā nihcannit iiguípna í bejat déedih náhcan, Jesúh doonádih naáwádih jwĩ bejehah, judíowā jwĩ naáwátdih í jáhíhip yuh jĩ. Pánihna, Diosdih yehna í níjít jíb, íjanit, Dios queétdih búdei á peéh chājbi-pna caá.

Pablo Tesalónicadih moondih á jwúub eníhat

¹⁷ Yeebdih wā cádah júúwáchah, wíh caolih níjeéh á páñap be. Maátcanjeh níjeéh wihcan yuhna, yeebdih búdei jwĩ bidip be. ¹⁸ Pánihna, búdei oina, yeebdih enedih jwĩ jwúub bejihip yuh be. Weemjéh dawá láa yeebdih búdei enedih wā bejihichah yuhna, Satanás jwĩ jib bejatdih á jáhap jĩ. ¹⁹ Yeebdih Jesúh doonádih jwĩ naáwáchah, ní túi joyátjidih náhnit, búdei jwĩ wéina caá. Jwĩ Maáh Jesús á jwúub dei júúwáchah, ní jepahatjidih jenah joinít, búdei wéina, “Jwĩ naóhniji túini doonádih í túi jepahap jĩ”, Jesúsdih jwĩ níj naóhbi-pna caá. ²⁰ Pánihna, yeebdih jwĩ naáwáchah, ní jepahatji jíb, jwĩ Maáh jwiútdih á wéi naáwátdih jéihnit, jwiútdih búdei jwĩ wéina caá.

3

Timoteodih á wahat

¹⁻² Pánihna, yeebdih búdei náhni dahwanit, yeebdih á enat pínah níjít, Timoteodih ní pebhna jwĩ wah bojop be. Caán jwĩ úud panihni, weemdhí pej jumni, Cristoíh túini doonádih ápi naáwáp jĩ. Diosjeh caandih á wahachah, weemdhí búdei á teo wáacap jĩ. Pánihna, yeebdih á bohéat pínah níjít, ní pebhna caandih wahniji, Atenas tátchiboó bíicjeh wā páñap jĩ.* ³ Jesúsdih ní jepahatji jíb bita yeebdih yeejép í chājachah yuhna, Diosdih ní cádahcat pínah

níjít, yeebdih wā bohéat túutap jĩ. “Jesucristodih jwĩ jepahachah, jwĩ túut naámátdih íjanit, áihwā nihcannitboó jwiútdih yeejép í chājbi-pna caá”, jwĩ níj jéihna caá. ⁴ Níjeéh jumna, páant jwĩ yapat pínahdih dawá láa yeebdih jwĩ naáwáp jĩ. Búu jwĩ naáwátji pah á yapatdih ní jéihna caá. ⁵ Pánihna, ded pah ní jumatdih búdei jéihhna, Timoteodih wā wahap jĩ. “Nemépwā í maáh queétdih á yee naáwáchah, ¿queétdih caandih yehna í níjít níit? Yehna í níjít, nihát conboó jwĩ bohéat búdei jwĩ tewatji búudní á jumbi-pna caá”, wā níj jenah joyóp jĩ.

⁶ Búu Timoteo, ní pebhboó jui-biniji, á jwúub juyúp jĩ. Jwúub joinít, “Nihat Tesalónica tátchidih moón meemdhí búdei í túyat túutap be. Queét Dios naáwátdih túi joiná beé í chājap be. Túi joinít, Diosdih búdei oinit, í míc túi oina beé. Yeebdih náhnit, búdei wéinit, yeebdih í bidna beé. Yeéb queétdih bidnit, búdei enedih ní bejihat pah muntih, queétdih yeebdih í bidna caá”, weemdhí á níj naáwáp jĩ.*

⁷ Páant á níj naáwáchah, yeebdih jwĩ náhni dahwaat á yayáh bejep jĩ. Yeéb Dios naáwátdih jepahnit, ní túi jumat doonádih joinít, bita jwiútdih yeejép í chājachah yuhna, búdei jwĩ wéina caá. ⁸ Yeéb jwĩ Maáh Jesúsdih ní túi péenachah, jwíh caolih búdei á wéina caá. ⁹ Pánihna, “Paá, ma teo wáacatjéh queét Jesúsdih í túi péeatdih jéihna, búdei wā wéina caá. Páant weemdhí ma weñaat á túina caá”, Diosdih wā níjít caá. ¹⁰ Pánih wéinit, yeó jáap, cheibut Diosdih búdei jwĩ úubhna caá, yeebdih enat túutna, jwiútdih á wahat pínah níjít. Yeéb Jesúhwā ded pah ní túi chájat pínahdih beh joyát yeebdih páantjeh á judhdhachah, ní pebhna jwúub bohénadih jwĩ bejihna caá.

* 2:15 Hch 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12

* 3:1-2 Hch 17.15

* 3:6 Hch 18.5

¹¹ Yeebdíh jwúb enedih jwí be-jat pínah niijná, Satanás ã jáhat panihndih í yohat pínahdih jwí íp Diosdih, jwí Maáh Jesucristodihbat búdí jwí úbhna caá. ¹² Pánih úbhna, jwí Maáh yeebdíh ã teo wáacat pínahdih jwí úbhna caá, chah míc oinit, nihatdihbat ñi oyat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh búdí jwí oyat pah muntih, yeebbát biíc yoobó ñi oyat pínahdih wã náah yacna caá. ¹³ “Paá, queétdih ma táí teo wáacá, ma weñat pínahdihjeh í chājat pínah niijná”, jwí niúj úbhna caá. Páant ã teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo nihát áihwájeéh jwúb dei jáóhñit, Jesús jwí íp Diosdih nin pah ã niúj naóhbična caá: “Queét táinit í jumachah, queétdih dedé peéh chājat pínah ã wihcan caá”, ã niijbípna caá.

4

Dios ã weñat pínahdih ded pah í chājat

¹ Bwú biíh bohéatdih yeebdíh jwí naáwát túut caá. Nijeéh jwí jum láa, Dios ã weñat pínahdih ded pah ñi chājat pínahdih jwí bohénap jí. Páant jwí bohéatjidih ñit quíib buúdcáp taga. Páant ñi chājat chah ñi táí jepahatdih yeebdíh búdí jwí náah yacna caá.

² Jwí Maáh Jesucristo ded pah ã wutatjidihjeh yeebdíh jwí naóh yapaatdih ñi táí jéihna caá. ³ Nin pah ñi jumát pínahdih Dios ã náah yacna caá: Diosdih jepahcannit í jumát pah yeebbát ñi jumca bojó. Ñi áa nihcannitjéh yeejép ñi chājca bojó. ⁴ Dios ã enechah, cáacwäbut í enechah, ñi táí áa jumú. Pánih áa jumnit, mijeéh ñi táí jumú. ⁵ Diosdih jéihcannit í áa nihcannitjéh íp metna caá. Obohjeéhtih, yeéb Diosdih jéihnitboó páant ñi chājca bojó. Ñi weha mána yaádhjeéh táinijeh ñi jumú. ⁶ Mijeéh bóojeéh jumnihdih ñi dáuc wái metca bojó. Dios nihát ñi chājatdih jéihnit, páant

ñi chājat jib búdí ã peéh chājbična caá. Jon ñi pebh juibíntji caandih búdí jwí bohénap jí. ⁷ Dios jwiútdih í náah chājatdih wutcan, táinijeh jwí jumát pínahdih át wutap wut jí. ⁸ Butéh wã naáwátdih weemjéh wã wutat nihcan beé. Dios yeebdíh páant ã wutatdih wã naóh yapanap be. Pánihna, ded caandih yehna ni-ijná, weemdih nihcan, Diosboodih ã yap yohna caá. Caán caá Túini Espiritudih yeebdíh wéhni.

⁹⁻¹⁰ Bwú míc oyatdih yeebdíh bainí wã naáwát túut caá. “Ñi míc oyoó”, Dios ã niúj wutatdih joinítji caandih táí jepahna caá ñi chājav. Pánih jepahna, nihát ñiíh baác Macedoniadih moón Jesúíhwádh yeeb ñi táí oina caá. Pánih míc oinit, chah míc teo wáacnit ñi jumú. ¹¹⁻¹² Pánih míc oina, biíc-dih táinijeh ñi jumú. Míc jühcanjeh, bitadih yeejép táoh naóhcan, bita í tewatdih tubit ñi en naóhca bojó. Yabhcanejeh, ñi táí teweé. Pánih teonit, bitaíh bí déedih, ílh jeémátidihbat tubit ñi úbh tac buúgáca bojó. Pánih wutatdih jáantjeh yeebdíh jwí naáwáp jí. Caandih ñi jepahachah, Diosdih jéihcannitboó yeebdíh ennit, “Queét táí chājnit caá”, í niijbípna caá.

Jesucristo ã jwúb dei jwúwúchah, ded pah ã yapat pínah

¹³⁻¹⁴ Bwú, jwí déewá panihnitá, Jesúíhwá í wunachah, ded pah í yapat pínahdih yeebdíh jwí naáwát túut caá, tubit ñi jīgahcat pínah niijná. Jesucristo ã wunat túttimah, Dios caandih át jwúb boonanap tají. Caan páh muntih jwiít áihwá jwí wunat túttimah, jwiútdihbat ã jwúb boonachah, Jesús ã jumapboó ájeéh jwí táí jumbična caá. Páant jwí yapat pínahdih ñi táí náhninaá. Pánih náhninit, Jesúíhwá, ñi oinit í wunat túttimah, ñi bidna yuhna, tubit ñi jīgahca bojó. Bitá Jesús-dih jepahcannit, Jesúsjeéh í wihcan níit. Pánihna, í oinit í

wənat tǎttimah, i jwúub míc encat pínahdih jéihna, búdí jǐgahnit, i moh yéejna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdi jepahcannit i jǐgahat pah yeéb ñi jǐgahca bojóo.

¹⁵ Nin pah Jesússeh ã naáwátjidih yeebdíh jwí naóh yapana caá: **“Queét wíihwǎ wənnitji i boo pud júúwát pínah jǎtih, wəncannit i waóh páuh laab béj páican niít”**, Jesús át niijíp wət jǐ. ¹⁶⁻¹⁷ Nin pah ã yapbipna caá: **“Ñi páuh laab júúwá”**, Jesús ã niij ejatdih, ángelwǎ i maáh búdí ã ejatdihbut jwí joibípna caá. Dios ã wǎhni póojat nahjǐh ángelwǎ i maáh ã póojochah, jwí joibípna caá. Páant ã yáanachahjeh, jwí Maáh Jesucristo ã jwúub dei júóhbiipna caá. Páant ã dei júúwáchah, áihwǎ wənnitji, Jesús ã boo pud júúwátji pah mantih, i boo pud júóhbiipna caá. Queét i boo pud júúwáchah, jwiit áihwǎ wəncannit, ijeéh wáac juibínit, wépép páuh laab béjnit, mah tólihna nihat biícđih jwí Maáh Jesúsdi jwí jwááhbiipna caá. Pánihna, jwiit nihat biícđih Jesúsjeéh páantjeh jwí jumbipna caá.* ¹⁸ Pánihat pínahdih jéihnit, yeéb bitadihbut jwúub naóh yapanaá, Jesúsíhwǎ wənnitdih tabit i jǐgahcat pínah niijná.

5

¹⁻² Вѣу, wǎ déewǎ panihnitá, Jesúsíhwǎ wənnit ded pah i yapat pínahdih ñi jéihna caá, bəca. Obohjeéhtih, débólih Jesucristo ã jwúub dei júóhni yeó jáap pínahdih jwiit cǎacwǎ jwí jéihcan caá. “Náhnica, nəmmní ã juyát pah jwí Maáh Jesucristo ã jwúub dei júóhbiipna caá”, yeebjéh ñi niij jéihna caá. Páant ñi jéihyechah, wǎ jwúub naóhcan niít.* ³ Diosdi jepahcannit nin pah i niijbípna caá: “Bəu túini láa caá. Cǎacwǎ i míc maocah, úmcanjeh,

jwí túi jumna caá. Yeejép yapat jwiitdih ã wihcan niít”, i táoh niijbípna caá. Páant i niijíchahjeh, caandíh i jepahcatji júb, Jesús peéh chǎjadih ã jwúub dei júóhbiipna caá. Yaádh i weép jáaat dée pah ã jumbipna caá. Wudu jumnih mi weép jáanachah, caán tabatdih mi jéih jweicán caá. Pánihat pah Jesucristo ã jwúub dei júúwáchah, caandíh jepahcannitji i yéejat júb i jéih jweicán niít.* ⁴⁻⁵ Obohjeéhtih, wǎ déewǎ panihnitá, yeébboó dəpánap panihpboó jumcan, baabáp panihpboó ñi jumna caá. Jesúsdi jepahcannit, bita i encat pínah niijná, dəpánapboó yeejép ipǐ chǎjna caá. Obohjeéhtih, yeébboó páant ñi chǎjcan caá. Pánihna, náhnica nəmmní ã waád juyát pah, Jesús ã jwúub dei júúwáchah, ñi wúhi bejcan niít. Yeebdíh peéh chǎjadih júóhna ã chǎjcan niít. ⁶ Jwiit Jesúsíhwǎ jumna, caandíh jéihcannit i chǎjat pah jwiitdih chǎjcat caá náahap. Fonit panihnit jumna, ded pah nin baácboó ã yapatdih queét i jéihcan caá. Obohjeéhtih, jáanit panihnit, “¿Dios ã weñat pínahdih chǎjat túnt niijná, ded pah wǎ chǎjbi?” niij jenah joyát caá jwiitdih náahap. “Waícanjeh Jesucristo ã jwúub dei júóhbiipna caá”, niij náhninit, túi chǎjat caá náahap. ⁷ Jesúsdi jepahcannit, dəpúát panihpboó jumna, fonit panihnit caandíh i joicán caá. “Jesús ã jwúub dei júóhcan niít”, niij jenah joinit, i weñat pínahdihjeh chǎjnit, ipǐ babh máihna caá. ⁸ Obohjeéhtih, jwiit baabáp panihpboó jumnitdih Dios naáwátđih túi jenah joyát caá náahap. Á weñat pínahdih jenah joinit, yeejép chǎjcat caá náahap. Soldado míc mawadih bejna, itah wao chá páha páahnit, áih bácahdih jáhat pínah niijná, itah chóodihbut áih tacamant apǐ dəoná

* **4:16-17** Mt 24.30-31; Mr 13.26-27; 1Co 15.51-52
Is 13.8

* **5:1-2** Mt 24.43; Lc 12.39; 2P 3.10 * **5:3**

caá. Pánihna, soldado ã míc jâhat pah, jwiít Jesúhwâdihbut míc jâhat caá náahap. Obohjeéhtih, jwíih bácahdihjeh pohba jâhatdih niijná wã chãjcan caá. Jwíih caolihdih jâhatdih niijná caá wã chãjap. Nin caá jwíih caolihdih jwí jâhat pínah: Jesucristodih túi jenah joinít, Diosdih cáacwâdihbut túi oyat caá caolihdih jâhat ã jumap. “Jesús wã yéejatdih yohnit, weemdih ájeéh ã ub bejbipna caá”, niij jenah joyátbut caolih jâhat ã jumna caá. Pánih jâhñit panihñit jumna, Satanás jwiítidih ã yéejat túatuchah, caandih jwí jéih yap yohna caá.*⁹⁻¹⁰ Jesucristodih jepahcannit biícidih Dios jwiítboodih át peéh chãjhcac wut jĩ. Obohjeéhtih, áihwã jwí jumat pínah niijná, jwí yéejat júb, jwí Maáh Jesucristo jwiítidih át wun wuhap wut jĩ. Pánihna, jwiít áihwã jumnit, nin baácboó páantjeh jumna, wunna yuhna, nihat biícidih ájeéh jwí túi jumnipna caá.¹¹ Caandih náhninit, Jesúsdiñ ñi túi jenah joyát pínah, ñi jepahat pínahdihbut páantjeh ñi míc teo wáacá.

Pablo queétdih biñ ã wutat

¹²⁻¹³ Bwun yeebdih bainí wã jwúub naáwát túat caá, páant mantih. Ñijeéh jumnit Dios naáwátidih yeebdih í bohénachah, ñi túi joyoó. Yeebdih bohéat pínah niijná, Diosboó queétdih ã wutuchah, yeebdih bohénit, búdí í teona caá. Pánihna, queétdih oinit, ñi túi jepahaá. Yeebbát míc oinit, biícidih ñi túi jumú.

¹⁴ Yabhñitdih ñi tewat túatú. Humñitdih, jgahñitdihbut ñi weñanaá. Wëpcannitdih ñi túi teo wáacá. Bitadih yójahcan, ljeéh ñi túi jumú.

¹⁵ Yeebdih yeejép chãjñitdih ñi yéej chãj jwúubaca bojoó. Nihatdih túi chãjñit, biícidih ñi túi jumú.

¹⁶ Ded pah yeejép yapna yuhna, Diosdih túi jenah joinít, páantjeh ñi weñeé.*¹⁷ Caandih ñi úubh cádahca bojoó.¹⁸ Yeó jáap jummat pah “Túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumú. Túi yapna, yeejép yapna yuhna, biíc yoobó “Túina caá, Paá”, niijnít ñi jumú. Pánihatdih Dios yeéb Jesúhwâdih ã náah yacna caá.*

¹⁹ Túini Espíritudih túi jepahñit, ded pah ã teo wáacatdih ñi jáhca bojoó.²⁰ Detdih Túini Espiritu ã naáwáchah, queét í naóh yapáihichah, yeéboó joíhcanñit pah ñi jumca bojoó.²¹ Pánihna, nihat naáwátidih túi jenah joinít, ded túini, ded túicanni ã jummatdih ñi jéihyeé. Pánih jéihna, túinidih jepahñit, ñi náhninaá.²² Obohjeéhtih, táicanniboodih, ñi joyáh bojoó.

²³ Jwiít yeebdih Dios ã túyatdih búdí jwí náah yacna caá. Pánihna, yeebdih úubhna, “Paá, queét míhwâdih búdí ma teo wáacá, yéej chãjatdih í yap yohat pínah niijná. Meemdih í túi jenah joyát pínahdihbut teo wáacñit, queétdih ma túi wapaá”, búdí jwí niij úubhna caá. Páant ã teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo ã jwúub dei jüóhni yeó jáapdih yeéb áihwã túinít ñi jumnipna caá.²⁴ Diosjeh yeebdih ñíonit, ã niijátji pah yeebdih ã túat nuúm péabipna caá.

Pablo ã péé túyat túat

²⁵ Wã déewã panihñitá, jwiítidihbut búdí ñi úub.

²⁶ Dios ã oyatjñih nihat Jesúhwã ñi túi míc úub.

²⁷ Jwí Maáh Jesús ã enechah, nin pah yeebdih wã naóhna caá: Nin náodih ñi pebhna í ub júbínachah, nihat caánboó jumnit Jesúhwâdih ñi túi en naáwá.

²⁸ Jwí Maáh Jesucristo yeebdih oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* 5:8 Is 59.17; Ro 13.12; Ef 6.13-17 * 5:16 Fil 4.4 * 5:18 Fil 4.6; Col 4.2-7

2 TESALONICENSES

Queétdih ã túyat túut

¹ Weém Pablo, Silvano, Timoteojih túyat túutnit, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwĩ íip Dioíhwā, jwĩ Maáh Jesucristoíhwābut ñi jumachah, nin nūdih biíhdih daacát túutnit, yeebdíh wā jwúub wahna caá.* ² Jwĩ íip Dios, jwĩ Maáh Jesucristo yeebdih oinit, i teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Queétdih “Túina caá, Paá”, ã ni-iját

³ Wā déewā panihnitá, yeebdíh úubhñit, “Jesúsdi chah i túi jenah joyátidih, chah i míc oyatdihbut ã túina caá, Paá”, yeó jáap jumat pah jwĩ niiját dée caá. ⁴ Jesúsdi ñi péeat jíib, bita yeebdíh yeejép i chājachah yuhna, caandíh ñi cádahcan caá. Páant ñi cádahcatdih jéihna, bita Dioíhwādihtbut jwĩ túi wēi naóhna caá.

Cristo ã jwúub dei júúwáchah, Dios yeejépwādi ã peéh chājat

⁵ Yeejép yapna yuhna, Jesúsdi ñi cádahcan enna, Dios ã maáh jumapna yeebdíh ã bejat túutbipna caá. Páant ã chājachah, ã jenah joyát yoobópdih ã jumatdih nihat cáacwā i jéihbipna caá. ⁶ Pánihna, Dios yoobópdih jenah joini jumna, yeebdíh yeejép chājnitboodíh ã peéh chājipna caá. ⁷ Jwĩ Maáh Jesús jeámant jwúub dei júóhna, búdí tau iigát cātíh, áih wēpnit ángelwā biícidih, yeéb yeejép yapnitjidih ã túi jumat túutbipna caá. Jwítdihbut biíc yoobó ã chājipna caá. ⁸ Pánih júóhna, Diosdi, jwĩ Maáh Jesúsdi túini doonáidihbut jepahcannitdih ã peéh chājipna caá. ⁹ Dios queétdih ã peéh chājachah, páantjeh iiguípboó yeejép i yapbipna caá. Jwĩ Maáh Jesús pebh jéih jumcan, búdí ã

wēpatdihbut i jéihcan niít. ¹⁰ Jesús ã jwúub dei júóhni yeó jáapdi áihwā caandíh wēpnit, “Jesús túini, chah wēpni caá”, i niijbipna caá. Yeéb áih doonáidih jwĩ naáwáchah joinitbut queét biícidih caandíh búdí ñi wēibipna caá.

Queétdih ã úubát

¹¹ Yeebdíh Diosdi jwĩpí úubhna caá, ã náahat pahjeh ñi chājat pínah niijná. Nihat áihwādi páant chājat caá náahap. Pánihna, yeó jáap jumat pah yeebdíh búdí jwĩ úubhna caá, Diosdi túi jenah joinit, ã teo wáacatjéh ded pah ñi chājihatdih ñi buujáat pínah niijná. ¹² Páant ñi túi chājachah, jwĩ Maáh Jesucristoíhwā ñi jumatdih jéihñit, bita caandíh, yeebdíhbut i túi wēi naóhbipna caá. Páant ñi jumat pínah niijná, jwĩ íip Dios, jwĩ Maáh Jesucristobut yeebdíh oinit, i teo wáacbipna caá.

2

Jesucristo ded pah ã jwúub dei júúwát

¹ Buu jwuh jwĩ Maáh Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei júúwáchah, míc wáac juibínit, caandíh jwĩ jwááat pínahdih wā naóhbipna caá.* ² Bita yeebdíh yeena, “Jwĩ Maáh átát jwúub dei júóh tagaá”, i niijíchah yuhna, ñi úumca bojoó. Biquína “Dios weemdíh páant ã niijíp jĩ”, niij, bita “Pablo páant át daác wahap jĩ”, ít niij yee tagaá. ³ Pánihna, bita páant yeebdíh i yeenachah, ñi joyáh bojoó. Caán ã jwúub dei júúwát pínah jātíh, Diosdi dawá i yap yohbipna caá. Páant i yap yohochah, chah yeejép wutni ã jígohbipna caá. Caandíh Dios peéh chājna, iiguípna ã wahbipna caá. ⁴ “Caán nihat maáh caá”, cáacwādih niij jenah joyát túutnit, Diosdi ã weñat túutcan niít. “Weém caá Dios”, niij yeenit, Dioíh muúboó

* 1:1 Hch 17.1; 1Ts 1.1 * 2:1 1Ts 4.15-17 * 2:4 Dn 11.36; Ez 28.2

ã waadbípna caá, nihat caandíh ennit, ì wēi naáwát pínah niijná.*

5 ¿Ñijeéh jumna, páant yapat pínahdih wā naáwátjidih ñi náhnican niít? 6 Buu caán yeejép wutni pínahdih jáhni páantjeh jwí cātíh ã jum jwuhna caá. Oboheéhtih, Dios ã ñioni yeó jáapdih yeejép wutni ã jíoghbiipna caá. 7 Buu caandíh ñi jéih encah yuhna, nemépwā ì maáhboó Dios ã wutatdih cáacwādh ã yap yohat tūtutna caá. Oboheéhtih, páant ã chājachah yuhna, yeejép wutnidih jáhni ã bejat pínah játih caán tūbit yeejép ã jéih wut jwuhcan caá. 8 ã Bejat túttimah bácah, tūbit yeejép wutni ã jíoghbiipna caá. Páant ã jíoghah túttimah, jwí Maáh Jesucristo ã yeh iigátjīh nin baácboó jwūub dei jūóhna, ã naáwátjīh póoj yohat pah, caandíh ã buudábipna caá.*

9 Caán yeejép wutniboó nemép ã wēpatjīh, cáacwā ì jéih chājca naáhdih dawá láa ã chāj jáutbiipna caá, queét caandíh ì wēi enat pínah niijná.* 10 Búdí yeejép ã chājachah yuhna, iiguípna bejnit pínahboó “Caán táí chājni caá”, niijnít, caandíh ì jepahbiipna caá. Queét Jesúih doonádih, yoobópdih ã jumachah yuhna, ìt joíhcap tagaá. Páant ì joíhcat jíib, queét iiguípna bejnitdih Dios ã ubcan niít. 11 Túini doonádih ì náahcat jíib, Dios queétdih máihnit pah ã chājbiipna caá, yee naáwátidih ì táí joyát pínah niijná. 12 “Caán naáwát yoobópdih nihcan caá”, niijnít, yeejép ì wēi chājatji jíib, Dios queétdih ã peéh chājbiipna caá.

Dios áihwādh ã ñíwat

13 Yeéb jwí déewā panihnitá, jwí Maáh Jesús ã oinit ñi jumna caá. Nin baácdh ã chājat pínah játih yeéb iiguípna bejnit déejidih Dios át ñíwip wut jí, áihwā ñi jumat pínah niijná. Túini doonádih “Yoobópdih tígáá”, yeéb ñi níj jenah joyóchah,

Túini Espíritu yeebdíh át teo wáacap tagaá, túinit ñi jumat pínah niijná. Pánihna, ã ñionit ñi jumachah, Diosdih wēinit “Túina caá, Paá”, jwí níj át dée caá. 14 Túini doonádih jwí naáwáchah, Dios yeebdíh át ñíwip taga, jwí Maáh Jesucristo jeáboó maáh ã jumachah, yeebbút caán bíicdh maáta ñi jumat pínah niijná.

15 Pánihna, Jesucristodih táí péenit ñi jumáá. Pánih péena, jwí naóh bohéatjidih jwí daác wahnidihbut táí náhninit, ñi yap yohca bojoó.* 16-17 Jwí Maáh Jesucristodih, jwí íp Diosdihbut yeebdíh búdí jwí úubhna caá, ì náah yacat pah ñi chājat pínah niijná. Jwítdih oina, iiguípna bejnit déejidih Dios ã táí ubatdih náhninit, yeó jáap jumat pah búdí jwí wēina caá. Jesucristo, jwí íp bíicdh yeebdíh ì teo wáaca naáh, wēp ñuhnit panihnit jumna, táí chājnit, táí múic wéhenit páantjeh ñi jumat pínah niijná.

3

“Jwítdihbut ñi úubú”, ã níj át

1 Buu jwí déewā panihnitá, jwítdihbut ñi úubú, jwí Maáh Jesúih doonádih dawá cáacwādh jwí táí bohéat pínah niijná. Yeéb caán doonádih ñi wēi jepahat pahjeh muntih bitadih jwí bohénachah, ì táí wēi jepahat pínahdihbut ñi úubú. Pánih jepahnit, bitadihbut ì naáwáchah, caán dooná waícanjeh ã bej peét bejbipna caá. 2 Jesúih doonádih dawá jepahcan, yéej chājnit jumna, jwítdih ì yeejép chājíhichah, Dios jwítdih ã wapát pínahdihbut ñi úubú. 3 Jwí Maáh Jesús ã níj átji pahjeh chājni ã jumna caá. Pánih jumna, nemépwā ì maáh yeebdíh ì yéej chājat tūtutachah yuhna, yeebdíh ã teo wáacbiipna caá, Jesúsdiht táí jenah joinít, nemépwāboodíh ñi

* 2:8 Is 11.4 * 2:9 Mt 24.24 * 2:15 1Co 11.2

jepahcat pínah niijná. ⁴ Páant Dios yeebdíh ã teo wáacatjĩh, ded pah jwĩ wutuchah, ñi jepahatdih jwĩ túi jéihna caá. Páant ñi chãj cádahcatdihbut jwĩ jéihna caá. ⁵ Dios búdí ã oyatdih yeebdíh ã túi jéihyana naáh, caandíh oinit, bitadihbut ñi oyat pínah niijná. Jwĩ Maáh Jesús yeejép yapna yuhna, Diosdih ãt cádahcap wut jĩ. Páant ã jumat pah muntih, yeebbát yeejép yapna yuhna, ñi cádahcat pínahdih wã uúbhna caá.

Ã tewat tútat

⁶ Jwĩ Maáh Jesucristo ã wẽpatjĩh, nin pah yeebdíh wã wutna caá: Det Jesúihwã jwĩ bohéatjidih jepahcan, tewíhcannitdih ñi pej jumca bojoó. ⁷ Ñijeéh jumnit, búdí jwĩ tewechah, ñi enep jĩ. Pánihna, jwĩ tewatji pahjeh muntih yeebdíhbut tewat ã náahatdih ñi jéihna caá. ⁸ Ñíih jeémátidih jíib wihcanni jwĩpĩ jeémpcap jĩ. Obohjeéhtih, yeebdíh uúbh tac buugácat túat niijná, yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut búdí jwĩ tewep jĩ.* ⁹ Jwĩ bohéatji jíib yeebdíh jwĩta jíib waadá tagaá. Obohjeéhtih, jíib náahcanjeh, búdí jwĩ tewep jĩ, yeébbóo jwiútdih ñi en yacat pínah niijná. ¹⁰ Ñijeéh jumnit, nin pah yeebdíh jwĩ níj bohénap jĩ: “Teocannit ñi jeémpca bojo naáh”, jwĩ niijp jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, yeéb biquína ñit tewíhcap wut be. Pánih tewíhcan, bitadih ñit tac buugánap wut be. ¹² Pánih tewíhcannitdih jwĩ Maáh Jesucristo ã wẽpatjĩh nin pah jwĩ níj wutna caá: “Bitadih tac buugácanjeh, ñi teweeé, ñíih jeémát pínah jíib”, jwĩ niijná caá.

¹³ Obohjeéhtih, yeéb jwĩ déewã panihnitá, túi chãjna, ñi chucá bojoó.* ¹⁴ Biquína caanjĩh moón jwĩ tewat tútatdih ñi yap yohochah enna, queétdih ñi pej jumca bojoó, tíicnit, ñi túat nuumát pínah niijná. ¹⁵ Obohjeéhtih, Jesúsdih cádahnitdih

ñi en jũihñat pah, queétdih ñi en jũihca bojoó. Queét ñi déewã, Jesúihwã ñi jumachah, ñi yap yohatdih queétdih táinijeh ñi naáwã, ñi túi tewat pínah niijná.

Ã pée túyat tútat

¹⁶ Jwĩ Maáh Jesús jwiútdih túi jumat túatni, yeó jáap jumat pah yeebdíh ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Jwĩ Maáh ñijeéh ã túi jumca naáh.

¹⁷ Weém Pablo, nin péeni naáwátbitdih wíih téihyajiñjeh wã daácna caá. Nihat wã daác wahnidih wíih téihyajiñjeh wãpĩ daác péana caá. Páant péeni naáwátbitdih múic wã daacátidih enna, wã naáwát yoobát ã jumatdih ñi jéihbipna caá. ¹⁸ Jwĩ Maáh Jesucristo yeéb nihadidih oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Pablo

1 TIMOTEO

Timoteodih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, meém Timoteodih* nin nuodih wã daác wahna caá. Jwĩ íp Dios jwiitdih tú ubni, Jesúsñh ãih túini doonádih ã naáwát túutni wã jumna caá. Jwiitdih Jesús ã pehbóó ã ub bejat pínahdih jéihna, jwĩ wēi pãina caá. ² Timoteo, meemdih Jesúsñh doonádih weemjéh wã bohénachah joinít, Jesúsñh ma jwĩñh jepahachah, wã wũúh panihni ma jumna caá. Dios jwĩ íp, jwĩ Maáh Jesucristobut oi jĩgah ennit, ã teo wáaca naáh, ma túi jummat pínah niijná.

Bitã ã yee bohéatdih Timoteodih ã yooabát tútat

³ Macedonia baácboó jwĩ bej láa Éfeso tátchiboó jwĩbínit, biquína Jesúsñh doonádih yee bohénitdih jwĩ joyóp jĩ. Páant ã bohéatdih joinít, meemdih caán tátchidih wã cádahap jĩ, ã yee naáwátidih ma cádahat tútat pínah niijná. ⁴ ã nuowã jon jãtñh moón ã jenah joyátjidih páantjeh ã bohénap jĩ. Ded pah ã naáwátji, ã wũtnadibut ã bohénap jĩ. Queét pánih bohéna, míc íjanit, Dios jwiitdih ã watat pah ã chãjcap jĩ. ã jéihyatjñh bohéna, Diosboodih ã túi jenah joicáp jĩ.

⁵ Páant ã jumachah enniji, meemdih chah wã wēp bohéat tútat jĩ, Jesúsñh wã bitadidih ã oyat pínah, Diosñh ã túi jenah joyát pínah, dedé yéejat wihcan, yéejat peéh chãjatdih ã úmcat pínahbut niijná. ⁶ Páant wã bohéatdih yohnit, oboh jumnbodih ã míc wéhena caá. ⁷ Moisés ã watatjidih bohénit jumíhna yuhna, ded pah ã bohéatdih queétjeh ã beh joicán caá.

⁸ Páant Moisés ã watatjidih yoobópdih jwĩ bohénachah, túini watat ã jumatdih jwĩ jéihna caá. ⁹⁻¹⁰ “Caán watatdih jepahnitdih jwũub bohéat caá náahap”, jwĩ niij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, nin panih chãjnitboodih bohéat caá náahap: Dios ã watatdih yap yohnit, yeejép chãjnit, ã mánadih mao yohnit, bitadidihbut mao yohnit ã jumna caá. Yéej chãjnit, neoná mícjeh, yaádh mícjehbut yéej chãjnit ã jumna caá. Cáacwãdih ubnit, bitadidih teo wũhat pínah niijná, queétdih jīb chãj wũnit ã jumna caá. Yee naóhñit, túini bohéatdih yap yohnitbut ã jumna caá. Pánih chãjnitdih caá Dios naáwátidih bohéat náahap, ã túut nuumát pínah niijná. ¹¹ Caán bohéat caá Jesúsñh doonádih Dios weemdih ã bohéat tútat jĩ.

Dios Pablodih ã oi jĩgah enat

¹² Weém yeejép wã chãjachah yuhna, “Pablo wã naáwátidih ã túi bohébična caá”, niij jenah joinít, jwĩ Maáh Jesús weemdih ã níwip jĩ. Páant ã níwichah jéihna, “Túina caá”, caandih wã niijná caá. Páant ã ñioni jumna, ãih doonádih wã bohénachah, ã wēpatjñh weemdih ã teo wáacna caá. ¹³ Páant ã níwat pínah jãtñh, Jesúsñh jéih jwuhcan, caandih yeejép wã wéhénachah, ãih cáacwãdihbut yeejép wã chãjachah yuhna,* caánboó weemdih ã níwip jĩ. Yeejép chãj jwuhna, “Yeejép chãjna caá wã chãjap”, wã niij jenah joicáp jĩ. Páant wã jéih jwuhcah enna, peéh chãjcanjeh, weemdih ãt oi jĩgah enep jĩ. ¹⁴ Pánihna, jwĩ Maáh Jesucristo weemdih búdí oinit, ã túi chãjatdih jéihna, caandih wã jepahap jĩ. Pánih jepahni jumna, ã oyatjñh bitadidihbut búdí wã oina caá.

¹⁵ Yeejép wã jwĩ jumachah jéihñit, iiguípna jwĩ bejat déedih túi ubat tútat niijná, Jesucristo nin baácboó

* 1:1 Hch 16.1-3 * 1:13 Hch 8.3; 9.4-5

āt dei jūwáp tajī. Páant jwī naáwát yoobópdih ā jumatdih nihát ī tái jéihye naáh. Weémboó bita chah yeejép wā jumap jī. ¹⁶ Obohjeéhtih, páant yeejép chājni wā jumuchah yahna, Jesucristo weemdih peéh chājcan, āt jīgah enep jī. Pánih jīgah enna, weemdih ā tái chājatdih jéihnit, bitabut caandih ī jepahbipna caá. Pánih jepahnit, Diosjeéh ā pehbhoó páantjeh ī jumbipna caá.

¹⁷ Dios páantjeh jumni nihát cāacwādh chah maáh caá. Caán jwījeéh ā jumuchah yahna, caandih jwī en jwícán caá. Caanjéh caá Dios. Biéh wihcan caá. Páant ā jumuchah jéihnit, jwítdih yeó jáap jumat pah caandih wēi naáwát caá náahap. Páant tíi ā jum nah.

¹⁸ Timoteo, wā wūáh panihni ma jumuchah, nindih meemdih wā wātna caá: Jwít Jesúhwā waóhnitboó meemdih jwī teo jáha wébh láa, Táiini Espiritu ā jéihyanachah, meemdih jwī naóh yapanap jī. Páant jwī naóh yapaatjidih tái náhnit, Jesúh doonádih wép naóh bohéni ma jumú. Bitá meemdih joicánjeh yeejép ī chājachah yahna, caandih ma bohé cádahca bojó. ¹⁹ Jesúsdihtái jenah joí cádahcan, yeó jáap jumat pah caandih ma tái wébh. “Dedé yéj chājat jíib weemdih ā wihcan níit”, níj jenah joyát tút níijná, mapí jumat pah, táinijeh ma jumú. Biquína pánih jumcan, Jesúsdihtát cádahap tajī. ²⁰ Queét cádahnit poómpjeéh Himeneo, Alejandrojī ī jumna caá. Pánihna, jáantjeh nemépwā ī maáhdih wáát wūhup jī, ded pah ā náahat pah queétdih ā chājat pínah níijná. Queét yeejép ī bohéatjidih cádahnit, ī jwúw tút nūmát pínah níijná, caandih wā wūhup jī.

2

Jesúhwā míc wáacnit, ded pah ī

* 2:5-6 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; Tit 2.14 *

wébh

¹ Bū nin pah meemdihjeh wā jwíh naóhna caá, bitadihbūt ma bohéat pínah níijná: Yeéb Jesúhwā míc wáacnit, nihát cāacwādh ní wébh, queébtut Jesúsdihtái jepahat pínah níijná. Pánih wébhna, “Táiina caá, Paá”, caandih níjātbut ā náahna caá. ² Nihat maátadihbūt wébh náahap, míc mawat wihcan, Dios ā náahat pah chājnit, íh cāacwā ī tái jumat pínah níijná. ³⁻⁴ Nihat cāacwā iiguipna bejnit déedih tái wébh tút níijná, ā wūáh táiini doonádih joinít ī jepahatdih Dios ā náah yacna caá. Páant bitadihtái wébhchah, búdí ā wéina caá. ⁵⁻⁶ Biícjeh tigaá Dios. Obohjeéhtih, jwítboó yéjnit jumna, caán biícjih jwī jéih jumcan caá. Páant jwī jumuchah, nihát cāacwā wébh jeéh Jesucristojeh jwī yéj chājat jíib āt wān wūhup jī, Diosjeéh jwī tái jumat pínah níijná. Jesús ā wān wéhatjī doonádih Dios ā níio láa cāacwādh āt jéihya jwíhip jī. ⁷ Jesús páant ā jumatdih wā naáwát pínah, judíowā nihcannitdih táini doonádih wā bohéat pínahbut níijná, weemdih ā níwip jī. Yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Wā yeecan caá.*

Neoná, yaádh ded pah ī chājat

⁸ Queét Jesúhwā mūná jumat yoobó míc wáacnit, biícjih wébhna, neoná yéjcat cádahnit jumna, téihya aabánit, ī wébh naáh. Íjcan, míc jūihñat wihcanjeh wébh waáwát caá náahap. ⁹ Yaádhboó táinijeh yéghueh ī dūwá naáh, bita ī en níinahcat pínah níijná. Tūbit mácah jíghni íh waó yoócnadh ī chājca bojó naáh. Bitá ī wēi naáwát pínahdih bidcanjeh, búdí jíib jumni iigní tōpna, yéghueh chóonadihbūt ī dūocá bojó naáh.* ¹⁰ Queét yaádh ī tái chāja naáh. Pánih chājna, bitaboó queétdih jenah

* 2:7 2Ti 1.11 * 2:9 1P 3.3

joiná, ï túi jíghatdih jenah joicán, ded pah ï túi chājatboodih ï jenah joibipna caá. Páant tigaá Dioihwā yaáhdih náahap. ¹¹ Míic wáacna, laihcanjeh, wēinit, bohéatdih ï túi joyó naáh. ¹²⁻¹⁴ Míic wáacnit, yaádh neonádih bohécan, ï wutca bojo naáh. Laihcan, táinijeh joi chūdnit yaádh ï jumna naáh.* Adándih Dios jwíih chājnit, caán túttimah, Evadih át chājap wut jī, caandih teo wáacnih mi jumat pínah niijná.* Caánt Adándih wutnih pínah mit nihcap wut jī. Nemép ā yeenachah joiní Adán nihcah, Evaboó mit joyóp wut jī. Páant ā yeenachah joiná, Diosdih mit yap yoh jwíhip wut jī.* ¹⁵ Obohjeéhtih, yad wili Diosdih mi yap yoh jwíihichah yuhna, yaádh ï wehdih túi en daonít, Diosdih túi jenah joi cádahcan, ājeéh ï túi jumbipna caá. Diosdih cáacwādhbut oinit, ï túi chājachah, queétdih ā wēi enbipna caá.

3

Jesúhwā ï maáta ded pah ï chājat

¹ Bua, Jesúhwā ï maátadih ded pah ï níwat pínahdih wā naóhbipna caá. Ded queétdih waóhni jumíhni táini tewatdih ā bidna caá. Caán yoobópdih tigaá. ² Jesúhwādh waóhni pínahdih níona, yeejép dooná ā wihcat pínah niijná, nin pah jumnitdih ï níwi naáh: Det biíc wilidihjeh bíbohniidih, túi jenah joinít, táinijeh mūadh waád jūwát tútnit, túi naóh bohénitdih níwat caá náahap. ³ Det máihcannitdih, míic maocannit, míic jāihcannit, dinero búde bidcannit, cáacwādh táinijeh chājnitdih níwat caá náahap. ⁴ Pánih níonit, ï weha mána yaáhdih, ï wehdihbut yeejép niijcánjeh túi wutnit ï jumna naáh. ⁵ Queétdih túi wutcan, Jesúhwādhbut ïta túi

wutcan tagaá. ⁶ Jesúsdih jáap jepahni Jesúhwādh waóhni ā jumca bojo naáh. Jáap jepahnidih ï waadánachah, “Weém chah jéihni caá”, āta níj jenah joi tágaá. Páant ā níj jenah joyóchah, Satanásdih ā peéh chājat pah muntih Dios caandihbut āta peéh chāj tagaá. Satanás páant ā níj jenah joyátji jíib, Dios át peéh chājap wut jī. ⁷ “Caán túi chājni caá”, Jesúsdih jepahcannitboó ï niijníidih maáh ï waadána naáh. Pánih túi chājni jumna, nemép ā náahat pah ā chājcah, caandih dedé yeejép dooná ā wihcan níit.*

Jesúhwādh teo wáacnit ded pah ï chājat

⁸ Jesúhwādh teo wáacnitjeéh waadát tútnitdih níona, nin pah jumnitdih ï níwi naáh: Túi jenah joinítidih, ï niiját pah chājnit, máihcannit, jéihcha dinerodih wābhcanitdihbut níwat caá náahap. ⁹ Dedé peéh chājat wihcan, Dios naáwátidih túi jepahnitdihbut níwat caá náahap. ¹⁰ Queét waadíhni ded pah ï chājatdih ï jwíih túi ene naáh. Pánih enat túttimah, yeejép chājcannit jumna, Jesúhwādh teo wáacnitjeéh ï jumna naáh. ¹¹ ï weha mána yaádhbut nin pah ï jumna naáh: Táinijeh jumnit, obohkeh dooná naóhcannit, túi jenah joinít, máihcannit, ded pah ï niiját pah chājnit yaádh ï jumna naáh. ¹² Jesúhwādh teo wáacnit pínahdih níona, nin pah jumnitdih ï níwi naáh: Det biíc wilidihjeh bíbohniidih, ï weha mána yaádh, ï weh, queétdih teo wāhniidihbut túi wutnitdih ï níwi naáh. ¹³ Páant ï níonitboó Jesúhwādh ï túi teo wáacachah, bita queétdih ï túi wēi naóhbipna caá. Pánihna, táini doonádih, Jesucristodih ï jepahatdihbut wāmcánjeh bitadih ï naóhbipna caá.

* 2:12-14 1Co 11.2-6; 14.34-35 * 2:12-14 Gn 2.7,21-22 * 2:12-14 Gn 3.1-6 * 3:7 Tit 1.6-9

Dios naáwát ded pah ā jummat

¹⁴⁻¹⁵ Butéhjeh ma pebhboó bejihna caá wā chājap yuh caá. Obohjeéhtih, “Butéhjeh weém wāta bej jwuhcan caá”, niijnít, nin náodih meemdih wā daác wahna caá, queét Jesúíhwā míic wáacnit, ded pah ī jummat pínahdih ma jéihyat pínah niijná. Jwiít Jesúíhwā Dios páantjeh jumniíhwā jwī jumna caá. Āihwā jumna, ā naáwát yoobópdih jumnidih jéihna, caandih jwīpī bohéna caá. ¹⁶ Jon jātih Jesucristoíh túini doonádih jwī jéih jwuhcap jī. Páant jwī jéihcannidih buu Dios jwiítidih ā jéihyanap be. Nin pah caá ā jéihyaat:

Jwiít pahjeh Jesucristo āt cāac jumap wut jī. Túini Espiritu caandih búdí teo wáacnit, yéejat wihcanni ā jumatdih āt júutap wut jī. Ángelwābut caandih it enep wut jī. Ā bohéat túutnitboó nihat baácdih moondih āih túini doonádih jwī bohénap jī. Páant jwī bohénachah, caán doonádih joinít, dawá caandih ī jepahap jī. “Nihat baácdih moondih űi bohénaá”, ā niiját túttimah, jeáboó Dios caandih āt ub púuh laab béjep wut jī. Caán naáwátidih jwiít nihat Jesúíhwā jwī túi jéihna caá.

4*Ded pah yee bohéat ā jummat*

¹ Túini Espiritu nin pah jwiítidih ā jéihyana caá: Jesús ā jwúub dei jéúwát pínah jātih, biquína āih túini doonádih joinítjī caandih cádahnit, nemépwā ī yeeatdih ī joibípna caá. ² Pánih joinít, bitadih ī yee naáwáchah, queébut ī jepahbipna caá. Pánih yee naóhnit, yeejép chājna yuhna, “Weemdih yéejat wihcan caá”, ī niij jenah joibípna yuh caá. ³ Nin pah ī niij bohébipna caá: “űi áa jumca bojoó. Jwī jeémát túutcanni jeémátidih űi

jeémca bojoó”, ī niij wutbipna caá. Queét páant ī jeémát túutcah yuhna, Diosboó jwī jeémát pínahdih wāhna, nihatdih ā jeémát túutna caá. Jeémátidih bíbohna, caandih “Túina caá, Paá”, niiját caá náahap. ⁴ Nihat Dios ā chājni túini caá.* Pánihna, ā wāhni jeémátidih ubna, caandih “Túina caá, Paá”, niijná, yohcanjeh, túi wēi jeémát caá náahap. Bitá ī jeémát túutcah, queétdih űi joyáh bojoó. ⁵ “Nihat wā wāhni jeémát ā túina caá”, Dios ā niijátidih náhninit, “Nin jeémát ma wāhat túina caá, Paá”, niijnít, ā wāhni jeémátidih wēi jeémát caá náahap.

Jesúíhwādih teo wáacnit ded pah ī jummat

⁶ Páant wā naáwátidih Jesúíhwādih bohéna, meém, Timoteo, caandih túi teo wāhni ma jumbipna caá. Jesucristoíh doonádih túi joinítjī jumna, Dios naáwátidihbut túi jepahni ma jumna caá.

⁷ Diosdih jéihcannit ī jenah joyátjīhjah ī bohénachah joyáh bojnít, Dios ā weñat pínahboodíhjah chājat caá náahap. ⁸ Ded āih báhahdih ā wēpanachah, ā túina caá. Obohjeéhtih, āih báhahdihjah nihcan, āih caolíhdih ā wēpanachah, chah ā túina caá. Pánih caolíhdih wēpana, nin baáboó túi jum, ā wunat túttimah, jwúub boo pud jéóhnit, Dios pebhboobát ā túi jumbipna caá. ⁹ Caán yoobópdih tigaá. Pánihna, nihat cāacwādih caán naáwátidih jepahat caá náahap. ¹⁰ Yeejép yapna yuhna, búdí jwī teona caá, nihat Diosdih ī jepahat pínah niijná. Caán páantjeh jumni, nihat iiguípna bejnít déedih túi ubni jumna, caandih jepahnitdihjah ā túi ubbipna caá. Páant ā túi ubat pínahdih jéihnit, jwī wēi páina caá.

¹¹ Páant wā niijátidih bohéna, Jesúíhwādih ma túi wutuá. ¹² Obohjeéhtih, jāap ma jumachah

* 4:4 Gn 1.31

ennit, biquína meemdíh ïta joyáh boj tagaá. Páant ï joyáh bojcat pínah niijná, nin pah queétdih ma chāj jútú: Bitadih oina, táinijeh naóhñit, táichājñit, Jesúsdiñ ma táí jenah joí cádahca bojoó. Páant ma chājachah ennit, jáap ma jumuchah yuhna, meemdíh ï joyáh bojcan niit. Páant ma táí jumuchah, queét meemdíh ï en yachipna caá. ¹³ Pániñna, ma pebhna wā jaiabiát pínah jātih, Dios naáwátidih en naóhñit, Jesúsdiñwādiñ ma táí beh joyánaá. ¹⁴ Jesúsdiñwā ï maáta meemdíh teo jāha uúbhñit, Túini Espíritu ā niijátidih ï naóh yapaatjidih ma táí náhninaá. Páant ï teo jāha uúbuchah, Dios meemdíh āih wēpat ā wāhatjidih náhninit, úmcanjeh ma táí wēp bohénaá.

¹⁵ Páant wā niijátidih ma táí náhninaá, yeó jáap jumat pah Dios naáwátidih chah ma táí bohéatidih niñat ï enat pínah niijná. ¹⁶ Meemjéh ma táí eneé, ded pah ma chājatidih, ded pah ma bohéatidihbat. Yeó jáap jumat pah páant miic ma chājaá. Pániñ chājna, meemjéh, ma bohénitidihbat iiguipna bejniñ déejidih ma táí ubbipna caá.

5

Bitá Jesúsdiñwādiñ ded pah teo wáacat

¹ Bui bainí meemdíh wā jwúub naáwíhna caá, ded pah Jesúsdiñwādiñ ma teo wáacat pínah niijná. Behnitboó ï yéej chājachah, jāihcan táinijeh naáwát caá náahap. Ma ípidih ma naáwát pah, behnitidihbat táinijeh ma naáwá, ï túat nuumat pínah niijná. Ma údwādiñ ma naáwát pah japatadidihbat táinijeh ma naáwá, queétdihbat ï túat nuumat pínah niijná. ² Ma índih ma naáwát pah, behnit yaádhidihbat táinijeh ma naáwá. Ma déewā yaádhidih ma naáwát pah, jāihcan, japata

yaádhidihbat táinijeh ma naáwá, ï túat nuumat pínah niijná.

³ Bui éemp wunnit yaádhidih ded pah ma teo wáacat pínahdiñ wā naóhbiñna caá. Dedh déewā wihcannih éemp wunnidih teo wáacat caá náahap. ⁴ Obohjeéhtih, éemp wunnih mi weh jumna, mi jaimená jumna, queétdih caántidih ï teo wáaca naáh. Pániñ teo wáacna, Dios ā wutat pah ï chājna caá. Queétdih mi en dawátji pah, queétdih ï jwúub en dawá naáh. Páant ï chājachah enna, Dios ā táí wēina caá. ⁵ Biñ wili éemp wunnih, déewā wihcannih jumna, Dios ā teo wáacatidih mi páina caá. Pániñ jumna, yeó jáap jumat pah Diosdiñ mi uúbhna caá. Páant mi jumatidih ennit, caántidih ñi teo wáaca. ⁶ Obohjeéhtih, biñ wili éemp wunnihboó mi weñat pínahdiñjeh jenah joinit, Jesúsdiñ jepahcan, iiguipna mi bejbipna caá. Páant mi jumuchah ennit, caántidih ñi teo wáacca bojoó. ⁷ Nin butéh wā wutatidih Jesúsdiñwādiñbat ma jwúub naóh yapanaá, ï táí chājat pínah niijná. Páant ï chājachah ennit, “Ï táí chājcan caá”, bita queétdih ï jéih niijcán niit. ⁸ Ded ā déewādiñ táí en daocáñni, ā wehdih ï índidihbat en daocáñni “Weém Jesúsdiñ caá”, niijná yuhna, ā naáwátidih ā yap yohna caá. Pániñ jumna, Jesúsdiñ jepahcannitidih chah yeejép ā chājna caá.

⁹ Dedh éemp wunnih Jesúsdiñwādiñ teo wáacnitjeéh mi waadíhichah, sesenta jópchi chah bíbohñih, biícidihjeh áa jumñihjidih ñi waadánaá. ¹⁰ “Caánt táinijeh chājñih caá”, ï niijnidih, mi wehdih táí behaniñ, miñ muúboó bitadih táí waád júuwát túatñih, Jesúsdiñwādiñ teo wáacnih, yeejép yapnitidihbat teo wáacnih, táinijeh chājñidih ñi waadánaá. Queét teo wáacnit pínah yaádhidih ñi péanit, ñih wātnadidih ñi daacá.

11-12 Obohjeéhtih, éemp wənnit yaádh jáapwā yaádh buúg ī jumuchah, īh wətnadih ma daacca bojoó. “Miihwādh teo wáacnih pínahjeh wā jum̄bipna caá”, Cristodih niijnih yaádh jumna yuhna, túttimah newédih jwúub bidna, īta jwúub áa jum tagaá. Pánih chājnit, ī naawátji biíc yoobó ī péacah, queét yaádh dih peéh chājat āta jum tagaá.¹³ Pánih chājna, nin pahbut īta chāj tagaá. Teocannit yaádh, mūuná yoobó táoh yee naóh nit, bita ī tewatdih en naóh nit, yeejép wéhenitbut īta jum tagaá.¹⁴ Pánihna, queét yaádh jwúub áa jum̄nit, ī weh jum̄na náah. Ī weha mána, ī wehdihbut ī túi en dawá náah. Páant ī chājachah, jwiút Jesúhwādh enihcannit “Queét yaádh yeejép chājna caá”, ī jéih niijcán niút.¹⁵ Būu biquína éemp wənnit yaádh Jesucristodih cádah nit, Satanás ā náahatboodih ī chājna caá. Pánihna, bita yaádh páant ī chājcat pínah niijná, meemdih wā naóhna caá.

¹⁶ Det Jesúhwā ī dée wili éemp wənnih mi jumuchah, queétoó caántdih ī teo wáaca náah. Páant ī teo wáacachah, bita éemp wənnit, déewā wihcannit yaádhboodih Jesúhwā ī jéih teo wáacna caá.

¹⁷ Būu Jesúhwā ī maátadih ded pah ī chājat pínahdih meemdih wā naóh̄bipna caá. Ī maáta queétdih ī túi en dawát jīb, wēnit ī jīb chāja náah. Biquína ī maáta, Dios naawát dih bohénitbut ī jumuchah, bita maátadih ī jīb chājat chah, queét bohénitboodih ī jīb chāja náah.¹⁸ Dios naawát dih daacni nin pah ā niij daacátjidih náhnit caá náahap: “Momo jiwiwā trigodih ī caóh chūñuchah, queétdih ñi jac chéoca bojoó, ī túi jeémát pínah niijná”, āt niij daacáp tajī.* Páant ā daacátji pah muntih, biihboó “Teonidih ā tewatji jīb, jīb chājat

caá náahap”, āt niij daacáp tajī.* Páant ī niijátjidih náhnit, Jesúhwā ī maátadih wēnit, queétdih ī túi jīb chāja náah.

¹⁹ Jesúhwā maátadih biícjeh yeejép dooná naóhndih joyáh bojat caá náahap. Obohjeéhtih, chénewā, biíc peihcannit biíc yoobó ī niijíchah, caandih ī naóh yacat yoobópdih ā jumna caá.*²⁰ Pánihna, ā yéej chājatdih ā cádahíchah ennit, ñi mīc wáacapoó caandih ñi jūihñuú. Páant ñi jūihñuchah joinít, bitabut biíc yoobó yeejép ī chājcan niút.

²¹ Dios, Jesucristo, ā ñíonit ángelwābut ī enechah, nin pah meemdih wā wətna caá: Butéh wā naawát pah ma túi chājaá. Pánih chājni jumna, biíc dih chah teo wáacnit, biihdih nump ma teo wáacca bojoó. Nihat Jesúhwādh biíc yoobó ma chājaá.

²² Det Jesúhwā ī maáh waádihnitdih ma teo jāha uúbát pínah jātih, yójahcanjeh, ded pah ī chājatdih ma túi en ñūun jwūhuú. Páant túi en jwūhcanjeh ma ñiwichah, queét yeejép chājnit īta jum tagaá. Páant yeejép ī chājachah ennit, maátajeéh queétdih ma waadáca bojoó. Yeejép chājnitdih waadána nihna, “Queét túi chājnit caá”, niijní pah mata jum tagaá. Meéamboó yéejat wihcanni ma jumūú.

²³ Būu meemdih jwūh bainí wā naóh̄bipna caá. Mahdihjeh ma babhna caá. Pánih babhna, wədah tūbat, biih wunatbut meemdih dawá láa ā jumna caá. Pánihna, jiwá iguúh macdihbut bainíbit babhbat caá meemdih náahap, mīh bácah ā túi jum̄at pínah niijná.

²⁴ Maátadih ñi bidatdih jwúub jenah joinít, nin pah wā niij naóhna caá: Biquí láana det ī yéej chājachah, nihat jwī jéihna caá. Dios queétdih ā peéh chājat pínahdihbut jwī jéihna

* 5:18 Dt 25.4 * 5:18 Mt 10.10; Lc 10.7 * 5:19 Dt 17.6; 19.5

caá. Pánihnit maáta í jumíhichah yuhna, queétdih ñi waadáca bojoó. Obohjeéhtih, bitaboó í yéej chājatdih jwī jéih jwuhcan caá. Pánih jéih jwuhcan yuhna, túi en ñuunnít, yeejép í chājachah, jwī jéihbipna caá. ²⁵ Caan páh muntih biquína í túi chājachah, nihat jwī jéihna caá. Bitaboó í túi chājatdih jéih jwuhcan yuhna, túttimah jwī jéihbipna caá. Túiniboodíh ded pah jwī jéih bihcan caá.

6

¹ Buu teo wāhñit jwah ded pah í chājat pínahdih wā naóhbiipna caá. Queét Jesúíhwā jumna, í maátadih í túi teo wūhna naáh. Páant í chājachah ennit, Jesúsdi h jepahñit í jumuchah jéihna, bitaboó Diosdih, jwī bohéatdihbut ded pah í jéih yeejép naóhcan niít. ² Í maáta Jesúíhwā í jumuchah, queét teo wāhñitbut Jesúíhwā jumna, í maátadih íta túi wēi jepahcan tagaá. Obohjeéhtih, páant í chājachah, ā túican caá. Queétdih í túi teo wūhna naáh. Pánih teo wāhna, í déewā panihñitdih teo wāacna caá í chājap. Í maátadih oina, Jesúsdi h jéihcannitdih í teo wāhat chah, í túi wēi jepaha naáh. Páant wā wutatdih queétdih ma jwūub naóh yapanaá.

Ded pah Diosjeéh túi jummat

³ Buu jwī bohéatdih mácah naóhñitdih ded pah ñi chājat pínahdih wā naóhbiipna caá. Det mácah bohéna, jwī Maáh Jesucristoíh túini doonádi h náahcan, Dios naáwátidihbut í túi bohécan caá. ⁴ “Weém jéih beedáni caá”, niijná yuhna, í túi jéihcan caá. Íjñit pah múic wéhena, múic jūihñat túatñit, í múic eníhcan caá. Bitadi h yeejép dooná í niijátji jīb, queétdih í wēi encan caá. ⁵ Yeejép jenah joiná, bitajeéh jéih jumcan, múic jūihñitjeh í jumna caá. “Dios naáwátidih bohéna, búdi dinerodíh

jwī bíbohbiipna caá”, í niij jenah joiná yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, bainí bíbohátjīh wēina, Diosdih jepahna, túi jummat caá náahap. ⁷ Jwī jwīih cáac jumna, dedé bíi déedih jwīt ub jūóhcap jī. Būudná, bíi déedih jwī jéih ub bejcan niít. Pánihna, jwī bíbohát pah bóojeh weñat caá náahap.* ⁸ Jwī jeémátidih, jwīih yéguehdihbut jwūub chah náahcanjeh, weñat caá náahap. ⁹ Dawá bíi déedih bidna, nemépboó ā yéej chājat túutuchah, nihat yeejépdih chājñit caá íta jumap. Queét dawá láa jenah joicánjeh, yeejép chājatdih cádahcan, queétdjeh tigaá yeejép í yapbiipna caá. Pánih cádahcan, iiguipna í bejbipna caá. ¹⁰ Det dinerodíh búdi bidna, dedé yeejép í chājna caá. Biquína pánih bidnitboó Jesúsdi h cádahñit, búdi jīgahna, túbit í moh yéejna caá.*

Timoteodihjeh ā naáwát

¹¹ Obohjeéhtih, meémboó Dioíh jumna, yeejép í chājatdih ennit, “Bíic yoob weembát wā chājcan niít”, niijnít, bíaboó ma jwei béjeé. Túiniboodíh jeh ma chājaá. Ded pah Dios meemdíh ā wūtuchah, caandíh jeh ma jepahaá. Jesúsdi h ma túi jenah joyoó. Bitadi h ma oyoó. Yeejép yapna yuhna, Jesúsdi h ma cádahca bojoó. Bitadi h túinijeh ma numah jumú. ¹² Jeáboó ájeéh jumni pínahdih Dios meemdíh át ñíwip jī. Meemdíh í daabánachah, Jesúsdi h ma jepahatdih dawá cáacwādi h ma túi naáwáp jī. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ma jepah cádahca bojoó, jeáboó jūibñit, páantjeh ma jummat túut niijná. ¹³ Diosboó nihatdih át chājap wut jī. Jesucristoboó Poncio Pilatodih ded pah ā jummatdih túi yoobópdih át naáwáp wut jī.* Dios, Jesucristojīh í enechah, nin pah meemdíh wā wēp naóhna caá: ¹⁴ Páant meemdíh wā wutatdih ma

* 6:7 Job 1.21; Sal 49.17; Ec 5.15 * 6:10 He 13.5 * 6:13 Jn 18.37

tái jepahaá. Jwĩ Maáh Jesucristo ã jwúub dei júúwát pínah jãtíh, ã wutat pahjeh ma chãjaá, cãacwã meemdíh ï naóh yacat pínah ni-ijná. ¹⁵ ã náahni yeó jáapdihjeh Dios ã wúúhdih ã jwúub wah deyabipna caá. Dios túini, caanjéh tigaá nihát cãacwã ï maáh. Nihat cãacwã ï maáta chah maáh caá ã jumup. ¹⁶ Caanjéh tigaá páantjeh jumni, yeh iigátjñh ã jumna caá. Páant ã jumuchah, jwiít cãacwã ã yeh iiguípna jéih bejcan, caandíh jwít en juicáp jĩ.* Búu láabut caandíh jwí en juicán caá. Caánboodíh jwí weñat dée caá. “Meém chah wēpni caá”, caandíh jwí níj jñh. Páant tíi ã jumú nah.

¹⁷ Dawá bíi dée bíbohnitdih nin pah ma wutuú: “Weemdíh dedé judhdát wihcan caá”, ï níj jenah joicá bojo naáh. Ìih bíi déedih búudní pínahjeh ã jumuchah, caandíh ï tái jenah joicá bojo naáh. Dios nihát jwí náahatdih ã wéhuchah jéihnit, caánboodíhjeh ï tái jenah joyó naáh. ¹⁸ Pánihna, túinidih chãjnit, bitadih ïih bíi déedih wáhna, tái teo wáacnit ï jumú naáh. ¹⁹ Páant ï chãjachah enna, Dios pebhna ï juibínachah, queédihbut ã tái chãj jwúubanachah, caánboó páantjeh ï tái jumbipna caá.

Pablo Timoteodih ã pée naáwát

²⁰ Timoteo, Dios meemdíh ã naáwát túutnidih ma tái bohénaá. Ma quíib búudcá bojoó. Biquínaboó Diosdih jéihcannit, jenah joicánnit pah ï wéhena caá. Bitaboó yee naóhna, “Wã bohéat tái jéihnit ï bohéat caá”, ï níj naáh yuh caá. Páant ï níj naáwáchah, ma joyáh bojoó. ²¹ Biquína páant ï níj naáwáchah joinít, Jesúsdiht ït cádahap wut jĩ.

Dios meemdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

* 6:16 Sal 104.2

2 TIMOTEO

Timoteodih ā tūyat tūtat

¹ Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih Dios ā naáwát tūatni jumna, nin náodih meém Timoteodih wā jwúub daác wahna caá. “Nihat Jesucristodih jepahnit wājeéh ī tūi jumbipna caá”, ā niijátjidih bitadih Dios weemdih ā naóh bohéat tūatp jī. ² Timoteo, wā wūáh panihni ma jumuchah, meemdih búdí wā oina caá.* Dios jwī íp, jwī Maáh Jesucristo bícdih meemdih oinit, íjgah en teo wáaca naáh, ma tūi jumat pínah niijná.

Pablo Diosdih “Túina caá”, ā ni-ját

³ Diosdih úbhna, yeó jáap, chei jumat pahbut meemdih wā úbhna caá. Pánih úbhnit, “Timoteodih búdí ma teo wáacatdih túina caá, Paá”, wāpī niijná caá. Caán Diosdih tigaá jwī nuowā wēinit, ípī jepahat pahjeh mantih, weembát caandih wēinit, wā jepahna caá. Pánih jepahnit, dedé yeejép chājat peéh weemdih ā wihcatdih wā jéihna caá. ⁴ Con láa meemdih wā cádah bejehah, ma juñátjidih náhninit, majeéh jumnit, tūi weñat tūat niijná, meemdih wā jwúub eníhna caá. ⁵ Meém Jesúsdihi ma tūi jenah joyátdih wā náhnina caá. Ma éet Loida, ma íin Eunicebut Jesúsdihi ít jwíh jepahap tajī. Pánihna, queétdih en yacnit, meembát caandih ma tūi jenah joiná caá.*

⁶ Meemdih wā teo jáha úbúchah, Dios meemdih ā wēpatdih búdí át wāhap jī, ā wutat pah bitadih ma tūi teo wáacat pínah niijná. Páant ā chājatjidih náhninit, úmcanjeh, ā wēpatjīh bitadih chah ma teo wáacá. ⁷ Dios jwiútdih Túini Espiritudih át wāhap be, jwījeéh ā jumat pínah

niijná. Pánih jwījeéh jumni Túini Espiritu jwiútdih búdí ā teo wáacna caá, cáacwā ded pah ī jenah joyátdih jwī úmcat pínah niijná. Páant ā teo wáacachah, cáacwādh oinit, ā wēpatjīh queétdih jwī jéih teo wáacna caá. Caán Túini Espiritujeh jwiútdih ā tūi jenah joyát tūatna caá. ⁸ Pánihna, jwī maáih doonádih bitadih naóhna, ma tíic jenah joicá bojoó. Weém áih doonádih wā bohéat jīb nemat muúboó wā jumuchah, wā chéen ma jumatdihbut ma tíicca bojoó. Obohjeéhtih, túini doonádih ma bohéat jīb meemdihbut yeejép ā yapachah, “Á túimi nacaá”, ma niijí. Páant ā yapachah, Dios meemdih ā teo wáacpina caá, caandih ma cádahcat pínah niijná. ⁹ Jwiútdih iiguípna bejnit déejidih Diosjeh jwiútdih át tūi úbup wat jī. Pánih tūi úbnit, jwiútdih át níwip wat jī, áihwā jumnit, jwī tūi chājat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwī tūi chājat jīb át níocap wat jī. Nin baácdih ā chājat pínah jātih ā jenah joyátjī pah jwiútdih oina, át níwip wat jī. Pánih oina, jwiútdih tūi úbni pínah Jesucristodih ā wah deyaat pínahdh át jenah joyóp wat jī. ¹⁰ Pánih jenah joiníi caandih wah deyana, ā oyatdih jwiútdih ā tūi jéihyana caá. Páant ā wah deyani Jesús jwiútdih áihwādh iiguípna jwī bejat déejidih át tūi úbup wat jī. Caán Jesúsdihi jepahna, páantjeh Diosjeéh jwī tūi jumat pínah doonádih jwiútdih naáwādh át dei júuwáp wat jī.

¹¹ Weemdih nílonit, Dios ā wāhap jī, caán túini doonádih wā naáwát pínah niijná.* ¹² Páant ā wutatdih wā jepahatjī jīb buu nin nemat muúboó jumnit, yeejép wā yapna caá. Obohjeéhtih, pánih yeejép yapna yahna, wā tíic jenah joicán caá. “Wā jepahni Jesús tūi wēpni jumna, áih doonádih

* 1:2 Hch 16:1; 1Ti 1:2 * 1:5 Hch 16:1 * 1:11 1Ti 2:7

naawát túttnit, weemdih ã túi teo wáacipna caá. Páant ã teo wáacachah, púú ã jwúub dei júúwáchahna, caandih túi jenah jói cádahcan, páantjeh ãih doonádih wã naóhbična caá”, wã niúj jenah joiná caá.

¹³ Meéamboó Jesucristodih túi jenah joiná, caandih oinit, meemdih yoobópdih wã bohéatji pah ma chãj cádahca bojóo. ¹⁴ Jwíjeéh jamni Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh Dios meemdih ã naawát túttnidih yoobópdih ma bohénaá. Caandih túi náhninit, mácah ma bohéca bojóo.

¹⁵ Nihat Asia baácđih moón Jesúhwã weemdih cádah tigaa ĩt chãjap. Pánih tigaá ĩ jwúub jígohcap. ĩjeéh Figelo, Hermógenes wãt jamnitbut ĩ cádahatdih ma jéihna caá. ¹⁶⁻¹⁷ Páant queét nihat weemdih ĩ cádahachah yuhna, Onesíforoboó dawá láa weemdih enedih joinít, ã túi weñanap be. Nemat muúboó wã jamuchah yuhna, Roma tútchiboó joinít, wã chéen ã jamatdih tíic jenah joicánjeh, weemdih maatápdih bidniji weemdih ã bid jayáp jĩ. Páant weemdih ã túi teo wáacat jíb, ã déewádih jwĩ Maáh ã jĩgah en teo wáaca naáh. ¹⁸ Éfeso tútchiboó jwĩ jamuchah, weemdih búdí ã teo wáacatjidihbut ma túi jéihna caá. Pánihna, jwĩ Maáh Jesúsdiħ búdí wã úubhna caá, nin baácboó jwúub dei jéóhñit, caandih búdí ã jĩgah en teo wáacat pínah niijná.

2

Jesúh túini soldado panihni

¹ Meéamboó, wã wúuh panihni, Jesucristo meemdih oinit, ã teo wáacachah, caandih ma túi péenaá. ² Dawá wã bohéatdih joiníji meem jwáh bitadih ma bohénaá. Páant queétdih ma bohénachah, Dios ã náahat pah túi chãjnit, bitadih bohé jéihnitbut ĩ jamu naáh.

³ Soldadodih buwat ã jamuchah yuhna, ã cádahcat pah muntih,

meemdihbut biíc yoobó ã yapachah, Jesúsdiħ ma cádahca bojóo. Jwíit nihat Jesúhwádih biíc yoobó ã yapna caá. ⁴ Ded soldado ã maáhdih weñáihna, ã watat pahjeh caá ã chãjap. Soldado nihcanni ã chãjat pínahdih páantjeh chãjna, ã maáh ã watat pah áta jéih chãjcan tagaa. Pánihna, soldado ã chãjat pah muntih, meembát Dios ã weñat pínahdihjen jenah joinít, ã watat pah ma túi chãjaá. ⁵ Pánihat dée, ded ñáoni maáta ĩ watat pah túi chãjnijeh, ã wěp ñáawat jíbdiħ ã jéih bíbohna caá. Pánihna, ñáoni ã túi chãjat pahjeh muntih, Jesucristo ã watat pah ma túi chãj cádahcat jíb, ã pebhna ma juibínachah, meemdih túinidih ã wúhbična caá. ⁶ Pánihat dée muntih, wápchi túi teoniboó ã tewat jíb jeémátdih jwíih bíbohac caá náahap. Pánihna, Dios meemdih ã watat pah ma túi chãjat jíb, ã pebhboó ma juibínachah, meemdih wéinit, ã túi chãjbipna caá. ⁷ Wã niujátjidih ma túi náhninaá. Páant ma náhninachah, jwĩ Maáh meemdih ã túi jéihyabipna caá.

⁸ Ded pah Jesucristo ã jamatjidih ma quíib buudcá bojóo. Caán maáh David juma át jamup wat jĩ. Wunna yuhna, ã jwúub boo pud júúwátji túini doonádih wãpĩ bohénap jĩ. ⁹ Pánih caandih wã bohéat jíb, yeejép chãjnitdih ĩ nemat pah, weemdih ĩtah tópjĩh chéonit, nemat muúboó ĩ nemechah, wã moh yéejna caá. Pánih jamna yuhna, Dios naawátdih wã bohé cádahcan niít. ¹⁰ Dios ã ñíonitdih bohéna, yeejép wãpĩ yapna caá, queétbut Jesucristoiħwã ĩ jamat pínah niijná. Áihwã iiguipna bejnit déejdih ã túi ubnit pínah ĩ jamuchah, queét Diosjeéh ĩ túi jumbipna caá.

¹¹ Nin naawát yoobópdih caá: Cristo jwĩ yéejat jíb ã wan wáhat pah muntih, jwíitbut ájeéh wannit panihnit, yéejatdih

cádahnit jwī jumna caá. Pánih cádahnit, ájeéh jwáub boo pud júóhmit panihnit, ájeéh páantjeh jwī jumbipna caá.

- 12 Áihwā jwī jumat jíib yeejép yapna yuhna, á náahat pah jwī chāj cádahcan, á maáh jumapboó caán biíc dih jwiítbut maáta jwī jumbipna caá.* Obohjeéhtih, “Jesucristodih wā jéihcan caá”, jwī niijíchah, caanbút jwiít dih biíc yoobó á niijbípna caá.*
- 13 Jwiít jwī niijátji pah jwī chājcah yuhna, caánboó á niijátji pahjeh á chājbipna caá. Yeecanni jumna, á niiját pahjeh chājni á jumna caá.

Diosdih túi teo wāhni ded pah á jumat

14 Majeéh jumnit Jesúhwā dih buutéh wā naáwátdih ma túi náhnianaá. Dios á enechah, queétdih ma míc jūihcat táutá. Í jenah joyátjīhjah í míc jūihñuchah, dedé pínah nihcan caá. Pánih jūihna, teo wáaccan, míc yéejana caá í chājap. Í míc jūihñatdih joinít, í bəwa jenah joiná caá. 15 Dios naáwátdih túi jéihnit, caán meemdih á watat pah, bitadiah áih túini doonádih yoobópdih ma bohénaá. Páant ma chājachah ennit, “Ma túi chājna caá”, Dios á niijíchah joinít, ma tíccan niít.

16 Diosdih jéihcannitboó í jenah joyátjīhjah í míc wéhenachah, ma joyáh bojoó. Páant í míc wéheat dedé pínah nihcan, chah í yéej chājbipna caá. 17 Páant í yee bohéat, yahwít á moóp aabát pah, bitadiah í yéejana caá. Páant tigaá Hime-neo, Fileto wāt jumnitbut ít chājap. 18 Páant í yee bohéatdih joinít, Dios naáwát yoobátdih ít cádahap wut jī. Pánih cádahnit, “Jesúhwā jáantjeh ítát páuh laab béjep be”, queét ít

niij yee bohénap wut jī. Pánih mácah bohénit, biquína Jesúhwā dih í yéejanachah, caandih ít cádahap wut jī. 19 Obohjeéhtih, páant í yee naóh bohénachah yuhna, Dios naáwátboó yoobópdih á jumna caá. Caán á táut nuumcán niít. Páantjeh biíc yoobó á jumbipna caá. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át niij daacáp tajī: “Jwī Maáh áihwā dih á jéihna caá”, át niij daacáp tajī.* “ ‘Jesús wā Maáh caá’, niijnítboó, yeejép í chājatdih í cádaha naáh”, biihboó át niij daacáp tajī.

20 Jwiít Jesúhwā nin pah caá jwī jumap: Búdí muúboó dawá pamapna á jumna caá. Biquína oro, platajīh í chājniij jəm, biquína máa naá, wáam déepjīh í chājniijbut á jumna caá. Pánihna, caán muú mínah cāacwā dih numah jeémpnit, áih oro, platajīh í chājniij pamapnadh wēi ennit, í jeémát pínadh í cáagna caá. Obohjeéhtih, máa naá, wáam déepjīh í chājniijboó yeó jáap jumat pah jeémát cáagat pínah, í yohnidih í yacat pínahbut á jumna caá. 21 Pánihat pah, ded yeejép á chājatdih cádahnit, oro, platajīh í chājniij pamap panihni jumna, jwī Maáh á weñat pínadh í jéih chājipna caá. Páant á chājachah, jwī Maáh caandih á wēi enbipna caá.

22 Meéamboó jáap jumna, japata í yéej chāj nínahatdih enna, iinít, biáboó ma bejeé. Pánih iinít, táiniboodíhjah chājna, jwī Maáh Jesús dih chah jenah joinít, bitadiah ma túi oyoó. Pánih oinit, míc jūihcanjah, íjeéh ma túi jumú. Nihat Jesús dih túi wábhnitbut biíc yoobó í chāja naáh. 23 Jenah joicánnit í míc jūihñuchah, ma joyáh bojoó. Beh joicánjah, míc wábh joinít, queétdjeh chah í míc jūihna caá. 24 Obohjeéhtih, Dios naáwátdih bohéniboodíh míc jūihcat caá náahap. Pánih jūihcan, nihadiah túi chājnit, túi bohénit,

* 2:12 1P 5.1 * 2:12 Mt 10.33; Lc 12.9 * 2:19 Nm 16.5; Jn 10.14; 1Co 8.3

biicmantjeh ijcan táinijeh jumat caá náahap. ²⁵ Ā naáwátdih joíhcan, mácah niijnítdih ijcanjeh táí bohéat caá náahap. Páant táinijeh ñi bohénachah joinít, Dios ā teo wáacatjīh ī yap yohatdih cádahna, táini bohéatboodíh “Caán yoobópdi h caá”, ī niīj jenah joibípna caá. ²⁶ Pánihna, yoobópdi h bohéatdih joinít, queét nemépwā ī maáh ā náahat pah chājniti caandíh ī cádahbipna caá. Pánih cádahnit, ā jwúub yéj chājat tātuchah yuhna, yoobópdi h bohéatdih jepahnit, ā wutaboodíh ī jepahcan níit, buca.

3

Péeni yeó jápadi h ded pah cāacwā ī jumat pínah

¹ Bua, Timoteo, nindihbut ma táí náhninaá: Jesús ā jwúub dei jūúwát pínah jātih, cāacwādi h búdi bwat ā jumbipna caá. ² Caán láa, cāacwā bitadi h teo wáacat pínadi h jenah joicán, ī weñat pínadi h jeh ī jenah joibípna caá. Pánih jenah joinít, dawá bií déedih ī bidbipna caá. “Nihatdi h jéihna, bitadi h chah wā jumna caá”, niīj jenah joinít ī jumbipna caá. Cāacwādi h, Diosdihbut yeejép wéhenit, ī mánadi hbut yap yohnit ī jumbipna caá. Bitaqueétdih ī táí chājachah yuhna, “Táina caá”, niijcánnit ī jumbipna caá. Diosdih wéicanjeh, búdi yeejép chājnit ī jumbipna caá. ³ Cāacwādi h oican, ī jīgah en teo wáaccan níit. Yeejép doonádi h naóhni t ī jumbipna caá. Ī jenah joyátjīh jeh yeejépdi h ī jéih chāj cádahcan níit. Cāacwādi h tubit yeejép chājnit, túiniboodíh ī en iibípna caá. ⁴ Ī chéenwādi h yuh buca yeejép ī chājbipna caá. Jenah joicánjeh chājnit, “Jéih beedáni caá”, niīj jenah joinít ī jumbipna caá. Queét ī weñat pínadi h jeh chājnit jumna, Diosboodíh náahcannit ī jumbipna caá. ⁵ Cāacwā ī enechah,

Diosdih táí wéinit pah jígohnit jumna yuhna, ī jenah joyátdi h ā táit nuumát pínadi h ī náahcan níit. Pánihni tdi h ma pej jumca bojó.

⁶ Biqúina páni h chājnit bitáih munnádi h waadni t, “Dios naáwátdih yeebdi h bohénadi h wā jūúwáp be”, caanjīh jumnit yaádhdi h ipī niīj yeena caá. Páant ī niīj yeenachah yuhna, queét yaádh táí jenah joicánnit, yeejép chājnit jumna, ī yee bohéatdi h ī wéi joiná caá. Queét yaádh búdi ī yéj chājīhna caá. ⁷ Pánihna, dedé mácah yee bohéatdi h joíhna, Dioíh yoobópdi h bohéatboodíh ī náahcan caá. ⁸ Jon jātih Egíptodi h moón jióhni tji, Janes, Jambres wāt jumnit, Moisésdi h it yap yohíhip wut yah jī.* Páant ī yap yohíhat pah muntih queét yaádhdi h yee bohéni tboó táini bohéatdi h ī en iiná caá. Queét yeejépdi h jeh jenah joinít ī jumna caá. Pánih jumna, Jesúsdi h táí jenah joicán, āihwā yoobát ī nihcan caá. ⁹ Queét ī yee bohé jibichah yuhna, daocánnitjeh queétdih ī jepahbipna caá. Ī yee bohéatdi h “Caán yeejép bohéat caá”, cāacwā ī niīj jéihbipna caá. Janes, Jambresjīh ī yeeatjidi h jon jātih moón ī jéihyat pah muntih, Jesús ā jwúub dei jūúwát pínah jātih jumnitbut ī yeeatdi h ī jéihbipna caá.

Timoteodi h ā jwúub wut

¹⁰ Obohjeéhtih, ded pah wā bohéat, wā jumat, wā jenah joyátdi hbut meemjéh ma táí jéihna caá. Jesúsdi h wā táí jenah joyátdi h, íjat wihcanjeh cāacwādi h oina wā teo wáacat, yeejép yapna yuhna wā cádahcatdi hbut ma jéihna caá. ¹¹ Weemdíh yeejép ī chājachah, búdi wā yéj chūúatjidi hbut ma jéihna caá. Antioquía, Iconio, Listra tátchinaboó Jesúh doonádi h wā jib bohéat jīb, weemdíh yeejép ī chājatjidi hbut ma jéihna caá. Obohjeéhtih, ī mawíhichah yuhna,

* 3:8 Ex 7.11 * 3:11 Hch 13.14-52; 14.1-20

jwĩ Maáh Jesúsboó weemdíh ã wapachah, ã jéih maocap jĩ.*
 12 Páant weemdíh ã chājat pah, nihat Jesucristoihwā caandíh ã túi péeat jíib, bita queétdihbut yeejép ã chājat pínahdihbut jwĩ jéihna caá.
 13 Yeejépwā, yeenitbut chah yeejép chājnit ã jumbipna caá. Bitadíh yeena, queétjehbut ã yeeatdih joiná, chah yeejép ã jumbipna caá.

14 Obohjeéhtih, ma éet, ma ín, weembút meemdíh jwĩ bohénachah joiná, meémboó mat túi jepahap wut jĩ. “Weemdíh bohénit yeenit nihcan caá”, niij jéihnit, yoobópdih jwĩ bohéatjidih túi náhninit, ma péé cádahca bojoó. 15 Meém wébit jam láa, Dios naáwátdih mat jéih jwíhip wut jĩ. Pánih jéihnit, Jesucristodih túi jepahnit, iguípna bejni déejidih Dios ã túi abni ma jamna caá. 16 Dios naáwátdih nihát daácnitdih “Nin pah ma niij daacá”, Diosjeh át niij daacát túutup wut jĩ. Pánihna, ã daacátjidih jwíitdih bohéat caá náahap, yoobópdih naáwátdih jwĩ túi jéihyat túut niijná. Pánih jéihnit, “Caán yeejép wā chājatdih cádahat caá náahap”, jwĩ niij jéihna caá. Caandíh bohéna, táiniboodíh jwĩ jéih túut nuamná caá. Pánihna, yeó jáap jumat pah túi chājat túut niijná, ã naáwátdih bohéat caá náahap. 17 Ded Dios naáwátdih túi míic bohéna, nihát táinidih ã jéih chājbipna caá.

4

1 Jesucristo, nihát cáacwā ã Maáh jwúub dei jáohna, báadhnit, wannitbut ded pah ã chājatjí júb ã naóhbiipna caá. Pánihna, caán, ã íp Diosbut ã enechah, meemdíh nin pah wā wēp naóhna caá: 2 Yeó jáap jumat pah cáacwā ã joíhichah, ã joíhichah yuhna, Dios naáwátdih páantjeh ma bohénaá. Pánih bohéna, cáacwā ã yéej chājatdih jéihyanit, “Jwúub yéej chājcanjeh,

táiniboodíh ñi túut nuamná”, ma niij naáwá. Pánih naóhnit, chūucánjeh, queétdih ma túi bohé cádahca bojoó. 3-4 Túttimah bóo láa, cáacwā túini bohéatdih ã joíhican niit. Pánih joíhican, ã náahatdihjeh chājílina, ã weñat pínah bohéatdihjeh joíhinit, mácah bohénitbóodíh búdí ã bid-bipna caá. Páant ã bidichah, dawá queétdih ã yee bohébiipna caá. Túini bohéatdih cádahnit, mácah bohénit ã jenah joyátjéhjeh ã bohéatbóodíh ã joibípna caá. Pánihna, waícanjeh páant ã yapat pínahdih jéihnit, meémboó Dios naáwát, yoobópdih jamnidih, ma bohé cádahca bojoó. 5 Pánih bohénit, queét yeenit pah chājcat túut niijná, túi jenah joini ma jamú. Yeejép yapna yuhna, biic yoobó chājnit, táini doonádih ma bohé cádahca bojoó. Pánih cádahcan, Dios meemdíh ã wutat pah ma túi chāj péanaá.

6 Weém Dios ã wutat pah, ã naáwátdih wā jib bohéatjí júb weemdíh ã mao yohat pínah bah-nijeh caá ã judhdap. 7 Wā wunat pínah jātih nin pah meemdíh wā naóhna caá: Jesúih túini doonádih Dios weemdíh ã bohéat túutuchah, wā túi bohénap be. Nihat ã wutat pah wā chāj péanap be. Pánih chājnit, yeejép yapna yuhna, caandíh wā túi jenah joí cádahcap be. 8 Pánihna, wā túi chājatjí júb jwĩ Maáh jeáboó ã bíboh páina nacaá. Nihat cáacwā ded pah ã chājatdih jéih beedána, yoobópdih júb wāhni jamna, ã wutatdih wā túi jepahatjí júb, ã jwúub dei jáohni yeó jáapdih weemdíh ã túi chājbipna caá. Bita caandíh oinitbut ã jwúub dei jéúwát pínahdih túi páinit ã jamuchah, jwĩ Maáh Jesús biic yoobó queétdih ã túi chājbipna caá.

Timoteo ded pah ã chājat pínah

9 Waícanjeh wā pebhna ma júúwá. 10 Demas wut jamni chah dawá bií déedih náahna, weemdíh

* 4:10 Col 4.14; Flm 24

cádahnit, Tesalónica tútchina ã jwúb bejep be.* Crescente wüt jumni Galacia baácsna ã bejehah, Tito wüt jumni Dalmacia baácsna ã bejep be.*¹¹ Páant ì yoh bejat tättimah, Lucasjeh caá wãjeéh ã chãwáp.* Pánihna, bita teo wáacnitdih náahnit, meemdíh wã jüúwát táutna caá. Pánih jüóhnit, Marcosdihbut ma numah jüúwá.* Cristoíh doonádih wã bohénachah, weemdíh túi teo wáacni pínah caán ã jumbipna caá.¹² Tíquicodih Éfeso tútchina wã wahap be.*¹³ Ninna jüóhna, Troas tútchiboó* Carpo wüt jumniíh muudíh wã jwej jüóhni cáubh jweyát chóodih, wíih papélah tólihnadihbut ma ub jüúwá. Wíih papélah núonadih bácah búdí wã náahna caá. Pánihna, caandíhbut ma ub jüúwá.

¹⁴ Alejandro wüt jumni ítahdih teoni weemdíh búdí yeejép ã chãjap be.* Páant ã chãjatji jíib Dios caandíh ã peéh chãjbipna caá.*¹⁵ Caán Alejandro jwí bohéatdih búdí ã yap yohna caá. Pánihna, caandíh ma túi chãja chaáh, meemdíh yeejép ã chãjcat pínah niijná.

¹⁶ Roma tútchidih moón ì maáta weemdíh ì jwíih úubh joyóchah, wã chãjatjidih wã bohéatdihbut queétdih wã naáwáchah, det weemdíh teo wáacnit pínah ì wihcap be. Úumnit, nihat weemdíh ì cádah bejep be. Obohjeéhtih, páant weemdíh ì cádahachah yahna, Dios queétdih ã peéh chãjca bojo naáh.¹⁷ Weemdíh páant ì cádahachah yahna, jwí Maáh Jesúsboó ã teo wáacap be, ãih doonádih wã naóh beedaát pínah niijná, nihat judíowã nihcannit ì joyát pínah niijná. Jiowã paníhnit weemdíh ì mao

yohat déedih ã túi wapap be.¹⁸ Nihat weemdíh yeejép chãjnitdih yap yohnit, jwí Maáh weemdíh ã wapbipna caá. Pánih wapnit, jeáboó maáh ã jumapna weemdíh ã túi bejat tãutbipna caá. Pánihna, yeó jáap jumap pah “Caán chah túini, chah wëpni Maáh caá”, jwí níj jíih. Páant tíi ã jumap nah.

Ã pée túyat táutat

¹⁹ Prisca, Aquila,* Onesíforo* ã pebh moonbút ì túyap naáh.²⁰ Erasto* Corinto tútchiboó ã chãwáp jí. Tróximo* Mileto tútchiboó tabúp chüúhnit, ã chãwáp jí.²¹ Meémboó mah noój láa játih waícanjeh ma jüúwá. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nihat bita Jesúíhwãbut meemdíh ì túyat táutna caá.

²² Jwí Maáh Jesucristo majeéh ã jumap naáh. Dios yeéb nihatdih oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Pablo

* 4:10 2Co 8.23; Gá 2.3; Tit 1.4 * 4:11 Col 4.14; Flm 24 * 4:11 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24 * 4:12 Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8 * 4:13 Hch 20.6 * 4:14 1Ti 1.20 * 4:14 Sal 62.12; Ro 2.6 * 4:19 Hch 18.2,18 * 4:19 2Ti 1.16-17 * 4:20 Hch 19.22; Ro 16.23 * 4:20 Hch 20.4; 21.29

TITO

Titodih ã túyat túutat

¹ Weém, Pablo, Diosdih teo wāhni wā jumuchah, Jesucristoíh doonádih weemdíh ã naáwát túutap jĩ, ã ñíonitboó Jesúsdi h jepahnit, jwĩ bohéat pahjeh ĩ túi chājat pínah niijná. ² Dios yecanni nin baácdih ã chājat pínah jātih “Wĩihwā jeáboó wājeéh páantjeh ĩ jumbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ. Pánihna, caán túini doonádih jepahnit páantjeh jeáboó ĩ jumat pínahdih ĩ jéihna caá. ³ ã ñíoni yeó jáapdi h páant ã niijátjidi h cāacwādi h weemdíh ã naáwát túutap jĩ. Weemdi h páant wutni iiguípna jwĩ bejat déejidi h tái ubni caá. ⁴ Pánihna, Jesúh doonádih wā bohénachah joinít, Tito, meém Jesúsdi h ma túi jepahap jĩ.* Meemdíh bohéni wā jumuchah, wā wāh yoobát panihni caá ma jumap. Páant ma jumuchah, nin núodi h meemdíh wā daác wahna caá. Dios jwĩ ĩp, Jesucristo jwiít di h tái ubni biíc di h meemdíh oinit, ĩ teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah niijná.

Tito Creta quewadi h moondi h ã teo wáacat

⁵ Creta quewaboó biíc di h jwĩ jum láa, caanjĩh moón Jesúh wā ĩ túi chājat pínah di h bohé beedáat ã judh jwuhap jĩ. Páant ã judh jwuhuchah jéihnit, meemdíh ĩ pebh wā chāwát túutap jĩ, queétdi h ma túi bohéat pínah niijná. Pánih bohéni, ĩih tātchina jumat yoobó Jesúh wā ĩ maáta pínah di h meemdíh wā ĩíwat túutap jĩ. ⁶ Queét ma ñíonit maáta pínah di h nin pah jumat caá náahap: “Caán yoobó di h chājni caá”, cāacwā ĩ niijnít di h, biíc wilidi h jeh bíbohni t di h ma ĩíwií. Páant ma ñíonit ĩ wehbut Jesúsdi h jepahnit, tái chājni t, yap yohcannit ĩ jumu

naáh. ⁷ Jesúh cāacwā di h en daonít, ã naáwát di h bohéni t pínah di h ñíona, túi chājni t, “Weém ni h at jéihni caá”, niij jengah joicannit, biíc mantjeh ĩj cannit, máih cannit, míc maocannit, bií déedi h but tabit bidcannit di h ma ĩíwií. ⁸ Pánih ñíona, ĩih muudi h bitadi h wēi waadát túutni t, tái jengah joí bitadi h teo wáacni t, yeejép chājat jengah joyát di h páantjeh jumah bojnit, tái yoobó di h chājni t, Dios naáwát di h tái jepahni t di h ma ĩíwií. ⁹ Jwĩ tái bohéat di h jepah cádahcannit ĩ jumu naáh, bita ĩ bohéat di h joinít, ĩ weñat pínah niijná. Caán bohéat di h yap yohni t boó ĩ yeeat di h jéihni t, ĩ túut nuumbípna caá. Pánihna, Jesúh wā ĩ maáta pínah di h ded pah ĩ chājat di h tái enni t, ma ĩíwií.*

¹⁰ Dawá ĩ maátadi h yap yohni t, tái jengah joí wéhecannit, yeenit caá ĩ jumap. Pánih yeejép chājni t jeéh jumni t, dawá Jesúsdi h jepahna yuhna, judiowā di h Dios ã wutatji pah quehli nah yapat chóodi h judiowā ni hcannit di h but bóodat túutni t ĩ jumna caá. Pánihna, ded pah ĩ chājat yoobó di h ni h cah, queétdi h jéihyaat caá náahap, ĩ túut nuumát pínah niijná. ¹¹ Dinerodi h jeh bidni t, queét mácah ĩ bohéna caá. Páant ĩ chājachah, tíc náah ã jumna caá. Páant ĩ yee bohénachah joinít, dawá neoná, ĩ weha mána, ĩ weh biíc di h, queétdi h jepahni t, túini dooná di h ĩ cádahna caá. Páant queétdi h ma bohéat túutca bojóo.

¹² Queét Cretadi h moón ded pah ĩ jumat di h ni h at cāacwā ĩ tái jéihna caá. Jon jātih naóhni boobút, ĩjeéh jumni t jeh yuhna, nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Creta quewadi h moón tabit yeenit, yeejép tac behna míc maonit, búdi jeémíhni t, ĩ weñat pínah di h jeh chājna, ĩpĩ tewíhcan caá”, ãt niijíp wut jĩ. ¹³ Páant ã niijátji yoobó di h tigaá. Páant ĩ

* 1:4 2Co 8.23; Gá 2.3; 2Ti 4.10 * 1:9 1Ti 3.2-7

jamatdih jéihnit, queét Jesúhwādh ma wēp naáwá, mácah bohéatdih cádahnit, Jesúsboodih ī jwúb jepahat pínah niijná. ¹⁴ Pánih táut nūmnit, jwiit judiowā jwī nūowā ī jenah joyátjīhjih ī naáwátjidih, táini bohéatdih yap yohnit ī watatdihbut ī joyáh boj bipna caá.

¹⁵ Dedé jeémátdih, “Caán yeejép caá”, mácah bohénit ī niijíchah yuhna, Jesúsdihtái jenah joinítboó “Caandih wā jeéméchah, ā táina caá”, ī niij jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdiht jepahcannitboó yeejép chājna, yéj chājatdihjih ī jenah joiná caá. Pánih jamna, yeejép chājna yuhna, “Ā táina caá”, ī niij jenah joiná caá. ¹⁶ “Diosdih wā táini jéihna caá”, niijná yuhna, yeejép ī chājna caá. Páant ī chājachah ennit, Diosdih ī jéihcatdih jwiitboó jwī jéihna caá. Tabit yeejép chājna, Dios naáwátidih yap yohnit, queét táiniboodih ī jéih chājcan caá.

2

Titodih táini yoobópdih ā bohéat táut

¹ Páant yeejép ī jamachah jéihnit, meémoó queétdih yoobópdih ma bohénaá. ² Pánih bohénit, behnit neonádih nin pah ma niij naáwá: “Táinijeh jenah joinít, űi táini chājaá, ‘Caán táini caá’, cācwā yeebdih ī niiját pínah niijná. Yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jamah bojnit, Jesúsdihtái jenah joinít, áihwādh oinit, yeejép yapna yuhna, caandih űi cádahca bojoó”, ma niijí. ³ Behnit yaáhdihbut biic yoobó ma bohénaá, Jesúsdiht jepahna, táini chājnit yaádh ī jamat pínah niijná. Yeejép doonádih naóhcannit, máihcannit yaádh ī jamna naáh. Pánih jamnit, queétdih bita yaáhdih táini doonádih ī bohéna naáh. ⁴ Pánih bohénit, queét behnit yaáhdiboó japata yaádh buugdih nin pah ma bohéat táut: “űi weha

mánadiht, űi wehdihbut űi oyoó. ⁵ Táini jenah joinít, yéj chājcannit, űi űi mūdih jamnitdih űi táini en dawaá. Bitadiht táini teo wācannit, űi weha mánadiht táini jepahnit yaáhdihbut űi jamna, bita yeebdih ennit, Dios naáwátidih yeejép ī naóhcát pínah niijná”, ī niij naáwá naáh.

⁶ Japatadiht nin pah ma niij bohénaá: “Yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jamah bojnit, táini jenah joinít űi jamna”, ma niijí. ⁷ Meémoó táinijeh ma chājaá, meemdih ī en yacát pínah niijná. Yeeccan, táinijeh ma bohénaá. ⁸ Pánih bohéna, ma táini jenah joyoó, bita meemdih ī naóhcát pínah niijná. Páant yoobópdih ma bohénachah ennit, jwiitdih enihcannit ī naóhcát yaquihna yuhna, ī tíicbipna caá.

⁹ Teo wāhnitdih jwah nin pah ma niij bohénaá: “űi maátadiht wēi jepahnit, yeejép niijcánjeh, űi táini teo wāhna, queét ī weñat pínah niijná. ¹⁰ űi maátáih biic déedih űi nūmcá bojoó, ‘Caánboó yoobópdih jamni caá’, queét yeebdih ī niij jenah joyát pínah niijná. Páant űi táini chājachah ennit, Dios jwiitdih táini abniih bohéatdih bita ī wēi joibipna caá”, ma niijí.

¹¹ Dios nihát cācwādh oit teo wācna, iiguipna bejnit déejidih ā táini ab beedáihatdih nihát jwiit cācwādh át jéihyanap taga. ¹² Caandih enihcannitboó yeejép chājatdih ī űinahatdih Dios jwiitdih ā cádahat táutna caá. Pánih cádahnit, yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jamah bojnit, táiniboodih ā chājat táutna caá. ¹³ Pánihna, Jesucristo, jwiitdih táini abni, Dios wēpni búdi ā yeh iigátjīh ā jwúb dei jūwúchah, jwī enat pínah yeó japadiht wēi páina caá jwī chājap.* ¹⁴ Caán Jesucristo jwī yéjéat jíib buudáatdih jíib chājna,

* 2:13 2P 1.1 * 2:14 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; 1Ti 2.6

āt wun wūhup tajī,* nihat jwī yéej chājatdih cādahnit,* āihwā jwī jummat pínah niijná.* Pánih yéej chājatdih cādahnit, túiniboodíh wēi chājnit jwī jumbipna caá.

¹⁵ Páant wā niijátidih queétdih ma bohé beedáat pínahdih caá meemdíh wā náah yacap. Pánih bohéna, Jesús ā wēpatjīh queétdih ma túi naáwá. Í yéej chājachah ennit, queétdih ma túut nuumát tútú. Páant ma bohénachah, “Caán ā bohéat dedé pínah nihcan caá”, í niijcá bojó náah.

3

Jesúhwā ded pah í túi chājat

¹ Nin pahbut queét Jesúhwādih ma niij bohénaá: “Níih baácdih moón maátadih jepahnit, túinidihjeh ñi chājaá. ² Bitadih yeejép doonádih naóhcan, míc jūihcan, bitadih túi teo wáacnit ñi jumú. ‘Weém nihat jéih beedáni caá’, ñi niij jenah joicá bojó”, ma niiji.

³ Jon jātīh jwiítbut jenah joicánnit, yap yohnit, yeeatdih joinít, yeejép chājatdih ñinahnit, jéih cādahcannit jwī jumup jī. Bitadih en jūihnit, en ñinah íjnit, bita jwiítidih í en jūihñachah jwiítbut queétdih en jūih jwúubanít jwī jum jwuhup jī. ⁴⁻⁵ Obohjeéhtih, páant jwī jumuchah yuhna, Diosboó jwiítidih oinit, Jesucristodih át wah deyanap wut jī, iiguípna jwī bejat déejidih ā túi ubat pínah niijná. Jwiít jwī túi chājat jīb át ubcap taga. Obohjeéhtih, jwiítidih jīgah ennit,* Túini Espíritudih jwījééh ā jummat tútup jī. Pánih jwījééh jumnit, jwiítidih búdí ā teo wáacna caá, jwī yéej chājatdih cādahnit, túiniboodíh jwī chājat pínah niijná.* Pánih chājnit, Dios ā weh jwiítidih át jummat tútup tajī. ⁶ Jesucristo jwiítidih wun wāhñit, boo pud jūóhna, ā páuh laab

béjehchah, Dios Túini Espíritudih át wahap tajī, ā wēpatjīh jwiítidih ā túi teo wáacat pínah niijná. ⁷ Pánih teo wáacnit, jwiítidih oina, “Caán túini caá”, Dios ā niij enat jīb, ājééh páantjeh jwī jumbipna caá. Pánihna, ājééh jwī jummat pínahdih jéihna, Jesucristo ā jwúub dei jūúwát pínahdih jwī wēi páina caá.

⁸ Páant wā niiját yoo bópdih caá. Pánihna, caandíh cāacwādh ma wēp bohénaá, Diosdih jepahnit, túini í chājat pínah niijná. Wā daacát túini, oboh jumni naáwát nihcah, nihat caandíh í túi joyó náah. ⁹ Pánih joinít, oboh í jenah joyátjīhjih í míc jūihca bojó náah. Í nuowā í wātnadīh, Moisés ā wutajidihbut míc wéhenit, í míc jūihñat dedé pínah nihcan caá. Páant í míc jūihñatdih ma joyáh bojó.

¹⁰ Ded yeéb Jesúhwādih ā íjanachah enna, “Páant ma chājca bojó”, caandíh ma niiji. Chéne láajeh caandíh páant ma niij naáwá. Túttimah, ā jwúub yap yohochah enna, caandíh Jesúhwā í pej jumca bojó náah. ¹¹ Pánih íjani túini bohéatdih yap yohna, yeejép chājni ā jumna caá. Pánih yeejép chājnit, caanjéh tigaá yeejép ā jummatdih bitadih ā jéihyanap.

Pablo ā pée naáwát

¹² Artemas ā bejīhichah, ñi pebhna wā wahbipna caá. Obohjeéhtih, caán ā jéih bejcah, Tíquicodih wā wahbipna caá.* Pánihna, caanná ā juibínachah, meémbóo ñahwat jwúub jūóhñit, Nicópolis tútchibóo weemdíh ma jwāááp. Caán tútchibóo mah noój láa wā jumíhna caá. ¹³ Zenas, āih cāacwā í wutatdih jéihnidih, Apolosdihbut ma túi teo wáacá.* Pánih teo wáacnit, Jesúh doonádih naóh jibidih í bejat pínah jātīh,

* 2:14 Sal 130:8; Mt 20:28 * 2:14 Ex 19:5; Dt 4:20; 7:6; 14:2; 1P 2:9 * 3:4-5 Dn 9:18 * 3:4-5 Ef 5:26 * 3:12 Hch 20:4; Ef 6:21-22; Col 4:7-8; 2Ti 4:12 * 3:13 Hch 18:24; 1Co 16:12

dedé ï náahatdih queétdih ma wāhūú. ¹⁴ Jwījeéh jumnit Jesúhwā ded pah ï túi chājat pínahdih ï jéihye naáh, yabhcanjeh, bitadih ï teo wáacat túut niijná.

Pablo ã péé túyat túutat

¹⁵ Nihat wājeéh jumnit meemdih ï túyat túutna caá. Caanjih jumnit jwiútdih oinit Jesúhwā ï túyū naáh. Dios yeebdih búdí oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

FILEMÓN

Filemóndih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, Jesucristoih doonádih wã naáwát jíib nemat muáboó jumni, jwí úd Timoteojih meém Filemóndih jwí túyat túatna caá. Meém jwí oini, jwí naáwát pah Jesucristoih doonádih naóhni ma jumachah, nin núodih meemdih wã daác wahna caá. ² Míih muádih míic wáacnit Jesúihwádih, jwí dée wili panihnih Apia, Arquipodihbat wã túyat túatna caá.* Arquipo yeejép yapna yuhna, weém wã chãjat pah Cristoih doonádih naóhni ã jumna caá. ³ Jwí íip Dios, jwí Maáh Jesucristo yeebdih oinit, í túi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Filemón ded pah ã jumat

⁴⁻⁵ Wã dée panihni Filemón, Jesucristodih túi jenah joinít, nihát áihwádih ma oyat doonádih wãpí joiná caá. Pánih joinít, meemdih úbhna, “Táina caá, Paá”, Diosdih wãpí niijná caá. ⁶ Jwiít Jesúsdihtúí jenah joinít, bíic yoobó áihwã jwí jumna caá. Pánih jumnit, Cristodih oina, ã teo wáacatjih jwí túi jumbipna caá. “Paá, ma teo wáacatjih jwí túi jumat pínahdih Filemóndih ma jéihyanaá”, wãpí níj úbhna caá. ⁷ Bitá Jesúihwádih oinit, mat túi teo wáacap wut jí, í túi weñat pínah niijná. Páant ma chãjat doonádih joinít, weembát búdí wã wëina caá.

Filemóndih Onésimodih ã wëi jwãáat tútat

⁸⁻¹⁰ Nihat Jesúihwádih oina, ma túi teo wáacatdih jéihnit, buu Onésimo, meemdih teo wãhni, ma pebhna ã jwáub juibínachah, bíic yoobó ma túi chãjat pínahdih meemdih wã náah yacna caá.

Weém, Pablo, behe wã jumachah, Cristoih doonádih wã bohéat jíib nin nemat muáboó í nemep jí. Ninna weemdih Onésimo* ã en jibichah, caandih Cristoih túini doonádih wã naáwáp jí. Páant wã naáwáchah joinít, caandih ã jepahap jí. Pánihna, buu caanbat Jesúih jumna, wã wáuh panihni ã jumna caá. Weemdih Cristo naáwát túatna, ã níoni jumna, ded pah Onésimodih ma chãjat pínahdih wãta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih jéih wutna yuhna, túi míic oinit jwí jumachah, ded pah caandih ma chãjat pínahdih wutcanjeh, meemdih wã naóhna caá.

¹¹ Caán Onésimo, Cristodih ã jepahat pínah jãtíh, meemdih teo wãhni jumna yuhna, át túi teo wáacap wut jí. Obohjeéhtih, buu Cristoih jumna, túat nuumnít, oboh jumni ã nihcan caá, buca. Weemdih túi teo wáacni jumna, meemdihbat túi teo wáacni ã jumbipna caá. ¹² Pánihna, buu caandih búdí oina yuhna, meemdih wã jwáub wahna caá. ¹³ Obohjeéhtih, nemat muáboó wã jumat pónih, wãjeéh wãta chãwát túat tagaá, weemdih ã teo wáacat pínah niijná. Páant wãjeéh ã jumachah nihna, meém weemdih ma jéih teo wáacadih jáóhcah, caánboó meem páh áta jéih teo wáac tagaá. ¹⁴ “Pablodih teo wáacat túat niijná, ájeéh ma chão jwáuhú”, caandih ma niijichah, wãjeéh caandih wãta chão jwáhat túutup taga. Obohjeéhtih, meemdih pánih wutíhcan, weemdih túi teo wáacni ã jumachah yuhna, caandih ma pebhna wã jwáub bejat túatna caá. ¹⁵ Nin pah wã jenah joiná caá: Onésimo meemdih ã jweyéchah yuhna, Dios ã náahat pahjeh, bahni át cádah jwuhup tagaá, majeéh táinijeh ã jwáub jumat pínah niijná. Ma pebh jwáub juibí jumna, ã jwáub jweicán níit, páant muntih.

* 1:2 Col 4.17 * 1:8-10 Col 4.9

16 Pánihna, buu teo wūhniyeh nihcan, ma uud panihni Jesúih ã jumna caá. Páant ã jumchah, caandih búdí wā oyochah yuhna, wā oyat chah meémboó caandih ma oibipna caá.

17 “Dios naáwátdih Pabloyih túi biícdih bohénit jwī jumna caá”, niij jenah joinít, ma pebhna wā bejehchah, weemdih búdí mata wēi jwāáh taga. Páant weemdih ma wēi jwāáat pah muntih, Onésimodihbut biíc yoobó ma túi wēi jwāáa. 18 Meemdih ã yéej chājachah, ã jīb buudánachah nihna, weémboó caandih wā jīb chājbipna caá. 19 Páant wā chājat pínahdih wīih téihyājīhjih daácna caá wā chājap. Obohjeéhtih, weémboó Jesúih táini doonádih meemdih wā naóhcah, Diosjeéh mata jumcan tagaá. Pánihna, meémboó weemdih búdí jīb buudáni ma jumna caá. Obohjeéhtih, páant jīb buudáni ma jumchah yuhna, Onésimo ã jīb buudáátdih meemdih wā jīb chājbipna caá. 20 Pánihna, wā dée, wā oini, jwī Maáh Cristoih jumna, Onésimodih ma túi chājaá. Páant ma chājat doonádih joinít, búdí wā wēibipna caá. 21 Páant wā naáwátdih ma túi jepahat pínahdih wā jéihna caá. Chah ma chājat pínahdihbut wā jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdih wā daác wahna caá.

22 Nindihbut meemdih wā naóhbipna caá: Ñi pebhna wā bejat pínahdih jwī Maáhdih ñi uúbátdih wā jéihna caá. Páant ñi uúbátdih ã jepahachah, ñi pebhna juibína wā úwat tólih pínahdih ma ámoh páñaá.

Ã pée túyat túutat

23 Épafra* meemdih ã túyat túutna caá. Caánboó Cristoih ã jummat jīb wājeéh nemat muúboó ã jumna caá. 24 Marcos,* Aristarco,* Demas,* Lucas* yuh buca meemdih

ĩ túyat túutna caá. Cristoih doonádih wā bohénachah, queétoó weemdih túi teo wáacnit ã jumna caá.

25 Jwī Maáh Jesucristo yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Pablo

* 1:23 Col 1.7; 4.12 * 1:24 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10 * 1:24 Hch 19.29; 27.2; Col 4.10 * 1:24 Col 4.14; 2Ti 4.10 * 1:24 Col 4.14; 2Ti 4.11

HEBREOS

Dios ã wũúhdih cãacwãdih ã naáwát túutat

¹ Jon jãtjãh ã naáwãtdih naóh yapanitjidih dawá láa Dios ãt naáwãp wut jã. Biquí láana í oo júmatjãh, biãh láa oo júmat pah jíghatjãh queétdih ãt naáwãp wut jã. Biãh láa ángelwãdih ãt naáwát túutãp wut jã. Biãh láa ã wéheatdihjeh ít joyóp wut jã. Pãant queétdih ã naáwãchah, jwí ñuowãjidih ít jwũub naóh yapanap wut jã. ² Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapnãdih ã wũúhboodih ãih doonãdih ãt naáwát túutãp wut jã. Æ íp ã wutãchah, nin baácdih jeádihbut ã wũúh ãt chãjãp wut jã. Pãnihna, péeni yeó jáapdih niãt ãih pínãh ã jumãchah, ã ípboó niãt caandih ã wũhãipna caá. ³ Caán ã íp biíc yoobó jumna, túini yoobát ã jumãtdih jwiítidih ã júatna caá. Æ wũúh ã wẽpatjãh ã wutãchah, nin baác, jeábut páantjeh ã jumna caá. Jwiítidih wun wũhni jwí yéejãtdih ã yoh péaat túttimãh, jeáboó páuh laab béjnit, ã íp ã jéihyepmant bóo buwãmãnt ãt chúudãp wut jã.*

Dios wũúh ángelwã chah ã túyat

⁴ Pãnih jumna, ã wũúhboó ángelwã chah ã túina caá. Dios caandih ã wũhni wẽpatãt í wẽpat chah ã jumna caá. ⁵ Pãant ã jumãchah, ángelwãdih nihcan, ã wũúhdihjeh nin pah Dios ãt niijíp wut jã:

“Meém wã wũúh caá. Pãant ma jumãchah, bũũ niãt cãacwã í enechah, meemdih maáh wã waadána caá”, ãt niijíp wut jã. (Sal 2.7)

Pãnihna, ángeldih naóhcan, ã wũúhdihjeh nin pahãt ãt niijíp wut jã:

“Weém ã íp caá. Caán wã wũúh ã jumna caá”, ãt niijíp wut jã. (2S 7.14; 1Cr 17.13)

⁶ Æ wũúh ã cãac jumãchah, nin pahãt caandih ãt niijíp wut jã:

“Niãt wũh ángelwã bódiãh caj yoh ñãjnit, wã wũúhdih í wẽi naáwã naáh”, ãt niijíp wut jã. (Dt 32.43; Sal 97.7)

⁷ Æih ángelwãboodih nin pah Dios ãt niijíp wut jã:

“Wũh ángelwãdih johlit wẽpép ã bejat pah wẽpép bejnit wã chãjna caá. Queét weemdih teo wũhãitdih búdí iigát pah wẽpnit wã jumãt túatna caá”, ãt niijíp wut jã. (Sal 104.4)

⁸ Queétdih páant niijnã yahna, ã wũúhboodih nin pah ãt niijíp wut jã:

“Meém Dios jumnit, niãt cãacwãdih yoobópdih wãtãni ma maáh jumãt ã bũudcãn niít.

⁹ Túi chãjãtdih búdí wẽinit, yéej chãjãtboodih ma iiná caá. Pãant ma jumãchah, meemdih wẽi ennit, majeéh jumnit í weñãt chah, weém, ma íp Dios, meemdih wã weñãna caá”, ãt niijíp wut jã. (Sal 45.6-7)

¹⁰ Æ wũúhdih nin pahãt Dios ãt niijíp wut jã:

“Maá, biãhmãhjah nin baácdih, jeádihbut ma chãjãp jã.

¹¹⁻¹² Pãant ma chãjniji ã bũudãh bejbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó páantjeh ma jumãbipna caá. Cãacwã moópni yéguẽdih yohnit, jáap chóo í túut ñuãmãt pah, jeá, baácdihbut yohnit, jáap jeá, jáap baácdihbut ma chãjbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó wũncãn, ma jumãt pahjah ma jumãbipna caá”, ã wũúhdih ãt niijíp wut jã. (Sal 102.25-27)

* 1:3 Jn 1.1-3; Col 1.15-17

13 Ángeldih niijcán, ã wũúhboodih Dios nin pah át niijíp wut jĩ:

“Chah Maáh jumna, wã jéihyepmant bóo bawámant ma chũudá. Páant ma chũudachah, meemdih enihcannitdih wã yap yohat túttimah, queétdihbut chah maáh jumnit, nihatdih ma wutbipna caá”, át niijíp wut jĩ. (Sal 110.1)

14 Nihat ángelwã Diosdih teo wũhñit caá ĩ jumup. Pánihna, ã wũúh ã túi ubnitdih ĩ teo wáacat pínah niijná, jwĩ íp áih ángelwãdih ápĩ wahna caá.*

2

Cristo ã naáwátidih jwĩ joyáh bojcat

1 Pánihna, Dios wũúh chah wẽpni, jwiítidih naóhni ã jumuchah jéihñit, caandih cádahcat túut niijná, jwĩ joiníjidih túi náhninit, jepahat caá náahap. 2 Dios ã wutatdih ángelwã ĩ naóh yapanachah, cãacwãboó ĩ yap yohat jíib Dios queétdih át peéh chãjap wut jĩ. ĩ naóh yapani wutatdih cãacwãdih jepahat átih náahap wut yuh jĩ. 3 Obohjeéhtih, jwĩ Maáhboó ángelwã chah wẽpni ã jumatdih jéihñit, jwiítidih ã túi ubat pínah doonádih jepahat caá chah náahap. Cãacwãdih ã túi ubat pínah doonádih caanjéh át jwíih naáwáp wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinítjiboó jwiítidih ĩ jwũub naóh yapanachah, yoobópdih ã jumatdih jwĩ túi jéihna caá. Pánihna, áih túini doonádih joyáh bojna, Dios jwiítidih búdí ã peéh chãjat pínahdih jwĩ jéih jweicán niit. 4 Jesúihwã caán doonádih bohénit, cãacwã ĩ jéih chãjca naáhdih Dios ã wẽpatjĩh dawá láa ĩt chãj júutap wut jĩ. Páant ĩ chãjat pínahdih Túini Espírituboó ã náahat pahjeh queétdih wẽpat át wũhup wut jĩ. Pánihna, ã wẽpatjĩh ĩ chãj júutachah, ĩ bohéat yoobópdih

ã jumatdih Dios queét joinítidih át jéihyanap wut jĩ.

Jesucristo jwiit pah ã cãac jumat

5 Péeni yeó jáapdih Dios ã jáap chãjni baácđih moondih ángelwã maáta ĩ jumcan niit. 6 Obohjeéhtih, jwiitboodih maáta ã waadábipna caá. Dios naáwátidih biic naóh yapaniji nin pah át niij daacáp tajĩ: “Cãacwã oboh jumnit ĩ jumuchah yuhna, queétdih búdí oina, túi náhninit, mapĩ túi en daoná caá.

7 Maátcanjeh ángelwã ĩ wẽpat nump cãacwãdih mat jum jwuhat túutap taga. Pánih jumat túutna yuhna, bũũ queétdih wẽpat wũhñit, maáta mat waadánap taga.

8 Páant maáta ma waadánachah, nihhat nin baácđih jumnit chah caá ĩ jumup”, át niij daacáp tajĩ. (Sal 8.4-6)

Pánih maáta waadánit, nihhatdih wutnit pínah jumna yuhna, bũũ jwĩ wut jwuhcan caá. 9 Obohjeéhtih, Jesúsboó nin baácboó ã jumuchah, ángelwã nump jum jwuhñit, nihhat cãacwãdih búdí oina, át wun wũhup wut jĩ. Búdí yeejép yapna, jwiítidih ã wun wũhuchah ennit, ã wẽpatdih wũhna, Dios Jesúsđih maáh át waadánap wut jĩ. Pánihna, bũũ chah maáh, túini yoobát ã jumatdihbut jwĩ jéihna caá.*

10 Dios ã náahat pah nihhatdih chãjni ã jumna caá. Á náahat pah muntih jwiit ã wehdih jeáboó ub bejat túut niijná, ã wũúhdih át wun wũhat túutap wut jĩ. Jesús yeejép yapna, ã wun wũhatjĩh jwiit cãacwãdih yoobópdih túi ubni caandih Dios át chãjap wut jĩ. 11 Det ĩ yeejatdih yohñit, queétdih túi ubnitbut Dios weh ĩ jumna caá. Pánihna, Dios jwĩ íp ã jumuchah, Jesús jwiit áihwãdih “**Queét wã úudwã caá**”, túiccanjeh, ã niijná caá.

12 Jesús ã ípdih nin pah ã niijátidih

* 1:14 Mt 4.11; Lc 1.19 * 2:9 Fil 2.6-11; He 12.2

Dios naáwátdih naóh yapani át niúj daacáp tajī:

“**Dios, ded pah ma jumátdih wā údwādh wā naóhbipna caá. Nihat wíh wā í míc wáac juyúchah, meemdíh wēi eonit, “Chah wēpni ma jumna caá”, wā niijbípna caá’,** ā niijíp jī”, át niúj daacáp tajī. (Sal 22.22)

¹³ Nin pahbut biíh át niúj daacáp tajī:

“**Meém chah wēpni jumna, weemdíh ma túi teo wáac bipna caá’,** ā lípdih ā niijíp jī”, át niúj daacáp tajī. (Is 8.17)

Nin ā niijátdihbut át niúj daacáp tajī:

“**Dios ā wehdih weemdíh ā wāhuchah, queét bíicdih ninjīh wā jumna caá’,** ā wāúh ā niijíp jī”, át niúj daacáp tajī. (Is 8.18)

¹⁴ Pánihna, “**Á weh**”, ā niijnít jwī jumuchah, Cristo jwiít pah át cáac jumup wut jī. Pánih cáac jumnit, cruzboó wun wāhna, nemépwā í maáh cáacwādh wunat túutnidih át yap yohop wut jī. ¹⁵ Jātih jwiítboó jwī wunat pínahdih úumnit, chéonit panihnit jwī jumup jī. Pánihna, nemépwā í maáhdih yap yohna, jwiít chéonit panihnitdih Cristo át watap taga. ¹⁶ Ángelwādh teo wáaccan, jwiít Abraham juméná, Dioíhwā pínahboodíh át teo wáacáp wut jī. Caandíh jwī jéihna caá. ¹⁷ Pánihna, jwiít ā údwā panihntjeh cáac jumátdihbut át náahap wut jī. Páant ā cáac jumuchah, jwī yéejatdih yohat túut niijná, ā líp caandíh át wun wāhat túutup wut jī. Páant ā wutatdih túi jepahna, jwiítdih jīgah en teo wáacnit, sacerdotewā í chājat pah át chājap wut jī. Pánih chājna, sacerdotewā í chah maáh ā jumna caá. ¹⁸ Jwiít panihni ā jumuchah, caandíh búdí yeejép át yapap wut jī. Obohjeéhtih, nemépwā í maáh ā yéej chājat túutuchah

yuhna, caandíh át yap yohop wut jī. Pánih yap yohni jumna, jwiítidibut nemépwā í maáh ā yéejahichah, ā jéih teo wáacna caá.

3

Cristo Moisés chah ā túyat

¹ Wā déewā, Jesúh wā, Dios pehbhoó bejnit pínah ā níonit ní jumna caá. Pánih jumna, Jesucristo Dios ā naáwát túutni ā jumátdih, sacerdotewā í chah maáh ā jumátdihbut ní túi náhninaá. Páant ā naáwát túutni jumna, Dios jwiít cáacwādh ā túi ubat pínahdih át bohénap wut jī. Sacerdotewā í chah maáh jumna, jwiítidih át wun wūhup wut jī, Diosjééh jwī túi jumátdih pínah niijná. Páant ā jumátdih doonádh jwīpí naóhna caá. ² Dios ā chājat túutat pahjeh Jesús át chājap wut jī. Moisésjibut Dios caandíh ā wutat pahjeh, áih cáacwādh át túi teo wáacáp wut jī.* ³ Cáacwā mūdíh í wēi enat chah, caán chājniboodíh ípí wēi enna caá. Pánihat pah, Dioíh cáacwādh teo wáacni Moisésjidih í weñat chah, queétdih chājni Jesúsboodíh weñat caá náahap. ⁴ Muú chājni ā wihchah, muú áta wihcan tagaá. Pánihat pah, jwiítidih chājni wihchah, jwiítbut jwīta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó nihatdih chājni ā jumna caá. ⁵ Moisés Diosdih teo wāhni jumna, ā wutat pah áih cáacwādh át túi bohénap wut jī. Pánih bohéna, Dios túttimah ā naáwát pínahdihbut át jéihyanap wut jī. ⁶ Obohjeéhtih, Cristoboó Dios wāúh jumna, ā líp ā wutat pahjeh jwiítidih en daoní ā jumna caá. Pánihna, úmcanjeh caandíh cádahcan, ā pehbna jwī bejat pínahdih wēi páina, áihwā yoobát jwī jumna caá.

Dioíhwā ájééh í chooát

⁷ Túini Espíritu Dios naáwátdih naóh yapanidih nin pah át niúj daacát túutup tajī:

* 3:2 Nm 12.7

“**Buu**, Dios ã naáwáchah joiná, ñi nuowã caandíh ï yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó.

8-9 Ñi nuowã tútchi wihcapboó jumna, weemdíh ï yap yohop jĩ. Pánih yap yohnit, “¿Yoobópdih Dios jwiít dih ã en daomí niít?” ï ni-ijíp jĩ. Cuarenta jópchi caánboó jibnit, queétdih wã táí chãjatdih ï enep yuh jĩ. Obohjeéhtih, pánih enna yuhna, ï jepahcap jĩ. Páant ï yap yohatji pah yeebbát biíc yoobó ñi yap yohca bojoó.

10 Weemdíh ï yap yohatji júb queétdih búdí wã íjip jĩ. Pánih íjnit, “Queétdih yoobópdih wã táí waáwáchah yuhna, weemdíh ípĩ jepahíhcan caá.

11 Pánihna, queétdih wã chooát tútat pínah pehbhoó wã waadát tútcan niít”, wã niijíp jĩ”, Dios ã niij naóhna caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (*Sal 95.7-11*)

12 Wã déewã panihnitá, ñi táí chãja chaáh! Yéej chãjatdih jwúb bidnit, Dios, páantjeh jumnidih táí jenah joyátdih ñita cádah tagaá.

13 Nin baácboó jum yuhna, yéej chãjcat tút niijná, yeó jáap jumat pah ñi táí míic teo wáacá. Míic teo wáaccan, yéej chãjna, “Páant wã chãjachah, ã túina caá”, ñita niij jenah joi tagaá. Pánih yeeatdih jepahna, Diosdih búdí ñita yap yoh tagaá. 14 Pánihna, Cristodih jwĩ jwíih jepahat pah, caandíh jwĩ táí jenah joi cádahcan, ãjeéh jwĩ táí jum bipna caá. 15 ã naáwát dih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“**Buu**, Dios ã naáwáchah joiná, ñi nuowã caandíh ï yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó”, ãt niij daacáp tajĩ. (*Sal 95.7-8*)

16 ¿Det tiguaá Dios ã naáwáchah joiná yuhna, yap yohnit ït jumji?

Egipto baác dih jumnitji Moisés ã numah bac jáóh nit ït jumap wat jĩ. 17 Pánihna, queé yap yohnitdih cuarenta jópchi Dios ã íjichah, tútchi wihcapboó ït wan beedép wat jĩ. 18 “Wã chooát tútat pínah pehbhoó yeebdíh wã waadát tútcan niít”, queétdih ãt niijíp wat jĩ.* 19 Diosdih ï táí jenah joicát júb ï chooát déejiboó ï waadcátjidih jwĩ jéihna caá.

4

1 Jon játih moondíh “Wã pehb yeebdíh wã táí chooát tútbipna caá”, Dios ãt niijíp wat yuh jĩ. Pánih naóhna, jwiít dihbut biíc yoobó niijná ãt chãjap wat jĩ. Pánihna, ãjeéh táí chooát tút niijná, Diosdih táí jepahat caá náahap.

2 Jon játih moón Dios naáwát dih ï joyátji pahjeh muntih, jwiítbut ãih túini doonádih jwĩ joyóp jĩ. Obohjeéhtih, queé joi waóh nitboó joiná yuhna, “Dios ã niiját pahjeh ã chãjbipna caá”, ït niij jenah joicáp wat jĩ. Pánihna, ï joiníji dede pínah queétdih ãt nihcap wat jĩ. 3-4 Jwiítboó caandíh táí jenah joinít, Diosjeéh jwĩ jumachah, jwiít dih ã táí chooát tútbipna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwát dih naóh yapaniji ã daacát pahjeh tiguaá caandíh jepahcannit nin pah ï yapbip:

“ ‘Queétdih búdí íjnit, nin pah wã niijíp jĩ: “Í chooát pínah pehbhoó waadcán, wãjeéh ï jumcan niít”, wã niijíp jĩ”, Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (*Sal 95.11*)

Obohjeéhtih, Diosjeh nin baác dih chãj péanit, nihat ãih tewatdih ãt teo péanap wat jĩ. ã naáwát dih biíh naóh yapani nin pahbut ãt niij daacáp tajĩ:

“Seis yeó jáap nin baác dih, jeádihbut chãj péanit, teo cádah jwáhnit, Dios ãt choonáp wat

jī”, āt niīj daacáp tajī. (Gn 2.2)

⁵ Caandih túi jenah joicánnittjidih nin pahbut ā naáwátdih naóh ya-pani āt jwáub niīj daacáp tajī:

“Queét ī chooát déejiboó waadcán, wājeéh ī jumcan niit’, Dios ā niijná caá”, āt niīj daacáp tajī. (Sal 95.11)

⁶ Jwī n̄owā Dioih doonádih jwíih joinítjiboó caandih ī yap yohat peéh, áihwā nihcan, ī chooát déejiboó īt waadcáp wut jī. Obohjeéhtih, bitaboó caandih túi jepahnit, áihwā jumna, ájeéh ī túi choobipna caá. ⁷ Cáacwádih ā túi ubat pínah yeó jáapnadih Dios āt jwáub níwip wut jī. Páant ā níoni yeó jáapna buu láa ā jumna caá. Dawá jópchina jwī n̄owā ī joyát túttimah, caán ā níoni yeó jáapnadih Davidjidih Dios ā naáwát túutuchah, nin pah āt niīj daacáp tajī:

“Buu yeebdih wā naáwáchah joinít, yap yohcanjeh, weemdh ní túi jepahaá’, Dios ā niijná caá”, āt niīj daacáp tajī. (Sal 95.7-8)

⁸ Josuéjiboó Dios ā wāhni baácdih jwī n̄owádih āt n̄umah juibínap wut yah jī. Obohjeéhtih, “Wājeéh ní túi choobipna caá”, niijná, caán baácdih ī chooát pínahdih Dios niijná āt chājcap wut jī. Caán baácdihjeh chooát túutna nihna, bih ī chooát pínah yeó jáapdh āta naóhcan taga.* ⁹ Seis yeó jáap ā tewat túttimah, Dios ā chooátji pah mantih, jwiit áihwābut ájeéh jwī túi choobipna caá. ¹⁰ Dios ā tewatdih ā cádahat pahjeh mantih, ájeéh chooná, jwī wái náah jumni tewatdih jwī cádahbipna caá.*

¹¹ Pánihna, ájeéh túi chooát túut niijná, jwiit áihwāboó caandih túi jenah joinít, ā naáwátdihbut jwī túi jepah jīih. Jon jātih moón jwī déewā Diosdih ī yap yohatji jīb

ájeéh túi jumcan, īt jéih choocáp wut jī. Pánihna, queét ī chājatji pah jwiitboó jwī chājca boj jīih.

¹² Dios naáwát oboh jumni nihcan, báadhni panihni ā jumna caá. Pánih jumna, chénaboó jaco wáini eeép naajlh iidíp d̄uj lājapdh jwī bóodat pah, ā naáwátdih jwī jenah joyóchah, jwiitdih ā túi chūhna caá. Pánih chūhna, ded pah jwī túut n̄umát pínahdih jwiitdih ā jéihyana caá.* ¹³ Ded pah jwī jenah joyátdih Diosdih jwī jéih bihcan caá. Nihat ā chājnidih caánboó ā enna caá. Pánihna, ā pebhna juibínit, ded pah jwī chājatjidih caandih naáwát ā náahbipna caá.

Jesús sacerdotewā ī chah maáh ā jumat

¹⁴ Dios wāuh, Jesús, ā ip pebhna waadnit, chah maáh ā jumna caá. Pánih wēpni jumna, sacerdotewā ī chah maáh caá. Sacerdotewā ī maáh Dioih cáacwádih ā uúbát pah, Jesúsbut jwiitdih uúbhni ā jumna caá. Páant ā jumuchah jéihnit, jwiitboó caandih jwī túi jenah joí cádahca boj jīih. ¹⁵ Jesús cáac jumna, ded pah jwī yapat pínahdih ā túi jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép jwī yapachah enna, jwiitdih jīgah ennit, ā jéih teo wáacna caá. Nemépwā ī maáh caandih ā yéej chājat túutuchah yuhna, Jesús yéej chājcani āt jumap wut jī. Pánih jumna, jwiitdihbut ā yéej chājat túutuchah, Jesús ā jéih teo wáacna caá, jwī yéej chājcat pínah niijná. ¹⁶ Pánihna, Dios jwiitdih ā oyatdih jéihna, úumcanjeh, caandih jwī uúbát dée caá. Páant caandih jwī uúbúchah, jwiitdih oinit, jīgah enna, ā túi teo wáacbipna caá.

5

¹ Nihat sacerdotewā maáta ī chah maáta pínahdih Dios cáacwā cātih ā níona caá, queétdih ī teo wáacat pínah niijná. Pánihna,

* 4:8 Dt 31.7; Jos 22.4 * 4:10 Gn 2.2 * 4:12 Is 49.2; Ef 6.17

Diosdih teo wāhñit jumna, cāacwā ĩ yéej chājatji peéh nuñúpwādh mao cáo wāhñit, biíhdihbut caandih ĩpĩ wāhna caá, Dios ā enechah, cāacwā ĩ túi jumat pínah niijná.
 2 Bitá yéejnit ĩ jumat pah muntih, sacerdotewā ĩ chah maátabut yéejnit ĩ jumna caá. Pánih yéej chāñit jumna, yéej chāñitdih jġgah ennit, ĩ túi jéih teo wáacna caá.
 3 Pánih yéejnit ĩ jumuchah, queét sacerdotewā ĩ maátadihbut yéej chājat peéh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, queétjeh ĩ yéej chājat peéh, cāacwā ĩ yéej chājat peéhbut nuñúpdih mao cáo wāhat caá náahap, Dios ā enechah, ĩ túi jumat pínah niijná.*
 4 Sacerdotewā ĩ chah maáta jumíhna, queétjeh ĩ jéih waadcán caá. Diosboó queétdih ñionit, ā waadána caá. Jon jātih Aarónjidih Dios ā ñíwat pahjeh muntih, buubut sacerdotewā ĩ chah maáta pínahdihbut ā ñiona caá.*
 5 Páant queétjeh ĩ waadcátji pahjeh muntih, Cristobut sacerdotewā ĩ chah maáh pínah caanjéh maáh āt waadcáp wut jĩ. Diosboó caandih maáh waadána, nin pah āt niijíp wut jĩ:

“Meém wā wūáh ma jumna caá. Páant ma jumuchah, buu nihat cāacwā ĩ enechah, meemdh maáh wā waadána caá”, Dios āt niijíp wut jĩ. (Sal 2.7)

6 Biíh láa nin pah āt niijíp wut jĩ:

“Melquisedec sacerdote ā jumatji pahjeh, biíc yoobó meembút páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, ā wūáhdih āt niijíp wut jĩ. (Sal 110.4)

7 Cristo nin baácboó jumna, jünit, ā ĩpdih búdí āt wúbúp wut jĩ. **“Ma náahna, ma teo wáacá, wā wuncat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant wā waníhcah yuhna, ma náahat pahjeh ma chājaá”**, āt niijíp wut

jĩ.* Páant ā niij wúbúchah, ā ĩp āt joyóp wut jĩ. Pánihna, ā ĩp ā náahat pahjeh ā chājíhichah enna, ā wúbátdih joiná, caán wannijidih āt booanap wut jĩ. 8 Cristo Dios wūáh jumna yuhna, búdí yeejép āt yapap wut jĩ. Pánih yapna yuhna, ā ĩpdih āt jepah cádahcap wut jĩ. Pánih jumna, ded pah túi jepahatdih āt jéihyep wut jĩ.* 9 Pánih yeejép yapna yuhna, yoobópdi jepahni cruzboó wunna, nihat caandih jepahnitdih túi ubni ā jumna caá. 10 Páant ā wun wūhuchah, Melquisedec panihni sacerdotewā ĩ chah maáh Diosboó caandih maáh āt waadánap wut jĩ.

Cristoíh doonádh jwĩ jepah cádahachah, búdí ā tobohat

11 Cristo sacerdotewā ĩ chah maáh ā jumatdih yeebdíh chah wā bohéhna yuh caá. Obohjeéhtih, páant wā jwúub naáwíhichah yuhna, yeebboó ñita túi beh joicán tagaá. Pánih beh joicánnit ñi jumuchah, yeebdíh wā túi jéih bohécán caá. 12 Maatápdih Cristoíhwā ñi jumna yuh caá. Pánih jumnit, bitabodíh ñi bohénachah, āta túi tagaá. Obohjeéhtih, túi beh joicánnit ñi jumuchah, bitaboó yeebdíh ĩ jwúub bohéat caá náahap. Dios naáwát buocannidihjeh ñi beh joiná caá. Wébít jōóh macdihjeh ĩ nomat pah yeebbút buocannidihjeh ñi túi joiná caá. Jáap bohé jwíhñit ĩ jumat pah ñi jumna caá. 13 Det jōóh macdih nomnit, wébít ĩ jum jwuhna caá. Queét ĩ nihat pahjeh tigaá yeéb ñi jumup. Pánihna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, yeebdíh ĩ niij bohénachah yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* 14 Jeémátdih jeémpnitboó behnit ĩ jumna caá. Queét panihnit caá Dios naáwátdih túi míic bohénit ĩ jumup. Pánih bohéna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, queétboó ĩ niij jéihna caá.

* 5:3 Lv 9.7 * 5:4 Ex 28.1 * 5:7 Mt 26.36-46; Mr 14.32-42; Lc 22.39-46 * 5:8 Mt 26.39; Jn 10.18; Fil 2.8 * 5:13 1Co 3.2

6

1-2 Pánihna, Dios naáwátdih chah jéihna, túi behnit panihnit jwí jum jíh. Cristoih doonádih jwíh bohéna, nin pah jwí jéihyep jī: Jwiít cáacwā jwí jenah joyátjīhjih jwí chājachah, dedé pínah nihcap jī. Pánih chājna, Diosdih jwí weñacap jī. Páant jwí chājatjidih cádahnit, Cristodih jepahna, tūniboodíh túut nūmnit, caandíh jwí túi jenah joí jwíhip jī. Páant jwí jwíh jepahachah, nin pah jwiitdih jwíh bohénap jī: Ded pah Jesúhwādhid daabáátdih, jwiít áihwādhid i teo jáhaatdihbut i bohénap jī. Wunnitji i jwáub boo pud jūúwát pínahdih, péni yeó jáapdih caandíh jepahcannitdih Dios á peéh chājachah, búdí yeejép i yapat pínah á péacatdihbut i jwíh bohénap jī. Páant i jwíh bohéátjidih túi jéihna, chah jwí bohé jíh. ³ Diosdih, á naáwátdihbut chah jwí jéih jíh. Dios á náahachah, jwiít nihát biicdih páant jwí chājbipna caá.

⁴ Obohjeéhtih, det pánih chājcan, Diosdih i cádahbipna caá. Pánih cádahnit, jwáub yéej chājna, i jéih jwáub túut nūmcán niit. Queét Cristodih jwíh jepahnit, “Áih dooná yoobópdih caá á jumap”, it niij jenah joyóp yah jī. Pánih jenah joinit, Dios queétdih á túi ubatdih, Túini Espíritu ijeéh á jumatdihbut it jéihyep wut yah jī. ⁵ Dios naáwátdih joiná, túini naáwát á jumatdih it jéihyep wut yah jī. Nin péni yeó jáapna Dios á maáh jumapboó á wēpatjīh á teo wáacatdihbut it jéihyep wut yah jī. ⁶ Pánih jéihna yahna, caandíh cádahna, Dios wūúhdih cruzboó i jwáub mao yohat pah caá i chājap. Páant i chājachah enna, bita Cristodih i deohbipna caá. Páant i cádahachah, det queétdih i jéih jwáub túut nūmát túutcan niit. ⁷ Nin pah caá á jumap:

Túini baácđih mah á jūúwáchah, wápchi mínah caanjīh á momni túi chíih jūóhnit, á quehechah, á jeémát pínahdih á bíbohna caá. Caán baácđih Dios á túi chājna caá. Pánihat pah Diosdih cádahcan, á naáwátdih chah bohénitdih á túi teo wáacđipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, ded baácđih óot jumni pihna, yeejép yilipbut á chíihichah, dedé pínah nihcan caá. Pánihni baácđih túi chājcan, Dios á cáo yohbipna caá. Páant á cáo yohat pah caandíh cádahnitdihbut á cáo yohbipna caá.*

Cristodih cádahcannitdih Dios á túi ubat

⁹ Wá oinitá, yeebdíh páant niij naóhna yahna, “Cristodih cádahnit caá”, yeebboodíh wá niij jenah joicán caá. Cristo á túi ubnit ni jumuchah, túini ni chājatdih wá jéihna caá. ¹⁰ Jwiít nihát jwí túi chājatji jīb jwí íp jwiitdih ápi túi chājna caá. Caandíh oina, búdí teonit, áihwādhid niipi túi teo wáacna caá. Páant ni chājachah enna, á quíib buudcán niit. ¹¹ Pánihna, ni jumát yoobó ni jumát pah bóo bitadih túi oinit, ni teo wáacat pínahdih yeebdíh jwí náah yacna caá. Páant ni chāj cádahcat jīb jwí íp á pehbhoó yeebdíh á túi chājat pínahdih ni túi jéihbipna caá. ¹² Yeeb yabh teonit ni jumátđih jwí náah yaccan caá. Bita Cristoihwā yeejép yapna yahna, “Jesús weemdíh á túi teo wáacđipna caá”, niij jenah joinit, caandíh i cádahcan caá. Páant i jumuchah ennit, “Wá pehbhoó yeebdíh wá túi chājbipna caá”, jwí íp á niijátji pah á chājbipna caá. Pánihna, queét i chājat pah, yeebbút ni chājáa.

¹³⁻¹⁴ Jon jātih Abrahamdih Dios á wēpatjīh nin pah át niijíp wut jī: “Meemdíh búdí wá túi chājbipna caá. Pánih túi chājna, ma jumenádih dawá wá cáac pooat túutbipna caá”, át niijíp wut

* 6:8 Gn 3.17-18

7

jī. Biñh caan páh wēpni wihcah, caán ā wēpatjñhjah át naáwáp wut jī.* 15 Páant ā niijátjidih náhninit, Abrahamboó ā túi páñachah enna, ā niijátji pahjeh Dios caandíh át túi chājap wut jī. 16 “Dios ā enechah, yoobópdih niijná caá wā chājap”, jwiít cāacwāboó jwīpñi niijná caá. Pánihna, chah jumni ā wēpatjñh niijnít, yoobópdih jwī niiját ā jumatdih jwī júutna caá. Páant jwī niijíchah joinít, jwījeéh míc jñihniiboó “Á niiját yoobópdih tigaá”, niij jéihnit, ā jñih cádahna caá. 17 Obohjeéhtih, Dios Abrahamdih “Meemdíh wā túi chājibpna caá”, ā niiját yoobópdih ā jumatdih júutat túut niijná, ā wēpatjñhjah át naáwáp wut jī. Páant ā naáwátidih jéihnit, “Á naáwát yoobópdih ā jumuchah, caandíh ā túut nūmcan níit”, Abraham, ā jñiménabút ít niij jéihjip taga. Jwiít nihat áihwābut caandíh jwī jéihna caá. 18 Dios ā jéih yeecan caá. Pánih yeecanni jumna, chéne naáwátjñh ā niiját yoobópdih ā jumatdih jwiítidih ā jéihyana caá. Á niijátidih joiná, ā wēpatjñhjah ā niijátidihbut joiná, caandíh ā túut nūmcat pínahdih jwī jéihna caá. Páant ā jumatdih jéihna, ā pebhna jwiítidih ā ub bejat pínahdih úmcanjeh jwī wēi páina caá. 19-20 Pánih wēi páina, caandíh jwī túi jenah joí cádahcan níit. Sacerdotewā í chah maáta cāacwāidih úbh wēhat túut niijná, Dios ā jumni tólihna waadnít, wáupni yégueh jāh yañhni chóodih ípñi yap waadáp wut jī.* Páant í chājat pah, jwñih pínahdih Diosdih úbát túut niijná, Jesúsbut Dios pebhna át waad béjep wut jī. Pánihna, Jesús páantjeh sacerdotewā í chah maáh Melquisedec panihni jumna, Dios ā jumapboó jwiít áihwāidih ā waóh waadáchah, jwiítbut jwī jéih waadbípna caá.*

Melquisedec panihni sacerdotewā í chah maáh Jesús ā jummat

1 Melquisedecboó* Salem wāt jumni tútchidih moón í maáh, caanjéh muntih sacerdotebut jumna, Dios wēpnidih úbhni át jumap wut jī. Maátadih Abrahamwā míc mao yap yohnit, í jwúb jñuwáchah, Melquisedec caandíh jwāááidih át jwibínap wut jī. Pánih jwāáh jwibínit, “Nin Abrahamdih búdí ma túi chājaá”, Diosdih át niij úbap wut jī. 2 Páant ā jwāáát pínah jātih, Abrahamboó caandíh enihcannitdih míc mao yap yohnitji, maátañh bíí déedih át ub jñuwáp wut jī. Páant ā ub jñóhndih chénat pah téihya poómpdih jenah ennit, bíic poómpdih Melquisedecidih át wēhup wut jī. “Melquisedec”, niijná, “Túí chājni maáh”, niijná ít chājap wut jī. “Salem”, niijná, “Túí jumni”, niijná ít chājap wut jī. Pánihna, caán Salem tútchidih moón í maáh jumna, “Chah maáh túí jummat túutni”, caandíh ít niijip wut jī.* 3 Melquisedec ā mánadih, ā ñowāidihbut í daacát ā wihcan caá. Á cāac jumatdih, ā wunatdihbut í daacát ā wihcan caá. Pánih jumna, páantjeh ā jumna caá. Páant ā jumatdih jéihna, ded pah Dios wáuh Cristobut páantjeh sacerdoté ā jumatdih jwī jéihna caá. Pánihna, Cristo sacerdoté ā jummat pah Melquisedecbut sacerdoté ā jumna caá. 4 Melquisedec oboh jumni ā nihcatdih ñi túi náhninaá. Chah maáh jumna, Diosdih Abraham ā túyat pínahdih át úbap wut jī. Abrahamboó jwī ñowāji í maáh yoobát jumna yuhna, Melquisedec chah maáh ā jummatdih jéihna, ā ub jñóhni bíic poómpdih caánboodíh át wēhup wut jī. 5 Moisésji nihat judíowāidih páant át wēhat túutap

* 6:13-14 Gn 22.16-17

* 6:19-20 Lv 16.2

* 6:19-20 Sal 110.4

* 7:1 He 5.6

* 7:2 Gn 14.17-20

wat jī. Pánih wətna, Leví ā juimená sacerdotewā ī jumuchah, ī déewā ī wəhat pínahdih āt ubat táutap wat jī. Ā déewā Abraham ā juimená īt jumup wat jī. Leví Abraham juima ā jumuchah, ā juimenábut Abraham juimená īt jumup wat jī. Nihat Abraham juimená jumna yuhna, Leví juimená sacerdotewā jumnit, ī déewā ī wəhatdih īpī ubup wat jī.* ⁶ Obohjeéhtih, Melquisedecboó Leví juima nihcan yuhna, Abraham ā wəhatdih āt ubup wat jī. “Meemdih wā táí chājipna caá”, Dios ā niijní Abraham ā jumuchah yuhna, Melquisedecboó caandih Dios ā táí chājat pínahdih āt uúbup wat jī. ⁷ Nindih jwiit nihat jwí jéihna caá: Chah jumniboó nump jumnidih táí chājat pínahdih āpī uúbhna caá. Pánih jéihnit, Melquisedecboó pánih uúbhni ā jumuchah, Abraham chah ā jumatdih jwí táí jéihna caá. ⁸ Jwiit cāacwā jwí wəhatdih ubnit sacerdotewā, cāacwājeh jumna, wunnit pínah ī jumna caá. Obohjeéhtih, Melquisedecboó Abraham ā wəhnidih ubniji báadhni ā jumna caá. Dios naawátidih naóh yapanit daácna, ā wunatjidih naóhcan, “Páantjeh báadhni caá”, niijná īt chājap wat jī. ⁹ Buu moón Leví juimená jumnit sacerdotewā, Dios ā wəhat táutatdih ī ubna caá. Páant ī ubuchah yuhna, Abraham Melquisedecdih wəhna, nihat Leví juimená ī wəhat pínah panihnidihbut Melquisedecdih wəhna āt chājap wat jī. ¹⁰ Melquisedecdih Abraham wəh láa, ā juima Levíboó āt cāac jum jwuhcap wat jī. Pánihna, Melquisedec Abrahamdih jwāáhna, Leví pínahdihbut āt jwāáap wat jī. Leví, ā juimenábut Melquisedecdih wəhnit panihnit jumna, caán nump īt jumup wat jī.

¹¹ Moisésji wətnit, Leví ā déewādhbut sacerdotewā āt jumat

táutap wat jī. Ā wətat pahjeh queét sacerdotewā nuñápwādh mao cáo wəhntit, cāacwādh īt uúbh wəhup wat jī, Dios ā enechah, táinit ī jumat pínah niijná. Páant ī chājachah, táí yoobópdih jumna nihna, biih sacerdotedih jwíta náahcan tagaá. Obohjeéhtih, pánih jumcan, biih sacerdoté Melquisedec panihnidih buu jwí náahna caá. Pánihna, Leví juima Aarónji ā juimená poómpdih moón sacerdotewādh buu jwí náahcan caá. ¹² Sacerdotewādh Dios táut nuumnit, jwiitdih ā wətatdihbut táut nuumát caá náahap. ¹³ Dios Moisésjidih wətat táutnit, Leví juima Aarón ā juimená poómpdihjeh sacerdotewā āt waadát táutap wat yuh jī. Páant ā wətuchah yuhna, jwí Maáh Jesús Leví juima nihcan caá. ¹⁴ Judá juimená poómpdih bóo ā jumatdih jwí táí jéihna caá. Obohjeéhtih, Moisés sacerdotewā waadánit, Judáih poómpdih moonidih āt waadacp wat jī. ¹⁵ Caandih jéihna, nindihbut jwí táí jéihna caá: Buu Dios jáap ā waadáni sacerdoté Cristo Melquisedec panihni ā jumna caá.

¹⁶ Jon jātih jumnit sacerdotewā pínah Dios ā wətat pahjeh Levíih poómpdih moonjéh īt waadáp wat jī. Obohjeéhtih, Leví juima nihcah yuhna, páantjeh jumna, Cristo sacerdoté āt waadáp wat jī. ¹⁷ Nin pah Dios āt niijp wat jī:

“Meém páantjeh sacerdoté ma jumbipna caá. Melquisedec sacerdoté ā jumat pahjeh muntih meembút sacerdoté ma jumbipna caá”, Dios ā wūúhdih āt niijp wat jī. (*Sal 110.4*)

¹⁸⁻¹⁹ Moisésji ā wətatdih jepahíhna yuhna, jwiit cāacwā yoobópdih jwí jéih jumcan caá. Pánihna, caán ā jwíih wətatji yoobópdih jwí jumat pínahdih ā teo wáacchah, Dios caandih āt cádahap

* 7:5 Nm 18.21

wut jī. Pánih cádahnit, jwī Maáh ā wun wəhatdih jwī túi jenah joyát jīb Dios jwiít dih ā túi ũbna caá, ājeéh jwī túi jumat pínah niijná. Páant ā chājachah, caandih túi jéih ũbhnit, ā pebhboó yoobópdih jwī jumat pínahdih jwī wēi páina caá.

²⁰ Cristodih sacerdote waadána, ā wēpatjīh naóh nit, Dios caandih āt waadánap wut jī. Obohjeéhtih, ā wēpatjīh naóh canjeh, bita sacerdotewādih āt waadánap wut jī. ²¹ Cristobodih sacerdote waadánit, Dios caandih nin pah āt niijíp wut jī:

“Weém, ma Maáh, wā wēpatjīh meemdih yoobópdih wā naóhna caá. Pánih wēp naóhna, meemdih wā jenah joyát dih wā tút nūmcan níit. Páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, Dios Cristodih āt niijíp wut jī. (*Sal 110.4*)

²² Pánih wēp naóhna, Jesús jwiít dih ā túi ũbat pínahdih niijná, āt chājap wut jī. “Cāacwādih wā túi ũbbipna caá”, niijná, Dios Jesús dih āt wah deyanap wut jī. Pánihna, Jesús ā wun wəhatdih túi jenah joinít, Dios ā niijátji yoobópdih ā jumatdih jwī jéihna caá. ²³ Jwīh jumnit sacerdotewā ī wunuchah, bita ĩpī tút nūm waadáp wut jī. Pánihna, dawá sacerdotewā ĩt jumap wut jī. ²⁴ Obohjeéhtih, Jesúsboó páantjeh ā jumuchah, caandih tút nūmní sacerdote pínahdih jwī náahcan caá. ²⁵ Jesús páantjeh jumna, āih cāacwādih ā ũbh cádahcan caá. Pánih ũbhna, niihat caandih jepahnitdih ā túi ũbna caá, Dios pebhboó ājeéh jwī túi jumat pínah niijná. Pánihna, Jesús jeh yoobópdih jwiít dih túi ũbni ā jumna caá.

²⁶ Cāacwā jwī chājat pah yeejép chājni nihcan, Jesús dih yéej chājat peéh ā wihcan caá. Yeejép wā cātīh jumnijidih jeáboó ũb bejnit,

niihat cāacwā chah maáh Dios āt waadánap wut jī. Pánih jumna, Jesús sacerdotewā ī chah maáhbut jumna, jwiít dih túi teo wáacni ā jumna caá. ²⁷ Bita sacerdotewā ī jumat pah nihcan caá. Queétoó yeó jáap jumat pah nuñúpwādih mao cáo wāhna, queétjeh ī yéej chājat jīb jwīh wāh nit, túttimah, cāacwā ī yéej chājat jībbut ĩpī wūhup wut jī. Dawá láa páant ĩt chājap wut jī, cāacwādih Dios ā túi enat pínah niijná. Obohjeéhtih, Jesúsboó biíc láajeh wun wāhna, caanjéh āih bácahdih múc wāh nit, cāacwādih ī yéej chājat peéh āt jīb chājap wut jī.* ²⁸ Moisésji ā wutat pah sacerdotewā ī maáta pínahdih cāacwādih ī waadát tútuchah, yéejat wihcannit ĩt nihcap wut jī. Obohjeéhtih, caán túttimah, Dios wēp naóhna, ā wāh páantjeh yéejat wihcannibodih sacerdotewā ī chah maáh āt waadánap wut jī.

8

Jesús sacerdotewā ī chah maáh jwiít dih ā túi teo wáacat

¹ Caán niihatdih naóhna, nindih bácah yeebdih naóhna caá wā chājap: Sacerdotewā ī chah maáh panihni Jesús jwiít dih teo wáacni, jeáboó Dios ā jéihyemant bóo buwámant ā chúdna caá.* ² Pánih chúdnit, jwiít āihwādih āpī ũbhna caá. Nin baáboó jumni, cāacwā ī chājni Dioih muúboó sacerdotewā Dioih cāacwādih ĩpī ũbhna caá. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó Dios ā chājni muú yoobát díitboó jumna, jwiít āihwādih āpī ũbhna caá.

³ Niihat nin baácdih moón sacerdotewā ī maáta nuñúpwādih ĩpī mao cáo wāhna caá. Páant queétdih Dios āt wutap wut jī, cāacwā ī yéej chājat peéh ī jīb chājat pínah niijná. Jwiít dih teo wáacni sacerdotedihbut mao cáo wəhat panihnidih Dios āt wəhat tútup wut jī, jwī yéejat peéh

* 7:27 Lv 9.7 * 8:1 Sal 110.1

ã jíib chājat pínah niijná. Páant ĩ wāhat pahjeh m̄ntih, Cristo jwĩ yéejat jíib caanjéh át míic wāhup wut jí, Dios jwiít dih ā wēi enat pínah niijná. ⁴ Nin baácboó sacerdotewā wāát jumna caá. Pánihna, Jesúsboó nin baácboó páantjeh jumna nihna, sacerdote āta jéih jumcan tagaá. ⁵ Nin baácboó jumnit sacerdotewā nin baác dih jumni Dioĩh m̄uú dih jeh ĩ teo wāhna caá. Cāacwā caán m̄uú dih chājna, jeáboó jumni m̄uú pánihni ĩt chājar wut jí. Páant ā jumuchah, jeejíboó Moisésdih Dios āih m̄uú pínahdih chājat túatnit, “Meemdíh wā naáwát pahjeh m̄ntih wíih m̄uú dih, nihat caán díitboó jumnidihbut túi yoobópdih ma chājat túatup”, át niijíp wut jí.* ⁶ Obohjeéhtih, jeáboó jumni Dioĩh m̄uú nin baácboó jumni m̄uú chah túini ā jumna caá. Pánihna, Jesús sacerdote jumna, ā tewatboó nin baác dih jumni sacerdotewā ĩ tewat chah caá ā jumup. Dios Moiséswā dih “Yeebdíh wā wutatdih jepahnit, wājeéh ñi túi jumbipna caá”, át niij naáwáp wut yuh jí. Obohjeéhtih, jwiít dih “Jesús yeebdíh ā wun wāhatboodíh túi jenah joinít, wājeéh ñi túi jumbipna caá”, át niij naáwáp wut jí. Queétdih ā naáwátjeh chah jwiít dih ā naáwát ā jumna caá. Pánihna, Jesúsboó jwiít dih túi ubni jumna, nin baácboó jumnit sacerdotewā chah wēpni ā jumna caá.

⁷ Ā jwíh wutatjidih yoobópdih jéih jepahcan, cāacwā ājeéh ĩt jéih jumcap wut jí. Ā wutatjidih jwí jéih jepahachah nihna, biíh naáwát dih Dios āta naóhcan tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, ā wutatjidih ĩ túi jepahcatdih enna, āih cāacwā dih jaihna, nin pah át niijíp wut jí:

“Nin wā niiját dih ñi túi joyoó: Túttimah, nihat wíih cāacwā, Israel jumenádih, Judá jumenádihbut jáap

naáwát dih wā naóhbi pna caá. ⁹ ĩ nuowā Egipto baácboó jumnitjidih bacanit, ded pah wājeéh ĩ túi jumt pínahdih queétdih wā naáwáp yuh jí. Obohjeéhtih, páant wā naáwát dih ĩ joi cádahap jí. Páant ĩ cádahatdih ennit, weembút queétdih wā cádahap jí. Páant queétdih wā naáwátjeh pah jwúub naóhcan, mácah wā naóhbi pna caá.

¹⁰ Túttimah nihat Israel jumenádih nin pah wā naóhbi pna caá: Wā wutatdih yeebdíh wā túi náhnabi pna caá. Páant wā náhnianachah, ñi túi wēi jepahbi pna caá. Weém ñi Maáh jumna, yeebdíh wā en daobí pna caá. Yeéb wíihwā jumna, weemdíh jeh ñi ubhbi pna caá.

¹¹ Pánihna, caán láa teo wāhnit dée, maáta déebut nihat weemdíh túi jéihnit míicjeh ĩ jumbipna caá. Pánih jéihnit jumna, det ĩ déewādih nin pah ĩ míic niij bohécan niit: ‘Ded pah jwí Maáh Dios ā jumadih ma jéihyeé’, ĩ niijcán niit.

¹² Pánihna, ĩ yéej chājatjidih yohnit, queétdih peéh chājan, caandíh chéneji wā jwúub náhnican niit”, Dios át niijíp wut jí. (Jer 31.31-34)

¹³ Pánihna, jáap naáwát dih naóhna, ā jwíh naáwátjeh át cádahat túatup wut jí. Caán máa naáwátjeh jáap naáwátboó jwúub túat n̄umni ā jumna caá.

9

Dioĩh m̄uú nin baácboó jumni, jeáboó jumni

¹ Dios Moisésjidih jwíh wutna, ded pah cāacwā caandíh ĩ weñat pínahdih át naáwáp wut jí. Nin baác dih moón caandíh ĩ weñat pínah m̄uú dih ded pah ĩ chājat

* 8:5 Ex 25.40

pínahdihbut át naáwáp wut jī. ² Caán mūdih nuñúpwā chóojīh ít wāpáp wut jī.* Caán muú diítboó chéne tólih ít chājap wut jī. Í jwīh waád juibíni tólih “Dioíh tólih”, ít niijíp wut jī. Caán tólihboó í jū cáagat nahna át jumup wut jī.* Cáagat naabút át jumup wut jī. Caán cáagat naajīh sacerdotewā Diosdih í wāhni pan naaná át jumup wut jī.* ³ Wūupni yégueh chóojīh í jāh yaíhni táahmant biíh tólih át jumup wut jī. Caán “Dios ā jumat tólih”, ít niijíp wut jī.* ⁴ Caán tólihboó chej jumnidih cáagnit í cáwat naá át jumup wut jī. Caán naá orojīh í chājni wut jī.* Orojīh í chājni paihbut caanjīh át jumup wut jī.* Caan páih diítna orojīh í chājni pamap át jumup wut jī. Caan pámap diítna “maná”, í niijni át jumup wut jī.* Caan páih diítna Aarónih íoh caját nahbut chíh yabacni jum,* Dios ā wutatdih ā daác búudhniiji chéne jeé naanábut át jumup wut jī.* ⁵ Caan páih wāp lajni naajīh chéne ángelwā orojīh í pāp dodhnit ít jwāáh ñuhup wut jī. Queét ángelwā Dios caanjīh ā jumatdih júatna ít chājap wut jī. Pánihna, caanjīh jumna, Dios cāacwā í yéejatdih āpí yohop wut jī.* Caán mūdih bóodih páant bóojeh tigaá wā naóh jwuhup.

⁶ Caán mūdih í túi ámohat túttimah, sacerdotewā yeó jáap jumat pah jwīh waád juibíni tólihdih waadnit, Dios ā wutat pah ípí chājap wut jī.* ⁷ Sacerdotewā í chah maáhjeh biíh tólihboó jópchi jumat pah biíc láa ā waadát yeó jáapdihjeh āpí waadáp wut jī. Pánih waadnit, í maoni nuñúp í wāhni pínah meépdih caanjīh jumni paih wāpátdih āpí chílanap wut jī, caán meépdih ennit, Dios

cāacwā í yéejatdih ā yohat pínah niijná. Meépdih ub bejcan, āpí jéih waadcáp wut jī. Diosdih wúbát túut niijná, caanjéh ā yéej chājatji, nihát bita judiowā í jéihca naáh yéej chājatji jūbbut meépdih át ub waad béjep wut jī.* ⁸ Páant Dios ā chājatjijīh Túini Espiritu nin pah jwiútdih ā jéihyana caá: Moisésdih ā chājat túatni muú Dios ā jumat tólihboó cāacwā ít jéih waadcáp wut jī. Sacerdotewā í chah maáhjeh caanná át jéih waadáp wut jī. Pánihna, Moisésdih ā chājat túatniiji muú páantjeh ā jumachah nihna, jwiít cāacwājeh Diosdih jwíta jéih wúbhcan tagaá. ⁹ Diosdih í weñat muú ded pah ā jumatji, caán diítboó ded pah í chājatjidihbut naóhna, jwiít buu moondih nindih Dios bohéna caá ā chājap: Cāacwā Diosdih weñat túut niijná, nuñúpwādh mao cáo wāhna yuhna, Dios ā náah yacat pah túinit ít nihcap wut jī. Pánih chājna yuhna, íih caolih páantjeh yéejni jumna, Diosjeéh ít jéih jumcap wut jī. ¹⁰ Nin pah ípí chājap wut jī: Nuñúpdih mao cáo wāh, jeémp, babh, íih bācahnadih chocna, Moisés ā wutatji pah Diosdih ípí weñep wut yuh jī. Obohjeéhtih, caán wutat pah chājna yuhna, í túut numát déedih queétdih át teo wáaccap wut jī. Pánihna, Dios jáap bohéatdih ā naáwát túttimah, jon jātih bóo wutatboó dedé pínah nihcan caá.

¹¹ Obohjeéhtih, jwiútdih túi chājat túut niijná, Cristoboó sacerdotewā í chah maáh yoobát jumnit, átát jūwúp wut jī. Pánih maáh jumna, jeáboó jumni Diosdih weñat muú yoobátdih át waadáp wut jī. Caán jeáboó jumni muú nin baácboó cāacwā í chājni muú chah túini ā jumna caá. ¹² Cristo Dios ā

* 9:2 Ex 26.1-30 * 9:2 Ex 25.31-40 * 9:2 Ex 25.23-30 * 9:3 Ex 26.31-33 * 9:4 Ex 30.1-6
 * 9:4 Ex 25.10-16 * 9:4 Ex 16.33 * 9:4 Nm 17.8-10 * 9:4 Ex 25.16; Dt 10.3-5 * 9:5 Ex 25.18-22 * 9:6 Nm 18.2-6 * 9:7 Lv 16.2-34

jumupboó cabra meépdih, jwi meépdih Diosdih wūhat túat niijná, át ub waadcáp wut jī. Obohjeéhtih, biic láajeh jwiútdih wun wūhna, āih meép panihnidihjeh át ub waadáp wut jī. Pánih ub waadnít, jwī yéejatdih ā yohochah, jwiútdih páantjeh Diosjeéh jwī jumvipna caá. ¹³ Dios Moisésdih ā wutatjiboó “Wannitdih ŋi chāúúchah, ŋíih bācahdih quei pánihni ā naácna caá”, át niijp wut jī. Pánihna, ŋih bācah quei pánihnidih chocat túat niijná, cabra meép, jwi meép, * jwiwādh i cawatj i jōóhjhbat* sacerdotewā queétdih ipī choj jāhanap wut jī. ¹⁴ Páant i chājachah yūhna, queétdih át túi teo wāaccap wut jī. Obohjeéhtih, Cristo wanna, āih meépboodih ā yoh wūhachah, jwiútdih búdí ā teo wāacna caá. Caán yéejat wihcanni jumna, cruzboó wanna, Túini Espiritu páantjeh jumni ā teo wāacatjīh, caanjéh āih bācahdih Diosdih át wūhup wut jī. Pánih chājna, jwī yéejatdih yohnit, iiguipna jwī bejat déejidih át túi ubup wut jī. Páant ā túi ubnit jumna, “Yéejat peéh weemdh wihcan caá”, jwī niij jéihna caá. Pánih jumna, Dios, páantjeh jumni ā náahat pahjeh chājnit jwī jumna caá.

Jáap naáwát

¹⁵ Moisés ā wutatjidih jepahna yūhna, i yéejat peéh queétdih páantjeh ā jumuchah, cāacwā Diosjeéh it jéih jumcap wut jī. Páant i jumuchah, nin jáap naáwátidih naóhnt, “Cristoboó ā wun wūhatjīhjah cāacwādh wājeéh wā túi jumat túatvipna caá”, Dios át niijp wut jī. Páant ā niijátj pah, i yéejatdih yohnit, ā ŋíonitdih túi ubat túat niijná, Cristo át wun wūhup jī. Páant ā túi ubachah, páantjeh ājeéh jwiútdih āihwā jwī túi jumvipna

caá. Pánih jumna, āihwādh Dios ā wūhat pínahdh jwī bíbohvipna caá.

¹⁶⁻¹⁷ Cāac ā wunat pínah jātih, ā déewādh ā wūhat pínahdh āpī daác jwejna caá. Obohjeéhtih, ā buud jwūhcah, āih bií déedih ā déewā i jéih ub jwūhcan caá. Ā wunat pínah jātih ā daác jwejni núo dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, ā wunat túttimah, ā daacátj pahjeh āih bií déejidih i ubvipna caá. ¹⁸ Páant ā wuncah, caán núo dedé pínah ā nihcat pahjeh muntih, nuñúpdih i maocah, Dios Moisésdih ā niijátjibut dedé pínah āta nihcan tagaá.

¹⁹ Dios ā wutatdih Moisésj i nihat āih cāacwādh át naóh beedánap wut jī. Pánih naóh péanit, jwi meép, cabra meépdih mahjīh át widip wut jī. Túttimah, oveja yoócdih i duuani, hisopo wut jumni ylip biicdh nah chéonit, át taj báahanap wut jī. Pánih taj báahanit, Dios ā wutatdih ā daácni tólihdih, nihat cāacwādhbut át choj jāhanap wut jī. ²⁰ Pánih choj jāhanit, nin pah Moisés queétdih át niijp wut jī: “Dios nin ā wutatjidih jwiútdih ā jepahat túatup jī, ājeéh jwī túi jumat pínah niijná. Pánihna, caán meépdih enna, ā naáwát yoobópdih ā jumatdih jwī jéihna caá”, át niijp wut jī. ²¹ Túttimah, caán tólihdih cāacwādhbut ā choj jāhaat pahjeh muntih, Diosdih i weñat pínah muudih, nihat caán diítboó jumnidihbut át choj jāhanap wut jī. ²² Páant tigaá, Dios ā wutat pah, meépdih yoh wūhat caá náahap, cāacwā i yéejatdih ā yohat pínah niijná. Biquí lánajeh cāacdh quei pánihni ā jumuchah, meépdih yoh wūhcan, mahjīhjah chocat pínahdh Dios át wutap wut jī. Meép panihniijīh choccannidih, Dios cāaquih yéejatdih ā quíib buudcán niit. ²³ Pánihna, nin baácboó jumni Diosdih i weñat muú, nihat caán diítboó jumribut quei wihcanni

* 9:13 Lv 16.15-16 * 9:13 Nm 19.9,17-19 * 9:20 Ex 24.6-8; Zac 9.11; Mt 26.28 * 9:21 Lv 8.15 * 9:22 Lv 17.11

panihni ã jumat pínah niijná, nuñúp meépdih yoh wáhat ãpí náahap wut jĩ. Moiséswã caán muudih jeáboó jumni muu pánihni ït chãjap wut jĩ. Jeáboó jumni muú Dioíh muú yooabát ã jumuchah, chah túini meép panihnidih yohat caá náahap.

Cristo biíc láajeh ã wun wáhat

²⁴ Nin baácdih bóo Diosdih ï weñat muú cáacwã ï chãjnidih Cristo át waadcáp wut jĩ. Caán muudíh waadcánjeh, yooópdihi jeáboó át bejep wut jĩ, Dios ã jumapboó jwiítidih wábat túut niijná. ²⁵ Nin baácdih moón sacerdotewã ï maáta jópchi jumat pah Diosdih weñat túut niijná, ã jumni tólihboó nuñúp meépdih ïpí ub waadáp wut jĩ. Obohjeéhtih, Cristo biíc láajeh wunna, áih meép panihnidih Dios ã jumat tólih yooabátboó át ub waadáp wut jĩ. ²⁶ Cristo dawá láa waadná nihna, nin baácdih Dios ã chãjat túttimah, nihát cáacwã jwĩ yéej chãjatji júb, dawá láa caandíh wun wáhat áta náah tagaá. Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapna jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, nin baácbóó biíc láajeh cáac jumnit, át wun wáhap wut jĩ. ²⁷ Nihat cáacwã biíc láajeh jwĩ wunna caá. Páant jwĩ wunat túttimah, túinitdih, yeejépwádhbut Dios ã ñiobipna caá, yeejépwádhbut peéh chãjat túut niijná. ²⁸ Biíc láajeh jwĩ wunat pah, dawá cáacwã jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, Cristobut biíc láajeh át wun wáhap wut jĩ. Túttimah, ã jwáub dei jóóhbipna caá, páant muntih. Pánih jwáub dei jóóhñit, jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, ã jwáub wun wáhcan niít. Obohjeéhtih, jwiít caandíh wẽi páinitdih ubúdh ã jóóhbipna caá, páantjeh ã pehbboó Diosjeéh jwĩ jumat pínah niijná.*

10

Máa naáwát ã teo wáaccat

* 9:28 Is 53.12

¹ Cristoíh dooná túini yooabát ã jumna caá. Obohjeéhtih, Moisés ã watatji túini pah jumna yuhna, biíc yooabó nihcan caá. Caán watatdih jepahnit, yeó jáap jumat pah, nihát jópchina nuñúpwádh mao cáo wáhna, Diosdih ïpí weñep wut yah jĩ. Obohjeéhtih, pánih chãjna yuhna, cáacwã ï yéejatdih ï jéih yoh beedácan caá. ² ï jéih yoh beedána nihna, biíc láajeh Diosdih pánih wáhñit, “Buu yéejat peéh jwiítidih ã wihcan caá”, ïta niú jenah joi tágaá. Pánih jenah joiná, nuñúpwádh mao cáo wáhatdih ïta cádah tagaá. ³ Obohjeéhtih, jópchi jumat pah nuñúpwádh mao cáo wáhna, cáacwã ï yéejatdih ï jéih quíib buúdcán caá. ⁴ Pánihna, jiwí meépdih, cabra meépdihjeh Diosdih jwĩ wáhuchah yuhna, jwĩ yéej chãjatdih áta yoh beedácan tagaá.

Cristo ã wun wáhat

⁵ Páant yooópdihi ã jumuchah, Cristo nin baácbóó ã cáac jumat pínah játihbit nin pah Diosdih át niijíp wut jĩ:

“Cáacwã nuñúpwádh mao cáo wáhna, trigo ojdhbut ï wáhatdih ma náahcan caá. Pánih náahcan, con baácbó ma cáac jumat tútuchah, ma chãjni bách meemdíh weñani pínah ã jumbipna caá.

⁶ **Cáacwã ï yéejatdih ma yohat pínah niijná, nuñúpwádh ï mao cáo wáhuchah, ma wẽi encan caá.**

⁷ **Páant ma wẽi encatdih jéihñit, ninboó jumna, ma náahat pah chãjadih wã bejbipna caá. Páant ma naáwátidih naóh yapani ã niú daacáp jĩ**, Cristo ã ïpdih át niijíp wut jĩ. (Sal 40.6-8)

⁸ **“Cáacwã nuñúpdih ï mao cáo wáhat pínah, trigo ojdhbut ï wáhat pínadh queétdih ma náahcap jĩ. Páant ï wáhuchah**

yuhna, ma wēi encap jī”, Cristo āt jwíh níj naáwáp wut jī. Moisés páant queédih ā chājat tūtuchah yuhna, caandíh Dios āt wēi encap wut jī. ⁹ Páant níj péanit, nin pah āt jwúub níjíp wut jī: **“Meém ma náahat pah chājadih wā bejbipna caá”**, āt níjíp wut jī. Páant ā níjíchah, nin pah jwī jéihna caá: Jon jātih nuñúpwādih ī mao cáo wāhatjidih cádahat tūtutnit, biíh bohéatboodíh Dios naóhna āt chājap wut jī. ¹⁰ Pánihna, Jesucristo ā íp ā náahat pah wun wāhnit, jwiít cáacwā jwī yéejatdih āt yoh wāhup wut jī. Biíc láajeh wanna, āih báhahdih āt wāhup wut jī, jwiít āihwā Diosjeéh páantjeh jwī jumat pínah níjné.

¹¹ Nihat sacerdotewā yeó jáap jumat pah Diosdih weñat muáboó teonit, nuñúpwādih ípī mao cáo wāhna caá. Obohjeéhtih, páant ī mao cáo wāhna yuhna, cáacwā ī yéejatdih ī jéih yoh beedácan caá.* ¹² Obohjeéhtih, jwī yéejatjí jíb Cristoboó biíc láajeh wun wāhna, jwī yéejatdih āt táí yoh beedánap wut jī. Pánih yoh beedá péanit, ā íp pebhna púuh laab béjnit, ā jéihyepmant bóo buwámant, āt chúudap wut jī. ¹³ Caanná chúudnit, caandíh eníhcannitdih ā íp ā yap yohat pínahdih ā páina caá.* ¹⁴ Pánihna, biíc láajeh wun wāhnit, Dioíhwā ī yéejatdih āt yohop wut jī, yéejat wihcannitjeh páantjeh ī jumat pínah níjné.

¹⁵ Caán yoobópdih ā jumatdih naóhna, Dios naáwátidih naóh yapanidih Túini Espírituboó nin pah āt níj daacát tūtutap tajī:

¹⁶ “Nin pah Dios ā níjíp be: Tútumah bóo láa nihat cáacwādih nin pah wā níj naóhbipna caá: “Wā watatdih yeebdíh wā

náhnianachah, wēinit ñi jepahbipna caá.

¹⁷ Ñi yéej chājatdih wā jwúub náhnican níit”, wā níjbípna caá,’ Dios ā níjné caá”, āt níj daacát tūtutap tajī. (*Jer 31.33-34*)

¹⁸ Pánihna, jwī yéej chājatdih ā yohochah, jwī yéejat jíb sacerdotewā nuñúpdih ī jwúub mao cáo wāhatdih jwī náahcan caá.

Humcanjeh, Diosdih jwī jéih úubát

¹⁹ Wā déewā panihnitá, Jesúsboó wun wāhna, āih meépdih ā yohochah, jwiítboó úumcanjeh, Dios pebhna waadnit pah, caandíh jwī jéih úubhna caá. ²⁰ Pánihna, nin baácđih moón sacerdotewā ī maáta ípī chājatjí buú láa jwiítidih dedé pínah nihcan caá. Cristoboó jwī yéej chājatjí jíb ā wun wāhuchah, caán tólihđih jāh yáihni chóodih ā yeo dei bejechah,* jáap namá panihnidih āt chājap wut jī, Dios ā jumapna jwī táí waadát pínah níjné.* ²¹ Pánihna, jwiítboó Dioíh muú pánihnit jwī jumuchah, jeáboó jumna, jwiítidih úubh wāhni Cristo chah wēpni sacerdote ā jumna caá. ²² Páant ā jumatdih jéihna, úumcanjeh, caandíh táí jenah joiná, Dios pebhna waadnit, caandíh jwī úubát dée caá. “Cristo weemdíh wun wāhna, wā yéejatdih ā yohochah, buú yéejat jíb weemdíh wihcan caá”, jwī níj jéihna caá. Pánih jenah joí cádahcan, mahjīh jwī chocat pah, quei wíhcannit panihnit jwī jumat dée caá.* ²³ “Yeebdíh wā táí úbbipna caá”, ā níjítjí pah ā chājbipna caá. Páant ā chājat pínahđih táí jéihnit, bitadihbut caandíh jwípī naóhna caá. Caandíh jwī táí náhniat dée caá. ²⁴ Pánih náhninit, jwíjeéh jumnitdih oina, teo wáacnit, nihat biícđih jwī táí

* 10:11 Ex 29.38 * 10:13 Sal 110.1 * 10:20 Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45 * 10:20 Jn 14.6

* 10:22 Lv 8.30; Ez 36.25

jumat dée caá. ²⁵ Diosdih weñat túut niijná, jwī míc wáacat dée caá. Bitá ĩ míc wáacatdih cádahna caá ĩ chājap. Páant ĩ cádahachah yuhna, jwiítboó jwī cádahca boj jíih. Nin baácboó jwī Maáh ā jwúub dei jáúwát pínah bahniyeh ā jūdhná caá. Caandih jéihna, jwiít āihwā bádí jwī míc weña jíih.

²⁶ Yoobópdih jumni naáwátidih jwī jéihna yuhna, “Wā náahat pah wā chājbipna caá”, jwúub niij jenah joinít, jwī yéj chājachah, Dios jwī yéjatatdih ā yohcan niít. ²⁷ Páant jwī chājachah, ā tobohna caá. Nihat Diosdih enihcannitdih peéh chājnit, iiguipna ā bejat túutbipna caá. Pánihna, caandih cádahnit, jwúub yéj chājnitdihbat biic yoobó ā peéh chājbipna caá. Páant ā peéh chājat pínah bádí úum náah jumni caá.* ²⁸ Moisés ā wutatjidih ded ā yap yohochah, judíowā ĩ maáta caán yap yohnidih ĩpī peéh chājap wut jí. Á yéj chājachah ennitji, biic peihcannit caandih ĩ naóh yacachah, ĩ naáwát yoobópdih ā jumattidih ĩt jéihyep wut jí. Pánih jéihnit, jíghah encanjeh, caandih ĩpī mao yohop wut jí. Biic peihcannit wihcah, chénewā caandih ĩ naóh yacachah, ĩpī peéh chājap wut jí.* ²⁹ Páant ĩ peéh chājat chah, Dios ā wáúhdih enihcannitboodih ā peéh chājbipna caá. Cristo wan wāhna, āih meépdih ā yoh wāhachah, Dios jwī yéjatatdih ā yohna caá. Páant ā yohat pínahdih jwiítidih āt naáwáp wut jí. Obohjeéhtih, det yéjatatdih yohnit jumna yuhna, túttimah caandih yap yohna, jwúub yéj chājnit, “Jesúih meép oboh jumni ā jumna caá”, ĩ niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, queétdih oini Túini Espíritudih yeejép naóhna caá ĩ chājap. Páant ĩ chājachah ennit, Dios queétdih bádí ā peéh chājbipna caá.* ³⁰ “Det ĩ yéj chājatji jíib

weém caá wā peéh chājbip. Wíihwā jumna yuhna, yeejép ĩ chājachah, queétdih wā peéh chājbipna caá”, āt niijp wut jí.* “Yoobópdih tígáá Dios páant niij naóhni ā jumap”, jwī niij jéihna caá. ³¹ Pánihna, Dios chah wépní ā jumachah, yéj chājnitdih ā peéh chājat pínah úum náah jumni caá.

³² Játih ded pah ñi jumattidih ñi túi náhninaá. Túini doonádhí joiná, jwíih jepahnit, dawá láa bádí yeejép yapna yuhna, Jesúsdiñ ĩt cádahcap tají. ³³ Biquí láana cáacwā ĩ enechah, bita yeebdih yeejép naóhnit, yeejép ĩt chājap tají. Biíh láa bita Jesúihwādhí yeejép ĩ chājachah enna, yeejép yapnitdih ĩt jíghah en teo wáacap tají. ³⁴ Bitadhí nemat muúboó ĩ nemechah ennit, yeebbát ĩt jíghap tají. Níih bíi déedih ĩ dúuc wáyachah yuhna, jíghahcanjeh, “Á túina caá”, ĩt niijp tají. “Nin baácdiñ bóo chah túini jeáboó wā bíbohat pínah páantjeh ā jumna caá”, niij jéihna, ĩ dúuc wáyachah yuhna, ĩt weñep tají. ³⁵ Pánihna, úumcanjeh, Diosdih ñi túi jenah jói cádahca bojóo. Páant ñi cádahcat jíib, yeebdih ā túi chājbipna caá. ³⁶ Yeejép yapna yuhna, Dios ā náahat pah ñi chāj cádahca bojóo. Páant ñi chāj cádahca, “Wíihwādhí wā pehbboó wā túi jumat túutbipna caá”, Dios ā niijátji pah, yeebdih ā túi chājbipna caá. ³⁷ Nin pah Dios naáwátidih naóh yapani āt niij daacáp tají:

“ Wā wahní ā juibíat pínah bah-nibitjeh ā jūdhná caá.

³⁸ Pánihna, wíihwā, wā náahat pah chājnit, wā wahnidih túi jenah joinít, ĩ túi jambipna caá. Obohjeéhtih, caandih ĩ cádahachah, queétdih wā wéi encan niít’, Dios ā niijná

* 10:27 Is 26.11

* 10:28 Dt 17.6; 19.15

* 10:29 Ex 24.8; He 13.20

* 10:30 Dt 32.35-36;

Ro 12.19

caá”, át niij daacáp tajī. (*Hab 2.3-4*)

³⁹ Obohjeéhtih, jwiítboó Diosdih cádahcan, iiguípna bejnit pínah nihcan caá. Caandih túi jenah joinít jumna, páantjeh ájeéh jwī jumbipna caá.

11

Diosdih túi jenah joyát

¹ Nin pah Diosdih túi jenah joyát á jumna caá: Diosdih túi jenah joiná, jwiítidih á túi chājat pínahdih jwī túi jéihna caá. Á niijátji pahjeh á chāj jwāhcah yuhna, “Á niijátji pah yoobópdih á chājbipna caá”, jwī niij jéihna caá. Páant á chājat pínahdih encan yuhna, “Yoobópdih páant á chājbipna caá”, jwī niij jenah joiná caá. ² Páant í túi jenah joyóchah ennit, Dios jon jātih moondih át túi wēi enep wut jī.

³ Diosdih túi jenah joinít, nin pah jwī jéihna caá: Dios á naáwát wēpatjīh nihadidih át chājap tajī. Pánihna, jwī enca naáhjidih nihadidih baw jwī enni pínahdih át jígohanap wut jī.*

⁴ Abeljiboó Diosdih túi jenah joinít jumna, ovejadih mao cáo wāhni, caandih át weñep wut jī. Obohjeéhtih, á úud jeñé Caán á momatji quehedihjeh Diosdih át wāhup wut jī. Pánihna, Dios Abel á wāhnihoodih chah át wēi enep wut jī. Pánih wēi enna, “Weemdih túi jenah joinít, Abel táini á jumna caá”, át niijíp wut jī. Caán á wunat túttimah yuhna, á túi jenah joyátjidih bohénit, ded pah jwiítboó jwī túi jenah joyát pínahdih jwī jéihna caá.*

⁵ Enochoó Diosdih túi jenah joinít á jumachah, Dios caandih át wēi enep wut jī. Pánih wēi ennit, á wunat pínah niijná, nihadidih bácahjih Dios jeáboó caandih át ub bejep

wut jī. Páant á ub bejat túttimah, cáacwā caandih ít jéih bid juicáp wut jī.* ⁶ Páant á yapatjidih jenah joinít, “Diosdih túi jenah joinán, caandih jwī jéih weñacan caá”, jwī niij jéihna caá. Ded caandih bid-niboó “Dios á jumna caá. Pánihna, caandih wā túi bidichah, weemdih á túi chājbipna caá”, niij jenah joyát caá náahap.

⁷ Noéjiboó Diosdih túi jenah joinít jumna, ded pah á chājat pínahdih á naáwácah, át túi jepahap wut jī. Pánih jepahnit, ájeéh bóli, á weh, á weh áana yaádh biicdih pobyitdih túi yapat túut niijná, búdi jáaj chóodih át chājap wut jī. Pánih túi jenah joiná, nihadidih bita yeejép í chājachah enna, queédidih át pej jumcap wut jī. Pánihna, Diosdih á túi jenah joyóchah, “Caán táini á jumna caá”, Dios át niij enep wut jī.*

⁸ Abrahamjiboó Diosdih túi jenah joinít jumna, Dios á wāhni pínah baáboó á bejat túutuchah joinít, át jepahap wut jī. Caandih jepahnit, á jumni baácmant bejna, á jéihca naáh baácna át juibínap wut jī.* ⁹ Páant á juibínachah, “Nin baácdih yeebdih wā wāhbiipna caá”, Dios á niijíchah joinít, caán baácdih át chāwáp wut jī. Caandih, á wūh Isaacdih, á juima Jacobdihbat “Nin baácdih yeebdih wā wāhbiipna caá”, Dios át niij naáwáp wut jī. Queét caán baácdih moón nihcan yuhna, Diosdih túi jenah joinít jumna, nuñáp chónadidih yūh taj cáagni munnádidih chājnit, caánboó ít jumap wut jī.* ¹⁰ Pánih jumna yuhna, caanjīh á jum jwāhat pínahdihjeh Abraham át jéihyep wut jī. Jeáboó jumni táchina á bejat pínahhoodih wēi páina át chājap wut jī. Caán tútchi Diosboó á jenah joyát pah chājni á jumachah, buadcán, páantjeh á jumbipna caá.*

* 11:3 Gn 1.1; Sal 33.6,9; Jn 1.3

* 11:4 Gn 4.3-10

* 11:5 Gn 5.21-24

* 11:7 Gn 6.13-22

* 11:8 Gn 12.1-5

* 11:9 Gn 35.27

* 11:10 He 13.14

11 Abraham behe, ãjeéh bóli Sarabut beh wili, weh wihcannit ãt jumap wut jã. Queét chénat pah behnit jumna yahna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ã teo wáacatjãh ãt weh jumap wut jã. “Dios ã niijátji pah ã chãjbipna caá”, Abraham ã niij jenah joyát jãib, Sara mit weh jumap wut jã. Pánihna, Abraham behe jumna yahna, ã wãúhdih ãt enep wut jã.* 12 Abrahamji wãnni dée ã jumachah yahna, ã jumená dawá ãt cãac poonap wut jã. Cúiwãdih, óondihbut jwã jéih jenah encat pah ã jumenádhbut jwã jéih jenah en buujácan caá.*

13 Queét nihat Diosdih túi jenah joinít, ãt buudáp wut jã. “Yeebdih caán baácdih wã wãhhipna caá”, Dios queédih ã niijnã baácdih jãibicanjeh, ãt wunap wut jã. Caán baácdih queétjeh bíbohcan yahna, Dios ã niijátji pah, túttimah ã jumená ã bíbohcan pínahdih ãt jéihyep wut jã. Pánih jéihnit, ãt weñep wut jã. Pánihna, “Nin baácdih jibnitjeh jwã jumna caá”, ãt niijap wut jã.* 14 Páant niijná, bíih baácdih ã bidatjidih jwã jéihna caá. 15 Pánih bidnit, ã jwãh jumni baácna jwãub bejãhna nihna, ãta jéih jwãub bej tagaá. Pánihna, “Bíih baácdih jwã bidna caá”, niijná, jon jãtãh ã cádahni baácdih niijná ãt chãjcap wut jã. 16 Obohjeéhtih, chah táini baácboodih bidna ãt chãjap wut jã. Caán ã bidni baác jeáboó caá ã jumap. Caánboó ãh tútchi pínahdih Dios ãtãt ãmoh péanap wut jã. Pánihna, “Dios jwã Maáh caá”, ã niijichah joinít, ãt túccap wut jã.

17-18 Túttimah, Dios Abrahamdih ã wãúh Isaacdih ãt mao cáo wãhat túutap wut jã. “¿Yoobópdih niit weemdih ã túi jenah joí?” niijná, páant ãt wutap wut jã. Pánihna,

Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, ã niiját pah ãt chãjap wut jã. “Ma wãúh Isaacjãh ma jumenádh wã cáac pooabipna caá”,* Dios ã niijátjidih náhnina yahna, Abraham caandihjeh mawat túut ãt chãjap wut jã.* 19 “Wã wãúh Isaacdih wã mao wãhuchah, Dios caandih ã jéih boobipna caá”, Abraham ãt niij jenah joyóp wut jã. Páant ã mawat túut chãjachahjeh, Dios caandih ãt cádahat túutap wut jã. Páant ã mawihni jwãub báadhni pah caandih ã enechah, ã wãúh ãjeéh ãt jwãub jumap wut jã.*

20 Pánihat túttimah, Isaacboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ã weh Jacob, Esaúdhbut “Túttimah, Dios meemdih búdí ã túi chãja naáh”, ãt niijap wut jã.*

21 Pánihat túttimah, Jacobboó, Diosdih túi jenah joiní jumna, ã wunat pínah jãtãhbit ãh wãuat nahjãh too caj ñãhnit, Diosdih ãt weñep wut jã. Pánih wëinit, ã wãúh José ã weh chénat pahdih “Meemdih Dios búdí ã túi chãjbipna caá”, ãt niijap wut jã.*

22 Túttimah, Joséboó, Diosdih túi jenah joiní jumna, ã wunat pínah jãtãh judiowã Egipto baácboó jumnitji ã bejat pínahdih ãt naáwáp wut jã. Pánih naóhnit, ã jumená pínah ãh bácahjidiãh ã ub bejat pínahdih ãt wutap wut jã.*

23 Túttimah, Moisés mánaboó Diosdih túi jenah joinít jumna, ã cáac jumachah, caandih bíic peihcanni widh ãt bih bíbohóp wut jã. Túinibit ã jumachah ennit, caandih ãt bihip wut jã.* Caán baácdih moón ã maáhdih úmcanjeh, judiowã ã wehdih ã mawat túutachah, ãt jepahcap wut jã.*

* 11:11 Gn 17.19; 18.11-14; 21.2; Ro 4.17-22 * 11:12 Gn 15.5; 22.17; 32.12 * 11:13 Gn 23.4; 1Cr 29.15; Sal 39.12 * 11:17-18 Gn 21.12 * 11:17-18 Gn 22.1-14 * 11:19 Gn 22.13 * 11:20 Gn 27.27-29,39-40 * 11:21 Gn 47.31-48.20 * 11:22 Gn 50.24-25; Ex 13.19 * 11:23 Ex 2.2 * 11:23 Ex 1.22

24 Tálttimah, Egipto baácdih moón i maáh nuúm Moisésdih mit behanap wut jī. Páant mijeéh behna yuhna, Diosdih táí jenah joiní jumna, “Caánt mi wáúh caá”, i nijátidih át náahcap wut jī.*

25 Caandih behanah mi déewāboó wēinit, yeejép i chājachah enna yuhna, át chājihcap wut jī. Pánih chājcan, Dioihwā biúcdih yeejép át yapat wut jī. 26 Dios ā wahni pínah Cristodih cáacwā yeejép i chājat pínah pah Moiséswādihtub Egiptodih moón yeejép i chājar wut jī. Pánihna, nihát Egiptodih moón búdí jíib jumnidih i bíbohathdih náahcanjeh, Dioihwā biúcdih ā jumath jíib bita yeejép i dehwat pínahdih át níwip wut jī. Tálttimah, ā táí chājat jíib, Dios caandih ā táí chājat pínahdih jenah joí waáwána, yeejép ā yapat pínahdih át níwip wut jī.

27 Diosdih táí jenah joiní jumna, Egipto baácdih moón i maáh ā íjichah yuhna, caandih úmcanjeh, caán baácmant át bejep wut jī. Dios jíoghcani ā jumachah yuhna, jíoghnidih ā enat pah ā watatdih Moisés át jepah cádahcap wut jī.* 28 Moisés caandih táí jenah joiní jumna, judíowādih Dios ā táí ubat pínahdih át jéihyep wut jī. Pánih jéihna, Dios ā watat pahjeh queét judíowādih íih jēcnadih oveja wáúh meépjīh át náānat túutap wut jī. Páant i náānatdih ennit, Dios nihát i jwíih túuhnithdih ā mawat túutni ángelboó judíowā i jwíih túuhnithoodih át maocap wut jī. Caán oveja wáúhdih mao péanit, Moisés ā watat pahjeh, i jumath yoobó íit jeémép wut jī. Caán jeémát, Pascua i nijjní, biúcdih i jwíih jeémp láa át jumap wut jī.*

29 Tálttimah, Diosdih táí jenah joinít jumna, “Maj Mac Duhni”,

i nijjní majdih, mah wihcani namádih judíowā íit cháuh bejep wut jī. Obohjeéhtih, Egiptodih moón queétdih íiun béjnit, maj ā jwáub duuj yóh lajachah, íit chíic wan beedép wut jī.*

30 Pánihat tálttimah, Diosdih táí jenah joinít jumna, judíowā Jericó tútchidih bóo búdí wáihyat júdu yehmant íit páud bejep wut jī. Si-ete yeó jáap pohba caán tútchidih íit páudap wut jī. Páant bóí yeó jáap íi páudat tálttimah, caán wáihyat júdu át boto jéen bejep wut jī.*

31 Diosdih táí jenah joiníh jumna, Jericó tútchidih bóli deoh nah jumnih, Rahab wát jumnih, judíowā en waóhndith wēi jwāáhnit, mit teo wáacap wut jī. Páant mi teo wáacatji jíib, caán tútchidih moón Diosdih yap yohnithdih maonit, judíowā caántboodih íit maocap wut jī.*

32 Bitá Diosdih táí jenah joinítidih naáwíhna yuhna, queét dawá i jumachah, wā jéih naóh daác beedácan caá. Gedeón,* Barac,* Sansón,* Jefe,* David,* Samuel,* Dios naáwátdih naóh yapanitbut, nihát íih doonádih wā naáwíhna yuh caá. Obohjeéhtih, queétdih wā naóh daáccan níit. 33 Diosdih táí jenah joinít jumna, biqúina biíh baácdih moondih míic maona, íit yap yohop wut jī. Bitá íih cáacwādih táinjeh íit watap wut jī. Páant Diosdih íit táí jenah joyóchah, “Yeebdih wā teo wáacipna caá”, ā nijjátji pah queétdih át teo wáacap wut jī. Bitá táí jenah joinít jumna, jiwā queétdih íi jeémíhichah yuhna, Dios íih jacnadih át nemep wut jī.* 34 Bitá táí jenah joinít jumna, búdí iigátboó jumna yuhna, íit iigáp wut jī.* Bitá táí jenah joinít jumna, queétdih íi mao yohíhichah yuhna, íit

* 11:24 Ex 2.10-12 * 11:27 Ex 2.15 * 11:28 Ex 12.21-30 * 11:29 Ex 14.21-31 * 11:30 Jos 6.12-21 * 11:31 Jos 2.1-21; 6.22-25 * 11:32 Jue 6.11-8.32 * 11:32 Jue 4.6-5.31 * 11:32 Jue 13.2-16.31 * 11:32 Jue 11.1-12.7 * 11:32 1S 16.1-1R 2.11 * 11:32 1S 1.1-25.1 * 11:33 Dn 6 * 11:34 Dn 3

jwei béjep wut jī. Bitā wēpcannitji jamna yuhna, Diosdih tūi jenah joiná, wēpépwā īt jamup wut jī. Pánih jamnit, bíih baácmant jūóhñit queétdih eníhcannit soldadowādih míc maonit, īt yap yohop wut jī. ³⁵ Biquína yaádh Diosdih ī tūi jenah joyát jīb, ī déewā wunah bejnitjidih Dios át booa wāhup wut jī.*

Obohjeéhtih, bitā Dioíhwā ī jamat jīb, queétdih teonit, bádí yeejép īt chājap wut jī. “Diosdih ma cádahachah, jwī watbipna caá”, queétdih īt niijép wut yah jī. Obohjeéhtih, páant ī niijíchah yuhna, jeáboó chah túini pebhboó ī bejat pínahdih náahna, īt jepahcap wut jī. Páant ī jepahcat jīb, queétdih yeejép ī chājachah, īt wunup wut jī. ³⁶ Bitā Diosdih tūi jenah joinítidih yeejép deohnit, bádí īt puñup wut jī.* Bitadih chéonit, nemat muáboó īt nemep wut jī.* ³⁷ Bitadih jeejīh yohnit, īt mawap wut jī.* Bitadih fīh báachdih tac yoób īt bóodop wut jī. Bitadih líbat naajīh īt mawap wut jī.* Bitā moh yéejnit jamna, oveja chóo, cabra chóodihjeh īt dawúp wut jī. Queétdih ñuannít, bitā bádí yeejép īt chājap wut jī. ³⁸ Queét chah túinit jamna, nin baácdih moón yeejépwā bíicdih jamnit pínah īt nihcap wut jī. Queét Diosdih tūi jenah joinítboodih cáacwā ī náahcah, muú wihcapboó, jeéboobút īpī jib bejep wut jī. Pánih jib bejnit, jeé íitboó, baácbóo jamni íitboobút īpī wunup wut jī.

³⁹ Queét nihat caandih tūi jenah joinítidih Dios bádí át wēi enep wut jī. Pánih tūi jenah joinít jamna yuhna, “Yeebdíh chah túini baácdih wā wāhbiipna caá”, Dios ā niijnji baácdih īt juibí jwahcap wut jī. ⁴⁰ Páant niij naóhna, nin pah Dios niij jenah joiná át chājap wut jī: “Queét wíhwā, túttimah jamnit

wíhwābut wā pebhna ī jayúchah, queét nihat bíicdih túinit yoobát wā jamat túatbipna caá”, át niij jenah joyóp wut jī. Pánih jenah joiná, jātih ā chājatji chah túini jwiútdih ā chābipna caá.

12

Jesúsdih tūi jenah joí cádahca boj jīh

¹ Queét wā naóhñit dawá Diosdih tūi jenah joí cádahcannit ī jamatjidih jéihñit, yéej chāj cádahñit, jwiútbuť Jesúsdih jwī tūi jenah joí cádahca bojat dée caá. Nin pah caá jamat náahap: Náoni ā tūi ñáwíhichah yuhna, chodópdih dno béjna, ā jéih wēp ñáocan caá. Yégueh wáupnidih dnoná, ā tūi jéih ñáocan caá. Páant ā jamat pah Diosdih jwī tūi jepahíhna yuhna, jwī weñat pínahdihjeh chājna, caandih jwī tūi jéih jepahcan caá. Pánihna, jwī yéej chājatdih cádahat caá náahap. Chah wēp ñáoniboó ā tūi péaat pahjeh, jwiútbuť Dios ā náah yacat pah jwī chāj cádahca bojat dée caá. ² Jesúsdihjeh jwī tūi náhni jīh. Caanjéh Diosdih tūi jenah joí waóhni jamna, jwiútdih tūi jenah joyát túatnibuť ā jamna caá. Pánihna, caandih jwī tūi jenah joí cádahcat pínah niijná, jwiútdih ā teo wáacna caá. Cruzboó wanna yuhna, ā íipdih át tūi jenah joí cádahcap wut jī. Cruzboó wunat tíic náah jamni ā jamuchah yuhna, ā íip ā jamupboó ā weñat pínahdih jéihna, tíiccanjeh, cruzboó át wunup wut jī. Pánihna, buu chah maáh jamna, Dios ā jéihyepmant bóo buwámant ā chúudna caá.*

³ Jesúsdih eníhcannit caandih bádí yeejép ī chājachah yuhna, Dios ā náah yacat pah át cádahcap wut jī. Páant ā cádahcatjidih ñi tūi náhninaá, yeebdihbut yeejép ī chājachah yuhna, bíic yoobó cádahcat túat

* 11:35 1R 17.17-24; 2R 4.25-37 * 11:36 Jer 20.2; 37.15 * 11:36 1R 22.26-27; 2Cr 18.25-26; Jer 20.2; 37.15; 38.6 * 11:37 2Cr 24.21 * 11:37 Jer 26.23 * 12:2 Fil 2.6-11; He 2.9

niijná. ⁴ Bita yeebdíh tãbit yeejép chãjna yuhna, ít mao yohcap taga. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh ít mao yohop wat jí. Páant yeejép ã yapatjidih náhninit, yeebdíh yeejép í chãjachah yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó. ⁵ Dios yeéb ã wehdih ã naáwátjidih ¿ñi quíib buúd niít? Yeejép ñi yapat pínahdih ã naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají:

“Wãuhá, yeejép yapna yuhna, ma íjca bojoó. Páant yeejép ma yapachah, weém, ma Maáh, meemdíh bohéna caá wã chãjap. Pánih bohénit, wã túut nũmát túutachah, ma joyáh bojca bojoó. Páant wã watuchah, jġahcanjeh, ma túi jepahaá.

⁶ Nihat wã oinit, “Meém wã wãuh caá”, niij ennidih wãpí bohéna caá, í yap yohcat pínah niijná. Pánihna, í yap yohochah ennit, queétdih wã peéh chãjbipna caá’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tají. (*Job 5.17; Pr 3.11-12*)

⁷ Pánihna, yeejép yapna yuhna, Dioih namádih ñi cádahca bojoó. Páant ñi yapatjġh, Dios ã weh ñi jumuchah, yeebdíh bohéna caá ã chãjap, chah ñi túi chãjat pínah niijná. Det mána í wehdih í watuchah, í jepahcah, ípí peéh chãjna caá, í túut nũmát pínah niijná. Páant í chãjat pah, Diosbut jwiít ã weh jwí jepahcah, jwiítdih ã peéh chãjbipna caá. ⁸ Ñi túi chãjcatdih ennit, yeebdíh ã naóhcah nihna, ã weh ñita nihcan tagaá. Páant ã naóhcah, mána wihcannit pah ñita jum tagaá. “Dios wã íp caá”, ñita jéih niijcán tagaá. ⁹ Jwí mána jwiítdih ded pah í bohéatjidih ñi jenah joyoó. Queét jwiítdih í peéh chãjachah, queétdih jwípí jepahap jí. Pánih jepahnit, jwí íp Dios ã túut nũmát túutachah,

chah jepahat caá náahap. Pánih jepahna, páantjeh ájeéh jwí túi jumbipna caá. ¹⁰ Wébit jwí jum jwuhuchah, jwí mána jwiítdih peéh chãjnit, “Nin pah wã chãjachah, wã wãuh ã túi jumbipna caá”, ípí niij jenah joyóp wat jí. Obohjeéhtih, Diosboó peéh chãjna, jwiítdih teo wáacna caá ã chãjap, caán túini ã jummat pah jwiítbut túinit jwí jummat pínah niijná. ¹¹ Dedé peéh chãjatdih “Caán túina caá”, jwípí niij jenah joicán caá. Búdi jwípí jġahna caá. Obohjeéhtih, jwíh jġahna yuhna, túttimah caandih jwí jenah joyóchah, jwiítdih ã teo wáacna caá, yéej chãjcanjeh, jwí túi jummat pínah niijná.*

¹² Pánihna, búdi yeejép yapnit jumna yuhna, Dios yeebdíh ã bohéatdih jéihna, ñi jġah cádahaá. Caandíh chah túi jenah joinít, úumcanjeh, ñi túi weñeé.* ¹³ Pánih jumnit, Jesúsíh namádih bejnit, túinijeh ñi chãjaá. Páant yeejép ñi yapachah yuhna, Jesúsíh cádahcanjeh, wẽpnit panihnit ñi jumbipna caá. Yeéb páant ñi jumuchah ennit, bita Jesúsíhwã wẽpcannit panihnitboobát caandíh chah í túi jenah joibípna caá.

Dios ã watatdih jepahcah, ã tobohah

¹⁴ Míic jũihcanjeh, nihat bíicdih ñi túi jumúú. Pánih jumna, jwí Maáhdih túi jepahnit, ñi yéej chãjca bojoó. Det yéej chãjcanjitjeh jwí Maáhdih í enbipna caá. ¹⁵ ¡Ñi túi chãja chaáh! Dios yeebdíh oinit ã teo wáacachah, ñi túi jepahaá. Jepah cádahna, ñi jwúub yéej chãjat pínah ã tobohna caá. Caandíh cádahna nihna, momatdih yeejép yílip ã jãwat panihni yeebjéh ñita míic yéeja tagaá. Jesúsíh namádih ñi cádahachah ennit, bita áihwãbut bíic yoobó íta cádah tagaá.* ¹⁶ Ñi weha mána nihcannitjġh yeejép ñi

* 12:11 Dt 8.5; 1S 7.14; 1Co 11.31-32 * 12:12 Is 35.3 * 12:15 Dt 29.18

chãjca bojoó. Diosdih náahcannitbut ñi jamca bojoó. Esaúboó ded pah ã jamatjidih ñi túi náhninaá. Diosdih, ã wãhni pínahdihbut náahcanni ãt jamup wut jĩ. Weép jeñé jamna, ã íp ã wunat túttimah ã ípíh bií déedih bíbohni pínah ãt jamup wut yuh jĩ. Dios ã ípdih ã niijníjidihbut bíbohni pínah ãt jamup wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, biíc yeó jáap bádí nuugúp wunna, biíc láa ã jeémát jíbjeñ ã bíbohat déejidih oboh jamni pah jehnah joinít, ã úudboodíh ãt wãhup wut jĩ. Pánih chãjna, Dios ã wãhat pínahdih ãt náahcap wut jĩ. Pánih náahcanni ã jamat pah yeébbóó ñi jamca bojoó.* 17 Æ úuddih ãih pínahdih ã wãhat túttimah, Esaú ded pah ã yapatdih ñi jéihna caá. Æ íp caandíh ã wãhat pínahdih Esaú bádí ãt náahap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã náahachah yuhna, weép jeñédih ã wãhat pínahdih ã úuddih wãh péanit, Esaúboodíh ã íp ãt wãhcap wut jĩ. Caandíh ã jái wãbúchah yuhna, túut nuumcánjeh, caandíh ãt wãhcap wut jĩ.*

18 Dios Moisésjidih ã wutat túutachah, jwĩ déewã judíowã Dios ã jamni jeená ãt juibínap wut jĩ. Obohjeéhtih, caanná ã juibíat pah yeébbóó ñi juibícan caá. Nin pah queéatboó ãt yapap wut jĩ. Dios ã jamni jeé, Sinaí wut jamni jeená ã juibínachah, bádí iigát ãt jamup wut jĩ. Dupáat, baác méméat, bádí johlitbut ãt jamup wut jĩ. 19-20 Caanná juibínit, póojat nah, Dios ã wéheatbut bádí ã yáanachah ãt joyóp wut jĩ. Páant ã wéhenachah joiná, bádí úumnit, queéat ãt jóihcap wut jĩ. Dios nin pah queéatdih ãt níj wutap wut jĩ: “Det nin jeedíh chüinitdih jeejĩh yoh mawat caá náahap. Nindih nuñáp ã chãhachah, caandíhbut jeejĩh ñi yoh mawaá”, ãt niijíp wut jĩ. Páant

ã niijíchah joinít, túbit úum náah jamni wutat ã jamuchah, “Jwiítidih ma jwáub naóhca bojoó”, ãt niijíp wut jĩ.* 21 Páant ã yapatdih ennit, nihát ã úumachah, “Bádí úumnit, méména caá wã chãjap”, Moisés yuh buca ãt niijíp wut jĩ.*

22 Páant Diosjeéh ãt jwíh jamup wut jĩ. Obohjeéhtih, yeébbóodíh pánihcan caá. Dios biícidih jamat túut niijná, Sión wut jamni jee pánihpna ñi juibína caá. Caán jeáboó jamni, Dios báadhiñh, Jerusalén tútchi caá. Yeebbát dawá ángelwã biícidih wẽi naáwát túut niijná, ã míc wáacapna ñi juibína caá. 23 Yeébb caán tútchidih moón pínah jamna, Dios weh jwíh juibínit biícidih ñi míc wáac juibína caá. Nihat ã wãtnadidih ã daácní nuobut jeáboó ã jamna caá. Nihat cáacwãdih ñioni ã jamupna ñi juibína caá. Bitá túi chãjnitji Dioíhwãjĩh míc wáacnit yeebbát ñi jamna caá. Dios queéatdih yéejat wihcannit ãtát chãjap wut jĩ. 24 Pánihna, Jesús pebhna ñi juibína caá. Jon Moisés ã wutatjidih jwáub túut nuumnit, “Jesúsboó wunna, ãih meépdih ã yoh wãhachah, yeebdíh wã túi úbbipna caá”, Dios jwiítidih ãt niijíp wut jĩ. Abelji ãih meépdih ã yohochah enna, Dios caandíh maonidih ãt peéh chãjap wut jĩ.* Obohjeéhtih, Jesúsboó ãih meépdih ã yoh wãhachah enna, Dios jwiítidih ãt túi ubap wut jĩ. Pánihna, ãih meép oboh jamni nihcan caá.

25 ¡Ñi túi chãja chaáh! Dios yeebdíh ã naáwáchah, ñi túi jepahaá. Jon jãtih nin baácboó jamni Moisés Dios naáwátidih ã naóh yapanachah, caandíh ã jóihcatji júb, Dios cáacwãdih ãt peéh chãjap wut jĩ. Pánihna, buu jeáboó jamni Cristo jwiítidih ã naóh yapanachah jwĩ jóihchah, queéatdih ã peéh chãjap

* 12:16 Gn 25.29-34 * 12:17 Gn 27.30-40 *

5.22-27 * 12:21 Dt 9.19 * 12:24 Gn 4.10

12:19-20 Ex 19.12-13,16-22; 20.18-21; Dt 4.11-12;

* 12:25 Ex 20.22

chah, jwiitboodih Dios ã peéh chãjbipna caá.* ²⁶ Moisésji jam láa Dios ã wéhenachah, baác át méménap wut jĩ.* Obohjeéhtih, biíh ã naáwátidih naóh yapaniboó Dios túttimah ã niiját pínahdih nin pah át niij daacáp tajĩ: “Nin baácidih, jeádihbut biíc láa pohba wã cádah méméabipna caá”, Dios ã niijná caá, át niij daacáp tajĩ. * ²⁷ “Biíc láa pohba wã cádah méméabipna caá”, niijná, niihat ã chãjniidih ã yohat pínahdih naóhna át chãjap wut jĩ. Obohjeéhtih, Dios ã maáh jamupboó jéih yohca naáh jamna, páantjeh ã jumbipna caá. ²⁸ Pánihna, ã maáh jamupna bejnit pínah jamna, caandih ã yohcat pínahdih jéihnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwĩ niij jíih. Páant niijnít, ã náahat pah caandih búdí jwĩ wéi jíih. ²⁹ Dios wèpni túini yoobát jamna, jwĩ tuu cáwat pah, det caandih jepahcannitdih ã yoh beedábipna caá.

13

Dios ã weñat pínahdih ded pah chãjat

¹ Bitá Jesúihwádih ñi míc oi cádahca bojoó. ² Ñi jéihca naáhwádihbut ñi túi wéi jwááá. Páni wéi jwááhna, biquína Jesúihwã, jéihcan yuhna, ángelwádih ít wéi jwáááp wut jĩ.*

³ Nemat muúboó jumnitdih ñi jĩgah en teo wáacá. Yeéb íjeéh jamna nihna, ded pah ñi náahatdih jenah joinít, queétdihbut ñi túi chãjaá. Bitá yeejép í yapachah ennit, yeéb biíc yoobó yapna nihna, ded pah ñi náahat pah, queétdihbut ñi túi teo wáacá.*

⁴ Ñi téihya chéwechah, ã túina caá. Pánih téihya chéonit, ñi míc cádahca bojoó. Ñi weha mána nihcannitjĩh

yeejép ñi chãjca bojoó. Pánih yeejép chãjnitdih Dios ã peéh chãjbipna caá.

⁵ Bií déedih tabit ñi bidca bojoó.* Nin pah Dios át niijap wut jĩ: “Yeebdih cádahcanjeh, wã túi teo wáacipna caá”, át niijap wut jĩ.* Páant ã niijátidih jéihnit, ñi bíbohni bií déedihjeh wéinit, chah ñi jwáub bidca bojoó. ⁶ Pánihna, úumcanjeh, nin pah jwĩ niij jenah joiná caá:

“Wã Maáh Dios weemdih teo wáacni caá. Páant ã jumatdih jéihna, cáacwã weemdih yeejép í chãjat pínahdih wã úumcan niít”, jwĩ niijná caá. (*Sal 56.3-4,9-11; 118.6*)

⁷ Yeebdih waóhmit, Dios naáwátidih bohénitjidi, í túi chãj cádahcatjidihibut ñi túi náhninaá. Pánih náhninit, Diosdih í túi jenah joyátji pahjeh mantih, yeebbát biíc yoobó ñi túi jenah joyoó.

⁸ Jesucristo páantjeh biíc yoobó jamni caá. Jon jãtíh ded pah ã jumatji pah buubut ã jamna caá. Túttimahbut biíc yoobó ã jumbipna caá. ⁹ Jesúih namádih cádahnit, bíaboó bejcat túat niijná, dawá máach í bohéatdih ñi joicá bojoó. “Nindih ñi jeémé. Caandih ñi jeémca bojoó”, biquína í niij bohéatdih jwĩ jepahachah yuhna, Diosdih chah jwĩ túi jenah joyát pínahdih ã teo wáaccan niít. Obohjeéhtih, Diosboó jwiitdih oinit, apĩ teo wáacna caá, Jesúsdi chah jwĩ túi jenah joyát pínah niijná. Pánihna, ã teo wáacatjĩh caandih túi jenah joinít ñi jamuú.

¹⁰ Jesús cruzboó ã wun wãhatjidihih jwĩ túi jenah joyóchah, jwĩ yéejatdih Dios ã yohna caá, ájeéh jwĩ túi jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, sacerdotewãboó nuñápwádih í mao cáo wãhna yuhna, cáacwã í yéejatdih ít jéih yoh beedácap wut jĩ. ¹¹ Queét

* **12:26** Ex 19.18; Jue 5.5; Sal 68.7-8 * **12:26** Hag 2.6 * **13:2** Gn 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13; 1P

4.9 * **13:3** Mt 25.35-46 * **13:5** 1Ti 6.6-10 * **13:5** Dt 31.6,8; Jos 1.5; Fil 4.11-13

sacerdotewã ï maáta jópchi jumat pah nuñáp meépdih Dios ã jumni tólihboó ïpĩ ub waad béjep wut jĩ, cáacwã ï yéej chãjatdih Dios ã yohat pínah niijná. Páant ï chãjat túttimah, ï maoniji nuñápdih cáacwã ï jumap yehboó ïpĩ cáo yoh beedánap wut jĩ.* ¹² Jesúsbut tútchi yehboó cruzboó wun wãhñit, ãih meépdih át yohop wut jĩ, jwĩ yéejatdih ã yohochah, Dioíhwã jwĩ jumat pínah niijná. ¹³ Tútchi yehboó tíic náah jumni ã wanatdih enna, judíowã ï maáta caandih ït eníhcap wut jĩ. Pánihna, cruzboó ã wun wãhatjidih jwĩ túi jenah joí jĩih. Páant jwĩ jumuchah enna, cáacwã jwiítidibut ï eníhcan niít. ¹⁴ Nin baácboó páantjeh jwĩ jumat pínah yoobát ã wihcan caá. Obohjeéhtih, jeáboó jwĩ yoób jumat pínah tútchidih páina caá jwĩ chãjap. ¹⁵ Pánihna, Jesús ã teo wáacatjĩh Diosdih jwĩ wëi naáwáchah, caandih mao cáo wãhat panihni ã jumna caá. Caandih jwĩ túi weñat dée caá.*

¹⁶ Nijeéh jumnitdih túi chãjnit, ñi teo wáacá. Páant ñi chãjat pínahdih ñi túi náhninaá. Pánih chãjna, Diosdih cáo wãhat panihnidih wãhñit, caandih túi wëina caá ñi chãjap. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ã túi wëibipna caá.

¹⁷ Yeebdih waóhñitdih túi jepahna, ï wutat pah wëinit ñi chãjaá. Dios queétdih bohéat túutnit, yeebdih ã túi en dawát túutup tagaá, caandih ñi yap yohcat pínah niijná. Pánih wutnit ï jumuchah, yeebdih ded pah ï en dawátjidih Diosdih naáwát ã náahbipna caá. Pánihna, queétdih ñi túi jepahachah ennit, ï túi wëibipna caá. Obohjeéhtih, ñi jepahcah ennit, bádí ïta jĩgah tagaá. Pánih jepahcan, ñita túi jumcan tagaá.

¹⁸ Jwiítidih ñi wábh cáahca bo-

joó, Diosdih páantjeh jwĩ túi jepahat pínah niijná. Yeó jáap jumat pah túi chãjihna, “Yeejépdih chãjna caá wã chãjap”, jwĩ niij jenah joicán caá. ¹⁹ Weemdihbut bádí ñi wábh, ñi pebhna waícanjeh Dios weemdih ã jwábh wahat pínah niijná.

Queétdih ã pée wábat

²⁰ Jwĩ Maáh Jesús jwĩ yéejat jĩib wun wãhñit, ãih meépdih át yohop wut jĩ. Páant ã chãjachah, “Ñi yéejatdih wã yohbipna caá, páantjeh wãjeéh ñi túi jumat pínah niijná”, Dios jwiítidih át niij naáwáp wut jĩ.* Páant niijní jwĩ Maáh Jesúsdi át jwábh booanap wut jĩ. Pánihna, Jesúsboó jwiítidih túi ubni, chah wëpni, ovejawãdih en daoní panihni jumna, jwiít ãih ovejawã panihnitdih ã túi en daoná caá.* ²¹ Dios caandih booniji jumna, yeebdih ã túi teo wáaca naáh, ã weñat pínahdihjeh ñi chãjat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, jwiít nihatdih ã túi túut numé naáh, ã náahat pah jwĩ jumat pínah niijná. Jesucristodih yeó jáap jumat pah bádí jwĩ wëi jĩih. Páant tíi ã jumna.

Ã pée túyat túutat

²² Wã déewã panihnitá, yeebdih nin wã daacátji bádí pohba nihcan caá. Pánihna, ninjĩh yeebdih wã naóh bohéatdih íjcanjeh, ñi túi joyoó. Pánih bohéna, yeebdih weñaat túut niijná, páant wã daacáp be.

²³ Nindihbut yeebdih wã jéihyana caá: Jwĩ wábh panihni Timoteo nemat múbboó jumnijidih ït bacanap wut be. Waícanjeh ninjĩh ã juyáchah, yeebdih enedih bejna, caandihbut wã numah bejbipna caá.

²⁴ Ñi maáta, nihat bita caanjĩh jumnit Jesúihwãbut ï túyã naáh.

* **13:11** Lv 16:27 * **13:15** Lv 7:12; Sal 50.14,23; Os 14.2 * **13:20** Ex 24.8; He 10.29 * **13:20** Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; Jn 10.1-16

Nin Italia baácdih moón Jesúihwã
yeebdíh ì túyat túutna caá.

²⁵ Weembút yeéb nihatdih wã
túyat túutna caá. Dios yeebdíh búdí
oínit, ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

SANTIAGO

Queédih ã túyat tútut

¹ Weém, Santiago,* jwĩ íp Dios, jwĩ Maáh Jesucristodihbut teo wáhni wã jumna caá. Yeéb wã déewã, doce jwĩ nuowã ã juiená poómpdih moón, Jesúsuhwã biih baácnaboó jumnitdih* túyat tútutnit, nin núodih wã daác wahna caá.

Dios jwiútdih ã jéhiyaat

² Wã déewãá, dawá láa yeejép yapna yuhna, ñi túi wēi jenah joyoó. ³ Pánih yeejép yapna, yoobópdih Jesúsuh jepahnit jumna, chah túi jenah joinít, caandíh ñi cádahcan niít. Chah ñi túi jenah joyát pínahdih jéihnit, ñi weñeé. ⁴ Jesúsuh cádahcan, túi jenah joinít jumát túut niijná, biíc yoobó túi chājnit ñi jumú.

⁵ “¿Ded pah wã chājbi?” niij jéihni Diosdih ã úbú naáh. Páant ã úbúchah, Dios caandíh ã jéhiyabipna caá. Caán nihat caandíh úbhndih jūhcanjeh, búdí āpĩ teo wáacna caá, ã jéihyat pínah niijná.* ⁶ Pánih úbhna, Diosdih túi jenah joinít, ã úbú naáh. “Wã úbúchah yuhna, Dios weemdíh áta teo wáaccan tagaá”, niij jenah joiní ã jumca bojo naáh. Páant niij jenah joiníboó johlit dedboó ã johochah, búdí māj nolihat āpĩ túut nuumát pah ã jumna caá. Páant niij jenah joiní, yeó jáap jumát pah biíc yoobó āpĩ chājcan caá. Diosdih túi jenah joiní nihcan caá.* ⁷⁻⁸ Būh nindih jenah joiná yuhna, cheibit mácah ã jenah joibípnā caá. Páant túi jenah joicán ã úbúchah, jwĩ Maáh caandíh ã jepahcan niít.

⁹ Ded Jesúsuh oboh jumnijidih Diosboó maáh panihni ã waadábipna caá. Páant ã chājat

pínahdih jéihnit, ã weñe naáh.* ¹⁰ Ded Jesúsuh dawá bií dée bíbohnidih bita ã dúuc wáyachah yuhna, ã weñe naáh. Cháa ã moopát pah tigaá caán bií dée ã buudáh bejbipna caá. Pánih jéihnit, caanbút ã weñe naáh. ¹¹ Yeó aáb jūóhna, tubit ã chāhachah, cháa diib téh bejnit, ã yūugna caá. Páant ã yūuguchah, ã túi jíghat ã beedná caá. Pánihat pah búdí bií déedih wēinibut āih bií dée biíc dih ã buudbípna caá.*

Yeejép chājat jenah joyátdih jepahcat

¹² Ded yeejép yapna yuhna, Jesúsuh cádahcanni túi wēini ã jumabipna caá. Páant ã cádahcatji jíib, páantjeh jeáboó Dios ājeéh jumát tútutnit, caandíh ã túi chājbipna caá. “Weemdíh túi oinítdih wājeéh wã túi jumát tútutbipna caá”, ã niijátji pah ã chājbipna caá. ¹³ Yeejép chājat jenah joyát ã jūwúchah, “Dios caá weemdíh páant ã chājat tútutp”, ñi niij jenah joicá bojoó. Dios yeejép chājat jenah joicán, cáacwādhbut páant ã jenah joyát tútutcan caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cáacwājeh tubit yeejép ã ñinahat pah ípĩ jenah joiná caá. ¹⁵ Pánih jenah joinít, yeejép ípĩ chājna caá. Páant ã chājatji jíib Dios queédih iiguípnā ã bejat tútutbipna caá.

¹⁶ Wã déewã, wã oinitá, “Dios weemdíh ã wutachah, yeejép wã chājap jĩ”, ñi niij jenah joicá bojoó. Páant jenah joyát yoobópdih nihcan caá. ¹⁷ Jwĩ íp Dios jeáboó jumni jwiútdih teo wáacat túut niijná, túinidihjeh bitadilh ã wāhat tútutna caá. Caanjéh tigaá yeó, widh, cáiwādhbut chājni. Pánihna, ã jíghat ã túut nuumúchah yuhna, Diosboó páantjeh biíc yoobó ã jumna caá.* ¹⁸ ã náhat pah āih

* 1:1 Mt 13.55; Mr 6.3; Hch 15.13; Gá 1.19

* 1:1 1P 1.1

* 1:5 1R 3.7-12; Pr 1.1-9.18; Stg

3.13-17 * 1:6 Mt 7.7-11; Jn 16.23-24

* 1:9 Jer 9.24

* 1:11 Is 40.6-7

* 1:17 Nm 23.19;

Mal 3.6

táini doonádih jwī jepahachah, ā weh jwī jumt pínah niijná, jwiít dih jáap cāac jumnit panihnit āt jumt túutjip taga. Pánih jumnit, nihāt ā chājnīt cātih jwiít dih ā túi ubuchah, ā jwiíh túut nuumnít jwī jumna caá.*

Diosdih yoobópdih jepahat

¹⁹ Wā déewā, wā oinitá, Dios naáwát dih ñi túi wēi joyoó. Pánih caandíh túi joinít, túi jenah joicánnit ĩ wéheat pah wéhecan, waicanjeh íjnīt ñi jumca bojoó. ²⁰ Det íjnīt Dios ā náahat pah ĩ túi chājcan caá. ²¹ Nihat ñi yéej chājatdih, yeejép ñi en ñinahatdihbut ñi cādahaá. Pánih cādahnit, Dios naáwát dih ĩ bohénachah, túi wēi jepahnit ñi jumú. Páant ĩ bohéát dih ñi joyóchah, iiguípna bejnit déejidih túi ubnit, Dios yeebdíh ā túut nuúm péabipna caá.

²² Ā naáwát dih joiná yuhna, jepahcan, ñi míc yeena caá. “Wā jepahcah, ā túimi nacaá”, niij jenah joiná, yeeatdih jenah joiná caá ñi chājap. Pánihna, ā naáwát dih túi joinít, ā bohéat pah ñi chājaá. ²³ Ded caán naáwát dih joiná yuhna, jepahcanniboó nin pah chājni ā jumna caá: Āih móotdih quenalihjīh ā míc enna caá. ²⁴ Pánih míc en péa bejnit, ded pah ā jígohatdih waicanjeh ā quíib buadná caá. ²⁵ Obohjeéhtih, biíhboó ā enatjidih ā quíib buadcát pah Dios naáwát dih joiná, túi náhnit, jepahna, chéoni panihni nihcan, túi chājna, búdí ā wēibipna caá. Pánihna, caán bohéát dih jepah cādahcannidih wēi ennit, Dios ā túi teo wáacipna caá.

²⁶ Ded jenah joicánjeh wéheni jumna, yoobópdih Diosdih ā wēican caá. “Diosdih wā túi wēina caá”, niij jenah joiná yuhna, yeeatdih ā jenah joiná caá. Pánih jenah joiná, Diosdih ā wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. ²⁷ Dios jwī íp ā náahat pah caandíh jwī weñat

túut niijná, nin pah caá jwiít dih chājat náahap: Mána wihcannitdih, éemp wannitdihbut yeejép ĩ yapachah enna, queétdih teo wáacat caá náahap. Diosdih náahcannit yeejép ĩ chājat pah jwiít dih chājcat caá náahap.

2

Cāacwādih biíc yoobó túi chājat

¹ Wā déewāá, jwī Maáh chah táini Jesucristodih jepahnit jumna, cāacwādih biíc yoobó túi chājat caá náahap. ²⁻³ Orojīh ĩ chājniji téihya yacat júduna, búdí jīb jumni yéguehdihbut duoní yeéb Jesúíhwā ñi míc wáacapna ā waád juibínachah enna, caandíh ñita wēi jwāáh tagaá. “Nin táyupboó ma chūudú”, ñita niij tágaá. Páant niijná yuhna, caanná yeejép yégueh duoní moh yéejni ā waád juibínachah enna, caánboodíh ñita wēi jwāáhcan tagaá. “Con buwáboó ma ñuhuú. Baác dihjeh ma chūudú”, caandíh ñita niij tágaá. ⁴ Pánih chājna, cāacwādih yeejép jenah joinít, túi jígohnitdihjeh ñita wēi en tagaá. Obohjeéhtih moh yéejnitdih ñita wēi encan tagaá. Páant niij jenah joyát ā táican caá.

⁵ Wā déewā, wā oinitá, weemdíh ñi joyoó. Dawá moh yéejnitdih Diosdih túi jenah joinít, ā maáh jumapboó jumnit pínah niijná, Dios āt ñiwip wut jī. “Wājeéh páantjeh ñi jumbipna caá”, Dios caandíh oinitdih āt niijíp wut jī. ⁶ Obohjeéhtih, queétdih ā ñiwichah yuhna, yeebboó queétdih ñipī tícana caá. Pánih queétdih tícanit, dawá bíí dée bíbohntidihjeh ñi wēi enna caá. Nindih ñi túi náhninaá: Dawá bíí dée bíbohntiboó yeebdíh yeejép ípī chājna caá. Queétjeh yeebdíh naóh yacat túut niijná, cāacwādih peéh chājat túutnit pebhna ípī teo wái bejna caá. ⁷ Queétjeh Cristodih yeejép ípī wéhena caá. Obohjeéhtih, yeebboó “Jwiít Cristoíhwā caá”,

niijnít jumna yuhna, caandih yeejép wéhenitboodih ñi wēi enna caá. Páant ñi chājat ā táican caá.

⁸ Dios naawátidih daácniiboó nin chah wēpni wutatdih ā daacátjidih ñi túi náhninaá: “Meemjéh ma mīc oyat pah, bitadihbut biíc yoobó ma oyoó”, āt niij daacáp tajī.* Caán wutatdih jepahna, ñi túi chājna caá. ⁹ Obohjeéhtih, maáta panihnitdih túi wēi enna yuhna, moh yéejnitboodih enah bojnit, teo wáaccan, yeejép chājna caá ñi chājap. Pánih chājna, Dios ā wutatdih ñi yap yohna caá. ¹⁰ Ded Dios ā wutatdih jepahna yuhna, biíc wutatbitdihjeh yap yohna, nihatdih ā yap yohna caá. Páant ā yap yohochah, caandih peéh chājat ā jumbipna caá. ¹¹ “Ñi weha mána nihcannitjīh yeejép ñi chājca bojoó”, Diosjeh āt niij wutap wut jī.* Caanjéh muntih, “Cāacwādih mao yohca bojoó”, āt niijíp wut jī.* Pánihna, det ī weha mána nihcannitjīh yeejép chājcan yuhna, cāacdih mao yohna, Dios ā wutatdih yap yohnit ī jumna caá. ¹² Cristo jwiítidih búdí oina, jwī túi jumat pínah niijná, bitadih ā oyat táutna caá. Páant ā wutatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut ñionit, ded pah ī chājatji jībdi h ā naóhbi pna caá. Páant ā jumachah, ā wutat pah jwī túi chājat dée caá. Ā náahat pahbut jwī wéhe jīih. ¹³ Bitadih jwī jīgah encah, Dios cāacwādih ā ñío láa jwiítidihbut jīgah encanjeh, ā peéh chājbipna caá. Obohjeéhtih, bitadih jwī jīgah enechah, jwiítidihbut jīgah ennit, ā peéh chājcan niit.

Jesúsdih túi jenah joinít, bitadih teo wáacat

¹⁴ Wā déewāá, nindih ñi túi joyoó: “Weém Cristodih wā túi jenah joiná caá”, ded niijná yuhna, bitadih ā túi teo wáaccan, ā niijátji dedé

pínah nihcan caá. Páant ā niijíchah yuhna, Dios caandih ā túi ubcan niit. ¹⁵⁻¹⁶ Ded Jesúh, Jesúh wili ī jeémát pínah wihcah ennit, yeejép yéguehdihjeh ī dawáchah ennit, jwiit Jesúhwā queétdih túi teo wáacat caá náahap. “Túini yégueh dūonít, túini jeémátidih jeémpnit, ñi túi jumúú”, niijná yuhna, ī náahatdih ñi wūhcah, ñi niiját dedé pínah nihcan caá. ¹⁷ Pánihna, “Cristodih wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, ñi túi chājcah, Cristodih ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

¹⁸ Ñijeéh jumni nin wā bohéatdih joíhcanni nin pah āta niij tágaá: “Weém wāpī túi chājna caá. Meémboó bitadih teo wáaccan yuhna, ‘Cristodih wā túi jenah joiná caá’, mapī niijná caá. Jwiit chénat pahdih Dios ā túi ubbipna caá”, āta niij tágaá. Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joiníboó bitadih ā túi chājachah, caandih túi jenah joiní ā jummatdih cāacwā ī jéihbipna caá. ¹⁹ “Dios biícjeh caá”, ñi niij jenah joiná caá. Páant ñi niij jenah joyóchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joiná yuhna, Diosdih ñi jepahcah, caandih ñi jéihyat dedé pínah nihcan caá. Nemépwābut ñi jenah joyát pahjeh mun tígáá ī jenah joyóp. Pánih jenah joinít, Dios biícjeh ā jummatdih jéihna, ā wēpatdih úumnit, queétdi h ī méména caá. ²⁰ “Cristodih túi jenah joiní wā jumna caá”, ded niij jenah joiná yuhna, bitadih teo wáaccan, yoobópdih ā túi jenah joicán caá. Pánihna, Cristodih jepahna yuhna, bitadih teo wáaccanniboó yoobópdih ā jepahcan caá. ²¹ Caán yoobópdih ā jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, jwī nūo Abraham ded pah ā chājatjidih wā naóhbi pna caá. Caán ā wūéh Isaac wūt jumnidih Diosdih āt mao cáo wūhíhip wut yuh jī. Pánihna, jee dáhnajīh ā cáag

* 2:8 Lv 19.18 * 2:11 Ex 20.14; Dt 5.18 * 2:11 Ex 20.13; Dt 5.17

aabáni poómpjih ã cáagni tũujih caandíh át chéu cáagap wut jĩ. Pánih chéu cáagna, Dios ã niijátji pahjeh caandíh wēinit, ã wũúhdih mawat túut átih chãjap wut yuh jĩ. Páant ã jepahachah ennit, “Yoobópdih túini caá”, Dios caandíh át niij enep wut jĩ.* ²² Páant ã niijátjidih náhninit, nindih ñi jenah joyoó: Abraham Diosdih túi jenah joini jumna, ã wutatdih át jepahap wut jĩ. Pánih jepahna, Diosdih ã túi jenah joyátidih át júutap wut jĩ. ²³ Dios naáwátidih naóh yapani ã niij daacátji pahjeh át yapap wut jĩ. “Abraham Diosdih túi jenah joinit, át jepahap wut jĩ. Páant ã jepahachah enna, ‘Caán túini caá’, Dios caandíh át niij enep wut jĩ”, át niij daacáp tajĩ.* Páant ã niij enatdih jéihna, “Abraham Dios ã chéen caá”, cáacwã caandíh it niijíp wut jĩ.*

²⁴ Pánihna, ded pah Abraham ã yapatjidih jenah joinit, nindih ñi jéihbipna caá: “Diosdih wã túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, caandíh ã jepahcah enna, “Caán túini caá”, Dios caandíh ã niij encan caá. Obohjeéhtih, Diosdih túi jenah joinit, ã túi chãjatdih enna, “Caán túini caá”, caánboodih Dios ã niij enna caá. ²⁵ Páant tigaá Rahab wut jumnih deoh nah jumnihjidihbut “Caánt túinih caá”, Dios át niij enep wut jĩ. Josué ã wah bojnitji miíh tútchina ĩ jũbínachah, queétdih jwãáhnit, “Wĩih muúboó ñi ão jwahúp”, mit niijíp wut jĩ. Cheibit Josuéwã ĩ jumna queét ĩ jwúub bejchah, biíh namáboó mit júutap wut jĩ, “Queétdih eníhcannit maoná”, niijná. Páant queétdih mi teo wáacatdih enna, “Caánt túinih caá”, Dios át niij enep wut jĩ.* ²⁶ Jwĩih bácahdih caolih ã wihcah, jwĩta báadhcan tagaá. Pánihna, caolih ã wihcah, jwĩih bácahboó

dedé pínah ãta nihcan tagaá. Pánihat pah “Diosdih wã túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, bitadih teo wáaccan, yoobópdih caandíh jwĩ túi jenah joicán caá. Pánihna, jwĩ teo wáaccah, caandíh jwĩ túi jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Caolih wihcanni bácah pah ã jumna caá.

3

Ded pah caá jwĩ wéheat

¹ Wã déewãá, ded Dios naáwátidih cáacwãdih bohéna, caán ã bohéatdih caanjéhbut ã túi jepaha naáh. Pánih bohéna yuhna, ã túi chãjcatdih enna, caánboodih Dios chah ã peéh chãjat pínahdih ñi jéihna caá. Pánihna, ñijeéh jumnit Dios ã ñíonitjeh ĩ bohéna naáh. ² Dawá láa nihát jwiít cáacwã yeejép jwĩpĩ chãjna caá. Ded yeejép niijíhat ã jũúwúchah yuhna, niijcán, túi yoobópdih jumna, yeejép chãjíhatdihbut ãta jéih yap yoh tagaá. ³ Nin pah ã jumna caá: Caballoíh jacdíh ĩtah naabítidih yacnit, ãih yapatnaboó tópnadih jwĩpĩ chéona caá. Caandíh púuh laáb chúudnit, caan tópnadih wáinit, ded jwĩ bejihpboó cabalodih jwĩ jéih bejat túutna caá. Baini naabít ã jumuchah yuhna, caandíh jwĩ wáyachah, caballo jwiítidih ã túi jepahna caá. ⁴ Nin pahbut ã jumna caá: Búdí jãáj chóo ã jumuchah yuhna, caán chóodih íoh tewat naáboó bainíjeh ã jumna caá. Pánihna, búdí johlit ã ub joh bojochah yuhna, caandíh íoh teoniboó caán baini naajíhjed ã bejihpboó ã jéih íoh teo bejna caá. ⁵ Pánihat pah tigaá jwĩih nuúc baini ã jumuchah yuhna, caanjíh niijná, bitadih búdí jwĩ yéejana caá. Nin pahbut ã jumna caá: Baini tũu cúut jumna yuhna, iig ñáhna, dawá máa nahnadih ã iigná caá. Pánihat pah jwĩih nuúcíh niijná, búdí yeejép jwĩ jéih chãjna

* **2:21** Gn 22.1-4 * **2:23** Gn 15.6 * **2:23** 2Cr 20.7; Is 41.8 * **2:25** Jos 2.1-21

caá. ⁶ Pánihna, jwíih nuúc tuu cúut panihni ã jumna caá. Jwíih nuúcjĩh niijná, jwí jéih míc yéejana caá. Tuu cúut búdí ã iigát pah yeejép pohba jwí chãjna caá. Pánih yeejép niijná, nemépwã ã watat pah jwí chãjna caá.* ⁷ Nihat jiadih moón nuñúpwã, jiiijnít, maiwã, dóbohwa, queejwãdihbut cáacwã ãt wutap wut jĩ. ⁸ Obohjeéhtih, jwíih nuúcjĩh yeejép niijná, jwí jéih cádahat túutcan caá. Maiboó cáacdih chãácna, ã yéejat pah jwiítbut jwíih nuúcjĩh yeejép niijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. ⁹ Jwíih nuúcjĩh Diosdih wéi naóhna yuhna, caán ã jumat pah jwiít cáacwãdih ã chãjnit jumna yuhna, yeejép pohba bitadih jwí niijná caá.* ¹⁰ Pánihna, caan jácmantjeh wéi naáwát, yeejép niijátbut ã bacna caá. Wã déewãá, páant jwí niijíchah, ã táican caá. ¹¹ Biíc meo waócáhmantjeh túini mah, núumni mah biícdih ãpĩ nooj báccan caá. ¹² Wã déewãá, higuera nah olivo tíbnadih ãpĩ quehcan caá. Iguíh nahboó higeradih ãpĩ quehcan caá. Meo waócáhmant núumni mah ã nooj bácachah, túini mah ã nooj báccan niít. Pánihat pah jwiít dih túini naáwát, yeejép niiját dihbut niijcát caá náahap.*

Túijengah joyát

¹³ ¿Ñijeéh jumnit biquína túi jengah joinít ã jum niít? Pánih jumihna, “Bita chah wã jéihna caá”, ã niij jengah joicá bojo naáh. Páant niij jengah joicánjeh, túinijeh jumnit, ã túi chãja naáh. Páant ã chãjachah enna, “Queétoó túi jengah joinít yoobát ã jumna caá”, ã niij jéihbipna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, det bií déedih búdí en ñinahna, ã weñat pínahdihjeh jengah joiná yuhna, “Weémboó túi jéihni wã jumna caá”, ã niijcá bojo naáh. Páant niijnít, tabit yeenít ã jumna

caá. ¹⁵ Páant jengah joinít, Diosdih náahcannit ã jengah joyát pah, jengah joiná caá ã chãjap. Páant Dios queétdih ã jengah joyát túutcan caá. Nemépwã caá páant ã jengah joyát túutap. ¹⁶ Bitadih jepchá tabnit, queétdih teo wáaquihcan, búdí míc jũihñatbut ã jumna caá. Pánih míc jũihnit jumna, búdí yeejépdihbut ã chãjna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, caandih jéihnitdih Dios ã túi jengah joyát túutna caá. Páant ã jengah joyát túutachah, ãpĩ túi chãjna caá. Pánih túi chãjna, míc jũihcan, bitadih yap yohcan, ãjeéh túi biícdih jumnit, queétdih nihatdih biíc yoobó oinit, bitadih ã jĩgah en teo wáacna caá. Pánih chãjna, yeeceanjeh, ãpĩ túi jumna caá.* ¹⁸ Pánih míc jũihcan, “Túinijeh ñi jumna”, bitadihbut ãpĩ niij naóhna caá.

4

Nin baácdih bóodih bidcat

¹ ¿Dépanih tigaá míc jũihnit, ñi míc mao? Túi chãjĩhna yuhna, yeejép ñi jengah joyát pah chãjna, ñi míc maona caá. ² “Caandih búdí wã náahna caá”, niij en ñinahna yuhna, ñi jéih bíbohcan caá. Pánih náahna, caandih bíbohndih jũihnit, míc maonit, ñi mao yohna caá. Obohjeéhtih, Diosbóodih wúbhcan, ñi náahatdih ñi bíbohcan caá. ³ Wúbhna yuhna, ñi weñat pínahdihjeh ñipĩ wúbhna caá. Páant ñi wúbhchah, Dios yeebdih ã jepahcan caá. ⁴ Diosdih jéihcannit ã náahat pah yeebbát náahna, Diosdih enihcannit ñi jumna caá. ¿Caandih ñi jéihcan niít? Pánihna, queétded pah ã chãjatdih wéi enna, biíc yoobó chãjnit, Diosdih náahcannit ñi jumna caá.* ⁵ Dios naáwát dih daácniji nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “Dios jwíjeéh ã jumat túutni Túini Espíritu jwiít dih búdí oinit, jwí yéej chãjĩhchah, tabit ã jĩgahna caá”, ãt

* 3:6 Pr 16.27 * 3:9 Gn 1.26 * 3:12 Pr 18.21 * 3:17 Pr 1.1-9.18; Stg 1.5 * 4:4 Is 1.21; Jer 3.6-10; Os 2.2; Mt 6.24; Lc 16.13

niij daacáp tajī. Páant ā niij daacátji oboh jumni nihcan, yoobópdih tigaá ā jumup.* ⁶ Pánih oina, Dios jwiítidih búdí ā teo wáacna caá, caandih jwī túi jepahat pínah niijná. Nindihbut Dios naáwátidih biih daácni át niij daacáp tajī: “Weém bácah bitadidh chah wā jéihna caá’, niijnídidh Dios ā eníhcan caá. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niijnúbookidh Dios búdí oinit, ā teo wáacna caá”, át niij daacáp tajī.* ⁷ Pánihna, Diosdih túi jepahnit ſi jumúú. Caandih jepahnit, nemép ā yéej chājat túutuchah yuhna, caánbookidh ſi yap yohoó. Páant ſi yap yohatdidh enna, ā jweibípna caá. ⁸ Diosdih búdí bidnit, ājeéh túi biícidih ſi jumúú. Páant ſi jumuchah, caanbút ſi jeéh jumnit, yeebdih búdí ā teo wáacbipna caá. Yéej chājíhatdidh jenah joí cádahnit, ſi jwúub chājca bojoó. Pánih cádahnit, túinibookidhjenah jenah joinít, ſi túi chājaá. ⁹ ſi yéej chājatdidh búdí jgahnit, ſi juñúú. Yeejép ſi wēi chājatjdidh cádahnit, caandih tícnit ſi jumúú. ¹⁰ “Yéej chājni, oboh jumni wā jumna caá”, Diosdih ſi niijí. Páant ſi niijíchah, caánboó ſi yéejatdidh yohnit, nin baácboó ſi jum jwuhuchah, ā túi teo wáacbipna caá. Túttimah, ā pebhna ſi juibínachah, yeebdih maáta ā waadábipna caá.*

Bita Jesúthwādidh yeejép niijcát

¹¹ Wā déewāá, yeejép doonádidh yeéb mícjeh ſi niijcá bojoó. “Caán túicanni caá”, niijná, “Caandih peéh chājat caá náahap”, niijná caá ſi chājap. Páant niijnit, “Jwī míc oyat pínahdidh Cristo ā wutat ā túican caá”, ſi niijná caá. Páant niijná, caandih jepahcan, “Túi chājat pínahdidh weemjéh caá wā jéih ſi wip”, niijná caá ſi chājap. Páant niijnit, yeebjéh míc wutna caá ſi chājap. ¹² Obohjeéhtih, Diosjeh

cāacwādidh wutni, queétdih ſi ſoni ā jumna caá. Cāacwā iiguípna bejnit déejidih caanjéh ā jéih túi ubna caá. Caanjéh queétdih iiguípna ā jéih bejat túutna caá. Pánihna, “Caán yeejép caá”, jwiítboó cāacwādidh jwī jéih niijcán caá.

Cheibit ded pah ā yapat pínahdidh jwī jéihcat

¹³ Buu, nindihbut ſi túi joyoó: Nin pah biquína ſi niij jenah joiná yuh caá: “Buu, cheibit biih tútchina jibidih wā bejbipna caá. Caanná juibínit, biíc jópchi jum, bií déedih júb chājnit, búdí dinerodidh wā bíbohbiipna caá”, ſi niij jenah joiná yuh caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cheibit ded pah ſi yapat pínahdidh ſi jéihcan caá. Tuu jeí maátcanjeh jumnit, biícmantjeh ā buudáh bejna caá. Pánihat pah jwiítbut maátcanjeh jum jwuhnit, jwī buudbípna caá.* ¹⁵ Obohjeéhtih, “Dios ā náahachah, páantjeh báadh jwuhnit, nin pah wā chājbipna caá”, niij jenah joyát caá náahap. ¹⁶ Pánihna, “Weemjéh túi jéihni jumna, nin pah wā chājbipna caá”, ſi niij jenah joyát yeejép caá. Diosdih ſi túi jenah joicán caá. ¹⁷ Ded ā túi chājat pínahdidh jéihna yuhna, caandih chājcan, ā yéej chājna caá.

5

Dawá bií dée bíbohndidh ā wēp naáwát

¹ Yeéb dawá bií dée bíbohnditboó weemdidh ſi túi joyoó. Buu niihat ſi náahatdidh ſi bíbohna yuhna, túttimah búdí moh yéejnit ſi jumbipna caá. Páant yeejép ſi yapat pínahdidh jéihnit, búdí ſi ſiác juñúú. ² ſi bií dée ā moóp beedáh bejbipna caá. ſi yéguehdih jōóh macwā í jeemp beedábipna caá. ³ Búdí oro, platadidhbut ſi ámochochah yuhna, moópni jumna, dedé pínah nihcan niit. Yeéb

* 4:5 Ex 20.5; Dt 4.24; Zac 8.2 * 4:6 Pr 3.34; 1P 5.5 * 4:10 Mt 23.12; 1P 5.6 * 4:14 Pr 27.1

dinerodih oinit, bádí ñi ámohochah, Dios ā enna caá. Páant ā enechah, dinerodih yeéb ñi oyatji jíb, péeni yeó jáapdih yeejép ñi yapbipna caá. Iguípboó jumnit, bádí ñi moh yéebipna caá.* ⁴ Yeebdíh teo wáhnitdih yeenit, ī tewart jíbdihi yoobópdihi ñi jíb chājcap be. Pánih jíb chājcan, ñih dinerodih páantjeh ma bíbohochah, Dios ā enna caá. Yeebdíh teo wáhnitboó ī tewart jíbdihi náahna, bádí ī ñaácna caá. Páant ī ñaacáchah, jwí Maáh Dios queétdih ā joiná caá.* ⁵ Nin baácboó jum jwáuhnit, dawá bí deédih ñi bíbohochah, dedé yeebdíh ā judhcan caá. Pánih jumnit, ded pah ñi weñat pínahdihjeh ñipí chājna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh Dios ā peéh chājat pínahdih ñi jéihcan caá. Jwiít cācwā jwíh momo jiwiwādih bádí jeémát jwípí wáhna caá, bádí ī débehat pínah niijná. Pánihat túttimah, túi débehnit ī jumuchah ennit, queétdih jeémát túat niijná, jwípí maona caá. Obohjeéhtih, queét jiwiwā ī wéi jeémpna yuhna, queétdih jwí mao jeémát pínahdih ī jéihcan caá. Yeéboó queét wéi jeémpnit jiwiwā panihnit caá ñi jumap. ⁶ Nin pahbut ñipí chājna caá: Túi chājnit yeebdíh ī yap yohcah yuhna, nemat muúboó nemat túatnit, queétdih ñipí mawat túatna caá. Páant ñi chājat jibbut Dios yeebdíh bádí ā peéh chājbipna caá.

Cristo ā jwáub dei júúwát pínahdih túi páñat

⁷ Wā déewāá, jwí Maáh nin baácboó ā jwáub dei júúwát pínahdih ñi túi páñaá. Wápchi mínah “Wā momnidih mah ā júúwá naáh, túi chíhnit, ā túi quehat pínah niijná”, niijnit, ā túi páina caá. Páant ā páñat pah muntih, yeebbút ñi túi páñaá. ⁸ Jwí Maáh ā jwáub dei júúwát pínah bahnijeh ā judhdatdih

jéihnit, yeejép yapna yuhna, túi páinit, caandíh ñi jenah joí cádahca bojóo.

⁹ Wā déewāá, yeéb mícjeh yeejép ñi míc niijcá bojóo, Dios yeebdíh ā peéh chājcat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Ā peéh chājat pínah yeó jáap bahnijeh ā judhna caá. ¹⁰ Wā déewāá, Dios naáwát dih naóh yapanitjiboó bádí yeejép yapna yuhna, Dios queétdih ā naáwát túatdih īt naóh cádahcap wut jī. Pánihna, queét ī cádahcat pahjeh muntih, yeebbút bíc yoobó Jesús ā jwáub dei júúwát pínahdih ñi pái cádahca bojóo. ¹¹ “Det yeejép yapna yuhna, Diosdih cádahcannit túi wéinit ī jumna caá”, jwí niij jenah joyátdih ñi túi jéihna caá. Jon jātih bóo Job wāt jumniíh doonádih ñit joijí tagá.* Caán bádí yeejép yapna yuhna, Diosdih āt túi jenah joí cádahcap wut jī. Pánih yeejép ā yapat túttimah, Dios jwí Maáh túi jīgah enni jumna,* caandíh bádí āt teo wáacap wut jī.

¹² Wā déewāá, ded pah ñi wéheat pínahdih jenah joinit, nindih chah ñi túi náhninaá: Cācwā ī naáwát dih bita ī túi joyát pínahdih náahna, nin pah ipí niijná caá: “Jeá táini ā jumuchah, yoobópdihi caá wā ni-ijíp”, ipí niijná caá. Páant ī niiját pah, yeéb ñi niijcá bojóo. Bitadih naóhna, túi yoobópdihi ñi naáwá. Páant ñi túi naóhcah, Dios yeebdíh ā peéh chājbipna caá.*

Uúbat

¹³ Ñijeéh jumni yeejép yapna, Diosdih ā uúbú naáh. Bíih wéini jumna, Diosdih ā wéi ewe naáh. ¹⁴ Bíih wanni jumna, Jesúhwa ī maátadih ā bid bojo naáh, yíjīh ñáinit, jwí Maáh Jesús ā wēpatjīh caandíh ī uúbát pínah niijná.* ¹⁵ Pánih teo jāha uúbhnit, “Jwí uúbát pah Dios ā chājbipna caá”,

* 5:3 Mt 6.19 * 5:4 Dt 24.14-15 * 5:11 Job 1.21-22; 2.10 * 5:11 Sal 103.8; 111.4 * 5:12

Mt 5.34-37 * 5:14 Mr 6.13; Lc 10.34

ĩ niij jenah joyóchah, wunnidih Dios ã boobipna caá. ã yéej chājatji jīb wunni ã jumuchah, ĩ uúbúchah, ã yéej chājatjidihbut Dios ã yohbipna caá. ¹⁶ Pánihna, yeéb ñi yéej chājatdih ñi míc naáwá. Pánih míc naóhñit, yeéb mícjeh Diosdih ñi uúbú, dedé wunat ã jumuchah, caandih ã booaat pínah niijná. Túi chājnit ñi uúbúchah, Dios ã túi jepahbipna caá. Páant ñi uúbát oboh jumni nihcan, wēpni ã jumna caá. ¹⁷ Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji jwiit pah át jumup wut jī. “Mah ã buugcá bojo naáh”, Diosdih ã niij uúbúchah, biíc peihcanni jópchi biih jópchi tac yoób mah át buugcáp wut jī.* ¹⁸ Túttimah, ã jwúub uúbúchah, mah át jwúub buugúp wut jī. Baácdih mah ã jwúub buugúchah, momni chíhñit, át jwúub quehep wut jī, páant muntih. Pánihna, Diosdih jwī uúbát oboh jumni nihcan caá.*

Yéej chājni ã túut nuumát

¹⁹⁻²⁰ Wā déewāá, ñijeéh jumni Dios naáwátdih ã cádahachah ennit, caandih jwúub túut nuumát túutat caá náahap. Pánih jwúub túut nuumát túutnit, caandih ñi túi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, ã jwúub túut nuumúchah, búdí ã yéej chājachah yuhna, Diosboó ã yéejatdih yohñit, caán iiguípna bejni déejidih ã túi uubbipna caá.* Caandih túi náhninit, ñi túi míc teo wáacá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Santiago

* 5:17 1R 17.1; 18.1; Lc 4.25 * 5:18 1R 18.42-45 * 5:19-20 Pr 10.12; 1P 4.8

1 PEDRO

Pedro queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Pedro, Jesucristo ãih doonádih naáwát túatni jumna, yeéb Jesúhwa biih baácna jwei peétnitdih wã daác wahna caá. Ponto baácna, Galacia baácna, Capadocia baácna, Asia baácna, Bitinia baácna jwei béjnitji ñi jumna caá.* ² Jon jãtjih ãihwã ñi jumat pínah niijná, jwĩ íp Dios ã náahat pahjeh yeebdih át ñiojip taga. Páant ã ñíonit ñi jumachah, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh táiniboodih túat nuumná caá ñi chãjap. Jesucristodih ñi túi jepahat pínah, ãih meépjĩh ñi yéejatdih chocnit pah ñi jumat pínahbat niijná, Dios yeebdih át ñiojip taga. Dios búdí oinit, yeebdih ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Túi wēi pãinit jwĩ jumat

³ Jwĩ Maáh Jesucristo ípdih búdí jwĩ wēi naóh jĩh. Caanjéh tigaá jwiitdih jĩgah en teo wáacnit, Jesucristo wunnijidih át jwáub boonanap tajĩ, jáap cãac jumnit panihnit jwĩ jumat pínah niijná. Pánih jumnit, jwĩh bácah ã wunuchah yuhna, jwĩh caolih Diosjeéh ã pebhboó páantjeh ã jumnipna caá. Pánihatdih jéihnit, jwĩ wēi pãina caá.* ⁴ Caán túyupboó jumna, jwĩ jwáub wuncan níit, buca. Dios túini yoobát ã jummatdih ennit, caandih bainí jwĩ wēican níit. Caanná jwĩ juibínachah, túini ã wáhat pínahdih ã bíboh pãina caá. ⁵ Caán péeni yeó jáapdhjeh Dios jwiitdih ã túat nuum péabipna caá. Páant ã túat nuum péaat túat niijná, caandih jwĩ túi jenah joyóchah, ã wēpatjĩh iiguípna jwĩ bejat déejidih ã túi wapna caá.

⁶ Páant ã wapatdih jéihnit, daocánni yeó jáapna yeejép yapna

yuhna, ñi túi wēina caá. ⁷ Oro yoobát ã jummatdih jéihhna, cãacwã caandih í puúb enna caá. Obohjeéhtih, oro búdí juib jumna yuhna, ã buudbípna caá. Jesúsdih jwĩ túi jenah joyátboó oro ã juib jummat chah ã juib jumna caá. Yoobópdih Jesucristodih túi jenah joiná, dedé yeejép yapna yuhna, caandih jwĩ cádahcan níit. Jwĩ túi jenah jói cádahcah, Jesucristo jwáub dei jüóhnit, búdí wēina, “Ma túi chãjna beé”, jwiitdih ã niijbípna caá.

⁸ Caán Jesucristo nin baácboó ã jum jwahuchah, yeéb caandih encannitji yuhna, ñi oina caá. Buubut caandih encan yuhna, túi jenah joinít, bainí ñi wēican caá.* ⁹ Pánih túi jenah joinít ñi jumachah, iiguípna ñi bejat déejidih Dios yeebdih ã túi ubna caá.

¹⁰ Dios cãacwãdih oinit, í yéejat juib iiguípna bejat déedih ã túi ubat pínahdih jon jãtjih Dios naáwãtdih naóh yapanitji ít daacáp wat yuh jĩ. Pánih daácna yuhna, queétjeh caandih ít beh joicáp wat jĩ. Pánih beh joicán, búdí jéihhna, queétjeh ít míic úbh joyóp wat jĩ. ¹¹ Cristo yeejép ã yapat pínah, boo pud jüóhnit, ã maáh waadát pínahdihbut Túini Espíritu queédih át jéihyanap wat jĩ. Páant ã jéihyanachah, “¿Débólih tigaá Cristo ã jüóhbi? ¿Páant ã jüwáchah, ded panihat tigaá ã jumbi? ¿Ded pah tigaá caandih jwĩ beh enbi?” Ípĩ niij míic úbh joyóp wat jĩ. ¹² Pánihna, Túini Espíritu queédih naóhna, íh pínah nihcan, buu láa moónih pínah ã jummatdih át jéihyanap wat jĩ. Páant í joiníji túini doonádihjeh Túini Espíritu ã wēpatjĩh yeebdih bita ít naáwáp wat jĩ. Caán doonádih Dioh ángelwábat búdí í jéihhna caá.

Ded pah jwiit Jesúhwa jwĩ jumat

¹³ Dios jwiitdih nihat ã túi chãjatdih náhninit, túi jenah joinít ñi

* 1:1 Stg 1.1 * 1:3 Jn 3.3-7; Ro 6.4-13; 1P 1.22

* 1:8 Jn 20.29

jumúú. Yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jamah bojnit, Jesucristo ā jwúub dei jūóhnit, jwiútdih ājeéh ā ub bejat pínahdih ñi túi wēi páñaá. ¹⁴ Jesúh doonádih joi jwúhcan, ñi náahat pahjeh ñit chājap taga. Obohjeéhtih, buu caandíh jéihna, ñi jwíih jumatji pah ñi chājca bojóó. Dios weh jumna, caandíh túi jepahnit ñi jumúú. ¹⁵ Pánih jumna, yeebdíh ñioni Dios táini yoobát ā jumat pah, yeebbút ñi túi chājaá. ¹⁶ Jon jātih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niú daacáp tajī: “Weém caá yéejat wihcanni. Páant wā jumat pah, yeebbút yéejat wihcannit ñi jumúú”, Dios ā niijná caá, át niú daacáp tajī.*

¹⁷ Diosdih úubhna, “Paá”, ñi niijní, nihat cāacwā ded pah ī chājatdih ā enna caá. Páant ā enatdih jéihnit, nin baácboó táoh jibnit dée ñi jum jwúhchah, tíic jenah joinít, ā peéh chājatdih úumna, yéej chājcat caá náahap. ¹⁸ Ñi nuowā ī wutatji dedé pínah nihcan caá. Queét ī wutatdih jepahnit ñi jumuchah, Cristo ñi yéejat jíib buúdaát panihnidih át jíib chājap taga. Pánih jíib chājna, platajīh, orojīh yeebdíh át jíib chājcan tagaá. Plata, orobut ā buúdáh bejbipna caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, Cristoboó táini yoobát oveja wūúh panihni jumna, wan wúhñit āih meépjīh ñi yéejat jíib buúdaáttdih át jíib chājap taga. Caandíh ñi túi jéihna caá. ²⁰ Nin baácdih ā chājat pínah jātih, Diosboó Cristo ded pah ā yapat pínahdih átát jenah joyóp wut jī. Páant ā jenah joiniji Cristodih ā wahachah, yeebdíh teo wáacat túut niijná, buu át cāac jumap tajī. ²¹ Pánihna, Cristo ā teo wáacatjīh Diosdih jepahnit ñi jumna caá. Cristo wannijidih jwúub boonanit, ā pehbboó ub páuh laab béjnit, ājeéh bíicdih wutni pínah Dios maáh át

waadánap taga. Pánihatdih jéihnit, Diosdih túi jenah joinít, jwúub boonanit, ā pehbna yeebdíhbut ā ub bejat pínahdih ñi jéihna caá. Caandíh jéihnit, ñi wēi páina caá.

²² Jesucristoíh táini doonádih jepahnit, yéej chājatdih ñit cádahjip taga. Pánih cádahnit, bíic weh pah Jesúh wádh ñi túi míic oina caá. Pánihna, “Meemdíh wā oina caá”, niijnit, queétdih ñi túi teo wáacá. ²³ Yeéb jáap cāac jumnit panihnit Dios weh ñi jumna caá. Jwī mána ī cāac jumat túttimah, ípī wúnna caá. Obohjeéhtih, Dios weh jwī jumuchah, caan pánihcan caá. Dios naáwát báadhni panihni jumna, caandíh jepahnitdih ā túi túut nuumná caá. Caán naáwát páantjeh ā jumbipna caá.* ²⁴ Jon jātih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niú daacáp tajī:

“Yílip ā diib téh wunat pah muntih, cāacwābut ípī wúnna caá. Ded cháa, táini jumna yuhna, maátcanjeh jum jwúhñit, ā yúug jéenna caá. Caan pánihni cāacwā wépnit jumna yuhna, maátcanjeh jum jwúhñit, ípī wúnna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, Dios naáwátboó ā buúdcán níit”, át niú daacáp tajī. (Is 40.6-8)

Caanjéh tiguaá yeebdíh ī naóhñiji táini dooná.

2

¹ Pánihna, buu Dios weh jumnit, nihat ñi yéej chājatdih ñi cádah beedánaá. Ñi yeeatdih, “Weém chah táini caá”, ñi niú jenah joyátdih, bíí déedih en ñinahnit ñi íjatdih, bitadih oboh ñi dooná jumatdihbut ñi cádahaá. ² Pánih cádahnit, Dios naáwátdih jéihíhna, caandíh búdí ñi bidíi. Túuh jwúhni wébít jóoh mac búdí āpī bidna caá. Pánih túi nomnit, ā túi behna caá. Caan pánihat pah jwiútdihbut Dios

* 1:16 Lv 11.44-45; 19.2 * 1:23 Jn 3.3-7; Stg 1.18; 1P 1.3

naáwátdih bádí bidnit, túi jenah joinít, á túi behat pah jwiitbut jwí túi behna caá. ³ Pánihna, yeebdíh wā naóhna caá: Dios á oyatdih jéihnit jumna, á naáwátdih túi náhninit, ñi túi jepahaá.*

Cristo choójboó wēp teoni jee dáh panihni á jumta

⁴ Cristo choójboó wēp teoni jee dáh panihni á jumna caá. Múú teonit caán jee dáhdih í náahcat pah, cáacwā caandíh í náahcah yuhna, Diosboó caandíh wēi ennit, át ñiwip wut jī. Pánihni á jumchah, caandíh ñi túi jenah joyoó. ⁵ Yeebát múúdíh í chājat pínah jee dáhna panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumchah, Dios yeebjíh dúj pāp aabánit, áih múú pánihni á chājna caá, Túini Espiritu á jumta pínah niijná. Yeéb Dioíh múúboó teonit áih sacerdotewā panihnitbut ñi jumna caá. Pánih jumnit, Jesucristo á teo wáacatjīh cáacwādíh úbhnit pínah, Diosdíh wēi naóhnit pínahbut ñi jumna caá. Páant ñi chājachah ennit, “Ñi túi chājna caá”, Dios á niijná caá. ⁶ Jon jātíh Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“Weém Jerusalén tútchiboó múú pánihni wā chājna caá. Yoobópdih jumni jeé, múú choójboó wēp teoni panihnidíh ñionit, wā jwejna caá. Caandíh bádí wā wēi enna caá. Ded caandíh túi jenah joinít á jepahatdih á jgahcan niit’, Dios á niijná caá”, át niij daacáp tajī. (Is 28.16)

⁷ Yeéb Cristodíh túi jenah joinít, caandíh ñi wēi enna caá. Obohjeéhtih, jepahcannitboó caandíh í náahcan caá. Páant í náahcannidíh nin pah Davidji át niij naóh daacáp tajī:

“Múú chājnitboó í yohni jee dáhdíhjih wíih múú pánihnidíh chājna, choójboó

wēp teoni panihnidíh wā ñiwip be’, Dios á niijná caá”, át niij daacáp tajī. (Sal 118.22)

⁸ Isaíasjibut nin pah át niij daacáp tajī:

“Caán cáacwā í tóoc búugát jee dáh panihni á jumnipna caá”, át niij daacáp tajī. (Is 8.14)

Páant í daacátjī pah, Dios naáwátdih jepahcan, Cristodíh cáacwā í náahcat jíib, tóoc búugnit panihnit í jumna caá. Jon jātíh Dios “Páant á yapnipna caá”, á niij jenah joyátjī bíic yoobó, Cristodíh í náahcap be.

⁹ Obohjeéhtih, yeebboó Dios á ñionit jumna, áihwājeh ñi jumna caá.* Pánih jumna, maáhdíh teo wáhnit sacerdotewā panihnit bitadíh úbhnit caá. Diosdíhjih teo wáhnit yeejat cádahnit ñi jumna caá. Pánihat pínahdíh yeebdíh át ñiwip wut jī, á túi chājatdih ñi wēi naáwát pínah niijná.* Pánihna, “Dios weemdíh dúpúát panihpimant úb bacanit, baabát panhipboó á jwejep be”,* ñi niij wēi naóhna caá. ¹⁰ Jon jātíh oboh jumnit ñit jumjip taga. Búú áihwā ñi jumna caá. Jon jātíh Dios yeebdíh át jgah en teo wáaquíhichah yuhna, ñit jéihcap tajī. Obohjeéhtih, búú á jgah en teo wáacatdih jéihnit, caandíh ñit jepahap taga.*

Túí chājat

¹¹ Wā oinitá, nin baácboó táoh jibnit dée jwí jum jwahna caá. Dios pehbboó caá jwí yoób jumta pínah yoobát pohba. Páant jwí jumchah, nin pah yeebdíh wā wutna caá: Yeejép ñi chājat jenah joyátidíh ñi chājca bojoó. Pánih jenah joinít, ñíih caolihdíh ñita yéjea taga.*

¹² Yeéb Diosdíh jéihcannit cátih jumna, táinijeh ñi jumú. Páant ñi jumchah ennit, “Queét yeejép chājnit caá”, búú niijnítjī yuhna,

* 2:3 Sal 34.8 * 2:9 Ex 19.5-6; Dt 4.20; 7.6; 14.2; Is 43.20; Tit 2.14 * 2:9 Is 43.21 * 2:9 Is 9.2 * 2:10 Os 2.23; Ro 9.25 * 2:11 Sal 119.19

Jesús ā jwáub dei jūóhni yeó jáapdih Diosdih ī wēi naóhbiḡna caá.

Maátadih jepahat

13-14 Jwī Maáh Jesús ā jepahat pah, űíh baácđih moón ī maátadih túi jepahnit űi jumúú. Chah jumni maáhđih, caán nump jumnit maátadihbat űi jepahaá. Yeejép chājnitđih peéh chājat pínah niijná, túi chājnitđih wēi naáwát pínahđihbat niijná, queéđđih ī Maáh āt wahap taga. Pánihna, Jesúhűwā jumna yuhna, queéđđih űi jepahcah, bita yeebđih ennit, jwī maáh Jesúsdih yeejép ī niijbípna caá. 15 Túi chājnit, űi maátadih űi jepahachah, túi jenah joicánnitboó “Queét yeejép chājnit caá”, niijhna yuhna, ī jéih niijcán niit. Páant űi chājatđih Dios yeebđih ā náah yacna caá.

16 Obohjeéhtih, biquína jwī cātłh jumnit “Weemđih wutni wihcan caá”, niij jenah joinit, yeejép ĩta chājih taga. Yeéboó Diosdih teo wāhnit jumna, ā náahat pah űi túi chājaá. 17 Pánih āihwā jumna, bitadih “Caanbat Dios ā chājni mun tigaá”, niij jenah joinit, queéđđih űi túi chājaá. Bita Jesúhűwāđihbat túi oinit, Diosdih úmnnit, caandih űi túi jepahaá. űíh baácđih moón ī maáhđihbat űi túi jepahaá.

Teo wāhnit ded pah ĩ jummat

18 Bũu yeéb teo wāhnitđih baini wā naáwát túut caá. űi maáta túi chājnitđih, jāihnitđihbat biic yoobó űi túi jepahaá. 19 Yeéb yeejép űi chājah yuhna, űi maáh ā peéh chājachah, Dios űijeéh ā jummatđih jenah joinit, ĩjcah, Dios yeebđih ā wēi enbipna caá. 20 Obohjeéhtih, yeéb yeejép űi chājat jīb űi maáh ā puñchah, űi ĩjcah yuhna, Dios yeebđih ā wēi naóhcan niit. Ma yéejat jībjuh caá. Obohjeéhtih, űi túi chājachah yuhna, yeebđih ā puñchah, űi ĩjcah, Dios yeebđih

ā wēi naóhbiḡna caá. 21 Pánihnit pínahđih Dios yeebđih āt űíwip taga. Cristoboó yéej chājah yuhna, yeejép yapnit, jwiitđih ā wun wūhup jī. Páant yeejép ā yapatjidih náhninit, yeebbát yeejép yapna yuhna, űi ĩjca bojoó. 22 “Caán Cristo yeejép chājcan, ā yeecap jī”, Isaiás āt niij daacáp tajī.* 23 Cāacwā caandih ī jāihñuchah yuhna, ā jāih jwáubacap jī. Ā tabana yuhna, “Yeejép ĩ yapa naáh”, āt niijcáp wut jī. Obohjeéhtih, “Wā ĩp yoobóđih chājni weemđih, queéđđihbat ā náahat pah ā chāja naáh”, āt niij jenah joyóp tajī.* 24 Caanjéh jwī yéejat jīb cruzboó ā wun wūhup jī, jwī yéej chājatđih cáđahnit, túiniboodih jwī chājat pínah niijná. Āih yahwítjīh jwiitđih āt booanap tajī.* 25 Déhenit ovejawā panihnit yeéb iiguípna bejna űi chājah yah be. Obohjeéhtih, bũu Cristo ovejawāđih en daoní panihniđih űit jwáub jāóh tagaá, yeebđih ā túi wapat pínah niijná.*

3

Áa jumnit ded pah ĩ jummat

1-2 Bũu áa jumnit yaadá, yeebđihbat baini wā naáwát túut caá. űi weha mána yeebđih ĩ wutuchah, jípónih niijcánjuh, űi túi jepahaá.* Biquína űi weha mána Jesucristodih jepah jwūhcannit, āih doonáđih űi naáwáchah, joíhcanjuh, molit ĩ nem teona caá. Páant ĩ nem tewechah ennit, yeéboó jwáub naóhcanjuh, túinijeh queéđđih űi jepahaá. Túinijeh űi jumuchah ennit, űi jwáub naóhcah yuhna, queéđboó Jesucristodih ĩta jepah tagaá. 3 Chah űi túi jígohat pínah niijná, búdí űi míc jenah joicá bojoó. “¿Ded pah wā túi jígohbi? ¿Ded pah waó yoocđihbat wā túi yugh ámoh tajbi? ¿Búdí jīb

* 2:22 Is 53.9 * 2:23 Is 53.7 * 2:24 Is 53.5 * 2:25 Is 53.6 * 3:1-2 Ef 5.22; Col 3.18

ɟamni táí iigni tǒpnadih, búdí jíb ɟamni yéguedihbut ded pah wā duobí?" ñi niǵ jenah joicá bojóó.*⁴ Obohjeéhtih, Dios ā weh yatá ɟamna, ñíih caolih ā táí ɟumat pínahdih ñi táí jenah joyoó. Jūihcan, tabit wutcan, táini Jeh ñi ɟamúú. Páant ñi ɟamuchah, Dios yeebdíh búdí ā wēi enbipna caá.⁵ Jon jǎtih moón yaádh Diosdih táí jenah joiná, ĩ weha mánadih jepahnit, táí jígohnit panihnit ĩt ɟamup wut jī. ⁶ Jwī éet Saraji mi jeéh bóo Abrahamdih "Maá", niijnít, caandíh mipī táí jepahap wut jī. Pánihna, yeebút táí chǎjnit, úmcanjeh, mi weh yatá panihnit ñi ɟamna caá.*

⁷ Búú áa ɟamnit neonádih jwuh bainí wā naáwát túut caá. Yeéboó ñi weha mána yaádhdih búdí oina, táini Jeh ñi chǎjaá, ĩ táí ɟumat pínah niijná. Queét yaádhboó namp wēpnit ĩ ɟamuchah jéihnit, queétdih ñi táí en dawaá. Queét yaádhbut jenah joinít ĩ ɟamuchah jéihnit, ded pah ñi chǎjat pínahdih ñi míc wéhenaá. Dios yeéb chénat pahdih oinit, āt ñiojip taga, áihwā ñi ɟumat pínah niijná. Pánih ɟamnit, Diosdih ñi úbúchah, jáhat panihat wihcah, ā táí jepahbipna caá.*

Jesúihwā ded pah ĩ ɟumat

⁸ Búú yeéb nihadidh bainí wā naáwát túut caá. Biíc dih táí ɟamnit, ded jǵahnidih ennit, biíc yoobó jǵahnit, caandíh ñi teo wáacá. Yeéb biíc weh panihnit ɟamna, míc oinit, ñi míc táí chǎjaá. Oboh ɟamni pah ñi ɟamúú.⁹ Ded yeebdíh yeejép ā chǎjachah yuhna, yeejép ñi chǎj jwúubaca bojóó. Ded yeebdíh yeejép ā niijíchah yuhna, biíc yoobó niǵ jwúubacanjenh, "Dios meemdíh ā táí chǎja naáh", caandíh ñi niiji. Páant ñi chǎjat pínahdih Dios yeebdíh āt ñiwip taga, yeebdíhbut ā táí chǎjat pínah niijná.¹⁰ Jon jǎtih

Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niǵ daacáp tajī:

"Ded táí wēi ɟamíhni, yeejép wéhcan, ā yee naóhca bojo naáh.

¹¹ Yeejép chǎjatdih cádahnit, táiniboodíh ā chǎja naáh. Bitajeéh biíc dih táí ɟamíhna, jūihcanjenh, queétdih ā táí oyo naáh.

¹² Pánih chǎjnitdih Dios wēi enna, ĩ úbúchah, ā táí jepahna caá. Obohjeéhtih, yeejép chǎjnitdih ā eníhcan caá", āt niǵ daacáp tajī. (Sal 34.12-16)

¹³ Páant ñi táí chǎjíchah, bita yeebdíh yeejép ĩ chǎjcan niít.¹⁴ Obohjeéhtih, ñi táí chǎjat jíb, biquí láana yeebdíh yeejép ĩ chǎjbipna caá. Páant ĩ chǎjatdih ennit, Diosboó yeebdíh ā táí chǎjbipna caá. Pánihna, det yeebdíh yeejép chǎjnitdih búdí jenah joicánjenh, ñi úmca bojóó.*¹⁵ "Cristo wā Maáh caá", niǵ jenah joinít, caandíhjenh ñi weñeé. Bitaboó "¿Ded pah chǎj tigaá Dios pebhboó wā bejbi?" yeebdíh ĩ niǵ úbh joyát pínah jǎtih, queétdih táí jepahat túut niijná, Dios naáwátdih táí míc bohé pānit ñi ɟamúú.*¹⁶ Páant ĩ úbh joyóchah, queétdih oinit, táini Jeh ñi jepahaá. Pánih jepahna, ñi naáwát pahjenh biíc yoobó ñi táí chǎjaá. Páant ñi chǎjachah yuhna, bitaboó yeebdíh oboh yeenit, "Cristoíhwā ĩ táí chǎjachah yuhna, yeejép wā wéhenap be", niǵ jenah joinít, ĩ túicbipna caá.

¹⁷ Ñi táí chǎjat jíb, yeejép yapna yuhna, "Dios páant ā náahachah, ā túimi nacaá", ñi niǵ jenah joyoó. Obohjeéhtih, yeejép ñi chǎjatji jíb yeejép ñi yapachah, "Wā yéejat jíbjeh tigaá", niǵ jenah joyát caá náahap.¹⁸ Jwī táí chǎjachah yuhna, yeejép jwī yapachah, Cristo biíc

yoobó ã yapatjidih jenah joyát caá náahap. Caánboó dedé ã yéej chājcap jī. Pánih yéej chājcan yuhna, jwī yéejat jūib biíc láajeh ã wan wāhup jī, Diosjeéh jwī táí jumat pínah niijná. Cāacwā caandih ī mao yohochah yuhna, Túini Espirituboó caandih át boonap tajī. ¹⁹⁻²⁰ Cristoih bácah ī yohopji íitboó ã laj jwuhuchah, āih caolihboó Noéji jum láa chíic wannitji íih caolih chéonit panihnit ī jumapna át juibínap wut jī. Caanná juibínit, ded pah ã chājatjidih queétdih át naáwáp wut jī. Ī báadh jwuhuchah, Noéjiboó ī yéej chājatdih queétdih ātih cádahat túutup wut yuh jī. Noéwā bádí jāáj chóodih ī chājat pónih, ã naóhntji ī jepahat pínahdih Diosboó maatápdih páina ātih chājap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ĩt jepahcap wut jī. Pánihna, pobyit ã jūúwúchah, Noéwā ī chíic wancat pínah niijná, Dios queétdihjeh jāáj chóona át waadát túutup wut jī. Queét ocho cāacwābitdihjeh át táí ubup wut jī.* ²¹ Caandih náhninit, Jesucristodih táí jenah joinít, jwī daabáatdihbut jwī jenah joiná caá. Noéwā ī chíic wanat déejidih Dios caán jāáj chóojih queétdih át táí ubup wut jī. Pánihat dée pah, jwiít iiguípna jwī bejat déejidih Dios Jesucristo ã wan wāhatjih jwiítidih ã táí ubna caá. Jwiítidih ī daabánachah, jwīih bácahdih queí chocat panihni, jwī yéejatdih cádahatdih jwī jútna caá. Jesucristo jwúub boo pud jāóhna, jwīih caolihdih át boonap wut jī, jwī táí jumat pínah niijná. ²² Caán Jesucristo ã boo pud jūúwát táttimah, ã íip pehbhoó páuh laáb juibínit, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, nihát ángelwādh, nihát nemépwādh, nihát nin baácđih moón maatadihbut ã wutna caá.

4

¹ Cristo nin baácboó jum láa,

* 3:19-20 Gn 6.1-7.24

yeejép yapna yuhna, ã íipdih páantjeh át jepahap wut jī. Pánihna, yeebbát biíc yoobó jenah joinít, wēp ñuhnit panihnit ñi jumáú. Pánih jenah joiníboó yeejép yapna, ã yéej chājatdih ã cádahna caá. ² Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jéihcannit ī yéej chājatdih ī ñinahat pah ñinahcan, Dios ã weñat pínahdihjeh ã chājbipna caá. ³ Cristodih ñi jepahat pínah jātih, Diosdih jéihcannit ī chājat biíc yoobó ñit chāj jwuhup taga. Dedé yeejép chājñhna, ñit chāj jwuhup taga. Babh máihna, míic jūih ñaácnit, búdí íí náah ñit chāj jwuhup taga. Diosdih yap yohna, ñi pāpniboodih wēnit, yeejép ñit chāj jwuhup taga. Buu Cristoihwā jumna, páant maatápdih ñi chājatjidih ñi cádahaá. ⁴ Ńijeéh yeejép chāj pej jumnitjiboó buu ĩjeéh ñi jwúub yeejép chājcat enna, “¿Dépanih tigaá jwíjeéh ī jwúub pej jumcan?” ĩ níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, ĩjeéh ñi jwúub pej jumcatdih enna, yeebdih yeejép ī wéhena caá. ⁵ Dios báadhnitdih wannitdihbut ñíonit, ded pah ã peéh chājat pínahdih ã naóhbiipna caá. Páant ã naóhni yeó jáap queét yeejép chājnitdih “¿Dépanih tibeé wā wehdih yeejép ma chāj?” Dios ã níj jūihñuchah, queétoó ī jéih jepahcan níit. ⁶ Cāacwā ī wanat pínah jātih Dioih túini doonádih ĩt joijíp taga. Pánih joinítji biquína ī jepahcah, bitaboó ĩt táí jepahap tajī. Pánihna, jepahnitjiboó íih bácah ã wanuchah yuhna, íih caolih Diosjeéh ã táí jumna caá.

Bitadih ded pah teo wáacat

⁷ Péeni yeó jáap ã tóah jūúwátđih náhnina, táí jenah joinít, yéej chājat jenah joyát ã jūúwúchah, ñi jumah bojóó. Pánih jumnit, Dios ã náahat pah ñi jéih wúhbipna caá. ⁸ Bitadih ñi táí míic oyat pínahdih yeebdih

búdí wā náah yacna caá. Pánih míc oinit, jwítdih bita í yeejép chājatdih íjcan, quíib bændnít, jwí míc teo wáacbipna caá.* ⁹ Pánih míc oinit, bita Jesúíhwā níih munná í juibínachah, yeejép jenah joicánjeh, queétdih ñi wēi jwāáá.* ¹⁰ Dios yeéb biqínadnih ded pah ñi chājat pínahdih át jéhiyanap taga. Páant ā jéhiyanachah, ā wāhni wēpatjīh bita Jesúíhwādih ñi túi teo wáacá. ¹¹ Ded Dios naáwátdih naóhni Dios ā naáwát tútat pahjeh ā naáwá naáh. Ded bitadih teo wáacni Dios ā wāhni wēpatjīh ā teo wáaca naáh. Páant ñi chājachah ennit, bitaboó “Queét Jesucristoíhwā ā wēpatjīh í míc túi teo wáacna caá”, níj naóhni, Diosdih í wēi naóhbipna caá. “Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ā bændcán níit”, Diosdih páantjeh jwí níj wēi naóh jīh. Páant tíí ā jama nah.

Jesúíhwā yeejép í yapat

¹² Wā oinitá, yeéb Jesúíhwā tabit yeejép yapna, “¿Dépanihna weemdíhjah yeejép āpí yap?” ñi níj jenah joicá bojoó. Yoobópdih Jesúsdiñ ñi túi jenah joyátdih jútat túut níjñá, “Páant ā yapa naáh”, Dios ā níjñá caá. ¹³ Obohjeéhtih, yeejép yapna yahna, búdí ñi weñeé. “Cristobut tabit yeejép át yapjip taga”, níj jenah joinít, yeebbát yeejép yapna, ñi jéih wēibipna caá. Pánih wēinit, Cristo ā yeh iigátjīh ā jwáub dei júúwátdih nihah cáacwā í enechah, baini ñi wēican níit.* ¹⁴ Yeéb Cristoíhwā ñi jumat jīb bitaboó yeejép í deoh naáwáchah yahna, Diosboó áih Túini Espíritujīh yeebdíh ā teo wáacachah, ñi weñeé. ¹⁵ Cáacwādih mao yohnit, numnít, yeejép chājnit, bitaíh tewatdih en naóhniñit í jumat jīb yeejép ípí yapna caá. Yeébbóó páant ñi chājca bojoó. ¹⁶ Obohjeéhtih Cristoíhwā ñi

jumat jīb yeejép yapna, tíccanjeh, áihwā ñi jumatdih wēina, “Túina caá, Paá”, Diosdih ñi níj weñeé.

¹⁷ Dios jwiit áihwādih peéh chājna, yeejép ā yapat tútuna caá, jwí túut numát pínah níjñá. Jwítdih jwíh peéh chājna, áihwā jwí jumuchah yahna, ¿ded pah áih doonádh jephacannit í yapbi? Queétdih chah yeejép ā peéh chājipna caá. ¹⁸ Dios naáwátdih naóh yapaniji nin pah át níj naóh daacáp tajī: “Túí chājnit yeejép í yapachah yahna, Dios queétdih ā túi abbipna caá. Obohjeéhtih, Diosdih náahcan, yeejép chājnitdih búdí ā peéh chājachah, chah yeejép í yapbipna caá”, át níj daacáp tajī.*

¹⁹ Pánihatdih jéihnit, Dios ā náahat pah yeejép yapna yahna, bitadih túi chājatdih ñi cádahca bojoó. Dios nihah chājni, ā níjájti pah péani ā jumuchah, caán ā teo wáacatdih ñi jenah joí cádahca bojoó.

5

Jesúíhwādih waóhniñit ded pah í chājat

¹ Baa yeéb Jesúíhwādih waóhniñitdih baini wā naóh daacát túut caá. Weembát yeéb páh mantih Jesúíhwādih waóhni wā jumna caá. Cristo yeejép ā yapachah, enniñi wā jumna caá. Pánihna, yeh iigátjīh ā jwáub dei júúwáchah, ā wēpatdih ennit, búdí jwí wēibipna caá. ² Dioíhwā ovejawā panihnit í jumuchah, queétdih ñi túi en daó bohénaá. “Queétdih wā bohéhichah yahna, í wutuchah, wā bohéibipna caá”, níj jenah joicán, “Queétdih wā bohéat jīb weemdíh búdí í jīb chājipna caá”, ñi níj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Dios ā náahat pah, wēinit, ñi bohénaá.* ³ Nihah jéihnit pah nihcan, jūihcan, táinijeh ñi bohénaá. Pánih bohéna, ñi bohéat pah yeebbát bíic yoobó

* 4:8 Pr 10.12; 1Co 13.7 * 4:9 Ro 12.13 *
Jn 21.15-17

* 4:13 Ro 8.17; 1P 4.1 * 4:18 Pr 11.31 * 5:2

ñi chãjaá, queét yeebdíh ï en yacat pínah niijná. ⁴ Páant ñi chãjachah, Cristo, ovejawãdih en daonít ï Maáh jwáub dei jãóhñit, “Meémboó wíhwwãdih ma túi bohénap be”, ã niijíchah joinít, búdí jwí wëibipna caá. ãjeéh jwí jumuchah, jwí weñat ã yaicán niít.*

Jesúihwã ded pah ï chãjat

⁵ Yeéb japata Jesúihwã, yeebdíh waóhñitdih ñi túi jepahaá. Yeéb nihatbut “Weém nihat jéihni caá”, niij jenah joicánjeh, ñi miic túi teo wáacá. Dios naáwãtdih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tají:

“Weemdíh dedé judhdah wihcan caá’, niijnítidih Dios ã jãhna caá, ï buujácãt pínah niijná. Obohjeéhtih, páant niij jenah joicãnnitboodíh wëi ennit, ã túi teo wáacna caá”,* ãt niij daacáp tají. (Pr 3.34)

⁶ Pánihna, “Dios chah wëpni, nihat jéihñitbut ã jumuchah, weém oboh jumni caá”, niij jenah joinít, ded pah Dios ã wutuchah, ñi túi jepahaá. Páant ñi jumuchah, Dios ã ñioni yeó jáapdih yeebdíh maáta pah ã waadábipna caá.*
⁷ Humcanjeh “¿Dedé weemdíh ã yapbi?” ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Diosdih túi jenah joinít, ñi humatdih caandíh ñi naáwá. Caánboó yeebdíh oinit, ã túi teo wáacbipna caá.*

⁸ Túi jenah joinít ñi jumúú. Jó nuñúpdih jeémíhna, ã ñuu ñuún péeat pah, yeebdíh eníhcanni nemépwã ï maáh Cristodih ñi cádahat pínah niijná, ã yee naáwãtdih ãpí jepahat túutna caá.
⁹ Pánihna, nihat baácđih moón Cristoíhwã yeéb páh yeejép ï yapatdih jéihna, nemépwã ï maáh ã yeenachah yuhna, Cristodih túi jenah joinít, caandíh ñi cádahca

bojoó. ¹⁰ Maátcanjeh yeejép ñi yapat túttimah, Diosboó túi oinit, yeebdíh ã teo wáacbipna caá. Caandíh ñi túi jenah joí cádahcat pínah, bita yeebdíh yeejép ï chãjachah yuhna, ñi túi yap yohat pínahbut niijná, yeebdíh ã teo wáacbipna caá. Yeéb Cristoíhwã biíc weh pah jumna, ãjeéh páantjeh ñi jumãt pínah niijná, Dios yeebdíh ãt ñiojip taga. ¹¹ “Meém caá chah Maáh. Ma wëpat ã buudcán niít”, páantjeh caandíh jwí niij wëi naóh jíih. Páant tíí ã jumã nah.

Pedro ã péé túyat túutat

¹² Weém, Pedro, caán yeebdíh wã naáwãtdih Silvanodih wã daacãt túutap be.* Caán Jesucristodih túi jenah joiní jumna, wã hum panihni caá. Páant niij naóh daác wahnit, yeebdíh wã weñaihna caá. Dios yeebdíh búdí ã oina caá. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó. ¹³ Nin Babilonia tútchidih moón Jesúihwã yeebdíh ï túyat túutna caá. Yeebdíh Dios ã ñíwatji pah mantih, queétdihbut ãt ñioji tagaá. Wã wáuh panihni Marcosbut yeebdíh ã túyat túutna caá.*
¹⁴ Jesúihwãdih biíc weh pah jumna, ã oyatjñh ñi wáúbú. Yeéb nihat Cristoíhwã biícđih ñi túi jumúú.

Páant bóojeh tigeá wã naáwãt.
Pedro

* 5:4 He 13.20 * 5:5 Stg 4.6 * 5:6 Mt 23.12; Lc 14.11; 18.14; Stg 4.10 * 5:7 Sal 55.22; Mt 6.25-34 * 5:12 Hch 15.22,40 * 5:13 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24

2 PEDRO

Pedro queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Pedro, Jesucristo ã naáwát túttni, caandih teo wáhnibut jumna, yeebdih wã jwúb daác wahna caá. Jesucristo jwiít dih túi ubni, Dios ã jumna caá. Caán yoobópdih chãjni jumna,* jwiít nihtdih oinit, ã teo wáacachah, biíc yoobó caandih jepahnit jwí jumna caá. Pánih jepahnit, jwiít niht biíc yoobó áihwã jumna, caandih búdí jwí wëina caá. ² Diosdih, jwí Maáh Jesúsdihbut ñi túi jéihyechah, yeebdih búdí oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Nin pah Cristoíhwã ã jummat

³⁻⁴ Dios túini, niht jéihni jumna, jwiít dih át ñiwip wut jã, áihwã jwí jummat pínah niijná. Páant ã ñíwatdih jéihna, caandih jwí túi jepahna caá. Páant jwí jepahachah, ã wëpatjãh jwiít dih búdí ã teo wáacipna caá, caandih jéihnit, túi chãjnit jwí jummat pínah niijná. Dawá túini naáwátnadih jwiít dih át naóhjp tagaá, ã jummat pah jwiítbut jwí jummat pínah niijná. Páant ã naáwátjdih ñi túi joyóchah, ã wëpatjãh Diosdih jéihcannit yeejépdih ã en ñinahat pah chãjcan, yeebboó ã náahat pahjeh túi chãjnit ñi jumbipna caá. ⁵ Pánihna, Cristodih túi jenah joinit jumna, túi chãjnitbut ñi jumúú. Pánih jumna, Dios naáwát dih ñi túi míc bohénaá, ded pah yeebdih ã náah yacat pínahdih ñi jéihyat pínah niijná. ⁶ Dedé yeejép chãjihatdih yap yohnit, Dios ã náahatboodih chãjnit ñi jumúú. Pánih jumna, dedé yeejép yeebdih ã yapachah yahna, biíc yoobó túi chãjnit, Diosdih wëina, ã náahat pah chãjnit ñi jumúú. ⁷ Pánih jumna, biíc weh pah oinit, túi míc

teo wáacnit, niht bitadibut túi oinit ñi jumúú.

⁸ Det pánih jumna, yeó jáap jummat pah Cristo ã weñat pínahdih túi chãjnit, caandih chah ã túi jenah joibípna caá. Pánihna, Cristodih ã túi jenah joyát, bitadih ã teo wáacatbut oboh jumni nihtcan niit. ⁹ Obohjeéhtih, det pánih chãjcan, túi jéih encannit panihnit, Dios naáwát dih túi jéihnit nihtcan caá. Cristo ã yeejatdih ã yohatjdih quíib buúdnit ã jumna caá. ¹⁰ Wã déewã panihnitá, áihwã ñi jummat pínahdih Dios yeebdih ã ñíwichah, ñit túi jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, caandih túi jenah jói cádahcan, ã náahat pah ñi túi chãjá. Pánih chãj cádahcan, yoobópdih ã ñíonit jumna, páantjeh Diosjeéh ñi jummat pínahdih ñi túi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yeejép chãjnit nihtcan, ¹¹ jwiít dih túi ubni jwí Maáh Jesucristo ã jumapna ñi túi juibíbipna caá. Pánihna, áihwã yoobát ñi jumuchah, yeebdih ã wëi jwááh bípna caá, páantjeh ã maáh jumapboó ájeéh ñi jummat pínah niijná.

Ã bohéátjdih ã náhniat tútat

¹² Yeebdih wã bohéátjdih túi jéihnit, niht Dioíh doonádih ñi joyátji pahjeh ñi túi chãjna caá. Páant ñi chãjachah yahna, caandih wã jwúb náhniabipna caá. ¹³⁻¹⁴ Wã wunat pínah bahniyeh ã jadhdatdih jwí Maáh Jesucristo weemdih ã jéihyanap be. Páant ã jéihyanachah, wã báadh jwuhna, wã bohéátjdih yeebdih wã jwúb náhniachah, ã túina caá. ¹⁵ Pánihna, nin núodih yeebdih wã daác wahna caá, wã buúdat túttimah niht wã naáwátjdih ñi túi náhniat pínah niijná.

Cristo ã wëpat

¹⁶ Cristo ã wëpatdih, ã jwúb dei jüwát pínahdihbut yeebdih

* 1:1 Tit 2.13

naóhna, cãacwã ï jengah joini naawátnejeh naóhna jwí chãjcap be. Obohjeéhtih, jwiit ã bohénitjiboó wêpni ã jumatdih jwiitjeh jwí enep jĩ. ¹⁷ Jwí íp Diosboó Jesucristo chah wêpni ã jumatdih jwiitdih ã jútuchah, búdí yeh iigát cãtíh ã ñuhup jĩ. Páant ã ñuhuchah, Dios nin pah ái wêp niijíp jĩ: “Nin wã wãúh, wã oini caá. Caandih búdí wã wëina caá”, ái niijíp jĩ. ¹⁸ Dios ã jumni jeejiboó jwiit Jesúsjeéh jumnit, jeámant páant ã niij yáanachah, jwiitjeh jwí joyóp jĩ.*

¹⁹ Pánih caandih ennitji jumna, Dios naawátidih naóh yapanitji ï daacát yoobópdi ã jumatdih jwí túi jéihna caá. Páant ï daacátjidih múic bohénit, ñi túi jepahaá. Nin baácdih moón Diosdih jéihcannit dupúát panhipboó ï jumna caá. Nin dupúnapboó jum jwuhnit, jon jãtíh ï daacátjidih ñi túi bohénachah, jiiát panihni yeebdíh ã túi jéihyabipna caá. Cristo jwúub dei jëóhna, ã íp ded pah ã jumatdih ã túi jéihya beedábipna caá. ²⁰⁻²¹ Nin wã naawát pínahdih ñi túi beh joyoó: Dios naawátidih naóh yapanitji ï jengah joyátjijeh ït daácjan tagaá. Obohjeéhtih, Túini Espirituboó queétdih ã naawát tútat pahjeh ït naóh daácjip taga. Pánihna, ï daacátjidih jwiitboó jwí jengah joyátjijeh bohéna, “Nin pah niijná caá ã chãjap”, jwí jéih niijcán caá. Túini Espiritu ã teo wáacatjijeh jwí jéih beh joiná caá.

2

Yee bohénit ded pah ï jumat

¹ Jon jãtíh jwí déewã judíowã yuhna, biquína “Dios naawátidih naóh yapanit caá”, niij yeenit ït jumup wat jĩ. Páant ï jumatji pahjeh mantih, buubut ñijeéh jumnit biíc yoobó yeenit ï jumbipna caá. Queét yoobópdi bohénit pah jumna

yuhna, ï yee bohébiipna caá. Pánih bohéna, Cristoih túini doonádih ï yéejabipna caá. “Cristo ã túi ubnit jwí jumna caá”, niijná yuhna, “Caán jwí Maáh caá”, niij jengah joicán, ã wutatdih ï jepahcan niit. Páant ï yee bohéat jiiib, waícanjeh Dios queétdih peéh chãjnit, iiguípna ã wahbipna caá. ² Páant ï yee bohénachah jointi, yeejép ï chãjat pah mantih, dawá Jesúsíhwã biíc yoobó yeejép ï chãjbipna caá. Páant yeejép ï chãjachah ennit, bitaboó túini doonádih yeejép ï wéhebiipna caá.* ³ Dawá bií déedih náahna, ï bohéat jiiib búdí jiiib waadánit, ï jengah joyátjijeh yeebdíh ï yee bohébiipna caá. Páant ï yee bohéatji jiiib Dios jon jãtíh queétdih peéh chãjat pínahdih ã jengah joyát pahjeh, iiguípna ã wahbipna caá.

⁴ Jon jãtíh Dios yeejépwardih ã peéh chãjatjidih ñi túi náhninaá. Caandih jepahcannit ángelwã ï jepahcatji jiiib, iiguípna yohnit, dupáni tólihboó queétdih át nemep wat jĩ. Pánihna, péeni yeó jáapdi queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá.* ⁵ Pánihat pah mantih, Noéji jum láa Diosdih náhcannitdih peéh chãjna, nihat queét yeejépwardih pobyitjijh át mawap wat jĩ. Queét ï tút nuumát pínah niijná, Noé queétdih áti bohénap wat yah jĩ. Obohjeéhtih, ï jepahcatji jiiib Dios queétdih át peéh chãjap wat jĩ. Pánihna, Noéwardijeh Dios ã túi ubuchah, queét ocho cãacwãbitjeh ït túi yapap wat jĩ.*

⁶ Pánihat pah mantih, Sodoma tátchidih moón Gomorra tátchidih moondihbut peéh chãjnit, iigátjijh át cáo beedánap wat jĩ. Pánih peéh chãjna, táttimah jumnit yeejépwardihbut ã peéh chãjat pínahdih jéihyana át chãjap wat jĩ.* ⁷ Obohjeéhtih, Lotdijeh át túi ubup wat jĩ. Lot túini jumna,

* 1:18 Mt 17.1-5; Mr 9.2-7; Lc 9.28-35 * 2:2 Jud 4 * 2:4 Jud 6 * 2:5 Gn 6.1-7.24; 8.18; 2P 3.6 * 2:6 Gn 19.24; Jud 7

Sodoma tútchidih moón Dios, ã wutatdih yap yohnit, tubit yeejép ï chãjachah enna, búdí ãt jãgahap wut jĩ.*⁸ Caán túini Lot queét táicannitjeeh jumnit, yeó jáap jummat pah yeejép ï chãjachah ennit, yeejép ï wéhenachah joinítbut, búdí ãt jãgahap wut jĩ.⁹ Pánihna, Noéji, Lotjidihbut Dios ã túi ubatjidih náhnina, buu láabut biíc yoobó ã túi ubat pínahdih jwĩ jéihna caá. Æihwã yeejép ï yapachah ennit, jwĩ Maáh queétdih ã túi teo wáacbiþna caá. Yeejépwãboodih nemat tólih panhipboó nemnit, peéh chãjna caá ã chãjap. Péeni yeó jáapdih, queét ã nemnitjidih iiguipna ã yoób yohbipna caá.¹⁰ Bita yeejépwã ï en ñinahat pahjeh chãjnit, Diosdih yap yohnitdih chah ã peéh chãjbipna caá. Páant yeejép chãjnit, ñijeéh jumnit yeebdíh yee bohénit ï jumna caá. Pánih jumnit, úumcan, tíccan, “Bita chah wã jéihna caá”, niij jenah joinít caá. Pánih jumna, ángelwãdih yeejép ïpĩ naóhna caá.*¹¹ Obohjeehtih, ángelwãboó queét yee bohénit chah wëpnit jumna yuhna, Dios ã pebh ñuhnit, táicannit ángelwãdih ïpĩ naóh yaccan caá.*

¹² Queét yee bohénitboó nuñúpwã dée pah jenah joicánnit ï jumna caá. Jiaboó jwĩpĩ bid juí maonit panihnit ï jumna caá. Jenah joicán, ï náahat pahjeh ï chãjna caá. ï jéihcannitdih deohnit, yeejép ï wéhena caá. Páant ï jumachah, nuñúpwãdih jwĩ mawat pahjeh mantih, Dios queétdih iiguipna ã yohbipna caá.*¹³ Queét bitadih yeejép ï chãjatji jíb Dios queétdih ã peéh chãjbipna caá. Yeó jáapdih cáacwã queétdih ï enechah yuhna, tíccanjeh, búdí yeejép ïpĩ wëi chãjna caá. Yeebjéh ñi túi wëi jeéméchah, queét yeejépwãbut waadní, ïpĩ

chãjat pah tíic náah jumnidih chãjna, ñi wëi jeémátdih ï yeejana caá.*

¹⁴ Yaáhdih en ñinahnit, ïpĩ yeejép chãjñhna caá. Páant ï chãjatdih ï jéih cádahcan caá. Pánih chãjnit, Dios naáwátdih túi jéihcannitdihbut yeejép ï chãjat túutna caá. Bií déedih tubit bidnit ï jumna caá. Páant ï jummat jíb, Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá.¹⁵ Pánih túini namádh cádahnit, déhenit panihnit biáboó bejna caá ï chãjap. Balaam ã chãjatji pah queétdihbut ï chãjna caá. Balaam, Beor wãuh ãt jumap wut jĩ. Búdí jíb náahnit, yeej chãjadih ãt bejep wut yuh jĩ.¹⁶ Páant ã yeej chãjñhichah ennit, ãih burro caandih ãt jãihñup wut jĩ. Caán wéhecanni ã jumachah yuhna, Dios caandih ãt wéheat túutap wut jĩ, ã mínahdih ã jãihñat pínah niijná. Páant ã jãihñuchah joiná, Balaam yeej chãjadih ã bejatdih ã cádahap wut jĩ.*

¹⁷ Queét yeenitboó meo waócáh mac wihcanni panihni ï jumna caá. Meo mac wihcanni pah jumnit, dedé pínah nihcan caá. Pánihat pah mantih, mah tólihdih johlit ã ub joh bojochah, mah ã buugcát pah, queét yee bohénitbut cáacwãdih teo wáaccan, dedé pínah nihcan caá. Pánihna, queétdih peéh chãjnit, tubit dapánapboó Dios ã bejat túutbipna caá.*¹⁸ Queét jéihnit pah cáacwãdih ï bohénachah yuhna, ï bohéat dedé pínah nihcan caá. Nin pah ï niij bohéna yuh caá: “Jwĩ náahat pah jwĩ chãjachah, ã túina caá”, ï niij bohéna caá. Páant niijná, Jesúsdi h jáap jepahnit, ï yeejatdih cádahnitboodih ï jwãub yeejép chãjat túutñhna caá.¹⁹ Queétdih nin pah ï niij yee bohéna caá: “Dedé wutatdih jepahat jwiitdih ã náahcan caá. Jwĩ weñat pínahdihjeh jwĩ chãjachah, ã

* 2:7 Gn 19.1-16,29 * 2:10 Jud 8 * 2:11 Jud 9 * 2:12 Jud 10 * 2:13 Jud 12 * 2:16

Nm 22.4-35; 31.16; Jud 11; Ap 2.14 * 2:17 Jud 12-13

táina caá”, i niij yee bohéna yuh caá. Páant niij bohénit, yeejép chājatdih cádahihcan, caandíh í jéih cádahcan caá. Pánih yeejép chājna, queétjeh í míic yéejana caá. Pánihna, í yéejat í maáh panihni ã jumna caá.*²⁰ Queét yee bohénitboó jwí Maáh Jesucristo jwiítidih táí ubnidih jepahnit, nin baácdih moón yeejép í chājatdih ít cádahjip ta yuh caá. Obohjeéhtih, páant í cádahat túttimah, jwáub yeejép chājna, Cristodih í jepahat pínah jātih í jumati chah yeejép pohba í chājna caá.*²¹ Pánih chājnit, táini namádih í waadcáh, chah queétdih áta táí tagaá. Caán namádih waadát túttimah, tac púud biáboó bejat pah, Jesúsdi í cádahachah, chah á túican caá. Pánihna, Dios táini ã wutatdih jepahna yuhna, caandíh cádahnit, jwáub yeejép í chājachah, chah yeejép caá.²² Pánih túut nuumná yuhna, jwáub yéej chājna, jwiít cáacwā nin jwí niiját pahjeh tigaá queét yee bohénit í chājap: “Mujlío ã éegnijidih āpí jwáub jeémpna caá. Muudih í chocat túttimah, yeejép bepédih āpí jwáub tūpána caá, páant muntih”, jwípi niijná caá.*

3

Cristo nin baácboó ã jwáub dei jūúwát pínah

¹ Wā oinitá, jātih yeebdíh biíc núo wāát daác wahap jī. Pánihna, nin nuodih yeebdíh buu wā jwáub daác wahna caá, páant muntih. Con láa wā daacátji pahjeh, buu láabut biíc yoobó yeebdíh wā náhniat túatna caá, yee bohéátdih joicán, yoobópdih ní jéihyat pínah niijná.² Dios naáwátdih naóh yapanit í naóh daacátjidih, jwí Maáh Jesucristo jwiítidih táí ubni ã wutatjidihbut ní táí náhniá.

Ā wutatdih jwiít ã naáwát túatnit yeebdíh jwí bohénap jī.

³ Nindih ní táí náhniá: Péeni yeó jáapna dawá yeejépdih nínahnit, Jesúsdi doonádih tūbit deoh naóhniat í jumnipna caá.*⁴ Nin pah í niij deoh naóhbiipna caá: “Wā jwáub dei jūóhbiipna caá’, Jesús ã niijíchah yuhna, ¿dépanih tigaá ã jíghocan? Ā jwáub dei jūóhcan níit. Nin baác ã jwíih jumat túttimah, jwí nuowāji í wunat túttimah, nihat biíc yoobó páantjeh ã jumna caá”, í niijbípna caá.*⁵ Páant niij deohna, nindih í náhnican caá: Dios ã wutatjīh nin baácdih, jeádiabut át chājap wut jī. Nin baác mahjeh ã jumuchah, caandíh át wáac juyát túutap wut jī, baác ã jíghat pínah niijná.*⁶ Pánihat túttimah, pobyitjīh nin baácdih moondíh át yoh beedánap wut jī.*⁷ Pánih chājna, iigátjīh ã yoh beedáat pínah jātih, ã wutatjīh muntih Dios jeádi, nin baácdihbut ã wap jwahna caá. Péeni yeó jáapdi, caandíh náahcannitdih peéh chājnit, jeádi, nin baácdihbut iigátjīh ã yoh beedábipna caá. Pánih peéh chājna, queétdih iiguipna ã yohbiipna caá.

⁸ Wā oinitá, nindihbut ní táí náhniá: “Míl jópchi maatápdih caá”, jwiít jwí niij jenah joyóchah yuhna, Diosboó ã enechah, biíc yeó jáap pahjeh caá. “Biíc yeó jáap bahnijeh caá”, jwí niij jenah joyóchah yuhna, Dios ã enechah, míl jópchi pah ã jumna caá.*⁹ Jwí Maáhdih biquína nin pah í niij jenah joiná yuh caá: “Dios ã niijátji pah chājat túat niijná, maatápdih ã páina caá”, í niijná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Cáacwādih táí ubíhna, caandíh í jepahat pínahdih pái jwahna caá ã chājap. Biíc cáacdi iiguipna ã yohihcan caá. Nihat cáacwā í

* 2:19 Jn 8.34; Ro 6.6,16 * 2:20 Mt 12.45; Lc 11.26 * 2:22 Pr 26.11 * 3:3 2Ti 3.1-5; Jud 18

* 3:4 Ex 12.22 * 3:5 Gn 1.6-9; Sal 24.2 * 3:6 Gn 7.11 * 3:8 Sal 90.4 * 3:9 Ez 18.23; 33.11

yéjaldih jġahnit, túiniboodih ĩ túut nuumát pínahdih ā náah yacna caá.*

¹⁰ Obohjeéhtih, nuumní cāac muú mínah ā náhnicaĥ, nuumúdiĥ ā waadát pahjeh, jwíitboó jwí náhnicaĥ, Cristo nin baácboó ā jwúub dei jāóhbiĥna caá. Páant ā jūúwúchah, búdí yáanit, jeáboó ā buudáh bejbipna caá. Caánboó jumnit cúiwā, widh, yeobút ĩ iġ beedáh bejbipna caá. Nin baác, niĥat ninboó jumni, cāacwābut ĩ iġ beedáh bejbipna caá.*

¹¹ Páניהna, “Niĥat ā beedáh bejbipna caá”, Dios ā niġíĥah joinít, yéjaldih cádahnit, Dios ā náahat pahjeh chājat caá jwíitdih náahap. ¹² Jwí Maáh nin baácboó waícanjeh ā jwúub dei jūúwát pínahdih wēi pāinít, túinijeh ũi chājaá. Caán yeó jāapdiĥ jeáboó jumni ā iġ beedáh bejbipna caá. ¹³ Obohjeéhtih, Dios ā niġátji pahjeh niĥatdih ā túut nuumát pínahdih jwí wēi pāina caá. Niĥat ā iġ beedát túttimāĥ, jāap jeá, jāap baácdiĥbut Dios ā chājbipna caá. Caán jāap baácboó túi chājnitjeh ĩ jumbiĥna caá.*

¹⁴ Páניהna, wā oinitá, Diosjeéh túi jumat túut niġná, jwí Maáh ā jwúub dei jūúwát pínahdih wēi pāinít, ũi túi chājaá.* ¹⁵ Maatápdih ā jġoghcaĥ ennit, nindiĥ ũi náhninaá: Dawá caandíĥ jepahnitdih ā túi ubat pínah ā juđh jwuhachah, queétdih ā pāi jwuhna caá. Biíc yoobó jwí dée jwí oini Pablodiĥ Dios ā jéihyanachah, yeebdíĥ āt daác wahap tajĭ. ¹⁶ Páant múic caá Pablo Cristo ā jwúub dei jūúwát pínahdih naóhna, āpĭ daác wahap. Biquí láana jwí beh joíca naáhdih ā daác wahna caá. Páניהna, Dios naáwátdih bita túi jéihcannit, jenah joicánnit, yee naóhna, Pablo ā daacátdih ĩ túut nuumjéĥna caá. Ā daacát yoobópdih ā jumuchah yuhna, mácaĥ ĩ jwúub naóhna

caá. Dios naáwátdih ĩ daácni núonajidiĥbut páantjeh mun tiguaá ĩ chājap. Páant ĩ chājat jġib, Dios queétdih peéh chājnit, iġuġpna ā yohbiĥna caá.

Ā pée naáwát

¹⁷ Páניהna, wā oinitá, niĥatdih páant ā yapat pínahdih yeebdíĥ wā naáwáĥah jéihna, ũi túi chājaá. Yeejépwā yeebdíĥ mácaĥ ĩ bohénachah yuhna, Cristoíĥ doonádiĥ cádahcat túut niġná, queétdih ũi joicá bojoó. ¹⁸ Jwí Maáh Jesucristo jwíitdih túi ubniĥdih chah ũi túi jenah joyoó. “Weemdíĥ búdí oinit, ā túi teo wáacbiĥna caá”, ũi niġ náhninaá. Yeó jāap jumat pah “Meém táini, chah wēpni caá ma jumap”, jwí niġ wēi naóĥ jġíĥ. Páant túi ā jumnah.

Páant bóojeh tiguaá wā naáwát.

Pedro

1 JUAN

Jesucristo ded pah ã jummat

¹ Ded pah Jesucristo ã jummatjidih yeebdíh wã naóh daácna caá. Jesucristo biíhmah jumni,* ded pah Dios ã jummatdih naóhni, cáacwã Diosjeéh páantjeh jummat túatnibut át jumap wat jĩ. Dios cáacwãdih ded pah ã naáwãtdih Jesúsboó naóh yapani ã jumap jĩ. Æ naáwãchah joinít, jwiítjeh caandíh jwĩ enep jĩ. Jwiítidih ã duó wáyachah, caandíh jwĩ pej jumap jĩ. ² Jesucristo cáacwãdih páantjeh jummat túatni, nin baácboó ã jũúwát pínah jãtíh ã íp Diosjeéh jumniiji nin baácboó át cáac jumap tajĩ. Caandíh ennitji buu ãih doonãdih yeebdíh wã naóhna caá.* ³ Jwĩ íp Diosjeéh, ã wũúh Jesucristojeéhbut jwĩ túi jumna caá. Pãnihna, yeéb jwĩjeéh, jwĩ ípjeéh, ã wũúhjeéhbut ñi túi jummat pínah niijná, jwĩ ennijidih, jwĩ joiníjidihbut yeebdíh wã naóhna caá. ⁴ Biícđih wẽinit jwĩ jummat pínah niijná, nindih yeebdíh wã daácna caá.

Baabát panhipboó jwĩ jummat

⁵ Dios wũúh jwiítidih ã naóhniiji bohéãtdih buu yeebdíh wã naóhna caá. Dios túini yoobát jumna, baabát panihni caá. Dedé yéejat wihcah, dupúát caandíh ã wihcan caá. ⁶ Jwiít yeejép chãjnit, dupúát panhipboó jumna yuhna, “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijnít, yeena caá jwĩ chãjap. Dios ã náahat pah jwĩ chãjcan caá. ⁷ Obohjeéhtih, túi chãjnit, baabát panhipboó Dios ã jummat pah muntih jwiítbut jumna, ãjeéh jwĩ túi jumna caá. Æihwãjeéhbut jwĩ túi jumna caá. Caandíh jwĩ jepahat jíib, Dios ã enechah, ã wũúh Jesucristo

cruzboó wun wãhñit, ãih meépjĩh jwiítidih yéejat wihcannit pah ã chãjna caá.

⁸ “Weém bácah yéej chãjni nihcan caá”, niij jenah joinít, yeeatdihjeh jwĩ jenah joiná caá. Pãant niij jenah joiná, Dios naáwãtdih jwĩ túi jenah joicán caá. ⁹ Obohjeéhtih, jwĩ yéej chãjatdih Diosdih jwĩ naáwãchah, caandíh ã quíib buudbípna caá. “Dios yoobópdih jumni ã niiját pah ã chãjbipna caá”, jwĩ niij jéihna caá. ¹⁰ “Weém yéej chãjni nihcan caá”, niij jenah joiná, “Dios yeeni caá”, niijnít, ã naáwãtdih jwĩ náahcan caá.*

2

Jesucristo jwiítidih ded pah ã teo wáacat

¹ Wã weh panihnitá, yeéb yeejép ñi chãjcat pínah niijná, nindih yeebdíh wã daác wahna caá.* Obohjeéhtih, jwĩ yéej chãjachah, Jesucristo, yéejat wihcanni, ã ípdih jwiítidih ã naóh teo wáacipna caá. ² Jwiít yéejnit jwĩ jumachah, jwĩ yéejat Diosdih ã jãhna caá. Dios biícđih jwĩ túi jummat pínah niijná, Jesucristo jwiítidih ã wun wãhup jĩ.* Jwiítidihjeh nihcan, nihat baácđih moón jwĩ yéejatdih yohat túat niijná, ã wun wãhup jĩ.

³ Dios ã wutat pah chãjna, “Æjeéh wã túi jumna caá”, jwĩ niij jéihna caá.* ⁴ Obohjeéhtih, bita “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijná yuhna, ã wutat pah chãjcan, yeenit caá. Pãnih yeenit, Dios naáwãtdih ã jéihcan caá. ⁵ Obohjeéhtih, biíhboó ã wutat pah chãjni Diosdih ã túi oina caá. Diosjeéh jwĩ túi jummatdih nin pah jwĩ jéihbipna caá: ⁶ Ded Diosjeéh túi jumni Jesucristo ã chãjatji pah muntih caanbút ã túi chãjbipna caá.

Jáap wutat

* 1:1 Jn 1.1,4; 6.68; 1Jn 2.13-14 * 1:2 Jn 1.14,18 * 1:10 Pr 20.9 * 2:1 Ro 6.11-14 * 2:2 1Jn 4.10 * 2:3 Jn 14.15,21,23

7 Wã oinitá, yeebdíh bũũ wã daácní jáap wutat nihcan caá. Jon játih ñi jéihni wutatjeh tigaá. Yeebdíh Jesúhíh doonádhí jwí naáwáchah, nin wutatdihbut ñi joyóp jĩ.*⁸ Obohjeéhtih, máa wutat yuhna, jáap wutatbut ã jumna caá.* Cristo nin wutatdih jepahnit, jwiít cáacwãdihbut ã oyat túutap jĩ. Dupúát panhipboó ñi jumuchah, Cristo nin baácna jüóhñit, caán dupúát dih ã baabánap jĩ. Pánihna, ã baabáat panhipboó jumnit, Cristo ã oyat tútatdih ñi jepahna caá.

9 “Weém baabápboó jumni Dios ã wutatdih jepahni caá”, niijná yuhna, ã dée panihni Jesúhdih eníhcan, Dios ã wutatdih jepahcan, dupúnapboó jumni caá.¹⁰ Ded ã dée panihnidih oini baabápboó ã jumna caá. Pánih oina, caandíh dedé bũugát panihni ã wihcan caá.*¹¹ Obohjeéhtih, ded ã dée panihnidih eníhcan, dupúnapboó ã bejna caá. Pánih bejna, jéih encanni panihni ded pah ã chãjatdih ã jéihcan caá.

Cristodih túi jenah joyát ded pah ã jumat

¹² Wébítá, Cristo ã wan wãhatjĩh ñi yéej chãjatdih át yohop taga. Pánih yéejat yohnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá.¹³ Behnitá, yeéb biíhmahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Japatá, yeéb nemépwã ã maáhdih ñit yap yohop taga. Pánih yap yohnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá.

¹⁴ Wébítá, jwí ípdih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Behnitá, biíhmahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Japatá, Dios

naáwát dih túi jepahnit, wẽp ñuhñit panihnit ñi jumna caá. Pánih jumnit, nemépwã ã maáhdih ñit yap yohop taga. Páant ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá.

¹⁵ Diosdih jéihcannit ded pah ã en ñinahatdih ñi en ñinahca bojoó. Ded queét panihni jwí ípdih ã oican caá.*¹⁶ Diosdih jéihcannit nin pah ã jumna caá: Yeejép chãjatdih ã en ñinahca caá. Bií déedih wẽi ennit, ã bibohíh jenah joiná caá. Dawá bií déedih bíbohna, “Weém bita chah túini wã jumna caá”, ã niúj jenah joiná caá. Jwí ípboó páant ã jenah joyát tútcan caá.¹⁷ Nin baác ã bũudúchah, ded pah cáacwã yeejép ã náah jenah joyátbut ã bũudbípna caá. Obohjeéhtih, Dios ã náahat pah chãjnitboó páantjeh ãjeéh ã jumbipna caá.

Yoobópdih naáwát, yee naáwát

¹⁸ Wehá, nin yeó jáapna bũudát pínah tóah jüóhna caá ã chãjap. “Cristodih tũbit en jũihni ã jumbipna caá”, ã niújíchah, ñiát joiná jĩ. Pánihna, bũũ dawá ã jũúwát dih jéihnit, “Péeni yeó jáap bahñijeh ã judhna caá”, jwí niúj jéihna caá.¹⁹ Queét Cristodih en jũihnit jwí cáti h jumna yuhna, jwiít dih ã éemp yoh bacap jĩ. Páant ã bacatdih ennit, Jesúh wã yoobát ã nihcatdih jwí jéihna caá. Queét ãihwã nihna, jwíjeéh ã ita chão tãgáá. Jwíjeéh páantjeh ã jumuchah nihna, Cristodih en jũihnit ã jummatdih jwíta jéihcan tagáá.

²⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh Túini Espíritu ã jumuchah, yeéb nihhat Cristoíh dooná yoobópdih ã jummatdih ñi túi jéihna caá.*

²¹ Yeebdíh naóhna, “Queét ã túi jéihcan caá”, wã niúj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Caán dooná dedé yeeat ã wihcatdih ñi túi jéihna caá.²² Nin

* 2:7 2Jn 5-6 * 2:8 Jn 13.34; 15.12 * 2:10 Ro 13.12-14 * 2:15 Stg 1.27 * 2:20 1Co 2.10-16

pah caá yeeni ã niijíp: “Jesús Dios ã wahni nihcan caá”, ã niijná caá. Ded “Jesús Dios wúúh nihcan caá”, niij naóhni Jesucristodih, jwí íp Diosdihbut en jéihni caá. ²³ “Dios wúúh Jesús nihcan caá”, niijní jwí íp Diosjeéh ã túi jumcan caá. Obohjeéhtih, “Jesús Dios wúúh caá”, niijníboó jwí ípjeéh ã túi jumna caá.

²⁴ Yeéb Jesúsdi h jwíih jepahnit, ded pah ã jummat doonádih ñi joyóp jī. Páant ñi joyátjidih ñi túi náhninaá. Pánih náhninit, Jesúsdi h, ã ípdihbut ñi túi pej jumbipna caá. ²⁵ Nin pah Jesús jwíit áihwádih ã niij naáwáp jī: “Yeéb wájeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá”, ã niijíp jī.

²⁶ Yeebdíh yeenitdih ñi joyáh bojat pínah niijná, wá naóh daácna caá. ²⁷ Jesucristo yeebdíh Túini Espíritudih át wáhp taga. Ñijeéh jumnit, yeebdíh ã túi bohéna caá. Yoobópdih bohéna, yeeatdih ã naóhcan caá. Páant ã bohénachah, bíih bohénidih ñi náahcan caá. Pánihna, ã bohéatdih joí cádahcan, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumúú.

²⁸ Páant tigaá, wehá, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumúú. Pánih jumnit, ã jwáub dei júúwáchah, úmcan, ñi tíiccan níit. ²⁹ Jesucristo táini ã jummatdih yeéb ñi jéihna caá. Pánih jéihnit, niihat túi chájnit Dios weh í jummatdihbut ñi jéihna caá.

3

Dios weh jwí jummat

¹ Jwíitdih bainí oican, “Yeébboó wá weh caá”, Dios ã niijná caá. Á oinit jumna, jwíit ã weh caá. Pánihna, yéej chájnitboó Diosdih jéihcan, jwíit ã wehdihbut í jéihcan caá.* ² Wá oinitá, bññ Dios weh jwí jumna caá. Obohjeéhtih, ded pah jwí jummat pínahdih jwí túi jéih jwahcan caá. Jesucristo ã jigohochah, caandíh ennít, ded pah ã jummatdih jwí túi jéihbipna

caá. Pánih jéihnit, caán ã jummat pah mñntih, jwíitbut jwí jummat pínahdih jwí jéihna caá. ³ Det Jesucristo ã jwáub dei júúwát pínahdih páinitboó yéej cháj cádahnit, ã túi chájat pah mñntih í túut nñmñná caá.

⁴ Nihat yéej chájnit Dios ã wutadnih yap yohnit caá. Dedé yéej chájat Dios ã wutadnih yap yohat ã jumna caá. ⁵ Cáacwá í yéej chájatdih yohni pínah Cristo ã cáac jummatdih ñi jéihna caá. Caánboodíh yéejat wihcan caá.*

⁶ Ded Cristo bíicdih jumni páantjeh ã yéej chájca bojo naáh. Obohjeéhtih, ded yéej cháj cádahcan, Cristodih jéihcan, áih nihcan caá. ⁷ Wá oinitá, yeebdíh yeenitdih ñi joyáh bojoó. Nihat túi chájnit Jesucristo yoobópdih ã jummat pah mñntih, queébtut yoobópdih í jumna caá.

⁸ Obohjeéhtih, yéej chájnitboó nemépwá í maáih ã jumna caá. Nemépwá í maáh bácah, bíihmahjeh yeejép chájni caá. Páant ã chájatdih yoh beedáni pínah Dios wúúh nin baácboó át cáac jumap tajī.*

⁹ Det Dios weh jumna, jwí íp Dios ã jenah joyát pah queétdihbut át jenah joyát túutap taga. Pánih jenah joinít, ã wépat íjeéh ã jumachah, páantjeh í yéej chájcan níit. ¹⁰ Nin pah Dios weh, nemépwá í maáh wehbut í jummatdih ñi jéihbipna caá: Túi chájcanñit, í déewádih oicannit Dios weh nihcan caá. Nemépwá í maáh weh í jumna caá.

Jesúhwá í míc oyat

¹¹ Yeéb Jesucristodih jwíih jepahnit, “Míc oyat caá náahap”, jwí niij bohéatdih ñi joyóp jī.* ¹² Caín ã jumatji pah ñi jumca bojoó. Caán nemépwá í maáih jumna, ã úddih át mao yohop wut jī. ¿Dépanih tigaá ã úddih át mao yohji? ñi jenah joyóchah. Caandíh yeebdíh wá naóhbipna caá. Caín

* 3:1 Jn 1.12 * 3:5 Jn 1.29 * 3:8 He 2.14-15 * 3:11 Jn 13.34; 15.12

yéej chājni jumna, ã úudboó túi chājni ã jumatdih íjnit, caandíh át mao yohop wut jī.*

¹³ Páant tigeá yéej chājnitboó yeebdíh í eníhcan caá. Pánihna, í en jūihñichah, “¿Dépanih tigeá weemdíh í en jūih?” ñi niij jenah joicá bojoó. ¹⁴ Yeejép chājnit, iiguipna bejnit pínah jwī jumup yuh jī. Obohjeéhtih, buu jeáboó bejnit pínah jumna, táiniboodíh táut nuumná caá jwī chājap. Jesúhwādih oina, jwiít dih ã táut nuumát dih jwī jéihna caá. Ded cāacwādih oicanni iiguipna bejni pínah ã jumna caá.* ¹⁵ Ded ã déedih eníhcan, mao yohíhat jenah joyát caá caandíh ã jumup. Pánih jumna, Dios ã enechah, cāac dih mao yohni bíic yoobó ã jumna caá. “Ded mao yohni Diosjeéh páantjeh ã jumcan niit”, ñi niij jéihna caá. ¹⁶ Ded pah oyat ã jumatdih nin pah jwī jéihna caá: Jwiít dih búdí oina, Diosjeéh páantjeh jwī jumat pínah niijná, Jesucristo jwiít dih ã wan wūhup jī. Páant ã wan wūhatdih náhninit, “Caán oyat yoobát caá”, jwī niij jéihna caá. Pánihna, jwiít but wanna yuhna, jwī déewādih túi oinit, teo wáacat caá náahap.* ¹⁷ Dawá bíi dée bíbohni, ã dée panihni moh yéejnidih enna yuhna, caandíh jīgah en teo wáaccan, Diosdih ã oican caá. ¹⁸ Pánihna, wā weh panihnitá, “Bitadih wā oina caá”, niijná, jacjeh pohba niijcát caá náahap.

Humcanjeh, Diosjeéh jwī jumat

¹⁹ Cāacwādih túi oina, Dioíhwā jwī jumatdih jwī jéihna caá. Pánihna, ã peéh chājat pínahdih úumcanjeh, ájeéh jwī túi jumna caá. ²⁰ “Yéejat jíib weemdíh ã jumna nacaá”, jwī niij jenah joyóchah yuhna, Dios nihad dih jéihni jumna, jwī jenah joyát dih but ã túi jéihna caá. Pánih jéihna, áihwā jwī

jumatdih jwī túi jenah joyát pínah niijná, jwiít dih ã teo wáac bipna caá. ²¹ Wā oinitá, “Dios wā yéejatdih át yoh tagaá”, niij jenah joinit, úumcanjeh, Diosjeéh jwī túi jumna caá. ²² Pánih jumnit, Dios ã wutatdih jepahna, ã weñat pínahdih jwī chājachah, caandíh dedé jwī úubát dih jwiít dih ã wāh bipna caá. ²³ Nin pah jwiít dih ã wutna caá: “Wā wūáh Jesucristodih túi jenah joinit, bita áihwādih but ñi oyoó”, át niijp wut jī.* ²⁴ Dios ã wutatdih túi jepahnitboó ájeéh í túi jumna caá. Dios íjeéh but ã túi jumna caá. “¿Dios wājeéh ã jum niit?” jwī niij jéihñichah, Dios jwiít dih ã wūhni Táini Espiritu “Jájuh, Dios majeéh ã jumna caá”, ã niij jéihyana caá.

4

Cristodih eníhcannitdih ded pah jwī jéihyat

¹ Wā oinitá, “Táini Espiritu weemdíh nin pah ã niij naáwát táutna caá”, niij yeenit, dawá í jumna caá. Pánihna, Dios ã naáwát táutni ã jumatdih jéihyat táut niijná, ded pah ã naáwát dih ñi túi joyoó. Dios naáwát bíic yoobó ã naóhcah, ñi joyáh bojoó. ² Yoobóp dih Táini Espiritu ã naáwát táutni nin pah ã niij naóh bipna caá: “Jesucristo jwiít panihni cāac jumna yuhna, Diosjeh át jumup wut jī”, ã niijbípna caá. Páant niijná Dios ã wāhni ã jumna caá. ³ Obohjeéhtih, nemépwā í maáh ã wahniboó, “Jesús Dios nihcan caá”, ã niijbípna caá. Páant niijná Dios ã wāhni nihcan, Cristodih en jūihniúh caá. Cristodih en jūihniúhwā dawá í jumat pínah doonádih ñitát joi tigeá. Buu nin baácboó dawá í jumna caá.*

⁴ Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, Dioíhwā ñi jumuchah, Táini Espiritu ñijeéh ã jumna caá. Jesúsdih jepahcannit, nemépwā í maáh

* 3:12 Gn 4.8 * 3:14 Jn 5.24 * 3:16 Jn 15.13 * 3:23 Jn 13.34; 15.12,17 * 4:3 Mt 7.15; 2Jn 7

ã wêpat chah, Túini Espirituboó ã wêpna caá. Pánihna, yeebdih ã yee naáwáchah yuhna, caán ã wêpatjĩh queétdih yap yohnit ñi jumna caá. ⁵ Queétdioó Dioíhwã nihcah, ã bohéátbut Dioíh nihcan caá. Bitá Dioíh nihcannit, ã bohéátdih ã túi wêi joiná caá.* ⁶ Obohjeéhtih, Dioíhwã jumna, ã naáwátdih jwĩ bohénachah, áihwãboó jwiítdih ã túi wêi joiná caá. Diosdih jéihcannitboó, jwĩ naáwáchah, ã joíhcan caá. Pánihna, Dios naáwátdih ded yoobópdih bohéni, ded yee bohéni ã jumatdih ñi jéihbipna caá.*

Dios oini caá

⁷ Wã oinitá, oyat wêpat Dios jwiítdih ã wãhuchah, bitá áihwãdih jwĩ oi jĩh. Det bitadih túi oinit Dios weh ã jumna caá. Pánih jumnitjeh Diosdih jéihnit, ájeéh ã túi jumna caá. ⁸ Dios oini ã jumachah, bitadih oicannit, Diosdih jéihcan, ájeéh ã jumcan caá. ⁹ Dios ã wãh biíc jumnidih nin baácboó át wah deyanap tajĩ, ã wêpatjĩh Diosjeéh wéinit, páantjeh jwĩ jumát pínah niijná. Pánih chãjna, ded pah ã oyatdih jwiítdih át jéihyanap tajĩ.* ¹⁰ Oyat yoobát nin pah caá ã jumap: Diosdih jwĩ oyat pah nihcan, jwiítdih Diosboó ã oyat pah caá oyat yoobát ã jumap. Jwiítdih búdí oinit, jwĩ yéejat jíib iiguípna bejat déejdih túi ubat túut niijná, Dios ã wãhhdih át wan wãhat túutap wat jĩ.

¹¹ Wã oinitá, Dios jwiítdih caan páhbúdí ã oyochah, jwiítdih túi míic oyat caá náahap. ¹² Nihat Diosdih encannit jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, jwĩ míic oyochah, Diosjeh jwĩjeéh ã jumna caá. Páant ã jumachah, ã náah yacat pah ã oyatjĩh bitadih jwĩ túi teo wáacna caá.* ¹³ Dios jwiítdih áih Túini

Espiritudih át wãhup taga. Páant jwĩjeéh ã jumachah, “Dios biíc dih wã jumna caá. Wãjeéh caanbát ã jumna caá”, jwĩ niij jéihna caá.* ¹⁴ Jwĩ íp ã wãhhdih nin baácboó át cáac jumát túutap tajĩ, cáacwãdih ã túi ubat pínah niijná. Páant ã cáac jumát túutnijdih jwiítdih jwĩ enep jĩ. Pánih ennitji, bitadih jwĩ jéih naóhna caá.* ¹⁵ “Jesús Dios wãh caá”, niijnjeh Diosjeéh ã túi jumna caá. Diosbut ájeéh ã túi jumna caá.

¹⁶ Dios jwiítdih ã oyatdih jwĩ jéihna caá. Pánih jéihnit, caandih jwĩ túi jenah joiná caá. Dios nihát cáacwãdih búdí ã oina caá. Pánihna, ded bitadih oini Dios biíc dih ã jumna caá. Diosbut ájeéh ã jumna caá. ¹⁷ Pánih Dios biíc dih jumna, caandih, bitadihbut jwĩ túi oina caá. Pánih oina, cáacwã ã yéejat jíib peéh chãjat yeó jáapdih úumcanjeh, jwĩ túi jumbipna caá. Cristo ã íp Dios biíc dih ã jumachah, jwiítdih nin baácboó jum jwãhna, biíc yoobó caán biíc dih jwĩ jumna caá. Pánih jumnit, ã jwãub dei jáúwáchah, jwĩ úumcan niít. ¹⁸ Ded Diosdih oini ã oyatdihbut jéihna, caandih ã úumcan niít. Pánih túi oina, jwĩ oinidih jwĩ úumcan caá. Obohjeéhtih, biíhdih úumna, caán ã peéh chãjat pínahdih jwĩ úum jenah joiná caá. Pánihna, jwĩ úumnidih jwĩ oican caá.

¹⁹ Dios jwiítdih ã oi waáwáchah, jwiítdihbut caandih, bitadihbut jwĩ jéih oina caá. ²⁰ Ded ã dée panihnidih enihcan, “Weém Diosdih wã oina caá”, niijná yuhna, ã yeena caá. Biíhdih enna yuhna, ã oican, Dios ã enca naáhdih ã jéih oican caá. ²¹ Pánihna, nin pah jwiítdih Jesu-cristo ã niij watap jĩ: **“Ded Diosdih oina, ã dée panihnidihbut oyat caá náahap”**, ã niijp jĩ.*

5

* 4:5 Jn 15.19 * 4:6 Jn 8.47 * 4:9 Jn 3.16 * 4:12 Jn 1.18 * 4:13 Ro 8.9; 1Jn 3.24
* 4:14 Jn 3.17 * 4:21 Mt 5.44-45; Mr 12.29-31

Dios weh yéejatdih ï yap yohat

¹ Det Jesúsdih “Dios ã wahni Cristo caá”, niijnít, Dios weh ï jumna caá. Det jwí ïip Diosdih túi oinit, ã wehdihbut ï oina caá. ²Diosdih oina, ã wutatdih jepahnit, ã wehdihbut jwí oyat yoobópdih ã jummatdih jwí jéihna caá. ³ Æ wutatdih jepahnajeh, Diosdih jwí túi oina caá.* Caandíh oina, jwiítidih ã wutat wái náah jumni nihcan caá.* ⁴ Det Dios weh jumna, yéej chãjatdih ï jéih yap yohna caá. Jesucristo ã wēpatdih túi jenah joiná, Diosdih jéihcannit ï jenah joyát pah, jwí jenah joicán niit. ⁵ “Jesús Dios wáúh caá”, niij jenah joiníjeh yéejatdih náahcan, ã yap yohna caá.

Dios wáúh ded pah ã jummat

⁶ Jesucristo nin baácboó ãt cãac jumap tají. Æ tawat pínah jãtíh, Juan Daabánidih ã daabáát túutap jí. Túttimah, cruzboó wan wáhna, áih meépdih ã yohop jí. Pánihna, mahjíh ã daabáátidih, cruzboó áih meép ã yohatdihbut náhninit, Dios wáúh ã jummatdih jwí jéihna caá. Túini Espiritubut “Nin Dios wáúh tigaá”, jwiítidih ã niij jéihyana caá. Caán Túini Espiritu yeecan, yoobópdih naóhni caá. ⁷⁻⁸ Pánihna, Jesús Dios wáúh ã jummatdih nit biic peihcannit jéihyanit ï jumna caá: Túini Espiritu jwiítidih ã jéihyanachah, mahjíh ã daabáátjidih, áih meép ã yohatjidihbut jenah joinít, Jesús Dios wáúh ã jummatdih jwí jéihna caá. ⁹ Cãacwãjeh ï naáwãchah joiná, “Caán yoobópdih tigaá”, jwí niijná caá. Páant niijnítidih jwí joiná yahna, jwí ïip ã wáúhdih naóhna, cãacwã ï naáwát chah ã jumachah, caánboodíh túi joyát caá náahap.* ¹⁰ Dios wáúhdih ded túi jenah joiní “Jesús Dios wáúh ã jummat dooná yoobópdih tigaá”, ã

niij jéihna caá. Obohjeéhtih, Dios ded pah ã wáúhdih ã naáwátidih joyáh bojní “Dios yeeni caá”, ã niijná caá. ¹¹ Nin pah Dios jwiítidih ã niij jéihyana caá: “Wã wáúhdih túi jenah joinít, páantjeh wãjeéh ñi jumbipna caá”, ã niijíp jí. ¹² Dios wáúh Jesúsdih ded túi jenah joiní, Diosjeéh páantjeh ã jumna caá. Obohjeéhtih, ded Jesúsdih jepahcanni, Diosjeéh ã jumcan niit.*

Juan ã pée naáwát

¹³ Yeéb Dios wáúhdih túi jenah joinítidih naóh daácna caá wã chãjap, páantjeh Diosjeéh ñi jumap pínahdih ñi jéihyat pínah niijná.*

¹⁴ Dios ã náahat pah caandíh jwí wáúhchah, jwiítidih ã joyátidih jwí túi jéihna caá. Pánih jéihna, úumcanjeh caandíh jwí wáúhna caá. ¹⁵ Páant ã joyátidih jéihna, “Wã wáúhdih ãt wáh tagaá”, jwí niij jéihna caá.*

¹⁶⁻¹⁷ Yeéb ñi dée panihni ã yéej chãjachah ennit, Diosdih ñi wáúh, ã yéejat jíib caandíh iiguípna ã wahcat pínah niijná. Páant ñi wáúhchah, Dios caandíh ã túut nuumbípna caá, ájeéh páantjeh ã jumap pínah niijná. Obohjeéhtih, ded Cristodih páantjeh náahcan, yap yohnit, áihwãdihbut eníhcan, iiguípna ã bejbipna caá. Pánihnihoodíh ñi wáúhát pínahdih wã wutcan caá. Nihat yéej chãjat Diosdih yap yohat míc caá. Obohjeéhtih, biíh yéej chãjat iiguípna ã bejat túutcan caá. Pánih chãjnitdih caá wáúhát náahap, ï túut nuumát pínah niijná.

¹⁸ Dios wáúh Jesús áihwãdih ã túi en daoná caá, nemépwã ï maáh queétdih ã yéejacat pínah niijná. Pánihna, “Dios weh páantjeh ï yéej chãjcan caá”, jwí niij jéihna caá. ¹⁹ “Jwiitboó Dioíhwã jwí jumna caá. Obohjeéhtih, nihat Diosdih náahcannitdih Satanás caá ã wutap”,

* 5:3 Jn 14.15; 2Jn 6 * 5:3 Dt 30.11; Mt 11.30

* 5:9 Jn 5.32-37; 8.18 * 5:12 Jn 3.36 * 5:13

Jn 20.31 * 5:15 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22

jwĩ niij jéihna caá. ²⁰ “Dios wāúh nin baácboó cāac jumnit, Dios yoobátdih jwĩ jéihyat pínah niijná, jwiít dih ã jéihyanap jĩ”, jwĩ niij jéihna caá. Pánihna, Diosjeéh táí jumnit, ã wāúh Jesucristojeéhbət jwĩ táí jumna caá. Jesucristo Dios yoobát jumna, páantjeh Diosjeéh jwiít dih ã táí jumnat túatna caá.* ²¹ Wā weh panihnitá, jñi táí chāja chaáh! Pāpnidih ñi wēi uúbhca bojoó.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Juan

* 5:20 Jn 17.3

2 JUAN

Queédih ā túyat tútat

¹ Weém Juan, Jesúhwādhī waóhni, meém Dios ā ñíonihdih ma weh panihnitdihbut wā daác wahna caá. Yoobópdih yeebdíh wā oina caá. Weém biícjeh pohba nihcan, nihat túini doonádih jéihnitbut yeebdíh ī oina caá. ² Jwiít nihat caán túini doonádih jepahnit jumna, caandíh jwī túi jenah joí cádahcan niít. Pánih jumna, yeebdíh búdí jwī oina caá. ³ Dios jwī íp, Jesucristo ā wūúhbut búdí oinit, yeebdíh ī jīgah en teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Míc oyat tútat

⁴ Jwī íp jwiít nihatdih ā wutat pah, Jesús ā bohéatdih biquína ma weh panihnit ī túi jepahat doonádih joinít, búdí wā wéina caá.* ⁵ Némá, buu meemdíh wā naáwát jáap wutat nihcan caá. Jesúsdih jwíih jepahnit jwī jumuchah, nin pah jwiítidih ā niij wutatp jī. “**Ñi míc oyoó**”, ā niijp jī. Pánihna, jwíjeéh jumnitdih jwī oyat dée caá.* ⁶ Diosdih yoobópdih oinit, ā wutat pah jwī túi chājipna caá. Pánihna, jwíih jepahnit ñi joyátji pah buubut nin pah yeebdíh wā wutna caá: Bitadíh oinit, ñi túi teo wáacá.*

Dawáyeenit ī jummat

⁷ Páant niijná, nin pahbut yeebdíh wā naóhna caá: “Jesucristo nin baácboó ā cáac jummat dooná yoobópdih nihcan caá”, niijnít, dawá ī yee bohéna caá. Det páant yee bohénit Yeeni Yoobát, Cristodih En Jāihni pah ī jumna caá.* ⁸ ¡Queédih ñi túi chāja chaáh! Cristodih ñi teo wəhat jīb ñi buudcát pínah niijná, ī

yee bohéatdih ñi jepahca bojoó. Yeéb yoobópdih Jesúsdih ñi pée cádahcatdih ennit, Dios yeebdíh chah túini ā chājipna caá.

⁹ Det Cristoíh bohéatdih cádahnit, “Wā jenah joyát caá chah ā túyup”, niij jenah joinít, jwī ípíhwā nihcan caá. Obohjeéhtih, det caandíh cádahcannit, Dios jwī ípíh, ā wūúhjíhbut túi biícđih ī jumna caá.* ¹⁰ Pánihna, “Cristoíh naáwátidihjeh caá wā bohénap”, niijná yahna, mácah bohéatdih naóhni ñi pebhna ā juibínachah, caandíh wēi jwāáhcanjeh, ñíih muudíh ñi waadát túutca bojoó. ¹¹ Páant mácah bohéatdih naóhna, Cristoíh bohéatdih náahcan, yeejép chājni caá. Pánihna, caandíh wēi jwāáhniboó yeejép chājnidih teo wáacna caá ā chājap. Páant ñi chājca bojoó.

Ā pée naáwát

¹² Yeebdíh chah naáwíhna yuhna, caandíh wā daáquíhcan caá. Obohjeéhtih, yeéb biícđih míc wéheat túut niijná, yeebdíh enedih wā bejíhna caá. Pánih míc wéhenit, jwiít nihat biícđih jwī túi wēibipna caá.*

¹³ Ninjīh bóli, ma jwan panihnih, Dios ā ñíonih, mi weh meemdíh ī túyat túutna caá.

Páant bóojeh tígaa wā naáwát.
Juan

* 1:4 3jn 3 * 1:5 Jn 13.34; 15.12,17 * 1:6 Jn 14.15,23-24; 1Jn 5.3 * 1:7 Mt 7.15; 1Jn 2.18; 4.1-3 * 1:9 1Jn 2.22-23; 4.15 * 1:12 3Jn 13-14

3 JUAN

Gayodih át túyat tútat

¹ Weém Juan, Jesúhwādh ma woáhni, meém Gayo, búdí wā oinidih nin núodih wā daác wahna caá.*

² Wā dée panihni, wā oini, Dios biícđih ma túi jumatđih wā jéihna caá. Caán biícđih ma túi jumat pah, ma túi yapat pínah, múih bácahbat ā túi jumat pínahđihbat meemđih wā wábhna caá. ³ Biqúina Jesúhwā wā pebhna júnit, ded pah ma jumat doonáđih jwiítđih ĩ naáwáp be. “Cristo ā náahat pahjeh Gayo yoobópđih āpĭ chájna caá”, ĩ níj naáwáp be. Páant ĩ níjíchah joinit, búdí wā weñep be.* ⁴ Det wā bohénit, wā weh panihnit, Dios ā náahat pahjeh ĩ túi chājat doonáđih joinit, búdí wāpĭ wēina caá.

⁵ Wā chéen, wā oini, Jesúh doonáđih bohé jibnitđih ma jéihca naáhwā ĩ jumachah yuhna, ma teo wáacachah, ā túina caá. Pánih teo wáacna, jwĭ Maáh Jesúsđih yoobópđih jepahni ma jumna caá. ⁶ Biqúina queét bohé jibnit jwĭ pebhna júnit, jwiít Jesúhwā jwĭ múic wáacachah, “Gayo jwiít Jesúhwādh ā túi oina caá”, jwiítđih ĩ níjíp jĭ. Pánihna, ma pebhna ĩ jwúub juibínachah, queéđih búdí ma teo wáacá, bohé péanit, ĩ túi jwúub jib bejat pínah níjina. Páant múic teo wáacatđih Dios áihwādh ā náah yacna caá. ⁷ Queét Jesúh túini doonáđih bohé jib bejna, Diosđih jéihcannitboó ĩ teo wáacat pínahđih ĩpĭ náahcan caá. ⁸ Pánihna, jwiít Jesúhwāboó queéđih wēi jwááhni, jwĭ teo wáacat dée caá. Pánih teo wáacna, queét biícđih jwiítbat Dios yoobópđih ā naáwátđih bitadih jwĭ jéihyana caá.

Diótrefes yeejép ā chājat

⁹ Caanjĭh moón Jesúhwādh wā daác wahap yuh be. Obohjeéhtih, páant wā daacáchah yuhna, Diótrefes wūt jumni, caanjéh wutni jumíhna, weemđih át jepahcap wut be. ¹⁰ Pánihna, ĩi pebhna wā juibínachah, ded pah ā chājatjidiđih yeéb Jesúhwādh wā naóh beedábipna caá. Weemđih yeejép āpĭ naóh yacna caá. Chah yeejépbat āpĭ chájna caá. Jesúhwā áih túini doonáđih naóh jibnitđih wēi jwááhcan, áih meemđih āpĭ waadát tútcan caá. Bitá caanjĭh moón Jesúhwāboó bohé jibnitđih ĩ wēi jwááachah ennit, caánboó “Queét bohé jibnitđih ĩi wēi jwááhca bojóó”, āpĭ níj wutna caá. “Queéđih ĩi wēi jwááat jib jwiít Jesúhwā jwĭ múic wáacapboó ĩi jwúub waadca bojóó”, āpĭ níjina caá.

¹¹ Wā oini, det yeejépwā ĩ chājat pah chājcanjeh, túi chājnitboóđih ma en yacaá. Túi chājnit Dioíhwā ĩ jumna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitboó Diosđih jéihcannit ĩ jumna caá.*

Demetrio ā túi chājat

¹² Demetrio wūt jumniboóđih nihát cáacwā ĩ túi wéhena caá. Dios ā náahat pah ā túi chājatđih enna, túini ā jumatđih ĩi jéihna caá. Weembút caandih páant tigaá wā níjíp. Páant wā níjít yoobópđih ā jumatđih ĩi jéihna caá.

Ā naóh péaat

¹³ Meemđih chah naáwíhna yuhna, caandih wā daáquihcan caá. ¹⁴ Waícanjeh meemđih enedih wā bejihna caá. Caanná juibínit, meemđih wā múic wéhebiđna caá.*

¹⁵ Dios meemđih ā teo wáacna, ma túi jumat pínah níjina. Níjĭh jumnit jwĭ chéenwābat meemđih ĩ túyat tútana caá.

* 1:1 Hch 19.29; Ro 16.23; 1Co 1.14 * 1:3 2Jn 4 * 1:11 1Jn 2.29; 3.6,9-10 * 1:14 2Jn 12

Caanjĩh moón jwĩ chéenwã nihat
ĩ tũyũ naáh.
Páant bójeh tigaá wã naáwát.
Juan

JUDAS

Queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Judas* Santiago úud, Jesucristodih teo wāhni, yeéb Jesúihwādih nin náodih wā daác wahna caá. Jwī íp Dios yeebdíh oinit, át níwip tagaá, áihwā ñi jumat pínah niijná. Jesucristo yeebdíh ã túi wapna caá, caandíh ñi túi jenah joí cádahcat pínah niijná. ² Dios yeebdíh búdí oi jígah ennit, ã teo wáaca naáh, ájeéh ñi túi jumat pínah niijná.

Yee bohénit ded pah í jumat

³ Wā oinitá, Dios jwiútdih iiguípna jwī bejat déejidih ã túi ubatdih búdí daác wahíhna yuhna, mácah daacát caá weemdíh náahap, bita yeebdíh í yee bohéatdih ñi yap yohat pínah niijná. Pánih yap yohna, Jesucristoíh bohéatboodíh ñi cádahca bo-joó. Caandíh joiná, Jesucristodih ñit túi jepahap tagaá. Caán bohéat páantjeh biíc yoobó ã jumna caá. Á túut nuumcán niít. ⁴ Yeéb ñi jéihcah yuhna, biquína yeejépwā Diosdih náahcannit, ñi pebhna ít jaiábinap tagaá. Ñijeéh jumnit, nin pah yeebdíh í niúj yee bohéna yuh caá: “Dioíhwā ñi jumuchah, yeéb bita yaádhjīh ñi yéj chājachah enna yuhna, yeebdíh oina, ã peéh chājcan niít”, í niúj bohéna yuh caá. Jwī Maáh Jesucristo biícjeh jumnidih yap yohna, “Caandíh jepahat ã náahcan caá”, í niúj bohéna yuh caá. Páant bohénitdih Dios ã peéh chājat pínahdih jon jātih ã naáwátdih naóh yapanit ít daacáp tajī.*

Dios queédih ã peéh chājat pínah

⁵ Buh nindih ñi túi jéihyechah yuhna, yeebdíh wā jwūub náhniana caá. Dios judíowā Egipto baácboó jumnitdih ã bacaat túttimah, íjeéh

jumnit caandíh jepahcannitdih át mawap wut jī.* ⁶ Biquína ángelwādih ã chājatjidihbut ñi náhninaá. Queét Dios ã wutatdih ít jepahcap wut jī. Nump maáta Dios queédidih ã waadánachah yuhna, queétboó chah maáta ít jumíhip wut jī. Pánihna, Dios ã jumat tútatjidih í cádahat jíib dupánapboó yohnit, ítah tōp panihnijīh Dios queédidih át chéo jwejep wut jī. Péeni yeó jáapdih queét ã chéo jwejnitdih ã peéh chājbipna caá.* ⁷ Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moón, pehbhit jumni tútchinadih moonbút ded pah í yapatjidih ñi náhninaá. Yaádhdih yeejép chājnit, neoná mícjehbut búdí yeejép ít chājap wut jī. Páant í chājatjí peéh Dios queédidih át cáo yohop wut jī. Páant ã cáo yohochah, iiguípboó jumnit, yeejép í yapat ã buúdcán niít. Pánihna, iiguípboó Dios queédidih ã peéh chājatdih náhninit, caandíh nihát cáacwādih túi jepahat caá náahap.*

⁸ Páant yeejép í chājatjí pahjeh mantih, yeebdíh yee bohénitboó biíc yoobó ípí chājna caá. Pánih chājnit, “Oo júmat jígohat déedih wā enechah, Dios nin pah ã chājat tútup be”, niúj yeenit, queétjeh íih bácahdih ípí yéejana caá. Jwī Maáh Jesucristodih jepahcan, áih cáacwā í maátadidihbut ípí jepahcan caá. Ángelwādih “Queét túicannit, dedé pínah nihcan caá”, ípí niijná caá.* ⁹ Obohjeéhtih, jon jātih Moiséh bácahdih ub bejīhna, ángelwā í maáh Miguel* nemépwā í maáh Satanásjīh ít míc jūihñap wut jī. Pánih míc jāihnit, Satanás “Caán Moiséjsi cáacwādih ã mawachah, áih bácah wīh pínah ã jumna caá”, át niúj yeejip taga. Obohjeéhtih, páant ã yee naáwáchah joiná yuhna, Miguelboó, Satanásdih

* 1:1 Mt 13.55; Mr 6.3 * 1:4 2P 2.1-2 * 1:5 Ex 12.51; Nm 14.29-30 * 1:6 2P 2.4 * 1:7 Gn 19.1-24; 2P 2.6 * 1:8 2P 2.10 * 1:9 Dt 34.6; Dn 10.13,21; 12.1; Ap 12.7

naóh yaccan, “Wā Maáh meemdíh ã peéh chāja naáh”, át niijjéhhjip taga.* ¹⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh yee bohénitboó ded pah ángelwā í jumat, Jesucristo á wēpatdíhbut jéihcan, “Queét dedé pínah nihcan caá”, niijnít, ípí yeejép naóhna yah caá. Obohjeéhtih, ded pah yeejép chājat pínahdih í túi jéihna caá. Nuñúpwā jenah joicánjeh ípí chājat pah, queétoó yeejép ípí chājna caá. Páant yeejép í chājat jíib, Dios queétdih búdí ã peéh chājbična caá.*

¹¹ Caín ded pah yeejép ã chājatji pahjeh muntih queétoó ípí chājna caá.* Balaam* dinerodih búdí bidnit, ã yee bohéatji pahjeh muntih, queétoó dinerodih bidnit, yeebdíh í yee bohéna caá. Coré* Diosdih ã yap yohat peéh Dios caandíh ã mao yohatji pahjeh muntih, yeebdíh yee bohénit caandíh í yap yohochah, queétdihbut ã mao yohbična caá. Pánih, Dios queétdih ã peéh chājachah, queét búdí yeejép í yapbična caá. ¹² Yeéb Jesúsíhwāboó ã oyatdih wēi jenah joinít, bíicdih ñi jeéméchah, queét yeenit jumna yahna, túccanjeh, ñijeéh ípí jeémpna caá. Pánih jeémpnit, í weñat pínahdihjeh jenah joinít, bíicdih ñi túi jumatdih í yéejana caá. Nin pah queét í jumna caá: Mah tólihnadiah johlit ã joh yapanachah, mah ã buugcát pah, “Bohénit jwí jumna caá”, niijná yahna, túi jenah joicánnit jumna, bitadiah ípí teo wáaccan caá. Nin pahbut í jumna caá: Quehe wihcanni nahna wanni pah ã jumachah enna, ã mínah caandíh ãpí dug yohna caá. Pánihat pah, cáacwādih yee bohénitboó wánnit pah í jumachah, Dios iiguípna queétdih ã bejat tútbična caá.* ¹³ Nin pahbut í jumna caá: Búdí mujdih jumni búdí nolihatna muj jwéjdih moópni

búdí wíijnidih ãpí yohna caá. Pánihat pah tigaá, queét yeejépwā Dios ã wutatdih jepahcannit, cáacwādih ípí yeejép chājav. Nin pahbut í jumna caá: Dios ã bejat túttni namá panihnidih cáiwā í bejcat pah, Dios queétdih ã bohéat tútat pah í bohécan caá. Páant í yee bohénachah, Dios queétdih peéh chājnit, páantjeh tabit dupánapboó ã jumat tútbična caá.

¹⁴⁻¹⁵ Adán ã jumna Enochoó,* Dios naáwátidih naóh yapaniji nin pah át niij naóh yapajip taga: “Nihat cáacwādih ñíwat tút niijná, jwí Maáh dawá áih túnit ángelwā bíicdih á dei jūóhbična caá. Pánih ñíonit, Diosdih náahcannitboó yeejép í chājatji jíib ã peéh chājbična caá. Queét yeejépwā Diosdih yeejép í naáwátji jíibbut ã peéh chājbična caá”, át niijjíp taga. Pánih naóhna, yeebdíh yee bohénitdihbut naóhna át chājip tagaá. ¹⁶ Queétdih ded pah ã yapachah, Diosdih, bitadiahbut yeejép ípí wéhena caá. Yeejép jenah joinít, í náahat pahjeh ípí chājna caá. “Yeéb túi joinít ñi jumachah, weém yah túi jéih bohéna caá”, ípí niijná yah caá, bita queétdih wéinit, í túi jepahat pínah niijná.

Yeebdíh nin pah jumat caá náahap

¹⁷ Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, Jesús ã naáwát túttnitboó ded pah í niij bohéatjidih ñi túi náhninaá. ¹⁸ Nin pah yeebdíh í niij bohénap wat jí: “Péeni yeó jáapna Dios naáwátidih, áih cáacwādihbut tabit deohnit, í náahat pahjeh cáacwā yeejép í chājbična caá”, í niijíp wat jí.* ¹⁹ Páant í niijnítjiboó yeéb bíicdih ñi jumatdih í yéejana caá. Queét Jesúsíh jepahcannit í jumachah, Túini Espíritu íjeéh ã wihcah, í weñat pínahdihjeh ípí chājna caá.

* **1:9** Zac 3.2; 2P 2.11 * **1:10** 2P 2.12 * **1:11** Gn 4.3-9; He 11.4; 1Jn 3.12 * **1:11** Nm 22.1-35; 31.16; 2P 2.15-16; Ap 2.14 * **1:11** Nm 16.1-35 * **1:12** 2P 2.17 * **1:14-15** Gn 5.18,21-24 * **1:18** 2Ti 3.1-5; 2P 3.3

²⁰ Obohjeéhtih, yeébbóó, wā oinitá, yeó jáap jumát pah Túini Espíritu ā wēpatjīh uúbhñit, Jesucristodih chah ñi túi jenah joyoó. ²¹ Pánih chājnīt, yeebdíh bádí ā oyatdih náhnñit, ā oyat chah jéihyat túut niijná, ā náahat pah ñi túi chājaá. Pánihna, jwī Maáh Jesucristo yeebdíh bádí oi teo wáacñit, páantjeh ājeéh ā jumát túutat pínahdih ñi wēi páñaá.

²² Biqúina Jesucristodih tac yoób túi jenah joinítidih ñi jīgah en teo wáacá, Jesúsdi h yoobópdi h ī jepahat pínah niijná. ²³ Bitaboó yee bohéatdih jepah jwíhñitdih Jesúsíh túini doonádih ñi wēp naáwá, caandíh jepahñit, iiguípna ī bejcat pínah niijná. Bitaboó yee bohénit yeejép ī chājat pahjeh muntih chājnīt di h ñi jīgah en teo wáacá. Obohjeéhtih, pánih teo wáacat pónih, jñi túi chāja chaáh! ī yéj chājat pah muntih yeebbút biíc yoobó ñi chājcat túut niijná. Ī yéj chājatdih bádí í enat caá náahap.

Diosdih ā pé wēi naáwát

²⁴⁻²⁵ Jwī Maáh Jesucristodih wan wúhat túutna, jwiít iiguípna bejñitjidi h Dios át túi ubap taga. Pánih túi ubni jumna, yeebdíh ā jéih wapna caá, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Pánih wapna, chah Maáh jumñit, ā pebhboó yeebdíh ā ñuhat túutuchah, yéjcat wi hcannit jumna, bádí ñi wēibipna caá.* Caanjéh Dios ā jumuchah, caandíh wēi naóhñit, “Meém chah túini, ni hatdih Maáh jumna, chah wēpni, ni hatdih jéihñibut ma jumna caá”, jwī níj jīh. Caán bíuhmahjeh jumni, buubut jumni, páantjeh ā jumbipna caá. Páant ā jumuchah, ni hat cáacwā caandíh bádí ī wēi naáwá naáh. Páant tíi ā jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Judas

* 1:24-25 2P 3.14

APOCALIPSIS

Dios Juandih ã daacát tútat

¹ Weém, Juan, Jesucristo weemdih ã jéihyaatjidih nin náodih wã daác wahna caá. Jwĩ ípboó caandih ã naáwát tútuchah, Jesucristoboó, weemdih naáwát náahna, ãih ángeldih át wahap be, ãihwã jwĩ jéihyat pínah niijná. Bahnijeh jadhna caá, páant ã yapat pínah. ² Weém nihat wã enatji, jwĩ íp ã naáwáchah, Jesucristo ã jwáub naóh yapanachah, wã joyátjidihbat wã daác wahna caá.

³ Ded pah ã yapat pínah bahnijeh ã jadhuchah, det nin náodih ennit, bita ã en naáwáchah joiníbtut, wã naáwátdih túi jepahnit, túi wéinit ã jumbipna caá.

Siete tútchidih moón Jesúhwãdih Juan ã daác wahat

⁴ Weém, Juan, yeéb Asia baácboó jumni siete tútchidih moón, Jesúhwãdih wã daác wahna caá. Dios yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Caán jon jãtih jumni, buubut jumni, túttimah, ã jwáub jüóhbirna caá.* Caán ã chüudup pebh Túini Espíritubut nihat jéihni ã oyatjĩh yeebdih ã teo wáaca naáh.*

⁵ Jesucristo ã oyatjĩhbat ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Dios ded pah ã jumatdih, cáacwãdih ã náah yacatdihbat yoobópdih naóhni caá.* ã wanat túttimah, waóh boo pud jüóhni ã jwáub wuncan níít, páant muntih.* Pánihna, nin baácboó jumnit maáta ã chah Maáh caá.* Jwiútdih oina, ãih meépdih yohnit, jwĩ yéejat jíib peéh chãjat déejidih át yohop tajĩ. ⁶ Pánih yohnit, jwiútdih ãihwã chãjna,

caandih wáubhnit, wéi naóhni pínahdihbat át chãjap wut jĩ, ã ípdih jwĩ teo wáhat pínah niijná.* Pánihna, “Chah wépní, nihat jwĩ Maáh ma jumna caá”, Jesucristodih páantjeh jwĩ níj wéi naóh jĩh. Páant tíi ã jumna nah.

⁷ ¡Jãaj! Cristo mah tólihjĩh ã jwáub dei jüóhbirna caá.* Páant ã jwáub dei jüúwáchah, nihat cáacwã ã enbirna caá. Caandih péoh dodh mao yohnitji, jwãagnitjibut ã enbirna caá. ã jwáub dei jüúwáchah, nihat nin baácđih moón ã yéej chãjatjidih jéihnit, búdí ã jüúbirna caá.* Páant ã yapbirna caá. Páant tíi ã jumna nah.

⁸ Jwĩ Maáh Dios, chah wépní, nin pah ã niijná caá: “Weém bíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandih wã jwáub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Jon jãtih wáát jumap jĩ. Buubut wã jumna caá. Túttimah, wã jwáub jüóhbirna caá”, ã niijná caá.*

Jesucristodih Juan ã enat

⁹ Weém, Juan, Jesúh jumna, ñi weép jeñé panihni caá. Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembút Jesúh túini doonáđih wã naáwát jíib yeejép wã yapna caá. Ñi cádahcat pah, weemdihbat ã yéej chãjachah yuhna, Jesús ã teo wáacatjĩh caandih wã cádahcan caá. Caán Jesús jwiútdih nihat jwĩ Maáh ã jumna caá. Dios naáwátdih Jesucristo ã naóh yapaatjidih wã bohéat jíib Patmos wut jumni quewaboó ã yohni wã jumna caá. ¹⁰ Ninjĩh jumna, bíc chooát yeó jáapđih Túini Espiritu ã wépat weemdih búdí ã jumuchah, ãoni pah wã jumap be. Páant oo jumat panihatdih wã enat

* 1:4 Ex 3.14 * 1:4 Is 11.2; Ap 4.5 * 1:5 Is 55.4 * 1:5 Hch 26.23; Col 1.18 * 1:5 Sal 89.27
 * 1:6 Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6 * 1:7 Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27; 1Ts 4.17 * 1:7 Zac 12.10; Jn 19.34,37 * 1:8 Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17; 22.13

pónih, wã tãahmant Jesucristo wêpép ái wéhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo ái yáanap be. ¹¹ Nin pah weemdíh ái niijíp be: **“Buu ma enat pínahdih ma daacá. Pánih daác péanit, Asia baácboó jumni siete tátchinadih moón wíihwádih ma wahaá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tátchidih moondíh yuh buca ma daác wahaá”**, ã niijíp be.

¹² Páant ã niijíchah joinít, weemdíh wéhenidih enat túut niijná, wã tac páud ñuhap be. Pánih tac páud ñuhnit, orojíh í chãjniji siete jí cáagat nahnajih í jí cáagni páhanadih wã enep be. ¹³ Caan náhna cãtíh ñuhni cáac pah jíghni Jesucristodih wã enep be. Áih jítxha páha bíic yoobó buug ñájni yégueh chóodih ã dawáp be. Orojíh í chãjniji tópdih jóoh poómp yoób juí wái chéoni ã jumap be.* ¹⁴ Áih waó yoóc túi baabní ã jumap be. Áih quíbnabat tuu òopát tópnah ã iiguíp be.* ¹⁵ Áih jítxhanabat túi itíni quenalih naa pánih yeh iigni ã jumap be. Æ wéheat búdí dóo yáaat pah ã yáanap be.* ¹⁶ Áih jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwádih ã bíbohóh be. Íibat naá chénaabó jaco jumni eéep naadíh ã chãác tewep be. Yeó iigát pah áih móot ã yeh iiguíp be.

¹⁷ Caandíh ennit, áih jítxha pebh wanni pah wã buugúp be. Páant wã buugúchah ennit, caán áih jéihyepmant bóo téihyajíh weemdíh teo jáhanit, nin pah ã niijíp be: **“Ma úumca bojóó. Weém bíihmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúub yohat táttimah páantjeh wã jumbipna caá.”** ¹⁸ Weém báadhniyeh caá. Wanni wáih jumap yuh jí. Jwúub boo pud

jáohni wã jwúub wuncan níit, páant mantih. Jwúub booni jumna, cáacwáidihbut wã jéih jwúub boot túutna caá. Cáacwá iiguípna í bejat déedih weemjéh túi ubni caá. ¹⁹ Buutéh ma enatjidih ma daacá. Buu ded pah ã jumatdih, táttimah ded pah ã yapat pínahdihbut ma daacá. ²⁰ Nin siete cúiwã wã jéihyepmant bóo téihyamant wã bíbohndih ma túi beh joicáh, buu meemdíh wã naóhbiyeh caá. Orojíh í chãjniji siete jí cáagat nahnajih í jí cáagni páhanadihbut wã naóhbiyeh caá. Caán siete cúiwã siete tátchinadih moón wíihwã í maáta panihni í jumna caá. Queét wã naáwátidih naóh yapanit í jumna caá. Orojíh í chãjniji siete jí cáagat nahnajih í jí cáagni páhana siete tátchinadih moón wíihwã í jumna caá. Queét wã naáwátidih joinít í jumna caá”, Jesucristo ã niijíp be.

2

Éfeso tátchidih moón Jesúhwádih ã daác wahat túutat

¹ Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub níj naáwáp be, páant mantih: **“Éfeso tátchidih moón wíihwã, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:**

“Wã jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwádih bíbohni caá wã jumap. Orojíh í chãjniji siete jí cáagat nahnajih í jí cáagni páhana cãtíh jibni caá, ded pah ã iigát jumatdih jéihyat túut niijná. Pánih chãjna, yeéb wíihwádih en bejna caá wã chãjap. Pánih en bejna, yeebdíh nin pah wã níj naóhna caá: ² Nihat ñi chãjatdih wã jéih beedána caá. Wíih táini doonádih bitadih

* 1:13 Dn 7.13; 10.5

* 1:14 Dn 7.9

* 1:15 Ez 1.24; 43.2; Dn 10.6

* 1:17 Is 41.4; 44.6-8;

48.12; Ap 1.8; 2.8; 22.13

ñi naáwátidih, weemdih ñi táí jenah joí cádahcatdihbut wá táí jéihna caá. Yeejép chājnitdih ñi iátidihbut wá jéihna caá. “Jesúh táini doonádih naáwát náahna, jwiít ã wahnit caá”, bita í niijchah yahna, queétdih joinít, yee naóhñit í jumatdih ñi jéihyep be. ³ Wíh táini doonádih ñi naáwát jíib yeéb Éfeso tátchidih moón yeejép yapna yahna, queét yeenithoodíh ñi yap yohop be. Pánih yap yohnit, weemdih ñi cádahcan caá. Páant ñi chājachah ennit, yeebdíh wá wéina caá.

⁴ ‘Obohjeéhtih táinit ñi jumachah yahna, nin pah weemdih ñi yap yohna caá. Weemdih ñi jwíh táí oyatji pah buu bíic yoobó ñi oican caá. Ñi jwíh táí míic oyatji pahbut buu bíic yoobó ñi míic oican caá. ⁵ Pánihna, jwíh oina, ded pah ñi chājatjidih náhninit, ñi jwáub táut nuumá. Ñi yéej chājatdih náhni dahwanit, ñi cádahaá. Pánih cádahnit, wíh táini doonádih jwíh jepahnit, ñi táí oyatji pah bíic yoobó ñi jwáub oyoó. Obohjeéhtih, ñi yéej chājatdih ñi cádahcah, ñíh jíiát panihni wá jwejnijidih waícanjeh jwáub dáuc wáyadih wá bejbipna caá. Páant niijnít, nin pah wá níj naóhna caá: Yeéb Éfeso tátchidih moón ñi jwíh oyatjidih cádahnit, weemdih cádahna caá ñi chājap. Páant ñi yeejatdih ñi cádahcat jíib, páant bóojeh, ñi buudbípna caá. ⁶ Obohjeéhtih, weemdih ñi táí oican yahna, nindih ñi táí chájna caá: Nicolaítas wút jumnit í yéej chājatdih ñi en iiná caá. Weembút í yéej

chājatdih wá en iiná caá.

⁷ ‘íDet molít jumna, Táini Espíritu wíhwádih ã naáwáchah, í joyoó naáh! Det weemdih táí jenah joí cádahcannitdih wá íp ã jumapboó jumni nah quehedih wá jeémát táutbipna caá.*Caan náh quehedih jeémpnitboó í jwáub wuncan níit’, ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdih ã niijp be.

Esmirna tátchidih moón Jesúhwádih ã daác wahat táutat

⁸ Páant níj naóh péanit, nin pah weemdih ã jwáub níj naáwáp be: “Esmirna tátchidih moón wíhwá, queétdih waóhñidihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém bíihmah jumni caá. Nihat wá chājnidih Maáh jumna, caandíh wá jwáub yohat táttimah páantjeh wá jumbipna caá.*Wenni wáih jumap yah jí. Jwáub boo pud jéohni wá jwáub wuncan níit, páant mantih. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wá níj naóhna caá: ⁹ Wíhwá ñi jumat jíib, yeejép ñi yapatjidih wá jéihna caá. Moh yéejnit ñi jumatdihbut wá jéihna caá. Pánih jumna yahna, Dios ã wépatdih bíbohñit, yeéb moh yéejnit nihcan caá. Bitaboó “Jwiít judíowá Diosdih jwí táí jepahna caá”, niijná yahna, yeebdíh yeejép í yee naáwátjidihbut wá jéihna caá. Queét Dioíhwá nihcan, nemépihwá caá. ¹⁰ Buu yeéb chah yeejép ñi yapat pínahdihbut ñi úmca bojoó. Ñi joyoó. Nemép biquína ñijeéh jumnitdih nemat muáboó ã nemat táutbipna caá,

* 2:7 Gn 2.9; Ez 28.13; 31.8; Ap 22.2

* 2:8 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.17; 22.13

weemdíh ñi cádahat pínah ni-ijná. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ñi yapbipna caá. Páant yeejép í chājachah, í mao yohochah yahna, weemdíh ñi cádahca bojoó. Yeéb weemdíh ñi cádahcat jíib, yeebdíh wā pehbhoó páantjeh wā jumat táutbipna caá.

¹¹ ‘iDet molít jumna, wíihwādih Túini Espíritu ā naáwáchah, í joyoó naáh! Det weemdíh táí jenah joí cádahcannit í wunat tátimah, iiguípna bejcan, wā pehbhoó páantjeh í jumbipna caá’,^{*} ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijp be.

Pérgamo tátchidih moón Jesúhwādih ā daác wahat táutat

¹² Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwáub níj naáwáp be: “Pérgamo tátchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém íbat naá chénaboó jaco jumni eeép naadíh bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: ¹³ Yeéb ñi chājatdih, níih tátchidih moón í chājatdihbut wā jéihna caá. Caanjíh moón í maáh Satanás caá. Caán tátchidih moón Satanásdih jepahnit, Antipas wāt jumni wíih doonádih táí naóhniidih í mao yohop be. Caandíh páant í mao yohochah enna yahna, weemdíh ñi táí jenah joí cádahcap be.

¹⁴ ‘Obohjeéhtih, pánih táí jenah joí cádahcan yahna, bainí weemdíh ñi yap yohop be. Biquína ñijeéh moón, Balaam wāt jumni ā bohéatdih í joiná caá. Jon játih Balaam Balac wāt jumni maáhjidih nin pah āt níj bohénap wāt

jí: “Judíowādih ma yéjeaat pínah niijná, nin pah ma chājaá: ‘Dios caá’, wéi niijnít, ñi wáhni jeémát dih queétdih ma jeémát táutá. Í weha mána nihcannitjéh queétdih yeejép ma chājat táutá”, āt níj bohénap wāt jí. Jon játih judíowā caandíh joinít, í yéj chājatjí pah bíic yoobó mun tigaá buu biquína ñijeéh jumnitbut í yéj chājna caá.*

¹⁵ Queé í chājat pah bita ñijeéh moón Nicolaítas wāt jumnit yeejép í chājat táutatboodihbut í jepahna caá. ¹⁶ Páant ñi yéj chājatdih ñi cádahaá. Ñi cádahcah, waícanjeh ñi pebhna bejnit, pánih yeejép chājnitdih wā chāac teoni íbat naajíh wā peéh chājipna caá.

¹⁷ ‘iDet molít jumna, Túini Espíritu wíihwādih ā naáwáchah, í joyoó naáh! Det weemdíh táí jenah joí cádahcannitdih jeámant jumni maná wāt jumni jeémát dih wā wāhbipna caá.* Baabní jeé naanádhbut queétdih wā wāhbipna caá. Caán jeé naanádh íh jáap wāt wā daácni ā jumbipna caá.* Bita caán wátdih í jéihcan níit. Caán jeé naadíh ubnijeh áih wátdih ā jéihbipna caá’,

ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijp be.

Tiatira tátchidih moón Jesúhwādih ā daác wahat táutat

¹⁸ Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwáub níj naáwáp be: “Tiatira tátchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém Dios wáuh caá. Quíib tæu oopát tōpna panih iigní, jítcha táí itíni quenalih naa

* 2:11 Ap 20.14; 21.8 * 2:14 Nm 22.5,7; 25.1-3; 31.16; Dt 23.4 * 2:17 Ex 16.14-15,33-34; Jn

pánih yeh iigni wã jumna caá. Pánih jumna, yeedíh nin pah wã niij naóhna caá: ¹⁹ Ni túi chãjatdih wã jéihna caá. Weemdíh bitadidihbut ñi oyatdih wã túi jéihna caá. Weemdíh ñi túi jenah joyátdihbut wã jéihna caá. Bitadidih ñi teo wáacatdihbut wã jéihna caá. Yeejép yapna yuhna, weemdíh ñi cádahcatdihbut wã jéihna caá. Jwíih túut nuumnít, ñi túi jepahat chah buu ñi túi chãjatdihbut wã jéihna caá.

²⁰ ‘Obohjeéhtih, pánih túi chãjnit jumna yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá: Caánt yeejép wili, Jezabel wát jumnih,* “Dios naáwátdih naóh yapanih caá”, niij yeenih mi jumchah yuhna, mi naáwáchah joiná, caántdih biáboó ñi wahcan beé. Yee bohénit, í weha mána nihcannitjìh wíhwádh yeejép mi chãjat túutna caá. “Jwíih dios caá”, í niij wéi wühni jeémátdih queétdih mi jeémát túutna caá. ²¹ Mi yéejatdih mi cádahat pínahdih maatápdih wã páñachah yuhna, páant yeejép chãjatdih mi cádahíhcan caá. ²² Páant mi cádahíhcat jíib caántdih wã tubáp chãúábipna caá. Mijeéh yeejép chãjnitdihbut wã tubáp chãúábipna caá. Í yeejép chãjatdih túut nuumcán, queétdih chah wã peéh chãjbipna caá. ²³ Mi naáwátdih í jepahat peéh, mi weh panihnitdih wã mao yohbipna caá. Páant wã peéh chãjatdih ennit, jéih beedáni wã jumatdih nihat wíhwá í jéihbipna caá. Ded pah í jenah joyátdihbut wã túi jéihna caá.* Pánihna, det yéej chãjnitdih í yéej chãjat jíib

wã peéh chãjbipna caá. Det túi chãjnitboodíh í túi chãjat jíibbut wã túi chãjbipna caá.*

²⁴ ‘Obohjeéhtih, biquína yeebboó caánt yeejép wili mi bohéátdih ñi náahcap be. Satanás á bohéátdihbut ñi joyáh bojop be. Pánihna, yeébbodíh chah wã jwúub wutcan níit.

²⁵ Nindihjeh yeedíh wã jwúub chãjat túutbipna caá: Ñi pehbboó wã jwúub dei juibiát pínahdih páinit, wã bohéátdih ñi cádahca bojoó. ²⁶⁻²⁷ Det yéejatdih yap yohnit, wã wutatdih jepah cádahcannitdih maáta wã waadábipna caá. Wã íip weemdíh maáh á waadáát pah, yeedíhbut maáta wã waadábipna caá. Pánih maáta jumna, nihat baácdih moondíh ñi wép wutbipna caá, Dios á weñat pínahdih í túi chãjat pínah niijná. Í jepahcah, budí ñi peéh chãjachah, queét í budáh bejbipna caá.* ²⁸ Yeedíh baáb aáb jéuwáchah jumni cáidih wühnit, ñijeéh weémboó wã jumbipna caá.

²⁹ ‘Í Det molít jumna, Túini Espíritu wíhwádh á naáwáchah, í joyoó naáh!’

ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh á niijp be.

3

Sardis tátchidih moón Jesúhwádh á daác wahat túutat

¹ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh á jwúub niij naáwáp be: “Sardis tátchidih moón wíhwá, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém Túini Espíritu nihat á wépatdih bíbohni caá. Siete cúiwádhbut bíbohni wã jumna

* 2:20 1R 16.31; 2R 9.22,30 * 2:23 Sal 7.9; Jer 17.10 * 2:23 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27 * 2:26-27 Sal 2.8-9

caá. Páñih jumna, yeebdíh nin pah wã niíj naóhna caá: Ñi chãjatdih wã túi jéihna caá. Bitá yeebdíh nin pah í niíj jenah joyóp yuh caá: “Queét Jesúih túini doonádih túi jepahnit caá”, í niíj jenah joiná caá.

‘Obohjeéhtih, páant í niíj jenah joyóchah yuhna, bainíjeh weemdíh jepahna, wannit panihnit ñi jumna caá. ² Páñih jumna, ¡Ñi túi chãja chaáh! Ñi túi chãjcat enna, Dios ã wéican caá. Jáanit panihnit, túi chãjnit ñi jumna. ³ Wã naáwátdih ñi jwíih joyátjidih ñi túi jwúub náhninaá. Páñih náhninit, wã weñat pínahdih ñi túi chãjaá. Túut nuumnít, ñi yéej chãjatdih cádahna, túiniboodíh ñi chãjaá. Weém wã niíjtáji pah ñi chãjcah, ñi náhnica, nuumní cáac nuumúdi h ã jwíbiát pah, yeebdíh peéh chãjadi h wã bejbipna caá.*

⁴ ‘Obohjeéhtih, biquína yeebboó yeejép chãjnit nihcan, quei wíhcanni yégueh ñonít panihnit ñi jumna caá. Páñih jumna, túi baabní yégueh ñonít, wãjeéh nñ jibbipna caá. ⁵ Det wã naáwátdih cádahcannit, queét pah túi baabní yégueh ñonít í jumbipna caá. Weemdíh jepahnitíh wátnadi h wã bíbohni papélah tólihdih íih wátnadi h daácna, wã jwúub wio yohcan niit.* Wãjeéh páantjeh í jumbipna caá. Wã íip ã enechah, ángelwábut í enechah, “Nin wíih caá”, wã niíj naóhbipna caá.*

⁶ ‘¡Det molít jumna, wíihwádh Túini Espíritu ã naáwáchah, í joyoó naáh!’

ma niíj daác wahaá”, Jesucristo

weemdíh ã niíjip be.

Filadelfia tãtchidih moón Jesúihwádh ã daác wahaat tãutat

⁷ Páant niíj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niíj naáwáp be: “Filadelfia tãtchidih moón wíihwã, queétdih waóhndihbut nin pah ma niíj daác wahaá:

‘Weém yéejat wíhcanni, túi yoobópdih naóhni wã jumna caá. Jon jãtíh maáh Davidji cáacwádh ã watat pah weembát wã watbipna caá. Páñih jumna, jéc panihndih weém wã wãtachah, bitaboó í jéih nemcan niit. Wã nemechah, bita í jéih wãtcan niit.* ⁸ Nihat yeéb ñi chãjatdih wã jéihna caá. Ñi pebh jéc panihndih wã wãtat tãttimah, bitaboó yeebdíh í jéih nemcan niit. Bainí túi jenah joiná yuhna, wã naáwátdih, weemdíhbut ñi cádahcap be.

⁹ ‘Obohjeéhtih, bita ñi pebh jumnit Satanáihwã caá. “Jwíit judíowã, Dioíhwã caá”, niijná yuhna, wíihwã nihcan caá. Páñihna, queétdih ñi pebh bódiha caj yoh ñajat tãutnit, “Yeebdíh Dios yoobópdih át oi tagaá”, wã niíjtá tãutbipna caá.*

¹⁰ Wíih túini doonádih yeebdíh wã cádahcat tãutuchah joinít, ñi túi jepahap be. Páant ñi cádahcat ennit, nin baácđih jumnit nihat cáacwã yeejép í yapachah, yeebdíh wã wapbipna caá. Caán láa queétdih tabit yeejép yapat tãutnit, ded pah í jematdih wã jéihyabipna caá. ¹¹ Ñi pebhna wã jwúub dei bejat pínah bahñijeh ã jédhna caá. Páñihna, wíih túini doonádih ñi joyátjidih ñi quíib buudcá bojóo. Páñih quíib

* 3:3 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15

10.32; Lc 12.8

* 3:7 Is 22.22; Job 12.14

* 3:5 Ex 32.32-33; Sal 69.28; Ap 20.12

* 3:9 Is 43.4; 49.23; 60.14

* 3:5 Mt

baudcán, weemdih páantjeh ñi jepahachah, ñi táí chājatji jīb pínahdih bitaboó ĩ jéih dúuc wáican niit.

¹² Wíih táini doonádih cádahcannitdih wā íp pehbhoó wā jumát tautbipna caá. Jagáp nahna pah táí wēp ñuhnit panihnit jumna, ã pehbhoó páantjeh ĩ jumbipna caá. ã pehbhoó ĩ jumachah, wā ípíh wūtdih, áih jáap tātchi wūtdihbut queétdih wā daácbipna caá, “Nin Dioih caá”, ã niiját pínah niijná. Áih jáap tātchi Jáap Jerusalén wāt jumni tātchi ã jumbipna caá. Caán tātchi Dios ã jumupmant ã dei jūóhbiipna caá. Caán láa weembát jáap wūt bíbohna, caán wūtdihbut queétdih wā daácbipna caá.*

¹³ ‘¡Det molít jumna, Táini Espíritu wíihwādh ã naáwáchah, ĩ joyoó naáh!’
ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdih ã niijip be.

Laodicea tātchidih moón Jesúhwādh ã daác wahat táutat

¹⁴ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdih ã jwáub niij naáwáp be: “Laodicea tātchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém yeecanni, wā íp ded pah ã jumát dih yooópdi h naóhni caá. Nihat ã chājatjidih Maáh wā jumna caá.* ¹⁵ Ded pah ñi jumát dih wā táí jéihna caá. Weemdih jenah joinit jumna yuhna, bainíjeh ñi jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ñi jumap: Maatápdih mah chúud jwejni panihni caá. Táí cámahni nihcan, táí chāhni but nihcan caá. Pánihni mahdih ñi wéicat pah, táí jenah joicá baugnit ñi jumachah,

weembát yeebdih wā wéican caá. Weemdih ñi táí jenah joyóchah nihna, chah áta táí tagaá. Ñi táí jenah joicáh, namp yeejép áta jum tagaá. Obohjeéhtih, tac yoojbéh ñi jepahachah, chah yeejép caá.

¹⁶ Pánihnit ñi jumachah enna, búdí wā iiná caá. Yeejép mahdih wā éeg yohat pah yeéb weemdih tac yoojbéh jepahnitdihbut wā yohbipna caá. ¹⁷ Nin pah ñi niij jenah joiná yah caá: “Weém dawá bí dée bíbohni caá. Dedé jadhdad wihcan caá”, ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, Dios ã enechah, moh yéejnit, yégueh wihcannit, jéih encannit panihnit ñi jumát dih ñi jéihcan caá. ¹⁸ Pánihnit ñi jumachah ennit, nin pah yeebdih wā niij naóhna caá: Orodih ñi jīb chājat pah, ñi yéej chājatdih wā yohat pínahdih ñi uúbú. Yégueh wihcannit ñi tíicat pah, Dios ã enechah, ñi yéej chājatdih tíicat caá náahap. Pánihna, weemdih jepahnit, táí baabní yégueh panihni wā túyatdih wā wūhuchah, ñi uúbú. Táini yégueh duonit ĩ tíicat pah, ñi yéejatdih cádahnit, Dios ã enechah, yeebbát ñi tíiccan niit. Quíib cohatdih ñi jīb chājat pah, wā teo wáacat pínahdih ñi uúbú, jéih ennit panihnit Diosdih táí jenah joyát táut niijná. ¹⁹ Nihat wā oinitdih wā táut numát táutna caá.* Pánihna, wā oinitá, ñi yéejatdih cádahnit, táiniboodih yooópdi h ñi táut numá. ²⁰ Weemdih ñi joyoó. Ñijeéh jumíhna, ñíih jéc nemni panihnidih ej ñuhna caá wā chājap. Páant

* 3:12 Is 62.2; 65.15; Ap 21.2

* 3:14 Pr 8.22-31; Jn 1.3; Col 1.15,18

* 3:19 Pr 3.12; He 12.6

wā ejechah joinít, ‘Ma waád jǎúwá’, weemdíh ñi niijí. Páant ñi waadát tútuchah, bícdih ñamah jeémát pah ñijeéh wā jumbipna caá. ²¹ Wā boo pud jǎúwát túttimah, wā íp bícdih weembát wā watna caá. Pánihat pah yeebbát yéejatdih ñi yap yohat túttimah, wā pehbhoó wǎjeéh bícdih wā watat tútthipna caá.*

²² ‘¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíh wǎdih ñ naáwáchah, í joyoó naáh!’
ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ñ niijip be.

4

Jeámant moón Diosdih bódicha caj yoh ñajnit, í weñat

¹ Pánihat túttimah, jeáboó jęc wǎtni panihnidih wā enep be. Póojat nah búdí ñ yáaat pah bóo wā joyóchah, weemdíh jwíih wéheni ñi wéhenap be, páant mǎntih: “**Ninna ma páuh laáb jǎúwá. Túttimah bóo láa ded pah ñ yapat pínahdih meemdíh wā júutbipna caá. Wā niiját pahjeh tigaá páant ñ yapbipna caá**”, ñ niijip be.

² Páant ñ niijíchah joinít, Túini Espíritu ñ wépat weemdíh búdí ñ jumuchah, caanná wā páuh laáb jǎubínap be. Caanná páuh laáb jǎubína, Maáh chǎudnidih wā enep be. ³ Túi ñuú jélep yeh iigní, jaih jélepni júdu tac yoób ñ chǎudup be.* ⁴ Ñ chǎudup pebh veinticuatro maáta chǎud páuda bojnítidihbut wā enep be. Túi baabni yégueh chónonadih ñonít, maáta í ñuwát oro júdanadih í ñuwáp be. ⁵ Wā jwíih enni ñ chǎudupmant úum náah jumni wedóát, énoh bícdihbut páantjeh yána ñ chǎjap be. Ñ en boj chǎudupdih siete jiiát dahna Túini Espíritu búdí ñ wépatdih júutni

ñ jumup be.* ⁶ Ñ en chǎudup pebh búdí muj pah jíghoni túi jélepni ñ jumup be.

Ñ chǎudup pebh chéneña míc ángelwá yuhna, mácah jíghonit, nihát íih bácahna dawá quíibna jumnit í jumup be.* ⁷ Jwíih jumni jíó ñuúni pah ñ jíghop be. Caán túttimah, momo jiwí pah ñ jíghop be. Caán túttimah, cáaquih móot pah jumni ñ jumup be. Caán túttimah, jiiñni jao pah ñ jíghop be.* ⁸ Queét chéneña míc dawá quíibna jumnit, seis muj wǎpanabut bíbohñit í jumup be. Íih muj wǎpana chahmant, ñamantbut dawá quíibna ñ jumup be.* Yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut páantjeh Diosdih búdí wéi naóhna í chǎjap be. Nin pah í niijip be:

“Túini, túini, túini, Dios jwí Maáh chah wépní caá ñ jumup.* Caán jon jǎtíh átát jumup jí. Buubut ñ jumna caá. Túttimah, ñ jwǎub jǎóhñipna caá”, í niijip be.

⁹ Páant niij wéina, páantjeh jumnidih “Túina caá”, niijná í chǎjap be. ¹⁰ Páant í weñat pah mǎntih, veinticuatro maátabut Maáh ñ chǎudup pebh jǎubí bódicha caj yoh ñajnit, caán páantjeh jumnidih í weñep be. Pánih wéina, í maáta jumna ñuwát júdanadih ñ chǎudup pebh í cádah jwejep be. Pánih cádah jwejnít, nin pah í niijip be:

¹¹ “Meemdíh búdí jwí wéini caá. Jwí Maáh chah wépní, chah túini caá. Ma náahat pahjeh nihadidih chǎjni ma jumna caá. Pánihna, meemdíh búdí weñat caá náahap”, Diosdih í niij wéi naáwáp be.

5

Daác pinni quít, Oveja Wǎúhbut

* **3:21** Jn 16.33; Ap 5.5 * **4:3** Ez 1.26-28; 10.1 * **4:5** Ez 1.13; Ex 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 * **4:6** Ez 1.22 * **4:7** Ez 1.5-10; 10.14 * **4:8** Ez 1.18; 10.12 * **4:8** Is 6.2-3

1 Túttimah, jwúub enna, Dios ã jéihyepmant bóo téihyamant chénaboó daác pinni quiít dih ã bíboh chúuduchah, wã enep be.* Siete lãa wíadahatjĩh ã néeh teoni quiít ã jumap be. 2 Wēpni ángeldihbut wã enechah, nin pah ã wēp niij naáwáp be: “¿Ded tigaá con quiít dih ã néeh tewatjidih watni pínah? Yéejat wihcannijeh con quiít dih ã jéih watbipna caá”, ã niijíp be.

3 Páant ã niijíchah yuhna, caán quiít dih watni pínah, yéejat wihcannidih ĩ jéih bid juicáp be. Japboó jumnit, nin baácboó jumnitbut, báadhnit, wunnitbut caán quiít dih ĩ jéih watcap be. Caán quiít dih en naóhni pínah ã wihcap be. 4 Caán quiít dih wat en naóhni pínahdih ĩ bid juicáh ennit, weém búdí wã juñúp be. 5 Páant wã juñúchah ennit, biíc veinticuatrojeéh jumni nin pah weemdih ã niijíp be: “Ma jaicá bojoó. Con quiít dih ã néeh tewatjidih watni pínah Judá ã juimená poómpdih bóo caá. Caán chah wēpni jumna, “Jió dũni”, ĩ niijní, maáh Davidji juima ã jumna caá. Caandih enihcannitdih yap yohni jumna, con quiít dih siete ã néeh tewatjidih watni pínah ã jumna caá”, ã niijíp be.*

6 Páant ã niijíchah joiná, Maáh ã chúudap pebh Oveja Wúúhdih wã enep be. Chénena míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut ĩ cãtĩh ã ñuhap be. Caán ĩ maoniji pah ã jígohop be. Siete mona jumni, siete quíibnabut ã jumap be. Āih siete mona wēpat búdí bíbohni ã jummatdih júutna ã chãjap be. Āih siete quíibna nihat nin baácboó Túini Espiritudih Dios ã wahachah, ã túi en beedáatdih júutna ã chãjap be.* 7 Caán Oveja Wúúh Maáh pebh juibínit, Dios ã jéihyepmant bóo téihyamant ã

bíbohni quiít dih ã ubap be. 8 Páant ã ubachah ennit, chénena míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut Oveja Wúúh pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih ĩ weñep be. Queét nihat maáta bíitat dahna árpas ĩ niijnídih bíbohni, oro pamapnadihbut ĩ bíbohop be. Caán oro pamapna diít dih túi chej jumni cáwat pínah ã jumap be. Caán túi chej jumni cáwat pínah Dioíhwã caandih ĩ úubát panihni ã jumap be.* 9 Pánih Oveja Wúúhdih wēina, nin jáap ewatjĩh ĩ niij ewep be:*

“Meém ĩ mao yohniji jumna, míh meépjĩh cãacwã ĩ yéejatdih ma yoh wúhap be, Diosjeéh ĩ túi jummat pínah niijná. Nihat cãacwã poómp jumat pah, nihat mách wéhenit, nihat baác dih moón meemdih jepahnitdihjeh míh meépdih yohnit, ĩ yéejatdih ma yohop be.

10 Dioíhwã ĩ jummat pínah, caandih wēi úubh wúhniit pínahbut niijná, queétdih ñíonit, nihat baác dih moón maáta pínah queétdih ma waadánap be.* Pánih chãjni jumna, con ã daácni quiít dih ã néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, ĩ niijíp be.

11 Páant ĩ niij eo péanachah, jwúub enna, dawá yoobát ángelwã ĩ ewatdih wã joyóp be, páant muntih. Maáh chúudnidih, chénena míc dawá quíib jumnitdih, veinticuatro maátadibbut ángelwã ĩ túi júud ñuh púuda bojop be. Queét ángelwã tubit ĩ wēp ewechah, wã joyóp be.*

12 Nin pah queét ĩ niij wēi ewep be: “Meém Oveja Wúúh, ĩ mao yohniji nihat cãacwãdih watni, nihatdih jéih beedáni, chah wēpni caá. Cãacwã ĩ yéejat jíib ĩ mao yohniji ma

* 5:1 Is 29.11; Ez 2.9-10; Zac 5.1

* 5:5 Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21

* 5:6 Is 53.7;

Zac 4.10 * 5:8 Sal 141.2; Ap 8.3

* 5:9 Sal 33.3; 98.1; Is 42.10

* 5:10 Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6

* 5:11 Dn 7.10

jumuchah enna, meemdih jwī wēina caá. ‘Chah túini caá’, meemdih niij weñat caá náahap”, i niijp be.*

13 Túttimah, bitabat i wēi ewechah, wā joyóp be. Nihat Dios ā chājnitji japmant moón, nin baácdih moón, bádí mujdih moonbát, báadhnit, wunnitbat, nihat biícdih nin pah i niij wēi ewep be:

“Meém jwī Maáhdih, Oveja Wūúhdihbut yeéb chénewādih jwī táu wēi eona caá. ‘Túinit yoobát caá. Chah wēpnit caá’, jwī niijná caá. Yeebdih páantjeh niij wēi naáwát caá náahap”, i niijp be.

14 Páant i niij wēi ewechah joiná, queét chéneña míc dawá quíibna jumnit “Páant tíi, i niij wēi ewe naáh”, i niijp be. Queét veinticuatro maátaboó bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih, Oveja Wūúhdihbut bádí i weñep be.

6

Daác pinni quiítidih Oveja Wūúh ā jwíih watat

1 Túttimah, caán daác pinni quiítidih Dios ā jwíih néeh tewatjidih Oveja Wūúh ā watap be. Páant ā watat túttimah, biíc dawá quíibna jumniiboó, bádí énoh yáaat pah bóo “Ma jūúwá”, ā niij ejep be. 2 Páant ā niij ejat túttimah, táu baabní cabalodih wā enep be.* Caán caballoyih chúudni ñúupát tūu bíbohndih maáta i dawát júdudih Dios ā wāhup be. Páant ā wāhat túttimah, caánboó caandih en jūhndih míc mao yap yohodih ā bejep be.

Segundo ā néeh tewatjidih ā watat

3 Túttimah, Oveja Wūúh biíh néeh tewatjidih ā jwúub watap be, páant muntih. Páant ā watat

túttimah, biíh dawá quíibna jumni “Ma jūúwá”, ā niij ejep be. 4 Páant ā niij ejat túttimah, biíh caballo táu dūuni ā jūúwáchah, wā enep be.* Caán dūuni caballojih chúudnidih nin baácdih moondih míc mawat tútat pínah wēpatdih, bádí íbat naadíhbut Dios ā wāhup be.

Tercero ā néeh tewatjidih ā watat

5 Túttimah, chénedih wat péaniji biíhdih ā jwúub watap be, páant muntih. Páant ā watachah, biíh dawá quíibna jumni “Ma jūúwá”, ā niij ejep be. Páant ā niij ejat túttimah, biíh caballo einidih wā enep be.* Caán einijih chúudni chodat i jenah enatdih ā bíbohup be. 6 Caandih wā enechah, dawá quíibna jumnit cātíh chúudniiboó nin pah ā niijp be: “Nuugúp láa biíc yeó jáap i tewat jíibjíl biíc kilobitjeh trigodih, tres kilosbitjeh cebadadih i jéih jíib chājbipna caá. Oboghjeéhtih, chénat pahdih i jéih jíib chāj būájacan níit. Trigo, cebadabut bainí jíib jumni yūhna, bádí ā jíib jumbipna caá. Oboghjeéhtih, jeémát chājat yíi, jiwá iguúh mac biícdih páantjeh ā jumu naáh”, ā niijp be.

Cuarto ā néeh tewatjidih ā watat

7 Túttimah, biíc peihcannidih wat péaniji biíhdih ā jwúub watap be, páant muntih. Páant ā watachah, péeni dawá quíibna jumni, “Ma jūúwá”, ā niij ejep be. 8 Páant ā niij ejat túttimah, biíh caballo wunnitíh bácah pah jíghnidih wā enep be. Caanjíh chúudni “Wunat túatni”, wāt jumni ā jumup be. Caán túttimah jūóhni “Iiguípna bejat túatni”, ā wāt jumup be. Pánihna, queétdih nin baácdih moondih mao yohat wēpat pínahdih Dios ā wāhup be. Míc mawat túatnit, nuugúpjíl wunat túatnit, jiadih moón nuúupwādih tac behanit, táu

* 5:12 Jn 1.29; 1Co 5.7 * 6:2 Zac 1.8; 6.3,6 15.3; Ez 5.12,17; 14.21

* 6:4 Zac 1.8; 6.2 * 6:5 Zac 6.2,6 * 6:8 Jer

daocá búgnítjeh cáacwādh Dios ā mao yohat tútup be.*

Quinto ā néeh tewatjidih ā watat

⁹ Túttimah, chénena míc ā néeh tewatjidih wat péaniji biíh biúhdih ā watap be, páant muntih. Páant ā watachah, Diosdih cáo wāh cáagat naa nump Jesúhwdih ī maonit caolihjidih wā enep be. Dios naawátdih naóhna, “Weém Jesúh caá”, ī niijátji jīb queétdih it mawap tajī. ¹⁰ Diosdih nin pah queét ī niij ejep be: “Maá, yéejat wihcanni, yeeatbut wihcanni, ma niiját pah yoobópdi chājni caá. ¿Nin baácdih moón jwiítdih maonitjidih débólih tigaá ma peéh chājbi?” ī niijíp be. ¹¹ Páant ī niijíchah joinít, Dios queétdih táí baabní yégueh chóodih wāhni, nin pah ā niij jepahap be: “Ñi choo jwáhuú. Bitá ñi déewā panihni Jesúhwā, ī mao yohnit pínah, yeéb táini doonádh ñi naawátji pah queétdih bohé jwuhna caá ī chājap. Yeebdíh ī mawatji pah queétdihbut ī mao beedáat pínah ā jadh jwuhna caá. Pánihna, queétdih ī mawat pínah jātih, bainí ñi choo jwáhuú”, ā niijíp be.

Sexto ā néeh tewatjidih ā watat

¹² Túttimah, biícjīh bóo téihya ā néeh tewatjidih wat péaniji, biúhdih ā watap be, páant muntih. Caandíh ā watachah, búdí baác méméat ā jumap be.* Pánihichah, yeó ā dupúáh bejep be.* Widhbut meép panihni ā duuah bejep be.* ¹³ Máa cāca máa quehedih ā boloh yoh jéena bojat pah cáiwābut ī yáug jéen bejep be. ¹⁴ Pánihichah, jeábut ā buudáh bejep be.* Nin baácboobút nihat jeená, nihat quewanabut ā túut nuumúp be.* ¹⁵ Páant ā yapachah ennít, nin baácdih moón

ī maáta jeé it diítina ī jweí waadáp be. Soldadowā ī maáta, búdí bíí dée bíbohni, wēpnit, nihat queétdih teo wāhni, teo wāhni nihcannitbut caanná míc ī jweí waadáp yuh be. Bitabut jeé cātíh ī jweyép be.* ¹⁶ Pánih jweinít, jap bóo jeenádh, jee dáhnadhbut nin pah ī niijíp be: “Jwiítdih ma jāh jūúwá.* Con Maáh chéudnidih, Oveja Wáúhdihbut búdí jwí úmna caá. Pánihna, jwiítdih ma jāhá, Oveja Wáúhdih jwí yap yohatji jīb ā peéh chājcat pínah niijná. ¹⁷ Caandíh yap yohnitdih ā peéh chājat pínah yeó jáap wáat jumna caá. Caán ā peéh chājat pínadh ded pah jwí jéih jweicán niít”, ī niijíp be.*

7

144 mil Dioíhwā ā wūt búudhni

¹ Pánihat túttimah, chénena míc ángelwādh wā enep be. Queét nihat pehbóo ī bejep be. Jwíh waóh bejni chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni biíh chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni yeó aáb jūúwápboó bej, caán péeni yeó dei bejepboó ā bejep be. Pánih bejni, ī bejepmant jūóhni johlitnadh ī jāhap be. Pánihna, nin baácboó, búdí mujdihbut johlit ā johcap be. Dedé biíc máa nahdh ā joh jāhacap be.* ² Pánihat túttimah, biíh ángel yeó aáb jūúwápmant ā jūúwáchah, wā jwáub enep be. Dios páantjeh jumniíh wūt áihwādh búudhdadh jūóhna ā chājap be. Pánih jūóhni, bita chénena míc bejnitboó, nin baácdih, búdí mujdihbut Dios ā yéejat tútnit pínah ángelwādh wépép ā ejep be. ³ “Judh jwuhna caá. Dioíhwādh íih móot juéhnadh ā wútdih wā búudh jwuhat túut caá. Pánih wūt búudhdad pínah

* **6:12** Ap 11.13; 16.18 * **6:12** Is 13.10; Jl 2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25 * **6:12** Jl 2.31 * **6:14** Is 34.4 * **6:14** Ap 16.20 * **6:15** Is 2.19,21 * **6:16** Os 10.8; Lc 23.30 * **6:17** Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2 * **7:1** Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5

jätih nin baácdih, búdí majdih, máanadihbut ñi yéja jwahca bojó”, queét chéna mic ángelwádih ã niij ejep be.*

⁴ Pánihna, Dioih wätjñh ñih móot juáhdih búadhñit “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ã jaimená ñ jamna caá”, caán ángel ã niijíchah, wã joyóp be. ⁵ Doce mil Judá jaimená jamnit ã wüt búadhñit ñ jamup be. Bitá doce mil Rubén jaimená, bitá doce mil Gad jaimená ã wüt búadhñit ñ jamup be. ⁶ Bitá doce mil Aser jaimená, bitá doce mil Neftalí jaimená, bitá doce mil Manasés jaimená ã wüt búadhñit ñ jamup be. ⁷ Bitá doce mil Simeón jaimená, bitá doce mil Leví jaimená, bitá doce mil Isacar jaimená ã wüt búadhñit ñ jamup be. ⁸ Bitá doce mil Zabulón jaimená, bitá doce mil José jaimená, bitá doce mil Benjamín jaimená ã wüt búadhñit ñ jamup be. Páant moonjéh nihat ciento cuarenta y cuatro mil ã wüt búadhñit ñ jamup be.

Dawá baabñi yéguéh ðaonít

⁹ Pánihat túttimah, dawá cáacwádih wã enep be. Nihat baácdih moón, nihat cáacwã poómp mácah wéhenit Cristodih jepahñitji caanjñh mic wáac ñuhñitdih wã enep be. Dawá cáacwã, jenah enna, bujáca naáh, Maáh ã chúudup, Oveja Wúuh pehbñit ñ ñuhup be. Túi baabñi yéguéh ðaonít, táam núonadihñit ñ bíbohó be. ¹⁰ Queét nihat nin pah ñ niij wéi ejep be:

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wúuhñit jwiítñit túi ubñit caá”, ñ niijp be.

¹¹ Queét dawá ángelwã Maáh ã chúudupñit, veinticuatro maátadih, chéna mic dawá quíubna jamnitdihñit ñ ñuh púada

bojop be. Pánih ñuhñit, cáacwã ñ wéi naáwáchah joinít, páah yoh ñajñit, caandih queéñit nin pah ñ wéi naáwáp be:

¹² “Páant tigaá. Meém chah túini, nihat jéihni, chah wéñi caá. Ma wépatñh nihatdih chãñi caá. Pánihni ma jamuchah, ‘Túina caá’, páantjeh niiját caá náahap. Meemdih búdí jwñ wéina caá”, ñ niijp be.

¹³ Túttimah, bíc maáh nin pah weemdih ã niij wúbh joyóp be: “¿Nit túi baabñi yéguéh ðaonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá ñt júóh?” ã niijp be. ¹⁴ “Weém wã jéihcan caá. Meémboó queéñit ma jéihna nacaá”, caandih wã niijjepahap be. “Nihat cáacwã tabit yeejép yap láa, Diosdih ñ cádahcat júb ñ mao yohñitji caá.* ñih yéguéhñit ã chocat pah, Oveja Wúuh ñh meépdih yohna, ñ yéjatdih ã yohñit ñ jamna caá. Pánihna, yéguéh túi baabñi chóodih ñ ðaoná caá.*

¹⁵ “Pánih ðaonít jamna, Dios ã chúudup pebh yeó jáap jamat pah, chei jamat pahñit caandih páantjeh ñ wéi naóhna caá. Dios ñjeéh jamna, queéñit ã wapbipna caá.

¹⁶ Chéñeji nuugúp ñ jwúb wuncan ñit. Taca jootátñit ñ jwúb wihcan ñit. Yeó ã wihcah, tabit chãhat ñ wihcan ñit.*

¹⁷ Maáh pebh ñuhñi Oveja Wúuh ovejawádih túi en ðaoní ã en dawát pah, queéñit ã en ðaobípna caá.* Ovejawádih en ðaoní ã waáwát pah, meo waócáhna queéñit ã numah bejbipna caá, báadñat túatñi mahdih ñ babñit pínah niijná.* Pánihna, queéñit páantjeh wéina, chéñeji ñ

* 7:3 Ez 9.4.6 * 7:14 Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19 * 7:14 Jn 1.29; 1Jn 1.7 * 7:16 Sal 121.6;

Is 49.10 * 7:17 Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16 * 7:17 Sal 23.2; Is 49.10; Jn 4.10; 7.37 * 7:17 Is 25.8; Ap 21.4

jáicán niít”,* weemdíh ã niijíp be.

8

Seis ã néeh tewatjidih wat péanit, péenidih ã watat

¹ Seis ã néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ã yoób watap be. Páant ã watachah, tac yoób hora dée wéheat laihsan, nihat ã yayáh bejep be. ² Túttimah, Dios pebh ñahnit siete ángelwādh wā enep be. Biíh queédih siete póojat nahnadh ã wūhup be. ³ Biíh ángelbut orojíh ã chājni pamadh bíbohni Diosdh cáo wāhna ã cáagat naa pébh ã juí ñahup be.* Búdí chej jumni cáwat pínadh caandíh ã wūhup be, nihat Dioihwā ã wēbát biícđih widnit, Dios ã chúdhup pebh jumni oro naajíh ã cáo wāhat pínah niijná.* ⁴ Páant ã cáo wāhachah, caán chej jumni jeí, Dioihwā ã wēbát biícđih Dios pebh ã chao ñah bejep be. ⁵ Páant ã cáo wāhat túttimah, caán naadh bóo tū tāóhđih caan pámapna náo yac péanit, baácboó ã puoh jéena bojop be.* Páant ã puoh jéenanachah, úm náah jumni wedoát énoh biícđih tabit ã yeéj yāanachah, baác ã méménap be.*

⁶ Túttimah, queét siete ángelwā ã bíbohni póojat nahnadh póojat túut ã chājap be.

Jwíh cuatro póojat nahna

⁷ Biíc ángel ã jwíh póojat waáwáchah, mah cámahni dahna, iigní tū tāóhna biícđih, meép wid jumni, baácboó ã yúug jéneep be. Páant ã yúug jénechah, tacđih yoób dée buwájeh baác ã iiguíp be. Tacđih yoób déejeh máa, yilipbat, ã iigáh bejep be.*

⁸ Caán túttimah, biíh ángel jwah ã bíbohni nahđih ã póojop be. Páant ã póojochah, bádí jee páh bóo, iigní

dah, jeámant buúg jéen bejnit, bádí mujna ã buúg báahap be. Páant ã buúg báahachah, bádí muj tacđih yoób dée meéjeh ã túut ñumúp be.* ⁹ Caán ã buúg báahapboó bádí mujđih moón queejwā ã wunup be. Caánboó pahni dahwani jāajnábúat ã daabáh bejep be.

¹⁰ Caán túttimah, biíh ángel jwah ã póojop be. Páant ã póojochah, bádí yuyú iigát pah bóo iigní cáí, jeámant buúg jéen bejnit, biquí mujna buúg báahnit, meo waócáhnadhbut ã chūúup be.* ¹¹ Páant ã buúg báahachah, nihat ã chūúhni óoni mujna ã túut ñumúp be. Páant ã óonachah, dawá cáacwā caán mahđih babhna, ã wunup be. Caán cáí “Óoni”, ã wūt jumup be.*

¹² Biíc peihcannit ángelwā ã póojat túttimah, biíh ángel jwah ã póojop be. Páant ã póojochah, yeó, widh, cáíwābut tacđih yoób déejeh ã yeh iigát ã buudáh bejep be. Pánihna, chénena míc hora pohba yeó ã chāhcap be. Cheibut chénena míc hora pohba widh, cáíwā ã yeh iigáp be.*

¹³ Queét chénena míc ã póojat túttimah, jwūub enna, bádí jao jijiñđih wā enep be. Caán ã niij ñaacáchah, wā joyóp be. “¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! Wēpép ángelwā buu jwah póojat túut caá ã chājap. Páant ã póojochah, chah yeejép yoobát nin baácđih jumnit ã yapbipna caá”, ã niij ñaacáp be.

9

Quinto póojat nah

¹ Queét chénena míc ángelwā ã póojat túttimah, biíh ángel jwah ã bíbohni nahđih ã póojop be. Páant ã póojochah, cáí pah iigní ángel japmant ã buúg jéen jūwúchah, wā enep be. Numah bóo ítna

* 8:3 Am 9.1 * 8:3 Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8 * 8:5 Lv 16.12; Ez 10.2 * 8:5 Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18 * 8:7 Ex 9.23-25; Ez 38.22 * 8:8 Ex 7.17-21 * 8:10 Is 14.12 * 8:11 Jer 9.15; 23.15 * 8:12 Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15

dei bejnit, ã wãtat pínah niijná, Dios llavedih caandih ã wãhup be. ² Caaná dei juibínit, ã wãtachah, búdí tau jeí ã bac jãúwáp be. Caán jeí ñahna, yeodih, jeádhbut ã jãhachah, nihát ã dupúáh bejep be.* ³ Caán jeí cãtíh jumnit díguipwã pah jíghnit baácboó ã bej peét bejep be. Dúo ã tuúbát panihnidih bíbohnit, cãacwãdih tuúbhna, búdí tubanit pínah ã jumup be.* ⁴ Páant cãacwãdih yeejép ã chãjachah yuhna, yílpidih, máadih, biih ã momnidihbut Dios ã yéjeaat túutcap be. Caán ã wüt búudhca naáhwãdihjeh ã yéjeaat túutap be.* ⁵ Pánih yéjeaat túutna yuhna, ã mao yohat túutcap be. Cinco widh pohba yeejép ã tuúbát túutap be. ⁶ Páant ã tuúbúchah, tubit tubanit, cãacwã ã wunat pínahdih búdí ã bidbipna caá. Páant ã bidichah yuhna, queédih Dios ã wunat túutcan niit.*

⁷ Queét díguipwã míc maonit pínah caballowã pah ã jíghop be. Maáta ã dawát oro júdnadiah ã dúwáp be. Íih móot cãaquíh móotna pah ã jíghop be.* ⁸ Íih yoócnabat yaádih waó yoóc pah bóo maátni ã dúwáp be. Íih maobút jíóih maoná pah ã jíghop be.* ⁹ Íih tacadih ítah chóona ã dúwáp be, íih bácahdih jãhat pínah niijná. Íih muj jwãpana ã yáaat, dawá caballowã pütáni chóonadih wáinit, míc mawadih bejna, ã náwat pah ã yáanap be.* ¹⁰ Íih doomántbut tuúbát doóbhna ã jumup be. Pánihna, cinco widh pohba ã tuúbúchah, cãacwã búdí ã tubanap be. ¹¹ Nump bóo tólihdih moón ã maáh ángel queét díguipwãdihbut wutni ã jumup be. Hebreo wéheatjñ caán Abadón ã wüt jumup be. Griego wéheatjñ Apolión ã wüt jumup be. Páant niijná, “Yéjea Beedáni”, niijná ã

chãjap be.

¹² Díguipwã cãacwãdih yeejép ã tubúp chũúát túttimah, ã jwíih yeejép yapatji ã péanap be. Caán túttimah, chéne láa cãacwã yeejép ã jwáub yapbipna caá, páant muntih.

Sexto pójat nah

¹³ Biícjñh bóo téihya ángelwã ã pójat túttimah, biih ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã pójop be. Páant ã pójochah, Dios pebh jumni oro naá yapatna jumni mona cãtíh, wéheat ã yáa bacap be.* ¹⁴ Pánih wéhena, caán pójoni ángeldih nin pah ã niij naáwáp be: “Éufrates wüt jumni muj jwéejboó queét chéneha míc chéonitji ángelwãdih ma wataá”, ã niijp be. ¹⁵ Páant ã niijíchah joinít, caán ángel queét chéneha míc ã watat túutnidih ã watap be, dawá cãacwãdih ã mawat pínah niijná. Queét ángelwã Dios ã chãjat túutni hora, yeó jáap, widh, jópchidihjeh pãina ã chãjap be. Pánihna, ã pãini hora ã juyúchah, nihát cãacwãdih tac yoób déejeh mawat túut caá ã chãjap. ¹⁶ Íih soldadowãdih jeh nah ennit, “Dos cientos millones caballowãjih chũúdnit soldadowã ã jumna caá”, ã niijíchah, wã joyóp be.

¹⁷ Caballowãdih, queétjih chũúdnitdihbut wã enechah, nin pah ã jíghop be. Queétjih chũúdnitíh bácah jãhat ítah chóona, chod dũuni, jeá jaihni, búo jumni chóona dũonitdih wã enep be. Caballowãih waó, jíó waoná pah ã jíghop be. Íih jacmant tau iigát, ítah chej jam wíjni, tau jeí bíicdih ã bacap be. ¹⁸ Pánihna, caballowã jacmant bacniñh tacdih yoób dée cãacwãdih ã mawap be. ¹⁹ Queét caballowã íih jacmant, íih pñmantbut cãacwãdih ã mawap be. Íih pñ mai pah jíghni jumna, caanjñh cãacwãdih ã chãacáp be.

* 9:2 Gn 19.28 * 9:3 Ex 10.12-15 * 9:4 Ez 9.4 * 9:6 Job 3.21; Jer 8.3 * 9:7 Jl 2.4 * 9:8 Jl 1.6 * 9:9 Jl 2.5 * 9:13 Ex 30.1-3

20 Obohjeéhtih, dawá ĩ mao jadhnitboó búdei yeejép ĩ yapachah enna yuhna, ĩ yéej chājatdih ĩ cádahcap be. Nemépdih ĩ wēi cádahcap be. Orojĭh, platajĭh, bronze wāt jumni ĩtahjĭh, jeejĭh, máajĭh ĩ chājnidiĭh “Dios caá”, ĩ niĭj jenah joyát dih ĩ wēi cádahcap be. Caán ĩ pāpni jéih encan, jéih joicán, jéih jibcanni ā jumuchah yuhna, caandĭh ĩ wēi cádahcap be.* 21 Biĭh ĩ yéej chājatdihbut ĩ cádahcap be. Cāacwādih ĩ mawat, ĩ weha máha nihcannitjĭh ĩ yéej chājat, ĩ nūmát, ĩ jiwát dihbut ĩ cádahcap be. Pānih cádahcan, ĩ túut nūmcap be.*

10

Bainí papélah quiítbitdih ángel ā wēi jūwát

1 Túttimah, biĭh wēpép ángel mah tólih diĭtna ñahni japmant ā dei jūwáchah, wā enep be. Āih wao cháh maí pahni júdu ā jumup be. Āih móot yeó ā yeh iigát pah ā yeh iiguíp be. Āih wiona máa iigni pah ā jĭgohop be. 2 Bainí papélah quiít dih watni ā tewep be. Āih jéihyepmant bóo wio nah búdei majna chūi ñuh, wáyámant bóo nah jiaboó ā chūi ñuhup be. 3 Pānih ñahnit, búdei úm náah jumni ā wēp ejep be. Páant ā ejat túttimah, siete láa énoĭh ā ñūn puñat pah bóo jepahatdih wā joyóp be. 4 Páant ā jepahachah joinít, wā daác jwíhip yuh be. Obohjeéhtih, páant wā daacát túut chājachah, jeámant weemdĭh nin pah āi niĭjíp be. “Siete énoĭh yáat pah bóo ā niĭjátjidiĭh ma daácca bojó”, ā niĭjíp be.

5 Páant ā niĭját túttimah, búdei majdih, jiadihbut chūi ñahni ángel āih jéihyepmant bóo maj nahjĭh ā júut ñahanap be. 6 Pānih júut ñahanit, nin pah ā niĭjíp be: “Dios ā enechah, túi yoobópdih wā naóhna

caá. Caánboó páantjeh jumni, nihad ih chājni ā jumna caá. Japmant moondĭh, nin baác diĭh, nin baác diĭh moondĭhbut, búdei majdih, búdei majdih moondĭhbut chājni caá. Būu páant bóojeh tigua ā páñat. 7 Péeni ángel āih póojat nahdĭh ā póojochah, ‘Nin pah wā chājbipna caá’, Dios ā niĭjátjĭ pah ā yapbipna caá. Jon jātĭh cāacwādih naóhcan yuhna, ā naawát dih naóh yapanitboodĭh át túi naóh beedánap wut jĭ. Páant ā niĭj naawátjidiĭh būu jwuh ā chājbipna caá”, caán ángel ā niĭjíp be.*

8 Páant ā niĭját túttimah, weemdĭh daacát tútcanniji ā jwūb naawáp be, páant muntih. Nin pah āi niĭjíp be: “Búdei majdih jiaboó chūi ñahni ángel pebhna ma bejeé. Caanná juibínit, ā bíbohni papélah quiítbitdih ma wūbú”, ā niĭjíp be. 9 Páant ā niĭjíchah joiná, ā pebhna bejnit, caán quiítbitdih wā wūbúp be. Páant wā wūbúchah joinít, nin pah weemdĭh ā niĭj jepahap be: “¡Dáa! Ma jeémé. Ma jwĭh jeéméchah, belo mac pah ā túi nūm jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, ma watat túttimah, nema bijat panihat meemdĭh ā jūóhbiĭna caá”, ā niĭjíp be.

10 Páant ā niĭjíchah joinít, caán quiítbitdih wbnit, wā jeémép be. Páant ā niĭjátjĭ biíc yoobó, belo mac pah ā túi nūm jwuhup be. Obohjeéhtih, wā jeémát túttimah, nema bijat panihat ā jūwúp be.*

11 Caandĭh wā jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdĭh āi jwūb niĭjíp be, páant muntih: “Nihat baác diĭh moón, mácaĭh wéhenit, ĩ maátabut, túttimah ded pah ĩ yapat pínahdih ma naóh yapanaá”, ā niĭjíp be.

11

* 9:20 Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23 * 9:21 Ex 8.15,19 * 10:7 Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7;

Am 3.7 * 10:10 Ez 2.8-3.3

Dios naáwátdih chénewā naóh yapanit

¹ Tálttimah, jenah enat pínah dii doóbhdiḥ ángel weemdíḥ ā wāḥap be. Caán doóbhdiḥ ā wāḥachahjeh, nin pah Dios āi niijíp be: “Wíih mūdih ma jenah enbi jwuhú. Caán mūdih juiḥi jenah ennit, weemdíḥ ī cáo wāhat naadíḥ, weemdíḥ wēinitdihbut ma jenah eneé.* ² Obohjeéhtih, caán mūá jóocmant bóo juúhdiḥ ma jenah enca bojóo. Caán juúh judíowā nihcannitdih wāhni caá. Queét cuarenta y dos widh pohba wíih tútchidiḥ, caán tútchidiḥ moondihbut tabit yeejép ī chājbipna caá.* ³ Wíih doonádiḥ ī naóh yapaat pínah niijná, chénewā wíihwādiḥ wā wahbipna caá. Páant wā wahachah, jāiná dawát chónadiḥ duonít, mil doscientos sesenta yeó jáapjeh ī naóhbipna caá”, ā niijíp be.

⁴ Queét naóh yapanit chéne olivo wāt jumni nahna panihnit, chéne jíí cáagat nahna panihnitbut ī jumna caá. Dios nihat Maáh pebh queét ī űhna caá.* ⁵ Det queétdih en jāihnit ī yéej chājíhichah, íih jacmant bóo tuu iigát panihatjīh queétdih ī maobipna caá. ⁶ Queét chénewā ī naóh yapaat pah bóo mah ā buugcát pínah wēpat ī bíbohbiḥna caá.* Mujdiḥ meép mujnajeh túat nuumát pínah wēpatbut ī bíbohbiḥna caá.* Nin baácdih moondih judhcabit wānatna ī wāhat pínah wēpatdihbut ī bíbohbiḥna caá. Pánihna, ī náahat pah bóo ī chājbipna caá.*

⁷ Páant ī naóh yapa péanachah, nump bóo tólihboó jumni Namo bac juóhniḥ,* naóh yapanitjīh míc maonit, queétdih ā mao yohbipna caá.* ⁸ Páant ā mawat táttimah, Jesúsdiḥ ī péoh dodh mao yohniji

búdi tútchidiḥ bóo namáboó íih bácahnaji ā űajbipna caá. Caán tútchidiḥ moón tabit yeejépwā caá. Sodoma tútchidiḥ moón, Egipto baácdih moonbát ī nihat pah ī jumna caá.* ⁹ Pánihna, biíc peihcanni yeó jáap túi űaj, biíh yeó jáap tac yoób íih bácahnaji ā űajbipna caá. Páant bóo yeó jáap ā űajachah, nihat baácdih moón ī wēi enat pínah niijná, íih bácahnajidiḥ ī yohat túatcan niit. ¹⁰ Queét chénewā, cáacwādiḥ moh yéejanitji ī wunuchah ennit, nihat baácdih moón búdi ī wēibipna caá. Pánih wēina, queét mícjeh bií déedih ī míc wāhbipna caá.

¹¹ Íih bácahnaji biíc peihcanni yeó jáap túi űaj, biíh yeó jáap tac yoób Diosboó queétdih ā jwúub boobipna caá. Páant ī boo pud jāúwáchah ennit, nihat cáacwā queétdih ī en wáhi bejbipna caá.* ¹² Pánihat táttimah, jeámant wéheat búdi ā yáanachah, ī joibipna caá. Queét chénewādiḥ nin pah ā niijbipna caá: “Ninboó űi púuh laáb juúwá”, ā niijbipna caá. Páant ā niijíchah joinit, queétdih jāihnitji ī enechah, mah tólihjīh ī púuh laab béjbipna caá.* ¹³ Páant ī púuh laab béjehah, baác búdi ā mémébiḥna caá. Páant ā méménachah, caán tútchidiḥ bóo dawá muuná ā buugúchah, siete mil cáacwā ī wunbipna caá. Bitá wuncannitboó en wáhi bejna, “Dios chah wēpni caá”, ī niijbipna caá.*

¹⁴ Pánih yeejép yapna, chéneji cáacwā yeejép ī yapap be. Páant ī yapat táttimahbitjeh, biíc láa yeejép ī jwúub yapbipna caá, páant mantih.

Péeni nahdiḥ ā póojat

¹⁵ Táttimah, péeni ángel jwuh ā bíbohni nahdiḥ ā póojop be.

* 11:1 Ez 40.3; Zac 2.1-2 * 11:2 Dn 7.25; 12.7; Lc 21.24 * 11:4 Zac 4.3,11-14 * 11:6 1R 17.1 * 11:6 Ex 7.17-19 * 11:6 1S 4.8 * 11:7 Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8 * 11:7 Dn 7.21 * 11:8 Is 1.9-10 * 11:11 Ez 37.5,10 * 11:12 2R 2.11 * 11:13 Ap 6.12; 16.18

Páant ã póojochah, jeámant ï wěp wéhenachah, wã joyóp be. Nin pah í níj wēi naáwáp be:

“Jwī íp Dios, ã wáuh Cristo biícđih nin baácđih moondíh ï wutachah, buu jwuh nihatdih ï jepahat túutna caá. Dios ã maáh jumat ã buudcán níít”, ï níijíp be.*

16 Páant ï níijíchah joinít, Dios pebh chúudnit veinticuatro maátabut, páah yoh ñajnit, caandíh ï weñep be.

17 “Maá, meém caá chah wěpni. Jon jãtih meém matát jumap tajī. Buubat ma jumna caá. Buu jwuh nihatdih ma wutachah, ma wěpatjīh ma jepahat túutbipna caá. Páant ma chãjachah ennit, ‘Túina caá’, meemđih jwī níijná caá.

18 Nin baácđih moón meemđih jepahcannitboó, ï íjip yuh jī. Páant ï jepahcatji jíib, buu meémboó queéđih búdí íjnit, peéh chãjat túut caá ma chãjap.* Wunnitjidih ma peéh chãjbipna caá. Obohjeéhtih, míhwã ï túi chãjatji jíib, queétbodyđih ma túi chãjbipna caá. Ma naáwátđih naóh yapanitji bita míhwã biícđih majeéh jumnit, ï túi wēibipna caá. Maátadih, moh yéejnitdihbut míhwã ï jumachah, ma túi chãjbipna caá.* Nin baácđih moondíh yéejanitdih buu yohat túut caá ma chãjap”, ï níijíp be.

19 Páant ï níiját túttimah, jeáboó jumni Dioíh muú jęc pãa lajnidih wã enep be. Pánih enna, caán muú diítna, Dios cãacwãdih teo wáacat túut níijná, ã naóh daácni naaná ã ñuhat paihdihbut wã enep be. Caandíh wã enechah, búdí

úum náah jumni wedóát énoh ã yáanachah, baác méméat biícđih, mah cámahni dahnabut ã joh buugúp be.*

12

Yad wili, Maí Dũunibut

1 Páant úum náah jumni ã yapat túttimah, nin baácboó ded pah ã yapat pínahđih Dios jeáboó ã júutap be. Pánih júutni oboh jumni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jumachah, wã jwíh enep be. Míh yégueh yeo páh ã yeh íguíp be. Caánt widhđih mi chãí ñuhap be. Maáta ï dũwát júdu dée, doce cúiwã jumni júduđih mi dũwáp be. 2 Caánt mi weép jáaana, tubit mi ñaacáp be.*

3 Túttimah, jeáboó jwúub ennit, búdí maí dũunidih wã enep be. Caán siete waó jumni ã jumap be. Waó jumat pah maáta ï dũwát júdunadih ã dũwáp be. Diez mona jumni ã jumap be.* 4 Áih píjīh cúiwãdih tacđih yoób dée ã ub pūi yoh jéenanap be. Pánihna, yad wili weép jáanachah ennit, mi wáuhđih joó jeémát túut níijná, mi pebh caán maí ã páñap be.* 5 Páant ã páñachah, newé weépdih mi túuhap be.* Caán wébít nihat baácđih moón ï maáh pínah ã jumap be. Páant Maáh chah wěpni ã jumachah, cãacwã caandíh ï jéih yap yohcan níít. Páant ã cãac jumachahjeh, Dios ã pebhna caanbítđih ã ub ñah bejep be.* 6 Páant mi wáuhđih ã ub bejat túttimah, cãac wihcapboó, Dios ã ámoh jwejepjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jumachah, mil doscientos sesenta yeo jáap Dios caántđih ã en dawáp be.

7 Páant mi jweyát túttimah, jeáboó ï míc mawachah, wã enep be. Miguel áih ángelwã biícđih jũóhñit, Maí Dũuni áihwã

* **11:15** Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14,27 * **11:18** Sal 2.5; 110.5 * **11:18** Sal 115.13 * **11:19** Ap 8.5; 16.18-21 * **12:2** Mi 4.10 * **12:3** Dn 7.7 * **12:4** Dn 8.10 * **12:5** Is 66.7 * **12:5** Sal 2.9 * **12:7** Dn 10.13,21; 12.1; Jud 9

biícdih í jumupna míc mawadih í juibínap be.* ⁸ Pánih míc maonit, Miguelwāboó Maí Dũniwādhíh yap yohnit, jeáboó í jwúub jumat túatcap be. ⁹ Pánih yap yohna, caán Maí Dũni, nemépwā í maáh, Satanás wūt jumnidih, áihwā biícdih nin baácna ā yohop be. Nihat baácdih moondíh yeeni caá ā jumup.* ¹⁰ Túttimah, jeámant nin pah biíh ā wēp naáwáchah, wā joyóp be:

“Bũ jwuh jwī íp cāacwādhíh ā túi ubna caá, bũca. Jwī íp ā wutatdhíh yap yohnit í wihcan caá. Á wahní Cristodihbut det yap yohnit í wihcan caá. Nemépwā í maáh jeáboó jumnijidih baácboó ā yoh jéenanap be. Caán nemépwā í maáh yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut jwī déewā paníhntí Jesúsíhwādhíh ‘Nít yeejépwā caá’, jwī ípdih níj naóh yacna ā chāj jwuhup jī.*

¹¹ Queét Jesúsíhwā Oveja Wúuh meépdih túi jenah joinít, nemépwā í maáhdih í yap yohop be. ‘Jesuscristo wun wáhná, jwī yéejatdhíh ā yoh wáhp jī’, níjnit, nemépwā í maáhdih yap yohnit í jumna caá. Páant túini doonádhíh í naáwát peéh, bita queétdih í mawíhichah yáhná, Cristóh doonádhíh í naóh cádahcap be.

¹² Nemépwā í maáh baácboó yoh jéenani ā jumuchah ennit, yeéb jeáboó jumnit ñi weñeé. Obohjeéhtih, yeéb con baácboó jumnit, búdí mujboó jumnitbut moh yéejnit ñi jumbipna caá. Pánihna, caandíh peéh chājat pínah toáh jūwúwáchah jéihna, nemépwā í maáh búdí ā íjna caá. Pánih íjnit, ñi

pébhna juibína, yeebdíh ā moh yéejabipna caá”, áí níjíp be.

¹³ Miguel caandíh ā yohatdhíh jéihntí, Maí Dũni wébít índih ā ñũun béjep be. ¹⁴ Obohjeéhtih, Dios caántdhíh búdí jawíh muj jwápa pah bóo ā wáhp be, cáac wíhcapboó mi jíj jwei béjat pínah níj. Caanná mi juibíat túttimah, biíc peihcanni jópchi túi beéd, biíh jópchi tac yoób Dios caántdhíh ā en daobípna caá, Maí Dũni caántdhíh ā yéejacat pínah níj. ¹⁵ Caanná mi bejehchah, caántdhíh daabáat túat níj, búdí muj pah bóo Maí Dũni ā éeguep be. ¹⁶ Páant ā éeguechah ennit, caántdhíh wapat túat níj, baácboó ā dúuc béjep be, ā éegniji mah caán íitboó ā nooj yác bejat pínah níj. ¹⁷ Páant ā nooj yác bejehchah ennit, caántdhíh jéih maocan, Maí Dũni búdí ā íjip be. Pánih íjnit, caántdhíh bũjácán, mi juiená, Dios ā wutatdhíh jepahnit, Jesúsíh túini doonádhíh jepahnitdhíh míc mawadih ā béjep be. ¹⁸ Pánihna, Maí Dũni búdí muj jwéejdhíh bóo óondih ā juibí ñuhup be.

13

Búdí mujmant aáb jūóhni Namó

¹ Páant caán óondih Maí Dũni ā jui ñuhuchah, caán búdí mujmant Namó jwuh, pah juiínit, ā aáb jūwúwáchah, wā enep be.* Caán Namó queét chénewā Dios naáwát dhíh naóh yapanitjdhíh maonijeh muntíh ā jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ā jumup be. Áih mona jumat pah maáta í dawát júdnadhíh ā dawúp be. Áih waonádhíhbut wūt daácní ā jumup be. Caán wátna “WÉEM CHAH WĒPNI CAÁ”, ā níj daacátdih enna, Dios búdí ā íjna caá.* ² Caán Namó jíó daacá, wépép bejni, tac

* **12:9** Gn 3.1; Lc 10.18

* **12:10** Job 1.6-12; Zac 3.1

* **12:14** Dn 7.25; 12.7

* **13:1** Dn 7.3

* **13:1** Ap 17.3-12

behni pah ā jumap be. Búdí jítcha jumni, bádí téih chóabut jumni, wépép ā jumap be. Āih jac bádí jíó jac pah bóo ā jumap be.* Maí Duumiboó Namo ā wutat pínah wēpatdih ā wuhap be. Pánih wáhna, queét chénat pah nihat cáacwādih wutat túut niijná, caandíh maáh ā waadánap be. ³ Caán Namodih mao yohíhna, bíic wao dáhdih í búuh baacátji jwúub ñuumní ā jumap be. Pánihna, caán ā jwúub ñuumátjidih ennit, nihat cáacwā en wúhi bejnit, Namo queétdih ā wutachah, í jepahap be. Nihat áihwā í jumap be. ⁴ Namo ā wutat wēpat pínahdih Maí Duumi ā wéhuchah enna, cáacwāboó bódicha caj yoh ñajnit, caandíh í weñep be. Namodihbut í weñep be. Pánih wěina, nin pah Namodih í níj weñep be: “Bíih meém ma wēpat panihni ā wihcan caá. Det meemdíh míic maona, í jéih yap yohcan níit”, í niijp be.

⁵ “Chah wēpni caá”, Namodih niijnit, Diosdih yeejép í wéhenachah yuhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhjuh maáh ā jumap túutap be. ⁶ Caán Namo Diosdih, áih wátdih, ā jumapdih, jeáboó jumnitdihbut yeejép ā wéhenap be.* ⁷ Dioíhwādih míic maonit, queétdih ā yap yohop be. Páant ā yap yohochah yuhna, Dios ā enah bojop be. Páant caandíh Dios ā wutcah, áta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cáacwā poómp jumap pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondíh Namo maáh ā jumap wuhap be.* ⁸ Nihat Diosdih jepahcannit míicjuh Namo pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caandíh í weñep be. Dios nin baácdih ā chājat pínah játih, áihwā pínah í wátnadidh átát daacáp wut jí. Caán ā daácní tólih Oveja Wúuh í maoníih tólih caá. Pánihna, caán tólihdih í wútdih daáca naáhwā míicjuh

Namodih í weñep be.*

⁹ ;Det molít jumna, í joyoó naáh!

¹⁰ Det nemat muúboó nemnit pínahdih í nembipna caá. Det jwāag maonit pínahdihbut í jwāag maobipna caá.

Pánihatdih jéihna, jwiít Dioíhwā yeejép yapna yuhna, caandíh táí jenah jóí cádahcat caá náahap.*

Baac dítmant jūóhni Namo

¹¹ Túttimah, bíih Namo baácmant ā bac jūúwáchah, wā enep be. Oveja wúuh chéne jáap mona jūóhnbít pah jíghni úum náah ā wihcap yuh be. Obohjeéhtih, ā wéheat úum náah jumni ā yáanap be. ¹² Pánihna, mujmant jūóhni Namoboó, baácmant jūóhndih maáh ā waadánap be. Páant ā maáh waadániboó, nihat baácdih moondíh mujmant jūóhni Namo, búuh baácnijidih ā weñat túutap be.

¹³ Baácmant jūóhni Namo ā wēpatdih júutnit, bádí iigát déedih jeámant ā buúg jéen jūúwát túutap be, cáacwā caandíh en wúhi bejnit, í jepahat pínah niijná. ¹⁴ Mujmant jūóhni ā wutachah, baácmant jūóhnioboó ā wēpatjíh cáacwādih ā yeenap be. Pánih yeena, jwíih jumni pah jíghndih ā pápat túutap be. Caán jwíih jumni íbat naajíh í búuh baác yohniji yuhna, ā jwúub boonap be. Páant í chājachah enna yuhna, Dios páantjuh ā enah boj jwuhap be.* ¹⁵ Baácmant jūóhni Namoboó mujmant jūóhni pah jíghni í pápnijidih caolíh ā jéyanachah, ā wéhenap be. Det caán pápnidih í wéicat enna, ā mao yohat túutap be. Diosboó caandíh páantjuh ā chāj jwuhat túutap be. ¹⁶ Caán baácmant jūóhni Namo nihat cáacwādih biguína íih jéihyepmant bóo téihya páhanadidh, bitadidh íih móot juáhnadidh ā daacát túutap be. Oboh jumnit, maáta, dawá bíi dée bíbohnit, moh yéejnit, teo wúhñit,

* 13:2 Dn 7.4-6 * 13:6 Dn 7.8,25; 11.36 * 13:7 Dn 7.21 * 13:8 Sal 69.28; Ap 3.5 * 13:10

Jer 15.2; 43.11 * 13:14 Mt 24.24; 2Ts 2.9-10

teo wāhcannitdih, nihāt biíc yoobó ã daacát tútup be. ¹⁷ Caán jwíih jumni Namó biquínadih ãih wātdih, bitadih ãih número dih daacca naáhwā dih ã jíib chājat tútup be.

¹⁸ Caán daacát dih túi jéihyat caá náahap. Dios ã teo wāacatjīh jéihnit jumna, Namóih daacát dih ñi túi beh enbipna caá. Caán número newéih wāt ã jumna caá. ãih número seiscientos sesenta y seis caá.

14

Oveja Wūúh, ã ñlonitbut

¹ Túttimah, jeáboó jumni Sión wāt jumni jeejīh ñuhni Oveja Wūúhdih wā enep be. Ájeéh dawá, 144 mil cāacwā ī jumap be. Queét ãih wātdih, ã ípíh wātdihbut íih móot jumhndih daácnit ī jumap be.*

² Queét dih wā joyóchah, jeámant ái yáanap be. Búdí dóo ã yáaat pah, búdí énoh ã yáaat pahbut ái yáanap be. Árpas ī niijní búitat dahna ã yáaat pahbut ái yáanap be. ³ Caanjīh maáh ã cháudup pebh, chéne na míc dawá quíibna jumnit ángelwā, veinticuatro maáta pebhbut, queét 144 mil cāacwā ī ñuhup be. Caanjīh ñuhnit, jáap ewatdih eona ī chājap be. Nin baác dih jumnitji yéejat yohnit, ã túi ubnit jumna, queétjeh caán jáap ewatdih ī jéihyep be.

⁴ Queét ī weha mána yaádh nihcannitjīh yéej chājcannit jumna, Oveja Wūúhdihjeh túi péenit ī jumap be. Yeejépwājeéh jumnitjidih Diosboó áihwā pínah ã ubup be. Queétboó áihwā pínah, Oveja Wūúhbut pínahbut, túi jepahnit ī jumap be.* ⁵ Pánihna, yecannitjeh jumna, yéejat wihcannit míc ī jumap be.*

Biíc peihcannit ángelwā ī naóh jéenaat

⁶ Túttimah, jeáboó yeó nump biíh ángel ã jiiíchah, wā enep

be. Dioíh táini dooná páantjeh jumnidih nihāt cāacwā poómp jumap pah, nihāt máach wéhenit, nihāt baác dih moondih naóhni ã jumap be. ⁷ Caán ángel wēp naóhna, nin pah ã niij jéenanap be: “Diosdih ñi úumú. Būu jwuh cāacwā dih peéh chājat tút caá ã chājap. Pánihna, caandīh ñi wēi naáwá. Caánboó nihāt jeáboó jumnidih, nihāt con baácboó jumnidihbut chājni caá. Pánih wēpni ã jumachah jéihna, caandīh bódicha caj yoh ñajnit, ñi weñeé”, ã niijp be.

⁸ Páant ã niiját túttimah, biíh ángel jwuh nin pah ã niij jéenanap be: “¡Ñi joyó! Babilonia wāt jumni búdí tátchidih moón wēpnit ī jumachah yahna, queét dih Dios jáantjeh ã yoh beedána caá.* Queét páant ã yohnit nihāt bitadih ī yéej chājat tútup be. Máihnit, bitadih ī wāhachah, queétbut biíc yoobó tabit yeejép ī chājap be. Pánih chājna, ‘Dios caá’, ī niij pāpnidih ī weñechah, queétbut ī en yacap be”, ã niijp be.

⁹⁻¹⁰ Queét chéne ángelwā ī niiját túttimah, biíh ángel jwuh, nin pah ã niij jéenanap be: “Det Namodih, ã pāpat túatnidihbut wēinit, íih móot dih, téihyadih ãih wāt daácnit dih Dios ã peéh chājbipna caá. Dios queét dih búdí íijnit, iiguípna ã wahbipna caá. Caán dūbcanni iiguípboó jumna, queét tabit tabana, moh yéej náah jumnit, tabit ī ñaacbipna caá. ãih ángelwā, Oveja Wūúhbut ī enechah, yeejép ī yapbipna caá.* ¹¹ Caán iigát tūu jei ã yaicán niit.* Queét tabit jīgah náah jumnit páantjeh ī jumbipna caá. Nihāt cāacwā Namodih bódicha caj yoh ñaj wēinit dih, yeejép tabat páantjeh ã jumbipna caá. Yeó jáap jumap pah, chei jumap pah biíc yoobó ī

* **14:1** Ez 9.4; Ap 7.3 * **14:4** Ex 23.19; Stg 1.18 * **14:5** Sof 3.13 * **14:8** Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2 * **14:9-10** Gn 19.24; Sal 11.6; Is 51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19 * **14:11** Is 34.10

tubabipna caá. Ñ pāpat túutnidih wēinit, āih wūt daácnitdihbut páant yeejép ī yapbipna caá”, ā niijíp be.

¹² Páant yeejép ī yapachah ennit, jwiit Dioihwāboó ā wutatdih jepahnit, Jesúsdi cādahcat caá náahap.

¹³ Túttimah, jeámant ā jwáub wéhenachah, wā joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúsíhwā caandih cādahcannit jumna, ī wunat túttimah, búdí ī wēibipna caá’”, āi niijíp be.

Páant ā niiját túttimah, Túini Espiritu jwuh nin pah ā niijíp be: “Páant ta tigaá. Yoobópdihi tigaá. Queét búdí ī tewatdih péanit, ī choobípna caá. Dios pebhboó ī púuh laáb juibínachah, ī túi chājatjidih jéihnit, queétdih ā túi chājbipna caá. Pánihna, queét caanná juibínit, búdí ī wēibipna caá”, ā niijíp be.

Dios cāacwādihi ā nīwat

¹⁴ Túttimah, túi baabní mah tólihdih wā enep be. Caán mah tólihdih nihát cāacwā úud jeñé ā chúudup be.* Caán chúudni maáta ī dawát oro júdudih ā dawáp be. Biíc íbat túi eéep, pácahidih ī bóodat naá déedih ā bíbohó be. ¹⁵ Túttimah, biíh ángel Dios ā jumupmant ā bac júúwáp be. Pánih bac júóhni, mah tólihdih chúudnidih ā wēp ejep be: “Buu jwuh Dios ā jenahat láa ā jainá caá. Pánihna, míh pácahi panihni ā túi baabáchah, ma bíbohni íbat naajíh míh cāacwādihi ma ub beedá bojóó”, ā niijíp be.* ¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, mah tólihdih chúudni ā bíbohni íbat naajíh nin baácdihi bóo pácahi panihnidih ā bóod jwíihp be.

¹⁷ Túttimah, biíh ángel jwuh Dios ā jumupmant ā bac júúwáp be. Caanbát mah tólihdih chúudni ā bíbohni dée íbat naa mántih ā bíbohó be. ¹⁸ Túttimah, biíh ángel jwuh Diosdihi cáo wáhat

naa pébh jumni ā bac júúwáp be. Caánboó caán naadíh bóo tuu iigátidih en daoní jumna, nin baácboó íg beedáát pínah wēpat bíbohni be. Pánih bac júóhna, eéep íbat naá bíbohni ángeldih ā wēp ejep be: “Con baácdihi bóo jumni jiwá iguíha panihni ā túi ei beedná caá. Pánihna, ma bíbohni íbat naajíh caandih ma bóod ub beedánaá”, ā niijíp be. ¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, caán ángel nin baácdihi bóo iguíh pihanadihi ā bóod ub beedánap be. Páant ā bóod ub beedánit, caán iguíh pihanadihi ī búuh chuñat júáboó ā yoh yacap be. Páant ā yoh yacat pahjeh tigaá, caandih náahcannitdih Dios búdí íjnit, queétdih peéh chājna, ā yohbipna caá. ²⁰ Pánih yohna, caán tútchi jwéejdih ī búuh chuñat júádih iguíh pihanadihi ī búuh chuñat dée pah yeejép cāacwādihi ā mao yohat túutap be.* Caanjíh ī mao yohochah, íih meép ā nooj bác bejep be. Caán meép muj pah ā jumup be. Tres cientos kilómetros ā nooj béjep be. Pánih nooj béjna, chéne metros dée ā namahap be.

15

Cāacwā yeejép ī yapat pínahdihi siete ángelwā ī bíbohát

¹ Túttimah, jeáboó enna, úum náah jumnidih wā en wáhi bejep be. Nin baácboó ded pah ā yapat pínahdihi weemdih ā júutap be. Caán oboh jumni nihcan be. Nin pah jígohtdih wā enep be: Siete ángelwā ī jumup be. Cāacwā ī yéejatdih Dios búdí íjna, queét siete ángelwāboó yeejépwādihi ā pée peéh chājat túutnit pínah be. Pánihna, siete láa pohba cāacwādihi ī peéh chājat pínah niijná, queétdih wahat túut ā chājap be.

² Queét ángelwādihi wā enat túttimah, búdí mujdih wā enep be. Caan muj túi jélepni tuu iigátjih

* 14:14 Dn 7.13 * 14:15 Jl 3.13 * 14:20 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 19.15

widni ã jumap be. Namodih, ã pãpat túatnidih, ãih númerodih ã daacát túatdihbut jepahcannitji caán muj jwéejdih ã ñuhchah, wã enep be. Caanjih ñuhnit, Dios ã wãhni árpas ã niijní bíitat dahnadiah ã bíbohob be. ³ Dios ã yap yohatjidih jenah joinít, Diosdih teo wãhni Moisés ã chãjatjidih eona,* Oveja Wúuh ã chãjatjidihbut wëi eona, nin pah ã niij ewep be:

“Maá, meém chah wëpni caá. Ma chãjatdih enna, jwí en wáhi bejna caá. Chah túini caá ma chãjat. Meém nihat baácdih moón ã maáta chah maáh caá. Yoobópdih chãjni caá.

⁴ Nihat cãacwã meemdih úumnit, ‘Chah wëpni caá’, ã ni-ijbípna caá.* Meemjéh yéejat wihcanni caá. Nihat baácdih moón yoobópdih ma chãjatdih enna, ma pebh jãibínit, bódicha caj yoh ñajnit, meemdih ã wëibipna caá”, ã niijíp be.*

⁵ Túttimah, jeáboó jwúub ennit, Dioih muú jéc pãa lajnidiwã wã enep be. Pánihna enna, caán muú diítna, Dios cãacwãdih teo wáacat túat niijná, ã naóh daácni naaná ã ñuhat paihdih ã ñajat tólihdihbut wã enep be.* ⁶ Caán muúdh wã enechah, queét siete ángelwãboó yeejépwãdih ã péé peéh chãjat túatnit pínah caán muú diítna jumnit, ã yoób bac jüúwáp be, buca. Túi baabní yeh ligní yégueh chóona ðonít, oro tópjih jóóh poómp yoób jaí wái chéonit míc ã jumap be. ⁷ Páant ã bac jüúwúchah, bíic dawá quíibna jumni ángelboó queét siete ángelwãdih ã yoobó oro pamapnadih ã wãhup be. Caan pámap diít dih cãacwã ã yéejatdih Dios páantjeh jumni, búdí íjna, ã peéh chãjat pínah táí yáoni ã jumap

be. ⁸ Páant ã wãhchahjeh, Dioih muú diítna ã yeh ligát, ã wëpatbut jumna, tuu jeí ã jum peét bejep be. Pánihna, Dios ã wëpat búdí jumna, queét siete ángelwã ã peéh chãjat pónih, tuu jeí muujéh ã jumachah, ded bíic ã jéh waadcáp be.*

16

Dios cãacwãdih ã peéh chãjat jumni siete pamapna

¹ Túttimah, Dios ãih muumánt ã wëp naóh bacanachah, wã joyóp be. Queét siete ángelwãdih nin pah ã niij naáwáp be: “Wã niijátji pahjeh, buu baácdih moondih peéh chãjat túat caá wã chãjap. Pánihna, ñi bíbohni pamapna diítboó jumnidih ub bejnit, baácbó ñi puoh jéanabi”, ã niijíp be.

² Páant ã niijíchah joinít, bíic ángel ã bíbohni pamapdih ub bejnit, caán diítboó jumnidih baácbó ã puoh jéana bojop be. Páant ã puoh jéanachah, Namoih cãacwã yeejép yaohna jumnit ã jumap be. Queét ãih wüt ðonit mícjeh, caan páh jigohnidih ã pãpnidih wëinit ã jumap be. Páant ã chãjatji júb, queét dih ã peéh chãjachah, nihat ñih bácahnadiah dawá yahwítna ã jumachah, queét tabit yeejép ã tabanap be.*

³ Páant ã puoh jéanaat túttimah, bíih ángel jwuh ã bíbohni pamap diítboó jumnidih búdí mujboó ã puoh báaha bojop be. Páant ã puoh báahanachah, caan múj meépjeh ã jumah bejep be. Wunnih meép pah ã jigohop be. Páant yeejép meép ã jumachah, caan mujboó jumnit nihat queejwã ã táí wan beedáh bejep be.

⁴ Chénewã ã puoh jéanaat túttimah, bíih ángel jwuh ã bíbohni pamap diítboó jumnidih nihat mujnaboó, meo waócáhnadiahbut ã puoh báahani ã chüúup be. Páant

* 15:3 Ex 15.1-18 * 15:4 Jer 10.7 * 15:4 Sal 86.9 * 15:5 Ex 38.21 * 15:8 Ex 40.34; 1R

8.10-11; 2Cr 5.13-14; Is 6.4 * 16:2 Ex 9.10; Dt 28.35 * 16:4 Ex 7.17-21; Sal 78.44

ã chũúúchah, meép mujna mícjeh ã túut nuúm beedáh bejep be.* ⁵ Páant ã túut nuumúchah ennit, bíih ángel mujnadih en daoní, nin pah ái niijíp be:

“Dios, meém yéejat wihcanni caá. Jon játih, bũbũt ma jumna caá. Pánihna, cãacwã yeejép ã chãjachah enna, queétdih peéh chãjna, meép mujna chãjat yoobópdihi tigaá.

⁶ Namoihwãboó míhwãdih maona, meép ã yohop be. Páant ã mawatji jíib, queétdih meépdihjeh ma babhbat tútat yoobópdihi caá. Páant ma chãjatdih tibeé queét ã náahap be”, ã niijíp be.

⁷ Páant ã niiját túttimah, Diosdih cáo wãhat naajéh ã wéhenachah, wã joyóp be. “Páant tigaá. Maá, meém chah wẽpni caá. Yeeat wihcanni, yoobópdihi tigaá ma peéh chãjap be”, ã niijíp be.

⁸ Biíc peihcannit ã puoh jéenaat túttimah, bíih ángel jwuh ã bíbohni pamap diitboó jumnidih yeodih ã puoh jáhanap be. Páant ã puoh jáhanachah, cãacwãdih ã tehaat pínah niijná, Dios yeodih tabit ã chãhaat tútup be. ⁹ Pánihna, cãacwã tabit wan teha, Dios queétdih ã peéh chãjatdih jéihnit, caandih yeejép ã jãihũap be. Yeejép yapna yuhna, ã yéejatdih jĩgahcan, ã noón cádahcap be. “Dios túini caá”, ã niij wẽi naóhcap be.

¹⁰ Chénena míc ã puoh jéenaat túttimah, bíih ángel jwuh ã bíbohni pamap diitboó jumnidih Namo ã chũũdũpboó ã puoh jéenanap be. Páant ã puoh jéenaat túttimah, ã maáh jumũpboó ã dũpúáh bejep be.* Pánihna, queét yaoh jumnit, tabit tabana, ãih nuúcdih ã néeh chãacáp be. ¹¹ Dios queétdih ã yaoh chãjachah jéihna, caandih yeejép ã jãihũap be. Queét tabit tabana

yuhna, yeejép yahwítina duoná yuhna, ã yeejép chãjatdih jĩgahcan, ã noón cádahcap be.

¹² Biícjĩh bóo téihya ángelwã ã puoh jéenaat túttimah, bíih ángel jwuh ã bíbohni pamap diitboó jumnidih Éufrates wũt jumni mujna ã puoh báahanap be. Páant ã puoh báahanachah, caan múj ã jõpah bejep be, yeó aáb jũúwũpmant moón maáta ãih cãacwã bíicdih ã chũũhat pínah niijná.*

¹³ Túttimah, bíic peihcannit nemépwã bũbũwã pah jígohnitdih wã enep be. Biíc Maí Duuníih jacmant ã bac jũúwũp be. Bíih mujmant jũóhni Namoih jacmant ã bac jũúwũp be. Bíih, “Dios naáwãtdih naóh yapani caá”, niij yeeni baácman jũóhni Namoih jacmant ã bac jũúwũp be. ¹⁴ Queét bíic peihcannit nemépwã cãacwã ã jéih chãjca naáhdih chãj jũutnit pínah ã jumũp be. Nihat baácdih moón ã maáta ãih cãacwãdihbut ã míc mawat tútup be. Páant ã míc mawat pínah yeó jáap Dios chah wẽpni nihat cãacwãdih watni jumna, péé míc mawat yeó jáap ã jumũchah, caandih enihcannitdih Dios ã yap yohbipna caá.

¹⁵ Caandih wã enat pónih, nin pah Jesús jwuh ái niij naáwap be: **“¡Ñi joyoó! Nuumní cãac ñi náhnicah, nuumúdihi ã juibíat pah, weembút ñi náhnicah, wã dei bejbipna caá.* Pánihna, yégueh duonít ã tíccat pah, táinidih chãjnit, wã jwũub dei juibínachah, ñi tíccan niit. Páant wã dei juibíat pínahdih túi pãinit, búdí ñi wẽibipna caá”**, ã niijíp be.

¹⁶ Queét bíic peihcannit nemépwã nihat baácdih moón ã maátadihi míc mawat túut niijná, ã yoób míc wáacat tútup be. Hebreo wéheatjĩh “Armagedón”, wũt jumũpboó ã míc wáacap be.*

* 16:10 Ex 10.21 * 16:12 Is 11.15 * 16:15 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3 * 16:16 Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr 35.22; Zac 12.11

17 Seis ángelwā ī puoh jéenaat tǎttimah, caán péeni jwuh ā bíbohni pamap diitboó jumnidih johlit jumapboó ā puoh yohop be. Páant ā puhwachahjeh, āih muumánt Dios wēpép āi niijíp be: “jPáant bóojeh tiguaá, buca!” ā niijíp be. 18 Páant ā niijíchahjeh, um náah jumni yoobát énoh wedoát biíc dih pūi, baác bádí ā méménap be.* Jon jǎtih páant bóo pohba baác āpī mémécán jíi. Buu caá chah baác méméat ā yoób jumap. 19 Páant ā baác méménachah, caán bádí tǎtchi, dúuc peét bejna, biíc peihcanni tǎtchina pah ā chǎwáp be. Nihat biih tǎtchinabut ā boto jéen beedáh bejep be. Caán bádí tǎtchi, Babilonia wǎt jumni tǎtchidih moón tabit yeejép ī chǎjatjidih náhnina, bádí íjnit, Dios queédih bádí ā peéh chǎjap be.* 20 Pánih baác méména, nihat quewana boto daab béj, jeenábut ā boto jéen beedáh bejep be. Pánihna, dedé jeé, quewabut ā noón wihcap be.* 21 Dahwani cámahni mah dahna cǎacwǎdih ā buug lǎjap be.* Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna ā jumap be. Pánihna, queédih ā buug lǎjachah, cǎacwǎdih tabit ā peéh chǎjachah ennit, Diosdih yeejép ī jǎihñap be.

17

Tabit yeejép chǎjat tǎutnih

1 Tǎttimah, siete pamapnadih bíbohni ángelwǎjeéh jumni wǎ pebh jainít, nin pah weemdih ā niij naáwáp be: “Ma en jǎuwá. Dawá majna chah chǎudnih dawá cǎacwǎdih tabit yeejép mi chǎjat tǎutat peéh, Dios ā peéh chǎjat pínahdih meemdih wǎ jǎutbipna caá.* 2 Nihat baác dih moón ī maátadih mi wǎtna caá. Queét maáta caántdih jepahnit, mijeéh ī yéj chǎjap be. Páant ī chǎjachah,

nihat cǎacwǎbut biíc yoobó ī yéj chǎjap be”, ā niijíp be.*

3 Páant ā niiját tǎttimah, Túini Espiritu ā wēpat weemdih bádí ā jumachah, cǎac wihcapboó ángel weemdih ā ub bejep be. Ā ub juibínachah, dúuni Namojih yad wili mi chǎuduchah, wǎ enep be. Caán Namó wǎ jwíih ennijeh muntih ā jumap be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ā jumap be. Āih waonádih dawá wǎt yee daácnī ā jumachah ennit, Dios bádí ā íjna caá.* 4 Caanjih chǎudnihboó maáta ī dawát chóodih mi dawáp be. Caán chóona chod dúuni, ñunáp mac pah chítah jumni, dawá oro, bádí jīb jumni jeé tíbna, perlas wǎt jumni tíbna biíc dih ī wid búudhni ā jumap be. Oro pamapdihbut mi bíbohó be.* Caán pámap táí jíghni jumna yuhna, caán diitboó bádí yeejép mi chǎjat ā jumap be. 5 Caánt yeejép wili miih móot juúhdih mi wǎt daácnī ā jumap be. Caan wǎtdih bita ī túi jéihcan caá. Nin caá mi wǎt: “BÚDÍ TǎTCHI BABILONIA WǎT JUMNI TǎTCHI PAH CAÁ. NIHAT YÉJ CHǎJATDIH ÑINAHAT TǎUTNIH, DIOSDIH NÁAHAT TǎUTCANNIH CAÁ”, niij daác búudhni mi jumap be. 6 Dawá Jesúihwǎdih míc maonit, íih meép ī yohochah enna, máihnih pah bádí mi weñep be. Jesús dih ī cádahcat jīb caánt queédih mi mawap be.

Caántdih ennit, weémboó wǎ en wǎhi bejep be. 7 Páant wǎ en wǎhi bejehach ennit, ángel weemdih nin pah ā niijíp be: “¿Dépanih tiguaá ma en wǎhi bej? Ma jéihca naáh yad wilidih mi chǎudni Namó siete waó jumni, diez mona jumnidihbut wǎ jéihyabipna caá. 8 Caán Namó jǎtih jumni ā jumap be. Obohjeéhtih, buu ā wih jwuhcan caá. Tǎttimah, caán numah bóo ítmant jumni ā

* 16:18 Ap 8.5; 11.13,19 * 16:19 Is 51.17; Jer 25.15; Ap 14.10 * 16:20 Ap 6.14 * 16:21 Ex 9.23; Ap 11.19 * 17:1 Jer 51.13 * 17:2 Is 23.17; Jer 51.7 * 17:3 Ap 13.1 * 17:4 Jer 51.7 * 17:8 Dn 7.7; Ap 11.7

bac jūóhbiḡna yuh caá.* Páant ā bac jūúwát túttimah, iiguíḡna ā bejḡbipna caá. Nin baác ā jumát pínah jātih Dios āihwā pínah ī wútdih āih papélah tólihdih ā daacáp jī.* Pánihna, ā daácca naáhwāboó caán Namó ā jwúub jígohochah, ī en wúhi bejḡbipna caá.

9 “Buu wā naáwátdih jéihíhna, űi túi joyoó. Namóih siete waoná, siete jeená panihni ā jumna caá. Caán siete jeenáḡjih caánt mi chúudup be. Caán siete jeená siete maátadih mi wútnit ā jumna caá. 10 Cinco maáta ī maáh jumatji jáantjeh ā buúdháh bejep be. Biíh queét túttimah, buu maáh ā jumna caá. Biíhboó caán túttimah maáh waadní, bahnijeh ā jumḡbipna caá. 11 Namoboó jātih jumni, buu wihcanni, queét siete maáta túttimah, jwúub jumna, maáh ā waadbíḡna caá. Caán siete maátajeéh jumni caá. Túttimah, iiguíḡna ā bejḡbipna caá.

12-13 “Namóih mona, diez maáta panihnit ī jumna caá.* Dawá cáacwā ī chah maáta pínah ī jumna caá. Obohjeéhtih, queétboó maáta ī waad jwúhcan caá. Queét diez maáta biíc yoobó jenah joinít, Namóihwā ī jumḡbipna caá. Pánihna, űih baácđih moón ī chah maáh Namodih ī waadábipna caá. 14 Queét diez maáta Namó biícđih bejnit, Oveja Wúúh ā űíonit, caandíh cádahcannit biícđih ī jumupna, míc mawadih ī juibíḡbipna caá. Páant ī míc mawachah yuhna, Oveja Wúúh āihwā biícđih queétboodíh ī yap yohḡbipna caá. Caán Oveja Wúúh nihat cáacwā ī maáta chah Maáh caá ā jumup. Pánih chah wéḡḡni jumna, queétdih ā yap yohḡbipna caá”, ángel ā niijíp be.*

15 Caanjéh muntih nin pah ā jwúub niijíp be: “Buu caánt yeejép

chāḡnih dawá mujna chah chúudnih ded pah mi jumatđih wā naóhḡbipna caá. Caan mujna nin baácđih moón, dawá cáacwā ī jumát pah caá. 16 Caán Namoboó, diez maátajih yeejép chāḡnihđih ī eníhcan niít. Pánihna, queétboó miíh bií déedih, miíh túni yéguehdihbut dúuc wái beedánachah, túc náah jumnih mi chāóḡbipna caá. Miíh déepđihbut ī jeémpḡbipna caá. Páant ī jeémp judhniđihbut ī cáo yoh beedábipna caá. 17 Dios yeejép chāḡnihđih yohat túut niijná, queét diez maátadih biíc yoobó ā jenah joyát túutup be, Namodih űih baácđih moón chah maáh ā jumát pínah niijná. Jon jātih Dios ā niijátji pah ā yap beedéchahjeh, Namoboodíhbut ā yohḡbipna caá. 18 Caánt ma ennihji nin panihni mi jumna caá: Caánt Babilonia wút jumni búdí tútchi panihni caá. Caán tútchidih moón nihat baácđih moondíh yeejép wútnit ī jumna caá”, ángel ā niijíp be.

18

Babilonia tútchi yohni ā jumát

1 Túttimah, biíh ángel, Dios pebh jumni ā dei jūúwúchah, wā enep be. Búdí wéḡḡni jumna, ā yeh iigát nihat baácboó ā túi baabáp be. 2 Pánih dei júnit, caán ángel tubit ā wéḡ niijíp be:

“¡Yohni caá buca! Wéḡép Babilonia tútchidih moondíh Dios jáantjeh ā yoh beedánap be.* Búu dawá neméḡwā, yeejép jwébehwā, cáacwā ī en iinit mícjeh ī jumna caá.*

3 Nihat baácđih moón, ī maáta biícđih, caán tútchidih moón yeejép ī chāḡjachah, ī en yacap be. Páant yeejép ī chāḡatđih en yacnit, Namodih wéḡnit, ī jepahap be. Queét nihat dawá bií déedihbut ī en űinahap be. Páant yeejép

* 17:8 Sal 69.28; Ap 3.5; 13.8

* 17:12-13 Dn 7.24

* 17:14 Dt 10.17; Ap 19.16

* 18:2 Is

21.9; Jer 51.8; Ap 14.8

* 18:2 Is 13.21; Jer 50.39

ĩ chājatji jīb Diosboó caán tútchidih moondih ã yoh beedánap be”, ã niijíp be.*

⁴ Túttimah, jeámant Diosboó nin pah ái niijíp be:

“Wĩhwáá, caán tútchidih moón biicdih yéej chājcat tútt niijná, ñi bac bejeé.* Ñi bac bejcah, queédih wā peéh chājachah, yeebdíhbat ã chāúhbipna caá.

⁵ Ĩ yéej chājat caánt yeejép chājnih mi yéej chājatji pah, búdí yoobát ã jumna caá.* Pánihna, weémboó mi yéej chājatjidih wā quíib buudcán caá.

⁶ Pánih quíib buudcán, caántdih búdí wā peéh chājat tútbipna caá. Cāacwādh yeejép mi chājat tútatji pah, caántboodih yeejép yoobát wā peéh chājat tútbipna caá.*

⁷ Caántboó ‘Weém maáh wili, túinich caá. Ēemp wannih ĩ moh yéejat panihcan caá. Dedé yeejép yapat weemdih ã wihcan niit’, mi niij jenah joyóp yah be. Páant niij jenah joiná, búdí jīb jumnidih mi bíbohó be. Páant búdí jīb jumnidih mi bíbohatji pah muntih, yeejép mi yapa naáh.

⁸ Páant mi niij jenah joyóchah yahna, náhnicahjeh caántdih peéh chājat pínah ã jumnipna caá. Caánt tubúp chāúh, wan jūinít, nuugúpjijhjih mi wanbipna caá. Páant mi wanuchah, caántdih ĩ cáo yohbipna caá. Weém ñi Maáh Dios chah wēpni jumna, caántdih wā niiját pah yoobópdi wā

peéh chājat tútbipna caá”, jeámant ái niijíp be.*

⁹ Pánihna, Dios caántdih peéh chājna, ã cáo yohochah, caán jeidih ennit, nin baácdih moón ĩ maáta búdí ĩ jūibípna caá. Queét mijeéh yeejép chājnitji, caán tútchiboó táini bíí déedih jīb chājadih ĩpĩ jūibínap yah be. ¹⁰ Páant búdí ã iiguíchah enna, queét maáta ĩih tútchimant jumna, biic yoobó peéh chājat pínahdih úumnit, ĩ en wāhi bejbipna caá. Caandih en wāhi bejnit, nin pah ĩ niijbípna caá:

“Moh yéejni tútchi caá, Babilonia. Con búdí tútchi, chah wēpni tútchi ã jumap yah be. Obohjeéhtih, náhnicah, con tútchidih Dios ã peéh chājna caá”, ĩ niijbípna caá.*

¹¹ Nihat baácdih moón bíí dée jīb chāj jibnitboó, caán tútchi ã buudúchah enna, bíí déedih jwúub jīb chāj wāhat pínah wihcat jéihnit, búdí ĩ jīgahbipna caá.* ¹² Oro, plata, búdí jīb jumni jeé tíibna, perlas wūt jumni tíibnadihbat ĩ jéih jīb chāj wāhcan niit. Bíih ĩ ub jūóhni táini yéguéhna, maáta ĩ dūwát jaihni yéguéh chóona, seda wūt jumni túi itini chóona, dūuni yéguéh chóonadihbat jīb chājnit ĩ wihcan caá. Bíih ĩ ub jūóhni chej jumni máa nahna, marfil wūt jumnijih ĩ chājnidih, búdí jīb jumni máajih ĩ chājnidih, bronce wūt jumnijih ĩ chājnidih, itahjih ĩ chājnidih, mármol wūt jumni jeejih ĩ chājnidihbat jīb chājnit ĩ wihcan caá. ¹³ Bíih ĩ ub jūóhni ĩ jeémátdih ĩ nuñaat pínah canela wūt jumni, bíih ĩ jeémátdih ĩ nuñaat pínahbat, chej jumni ĩ cáwat pínah, mirra wūt jumni chej jumni dahnadihbat jīb chājnit ĩ wihcan caá. Bíih ĩ ub jūóhni ĩ jeémát pínah jiwá iguuh mac, jeémát chājat yíi, trigo oj, caán tíibnadihbat jīb chājnit

* **18:3** Is 23.17; Jer 51.7 * **18:4** Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45 * **18:5** Gn 18.20-21; Jer 51.9 * **18:6** Sal 28.4; 137.8; Jer 50.29 * **18:8** Is 47.7-9 * **18:10** Ez 26.16-17 * **18:11** Ez 27.31,36

ĩ wiħcan caá. Bitá jiwiwā, ovejawā, caballowā ĩ wáini pātúni chóna biícđihbut jīb chājnĩ ĩ wiħcan caá. Queéđih teo wāhñit pínahđih ĩ ub jūwáchah yuhna, queéđih jīb chājnĩ pínah ĩ wiħcan caá. Pánihna, jīb chājnĩ pínah ĩ wiħcaħ enna, queét ub jūóhñitjiboó bádĩ ĩ jġahbipna caá.* ¹⁴ Caán tătchidih moonjídih jāiná, nin pah ĩ niijbípna caá:

“¡Adé! ĩ moh yéejna caá. Nihat ĩ oiniji ā buádah bejep be. Nihat túini ĩ bíbohnijibut ā buádah bejep be. Chéneji ā jwúub wiħcan niít”, ĩ niijbípna caá.

¹⁵ Queét caán tătchidih moonđih bií dée jīb chāj wāhna, bádĩ ĩ jīb tewep yuh be. Pánihna, caán tătchidih yuúpmah ĩ en boj behbipna caá, “Jwiítđihbut peéh chājná”, niijná. Páant niij en űuhna, caán tătchidih bádĩ ĩ jġahbipna caá.* ¹⁶ Bádĩ jġahñit, nin pah ĩ niijbípna caá:

“Moh yéejnit caá con bádĩ tătchidih moonjĩ. Queét caánt yeejép chājnih mi nihat pah túinidih ĩ bíbohoy yuh be. Caántboó túi jāihni, túi đũni yégueħ chóna, maáta ĩ đuwát chónadih mi đuwáp yuh be. Oro, bádĩ jīb jumni jeé tībna, perlas wăt jumni tībnađihbut búadħni yégueħ chónadih mi đuwáp yuh be. Páant mi nihat pah con tătchidih moón ĩ jumap yuh be.

¹⁷ Obohjeéhtih, náhncaħjeh con tătchi ā buádah bejep be”, ĩ niijbípna caá.

Nihat dahwani jāáj chónadih moón, ĩ maáta, queéđih teo wāhñit, bita bádĩ majboó teo jibnitbut, caán tătchidih yuúp ĩ enbipna caá.* ¹⁸ Caanjġħ enna, caán tătchi

ā iiguíchah ennit, nin pah ĩ niij űaácbipna caá: “Con tătchi nihat pah, biíħ tătchina ā wiħcan caá”, ĩ niijbípna caá.* ¹⁹ Pánih bádĩ jġah jāinít, nin pah ĩ niijbípna caá:

“¡Adé! Con tătchidih moonjĩ moh yéejnit caá. Túini tătchi yuh jġĩ. Nihat jwiít dahwani jāáj chóna bíbohnit, bádĩ mujna jibnit, con tătchidih bóo bií déejġħ jwĩ jīb tewep yuh be. Obohjeéhtih, biícmantjeh con tătchi ā buád beedah bejep be”, ĩ niijbípna caá.*

²⁰ Caán tătchidih Dios ā yohochah ennit, yeéb nihat, ángelwā, Jesúłhwā, āih túini doonáđih naóħ jibnit, naóħ yapanit biícđih, bádĩ űi weñeé.* Caán tătchidih moón yeebđih bádĩ yeejép ĩ chājat túutap be. Páant yeejép ĩ chājatji jīb Dios ā peéh chājna caá, buca”, ĩ niijbípna caá.

²¹ Tătťimah, biíħ wépép ángel bádĩ jee dáhdih ub űaha bojnit, bádĩ mujna ā yoh báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah ā niijp be:

“Nin jee dáh ā buúg báahat pah bádĩ Babilonia tătchi páantjeh buadħni ā jumna caá.* Páant ā buádát tătťimah, caán tătchidih chéneji ĩ encan niít.*

²² Caán tătchidih ĩ ewatji ā jwúub wiħcan niít. Árpasđih ĩ biítatji, chíó nahnadih ĩ póojatji, biíħ póojat nahnadihbut ĩ póojatjibut ā wiħcan niít.* Caán tătchidih teonitji ĩ jwúub teocan niít. Jeémát chājna, jeé júđujġħ ĩ únat yáaatbut ā laiħcan niít.

²³ Caán tătchi ā jwúub yeh iigcán niít. Téihya chéonit, ĩ wēi wéheatjibut ā jwúub laiħcan

* **18:13** Ez 27.12-13.22 * **18:15** Ez 27.31,36 * **18:17** Is 23.14; Ez 27.26-30 * **18:18** Ez 27.32 * **18:19** Ez 27.30-34 * **18:20** Dt 32.43; Jer 51.48 * **18:21** Jer 51.63-64 * **18:21** Ez 26.21 * **18:22** Is 24.8; Ez 26.13 * **18:23** Jer 7.34; 25.10

niit.* Caán títchidih moón bíí déedih jíib chāj jibnit bíih títchinadih moondíh í en ñinahat tútup be. Pánih en ñinahat tútutnit, Diosdih í náahcat pínah niijná, queétdih í yééjanap be”, ángel ā niijíp be.

²⁴ Caán títchidih moón Dios naáwátdih naóh yapanitdih, bita āihwādihtut yeejép ít mao yohop tajī. Nihat bíih títchidih moonbát Jesúihwādih í mao yohatdih ít en yacap tajī. Páant bádí meép í yohatji jíib, Babilonia títchidih moondíh Dios bádí ā peéh chājap be.*

19

¹ Babilonia títchi ded pah ā yapat pínahdih wā enat títtimah, jeámant dawá nin pah í níj wēi ñaacáchah wā joyóp be:

¡Aleluya! Diosdih bádí jwī wēi naóh jíih. Dios jwiitdih táí wēni caá. Nihat cāacwādihtutni, chah wēpni caá. Pánihna, caandíh bádí wēi naáwát caá náahap.

² Yeecan, yoobópdih peéh chājni caá. Yeejép chājnihdih en yacnit, nin baácdih moón yeejép í chājap be. Pánihna, caántboodíh Dios bádí ā peéh chājap be. Āihwādihtut mi mao yohat jíibbát, bádí ā peéh chājap be”, í niijíp be.*

³ Títtimah, nin pah í jwáub níj wēi ñaacáchah, wā joyóp be:

¡Aleluya! Diosdih jwī táí wēi naóh jíih. Caán yeejép bádí títchi íg beední jumna, chéneji ā jwáub jígohcan niit”, í niijíp be.*

⁴ Queét veinticuatro maáta, chéneha míc dawá quíibna jumnit ángelwā bíicdih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah jwī Maáh Diosdih í níj wēi ñaacáp be: “¡Páant tigaá!

¡Aleluya!” í niijíp be. ⁵ Títtimah, Maáh pehb ñuhni nin pah āi niijíp be:

“Jwī Maáh Diosdih ñi weñeé. Nihat caandíh teo wēhntit, oboh jumnit, maátatut, nihat yeéb āihwā ñi táí weñeé”, ā niijíp be.*

Oveja Wūáh téihya chéona, ā numah jeémát

⁶ Títtimah, dawá cāacwā í wēi naáwáchah, wā joyóp be. Bádí dóo, énoh ā yáaat pah bóo āi yáanap be.*

“¡Aleluya! Diosdih bádí jwī wēi naóh jíih. Būū jwī Maáh yoobát caá ā jumap. Pánihna, jwī Maáh chah wēpnidih jwī wēi naóh jíih.*

⁷ Būū Oveja Wūáh téihya chéwat tútut caá ā chājap. Ā téihya chéonih pínah wili, táí míc ámoh péanah mi páina caá.

⁸ Túi baabní yégueh quei wíhcanni chóodih Dios caántdih ā wāhup be. Caán táí baabní yégueh Dioíhwā í táí chājatdih ā jautna caá. Pánihna, í téihya chéwat yeó jáap ā jumachah, jwiit jwī wēi jíih”, í niijíp be.*

⁹ Páant í níj wēi naáwát títtimah, caán ángel nin pah weemdíh ā jwáub niijíp be: “Nindih ma daacá: ‘Oveja Wūáh téihya chéona,

ā numah jeémátdih* Dios ā did bojnitboó, táí wēnit caá’, ma níj daacá”, ā niijíp be. Páant niijnákeh tih, nin pah ā jwáub ñuán niijíp be: “Tái yoobópdih tibeé wā naáwát. Dios weemdíh ā naáwát tútut be”, ā niijíp be.

¹⁰ Páant ā niijíchah joinit, caan péhb bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat tútut wā chājap yuh be. Obohjeéhtih, páant wā chājachah ennit, weemdíh nin pah ā niijíp be: “Páant ma chājca bojoó. Meém

* 18:24 Jer 51.49 * 19:2 Dt 32.43; 2R 9.7 * 19:3 Is 34.10 * 19:5 Sal 115.13 * 19:6 Ez

1.24 * 19:6 Sal 93.1; 97.1; 99.1 * 19:8 Ef 5.23-32; Ap 7.14 * 19:9 Mt 22.2-3

ma nihat pah weembát Diosdih teo wáhni mun tigaá. Ma déewā Jesúhwa, nihat áih túini doonádih cádahcannit í nihat pah weembát Diosdih teo wáhni mun tigaá. Diosdihjeh bódicha caj yoh ñajnit, weñat caá náahap”, ã niijp be. Nihat Dios naáwátdih naóh yapanitboó Túini Espíritu ã wēpatjñh Jesúh túini doonádih jwí naóhna caá. Páñihna, jwiit nihat caandíh teo wáhnit mícjeh caá.

Baabní caballojih chéudni

11 Túttimah, Dios ã jumupboó jēc pāa lajni pah ã jumuchah, wā enep be.* Caánboó baabní cabalodih wā enep be. Caanjíh chéudni “Yecanni, yoobópdi chājni”, ã wāt jumup be. Caandíh eníhcannitdih míc maonit, yoobópdi peéh chājni caá.* 12 Áih quíbná tñu òopát panih jígoni be.* Áih wao dáhdih maáta í dūwát júdnadiah dawá ã dūwúp be. Bíh wūtbut ã dūwúp be. Caán wátdih caanjéh ã jéihyep be. Bitá í jéihcap be. 13 Áih yégueh, búdí meép chéuhni chóodih ã dūwúp be. Caanjéh yuhna, bíh wūt jumna, “Dios ã jenah joyátdih naóhni”, ã wāt jumup be.* 14 Áih soldadowā jeámant moón caandíh í péenap be. Baabní caballowājih chéudnit, táí quei wíhcanni baabní yégueh chóonadih duonít míc í jumup be. 15 Chénaboó jaco jumni íbat naadíh ã cháác tewep be. Caán naá nin baácdih moondíh ã yap yohat pínah naá ã jumup be. Á wēpatjñh ã wātuchah, bíc caandíh ã jéih yap yohcan niit.* Dios chah wēpni nin baácdih moón tabit í yéej chājatjidih búdí ã íjna caá. Páant ã íjichah, caballojih chéudniboó queétdih búdí ã peéh chājbipna caá.* 16 Áih yégueh chóo mújijh áih bíh wāt daácní ã

jumup be, nihat í jéih enat pínah niijná. “NIHAT CĀACWĀ Ī MAĀTA CHAH WĒPNI MAĀH CAĀ”, ã niij daácní ã jumup be.*

Namodih ã yap yohat

17 Túttimah, yeojíh ñuhni ángeldih wā enep be. Nihat jóopwādhíh nin pah ã niij ej wáacap be: “Míc wáacnit, Dios ã wáhni jeémátdih ñi jeémp júúwá. 18 Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitjñh bácahdih jeémát táut niijná, ñi míc wáac júúwá. Í maáta, soldadowā í maáta, chah wēpni, caballowā, queétjih chéudnit, nihat bita, queétdih teo wáhnit, teo wáhcannit, oboh jumnitbut, queét nihatíh bácahdíh jeémát táut niijná, ñi pái júúwá”, jóopwādhíh ángel ã niijp be.*

19 Túttimah, Namodih, nin baácdih moón chah maáta, íh soldadowā bícdih míc wáacnit, míc mawadih í bejchah, wā enep be. Páñihna, baabní caballojih chéudni, áih soldadowā bícdih í jumupna Namowā míc mawadih í juibínap be. 20 Páant í míc mawachah, baabní caballojih chéudniboó Namodih yap yohnit, ã tewep be. Bíh Namo, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niij yeenidihbut yap yohnit, ã tewep be. Caán yeeniboó jwíh jūóhni Namodih nihat cáacwā í táí jenah joyát pínah niijná, cáacwā í jéih chājca naáhdih dawá chāj júutni ã jumup be. Caán ã júutatjñh Namoih wāt duonítidih, áih pāpnidih wēinitdihbut ã yeenap be.* Queét chénewādhíh yap yohnit ã chéwat túttimah, queét báadhnitdihjeh iiguípna ã yohop be. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tabit yeejép chej jumni, íg dābcapboó ã jumup be. 21 Bitá íjééh jumnitjidih baabní caballojih chéudniboó ã cháác

* 19:11 Ez 1.1 * 19:11 Sal 96.13; Is 11.4 * 19:12 Dn 10.6 * 19:13 Jn 1.1,14 * 19:15 Sal 2.9 * 19:15 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20 * 19:16 Dt 10.17; Ap 17.14 * 19:18 Ez 39.17-20 * 19:20 Ap 13.1-18

teoni íbat naajíh ã mawap be. Páant ã mawat túttimah, queét jóopwáboó íih bácahjidih jeémpnit, búdí í wad jumap be.

20

Mil jópchi Jesucristo áihwãjeéh ã maáh jumat

¹ Túttimah, bíih ángel jeámant ã dei jóúwáchah, wã enep be. Numah bóo ítdih bóo llavedih, búdí ítah tópdihbut ã bíbohob be. ² Pánih dei joinít, Maí Dũũnidih ã tewep be. Caán Maí Dũũni jon játih bóo maí chóo dũũníji, nemépwã í maáh, Satanás wãt jumni ã jumap be.* Caandíh teonit, mil jópchi pohba yeejép ã chãjcat pínah niijná, ã ub dei jóóhni ítah tópjíh ã chéwep be. ³ Pánih chéó péanit, ã bac jóóhniiji íitboojéh muntih yohnit, ã nemep be, baácđih moondíh mil jópchi pohba ã yeecat pínah niijná. Mil jópchi túttimah, caandíh ã jóúub bacabipna caá, daocánni yeó jáap ã jum jawahat pínah niijná.

⁴ Túttimah, dawã maáta chúudnitdih wã enep be. Cáacwã í yéejatji jíib, í peéh chãjat pínah wêpatdih queét maátadih Cristoboó átát wũhup tabe.* Bitadihbut wã enep be. Queétboó Jesúh táini doonádih, Dios naáwátđihbut í naáwátji jíib waó bóod yohnitji jóúub boonit í jumap be.* Namodih, áih pãpnidihbut, bóđicha caj yoh ñaj wéicannit, íih móot jóúhñadih íih téihyanadihbut, áih wãtdih í daacát tútucap be.* Bitã queéđih í mao yohat túttimah, í jóúub boo pud jóúwáp be, páant muntih. Pánih jóúub boo pud jóúwát túttimah, queét mil jópchi Cristo bícđih maáta ã jumãt tútup be. ⁵ Cristoíhwã í maonitji, wannitjibut, í jóúh boo pud jóúwáp be. Obohjeéhtih, bitã wannitjiboó í

boo pud jóúh jóúhcap be. Jesúíhwã mil jópchi maáta í jumãt túttimah, queét jóúh í boo pud jóúhbiãna caá. ⁶ Pánihna, ã jóúh boonitboó yéejat wihcannit búdí wéinit í jumap be. Queét iiguípna bejcan, í jóúub wũncan níit. Diosđih, Cristodihbut wéi úubh wũhñit jumna, ájeéh í wãtbiãna caá.*

Cristo nemépwã í maáhđih ã yap yohat

⁷ Mil jópchi túttimah, Satanásđih, numah bóo íitboó Dios ã chéó yohat tútuniji jóúub wãtñi ã jumãbiãna caá. ⁸ Pánih bacniji nin baácđih moondíh ã jóúub yeebiãna caá. Gog wãt jumnitđih, Magog wãt jumnitđihbut ã yeebiãna caá.* Pánihna, queét ã yeeatđih joinít, míc mawadđih bejat tút niijná, íih soldadowãđih í míc wãacbiãna caá. Queét soldadowã óon ã dawát pah í jumãbiãna caá.

⁹ Nin baácđih bej peétnit, Dioíhwã ã oinit í jumapna í ñuh pũud bejbiãna caá. Páant í ñuh pũud bejchah, Dios jeámant iigát wahnit, queéđih ã cáo beedábipna caá. ¹⁰ Páant ã cáwat túttimah, queéđih yeeni nemépwã í maáhđih iiguípna ã yohbiãna caá. Namodih, “Dios naáwátđih naóh yapani caá”, níj yeenidihbut ã yohopjiboo muntih í maáh Satanásđihbut ã yohbiãna caá. Caán iigát búdí muj pah bóo, tabit yeejép chej jumni, iig dũbcapboó ã jumap be. Caanjíh páantjeh yeejép í tubabiãna caá.

Dios caandíh jepahcannitjidih ã yoób peéh chãjat

¹¹ Túttimah, tái baabní búdí chúudatđih Dios ã chúudachah, wã enep be. Nin baác, jeábũt bũudná, ã jígochãp be, bũca. ¹²⁻¹³ Oboh jumnitji, í maátãbut wannitji jóúub boonit, Maáh pebh í ñuhuchah, wã enep be. Búdí mujboó bũudnitji,

* 20:2 Gn 3.1 * 20:4 Dn 7.9,22,27; Mt 19.28; Lc 22.30 * 20:4 Ap 6.9 * 20:4 Ap 13.16-17; 14.9 * 20:6 Ap 1.6; 5.10 * 20:8 Ez 38.2,9,15

baácboó buédnítjibat boo pud jáóhnit queét ñuhnit í jumup be. Caanjih í ñuhchah, caán Maáhboó ã daácniji papélah tólihnadih ã watap be. Caán tólihna cáacwã ded pah í chãjatjidih átát daácji taga. Túttimah, biih tólihdihbut ã watap be. Caán tólihboó Jesúsdi h jephantíjiih wãtnadih ã daácní ã jumup be.* Pánihna, caán tólihnant en péanit, ded pah í chãjatji jíib ã peéh chãjap be.* 14-15 Pánihna, Dios áihwãdih ã wüt daácní tólihboó det íih wüt wihcannitdih peéh chãjnit, iigúipna ã yohop be. Páant iigúipna ã yohnitboó jwúub wãnnit panihnit í jumup be. Pánihat túttimah, chéneji jwúub wãnat ã wihcan niit, buca.*

21

Jáap jeá, jáap baácbut

¹ Túttimah, jáap jeá, jáap baácdi hbut wã enep be.* Jwíih jumni jeá, baác, búdí mujbut átát buédáh bejep be. Páant ã buédáchah, ni hat yéejatbut átát buédáh bejep be.

² Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebhmant ã dei jüwúchah, wã enep be.* Téihya chéonih pínah táini yégueh ðonít, mi áa pínahdih jwãáádih jüwúat dée pah táí jíghni ã jumup be.* ³ Caandih wã enechah, Maáh ã chúdupmant nin pah áí níj wêp naáwáp be: “Ñi eneé. Bu jwuh caá Dios cáacwãjééh jumna caá ã chãjap, buca. Íjééh jumna, áihwã yobát í jumuchah, caanjéh í Maáh ã jumbipna caá.* ⁴ Queédih ã weñanachah, jígahatbut ã wihcan niit. Yéejat wihcah, tubatbut wihcah, í jwúub wãncan niit. Tuba juñát wihcah, wã juñátbut ã

wihcan niit. Nihat jon játih yeejép ã jumatji ã buédáh bejep be”, ã niijíp be.*

⁵ Túttimah, caán chúdni nin pah ã jwúub niijíp be: “Ñi eneé. Nihatdih jáap múicjeh wã chãjna caá”, ã niijíp be. Páant niijnít, nin pah weemdih ã jwúub niijíp be: “Buatéh wã niiját táí yoobópdi h jumna, wã niijátji pahjeh biíc yoobó ã yapbipna caá. Páant wã niijátjidih joinít, ma daacá”, ã niijíp be.

⁶ Túttimah, nin pah ã jwúub niijíp be, páant muntih: “Páant bóojeh tigaá. Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandih wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Det taca joótnit, mahdih í babhbíhichah, táini mahdih jíib náahcanjeh, queédih wã wãhbipna caá. Caán mahdih babhñitboó jwúub wãncan, páantjeh wãjééh í jumbipna caá.* ⁷ Det yeejépdih yap yohnitdih nin pah wã táí chãjbipna caá: Jáap baácboó jumna, búdí í wëbipna caá. Pánihna, weém íih Dios yoobát wã jumuchah, queétboó wã weh í jumbipna caá.* ⁸ Obohjeéhtih, det úmna, weemdih cádahnit, weemdih náahcannit, yeejép chãjnit, cáacwãdih mao yohnit, í weha mána nihcannitjéh yéej chãjnit, jíóhnit, í pãpnidih wëinit, ni hat yeenit yuh buca iigúipna í bejbipna caá. Caán iigúipboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, iig ðubcapboó caá. Caanná bejna, jwúub wãnat pah í bejna caá”, ã niijíp be.*

Jáap Jerusalén

⁹ Túttimah, biíc ángel, siete pamapna bíbohñit ã peéh chãjat táutnit ángelwãjééh jumni, wã pebh ã juyáp be.* Pánih junít, nin pah

* 20:12-13 Sal 69.28; Ap 3.5 * 20:12-13 Dn 7.9-10 * 20:14-15 Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8 * 21:1 Is 65.17; 66.22; 2P 3.13 * 21:2 Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12 * 21:2 Is 61.10; Ap 19.7-8 * 21:3 Lv 26.11,12; Ez 37.27 * 21:4 Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17 * 21:6 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 * 21:7 2S 7.14; Sal 89.26-27 * 21:8 Mt 25.41; Ap 2.11; 20.14 * 21:9 Ap 16.1

weemdih ã niijip be: “Ma en jüúwá. Oveja Wüüh ã jáap áa jamnihdih meemdih wã júutbipna caá”, ã niijip be. ¹⁰ Pánihna, Túini Espiritu jap bóo jeejina weemdih ã namah púuh laab béjep be. Páant ã namah púuh laab juibínachah, japmant Dioih tátchi, Jáap Jerusalén, ã dei jüúwáchah, weemdih ã júutup be.*
 Nin pah caán tátchi ã jíghop be: ¹¹ Dios ã yeh iigátjih túi yeh iigni tátchi ã jumap be. Búdí júb jumni jeé túi jēlepni, itah naadih jwí túi en yabaca bojat pah, caán tátchi ã jumap be. ¹² Caán tátchi yehmant wáihyat júdu, búdí wúupni jap bóo yoobát ã jumap be. Caán wáihyat júdadih doce jēcna ã jumap be. Caan jēcna jumat pah biquína ángelwã ï wapap be. Caan jēcna jumat pah Israel jumena doce poómp ïih wātna daácsi ã jumap be. ¹³ Yeó aáb jüúwápmant biíc peihcanni jēcna ã jumap be. Yeó dei bejepboobát biíc peihcanni jēcna ã jumap be. Nin chóop yapatboobát biíc peihcanni jēcna ã jumap be. Biih chóop yapatboobát biíc peihcanni jēcna ã jumap be.*
¹⁴ Caán wáihyat júdu, doce jee dáhnajih ã lajap be. Caán jeé jumat pah Oveja Wüüh jwiit doce ã naáwát táutnitji, jwíih wātna daácsi ã jumap be.*

¹⁵ Weemdih naóhni ángel ã jenah enat pínah oro nahdih ã bíbohó be. Caán tátchidih, wáihyat júdu, jēcnadihbut jenah enat túut ã chājap be.* ¹⁶ Pánihna, caán tátchi ãih maatát, ãih japat, ãih buwábut, nihat biíc yoobó múic ã jumap be. Caán ángel ã bíbohni jenah enat nahjih caán tátchidih ã jenah enechah, doce estudio ï niijni, dos mil doscientos kilómetros maátni ã jumap be. ¹⁷ Caandih jenah en péanit, caán wáihyat júdu ã

wúupatdih ã jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos ï niijni, sesenta y cinco metros wúupni júdu ã jumap be. Jwiit cáacwã jwí jenah enat pah, caán ángel jenah enna ã chājap be.

¹⁸ Caán wáihyat júdu túi jēlepni jeejih ã chājni júdu ã jumap be. Caán tátchiboó, orojih ã chājni tátchi ã jumap be. Caán oro quei wíhcanni túi en yabacaat ã jumap be. ¹⁹ Caán wáihyat júdu lajni doce jee dáhna nihat mácah chítah jumni búdí júb jumni ã jumap be. Jwíih jumni jaspe wāt jumni jeé ã jumap be. Caán túttimah zafiro, ágata wāt jumni jeé ã jumap be. Caán biíc peihcanni jeé túttimah, esmeralda, ²⁰ ónice, cornalina wāt jumni jeé ã jumap be. Caán seis jeé túttimah, crisólito, berilo, topacio wāt jumni jeé ã jumap be. Caán nueve jeé túttimah, crisoprosa, jacinto, amatista wāt jumni jeé ã jumap be. ²¹ Caán doce jēcna perla wāt jumni jēcna ã jumap be. Caan jēcna yoobó biíc perla dahjeh ã jumap be. Caán tátchidih bóo búdí namá quei wíhcanni túi en yabacaat oro namájuh ã jumap be.*

²² Caán tátchidih Dioih muúdh wã en bidip yap be. Obohjeéhtih, ã wihcan be. Caán tátchidih nihat pehbhoó jwí Maáh Dios chah wēpni, Oveja Wüühbut ï jumap be. Pánihna, nihat caán tátchi Dioih muú yoobát be. ²³ Dios, Oveja Wüüh biíc dih ï yeh iigátjih caán tátchi ã túi baabáp be. Pánihna, yeodih widhdihbut ã náahcap be.*
²⁴ Nihat nin baácdih moonjí Dios ã yeh baabátna jumna, yoobópdih ï túi jéihbipna caá.* Nihat baácdih moon ï maáta caán tútchina juibínit, nin pah Diosdih ï níj wēi naóhbipna caá: “Jáantjeh wíih cáacwã weemdih búdí ï weñep be. Pánihna, buu meemdih jwáh wã

* 21:10 Ez 40.2 * 21:13 Ez 48.30-35 * 21:14 Ef 2.20 * 21:15 Ez 40.3 * 21:21 Is 54.11-12

* 21:23 Is 60.19-20; Jn 8.12 * 21:24 Is 60.3

numah wēibipna caá”, i niijbípna caá. ²⁵ Caán tútchidih bóo jęcna pāa lajni ā jumbipna caá. Caanná dupúát wihcan, caan jęcnadih nemat ā wihcan niít. ²⁶ Nihat cāacwā Diosdih nin pah ī niij wēi naóhbiipna caá: “Meém chah táini, chah wēpni ma jumachah, meemdih nihat weñat caá náahap”, ī niijbípna caá.* ²⁷ Yeejépboodih caán tútchina ī ub bejcan niít.* Ded yéej chājnít, yeenitbut, caán tútchina ī jéih waadcán niít. Oveja Wūáh ā bíbohni papélah tólihboó ī wātnadih daácnitjeh caán tútchina ī waadbípna caá.

22

¹ Túttimah, báadhdani mujdih caán ángel weemdih ā júutap be. Caan múj táí muj mac baabní,* Dios, Oveja Wūáhbut ī chūadupmant noój jāáj jūóhni ā jumap be. ² Caán tútchidih bóo búdí namá tac yoób ā noój jāajánap be. Caan múj jwējdih chénat pah buwá báadhdat túutni máa nahna ā lajap be.* Caan náhna widh jumat pah quehna, biíc jópchidih doce láa ā quehep be. Caan náh nāonabut cāacwā ī booaat pínah ā jumap be. ³ Caán tútchiboó “Caán ā táican caá”, Dios ā niijni ā wihcan niít.* Caán tútchidih Dios, Oveja Wūáh biícidih ī chūadat ā jumbipna caá. Pánihna, nihat caán tútchidih moón queét pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ī wēibipna caá. ⁴ Queét Diosdih ī míc jwāáh enbipna caá.* Īih móot juáhnadih áih wāt daácnit ī jumbipna caá. ⁵ Caanná dupúát ā wihcah, jiiátdih ī náahcan niít. Jwī Maáh Dios ā yeh iigátjeh ā jumachah, yeó ā yeh iigátdihbut ī náahcan niít.* Caán tútchidih moón páantjeh maáta ī jumbipna caá.*

* **21:26** Is 60.11 * **21:27** Is 52.1; Ez 44.9 * **22:1** Ez 47.1,12; Zac 14.8 * **22:2** Gn 2.9 * **22:3** Gn 3.17 * **22:4** Sal 17.15; Mt 5.8; 1Jn 3.2 * **22:5** Is 60.19; Ap 21.23 * **22:5** Dn 7.18 * **22:11** Dn 12.10

Jesucristo nin baácboó ā jwáub dei jūúwát pínah bahnijeh ā jūdhdad

⁶ Túttimah, caán ángel weemdih nin pah ā niij naáwáp be páant muntih: “Dios nihat nin ā naáwát yoobópdih caá. Á niijátji biíc yoobó ā yapbipna caá. Jwī Maáh Dios ā naáwátdih naóh yapanitdih jéihyani caá. Pánihna, caánboó buu láa áih ángeldih ā wahap be, caandih teo wāhnitdih túttimah ded pah yapat pínahdih ā jéihyaat pínah niijná”, ā niijíp be.

⁷ Túttimah, Jesús jwáh nin pah ā niijíchah, wā joyóp be: “**¡Ñi joyoo! Wā jwáub dei bejat pínah bahnijeh ā jūdhdad caá. Det nin tólihboó ā daacátdih táí jenah joí jepahnit, wēinit ī jumbipna caá**”, ā niijíp be.

⁸ Weém, Juan, nin nihat wā daácnidih ennit, wā joyóp be. Caandih joinít, wā enat túttimah, weemdih júutni ángel pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih weñat túut wā chājap yuh be. ⁹ Páant wā chājachah enna, nin pah weemdih ā niijíp be: “Páant ma chājca bojoó. Meém ma nihat pah, weembát Diosdih teo wāhni mun tigaá. Ma déewá Dios naáwátdih naóh yapanit, nihat cāacwā nin tólihbih bóo watatdih jepahnitbut ī jumat pah weembát biíc yoobó Diosdih teo wāhni caá. Pánihna, Dios pebh bódicha caj yoh ñajnit, caánboodih caá weñat náahap”, ā niijíp be.

¹⁰ Páant niij péanit, nin pah ā jwáub niij naáwáp be: “Ma daácnit tólih ded pah ā yapat pínahdih Dios ā naáwáp be. Páant ā yapat pínah bahni ā jūdhdachah, caán tólih ā naáwátdih ma jweéhca bojoó. ¹¹ Caán láa wā naáwátji pah ā yapachah, det yéejnit páantjeh ī yéej chāj dáhwa naáh. Obohjeéhtih, det

Dioihwā tui chājnit, i tui chāj cádahca bojo naáh”, ã niijíp be.*

¹² Páant ã niiját túttimah, Jesúsboó nin pah ã jwúub niijíp be: **“iÑi joyoó! Wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh ã judhna caá. Nihat cáacwãdih ded pah i chãjatji jib wã wãhat pínahdih ub dei bejat tút caá wã chãjap. Pánihna, wíihwã, táinidih ñi chãjatji jib, yeebdih wã tui chãjbipna caá. Obohjeéhtih, weemdih jepah-cannitjidih wã peéh chãjbipna caá.*** ¹³ Weém biihmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandih wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jambipna caá”,* Jesús ã niijíp be.

¹⁴ Det quei wíhcanni yégueh duonít panihnit yéj chãjatdih cádahnit, ma enni tútchina i jéih waadbipna caá. Caán tútchidih bóo báadhdát túttni máa nah quehedih i jeémpbipna caá. Pánih jumnit, búdí i wëibipna caá.* ¹⁵ Obohjeéhtih, det yeejépwã, jióhnt, i weha mána nichannitjeh yéj chãjnit, cáacwãdih mao yohnit, pãpnidih wëinit, yeenit yuh buca, caán tútchina i waadcán niit.

¹⁶ **“Weém, Jesús, yeéb wíihwãdih ã naáwát pínah niijná wíih ángeldih wã wahap be. Weém maáh David jumna, daaat cúí panihnit wã jumna caá”,** Jesús ã niijíp be.*

¹⁷ Táini Espiritu “Ma jwúub dei jüúwá”, Jesúsdiñ ã niijná caá. Jesúihwã ã téihya chéonih

panihnitbat, “Ma jwúub dei jüúwá”, i niijná caá. Nihat nin wã daacát dih joinítbat “Ma jwúub dei jüúwá”, Jesúsdiñ i niiji naáh. Taca joótni, mahdih i babhbat pah, Jesúsdiñ i jepaha naáh. Caán mah, báadhdát túttni mah ã jumna caá. Pánihna, Jesúsdiñ jepahnitdih jib náahcanjeh, jeáboó ájeéh páantjeh ã jummat tútbatipna caá.*

¹⁸ Weém, Juan, nin tólihboó wã daacát dih joinít dih nin pah wã wëp naóhna caá: Det nin bohéatdih biih bohéatjeh wid naóhna, Diosdih i yap yohna caá. Páant i yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ã niiját pahjeh mantih queétdihbat ã peéh chãjbipna caá. ¹⁹ Nin tólihboó daacát dih biquína naáwát dih náahcan, i wio yohat pah, Diosdih i yap yohna caá. Páant i yap yohochah enna, báadhdát túttni máa nah quehedih jeémát tútcan, áih táini tútchinabat ã waadát tútcan niit. Caan náhdih, caán tútchidihbat nin tólihdih wã daacáp be.*

²⁰ Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ã niijná caá: **“Páant tigaá. Wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh caá ã judhdap”,** ã niijná caá.

Páant tí ã jumna nah. Maá Jesús, ma jwúub dei jüúwá.

²¹ Jwí Maáh Jesús yeebdih oinit, ã teo wáaca naáh, yeéb áihwã ñi tui jummat pínah niijná. Páant tí ã jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wã daacát.

Juan

* 22:12 Jer 17.10 * 22:13 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.8,17; 2.8 * 22:14 Gn 2.9; 3.22 * 22:16 Is 11.1,10 * 22:17 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 * 22:19 Dt 4.2; 12.32